لو كانت الدنيا تعدل عند الله جناح بعوضة ما سقى كافرا منها شربة ما

قال رسول الله صلى الله عليه وسلم

جامع – سنن – الترمذي

tirmizijin džami'- sunen

TIRMIZIJINA ZBIRKA HADISA

PRIJEVOD I KOMENTAR
PROF. MAHMUT KARALIĆ

KNJIGA

7

CIP - Katalogizacija u publikaciji
Nacionalna i univerzitetska biblioteka
Bosne i Hercegovine, Sarajevo

UDK 297.18

TIRMIZI
Tirmizijina zbirka hadisa = Tirmizijin
Džami'-Sunen / prijevod i komentar Mahmut Karalić.
- 1. izd. - Travnik : Elči Ibrahim-pašina medresa,
1999. - Knj. < 7 > ; 24 cm
Prijevod djela: Tirmizijin Džami'-Sunen. - Tekst
na bos. i arap. jeziku. - Bibliografske i druge
bilješke uz tekst.

Dosadašnji sadržaj:
Knj. 7. - 2009. - 598 str.-

ISBN 9958-9633-0-2 (cjelina)
ISBN 9958-9633-7-1 (knj. 7.)

1. Karalić, Mahmut. -I. et Tirmizi, Ebu Isa
Muhammad vidi Tirmizi

COBISS/BiH-ID 6582278

Na osnovu mišljenja Federalnog ministarstva obrazovanja, nauke, kulture i sporta broj: 02-15-231/99 od 14. 05. 1999. godine, a na osnovu člana 19. tačka 13. Zakona o porezu na promet proizvoda i zsluga, na ovaj proizvod se ne plaća porez na promet.

ISBN 9958-9633-7-1

"U čijem se domu nađe ova zbirka kao da je u njemu Vjerovjesnik koji govori"

TIRMIZIJIN DŽAMI'-SUNEN

TIRMIZIJINA ZBIRKA HADISA

SEDMA KNJIGA
PRVO IZDANJE

Prijevod i komentar
PROF. MAHMUT KARALIĆ

Travnik, 2009. godine

Tirmizijin Džami'-Sunen
Naslov originala:

جامع الترمذي، سنن الترمذي

Prijevod i komentar:
MAHMUT KARALIĆ, prof.

Redaktor prijevoda:
dr. BILAL HASANOVIĆ

Recenzenti:
dr. ŠEFIK KURDIĆ
dr. ŠUKIJA RAMIĆ

Lektor:
Prof. dr. Džemaludin Latić

Korektor:
MIDHAT KASAP, prof.

Kompjuterska obrada arapskog teksta:
JASIR KARALIĆ

Tehnički urednik:
MUHAMED ČIČAK

٢٢. وَمِنْ سُورَةِ الْأَنْبِيَاءِ *

بسم الله الرحمن الرحيم

٣٣٨٩. حَدَّثَنَا مُجَاهِدُ بْنُ مُوسَى الْبَغْدَادِيُّ وَالْفَضْلُ بْنُ سَهْلٍ الْأَعْرَجُ بَغْدَادِيٌّ وَغَيْرُ وَاحِدٍ قَالُوا أخبرنا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ غَزْوَانَ أَبُو نُوحٍ أخبرنا اللَّيْثُ بْنُ سَعْدٍ عَنْ مَالِكِ بْنِ أَنَسٍ عَنِ الزُّهْرِيِّ عَنْ عُرْوَةَ عَنْ عَائِشَةَ: **أَنَّ رَجُلًا قَعَدَ بَيْنَ يَدَيرسول الله صَلَّى اللَّه عَلَيْه وَسَلَّمَ فَقَالَ. يَا رَسُولَ اللَّه إِنَّ لِي مَمْلُوكِينَ يُكَذِّبُونَنِي وَيَخُونُونَنِي وَيَعْصُونَنِي وَأَشْتُمُهُمْ وَأَضْرِبُهُمْ فَكَيْفَ أَنَا مِنْهُمْ؟** قَالَ: **يُحْسَبُ مَا خَانُوكَ وَعَصَوْكَ وَكَذَّبُوكَ وَعِقَابُكَ إِيَّاهُمْ فَإِنْ كَانَ عِقَابُكَ إِيَّاهُمْ بِقَدْرِ ذُنُوبِهِمْ كَانَ كَفَافًا لَا لَكَ وَلَا عَلَيْكَ. وَإِنْ كَانَ عِقَابُكَ إِيَّاهُمْ دُونَ ذُنُوبِهِمْ كَانَ فَضْلًا لَكَ. وَإِنْ كَانَ عِقَابُكَ إِيَّاهُمْ فَوْقَ ذُنُوبِهِمْ اقْتُصَّ لَهُمْ مِنْكَ الْفَضْلُ. قَالَ فَتَنَحَّى الرَّجُلُ فَجَعَلَ يَبْكِي وَيَهْتِفُ. فَقَالَ رَسُولُ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْه وَسَلَّمَ: أَمَا تَقْرَأُ كِتَابَ اللَّه (وَنَضَعُ الْمَوَازِينَ الْقِسْطَ لِيَوْمِ الْقِيَامَةِ فَلَا تُظْلَمُ نَفْسٌ شَيْئًا) الْآيَةَ فَقَالَ الرَّجُلُ: وَاللَّه يَا رَسُولَ اللَّه مَا أَجِدُ لِي وَلِهَؤُلَاءِ شَيْئًا خَيْرًا مِنْ مُفَارَقَتِهِمْ أُشْهِدُكُمْ أَنَّهُمْ أَحْرَارٌ كُلُّهُمْ.**

قَالَ أبو عِيسَى: هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ حَدِيثِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ غَزْوَانَ وَقَدْ رَوَى أَحْمَدُ بْنُ حَنْبَلٍ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ غَزْوَانَ هَذَا الْحَدِيثَ *

٣٣٩٠. حَدَّثَنَا عَبْدُ بْنُ حُمَيْدٍ أخبرنا الْحَسَنُ بْنُ مُوسَى أخبرنا ابْنُ لَهِيعَةَ عَنْ دَرَّاجٍ عَنْ أَبِي الْهَيْثَمِ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْه وَسَلَّمَ قَالَ: **وَيْلٌ وَادٍ فِي جَهَنَّمَ يَهْوِي فِيهِ الْكَافِرُ أَرْبَعِينَ خَرِيفًا قَبْلَ أَنْ يَبْلُغَ قَعْرَهُ.** هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ لَا نَعْرِفُهُ مَرْفُوعًا إِلَّا مِنْ حَدِيثِ ابْنِ لَهِيعَةَ *

٣٣٩١. حَدَّثَنَا سَعِيدُ بْنُ يَحْيَى الْأُمَوِيُّ حَدَّثَنِي أَبِي أخبرنا مُحَمَّدُ بْنُ إِسْحَقَ عَنْ أَبِي الزِّنَادِ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ الْأَعْرَجِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْه وَسَلَّمَ: **لَمْ يَكْذِبْ إِبْرَاهِيمُ عَلَيْهِ السَّلَام فِي شَيْءٍ قَطُّ إِلَّا فِي ثَلَاثٍ: قَوْلِه (إِنِّي سَقِيمٌ) وَلَمْ يَكُنْ سَقِيمًا وَقَوْلُهُ لِسَارَّةَ أُخْتِي وَقَوْلِه (بَلْ فَعَلَهُ كَبِيرُهُمْ هَذَا).** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

٣٣٩٢. حَدَّثَنَا مَحْمُودُ بْنُ غَيْلَانَ أخبرنا وَكِيعٌ وَوَهْبُ بْنُ جَرِيرٍ وَأَبُو دَاوُدَ قَالُوا أخبرنا شُعْبَةُ عَنِ الْمُغِيرَةِ بْنِ النُّعْمَانِ عَنْ سَعِيدِ بْنِ جُبَيْرٍ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ: **قَامَ رَسُولُ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْه وَسَلَّمَ بِالْمَوْعِظَةِ فَقَالَ يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّكُمْ مَحْشُورُونَ إِلَى اللَّه عُرَاةً غُرْلًا ثُمَّ قَرَأَ (كَمَا بَدَأْنَا أَوَّلَ خَلْقٍ نُعِيدُهُ وَعْدًا عَلَيْنَا) إِلَى آخرِ الْآيَةِ . قَالَ: أَوَّلُ مَنْ يُكْسَى يَوْمَ الْقِيَامَةِ إِبْرَاهِيمُ. وَإِنَّهُ سَيُؤْتَى بِرِجَالٍ مِنْ أُمَّتِي فَيُؤْخَذُ بِهِمْ ذَاتَ الشِّمَالِ فَأَقُولُ رَبِّ أَصْحَابِي فَيُقَالُ إِنَّكَ لَا تَدْرِي مَا أَحْدَثُوا بَعْدَكَ. فَأَقُولُ كَمَا قَالَ الْعَبْدُ الصَّالِحُ (وَكُنْتُ عَلَيْهِمْ شَهِيدًا مَا دُمْتُ فِيهِمْ فَلَمَّا تَوَفَّيْتَنِي كُنْتَ أَنْتَ الرَّقِيبَ عَلَيْهِمْ**

وَأَنْتَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ إِنْ تُعَذِّبْهُمْ فَإِنَّهُمْ عِبَادُكَ وَإِنْ تَغْفِرْ لَهُمْ) الْآيَةِ. فَيُقَالُ هَؤُلَاءِ لَمْ يَزَالُوا مُرْتَدِّينَ عَلَى أَعْقَابِهِمْ مُنْذُ فَارَقْتَهُمْ.

٣٣٩٣. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ أخبرنا مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرٍ أخبرنا شُعْبَةُ عَنِ الْمُغِيرَةِ بْنِ النُّعْمَانِ نَحْوَهُ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ. وَرَوَاهُ سُفْيَانُ الثَّوْرِيُّ عَنِ الْمُغِيرَةِ بْنِ النُّعْمَانِ **نَحْوَهُ** *

22. Iz sure *El-Enbija*

U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog:

3389. ISPRIČALI SU NAM Mudžahid b. Musa el-Bagdadi, Fadl b. Sehl el-A'redž i drugi i kazali: Obavijestio nas je Abdur-Rahman b. Gazvan Ebu Nuh; kaže: Nas je obavijestio Lejs b. Sa'd prenijevši od Malika b. Enesa, on od Zuhrija, on od Urvea, a on od Aiše: **"Jednom prilikom neki čovjek sjede ispred Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, i reče: Allahov Poslaniče! Ja imam robove koji mi lažu, koji me varaju i koji su mi neposlušni zbog čega ih** (često) **grdim i tučem, pa kako ću sa njima proći** (kod Allaha Uzvišenog)? **On reče: Oni će morati položiti račun za ono što su te lagali, što su te varali i što su bili neposlušni prema tebi, a ti ćeš morati položiti račun za to što si ih tukao. Ukoliko tvoja kazna prema njima bude srazmjerna njihovim grijesima, onda će biti uredu; niti ćeš ti nešto njima dugovati, a niti će oni tebi. Ukoliko, pak, tvoja kazna prema njima bude manja od njihovih grijeha, to će za tebe biti dobro. Međutim, ukoliko tvoja kazna prema njima bude veća od njihovih grijeha, bit će uzeto od tvojih dobrih djela i dato njima. Čuvši to** (dotični) **čovjek ode ustranu i poče plakati i vikati, a Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, reče: Zar ne učimo u Allahovoj Knjizi:** ***Mi ćemo na Sudnjem danu ispravne terezije postaviti, pa se nikome krivo neće učiniti.***[1] **Čovjek reče: Tako mi Allaha, Allahov Poslaniče, i za mene i za njih je najbolje da se od njih rastavim! Uzimam te za svjedoka da su svi** (od danas) **slobodni."**

Ovaj hadis je garibun. Poznat nam je samo preko Abdur-Rahman b. Gazvana. I Ahmed b. Hanbel je od Abdur-Rahmana b. Gazvana prenio ovaj hadis.

3390. ISPRIČAO NAM JE Abd b. Humejd; kaže: Obavijestio nas je Hasan b. Musa; kaže: Nas je obavijestio Ibn Lehi'a prenijevši od Derradža, on od Ebu Hejsema, on od Ebu Seida, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, koji je kazao: **"*Vejlun* je dolina u Džehennemu. U nju će**

---

[1] *El-Enbija, 47. ajet*, a koji u cijelosti glasi: "Mi ćemo na Sudnjem danu ispravne terezije postaviti, pa se nikome krivo neće učiniti; ako nešto bude teško koliko zrno gorušice, Mi ćemo za to kazniti ili nagraditi. A dosta je što ćemo Mi račune ispitivati."

nevjernik padati četrdeset godina dok ne dospije na njeno dno!" Ovaj hadis je garibun. Kao merfu'-hadis nam je poznat samo preko Ibn Lehie.

3391. ISPRIČAO NAM JE Seid b. Jahja b. Seid el-Emevi; kaže: Ispričao mi je moj otac; kaže: Obavijestio nas je Muhammed b. Ishak prenijevši od Ebu Zinada, on od Abdur-Rahmana el-A'redža, a on od Ebu Hurejrea, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Ibrahim nije nikada rekao neistinu osim u tri slučaja: Kad je rekao: Ja ću se, evo, razboljeti, a nije se razbolio; kad je rekao za Saru: Moja sestra, i kad je rekao: To je uradio onaj najveći od njih."**[2] Ovaj hadis je hasenun-sahihun.

3392. ISPRIČAO NAM JE Mahmud b. Gajlan; kaže: Obavijestili su nas Veki', Vehb b. Džerir i Ebu Davud i kazali: Nas je obavijestio Šu'be, prenijevši od Mugirea b. Nu'mana, on od Seida b. Džubejra, a on od Ibn Abbasa, koji je kazao: **"Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, jednom prilikom je održao govor u kome je** (između ostalog) **rekao: O, ljudi, vi ćete pred Allahom biti proživljeni goli i neobrezani, a onda je proučio:** ***Onako kako smo prvi put iz ništa stvorili, tako ćemo ponovo iz ništa stvoriti.***[3] **On kaže: Prvi koji će se obući na Sudnjem danu bit će Ibrahim. Bit će dovedena jedna skupina od mog ummeta, a potom će biti odvedena u Džehennem! Ja ću reći: Gospodaru, oni su moji sljedbenici, pa će se reći: Ti ne znaš kakve su novotarije uveli poslije tebe! Ja ću** (tada) **reći ono što će reći dobri rob** (Isa, a.s): ***I ja sam nad njima bdio dok sam među njima bio, a kad si mi Ti dušu uzeo, Ti si ih jedini nadzirao; Ti nad svima bdiš. Ako ih kazniš, robovi su Tvoji, a ako im oprostiš, silan i mudar Ti si.***[4] **Reći će se: Oni su se stalno, od kako si se od njih rastao, stopama svojim vraćali."**

---

[2] Ibrahim, a.s, je izgovorio tri neistine. Učinio je to isključivo s ciljem odbrane i promocije svoje vjere. Prvu, kad su od njega njegovi savremenici tražili da prisustvuje njihovim obredima, a on, u želji da to ne uradi, baci pogled na zvijezde, pa reče: "Ja ću se, evo, razboljeti", a nije se razbolio. Drugu, kad je za svoju ženu Saru rekao da mu je sestra. Naime, on je sa njom otišao u jednu zemlju kojom je vladao vladar silnik. Pošto je Sara bila izuzetno lijepa, on se poboja da mu je silom ne preotme ako sazna da mu je žena, zato joj reče da kaže da mu je sestra, misleći na sestru po vjeri. Treću, kad je porazbijao njihove kipove i okačio sjekiru o vrat najvećeg od njih. Na upit: Ko je ovo uradio njima, Ibrahime, reče: Ovaj najveći između njih!"

[3] *El-Enbija*, 104. ajet, a koji u cijelosti glasi: "Onoga Dana kad smotamo nebesa kao što se smota list papira za pisanje. Onako kako smo prvi put iz ništa stvorili, tako ćemo ponovo iz ništa stvoriti, - to je obećanje Naše. Mi smo doista kadri to učiniti."

[4] "A kada Allah rekne: O, Isa, sine Merjemin, jesi li ti govorio ljudima: Prihvatite mene i majku moju kao dva boga uz Allaha! - on će reći: Hvaljen neka si ti! Meni nije prilično da govorim ono što nemam pravo. Ako sam ja to govorio, Ti to već znaš; Ti znaš šta ja znam, a ja ne znam šta Ti znaš; samo Ti jedini sve što je skriveno znaš. Ja sam im samo ono govorio što si mi Ti naredio: Klanjajte se Allahu, i mome i svome Gospodaru! I ja sam nad njima bdio dok sam među njima bio..." (*El-Maida*, 116., 117. i 118. ajet).

3393. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Beššar; kaže: Obavijestio nas je Muhammed b. Džafer; kaže: Nas je obavijestio Šu'be, prenijevši od Mugirea b. Nu'mana, **slično prethodnom hadisu.** Ovaj hadis je hasenun-sahihun. Prenio ga je Sufjan es-Sevri od Mugirea b. Nu'mana sa sličnim značenjem.

٢٣. وَمِنْ سُورَةِ الْحَجِّ *

بسم الله الرحمن الرحيم

٣٣٩٤. حَدَّثَنَا ابْنُ أَبِي عُمَرَ أخبرنا سُفْيَانُ بْنُ عُيَيْنَةَ عَنِ ابْنِ جُدْعَانَ عَنِ الْحَسَنِ عَنْ عِمْرَانَ بْنِ حُصَيْنٍ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قال: لَمَّا نَزَلَتْ (يَا أَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوا رَبَّكُمْ إِنَّ زَلْزَلَةَ السَّاعَةِ شَيْءٌ عَظِيمٌ) إِلَى قَوْلِه (وَلَكِنَّ عَذَابَ اللَّه شَدِيدٌ). قَالَ: أُنْزِلَتْ عَلَيْه هَذِه الْآيَةُ وَهُوَ فِي سَفَرٍ فَقَالَ: أَتَدْرُونَ أَيُّ يَوْمٍ ذَلِكَ؟ فَقَالُوا اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَعْلَمُ. قَالَ: ذَلِكَ يَوْمَ يَقُولُ اللَّهُ لآدَمَ ابْعَثْ بَعْثَ النَّارِ. فَقَالَ يَا رَبِّ وَمَا بَعْثُ النَّارِ؟ قَالَ: تِسْعُ مِائَةٍ وَتِسْعَةٌ وَتِسْعُونَ إِلَى النَّارِ وَوَاحِدٌ إِلَى الْجَنَّةِ. فَأَنْشَأَ الْمُسْلِمُونَ يَبْكُونَ. فَقَالَ رَسُولُ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْه وَسَلَّمَ: قَارِبُوا وَسَدِّدُوا فَإِنَّهَا لَمْ تَكُنْ نُبُوَّةٌ قَطُّ إِلَّا كَانَ بَيْنَ يَدَيْهَا جَاهِلِيَّةٌ. قَالَ فَيُؤْخَذُ الْعَدَدُ مِنَ الْجَاهِلِيَّةِ فَإِنْ تَمَّتْ وَإِلَّا كَمُلَتْ مِنَ الْمُنَافِقِينَ. وَمَا مَثَلُكُمْ وَالْأُمَمِ إِلَّا كَمَثَلِ الرَّقْمَةِ فِي ذِرَاعِ الدَّابَّةِ أَوْ كَالشَّامَةِ فِي جَنْبِ الْبَعِيرِ ثُمَّ قَالَ: إِنِّي لَأَرْجُو أَنْ تَكُونُوا رُبُعَ أَهْلِ الْجَنَّةِ فَكَبَّرُوا. ثُمَّ قَالَ إِنِّي لَأَرْجُو أَنْ تَكُونُوا ثُلُثَ أَهْلِ الْجَنَّةِ فَكَبَّرُوا. ثُمَّ قَالَ إِنِّي لَأَرْجُو أَنْ تَكُونُوا نِصْفَ أَهْلِ الْجَنَّةِ فَكَبَّرُوا. قَالَ و لَا أَدْرِي قَالَ الثُّلُثَيْنِ أَمْ لَا. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ. وَقَدْ رُوِيَ مِنْ غَيْرِ وَجْهٍ عَنْ عِمْرَانَ بْنِ حُصَيْنٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْه وَسَلَّمَ *

٣٣٩٥. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ أخبرنا يَحْيَى بْنُ سَعِيدٍ أخبرنا هِشَامُ بْنُ أَبِي عَبْدِ اللَّه عَنْ قَتَادَةَ عَنِ الْحَسَنِ عَنْ عِمْرَانَ بْنِ حُصَيْنٍ قَالَ: كُنَّا مَعَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْه وَسَلَّمَ فِي سَفَرٍ فَتَفَاوَتَ بَيْنَ أَصْحَابِه فِي السَّيْرِ. فَرَفَعَ رَسُولُ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْه وَسَلَّمَ صَوْتَهُ بِهَاتَيْنِ الْآيَتَيْنِ (يَا أَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوا رَبَّكُمْ إِنَّ زَلْزَلَةَ السَّاعَةِ شَيْءٌ عَظِيمٌ) إِلَى قَوْلِه (ولكن عَذَابَ اللَّه شَدِيدٌ). فَلَمَّا سَمِعَ ذَلِكَ أَصْحَابُهُ حَثُّوا الْمَطِيَّ وَعَرَفُوا أَنَّهُ عِنْدَ قَوْلٍ يَقُولُهُ. فَقَالَ هَلْ تَدْرُونَ أَيُّ يَوْمٍ ذَلِكَ؟ قَالُوا اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَعْلَمُ. قَالَ: ذَاكَ يَوْمٌ يُنَادِي اللَّهُ فِيه آدَمَ فَيُنَادِيه رَبُّهُ فَيَقُولُ يَا آدَمُ ابْعَثْ بَعْثَ النَّارِ فَيَقُولُ يَا رَبِّ وَمَا بَعْثُ النَّارِ؟ فَيَقُولُ مِنْ كُلِّ أَلْفٍ تِسْعُ مِائَةٍ وَتِسْعَةٌ وَتِسْعُونَ فِي النَّارِ وَوَاحِدٌ إِلى الْجَنَّةِ. فَيَئِسَ الْقَوْمُ حَتَّى مَا أَبْدَوْا بِضَاحِكَةٍ. فَلَمَّا رَأَى رَسُولُ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْه وَسَلَّمَ الَّذِي بِأَصْحَابِه قَالَ: اعْمَلُوا وَأَبْشِرُوا فَوَالَّذِي نَفْسُ مُحَمَّدٍ بِيَدِه إِنَّكُمْ لَمَعَ خَلِيقَتَيْنِ مَا كَانَتَا مَعَ شَيْءٍ إِلَّا كَثَّرَتَاهُ. يَأْجُوجُ وَمَأْجُوجُ وَمَنْ مَاتَ مِنْ بَنِي آدَمَ وَبَنِي إِبْلِيسَ. قَالَ: فَسُرِّيَ عَنِ الْقَوْمِ بَعْضُ الَّذِي يَجِدُونَ. فَقَالَ: اعْمَلُوا وَأَبْشِرُوا

فَوَالَّذِي نَفْسُ مُحَمَّدٍ بِيَدِهِ مَا أَنْتُمْ فِي النَّاسِ إِلَّا كَالشَّامَةِ فِي جَنْبِ الْبَعِيرِ أَوْ كَالرَّقْمَةِ فِي ذِرَاعِ الدَّابَّةِ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

٣٣٩٦. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ إِسْمَعِيلَ وَغَيْرُ وَاحِدٍ قَالُوا أخبرنا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ صَالِحٍ قَالَ حَدَّثَنِي اللَّيْثُ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ خَالِدٍ عَنِ ابْنِ شِهَابٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عُرْوَةَ ابْنِ الزُّبَيْرِ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الزُّبَيْرِ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **إِنَّمَا سُمِّيَ الْبَيْتَ الْعَتِيقَ لِأَنَّهُ لَمْ يَظْهَرْ عَلَيْهِ جَبَّارٌ**. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ. وَقَدْ رُوِيَ هَذَا الْحَدِيثُ عَنِ الزُّهْرِيِّ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مُرْسَلًا.

٣٣٩٧. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ أخبرنا اللَّيْثُ عَنْ عُقَيْلٍ عَنِ الزُّهْرِيِّ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ **نَحْوَهُ** *

٣٣٩٨. حَدَّثَنَا سُفْيَانُ بْنُ وَكِيعٍ أخبرنا أَبِي وَإِسْحَقُ بْنُ يُوسُفَ الْأَزْرَقُ عَنْ سُفْيَانَ الثَّوْرِيِّ عَنِ الْأَعْمَشِ عَنْ مُسْلِمٍ الْبَطِينِ عَنْ سَعِيدِ بْنِ جُبَيْرٍ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ: **لَمَّا أُخْرِجَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنْ مَكَّةَ قَالَ أَبُو بَكْرٍ أَخْرَجُوا نَبِيَّهُمْ لَيَهْلِكُنَّ. فَأَنْزَلَ اللَّهُ تَعَالَى: (أُذِنَ لِلَّذِينَ يُقَاتَلُونَ بِأَنَّهُمْ ظُلِمُوا وَإِنَّ اللَّهَ عَلَى نَصْرِهِمْ لَقَدِيرٌ) الْآيَةَ. فَقَالَ أَبُو بَكْرٍ: لَقَدْ عَلِمْتُ أَنَّهُ سَيَكُونُ قِتَالٌ.**

هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ. وَقَدْ رَوَاهُ عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ مَهْدِيٍّ وَغَيْرُهُ عَنْ سُفْيَانَ عَنِ الْأَعْمَشِ عَنْ مُسْلِمٍ الْبَطِينِ عَنْ سَعِيدِ بْنِ جُبَيْرٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِيهِ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ. وَقَدْ رَوَاهُ غير واحد عَنْ سُفْيَانَ عَنِ الْأَعْمَشِ عَنْ مُسْلِمٍ الْبَطِينِ عَنْ سَعِيدِ بْنِ جُبَيْرٍ مُرْسَلًا وَلَيْسَ فِيهِ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ *

23. Iz sure *El-Hadždž*

U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog:

3394. ISPRIČAO NAM JE Ibn Ebu Omer; kaže: Obavijestio nas je Sufjan b. Ujejne, prenijevši od Ibn Džud'ana, on od Hasana[5], a on od Imrana b. Husajna da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, kad je objavljeno: ***"O, ljudi, Gospodara svoga se bojte! Zaista će potres, kada Smak svijeta nastupi, veliki događaj biti! - do zato što će Allahova kazna strašna biti***[6], **ajet mu je** (veli Imran b. Husajn) **objavljen na putu, upitao: Znate li koji je to dan? Allah i Njegov Poslanik to najbolje znaju, a on reče: To je Dan kada će Allah reći Ademu**[7]**: Izdvoji** (od tvojih potomaka) **one koji su**

---

[5] Hasan el-Basri.

[6] Sura *El-Hadždž*, 1. i 2. ajet, a koji u cijelosti glase: "O ljudi, Gospodara svoga se bojte! Zaista će potres, kada Smak svijeta nastupi, veliki događaj biti! Na dan kad ga doživite svaka dojilja će ono što doji zaboraviti, a svaka trudnica će svoj plod pobaciti, i ti ćeš vidjeti ljude pijane, a oni neće pijani biti, već će tako izgledati zato što će Allahova kazna strašna biti."

[7] Allah dž.š, će to tražiti od Adema zbog toga što je on praotac svih ljudi, a svi će ljudi ili u Džennet ili u Džehennem. Taj omjer će biti devetsto devedeset i devet naspram jednoga, što znači da će istinskih vjernika biti vrlo mali broj.

za Džehennem. Reći će: Gospdaru, koji broj? On će reći: Devetsto devedeset i devet za Džehennem, a jednog za Džennet! Kad su to čuli muslimani počeše da plaču, a Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, reče: Budite umjereni i ispravni! Nije poslan nijedan Poslanik, a da prije njegova slanja nije bio period neznanja. Uzet će se, veli on, taj broj iz perioda neznanja, pa ako se iz njega popuni, dobro je, a ako ne, onda će se popuniti munaficima. Vi ste, u odnosu na prijašnje narode, poput crno-bijele pjege na prvoj nozi životinje, ili poput biljega na boku kamile.[8] **Potom reče: Ja se nadam da ćete vi sačinjavati četvrtinu stanovnika Dženneta, na što** (prisutni) **izgovoriše tekbir. Potom reče: Ja se nadam da ćete vi sačinjavati trećinu stanovnika Dženneta, na što prisutni izgovoriše tekbir. Malo zatim on reče. Ja se nadam da ćete vi sačinjavati polovinu stanovnika Dženneta, na što** (prisutni ponovo) **izgovoriše tekbir. Imran reče: Nisam siguran je li rekao i dvije trećine ili nije**[9]**."**

Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[10] Prenesen je sa više seneda od Imrana b. Husajna, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem.

3395. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Beššar; kaže:Obavijestio nas je Jahja b. Seid[11]; kaže: Nas je obavijestio Hišam b. Ebu Abdullah, prenijevši od Katadea, on od Hasana[12], a on od Imrana b. Husajna[13], koji je kazao: **"Bili smo sa Vjerovjesnikom, sallallahu alejhi ve sellem, na putu. Dok su putovali, ashabi su bili razmaknuti jedan od drugoga. Tom prilikom Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, podiže glas citirajući ova dva ajeta:** ***"O, ljudi, Gospodara svoga se bojte! Zaista će potres, kada Smak svijeta nastupi, veliki događaj biti!*** – do: ***"zato što će Allahova kazna strašna biti!"*** **Pošto to njegovi ashabi čuše, potjeraše jahaće životinje znajući da im on nešto želi reći.** (Pošto završi sa citiranjem), **on upita: Znate li koji je to dan? Allah i Njegov Poslanik to najbolje znaju, odgovoriše, a on reče: To je dan u kome će Allah pozvati Adema. Njegov Gospodar će ga pozvati i reći: Ademe, izdvoji** (od tvojih potomaka) **one koji su za Džehennem! Reći će: Gospodaru, koji broj? On će reći: Od svake hiljade devetsto devedeset i devet će za Džehennem, a**

---

[8] Tj. vi ćete, u odnosu na ostale narode, biti malobrojni kao što je malobrojan broj crnih dlaka na prugi prednje noge životinje ili biljegu kamiljeg boka u odnosu na ostale dlake.

[9] U hadisu koji je Et-Tirmizi zabilježio u ovom djelu u poglavlju: O tome koliko će redova (safova) biti stanovnika Dženneta, od Burejdea stoji da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: "Stanovnika Dženneta će biti sto dvadeset redova; od toga će osamdeset redova biti od mojih sljedbenika, a četrdeset redova od ostalih naroda."

[10] Bilježi ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu.*

[11] Jahja b. Seid el-Kattan.

[12] Hasan el-Basri.

[13] Imran b. Husajn b. Ubejd b. Halef el-Huzai Ebu Nudžejd poznati je Vjerovjesnikov, sallallahu alejhi ve sellem, ashab.Primio je islam u godini u kojoj se dogodila bitka na Hajberu. Bio je kadija Kufe. Umro je u Basri 52. godine po Hidžri.

jednoga za Džennet![14] **Kad to čuše, ljudi padoše u očaj do te mjere da** (na njihovim licima) **nestade osmijeha. Primijetivši to, Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, reče: "Radite** (dobro) **i radujte se, jer tako mi Onoga u čijoj je ruci Muhammedova duša, vi ćete biti sa stvorenjima koja, sa kim god budu, bit će u većini: Je'džudžom i Me'džudžom i onima koji umru od Ademova i Iblisoova potomstva.**[15] **To malo razvedri ljude, a on nastavi: Radite** (dobro) **i radujte se jer tako mi Onoga u čijoj je ruci Muhammedova duša, vi ćete, u odnosu na ostale ljude, biti poput biljega na kamiljem boku ili poput crnobijele pruge na prednjoj nozi životinje."** Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[16]

3396. ISPRIČALI SU NAM Muhammed b. Ismail[17] i drugi i kazali: Obavijestio nas je Abdullah b. Salih[18] i kazao: Ispričao mi je Lejs[19], prenijevši od Abdur-Rahmana b. Halida[20], on od Ibn Šihaba, on od Muhammeda b. Urvea b. Zubejra[21], a on od Abdullaha b. Zubejra koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Kjaba je nazvana Bejtul-Atikom zato što više njome neće vladati tiranin."**[22]

---

[14] U predaji koju prenosi Ebu Hurejre stoji: "Od svake stotine devedest i devet za Džehennem, a jednoga za Džennet." Kermani smatra da, i ako postoji različitost između predaje Imrana b. Husajna i Ebu Hurejreove, među njima nema kolizije s obzirom da se njima ne aludira na decidan broj nego na to da se ukaže da će broj stanovnika Džehennema u odnosu na stanovnika Dženneta biti nesrazmjerno veći. Neki učenjaci smatraju da se Imranov hadis odnosi na sve stanovnike Zemlje dok se Ebu Hurejreov hadis odnosi na stanovnike Zemlje izuzevši narode Je'džudž i Me'džudž. Neki, pak, smatraju da se Imranov hadis odnosi na sve stanovnike Zemlje dok se Ebu Hurejreov hadis odnosi na sljedbenike Muhammeda, sallallahu alejhi ve sellem, što znači da će od stanovnika Zemlje svaki hiljaditi dospjeti u Džennet, a od Muhammedovih, a.s, sljedbenika svaki stoti. Ostali će u Džehennem.

[15] Taj će se broj, dakle, popuniti njima.

[16] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*, En- Nesai u *Sunenu* i Hakim u *Mustedreku*.

[17] Muhammed b. Ismail b. Jusuf es-Sulemi Ebu Ismail et-Tirmizi pouzdan je prenosilac i hafiz hadisa. Pripadao je jedanaestoj generaciji. Živio je u Bagdadu.

[18] Abdullah b. Salih b. Muhammed b. Muslim el-Džuheni Ebu Salih el-Masri, pisar Lejsov, iskren je prenosilac hadisa, s tim što je prilikom prenošenja hadisa puno griješio. Pripadao je desetoj generaciji.

[19] Lejs b. Sa'd b. Abdur-Rahman el-El-Fehmi Ebu Haris el-Masri pouzdan je i siguran prenosilac hadisa, šeri'atski pravnik i poznati imam. Pripadao je sedmoj generaciji. Umro je u mjesecu šabanu 175. godine po Hidžri.

[20] Abdur-Rahman b. Halid b. Musafir el-Fehmi iskren je prenosilac hadisa. Pripadao je sedmoj generaciji. Bio je namjesnik Egipta.

[21] Muhammed b. Urve b. Zubejr b. Avvam el-Esedi iskren je prenosilac hadisa. Pripadao je četvrtoj generaciji.

[22] U jednoj predaji stoji: "Kjaba je nazvana Bejtul-Atikom zato što je oslobođena od tirana, glagol *a'teka* znači osloboditi.

Ovaj hadis je hasenun-garibun.[23] Prenesen je preko Zuhrija od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, kao mursel-hadis.

3397. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe; kaže: Obavijestio nas je Lejs, prenijevši od Ukajla, on od Zuhrija, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, **slično prethodnom hadisu.**

3398. ISPRIČAO NAM JE Sufjan b. Veki'; kaže: Obavijestio nas je Ebu Ishak b. Jusuf el-Ezrek, prenijevši od Sufjana es-Sevrija, on od A'meša, on od Muslima el-Betina, on od Seida b. Džubejra, a on od Ibn Abbasa, koji je kazao: **"Pošto Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, bi istjeran iz Mekke, Ebu Bekr reče: Istjeraše svoga Vjerovjesnika da bi bili uništeni! Allah Uzvišeni objavi:** ***Dopušta se odbrana onima koje drugi napadnu, zato što im se nasilje čini - a Allah je, doista, kadar da ih pomogne***[24]**, a Ebu Bekr reče: Znao sam da će doći do borbe."**

Ovaj hadis je hasenun.[25] Prenijeli su ga Abdur-rahman b. Mehdi i drugi od Sufjana, on od A'meša, on od Muslima el-Betina, on od Seida b. Džubejra, od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, u čijem senedu stoji od Ibn Abbasa, dok su ga mnogi prenijeli od Sufjana, on od A'meša, on od Muslima el-Betina, a on od Seida b. Džubejra kao mursel-hadis ne spomenuvši u senedu Ibn Abbasa.

٢٤. وَمِنْ سُورَةِ الْمُؤْمِنُونَ *

بسم الله الرحمن الرحيم

٣٣٩٩. حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ مُوسَى وَعَبْدُ بْنُ حُمَيْدٍ وَغَيْرُ وَاحِدٍ الْمَعْنَى وَاحِدٌ قَالُوا: أخبرنا عَبْدُ الرَّزَّاقِ عَنْ يُونُسَ بْنِ سُلَيْمٍ عَنِ الزُّهْرِيِّ عَنْ عُرْوَةَ بْنِ الزُّبَيْرِ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ عَبْدٍ الْقَارِيِّ قَالَ: سَمِعْتُ عُمَرَ بْنَ الْخَطَّابِ يَقُولُ: كَانَ رسول الله صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا أُنْزِلَ عَلَيْهِ الْوَحْيُ سُمِعَ عِنْدَ وَجْهِهِ كَدَوِيِّ النَّحْلِ فَأُنْزِلَ عَلَيْهِ يَوْمًا فَمَكَثْنَا سَاعَةً فَسُرِّيَ عَنْهُ فَاسْتَقْبَلَ الْقِبْلَةَ وَرَفَعَ يَدَيْهِ وَقَالَ: اللَّهُمَّ زِدْنَا وَلَا تَنْقُصْنَا وَأَكْرِمْنَا وَلَا تُهِنَّا وَأَعْطِنَا وَلَا تَحْرِمْنَا وَآثِرْنَا وَلَا تُؤْثِرْ عَلَيْنَا وَارْضِنَا وَارْضَ عَنَّا ثُمَّ قَالَ: أُنْزِلَ عَلَيَّ عَشْرُ آيَاتٍ مَنْ أَقَامَهُنَّ دَخَلَ الْجَنَّةَ ثُمَّ قَرَأَ: (قَدْ أَفْلَحَ الْمُؤْمِنُونَ) حَتَّى خَتَمَ عَشْرَ آيَاتٍ.

٣٤٠٠. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ أَبَانَ أخبرنا عَبْدُ الرَّزَّاقِ عَنْ يُونُسَ بْنِ سُلَيْمٍ عَنْ يُونُسَ بْنِ يَزِيدَ عَنِ الزُّهْرِيِّ **بِهَذَا الْإِسْنَادِ نَحْوَهُ بِمَعْنَاهُ.** و هَذَا أَصَحُّ مِنَ الْحَدِيثِ الْأَوَّلِ سَمِعْت إِسْحَقَ بْنَ مَنْصُورٍ يَقُولُ:

---

[23] Bilježi ga i Hakim u *Mustedreku* i kaže da je vjerodostojan prema kriterijima Muslima, i El-Bejheki u djelu *Šuabul-Iman*.

[24] *El-Hadždž, 39. ajet.*

[25] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu* i En-Nesai u *Sunenu*.

رَوَى أَحْمَدُ بْنُ حَنْبَلٍ وَعَلِيُّ بْنُ الْمَدِينِيِّ وَإِسْحَقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ عَنْ عَبْدِ الرَّزَّاقِ عَنْ يُونُسَ بْنِ سُلَيْمٍ عَنْ يُونُسَ بْنِ يَزِيدَ عَنِ الزُّهْرِيِّ هَذَا الْحَدِيثَ. وَمَنْ سَمِعَ مِنْ عَبْدِ الرَّزَّاقِ قَدِيمًا فَإِنَّهُمْ إِنَّمَا يَذْكُرُونَ فِيهِ عَنْ يُونُسَ بْنِ يَزِيدَ وَبَعْضُهُمْ لَا يَذْكُرُ فِيهِ عَنْ يُونُسَ بْنِ يَزِيدَ. وَمَنْ ذَكَرَ فِيهِ يُونُسَ بْنَ يَزِيدَ فَهُوَ أَصَحُّ. وَكَانَ عَبْدُ الرَّزَّاقِ رُبَّمَا ذَكَرَ فِي هَذَا الْحَدِيثِ يُونُسَ بْنَ يَزِيدَ وَرُبَّمَا لَمْ يَذْكُرْهُ.

٣٤٠١. حَدَّثَنَا عَبْدُ بْنُ حُمَيْدٍ أخبرنا رَوْحُ بْنُ عُبَادَةَ عَنْ سَعِيدٍ عَنْ قَتَادَةَ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ: **أَنَّ الرُّبَيِّعَ بِنْتَ النَّضْرِ أَتَتِ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَكَانَ ابْنُهَا الْحَارِثُ بْنُ سُرَاقَةَ أُصِيبَ يَوْمَ بَدْرٍ, أَصَابَهُ سَهْمٌ غَرَبٌ فَأَتَتْ رَسُولَ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَتْ: أَخْبِرْنِي عَنْ حَارِثَةَ لَئِنْ كَانَ أَصَابَ خَيْرًا احْتَسَبْتُ وَصَبَرْتُ وَإِنْ لَمْ يُصِبِ الْخَيْرَ اجْتَهَدْتُ فِي الدُّعَاءِ. فَقَالَ نَبِيُّ الله: يَا أُمَّ حَارِثَةَ إِنَّهَا جنان فِي جَنَّةٍ وَإِنَّ ابْنَكِ أَصَابَ الْفِرْدَوْسَ الْأَعْلَى. وَالْفِرْدَوْسُ رَبْوَةُ الْجَنَّةِ وَأَوْسَطُهَا وَأَفْضَلُهَا.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ غَرِيبٌ مِنْ حَدِيثِ أَنَسٍ *

٣٤٠٢. حَدَّثَنَا ابْنُ أَبِي عُمَرَ أخبرنا سُفْيَانُ أخبرنا مَالِكُ بْنُ مِغْوَلٍ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ سَعِيدِ بْنِ وَهْبٍ أي الْهَمْدَانِيِّ أَنَّ عَائِشَةَ زَوْجَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَتْ: **سَأَلْتُ رَسُولَ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْ هَذِهِ الْآيَةِ (وَالَّذِينَ يُؤْتُونَ مَا آتَوْا وَقُلُوبُهُمْ وَجِلَةٌ) قَالَتْ عَائِشَةُ: أَهُمِ الَّذِينَ يَشْرَبُونَ الْخَمْرَ وَيَسْرِقُونَ؟ قَالَ: لَا يَا بِنْتَ الصِّدِّيقِ. وَلَكِنَّهُمِ الَّذِينَ يَصُومُونَ وَيُصَلُّونَ وَيَتَصَدَّقُونَ وَهُمْ يَخَافُونَ أَنْ لَا يُقْبَلَ مِنْهُمْ. أُولَئِكَ الَّذِينَ يُسَارِعُونَ فِي الْخَيْرَاتِ وهم لها سابقون. و رُوِيَ هَذَا الْحَدِيثُ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ سَعِيدٍ عَنْ أَبِي حَازِمٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَحْوَ هَذَا** *

٣٤٠٣. **حَدَّثَنَا سُوَيْد بن نصرٌ أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّه بْنُ سَعِيد بْن يَزِيدَ أَبِي شُجَاعٍ عَنْ أَبِي السَّمْحِ عَنْ أَبِي الْهَيْثَمِ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: (وَهُمْ فِيهَا كَالِحُونَ) قَالَ تَشْوِيهِ النَّارُ فَتَقَلَّصُ شَفَتُهُ الْعَالِيَةُ حَتَّى تَبْلُغَ وَسَطَ رَأْسِهِ وَتَسْتَرْخِي شَفَتُهُ السُّفْلَى حَتَّى تَضْرِبَ سُرَّتَهُ.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ غَرِيبٌ *

24. Iz sure *El-Mu'minun*
U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog:

3399. ISPRIČALI SU NAM Jahja b. Musa, Abd b. Humejd i drugi, isti smisao, i kazali: Obavijestio nas je Abdur-Rezzak, prenijevši od Junusa b. Sulejma, on od Zuhrija, on od Urvea b. Zubejra, a on od Abdur-Rahmana b. Abdul-Kari'a, koji je kazao: Čuo sam Omera b. Hattaba kada veli: **"Kada bi Allahovu Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, silazila Objava, kraj**

njegova lica bi se čuo glas poput zujanja pčela.[26] **Jednog dana mu siđe Objava. Mi malo sačekasmo, a kad prestade, on se okrenu prema Kibli, podiže ruke i reče: Allahu, uvećaj nam, a nemoj nam umanjivati! Počasti nas i nemoj nas poniziti! Daj nam, a nemoj nam uskraćivati! Budi nam naklonjen i ne dozvoli da nas drugi nadvladaju! Učini nas da budemo zadovoljni Tobom i da Ti budeš zadovoljan nama! - a onda reče: Objavljeno mi je deset ajeta! Ko bude u skladu sa njima postupao, ući će u Džennet. Potom prouči: Ono što žele - vjernici će postići... dok ne upotpuni deset ajeta."**[27]

3400. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Eban[28]; kaže: Obavijestio nas je Abdur-Rezzak, prenijevši od Junusa b. Sulejma, on od Junusa b. Jezida, a on od Zuhrija **po značenju slično prethodnom hadisu.**

Ovo je pouzdanije od prvog hadisa. Čuo sam Ishaka b. Mensura kada kaže: Prenijeli su Ahmed b. Hanbel, Ali el-Medini i Ishak b. Ibrahim od Abdur-Rezzaka, on od Junusa b. Sulejma, on od Junusa b. Jezida, a on od Zuhrija ovaj hadis. Oni što su prije prenijeli hadise od Abdur-Rezzaka u njihovim senedima su spomenuli i: od Junusa b. Jezida. Neki u senedu ne spominju: od Junusa b. Jezida. Oni što su u senedu spomenuli: od Junusa b. Jezida, njihov hadis je pouzdaniji. Abdur-Rezzak je u senedu ovog hadisa nekad spominjao Junusa b. Jezida, a nekad nije.

3401. ISPRIČAO NAM JE Abd b. Humejd; kaže: Obavijestio nas je Revh b. Ubade, prenijevši od Seida[29], on od Katadea, a on od Enesa b. Malika: **"Došla je Vjerovjesniku, sallallahu alejhi ve sellem, Rubej' bint Nadr**[30]**, nakon pogibije njenog sina Harisea b. Surake na Bedru, koga je pogodila zalutala strijela i rekla: Obavijesti me o Hariseu! Ako mu je dobro bit ću zadovoljna i** (njegov gubitak) **ću strpljivo podnijeti**[31]**, a ako mu nije dobro, angažirat ću se** (za njega) **dovom.**[32] **Allahov Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, reče: O, Hariseova majko! U Džennetu ima više deredža, a tvoj sin je dospio u Firdevs, najvišu, najbolju i najvredniju deredžu u Džennetu."** Ovaj Enesov hadis je hasenun-sahihun-garibun.[33]

---

[26] Kada bi Allahovu Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, silazila Objava, ashabi bi često, pored njegova lica, čuli nerazumljiv glas poput glasa zujanja pčela, kroz to zujanje bi do Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, dopirao glas Džibrila koji je samo on čuo. Ovo je samo jedan od načina Objave kojih je bilo više.

[27] Prvih deset ajeta sure *El-Mu'minun*.

[28] Muhammed b. Eban b. Vezir el-Belhi Ebu Bekr b. Ibrahim el-Mustemili pouzdan je prenosilac i hafiz hadisa. Pripadao je desetoj generaciji.

[29] Seid b. Ebu Arube autor jednog od poznatih *Musneda*.

[30] Rubej'a bint Nadr el-Ensarija je tetka poznatog ashaba Enesa b. Malika. I ona je ashab.

[31] U Buharijevoj predaji ovoga hadisa stoji: "...ako je u Džennetu, bit ću zadovoljna i strpljivo ću podnositi njegov gubitak..."

[32] U Buharijevoj predaji stoji: "...a ako nije u Džennetu, angažirat ću se za njega dovom..."

[33] Bilježe ga i El-Buhari i Ibn Huzejme u *Sahihima* i En-Nesai u *Sunenu*.

3402. ISPRIČAO NAM JE Ibn Ebu Omer; kaže: Obavijestio nas je Sufjan; kaže: Nas je obavijestio Malik b. Migavel, prenijevši od Abdur-Rahmana b. Seida b. Vehba, tj. el-Hamdanija[34] da je Aiša, Vjerovjesnikova, sallallahu alejhi ve sellem, supruga, kazala: **"Upitala sam Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, za ovaj ajet: *I oni koji od onoga što im se daje udjeljuju, i čija su srca puna straha...*[35] Aiša kaže: Da li se on odnosi na one što piju alkohol i što kradu? Ne, kćeri Es-Siddikova, reče, nego na one što poste, klanjaju i dijele zekat, a strahuju da im to neće biti primljeno. To su oni koji jedva čekaju da učine dobročinstvo i oni u njemu prednjače."**

Ovaj hadis je prenesen od Abdur-Rahmana b. Seida, on od Ebu Hazima, on od Ebu Hurejrea, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, slično prethodnom hadisu.

3403. ISPRIČAO NAM JE Suvejd b. Nasr; kaže: Obavijestio nas je Abdullah[36], prenijevši od Seida b. Jezida Ebu Šudža'a, on od Ebu Semha[37], on od Ebu Hejsema, on od Ebu Seida el-Hudrija, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, koji je o riječima: ***"I iskešenih zuba će u njemu ostati*[38]** kazao: **Vatra će mu lice ispeći do te mjere da će mu se gornja usna skupiti do pola glave, a donja otegnuti do pupka."** Ovaj hadis je hasenun-garibun sahihun.[39]

٢٥. وَمِنْ سُورَةِ النُّورِ *

بسم الله الرحمن الرحيم

٣٤٠٤. حَدَّثَنَا عَبْدُ بْنُ حُمَيْد أخبرنا رَوْحُ بْنُ عُبَادَةَ عَنْ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ الْأَخْنَسِ قال أَخْبَرَنِي عَمْرُو بْنُ شُعَيْب عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ قَالَ: كَانَ رَجُلٌ يُقَالُ لَهُ مَرْثَدُ بْنُ أَبِي مَرْثَد وَكَانَ رَجُلًا يَحْمِلُ الْأَسْرَى مِنْ مَكَّةَ حَتَّى يَأْتِيَ بِهِمُ الْمَدِينَةَ. قَالَ وَكَانَت امْرَأَةٌ بَغِيٌّ بِمَكَّةَ يُقَالُ لَهَا عَنَاقٌ وَكَانَتْ صَدِيقَةً لَهُ. وَإِنَّهُ كَانَ وَعَدَ رَجُلًا مِنْ أُسَارَى مَكَّةَ يَحْمِلُهُ. قَالَ فَجِئْتُ حَتَّى انْتَهَيْتُ إِلَى ظِلِّ حَائِط مِنْ حَوَائِط مَكَّةَ فِي لَيْلَة مُقْمِرَة. قَالَ فَجَاءَتْ عَنَاقٌ فَأَبْصَرَتْ سَوَادَ ظِلِّي بِجَنْبِ الْحَائِط فَلَمَّا انْتَهَتْ إِلَيَّ عَرَفَتْ. فَقَالَتْ مَرْثَدٌ؟ فَقُلْتُ مَرْثَد. فَقَالَتْ مَرْحَبًا وَأَهْلًا هَلُمَّ فَبِتْ عِنْدَنَا اللَّيْلَةَ. قُلْتُ يَا عَنَاقُ حَرَّمَ اللَّهُ

---

[34] Abdur-Rahman b. Vehb je, ustvari, Abdur-rahman b. Seid b. Vejb el-Hemdani el-Hajrani, pouzdan je prenosilac hadisa. Pripadao je četvrtoj generaciji. On nije zatekao Aišu.

[35] *El-Mu'minun, 60. ajet.*

[36] Abdullah b. Mubarek.

[37] Ebu Semh Deradž b. Sem'an es-Sehmi.

[38] *El-Mu'minun, 104. ajet*, a koji u cijelosti glasi: "Vatra će im lica pržiti i iskešenih zuba će u njemu ostati."

[39] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu* i Hakim *u Mustedreku.*

الزِّنَا. قَالَتْ يَا أَهْلَ الْخِيَامِ هَذَا الرَّجُلُ يَحْمِلُ أَسْرَاكُمْ. قَالَ فَتَبِعَنِي ثَمَانِيَةٌ وَسَلَكْتُ الْخَنْدَمَةَ فَانْتَهَيْتُ إِلَى كَهْفٍ أَوْ غَارٍ فَدَخَلْتُ فَجَاءُوا حَتَّى قَامُوا عَلَى رَأْسِي فَبَالُوا فَظَلَّ بَوْلُهُمْ عَلَى رَأْسِي وَأَعْمَاهُمْ اللَّهُ عَنِّي. قَالَ ثُمَّ رَجَعُوا وَرَجَعْتُ إِلَى صَاحِبِي فَحَمَلْتُهُ وَكَانَ رَجُلًا ثَقِيلًا حَتَّى انْتَهَيْتُ إِلَى الْإِذْخِرِ فَفَكَكْتُ عَنْهُ أَكْبُلَهُ فَجَعَلْتُ أَحْمِلُهُ وَيُعْيِينِي حَتَّى قَدِمْتُ الْمَدِينَةَ فَأَتَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ أَنْكِحُ عَنَاقًا مرتين. فَأَمْسَكَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَلَمْ يَرُدَّ عَلَيَّ شَيْئًا حَتَّى نَزَلَتْ (الزَّانِي لَا يَنْكِحُ إِلَّا زَانِيَةً أَوْ مُشْرِكَةً وَالزَّانِيَةُ لَا يَنْكِحُهَا إِلَّا زَانٍ أَوْ مُشْرِكٌ) فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَا مَرْثَدُ (الزَّانِي لَا يَنْكِحُ إِلَّا زَانِيَةً أَوْ مُشْرِكَةً وَالزَّانِيَةُ لَا يَنْكِحُهَا إِلَّا زَانٍ أَوْ مُشْرِكٌ) فَلَا تَنْكِحْهَا. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ هَذَا الْوَجْهِ *

٣٤٠٥. حَدَّثَنَا هَنَّادٌ أخبرنا عَبْدَةُ بْنُ سُلَيْمَانَ عَنْ عَبْدِ الْمَلِكِ بْنِ أَبِي سُلَيْمَانَ عَنْ سَعِيدِ بْنِ جُبَيْرٍ قَالَ: سُئِلْتُ عَنِ الْمُتَلَاعِنَيْنِ فِي إِمَارَةِ مُصْعَبِ بْنِ الزُّبَيْرِ أَيُفَرَّقُ بَيْنَهُمَا فَمَا دَرَيْتُ مَا أَقُولُ. فَقُمْتُ مِنْ مَكَانِي إِلَى مَنْزِلِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ فَاسْتَأْذَنْتُ عَلَيْهِ فَقِيلَ لِي إِنَّهُ قَائِلٌ فَسَمِعَ كَلَامِي فَقَالَ لِيَ : ابْنَ جُبَيْرٍ؟ ادْخُلْ مَا جَاءَ بِكَ إِلَّا حَاجَةٌ. قَالَ: فَدَخَلْتُ فَإِذَا هُوَ مُفْتَرِشٌ بَرْدَعَةَ رَحْلٍ لَهُ. فَقُلْتُ يَا أَبَا عَبْدِ الرَّحْمَنِ الْمُتَلَاعِنَانِ أَيُفَرَّقُ بَيْنَهُمَا؟ فَقَالَ: سُبْحَانَ اللَّهِ نَعَمْ إِنَّ أَوَّلَ مَنْ سَأَلَ عَنْ ذَلِكَ فُلَانُ بْنُ فُلَانٍ. أَتَى النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ أَرَأَيْتَ لَوْ أَنَّ أَحَدَنَا رَأَى امْرَأَتَهُ عَلَى فَاحِشَةٍ كَيْفَ يَصْنَعُ؟ إِنْ تَكَلَّمَ تَكَلَّمَ بِأَمْرٍ عَظِيمٍ. وَإِنْ سَكَتَ سَكَتَ عَلَى أَمْرٍ عَظِيمٍ. فَسَكَتَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَلَمْ يُجِبْهُ فَلَمَّا كَانَ بَعْدَ ذَلِكَ أَتَى النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ: إِنَّ الَّذِي سَأَلْتُكَ عَنْهُ قد ابْتُلِيتُ بِهِ فَأَنْزَلَ اللَّهُ هَذِهِ الْآيَاتِ فِي سُورَةِ النُّورِ (وَالَّذِينَ يَرْمُونَ أَزْوَاجَهُمْ وَلَمْ يَكُنْ لَهُمْ شُهَدَاءُ إِلَّا أَنْفُسُهُمْ فشهادة أحدهم أربع شهادات با لله) حَتَّى خَتَمَ الْآيَاتِ. قَالَ فَدَعَا الرَّجُلَ فَتَلَاهُنَّ عَلَيْهِ وَوَعَظَهُ وَذَكَّرَهُ وَأَخْبَرَهُ أَنَّ عَذَابَ الدُّنْيَا أَهْوَنُ مِنْ عَذَابِ الْآخِرَةِ. فَقَالَ لَا وَالَّذِي بَعَثَكَ بِالْحَقِّ مَا كَذَبْتُ عَلَيْهَا. ثُمَّ ثَنَّى بِالْمَرْأَةِ وَوَعَظَهَا وَذَكَّرَهَا وَأَخْبَرَهَا أَنَّ عَذَابَ الدُّنْيَا أَهْوَنُ مِنْ عَذَابِ الْآخِرَةِ فَقَالَتْ لَا وَالَّذِي بَعَثَكَ بِالْحَقِّ مَا صَدَقَ. فَبَدَأَ بِالرَّجُلِ فَشَهِدَ أَرْبَعَ شَهَادَاتٍ بِاللَّهِ إِنَّهُ لَمِنَ الصَّادِقِينَ وَالْخَامِسَةَ أَنَّ لَعْنَةَ اللَّهِ عَلَيْهِ إِنْ كَانَ مِنَ الْكَاذِبِينَ. ثُمَّ ثَنَّى بِالْمَرْأَةِ فَشَهِدَتْ أَرْبَعَ شَهَادَاتٍ بِاللَّهِ إِنَّهُ لَمِنَ الْكَاذِبِينَ وَالْخَامِسَةَ أَنَّ غَضَبَ اللَّهِ عَلَيْهَا إِنْ كَانَ مِنَ الصَّادِقِينَ ثُمَّ فَرَّقَ بَيْنَهُمَا . وَفِي الْبَاب عَنْ سَهْلِ بْنِ سَعْدٍ وَهَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

٣٤٠٦. حَدَّثَنَا بندار أخبرنا محمد بْنُ أَبِي عَدِيٍّ أخبرنا هِشَامُ بْنُ حَسَّانَ قال حَدَّثَنِي عِكْرِمَةُ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ: أَنَّ هِلَالَ بْنَ أُمَيَّةَ قَذَفَ امْرَأَتَهُ عِنْدَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِشَرِيكِ بْنِ السَّحْمَاءِ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: الْبَيِّنَةَ وَإِلَّا حَدٌّ فِي ظَهْرِكَ. قَالَ فَقَالَ هِلَالٌ: يَا رَسُولَ اللَّهِ إِذَا

رَأَى أَحَدُنَا رَجُلًا عَلَى امْرَأَته أَيَلْتَمسُ الْبَيِّنَةَ؟ فَجَعَلَ رَسُولُ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْه وَسَلَّمَ يَقُولُ: الْبَيِّنَةَ وَإِلَّا فَحَدٌّ فِي ظَهْرِكَ. قَالَ فَقَالَ هلَالٌ. وَالَّذي بَعَثَكَ بِالْحَقِّ إِنِّي لَصَادقٌ وَلَيَنْزِلَنَّ فِي أَمْرِي مَا يُبَرِّئُ ظَهْرِي منَ الْحَدِّ فَنَزَلَ (وَالَّذينَ يَرْمُونَ أَزْوَاجَهُمْ وَلَمْ يَكُنْ لَهُمْ شُهَدَاءُ إِلَّا أَنْفُسُهُمْ فشهادة أحدهم أربع شهادات با لله إنه لأمن الصادقين) فَقَرَأَ إلى ان بَلَغَ (وَالْخَامسَةَ أَنَّ غَضَبَ اللَّه عَلَيْهَا إِنْ كَانَ منَ الصَّادقينَ) قَالَ فَانْصَرَفَ النَّبيُّ صَلَّى اللَّه عَلَيْه وَسَلَّمَ فَأَرْسَلَ إِلَيْهِمَا فَجَاءَا فَقَامَ هلَالُ بْنُ أُمَيَّةَ فَشَهِدَ وَالنَّبيُّ صَلَّى اللَّه عَلَيْه وَسَلَّمَ يَقُولُ: إِنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ أَنَّ أَحَدَكُمَا كَاذبٌ فَهَلْ منْكُمَا تَائبٌ؟ ثُمَّ قَامَتْ فَشَهِدَتْ فَلَمَّا كَانَتْ عنْدَ الْخَامسَة (أَنَّ غَضَبَ اللَّه عَلَيْهَا إِنْ كَانَ منَ الصَّادقينَ) قَالُوا لَهَا إِنَّهَا مُوجبَةٌ. فَقَالَ ابْنُ عَبَّاسٍ: فَتَلَكَّأَتْ وَنَكَسَتْ حَتَّى ظَنَنَّا أَنْ سَتَرْجعُ فَقَالَتْ لَا أَفْضَحُ قَوْمي سَائرَ الْيَوْم. فَقَالَ النَّبيُّ صَلَّى اللَّه عَلَيْه وَسَلَّمَ: أَبْصرُوهَا فَإِنْ جَاءَتْ به أَكْحَلَ الْعَيْنَيْن سَابغَ الْأَلْيَتَيْن خَدَلَّجَ السَّاقَيْن فَهُوَ لشَرِيك بْنِ السَّحْمَاء. فَجَاءَتْ به كَذَلكَ. فَقَالَ النَّبيُّ صَلَّى اللَّه عَلَيْه وَسَلَّمَ: لَوْلَا مَا مَضَى منْ كتَاب اللَّه لَكَانَ لَنَا وَلَهَا شَأْنٌ.

هَذَا حَديثٌ حَسَنٌ غَريبٌ. وَهَكَذَا رَوَى عَبَّادُ بْنُ مَنْصُور هَذَا الْحَديثَ عَنْ عكْرِمَةَ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ عَنِ النَّبيِّ صَلَّى اللَّهم عَلَيْه وَسَلَّمَ وَرَوَاهُ أَيُّوبُ عَنْ عكْرِمَةَ مُرْسَلًا وَلَمْ يَذْكُرْ فيه عَن ابْن عَبَّاسٍ *.

٣٤٠٧. حَدَّثَنَا مَحْمُودُ بْنُ غَيْلَانَ أخبرنا أَبُو أُسَامَةَ عَنْ هشَام بْن عُرْوَةَ قال أَخْبَرَني أَبي عَنْ عَائشَةَ قَالَتْ : لَمَّا ذُكرَ منْ شَأْني الَّذي ذُكرَ وَمَا عَلمْتُ به قَامَ رَسُولُ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْه وَسَلَّمَ فِيَّ خَطيبًا فَتَشَهَّدَ وَحَمدَ اللَّهَ وَأَثْنَى عَلَيْه بمَا هُوَ أَهْلُهُ ثُمَّ قَالَ: أَمَّا بَعْدُ أَشيرُوا عَلَيَّ في أُنَاسٍ أَبَنُوا أَهْلي وَاللَّه مَا عَلمْتُ عَلَى أَهْلي منْ سُوءٍ قَطُّ. وَأَبَنُوا بمَنْ وَاللَّه مَا عَلمْتُ عَلَيْه منْ سُوءٍ قَطُّ وَلَا دَخَلَ بَيْتي قَطُّ إِلَّا وَأَنَا حَاضرٌ وَلَا غبْتُ في سَفَرٍ إِلَّا غَابَ مَعي. فَقَامَ سَعْدُ بْنُ مُعَاذ فَقَالَ: ائْذَنْ لي يَا رَسُولَ اللَّه أَنْ أَضْربَ أَعْنَاقَهُمْ. وَقَامَ رَجُلٌ منْ بَني الْخَزْرَج وَكَانَتْ أُمُّ حَسَّانَ ابْن ثَابت منْ رَهْط ذَلكَ الرَّجُل فَقَالَ: كَذَبْتَ أَمَا وَاللَّه أَنْ لَوْ كَانُوا منَ الْأَوْس مَا أَحْبَبْتَ أَنْ تُضْرَبَ أَعْنَاقُهُمْ حَتَّى كَادَ أَنْ يَكُونَ بَيْنَ الْأَوْس وَالْخَزْرَج شَرٌّ في الْمَسْجد. وَمَا عَلمْتُ به. فَلَمَّا كَانَ مَسَاءُ ذَلكَ الْيَوْم خَرَجْتُ لبَعْض حَاجَتي وَمَعي أُمُّ مسْطَحٍ فَعَثَرَتْ فَقَالَتْ تَعسَ مسْطَحٌ فَقُلْتُ لَهَا أَيْ أُمُّ تَسُبِّينَ ابْنَك فَسَكَتَتْ. ثُمَّ عَثَرَت الثَّانيَةَ فَقَالَتْ: تَعسَ مسْطَحٌ فَانْتَهَرْتُهَا فَقُلْتُ لَهَا أَيْ أُمُّ تَسُبِّينَ ابْنَك فَسَكَتَتْ ثُمَّ عَثَرَت الثَّالثَةَ فَقَالَتْ تَعسَ مسْطَحٌ فَانْتَهَرْتُهَا فَقُلْتُ لَهَا أَيْ أُمُّ تَسُبِّينَ ابْنَك. فَقَالَتْ وَاللَّه مَا أَسُبُّهُ إِلَّا فيك. فَقُلْتُ في أَيِّ شَيْءٍ؟ قَالَتْ فَبَقَرَتْ ليَ الْحَديثَ وَقُلْتُ قَدْ كَانَ هَذَا؟ قَالَتْ نَعَمْ وَاللَّه لَقَدْ رَجَعْتُ إِلَى بَيْتي وَكَأَنَّ الَّذي خَرَجْتُ لَهُ لَمْ أَخْرُجْ. لَا أَجدُ منْهُ قَليلًا وَلَا كَثيرًا وَوُعكْتُ فَقُلْتُ لرَسُول اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْه وَسَلَّمَ أَرْسلْني إِلَى بَيْت أَبي فَأَرْسَلَ مَعي الْغُلَامَ فَدَخَلْتُ الدَّارَ فَوَجَدْتُ

أَمَّ رُومَانَ فِي السُّفْلِ وَأَبُو بَكْرٍ فَوْقَ الْبَيْتِ يَقْرَأُ. فَقَالَتْ أُمِّي مَا جَاءَ بِكِ يَا بُنَيَّةُ؟ قَالَتْ فَأَخْبَرْتُهَا وَذَكَرْتُ لَهَا الْحَدِيثَ فَإِذَا هُوَ لَمْ يَبْلُغْ مِنْهَا مَا بَلَغَ مِنِّي. قَالَتْ يَا بُنَيَّةُ خَفِّفِي عَلَيْكِ الشَّأْنَ فَإِنَّهُ وَاللَّهِ لَقَلَّمَا كَانَتِ امْرَأَةٌ حَسْنَاءُ عِنْدَ رَجُلٍ يُحِبُّهَا لَهَا ضَرَائِرُ إِلَّا حَسَدْنَهَا وَقِيلَ فِيهَا. فَإِذَا هِيَ لَمْ يَبْلُغْ مِنْهَا مَا بَلَغَ مِنِّي. قَالَتْ قُلْتُ وَقَدْ عَلِمَ بِهِ أَبِي قَالَتْ نَعَمْ. قُلْتُ وَرَسُولُ اللَّهِ ؟ قَالَتْ نَعَمْ. وَاسْتَعْبَرْتُ وَبَكَيْتُ فَسَمِعَ أَبُو بَكْرٍ صَوْتِي وَهُوَ فَوْقَ الْبَيْتِ يَقْرَأُ فَنَزَلَ فَقَالَ لِأُمِّي: مَا شَأْنُهَا؟ قَالَتْ بَلَغَهَا الَّذِي ذُكِرَ مِنْ شَأْنِهَا فَفَاضَتْ عَيْنَاهُ فَقَالَ: أَقْسَمْتُ عَلَيْكِ يَا بُنَيَّةُ إِلَّا رَجَعْتِ إِلَى بَيْتِكِ فَرَجَعْتُ. وَلَقَدْ جَاءَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بَيْتِي فَسَأَلَ عَنِّي خَادِمَتِي فَقَالَتْ لَا وَاللَّهِ مَا عَلِمْتُ عَلَيْهَا عَيْبًا إِلَّا أَنَّهَا كَانَتْ تَرْقُدُ حَتَّى تَدْخُلَ الشَّاةُ فَتَأْكُلَ خَمِيرَتَهَا أَوْ عَجِينَتَهَا. وَانْتَهَرَهَا بَعْضُ أَصْحَابِهِ فَقَالَ: أَصْدِقِي رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حَتَّى أَسْقَطُوا لَهَا بِهِ فَقَالَتْ سُبْحَانَ اللَّهِ وَاللَّهِ مَا عَلِمْتُ عَلَيْهَا إِلَّا مَا يَعْلَمُ الصَّائِغُ عَلَى تِبْرِ الذَّهَبِ الْأَحْمَرِ. فَبَلَغَ الْأَمْرُ ذَلِكَ الرَّجُلَ الَّذِي قِيلَ لَهُ فَقَالَ: سُبْحَانَ اللَّهِ وَاللَّهِ مَا كَشَفْتُ كَنَفَ أُنْثَى قَطُّ. قَالَتْ عَائِشَةُ: فَقُتِلَ شَهِيدًا فِي سَبِيلِ اللَّهِ. قَالَتْ وَأَصْبَحَ أَبَوَايَ عِنْدِي فَلَمْ يَزَالَا عِنْدِي حَتَّى دَخَلَ عَلَيَّ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَقَدْ صَلَّى الْعَصْرَ ثُمَّ دَخَلَ وَقَدِ اكْتَنَفَ أَبَوَايَ عَنْ يَمِينِي وَعَنْ شِمَالِي فَتَشَهَّدَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَحَمِدَ اللَّهَ وَأَثْنَى عَلَيْهِ بِمَا هُوَ أَهْلُهُ ثُمَّ قَالَ: أَمَّا بَعْدُ يَا عَائِشَةُ إِنْ كُنْتِ قَارَفْتِ سُوءًا أَوْ ظَلَمْتِ فَتُوبِي إِلَى اللَّهِ فَإِنَّ اللَّهَ يَقْبَلُ التَّوْبَةَ عَنْ عِبَادِهِ. قَالَتْ وَقَدْ جَاءَتِ امْرَأَةٌ مِنَ الْأَنْصَارِ وَهِيَ جَالِسَةٌ بِالْبَابِ فَقُلْتُ أَلَا تَسْتَحْيِي مِنْ هَذِهِ الْمَرْأَةِ أَنْ تَذْكُرَ شَيْئًا. فَوَعَظَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَالْتَفَتُّ إِلَى أَبِي فَقُلْتُ: أَجِبْهُ. قَالَ: فَمَاذَا أَقُولُ؟ فَالْتَفَتُّ إِلَى أُمِّي فَقُلْتُ: أَجِيبِيهِ. قَالَتْ: أَقُولُ مَاذَا؟ قَالَتْ: فَلَمَّا لَمْ يُجِيبَا تَشَهَّدْتُ فَحَمِدْتُ اللَّهَ وَأَثْنَيْتُ عَلَيْهِ بِمَا هُوَ أَهْلُهُ ثُمَّ قُلْتُ: أَمَا وَاللَّهِ لَئِنْ قُلْتُ لَكُمْ إِنِّي لَمْ أَفْعَلْ وَاللَّهُ يَشْهَدُ إِنِّي لَصَادِقَةٌ مَا ذَاكَ بِنَافِعِي عِنْدَكُمْ لِي. لَقَدْ تَكَلَّمْتُمْ وَأُشْرِبَتْ قُلُوبُكُمْ وَلَئِنْ قُلْتُ إِنِّي قَدْ فَعَلْتُ وَاللَّهُ يَعْلَمُ أَنِّي لَمْ أَفْعَلْ لَتَقُولُنَّ إِنَّهَا قَدْ بَاءَتْ بِهِ عَلَى نَفْسِهَا. وَإِنِّي وَاللَّهِ مَا أَجِدُ لِي وَلَكُمْ مَثَلًا قَالَتْ: وَالْتَمَسْتُ اسْمَ يَعْقُوبَ فَلَمْ أَقْدِرْ عَلَيْهِ إِلَّا أَبَا يُوسُفَ حِينَ قَالَ (فَصَبْرٌ جَمِيلٌ وَاللَّهُ الْمُسْتَعَانُ عَلَى مَا تَصِفُونَ). قَالَتْ: وَأُنْزِلَ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنْ سَاعَتِهِ فَسَكَتْنَا فَرُفِعَ عَنْهُ وَإِنِّي لَأَتَبَيَّنُ السُّرُورَ فِي وَجْهِهِ وَهُوَ يَمْسَحُ جَبِينَهُ وَيَقُولُ: الْبُشْرَى يَا عَائِشَةُ فَقَدْ أَنْزَلَ اللَّهُ بَرَاءَتَكِ . قَالَتْ: فَكُنْتُ أَشَدَّ مَا كُنْتُ غَضَبًا فَقَالَ لِي أَبَوَايَ قُومِي إِلَيْهِ فَقُلْتُ لَا وَاللَّهِ لَا أَقُومُ إِلَيْهِ وَلَا أَحْمَدُهُ وَلَا أَحْمَدُكُمَا وَلَكِنْ أَحْمَدُ اللَّهَ الَّذِي أَنْزَلَ بَرَاءَتِي. لَقَدْ سَمِعْتُمُوهُ فَمَا أَنْكَرْتُمُوهُ وَلَا غَيَّرْتُمُوهُ. وَكَانَتْ عَائِشَةُ تَقُولُ: أَمَّا زَيْنَبُ بِنْتُ جَحْشٍ فَعَصَمَهَا اللَّهُ بِدِينِهَا فَلَمْ تَقُلْ إِلَّا خَيْرًا. وَأَمَّا أُخْتُهَا حَمْنَةُ فَهَلَكَتْ فِيمَنْ هَلَكَ وَكَانَ الَّذِي يَتَكَلَّمُ فِيهِ مِسْطَحٌ وَحَسَّانُ ابْنُ ثَابِتٍ

وَالْمُنَافِقُ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ أُبَيٍّ وَهُوَ الَّذِي تَوَلَّى كِبْرَهُ مِنْهُمْ هُوَ وَحَمْنَةُ. قَالَتْ: فَحَلَفَ أَبُو بَكْرٍ أَنْ لَا يَنْفَعَ مِسْطَحًا بِنَافِعَةٍ أَبَدًا فَأَنْزَلَ اللَّهُ تَعَالَى هَذِهِ الْآيَةَ (وَلَا يَأْتَلِ أُولُوا الْفَضْلِ مِنْكُمْ وَالسَّعَةِ) يَعْنِي أَبَا بَكْرٍ (أَنْ يُؤْتُوا أُولِي الْقُرْبَى وَالْمَسَاكِينَ وَالْمُهَاجِرِينَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ) يَعْنِي مِسْطَحًا إِلَى قَوْلِهِ (أَلَا تُحِبُّونَ أَنْ يَغْفِرَ اللَّهُ لَكُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ) قَالَ أَبُو بَكْرٍ: بَلَى وَاللَّهِ يَا رَبَّنَا إِنَّا لَنُحِبُّ أَنْ تَغْفِرَ لَنَا وَعَادَ لَهُ بِمَا كَانَ يَصْنَعُ.

هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ غَرِيبٌ مِنْ حَدِيثِ هِشَامِ بْنِ عُرْوَةَ. وَقَدْ رَوَى يُونُسُ بْنُ يَزِيدَ وَمَعْمَرٌ وَغَيْرُ وَاحِدٍ عَنِ الزُّهْرِيِّ عَنْ عُرْوَةَ بْنِ الزُّبَيْرِ وَسَعِيدِ بْنِ الْمُسَيَّبِ وَعَلْقَمَةَ بْنِ وَقَّاصٍ اللَّيْثِيِّ وَعُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ عَنْ عَائِشَةَ هَذَا الْحَدِيثَ أَطْوَلَ مِنْ حَدِيثِ هِشَامِ بْنِ عُرْوَةَ وَأَتَمَّ *

٣٤٠٨. حَدَّثَنَا بندار أخبرنا ابْنُ أَبِي عَدِيٍّ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ إِسْحَقَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي بَكْرٍ عَنْ عَمْرَةَ عَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ: **لَمَّا نَزَلَ عُذْرِي قَامَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَى الْمِنْبَرِ فَذَكَرَ ذَلِكَ وَتَلَا الْقُرْآنَ فَلَمَّا نَزَلَ أَمَرَ بِرَجُلَيْنِ وَامْرَأَةٍ فَضُرِبُوا**. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ حَدِيثِ مُحَمَّدِ بْنِ إِسْحَقَ.

25. Iz sure *En-Nur*

U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog:

3404. ISPRIČAO NAM JE Abd b. Humejd; kaže: Obavijestio nas je Revh b. Ubade, prenijevši od Ubejdullaha b. Ahnesa[40], koji je kazao: Obavijestio me je Amr b. Šuajb, prenijevši od svoga oca, a on od svoga djeda, koji je kazao: **"Bijaše jedan čovjek po imenu Mersed b. Ebu Mersشd[41]. On je prebacivao zarobljenike iz Mekke u Medinu. U Mekki je** (tada) **živjela jedna bludnica koja se zvala Anak, a koja mu bijaše prijateljica. On je jednom zarobljeniku iz Mekke obećao da će ga prebaciti. On veli: Pošto jedne mjesečinom obasjane noći stigoh** (njegovoj kući), **sklonih se u sjenu jednog zida u Mekki. Tada dođe Anak, primijetivši moj osjen pored zida, poče mi se približavati. Kad priđe, prepoznavši me, reče: Mersad? Da, Mersad, odgovorih. Dobro došao, reče, dođi i provedi sa mnom ovu noć. Rekoh: Anak, Allah je zabranio blud! Ona reče: O, stanovnici šatora, ovaj vam čovjek prebacuje vaše zarobljenike. Kad su to čuli, veli on, osmerica me počeše**

---

[40] Ubejdullah b. Ahnes Ebu Malik el-Hazaz iskren je prenosilac hadisa. Ibn Hibban za njega kaže da je prilikom prenošenja hadisa griješio. Pripadao je sedmoj generaciji.

[41] Mersad b. Ebu Mersad e-Gatevi je Vjerovjesnikov, sallallahu alejhi ve sellem, ashab koji je među prvima primio islam. Pao je kao šehid još za života Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, 3. ili 4. godine po Hidžri.

slijediti. Ja krenuh prema brdu Handeme[42] i sklonih se u špilju, ili u pećinu.. Dođoše do nje, stadoše mi poviše glave i pomokriše se. Njihova mokraća mi pade po glavi, a Allah im na oči stavi koprenu te me ne vidješe. Oni se vratiše, a vratih se, veli, i ja do moga prijatelja (koga sam obećao prebaciti). Ponesoh ga, bio je izuzetno težak čovjek, do mjesta Izhir[43]. Tu mu skidoh okove i krenuh s njim polahko dok ga ne dovedoh u Medinu. Otiđoh do Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, i dvaput ga upitah: Allahov Poslaniče, mogu li se oženiti sa Anak? Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, ušutje i ništa mi ne odgovori dok ne bi objavljeno: *Bludnik ne treba da se ženi osim bludnicom ili mnogoboškinjom, a bludnica ne treba da bude poželjna osim bludniku ili mnogobošcu*[44], tada Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, reče: Mersade, bludnik ne treba da se ženi osim bludnicom ili mnogoboškinjom, a bludnica ne treba da bude poželjna osim bludniku ili mnogobošcu, za to se ne ženi njom!" Ovaj hadis je hasenun-garibun.[45] Poznat nam je samo sa ovim senedom.

3405. ISPRIČAO NAM JE Hennad; kaže: Nama je ispričao Abde b. Sulejman, prenijevši od Abdul-Melika b. Ebu Sulejmana, a on od Seida b. Džubejra, koji je kazao: **U vrijeme uprave Mus'aba b. Zubejra[46] upitan sam o supružnicima koji se zakunu o vlastitoj nevinosti i izazovu na sebe prokletstvo, hoće li se razvesti? Nisam znao odgovor pa sam odmah ustao i otišao Abdullahu b. Omeru.[47] Zatražio sam dozvolu da uđem, a neko mi reče da on spava. Pošto me ču, reče: Je li to Ibn Džubejr? Uđi, znam da si došao zbog neke potrebe. Ušao sam, veli, kad on na ćebetu leži. Rekao sam: Ebu Abdur-Rahmane! Hoće li se dvoje supružnika koji se zakunu u vlastitu nevinost i izazovu na sebe prokletstvo, razvesti? On reče: Subhanallah, hoće! Taj i taj je prvi pitao o tome. Došao je Vjerovjesniku, sallallahu alejhi ve sellem, i rekao: Allahov Poslaniče! Šta misliš da neko od nas vidi svoju suprugu da čini blud, kako bi postupio? Ako bi progovorio, progovorio bi o nečemu velikom, a ako bi prešutio, prešutio bi nešto veliko. Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, je, veli, zašutio i nije mu odgovorio. Nakon izvjesnog vremena on**

---

[42] Handeme je jedno od poznatih brda Mekke.

[43] Izhir je mjesto izvan Mekke.

[44] *En-Nur*, 3. ajet, akoji u cijelosti glasi: "Bludnik ne treba da se ženi osim bludnicom ili mnogoboškinjom, a bludnica ne treba da bude poželjna osim bludniku ili mnogobošcu, to je zabranjeno vjernicima." Ovaj ajet je jesan dokaz da je čestitom mladiću ili odraslom muškarcu zabranjeno da se oženi bludnicom, kao što se i čestitoj djevojci ili ženi zabranjeno udati se za bludnika.

[45] Bilježe ga i Ebu Davud i En-Nesai i El-Bejheki u sunenima, te Hakim u Mustedreku. Hakim ovaj hadis ocijenjuje vjerodostojnim.

[46] U vrijeme dok je Mus'ab b. Zubejr bio emir Iraka.

[47] Abdullah b. Omer je tada živio u Mekki.

ponovo dođe Vjerovjesniku, sallallahu alejhi ve sellem, i reče: Ono o čemu sam te pitao, snašlo me, pa je Allah objavio ajete iz sure *En-Nur*[48]: *"A oni koji okrive svoje žene za blud, a ne budu imali drugih svjedoka, nego su samo oni svjedoci, potvrdit će svoje svjedočenje zakletvom Allahom, i to četiri puta, da zaista, govore istinu, a peti put da ih pogodi Allahovo prokletstvo, ako laže! A ona će kazne biti pošteđena, ako se četiri puta Allahom zakune da on, doista, laže, a peti put da je stigne Allahova srdžba ako on govori istinu!"*

Pozvao je čovjeka i proučio mu ih, a onda ga posavjetovao, podsjetivši ga i obavijestivši da je ovosvjetska kazna mnogo blaža od ahiretske, na što on reče: Ne, tako mi Onoga koji te je s istinom poslao, ja na nju nisam slagao! Potom je pozvao ženu, savjetovao je, podsjetivši je i obavijestivši je da je ovosvjetska kazna mnogo blaža od ahiretske, na što ona reče: Ne, tako mi Onoga koji te je s istinom poslao, on nije rekao istinu! Onda je, veli on, (prvo zatražio) **od čovjeka, pa je ovaj svoje svjedočenje potvrdio zakletvom Allahom, i to četiri puta, da, zaista govori istinu, a peti put da ga snađe Allahovo prokletstvo, ako laže. Zatim je pozvao ženu pa je i ona svoje svjedočenje potvrdila zakletvom Allahom, i to četiri puta, da on doista laže, a peti put da je stigne Allahova srdžba, ako on govori istinu. Nakon toga ih je razvjenčao."**

Na ovu temu hadisi su preneseni i od Sehla b. Sa'da. Ovaj hadis je hasenun-sahihun.

3406. ISPRIČAO NAM JE Bundar; kaže: Obavijestio nas je Muhammed b. Ebu Adij; kaže: Obavijestio nas je Hišam b. Hassan i kazao: Ispričao mi je Ikrime, prenijevši od Ibn Abbasa: **"Optužio je Hilal b. Umejje Vjerovjesniku, sallallahu alejhi ve sellem, svoju suprugu za blud sa Šerikom b. Sahmaom. Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, reče: Dovedi svjedoke ili će nad tobom biti izvršena kazna** (za potvoru)**! Hilal će na to: Allahov Poslaniče, kada neko od nas vidi čovjeka na svojoj ženi, zar su mu potrebni svjedoci? Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, nastavi: Ili dovedi svjedoke ili će se nad tobom izvršiti kazna! Hilal reče: Tako mi Onoga koji te je sa istinom poslao, ja sam iskren. Allah će, zaista, u mom slučaju spustiti ono što će me zaštititi od izvršenja kazne. Pa je objavljeno:** *"A oni koji okrive svoje žene za blud, a ne budu imali drugih svjedoka, nego su samo oni svjedoci, potvrdit će svoje svjedočenje zakletvom Allahom, i to četiri puta, da, zaista, govore istinu, a peti put da ih pogodi Allahovo prokletstvo, ako laže! A ona će kazne biti pošteđena, ako se četiri puta Allahom zakune da on, doista laže, a peti put da je stigne Allahova srdžba ako on govori istinu!"* **Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, se uputi i posla po njih dvoje. Njih dvoje dođoše. Ustade Hilal b. Umejje i poče svjedočiti, a Vjerovjesnik,**

---

[48] *Sura En-Nur, 6. 7. 8. ajet.*

sallallahu alejhi ve sellem, reče: Allah zna da jedno od vas laže pa hoće li se koje od vas dvoje pokajati? Potom ustade žena i poče svjedočiti: Kad je bila kod petog; neka je na mene Allahova srdžba ako on istinu govori, rekoše: Pazi, to uzrokuje bolnu patnju! Ona prekide i ponizi se da smo pomislili, veli Ibn Abbas, da će odustati (od prizivanja Allahove srdžbe na sebe), **međutim, ona reče: Ne, ne želim da ubuduće osramotim svoju familiju.** (Čuvši to), **Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, reče: Motrite na nju, pa ako dijete koje rodi bude imalo surmelijaste oči, debele butove i oble potkoljenice, ono je Šerika b. Semha. Kad ona rodi takvo dijete, Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, reče: Da nije prethodne odredbe iz Allahove knjige, ona bi sa nama imala posla!"**[49]

Ovaj hadis je hasenun-garibun.[50] Tako je ovaj hadis Abbad b. Mensur prenio od Ikrimea, on od Ibn Abbasa, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem. Ejub ga je od Ikrimea prenio kao mursel-hadis, ne spomenuvši u njegovu senedu *od Ibn Abbasa.*

3407. ISPRIČAO NAM JE Mahmud b. Gajlan; kaže: Obavijestio nas je Ebu Usama, prenijevši od Hišama b. Urvea, koji je kazao: Obavijestio me moj otac, prenijevši od Aiše, koja je kazala: Kad je o meni rečeno ono što je rečeno, a o čemu nisam ništa znala, ustao je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, i u vezi sa mnom održao govor. Izgovorio je Šehadet, zahvalio Allahu i spomenuo riječi hvale samo Njemu dostojne, a onda kazao: **"Neki su ljudi potvorili moju ženu! Tako mi Allaha, ja kod moje žene nisam primijetio nikad ništa loše. Potvorili su** (je) **sa čovjekom o kome ja, tako mi Allaha, nisam znao nikad ništa loše! Nije nikada ušao u moju kuću, a da ja nisam bio prisutan, niti sam ikada bio na putu a da on nije bio sa mnom. Tad ustade Sa'd b. Muaz[51] i reče: Dozvoli mi, Allahov Poslaniče, da** (one koji su to rekli) **pobijemo![52] Tad ustade neki čovjek iz plemena Hazredž[53], iz čijeg je plemena bila majka Hassana b. Sabita[54], i reče: Neistinu si kazao,** (Sa'de)! **Tako mi Allaha, ako i budu oni** (koji su to rekli) **iz plemena Evs, ti ih ne želiš pobiti da ne bi izazvao nered između Evsa i Hazredža u džamiji! Ja o tome nisam ništa znala. Istog dana uveče izašla sam radi neke svoje potrebe. Sa mnom je bila i Ummu**

---

[49] Dakle, da nije prethodne odredbe po kojoj se žena, koja na sebe nakon što se četiri puta zakune Allahom da on ne govori istinu, peti put prizove srdžbu Allahovu ako je on istinu rekao, ne može kazniti, mi bismo nad njom izvršili preciziranu kaznu kamenovanja.

[50] Bilježe ga i El-Buhari u *Sahihu* i Ebu Davud i Ibn Madže u *Sunenima.*

[51] Sa'd b. Muaz je bio poglavica plemena Evs.

[52] U Buharijevoj predaji ovog hadisa stoji: "Ukoliko budu iz plemena Evs, mi ćemo ih pobiti, a ukoliko budu iz plemena Hazredž, ti naredi šta da sa njima učinimo i mi ćemo tvoju naredbu izvršiti!"

[53] U Buharijevoj predaji stoji da je ustao Sa'd b. Ubade, poglavica plemena Hazredž.

[54] Hassan b. Sabit je jedan od onih koji su učestvovali u potvori na Aišu. Njegova majka je bila amidžična Sa'da b. Ubadea, poglavice Hazredža.

Mistah.[55] Ona posrnu i reče: Jadan bio, Mistahu! Majko, zašto grdiš svoga sina[56]? upitah je. Ona ušutje. Posrnuvši i drugi put, reče: Jadan bio, Mistahu! Majko, zašto grdiš sina? upitah je. Potom posrnu i treći put i reče: Jadan bio, Mistahu! Majko, zbog čega grdiš svoga sina? ponovo je upitah, a ona će na to: Tako mi Allaha, grdim ga zbog tebe![57] Zbog čega? upitah, a ona mi opširno ispriča o cijelom slučaju. Zar se to desilo? upitah. Jeste, odgovori ona. Vratila sam se kući zbunjena (veli Aiša) do te mjere da, tako mi Allaha, nisam znala ni zbog čega sam izašla. Pošto se nisam osjećala dobro, rekla sam: Allahov Poslaniče, pošalji me ocu! On me posla sa jednim dječakom. Kad uđoh u kuću, zatekoh Ummu Ruman[58] u donjem, a Ebu Bekra u gornjem spratu, učio je Kur'an. Majka upita: Što si došla kćeri? Ja je o svemu obavijestih i potanko joj ispričah cijeli slučaj. To je ne pogodi, već mi reče: Ne žalosti se zbog toga! Tako mi Allaha, rijetko kad lijepa žena bude među inočama za čovjekom koji je voli, a da joj one ne pozavide i da se o njoj ne priča![59] Na nju taj događaj, očito, nije uticao kao što je uticao na mene. Da li, o ovome, zna otac? upitah. Zna, reče ona. A Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem? Zna i on, reče ona. Rastužih se i zaplakah. Ebu Bekr, koji je na spratu učio Kur'an, čuvši moj glas, siđe i upita majku: Šta joj je? Pogodilo je ono što je o njoj rečeno, te zbog toga plače. On reče: Zaklinjem te, kćeri, da se vratiš svojoj kući, i ja sam se vratila. Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, dođe do moje sobe i o meni poče ispitivati moju sluškinju.[60] Ona reče: Tako mi Allaha, (otkako sam kod nje), o njoj ne znam ništa loše osim to što je (jednom prilikom) zaspala pa je ušla ovca i pojela njeno ukislo tijesto, ili je kazala, tijesto.[61] Ashabi su je otjerali. On će na to: Istinu kaži Allahovu Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, da je više zbog toga ne grde! Subhanallah, reče ona. Tako mi Allaha, o njoj znam samo najbolje kao što zlatar zna sve najbolje o zrnu čistog zlata! Slučaj doprije do čovjeka

---

[55] Umu Mistah je Selma bint Ebu Rehm b. Abdulmuttalib b. Abdu Menaf. Njen sin Mistah je jedan od učesnika u potvori na Aišu.

[56] U Buharijevoj predaji stoji: "Majko, zbog čega grdiš svoga sina koji je učestvovao u bici na Bedru?"

[57] U Buharijevoj predaji stoji: "Zar nisi čula šta je rekao? A šta je rekao? upitah. Ona reče: Rekao je to i to, i obavijesti me o onima što su me potvorili"

[58] Ummu Ruman je Aišina majka kojoj je bilo ime Zejneb. Ummu Ruman joj je bio nadimak.

[59] Majka je mislila da su potvoru na nju iznijele njene inoče.

[60] Aišina sluškinja se zvala Berira. Ona će je kasnije, kako tvrdi Tekijudin es-Sebki, kao robinju kupiti i osloboditi je.

[61] U predaji koju bilježe Ebu Avane i Et-Taberani od Muksema stoji da je Aišina sluškinja Berira kazala: "Otkako sam kod nje, ne znam o njoj ništa negativno osim što sam jednog dana skuhala hljeb i rekla joj da ga pripazi dok ja potpalim vatru da ga mogu ispeći. Ona je zaspala pa je ušla ovca u kuću i pojela tijesto."

(sa kojim su je potvorili).[62] On reče: Subhanallah! Tako mi Allaha, ja nikad nisam (tuđoj) ženi skinuo ni veo. Kasnije je, veli Aiša, pao ka šehid u borbi na Allahovu Putu. Moji su roditelji neprestano bili kod mene, nastavlja ona, dok kod mene (jednog dana) ne uđe Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem. Klanjao je ikindijski namaz, potom ušao kod mene. Pored mene su, sa moje desne i lijeve strane, bili roditelji. Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, izgovori Šehadet, zahvali Allahu i izgovori riječi hvale koje samo Njemu, priliče, a onda reče: Aiša, ako si počinila grijeh ili pogriješila, pokaj se Allahu! Uistinu, Allah prima pokajanje od Svojih robova! Ranije je došla jedna ensarijka koja sjeđaše pored vrata. Rekoh: Kako te nije stid ove žene da tako nešto govoriš? Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, nastavi da govori. Ja se okrenuh ocu i rekoh: Odgovori mu!. Šta da mu odgovorim? upita on. Potom se okrenuh majci i rekoh: Odgovori mu! Šta da mu odgovorim? upita ona. Pošto mu njih dvoje ništa ne odgovoriše, ja izgovorih Šehadet, zahvalih Allahu i izgovorih riječi hvale koje samo Njemu, priliče, a onda nastavih: Tako mi Allaha, ako vam kažem da nisam učinila (ono što se na mene iznosi), a Allah je svjedok da govorim istinu, šta će mi to kod vas koristiti kad ste već to i sami izrekli i vaša srca su u to povjerovala? Ako bih vam rekla da sam to učinila, a Allah zna da nisam, vi biste rekli: Sama je priznala svoju grešku. Tako mi Allaha, meni, sa vama, ne preostaje ništa drugo nego da kažem ono što je Jakub rekao u vezi s Jusufom: *i ja se neću jadati, od Allaha ja tražim pomoć protiv onoga što vi iznosite.*[63] Tog momenta Allahovu Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, poče silaziti Objava. Mi smo šutjeli. Kad je prestala, na licu mu se osjeti radost. On obrisa čelo i reče: Raduj se, Aiša, Allah je potvrdio tvoju nevinost! Bila sam, veli ona, veoma ljuta. Roditelji mi rekoše: Ustani naspram njega! Rekoh. Ne, tako mi Allaha, neću ustajati naspram njega, niti ću mu se zahvaljivati, niti ću se zahvaljivati vama! Samo se zahvaljujem Allahu Koji je potvrdio moju nevinost! Vi ste čuli o njoj (potvori na mene) i ništa niste učinili da je opovrgnete ili promijenite. Što se tiče Zejnebe bint Džahš, veli Aiša, Allah ju je sačuvao i zaštitio u njenom vjerovanju te je o meni samo dobro govorila. Što se, pak, tiče njene sestre Hamne, nad njom je izvršena kazna zajedno sa drugima koji su me potvorili. A potvorili su me: Mistah, Hasan b. Sabit i munafik Abdullah b. Ubej, koji se o njoj (potvori) raspitivao, širio je i najviše u njoj učestvovao, i Hamna.[64] Tada

---

[62] On se zvao Safvan. Pao je kao šehid u bici na Armeniji 19. godine po Hidžri za vrijeme hilafeta Omera b. Hattaba.

[63] *Jusuf, 18. ajet.*

[64] Hamna bint Džahš je sestra Zejnebe bint Džahš, jedne od Vjerovjesnikovih, sallallahu alejhi ve sellem, supruga. Ona je učestvovala u potvori na Aišu i nad njom je, skupa sa ostalima koji su učestvovali u potvori, izvšena kazna bičevanja zbog potvore.

se Ebu Bekr, veli Aiša, zakle da više Mistahu[65] neće pomagati, pa je Allah Uzvišeni objavio ovaj ajet: ***Neka se čestiti i imućni među vama ne zaklinju*** **tj. Ebu Bekr,** ***da više neće pomagati rođake i siromahe, i one koji su na Allahovu Putu rodni kraj svoj napustili,*** **tj. Mistaha,** ***neka im oproste i ne zamjere! Zar vama ne bi bilo drago da i vama Allah oprosti? A Allah prašta i samilostan je.*** **Kad to ču, Ebu Bekr reče: Da, tako mi Allaha! Gospodaru naš, bilo bi nam drago da nam oprostiš, i nastavio je da mu čini ono što mu je činio."**

Ovaj hadis Hišama b. Urvea je hasenun-sahihun-garibun.[66] Prenijeli su Junus b. Jezid, Ma'mer i drugi od Zuhrija, on od Urvea b. Zubejra, Seida b. Musejjeba, Alkamea b. Vekkasa el-Lejsija i Ubejdullaha b. Abdullaha, a oni od Aiše ovaj hadis u dužem i potpunijem obliku nego što je hadis Hišama b. Urvea.

3408. ISPRIČAO NAM JE Bundar; kaže: Obavijestio nas je Ibn Ebu Adij, prenijevši od Muhammeda b. Ishaka, on od Abdullaha b. Ebu Bekra, on od Amre, a ona od Aiše, koja je kazala: **"Pošto je objavljeno o mojoj nevinosti, Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, stade na mimber, spomenu to i prouči iz Kur'ana** (ajete o potvori)**. Pošto je to objavljeno, on naredi da se nad dvojicom muškaraca i jednom ženom**[67] (radi potvore) **izvrši precizirana kazna."** Ovaj hadis je hasenun-garibun.[68] Poznat nam je samo preko Muhammeda b. Ishaka.

٢٦. وَمِنْ سُورَةِ الْفُرْقَانِ *

بسم الله الرحمن الرحيم

٣٤٠٩. حَدَّثَنَا بندار أخبرنا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ مَهْدِيٍّ أخبرنا سُفْيَانُ عَنْ وَاصِلٍ عَنْ أَبِي وَائِلٍ عَنْ عَمْرِو بْنِ شُرَحْبِيلَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ: قُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ أَيُّ الذَّنْبِ أَعْظَمُ؟ قَالَ: أَنْ تَجْعَلَ لِلَّهِ نِدًّا وَهُوَ خَلَقَكَ. قَالَ: قُلْتُ ثُمَّ مَاذَا ؟ قَالَ: أَنْ تَقْتُلَ وَلَدَكَ خَشْيَةَ أَنْ يَطْعَمَ مَعَكَ. قَالَ: قُلْتُ ثُمَّ مَاذَا ؟ قَالَ: أَنْ تَزْنِيَ بِحَلِيلَةِ جَارِكَ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ .

---

[65] Mistah je bio muhadžir, siromah koga je Ebu Bekr pomagao. Pošto je učestvovao u potvori na Aišu, Ebu Bekr se zakle da mu više neće pomagati. Nakon objave spomenutog ajeta, on nastavi da ga i dalje pomaže.

[66] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*, i El-Buhari i Muslim u *Sahihima.*

[67] To su Hassan b. Sabit, Mistah b. Usase i Hamna bint Džahš. Ovdje nije spomenuto da je kazna izvršena nad Abdullahom b. Ubejom, vođom munafika, ali se to spominje u predaji koju je zabilježio Hakim u Mustedreku od Ebu Uvejsa, on od Hasana b. Zejda, a on od Abdullaha b. Ebu Bekra.

[68] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*, te Ebu Davud, En-Nesai i Ibn Madže u *Sunenima.*

٣٤١٠. حَدَّثَنَا بندار أخبرنا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ مَهْدِيٍّ ح أخبرنا سُفْيَانُ عَنْ مَنْصُورٍ وَالْأَعْمَشِ عَنْ أَبِي وَائِلٍ عَنْ عَمْرِو بْنِ شُرَحْبِيلَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ **بِمِثْلِهِ**. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

٣٤١١. حَدَّثَنَا عَبْدُ بْنُ حُمَيْدٍ أخبرنا سَعِيدُ بْنُ الرَّبِيعِ أَبُو زَيْدٍ أخبرنا شُعْبَةُ عَنْ وَاصِلٍ الْأَحْدَبِ عَنْ أَبِي وَائِلٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ: **سَأَلْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَيُّ الذَّنْبِ أَعْظَمُ؟ قَالَ: أَنْ تَجْعَلَ لِلَّهِ نِدًّا وَهُوَ خَلَقَكَ وَأَنْ تَقْتُلَ وَلَدَكَ مِنْ أَجْلِ أَنْ يَأْكُلَ مَعَكَ أَوْ مِنْ طَعَامِكَ وَأَنْ تَزْنِيَ بِحَلِيلَةِ جَارِكَ. قَالَ: وَتَلَا هَذِهِ الْآيَةَ (وَالَّذِينَ لَا يَدْعُونَ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ وَلَا يَقْتُلُونَ النَّفْسَ الَّتِي حَرَّمَ اللَّهُ إِلَّا بِالْحَقِّ وَلَا يَزْنُونَ وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ يَلْقَ أَثَامًا يُضَاعَفْ لَهُ الْعَذَابُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَيَخْلُدْ فِيهِ مُهَانًا).** حَدِيثُ سُفْيَانَ عَنْ مَنْصُورٍ وَالْأَعْمَشِ أَصَحُّ مِنْ حَدِيثِ شعبة عن واصلٍ لِأَنَّهُ زَادَ فِي إِسْنَادِهِ رَجُلًا.

٣٤١٢. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْمُثَنَّى أخبرنا مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرٍ عَنْ شُعْبَةَ عَنْ وَاصِلٍ عَنْ أَبِي وَائِلٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ **نَحْوَهُ**. وَهَكَذَا رَوَى شُعْبَةُ عَنْ وَاصِلٍ عَنْ أَبِي وَائِلٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ وَلَمْ يَذْكُرْ فِيهِ عن عَمْرِو بْنِ شُرَحْبِيلَ *

26. Iz sure *El-Furkan*

U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog:

3409. ISPRIČAO NAM JE Bundar; kaže: Obavijestio nas je Abdur-Rahman b. Mehdi; kaže: Nas je obavijestio Sufjan[69], prenijevši od Vasila[70], on od Ebu Vaila[71], on od Amra b. Šurahbila[72], a on od Abdullaha[73], koji je kazao: **"Rekao sam: Allahov Poslaniče, koji je grijeh najveći? On reče: Da Allahu pripišeš suparnika, a On te stvorio. Rekoh: Koji onda? On reče: Da ubiješ svoje dijete plašeći se da jede s tobom. Rekoh: A koji onda? On reče: Da počiniš blud sa suprugom svoga susjeda."** Ovaj hadis je hasenun.

3410. ISPRIČAO NAM JE Bundar; kaže: Obavijestio nas je Abdur-Rahman[74]; kaže: Nas je obavijestio Sufjan, prenijevši od Mensura i A'meša, njih dvojica od Ebu Vaila, on od Amra b. Šurahbila, on od Abdullaha, a on

---

[69] Sufjan es-Sevri.

[70] Vasil b. Hajjan el-Ahdeb el-Esedi el-Kufi Bejja' es-Sabiri pouzdan je i siguran prenosilac hadisa. Pripadao je šestoj generaciji.

[71] Ebu Vail Šekik b. Seleme el-Esedi el-Kufi pouzdan je prenosilac hadisa. On je muhadrem, a to znači da je živio u Vjerovjesnikovo, sallallahu alejhi ve sellem, vrijeme s tim što se sa njim nije susreo. Umro je za vrijeme hilafeta Omera b. Abdul-Aziza.

[72] Amr b. Šurahbil el-Hamdani.

[73] Abdullah b. Mes'ud poznati Vjerovjesnikov, sallallahu alejhi ve sellem, ashab.

[74] Abdur-Rahman b. Mehdi.

od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, **slično prethodnom hadisu.** Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[75]

3411. ISPRIČAO NAM JE Abd b. Humejd; kaže: Obavijestio nas je Seid b. Rebi' Ebu Zejd; kaže: Nas je obavijestio Šu'be, prenijevši od Vasila el-Ahdeba, on od Ebu Vaila, a on od Abdullaha, koji je kazao: **"Upitao sam Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, o tome koji je grijeh najveći. On reče: Da Allahu pripišeš suparnika, a On te stvorio, da ubiješ svoje dijete zbog toga što jede s tobom ili tvoju hranu i da počiniš blud sa suprugom svoga susjeda. A onda je, veli[76], proučio ovaj ajet: *I oni koji se mimo Allaha drugom bogu ne klanjaju, i koj, one koje je Allah zabranio ne ubijaju, osim kad pravda zahtijeva, i koji ne bludniče; - a ko to radi, iskusit će kaznu, patnja će mu na onom svijetu udvostručena biti i vječno će u njoj ponižen ostati[77].*"**

Sufjanov hadis od Mensura i A'meša je vjerodostojniji od Šu'beovog hadisa od Vasila jer je on u senedu dodao čovjeka više.[78]

3412. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Musenna; kaže: Obavijestio nas je Muhammed b. Džafer, prenijevši od Šu'bea, on od Vasila, on od Ebu Vaila, on od Abdullaha, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, **slično prethodnom hadisu.** Tako je Šu'be prenio od Vasila, on od Ebu Vaila, a on od Abdullaha, i u njegovu senedu nije spomenuo od Amra b. Šurahbila.

٢٧. وَمِنْ سُورَةِ الشُّعَرَاءِ *

بسم الله الرحمن الرحيم

٣٤١٣. حَدَّثَنَا أَبُو الْأَشْعَثِ أَحْمَدُ بْنُ الْمِقْدَامِ الْعِجْلِيُّ أخبرنا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ الطُّفَاوِيُّ أخبرنا هِشَامُ بْنُ عُرْوَةَ عَنْ أَبِيهِ عَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ: **لَمَّا نَزَلَتْ هَذِهِ الْآيَةُ (وَأَنْذِرْ عَشِيرَتَكَ الْأَقْرَبِينَ) قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: يَا صَفِيَّةُ بِنْتَ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ يَا فَاطِمَةُ بِنْتَ مُحَمَّدٍ يَا بَنِي عَبْدِ الْمُطَّلِبِ إِنِّي لَا أَمْلِكُ لَكُمْ مِنَ اللَّهِ شَيْئًا, سَلُونِي مِنْ مَالِي مَا شِئْتُمْ.**

هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ. وَهَكَذَا رَوَى وَكِيعٌ وَغَيْرُ وَاحِدٍ هذا الحديث عَنْ هِشَامِ بْنِ عُرْوَةَ عَنْ أَبِيهِ عَنْ عَائِشَةَ نَحْوَ حَدِيثِ مُحَمَّدِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ الطُّفَاوِيِّ. وَرَوَى بَعْضُهُمْ عَنْ هِشَامِ بْنِ عُرْوَةَ عَنْ أَبِيهِ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مُرْسَلًا وَلَمْ يَذْكُرْ فِيهِ عَنْ عَائِشَةَ . وَفِي الْبَابِ عَنْ عَلِيٍّ وَابْنِ عَبَّاسٍ *

---

[75] Bilježe ga i El-Buhari i Muslim u *Sahihima.*
[76] Abdullah b. Mes'ud.
[77] *El-Furkan, 68. i 69. ajet.*
[78] To je Amr b. Šurahbil el-Hemdani.

٣٤١٤. حَدَّثَنَا عَبْدُ بْنُ حُمَيْدٍ قال: أخبرني زَكَرِيَّا بْنُ عَدِيٍّ أخبرنا عُبَيْدُ اللَّهِ بْنُ عَمْرٍو الرَّقِّيُّ عَنْ عَبْدِ الْمَلِكِ بْنِ عُمَيْرٍ عَنْ مُوسَى بْنِ طَلْحَةَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: لَمَّا نَزَلَتْ (وَأَنْذِرْ عَشِيرَتَكَ الْأَقْرَبِينَ) جَمَعَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قُرَيْشًا فَخَصَّ وَعَمَّ فَقَالَ : يَا مَعْشَرَ قُرَيْشٍ أَنْقِذُوا أَنْفُسَكُمْ مِنَ النَّارِ فَإِنِّي لَا أَمْلِكُ لَكُمْ مِنَ اللَّهِ ضَرًّا وَلَا نَفْعًا. يَا مَعْشَرَ بَنِي عَبْدِ مَنَافٍ أَنْقِذُوا أَنْفُسَكُمْ مِنَ النَّارِ فَإِنِّي لَا أَمْلِكُ لَكُمْ مِنَ اللَّهِ ضَرًّا وَلَا نَفْعًا. يَا مَعْشَرَ بَنِي قُصَيٍّ أَنْقِذُوا أَنْفُسَكُمْ مِنَ النَّارِ فَإِنِّي لَا أَمْلِكُ لَكُمْ ضَرًّا وَلَا نَفْعًا. يَا مَعْشَرَ بَنِي عَبْدِ الْمُطَّلِبِ أَنْقِذُوا أَنْفُسَكُمْ مِنَ النَّارِ فَإِنِّي لَا أَمْلِكُ لَكُمْ ضَرًّا وَلَا نَفْعًا. يَا فَاطِمَةُ بِنْتَ مُحَمَّدٍ أَنْقِذِي نَفْسَكِ مِنَ النَّارِ فَإِنِّي لَا أَمْلِكُ لَكِ ضَرًّا وَلَا نَفْعًا. إِنَّ لَكِ رَحِمًا وسَأَبُلُّهَا بِبَلَالِهَا. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ غَرِيبٌ مِنْ هَذَا الْوَجْهِ.

٣٤١٥. حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ حُجْرٍ أخبرنا شُعَيْبُ بْنُ صَفْوَانَ عَنْ عبْدِ الْمَلِكِ بْنِ عُمَيْرٍ عَنْ مُوسَى بْنِ طَلْحَةَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَحْوَهُ بِمَعْنَاهُ *

٣٤١٦. حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ أَبِي زِيَادٍ أخبرنا أَبُو زَيْدٍ عَنْ عَوْفٍ عَنْ قَسَامَةَ بْنِ زُهَيْرٍ قَالَ: حدثني الْأَشْعَرِيُّ قَالَ: لَمَّا نَزَلَ (وَأَنْذِرْ عَشِيرَتَكَ الْأَقْرَبِينَ) وَضَعَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أُصْبُعَيْهِ فِي أُذُنَيْهِ فَرَفَعَ مِنْ صَوْتِهِ فَقَالَ: يَا بَنِي عَبْدِ مَنَافٍ يَا صَبَاحَاهْ.

هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ مِنْ هَذَا الْوَجْهِ مِنْ حَدِيثِ أَبِي مُوسَى وَقَدْ رَوَاهُ بَعْضُهُمْ عَنْ عَوْفٍ عَنْ قَسَامَةَ بْنِ زُهَيْرٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مُرْسَلًا وَهُوَ أَصَحُّ وَلَمْ يَذْكُرْ فِيهِ عَنْ أَبِي مُوسَى.

27. Iz sure *Eš-Šu'ara'*

U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog:

3413. ISPRIČAO NAM JE Ebu Eš'as Ahmed b. Mikdam el-Idžli; kaže: Obavijestio nas je Muhammed b. Abdur-Rahman et-Tufavi; kaže: Nas je obavijestio Hišam b. Urve, prenijevši od svoga oca, a on od Aiše, koja je kazala: **"Kad je objavljen ovaj ajet: *I opominji rodbinu svoju najbližu*[79], Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, reče: O, Safija kćeri Abdul-Muttalibova, o, Fatima kćeri Muhammedova, o, sinovi Abdul-Muttalibovi, ja vam kod Allaha ne mogu ništa pomoći, a od imovine moje tražite što hoćete!"**

Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[80] Tako su Veki' i drugi ovaj hadis prenijeli od Hišama b. Urvea, on od svoga oca, a on od Aiše slično hadisu Muhammeda b. Abdur-Rahmana et-Tufavija. Neki su ga prenijeli od Hišama b. Urvea, on od svoga oca, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem,

---

[79] *Ešu'ara', 214. ajet.*

[80] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu* i Muslim u *Sahihu.*

kao mursel hadis ne spominjući u senedu: od Aiše. Na ovu temu preneseni su hadisi i od Alije i Ibn Abbasa.

3414. ISPRIČAO NAM JE Abd b. Humejd i kazao: Obavijestio me je Zekerijja b. Adij; kaže: Obavijestio nas je Ubejdullah b. Amr er-Rekki, prenijevši od Abdul-Melika b. Umejra, on od Musaa b. Talhe, a on od Ebu Hurejrea, koji je kazao: "**Kad je objavljeno: *I opominji rodbinu svoju najbližu*, Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, je okupio Kurejšije i bliže i dalje i rekao: O, skupino Kurejšija, spašavajte se od Vatre, jer ja nisam u stanju da od vas, kod Allaha, kakvu štetu otklonim niti da nekom od vas neku korist pribavim! O, skupino Benu Abdulmenafa, spašavajte se od Vatre, jer ja nisam u stanju da od vas, kod Allaha, kakvu štetu otklonim niti da nekom od vas neku korist pribavim! O, skupino Benu Kusajja, spašavajte se od Vatre, jer ja nisam u stanju da od vas, kod Allaha, kakvu štetu otklonim niti da nekom od vas neku korist pribavim! O, skupino Benu Abdul-Muttaliba, spašavajte se od Vatre, jer ja nisam u stanju da od vas, kod Allaha, kakvu štetu otklonim niti da nekom od vas neku korist pribavim! O, Fatima kćeri Muhammedova, spašavaj se od Vatre, jer ja nisam u stanju da od tebe, kod Allaha, kakvu štetu otklonim niti da ti neku korist pribavim! Ti imaš rodbinu, sa njom ću održavati vezu i pomagat ću joj[81].**" Ovaj hadis je sa ovim senedom hasenun-garibun.[82]

3415. ISPRIČAO NAM JE Ali b. Hudžr; kaže: Obavijestio nas je Šuajb b. Safvan[83], prenijevši od Abdul-Melika b. Umejra, on od Musaa b. Talhe, on od Ebu Hurejrea, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, **sličan po značenju.**[84]

3416. ISPRIČAO NAM JE Abdullah b. Ebu Zijad[85]; kaže: Obavijestio nas je Ebu Zejd[86], prenijevši od Avfa[87], on od Kasamea b. Zuhejra, koji je kazao: Ispričao mi je El-Eš'ari[88] i kazao: "**Kad je objavljeno: *I opominji rodbinu svoju najbližu*, Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, stavi**

---

[81] Međutim, na budućem svijetu nikome ništa neću moći pomoći.

[82] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*, Muslim u *Sahihu* i En-Nesai u *Sunenu*.

[83] Šuajb b. Safvan b. Rebi' es-Sekafi Ebu Jahja el-Kufi el-Katib kao prenosilac hadisa zadovoljava (makbul). Pripadao je sedmoj generaciji.

[84] Slično prethodnom hadisu.

[85] Abdullah b. Hakem b. Ebu Zijad el-Katavani Ebu Abdur-Rahman el-Kufi iskren je prenosilac hadisa. Pripadao je desetoj generaciji.

[86] Ebu Zejd Seid b. Evs b. Sabit el-Ensari en-Nahvi el-Basri iskren je prenosilac hadisa, ali je prilikom prenošenja hadisa pravio previde. Pripadao je devetoj generaciji. Na njega se sumnjalo da je kaderija.

[87] Avf b. Ebu Džemile el-A'rabi el-Abdi el-Basri pouzdan je prenosilac hadisa. Sumnjalo da je kaderija i ši'ija. Pripadao je šestoj generaciji.

[88] Ebu Musa el-Eš'ari je poznati Vjerovjesnikov, sallallahu alejhi ve sellem, ashab.

prste u uši i iz sveg glasa povika: O, sinovi Abdul-Menafovi, evo[89] **neprijeteljskog** (pljačkaškog) **upada."**

Ovaj hadis Ebu Musaa je, sa ovim senedom, garibun. Neki su ga prenijeli od Avfa, on od Kasamea b. Zuhejra, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, kao mursel-hadis ne spomenuvši u njegovu senedu: od Ebu Musaa, i ovo je pouzdanije.

٢٨. وَمِنْ سُورَةِ النَّمْلِ *

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

٣٤١٧. حَدَّثَنَا عَبْدُ بْنُ حُمَيْدٍ أخبرنا رَوْحُ بْنُ عُبَادَةَ عَنْ حَمَّادِ بْنِ سَلَمَةَ عَنْ عَلِيِّ بْنِ زَيْدٍ عَنْ أَوْسِ بْنِ خَالِدٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: **تَخْرُجُ الدَّابَّةُ مَعَهَا خَاتَمُ سُلَيْمَانَ وَعَصَا مُوسَى فَتَجْلُو وَجْهَ الْمُؤْمِنِ وَتَخْتِمُ أَنْفَ الْكَافِرِ بِالْخَاتَمِ حَتَّى إِنَّ أَهْلَ الْخُوَانِ لَيَجْتَمِعُونَ وَيَقُولُ هَذَا يَا مُؤْمِنُ وَيَقُولُ هَذَا يَا كَافِرُ.**

هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ. وَقَدْ رُوِيَ هَذَا الْحَدِيثُ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنْ غَيْرِ هَذَا الْوَجْهِ فِي دَابَّةِ الْأَرْضِ. وَفِي الْبَاب عَنْ أَبِي أُمَامَةَ وَحُذَيْفَةَ بْنِ أَسِيدٍ *

28. Iz sure *En-Neml*

U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog:

3417. ISPRIČAO NAM JE Abd b. Humejd; kaže: Obavijestio nas je Revh b. Ubade, prenijevši od Hammada b. Selemea, on od Alija b. Zejda, on od Evsa b. Halida, a on od Ebu Hurejrea da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: **"Pojavit će se životinja** (iz zemlje)[90], **sa njom će**

---

[89] Kod Arapa je bio običaj da ovakve riječi izgovaraju kada hoće da izazovu pozornost. Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, izgovorio ih je da bi okupio sinove Abdul-Menafove kako bi ih upozorio da im on kod Uzvišenog Allaha ništa neće moći pomoći, nego da se sami trude da se sačuvaju džehennemske vatre.

[90] Po mišljenju učenjaka, jedan od predznaka Sudnjeg dana je izlazak životinje iz zemlje. U suri En-Neml, u 82. ajetu Allah Uzvišeni kaže: "*I kad dođe vrijeme da oni budu kažnjeni, Mi ćemo učiniti da iz zemlje iziđe jedna životinja koja će im reći da ljudi u dokaze Naše nisu vjerovali.*" Ona će, po mišljenju nekih učenjaka, iz zemlje izaći u Mekki. Fahruddin er-Razzi u svome *Et-Tefsiru* veli: O ovoj životinji se govori sa više aspekata. 1) o njenoj veličini. U jednom hadisu stoji da će ona biti dugačka oko šezdeset aršina, da će joj glava dopirati do oblaka; 2) o njenom opisu. Ibn Džurejdž kaže: Imaće glavu kao u vola, svinjske oči, slonove uši, jelenove rogove, lavlja prsa, tigrovu boju, goveđi struk, braveći rep i kamilje papke; 3). o načinu njena izlaska. Prenosi se od Alije da je kazao da će ona iz zemlje izlaziti tri dana; 4). o mjestu njena izlaska. "Upitan je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, o tome gdje će ta životinja izaći iz zemlje, pa je odgovorio: Izaći će iz najveće

biti Sulejmanov pečat i Musaov štap, pa će na lice vjernika staviti bijeli biljeg, a pečatom popečatiti nevjernikov nos. Ljudi će se okupiti pa će jedan drugom govoriti: Vjerniče, a onaj drugi njemu: Nevjerniče."

Ovaj hadis je hasenun.[91] Ovaj je hadis, o životinji iz zemlje, prenesen od Ebu Hurejrea, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, i sa drugim senedom. Na ovu temu preneseni su hadisi i od Ebu Umamea i Huzejfea b. Usejda.

٢٩. وَمِنْ سُورَةِ الْقَصَصِ *

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

٣٤١٨. حَدَّثَنَا بندار أخبرنا يَحْيَى بْنُ سَعِيدٍ عَنْ يَزِيدَ بْنِ كَيْسَانَ قال: حَدَّثَنِي أَبُو حَازِمٍ الْأَشْجَعِيُّ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لِعَمِّهِ : قُلْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ أَشْهَدْ لَكَ بِهَا يَوْمَ الْقِيَامَةِ. قَالَ لَوْلَا أَنْ تُعَيِّرَنِي بِهَا قُرَيْشٌ أَنَّ مَا يَحْمِلُهُ عَلَيْهِ الْجَزَعُ لَأَقْرَرْتُ بِهَا عَيْنَكَ فَأَنْزَلَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ (إِنَّكَ لَا تَهْدِي مَنْ أَحْبَبْتَ وَلَكِنَّ اللَّهَ يَهْدِي مَنْ يَشَاءُ). هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ حَدِيثِ يَزِيدَ بْنِ كَيْسَانَ *.

29. Iz sure *El-Kasas*

U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog:

3418. ISPRIČAO NAM JE Bundar; kaže: Obavijestio nas je Jahja b. Seid[92], prenijevši od Jezida b. Kejsana koji je kazao: Ispričao mi je Ebu Hazim el-Ešdže'i, prenijevši od Ebu Hurejrea, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, amidži[93] rekao: **"Reci: Samo je Allah Bog, ja ću ti za to biti svjedok na Sudnjem danu! On reče: Da mi Kurejševići neće prebaciti: Učinio je to iz straha, ja bih to izgovorio. A Allah objavi: *Ti, doista, ne možeš uputiti na Pravi Put onoga koga ti želiš***

---

džamije, iz Mesdžidul-harama. Neki smatraju da će izaći sa Safe i da će govoriti arapskim jezikom; 5) o broju njenih izlazaka. Prenosi se da će se ona pojaviti tri puta. Prvi put u Jemenu, drugi put u pustinji i treći put u Mesdžidul-haramu. Kad se pojavi u Mesdžidul-Haramu, svijet će se od straha razbježati.

[91] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu* i Ibn Madže u *Sunenu*.

[92] Jahja b. Seid el-Kattan.

[93] Ebu Talibu na samrti rekao.

da uputiš, - Allah ukazuje na Pravi Put onome kome On hoće[94]." Ovaj hadis je hasenun-garibun.[95] Poznat nam je samo preko Jezida b. Kejsana.

٣٠. وَمِنْ سُورَةِ الْعَنْكَبُوتِ *

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

٣٤١٩. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ وَمُحَمَّدُ بْنُ الْمُثَنَّى قَالَا: أخبرنا مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرٍ أخبرنا شُعْبَةُ عَنْ سِمَاكِ بْنِ حَرْبٍ قَال سَمِعْتُ مُصْعَبَ بْنَ سَعْدٍ يُحَدِّثُ عَنْ أَبِيهِ سَعْدٍ قَالَ: أُنْزِلَتْ فِيَّ أَرْبَعُ آيَاتٍ فَذَكَرَ قِصَّةً. وَقَالَتْ أُمُّ سَعْدٍ أَلَيْسَ قَدْ أَمَرَ اللَّهُ بِالْبِرِّ. وَاللَّهِ لَا أَطْعَمُ طَعَامًا وَلَا أَشْرَبُ شَرَابًا حَتَّى أَمُوتَ أَوْ تَكْفُرَ. قَالَ: فَكَانُوا إِذَا أَرَادُوا أَنْ يُطْعِمُوهَا شَجَرُوا فَاهَا فَنَزَلَتْ هَذِهِ الْآيَةُ (وَوَصَّيْنَا الْإِنْسَانَ بِوَالِدَيْهِ حُسْنًا وَإِنْ جَاهَدَاكَ لِتُشْرِكَ بِي) الْآيَةَ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

٣٤٢٠. حَدَّثَنَا مَحْمُودُ بْنُ غَيْلَانَ أخبرنا أَبُو أُسَامَةَ وَعَبْدُ اللَّهِ بْنُ بَكْرٍ السَّهْمِيُّ عَنْ حَاتِمِ بْنِ أَبِي صَغِيرَةَ عَنْ سِمَاكٍ عَنْ أَبِي صَالِحٍ عَنْ أُمِّ هَانِئٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي قَوْلِهِ: (وَتَأْتُونَ فِي نَادِيكُمُ الْمُنْكَرَ) قَالَ: كَانُوا يَخْذِفُونَ أَهْلَ الْأَرْضِ وَيَسْخَرُونَ مِنْهُمْ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ. إِنَّمَا نَعْرِفُهُ مِنْ حَدِيثِ حَاتِمِ بْنِ أَبِي صَغِيرَةَ عَنْ سِمَاكٍ .

30. Iz sure *El-Ankebut*

U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog:

3419. ISPRIČALI SU NAM Muhammed b. Beššar i Muhammed b. Musenna i kazali: Obavijestio nas je Muhammed b. Džafer; kaže: Nas je obavijestio Šu'be, prenijevši od Simaka b. Harba, koji je kazao: Čuo sam Mus'aba b. Sa'da kada priča od svoga oca[96], koji je rekao: **"U vezi sa mnom su objavljena četiri ajeta, a onda je spomenuo slučaj.[97] Ummu Sa'd reče:**

---

[94] *El-Kasas*, 56. ajet, a koji u cijelosti glasi: "Ti, doista, ne možeš uputiti na Pravi Put onoga koga ti želiš da uputiš, - Allah ukazuje na Pravi Put onome kome On hoće, i On dobro zna one koji će Pravim Putem poći."

[95] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu* i Muslim *u Sahihu.*

[96] Sa'da b. Ebu Vekkasa.

[97] Bilježi Muslim u *Sahihu* u poglavlju "O vrijednosti Sa'da b. Ebu Vekkasa", da je Sa'd kazao: "S'adova majka se zaklela da sa Sa'dom neće govoriti niti će jesti ni piti sve dotle dok Sa'd ne napusti svoju vjeru. Ona kaže: Ti tvrdiš da ti je Allah preporučio da budeš pokoran svojim roditeljima; ja sam ti majka i od tebe to zahtijevam. On kaže: Tako je radila tri dana, a kad je pala u komu od gladi, njen drugi sin koji se zvao Umare ju je napojio (mlijekom). Pošto dođe k sebi, poče da kune Sa'da. Tim povodom Allah Uzvišeni objavi ovaj ajet: "Mi smo svakog čovjeka zadužili da bude dobar prema roditeljima svojim. Ali, ako te oni budu nagovarali da Meni nekoga ravnim smatraš, o kome ti ništa ne znaš, onda ih ne slušaj!. Meni ćete se svi vratiti, pa ću vas Ja o onome što ste radili obavijestiti." Jednom prilikom je

Zar Allah nije naredio dobročinstvo? Tako mi Allaha, ja neću ni jesti ni piti dok ne napustiš svoju vjeru ili ne umrem! On kaže: Kad god bi joj donijeli da jede, morali su joj otvarati usta (i silom joj gurati hranu), **pa je objavljen ovaj ajet:** ***Mi smo svakog čovjeka zadužili da bude dobar prema roditeljima svojim. Ali ako te oni budu nagovarali da Meni nekoga ravnim smatraš, o kome ti ništa ne znaš, onda ih ne slušaj. Meni ćete se svi vratiti, pa ću vas Ja o onome što ste radili obavijestiti."*** Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[98]

3420. ISPRIČAO NAM JE Mahmud b. Gajlan; kaže: Obavijestili su nas Ebu Usama i Abdullah b. Bekr es-Sehmi, prenijevši od Hatima b. Ebu Sagirea[99], on od Simaka, on od Ebu Saliha, on od Umihane, a ona od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, da je o riječima Uzvišenog: ***i na skupovima svojim ono što je najodvratnije činite***[100], **kazao: Bacali su kamenčiće na stanovnike Zemlje i izigravali se sa njima."** Ovaj hadis je hasenun.[101] Poznat nam je preko Hatima b. Ebu Sagirea od Simaka.

Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, osvojio veliki ratni plijen. U njemu je bio jedan mač. Uzeo sam ga (iz plijena), otišao Allahovu Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, i rekao: Daj mi ovaj mač, poznata ti je moja situacija. On reče: Vrati ga tamo odakle si ga uzeo! Kad sam ga htio ostaviti tamo odakle sam ga uzeo, nešto me natjera da se vratim. Vratih se i rekoh: Daj mi ga! On povišenim glasom reče: Vrati ga odakle si ga uzeo! Tim povodom Allah Uzvišeni objavi: "Pitaju te o plijenu. Reci: Plijen pripada Allahu i Poslaniku." Razbolio sam se, veli Sa'd, i poslao sam po Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem. Pošto je došao, ja mu rekoh: Dozvoli mi da cijeli svoj imetak darujem tamo gdje želim. On to odbi. Rekoh: Dozvoli mi da to učinim sa polovinom. On i to odbi. Rekoh: Onda mi dozvoli da to učinim sa trećinom. On ušutje jedno vrijeme, a onda (bi objavljen ajet u kome) se to dozvoli. Otišao sam među jednu skupinu ensarija i muhadžira. Oni me pozvaše rekavši: Dođi da sa nama jedeš i da se napojiš vina! Bilo je to prije nego je alkohol zabranjen. Otiđoh u bašču gdje oni bijahu. Ispred njih je bila pečena deveća glava i mješina sa vinom. Jeo sam i pio sa njima i govorio o ensarijama i muhadžirima. Rekao sam: Muhadžiri su bolji od ensarija. Neko me, od njih, tada udari vilicom i povrijedi mi nos. Otiđoh Allahovu Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, i obavijestih ga o tome. Tim povodom Allah Uzvišeni objavi: "Vino i kocka i kumiri i strelice za gatanje su odvratne stvari, šejtanovo djelo..."

[98] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*, Muslim u *Sahihu*, te Ebu Davud i En-Nesai u *Sunenima*.

[99] Hatim b. Ebu Sagire Ebu Junus el-Basri pouzdan je prenosilac hadisa. Pripadao je šestoj generaciji. Ebu Sakire se zvao Muslim. On je, po mišljenju nekih učenjaka, djed njegove majke, a po mišljenju drugih njen muž.

[100] *El-Ankebut*, 29. ajet, a koji u cijelosti glasi: "S muškarcima općite, po drumovima presrećete, i na skupovima svojim najodvratnije stvari činite, - odgovor naroda njegova bijaše: Učini da nas Allahova kazna stigne, ako istinu govoriš!"

[101] Bilježi ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*.

٣١. وَمِنْ سُورَةِ الرُّومِ *

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

٣٤٢١. حَدَّثَنَا نَصْرُ بْنُ عَلِيٍّ الْجَهْضَمِيُّ أخبرنا الْمُعْتَمِرُ بْنُ سُلَيْمَانَ عَنْ أَبِيهِ عَنْ سُلَيْمَانَ الْأَعْمَشِ عَنْ عَطِيَّةَ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ قَالَ: **لَمَّا كَانَ يَوْمُ بَدْرٍ ظَهَرَتِ الرُّومُ عَلَى فَارِسَ فَأَعْجَبَ ذَلِكَ الْمُؤْمِنِينَ فَنَزَلَتْ (الم غُلِبَتِ الرُّومُ) إِلَى قَوْلِهِ (يَفْرَحُ الْمُؤْمِنُونَ بِنَصْرِ اللَّهِ). قَالَ: فَفَرِحَ الْمُؤْمِنُونَ بِظُهُورِ الرُّومِ عَلَى فَارِسَ**. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ مِنْ هَذَا الْوَجْهِ. هكَذَا قَرَأَ نَصْرُ بْنُ عَلِيٍّ غَلَبَتِ الرُّومُ *

٣٤٢٢. حَدَّثَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ حُرَيْثٍ أخبرنا مُعَاوِيَةُ بْنُ عَمْرٍو عَنْ أَبِي إِسْحَقَ الْفَزَارِيِّ عَنْ سُفْيَانَ عَنْ حَبِيبِ بْنِ أَبِي عَمْرَةَ عَنْ سَعِيدِ بْنِ جُبَيْرٍ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ فِي قَوْلِ اللَّهِ تَعَالَى: **(الم غُلِبَتِ الرُّومُ فِي أَدْنَى الْأَرْضِ) قَالَ: غُلِبَتْ وَغَلَبَتْ. قَالَ: كَانَ الْمُشْرِكُونَ يُحِبُّونَ أَنْ يَظْهَرَ أَهْلُ فَارِسَ عَلَى الرُّومِ لِأَنَّهُمْ وَإِيَّاهُمْ أَهْلُ الْأَوْثَانِ وَكَانَ الْمُسْلِمُونَ يُحِبُّونَ أَنْ يَظْهَرَ الرُّومُ عَلَى فَارِسَ لِأَنَّهُمْ أَهْلُ الْكِتَابِ. فَذَكَرُوهُ لِأَبِي بَكْرٍ فَذَكَرَهُ أَبُو بَكْرٍ لِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: أَمَا إِنَّهُمْ سَيَغْلِبُونَ. فَذَكَرَهُ أَبُو بَكْرٍ لَهُمْ فَقَالُوا اجْعَلْ بَيْنَنَا وَبَيْنَكَ أَجَلًا فَإِنْ ظَهَرْنَا كَانَ لَنَا كَذَا وَكَذَا وَإِنْ ظَهَرْتُمْ كَانَ لَكُمْ كَذَا وَكَذَا فَجَعَلَ أَجَلًا خَمْسَ سِنِينَ فَلَمْ يَظْهَرُوا فَذَكَرُوا ذَلِكَ لِلنَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ: أَلَا جَعَلْتَهُ إِلَى دُونَ. قَالَ: أُرَاهُ الْعَشْرَ. قَالَ أَبُو سَعِيدٍ: وَالْبِضْعُ مَا دُونَ الْعَشْرِ. قَالَ ثُمَّ ظَهَرَتِ الرُّومُ بَعْدُ. قَالَ فَذَلِكَ قَوْلُهُ تَعَالَى: (الم غُلِبَتِ الرُّومُ) إِلَى قَوْلِهِ (وَيَوْمَئِذٍ يَفْرَحُ الْمُؤْمِنُونَ بِنَصْرِ اللَّهِ). قَالَ سُفْيَانُ: سَمِعْتُ أَنَّهُمْ ظَهَرُوا عَلَيْهِمْ يَوْمَ بَدْرٍ.**

هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ غَرِيبٌ. إِنَّمَا نَعْرِفُهُ مِنْ حَدِيثِ سُفْيَانَ الثَّوْرِيِّ عَنْ حَبِيبِ بْنِ أَبِي عَمْرَةَ * أخبرنا أَبُو مُوسَى مُحَمَّدُ بْنُ الْمُثَنَّى أخبرنا مُحَمَّدُ بْنُ خَالِدٍ ابْنُ عَثْمَةَ حَدَّثَنِي عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ الْجُمَحِيُّ حَدَّثَنِي ابْنُ شِهَابٍ الزُّهْرِيُّ عَنْ عُبَيْدِ اللَّهِ ابْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُتْبَةَ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لِأَبِي بَكْرٍ فِي مُنَاحَبَةِ: (الم غُلِبَتِ الرُّومُ) أَلَا احْتَطْتَ يَا أَبَا بَكْرٍ فَإِنَّ الْبِضْعَ مَا بَيْنَ ثَلَاثٍ إِلَى تِسْعٍ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ مِنْ هَذَا الْوَجْهِ مِنْ حَدِيثِ الزُّهْرِيِّ عَنْ عُبَيْدِ اللَّهِ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ *

٣٤٢٣ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ إِسْمَعِيلَ أخبرنا إِسْمَعِيلُ بْنُ أَبِي أُوَيْسٍ حَدَّثَنِي ابْنُ أَبِي الزِّنَادِ عَنْ أَبِي الزِّنَادِ عَنْ عُرْوَةَ بْنِ الزُّبَيْرِ عَنْ نِيَارِ بْنِ مُكْرَمٍ الْأَسْلَمِيِّ قَالَ: **لَمَّا نَزَلَتْ: (الم غُلِبَتِ الرُّومُ فِي أَدْنَى الْأَرْضِ وَهُمْ مِنْ بَعْدِ غَلَبِهِمْ سَيَغْلِبُونَ فِي بِضْعِ سِنِينَ) فَكَانَتْ فَارِسُ يَوْمَ نَزَلَتْ هَذِهِ الْآيَةُ قَاهِرِينَ لِلرُّومِ وَكَانَ الْمُسْلِمُونَ يُحِبُّونَ ظُهُورَ الرُّومِ عَلَيْهِمْ لِأَنَّهُمْ وَإِيَّاهُمْ أَهْلُ كِتَابٍ وَفِي ذَلِكَ قَوْلُ اللَّهِ**

تَعَالَى: (وَيَوْمَئِذٍ يَفْرَحُ الْمُؤْمِنُونَ بِنَصْرِ اللَّهِ يَنْصُرُ مَنْ يَشَاءُ وَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ). وَكَانَتْ قُرَيْشٌ تُحِبُّ ظُهُورَ فَارِسَ لِأَنَّهُمْ وَإِيَّاهُمْ لَيْسُوا بِأَهْلِ كِتَابٍ وَلَا إِيمَانٍ بِبَعْثٍ. فَلَمَّا أَنْزَلَ اللَّهُ تَعَالَى هَذِهِ الْآيَةَ خَرَجَ أَبُو بَكْرٍ الصِّدِّيقُ يَصِيحُ فِي نَوَاحِي مَكَّةَ: (الم غُلِبَتِ الرُّومُ فِي أَدْنَى الْأَرْضِ وَهُمْ مِنْ بَعْدِ غَلَبِهِمْ سَيَغْلِبُونَ فِي بِضْعِ سِنِينَ). قَالَ نَاسٌ مِنْ قُرَيْشٍ لِأَبِي بَكْرٍ: فَذَلِكَ بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ زَعَمَ صَاحِبُكَ أَنَّ الرُّومَ سَتَغْلِبُ فَارِسَ فِي بِضْعِ سِنِينَ أَفَلَا نُرَاهِنُكَ عَلَى ذَلِكَ؟ قَالَ: بَلَى. وَذَلِكَ قَبْلَ تَحْرِيمِ الرِّهَانِ. فَارْتَهَنَ أَبُو بَكْرٍ وَالْمُشْرِكُونَ وَتَوَاضَعُوا الرِّهَانَ وَقَالُوا لِأَبِي بَكْرٍ: كَمْ تَجْعَلُ الْبِضْعُ ثَلَاثُ سِنِينَ إِلَى تِسْعِ سِنِينَ فَسَمِّ بَيْنَنَا وَبَيْنَكَ وَسَطًا تَنْتَهِي إِلَيْهِ؟ قَالَ: فَسَمَّوْا بَيْنَهُمْ سِتَّ سِنِينَ. قَالَ: فَمَضَتِ السِّتُّ سِنِينَ قَبْلَ أَنْ يَظْهَرُوا فَأَخَذَ الْمُشْرِكُونَ رَهْنَ أَبِي بَكْرٍ. فَلَمَّا دَخَلَتِ السَّنَةُ السَّابِعَةُ ظَهَرَتِ الرُّومُ عَلَى فَارِسَ فَعَابَ الْمُسْلِمُونَ عَلَى أَبِي بَكْرٍ تَسْمِيَةَ سِتٍّ سِنِينَ قال لِأَنَّ اللَّهَ تَعَالَى قَالَ: فِي بِضْعِ سِنِينَ. وَأَسْلَمَ عِنْدَ ذَلِكَ نَاسٌ كَثِيرٌ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ غَرِيبٌ لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ حَدِيثِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ أَبِي الزِّنَادِ *

31. Iz Sure *Er-Rum*

U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog:

3421. ISPRIČAO NAM JE Nasr b. Ali el-Džehdami; kaže: Obavijestio nas je Mu'temir b. Sulejman, prenijevši od svoga oca, on od Sulejmana el-A'meša, on od Atijjea, a on od Ebu Seida, koji je kazao: **"Na dan Bitke na Bedru Bizantinci su pobijeđeni od Perzijanaca. To začudi vjernike. Tim povodom bi objavljeno: "Elif-lam-mim gulibetir-rum**[102] (Elif-lam- mim. Bizantinci su pobijeđeni) **- do - i tada će se vjernici radovati. I vjernici su se radovali pobjedi Bizantinaca nad Perzijancima."** Ovaj hadis je sa ovim senedom hasenun-garibun.[103] Nasr b. Ali je učio: Galabeti-Rumu.

3422. ISPRIČAO NAM JE Husejn b. Hurejs; kaže: Obavijestio nas je Muavija b. Amr, prenijevši od Ebu Ishaka el-Fezarija, on od Sufjana, on od Habiba b. Ebu Amre[104], on od Seida b. Džubejra, a on od Ibn Abbasa da je o riječima Uzvišenog: **Elif-lam-mim.** ***Gulibetir-Rum fi ednal erd*i** (Elif-lam-mim. Bizantinci su pobijeđeni. U susjednoj zemlji), **kazao: Mnogobošci su željeli da Perzijanci pobijede Bizantince jer su i oni, poput njih, bili**

---

[102] U ovom hadisu stoji da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, u 2. ajetu sure *Er-Rum* riječ *gulibet* učio u pasivu sa dammom na gajnu. Tako ju je učila većina imama u kiraetu. Neki su je, pak, učili sa fethom u aktivnom značenju. Prvi način učenja je ispravniji i argumentovaniji.

[103] Bilježi ga i El-Bezzar u *Musnedu.*

[104] Habib b. Ebu Amra el-Kassab Ebu Abdullah el-Hamani el-Kufi pouzdan je prenosilac hadisa. Pripadao je šestoj generaciji.

mnogobošci. Muslimani su, pak, željeli da Bizantici pobijede Perzijance jer su oni bili sljedbenici Knjige. To spomenuše Ebu Bekru, a Ebu Bekr spomenu Allahovu Poslaniku. On reče: Što se tiče njih, oni (Perzijanci) **će biti pobijeđeni. Ebu Bekr to spomenu mnogobošcima, a oni rekoše: Preciziraj nam vrijeme! Ako u tom vremenu ne budu pobijeđeni, dat ćeš nam to i to, a ako budu pobijeđeni, mi ćemo tebi dati to i to. Ebu Bekr im precizira vrijeme od pet godina. Međutim, u tom vremenu oni ne pobijediše. To spomenuše Allahovu Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, a on reče: Što im precizira vrijeme, mislim da je kazao, do deset godina. Seid veli: Riječ *bid'un* označava broj do deset. U tom roku su Bizantinci pobijedili, a on reče: Na to su se odnosile riječi Uzvišenog: *Elif-lam-mim. Bizantinci su pobjeđeni* - do- *i tada će se vjernici radovati*[105]."**

Sufjan veli: Čuo sam da su ih pobijedili na dan Bitke na Bedru. Ovaj hadis je hasenun-sahihun-garibun.[106] Poznat nam je preko Sufjana es-Sevrija od Habiba b. Ebu Amre. Obavijestio nas je Ebu Musa Muhammed b. Musenna; kaže: Obavijestio nas je Muhammed b. Halid b. Aseme; kaže: Ispričao mi je Abdullah b. Abdur-Rahman el-Džumehi; kaže: Mene je obavijestio Ibn Šihab ez-Zuhri, prenijevši od Ubejdullaha b. Abdullaha b. Utbea, a on od Ibn Abbasa da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, nakon njegovog klađenja (sa mnogobošcima u vezi sa): *Elif-lam-mim. Bizantinci su pobijeđeni*, rekao Ebu Bekru: "Ebu Bekre, trebao si biti oprezan! *Bid'un* označava broj od tri do devet." Ovaj hadis je sa ovim senedom preko Zuhrija od Ubejdullaha od Ibn Abbasa garibun-hasenun.

3423. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Ismail; kaže: Obavijestio nas je Ismail b. Ebu Uvejs; kaže: Ispričao mi je Ibn Ebu Zinad, prenijevši od Ebu Zinada, on od Urvea b. Zubejra, a on od Nijara b. Mukrema el-Eslemija[107], koji je kazao: "**Kad je objavljeno: *Elif-lam-mim. Bizantinci su pobijeđeni. U susjednoj zemlji, ali oni će, poslije poraza svoga, sigurno pobijediti za nekoliko godina*, Perzijanci su toga dana kada je objavljen ovaj ajet bili pokorili Bizantince. Muslimani su željeli da Bizantinci njih pobijede jer su i oni bili sljedbenici Knjige. Na to se odnose riječi Allaha Uzvišenog: *i tada će se vjernici radovati Allahovoj pomoći, - On pomaže kome hoće, On je silan i samilostan.* Kurejševići su se, pak, radovali pobjedi Perzijanaca jer ni oni nisu bili sljedbenici Knjige, niti su vjerovali u proživljenje poslije smrti. Kad je Uzvišeni Allah objavio ovaj**

---

[105] *Er-Rum*, od 1. do 4. ajeta, a koji glase: "Elif-lam-mim. Bizantinci su pobijeđeni. U susjednoj zemlji, ali oni će, poslije poraza svoga, sigurno pobijediti za nekoliko godina - i prije, i poslije, Allahova je odluka - i tada će se vjernici radovati."

[106] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu* i En-Nesai u *Sunenu*.

[107] Vjerovjesnikov, sallallahu alejhi ve sellem, ashab koji je živio do početka Muavijeva hilafeta. Ibn Sa'd smatra da on nije hadise slušao od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, nego da ih je slušao od Ebu Bekra i da je kao prenosilac bio pouzdan. Ibn Sa'd ga spominje u prvoj generaciji medinskih učenjaka.

ajet, izašao je Ebu Bekr i vikao po Mekki: *Elif-lam-mim. Bizantinci su pobijeđeni. U susjednoj zemlji, ali oni će, poslije poraza svoga, sigurno pobijediti za nekoliko godina.* **Kad čuše Kurejševići, rekoše Ebu Bekru: To je između nas i vas! Tvoj drug smatra da će Bizantinci pobijediti Perzijance za nekoliko godina. Hoćeš li da se sa tobom, u vezi sa tim, opkladimo? Hoću, reče on. Ovo je bilo prije nego je klađenje zabranjeno. Opkladiše se Ebu Bekr i mnogobošci i pošto se složiše u vezi sa iznosom opklade, mnogobošci rekoše Ebu Bekru: Na koliko tačno preciziraš riječ** ***bid'un*** **koja označava broj od tri do devet? Dakle, reci nam precizno za koliko će to godina oni učiniti! On reče za šest godina. Pošto prođe šest godina, a ne pobijediše** (Bizantinci), **mnogobošci od Ebu Bekra uzeše opkladu. Kad nastupi sedma godina, Bizantinci pobijediše. Muslimani prigovoriše Ebu Bekru što je precizirao na šest godina. On reče:** (Učinio sam to) **jer je Allah Uzvišeni kazao za nekoliko godina. Nakon ovog** (događaja) **mnogi, veli on, prihvatiše islam."**

Ovaj hadis je hasenun-sahihun-garibun. Poznat nam je samo preko Abdur-Rahmana b. Ebu Zinada.

٣٢. وَمِنْ سُورَةِ لُقْمَانَ *

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

٣٤٢٤. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ أخبرنا بَكْرُ بْنُ مُضَرٍ عَنْ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ زَحْرٍ عَنْ عَلِيِّ بْنِ يَزِيدَ عَنِ الْقَاسِمِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَنْ أَبِي أُمَامَةَ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: **لَا تَبِيعُوا الْقَيْنَاتِ وَلَا تَشْتَرُوهُنَّ وَلَا تُعَلِّمُوهُنَّ وَلَا خَيْرَ فِي تِجَارَةٍ فِيهِنَّ وَثَمَنُهُنَّ حَرَامٌ. وَفِي مِثْلِ هَذَا أُنْزِلَتْ عَلَيْهِ هَذِهِ الْآيَةَ: (وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يَشْتَرِي لَهْوَ الْحَدِيثِ لِيُضِلَّ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ) إِلَى آخِرِ الْآيَةِ.**

هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ. إِنَّمَا يُرْوَى مِنْ حَدِيثِ الْقَاسِمِ عَنْ أَبِي أُمَامَةَ وَالْقَاسِمُ ثِقَةٌ وَعَلِيُّ بْنُ يَزِيدَ يُضَعَّفُ فِي الْحَدِيثِ. قَالَهُ مُحَمَّدُ بْنُ إِسْمَعِيلَ *

32. Iz sure *Lukman*

U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog:

2424. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe; kaže: Obavijestio nas je Bekr b. Mudar, prenijevši od Ubejdullaha b. Zuharea, on od Alija b. Jezida[108], on od Kasima[109] Ebu Abdur-Rahmana, on od Ebu Umamea, a on od Allahova

---

[108] Alija b. Jezid b. Ebu Zijad ed-Dimeški je slab prenosilac. Pripadao je šestoj generaciji.

[109] Kasim b. Abdur-Rahman ed-Dimeški Ebu Abdur-Rahman je iskren prenosilac, ali je puno griješio prilikom prenošenja hadisa.

Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, koji je kazao: "**Ne prodajite robinje pjevačice, niti ih kupujte i ne podučavajte ih** (pjesmi)**! U trgovini s njima nema nikakva dobra! Dobit za njih je haram! O tome sličnom objavljen je ovaj ajet**[110]: ***"Ima ljudi koji kupuju priče za razonodu, da bi, ne znajući koliki je to grijeh, s Allahova Puta odvodili i da bi ga predmetom za ismijavanje uzimali. Njih čeka sramna kazna."***

Ovaj hadis je garibun. Prenesen je preko Kasima od Ebu Umamea. Kasim je pouzdan, dok je Ali b. Jezid slab prenosilac hadisa. To je kazao Muhammed b. Ismail (El-Buhari).

٣٣. وَمِنْ سُورَةِ السَّجْدَةِ *

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

٣٤٢٥. حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ أَبِي زِيَادٍ أخبرنا عَبْدُ الْعَزِيزِ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الْأُوَيْسِيُّ عَنْ سُلَيْمَانَ بْنِ بِلَالٍ عَنْ يَحْيَى بْنِ سَعِيدٍ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ: **أَنَّ هَذِهِ الْآيَةَ (تَتَجَافَى جُنُوبُهُمْ عَنِ الْمَضَاجِعِ) نَزَلَتْ فِي انْتِظَارِ الصَّلَاةِ الَّتِي تُدْعَى الْعَتَمَةَ**. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ غَرِيبٌ. لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ هَذَا الْوَجْهِ *

٣٤٢٦. حَدَّثَنَا ابْنُ أَبِي عُمَرَ أخبرنا سُفْيَانُ عَنْ أَبِي الزِّنَادِ عَنِ الْأَعْرَجِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ يَبْلُغُ بِهِ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: قَالَ اللَّهُ تَعَالَى: **أَعْدَدْتُ لِعِبَادِيَ الصَّالِحِينَ مَا لَا عَيْنٌ رَأَتْ وَلَا أُذُنٌ سَمِعَتْ وَلَا خَطَرَ عَلَى قَلْبِ بَشَرٍ. وَتَصْدِيقُ ذَلِكَ فِي كِتَابِ اللَّهِ: (فَلَا تَعْلَمُ نَفْسٌ مَا أُخْفِيَ لَهُمْ مِنْ قُرَّةِ أَعْيُنٍ جَزَاءً بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ)**. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

٣٤٢٧. حَدَّثَنَا ابْنُ أَبِي عُمَرَ أخبرنا سُفْيَانُ عَنْ مُطَرِّفِ بْنِ طَرِيفٍ وَعَبْدِ الْمَلِكِ هُوَ ابْنُ أَبْجَرَ سَمِعَا الشَّعْبِيَّ يَقُولُ: سَمِعْتُ الْمُغِيرَةَ بْنَ شُعْبَةَ عَلَى الْمِنْبَرِ يَرْفَعُهُ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: **إِنَّ مُوسَى سَأَلَ رَبَّهُ فَقَالَ أَيْ رَبِّ أَيُّ أَهْلِ الْجَنَّةِ أَدْنَى مَنْزِلَةً؟ قَالَ: رَجُلٌ يَأْتِي بَعْدَمَا يَدْخُلُ أَهْلُ الْجَنَّةِ الْجَنَّةَ فَيُقَالُ لَهُ ادْخُلْ. فَيَقُولُ: كَيْفَ أَدْخُلُ وَقَدْ نَزَلُوا مَنَازِلَهُمْ وَأَخَذُوا أَخَذَاتِهِمْ؟ قَالَ: فَيُقَالُ لَهُ: أَتَرْضَى أَنْ يَكُونَ لَكَ مَا كَانَ لِمَلِكٍ مِنْ مُلُوكِ الدُّنْيَا؟ فَيَقُولُ: نَعَمْ أَيْ رَبِّ قَدْ رَضِيتُ. فَيُقَالُ لَهُ: فَإِنَّ لَكَ هَذَا وَمِثْلَهُ وَمِثْلَهُ وَمِثْلَهُ. فَيَقُولُ قد رَضِيتُ أَيْ رَبِّ. فَيُقَالُ لَهُ: فَإِنَّ لَكَ هَذَا وَعَشْرَةَ أَمْثَالِهِ. فَيَقُولُ: رَضِيتُ أَيْ رَبِّ. فَيُقَالُ لَهُ: فَإِنَّ لَكَ مَعَ هَذَا مَا اشْتَهَتْ نَفْسُكَ وَلَذَّتْ عَيْنُكَ.**

هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ. وَرَوَى بَعْضُهُمْ هَذَا الْحَدِيثَ عَنِ الشَّعْبِيِّ عَنِ الْمُغِيرَةِ وَلَمْ يَرْفَعْهُ, وَالْمَرْفُوعُ أَصَحُّ *

---

[110] To je 6. ajet *sure Lukman*.

33. Iz sure *Es-Sedžde*

U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog:

3425. ISPRIČAO NAM JE Abdullah b. Ebu Zijad; kaže: Obavijestio nas je Abdul-Aziz b. Abdullah el-Uvejsi[111], prenijevši od Sulejmana b. Bilala[112], on od Jahjaa b. Seida[113], a on od Enesa b. Malika, da je u vezi sa ovim ajetom: ***Bokovi njihovi se postelja lišavaju***[114], **kazao: Objavljen je u vezi sa iščekivanjem namaza koji se zove jacija."**[115] Ovaj hadis je hasenun-sahihun-garibun.[116] Poznat nam je samo sa ovim senedom.

3426. ISPRIČAO NAM JE Ibn Ebu Omer; kaže: Obavijestio nas je Sufjan, prenijevši od Ebu Zinada, on od A'redža, a on od Ebu Hurejrea, koji ga vezuje za Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, koji je kazao: Uzvišeni Allah je rekao: **"Za Moje dobre robove sam pripremio dobrotu kakvu ničije oko nije vidjelo, niti je za nju ičije uho čulo, niti ju je u stanju pojmiti ljudski um. Potvrda tome je u Allahovoj Knjizi: *I niko ne zna kakve ih, kao nagrada za ono što su činili, skrivene radosti čekaju.***[117] Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[118]

3427. ISPRIČAO NAM JE Ibn Ebu Omer; kaže: Obavijestio nas je Sufjan[119], prenijevši od Mutarrifa b. Tarifa i Abdul-Melika, on je Ibn Ebdžer, da su čuli Ša'bija kada veli: Čuo sam Mugirea b. Šu'bea kada na mimberu vezuje za Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, da je kazao: **"Upitao je Musa svoga Gospodara, rekavši: Gospodaru! Koji će stanovnik Dženneta imati najnižu deredžu u Džennetu? On reče: Osoba koja će se pojaviti nakon što svi stanovnici Dženneta uđu u Džennet. Reći će joj se: Ulazi! Reći će: Kako da uđem kada su svi zauzeli svoja mjesta i uzeli ono što im pripada? Tad će joj se, veli on, reći: Da li ćeš biti zadovoljna ukoliko budeš imala ono što je imao jedan od dunjalučkih kraljeva? Hoću, bit ću zadovoljna, Gospodaru, odgovorit će. Reći će joj se: Imat**

---

[111] Abdul-Aziz b. Abdullah el-Uvejsi Ebu Kasim el-Medeni pouzdan je prenosilac hadisa. Pripadao je desetoj generaciji.

[112] Sulejman b. Bilal et-Tejmi Ebu Muhammed ili Ebu Ejub el-Medeni pouzdan je prenosilac hadisa. Pripadao je osmoj generaciji.

[113] Jahja b. Seid b. Kajs el-Ensari Ebu Seid el-Medeni pouzdan je i siguran prenosilac hadisa. Pripadao je petoj generaciji.

[114] *Es-Sedžda,* 16. ajet, a koji u cijelosti glasi: "Bokovi njihovi se postelja lišavaju i oni se Gospodaru svome iz straha i želje klanjaju, a dio onog što im Mi dajemo udjeljuju."

[115] U predaji ovog hadisa koje bilježi Ebu Davud u *Sunenu*, a u vezi sa spomenutim ajetom, stoji da su ashabi ustajali i klanjali nafilu od akšama do jacije. Hasan el-Basri smatra da se ovaj ajet odnosi na noćni namaz, nafile.

[116] Bilježi ga i Ebu Davud u *Sunenu.*

[117] *Es-Sedžda,* 17. ajet.

[118] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu* i El-Buhari i Muslim u *Sahihima.*

[119] Sufjan b. Ujejne.

ćeš to i još toliko i još toliko i još toliko![120] **Reći će: Zadovoljna sam, Gospodaru. Reći će joj se: Imaćeš to i još deset puta toliko! Reći će: Zadovoljna sam, Gospodaru. Tad će joj se reći: Uz to ćeš imati i sve drugo što poželiš i što će te činiti sretnom."** Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[121] Neki su ovaj hadis prenijeli od Ša'bija, a on od Mugirea, ali ne kao merfu'-hadis. Međutim, merfu' je vjerodostojniji.

٣٤. وَمِنْ سُورَةِ الْأَحْزَابِ *

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

٣٤٢٨. حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ أَخْبَرَنَا صَاعِدٌ الْحَرَّانِيُّ أَخْبَرَنَا زُهَيْرٌ أَخْبَرَنَا قَابُوسُ بْنُ أَبِي ظَبْيَانَ أَنَّ أَبَاهُ حَدَّثَهُ قَالَ: قُلْنَا لِابْنِ عَبَّاسٍ: أَرَأَيْتَ قَوْلَ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ: (مَا جَعَلَ اللَّهُ لِرَجُلٍ مِنْ قَلْبَيْنِ فِي جَوْفِهِ) مَا عَنَى بِذَلِكَ؟ قَالَ: قَامَ نَبِيُّ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَوْمًا يُصَلِّي فَخَطَرَ خَطْرَةً فَقَالَ الْمُنَافِقُونَ الَّذِينَ يُصَلُّونَ مَعَهُ أَلَا تَرَى أَنَّ لَهُ قَلْبَيْنِ قَلْبًا مَعَكُمْ وَقَلْبًا مَعَهُمْ. فَأَنْزَلَ اللَّهُ: (مَا جَعَلَ اللَّهُ لِرَجُلٍ مِنْ قَلْبَيْنِ فِي جَوْفِهِ).

٣٤٢٩. حَدَّثَنَا عَبْدُ بْنُ حُمَيْدٍ حَدَّثَنِي أَحْمَدُ بْنُ يُونُسَ أَخْبَرَنَا زُهَيْرٌ نَحْوَهُ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ *

٣٤٣٠. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مُحَمَّدٍ أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ الْمُبَارَكِ أَخْبَرَنَا سُلَيْمَانُ بْنُ الْمُغِيرَةِ عَنْ ثَابِتٍ عَنْ أَنَسٍ قَالَ: قَالَ عَمِّي أَنَسُ بْنُ النَّضْرِ: سُمِّيتُ بِهِ لَمْ يَشْهَدْ بَدْرًا مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُم عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَكَبُرَ عَلَيَّ فَقَالَ: أَوَّلُ مَشْهَدٍ شَهِدَهُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ غِبْتُ عَنْهُ. أَمَا وَاللَّهِ لَئِنْ أَرَانِي اللَّهُ مَشْهَدًا مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِيمَا بَعْدُ لَيَرَيَنَّ اللَّهُ مَا أَصْنَعُ. قَالَ فَهَابَ أَنْ يَقُولَ غَيْرَهَا. فَشَهِدَ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَوْمَ أُحُدٍ مِنَ الْعَامِ الْقَابِلِ فَاسْتَقْبَلَهُ سَعْدُ ابْنُ مُعَاذٍ فَقَالَ: يَا أَبَا عَمْرٍو أَيْنَ؟ قَالَ: وَاهًا لِرِيحِ الْجَنَّةِ أَجِدُهَا دُونَ أُحُدٍ. فَقَاتَلَ حَتَّى قُتِلَ فَوُجِدَ فِي جَسَدِهِ بِضْعٌ وَثَمَانُونَ مِنْ بَيْنِ ضَرْبَةٍ وَطَعْنَةٍ وَرَمْيَةٍ. فَقَالَتْ عَمَّتِي الرُّبَيِّعُ بِنْتُ النَّضْرِ: فَمَا عَرَفْتُ أَخِي إِلَّا بِبَنَانِهِ وَنَزَلَتْ هَذِهِ الْآيَةَ: (رِجَالٌ صَدَقُوا مَا عَاهَدُوا اللَّهَ عَلَيْهِ فَمِنْهُمْ مَنْ قَضَى نَحْبَهُ وَمِنْهُمْ مَنْ يَنْتَظِرُ وَمَا بَدَّلُوا تَبْدِيلًا). هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

٣٤٣١. حَدَّثَنَا عَبْدُ بْنُ حُمَيْدٍ أَخْبَرَنَا يَزِيدُ بْنُ هَارُونَ أَخْبَرَنَا حُمَيْدٌ الطَّوِيلُ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ أَنَّ عَمَّهُ غَابَ عَنْ قِتَالِ بَدْرٍ فَقَالَ: غِبْتُ عَنْ أَوَّلِ قِتَالٍ قَاتَلَهُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْمُشْرِكِينَ. لَئِنِ اللَّهُ أَشْهَدَنِي قِتَالًا لِلْمُشْرِكِينَ لَيَرَيَنَّ اللَّهُ كَيْفَ أَصْنَعُ . فَلَمَّا كَانَ يَوْمُ أُحُدٍ انْكَشَفَ

[120] U Muslimovoj predaji ovog hadisa stoji da je ovo pet puta ponovio.
[121] Bilježi ga i Muslim u *Sahihu*.

الْمُسْلِمُونَ. فَقَالَ: اللَّهُمَّ إِنِّي أَبْرَأُ إِلَيْكَ مِمَّا جَاءَ بِهِ هَؤُلَاءِ يَعْنِي الْمُشْرِكِينَ وَأَعْتَذِرُ إِلَيْكَ مِمَّا صَنَعَ هَؤُلَاءِ يَعْنِي أَصْحَابَهُ. ثُمَّ تَقَدَّمَ فَلَقِيَهُ سَعْدٌ فَقَالَ: يَا أَخِي مَا فَعَلْتَ أَنَا مَعَكَ فَلَمْ أَسْتَطِعْ أَنْ أَصْنَعَ مَا صَنَعَ. فَوُجِدَ فِيهِ بِضْعٌ وَثَمَانُونَ مِنْ ضَرْبَةٍ بِسَيْفٍ وَطَعْنَةٍ بِرُمْحٍ وَرَمْيَةٍ بِسَهْمٍ. فَكُنَّا نَقُولُ فِيهِ وَفِي أَصْحَابِهِ نَزَلَتْ: (فَمِنْهُمْ مَنْ قَضَى نَحْبَهُ وَمِنْهُمْ مَنْ يَنْتَظِرُ) قَالَ يَزِيدُ يَعْنِي هَذِهِ الْآيَةَ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ. وَاسْمُ عَمِّهِ أَنَسُ بْنُ النَّضْرِ *

٣٤٣٢. حَدَّثَنَا عَبْدُ الْقُدُّوسِ بْنُ مُحَمَّدٍ الْعَطَّارُ الْبَصْرِيُّ أَخْبَرَنَا عَمْرُو بْنُ عَاصِمٍ عَنْ إِسْحَقَ بْنِ يَحْيَى بْنِ طَلْحَةَ عَنْ مُوسَى بْنِ طَلْحَةَ قَالَ: دَخَلْتُ عَلَى مُعَاوِيَةَ فَقَالَ: أَلَا أُبَشِّرُكَ؟ فَقُلْتُ: بَلَى. قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: طَلْحَةُ مِمَّنْ قَضَى نَحْبَهُ.

هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ لَا نَعْرِفُهُ مِنْ حَدِيثِ مُعَاوِيَةَ إِلَّا مِنْ هَذَا الْوَجْهِ. وَإِنَّمَا رُوِيَ هَذَا عَنْ مُوسَى بْنِ طَلْحَةَ عَنْ أَبِيهِ *

٣٤٣٣. حَدَّثَنَا أَبُو كُرَيْبٍ أَخْبَرَنَا يُونُسُ بْنُ بُكَيْرٍ عَنْ طَلْحَةَ بْنِ يَحْيَى عَنْ مُوسَى وَعِيسَى ابْنَيْ طَلْحَةَ عَنْ أَبِيهِمَا طَلْحَةَ: أَنَّ أَصْحَابَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالُوا لِأَعْرَابِيٍّ جَاهِلٍ: سَلْهُ عَمَّنْ قَضَى نَحْبَهُ مَنْ هُوَ؟ وَكَانُوا لَا يَجْتَرِئُونَ عَلَى مَسْأَلَتِهِ , يُوَقِّرُونَهُ وَيَهَابُونَهُ. فَسَأَلَهُ الْأَعْرَابِيُّ فَأَعْرَضَ عَنْهُ. ثُمَّ سَأَلَهُ فَأَعْرَضَ عَنْهُ. ثُمَّ سَأَلَهُ فَأَعْرَضَ عَنْهُ. ثُمَّ إِنِّي اطَّلَعْتُ مِنْ بَابِ الْمَسْجِدِ وَعَلَيَّ ثِيَابٌ خُضْرٌ فَلَمَّا رَآنِي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: أَيْنَ السَّائِلُ عَمَّنْ قَضَى نَحْبَهُ؟ قَالَ: أَنَا يَا رَسُولَ اللَّهِ. قَالَ: هَذَا مِمَّنْ قَضَى نَحْبَهُ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ حَدِيثِ يُونُسَ بْنِ بُكَيْرٍ *

٣٤٣٤. حَدَّثَنَا عَبْدُ بْنُ حُمَيْدٍ أَخْبَرَنَا عُثْمَانُ بْنُ عُمَرَ عَنْ يُونُسَ بْنِ يَزِيدَ عَنِ الزُّهْرِيِّ عَنْ أَبِي سَلَمَةَ عَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ: لَمَّا أُمِرَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِتَخْيِيرِ أَزْوَاجِهِ بَدَأَ بِي فَقَالَ: يَا عَائِشَةُ إِنِّي ذَاكِرٌ لَكِ أَمْرًا فَلَا عَلَيْكِ أَنْ لَا تَسْتَعْجِلِي حَتَّى تَسْتَأْمِرِي أَبَوَيْكِ. قَالَتْ: وَقَدْ عَلِمَ أَنَّ أَبَوَايَ لَمْ يَكُونَا لِيَأْمُرَانِي بِفِرَاقِهِ. قَالَتْ ثُمَّ قَالَ: إِنَّ اللَّهَ يَقُولُ (يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ قُلْ لِأَزْوَاجِكَ إِنْ كُنْتُنَّ تُرِدْنَ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا وَزِينَتَهَا فَتَعَالَيْنَ) حَتَّى بَلَغَ (لِلْمُحْسِنَاتِ مِنْكُنَّ أَجْرًا عَظِيمًا). فَقُلْتُ فِي أَيِّ هَذَا أَسْتَأْمِرُ أَبَوَيَّ؟ فَإِنِّي أُرِيدُ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَالدَّارَ الْآخِرَةَ. وَفَعَلَ أَزْوَاجُ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِثْلَ مَا فَعَلْتُ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ. وَقَدْ رُوِيَ هَذَا أَيْضًا عَنِ الزُّهْرِيِّ عَنْ عُرْوَةَ عَنْ عَائِشَةَ *

٣٤٣٥. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ سُلَيْمَانَ بْنِ الْأَصْبَهَانِيِّ عَنْ يَحْيَى بْنِ عُبَيْدٍ عَنْ عَطَاءِ بْنِ أَبِي رَبَاحٍ عَنْ عُمَرَ بْنِ أَبِي سَلَمَةَ رَبِيبِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: لَمَّا نَزَلَتْ هَذِهِ الْآيَةُ عَلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: (إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيُذْهِبَ عَنْكُمُ الرِّجْسَ أَهْلَ الْبَيْتِ وَيُطَهِّرَكُمْ تَطْهِيرًا) فِي

بَيْت أُمِّ سَلَمَةَ فَدَعَا فَاطِمَةَ وَحَسَنًا وَحُسَيْنًا فَجَلَّلَهُمْ بِكِسَاءٍ وَعَلِيٌّ خَلْفَ ظَهْرِهِ فَجَلَّلَهُ بِكِسَاءٍ ثُمَّ قَالَ: اللَّهُمَّ هَؤُلَاءِ أَهْلُ بَيْتِي فَأَذْهِبْ عَنْهُمُ الرِّجْسَ وَطَهِّرْهُمْ تَطْهِيرًا. قَالَتْ أُمُّ سَلَمَةَ: وَأَنَا مَعَهُمْ يَا نَبِيَّ اللَّهِ. قَالَ: أَنْتِ عَلَى مَكَانِكِ وَأَنْتِ عَلَى خَيْرٍ. هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ مِنْ هَذَا الْوَجْهِ مِنْ حَدِيثِ عَطَاءٍ عَنْ عُمَرَ بْنِ أَبِي سَلَمَةَ *

٣٤٣٦. حَدَّثَنَا عَبْدُ بْنُ حُمَيْدٍ أَخْبَرَنَا عَفَّانُ بْنُ مُسْلِمٍ ح أَخْبَرَنَا حَمَّادُ بْنُ سَلَمَةَ أَخْبَرَنَا عَلِيُّ بْنُ زَيْدٍ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ يَمُرُّ بِبَابِ فَاطِمَةَ سِتَّةَ أَشْهُرٍ إِذَا خَرَجَ إِلَى صَلَاةِ الْفَجْرِ يَقُولُ: الصَّلَاةَ يَا أَهْلَ الْبَيْتِ (إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيُذْهِبَ عَنْكُمُ الرِّجْسَ أَهْلَ الْبَيْتِ وَيُطَهِّرَكُمْ تَطْهِيرًا). هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ مِنْ هَذَا الْوَجْهِ. إِنَّمَا نَعْرِفُهُ مِنْ حَدِيثِ حَمَّادِ بْنِ سَلَمَةَ. وَفِي الْبَابِ عَنْ أَبِي الْحَمْرَاءِ وَمَعْقِلِ بْنِ يَسَارٍ وَأُمِّ سَلَمَةَ *

٣٤٣٧. حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ حُجْرٍ أَخْبَرَنَا دَاوُدُ بْنُ الزِّبْرِقَانِ عَنْ دَاوُدَ بْنِ أَبِي هِنْدٍ عَنِ الشَّعْبِيِّ عَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ: لَوْ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَاتِمًا شَيْئًا مِنَ الْوَحْيِ لَكَتَمَ هَذِهِ الْآيَةَ: (وَإِذْ تَقُولُ لِلَّذِي أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَيْهِ) يَعْنِي بِالْإِسْلَامِ (وَأَنْعَمْتَ عَلَيْهِ) يَعْنِي بِالْعِتْقِ فَأَعْتَقْتَهُ (أَمْسِكْ عَلَيْكَ زَوْجَكَ وَاتَّقِ اللَّهَ وَتُخْفِي فِي نَفْسِكَ مَا اللَّهُ مُبْدِيهِ وَتَخْشَى النَّاسَ وَاللَّهُ أَحَقُّ أَنْ تَخْشَاهُ) إِلَى قَوْلِهِ (وَكَانَ أَمْرُ اللَّهِ مَفْعُولًا). وَإِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَمَّا تَزَوَّجَهَا قَالُوا تَزَوَّجَ حَلِيلَةَ ابْنِهِ فَأَنْزَلَ اللَّهُ تَعَالَى: (مَا كَانَ مُحَمَّدٌ أَبَا أَحَدٍ مِنْ رِجَالِكُمْ وَلَكِنْ رَسُولَ اللَّهِ وَخَاتَمَ النَّبِيِّينَ). وَكَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ تَبَنَّاهُ وَهُوَ صَغِيرٌ فَلَبِثَ حَتَّى صَارَ رَجُلًا يُقَالُ لَهُ زَيْدُ بْنُ مُحَمَّدٍ فَأَنْزَلَ اللَّهُ: (ادْعُوهُمْ لِآبَائِهِمْ هُوَ أَقْسَطُ عِنْدَ اللَّهِ فَإِنْ لَمْ تَعْلَمُوا آبَاءَهُمْ فَإِخْوَانُكُمْ فِي الدِّينِ وَمَوَالِيكُمْ) فُلَانٌ مَوْلَى فُلَانٍ وَفُلَانٌ أَخُو فُلَانٍ (هُوَ أَقْسَطُ عِنْدَ اللَّهِ) يَعْنِي أَعْدَلُ عند الله.

هَذَا حَدِيثٌ قَدْ رُوِيَ عَنْ دَاوُدَ بْنِ أَبِي هِنْدٍ عَنِ الشَّعْبِيِّ عَنْ مَسْرُوقٍ عَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ: لَوْ كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَاتِمًا شَيْئًا مِنَ الْوَحْيِ لَكَتَمَ هَذِهِ الْآيَةَ: (وَإِذْ تَقُولُ لِلَّذِي أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَيْهِ وَأَنْعَمْتَ عَلَيْهِ) هَذَا الْحَرْفُ لَمْ يُرْوَ بِطُولِهِ.

٣٤٣٨. حَدَّثَنَا بِذَلِكَ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ وَضَّاحٍ الْكُوفِيُّ أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ إِدْرِيسَ عَنْ دَاوُدَ بْنِ أَبِي هِنْدٍ وأَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ أَبَانَ أَخْبَرَنَا ابْنُ أَبِي عَدِيٍّ عَنْ دَاوُدَ بْنِ أَبِي هِنْدٍ عَنِ الشَّعْبِيِّ عَنْ مَسْرُوقٍ عَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ: لَوْ كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَاتِمًا شَيْئًا مِنَ الْوَحْيِ لَكَتَمَ هَذِهِ الْآيَةَ: (وَإِذْ تَقُولُ لِلَّذِي أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَيْهِ وَأَنْعَمْتَ عَلَيْهِ) الْآيَةَ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

٣٤٣٩. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ أَخْبَرَنَا يَعْقُوبُ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَنْ مُوسَى بْنِ عُقْبَةَ عَنْ سَالِمٍ عَنِ ابْنِ عُمَرَ قَالَ: **مَا كُنَّا نَدْعُو زَيْدَ بْنَ حَارِثَةَ إِلَّا زَيْدَ ابْنَ مُحَمَّدٍ حَتَّى نَزَلَ الْقُرْآنُ:** (**ادْعُوهُمْ لِآبَائِهِمْ هُوَ أَقْسَطُ عِنْدَ اللَّهِ**). هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

٣٤٤٠. حَدَّثَنَا الْحَسَنُ بْنُ قَزَعَةَ الْبَصْرِيُّ أَخْبَرَنَا مَسْلَمَةُ بْنُ عَلْقَمَةَ عَنْ دَاوُدَ بْنِ أَبِي هِنْدٍ عَنْ عَامِرٍ الشَّعْبِيِّ فِي قَوْلِ اللَّهِ: (**مَا كَانَ مُحَمَّدٌ أَبَا أَحَدٍ مِنْ رِجَالِكُمْ**) **قَالَ: مَا كَانَ لِيَعِيشَ لَهُ فِيكُمْ وَلَدٌ ذَكَرٌ** *

٣٤٤١. حَدَّثَنَا عَبْدُ بْنُ حُمَيْدٍ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ كَثِيرٍ أَخْبَرَنَا سُلَيْمَانُ بْنُ كَثِيرٍ عَنْ حُصَيْنٍ عَنْ عِكْرِمَةَ عَنْ أُمِّ عُمَارَةَ الْأَنْصَارِيَّةِ: **أَنَّهَا أَتَتِ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَتْ: مَا أَرَى كُلَّ شَيْءٍ إِلَّا لِلرِّجَالِ وَمَا أَرَى النِّسَاءَ يُذْكَرْنَ بِشَيْءٍ فَنَزَلَتْ هَذِهِ الْآيَةَ** : (**إِنَّ الْمُسْلِمِينَ وَالْمُسْلِمَاتِ وَالْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ**) **الْآيَةَ**. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ. وَإِنَّمَا نَعْرِفُ هَذَا الْحَدِيثَ مِنْ هَذَا الْوَجْهِ *

٣٤٤٢ **حَدَّثَنَا** عَبْدُ بْنُ حُمَيْدٍ أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْفَضْلِ أَخْبَرَنَا حَمَّادُ بْنُ زَيْدٍ عَنْ ثَابِتٍ عَنْ أَنَسٍ قَالَ: **نَزَلَتْ هَذِهِ الْآيَةُ فِي زَيْنَبَ بِنْتِ جَحْشٍ:** (**فَلَمَّا قَضَى زَيْدٌ مِنْهَا وَطَرًا زَوَّجْنَاكَهَا**) **قَالَ: فَكَانَتْ تَفْخَرُ عَلَى أَزْوَاجِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ تَقُولُ: زَوَّجَكُنَّ أَهْلُوكُنَّ وَزَوَّجَنِي اللَّهُ مِنْ فَوْقِ سَبْعِ سَمَاوَاتٍ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ** *

٣٤٤٣. حَدَّثَنَا عَبْدُ بْنُ حُمَيْدٍ أَخْبَرَنَا عُبَيْدُ اللَّهِ بْنُ مُوسَى عَنْ إِسْرَائِيلَ عَنِ السُّدِّيِّ عَنْ أَبِي صَالِحٍ عَنْ أُمِّ هَانِئٍ بِنْتِ أَبِي طَالِبٍ قَالَتْ: **خَطَبَنِي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَاعْتَذَرْتُ إِلَيْهِ فَعَذَرَنِي ثُمَّ أَنْزَلَ اللَّهُ تَعَالَى:** (**إِنَّا أَحْلَلْنَا لَكَ أَزْوَاجَكَ اللَّاتِي آتَيْتَ أُجُورَهُنَّ وَمَا مَلَكَتْ يَمِينُكَ مِمَّا أَفَاءَ اللَّهُ عَلَيْكَ وَبَنَاتِ عَمِّكَ وَبَنَاتِ عَمَّاتِكَ وَبَنَاتِ خَالِكَ وَبَنَاتِ خَالَاتِكَ اللَّاتِي هَاجَرْنَ مَعَكَ**) **الْآيَةِ. قَالَتْ: فَلَمْ أَكُنْ أَحِلُّ لَهُ لِأَنِّي لَمْ أُهَاجِرْ. كُنْتُ مِنَ الطُّلَقَاءِ**. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ. لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ هَذَا الْوَجْهِ مِنْ حَدِيثِ السُّدِّيِّ *

٣٤٤٤. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ عَبْدَةَ الضَّبِّيُّ أَخْبَرَنَا حَمَّادُ بْنُ زَيْدٍ عَنْ ثَابِتٍ عَنْ أَنَسٍ قَالَ: **لَمَّا نَزَلَتْ هَذِهِ الْآيَةَ:** (**وَتُخْفِي فِي نَفْسِكَ مَا اللَّهُ مُبْدِيهِ**) **فِي شَأْنِ زَيْنَبَ بِنْتِ جَحْشٍ. جَاءَ زَيْدٌ يَشْكُو فَهَمَّ بِطَلَاقِهَا فَاسْتَأْمَرَ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: أَمْسِكْ عَلَيْكَ زَوْجَكَ وَاتَّقِ اللَّهَ**. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

٣٤٤٥. حَدَّثَنَا عَبْدٌ أَخْبَرَنَا رَوْحٌ عَنْ عَبْدِ الْحَمِيدِ بْنِ بَهْرَامَ عَنْ شَهْرِ بْنِ حَوْشَبٍ قَالَ: قَالَ ابْنُ عَبَّاسٍ: **نُهِيَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْ أَصْنَافِ النِّسَاءِ إِلَّا مَا كَانَ مِنَ الْمُؤْمِنَاتِ الْمُهَاجِرَاتِ**. قَالَ: (**لَا يَحِلُّ لَكَ النِّسَاءُ مِنْ بَعْدُ وَلَا أَنْ تَبَدَّلَ بِهِنَّ مِنْ أَزْوَاجٍ وَلَوْ أَعْجَبَكَ حُسْنُهُنَّ**

إِلَّا مَا مَلَكَتْ يَمِينُكَ) وَأَحَلَّ اللَّهُ فَتَيَاتِكُمُ الْمُؤْمِنَاتِ (وَامْرَأَةً مُؤْمِنَةً إِنْ وَهَبَتْ نَفْسَهَا لِلنَّبِيِّ) وَحَرَّمَ كُلَّ ذَاتِ دِينٍ غَيْرَ الْإِسْلَامِ . ثُمَّ قَالَ : (وَمَنْ يَكْفُرْ بِالْإِيمَانِ فَقَدْ حَبِطَ عَمَلُهُ وَهُوَ فِي الْآخِرَةِ مِنَ الْخَاسِرِينَ). وَقَالَ : (يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ إِنَّا أَحْلَلْنَا لَكَ أَزْوَاجَكَ اللَّاتِي آتَيْتَ أُجُورَهُنَّ وَمَا مَلَكَتْ يَمِينُكَ مِمَّا أَفَاءَ اللَّهُ عَلَيْكَ) إِلَى قَوْلِهِ: (خَالِصَةً لَكَ مِنْ دُونِ الْمُؤْمِنِينَ). وَحَرَّمَ مَا سِوَى ذَلِكَ مِنْ أَصْنَافِ النِّسَاءِ.

هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ. إِنَّمَا نَعْرِفُهُ مِنْ حَدِيثِ عَبْدِ الْحَمِيدِ بْنِ بَهْرَامَ سَمِعْت أَحْمَدَ بْنَ الْحَسَنِ يَذْكُرُ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ حَنْبَلٍ قَالَ: لَا بَأْسَ بِحَدِيثِ عَبْدِ الْحَمِيدِ بْنِ بَهْرَامَ عَنْ شَهْرِ بْنِ حَوْشَبٍ *

٣٤٤٦. حَدَّثَنَا ابْنُ أَبِي عُمَرَ أَخْبَرَنَا سُفْيَانُ بْنُ عُيَيْنَةَ عَنْ عَمْرٍو عَنْ عَطَاءٍ قَالَ: قَالَتْ عَائِشَةُ: **مَا مَاتَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حَتَّى أُحِلَّ لَهُ النِّسَاءُ.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

٣٤٤٧. حَدَّثَنَا عُمَرُ بْنُ إِسْمَعِيلَ بْنِ مُجَالِدِ بن سعيد أخبرنا أَبِي عَنْ بَيَانٍ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ قَالَ: **بَنَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِامْرَأَةٍ مِنْ نِسَائِهِ فَأَرْسَلَنِي فَدَعَوْتُ قَوْمًا إِلَى الطَّعَامِ فَلَمَّا أَكَلُوا وَخَرَجُوا قَامَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهم عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مُنْطَلِقًا قِبَلَ بَيْتِ عَائِشَةَ فَرَأَى رَجُلَيْنِ جَالِسَيْنِ فَانْصَرَفَ رَاجِعًا. قَامَ الرَّجُلَانِ فَخَرَجَا فَأَنْزَلَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ: (يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَدْخُلُوا بُيُوتَ النَّبِيِّ إِلَّا أَنْ يُؤْذَنَ لَكُمْ إِلَى طَعَامٍ غَيْرَ نَاظِرِينَ إِنَاهُ). وَفِي الْحَدِيثِ قِصَّةٌ .**

هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ مِنْ حَدِيثِ بَيَانٍ. وَرَوَى ثَابِتٌ عَنْ أَنَسٍ هَذَا الْحَدِيثَ بِطُولِهِ *

٣٤٤٨. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْمُثَنَّى أخبرنا أَشْهَلُ بْنُ حَاتِمٍ قَالَ ابْنُ عَوْنٍ حَدَّثَنَاهُ عَنْ عَمْرِو بْنِ سَعِيدٍ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ قَالَ: **كُنْتُ عِنْدَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَأَتَى بَابَ امْرَأَةٍ عَرَّسَ بِهَا فَإِذَا عِنْدَهَا قَوْمٌ. فَانْطَلَقَ فَقَضَى حَاجَتَهُ فَاحْتُبِسَ ثُمَّ رَجَعَ وَعِنْدَهَا قَوْمٌ. فَانْطَلَقَ فَقَضَى حَاجَتَهُ فَرَجَعَ وَقَدْ خَرَجُوا. قَالَ: فَدَخَلَ وَأَرْخَى بَيْنِي وَبَيْنَهُ سِتْرًا. قَالَ: فَذَكَرْتُهُ لِأَبِي طَلْحَةَ. قَالَ فَقَالَ: لَئِنْ كَانَ كَمَا تَقُولُ لَيَنْزِلَنَّ فِي هَذَا شَيْءٌ. فَنَزَلَتْ آيَةُ الْحِجَابِ.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ مِنْ هَذَا الْوَجْهِ. وَعَمْرُو بْنُ سَعِيدٍ يُقَالُ لَهُ الْأَصْلَعُ *

٣٤٤٩. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ بْنُ سَعِيدٍ أخبرنا جَعْفَرُ بْنُ سُلَيْمَانَ الضُّبَعِيُّ عَنِ الْجَعْدِ بْنِ عُثْمَانَ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ قَالَ: **تَزَوَّجَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَدَخَلَ بِأَهْلِهِ. قَالَ فَصَنَعَتْ أُمِّي أُمُّ سُلَيْمٍ حَيْسًا فَجَعَلَتْهُ فِي تَوْرٍ فَقَالَتْ: يَا أَنَسُ اذْهَبْ بِهَذَا إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقُلْ لَهُ بَعَثَتْ بِهَذَا إِلَيْكَ أُمِّي وَهِيَ تُقْرِئُكَ السَّلَامَ وَتَقُولُ إِنَّ هَذَا لَكَ مِنَّا قَلِيلٌ يَا رَسُولَ اللَّهِ . قَالَ: فَذَهَبْتُ بِهِ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقُلْتُ إِنَّ أُمِّي تُقْرِئُكَ السَّلَامَ وَتَقُولُ إِنَّ هَذَا مِنَّا لَكَ قَلِيلٌ. فَقَالَ: ضَعْهُ. ثُمَّ قَالَ: اذْهَبْ فَادْعُ لِي فُلَانًا وَفُلَانًا وَمَنْ لَقِيتَ فَسَمَّى رِجَالًا. قَالَ: فَدَعَوْتُ مَنْ**

سَمَّى وَمَنْ لَقيتُ. قَالَ قُلْتُ لأَنَس: عَدَدُ كَمْ كَانُوا؟ قَالَ: زُهَاءَ ثَلَاث مائَة. قَالَ: وَقَالَ لي رَسُولُ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْه وَسَلَّمَ: يَا أَنَسُ هَات التَّوْرَ. قَالَ: فَدَخَلُوا حَتَّى امْتَلَأَت الصُّفَّةُ وَالْحُجْرَةُ. فَقَالَ رَسُولُ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْه وَسَلَّمَ: لِيَتَحَلَّقْ عَشَرَةٌ عَشَرَةٌ وَلْيَأْكُلْ كُلُّ إِنْسَان ممَّا يَليه. قَالَ: فَأَكَلُوا حَتَّى شَبِعُوا. قَالَ: فَخَرَجَتْ طَائفَةٌ وَدَخَلَتْ طَائفَةٌ حَتَّى أَكَلُوا كُلُّهُمْ. قَالَ فَقَالَ لي: يَا أَنَسُ ارْفَعْ. قَالَ فَرَفَعْتُ فَمَا أَدْري حينَ وَضَعْتُ كَانَ أَكْثَرَ أَمْ حينَ رَفَعْتُ. قَالَ: وَجَلَسَ منْهُمْ طَوَائفُ يَتَحَدَّثُونَ في بَيْت رَسُول اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْه وَسَلَّمَ وَرَسُولُ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْه وَسَلَّمَ جَالسٌ وَزَوْجَتُهُ مُوَلِّيَةٌ وَجْهَهَا إِلَى الْحَائط. فَثَقُلُوا عَلَى رَسُول اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْه وَسَلَّمَ فَخَرَجَ رَسُولُ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْه وَسَلَّمَ فَسَلَّمَ عَلَى نسَائه ثُمَّ رَجَعَ. فَلَمَّا رَأَوْا رَسُولَ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْه وَسَلَّمَ قَدْ رَجَعَ ظَنُّوا أَنَّهُمْ قَدْ ثَقُلُوا عَلَيْه. فَابْتَدَرُوا الْبَابَ فَخَرَجُوا كُلُّهُمْ. وَجَاءَ رَسُولُ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْه وَسَلَّمَ حَتَّى أَرْخَى السِّتْرَ وَدَخَلَ وَأَنَا جَالسٌ في الْحُجْرَة فَلَمْ يَلْبَثْ إِلَّا يَسيرًا حَتَّى خَرَجَ عَلَيَّ. وَأُنْزِلَتْ هَذه الْآيَاتُ. فَخَرَجَ رَسُولُ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْه وَسَلَّمَ فَقَرَأَهُنَّ عَلَى النَّاس: (يَا أَيُّهَا الَّذينَ آمَنُوا لَا تَدْخُلُوا بُيُوتَ النَّبيِّ إِلَّا أَنْ يُؤْذَنَ لَكُمْ إِلَى طَعَامٍ غَيْرَ نَاظرينَ إِنَاهُ وَلَكنْ إِذَا دُعيتُمْ فَادْخُلُوا فَإِذَا طَعمْتُمْ فَانْتَشرُوا وَلَا مُسْتَأْنسينَ لحَديث إِنَّ ذَلكُمْ كَانَ يُؤْذي النَّبيَّ) إِلَى آخر الْآيَة. قَالَ الْجَعْدُ: قَالَ أَنَسٌ: أَنَا أَحْدَثُ النَّاس عَهْدًا بِهَذه الْآيَات وَحُجبْنَ نسَاءُ رَسُول اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْه وَسَلَّمَ.

هَذَا حَديثٌ حَسَنٌ صَحيحٌ. وَالْجَعْدُ هُوَ ابْنُ عُثْمَانَ. وَيُقَالُ هُوَ ابْنُ دينَار. وَيُكْنَى أَبَا عُثْمَانَ بَصْريٌّ وَهُوَ ثقَةٌ عنْدَ أَهْل الْحَديث. رَوَى عَنْهُ يُونُسُ بْنُ عُبَيْد وَشُعْبَةُ وَحَمَّادُ بْنُ زَيْد *

٣٤٥٠. حَدَّثَنَا إِسْحَقُ بْنُ مُوسَى الْأَنْصَاريُّ أخبرنا مَعْنٌ أخبرنا مَالكُ بْنُ أَنَس عَنْ نُعَيْم بْن عَبْد اللَّه الْمُجْمر أَنَّ مُحَمَّدَ بْنَ عَبْد اللَّه بْن زَيْد الْأَنْصَاريَّ وَعَبْدَ اللَّه ابْنَ زَيْد الَّذي كَانَ أُريَ النِّدَاءَ بالصَّلَاة أَخْبَرَهُ عَنْ أَبي مَسْعُود الْأَنْصَاريِّ أَنَّهُ قَالَ: أَتَانَا رَسُولُ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْه وَسَلَّمَ وَنَحْنُ في مَجْلس سَعْد بْن عُبَادَةَ. فَقَالَ لَهُ بَشيرُ بْنُ سَعْد: أَمَرَنَا اللَّهُ أَنْ نُصَلِّيَ عَلَيْكَ فَكَيْفَ نُصَلِّي عَلَيْكَ؟ قَالَ: فَسَكَتَ رَسُولُ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْه وَسَلَّمَ حَتَّى تَمَنَّيْنَا أَنَّهُ لَمْ يَسْأَلْهُ. ثُمَّ قَالَ رَسُولُ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْه وَسَلَّمَ: قُولُوا: اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّد وَعَلَى آل مُحَمَّد كَمَا صَلَّيْتَ عَلَى إِبْرَاهيمَ وَعَلَى آل إِبْرَاهيمَ. وَبَارِكْ عَلَى مُحَمَّد وَعَلَى آل مُحَمَّد كَمَا بَارَكْتَ عَلَى إِبْرَاهيمَ وَعَلَى آل إِبْرَاهيمَ في الْعَالَمينَ إِنَّكَ حَميدٌ مَجيدٌ. وَالسَّلَامُ كَمَا قَدْ عُلِّمْتُمْ.

وَفي الْبَاب عَنْ عَليٍّ وَأَبي حُمَيْد وَكَعْب بْن عُجْرَةَ وَطَلْحَةَ بْن عُبَيْد اللَّه وَأَبي سَعيد وَزَيْد بْن خَارجَةَ. وَيُقَالُ ابْنُ جَاريَةَ وَبُرَيْدَةَ. هَذَا حَديثٌ حَسَنٌ صَحيحٌ *

٣٤٥١. حَدَّثَنَا عَبْدُ بْنُ حُمَيْدٍ أخبرنا رَوْحُ بْنُ عُبَادَةَ عَنْ عَوْفٍ عَنِ الْحَسَنِ وَمُحَمَّدٍ وَخِلَاسٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: أَنَّ مُوسَى عَلَيْهِ السَّلَام كَانَ رَجُلًا حَيِيًّا سَتِيرًا مَا يُرَى مِنْ جِلْدِهِ شَيْءٌ اسْتِحْيَاءً مِنْهُ. فَآذَاهُ مَنْ آذَاهُ مِنْ بَنِي إِسْرَائِيلَ فَقَالُوا مَا يَسْتَتِرُ هَذَا التَّسَتُّرَ إِلَّا مِنْ عَيْبٍ بِجِلْدِهِ إِمَّا بَرَصٌ وَإِمَّا أُدْرَةٌ وَإِمَّا آفَةٌ. وَإِنَّ اللَّهَ أَرَادَ أَنْ يُبَرِّئَهُ مِمَّا قَالُوا. وَإِنَّ مُوسَى خَلَا يَوْمًا وَحْدَهُ فَوَضَعَ ثِيَابَهُ عَلَى حَجَرٍ ثُمَّ اغْتَسَلَ. فَلَمَّا فَرَغَ أَقْبَلَ إِلَى ثِيَابِهِ لِيَأْخُذَهَا وَإِنَّ الْحَجَرَ عَدَا بِثَوْبِهِ. فَأَخَذَ مُوسَى عَصَاهُ فَطَلَبَ الْحَجَرَ فَجَعَلَ يَقُولُ: ثَوْبِي حَجَرُ ثَوْبِي حَجَرُ حَتَّى انْتَهَى إِلَى مَلَإٍ مِنْ بَنِي إِسْرَائِيلَ. فَرَأَوْهُ عُرْيَانًا أَحْسَنَ النَّاسِ خَلْقًا وَأَبْرَأَهُ مِمَّا كَانُوا يَقُولُونَ. قَالَ: وَقَامَ الْحَجَرُ فَأَخَذَ ثَوْبَهُ وَلَبِسَهُ وَطَفِقَ بِالْحَجَرِ ضَرْبًا بِعَصَاهُ. فَوَاللَّه إِنَّ بِالْحَجَرِ لَنَدَبًا مِنْ أَثَرِ عَصَاهُ ثَلَاثًا أَوْ أَرْبَعًا أَوْ خَمْسًا فَذَلِكَ قَوْلُهُ تَعَالَى: (يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ آذَوْا مُوسَى فَبَرَّأَهُ اللَّهُ مِمَّا قَالُوا وَكَانَ عِنْدَ اللَّهِ وَجِيهًا). هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ. وَقَدْ رُوِيَ مِنْ غَيْرِ وَجْهٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ.

34. Iz sure *El-Ahzab*

U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog:

3428. ISPRIČAO NAM JE Abdullah b. Abdur-Rahman[122]; kaže: Obavijestio nas je Said el-Harrani[123]; kaže: Obavijestio nas je Zuhejr[124]; kaže: Nas je obavijestio Kabus b. Ebu Zabjan[125] da mu je ispričao njegov otac i kazao: **"Upitali smo Ibn Abbasa: Šta misliš na što se odnose riječi Allaha Uzvišenog:** ***Allah nijednom čovjeku dva srca u njedrima njegovim nije dao?***[126] **On reče: Jednog dana je Allahov Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, klanjao, nešto je zaboravio, a licemjeri, koji su sa njim klanjali, rekoše: Zar ne vidite da on ima dva srca, jedno koje je sa vama i drugo koje je sa njima?**[127]**, pa je Allah objavio:** ***Allah nijednom čovjeku dva srca u njedrima njegovim nije dao."***

---

[122] Abdullah b. Abdur-Rahman ed-Darimi poznati je hadiski učenjak i autor jednog od sunena.

[123] Said b. Ubejd el-Bedželi Ebu Muhammed ili Ebu Seid el-Harrani kao prenosilac hadisa zadovoljava (makbul). Pripadao je desetoj generaciji.

[124] Zuhejr b. Muavija b. Hadidž el-Džu'fi Ebu Hajseme el-Kufi pouzdan je i siguran prenosilac hadisa. Pripadao je sedmoj generaciji.

[125] Kabus b. Ebu Zabjan el-Dženbi el-Kufi spada u kategoriju blagih prenosilaca hadisa. Pripadao je šestoj generaciji.

[126] *El-Ahzab,* 4. ajet.

[127] Tj. sa njegovim ashabima.

3429. ISPRIČAO NAM JE Abd b. Humejd; kaže: Ispričao mi je Ahmed b. Junus; kaže: Obavijestio nas je Zuhejr **slično prethodnom hadisu.** Ovaj hadis je hasenun.[128]

3430. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Muhammed[129]; kaže: Obavijestio nas je Abdullah b. Mubarek; kaže: Nas je obavijestio Sulejman b. Mugire[130], prenijevši od Sabita, a on od Enesa, koji je kazao: **"Čuo sam da moj amidža Enes b. Nadr nije učestvovao u Bici na Bedru. To mu bijaše veoma teško te je** (često) **govorio: Odsustvovao sam iz prve bitke koju je vodio Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem. Tako mi Allaha, ako mi Allah omogući da učestvujem u nekoj bici sa Allahovim Poslanikom, sallallahu alejhi ve sellem, vidjet će se šta ću uraditi! Bojao se kazati nešto drugo** (da možda neće moći izvršiti). **Sljedeće godine on je sa Allahovim Poslanikom učestvovao u Bici na Uhudu.** (Kad je krenuo prema Uhudu), **susrete ga Sa'd b. Muaz i upita: Gdje si pošao, Ebu Amre? On reče: Divan li je miris Dženneta koji do mene dopire sa Uhuda! Lavovski se borio** (na Uhudu) **sve dok ne pade kao šehid. Na njegovu tijelu su našli osamdeset i nekoliko rana što od mača, što od uboda koplja, a što od uboda strijele. Moja amidžična Rubejji' bint Nadr kaže: Svoga brata sam mogala prepoznati samo po jagodicama njegovih prstiju! Tim povodom je objavljen ovaj ajet:** ***Ima vjernika koji ispunjavaju zavjet dat Allahu, ima ih koji su poginuli, i ima ih koji to očekuju - nisu ništa izmijenili***[131]**."** Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[132]

3431. ISPRIČAO NAM JE Abd b. Humejd; kaže: Obavijestio nas je Jezid b. Harun; kaže: Nas je obavijestio Humejd et-Tavil, prenijevši od Enesa b. Malika, **"da je njegov amidža odsustvovao iz Bitke na Bedru. On kaže: "Odsustvovao sam iz prve bitke u kojoj se Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, borio protiv mnogobožaca. Ako mi Allah omogući da učestvujem u nekoj bici protiv mnogobožaca, Allah će biti svjedok šta ću uraditi." Kad je došao dan Bitke na Uhudu i kad su se muslimani dali u bijeg, on reče: Allahu, ja Te molim ne uzmi mi za zlo ono što oni, tj. njegovi ashabi, napraviše, a onda krenu naprijed** (prema mnogobošcima). **Susrete ga Sa'd**[133] **i reče: Brate moj, i ja ću sa tobom! Ali nisam bio u stanju učiniti ono što je on činio. Na njemu je bilo osamdeset i nekoliko rana što od mača, što od uboda koplja, a što od uboda strijele. Govorili smo da je u vezi sa njim i njegovim drugovima**

---

[128] Bilježi ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*.
[129] Ahmed b. Muhammed b. Musa Ebu Abbas es-Semad, poznat kao Merdivejh, pouzdan je prenosilac i hafiz hadisa. Pripadao je desetoj generaciji.
[130] Sulejman b. Mugire el-Kajsi Ebu Seid el-Basri po mišljenju Jahjaa b. Meina pouzdan je prenosilac hadisa. Pripadao je sedmoj generaciji.
[131] *El-Ahzab*, 23. ajet.
[132] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*, Muslim u *Sahihu* i En-Nesai u *Sunenu*.
[133] Sa'd b. Muaz.

objavljen, kaže Jezid, ajet: ***Ima ih koji su poginuli, i ima ih koji to očekuju***[134]**."** Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[135] Njegov amidža se zvao Enes b. Nadr.

3432. ISPRIČAO NAM JE Abdul-Kuddus b. Muhammed el-Atar el-Basri; kaže: Obavijestio nas je Amr b. Asim[136], prenijevši od Ishaka b. Jahjaa b. Talhe, a on od Musaa b. Talhe[137], koji je kazao: **"Jednom prilikom uđoh kod Muavije, a on reče: Hoćeš li da ti kažem jednu radosnu vijest? Hoću odgovorih, a on reče: Čuo sam Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, kada veli: Talha je jedan od onih** (na koje se odnose Allahove riječi)**:** ***Ima ih koji su poginuli."***

Ovaj hadis je garibun. Poznat nam je od Muavije samo sa ovim senedom. Ovo se prenosi i od Musaa b. Talhe, a on od svoga oca.

3433. ISPRIČAO NAM JE Ebu Kurejb; kaže: Obavijestio nas je Junus b. Bukejr, prenijevši od Talhe b. Jahjaa[138], on od Musaa i Isaa, Talhinih sinova, a njih dvojica od svoga oca Talhe: **"Ashabi Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, jednom prilikom rekoše nekom neukom beduinu: Upitaj ga**[139] **o** (riječima Uzvišenog)**:** ***Ima ih koji su poginuli*****, ko su oni? Oni se, iz poštovanja i bojazni, ne usudiše da ga o tome pitaju. Beduin ga** (o tome) **upita, a on se okrenu od njega. Potom ga ponovo upita, a on se okrenu od njega. Potom ga ponovo upita, a on se okrenu od njega. Kad sam se ja, u zelenoj odjeći, pomolio na džamijska vrata, pošto me ugleda, Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, upita: Ko je onaj što je pitao za one koji su poginuli? Ja, Allahov Poslaniče, odgovori beduin, a Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, reče: Ovaj će biti jedan od njih** (onih na koje se odnose Allahove riječi)**:** ***Ima ih koji su poginuli.*"** Ovaj hadis je hasenun-garibun. Poznat nam je samo preko Junusa b. Bukejra.

3434. ISPRIČAO NAM JE Abd b. Humejd; kaže: Obavijestio nas je Osman b. Omer, prenijevši od Junusa b. Jezida[140], on od Zuhrija, on od Ebu Selemea[141], a on od Aiše, koja je kazala: Kad je Allahovu Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, naređeno da svojim suprugama ponudi izbor, on poče od mene, pa reče: **"Aiša, ja ću ti nešto spomenuti pa ne žuri sa**

---

[134] *El-Ahzab*, 23. ajet.
[135] Bilježe ga i El-Buhari u *Sahihu* i En-Nesai u *Sunenu*.
[136] Amr b. Asim el-Kilabi el-Basri.
[137] Musa b. Talha b. Ubejdullah et-Tejmi Ebu Isa ili Ebu Muhammed el-Medeni pouzdan je prenosilac hadisa. Pripadao je drugoj generaciji. Neki tvrde da je rođen još za života Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem. Živio je poslije u Kufi.
[138] Talha b. Jahja b. Talha b. Ubejdullah et-Tejmi el-Medeni iskren je prenosilac hadisa, koji je prilikom prenošenja hadisa griješio. Pripadao je šestoj generaciji. Kasnije je živio u Kufi.
[139] Tj. Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem.
[140] Junus b. Jezid b. Ebu Nedždžar el-Ejli.
[141] Ebu Seleme b. Abdur-Rahman b. Avf.

donošenjem odluke, nego o tome konsultuj i svoje roditelje. Znao je, veli ona, da moji roditelji neće biti za to da se od njega rastavim. Potom, veli ona, reče: Allah je kazao: ***O, Vjerovjesniče, reci ženama svojim: Ako želite život na ovom svijetu i njegov sjaj, onda se odlučite, dat ću vam pristojnu otpremu i lijepo ću vas otpustiti. A ako želite Allaha, i Poslanika Njegova, i onaj svijet, - pa, Allah je, doista, onima među vama koje čine dobra djela pripremio nagradu veliku.***[142] **Kad to čuh, rekoh: O čemu da konsultujem svoje roditelje? Ja želim Allaha, Njegova Poslanika i onaj svijet. I ostale Vjerovjesnikove žene učiniše isto što i ja."** Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[143] Ovo je također preneseno od Zuhrija, on od Urvea, a on od Aiše.

3435. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe; kaže: Obavijestio nas je Muhammed b. Sulejman b. El-Esbihani[144], prenijevši od Jahjaa b. Ubejda[145], on od Ataa b. Ebu Rebaha, on od Omera b. Ebu Selemea, Vjerovjesnikova, sallallahu alejhi ve sellem, pastorka, koji je kazao: **"Kad je Vjerovjesniku, sallallahu alejhi ve sellem, objavljen ovaj ajet:** ***Allah želi da od vas, o porodico Poslanikova, grijehe odstrani, i da vas potpuno očisti,***[146] **on u sobu Ummu Seleme pozva Fatimu, Hasana i Husejna, prekri ih haljinom, Alija bijaše iza njih te i njega prekri** (drugom) **haljinom, a onda reče: Allahu, ovo je moja porodica, odstrani od njih grijehe i potpuno ih očisti! Na to će Ummu Selema: I ja sam sa njima, o, Allahov Vjerovjesniče! On reče: I ti imaš svoje mjesto i dobra si[147]."** Ovaj hadis Ataa, od Omera b. Ebu Selemea sa ovim senedom je garibun.[148]

3436. ISPRIČAO NAM JE Abd b. Humejd; kaže: Obavijestio nas je Affan b. Muslim; kaže: Nas je obavijestio Hammad b. Seleme; kaže: Nas je obavijestio Ali b. Zejd[149], prenijevši od Enesa b. Malika: **"Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, je, prolazeći pored Fatiminih vrata, kada bi išao na sabahski namaz, šest mjeseci govorio: Namaz, o, Vjerovjesnikova, sallallahu alejhi ve sellem, porodico! Allah želi da od vas, Vjerovjesnikove porodice, grijehe odstrani, i da vas potpuno očisti!"**

---

[142] *El-Ahzab,* 28. i 29. ajet.

[143] Bilježe ga i El-Buhari i Muslim u *Sahihima* i En-Nesai u *Sunenu.*

[144] Muhammed b. Sulejman b. Abdullah el-Kufi Ebu Ali b. El-Esbihani iskren je prenosilac hadisa, ali je prilikom prenošenja hadisa griješio. Pripadao je osmoj generaciji.

[145] Jahja b. Ubejd el-Mekki štićenik plemena Benu Mahzum. Ibn Hadžer el-Askalani za njega kaže da je pouzdan prenosilac hadisa. Pripadao je šestoj generaciji.

[146] *El-Ahzab,* 33. ajet, a koji u cijelosti glasi: "U kućama svojim boravite i ljepotu svoju, kao u davno pagansko doba, ne pokazujte, i namaz obavljajte i zekjat dijelite, i Allaha i Poslanika Njegova slušajte! Allah želi da od vas, o, porodico Poslanikova, grijehe odstrani, i da vas potpuno očisti."

[147] Iako ne spadaš u moju porodicu.

[148] Bilježi ga i Et-Taberani u *El-Mu'džemul-kebiru.*

[149] Ali b. Zejd b. Džed'an.

Ovaj hadis je sa ovim senedom hasenun-garibun.[150] Poznat nam je preko Hammada b. Selemea. Na ovu temu preneseni su hadisi i od Ebu Hamra Ma'kila b. Jesara i Ummu Seleme.

3437. ISPRIČAO NAM JE Ali b. Hudžr; kaže: Obavijestio nas je Davud b. Ez-Zibrikan[151], prenijevši od Davuda b. Ebu Hinda, on od Ša'bija, a on od Aiše, koja je kazala: "**Da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem,** (mogao) **prikriti išta od Objave prikrio bi ovaj ajet:** ***A kad ti reče onome kome je Allah milost darovao - tj. islam -, a kome si ti dobro učinio[152]: - tj. time što si ga oslobodio - Zadrži ženu svoju[153] i boj se Allaha! - u sebi si skrivao ono što će Allah objelodaniti i ljudi si se bojao, a preče je da se Allaha bojiš! I pošto je Zejd s njom živio i od nje se razveo, Mi smo je za tebe udali kako se vjernici ne bi ustručavali više da se žene ženama posinaka svojih kad se oni od njih razvedu - kako Allah odredi, onako treba da bude.[154]*** **Pošto se Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, oženi ženom svoga posinka, Allah objavi:** ***Muhammed nije roditelj ni jednom od vaših ljudi, nego je Allahov Poslanik i posljednji Vjerovjesnik, a Allah sve dobro zna.[155]*** **Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, ga je posinio kad je bio mali. Kod njega je ostao do punoljetnosti. Neki su ga zvali Zejd b. Muhammed, pa je Allah objavio:** ***Zovite ih po očevima njihovim, to je kod Allaha ispravnije! A ako ne znate imena očeva njihovih, pa vaša su braća po vjeri i štićenici su vaši.[156]*** **Taj je štićenik tog i toga, a on je brat toga i toga. To je kod Allaha ispravnije, tj. pravednije kod Allaha.**" Ovaj hadis je prenesen i od Davuda b. Ebu Hinda, on od Ša'bija, on od Mesruka, a on od Aiše, koja je kazala: "**Da je Vjerovjenik, sallallahu alejhi ve sellem, mogao išta prikriti od Objave, prikrio bi ovaj ajet:** ***A kad ti reče onome kome je Allah milost darovao, a kome si ti dobro učinio.***" Ovo nije preneseno u cijelosti.

3438. ISPRIČAO NAM JE TAKO Abdullah b. Veddah el-Kufi; kaže: Obavijestio nas je Abdullah b. Idris, prenijevši od Davuda b. Ebu Hinda. A obavijestio nas je Muhammed b. Eban; kaže: Nas je obavijestio Ibn Ebu Adij, prenijevši od Davuda b. Ebu Hinda, on od Ša'bija, on od Mesruka, a on

---

[150] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*, Et-Taberani u *El-Mu'džemul-kebiru* i Hakim u *Mustedreku*. Hakim smatra da je ovaj hadis vjerodostojan.

[151] Davud b. Ez-Zibrikan er-Rikaši el-Basri je ravija koga su hadiski učenjacili odbacili. El-Ezdi ga je smatrao lažovom. Pripadao je osmoj generaciji. Živio je u Bagdadu.

[152] Zejdu b. Hariseu, koji bijaše rob pa ga Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, oslobodi, a onda posini.

[153] Zejnebu bint Džahš.

[154] *El-Ahzab*, 37. ajet.

[155] *El-Ahzab*, 40. ajet.

[156] *El-Ahzab*, 5. ajet, a koji u cijelosti glasi: "Zovite ih po očevima njihovim, to je kod Allaha ispravnije. A ako ne znate imena očeva njihovih, pa vaša su braća po vjeri i štićenici su vaši. Nije grijeh ako u tome pogriješite, grijeh je ako to namjerno učinite, a Allah prašta i samilostan je.

od Aiše, koja je kazala: "**Da je Vjerovjenik, sallallahu alejhi ve sellem, mogao išta prikriti od Objave, prikrio bi ovaj ajet:** ***A kad ti reče onome kome je Allah milost darovao, a kome si ti dobro učinio.***" Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[157]

3439. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe; kaže: Obavijestio nas je Jakub b. Abdur-Rahman, prenijevši od Musaa b. Ukbea, on od Salima, a on od Ibn Omera, koji je kazao: "**Mi smo Zejda b. Harisea zvali Zejd b. Muhammed sve dok nije u Kur'anu objavljeno:** ***Zovite ih po očevima njihovim, to je kod Allaha ispravnije!***" Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[158]

3440. ISPRIČAO NAM JE Hasan b. Kaz'a el-Basri; kaže: Obavijestio nas je Mesleme b. Alkame[159], prenijevši od Davuda b. Ebu Hinda, a on od Amira eš-Ša'bija, da je o riječima Allaha: ***Muhammed nije roditelj ni jednom od vaših ljudi,*** **kazao: Nije mu među vama** (do punoljetnosti) **živjelo ni jedno muško dijete."** [160]

3441. ISPRIČAO NAM JE Abd b. Humejd; kaže: Ispričao nam je Muhammed b. Kesir[161]; kaže: Obavijestio nas je Sulejman b. Kesir[162], prenijevši od Husajna[163], on od Ikrimea, a on od Ummu Umare el-Ensarije[164] **da je došla Vjerovjesniku, sallallahu alejhi ve sellem, i rekla: "Sve što vidim** (u Kur'anu) **odnosi se na muškarce, ne vidim da su žene igdje spomenute?!" Pa je objavljen ovaj ajet:** ***Muslimanima i muslimankama, i vjernicima i vjernicama, i poslušnim muškarcima i poslušnim ženama, i iskrenim muškarcima i iskrenim ženama, i strpljivim muškarcima i strpljivim ženama, i poniznim muškarcima i poniznim ženama, i muškarcima koji dijele zekjat i ženama koje dijele zekjat, i muškarcima koji poste i ženama koje poste, i muškarcima koji o svojim stidnim mjestima vode brigu i ženama koje o svojim stidnim mjestima vode brigu, i muškarcima koji često spominju Allaha i ženama koje često spominju***

---

[157] Bilježi ga i Muslim u *Sahihu.*

[158] Bilježe ga i El-Buhari i Muslim u *Sahihima.*

[159] Meslema b. Alkame el-Mazini Ebu Muhammed el-Basri pouzdan je prenosilac hadisa, s tim što je kod prenošenja hadisa pravio previde. Pripadao je osmoj generaciji.

[160] Muhammed, sallallahu alejhi ve sellem, je od Hatidže, kako ističe El-Mubarekfori, imao četiri sina: Kasima, Tajjiba, Tahira i Ibrahima. Kasim, Tajjib i Tahir su bili od Hatidže, Ibrahim od Marije Koptkinje. Svi su pomrli prije punoljetnosti. Ibn Kajjim el-Dževzijje u djelu *Zadul-mead* ističe da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, imao tri sina: Kasima,. Abdullaha i Ibrahima. On smatra da su, po mišljenju koje je po njemu pouzdanije, Tajjib i Tahir nadimci za Abdullaha. Hatidža mu je rodila i četiri kćeri: Zejnebu, Rukaju, Umu Kulsum i Fatimu. Prve tri kćerke su umrle za života Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, samo je Fatima umrla nakon njegove smrti, i to nakon šest mjeseci.

[161] Muhammed b. Kesir el-Abdi el-Basri.

[162] Sulejman b. Kesir el-Abdi Ebu Muhammed, neki vele Ebu Davud el-Basri nije loš prenosilac hadisa, osim u slučajevima kada hadise prenosi od Zuhrija. Pripadao je sedmoj generaciji.

[163] Husajn b. Abdur-Rahman es-Sulemi el-Kufi.

[164] Ummu Umara Nesiba bint Ka'b b. Amr el-Ensarija.

Allaha, - Allah je, doista, za sve njih oprost i veliku nagradu pripremio[165]." Ovaj hadis je hasenun-garibun.[166] Poznat nam je ovaj hadis samo sa ovim senedom.

3442. ISPRIČAO NAM JE Abd b. Humejd; kaže: Obavijestio nas je Muhammed b. Fadl[167]; kaže: Nas je obavijestio Hammad b. Zejd, prenijevši od Sabita, a on od Enesa, koji je kazao: "**Kad je objavljen ovaj ajet o Zejnebi bint Džahš:** ***I pošto je Zejd s njom živio i od nje se razveo, Mi smo je za tebe udali,*** **ona se uznosila nad ostalim Vjerovjesnikovim ženama. Govorila je: Vas je udala vaša porodica, a mene je udao Allah iznad sedam nebesa."** Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[168]

3443. ISPRIČAO NAM JE Abd b. Humejd; kaže: Obavijestio nas je Ubejdullah b. Musa, prenijevši od Israila, on od Es-Suddijja[169], on od Ebu Saliha[170], a on od Umihane bint Ebu Talib, koja je kazala: "**Zaprosio me Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem. Ja mu se izvinih i on uvaži moje izvinjenje.**[171] **Nakon toga Allah objavi:** ***Mi smo ti dozvolili da ti budu žene one kojima si dao vjenčane darove njihove, i one u vlasti tvojoj koje ti je Allah dao iz plijena, i kćeri amidža tvojih, i kćeri tetaka tvojih po ocu, i kćeri daidža tvojih, i kćeri tetaka tvojih po materi koje su se s tobom iselile***[172] **Ona kaže: Nisam mu bila dozvoljena jer se sa njim nisam iselila, nego sam spadala među one** (za koje je rekao: Idite, vi ste)

---

[165] *El-Ahzab,* 35. ajet.

[166] Bilježe ga i Abd b. Humejd u *Musnedu* i Et-Taberani u *El-Mu'džemul-kebiru.*

[167] Muhammed b. Fadl es-Sedusi Ebu Fadl el-Basri pouzdan je i siguran prenosilac hadisa. Pred kraj života je posenilio. Pripadao je devetoj generaciji.

[168] Bilježi ga i El-Buhari u *Sahihu.*

[169] Ismail b. Abdur-Rahman b. Ebu Kerime es-Suddijj Ebu Muhammed el-Kufi iskren je prenosilac hadisa s tim što je, prilikom prenošenja hadisa, pravio previde. Neki su smatrali da je bio ši'ija. Pripadao je četvrtoj generaciji.

[170] Ebu Salih Bazam, neki vele Bazan, Umihanin štićenik, slab je prenosilac hadisa i prevarant. Pripadao je trećoj generaciji.

[171] Zaprosio je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, Ummihanu prije nego je počeo primati Objavu. Istovremeno ju je zaprosio i Hubejre b. Ebu Vehb. Ebu Talib je dade za Hubejru. Nakon što primi islam, Ummihana se rastavi od Hubejrea. Tada je ponovo zaprosi Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem. Čuvši to, ona mu reče: Ja sam te voljela u predislamsko doba, pogotovo te volim sada u islamu, međutim, ja imam dijete sa Hubejrom. Kad to ču Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, ušutje.

[172] *El-Ahzab,* 50. ajet, a koji u cijelosti glasi: "O, Vjerovjesniče, Mi smo ti dozvolili da budu žene tvoje one kojima si dao vjenčane darove njihove, i one u vlasti tvojoj koje ti je Allah dao iz plijena, i kćeri amidža tvojih, i kćeri tetaka tvojih po ocu, i kćeri daidža tvojih, i kćeri tetaka tvojih po materi koje su se s tobom iselile, i samo tebi, a ne ostalim vjernicima - ženu vjernicu koja se pokloni Vjerovjesniku, ako Vjerovjesnik hoće da se s njome oženi - da ti ne bi bilo teško. Mi znamo šta smo propisali vjernicima kada je riječ o ženama njihovim i o onima koje su u vlasništvu njihovu. - A Allah prašta i samilostan je."

slobodni[173]**."** Ovaj hadis je hasenun.[174] Poznat nam je preko Es-Suddijja samo sa ovim senedom.

3444. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Ubde ed-Dabbijj; kaže: Obavijestio nas je Hammad b. Zejd, prenijevši od Sabita, a on od Enesa, koji je kazao: **"Kad je objavljen ovaj ajet:** ***u sebi si skrivao ono što će Allah objelodaniti***[175]**, u vezi sa Zejneb bint Džahš, dođe Zejd i požali se** (na nju) **i zatraži razvod. Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, mu reče: Zadrži svoju ženu i boj se Allaha!"** Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[176]

3445. ISPRIČAO NAM JE Abd[177]; kaže: Obavijestio nas je Revh[178], prenijevši od Abdul-Hamida b. Behrama, a on od Šehra b. Havšeba, koji je kazao da je Ibn Abbas rekao: **"Allahovu Poslaniku su bile zabranjene druge žene, osim onih koje su vjernice i koje su se sa njim iselile. Allah kaže:** ***Od sada ti nisu dopuštene druge žene, ni da umjesto njih neku drugu uzmeš, makar te i zadivila ljepota njihova, osim onih koje postanu robinje tvoje***[179] ***- Allah vam je dozvolio robinje vaše vjernice - i ženu vjernicu koja sebe pokloni Vjerovjesniku,*** **a zabranio je svaku onu koja je sljedbenica druge vjere, a ne islama.**[180] **Zatim je** (Allah) **kazao:** ***A onaj ko otpadne od prave vjere - uzalud će mu biti djela njegova i on će, na onom svijetu, nastradati.***[181] **Allah kaže:** ***O, Vjerovjesniče, Mi smo ti dozvolili da budu žene tvoje one kojima si dao vjenčane darove njihove, i one u vlasti tvojoj koje ti je Allah dao iz plijena, i kćeri amidža tvojih, i kćeri tetaka tvojih po ocu, i kćeri daidža tvojih, i kćeri tetaka tvojih po materi koje su se s tobom iselile, i samo tebi, a ne ostalim vjernicima,*** **a zabranio ti je, osim tih, druge žene."**

Ovaj hadis je hasenun. Poznat nam je samo preko Abdul-Hamida b. Behrama. Čuo sam Ahmeda b. Hasana kada spominje da je Ahmed b.

---

[173] Dakle, ja sam primila islam na dan oslobođenja Mekke, kada je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, svim Mekkelijama, koji su tog dana očekivali odmazdu, rekao: "Idite gdje hoćete, vi ste danas slobodni!"

[174] Bilježi ga i Et-Taberani u *El-Mu'džemul-kebiru.*

[175] *El-Ahzab,* 37. ajet.

[176] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu* i El-Buhari u *Sahihu.*

[177] Abd b. Humejd, poznati hadiski učenjak i autor jednog od poznatih musneda.

[178] Revh b. Ubade.

[179] *El-Ahzab,* 52. ajet. Ovaj ajet je, po mišljenju Ibn Abbasa, Mudžahida, Katadea i drugih učenjaka, objavljen kao nagrada poslanikovim ženama, nakon što mu je Uzvišeni Allah naredio da im ponudi izbor između njega i ovosvjetskih uživanja i nakon što su sve odabrale njega. Nakon toga Allahovu Poslaniku više nije bilo dozvoljeno da uzima druge žene.

[180] Abdur-Rahman el-Mubarekfori smatra da je ovim ajetom derogiran prethodni ajet i da se njime Vjerovjesniku, sallallahu alejhi ve sellem, ponovo dozvoljava da se može oženiti sa vjernicom koja se pokloni Vjerovjesniku, sallallahu alejhi ve sellem. Međutim, on to do kraja života više nije učinio.

[181] *El-Maida,* 5. ajet.

Hanbel kazao: Nije loš hadis koji je Abdul-Hamid b. Behram prenio od Šehra b. Havšeba.

3446. ISPRIČAO NAM JE Ibn Ebu Omer; kaže: Obavijestio nas je Sufjan, prenijevši od Amra[182], a on od Ataa, koji je kazao da je Aiša rekla: **"Allahovu Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, su prije smrti** (ponovo) **dopuštene sve žene** (osim onih sa kojima se, zbog srodstva, nije mogao vjenčati)." Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[183]

3447. ISPRIČAO NAM JE Omer b. Ismail b. Mudžalid b. Seid; kaže: Ispričao nam je moj otac, prenijevši od Bejana[184], a on od Enesa b. Malika, koji je kazao: **"Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, se oženio[185] i poslao me da pozovem ljude na gozbu. Pošto jedoše i odoše, Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, uđe u Aišinu sobu. Tamo zateče dvojicu ljudi kako sjede. Ugledavši ih, on se vrati, a njih dvojica ustadoše i odoše. Tim povodom Allah objavi:** ***O, vjernici, ne ulazite u sobe Vjerovjesnikove, osim ako vam se dopusti radi jela, ali ne da čekate dok se ono zgotovi[186]!"***

Hadis sadrži poduže kazivanje. Ovaj Bejanov hadis je hasenun-garibun.[187] Sabit je ovaj hadis prenio od Enesa u dužoj formi.

3448. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Musenna; kaže: Obavijestio nas je Ešhed b. Hatim[188] i kazao: Ispričao nam ga je Ibn Avn, prenijevši od Amra b. Seida, a on od Enesa b. Malika, koji je kazao: **"Bio sam sa Vjerovjesnikom, sallallahu alejhi ve sellem. kad je došao do vrata žene sa kojom se** (tek) **bio oženio. Kod nje su sjedili neki ljudi i on se vratio. Obavio je neki posao i vratio se. Kod nje su ti ljudi još sjedili. On se ponovo vratio i obavio još neki posao. Kad je došao, ljudi su bili otišli. On uđe i između mene i sebe navuče zastor. To sam, veli, ispričao Ebu Talhi, a on reče: Da je to bilo tako kao što govoriš, već bi nešto u vezi s**

---

[182] Amr b. Dinar.

[183] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu* i En-Nesai u *Sunenu*.

[184] Bejan b. Bišr el-Ahmesi Ebu Bišr el-Kufi pouzdan je i siguran prenosilac hadisa. Pripadao je petoj generaciji.

[185] Sa Zejnebom bint Džahš.

[186] *El-Ahzab*, 53. ajet, a koji u cijelosti glasi: "O, vjernici, ne ulazite u sobe Vjerovjesnikove, osim ako vam se dopusti radi jela, ali ne da čekate dok se ono zgotovi; tek kad budete pozvani, onda uđite, i pošto jedete, raziđite se ne upuštajući se jedni s drugima u razgovor. To smeta Vjerovjesniku, a on se stidi da vam to rekne, a Allah se ne stidi istine. A ako od njih nešto tražite, tražite to od njih iza zastora. To je čistije i za vaša i za njihova srca. Vama nije dopušteno da Allahova Poslanika uznemirujete niti da se ženama njegovim poslije smrti njegove ikada oženite. To bi, uistinu, kod Allaha, bio velik grijeh."

[187] Bilježe ga i El-Buhari i Muslim u *Sahihima*.

[188] Ešhed b. Hatim el-Džumehi Ebu Amr, neki vele, Ebu Hatim el-Basri iskren je prenosilac hadisa, ali je prilikom prenošenja hadisa činio greške. Pripadao je devetoj generaciji.

tim bilo objavljeno. (Malo kasnije) **objavljen je ajet o zastoru**[189]." Ovaj hadis je sa ovim senedom hasenun-garibun. Amra b. Seida su zvali El-Asle'.

3449. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe b. Seid; kaže: Obavijestio nas je Džafer b. Sulejman ed-Dubei, prenijevši od Dža'da Ebu Osmana[190], a on od Enesa b. Malika, koji je kazao: **"Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, se oženio i ušao kod žene. Moja majka Ummu Sulejm spremi jelo od hurmi sa maslom i grušalinom, stavi ga u zdjelu i reče: Enese, odnesi ovo Vjerovjesniku, sallallahu alejhi ve sellem, i reci mu: Allahov Poslaniče, ovo je malo od nas, poslala ti je moja majka i selami te. Odnio sam to, veli Enes, Allahovu Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, i rekao: Moja majka te selami i ovo malo ti šalje od nas. On reče: Ostavi to i idi mi zovni tog i tog i tog i svakoga koga usput sretneš! Nabrojao je mnogo ljudi. Zovnuo sam, veli Enes, sve one koje je nabrojao i one koje sam usput sreo. Upitah Enesa: A koliko ih je bilo? On reče: Oko tri stotine. Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, mi** (tada) **reče: Enese, donesi zdjelu! Kad su ušli, veli Enes, i sofa i soba bile su ispunjene. Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, reče: Neka se okruže po deseterica i neka svako jede ispred sebe! Jeli bi, veli Enes, dok se ne zasite, onda bi ta grupa izišla, a druga ušla i sve tako dok ne jedoše svi. Tad mi, veli Enes, Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, reče: Enese, skloni zdjelu! Pošto je sklonih, ne znam, veli Enes, da li je bila punija kada sam je stavio ili kad sam je podigao.**[191] **Nakon što su jeli, ostade jedna grupa, veli Enes, da međusobno razgovaraju u sobi Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem. Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, je sjedio, a njegova žena je bila okrenuta licem prema zidu. Pošto dotužiše Allahovu Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, on iziđe, poselami ostale supruge i ponovo se vrati. Kad vidješe da se vratio, shvatiše da su mu dotužili, ustadoše i svi izađoše. Ispratívši ih, Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, uđe u sobu i navuče zastor. Ja sam i dalje sjedio. Malo zatim on izađe kod mene. Bijahu mu objavljeni ovi ajeti:** ***O, vjernici, ne ulazite u sobe Vjerovjesnikove, osim ako vam se dopusti radi jela, ali ne da čekate dok se ono zgotovi; tek kad budete pozvani, onda uđite, i pošto jedete, raziđite se ne upuštajući se jedni s drugima u razgovor. To smeta Vjerovjesniku, a on se stidi da vam to rekne, a Allah se ne stidi istine. A ako od njih nešto tražite, tražite to od njih iza zastora. To je čistije i za vaša i za njihova srca. Vama nije dopušteno da Allahova Poslanika uznemiravatee niti da se***

---

[189] To je 53. ajet sure *El-Ahzab*.

[190] Dža'd b. Dinar el-Ješkeri Ebu Osman es-Sajrafi el-Basri pouzdan je prenosilac hadisa. Pripadao je četvrtoj generaciji.

[191] U ovom hadisu je iznesena jedna od mu'džiza posljednjeg Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem.

ženama njegovim poslije smrti njegove ikada oženite. To bi, uistinu, kod Allaha, bio velik grijeh. Iznosili vi o tome šta u javnost ili to u sebi krili, pa, Allah sve zna. **Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, potom iziđe i prouči ih ljudima. Dža'd kaže da je Enes rekao: Ja sam prvi koji je proveo u djelo ove ajete koji se odnose na zastor naspram Vjerovjesnikovih žena."**

Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[192] Dža'd je Ibn Osman, a neki vele Ibn Dinar. Nadimak mu je po djetetu Ebu Osman, iz Basre je. Po mišljenju hadiskih učenjaka, on je pouzdan prenosilac hadisa. Od njega su hadise prenijeli Junus b. Ubejd, Šu'be i Hammad b. Zejd.

3450. ISPRIČAO NAM JE Ishak b. Musa el-Ensari; kaže: Obavijestio nas je Ma'n; kaže: Nas je obavijestio Malik b. Enes, prenijevši od Nuajma b. Abdullaha el-Mudžmira[193] da ga je obavijestio Muhammed b. Abdullah b. Zejd el-Ensari. Abdullah b. Zejd je onaj koji je usnio ezan za namaz, prenijevši od Ebu Mes'uda el-Ensarija[194], koji je kazao: **"Došao nam je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, dok smo sjedili kod Sa'da b. Ubadea. Bešir b. Sa'd[195] mu reče: Allah nam je naredio da na tebe donosimo salavat, pa kako da ga, na tebe, donosimo? Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, veli Ebu Mes'ud, zašutje toliko da smo zaboravili da ga je i pitao, a onda Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, reče: Recite: Allahumme salli ala Muhammedin ve ala ali Muhammedin kema sallejte ala Ibrahime ve ala ali Ibrahim. Ve barik ala Muhammedin ve ala ali Muhammedin kema barekte ala Ibrahime ve ala ali Ibrahim fil-alemine inneke hamidun medžid.** *(Allahu, blagoslovi Muhammeda i njegovu porodicu kao što Si blagoslovio Ibrahima i njegovu porodicu. I učini sretnim Muhammeda i njegovu porodicu kao što si učinio sretnim Ibrahima i njegovu porodicu među svjetovima. Ti si, uistinu, hvale dostojan i slavljen).* **Selam nazivajte onako kao što ste prije naučili!"**

O ovoj temi preneseni su hadisi i od Alije, Ebu Humejda, Ka'ba b. Udžrea, Talhe b. Ubejdullaha, Ebu Seida Zejda b. Haridžea, neki kažu Ibn Džarijea, i Burejdea. Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[196]

3451. ISPRIČAO NAM JE Abd b. Humejd; kaže: Obavijestio nas je Revh b. Ubade, prenijevši od Avfa[197], on od Hasana[198], Muhammeda[199] i

---

[192] Bilježe ga i Muslim u *Sahihu* i En-Nesai u *Sunenu*.

[193] Nuajm b. Abdullah el-Mudžmir Ebu Abdullah el-Medeni pouzdan je prenosilac hadisa. Pripadao je trećoj generaciji.

[194] Ebu Mes'ud Ukbe b. Amir el-Ensari poznati Vjerovjesnikov, sallallahu alejhi ve sellem, ashab.

[195] Bešir b. Sa'd b. Sa'lebe b. Džulas el-Ensari el-Hazredži poznati Vjerovjesnikov, sallallahu alejhi ve sellem, ashab.

[196] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*, Muslim u *Sahihu* i Ebu Davud i En-Nesai u *Sunenima*.

Hilasa[200], oni od Ebu Hurejrea, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem: "**Musa je bio previše stidan. On bi se prilikom kupanja zaklanjao stideći se da mu se vidi nešto od tijela. Sinovi Israilovi su ga vrijeđali govoreći: On se ne skriva bez razloga, mora da ima neku mahanu ili gubu ili kilu ili kakvu bolest. Allah ga je htio osloboditi onoga što su govorili. Musa se jednog dana osamio. Skinuo odjeću, stavio je na kamen i počeo da se kupa. Kad je završio sa kupanjem, dođe da uzme odjeću. Međutim, kamen s njegovom odjećom pobježe. Musa uze štap i poče moliti kamen da mu vrati odjeću. Išao je za njim i govorio: Kamene, vrati mi odjeću, kamene, vrati mi odjeću! Išao je tako sve dok ne dođe do glavešina Sinova Israilovih. Oni ga vidješe nagog. Bio je najljepšeg fizičkog izgleda. Tako ga je Allah oslobodio onoga što su govorili.** (Pošto ga vidješe), **kamen stade.**[201] **On uze svoju odjeću, obuče je, a onda poče kamen udarati štapom. Tako mi Allaha, na kamenu su ostala tri, četiri ili pet ožiljaka od udarca štapom. Na to aludiraju Njegove riječi:** ***O, vjernici, ne budite kao oni koji su Musaa uznemiravali, pa ga je Allah oslobodio onoga što su govorili, i on kod Allaha ugled uživa***[202]." Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[203] Prenesen je sa više seneda od Ebu Hurejrea od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem.

٣٥. وَمِنْ سُورَةِ سَبَأٍ *

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

٣٤٥٢. حَدَّثَنَا أَبُو كُرَيْبٍ وَعَبْدُ بْنُ حُمَيْدٍ قَالَا: أَخْبَرَنَا أَبُو أُسَامَةَ عَنِ الْحَسَنِ بْنِ الْحَكَمِ النَّخَعِيِّ قَالَ: حَدَّثَنِي أَبُو سَبْرَةَ النَّخَعِيُّ عَنْ فَرْوَةَ بْنِ مُسَيْكٍ الْمُرَادِيِّ قَالَ: أَتَيْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ أَلَا أُقَاتِلُ مَنْ أَدْبَرَ مِنْ قَوْمِي بِمَنْ أَقْبَلَ مِنْهُمْ؟ فَأَذِنَ لِي فِي قِتَالِهِمْ وَأَمَّرَنِي. فَلَمَّا خَرَجْتُ مِنْ عِنْدِهِ سَأَلَ عَنِّي مَا فَعَلَ الْغُطَيْفِيُّ؟ فَأُخْبِرَ أَنِّي قَدْ سِرْتُ. قَالَ: فَأَرْسَلَ فِي أَثَرِي فَرَدَّنِي فَأَتَيْتُهُ وَهُوَ فِي نَفَرٍ مِنْ أَصْحَابِهِ فَقَالَ: ادْعُ الْقَوْمَ فَمَنْ أَسْلَمَ مِنْهُمْ فَاقْبَلْ مِنْهُ. وَمَنْ لَمْ يُسْلِمْ فَلَا تَعْجَلْ حَتَّى أُحْدِثَ إِلَيْكَ. قَالَ: وَأُنْزِلَ فِي سَبَإٍ مَا أُنْزِلَ. فَقَالَ رَجُلٌ: يَا رَسُولَ اللَّهِ وَمَا سَبَأٌ أَرْضٌ أَوِ امْرَأَةٌ؟ قَالَ: لَيْسَ بِأَرْضٍ وَلَا امْرَأَةٍ وَلَكِنَّهُ رَجُلٌ وَلَدَ عَشْرَةً مِنَ الْعَرَبِ فَتَيَامَنَ مِنْهُمْ سِتَّةٌ

---

[197] Avf b. Ebu Džemile el-A'rabi.
[198] Hasan el-Basri.
[199] Muhammed b. Sirin.
[200] Hilas b. Amr el-Hidžri.
[201] U ovom hadisu se govori o jednoj od Musaovih, sallallahu alejhi ve sellem, mu'džiza.
[202] *El-Ahzab,* 69. ajet.
[203] Bilježe ga i El-Buhari i Muslim u *Sahihima.*

وَتَشَاءَمَ مِنْهُمْ أَرْبَعَةٌ. فَأَمَّا الَّذِينَ تَشَاءَمُوا فَلَخْمٌ وَجُذَامُ وَغَسَّانُ وَعَامِلَةُ. وَأَمَّا الَّذِينَ تَيَامَنُوا فَالْأَزْدُ وَالْأَشْعَرِيُّونَ وَحِمْيَرٌ وَكِنْدَةُ وَمَذْحِجٌ وَأَنْمَارٌ. فَقَالَ رَجُلٌ: يَا رَسُولَ اللَّهِ مَا أَنْمَارٌ؟ قَالَ: الَّذِينَ مِنْهُمْ خَثْعَمُ وَبَجِيلَةُ. هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ حَسَنٌ *

٣٤٥٣. حَدَّثَنَا ابْنُ أَبِي عُمَرَ أخبرنا سُفْيَانُ عَنْ عَمْرٍو عَنْ عِكْرِمَةَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: إِذَا قَضَى اللَّهُ فِي السَّمَاءِ أَمْرًا ضَرَبَتِ الْمَلَائِكَةُ بِأَجْنِحَتِهَا خُضْعَانًا لِقَوْلِهِ كَأَنَّهَا سِلْسِلَةٌ عَلَى صَفْوَانٍ. فَإِذَا (فُزِّعَ عَنْ قُلُوبِهِمْ قَالُوا مَاذَا قَالَ رَبُّكُمْ؟ قَالُوا الْحَقَّ وَهُوَ الْعَلِيُّ الْكَبِيرُ) قَالَ وَالشَّيَاطِينُ بَعْضُهُمْ فَوْقَ بَعْضٍ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

٣٤٥٤. حَدَّثَنَا نَصْرُ بْنُ عَلِيٍّ الْجَهْضَمِيُّ أخبرنا عَبْدُ الْأَعْلَى أخبرنا مَعْمَرٌ عَنِ الزُّهْرِيِّ عَنْ عَلِيِّ بْنِ حُسَيْنٍ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ: بَيْنَمَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُم عَلَيْهِ وَسَلَّمَ جَالِسٌ فِي نَفَرٍ مِنْ أَصْحَابِهِ إِذْ رُمِيَ بِنَجْمٍ فَاسْتَنَارَ. فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: مَا كُنْتُمْ تَقُولُونَ لِمِثْلِ هَذَا فِي الْجَاهِلِيَّةِ إِذَا رَأَيْتُمُوهُ؟ قَالُوا: كُنَّا نَقُولُ: يَمُوتُ عَظِيمٌ أَوْ يُولَدُ عَظِيمٌ. فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: فَإِنَّهُ لَا يُرْمَى بِهِ لِمَوْتِ أَحَدٍ وَلَا لِحَيَاتِهِ وَلَكِنَّ رَبَّنَا عَزَّ وَجَلَّ إِذَا قَضَى أَمْرًا سَبَّحَ لَهُ حَمَلَةُ الْعَرْشِ ثُمَّ سَبَّحَ أَهْلُ السَّمَاءِ الَّذِينَ يَلُونَهُمْ ثُمَّ الَّذِينَ يَلُونَهُمْ حَتَّى يَبْلُغَ التَّسْبِيحُ إِلَى هَذِهِ السَّمَاءِ. ثُمَّ سَأَلَ أَهْلُ السَّمَاءِ السَّادِسَةِ أَهْلَ السَّمَاءِ السَّابِعَةِ مَاذَا قَالَ رَبُّكُمْ؟ قَالَ: فَيُخْبِرُونَهُمْ ثُمَّ يَسْتَخْبِرُ أَهْلُ كُلِّ سَمَاءٍ حَتَّى يَبْلُغَ الْخَبَرُ أَهْلَ السَّمَاءِ الدُّنْيَا وَتَخْتَطِفُ الشَّيَاطِينُ السَّمْعَ فَيُرْمَوْنَ فَيَقْذِفُونَهُ إِلَى أَوْلِيَائِهِمْ. فَمَا جَاءُوا بِهِ عَلَى وَجْهِهِ فَهُوَ حَقٌّ وَلَكِنَّهُمْ يُحَرِّفُونَهُ وَيَزِيدُونَ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ. وَقَدْ رُوِيَ هَذَا الْحَدِيثُ عَنِ الزُّهْرِيِّ عَنْ عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ عَنْ رِجَالٍ مِنَ الْأَنْصَارِ قَالُوا: كُنَّا عِنْدَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ.

35. Iz sure *Sebe'*

U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog:

3452. ISPRIČALI SU NAM Ebu Kurejb i Abd b. Humejd i kazali: Obavijestio nas je Ebu Usame[204], prenijevši od Hasana b. Hakema en-Nehaija[205], koji je kazao: Ispričao mi je Ebu Sebre en-Nehai[206], prenijevši od Fervea b. Musejka el-Muradija[207], koji je kazao: **"Otišao sam**

[204] Ebu Usame Hammad b. Usame.

[205] Hasan b. Hakem en-Nehai Ebu Hakem el-Kufi iskren je prenosilac hadisa, ali je prilikom prenošenja griješio. Pripadao je šestoj generaciji.

[206] Ebu Sebre Abdullah b. Abis en-Nehai el-Kufi prenosilac je hadisa koji je, od hadiskih učenjaka, ocijenjen kao prenosilac koji zadovoljava (makbul). Pripadao je trećoj generaciji.

[207] Ferve b. Musejk el-Muradi el-Gutajfi, Vjerovjesnikov, sallallahu alejhi ve sellem, ashab, koji se kasnije nastanio u Kufi.

Vjerovjesniku, sallallahu alejhi ve sellem, i rekao: Allahov Poslaniče! Mogu li se boriti protiv onih, iz moga naroda, koji su se odmetnuli od islama, sa onima, od njih, koji vjeruju? On mi dozvoli borbu protiv njih i imenova me zapovjednikom. Kad sam otišao od njega, pitao je za mene: Šta je uradio El-Gutajfi? Obavijestiše ga da sam otišao. On tad posla (čovjeka) **za mnom koji me vrati. Dođoh mu, a on bijaše sa nekolicinom ashaba. Reče: Pozovi svoj narod, pa koji se od njih povrate u islam, ti ga od njih prihvati! Ne žuri sa borbom protiv onih koji se ne povrate u islam dok ti ja ne izdam novo naređenje. O Sebi[208] je, veli, objavljeno što je objavljeno. Kad to čuše, neki čovjek upita: Allahov Poslaniče, šta je Sebe? Je li to zemlja ili je žena? On će na to: Nije ni zemlja ni žena. To je čovjek koji je imao deset sinova, od kojih je nastalo deset arapskih plemena, od kojih je šestero ostalo u Jemenu, a četvero otišlo u Šam. U Šam su otišla: Lahm, Džuzam, Gassan i Amile. U Jemenu su ostala: Ezd, Eš'aron, Himjer, Kunide, Mezhidž i Enmar. Neki čovjek upita: Allahov Poslaniče, koje je** (to pleme) **Enmar? On reče: To je ono iz koga su proizašla** (plemena) **Has'am[209] i Bedžila.[210]** Ovaj hadis je garibun-hasenun.[211]

3453. ISPRIČAO NAM JE Ibn Ebu Omer; kaže: Obavijestio nas je Sufjan, prenijevši od Amra[212], on od Ikrimea, on od Ebu Hurejrea, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, koji je kazao: **"Kada Uzvišeni Allah, na nebesima, nešto odredi, meleci udare svojim krilima poput udarca lanca o stijenu u znak pokornosti Njegovim riječima. A kad prođe strah iz njihovih srca, jedni druge upitaju: Šta ono reče vaš Gospodar? Istinu, odgovore ovi drugi, On je uzvišen i velik. Tad su, veli on, šejtani jedni na drugima[213]."** Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[214]

3454. ISPRIČAO NAM JE Nasr b. Ali el-Džehdami; kaže: Obavijestio nas je Abdul-A'la[215]; kaže: Nas je obavijestio Ma'mer, prenijevši od Zuhrija, on od Alija b. Husejna[216], a on od Ibn Abbasa, koji je kazao: **"Dok je jednom prilikom Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, sjedio sa nekolicinom svojih ashaba, spusti se zvijezda repatica i osvijetli okolinu. Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, upita: Šta ste u predislamskom dobu govorili kad biste ugledali ovako nešto? Govorili**

---

[208] Sebe je pleme u Jemenu koje potiče od Sebe b. Ješdžeba b. Ja'ruba b. Kahtana b. Huda. A Sabe je bila država na jugu Arabije, o čemu govori sura Sebe'.
[209] Arapsko pleme u Arabiji.
[210] Bedžila arapsko pleme u Jemenu.
[211] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu* i Ebu Davud u *Sunenu*.
[212] Amr b. Dinar.
[213] Tad se šejtani penju jedni na druge ne bi li što čuli.
[214] Bilježe ga i El-Buhari u *Sahihu* i Ebu Davud i Ibn Madže u *Sunenima*.
[215] Abdul-A'la b. Abdul-A'la.
[216] Ali b. Husejn b. Ali b. Ebu Talib el-Hašimi el-Medeni poznat kao Zejnul-Abidin.

smo, povikaše oni: Neko značajan umrije, ili: Neko se značajan rodi. Allahov Poslanik reče: Zvjezda repatica se ne spušta ni zbog čije smrti niti rođenja nego kada naš Uzvišeni Gospodar nešto odredi, tad Mu (meleci), **nosioci Arša, zahvale, potom Mu zahvale oni** (meleci) **koji su na nebesima ispod njih, zatim oni ispod njih dok zahvala ne dopre do ovozemaljskog neba. Tada meleci sa šestog neba upitaju one što su na sedmom nebu: Šta to reče vaš Gospodar? Pa, veli, potom** (o tome) **stanovnici svakog neba obavijeste one ispod sebe dok vijest ne dopre do ovozemaljskog neba. Tada šejtani to prisluškuju i budu pogađani. Oni ponešto uspiju čuti i to što čuju prenesu svojim prijateljima** (od ljudi). **To što čuju je istina koju oni izokrenu i ponešto joj i od sebe dodaju."**

Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[217] Ovaj hadis je prenesen od Zuhrija, on od Alija b. Husejna, on od Ibn Abbasa, a on od nekih ensarija koji su, rekli, bili smo kod Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem.

٣٦. وَمِنْ سُورَةِ الْمَلَائِكَةِ *

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

٣٤٥٥. حَدَّثَنَا أَبُو مُوسَى مُحَمَّدُ بْنُ الْمُثَنَّى وَمُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ قَالَا: أخبرنا مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرٍ أخبرنا شُعْبَةُ عَنِ الْوَلِيدِ بْنِ الْعَيْزَارِ أَنَّهُ سَمِعَ رَجُلًا مِنْ ثَقِيفٍ يُحَدِّثُ عَنْ رَجُلٍ مِنْ كِنَانَةَ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ فِي هَذِهِ الْآيَةِ: **(ثُمَّ أَوْرَثْنَا الْكِتَابَ الَّذِينَ اصْطَفَيْنَا مِنْ عِبَادِنَا فَمِنْهُمْ ظَالِمٌ لِنَفْسِهِ وَمِنْهُمْ مُقْتَصِدٌ وَمِنْهُمْ سَابِقٌ بِالْخَيْرَاتِ باذن الله)** قَالَ: هَؤُلَاءِ كُلُّهُمْ بِمَنْزِلَةٍ وَاحِدَةٍ وَكُلُّهُمْ فِي الْجَنَّةِ. هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ حَسَنٌ *

36. Iz sure *Meleci (Fatir)*

U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog:

3455. ISPRIČALI SU NAM Ebu Musa Muhammed b. Musenna i Muhammed b. Beššar i kazali: Obavijestio nas je Muhammed b. Džafer; kaže: Nas je obavijestio Šu'be, prenijevši od Velid b. Ajzara, koji je čuo od nekog čovjeka iz plemena Sekif kako priča od nekog iz plemena Kinane, on od Ebu Seida el-Hudrija, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, da je o ovom ajetu: ***Mi ćemo učiniti da Knjigu poslije naslijede oni Naši robovi koje Mi izaberemo; bit će onih koji će se prema sebi ogriješiti, bit će onih čija će dobra i loša djela podjednako teška biti, i bit će onih koji će, Allahovom voljom, svojim dobrim djelima druge nadmašiti - za to*** **će veliku**

---

[217] Bilježi ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu.*

nagradu dobiti[218]**, kazao: Svi će ovi imati jedno boravište, svi će oni u Džennetu biti!"**[219] Ovaj hadis je garibun-hasenun.[220]

٣٧. وَمِنْ سُورَةِ يس *

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

٣٤٥٦. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ وَزِيرٍ الْوَاسِطِيُّ أخبرنا إِسْحَقُ بْنُ يُوسُفَ الْأَزْرَقُ عَنْ سُفْيَانَ الثَّوْرِيِّ عَنْ أَبِي سُفْيَانَ عَنْ أَبِي نَضْرَةَ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ قَالَ: **كَانَتْ بَنُو سَلَمَةَ فِي نَاحِيَةِ الْمَدِينَةِ فَأَرَادُوا النُّقْلَةَ إِلَى قُرْبِ الْمَسْجِدِ فَنَزَلَتْ هَذِهِ الْآيَةُ: (إِنَّا نَحْنُ نُحْيِ الْمَوْتَى وَنَكْتُبُ مَا قَدَّمُوا وَآثَارَهُمْ). فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: إِنَّ آثَارَكُمْ تُكْتَبُ فَلَا تَنْتَقِلُوا** . هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ مِنْ حَدِيثِ الثَّوْرِيِّ. وَأَبُو سُفْيَانَ هُوَ طَرِيفٌ السَّعْدِيُّ *

٣٤٥٧. حَدَّثَنَا هَنَّادٌ أخبرنا أَبُو مُعَاوِيَةَ عَنِ الْأَعْمَشِ عَنْ إِبْرَاهِيمَ عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَبِي ذَرٍّ قَالَ: **دَخَلْتُ الْمَسْجِدَ حِينَ غَابَتِ الشَّمْسُ وَالنَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ جَالِسٌ. فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: أَتَدْرِي يَا أَبَا ذَرٍّ أَيْنَ تَذْهَبُ هَذِهِ؟ قَالَ: قُلْتُ اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَعْلَمُ. قَالَ: فَإِنَّهَا تَذْهَبُ فَتَسْتَأْذِنُ فِي السُّجُودِ فَيُؤْذَنُ لَهَا وَكَأَنَّهَا قَدْ قِيلَ لَهَا اطْلُعِي مِنْ حَيْثُ جِئْتِ فَتَطْلُعُ مِنْ مَغْرِبِهَا. قَالَ: ثُمَّ قَرَأَ وَذَلِكَ مُسْتَقَرٌّ لَهَا. قَالَ: وَذَلِكَ فِي قِرَاءَةِ عَبْدِ اللَّهِ.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

37. Iz sure *Jasin*

U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog:

3456. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Vezir el-Vasiti; kaže: Obavijestio nas je Ishak b. Jusuf el-Ezrek, prenijevši od Sufjana es-Sevrija, on od Ebu Sufjana, on od Ebu Nadrea[221], a on od Ebu Seida el-Hudrija, koji je kazao: **"Pleme Benu Selime živjelo je u predgrađu Medine. Željeli su da se prebace bliže džamiji. Tada bi objavljen ovaj ajet:** ***Mi ćemo, zaista, mrtve oživjeti i Mi smo zapisali ono što su radili i djela koja su iza sebe***

---

[218] Sura *Fatir,* 32. ajet.

[219] U spomenutom ajetu Uzvišeni Allah je spomenuo tri kategorije vjernika od kojih će neki više, a neki manje raditi dobra djela. Samim tim što su vjernici, njihovo krajnje ishodište bit će Džennet.

[220] Bilježi ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu.*

[221] Ebu Nadre el-Abdi el-Vasiti.

ostavili[222], **a Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, reče: Vaša djela će biti zapisana**[223] **pa se ne prebacujte!"**

Ovaj hadis koji je prenesen preko Sufjana es-Sevrija je hasenun-garibun.[224] Ebu Sufjan je Tarif es-Sa'di.

3457. ISPRIČAO NAM JE Hennad; kaže: Obavijestio nas je Ebu Muavija, prenijevši od A'meša, on od Ibrahima, on od svoga oca, a on od Ebu Zerra, koji je kazao: " **Jednom prilikom sam ušao u džamiju kad je Sunce zašlo. Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, je sjedio. Ugledavši me, on reče: Ebu Zerre! Znaš li gdje odlazi ovo** (misleći na Sunce)? **Rekoh: To Allah i Njegov Poslanik najbolje znaju, a on reče: Ono odlazi kako bi zatražilo dozvolu da učini sedždu pa mu bude dozvoljeno.**[225] (Međutim, uskoro će doći vrijeme kada će zatražiti dozvolu i kad mu neće biti dozvoljeno, nego će mu se reći): **Izađi odande gdje si i zašlo, pa će izići sa zapada. Potom je, veli on, Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, proučio: *"To je njegova određena granica."*** To je, veli (Ebu Zerr), kiraet Abdullaha b. Mes'uda. Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[226]

٣٨. وَمِنْ سُورَةِ الصَّافَّاتِ *

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

٣٤٥٨. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ عَبْدَةَ الضَّبِّيُّ أخبرنا الْمُعْتَمِرُ بْنُ سُلَيْمَانَ أخبرنا لَيْثُ بْنُ أَبِي سُلَيْمٍ عَنْ بِشْرٍ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: مَا مِنْ دَاعٍ دَعَا إِلَى شَيْءٍ إِلَّا كَانَ مَوْقُوفًا يَوْمَ الْقِيَامَةِ لَازِمًا بِهِ لَا يُفَارِقُهُ. وَإِنْ دَعَا رَجُلٌ رَجُلًا. ثُمَّ قَرَأَ قَوْلَ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ: (وَقِفُوهُمْ إِنَّهُمْ مَسْئُولُونَ مَا لَكُمْ لَا تَنَاصَرُونَ). هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ.

---

[222] *Jasin*, 12. ajet, a koji u cijelosti glasi: "Mi ćemo, zaista, mrtve oživjeti i Mi smo zapisali ono što su radili i djela koja su iza sebe ostavili; sve smo Mi to u Knjizi jasno pobrojali."

[223] Tj. tragovi vaši i koraci vaši do džamije i nazad će biti zapisani, pa se ne preseljavajte.

[224] Bilježi ga i Bezzar u *Musnedu*.

[225] El-Buhari u *Sahihu* bilježi od Ebu Zerra da mu je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, jednom prilikom, nakon zalaska Sunca, rekao: "Znaš li ti gdje ono odlazi? Rekoh: Allah i Njegov Poslanik to najbolje znaju, a on reče: Odlazi kako bi učinilo sedždu ispod Arša i zatražilo dozvolu za ponovni izlazak pa mu bude dozvoljeno. Međutim, ubrzo će učiniti sedždu pa mu neće biti primljena i zatražit će dozvolu za ponovni izlazak pa mu neće biti dozvoljeno, nego će mu se reći. Vrati se tamo odakle si došlo, pa će izaći sa zapada! Na to se odnose riječi Uzvišenog Allaha: *"I Sunce se kreće do svoje određene granice, to je odredba Silnog i Sveznajućeg."*

[226] Bilježe ga u *El-Kutubus-sitte* svi, osim Ibn Madžea, te Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*.

٣٤٥٩. حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ حُجْرٍ أَخْبَرَنَا الْوَلِيدُ بْنُ مُسْلِمٍ عَنْ زُهَيْرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ رَجُلٍ عَنْ أَبِي الْعَالِيَةِ عَنْ أُبَيِّ بْنِ كَعْبٍ قَالَ: سَأَلْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْ قَوْلِ اللَّهِ تَعَالَى: (وَأَرْسَلْنَاهُ إِلَى مِائَةِ أَلْفٍ أَوْ يَزِيدُونَ). قَالَ: عِشْرُونَ أَلْفًا. هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ *

٣٤٦٠. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْمُثَنَّى أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ خَالِدٍ ابْنُ عَثْمَةَ أَخْبَرَنَا سَعِيدُ بْنُ بَشِيرٍ عَنْ قَتَادَةَ عَنِ الْحَسَنِ عَنْ سَمُرَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي قَوْلِ اللَّهِ تعالى: (وَجَعَلْنَا ذُرِّيَّتَهُ هُمُ الْبَاقِينَ). قَالَ: حَامٌ وَسَامٌ وَيَافِثُ. قَالَ أبو عِيسَى: يُقَالُ يَافِتُ وَيَافِثُ بِالتَّاءِ وَالثَّاءِ وَيُقَالُ يَفِثُ. وَهَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ. لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ حَدِيثِ سَعِيدِ بْنِ بَشِيرٍ *

٣٤٦١ حَدَّثَنَا بِشْرُ بْنُ مُعَاذٍ الْعَقَدِيُّ أَخْبَرَنَا يَزِيدُ بْنُ زُرَيْعٍ عَنْ سَعِيدِ بْنِ أَبِي عَرُوبَةَ عَنْ قَتَادَةَ عَنِ الْحَسَنِ عَنْ سَمُرَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: سَامٌ أَبُو الْعَرَبِ وَحَامٌ أَبُو الْحَبَشِ وَيَافِثُ أَبُو الرُّومِ *

38. Iz sure *Es-Safat*

U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog:

3458. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Abde ed-Dabi; kaže: Obavijestio nas je Mu'temir b. Sulejman; kaže: Nas je obavijestio Lejs b. Ebu Sulejm, prenijevši od Bišra, a on od Enesa b. Malika, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Niko neće pozvati nekoga u nešto**[227]**, a da na Sudnjem danu neće biti zaustavljen zajedno sa onim koga je pozvao** (u širk ili grijeh)**, neće se od njega moći odvojiti, taman da je pozvao** (samo jednu) **osobu. Potom je proučio riječi Uzvišenog Allaha:** ***I zaustavite ih, oni će biti pitani***[228]***: Šta vam je, zašto jedni drugima ne pomognete.***[229] Ovaj hadis je garibun.[230]

3459. ISPRIČAO NAM JE Ali b. Hudžr; kaže: Obavijestio nas je Velid b. Muslim, prenijevši od Zuhejra b. Muhammeda, on od nekog čovjeka, on od Ebu Alije, a on od Ubejja b. Ka'ba, koji je kazao: **"Upitao sam Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, o riječima Allaha, Uzvišenog:** ***I poslasmo ga***[231] ***stotini hiljada ljudi, i više***[232]**, pa je rekao: i dvadeset hiljada."** Ovaj hadis je garibun.

---

[227] U širk ili grijeh.

[228] Tj. zaustavite ih da odgovaraju za riječi i postupke na dunjaluku. Tada će im biti rečeno: Šta vam je, šta gledate, zašto jedni drugima sad ne pomognete kao što ste to činili na onome svijetu?

[229] *Es-Safat,* 24. i 25. ajet.

[230] U senedu ovog hadisa su Lejs b. Ebu Sulejm koji je pred kraj života posenilio i Bišr koji je kao prenosilac hadisa nepoznat.

[231] Junusa, a.s. koji je, prema ovom hadisu, poslat narodu koji je brojao oko sto dvadeset hiljada osoba. Neki smatraju da ih je bilo oko sto trideset hiljada, a neki da ih je bilo oko sto sedamdeset hiljada. Po mišljenju Hazina, najmeritornije je ovo kako stoji u ovom hadisu.

3460. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Musenna; kaže: Obavijestio nas je Muhammed b. Halid b. Asme; kaže: Nas je obavijestio Seid b. Bešir, prenijevši od Katadea, on od Hasana, on od Semurea, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, **da je o riječima Allaha Uzvišenog: *I Mi smo potomke njegove*[233] *u životu ostavili*[234] kazao: Hama, Sama i Jafisa."**

Ebu Isa veli: Kaže se Jafit i Jafis sa *taom* i *saom*. Neki vele Jefes. Ovaj hadis je hasenun-garibun. Poznat nam je samo preko Seida b. Beširа.

3461. ISPRIČAO NAM JE Bišr b. Muaz el-Akadi; kaže: Obavijestio nas je Jezid b. Zurej', prenijevši od Seida b. Ebu Arubea, on od Katadea, on od Hasana, on od Semurea, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, koji je rekao: **"Sam je predak Arapa, Ham je predak Abesinaca, a Jafis je predak Bizantinaca."**

٣٩. وَمِنْ سُورَةِ ص *

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

٣٤٦٢. حَدَّثَنَا مَحْمُودُ بْنُ غَيْلَانَ وَعَبْدُ بْنُ حُمَيْدٍ الْمَعْنَى وَاحِدٌ قَالَا: أخبرنا أَبُو أَحْمَدَ أخبرنا سُفْيَانُ عَنِ الْأَعْمَشِ عَنْ يَحْيَى قَالَ: عَبْدٌ هُوَ ابْنُ عَبَّادٍ عَنْ سَعِيدِ بْنِ جُبَيْرٍ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ: **مَرِضَ أَبُو طَالِبٍ فَجَاءَتْهُ قُرَيْشٌ وَجَاءَهُ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَعِنْدَ أَبِي طَالِبٍ مَجْلِسُ رَجُلٍ. فَقَامَ أَبُو جَهْلٍ كَيْ يَمْنَعَهُ.** قال: **وَشَكَوْهُ إِلَى أَبِي طَالِبٍ فَقَالَ يَا ابْنَ أَخِي مَا تُرِيدُ مِنْ قَوْمِكَ؟ قَالَ: إِنِّي أُرِيدُ مِنْهُمْ كَلِمَةً تَدِينُ لَهُمْ بِهَا الْعَرَبُ وَتُؤَدِّي إِلَيْهِمُ الْعَجَمُ الْجِزْيَةَ. قَالَ: كَلِمَةً وَاحِدَةً؟ قَالَ: كَلِمَةً وَاحِدَةً. قَالَ: يَا عَمِّ قُولُوا لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ. فَقَالُوا: إِلَهًا وَاحِدًا مَا سَمِعْنَا بِهَذَا فِي الْمِلَّةِ الْآخِرَةِ إِنْ هَذَا إِلَّا اخْتِلَاقٌ. قَالَ: فَنَزَلَ فِيهِمُ الْقُرْآنُ: (ص وَالْقُرْآنِ ذِي الذِّكْرِ بَلِ الَّذِينَ كَفَرُوا فِي عِزَّةٍ وَشِقَاقٍ (إِلَى قَوْلِهِ (مَا سَمِعْنَا بِهَذَا فِي الْمِلَّةِ الْآخِرَةِ إِنْ هَذَا إِلَّا اخْتِلَاقٌ).** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ.

٣٤٦٣. حَدَّثَنَا بُنْدَارٌ أخبرنا يَحْيَى بْنُ سَعِيدٍ عَنْ سُفْيَانَ عَنِ الْأَعْمَشِ **نَحْوَا هذا الحديث** * و قَالَ يَحْيَى بْنُ عِمَارَةَ حَدَّثَنَا عَبْدُ بْنُ حُمَيْدٍ أخبرنا عَبْدُ الرَّزَّاقِ عَنْ مَعْمَرٍ عَنْ أَيُّوبَ عَنْ أَبِي قِلَابَةَ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **أَتَانِي اللَّيْلَةَ رَبِّي تَبَارَكَ وَتَعَالَى فِي أَحْسَنِ صُورَةٍ،**

---

[232] *Es-Safat,* 147. ajet.

[233] Tj. potomke Nuhove, a.s. Prema mišljenju Seida b. Musejjeba, Nuh, a.s, je imao trojicu sinova koji su preživjeli potop. To su Sam, Jafis i Ham. Svaki od njih trojice je iza sebe ostavio po trojicu sinova. Od trojice Samovih sinova jedan je predak Arapa, jedan je predak Perzijanaca, a jedan je predak Rimljana. Od trojice Jafisovih sinova jedan je predak Turaka, jedan je predak Slavena, a jedan je predak Jedžudža i Medžudža. Od trojice Hamovih sinova jedan je predak Kopta, jedan je predak Crnaca, a jedan je predak Berbera.

[234] *Es-Safat,* 77. ajet.

قَالَ أَحْسَبُهُ قَالَ فِي الْمَنَامِ, فَقَالَ يَا مُحَمَّدُ هَلْ تَدْرِي فِيمَ يَخْتَصِمُ الْمَلَأُ الْأَعْلَى؟ قَالَ: قُلْتُ لَا. قَالَ: فَوَضَعَ يَدَهُ بَيْنَ كَتِفَيَّ حَتَّى وَجَدْتُ بَرْدَهَا بَيْنَ ثَدْيَيَّ أَوْ قَالَ فِي نَحْرِي. فَعَلِمْتُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ. قَالَ يَا مُحَمَّدُ هَلْ تَدْرِي فِيمَ يَخْتَصِمُ الْمَلَأُ الْأَعْلَى؟ قُلْتُ: نَعَمْ فِي الْكَفَّارَاتِ. وَالْكَفَّارَاتُ الْمُكْثُ فِي الْمَسَاجِدِ بَعْدَ الصَّلَوَاتِ, وَالْمَشْيُ عَلَى الْأَقْدَامِ إِلَى الْجَمَاعَاتِ, وَإِسْبَاغُ الْوُضُوءِ فِي الْمَكَارِهِ. وَمَنْ فَعَلَ ذَلِكَ عَاشَ بِخَيْرٍ وَمَاتَ بِخَيْرٍ. وَكَانَ مِنْ خَطِيئَتِهِ كَيَوْمِ وَلَدَتْهُ أُمُّهُ. وَقَالَ يَا مُحَمَّدُ إِذَا صَلَّيْتَ فَقُلْ: اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ فِعْلَ الْخَيْرَاتِ وَتَرْكَ الْمُنْكَرَاتِ وَحُبَّ الْمَسَاكِينِ. وَإِذَا أَرَدْتَ بِعِبَادِكَ فِتْنَةً فَاقْبِضْنِي إِلَيْكَ غَيْرَ مَفْتُونٍ. قَالَ: وَالدَّرَجَاتُ إِفْشَاءُ السَّلَامِ وَإِطْعَامُ الطَّعَامِ وَالصَّلَاةُ بِاللَّيْلِ وَالنَّاسُ نِيَامٌ.

وَقَدْ ذَكَرُوا بَيْنَ أَبِي قِلَابَةَ وَبَيْنَ ابْنِ عَبَّاسٍ فِي هَذَا الْحَدِيثِ رَجُلًا. وَقَدْ رَوَاهُ قَتَادَةُ عَنْ أَبِي قِلَابَةَ عَنْ خَالِدِ بْنِ اللَّجْلَاجِ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ *

٣٤٦٤. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ أخبرنا مُعَاذُ بْنُ هِشَامٍ حَدَّثَنِي أَبِي عَنْ قَتَادَةَ عَنْ أَبِي قِلَابَةَ عَنْ خَالِدِ بْنِ اللَّجْلَاجِ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: **أَتَانِي رَبِّي فِي أَحْسَنِ صُورَةٍ فَقَالَ يَا مُحَمَّدُ. قُلْتُ: لَبَّيْكَ رَبِّ وَسَعْدَيْكَ. قَالَ: فِيمَ يَخْتَصِمُ الْمَلَأُ الْأَعْلَى؟ قُلْتُ: رَبِّ لَا أَدْرِي. فَوَضَعَ يَدَهُ بَيْنَ كَتِفَيَّ حتى وَجَدْتُ بَرْدَهَا بَيْنَ ثَدْيَيَّ فَعَلِمْتُ مَا بَيْنَ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ. فَقَالَ يَا مُحَمَّدُ. فَقُلْتُ: لَبَّيْكَ رَبِّ وَسَعْدَيْكَ. قَالَ: فِيمَ يَخْتَصِمُ الْمَلَأُ الْأَعْلَى؟ قُلْتُ فِي الدَّرَجَاتِ وَالْكَفَّارَاتِ, وَفِي نَقْلِ الْأَقْدَامِ إِلَى الْجَمَاعَاتِ, وَإِسْبَاغِ الْوُضُوءِ فِي الْمَكْرُوهَاتِ, وَانْتِظَارِ الصَّلَاةِ بَعْدَ الصَّلَاةِ. وَمَنْ يُحَافِظْ عَلَيْهِنَّ عَاشَ بِخَيْرٍ وَمَاتَ بِخَيْرٍ. وَكَانَ مِنْ ذُنُوبِهِ كَيَوْمِ وَلَدَتْهُ أُمُّهُ.**

هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ مِنْ هَذَا الْوَجْهِ. قَالَ: وَفِي الْبَابِ عَنْ مُعَاذِ بْنِ جَبَلٍ وَعَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ عَائِشٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ. وَقَدْ رُوِيَ هَذَا الْحَدِيثُ عَنْ مُعَاذِ بْنِ جَبَلٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِطُولِهِ. وَقَالَ: إِنِّي نَعَسْتُ فَاسْتَثْقَلْتُ نَوْمًا فَرَأَيْتُ رَبِّي فِي أَحْسَنِ صُورَةٍ فَقَالَ فِيمَ يَخْتَصِمُ الْمَلَأُ الْأَعْلَى... *

٣٤٦٥. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ حَدَّثَنَا مُعَاذُ بْنُ هَانِئٍ أَبُو هَانِئٍ الْيَشْكُرِيُّ حَدَّثَنَا جَهْضَمُ بْنُ عَبْدِ اللَّه عَنْ يَحْيَى بْنِ أَبِي كَثِيرٍ عَنْ زَيْدِ بْنِ سَلَّامٍ عَنْ أَبِي سَلَّامٍ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ عَايِشٍ الْحَضْرَمِيِّ أَنَّهُ حَدَّثَهُ عَنْ مَالِكِ بْنِ يَخَامِرَ السَّكْسَكِيِّ عَنْ مُعَاذِ بْنِ جَبَلٍ قَالَ: **احْتُبِسَ عَنَّا رَسُولُ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ذَاتَ غَدَاةٍ عَنْ صَلَاةِ الصُّبْحِ حَتَّى كِدْنَا نَتَرَاءَى عَيْنَ الشَّمْسِ فَخَرَجَ سَرِيعًا فَثُوِّبَ بِالصَّلَاةِ فَصَلَّى رَسُولُ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَتَجَوَّزَ فِي صَلَاتِهِ. فَلَمَّا سَلَّمَ دَعَا بِصَوْتِهِ فَقَالَ لَنَا عَلَى مَصَافِّكُمْ كَمَا أَنْتُمْ ثُمَّ انْفَتَلَ إِلَيْنَا ثُمَّ قَالَ أَمَا إِنِّي سَأُحَدِّثُكُمْ مَا حَبَسَنِي عَنْكُمُ الْغَدَاةَ. أَنِّي قُمْتُ**

مِنَ اللَّيْلِ فَتَوَضَّأْتُ وَصَلَّيْتُ مَا قُدِّرَ لِي فَنَعَسْتُ فِي صَلَاتِي فَاسْتَثْقَلْتُ فَإِذَا أَنَا بِرَبِّي تَبَارَكَ وَتَعَالَى فِي أَحْسَنِ صُورَةٍ فَقَالَ: يَا مُحَمَّدُ! قُلْتُ: لَبَّيْكَ رَبِّ. قَالَ: فِيمَ يَخْتَصِمُ الْمَلَأُ الْأَعْلَى؟ قُلْتُ: لَا أَدْرِي رَبِّ قَالَهَا ثَلَاثًا. قَالَ: فَرَأَيْتُهُ وَضَعَ كَفَّهُ بَيْنَ كَتِفَيَّ حَتَّى وَجَدْتُ بَرْدَ أَنَامِلِهِ بَيْنَ ثَدْيَيَّ فَتَجَلَّى لِي كُلُّ شَيْءٍ وَعَرَفْتُ. فَقَالَ: يَا مُحَمَّدُ! قُلْتُ: لَبَّيْكَ رَبِّ. قَالَ: فِيمَ يَخْتَصِمُ الْمَلَأُ الْأَعْلَى؟ قُلْتُ: فِي الْكَفَّارَاتِ. قَالَ: مَا هُنَّ؟ قُلْتُ: مَشْيُ الْأَقْدَامِ إِلَى الْجَمَاعَاتِ, وَالْجُلُوسُ فِي الْمَسَاجِدِ بَعْدَ الصَّلَوَاتِ, وَإِسْبَاغُ الْوُضُوءِ فِي الْمَكْرُوهَاتِ. قَالَ: ثُمَّ فِيمَ؟ قُلْتُ: إِطْعَامُ الطَّعَامِ, وَلِينُ الْكَلَامِ, وَالصَّلَاةُ بِاللَّيْلِ وَالنَّاسُ نِيَامٌ. قَالَ: سَلْ! قُلت : اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ فِعْلَ الْخَيْرَاتِ وَتَرْكَ الْمُنْكَرَاتِ وَحُبَّ الْمَسَاكِينِ وَأَنْ تَغْفِرَ لِي وَتَرْحَمَنِي وَإِذَا أَرَدْتَ فِتْنَةً فِي قَوْمٍ فَتَوَفَّنِي غَيْرَ مَفْتُونٍ. أَسْأَلُكَ حُبَّكَ وَحُبَّ مَنْ يُحِبُّكَ وَحُبَّ عَمَلٍ يُقَرِّبُ إِلَى حُبِّكَ. قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: إِنَّهَا حَقٌّ فَادْرُسُوهَا ثُمَّ تَعَلَّمُوهَا.

هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ. سَأَلْتُ مُحَمَّدَ بْنَ إِسْمَعِيلَ عَنْ هَذَا الْحَدِيثِ فَقَالَ: هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ. و قَالَ هَذَا أَصَحُّ مِنْ حَدِيثِ الْوَلِيدِ بْنِ مُسْلِمٍ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ يَزِيدَ بْنِ جَابِرٍ. قَالَ: حَدَّثَنَا خَالِدُ بْنُ اللَّجْلَاجِ حَدَّثَنِي عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ عَايِشٍ الْحَضْرَمِيُّ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَذَكَرَ الْحَدِيثَ. وَهَذَا غَيْرُ مَحْفُوظٍ. هَكَذَا ذَكَرَ الْوَلِيدُ فِي حَدِيثِهِ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ عَايِشٍ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ . وَرَوَى بِشْرُ بْنُ بَكْرٍ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ يَزِيدَ بْنِ جَابِرٍ هَذَا الْحَدِيثَ بِهَذَا الْإِسْنَادِ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ عَايِشٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ. وَهَذَا أَصَحُّ. وَعَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ عَايِشٍ لَمْ يَسْمَعْ مِنَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ *

39. Iz sure Sâd

U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog:

3462. ISPRIČALI SU NAM Mahmud b. Gajlan i Abd b. Humejd, isti smisao, i kazali: Obavijestio nas je Ebu Ahmed[235]; kaže: Nas je obavijestio Sufjan, prenijevši od A'meša, on od Jahjaa[236] Abd veli sina Abbada, on od Seida b. Džubejra, a on od Ibn Abbasa, koji je kazao: **"Razbolio se Ebu Talib te mu dođoše Kurejšije, a dođe mu i Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem.** (Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem,) **htjede sjesti pored Ebu Taliba, ali ga u tome spriječi Ebu Džehl ustavši i stanuvši pred**

---

[235] Muhammed b. Abdullah b. Zubejr b. Amr b. Dirhem el-Esedi Ebu Ahmed ez-Zubejri el-Kufi pouzdan je i siguran prenosilac hadisa, osim što je prilikom prenošenja hadisa od Es-Sevrija ponekad griješio. Pripadao je devetoj generaciji.

[236] Jahja ibn Imare, neki vele Ibn Abbad el-Kufi prenosilac je hadisa koji zadovoljava (makbul). Pripadao je četvrtoj generaciji.

njega.[237] **Tada ga, veli on,** (Kurejšije) **počeše optuživati Ebu Talibu.**[238] **Čuvši** (njihove optužbe, Ebu Talib) **reče: Bratiću moj! Šta ti želiš od tvoga naroda? Reče: Želim da izgovore rečenicu zbog koje će im se pokoriti svi Arapi, i zbog koje će im nearapi davati glavarinu. Želiš** (od njih) **samo jednu rečenicu?, upita. Želim** (od njih) **samo jednu rečenicu, odgovori. Amidža, samo izgovorite: Nema drugog Boga osim Allaha. Oni će na to: Zar** (sve bogove) **svodi samo na jednog Boga?! Za ovo nismo čuli u vjeri predaka naših, ovo nije ništa drugo već namještena laž. U vezi sa tim u Kur'anu bi objavljeno sljedeće:** ***Sâd. Tako Mi Kur'ana slavnog, doista su bahati i inadžije oni koji neće da vjeruju! Koliko smo Mi naroda prije njih uništili. I oni su za pomoć vapili, ali je bilo kasno! Oni se čude što im je jedan od njih došao da ih opominje, i govore nevjernici: Ovo je čarobnjak lažov! Zar on da bogove svede na Boga jednog? To je, zaista, nešto veoma čudno! I oni ugledni između njih krenuše: Idite i ostanite pri klanjanju bogovima svojim, ovima se, uistinu, nešto veliko hoće! Za ovo nismo čuli u vjeri predaka naših, ovo nije ništa drugo već namještena laž.*** [239] Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[240]

3463. ISPRIČAO NAM JE Bundar; kaže: Obavijestio nas je Jahja b. Seid, prenijevši od Sufjana, a on od A'meša **slično prethodnom hadisu.** Jahja b. Imare kaže: Ispričao nam je Abd b. Humejd; kaže: Obavijestio nas je Abdur-Rezzak, prenijevši od Ma'mera, on od Ejuba, on od Ebu Kilabea, a on od Ibn Abbasa, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Ove noći mi dođe moj Gospodar u najljepšem liku, mislim da je kazao, u snu.**[241] **i reče: Muhammede znaš li oko čega se prepiru meleci uzvišeni? Ne znam, odgovorih. Tad On, veli, stavi Svoju**

---

[237] U predaji koju bilježe Ibn Džerir i drugi stoji: "Kad se razbolio Ebu Talib, dođe mu skupina Kurejšija među kojima je i Ebu Džehl i rekoše: Tvoj bratić vrijeđa naše bogove i govori tako i tako! Pošalji nekoga po njega i spriječi ga u tome! On posla nekog čovjeka po njega i Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, dođe. Pošto dođe, Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, htjede sjesti pored Ebu Taliba, ali Ebu Džehl stade ispred njega i spriječi ga u tome. Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, tada sjede pored vrata..."

[238] Govoreći mu kako njegov bratić vrijeđa njihove bogove i to i to o njima govori.

[239] *Sâd,* od 1. - 7. ajeta.

[240] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu,* En-Nesai u *Sunenu,* Hakim u *Mustedreku* i El-Bejheki u djelu *Delailun- nubuvveti.*

[241] Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, je bez sumnje usnio svoga Gospodara u najljepšem liku i obliku. To nije bila java, jer Allaha na ovome svijetu niko ne može stvarno vidjeti. Međutim, u predaji koju bilježi Ahmed b. Hanbel u *Musnedu* stoji da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "Zadrijemao sam i zaspao u namazu, kad sam se probudio, ugledao sam moga Gospodara u najljepšem liku."El-Mubarekfori smatra da su Tirmizijeve predaje u kojima se ističe da je viđenje bilo u snu pouzdanije od predaje Ahmed b. Hanbelove u kojoj stoji da je viđenje bilo na javi. Ibn Hadžer el-Mekki smatra da su riječi: "kad sam se probudio" ubačene i da su one u tom hadisu greška. Ibn Kesir također smatra da su pogriješili svi oni koji u hadisu Ahmed b. Hanbelova *Musneda* prenose da je Vjerovjesnikovo, sallallahu alejhi ve sellem, viđenje Allaha, dž. Š., bilo na javi.

ruku među moja pleća i ja osjetih njenu studen u grudima, ili je kazao u grlu, i saznadoh ono što je na nebesima i na Zemlji. Reče: Muhammede, znaš li (sad) **o čemu se prepiru meleci uzvišeni? Znam, odgovorih. Prepiru se u vezi sa djelima kojima se iskupljuju grijesi. U djela kojima se iskupljuju grijesi spadaju i: zadržavanje u džamiji nakon obavljenog namaza, pješačenja** (do džamija) **radi zajedničkog klanjanja i temeljito uzimanje abdesta u nezgodnim okolnostima. Ko to bude radio, živjet će u dobru i umrijet će u dobru i bit će bez grijeha poput novorođenčeta na dan kad ga je majka rodila. Zatim reče: Muhammede! Kad završiš namaz, reci: Allahu, ja Te molim, omogući mi činjenje dobrih dijela, a spriječi me od činjenja loših djela i podari mi ljubav prema siromasima. Ako odlučiš Svoje robove staviti u iskušenje, Ti mene uzmi k Sebi prije nego ih u iskušenje staviš."** (Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, dalje) **kaže: Djela kojima se podižu stepeni su: širenje selama, hranjenje gladnog i noćni namaz dok svijet spava."**

Neki su između Ebu Kilabe i Ibn Abbasa u senedu ovog hadisa spomenuli nekog čovjeka. Ebu Kilabe ga je prenio od Halida b. Ledžladža od Ibn Abbasa.

3464. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Beššar; kaže: Obavijestio nas je Muaz b. Hišam; kaže: Ispričao mi je moj otac, prenijevši od Katadea, on od Ebu Kilabea, on od Halida b. Ledžladža, a on od Ibn Abbasa, da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: **"Dođe mi moj Gospodar u najljepšem liku i reče: Muhammede! Rekoh: Odazivam Ti se, moj Gospodaru, i pokoravam! O čemu se prepiru meleci uzvišeni? Ne znam, Gospodaru, odgovorih. On stavi svoju ruku među moja pleća, tako da osjetih njenu studen u svojim grudima i saznadoh ono što je između nebesa i Zemlje. Reče: Muhammede! Odazivam Ti se i pokoravam, odgovorih. O čemu se prepiru meleci uzvišeni?, upita. Rekoh: O djelima kojima se podižu stepeni i iskupljuju grijesi kao što su: pješačenje** (do džamije) **radi zajedničkog namaza, temeljito uzimanje abdesta u nezgodnim okolnostima i čekanje** (drugog) **namaza nakon obavljenog namaza. Ko to bude redovno radio živjet će u dobru i umrijet će u dobru i bit će bez grijeha poput novorođenčeta na dan kad ga je majka rodila."**

Ovaj hadis je sa ovim senedom hasenun-garibun.[242] Na ovu temu preneseni su hadisi i od Muaza b. Džebela i Abdur-Rahmana b. Aiša od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, u cijelosti. (Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, dalje) veli: "Jedmom prilikom sam zadrijemao i zaspao. U snu sam vidio moga Gospodara u najljepšem liku koji me upita: O čemu se prepiru meleci..."

---

[242] Bilježe ga i Abdur-rezzak i Abd b. Humejd u *Musnedima*.

3465. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Beššar; kaže: Ispričao nam je Muaz b. Hani' Ebu Hani' es-Sukeri; kaže: Ispričao nam je Džehdam b. Abdullah, prenijevši od Jahjaa b. Ebu Kesira, on od Zejda b. Selama, on od Ebu Selama, on od Abdur-Rahmana b. Aiša el-Hadremija, da mu je ispričao od Malika b. Juhamera es-Seksekija, a on od Muaza b. Džebela, koji je kazao: **"Jednog jutra se Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, zadržao u vrijeme sabahskog namaza te smo se pobojali da sunce ne iziđe. Potom užurbano izađe** (naredi da se) **prouči ikamet za namaz. Klanja Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, namaz učeći kratko. Pošto predade selam, uzviknu: Ostanite u safovima kako i sjedite! Potom se okrenu prema nama i reče: Kazat ću vam šta me je jutros zadržalo! Ustao sam radi noćnog namaza, uzeo sam abdest i klanjao koliko sam bio u mogućnosti, a onda sam u namazu zadrijemao i zaspao. U snu sam vidio moga Gospodara, Uzvišenog, u najljepšem liku. Reče: Muhammede! Rekoh: Odazivam Ti se, Gospodaru. Reče: O čemu se prepiru meleci uzvišeni? Ne znam, Gospodaru, odgovorih. To je pitao tri puta. Onda Ga vidjeh, veli, kako Svoju ruku stavi među moja pleća. U grudima osjetih hladnoću Njegovih jagodica. Tada mi bi sve otkriveno i sve saznadoh. Muhammede, reče. Odazivam Ti se, Gospodaru, odgovorih. O čemu se prepiru meleci uzvišeni? O djelima kojima se iskupljuju grijesi, odgovorih. Koja su to djela?, upita. Pješačenje** (u džamije) **radi klanjanja u džematu, zadržavanje u džamiji nakon obavljenog namaza i temeljito uzimanje abdesta u nezgodnim okolnostima, odgovorih. O čemu se još prepiru?, upita. O hranjenju gladnog, blagom govoru i noćnom namazu dok svijet spava, odgovorih. Reče: Moli! Rekoh: Allahu, ja Te molim, omogući mi činjenje dobrih djela, a spriječi me od činjenja loših djela i podari mi ljubav prema siromasima i oprosti mi i smiluj mi se! Ukoliko odlučiš Svoje robove staviti u iskušenje, Ti me uzmi k Sebi prije nego me u iskušenje staviš! Podari mi ljubav prema Tebi i onome koji Tebe voli i podari mi ljubav prema svakom djelu koje vodi ljubavi prema Tebi! Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, reče: On** (san) **je istina, pa ga upamtite i prenesite ga drugima!"**

Ebu Isa kaže: Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[243] Pitao sam Muhammeda b. Ismaila (Buhariju) o ovom hadisu pa je rekao da je sahih i dodao: Ovo je vjerodostojnije od hadisa koji je prenio Velid b. Muslim od Abdur-Rahmana b. Jezida, a on od Džabira koji je kazao: kaže: Ispričao nam je Halid b. Ledžladž; kaže: Ispričao mi je Abdur-Rahman b. Aiš el-Hadremi, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao pa je spomenuo hadis. Međutim, on nije dobro upamćen. Spomenuo je Velid u hadisu koji je prenio od Abdur-Rahmana b. Ajiša da je kazao: Čuo sam

---

[243] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*, Et-Taberani u *El-Mu'džemul-kebiru* i Hakim u *Mustedreku.*

Allahova Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem. Ovaj hadis je prenio i Bišr b. Bekr od Abdur-Rahmana b. Jezida b. Džabira sa ovim senedom od Abdur-Rahman b. Ajiša, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, i ovo je vjerodostojnije. Abdur-Rahman b. Ajiš nije hadise slušao od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem.

٤٠. وَمِنْ سُورَةِ الزُّمَرِ *

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

٣٤٦٦. حَدَّثَنَا ابْنُ أَبِي عُمَرَ أخبرنا سُفْيَانُ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَمْرِو بْنِ عَلْقَمَةَ عَنْ يَحْيَى بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ حَاطِبٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الزُّبَيْرِ عَنْ أَبِيهِ قَالَ: **لَمَّا نَزَلَتْ:** (**ثُمَّ إِنَّكُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ عِنْدَ رَبِّكُمْ تَخْتَصِمُونَ**) **قَالَ الزُّبَيْرُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ أَتُكَرَّرُ عَلَيْنَا الْخُصُومَةُ بَعْدَ الَّذِي كَانَ بَيْنَنَا فِي الدُّنْيَا؟ قَالَ: نَعَمْ. فَقَالَ: إِنَّ الْأَمْرَ إِذًا لَشَدِيدٌ.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

٣٤٦٧. حَدَّثَنَا عَبْدُ بْنُ حُمَيْدٍ أخبرنا حَبَّانُ بْنُ هِلَالٍ وَسُلَيْمَانُ بْنُ حَرْبٍ وحَجَّاجُ بْنُ مِنْهَالٍ قَالُوا: أخبرنا حَمَّادُ بْنُ سَلَمَةَ عَنْ ثَابِتٍ عَنْ شَهْرِ بْنِ حَوْشَبٍ عَنْ أَسْمَاءَ بِنْتِ يَزِيدَ قَالَتْ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ **يَقْرَأُ:** (**يَا عِبَادِيَ الَّذِينَ أَسْرَفُوا عَلَى أَنْفُسِهِمْ لَا تَقْنَطُوا مِنْ رَحْمَةِ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ يَغْفِرُ الذُّنُوبَ جَمِيعًا**) **وَلَا يُبَالِي.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ. لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ حَدِيثِ ثَابِتٍ عَنْ شَهْرِ بْنِ حَوْشَبٍ.

٣٤٦٨. حَدَّثَنَا بندار أخبرنا يَحْيَى بْنُ سَعِيدٍ أخبرنا سُفْيَانُ حَدَّثَنِي مَنْصُورٌ وَسُلَيْمَانُ الْأَعْمَشُ عَنْ إِبْرَاهِيمَ عَنْ عَبِيدَةَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ: **جَاءَ يَهُودِيٌّ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ: يَا مُحَمَّدُ إِنَّ اللَّهَ يُمْسِكُ السَّمَاوَاتِ عَلَى إِصْبَعٍ وَالْأَرَضِينَ عَلَى إِصْبَعٍ وَالْجِبَالَ عَلَى إِصْبَعٍ وَالْخَلَائِقَ عَلَى إِصْبَعٍ ثُمَّ يَقُولُ أَنَا الْمَلِكُ. قَالَ فَضَحِكَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حَتَّى بَدَتْ نَوَاجِذُهُ. قَالَ:** (**وَمَا قَدَرُوا اللَّهَ حَقَّ قَدْرِهِ**). هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ.

٣٤٦٩. حَدَّثَنَا بندار أخبرنا يَحْيَى بْنُ سَعِيدٍ أخبرنا فُضَيْلُ بْنُ عِيَاضٍ عَنْ مَنْصُورٍ عَنْ إِبْرَاهِيمَ عَنْ عَبِيدَةَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ: **فَضَحِكَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ تَعَجُّبًا وَتَصْدِيقًا.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

٣٤٧٠. حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الصَّلْتِ أخبرنا أَبُو كُدَيْنَةَ عَنْ عَطَاءِ بْنِ السَّائِبِ عَنْ أَبِي الضُّحَى عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ: **مَرَّ يَهُودِيٌّ بِالنَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ لَهُ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: يَا يَهُودِيُّ حَدِّثْنَا! فَقَالَ: كَيْفَ تَقُولُ يَا أَبَا الْقَاسِمِ إِذَا وَضَعَ اللَّهُ السَّمَوَاتِ عَلَى ذِهْ وَالْأَرْضَ عَلَى ذِهْ وَالْمَاءَ عَلَى ذِهْ وَالْجِبَالَ عَلَى ذِهْ وَسَائِرَ الْخَلْقِ عَلَى ذِهْ.** وَأَشَارَ مُحَمَّدُ بْنُ

الصَّلْت أَبُو جَعْفَرٍ بِخِنْصَرِهِ أَوَّلًا ثُمَّ تَابَعَ حَتَّى بَلَغَ الْإِبْهَامَ. فَأَنْزَلَ اللَّهُ عز و جل: (وَمَا قَدَرُوا اللَّـهَ حَقَّ قَدْرِهِ). هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ صَحِيحٌ. لَا نَعْرِفُهُ مِنْ حَدِيثِ ابْنِ عَبَّاسٍ إِلَّا مِنْ هَذَا الْوَجْهِ. وَأَبُو كُدَيْنَةَ اسْمُهُ يَحْيَى بْنُ الْمُهَلَّبِ. ورَأَيْتُ مُحَمَّدَ بْنَ إِسْمَعِيلَ رَوَى هَذَا الْحَدِيثَ عَنِ الْحَسَنِ بْنِ شُجَاعٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الصَّلْتِ *

٣٤٧١. حَدَّثَنَا ابْنُ أَبِي عُمَرَ أخبرنا سُفْيَانُ عَنْ مُطَرِّفٍ عَنْ عَطِيَّةَ الْعَوْفِيِّ عَـنْ أَبِـي سَـعِيدٍ الْخُدْرِيِّ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **كَيْفَ أَنْعَمُ وَقَدِ الْتَقَمَ صَاحِبُ الْقَرْنِ الْقَرْنَ وَحَنَى جَبْهَتَهُ وَأَصْغَى سَمْعَهُ يَنْتَظِرُ أَنْ يُؤْمَرَ أَنْ يَنْفُخَ فَيَنْفُخَ. قَالَ الْمُسْلِمُونَ: فَكَيْفَ نَقُولُ يَا رَسُولَ اللَّـهِ؟ قَالَ: قُولُوا: حَسْبُنَا اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ تَوَكَّلْنَا عَلَى اللَّهِ**. وَرُبَّمَا قَالَ سُفْيَانُ عَلَى اللَّـهِ تَوَكَّلْنَـا. هَـذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ *

٣٤٧٢. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مَنِيعٍ أخبرنا إِسْمَعِيلُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ أَخْبَرَنَا سُلَيْمَانُ التَّيْمِيُّ عَـنْ أَسْـلَمَ الْعِجْلِيِّ عَنْ بِشْرِ بْنِ شَغَافٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو قَالَ: **قَالَ أَعْرَابِيٌّ: يَا رَسُولَ اللَّهِ مَا الصُّورُ ؟ قَالَ: قَرْنٌ يُنْفَخُ فِيهِ**. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ. إِنَّمَا نَعْرِفُهُ مِنْ حَدِيثِ سُلَيْمَانَ التَّيْمِيِّ *

٣٤٧٣. حَدَّثَنَا أَبُو كُرَيْبٍ أخبرنا عَبْدَةُ بْنُ سُلَيْمَانَ أخبرنا مُحَمَّدُ بْنُ عَمْرٍو أخبرنا أَبُو سَـلَمَةَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ يَهُودِيٌّ بِسُوقِ الْمَدِينَةِ: **لَا وَالَّذِي اصْطَفَى مُوسَى عَلَى الْبَشَرِ. قَالَ: فَرَفَـعَ رَجُلٌ مِنَ الْأَنْصَارِ يَدَهُ فَصَكَّ بِهَا وَجْهَهُ. قَالَ: تَقُولُ هَذَا وَفِينَا نَبِيُّ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ؟ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ (وَنُفِخَ فِي الصُّورِ فَصَعِقَ مَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَمَنْ فِي الْأَرْضِ إِلَّـا مَنْ شَاءَ اللَّهُ ثُمَّ نُفِخَ فِيهِ أُخْرَى فَإِذَا هُمْ قِيَامٌ يَنْظُرُونَ). فَأَكُونُ أَوَّلَ مَنْ رَفَعَ رَأْسَهُ فَإِذَا مُوسَى آخِذٌ بِقَائِمَةٍ مِنْ قَوَائِمِ الْعَرْشِ فَلَا أَدْرِي أَرَفَعَ رَأْسَهُ قَبْلِي أَمْ كَانَ مِمَّنِ اسْتَثْنَى اللَّهُ. وَمَنْ قَالَ أَنَا خَيْرٌ مِـنْ يُونُسَ بْنِ مَتَّى فَقَدْ كَذَبَ**. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

٣٤٧٤. حَدَّثَنَا مَحْمُودُ بْنُ غَيْلَانَ وَغَيْرُ وَاحِدٍ قَالُوا: أخبرنا عَبْدُ الرَّزَّاقِ أَخْبَرَنَا الثَّوْرِيُّ أَخْبَرَنَـا أَبُو إِسْحَقَ أَنَّ الْأَغَرَّ أَبَا مُسْلِمٍ حَدَّثَهُ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ وَأَبِي هُرَيْرَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَـلَّمَ قَـالَ: **يُنَادِي مُنَادٍ: إِنَّ لَكُمْ أَنْ تَحْيَوْا فَلَا تَمُوتُوا أَبَدًا. وَإِنَّ لَكُمْ أَنْ تَصِحُّوا فَلَا تَسْقَمُوا أَبَدًا. وَإِنَّ لَكُـمْ أَنْ تَشِبُّوا فَلَا تَهْرَمُوا أَبَدًا. وَإِنَّ لَكُمْ أَنْ تَنْعَمُوا فَلَا تَبْأَسُوا أَبَدًا. فَذَلِكَ قَوْلُهُ تَعَالَى: (وَتِلْكَ الْجَنَّةُ الَّتِـي أُورِثْتُمُوهَا بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ)**. وَرَوَى ابْنُ الْمُبَارَكِ وَغَيْرُهُ هَذَا الْحَدِيثَ عَنِ الثَّوْرِيِّ وَلَمْ يَرْفَعْهُ *

٣٤٧٥. حَدَّثَنَا سُوَيْدُ بْنُ نَصْرٍ أخبرنا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ الْمُبَارَكِ عَنْ عَنْبَسَةَ بْنِ سَعِيدٍ عَنْ حَبِيبِ بْنِ أَبِي عَمْرَةَ عَنْ مُجَاهِدٍ قَالَ: قَالَ ابْنُ عَبَّاسٍ: **أَتَدْرِي مَا سَعَةُ جَهَنَّمَ؟ قُلْتُ لَا. قَالَ أَجَلْ وَاللَّهِ مَا تَدْرِي. حَدَّثَتْنِي عَائِشَةُ أَنَّهَا سَأَلَتْ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْ قَوْلِهِ: (وَالْأَرْضُ جَمِيعًا قَبْضَتُهُ يَوْمَ**

الْقِيَامَةِ وَالسَّمَوَاتُ مَطْوِيَّاتٌ بِيَمِينِهِ). قَالَتْ: قُلْتُ فَأَيْنَ النَّاسُ يَوْمَئِذٍ يَا رَسُولَ اللَّهِ؟ قَالَ: عَلَى جِسْرِ جَهَنَّمَ. وَفِي الْحَدِيثِ قِصَّةٌ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ غَرِيبٌ مِنْ هَذَا الْوَجْهِ *

40. Iz sure *Ez-Zumer*

U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog:

3466. ISPRIČAO NAM JE Ibn Ebu Omer; kaže: Obavijestio nas je Sufjan, prenijevši od Muhammeda b. Amra b. Alkamea, on od Jahjaa b. Abdur-Rahmana b. Hatiba[244], on od Abdullaha b. Zubejra, a on od svoga oca, koji je kazao: "**Kad je objavljeno: *I poslije, na Sudnjem danu, pred Gospodarom svojim ćete se jedni s drugima prepirati*[245], Zubejr reče: Allahov Poslaniče, zar ćemo se ponovo** (i pred Gospodarom našim) **prepirati nakon što to budemo činili na ovom svijetu? Hoćete, reče on i dodade: Stanje će toga dana biti veoma teško.**" Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[246]

3467. ISPRIČAO NAM JE Abd b. Humejd; kaže: Obavijestili su nas Habban b. Hilal, Sulejman b. Harb i Hadždžadž b. Minhal i kazali: Obavijestio nas je Hammad b. Seleme, prenijevši od Sabita[247], on od Šehra b. Havšeba, a on od Esme bint Jezid, koja je kazala: "**Čula sam Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, kada uči: *O, robovi moji koji ste se prema sebi ogriješili, ne gubite nadu u Allahovu milost! Allah će, sigurno, sve grijehe oprostiti*[248] ne prežući ni od koga**[249]." Ovaj hadis je hasenun-garibun.[250] Poznat nam je samo preko Sabita od Šehra b. Havšeba.

3468. ISPRIČAO NAM JE Bundar; kaže: Obavijestio nas je Jahja b. Seid; kaže: Nas je obavijestio Sufjan; kaže: Ispričali su mi Mensur i Sulejman el-A'meš, prenijevši od Ibrahima[251], on od Ubejdea[252], a on od Abdullaha[253], koji je kazao: "**Dođe neki jevrej Vjerovjesniku, sallallahu alejhi ve sellem, i reče: Allah će** (na Sudnjem danu) **uzeti nebesa na jedan**

---

[244] Ebu Muhammed Jahja b. Abdur-Rahman b. Hatib el-Medeni pouzdan je prenosilac hadisa. Pripadao je trećoj generaciji.

[245] *Ez-Zumer*, 31. ajet.

[246] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu* i Ibn Madže u *Sunenu*.

[247] Sabit b. Eslem el-Bunani.

[248] *Ez-Zumer*, 53. ajet. Ovim ajetom Uzvišeni Allah poziva sve gješnike od vjernika i nevjernika na pokajanje i ukazuje da je On u stanju oprostiti svaki grijeh ma koliko bio veliki ukoliko se neko iskreno pokaje.

[249] Prema mišljenju Alija el-Karija, postoji mogućnost da su i ove riječi bile od Kur'ana pa su derogirane.

[250] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu* i Hakim u *Mustedreku*.

[251] Ibrahim en-Nehai.

[252] Ubejde b. Amr es-Selmani el-Muradi Ebu Amr el-Kufi je muhadrem. Slovio je kao pouzdan i siguran prenosilac hadisa. Umro je 72. godine po Hidžri.

[253] Abdullah b. Mes'ud poznati Vjerovjesnikov, sallallahu alejhi ve sellem, ashab.

prst, uzet će brda na jedan prst, uzet će (svih sedam) **Zemalja na jedan prst i uzet će sva stvorenja na jedan prst, a onda će reći: Ja sam vladar!** (Čuvši to), **Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, se, veli, toliko nasmijao da su mu se očnjaci ugledali**[254]**, a onda rekao**[255]**:** ***Oni ne veličaju Allaha onako kako Ga treba veličati***[256]**!"** Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[257]

3469. ISPRIČAO NAM JE Bundar; kaže: Obavijestio nas je Jahja b. Seid; kaže: Nas je obavijestio Fudajl b. Ijad, prenijevši od Mensura, on od Ibrahima, on od Ubejdea, a on od Abdullaha, koji je kazao: **"Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, se nasmijao diveći se i potvrđujući istinitost** (onoga što je Jevrej rekao)." Ovaj hadis je hasenun-sahihun.

3470. ISPRIČAO NAM JE Abdullah b. Abdur-Rahman; kaže: Obavijestio nas je Muhammed b. Salt[258]; kaže: Nas je obavijestio Ebu Kudejne[259], prenijevši od Ataa b. Saiba, on od Ebu Duhaa[260], a on od Ibn Abbasa, koji je kazao: **"Jednog dana neki jevrej prođe pored Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, a Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, mu reče: Jevreju, ispričaj nam štogod! On reče: Šta veliš, Ebu Kasime, kada Allah nebesa postavi na ovaj, Zemlju na ovaj, vodu na ovaj, brda na ovaj, a ostala stvorenja na ovaj prst?! Muhammed b. Salt je prvo pokazao na mali prst, a onda po redu dok ne dođe do palca. Allah, Uzvišeni,** (tim povodom) **objavi:** ***Oni ne veličaju Allaha onako kako Ga treba veličati!"***

Ovaj hadis je hasenun-garibun-sahihun.[261] Poznat nam je samo sa ovim senedom. Ebu Kudejne se zvao Jahja b. Muhelleb. Vidio sam da je Muhammed b. Ismail ovaj hadis prenio od Hasana b. Šudža'a, a on od Muhammeda b. Salta.

---

[254] U predajama ovog hadisa koje bilježe El-Buhari i Muslim u *Sahihima* na kraju stoji da se Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, nasmijao diveći se onome što je rekao jevrej i potvrđujući istinitost njegovih riječi.

[255] U Buharijevoj predaji stoji: "...Potom je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, proučio spomenuti ajet.

[256] *Ez-Zumer*, 67. ajet, a koji u cijelosti glasi: "Oni ne veličaju Allaha onako kako Ga treba veličati; a čitava Zemlja će na Sudnjem danu u vlasti Njegovoj biti, a nebesa će u moći Njegovoj smotana ostati. Hvaljen neka je On i vrlo visoko iznad onih koje Njemu smatraju ravnim."

[257] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*, El-Buhari i Muslim u *Sahihima* te En-Nesai u *Sunenu*.

[258] Muhammed b. Salt b. Hadždžadž el-Esedi Ebu Džafer el-Kufi el-Easamm pouzdan je prenosilac hadisa. Pripadao je desetoj generaciji.

[259] Ebu Kudejne Jahja b. Muhelleb el-Bedželi el-Kufi iskren je prenosilac hadisa. Pripadao je sedmoj generaciji.

[260] Ebu Duha Muslim b. Subejh el-Hemdani el-Kufi el-Attar pouzdan je i vrijedan prenosilac hadisa. Pripadao je četvrtoj generaciji.

[261] Bilježi ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*.

3471. ISPRIČAO NAM JE Ibn Ebu Omer; kaže: Obavijestio nas je Sufjan, prenijevši od Muttarifa[262], on od Atijjea el-Avfija, a on od Ebu Seida el-Hudrija, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Kako da se radujem kad je melek koji je zadužen da puhne u rog stavio rog u usta, nagnuo čelo i nakrenuo uho očekujući da mu se naredi da puhne pa da puhne. Muslimani upitaše: Allahov Poslaniče, šta kažemo tada? On reče: Kažite:** ***Hasbunellahu ve ni'mel vekil tevekkelna alellah*** Dovoljan je nama Allah i divan je On Gospodar. Mi se oslanjamo na Allaha. **Sufjan je možda kazao: Na Allaha se oslanjamo."** Ovaj hadis je hasenun.

3472. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Meni'; kaže: Obavijestio nas je Ismail b. Ibrahim[263]; kaže: Nas je obavijestio Sulejman et-Tejmi, prenijevši od Eslema el-Idžlija, on od Bišra b. Šegafa, a on od Abdullaha b. Amra, koji je kazao: **"Dođe neki beduin i upita: Allahov Poslaniče, šta je to sur? On reče: To je rog u koji će se puhnuti."**[264] Ovaj hadis je hasenun.[265] Poznat nam je samo preko Sulejmana et-Tejmija.

3473. ISPRIČAO NAM JE Ebu Kurejb; kaže: Obavijestio nas je Abde b. Sulejman; kaže: Nas je obavijestio Muhammed b. Amr[266]; kaže: Nas je obavijestio Ebu Seleme[267], prenijevši od Ebu Hurejrea, koji je kazao: **"U medinskoj čaršiji** (odbijajući da dā robu po cijeni koja mu je ponuđena), **jedan jevrej[268] reče: Ne, tako mi Onoga koji je Musaa odabrao nad ostalim ljudima! Čuvši to, jedan ensarija[269] ga udari po licu rekavši: Zar govoriš to, a među nama je Allahov Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem? Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem,** (nakon što prouči): ***I u Rog će se puhnuti, i umrijet će oni na nebesima i oni na Zemlji, ostat će samo oni koje bude Allah odabrao; poslije će se u Rog po drugi put***

---

262 Muttarif b. Turajf el-Kufi Ebu Bekr, ili Ebu Abdur-Rahman pouzdan je i vrijedan prenosilac hadisa. Pripadao je šestoj generaciji.

263 Ismail b. Ibrahim b. Ulejje.

264 U suri *Jasin* u 51., 52. i 53. ajetu Uzvišeni Allah kaže: "I puhnuće se u Rog, pa će oni iz grobova prema Gospodaru svome pohrliti, govoreći: teško nama! Ko nas iz naših grobova oživi?- Eto ostvaruje se prijetnja Milostivog, poslanici su istinu govorili. Biće to samo jedan glas i oni će se svi pred Nama obreti.

265 Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*, Ebu Davud, En-Nesai i Ed-Darimi u *sunenima*, Hakim u *Mustedreku*. Ibn Hibban i Hakim ga također smatraju vjerodostojnim hadisom.

266 Muhammed b. Amr b. Alkame b. Vekas el-Lejsi.

267 Ebu Seleme b. Abdur-Rahman.

268 U predaji ovog hadisa koji bilježe El-Buhari i Muslim u sahihima stoji: "Dok je neki Jevrej u medinskoj čaršiji prodavao neku robu neko mu ponudi za nju nešto malo a on reče: Ne dam tako mi Onoga koji je odabrao Musaa nad ostalim ljudima..."

269 Ensarija je tako reagovao jer ga je povrijedilo to što je Jevrej Musaa smatrao najodabranijim čovjekom na svijetu i što ga je uzdigao iznad Muhammeda, sallallahu alejhi ve sellem.

puhnuti i oni će, odjednom, ustati i čekati[270], **reče: Ja ću biti prvi koji će podići glavu**[271]**. Tada ću ugledati Musaa kako drži jedan od stubova Arša, ali neću znati**[272] **je li on prije mene podigao glavu ili je od onih koje je Allah odabrao i izuzeo**[273]**. A slagao je onaj koji rekne: Ja sam bolji od Junusa b. Mettaa."** Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[274]

3474. ISPRIČALI SU NAM Mahmud b. Gajlan i drugi i kazali: Obavijestio nas je Abdur-Rezzak; kaže: Nas je obavijestio Es-Sevri; kaže: Nas je obavijestio Ebu Ishak[275] da mu je ispričao El-Egarr Ebu Muslim, prenijevši od Ebu Seida i Ebu Hurejrea, a njih dvojica od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, koji je kazao: **"Glasnik će** (u Džennetu) **povikati: Vječito ćete živjeti i nikada više nećete umrijeti! Vječito ćete biti zdravi i nikada više nećete biti bolesni! Vječito ćete biti mladi i nikada više nećete ostariti! Vječito ćete biti sretni i nikada više nećete biti nesretni! Na to aludiraju riječi Uzvišenog:** ***Eto to je Džennet koji vam je darovan kao nagrada za ono što ste radili***[276]**."** Ibn Mubarek i drugi su ovaj hadis prenijeli od Es-Sevrija, ali ne kao merfu'-hadis.[277]

3475. ISPRIČAO NAM JE Suvejd b. Nasr; kaže: Obavijestio nas je Abdullah b. Mubarek, prenijevši od Anbesea b. Seida[278], on od Habiba b. Ebu Amrea, a on od Mudžahida koji je kazao da ga je Ibn Abbas upitao: **"Znaš li ti šta je to džehennemsko prostranstvo? Ne znam, odgovori, a on će na to: Naravno da, tako mi Allaha, ne znaš! Ispričala mi je Aiša da je pitala Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, u vezi sa riječima Uzvišenog:** ***A čitava Zemlja će na Sudnjem danu u vlasti***

---

[270] *Ez-Zumer*, 68. ajet.

[271] U predaji koju bilježe El-Buhari i Muslim u *sahihima* stoji da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: Ja ću biti prvi koji će se probuditi. U jednom hadisu stoji da je rekao: "Ja ću biti prvi sa koga će se zemlja razmaknuti."

[272] Neće mi tada biti poznato je li Musa prije mene proživljen ili je od onih koje je Allah odabrao i izuzeo onoga dana kada se puhne u Rog. Ovaj hadis je malo problematičan što se tiče njegova značenja. Naime, poznato je da je Musa. a.s, umro za razliku od Isaa, a.s, i kako bi mogao biti onda izuzet od smrti na dan kada se puhne u Sur. Kadi Ijad, objašnjavajući ovaj hadis, smatra da riječ *saika*, kad je u pitanju Musa, a.s, ne znači smrt nego znači nesvijest, što znači da će Musa, a.s, toga dana biti izuzet sa odabranim robovima i da neće osjetiti strah i neće pasti u nesvijest od straha nakon proživljenja.

[273] Kada melek Israfil puhne prvi put u Sur (Rog) sve što je na nebesima i na Zemlji će pomrijeti, osim onih koje će Allah odabrati i od smrti u tom času izuzeti. A bit će tada od smrti izuzeti kako navodi Eš-Ševkani u Tefsiru: Džibril, Mikail, Israfil, po nekima i Ridvan, meleci nosioci Arša, i čuvari Dženneta i Džehennema.

[274] Bilježe ga i El-Buhari i Muslim u *Sahihima.*

[275] Ebu Ishak es-Subej'i.

[276] *Ez-Zuhruf*, 72. ajet.

[277] Bilježi ga kao merfu' hadis i Muslim u *Sahihu.*

[278] Anbese b. Seid b. Durejs el-Esedi Ebu Bekr el-Kufi pouzdan je prenosilac hadisa. Pripadao je osmoj generaciji. Bio je kadija u Reju.

***Njegovoj biti, a nebesa će u moći Njegovoj smotana ostati*[279]. Upitala sam, veli ona: Allahov Poslaniče, gdje će u tome momentu biti ljudi? Bit će na džehennemskom mostu[280], odgovorio je on."** Ovaj hadis je, sa ovim senedom, hasenun-sahihun-garibun.[281] Hadis sadrži poduže kazivanje.

٤١. وَمِنْ سُورَةِ الْمُؤْمِنِ *

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

٣٤٧٦. حَدَّثَنَا بندار أخبرنا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ مَهْدِيٍّ أخبرنا سُفْيَانُ عَنْ مَنْصُورٍ وَالْأَعْمَشِ عَنْ ذَرٍّ عَنْ يُسَيْعٍ الْحَضْرَمِيِّ عَنِ النُّعْمَانِ بْنِ بَشِيرٍ قَالَ: سَمِعْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: **الدُّعَاءُ هُوَ الْعِبَادَةُ, ثُمَّ قَرَأَ: (وَقَالَ رَبُّكُمُ ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ إِنَّ الَّذِينَ يَسْتَكْبِرُونَ عَنْ عِبَادَتِي سَيَدْخُلُونَ جَهَنَّمَ دَاخِرِينَ).** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

41. Iz sure *El-Mu'min*[282]

U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog:

3476. ISPRIČAO NAM JE Bundar; kaže: Obavijestio nas je Abdur-Rahman b. Mehdi; kaže: Nas je obavijestio Sufjan, prenijevši od Mensura i A'meša, njih dvojica od Zerra, on od Jusej'a el-Hadremija, a on od Nu'mana b. Beširа, koji je kazao: Čuo sam Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, kada veli: **"Dova to je ibadet, a potom prouči: *Gospodar vaš je rekao: Pozovite Me i zamolite, Ja ću vam se odazvati! Oni koji iz oholosti neće da Mi se klanjaju - ući će, sigurno, u Džehennem poniženi*[283]!"** Ovaj hadis je hasenun-sahihun.

٤٢. وَمِنْ سُورَةِ حم السَّجْدَةِ *

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

٣٤٧٧. حَدَّثَنَا ابْنُ أَبِي عُمَرَ أخبرنا سُفْيَانُ عَنْ مَنْصُورٍ عَنْ مُجَاهِد عَنْ أَبِي مَعْمَرٍ عَنِ ابْنِ مَسْعُود قَالَ: **اخْتَصَمَ عِنْدَ الْبَيْت ثَلَاثَةُ نَفَرٍ: قُرَشِيَّانِ وَثَقَفِيٌّ أَوْ ثَقَفِيَّانِ وَقُرَشِيٌّ قَلِيلٌ فِقْهُ قُلُوبِهِمْ كَثِيرٌ شَحْمُ بُطُونِهِمْ. فَقَالَ أَحَدُهُمْ: أَتَرَوْنَ أَنَّ اللَّهَ يَسْمَعُ مَا نَقُولُ؟ فَقَالَ الْآخَرُ: يَسْمَعُ إِذَا جَهَرْنَا وَلَا**

---

[279] *Ez-Zumer,* 67. ajet.

[280] U hadisu koji je Et-Tirmizi zabilježio sa senedom od Mesruka stoji da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "Bit će na Siratu."

[281] Bilježi ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu.*

[282] Ova sura se još zove i sura *Gafir*. Objavljena je u Mekki.

[283] *El-Mu'min,* 60. ajet.

يَسْمَعُ إِذَا أَخْفَيْنَا. وَقَالَ الْآخَرُ: إِنْ كَانَ يَسْمَعُ إِذَا جَهَرْنَا فَإِنَّهُ يَسْمَعُ إِذَا أَخْفَيْنَا, فَأَنْزَلَ اللَّهُ عــز و جل: (وَمَا كُنْتُمْ تَسْتَتِرُونَ أَنْ يَشْهَدَ عَلَيْكُمْ سَمْعُكُمْ وَلَا أَبْصَارُكُمْ). هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

٣٤٧٨. حَدَّثَنَا هَنَّادٌ أخبرنا مُعَاوِيَةَ عَنِ الْأَعْمَشِ عَنْ عُمَارَةَ بْنِ عُمَيْرٍ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ يَزِيدَ قَالَ: قَالَ عَبْدُ اللَّهِ: **كُنْتُ مُسْتَتِرًا بِأَسْتَارِ الْكَعْبَةِ فَجَاءَ ثَلَاثَةُ نَفَرٍ كَثِيرٌ شَحْمُ بُطُونِهِمْ قَلِيلٌ فِقْهُ قُلُوبِهِمْ قُرَشِيٌّ وَخَتَنَاهُ ثَقَفِيَّانِ أَوْ ثَقَفِيٌّ وَخَتَنَاهُ قُرَشِيَّانِ فَتَكَلَّمُوا بِكَلَامٍ لَمْ أَفْهَمْهُ. فَقَالَ أَحَدُهُمْ: أَتَرَوْنَ أَنَّ اللَّهَ يَسْمَعُ كَلَامَنَا هَذَا؟ فَقَالَ الْآخَرُ: إِنَّا إِذَا رَفَعْنَا أَصْوَاتَنَا سَمِعَهُ وَإِذَا لَمْ نَرْفَعْ أَصْوَاتَنَا لَمْ يَسْمَعْهُ. فَقَــالَ الْآخَرُ: إِنْ سَمِعَ مِنْهُ شَيْئًا سَمِعَهُ كُلَّهُ. فَقَالَ عَبْدُ اللَّهِ: فَذَكَرْتُ ذَلِكَ لِلنَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْــهِ وَسَــلَّمَ فَأَنْزَلَ اللَّهُ: (وَمَا كُنْتُمْ تَسْتَتِرُونَ أَنْ يَشْهَدَ عَلَيْكُمْ سَمْعُكُمْ وَلَا أَبْصَارُكُمْ وَلَا جُلُودُكُمْ) إِلَى قَوْلِهِ (فَأَصْبَحْتُمْ مِنَ الْخَاسِرِينَ).** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ.

٣٤٧٩. حَدَّثَنَا مَحْمُودُ بْنُ غَيْلَانَ أخبرنا وَكِيعٌ أخبرنا سُفْيَانُ عَنِ الْأَعْمَشِ عَنْ عُمَارَةَ بْنِ عُمَيْرٍ عَنْ وَهْبِ بْنِ رَبِيعَةَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ **نَحْوَهُ** *

٣٤٨٠. حَدَّثَنَا أَبُو حَفْصٍ عَمْرُو بْنُ عَلِيٍّ الْفَلَّاسُ حَدَّثَنَا أَبُو قُتَيْبَةَ سَلْمُ بْنُ قُتَيْبَةَ أخبرنا سُهَيْلُ بْنُ أَبِي حَزْمٍ الْقُطَعِيُّ أخبرنا ثَابِتٌ الْبُنَانِيُّ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ: **أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَرَأَ: (إِنَّ الَّذِينَ قَالُوا رَبُّنَا اللَّهُ ثُمَّ اسْتَقَامُوا). قَالَ: قَدْ قَالَ النَّاسُ ثُمَّ كَفَرَ أَكْثَرُهُمْ. فَمَنْ مَاتَ عَلَيْهَا فَهُــوَ مِمَّنِ اسْتَقَامَ.**

هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ. لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ هَذَا الْوَجْهِ. سَمِعْتُ أَبَا زُرْعَةَ يَقُولُ: رَوَى عَفَّانُ عَنْ عَمْرِو بْنِ عَلِيٍّ حَدِيثًا.

42. Iz sure *Es-Sedžde*[284]

U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog:

3477. ISPRIČAO NAM JE Ibn Ebu Omer; kaže: Obavijestio nas je Sufjan, prenijevši od Mensura, on od Mudžahida, on od Ebu Ma'mera[285], a on od Ibn Mes'uda, koji je kazao: **"Pored Kjabe trojica polemisaše, dvojica Kurejšija i jedan Sekafija[286]. Ili je kazao[287]: Dvojica Sekafija i jedan Kurejšija, koji vrlo malo shvataju, a bijahu veoma ugojeni. Jedan od njih reče: Šta mislite, da li Allah čuje kad mi razgovaramo? Čuje kad razgovaramo glasno, a ne čuje kad razgovaramo tiho, reče drugi. Ako**

---

[284] Još se naziva i sura *Fussilet*. Objavljena je u Mekki.

[285] Ebu Ma'mer Abdullah b. Sahbere el-Ezdi.

[286] Dvojica iz plemena Sekif.

[287] Ovdje je Ebu Ma'mer u dilemi. U predaji koju bilježi Abdur-Rezzak u *Musnedu* doslovno stoji: Sekafi i dvojica Kurejšija.

čuje kad razgovaramo glasno, onda čuje i kad razgovaramo tiho, reče treći. Tim povodom Uzvišeni Allah objavi: ***Vi se niste krili zato da ne bi uši vaše i oči vaše i kože vaše protiv vas svjedočile***[288]**."** Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[289]

3478. ISPRIČAO NAM JE Hennad; kaže: Obavijestio nas je Muavija, prenijevši od A'meša, on od Umarea b. Umejra, a on od Abdur-Rahmana b. Jezida[290], koji je kazao da je Abdullah[291] rekao: **"Bio sam iza zastora Kjabe kad dođoše trojica veoma ugojenih, koji vrlo malo shvataju, Kurejšija i njegovih dvojica šurjaka Sekafija - ili je kazao: Sekafija i njegovih dvojica šurjaka Kurejšija. Razgovarali su nešto što nisam razumio. Jedan od njih reče: Šta mislite, da li Allah čuje ovaj naš razgovor? Ako podignemo glas, čuje, a ako ga ne podignemo, onda ne čuje, reče jedan od njih. Drugi reče: Ako od toga čuje nešto, onda čuje sve. To sam, veli Abdullah, spomenuo Vjerovjesniku, sallallahu alejhi ve sellem, pa je Allah objavio:** ***Vi se niste krili zato da ne bi uši vaše i oči vaše i kože vaše protiv vas svjedočile, već zato što ste vjerovali da Allah neće saznati mnogo štošta što ste radili. I to vaše uvjerenje, koje ste o Gospodaru svome imali, upropastilo vas je, i sada ste nastradali***[292]**."** Ovaj hadis je hasenun.[293]

3479. ISPRIČAO NAM JE Mahmud b. Gajlan; kaže: Obavijestio nas je Veki'; kaže: Nas je obavijestio Sufjan, prenijevši od A'meša, on od Umarea b. Umejra, on od Vehba b. Rebie[294], a on od Abdullaha **slično prethodnom hadisu.**

3480. ISPRIČAO NAM JE Ebu Hafs Amr b. Ali el-Fellas; kaže: Ispričao nam je Ebu Kutejbe Selm b. Kutejbe; kaže: Obavijestio nas je Suhejl b. Ebu Hazm el-Kuta'i; kaže: Nas je obavijestio Sabit el-Bunani, prenijevši od Enesa b. Malika **"da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem,** (nakon što je) **proučio:** ***Onima koji govore: Gospodar naš je Allah pa poslije ostanu pri tome***[295]**, kazao: Ljudi** (to) **govore, a onda se većina vrati u nevjerništvo. Oni koji na tome umru - oni su ostali pri tome."** Ovaj hadis je garibun.[296] Poznat nam je samo sa ovim senedom. Čuo sam Ebu Zur'u kada kaže: Affan je od Amra b. Alija prenio jedan hadis.

---

[288] *Es-Sedžde,* 22. ajet,a koji u cijelosti glasi: "Vi se niste krili zato da ne bi uši vaše i oči vaše i kože vaše protiv vas svjedočile, već zato što ste vjerovali da Allah neće saznati mnogo štošta što ste radili."

[289] Bilježe ga i El-Buhari i Muslim u *Sahihima.*

[290] Abdur-Rahman b. Jezid b. Kajs en-Nehai.

[291] Abdullah b. Mes'ud poznati Vjerovjesnikov, sallallahu alejhi ve sellem, ashab.

[292] *Es-Sedžde,* 22. i 23. ajet.

[293] Bilježi ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu.*

[294] Vehb b. Rebi'a el-Kufi kao prenosilac hadisa je makbul. Pripadao je trećoj generaciji. Ibn Hibban ga je spomenuo među pouzdanim prenosiocima hadisa.

[295] *Es-Sedžde,* 30. ajet, a koji u cijelosti glasi: "Onima koji govore: Gospodar naš je Allah pa poslije ostanu pri tome - dolaze meleci: Ne bojte se i ne žalostite se, i radujte se Džennetu koji vam je obećan."

[296] Bilježi ga i En-Nesai u *Sunenu* u poglavlju "O Tefsiru" i Ebu Ja'la i El-Bezzar u *Musnedima.*

٤٣. وَمِنْ سُورَةِ الشورى *

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

٣٤٨١. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ أخبرنا مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرٍ أخبرنا شُعْبَةُ عَنْ عَبْدِ الْمَلِكِ بْنِ مَيْسَرَةَ قَالَ: سَمِعْتُ طَاوُسًا قَالَ: سُئِلَ ابْنُ عَبَّاسٍ عَنْ هَذِهِ الْآيَةِ: ﴿ قُلْ لَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ أَجْرًا إِلَّا الْمَوَدَّةَ فِي الْقُرْبَى ﴾ فَقَالَ سَعِيدُ بْنُ جُبَيْرٍ: قُرْبَى آلِ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ. فَقَالَ ابْنُ عَبَّاسٍ: أَعَلِمْتَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَمْ يَكُنْ بَطْنٌ مِنْ قُرَيْشٍ إِلَّا كَانَ لَهُ فِيهِمْ قَرَابَةٌ؟ فَقَالَ: إِلَّا أَنْ تَصِلُوا مَا بَيْنِي وَبَيْنَكُمْ مِنَ الْقَرَابَةِ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ. وَقَدْ رُوِيَ مِنْ غَيْرِ وَجْهٍ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ *

٣٤٨٢. حَدَّثَنَا عَبْدُ بْنُ حُمَيْدٍ أخبرنا عَمْرُو بْنُ عَاصِمٍ أخبرنا عُبَيْدُ اللَّهِ بْنُ الْوَازِعِ قَالَ: حَدَّثَنِي شَيْخٌ مِنْ بَنِي مُرَّةَ قَالَ: قَدِمْتُ الْكُوفَةَ فَأُخْبِرْتُ عَنْ بِلَالِ بْنِ أَبِي بُرْدَةَ فَقُلْتُ إِنَّ فِيهِ لَمُعْتَبَرًا فَأَتَيْتُهُ وَهُوَ مَحْبُوسٌ فِي دَارِهِ الَّتِي قَدْ كَانَ بَنَى. قَالَ: وَإِذَا كُلُّ شَيْءٍ مِنْهُ قَدْ تَغَيَّرَ مِنَ الْعَذَابِ وَالضَّرْبِ وَإِذَا هُوَ فِي قُشَاشٍ. فَقُلْتُ: الْحَمْدُ لِلَّهِ يَا بِلَالُ لَقَدْ رَأَيْتُكَ وَأَنْتَ تَمُرُّ بِنَا تُمْسِكُ بِأَنْفِكَ مِنْ غَيْرِ غُبَارٍ وَأَنْتَ فِي حَالِكَ هَذَا الْيَوْمَ. فَقَالَ: مِمَّنْ أَنْتَ؟ فَقُلْتُ: مِنْ بَنِي مُرَّةَ بْنِ عَبَّادٍ. فَقَالَ: أَلَا أُحَدِّثُكَ حَدِيثًا عَسَى اللَّهُ أَنْ يَنْفَعَكَ بِهِ؟ قُلْتُ هَاتِ. قَالَ: حَدَّثَنِي أَبِي أَبُو بُرْدَةَ عَنْ أَبِيهِ أَبِي مُوسَى أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: لَا يُصِيبُ عَبْدًا نَكْبَةٌ فَمَا فَوْقَهَا أَوْ دُونَهَا إِلَّا بِذَنْبٍ وَمَا يَعْفُو اللَّهُ عَنْهُ أَكْثَرُ. قَالَ وَقَرَأَ: ﴿ وَمَا أَصَابَكُمْ مِنْ مُصِيبَةٍ فَبِمَا كَسَبَتْ أَيْدِيكُمْ وَيَعْفُو عَنْ كَثِيرٍ ﴾. هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ هَذَا الْوَجْهِ *

43. Iz sure *Eš-Šura*

U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog:

3481. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Beššar; kaže: Obavijestio nas je Muhammed b. Džafer; kaže: Nas je obavijestio Šu'be, prenijevši od Abdul-Melika b. Mejserea[297], koji je kazao: Čuo sam Tavusa kada je kazao: **"Upitan je Ibn Abbas za ovaj ajet: *Reci: Ne tražim za ovo nikakvu drugu nagradu od vas, osim pažnje rodbinske*[298]. Seid b. Džubejr reče: Rodbina**

[297] Abdul-Melik b. Mejsere el-Hilali Ebu Zejd el-Amiri el-Kufi pouzdan je prenosilac hadisa. Pripadao je četvrtoj generaciji.

[298] Dio 23. ajeta sure *Eš-Šura*, a koji u cijelosti glasi: "Na ovaj način Allah šalje radosne vijesti robovima Svojim, onima koji su vjerovali i dobra djela činili. Reci: Ne tražim za ovo nikakvu drugu nagradu od vas, osim pažnje rodbinske. A umnogostručit ćemo nagradu onome ko učini dobro djelo, jer Allah, zaista, mnogo prašta i blagodaran je."

je porodica Muhammedova, a Ibn Abbas će na to[299]: Znaš li da Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, nije bio vezan ni za jedan ogranak plemena Kurejš a da u njemu nije imao rodbinu? Rekao je: Održavajte rodbinske veze koje su između mene i vas!" Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[300] Prenesen je sa više seneda od Ibn Abbasa.

3482. ISPRIČAO NAM JE Abd b. Humejd; kaže: Obavijestio nas je Amr b. Asim[301]; kaže: Nas je obavijestio Ubejdullah b. Vazi'[302] i kazao: Ispričao mi je neki šejh iz plemena Benu Murre i kazao: Stigavši u Kufu, obaviješten sam o Bilalu b. Ebu Burdeu.[303] Rekoh: Uistinu, u njemu imate pouku.[304] Otišao sam mu, bio je zatočen u vlastitoj kući koju je sam gradio. Reče (šejh iz plemena Benu Murre): U tome momentu kod njega se sve promijenilo. Od silnih patnji i udaraca (kojima je mučio druge) sad se i sam našao na slami. Rekoh: Hvala Allahu! Bilale, vidio sam te jednom kad si pored mene prošao oholo i naprasito, danas si, eto, u tom i tom stanju. Ko si ti?, upita. Ja sam iz plemena Benu Murre b. Abbad. Reče: Hoćeš li da ti ispričam jedan hadis, možda da ti Allah dā da se okoristiš njime? Ispričaj, rekoh, a on nastavi: Ispričao mi je moj otac Ebu Burde, prenijevši od svoga oca Ebu Musaa, da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: **"Kakva god nedaća, veća ili manja, zadesi čovjeka, to je zbog grijeha koje počini, a Allah mnoge i oprosti. Potom je, veli, proučio: *Kakav god vas bijeda zadesi, to je zbog grijeha koje ste zaradili, a On mnoge i oprosti*[305]."** Ovaj hadis je garibun. Poznat nam je samo sa ovim senedom.

٤٤. وَمِنْ سُورَةِ الزُّخْرُفِ *

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

٣٤٨٣. حَدَّثَنَا عَبْدُ بْنُ حُمَيْدٍ أخبرنا مُحَمَّدُ بْنُ بِشْرٍ الْعَبْدِيُّ وَيَعْلَى بْنُ عُبَيْدٍ عَنْ حَجَّاجِ بْنِ دِينَارٍ عَنْ أَبِي غَالِبٍ عَنْ أَبِي أُمَامَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **مَا ضَلَّ قَوْمٌ بَعْدَ هُدًى كَانُوا عَلَيْهِ إِلَّا أُوتُوا الْجَدَلَ.** ثُمَّ تَلَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ هَذِهِ الْآيَةَ: (مَا ضَرَبُوهُ لَكَ إِلَّا

[299] U Buharijevoj predaji ovoga hadisa stoji da je Ibn Abbas Seidu b. Džubejru rekao:" Stani, požurio si sa tumačenjem ovog ajeta!"
[300] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu* i El-Buhari u *Sahihu*.
[301] Amr b. Asim b. Ubejdullah b. Vazi' el-Kilabi el-Kajsi.
[302] Ubejdullah b. Vazi' el-Kilabi el-Basri je kao prenosilac hadisa je nedovoljno poznat (medžhul). Pripadao je osmoj generaciji.
[303] Bilal b. Ebu Burde b. Ebu Musa el-Ešari bio je kadija u Basri. Bio nepravedan kadija koji je mnogim ljudima svojim presudama nasilje učinio. Kasnije je i sam dospio u haps.
[304] Imate u njemu pouku zato što je, dok je bio kadija, bio silan i mnoge je ljude hapsio i zatvarao da bi na kraju i sam dospio u zatvor.
[305] *Eš-Šura*, 30. ajet.

جَدَلًا بَلْ هُمْ قَوْمٌ خَصِمُونَ). هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ. إِنَّمَا نَعْرِفُهُ مِنْ حَدِيثِ حَجَّاجِ بْنِ دِينَارٍ. وَحَجَّاجٌ ثِقَةٌ مُقَارِبُ الْحَدِيثِ. وَأَبُو غَالِبٍ اسْمُهُ حَزَوَّرُ *

44. Iz sure *Ez-Zuhruf*

U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog:

3483. ISPRIČAO NAM JE Abd b. Humejd; kaže: Obavijestili su nas Muhammed b. Bešir el-Abedi[306] i Ja'la b. Ubejd, prenijevši od Hadždžadža b. Dinara, on od Ebu Galiba, a on od Ebu Umamea, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Nije zalutao ni jedan narod, nakon što je bio na Pravom Putu, a da nije bio sklon polemici** (sa vjerovjesnikom). **Potom je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, proučio ovaj ajet:** ***A naveli su ti ga kao primjer samo zato da bi spor izazvali, jer su oni narod svađalački***[307]**."**

Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[308] Poznat nam je preko Hadždžadža b. Dinara, a Hadždžadž je pouzdan osrednji prenosilac hadisa. Ebu Galib se zvao Hazevver.

٤٥. وَمِنْ سُورَةِ الدُّخَانِ *

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

٣٤٨٤. حَدَّثَنَا مَحْمُودُ بْنُ غَيْلَانَ أخبرنا عَبْدُ الْمَلِكِ بْنُ إِبْرَاهِيمَ الْجُدِّيُّ أخبرنا شُعْبَةُ عَنِ الْأَعْمَشِ وَمَنْصُورٍ سَمِعَا أَبَا الضُّحَى يُحَدِّثُ عَنْ مَسْرُوقٍ قَالَ: جَاءَ رَجُلٌ إِلَى عَبْدِ اللَّهِ فَقَالَ: إِنَّ قَاصًّا يَقُصُّ يَقُولُ إِنَّهُ يَخْرُجُ مِنَ الْأَرْضِ الدُّخَانُ فَيَأْخُذُ بِمَسَامِعِ الْكُفَّارِ وَيَأْخُذُ الْمُؤْمِنَ كَهَيْئَةِ الزُّكَامِ. قَالَ: فَغَضِبَ وَكَانَ مُتَّكِئًا فَجَلَسَ ثُمَّ قَالَ: إِذَا سُئِلَ أَحَدُكُمْ عَمَّا يَعْلَمُ فَلْيَقُلْ بِهِ. قَالَ مَنْصُورٌ: فَلْيُخْبِرْ بِهِ. وَإِذَا سُئِلَ عَمَّا لَا يَعْلَمُ فَلْيَقُلِ اللَّهُ أَعْلَمُ. فَإِنَّ مِنْ عِلْمِ الرَّجُلِ إِذَا سُئِلَ عَمَّا لَا يَعْلَمُ أَنْ يَقُولَ اللَّهُ أَعْلَمُ فَإِنَّ اللَّهَ تَعَالَى قَالَ لِنَبِيِّهِ: (قُلْ مَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ وَمَا أَنَا مِنَ الْمُتَكَلِّفِينَ). إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَمَّا رَأَى قُرَيْشًا اسْتَعْصَوْا عَلَيْهِ قَالَ: اللَّهُمَّ أَعِنِّي عَلَيْهِمْ بِسَبْعٍ كَسَبْعِ يُوسُفَ فَأَخَذَتْهُمْ سَنَةٌ فَأَحْصَتْ كُلَّ شَيْءٍ حَتَّى أَكَلُوا الْجُلُودَ وَالْمَيْتَةَ. وَقَالَ أَحَدُهُمَا الْعِظَامَ. قَالَ: وَجَعَلَ يَخْرُجُ مِنَ الْأَرْضِ كَهَيْئَةِ الدُّخَانِ. قال: فَأَتَاهُ أَبُو سُفْيَانَ فَقَالَ: إِنَّ قَوْمَكَ قَدْ هَلَكُوا فَادْعُ اللَّهَ لَهُمْ.

---

[306] Muhammed b. Bešir el-Abedi Ebu Abdullah el-Kufi pouzdan je ravija i hafiz hadisa. Pripadao je devetoj generaciji. Umro je 203. godine po Hidžri.
[307] *Ez-Zuhruf,* 58. ajet.
[308] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*, Ibn Madže u *Sunenu* i Hakim u *Mustedreku.*

قَالَ: فَهَذَا لقَوْله: (يَوْمَ تَأْتِي السَّمَاءُ بِدُخَانٍ مُبِينٍ يَغْشَى النَّاسَ هَذَا عَذَابٌ أَلِيمٌ). قَالَ مَنْصُور: هَذَا لقَوْله (رَبَّنَا اكْشفْ عَنَّا الْعَذَابَ إِنَّا مُؤْمِنُونَ) فَهَلْ يُكْشَفُ عَذَابُ الْآخرَة. قَال مَضَى الْبَطْشَةُ وَاللِّزَامُ وَالدُّخَانُ. و قَال أَحَدُهُمْ: الْقَمَرُ. وَقَالَ الْآخَرُ. الرُّومُ. قَالَ أَبو عِيسَى: وَاللِّزَامُ يَعْنِي يَوْمَ بَدْرٍ.
هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

٣٤٨٥. حَدَّثَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ حُرَيْث أخبرنا وَكِيعٌ عَنْ مُوسَى بْنِ عُبَيْدَةَ عَنْ يَزِيدَ بْنِ أَبَانَ عَنْ أَنَس بْنِ مَالك قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْه وَسَلَّمَ: **مَا منْ مُؤْمنٍ إِلَّا وَلَهُ بَابَان: بَابٌ يَصْعَدُ منْهُ عَمَلُهُ وَبَابٌ يَنْزِلُ منْهُ رِزْقُهُ. فَإِذَا مَاتَ بَكَيَا عَلَيْه. فَذَلكَ قَوْلُهُ عَزَّ وَجَلَّ:** (**فَمَا بَكَتْ عَلَيْهِمُ السَّمَاءُ وَالْأَرْضُ وَمَا كَانُوا مُنْظَرِينَ**). هَذَا حَديثٌ غَرِيبٌ لَا نَعْرِفُهُ مَرْفُوعًا إِلَّا منْ هَذَا الْوَجْه. وَمُوسَى بْنُ عُبَيْدَةَ وَيَزِيدُ بْنُ أَبَانَ الرَّقَاشِيُّ يُضَعَّفَان في الْحَديث *

45. Iz Sure *Ed-Duhan*
U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog:

3484. ISPRIČAO NAM JE Mahmud b. Gajlan; kaže: Obavijestio nas je Abdul-Melik b. Ibrahim el-Džuddi[309]; kaže: Nas je obavijestio Šu'be, prenijevši od A'meša i Mensura koji su čuli Ebu Duhaa[310] kada priča od Mesruka da je kazao: **"Dođe neki čovjek Abdullahu[311] i reče: Jedan priča i kaže da će iz zemlje izići vidljiv dim i da će zahvatiti uši nevjernika[312] dok će vjernici osjetiti samo kihavicu. On se, veli, rasrdi. Bio je naslonjen, a onda sjede, a potom reče: Ako neko od vas bude upitan za nešto što zna, neka to kaže - Mensur kaže: Neka to rekne - a ako bude upitan za nešto što ne zna, neka rekne: Allah najbolje zna, jer je jedan od znakova učenosti jednog čovjeka i taj da za ono što ne zna rekne: Allah najbolje zna[313]. Uzvišeni Allah je rekao Svome Vjerovjesniku:** ***Reci: Ne tražim ja od vas za ovo nikakvu nagradu, i ja nisam izvještačen.***[314] **Pošto Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, primijeti protivljenje Kurejšija, reče: Allahu, pomozi me protiv njih sa sedam** (gladnih godina) **kao što su bile u vrijeme Jusufa, pa ih je zahvatila suša koja je uništila sve tako da su jeli skakavce i strv! Jedan**

---

[309] Abdul-Melik b. Ibrahim el-Džuddi el-Mekki iskren je prenosilac hadisa. Pripadao je devetoj generaciji.
[310] Ebu Duha Muslim b. Subejh el-Hemdani.
[311] Abdullah b. Mes'ud poznati Vjerovjesnikov, sallallahu alejhi ve sellem, ashab.
[312] U Buharijevoj predaji stoji da će zahvatiti uši i oči nevjernika i munafika. U Muslimovoj predaji stoji da će zahvatiti disajne organe nevjernika.
[313] U Buharijevoj predaji stoji "da je jedan od znakova učenog čovjeka i taj da za ono što ne zna rekne: Ne znam."
[314] *Sâd*, 86. ajet.

od njih dvojice (Ameš ili Mensur) **dodao je: i kosti.**[315] **Iz zemlje je tad, veli, izlazilo nešto poput vidljiva dima.**[316] **Tada mu, veli, dođe Ebu Sufjan i reče: Narod ti strada pa obrati se Allahu za njih! Na ovo se, veli, odnose Njegove riječi: Zato sačekaj dan kad će im se činiti da prema nebu vide vidljiv dim koji će ljude prekriti. Ovo je neizdržljiva patnja.**[317] **Mensur veli: Na ovo se odnose Njegove riječi:** ***Gospodaru naš, otkloni patnju od nas, mi ćemo, sigurno, vjerovati!***[318] **pa da li će od njih patnja biti otklonjena na budućem svijetu?**[319] **Ibn Mes'ud kaže:** (Neki su se predznaci kao što su): ***El-Batša*** (sila), ***El-Lizam*** (kazna) **i** ***Ed-Duhan*** (dim) **već desili. Neki vele, da se desilo** (i raspolućenje) **Mjeseca. Neki kažu: Desilo se** (i obećanje o pobjedi) **Bizantinaca."**[320] Ebu Isa veli: ***El-Lizam*** (kazna) desila se u Bici na Bedru. Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[321]

3485. ISPRIČAO NAM JE Husejn b. Hurejs; kaže: Obavijestio nas je Veki', prenijevši od Musaa b. Ubejdea, on od Jezida b. Ebana, a on od Enesa b. Malika, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Svaki vjernik** (na nebesima) **posjeduje dvije kapije: jednu kroz koju se uzdižu njegova djela i drugu kroz koju silazi njegova opskrba. Kad umre, one plaču za njim. Na to aludiraju Njegove riječi:** ***Ni nebo ih ni Zemlja nisu oplakivali, i nisu pošteđeni bili***[322]**."**

Ovaj hadis je garibun.[323] kao merfu'-hadis nam je poznat samo sa ovim senedom. Musa b. Ubejde i Jezid b. Eban er-Rukaši slabi su prenosioci hadisa.

---

[315] U Muslimovoj predaji ovog hadisa preko A'meša stoji: "...tako da su jeli i kosti."

[316] U jednoj Buharijevoj predaji stoji: "Neki bi od njih stajao, i od gladi bi mu se između Zemlje i nebesa priviđalo nešto poput dima."

[317] *Ed-Duhan,* 10. i 11. ajet.

[318] *Ed-Duhan,* 12. ajet.

[319] Ove riječi Ibn Abbasa su odgovor onima koji su tvrdili da će patnja u spomenutim ajetima biti na budućem svijetu, dok Ibn Abbas smatra da će se obećana kazna dogoditi na ovom svijetu. Zato im Ibn Abbas postavlja ironično pitanje: Hoće li ta patnja, od njih, biti otklonjena na budućem svijetu i obećavaju li oni da će tamo vjerovati?

[320] Bedrudin el-Ajni, u komentaru Buharijeva *Sahiha,* veli: "Pet predznaka se već dogodilo! Prvi: vidljiv dim nagoviješten u (10. ajetu sure *Ed-Duhan):* "Zato sačekaj dan kad će im se činiti da prema nebu vide vidljiv dim." Drugi: raspolućenje Mjeseca nagoviješten u (1. ajetu sure *El-Kamer): "Bliži se Čas i Mjesec se raspolutio."* Treći: nagovještaj pobjede Bizantinaca. U suri *Er-Rum,* 1., 2. i 3. ajetu kaže: "Elif-Lam-Mim. Bizantinci su pobijeđeni, u susjednoj zemlji, ali oni će, poslije poraza svoga, sigurno pobijediti." Četvrti: El-Betša (sila), ubojstvo (nevjernika), koje se dogodilo u Bici na Bedru. U suri *Ed-Duhan* u 16. ajetu Uzvišeni Allah veli: "Ali onoga Dana kada ih svom silom zgrabimo, zbilja ćemo ih kazniti." Peti: El-Lizam (kazna). U suri *Ta Ha* u 129. ajetu Uzvišeni Allah veli: "I da nije ranije izrečene riječi Gospodara tvoga, kazna bi već bila neminovna."

[321] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu,* El-Buhari i Muslim u *Sahihima* i En-Nesai u *Sunenu.*

[322] *Ed-Duhan,* 29. ajet.

[323] Bilježi ga i Ebu Ja'la u *Musnedu.*

٤٦. وَمِنْ سُورَةِ الْأَحْقَافِ *

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

٣٤٨٦. حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ سَعِيدٍ الْكِنْدِيُّ أخبرنا أَبُو مُحَيَّاةَ عَنْ عَبْدِ الْمَلِكِ بْنِ عُمَيْرٍ عَنِ ابْنِ أَخِي عَبْدِ اللَّهِ بْنِ سَلَامٍ قَالَ: لَمَّا أُرِيدَ عُثْمَانُ جَاءَ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ سَلَامٍ فَقَالَ لَهُ عُثْمَانُ: مَا جَاءَ بِكَ؟ قَالَ: جِئْتُ فِي نَصْرِكَ. قَالَ: اخْرُجْ إِلَى النَّاسِ فَاطْرُدْهُمْ عَنِّي فَإِنَّكَ خَارِجٌ خَيْرٌ لِي مِنْكَ دَاخِلٌ. قَالَ: فَخَرَجَ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ سَلَامٍ إِلَى النَّاسِ فَقَالَ: أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّهُ كَانَ اسْمِي فِي الْجَاهِلِيَّةِ فُلَانٌ فَسَمَّانِي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَبْدَ اللَّهِ وَنَزَلَ فِيَّ آيَاتٌ مِنْ كِتَابِ اللَّهِ نَزَلَتْ فِيَّ: (وَشَهِدَ شَاهِدٌ مِنْ بَنِي إِسْرَائِيلَ عَلَى مِثْلِهِ فَآمَنَ وَاسْتَكْبَرْتُمْ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ). وَنَزَلَتْ فِيَّ: (كَفَى بِاللَّهِ شَهِيدًا بَيْنِي وَبَيْنَكُمْ وَمَنْ عِنْدَهُ عِلْمُ الْكِتَابِ). إِنَّ لِلَّهِ سَيْفًا مَغْمُودًا عَنْكُمْ وَإِنَّ الْمَلَائِكَةَ قَدْ جَاوَرَتْكُمْ فِي بَلَدِكُمْ هَذَا الَّذِي نَزَلَ فِيهِ نَبِيُّكُمْ فَاللَّهَ اللَّهَ فِي هَذَا الرَّجُلِ أَنْ تَقْتُلُوهُ فَوَاللَّهِ إِنْ قَتَلْتُمُوهُ لَتَطْرُدُنَّ جِيرَانَكُمُ الْمَلَائِكَةَ وَلَتَسُلُّنَّ سَيْفَ اللَّهِ الْمَغْمُودَ عَنْكُمْ فَلَا يُغْمَدُ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ. قَالَ: فَقَالُوا اقْتُلُوا الْيَهُودِيَّ وَاقْتُلُوا عُثْمَانَ. هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ. وَقَدْ رَوَاهُ شُعَيْبُ بْنُ صَفْوَانَ عَنْ عَبْدِ الْمَلِكِ بْنِ عُمَيْرٍ عَنِ ابْنِ مُحَمَّدِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ سَلَامٍ عَنْ جَدِّهِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ سَلَامٍ *

٣٤٨٧. حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ الْأَسْوَدِ أَبُو عَمْرٍو الْبَصْرِيُّ أخبرنا مُحَمَّدُ بْنُ رَبِيعَةَ عَنِ ابْنِ جُرَيْجٍ عَنْ عَطَاءٍ عَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ: كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا رَأَى مَخِيلَةً أَقْبَلَ وَأَدْبَرَ فَإِذَا مَطَرَتْ سُرِّيَ عَنْهُ. قَالَتْ: فَقُلْتُ لَهُ فَقَالَ: وَمَا أَدْرِي لَعَلَّهُ كَمَا قَالَ اللَّهُ تَعَالَى: (فَلَمَّا رَأَوْهُ عَارِضًا مُسْتَقْبِلَ أَوْدِيَتِهِمْ قَالُوا هَذَا عَارِضٌ مُمْطِرُنَا). هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ *

٣٤٨٨. حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ حُجْرٍ أَخْبَرَنَا إِسْمَعِيلُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ عَنْ دَاوُدَ عَنِ الشَّعْبِيِّ عَنْ عَلْقَمَةَ قَالَ: قُلْتُ لِابْنِ مَسْعُودٍ: هَلْ صَحِبَ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَيْلَةَ الْجِنِّ مِنْكُمْ أَحَدٌ؟ قَالَ: مَا صَحِبَهُ مِنَّا أَحَدٌ وَلَكِنْ قَدِ افْتَقَدْنَاهُ ذَاتَ لَيْلَةٍ وَهُوَ بِمَكَّةَ فَقُلْنَا اغْتِيلَ أَوِ اسْتُطِيرَ مَا فُعِلَ بِهِ؟ فَبِتْنَا بِشَرِّ لَيْلَةٍ بَاتَ بِهَا قَوْمٌ حَتَّى إِذَا أَصْبَحْنَا أَوْ كَانَ فِي وَجْهِ الصُّبْحِ إِذَا نَحْنُ بِهِ يَجِيءُ مِنْ قِبَلِ حِرَاءَ . قَالَ: فَذَكَرُوا لَهُ الَّذِي كَانُوا فِيهِ فَقَالَ: أَتَانِي دَاعِي الْجِنِّ فَأَتَيْتُهُمْ فَقَرَأْتُ عَلَيْهِمْ. قال: فَانْطَلَقَ فَأَرَانَا آثَارَهُمْ وَآثَارَ نِيرَانِهِمْ. قَالَ الشَّعْبِيُّ: وَسَأَلُوهُ الزَّادَ وَكَانُوا مِنْ جِنِّ الْجَزِيرَةِ. فَقَالَ: كُلُّ عَظْمٍ يُذْكَرُ اسْمُ اللَّهِ عَلَيْهِ يَقَعُ فِي أَيْدِيكُمْ أَوْفَرَ مَا كَانَ لَحْمًا وَكُلُّ بَعْرَةٍ أَوْ رَوْثَةٍ عَلَفٌ لِدَوَابِّكُمْ. فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: فَلَا تَسْتَنْجُوا بِهِمَا فَإِنَّهُمَا زَادُ إِخْوَانِكُمُ الْجِنِّ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ.

46. Iz sure *El-Ahkaf*

U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog:

3486. ISPRIČAO NAM JE Ali b. Seid el-Kindi; kaže: Obavijestio nas je Ebu Muhajjat[324], prenijevši od Abdul-Melika b. Umejra, a on od bratića Abdullaha b. Selama[325], koji je kazao: **"Kad su htjeli ubiti Osmana[326], došao je Abdullah b. Selam[327]. Osman ga upita: Što si došao? Došao sam da ti pomognem, odgovori on. Onda iziđi među ljude, reče, i odbij ih od mene! Za mene je bolje da si napolju nego da si unutra. Abdullah b. Selam, veli, iziđe napolje među ljude i reče: O, ljudi! Ja sam se u predislamsko doba zvao tako i tako[328], pa me Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, nazvao Abdullahom. O meni su objavljeni** (neki) **ajeti iz Allahove Knjige. U vezi sa mnom je objavljeno:** *i ako je jedan od sinova Israilovih posvjedočio da je i on od Allaha, pa on*

---

[324] Ebu Muhajjat Jahja b. Ja'la et-Tejmi.

[325] Ibn Ebu Abdullah b. Selam je kao prenosilac hadisa nepoznat (medžhul). Pripadao je trećoj generaciji.

[326] Treći halifa Osman b. Affan je imao adet da svoje rođake postavlja na čelne pozicije u državi. Jednom prilikom on istodobno postavi nekoliko svojih amidžića za namjesnike u razne pokrajine. Abdullaha b. Ebu Serha postavi za namjesnika Egipta. Njegovim namjesnikovanjem ljudi u Egiptu nisu bili zadovoljni. Jedna skupina Egipćana dođe u Medinu da se požale halifi na ono što radi njihov namjesnik. Halifa mu po njima posla pismo u kome ga oštro ukori i zaprijeti da će ga, ukoliko tako nastavi, smijeniti. Abdullah b. Ebu Serh ne samo da ne prihvati halifin ukor, nego još i ubi čovjeka koji mu je predao to pismo. Tada grupa od sedam stotina Egipćana ode u Medinu da traže njegovu smjenu i krvarinu za ubijenog. Halifa, pod pritiskom ashaba, udovolji njihovu zahtjevu, i izdade dekret kojim njega smjenjuje, a za novog namjesnika Egipta imenova Muhammeda b. Ebu Bekra. Muhammed b. Ebu Bekr i njegova pratnja krenu za Egipat i kad su bili na tri dana hoda od Medine, ugledaše nekog crnog mladića kako kasom goni kamilu. Ko si ti i zašto toliko juriš kamilu?, upitaše ga. Ja sam halifin izaslanik namjesniku Egipta. Ovo je namjesnik Egipta, rekoše, a potom ga pretresoše i kod njega pronađoše halifino pismo upućeno Abdullahu b. Ebu Serhu u kome mu nalaže da ubije Muhammeda b. Ebu Bekra i njegova dva pratioca kada mu stignu i da nastavi vladati Egiptom do daljnjeg. Muhammed b. Ebu Bekr se vrati u Medinu, okupi muhadžire i ensarije i pokaza im pismo. To rasrdi sve Medinelije koji opkoliše Osmanovu kuću. Talha, Zubejr i Sa'd uđoše kod njega i upitaše ga: Je li ovo tvoj dječak? Jeste, odgovori on. Je li ovo tvoja kamila? Jeste, odgovori on. Jesi li ti napisao ovo pismo? Nisam, odgovori on. A jesi li naredio da se ono napiše? Nisam, odgovori on. A jesi li za njega znao? Nisam, odgovori. A je li ovo tvoj pečat? Jeste, odgovori on. Tad ga njih trojica upitaše: Kako može tvoj dječak krenuti u Egipat sa tvojom kamilom, sa pismom na kome je tvoj pečat, a da ti o tome ne znaš ništa? On im se zakle da o tome ne zna ništa. Pošto prepoznaše Mervanov rukopis, koji se u tome momentu nalazio kod njega, zatražiše od Osmana da im izruči Mervana. Pošto to on odbi, to još više pojača gnjev ljudi koji navališe na njegovu kuću i ubiše ga. (*Tarihul-hulefa*, 157 - 160 str).

[327] Abdullah b. Selam je poznati Vjerovjesnikov, sallallahu alejhi ve sellem, ashab. Prije prelaska na islam bio je jevrej.

[328] U predaji koju bilježi Ibn Madže stoji da se on u predislamsko doba zvao Husajn, pa mu je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, dao ime Abdullah.

povjerovao, a vi se uzoholili. Allah, zaista, neće ukazati na Pravi Put narodu koji sebi nepravdu čini.[329] **Također je, u vezi sa mnom, objavljeno:** *Meni i vama dovoljan će biti kao svjedok Allah, i Onaj koji zna šta je Knjiga.*[330] **Uistinu je Allah učinio da mač, od vas, bude sklonjen i stavljen u korice, i uistinu su meleci vaši susjedi u ovom gradu u kome vam je poslan vaš Vjerovjesnik. Bojte se Allaha u pogledu ovog čovjeka! Ako ga ubijete, otjerat ćete vaše susjede meleke i isukat ćete mač, koji je Allah od vas uklonio i učinio da bude u koricama, a koji se više** (sa vas) **neće povući do Sudnjeg dana! Na** (te riječi), **oni povikaše: Ubijte i jevreja**[331] **i Osmana!"**

Ovaj hadis je garibun.[332] Prenio ga je Šuajb b. Safvan od Abdul-Melika b. Umejra, on od Ibn Muhammeda b. Abdullaha b. Selama, a on od svoga djeda Abdullaha b. Selama.

3487. ISPRIČAO NAM JE Abdur-Rahman b. Esved Ebu Amr el-Basri; kaže: Obavijestio nas je Muhammed b. Rebi'a, prenijevši od Ibn Džurejdža, on od Ataa, a on od Aiše, koja je kazala: **"Kad bi Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, ugledao oblak, ushodao bi se naprijed i nazad. Kad bi kiša počela padati, osjetio bi radost. Jednom prilikom ga, veli ona, upitah o tome** (zašto hoda naprijed i nazad), **a on reče: Iz bojazni da ne bude kao što Uzvišeni Allah kaže:** ***I kad ugledaše oblak na obzorju, koji se prema dolinama njihovim kretao, povikaše: Ovaj nam oblak kišu donosi! Ne, to je ono što ste požurivali: vjetar koji vam bolnu patnju nosi***[333]**."** Ovaj hadis je hasenun.[334]

3488. ISPRIČAO NAM JE Ali b. Hudžr; kaže: Obavijestio nas je Ismail b. Ibrahim[335], prenijevši od Davuda[336], on od Ša'bija, a on od Alkamea, koji je kazao: **"Upitao sam Ibn Mes'uda: Je li iko od vas bio sa Vjerovjesnikom, sallallahu alejhi ve sellem, one noći kad je imao susret sa džinima? On reče: Od nas** (te noći) **sa njim nije bio niko.**[337] **Jedne**

---

[329] *El-Ahkaf*, 10. ajet, a koji u cijelosti glasi: "Reci: Kažite vi meni šta će s vama biti ako je Kur'an od Allaha, a vi u njeg nećete da vjerujete, i ako je jedan od sinova Israilovih posvjedočio da je i on od Allaha, pa on povjerovao, a vi se uzoholili. Allah, zaista, neće ukazati na Pravi Put narodu koji sebi nepravdu čini."

[330] *Er-Ra'd*, 43. ajet, a koji u cijelosti glasi: "Oni koji ne vjeruju govore: Ti nisi poslanik! Reci: Meni i vama dovoljan će biti kao svjedok Allah, i Onaj koji zna šta je Knjiga."

[331] Mislili su na Abdullaha b. Selama.

[332] Bilježi ga i Ibn Merdivejh u *Musnedu*.

[333] *El-Ahkaf*, 24. ajet.

[334] Bilježe ga i El-Buhari u *Sahihu* i En-Nesai u *Sunenu*.

[335] Ismail b. Ibrahim b. Ulejje.

[336] Davud b. Ebu Hind.

[337] En-Nevevi smatra da ovaj hadis baca sumnju na hadis koji je zabilježio Ebu Davud u *Sunenu* u kome je spomenuto uzimanje abdesta sokom od grožđa i prisustvo Abdullaha b. Mes'uda sa Vjerovjesnikom one noći kada se susreo sa džinima. Zato što je ovaj hadis vjerodostojan dok je hadis u kome je spomenuto uzimanje abdesta sokom od grožđa slab,

večeri je, dok je bio još u Mekki, nestao između nas. Pitali smo se šta bi sa njim: Da ga ko nije kidnapovao ili ubio? Probdjeli smo tešku noć dok je ostali svijet spavao. Pošto osvanusmo, u ranu zoru, ugledasmo ga kako ide od brda Hira. Ispričali su mu, veli, šta su sve nagađali, a on reče: Pozvali su me džini te sam otišao da im učim Kur'an. Potom nas, veli, odvede i pokaza nam njihove tragove i tragove njihovih vatri. Ša'bi kaže: Pitali su ga o hrani (šta mogu jesti), **a radilo se o džinima sa otoka, a on reče: Bit će vam hrana svaka kost koje se domognete nad kojom nije spomenuto Allahovo ime. Na njoj ćete naći za sebe mesa.**[338] **A svaki brabonjak i svaka balega će biti hrana vašim životinjama. Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem,** (je zbog toga) **rekao: Ne čistite se** (nakon obavljene nužde) **time jer je to dvoje**[339] **hrana vaše braće džina."** Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[340]

٤٧. وَمِنْ سُورَةِ مُحَمَّدٍ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

٣٤٨٩. حَدَّثَنَا عَبْدُ بْنُ حُمَيْدٍ أخبرنا عَبْدُ الرَّزَّاقِ أَخْبَرَنَا مَعْمَرٌ عَنِ الزُّهْرِيِّ عَنْ أَبِي سَلَمَةَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ : (**وَاسْتَغْفِرْ لِذَنْبِكَ وَلِلْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ**) **فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: إِنِّي لَأَسْتَغْفِرُ اللَّهَ فِي الْيَوْمِ سَبْعِينَ مَرَّةً.**

هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ. وَيُرْوَى عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أنه قَالَ: إِنِّي لَأَسْتَغْفِرُ اللَّهَ فِي الْيَوْمِ مِائَةَ مَرَّةٍ. رَوَاهُ مُحَمَّدُ بْنُ عَمْرٍو عَنْ أَبِي سَلَمَةَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ *

٣٤٩٠. حَدَّثَنَا عَبْدُ بْنُ حُمَيْدٍ أخبرنا عَبْدُ الرَّزَّاقِ أَخْبَرَنَا شَيْخٌ مِنْ أَهْلِ الْمَدِينَةِ عَنِ الْعَلَاءِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: **تَلَا رَسُولُ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَوْمًا هَذِهِ الْآيَةَ: (وَإِنْ تَتَوَلَّوْا يَسْتَبْدِلْ قَوْمًا غَيْرَكُمْ ثُمَّ لَا يَكُونُوا أَمْثَالَكُمْ). قَالُوا: وَمَنْ يُسْتَبْدَلُ بِنَا؟ قَالَ: فَضَرَبَ رَسُولُ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَى مَنْكِبِ سَلْمَانَ ثُمَّ قَالَ: هَذَا وَقَوْمُهُ.** هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ وفِي إِسْنَادِهِ مَقَالٌ. وَقَدْ رَوَى عَبْدُ اللَّهِ بْنُ جَعْفَرٍ أَيْضًا هَذَا الْحَدِيثَ عَنِ الْعَلَاءِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ *

---

pošto je u njegovu senedu Zejd, štićenik Amra b. Hurejsa koji je nepoznat (medžhul) prenosilac.

[338] U predaji ovog hadisa koju bilježi Muslim u *Sahihu* stoji da im je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "Bit će vam hrana svaka kost koje se domognete nad kojom je spomenuto Allahovo ime. Na njoj ćete za sebe naći mesa. Dakle, kost svake životinje pri čijem je klanju spomenuto Allahovo ime. I ovo je ispravnije, jer je Muslimova predaja ovog hadisa vjerodostojnija.

[339] Kostima i balegom jer su oni hrana vaše braće džina i njihovih životinja.

[340] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu* i Muslim u *Sahihu*.

٣٤٩١. حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ حُجْرٍ أخبرنا إِسْمَعِيلُ بْنُ جَعْفَرٍ أخبرنا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ جَعْفَرِ بْنِ نَجيحٍ عَنِ الْعَلَاءِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّهُ قَالَ: قَالَ نَاسٌ مِنْ أَصْحَابِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ مَنْ هَؤُلَاءِ الَّذِينَ ذَكَرَ اللَّهُ إِنْ تَوَلَّيْنَا اسْتُبْدِلُوا بِنَا ثُمَّ لَمْ يَكُونُوا أَمْثَالَنَا؟ قَالَ: وَكَانَ سَلْمَانُ بِجَنْبِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ. قَالَ: فَضَرَبَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَخِذَ سَلْمَانَ وَقَالَ: هَذَا وَأَصْحَابُهُ. وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ لَوْ كَانَ الْإِيمَانُ مَنُوطًا بِالثُّرَيَّا لَتَنَاوَلَهُ رِجَالٌ مِنْ فَارِسَ.

وَعَبْدُ اللَّهِ بْنُ جَعْفَرِ بْنِ نَجِيحٍ هُوَ وَالِدُ عَلِيِّ بْنِ الْمَدِينِيِّ. وَقَدْ رَوَى عَلِيُّ بْنُ حُجْرٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ جَعْفَرٍ الْكَثِيرَ. و حَدَّثَنَا عَلِيٌّ بِهَذَا الْحَدِيثِ عَنْ إِسْمَعِيلَ بْنِ جَعْفَرِ بْنِ نَجِيحٍ.

47. Iz sure *Muhammed*[341]

U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog:

3489. ISPRIČAO NAM JE Abd b. Humejd; kaže: Obavijestio nas je Abdur-Rezzak; kaže: Nas je obavijestio Ma'mer, prenijevši od Zuhrija, on od Ebu Selemea, a on od Ebu Hurejrea: "(Kad je objavljeno)**:** ***Traži oprosta za svoje grijehe i za vjernike i vjernice***[342]**, Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, reče: Ja sedamdeset puta dnevno zatražim oprost od Allaha."**

Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[343] Prenosi se od Ebu Hurejrea, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, koji je kazao: "Ja stotinu puta dnevno zatražim oprost od Allaha."[344] Prenio ga je Muhammed b. Amr od Ebu Selemea, a on od Ebu Hurejrea.

3490. ISPRIČAO NAM JE Abd b. Humejd; kaže: Obavijestio nas je Abdur-Rezzak; kaže: Nas je obavijestio neki šejh iz Medine, prenijevši od Alaa b. Abdur-Rahmana[345], on od svoga oca, a on od Ebu Hurejrea, koji je kazao: **"Jednog dana Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, prouči ovaj ajet: *A ako glave okrenete, On će vas drugim narodom zamijeniti, koji onda kao što ste vi neće biti.*[346] Prisutni upitaše: A sa kim**

---

[341] Naziva se i sura *El-Kital.* Objavljena je u Medini.

[342] *Muhammed,* 19. ajet, a koji u cijelosti glasi: "Znaj da nema Boga osim Allaha! Traži oprosta za svoje grijehe i za vjernike i vjernice! Allah zna kud se krećete i gdje boravite."

[343] Bilježi ga i El-Buhari u *Sahihu.*

[344] U Buharijevoj predaji ovog hadisa stoji da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: "Tako mi Allaha ja od Allaha zatražim oprost i pokajem Mu se..."

[345] Ala b. Abdur-Rahman b. Jakub el-Hareki.

[346] *Muhammed*, dio 38. ajeta, a koji u cijelosti glasi: "Vi se, eto, pozivate da trošite na Allahovu Putu, ali, neki od vas su škrti, - a ko škrtari, na svoju štetu škrtari, jer Allah je bogat, a vi ste siromašni. A ako glave okrenete, On će vas drugim narodom zamijeniti, koji onda kao što ste vi neće biti."

će nas zamijeniti? Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, potapša Selmana[347] po ramenu, a onda reče: Sa ovim i njegovim narodom."

Ovaj hadis je garibun.[348] O njegovu senedu se polemisalo. Također je i Abdullah b. Džafer ovaj hadis prenio od Alaa b. Abdur-Rahmana.

3491. ISPRIČAO NAM JE Ali b. Hudžr; kaže: Obavijestio nas je Ismail b. Džafer; kaže: Nas je obavijestio Abdullah b. Džafer b. Nedžih, prenijevši od Alaa b. Abdur-Rahmana, on od svoga oca, a on od Ebu Hurejrea, koji je kazao: **"Neki ashabi upitaše Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem: Allahov Poslaniče, ko su oni koje je Allah spomenuo da će nas njima zamijeniti, ukoliko mi glavu okrenemo, a koji kao što smo mi neće biti? Pored njega se, u tom momentu, nalazište Selman. Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, potapša Selmana po stegnu i reče: Ovaj i njegovi sunarodnjaci. Tako mi Onoga u čijoj je ruci moja duša, kad bi iman bio okačen o zvijezdu, Perzijanci bi ga dohvatili."**

Abdullah b. Džafer b. Nedžih je otac Alija b. El-Medinija. Ali b. Hudžr je mnoge hadise prenio od Abdullaha b. Džafera. Ispričao nam je Ali ovaj hadis prenijevši ga od Ismaila b. Džafera b. Nedžiha.

٤٨. وَمِنْ سُورَةِ الْفَتْحِ *

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

٣٤٩٢. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ أخبرنا مُحَمَّدُ بْنُ خَالِدٍ ابْنُ عَثْمَةَ أخبرنا مَالِكُ بْنُ أَنَسٍ عَنْ زَيْدِ بْنِ أَسْلَمَ عَنْ أَبِيهِ قَالَ: سَمِعْتُ عُمَرَ بْنَ الْخَطَّابِ يَقُولُ: كُنَّا مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي بَعْضِ أَسْفَارِهِ فَكَلَّمْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَسَكَتَ. ثُمَّ كَلَّمْتُهُ فَسَكَتَ. ثُمَّ كَلَّمْتُهُ فَسَكَتَ. فَحَرَّكْتُ رَاحِلَتِي فَتَنَحَّيْتُ وَقُلْتُ: ثَكِلَتْكَ أُمُّكَ يَا ابْنَ الْخَطَّابِ نَزَرْتَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ كُلُّ ذَلِكَ لَا يُكَلِّمُكَ. مَا أَخْلَقَكَ بِأَنْ يَنْزِلَ فِيكَ قُرْآنٌ. قَالَ: فَمَا نَشِبْتُ أَنْ سَمِعْتُ صَارِخًا يَصْرُخُ بِي. قَالَ: فَجِئْتُ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ يَا ابْنَ الْخَطَّابِ لَقَدْ أُنْزِلَ عَلَيَّ هَذِهِ اللَّيْلَةَ سُورَةٌ مَا أُحِبُّ أَنَّ لِي مِنْهَا مَا طَلَعَتْ عَلَيْهِ الشَّمْسُ: إِنَّا فَتَحْنَا لَكَ فَتْحًا مُبِينًا. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ صَحِيحٌ.

٣٤٩٣. حَدَّثَنَا عَبْدُ بْنُ حُمَيْدٍ أخبرنا عَبْدُ الرَّزَّاقِ عَنْ مَعْمَرٍ عَنْ قَتَادَةَ عَنْ أَنَسٍ قَالَ: نَزَلَتْ عَلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ (لِيَغْفِرَ لَكَ اللَّهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِكَ وَمَا تَأَخَّرَ) مَرْجِعَهُ مِنَ الْحُدَيْبِيَةِ

---

[347] Selman El-Farisi poznati Vjerovjesnikov, sallallahu alejhi ve sellem, ashab porijeklom Perzijanac.

[348] Ovaj hadis je garibun. U njegovu senedu je neki šejh iz Medine koji je kao prenosilac hadisa nepoznat (medžhul).

فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: لَقَدْ نَزَلَتْ عَلَيَّ آيَةٌ أَحَبُّ إِلَيَّ مِمَّا عَلَى الْأَرْضِ. ثُمَّ قَرَأَهَا النَّبِيُّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَيْهِمْ فَقَالُوا: هَنِيئًا مَرِيئًا يَا رَسُولَ اللَّه قَدْ بَيَّنَ اللَّهُ لَكَ مَاذَا يُفْعَلُ بِكَ, فَمَاذَا يُفْعَلُ بِنَا؟ فَنَزَلَتْ عَلَيْهِ: (لِيُدْخِلَ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ) حَتَّى بَلَغَ (فَوْزًا عَظِيمًا). هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ. وَفِيهِ عَنْ مُجَمِّعِ بْنِ جَارِيَةَ *

٣٤٩٤. حَدَّثَنَا عَبْدُ بْنُ حُمَيْدٍ قَالَ: حَدَّثَنِي سُلَيْمَانُ بْنُ حَرْبٍ أخبرنا حَمَّادُ بْنُ سَلَمَةَ عَنْ ثَابِتٍ عَنْ أَنَسٍ: أَنَّ ثَمَانِينَ هَبَطُوا عَلَى رَسُولِ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَأَصْحَابِهِ مِنْ جَبَلِ التَّنْعِيمِ عِنْدَ صَلَاةِ الصُّبْحِ وَهُمْ يُرِيدُونَ أَنْ يَقْتُلُوهُ. فَأُخِذُوا أَخْذًا فَأَعْتَقَهُمْ رَسُولُ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَأَنْزَلَ اللَّهُ: (وَهُوَ الَّذِي كَفَّ أَيْدِيَهُمْ عَنْكُمْ وَأَيْدِيَكُمْ عَنْهُمْ) الْآيَةَ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

٣٤٩٥. حَدَّثَنَا الْحَسَنُ بْنُ قَزَعَةَ الْبَصْرِيُّ أخبرنا سُفْيَانُ بْنُ حَبِيبٍ عَنْ شُعْبَةَ عَنْ ثُوَيْرٍ عَنْ أَبِيهِ عَنِ الطُّفَيْلِ بْنِ أُبَيِّ بْنِ كَعْبٍ عَنْ أَبِيهِ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: (وَأَلْزَمَهُمْ كَلِمَةَ التَّقْوَى) قَالَ: لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ. هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ لَا نَعْرِفُهُ مَرْفُوعًا إِلَّا مِنْ حَدِيثِ الْحَسَنِ بْنِ قَزَعَةَ. وَسَأَلْتُ أَبَا زُرْعَةَ عَنْ هَذَا الْحَدِيثِ فَلَمْ يَعْرِفْهُ مَرْفُوعًا إِلَّا مِنْ هَذَا الْوَجْهِ *

48. Iz sure *El-Feth*

U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog:

3492. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Beššar; kaže: Obavijestio nas je Muhammed b. Halid b. Asme; kaže: Nas je obavijestio Malik b. Enes, prenijevši od Zejda b. Eslema, a on od svoga oca, koji je kazao: **"Čuo sam Omera b. Hattaba kada veli: Bili smo sa Vjerovjesnikom, sallallahu alejhi ve sellem, na jednom putovanju[349]. Obratio sam se Allahovu Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, a on je šutio[350]. Potom sam mu se ponovo obratio, a on je šutio.[351] Onda sam se nagnuo naprijed i potjerao svoju jahalicu govoreći: Jadan ne bio, sine Hattabov! Tri puta zapitkuješ Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, a on ti i ne prozbori. Kako bi bilo dobro da u vezi sa tobom bude objavljen Kur'an. Reče: Nisam dugo čekao kad začuh nekoga kako me zove. Otiđoh, veli, Allahovu Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, a on reče: Sine**

---

[349] Iz predaje koju bilježi Et-Taberani da se vidjeti da je to putovanje bilo na umru kada su zaustavljeni na Hudejbiji, i kada je potpisan čuveni ugovor na Hudejbiji između Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, i mekkanskih idolopoklonika. Kurtubi smatra da se ovo desilo prilikom povratka sa Hudejbije.

[350] U Buharijevoj predaji stoji: "Šutio je i nije odgovarao na njegova pitanja."

[351] Iz ovoga se vidi da je Omer više puta postavio pitanje Allahovu Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, ali nije dobio odgovor. Najvjerovatnije mu nije odgovarao, kako tvrdi El-Mubarekfori, zato što je u tom momentu primao Objavu.

Hattabov, ove noći mi je objavljena sura koja mi je draža od svega onoga što Sunce obasjava. To je: ***Inna fetahna leke fethan mubina*** (Mi ćemo ti dati sigurnu pobjedu)."[352] Ovaj hadis je hasenun-garibun-sahihun.[353]

3493. ISPRIČAO NAM JE Abd b. Humejd; kaže: Obavijestio nas je Abdur-Rezzak, prenijevši od Ma'mera, on od Katadea, a on od Enesa, koji je kazao: **"Prilikom povratka sa Hudejbije Vjerovjesniku, sallallahu alejhi ve sellem, bi objavljeno:** ***da bi ti Allah ranije i kasnije krivice oprostio***[354]**, a Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, reče: Objavljen mi je jedan ajet koji mi je draži od svega onoga što je na Zemlji, a onda ga Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, prouči.** (Kad ga čuše), **prisutni rekoše: Nek ti je mubarek, Allahov Poslaniče! Allah ti je objelodanio šta će biti s tobom, a šta će biti sa nama? Tim povodom mu bi objavljeno:** ***da bi vjernike i vjernice uveo u džennetske bašče kroz koje će rijeke teći, u kojima će vječno boraviti, i da bi prešao preko hrđavih postupaka njihovih - a to je u Allaha veliki uspjeh***[355]**."** Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[356] Na ovu temu prenesen je hadis i od Mudžemea b. Džarijea.

3494. ISPRIČAO NAM JE Abd b. Humejd i kazao: Ispričao mi je Sulejman b. Harb; kaže: Obavijestio nas je Hammad b. Seleme, prenijevši od Sabita, a on od Enesa: **"Njih osamdeset se spustilo sa brda Et-Ten'im u vrijeme sabahskog namaza, prema Allahovu Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, i njegovim ashabima želeći da ga ubiju.[357] Bijahu zarobljeni, a Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, ih oslobodi i oprosti im. Tim povodom Uzvišeni Allah objavi:** ***On je zadržao ruke njihove od vas i vaše od njih usred Mekke, i to nakon što vam je pružio mogućnost da ih pobijete, - a Allah dobro vidi ono što vi radite***[358]**."** Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[359]

3495. ISPRIČAO NAM JE Hasan b. Kaza'a el-Basri; kaže: Obavijestio nas je Sufjan b. Habib, prenijevši od Šu'bea, on od Suvejra, on od svoga oca[360], on od Tufejla b. Ubejja b. Ka'ba, on od svoga oca, a on od

---

[352] Većina učenjaka smatra da je obećana pobjeda stigla za vrijeme pregovora na Hudejbuji, a da je potpisani ugovor plod te pobjede. Neki tvrde da je obećana pobjeda stigla u vrijeme oslobođenja Mekke. Neki tvrde da se to dogodilo prilikom osvojenja Hajbera. Prvo mišljenje je, po mišljenju El-Mubarekforija, najmeritornije.

[353] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*, El-Buhari u *Sahihu* i En-Nesai u *Sunenu*.

[354] *El-Feth,* 2. ajet.

[355] *El-Feth,* 5. ajet.

[356] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu* i El-Buhari i Muslim u *Sahihima*.

[357] U Ahmed b. Hanbelovoj predaji stoji: da se osamdeset naoružanih ljudi iz Mekke na Hudejbiji spustilo niz brdo Et-Tenim, dok je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, sa ashabima bio na sabahskom namazu s ciljem da ga ubiju.

[358] *El-Feth,* 24. ajet.

[359] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*, Muslim u *Sahihu*, te Ebu Davud i En-Nesai u *Sunenima*.

[360] Otac mu se zvao Seid b. Alafe Ebu Fahite.

Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, (da je o riječima Uzvišenog): ***i obavezao ih da ispunjavaju ono zbog čega će postati pravi vjernici***[361], **kazao:** (Te riječi su): **Samo je Allah Bog.".**

Ovaj hadis je garibun.[362] Kao merfu' hadis nam je poznat samo preko Hasana b. Kaza'e. Pitao sam Ebu Zur'u o ovom hadisu pa je i njemu, kao merfu' hadis, bio poznat samo sa ovim senedom.

٤٩. وَمِنْ سُورَةِ الْحُجُرَاتِ *

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

٣٤٩٦. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْمُثَنَّى أخبرنا مُؤَمَّلُ بْنُ إِسْمَعِيلَ أخبرنا نَافِعُ بْنُ عُمَرَ بْنِ جَمِيلٍ الْجُمَحِيُّ قال: حَدَّثَنَا ابْنُ أَبِي مُلَيْكَةَ قَالَ: حَدَّثَنِي عَبْدُ اللَّهِ بْنُ الزُّبَيْرِ: أَنَّ الْأَقْرَعَ بْنَ حَابِسٍ قَدِمَ عَلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ. فَقَالَ أَبُو بَكْرٍ: يَا رَسُولَ اللَّه اسْتَعْمِلْهُ عَلَى قَوْمِه. فَقَالَ عُمَرُ: لَا تَسْتَعْمِلْهُ يَا رَسُولَ اللَّه. فَتَكَلَّمَا عِنْدَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْه وَسَلَّمَ حَتَّى ارْتَفَعَتْ أَصْوَاتُهُمَا. فَقَال أَبُو بَكْرٍ لِعُمَرَ: مَا أَرَدْتَ إِلَّا خِلَافِي. فَقَالَ عمر مَا أَرَدْتُ خِلَافَكَ. قَالَ: فَنَزَلَتْ هَذِه الْآيَةَ: (يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَرْفَعُوا أَصْوَاتَكُمْ فَوْقَ صَوْتِ النَّبِيِّ). قَالَ: فَكَانَ عُمَرُ بْنُ الْخَطَّابِ بَعْدَ ذَلِكَ إِذَا تَكَلَّمَ عِنْدَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْه وَسَلَّمَ لَمْ يُسْمِعْ كَلَامَهُ حَتَّى يَسْتَفْهِمَهُ. قَالَ: وَمَا ذَكَرَ ابْنُ الزُّبَيْرِ جَدَّهُ يَعْنِي أَبَا بَكْرٍ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ. وَقَدْ رَوَاهُ بَعْضُهُمْ عَنِ ابْنِ أَبِي مُلَيْكَةَ مُرْسَلًا وَلَمْ يَذْكُرْ فِيه عَنْ عَبْدِ اللَّه بْنِ الزُّبَيْرِ *

٣٤٩٧. حَدَّثَنَا أَبُو عَمَّارٍ الْحُسَيْنُ بْنُ حُرَيْثٍ أخبرنا الْفَضْلُ بْنُ مُوسَى عَنِ الْحُسَيْنِ بْنِ وَاقِدٍ عَنْ أَبِي إِسْحَقَ عَنِ الْبَرَاءِ بْنِ عَازِبٍ فِي قَوْلِه تعالى: (إِنَّ الَّذِينَ يُنَادُونَكَ مِنْ وَرَاءِ الْحُجُرَاتِ) قَالَ: قَامَ رَجُلٌ فَقَالَ يَا رَسُولَ اللَّه إِنَّ حَمْدِي زَيْنٌ وَإِنَّ ذَمِّي شَيْنٌ. فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّه عَلَيْه وَسَلَّمَ: ذَاكَ اللَّهُ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ *

٣٤٩٨. حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّه بْنُ إِسْحَقَ الْجَوْهَرِيُّ الْبَصْرِيُّ أخبرنا أَبُو زَيْدٍ صَاحِبُ الْهَرَوِيِّ عَنْ شُعْبَةَ عَنْ دَاوُدَ بْنِ أَبِي هِنْدٍ قَال: سَمِعْتُ الشَّعْبِيَّ يُحَدِّثُ عَنْ أَبِي جَبِيرَةَ بْنِ الضَّحَّاكِ قَالَ: كَانَ الرَّجُلُ

---

361 *El-Feth,* dio 26. ajeta, a koji u cijelosti glasi: "Kad su nevjernici srca svoja punili žarom, žarom paganskim, Allah je spustio smirenost Svoju na Poslanika Svoga i na vjernike i obavezao ih da ispunjavaju ono zbog čega će postati pravi vjernici, - a oni i jesu najpreči i najdostojniji za to -, a Allah sve zna."

362 Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel i Ibn Merdivejh u *Musnedima*, Ed-Darekutni u djelu *El-Efrad* i El-Bejheki u djelu *El-Esmau ves-sifat.*

مِنَّا يَكُونَ لَهُ الاسْمَانِ وَالثَّلَاثَةُ فَيُدْعَى بِبَعْضِهَا فَعَسَى أَنْ يَكْرَهَ. قَالَ: فَنَزَلَتْ هَذِهِ الْآيَةَ: (**وَلَا تَنَابَزُوا بِالْأَلْقَابِ**). هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ.

٣٤٩٩. حَدَّثَنَا أَبُو سَلَمَةَ يَحْيَى بْنُ خَلَفٍ أخبرنا بِشْرُ بْنُ الْمُفَضَّلِ عَنْ دَاوُدَ بْنِ أَبِي هِنْدٍ عَنِ الشَّعْبِيِّ عَنْ أَبِي جَبِيرَةَ بْنِ الضَّحَّاكِ **نَحْوَهُ**. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ. و أَبُو جَبِيرَةَ **بْنِ الضَّحَّاكِ هُوَ** أَخُو ثَابِتِ بْنِ الضَّحَّاكِ أَنْصَارِيٌّ. *

٣٥٠٠. حَدَّثَنَا عَبْدُ بْنُ حُمَيْدٍ أخبرنا عُثْمَانُ بْنُ عُمَرَ عَنِ الْمُسْتَمِرِّ بْنِ الرَّيَّانِ عَنْ أَبِي نَضْرَةَ قَالَ: قَرَأَ أَبُو سَعِيدٍ الْخُدْرِيُّ: (**وَاعْلَمُوا أَنَّ فِيكُمْ رَسُولَ اللَّهِ لَوْ يُطِيعُكُمْ فِي كَثِيرٍ مِنَ الْأَمْرِ لَعَنِتُّمْ**) **قَالَ: هَذَا نَبِيُّكُمْ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُوحَى إِلَيْهِ. وَخِيَارُ أَئِمَّتِكُمْ لَوْ أَطَاعَهُمْ فِي كَثِيرٍ مِنَ الْأَمْرِ لَعَنِتُوا فَكَيْفَ بِكُمُ الْيَوْمَ؟** هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ. قَالَ عَلِيُّ بْنُ الْمَدِينِيِّ: سَأَلْتُ يَحْيَى بْنَ سَعِيدٍ الْقَطَّانَ عَنِ الْمُسْتَمِرِّ بْنِ الرَّيَّانِ فَقَالَ ثِقَةٌ *

٣٥٠١. حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ حُجْرٍ أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ جَعْفَرٍ أخبرنا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ دِينَارٍ عَنِ ابْنِ عُمَرَ: **أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ خَطَبَ النَّاسَ يَوْمَ فَتْحِ مَكَّةَ فَقَالَ: يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّ اللَّهَ قَدْ أَذْهَبَ عَنْكُمْ عُبِّيَّةَ الْجَاهِلِيَّةِ وَتَعَاظُمَهَا بِآبَائِهَا. فَالنَّاسُ رَجُلَانِ: بَرٌّ تَقِيٌّ كَرِيمٌ عَلَى اللَّهِ وَفَاجِرٌ شَقِيٌّ هَيِّنٌ عَلَى اللَّهِ. وَالنَّاسُ بَنُو آدَمَ وَخَلَقَ اللَّهُ آدَمَ مِنْ تُرَابٍ. قَالَ اللَّهُ: (يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّا خَلَقْنَاكُمْ مِنْ ذَكَرٍ وَأُنْثَى وَجَعَلْنَاكُمْ شُعُوبًا وَقَبَائِلَ لِتَعَارَفُوا إِنَّ أَكْرَمَكُمْ عِنْدَ اللَّهِ أَتْقَاكُمْ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ خَبِيرٌ**). هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ. لَا نَعْرِفُهُ مِنْ حَدِيثِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ دِينَارٍ عَنِ ابْنِ عُمَرَ إِلَّا مِنْ هَذَا الْوَجْهِ. وَعَبْدُ اللَّهِ بْنُ جَعْفَرٍ يُضَعَّفُ. ضَعَّفَهُ يَحْيَى بْنُ مَعِينٍ وَغَيْرُهُ. وَ هُوَ وَالِدُ عَلِيِّ بْنِ الْمَدِينِيِّ. وَفِي الْبَابِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ وَابْنِ عَبَّاسٍ.

٣٥٠٢. حَدَّثَنَا الْفَضْلُ بْنُ سَهْلٍ الْبَغْدَادِيُّ الْأَعْرَجُ وَغَيْرُ وَاحِدٍ قَالُوا: أَخْبَرَنَا يُونُسُ بْنُ مُحَمَّدٍ عَنْ سَلَّامِ بْنِ أَبِي مُطِيعٍ عَنْ قَتَادَةَ عَنِ الْحَسَنِ عَنْ سَمُرَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: **الْحَسَبُ الْمَالُ، وَالْكَرَمُ التَّقْوَى**. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ غَرِيبٌ مِنْ حَدِيثِ سَمُرَةَ. لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ حَدِيثِ سَلَّامِ بْنِ أَبِي مُطِيعٍ *

49. Iz sure *El-Hudžurat*

U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog:

3496. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Musenna; kaže: Obavijestio nas je Muemmel b. Ismail; kaže: Nas je obavijestio Nafi' b. Omer b. Džemil el-Džumehi i kazao: Ispričao nam je Ibn Ebu Mulejke i kazao: **"Meni je ispričao Abdullah b. Zubejr da je Akre' b. Habis došao Vjerovjesniku,**

sallallahu alejhi ve sellem, a Ebu Bekr će: Allahov Poslaniče, imenuj ga namjesnikom u njegovu narodu! Nemoj ga imenovati, Allahov Poslaniče, reče Omer. Nastaviše njih dvojica polemisati pred Vjerovjesnikom, sallallahu alejhi ve sellem, da su i ton podigli. Tada Ebu Bekr reče Omeru: Namjera ti je samo da meni kontriraš. Omer na to reče: Nije mi namjera da ti kontriram. Tim povodom bi objavljen ovaj ajet: ***O, vjernici, ne dižite glasove svoje iznad Vjerovjesnikova glasa!***[363] **Omer je, veli, nakon toga tako tiho govorio pred Vjerovjesnikom, sallallahu alejhi ve sellem, da često ne bi čuo šta je rekao nego bi tražio da mu to ponovi. Ibn Zubejr, veli, nije spomenuo i djeda Ebu Bekra, da je tako činio."**

Ovaj hadis je garibun-hasenun.[364] Neki su ga od Ibn Ebu Mulejkea prenijeli kao mursel-hadis ne spomenuvši u njegovu senedu: od Abdullaha b. Zubejra.

3497. ISPRIČAO NAM JE Ebu Ammar Husejn b. Hurejs; kaže: Obavijestio nas je Fadl b. Musa, prenijevši od Husejna b. Vakida, on od Ebu Ishaka, a on od Beraa b. Aziba da je o riječima Uzvišenog: ***Većina onih koji te dozivaju ispred soba***[365]**, kazao: Ustade neki čovjek i reče: Allahov Poslaniče, ja** (kad) **hvalim, hvalim samo ono što je dobro, a** (kad) **kudim, kudim samo ono što je loše. Na to će Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem: Tako** (radi) **i Uzvišeni Allah."** Ovaj hadis je hasenun-garibun.[366]

3498. ISPRIČAO NAM JE Abdullah b. Ishak el-Dževheri el-Basri; kaže: Obavijestio nas je Ebu Zejd[367], Heravijev učenik, prenijevši od Šu'bea, on od Davuda b. Ebu Hinda koji je kazao: Čuo sam Ša'bija kada priča od Džebirea b. Dahhaka da je rekao: **"Među nama je bilo ljudi koji su imali po dva tri naziva. Zvali bi ga nekim od njih, a on to, možda, nije volio pa je, veli, objavljen ovaj ajet:** ***i ne zovite jedni druge ružnim nadimcima***[368]**."** Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[369]

3499. ISPRIČAO NAM JE Ebu Seleme Jahja b. Halef; kaže: Obavijestio nas je Bišr b. Mufeddal, prenijevši od Davuda b. Ebu Hinda, on

---

[363] *El-Hudžurat,* 2. ajet, a koji u cijelosti glasi: "O vjernici, ne dižite glasove svoje iznad Vjerovjesnikova glasa i ne razgovarajte s njim glasno, kao što glasno jedan s drugim razgovarate, da ne bi bila poništena vaša djela, a da vi ne primijetite!"

[364] Sličan smisao bilježi i El-Buhari u *Sahihu.*

[365] *El-Hudžurat,* 4. ajet, a koji u cijelosti glasi: "Većina onih koji te dozivaju ispred soba nije dovoljno pametna."

[366] Bilježi ga i Ibn Džerir et-Taberi u *Tefsiru.*

[367] Ebu Zejd Seid b. Rebi' el-Amiri el-Hareši el-Herevi el-Basri pouzdan je prenosilac hadisa. Pripadao je devetoj generaciji. Bavio se prodajom odjeće.

[368] *El-Hudžurat,* dio 11. ajeta, a koji u cijelosti glasi: "O, vjernici, neka se muškarci jedni drugima ne rugaju, možda su oni bolji od njih, a ni žene drugim ženama, možda su one bolje od njih! I ne kudite jedni druge i ne zovite jedni druge ružnim nadimcima! O, kako je ružno da se vjernici spominju podrugljivim nadimcima! A oni koji se ne pokaju - sami sebi čine nepravdu."

[369] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu* i Ebu Davud i Ibn Madže u *Sunenima.*

od Ša'bija, a on od Ebu Džebirea b. Dahhaka **slično prethodnom hadisu.** Ebu Džebire b. Dahhak je brat Sabita b. Dahhaka el-Ensarija.

3500. ISPRIČAO NAM JE Abd b. Humejd; kaže: Obavijestio nas je Osman b. Omer, prenijevši od Mustemira b. Rejjana[370], a on od Ebu Nadrea, koji je kazao: **"Ebu Seid el-Hudri je proučio: *I znajte da je među vama Allahov Poslanik; kada bi vas on u mnogo čemu poslušao, doista biste nastradali*[371] i rekao: To je bio vaš Vjerovjesnik koji,** (iako mu) **je silazila Objava, da je u mnogo čemu poslušao vaše prvake** (ashabe)**, stradali bi, šta mislite šta bi tek bilo danas sa vama[372]?"**

Ovaj hadis je garibun-hasenun-sahihun. Ali b. El-Medini veli: Upitao sam Jahjaa b. Seida el-Kattana za Mustemira b. Rejjana pa je rekao da je pouzdan.

3501. ISPRIČAO NAM JE Ali b. Hudžr; kaže: Obavijestio nas je Abdullah b. Džafer; kaže: Nas je obavijestio Abdullah b. Dinar, prenijevši od Ibn Omera, da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, na dan oslobođenja Mekke održao govor u kome je rekao: **"O, ljudi! Allah je od vas odstranio džahilijjetski ponos i njegovo hvalisanje precima! Ljudi se dijele na dvije vrste: dobar - bogobojazan, kod Allaha plemenit i loš - nesretan, kod Allaha beznačajan. Svi su ljudi Ademovi potomci, a Allah je Adema stvorio od zemlje. Allah kaže: *O, ljudi, Mi vas od jednog čovjeka i jedne žene stvaramo i na narode i plemena vas dijelimo da biste se upoznali. Najugledniji kod Allaha je onaj koji ga se najviše boji, Allah, uistinu, sve zna i nije Mu skriveno ništa*[373]."**

Ovaj hadis je garibun. Svi hadisi koji su došli preko Abdullaha b. Dinara od Ibn Omera poznati su nam samo sa ovim senedom. Abdullah b. Džafer je slab prenosilac hadisa. Slabim su ga smatrali Jahja b. Mein i drugi. On je otac Alija b. El-Medinija. O ovoj temu preneseni su hadisi i od Ebu Hurejrea i Abdullaha b. Abbasa.

3502. ISPRIČALI SU NAM Fadl b. Suhejl el-Bagdadi el-Aredž i drugi i kazali: Obavijestio nas je Junus b. Muhammed[374], prenijevši od Sellama b. Ebu Muti'a[375], on od Katadea, on od Hasana[376], on od Semurea, a on od

---

[370] Mustemir b. Rejjan el-Ejadi ez-Zuhri Ebu Abdullah el-Basri bio je pouzdan prenosilac hadisa i pobožan čovjek. Pripadao je šestoj generaciji.

[371] *El-Hudžurat,* 7. ajet, a koji u cijelosti glasi: "I znajte da je među vama Allahov Poslanik; kada bi vas on u mnogo čemu poslušao, doista biste nastradali; ali Allah je nekima od vas pravo vjerovanje omilio i u srcima vašim ga lijepim prikazao, a nezahvalnost i neposlušnost vam omrzio. Takvi su na Pravom Putu."

[372] Tj. šta bi tek bilo da se danas, u mnogo čemu, poslušate vi (tabi'ini).

[373] *El-Hudžurat,* 13. ajet.

[374] Junus b. Muhammed el-Bagdadi el-Mueddib.

[375] Sellam b. Ebu Muti' el-Huzai el-Basri pouzdan je prenosilac hadisa i vrstan poznavalac sunneta. Pripadao je sedmoj generaciji.

[376] Hasan el-Basri.

Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, koji je kazao: **"Ugled se postiže imetkom, a plemenitost bogobojaznošću!"**

Semureov hadis je hasenun-garibun-sahihun.[377] Poznat nam je samo preko Sellama b. Ebu Muti'a.

٥٠. وَمِنْ سُورَةِ ق *

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

٣٥٠٣. حَدَّثَنَا عَبْدُ بْنُ حُمَيْدٍ أَخْبَرَنَا يُونُسُ بْنُ مُحَمَّدٍ ح أَخْبَرَنَا شَيْبَانُ عَنْ قَتَادَةَ أَخْبَرَنَا أَنَسُ بْنُ مَالِكٍ أَنَّ نَبِيَّ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: **لَا تَزَالُ جَهَنَّمُ تَقُولُ: (هَلْ مِنْ مَزِيدٍ) حَتَّى يَضَعَ فِيهَا رَبُّ الْعِزَّةِ قَدَمَهُ. فَتَقُولُ: قَطْ قَطْ وَعِزَّتِكَ وَيُزْوَى بَعْضُهَا إِلَى بَعْضٍ.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ غَرِيبٌ مِنْ هَذَا الْوَجْهِ. وَفِيهِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عن النبى صلى الله عليه و سلم *

50. Iz sure *Kâf*

U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog:

3503. ISPRIČAO NAM JE Abd b. Humejd; kaže: Obavijestio nas je Junus b. Muhammed; kaže: Nas je obavijestio Šejban[378], prenijevši od Katadea, koji je kazao: Obavijestio nas je Enes b. Malik da je Allahov Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Neprestano će Džehennem govoriti: Ima li još? sve dok Uzvišeni Gospodar ne stavi Svoje stopalo, tad će reći: Dosta mi je, dosta mi je, tako mi Tvoje veličine! i skupit će se njegovi krajevi jedan uz drugi."**

Ovaj hadis je, sa ovim senedom, hasenun-sahihun-garibun.[379] U njegovu senedu stoji i od Ebu Hurejrea od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem.

٥١. وَمِنْ سُورَةِ الذَّارِيَاتِ *

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

٣٥٠٤. حَدَّثَنَا ابْنُ أَبِي عُمَرَ أَخْبَرَنَا سُفْيَانُ بْنُ عُيَيْنَةَ عَنْ سَلَّامٍ عَنْ عَاصِمِ بْنِ أَبِي النَّجُودِ عَنْ أَبِي وَائِلٍ عَنْ رَجُلٍ مِنْ رَبِيعَةَ قَالَ: قَدِمْتُ الْمَدِينَةَ فَدَخَلْتُ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَذَكَرْتُ عِنْدَهُ وَافِدَ عَادٍ. فَقُلْتُ أَعُوذُ بِاللَّهِ أَنْ أَكُونَ مِثْلَ وَافِدِ عَادٍ. فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّه

---

[377] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*, Ibn Madže u *Sunenu* i Hakim u *Mustedreku*.

[378] Šejban b. Abdur-Rahman et-Temimi en-Nehvi Ebu Muavija el-Basri pouzdan je prenosilac hadisa. Autor je nekih djela. Pripadao je sedmoj generaciji. Kasnije je živio u Kufi.

[379] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu* i El-Buhari i Muslim u *sahihima*.

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: وَمَا وَافِدُ عَادٍ؟ قال فَقُلْتُ: عَلَى الْخَبِيرِ بِهَا سَقَطْتَ. إِنَّ عَادًا لَمَّا أُقْحِطَتْ بَعَثَتْ قَيْلًا فَنَزَلَ عَلَى بَكْرِ بْنِ مُعَاوِيَةَ فَسَقَاهُ الْخَمْرَ وَغَنَّتْهُ الْجَرَادَتَانِ ثُمَّ خَرَجَ يُرِيدُ جِبَالَ مَهْرَةَ. فَقَالَ: اللَّهُمَّ إِنِّي لَمْ آتِكَ لِمَرِيضٍ فَأُدَاوِيَهُ وَلَا لِأَسِيرٍ فَأُفَادِيَهُ فَاسْقِ عَبْدَكَ مَا كُنْتَ مُسْقِيَهُ وَاسْقِ مَعَهُ بَكْرَ بْنَ مُعَاوِيَةَ, يَشْكُرُ لَهُ الْخَمْرَ الَّتِي سَقَاهُ, فَرُفِعَ لَهُ سَحَابَاتٌ فَقِيلَ لَهُ: اخْتَرْ إِحْدَاهُنَّ. فَاخْتَارَ السَّوْدَاءَ مِنْهُنَّ . فَقِيلَ لَهُ: خُذْهَا رَمَادًا رِمْدِدًا. لَا تَذَرُ مِنْ عَادٍ أَحَدًا. وَذُكِرَ أَنَّهُ لَمْ يُرْسَلْ عَلَيْهِمْ مِنَ الرِّيحِ إِلَّا قَدْرُ هَذِهِ الْحَلْقَةِ يَعْنِي حَلْقَةَ الْخَاتَمِ. ثُمَّ قَرَأَ: (إِذْ أَرْسَلْنَا عَلَيْهِمُ الرِّيحَ الْعَقِيمَ مَا تَذَرُ مِنْ شَيْءٍ أَتَتْ عَلَيْهِ) الْآيَةَ. وَقَدْ رَوَى غَيْرُ وَاحِدٍ هَذَا الْحَدِيثَ عَنْ سَلَّامٍ أَبِي الْمُنْذِرِ عَنْ عَاصِمِ بْنِ أَبِي النَّجُودِ عَنْ أَبِي وَائِلٍ عَنِ الْحَارِثِ بْنِ حَسَّانَ. وَيُقَالُ لَهُ الْحَارِثُ بْنُ يَزِيدَ.

٣٥٠٥. حَدَّثَنَا عَبْدُ بْنُ حُمَيْدٍ أخبرنا زَيْدُ بْنُ حُبَابٍ أخبرنا سَلَّامُ بْنُ سُلَيْمَانَ النَّحْوِيُّ أَبُو الْمُنْذِرِ أخبرنا عَاصِمُ بْنُ أَبِي النَّجُودِ عَنْ أَبِي وَائِلٍ عَنِ الْحَارِثِ بْنِ يَزِيدَ الْبَكْرِيِّ قَالَ: قَدِمْتُ الْمَدِينَةَ فَدَخَلْتُ الْمَسْجِدَ فَإِذَا هُوَ غَاصٌّ بِالنَّاسِ وَإِذَا رَايَاتٌ سُودٌ تَخْفُقُ وَإِذَا بِلَالٌ مُتَقَلِّدٌ السَّيْفَ بَيْنَ يَدَيْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ. قُلْتُ: مَا شَأْنُ النَّاسِ؟ قَالُوا: يُرِيدُ أَنْ يَبْعَثَ عَمْرَو بْنَ الْعَاصِ وَجْهًا. فَذَكَرَ الْحَدِيثَ بِطُولِهِ نَحْوًا مِنْ حَدِيثِ سُفْيَانَ بْنِ عُيَيْنَةَ بِمَعْنَاهُ. وَيُقَالُ لَهُ الْحَارِثُ بْنُ حَسَّانَ *

51. Iz sure *Ez-Zarijat*
U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog:

3504. ISPRIČAO NAM JE Ibn Ebu Omer; kaže: Obavijestio nas je Sufjan[380], prenijevši od Sellama[381], on od Asima b. Ebu Nedžuda, on od Ebu Vaila[382], a on od nekog čovjeka iz plemena Rebi'a[383], koji je kazao: **"Stigavši u Medinu, otiđoh kod Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem. U mom prisustvu mu neko spomenu izaslanika Ada[384], a ja rekoh: Utičem se Allahu da budem kao izaslanik Ada. Na to će Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem: A šta je sa izaslanikom Ada? On reče: Sreo sam čovjeka koji mi ispriča slučaj sa izaslanikom Ada. Pošto pleme Ad zadesi suša, oni poslaše čovjeka po imenu Kajl Ebu Bekru b. Muaviji.[385] On ga napoji vinom i dovede mu dvije** (u to vrijeme najbolje)

---

[380] Sufjan b. Ujejne.
[381] Sellam b. Sulejman el-Muzeni Ibn Munzir el-Kari en-Nahvi el-Basri iskren je prenosilac hadisa, ali je ponekad prilikom prenošenja hadisa pravio previde. Čitao je hadise Asimu b. Ebu Nedžudu. Pripadao je sedmoj generaciji.
[382] Ebu Vail Šekik b. Seleme el-Esedi.
[383] To je bio Haris b. Jezid el-Bekri, što će se vidjeti iz narednog hadisa.
[384] Ad je izumrlo arapsko pleme u južnoj Arabiji. To je narod kome je došao Hud, alejhis-selam.
[385] Bekr b. Muavije je u to vrijeme živio u Mekki.

pjevačice (koje ga zabavljaše). **Jednog dana Kajl iziđe na brdo Mehre i reče: Bože, nisam došao ovdje da bih Te molio da mi podariš lijek za bolesnog, niti da mi oslobodiš sužnja, nego sam došao da Te molim da napojiš Svoga roba[386] kao što si ga i prije pojio. Uz njeg napoj i Bekra b. Muaviju, želeći mu se na taj način zahvaliti što ga je napojio vinom. Iznad njega se tada podiže više oblaka i bi mu rečeno: Izaberi jedan od njih! On izabra crni. Tada mu bi rečeno: Uzmi ga, nek ti bude propast koja neće nikoga iz plemena Ad u životu poštedjeti! Spomenuo je** (Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem,) **da je na njih poslato vjetra samo kao krug prstena, a onda je proučio:** ***I o Adu, kada na njih vjetar poslasmo u kome nije bilo nikakva dobra, - pored čega god je prošao, ništa nije poštedio, sve je u gnjilež pretvorio***[387]."

Mnogi su ovaj hadis prenijeli od Selama Ebu Munzira, on od Asima b. Ebu Nedžuda, on od Ebu Vaila, a on od Harisa b. Hassana. Neki vele: Harisa b. Jezida.

3505. ISPRIČAO NAM JE Abd b. Humejd; kaže: Obavijestio nas je Zejd b. Hubab; kaže: Nas je obavijestio Selam b. Sulejman en-Nehavi Ebu Munzir; kaže: Nas je obavijestio Asim b. Ebu Nedžud, prenijevši od Ebu Vaila, a on od Harisa b. Jezida el-Bekrija, koji je kazao: **"Stigavši u Medinu, uđoh u džamiju koja je bila puna svijeta sa crnim bajracima koji su se njihali. Ispred Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, je stajao Bilal s mačem obješenim o vrat. Što će ti ljudi? upitah. Rekoše: Hoće** (Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem,) **da pošalje Amra b. Asa** (sa vojskom), **na stranu, a potom spomenu poduži hadis, koji je po smislu sličan** (prethodnom) **hadisu Sufjana b. Ujejnea.** Neki za njega kažu: Haris b. Hassan.

٥٢. وَمِنْ سُورَةِ الطُّورِ *

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

٣٥٠٦. حَدَّثَنَا أَبُو هِشَامٍ الرِّفَاعِيُّ أخبرنا مُحَمَّدُ بْنُ فُضَيْلٍ عَنْ رِشْدِينَ بْنِ كُرَيْبٍ عَنْ أَبِيهِ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: **إِدْبَارُ النُّجُومِ الرَّكْعَتَانِ قَبْلَ الْفَجْرِ وَإِدْبَارُ السُّجُودِ الرَّكْعَتَانِ بَعْدَ الْمَغْرِبِ.** هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ. لَا نَعْرِفُهُ مَرْفُوعًا إِلَّا مِنْ هَذَا الْوَجْهِ مِنْ حَدِيثِ مُحَمَّدِ بْنِ فُضَيْلٍ عَنْ رِشْدِينَ بْنِ كُرَيْبٍ. وَسَأَلْتُ مُحَمَّدَ بْنَ إِسْمَعِيلَ عَنْ مُحَمَّدٍ وَرِشْدِينَ بْنِ كُرَيْبٍ أَيُّهُمَا أَوْثَقُ؟ قَالَ: مَا أَقْرَبَهُمَا وَمُحَمَّدٌ عِنْدَ أَرْجَحُ. وَسَأَلْتُ عَبْدَ اللَّهِ بْنَ عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَنْ هَذَا فَقَالَ: مَا أَقْرَبَهُمَا

---

[386] Ovdje je mislio na sebe i svoj narod Ad. Molio je Allaha da im spusti kišu.
[387] *Ez-Zarijat*, 41. i 42. ajet.

وَرِشْدِينُ بْنُ كُرَيْبٍ أَرْجَحُهُمَا عِنْدِي. قَالَ: وَالْقَوْلُ مَا قَالَ أَبُو مُحَمَّدٍ وَرِشْدِينُ أَرْجَحُ مِنْ مُحَمَّدٍ وَأَقْدَمُ. وَقَدْ أَدْرَكَ رِشْدِينُ ابْنَ عَبَّاسٍ وَرَآهُ *

52. Iz sure *Et-Tur*

U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog:

3506. ISPRIČAO NAM JE Ebu Hišam er-Rifai; kaže: Obavijestio nas je Ibn Fudajl, prenijevši od Rišdina b. Kurejba, on od svoga oca[388], on od Ibn Abbasa, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, koji je kazao: "(Riječi: i veličaj Ga) **kad se zvijezde gube**[389]**, odnose se na dva rekjata** (sunneta) **prije sabahskog farza, dok se** (riječi: i veličaj Ga) **poslije obavljanja namaza**[390]**, odnose se na dva rekjata** (sunneta) **poslije akšamskog farza."**

Ovaj hadis je garibun.[391] Kao merfu'-hadis nam je poznat samo sa ovim senedom preko Muhammeda b. Fudajla od Rišdina b. Kurejba. Pitao sam Muhammeda b. Ismaila (El-Buharija) o Muhammedu i Rišdinu Kurejbovim sinovima koji je od njih dvojice pouzdaniji pa je kazao: Muhammed kod mene ima prednost. A pitao sam Abdullaha b. Abdur-Rahmana[392] o tome pa je kazao: Rišdin b. Kurejb kod mene ima prednost. (Et-Tirmizi) kaže: Riječi Ebu Muhammeda da Rišdin kod njega ima prednost u odnosu na Muhammeda su, po mome mišljenju, meritornije, jer je Rišdin živio u vrijeme Ibn Abbasa i vidio ga.

٥٣. وَمِنْ سُورَةِ وَالنَّجْمِ *

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

٣٥٠٧. حَدَّثَنَا ابْنُ أَبِي عُمَرَ أخبرنا سُفْيَانُ عَنْ مَالِكِ بْنِ مِغْوَلٍ عَنْ طَلْحَةَ بْنِ مُصَرِّفٍ عَنْ مُرَّةَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ: **لَمَّا بَلَغَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ سِدْرَةَ الْمُنْتَهَى قَالَ: انْتَهَى إِلَيْهَا مَا يَعْرُجُ مِنَ الْأَرْضِ وَمَا يَنْزِلُ مِنْ فَوْق. فَأَعْطَاهُ اللَّهُ عِنْدَهَا ثَلَاثًا لَمْ يُعْطِهِنَّ نَبِيًّا كَانَ قَبْلَهُ: فُرِضَتْ عَلَيْه الصَّلَاةُ خَمْسًا وَأُعْطِيَ خَوَاتِيمَ سُورَةِ الْبَقَرَةِ وَغُفِرَ لِأُمَّتِه الْمُقْحِمَاتُ مَا لَمْ يُشْرِكُوا بِاللَّهِ شَيْئًا.** قَالَ ابْنُ مَسْعُودٍ: (إِذْ يَغْشَى السِّدْرَةَ مَا يَغْشَى) قَالَ السِّدْرَةُ فِي السَّمَاءِ السَّادِسَةِ. قَالَ سُفْيَانُ: فَرَاشٌ مِنْ

---

[388] Kurejb b. Muslim bio je Ibn Abbasov štićenik.
[389] *Et-Tur*, 49., a koji u cijelosti glasi: "i noću Ga veličaj i kad se zvijezde gube."
[390] *Kaf*, 40, ajet, akoji u cijelosti glasi: "i veličaj Ga noću i poslije obavljanja namaza."
[391] Bilježi ga i Hakim u *Mustedreku* i ocjenjuje ga sahih-hadisom.
[392] Abdullah b. Abdur-Rahman Ebu Muhammed ed-Darimi poznati je hadiski učenjak. On je autor jednog od poznatih sunena.

ذَهَبَ وَأَشَارَ سُفْيَانُ بِيَدِهِ فَأَرْعَدَهَا. و قَالَ غَيْرُ مَالِكِ بْنِ مِغْوَلٍ: إِلَيْهَا يَنْتَهِي عِلْمُ الْخَلْقِ لَا عِلْمَ لَهُمْ بِمَا فَوْقَ ذَلِكَ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

٣٥٠٨. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مَنِيعٍ أخبرنا عَبَّادُ بْنُ الْعَوَّامِ أخبرنا الشَّيْبَانِيُّ قَالَ: سَأَلْتُ زِرَّ بْنَ حُبَيْشٍ عَنْ قَوْلِهِ عَزَّ وَجَلَّ: (فَكَانَ قَابَ قَوْسَيْنِ أَوْ أَدْنَى) فَقَالَ: أَخْبَرَنِي ابْنُ مَسْعُودٍ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَأَى جِبْرِيلَ وَلَهُ سِتُّ مِائَةِ جَنَاحٍ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ غَرِيبٌ *

٣٥٠٩. حَدَّثَنَا ابْنُ أَبِي عُمَرَ أخبرنا سُفْيَانُ عَنْ مُجَالِدٍ عَنِ الشَّعْبِيِّ قَالَ: لَقِيَ ابْنُ عَبَّاسٍ كَعْبًا بِعَرَفَةَ فَسَأَلَهُ عَنْ شَيْءٍ فَكَبَّرَ حَتَّى جَاوَبَتْهُ الْجِبَالُ. فَقَالَ ابْنُ عَبَّاسٍ: إِنَّا بَنُو هَاشِمٍ فَقَالَ كَعْبٌ إِنَّ اللَّهَ قَسَمَ رُؤْيَتَهُ وَكَلَامَهُ بَيْنَ مُحَمَّدٍ وَمُوسَى. فَكَلَّمَ مُوسَى مَرَّتَيْنِ وَرَآهُ مُحَمَّدٌ مَرَّتَيْنِ. قَالَ مَسْرُوقٌ: فَدَخَلْتُ عَلَى عَائِشَةَ فَقُلْتُ: هَلْ رَأَى مُحَمَّدٌ رَبَّهُ؟ فَقَالَتْ: لَقَدْ تَكَلَّمْتَ بِشَيْءٍ قَفَّ لَهُ شَعْرِي. قُلْتُ: رُوَيْدًا ثُمَّ قَرَأْتُ (لَقَدْ رَأَى مِنْ آيَاتِ رَبِّهِ الْكُبْرَى). فَقَالَتْ: أَيْنَ يُذْهَبُ بِكَ إِنَّمَا هُوَ جِبْرِيلُ. مَنْ أَخْبَرَكَ أَنَّ مُحَمَّدًا رَأَى رَبَّهُ أَوْ كَتَمَ شَيْئًا مِمَّا أُمِرَ بِهِ أَوْ يَعْلَمُ الْخَمْسَ الَّتِي قَالَ اللَّهُ تَعَالَى: (إِنَّ اللَّهَ عِنْدَهُ عِلْمُ السَّاعَةِ وَيُنَزِّلُ الْغَيْثَ) فَقَدْ أَعْظَمَ الْفِرْيَةَ وَلَكِنَّهُ رَأَى جِبْرِيلَ لَمْ يَرَهُ فِي صُورَتِهِ إِلَّا مَرَّتَيْنِ: مَرَّةً عِنْدَ سِدْرَةِ الْمُنْتَهَى وَمَرَّةً فِي جِيَادٍ لَهُ سِتُّ مِائَةِ جَنَاحٍ قَدْ سَدَّ الْأُفُقَ. وَقَدْ رَوَى دَاوُدُ بْنُ أَبِي هِنْدٍ عَنِ الشَّعْبِيِّ عَنْ مَسْرُوقٍ عَنْ عَائِشَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَحْوَ هَذَا الْحَدِيثِ. وَحَدِيثُ دَاوُدَ أَقْصَرُ مِنْ حَدِيثِ مُجَالِدٍ *

٣٥١٠. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَمْرِو بْنِ نَبْهَانَ بْنِ صَفْوَانَ الثَّقَفِيُّ أخبرنا يَحْيَى بْنُ كَثِيرٍ الْعَنْبَرِيُّ أخبرنا سَلْمُ بْنُ جَعْفَرٍ عَنِ الْحَكَمِ بْنِ أَبَانَ عَنْ عِكْرِمَةَ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ: رَأَى مُحَمَّدٌ رَبَّهُ. قُلْتُ: أَلَيْسَ اللَّهُ يَقُولُ (لَا تُدْرِكُهُ الْأَبْصَارُ وَهُوَ يُدْرِكُ الْأَبْصَارَ)؟ قَالَ: وَيْحَكَ ذَاكَ إِذَا تَجَلَّى بِنُورِهِ الَّذِي هُوَ نُورُهُ. وقد رَأَى مُحَمَّدٌ رَبَّه مَرَّتَيْنِ . هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ.

٣٥١١. حَدَّثَنَا سَعِيدُ بْنُ يَحْيَى بْنِ سَعِيدٍ الْأُمَوِيُّ أخبرنا أَبِي أخبرنا مُحَمَّدُ بْنُ عمر عَنْ أَبِي سَلَمَةَ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ فِي قَوْلِ اللَّهِ: (وَلَقَدْ رَآهُ نَزْلَةً أُخْرَى عِنْدَ سِدْرَةِ الْمُنْتَهَى) (فَأَوْحَى إِلَى عَبْدِهِ مَا أَوْحَى) (فَكَانَ قَابَ قَوْسَيْنِ أَوْ أَدْنَى). قَالَ ابْنُ عَبَّاسٍ: قَدْ رَآهُ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ *

٣٥١٢. حَدَّثَنَا عَبْدُ بْنُ حُمَيْدٍ أخبرنا عَبْدُ الرَّزَّاقِ وَابْنُ أَبِي رِزْمَةَ وَأَبُو نُعَيْمٍ عَنْ إِسْرَائِيلَ عَنْ سِمَاكِ بن حرب عَنْ عِكْرِمَةَ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ: (مَا كَذَبَ الْفُؤَادُ مَا رَأَى). قَالَ: رَآهُ بِقَلْبِهِ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ *

٣٥١٣. حَدَّثَنَا مَحْمُودُ بْنُ غَيْلَانَ أخبرنا وَكِيعٌ وَيَزِيدُ بْنُ هَارُونَ عَنْ يَزِيدَ بْنِ إِبْرَاهِيمَ التُّسْتَرِيِّ عَنْ قَتَادَةَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ شَقِيقٍ قَالَ: قُلْتُ لِأَبِي ذَرٍّ: لَوْ أَدْرَكْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَسَأَلْتُهُ. فَقَالَ: عَمَّا كُنْتَ تَسْأَلُهُ؟ قُلْتُ: أَسْأَلُهُ هَلْ رَأَى مُحَمَّدٌ رَبَّهُ؟ فَقَالَ: قَدْ سَأَلْتُهُ فَقَالَ: نُورٌ أَنَّى أَرَاهُ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ *

٣٥١٤. حَدَّثَنَا عَبْدُ بْنُ حُمَيْدٍ أخبرنا عُبَيْدُ اللَّهِ بْنُ أَبِي رِزْمَةَ عَنْ إِسْرَائِيلَ عَنْ أَبِي إِسْحَقَ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ يَزِيدَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ: (مَا كَذَبَ الْفُؤَادُ مَا رَأَى) قَالَ: رَأَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ جِبْرِيلَ فِي حُلَّةٍ مِنْ رَفْرَفٍ قَدْ مَلَأَ مَا بَيْنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

٣٥١٥. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ عُثْمَانَ أبو عثمان الْبَصْرِيُّ أخبرنا أَبُو عَاصِمٍ عَنْ زَكَرِيَّا بْنِ إِسْحَقَ عَنْ عَمْرِو بْنِ دِينَارٍ عَنْ عَطَاءٍ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ: (الَّذِينَ يَجْتَنِبُونَ كَبَائِرَ الْإِثْمِ وَالْفَوَاحِشَ إِلَّا اللَّمَمَ) قَالَ قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهم عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنْ تَغْفِرِ اللَّهُمَّ تَغْفِرْ جَمًّا وَأَيُّ عَبْدٍ لَكَ لَا أَلَمَّا. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ غَرِيبٌ. لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ حَدِيثِ زَكَرِيَّا بْنِ إِسْحَقَ.

53. Iz sure *En-Nedžm*

U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog:

3507. ISPRIČAO NAM JE Ibn Ebu Omer; kaže: Obavijestio nas je Sufjan, prenijevši od Malika b. Migvela, on od Talhe b. Musarrifa, on od Murrea[393], a on od Ibn Mes'uda, koji je kazao: **"Pošto Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, stiže do Sidretul-muntehaa[394], reče: Kod njega završava sve što se uspinje sa Zemlje i što silazi odozgo! Kod njega mu Allah dade troje koje nije dao nijednom vjerovjesniku prije njega: propisa mu pet namaza, dade mu završetak sure *El-Bekare* i** (obeća da će) **oprostiti njegovim sljedbenicima velike grijehe ako Allahu ne budu ništa pridruživali kao druga. Ibn Mes'ud** (tumačeći riječi Uzvišenog Allaha)**: *Kad je Sidru pokrivalo ono što je pokrivalo*[395], reče: Sidra je na šestom nebu.**[396] (Objašnjavajući šta je Sidru pokrivalo) **Sufjan reče: Obruč od zlata. Sufjan tada pokaza** (na prsten) **zavrtivši ga na svojoj ruci.**

---

393 Murre b. Šerahil el-Hemdani Ebu Ismail el-Kuf, poznat je kao Murre et-Tajjib. Bio je pouzdan prenosilac hadisa i pobožan čovjek. Pripadao je drugoj generaciji. Umro je 76. godine po Hidžri.

394 Sidretul-munteha je, po mišljenju lingvista, lotos koji se nalazi na sedmom nebu.

395 *En-Nedžm,* 16. ajet.

396 U nekim hadisima koji su preneseni od Enesa b. Malika stoji da je Sidretul-munteha na sedmom nebu, što je, po mišljenju većine učenjaka, ispravnije. Neki su učenjaci pokušali pomiriti ove različite predaje tako što su ustvrdili da Sidretul-munteha započinje na šestom, a završava na sedmom nebu.

Ostali učenjaci, osim Malika b. Migvela, vele: Do njega dopire spoznaja živih bića, ona ne znaju šta je iznad toga." Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[397]

3508. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Meni'; kaže: Obavijestio nas je Abbad b. Avvam; kaže: Nas je obavijestio Eš-Šejbani[398] i kazao: **"Upitao sam Zirra b. Hubejša o riječima Uzvišenog: *blizu koliko dva luka ili bliže*[399] pa je rekao: Obavijestio me je Ibn Mes'ud da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, tad vidio Džibrila, imao je šest stotina krila."**[400] Ovaj hadis je hasenun-sahihun-garibun.[401]

3509. ISPRIČAO NAM JE Ibn Ebu Omer; kaže: Obavijestio nas je Sufjan[402], prenijevši od Mudžalida[403], a on od Eš-Ša'bija, koji je kazao: **"Ibn Abbas na Arefatu susrete Ka'ba[404]. Upita ga za nešto, a on tako gromoglasno izgovori tekbir da su brda odjeknula. Ibn Abbas će na to: Ja sam Hašimović[405].** (Kad to ču), **Ka'b reče: Allah je viđenje Njegovo i govor sa Njim podijelio između Muhammeda i Musaa. On je sa Musaom dva puta govorio, a Muhammed Ga je vidio dva puta. Mesruk kaže: Ušao sam kod Aiše i upitao je: Je li Muhammed vidio svoga Gospodara? Ona će na to: Izgovorio si nešto od čega mi se kosa ježi. Rekoh: Polahko, a onda joj proučih: *Vidio je najveličanstvenija znamenja svoga Gospodara.*[406] Ona reče: Pogrešno si to razumio. To se odnosi na Džibrila. Onaj ko te obavijesti da je Muhammed vidio svoga Gospodara, ili da je nešto prikrio od onoga što mu je naređeno, ili da zna pet tajni za koje je Allah rekao: *Samo Allah zna kad će Smak svijeta nastupiti, samo On spušta kišu*[407], znaj da je najveći lažac. On je vidio Džibrila i to dva puta u njegovom stvarnom obliku: jednom kod Sidretul-muntehaa, a**

---

[397] Bilježi ga i Muslim u *Sahihu.*

[398] Ebu Ishak Sulejman b. Ebu Sulejman eš-Šejbani.

[399] *En-Nedžm,* 9. ajet.

[400] Poznato je, kako ističe El-Mubarekfori, da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, dva puta vidio Džibrila u njegovom stvarnom obliku: jednom sa Zemlje na obzorju najvišem i drugi put na nebesima kod Sidretul-muntehaa.

[401] Bilježe ga i El-Buhari i Muslim u *Sahihima* i En-Nesai u *Sunenu.*

[402] Sufjan b. Ujejne.

[403] Mudžalid b. Seid.

[404] Ka'ba b. Mani'a el-Humejrija Ebu Ishaka koji je više poznat kao Ka'b el-Ahbar. On je muhadrem, što znači da je živio u Vjerovjesnikovo, sallallahu alejhi ve sellem, vrijeme, ali nije se susreo s njim. Kao prenosilac hadisa je pouzdan.

[405] Ovim je Ibn Abbas skrenuo pažnju Ka'bu da je on iz plemena Hašim i da su Hašimovići poznati po učenosti i ne pitaju za nešto što je moglo izazvati toliko čuđenje.

[406] *En-Nedžm,* 18. ajet.

[407] Dio 34. ajeta sure *Lukman,* a koji u cijelosti glasi: "Samo Allah zna kad će Smak svijeta nastupiti, samo On spušta kišu On zna šta je u matericama, a čovjek ne zna šta će sutra zaraditi i ne zna čovjek u kojoj će zemlji umrijeti; Allah, uistinu, sve zna i o svemu je obaviješten."

drugi put u Džijadu[408]**, imao je šest stotina krila kojima je prekrio obzorje."**

Davud b. Ebu Hind je prenio od Ša'bija, on od Mesruka, on od Aiše, a ona od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, slično prethodnom hadisu, s tim što je Davudov hadis kraći od Mudžalidovog.

3510. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Amr b. Nebhan b. Safvan es-Sekafi; kaže: Obavijestio nas je Jahja b. Kesir el-Anberi; kaže: Nas je obavijestio Selm b. Džafer, prenijevši od Hakema b. Ebana, on od Ikrimea, a on od Ibn Abbasa, koji je kazao: **"Muhammed je vidio svoga Gospodara. Rekoh: Zar Allah ne veli:** ***Pogledi do Njega ne mogu doprijeti, a On do pogleda dopire.***[409] **Teško tebi, reče on, to je kad se otkrije sa Svojim svjetlom, koje je Njegovo svjetlo! Muhammed je svoga Gospodara vidio dva puta!"** Ovaj hadis je hasenun-garibun.

3511. ISPRIČAO NAM JE Seid b. Jahja b. Seid el-Emevi; kaže: Obavijestio me je moj otac; kaže: Nas je obavijestio Muhammed b. Omer, prenijevši od Ebu Selemea, a on od Ibn Abbasa **da je o riječima Allaha:** ***On ga je drugi put vidio, kod Sidretul-muntehaa***[410] ***i objavio je robu Njegovu ono što je objavio***[411] ***i blizu koliko dva luka ili bliže***[412] **Ibn Abbas kaže da Ga je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, vidio."** Ovaj hadis je hasenun.

3512. ISPRIČAO NAM JE Abd b. Humejd; kaže: Obavijestili su nas Abdur-Rezzak, Ibn Ebu Rizme i Ebu Neim, prenijevši od Israila, on od Simaka b. Harba, on od Ikrimea, a on od Ibn Abbasa, **da je o riječima Uzvišenog:** ***srce nije poreklo ono što je vidio***[413]**, kazao: Vidio Ga je srcem."** Ovaj hadis je hasenun.

3513. ISPRIČAO NAM JE Mahmud b. Gajlan; kaže: Obavijestili su nas Veki' i Jezid b. Harun, prenijevši od Jezida b. Ibrahima et-Tusterija, on od Katadea, a on od Abdullaha b. Šekika, koji je kazao: Rekao sam Ebu Zerru: **"Da sam zatekao Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, ja bih ga pitao. A o čemu bi ga pitao? Rekoh: Pitao bih ga je li Muhammed vidio svoga Gospodara? On će na to: Ja sam ga** (to) **pitao pa je rekao:** (On je) **svjetlo, pa kako da Ga vidim?"** Ovaj hadis je hasenun.

3514. ISPRIČAO NAM JE Abd b. Humejd; kaže: Obavijestio nas je Ubejdullah b. Ebu Rizme, prenijevši od Israila, on od Ebu Ishaka, on od Abdur-Rahmana b. Jezida, a on od Abdullaha, **da je o riječima Uzvišenog:** ***srce nije poreklo ono što je vidjelo*****, kazao: Vidio je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, Džibrila u ogrtaču od tankog brokata:**

---

[408] Džijad je mjesto koje se nalazilo u donjem dijelu Mekke.
[409] *El-En'am,* 103. ajet.
[410] *En-Nedžm,* 13. i 14. ajet.
[411] *En-Nedžm,* 10. ajet.
[412] *En-Nedžm,* 9. ajet.
[413] *En-Nedžm,* 11. ajet.

ispunio je prostor između nebesa i Zemlje." Ovaj hadis je hasenun-sahihun.

3515. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Osman Ebu Osman el-Basri; kaže: Obavijestio nas je Ebu Asim, prenijevši od Zekerijjaa b. Ishaka, on od Omera b. Dinara, on od Ataa, a on od Ibn Abbasa **koji je rekao da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem o riječima Uzvišenog:** ***one koji se klone velikih grijeha i naročito razvrata***[414]**, kazao: Ako ćeš oprostiti, o Allahu, onda oprosti velike** (grijehe), **jer koji se to rob ne ražalosti kada pogriješi prema Tebi ."** Ovaj hadis je hasenun-sahihun-garibun. Poznat nam je samo preko Zekerijjaa b. Ishaka.

٥٤. وَمِنْ سُورَةِ الْقَمَرِ *

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

٣٥١٦. حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ حُجْرٍ أَخْبَرَنَا عَلِيُّ بْنُ مُسْهِرٍ عَنِ الْأَعْمَشِ عَنْ إِبْرَاهِيمَ عَنْ أَبِي مَعْمَرٍ عَنِ ابْنِ مَسْعُودٍ قَالَ: **بَيْنَمَا نَحْنُ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْه وَسَلَّمَ بِمِنًى فَانْشَقَّ الْقَمَرُ فَلْقَتَيْنِ: فَلْقَةٌ مِنْ وَرَاءِ الْجَبَلِ وَفَلْقَةٌ دُونَهُ. فَقَالَ لَنَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: اشْهَدُوا يَعْنِي (اقْتَرَبَتِ السَّاعَةُ وَانْشَقَّ الْقَمَرُ).** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

٣٥١٧. حَدَّثَنَا عَبْدُ بْنُ حُمَيْدٍ أَخْبَرَنَا عَبْدُ الرَّزَّاقِ عَنْ مَعْمَرٍ عَنْ قَتَادَةَ عَنْ أَنَسٍ قَالَ: **سَأَلَ أَهْلُ مَكَّةَ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ آيَةً فَانْشَقَّ الْقَمَرُ بِمَكَّةَ مَرَّتَيْنِ فَنَزَلَتْ: (اقْتَرَبَتِ السَّاعَةُ وَانْشَقَّ الْقَمَرُ) إِلَى قَوْلِهِ (سِحْرٌ مُسْتَمِرٌّ). يَقُولُ: ذَاهِبٌ.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

٣٥١٨. حَدَّثَنَا ابْنُ أَبِي عُمَرَ أَخْبَرَنَا سُفْيَانُ عَنِ ابْنِ أَبِي نَجِيحٍ عَنْ مُجَاهِدٍ عَنْ أَبِي مَعْمَرٍ عَنِ ابْنِ مَسْعُودٍ قَالَ: **انْشَقَّ الْقَمَرُ عَلَى عَهْدِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ لَنَا النَّبِيُّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: اشْهَدُوا!** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

٣٥١٩. حَدَّثَنَا مَحْمُودُ بْنُ غَيْلَانَ أَخْبَرَنَا أَبُو دَاوُدَ عَنْ شُعْبَةَ عَنِ الْأَعْمَشِ عَنْ مُجَاهِدٍ عَنِ ابْنِ عُمَرَ قَالَ: **انْفَلَقَ الْقَمَرُ عَلَى عَهْدِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: اشْهَدُوا.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

٣٥٢٠. حَدَّثَنَا عَبْدُ بْنُ حُمَيْدٍ أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ كَثِيرٍ أَخْبَرَنَا سُلَيْمَانُ بْنُ كَثِيرٍ عَنْ حُصَيْنٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ جُبَيْرِ بْنِ مُطْعِمٍ عَنْ أَبِيهِ قَالَ: **انْشَقَّ الْقَمَرُ عَلَى عَهْدِ رسول الله صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حَتَّى**

---

[414] *En-Nedžm*, 32. ajet, a koji u cijelosti glasi: "One koji se klone velikih grijeha i naročito razvrata, a one bezazlene On će oprostiti jer Gospodar tvoj, zaista, mnogo prašta, - On dobro zna sve o vama, otkad vas je stvorio od zemlje i otkad ste bili zameci u utrobama majki vaših; zato se ne hvališite bezgrješnoću svojom - On dobro zna onoga koji se grijeha kloni."

صَارَ فِرْقَتَيْنِ: عَلَى هَذَا الْجَبَلِ وَعَلَى هَذَا الْجَبَلِ. فَقَالُوا: سَحَرَنَا مُحَمَّدٌ. فَقَالَ بَعْضُهُمْ: لَئِنْ كَانَ سَحَرَنَا فَمَا يَسْتَطِيعُ أَنْ يَسْحَرَ النَّاسَ كُلَّهُمْ. وَقَدْ رَوَى بَعْضُهُمْ هَذَا الْحَدِيثَ عَنْ حُصَيْنٍ عَنْ جُبَيْرِ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ جُبَيْرِ بْنِ مُطْعِمٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ جُبَيْرِ بْنِ مُطْعِمٍ نَحْوَهُ *

٣٥٢١. حَدَّثَنَا أَبُو كُرَيْبٍ وَأَبُو بَكْرٍ بُنْدَارٌ قَالَا: حَدَّثَنَا وَكِيعٌ عَنْ سُفْيَانَ عَنْ زِيَادِ بْنِ إِسْمَعِيلَ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَبَّادِ بْنِ جَعْفَرٍ الْمَخْزُومِيِّ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: جَاءَ مُشْرِكُو قُرَيْشٍ يُخَاصِمُونَ رسول الله صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي الْقَدَرِ فَنَزَلَتْ: (يَوْمَ يُسْحَبُونَ فِي النَّارِ عَلَى وُجُوهِهِمْ ذُوقُوا مَسَّ سَقَرَ إِنَّا كُلَّ شَيْءٍ خَلَقْنَاهُ بِقَدَرٍ). هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

54. Iz sure *El-Kamer*

U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog:

3516. ISPRIČAO NAM JE Ali b. Hudžr; kaže: Obavijestio nas je Ali b. Mushir prenijevši od A'meša, on od Ibrahima[415], on od Ebu Ma'mera[416], a on od Ibn Mes'uda, koji je kazao: **Dok smo jednom prilikom sa Allahovim Poslanikom, sallallahu alejhi ve sellem, bili na Mini, Mjesec se raspolutio na dva djela: jedan dio je bio iza, a drugi ispred brda.[417] Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, nam reče: "Budite svjedoci".[418] Na to aludiraju** (riječi Uzvišenog): ***Bliži se čas i Mjesec se raspolutio.***[419] Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[420]

3517. ISPRIČAO NAM JE Abd b. Humejd; kaže: Obavijestio nas je Abdur-Rezzak prenijevši od Ma'mera, on od Katadea, a on od Enesa, koji je kazao: **Stanovnici Mekke su od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, tražili mu'džizu[421] pa se Mjesec u Mekki raspolutio dva puta i bi objavljeno: *Bliži se Čas i Mjesec se raspolutio! a oni uvijek, kada vide čudo, okreću glave i govore: Čarolija neprestana! Oni ne vjeruju i povode***

---

[415] Ibrahim en-Nehai.
[416] Ebu Ma'mer Abdullah b. Sahbere el-Ezdi el-Kufi pouzdan je prenosilac hadisa. Pripadao je drugoj generaciji. Umro je u vrijeme vladavine Ubejdullaha b. Zijada.
[417] Ispred i iza brda Hira u Mekki.
[418] Ovdje Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, apeluje na prisutne ashabe da budu svjedoci ove njegove mu'džize, jer je on Mjesec uz Allahovu pomoć raspolutio na dva djela na zahtjev mekkanskih idolopoklonika koji su od njega tražili mu'džizu kako bi dokazao svoje poslanstvo.
[419] *El-Kamer*, 1. ajet.
[420] Bilježe ga i El-Buhari i Muslim u *Sahihima.*
[421] U Buharijevoj predaji ovoga hadisa stoji: pa im je pokazao Mjesec raspolućen na dva dijela.

se za prohtjevima svojim, a sve je već određeno.[422] (Enes) **kaže: prolazno."** Ovaj hadis je hasenun-sahihun[423].

3518. ISPRIČAO NAM JE Ibn Ebu Omer; kaže: Obavijestio nas je Sufjan prenijevši od Ibn Ebu Nedžiha, on od Mudžahida, on od Ebu Ma'mera, a on da je Ibn Mes'ud kazao: **Raspolutio se Mjesec u vrijeme Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, a on nam reče: "Budite svjedoci!"** Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[424]

3519. ISPRIČAO NAM JE Mahmud b. Gajlan; kaže: Obavijestio nas je Ebu Davud prenijevši od Šu'bea, on od A'meša, on od Mudžahida, a on da je Ibn Omer rekao: **Raspolutio se Mjesec u vrijeme Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem. Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, reče: "Budite svjedoci".**[425] Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[426]

3520. ISPRIČAO NAM JE Abd b. Humejd; kaže: Obavijestio nas je Muhammed b. Kesir[427]; kaže: Nas je obavijestio Sulejman b. Kesir[428] prenijevši od Husajna[429], on od Muhammeda b. Džubejra b. Mut'ima, a on da je njegov otac kazao: **"Raspolutio se Mjesec u vrijeme Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, tako da je jedan dio bio iznad ovoga brda, a drugi iznad onoga brda!** (Kad to ugledaše mušrici), **povikaše: Muhammed nas je opčarao! Drugi će na to: Ako je opčarao nas, ne može opčarati čitav svijet!"**[430]

Neki su ovaj hadis[431] prenijeli od Husajna, on od Džubejra b. Muhammeda b. Džubejra b. Mut'ima[432], on od svoga oca, a on od njegova djeda Džubejra b. Mut'ima slično prethodnom hadisu.

---

[422] *El-Kamer*, od 1. do 3. ajeta.

[423] Bilježe ga i El-Buhari i Muslim u *Sahihima.* Ovdje je riječ, po mišljenju El-Mubarekforija, o murselu ashaba. Enes b. Malik je bio mlad i nije mogao upamtiti taj događaj.

[424] Bilježe ga i El-Buhari i Muslim u *Sahihima.*

[425] El-Buhari u *Sahihu* bilježi od Enesa b. Malika, koji je kazao: "Mekkanski idolopoklonici su od Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, tražili da im pokaže mu'džizu. On im raspoluti Mjesec na dva dijela, i to tako jasno da su brdo Hira vidjeli između dvije polutice."

[426] Bilježi ga i Muslim u *Sahihu.*

[427] Muhammed b. Kesir el-Abdi el-Basri.

[428] Sulejman b. Kesir el-Abdi el-Basri.

[429] Husajn b. Abdur-Rahman el-Sulemi Ebu Huzejl el-Kufi pouzdan je prenosilac hadisa. Pripadao je petoj generaciji. Pred kraj života je posenilio.

[430] U hadisu koji bilježi El-Bejheki u djelu *Delailun-nubuvveti* od Ibn Mes'uda stoji da su Kurejševići (nakon što im je na njihovo traženje da im pokaže mu'džizu) raspolutio Mjesec rekli ostalim stanovnicima Mekke: Ovo je čarolija. Ibn Ebu Kebše nas je opčarao, zato pitajte prolaznike pa ukoliko to i oni budu vidjeli, onda je to istina, a ukoliko oni ne budu ništa vidjeli, onda se radi o čaroliji. Upitaše prolaznike koji su sa raznih strana stigli u Mekku i oni potvrdiše da su to i oni vidjeli."

[431] Ovaj hadis je zabilježio i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu* i Ibn Džerir u *Tefsiru.*

[432] Džubejr b. Muhammed b. Džubejr b. Mut'im prenosilac je hadisa koji zadovoljava (makbul). Pripadao je šestoj generaciji.

3521. ISPRIČALI SU NAM Ebu Kurejb i Ebu Bekr Bundar[433] i kazali: Ispričao nam je Veki' prenijevši od Sufjana[434], on od Zijada b. Ismaila, on od Muhammeda b. Abbada b. Džafera el-Mahzumija, a on da je Ebu Hurejre kazao: **"Došli su kurejševićki mušrici Allahovome Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, da sa njim raspravljaju o sudbini, pa je objavljen ovaj ajet[435]: *na Dan kada* (griješnici) *budu u Vatru odvučeni, s licima dolje okrenutim: Iskusite vatru džehennemsku! Mi sve s mjerom stvaramo"*.**[436] Ovaj hadis je hasenun-sahihun.

٥٥. وَمِنْ سُورَةِ الرَّحْمَنِ *

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

٣٥٢٢. حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ وَاقِدٍ أَبُو مُسْلِمٍ السَّعْدِيُّ أَخْبَرَنَا الْوَلِيدُ بْنُ مُسْلِمٍ عَنْ زُهَيْرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْمُنْكَدِرِ عَنْ جَابِرٍ قَالَ: خَرَجَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَى أَصْحَابِهِ فَقَرَأَ عَلَيْهِمْ سُورَةَ الرَّحْمَنِ مِنْ أَوَّلِهَا إِلَى آخِرِهَا فَسَكَتُوا. فَقَالَ: لَقَدْ قَرَأْتُهَا عَلَى الْجِنِّ لَيْلَةَ الْجِنِّ فَكَانُوا أَحْسَنَ مَرْدُودًا مِنْكُمْ. كُنْتُ كُلَّمَا أَتَيْتُ عَلَى قَوْلِهِ: (فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ) قَالُوا: لَا بِشَيْءٍ مِنْ نِعَمِكَ رَبَّنَا نُكَذِّبُ فَلَكَ الْحَمْدُ.

هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ. لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ حَدِيثِ الْوَلِيدِ بْنِ مُسْلِمٍ عَنْ زُهَيْرِ بْنِ مُحَمَّدٍ. قَالَ ابْنُ حَنْبَلٍ: كَأَنَّ زُهَيْرَ بْنَ مُحَمَّدٍ الَّذِي وَقَعَ بِالشَّامِ لَيْسَ هُوَ الَّذِي يُرْوَى عَنْهُ بِالْعِرَاقِ. كَأَنَّهُ رَجُلٌ آخَرُ قَلَبُوا اسْمَهُ يَعْنِي لِمَا يَرْوُونَ عَنْهُ مِنَ الْمَنَاكِيرِ. و سَمِعْتُ مُحَمَّدَ بْنَ إِسْمَعِيلَ يَقُولُ: أَهْلُ الشَّامِ يَرْوُونَ عَنْ زُهَيْرِ بْنِ مُحَمَّدٍ مَنَاكِيرَ وَأَهْلُ الْعِرَاقِ يَرْوُونَ عَنْهُ أَحَادِيثَ مُقَارِبَةً.

55. Iz sure *Er-Rahman*

U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog:

3522. ISPRIČAO NAM JE Abdur-Rahman b. Vakid Ebu Muslim[437] i kazao: Obavijestio nas je Velid b. Muslim[438] prenijevši od Zuhejra b.

---

[433] Ime mu je Ebu Bekr Muhammed b. Beššar, Bundar mu je nadimak.
[434] Sufjan es-Sevri.
[435] *El-Kamer*, 48. i 49. ajet.
[436] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*, Muslim u *Sahihu* i Ibn Madže u *Sunenu*.
[437] Abdur-Rahman b. Vakid b. Muslim el-Bagdadi Ebu Muslim el-Vakidi iskren je prenosilac hadisa koji ponekad prilikom prenošenja griješio. Pripadao je desetoj generaciji.
[438] Velid b. Muslim el-Kureši Ebu Abbas ed-Dimeški pouzdan je prenosilac hadisa, ali je mnogo bio sklon varanju. Pripadao je osmoj generaciji.

Muhammeda[439], on od Muhammeda b. Munkedira, a on od Džabira, koji je kazao: **Jednom prilikom među svoje ashabe iziđe Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, i prouči im cijelu suru *Er-Rahman* od početka do kraja. Oni su šutjeli. On** (tada) **reče: "Proučio sam je džinima one noći kad sam imao susret sa njima pa su bolje od vas reagovali. Kad god bih došao do riječi: *pa, koju blagodat Gospodara svoga poričete?!*, oni bi uzviknuli: Mi ni jednu Tvoju blagodat, Gospodaru naš, ne poričemo, neka Ti je hvala."**

Ovaj hadis je garibun[440], poznat nam je samo preko Velida b. Muslima od Zuhejra b. Muhammeda. Ahmed b. Hanbel veli: kao da Zuhejr b. Muhammed, koji je živio u Šamu, nije isti onaj od koga su hadis prenosili u Iraku. Kao da se radi o sasvim drugom čovjeku čije su ime izvitoperili kad su od njega prenijeli neke munker hadise. Čuo sam Muhammeda b. Ismaila kada je rekao: Stanovnici Šama su od Zuhejra b. Muhammeda prenijeli munker hadis, dok su Iračani od njega prenijeli vjerodostojne hadise.

٥٦. وَمِنْ سُورَةِ الْوَاقِعَةِ *

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

٣٥٢٣. حَدَّثَنَا أَبُو كُرَيْبٍ أَخْبَرَنَا عَبْدَةُ بْنُ سُلَيْمَانَ وَعَبْدُ الرَّحِيمِ بْنُ سُلَيْمَانَ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَمْرٍو قَالَ: أَخْبَرَنَا أَبُو سَلَمَةَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **يَقُولُ اللَّهُ أَعْدَدْتُ لِعِبَادِيَ الصَّالِحِينَ مَا لَا عَيْنٌ رَأَتْ وَلَا أُذُنٌ سَمِعَتْ وَلَا خَطَرَ عَلَى قَلْبِ بَشَرٍ. وَاقْرَءُوا إِنْ شِئْتُمْ: (فَلَا تَعْلَمُ نَفْسٌ مَا أُخْفِيَ لَهُمْ مِنْ قُرَّةِ أَعْيُنٍ جَزَاءً بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ). وَفِي الْجَنَّةِ شَجَرَةٌ يَسِيرُ الرَّاكِبُ فِي ظِلِّهَا مِائَةَ عَامٍ لَا يَقْطَعُهَا. وَاقْرَءُوا إِنْ شِئْتُمْ: (وَظِلٍّ مَمْدُودٍ). وَمَوْضِعُ سَوْطٍ فِي الْجَنَّةِ خَيْرٌ مِنَ الدُّنْيَا وَمَا فِيهَا. وَاقْرَءُوا إِنْ شِئْتُمْ: (فَمَنْ زُحْزِحَ عَنِ النَّارِ وَأُدْخِلَ الْجَنَّةَ فَقَدْ فَازَ وَمَا الْحَيَاةُ الدُّنْيَا إِلَّا مَتَاعُ الْغُرُورِ).** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

٣٥٢٤. حَدَّثَنَا عَبْدُ بْنُ حُمَيْدٍ أَخْبَرَنَا عَبْدُ الرَّزَّاقِ عَنْ مَعْمَرٍ عَنْ قَتَادَةَ عَنْ أَنَسٍ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: **إِنَّ فِي الْجَنَّةِ لَشَجَرَةً يَسِيرُ الرَّاكِبُ فِي ظِلِّهَا مِائَةَ عَامٍ لَا يَقْطَعُهَا. وَإِنْ شِئْتُمْ فَاقْرَءُوا: (وَظِلٍّ مَمْدُودٍ وَمَاءٍ مَسْكُوبٍ).** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ. وَفِي الْبَاب عَنْ أَبِي سَعِيدٍ.

---

439 Zuhejr b. Muhammed et-Temimi Ebu Munzir el-Hurasani prilikom prenošenja hadisa je puno griješio. Pripadao je sedmoj generaciji. Živio je u Šamu i Hidžazu. Predaje koje su stanovnici Šama od njega preuzeli nisu pouzdane.

440 Bilježe ga i Hakim u *Mustedreku*, i smatra ga vjerodostojnim hadisom, te El-Bejheki *u Sunenu* i El-Bezzar u *Musnedu.*

٣٥٢٥. حَدَّثَنَا أَبُو كُرَيْبٍ أَخْبَرَنَا رِشْدِينُ بْنُ سَعْدٍ عَنْ عَمْرِو بْنِ الْحَارِثِ عَنْ دَرَّاجٍ عَنْ أَبِي الْهَيْثَمِ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي قَوْلِهِ: (وَفُرُشٍ مَرْفُوعَةٍ) قَالَ: ارْتِفَاعُهَا كَمَا بَيْنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ وَمَسِيرَةُ مَا بَيْنَهُمَا خَمْسُ مِائَةِ عَامٍ.

هَذَا حَدِيثٌ حسن غَرِيبٌ. لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ حَدِيثِ رِشْدِينَ. و قَالَ بَعْضُ أَهْلِ الْعِلْمِ: مَعْنَى هَذَا الْحَدِيثِ وَارْتِفَاعُهَا كَمَا بَيْنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ قَالَ: ارْتِفَاعُ الْفُرُشِ الْمَرْفُوعَةِ فِي الدَّرَجَاتِ. وَالدَّرَجَاتُ مَا بَيْنَ كُلِّ دَرَجَتَيْنِ كَمَا بَيْنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ *

٣٥٢٦. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مَنِيعٍ أَخْبَرَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ مُحَمَّدٍ أَخْبَرَنَا إِسْرَائِيلُ عَنْ عَبْدِ الْأَعْلَى عَنْ أَبِي عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَنْ عَلِيٍّ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: (وَتَجْعَلُونَ رِزْقَكُمْ أَنَّكُمْ تُكَذِّبُونَ). قَالَ: شُكْرُكُمْ تَقُولُونَ: مُطِرْنَا بِنَوْءِ كَذَا وَكَذَا. وَبِنَجْمِ كَذَا وَكَذَا.

هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ. وَرَوَى سُفْيَانُ عَنْ عَبْدِ الْأَعْلَى هذا الحديث بهذا الإسنادُ وَلَمْ يَرْفَعْهُ *

٣٥٢٧. حَدَّثَنَا أَبُو عَمَّارٍ الْحُسَيْنُ بْنُ حُرَيْثٍ الْخُزَاعِيُّ الْمَرْوَزِيُّ أَخْبَرَنَا وَكِيعٌ عَنْ مُوسَى بْنِ عُبَيْدَةَ عَنْ يَزِيدَ بْنِ أَبَانَ عَنْ أَنَسٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي قَوْلِهِ: (إِنَّا أَنْشَأْنَاهُنَّ إِنْشَاءً). قَالَ: إِنَّ مِنَ الْمُنْشَآتِ اللَّائِي كُنَّ فِي الدُّنْيَا عَجَائِزَ عُمْشًا رُمْصًا.

هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ. لَا نَعْرِفُهُ مَرْفُوعًا إِلَّا مِنْ حَدِيثِ مُوسَى بْنِ عُبَيْدَةَ. وَمُوسَى بْنُ عُبَيْدَةَ وَيَزِيدُ بْنُ أَبَانَ الرَّقَاشِيُّ يُضَعَّفَانِ فِي الْحَدِيثِ *

٣٥٢٨. حَدَّثَنَا أَبُو كُرَيْبٍ أَخْبَرَنَا مُعَاوِيَةُ بْنُ هِشَامٍ عَنْ شَيْبَانَ عَنْ أَبِي إِسْحَقَ عَنْ عِكْرِمَةَ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ: قَالَ أَبُو بَكْرٍ: يَا رَسُولَ اللَّهِ قَدْ شِبْتَ. قَالَ: شَيَّبَتْنِي هُودٌ وَالْوَاقِعَةُ وَالْمُرْسَلَاتُ وَعَمَّ يَتَسَاءَلُونَ وَإِذَا الشَّمْسُ كُوِّرَتْ.

هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ. لَا نَعْرِفُهُ مِنْ حَدِيثِ ابْنِ عَبَّاسٍ إِلَّا مِنْ هَذَا الْوَجْهِ. وَرَوَى عَلِيُّ بْنُ صَالِحٍ هَذَا الْحَدِيثَ عَنْ أَبِي إِسْحَقَ عَنْ أَبِي جُحَيْفَةَ نَحْوَ هَذَا. وَقد رُوِيَ عَنْ أَبِي إِسْحَقَ عَنْ أَبِي مَيْسَرَةَ شَيْءٌ مِنْ هَذَا مُرْسَلًا.

56. Iz sure *El-Vaki'a*

U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog:

3523. ISPRIČAO NAM JE Ebu Kurejb; kaže: Ispričali su nam Abde b. Sulejman[441] i Abdur-Rahim b. Sulejman[442] prenijevši od Muhammeda b.

[441] Abde b. Sulejman el-Kilabi Ebu Muhammed el-Kufi pouzdan je i siguran prenosilac hadisa. Pripadao je osmoj generaciji. Neki vele da mu je ime Abdur-Rahman . Umro je 187. godine po Hidžri.

[442] Abdur-Rahim b. Sulejman el-Kinani ili et-Tai Ebu Ali el-Ešel el-Mirvezi pouzdan je prenosilac hadisa i autor mnogih naučnih djela. Pripadao je osmoj generaciji.

Amra[443] koji je kazao: Obavijestio nas je Ebu Seleme prenijevši od Ebu Hurejrea, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: Uzvišeni Allah veli: **"Za Soje dobre robove sam pripremio dobrotu kakvu ničije oko nije vidjelo, niti je za nju ičije uho čulo, niti ju je u stanju pojmiti ijedan ljudski um. Proučite, ako hoćete:** ***I niko ne zna kakve ih, kao nagrada za ono što su činili, skrivene radosti čekaju.***[444] **U Džennetu postoji drvo[445] ispod čijeg bi hlada konjanik putovao stotinu godina i ne bi ga prešao. Proučite ako hoćete:** ***i hladovini prostranoj.***[446] **"Mjesto koliko zauzima bič u Džennetu bolje je od cijeloga ovog svijeta i svega što je na njemu! Proučite, ako hoćete:** ***i ko bude od Vatre udaljen i u Džennet uveden - taj je postigao što je želio; a život na ovom svijetu je samo varljivo naslađivanje.***[447]" Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[448]

3524. ISPRIČAO NAM JE Abd b. Humejd; kaže: Obavijestio nas je Abdur-Rezzak prenijevši od Ma'mera, on od Katadea, a on od Enesa, da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: **U Džennetu postoji drvo[449] ispod čijeg bi hlada konjanik putovao stotinu godina i ne bi ga prešao. Proučite, ako hoćete:** ***i hladovini prostranoj, pored vode tekuće.***[450] Ovaj hadis je hasenun-sahihun. O ovoj temi je preneseno i od Ebu Seida.

3525. ISPRIČAO NAM JE Ebu Kurejb; kaže: Obavijestio nas je Rišdin b. Sa'd prenijevši od Amra b. Harisa, on od Derradža, on od Ebu Hejsema, on od Ebu Seida, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, da je o riječima Uzvišenoga: ***i na posteljama uzdignutim,*** kazao: **"One će biti uzdignute toliko kolika je razdaljina između nebesa i Zemlje, a razdaljina između njih je pet stotina godina[451]!"**

Ovaj hadis je hasenun-garibun.[452] Poznat nam je samo preko Rišdina. Ovaj hadis: One će biti uzdignute toliko kolika je razdaljina između nebesa i

---

[443] Muhammed b. Amr b. Alkame b. Vekkas el-Lejsi el-Medeni iskren je prenosilac hadisa, ali je prilikom prenošenja hadisa činio previde. Pripadao je šestoj generaciji. Umro je 145. godine po Hidžri.

[444] *Es-Sedžda*, 17. ajet.

[445] Po mišljenju Ibn Dževzija, to je Tuba drvo. Hafiz Ibn Hadžer el-Askalani tvrdi da potvrda za to ima u hadisu koji su zabilježili Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*, Et-Taberani u *El-Mu'džemul-kebiru* i Ibn Hibban u *Sahihu* od Utbea b. Abdus-Sulemija.

[446] *El-Vaki'a*, 30. ajet.

[447] Dio 185. ajeta sure *Alu Imran*, a koji u cijelosti glasi: "Svako živo biće će smrt okusit! I samo na Sudnjem danu dobit ćete u potpunosti plaće vaše, i ko bude od Vatre udaljen i u Džennet uveden - taj je postigao što je želio; a život na ovom svijetu je samo varljivo naslađivanje."

[448] Bilježe ga i Ibn Hibban u *Sahihu* i Hakim u *Mustedreku*.

[449] Po mišljenju Ibn Dževzija, to je Tuba drvo. Hafiz Ibn Hadžer el-Askalani tvrdi da potvrda za to ima u hadisu koji su zabilježili Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*, Et-Taberani u *El-Mu'džemul-kebiru* i Ibn Hibban u *Sahihu* od Utbea b. Abdus-Sulemija.

[450] *El-Vakia*, 30. i 31. ajet.

[451] Najvjerovatnije je da se ovdje misli na svjetlosne godine.

[452] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu* i El-Nesai u *Sunenu*.

Zemlje, vele neki učenjaci, znači da će postelje biti uzdignute po deredžama, a između dvije deredže će biti razmak koliko je razdaljina između nebesa i Zemlje.

3526. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Meni'; kaže: Obavijestio nas je Husejn b. Muhammed[453]; kaže: Nas je obavijestio Israil prenijevši od Abdul-A'laa[454], on od Ebu Abdur-Rahmana[455], a on od Alije, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, (u vezi sa Allahovim riječima): ***i umjesto zahvalnosti što vam je hrana darovana - vi u Njega ne vjerujete***[456], **kazao: "Umjesto zahvalnosti vi govorite: Spuštena nam je kiša gašenjem te i te zvijezde ili** (blagonaklonošću) **te i te zvijezde."**

Ovaj hadis je hasenun-garibun.[457] Sufjan je ovaj hadis prenio od Abdul-A'laa sa ovim senedom, ali ga nije vezao za Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem.

3527. ISPRIČAO NAM JE Ebu Ammar Husejn b. Hurejs el-Huzai el-Mervezi; kaže: Obavijestio nas je Veki'[458] prenijevši od Musaa b. Ubejdea[459], on od Jezida b. Ebana[460], a on od Enesa koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, u vezi sa riječima Uzvišenog: ***Stvaranjem novim Mi ćemo hurije stvoriti***[461], **kazao: "Neke će hurije biti stvorene od dunjalučkih slabovidih i krmeljivih žena starica."**[462]

Ovaj hadis je garibun.[463] Kao merfu' hadis poznat nam je samo preko Musaa b. Ubejdea, a Musaa b. Ubejdea i Jezida b. Ebana er-Rekkašija smatraju slabim prenosiocima hadisa.

3528. ISPRIČAO NAM JE Ebu Kurejb; kaže: Obavijestio nas je Muavija b. Hišam prenijevši od Šejbana[464], on od Ebu Ishaka[465], on od

---

[453] Husejn b. Muhammed b. Behram et-Temimi Ebu Ahmed ili Ebu Ali el-Mirvezi pouzdan je prenosilac hadisa. Pripadao je devetoj generaciji.

[454] Abdul-A'la b. Amir es-Sa'lebi el-Kufi iskren je prenosilac hadisa, ali je bio sklon previdima. Pripadao je šestoj generaciji.

[455] Ebu Abdur-Rahman Abdullah b. Habib b. Rebi'a es-Sulemi el-Kufi el-Mukri Pouzdan je i siguran prenosilac hadisa.Pripadao je drugoj generaciji.

[456] *El-Vaki'a*, 82. ajet.

[457] Bilježi ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*.

[458] Veki' b. Džerah b. Melih er-Ruasi Ebu Sufjan el-Kufi pouzdan je prenosilac i hafiz hadisa. Pripadao je devetoj generaciji. Bio je izuzetno pobožan čovjek.

[459] Musa b. Ubejde b. Nešit er-Rebzi Ebu Abdul-Aziz el-Medeni slab je prenosilac hadisa. Pripadao je šestoj generaciji.

[460] Jezid b. Eban er-Rikaši Ebu Amr el-Basri el-Kass slab je prenosilac hadisa, ali je bio izuzetno pobožan čovjek. Pripadao je petoj generaciji.

[461] *El-Vaki'a*, 35. ajet.

[462] Neki učenjaci smatraju da će džennetske hurije biti posebno stvorene i da neće biti od Ademova potomstva. Neki učenjaci, pak, smatraju da će one biti od Ademova potomstva, tj. da će one biti dunjalučke žene koje će Allah dž. š., pomladiti i dati im posebnu ljepotu. Ovo mišljenje potvrđuje i ovaj hadis.

[463] Bilježi ga i El-Bejheki u *Sunenu* i Abd b. Humejd u *Musnedu*.

Ikrimea, a on da je Ibn Abbas kazao: Ebu Bekr, jednom prilikom, reče: **Allahov Poslaniče, ti si osijedio!**[466] **On reče: "Osijedile su me sure *Hud, El-Vaki'a, El-Murselat, Amme jetesaelun i Izeš-Šemsu kuvviret.*"**[467]

Ovaj hadis je hasenun-garibun.[468] Preko Ibn Abbasa nam je poznat samo sa ovim senedom. Sličan hadis je prenio i Ali b. Salih od Ebu Ishaka, a on od Ebu Džuhajfea. Nešto slično, ali kao mursel hadis, preneseno je od Ebu Ishaka, a on od Ebu Mejserea.

٥٧. وَمِنْ سُورَةِ الْحَدِيدِ *

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

٣٥٢٩. حَدَّثَنَا عَبْدُ بْنُ حُمَيْدٍ وَغَيْرُ وَاحِدٍ الْمَعْنَى وَاحِدٌ قَالُوا: أَخْبَرَنَا يُونُسُ بْنُ مُحَمَّدٍ أَخْبَرَنَا شَيْبَانُ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَنْ قَتَادَةَ قَالَ: حَدَّثَ الْحَسَنُ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: **بَيْنَمَا نَبِيُّ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ جَالِسٌ وَأَصْحَابُهُ إِذْ أَتَى عَلَيْهِمْ سَحَابٌ. فَقَالَ نَبِيُّ اللَّهِ صَلَّى اللَّهم عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: هَلْ تَدْرُونَ مَا هَذَا؟ فَقَالُوا اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَعْلَمُ. قَالَ: هَذَا الْعَنَانُ هَذِهِ رَوَايَا الْأَرْضِ يَسُوقُهُ اللَّهُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى إِلَى قَوْمٍ لَا يَشْكُرُونَهُ وَلَا يَدْعُونَهُ. ثم قَالَ: هَلْ تَدْرُونَ مَا فَوْقَكُمْ؟ قَالُوا اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَعْلَمُ. قَالَ: فَإِنَّهَا الرَّقِيعُ سَقْفٌ مَحْفُوظٌ وَمَوْجٌ مَكْفُوفٌ. ثُمَّ قَالَ: هَلْ تَدْرُونَ كَمْ بَيْنَكُمْ وَبَيْنَهَا؟ قَالُوا اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَعْلَمُ. قَالَ: بَيْنَكُمْ وَبَيْنَهَا مَسِيرَةُ خَمْسِ مِائَةِ سَنَةٍ. ثُمَّ قَالَ: هَلْ تَدْرُونَ مَا فَوْقَ ذَلِكَ؟ قَالُوا اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَعْلَمُ. قَالَ: فَإِنَّ فَوْقَ ذَلِكَ سَمَاءَيْنِ مَا بَيْنَهُمَا مَسِيرَةُ خَمْسِ مِائَةِ سَنَةٍ حَتَّى عَدَّ سَبْعَ سَمَاوَاتٍ مَا بَيْنَ كُلِّ سَمَاءَيْنِ كَمَا بَيْنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ. ثُمَّ قَالَ: هَلْ تَدْرُونَ مَا فَوْقَ ذَلِكَ؟ قَالُوا اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَعْلَمُ. قَالَ: فَإِنَّ فَوْقَ ذَلِكَ الْعَرْشَ وَبَيْنَهُ وَبَيْنَ السَّمَاءِ بُعْدُ مَا بَيْنَ السَّمَاءَيْنِ. ثُمَّ قَالَ: هَلْ تَدْرُونَ مَا الَّذِي تَحْتَكُمْ؟ قَالُوا اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَعْلَمُ. قَالَ: فَإِنَّهَا الْأَرْضُ. ثُمَّ قَالَ: هَلْ تَدْرُونَ مَا الَّذِي تَحْتَ ذَلِكَ؟ قَالُوا اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَعْلَمُ . قَالَ: فَإِنَّ تَحْتَهَا أَرْضًا أُخْرَى بَيْنَهُمَا مَسِيرَةُ خَمْسِ مِائَةِ سَنَةٍ حَتَّى عَدَّ سَبْعَ أَرَضِينَ بَيْنَ كُلِّ أَرْضَيْنِ مَسِيرَةُ خَمْسِ مِائَةِ سَنَةٍ. ثُمَّ قَالَ: وَالَّذِي نَفْسُ مُحَمَّدٍ بِيَدِهِ لَوْ أَنَّكُمْ دَلَّيْتُمْ**

---

464 Šejban b. Abdur-Rahman et-Temimi en-Nehavi Ebu Muavija el-Basri pouzdan je prenosilac hadisa. Pripadao je sedmoj generaciji.

465 Ebu Ishak Amr b. Abdullah el-Hemdani es-Subej'i pouzdan je prenosilac hadisa i pobožan čovjek. Pripadao je trećoj generaciji. Pred kraj života je posenilio.

466 Et-Tirmizi je zabilježio od Enesa b. Malika da je kazao: "U glavi i bradi Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, sam nabrojao samo četrnaest sijedih dlaka".

467 Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, osijedio je zbog strahota o kojima navedene sure kazuju.

468 Bilježe ga i Et-Taberani u *Mu'džemul-kebiru* i Hakim u *Mustedreku.*

رَجُلًا بِحَبْلٍ إِلَى الْأَرْضِ السُّفْلَى لَهَبَطَ عَلَى اللَّهِ. ثُمَّ قَرَأَ: ﴿ هُوَ الْأَوَّلُ وَالْآخِرُ وَالظَّاهِرُ وَالْبَاطِنُ وَهُوَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴾.

هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ مِنْ هَذَا الْوَجْهِ. وَيُرْوَى عَنْ أَيُّوبَ وَيُونُسَ بْنِ عُبَيْدٍ وَعَلِيِّ بْنِ زَيْدٍ قَالُوا: لَمْ يَسْمَعِ الْحَسَنُ مِنْ أَبِي هُرَيْرَةَ. وَفَسَّرَ بَعْضُ أَهْلِ الْعِلْمِ هَذَا الْحَدِيثَ فَقَالُوا: إِنَّمَا هَبَطَ عَلَى عِلْمِ اللَّهِ وَقُدْرَتِهِ وَسُلْطَانِهِ. وَعِلْمُ اللَّهِ وَقُدْرَتُهُ وَسُلْطَانُهُ فِي كُلِّ مَكَانٍ. وَهُوَ عَلَى الْعَرْشِ كَمَا وَصَفَ فِي كِتَابِهِ *

57. Iz sure *el-Hadid*

U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog:

3529. ISPRIČALI SU NAM Abd b. Humejd i drugi - isti smisao - kazavši: Obavijestio nas je Junus b. Muhammed[469]; kaže: Nas je obavijestio Šejban b. Abdur-Rahman[470] prenijevši od Katadea, koji je kazao: Hasan[471] je ispričao da je Ebu Hurejre rekao: **Dok je jednom prilikom Allahov Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, sjedio sa svojim ashabima, iznad njih se pojavi oblak. Allahov Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, upita: "Znate li šta je ovo? Allah i Njegov Poslanik najbolje znaju, odgovoriše prisutni. On reče: Ovo je vidljivi dio neba, on je donosilac vode na Zemlju! Allah ga upravlja narodu koji Mu je nezahvalan i koji Mu se ne klanja.[472] Potom upita: Znate li šta dalje slijedi iznad vas? Allah i Njegov Poslanik to najbolje znaju, odgovoriše prisutni, a on reče: Iznad vas je prvo nebo, zaštićeni svod i zabranjeni eter.[473] Potom upita: Znate li kolika je razdaljina između vas i njega?[474] Allah i Njegov Poslanik to najbolje znaju, a on reče: Između vas i njega je razdaljina od pet stotina godina.[475] Zatim upita: Znate li šta je iznad toga? Allah i Njegov Poslanik to najbolje znaju, odgovoriše, a on reče: Iznad toga su dva neba, a između njih dva je** (također) **razdaljina od pet stotina godina. Tako je nastavio dok ne nabroja sedam nebesa**

---

[469] Junus b. Muhammed b. Muslim el-Bagdadi Ebu Muhammed el-Mueddib pouzdan je i siguran prenosilac hadisa. Pripadao je devetoj generaciji.

[470] Šejban b. Abdur-Rahman et-Temimi en-Nehavi Ebu Muavija el-Basri pouzdan je prenosilac hadisa i autor jednog od poznatih djela. Pripadao je sedmoj generaciji. Umro je 164. godine po Hidžri.

[471] Hasan el-Basri.

[472] Poznato je da Uzvišeni Allah daje život, zdravlje, opskrbu i brojne druge blagodati i vjernicima i nevjernicima i zahvalnicima i nezahvalnicima. Spomenuti oblak pun kiše u tome se momentu kretao prema predjelima u kojima su živjeli ljudi koji nisu vjerovali u Uzvišenog Allaha.

[473] To je prostor koji je zaštićen od šejtana. Odatle oni ne mogu prisluškivati Allahov razgovor sa melecima.

[474] Tj. između vas i prvog neba, tog zaštićenog prostora.

[475] Da li se ovdje misli na svjetlosne ili na obične godine, nije nam to poznato.

(istaknuvši) **da je između svaka dva neba razdaljina poput razdaljine između nebesa i Zemlje. Potom nastavi: Znate li šta je iznad toga? Allah i Njegov Poslanik to najbolje znaju, odgovoriše, a on reče: Iznad toga je Arš** (Prijestolje). **Između njega i** (sedmog) **neba je razdaljina poput one između svaka dva neba. Potom upita: A znate li šta je ispod vas? Allah i Njegov Poslanik to najbolje znaju, odgovoriše, a on reče: To je Zemlja. Potom upita: Znate li šta je ispod nje? Allah i Njegov Poslanik to najbolje znaju, a on reče: Ispod nje je druga Zemlja, a između njih je razdaljina od pet stotina godina. Tako je nastavio sve dok ne nabroja sedam Zemalja. Između svake dvije Zemlje je razdaljina od pet stotina godina. Potom reče: Tako mi Onoga u čijoj je ruci Muhammedova duša, kada biste spustili uže do najdonje Zemlje, ono bi doprlo do Allaha! Nakon toga on prouči:** ***On je Prvi i Posljednji, i Vidljivi i Nevidljivi; i On zna sve!***[476]

Ovaj hadis je sa ovim senedom garibun.[477] Prenosi se od Ejuba, Junusa b. Ubejda i Alija b. Zejda da su kazali da Hasan nije slušao hadise od Ebu Hurejrea. Neki su učenjaci riječi u hadisu: *ono bi doprlo do Allaha* objasnili tako da bi uže doprlo do Allahova znanja, i Njegove snage i moći, jer su Allahovo znanje, i Njegova snaga i moć prisutni na svakome mjestu, dok je On iznad Arša, kako je opisao u Svojoj Knjizi.

٥٨. وَمَنْ سُورَةِ الْمُجَادَلَةِ *

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

٣٥٣٠. حَدَّثَنَا عَبْدُ بْنُ حُمَيْدٍ وَالْحَسَنُ بْنُ عَلِيٍّ الْحُلْوانِيُّ الْمَعْنَى وَاحِدٌ قَالَا: أَخْبَرَنَا يَزِيدُ بْنُ هَارُونَ أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ إِسْحَقَ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَمْرِو بْنِ عَطَاءٍ عَنْ سُلَيْمَانَ بْنِ يَسَارٍ عَنْ سَلَمَةَ بْنِ صَخْرٍ الْأَنْصَارِيِّ قَالَ: **كُنْتُ رَجُلًا قَدْ أُوتِيتُ مِنْ جِمَاعِ النِّسَاءِ مَا لَمْ يُؤْتَ غَيْرِي. فَلَمَّا دَخَلَ رَمَضَانُ تَظَاهَرْتُ مِنِ امْرَأَتِي حَتَّى يَنْسَلِخَ رَمَضَانُ فَرَقًا مِنْ أَنْ أُصِيبَ مِنْهَا فِي لَيْلَتِي. فَأَتَتَابَعَ فِي ذَلِكَ إِلَى أَنْ يُدْرِكَنِي النَّهَارُ وَأَنَا لَا أَقْدِرُ أَنْ أَنْزِعَ. فَبَيْنَمَا هِيَ تَخْدُمُنِي ذَاتَ لَيْلَةٍ إِذْ تَكَشَّفَ لِي مِنْهَا شَيْءٌ فَوَثَبْتُ عَلَيْهَا. فَلَمَّا أَصْبَحْتُ غَدَوْتُ عَلَى قَوْمِي فَأَخْبَرْتُهُمْ خَبَرِي. فَقُلْتُ: انْطَلِقُوا مَعِي إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَأُخْبِرَهُ بِأَمْرِي. فَقَالُوا لَا وَاللَّهِ لَا نَفْعَلُ نَتَخَوَّفُ أَنْ يَنْزِلَ فِينَا قُرْآنٌ أَوْ يَقُولَ فِينَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَقَالَةً يَبْقَى عَلَيْنَا عَارُهَا, وَلَكِنِ اذْهَبْ أَنْتَ فَاصْنَعْ مَا بَدَا لَكَ. قَالَ: فَخَرَجْتُ فَأَتَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَأَخْبَرْتُهُ خَبَرِي فَقَالَ: أَنْتَ بِذَاكَ؟ قُلْتُ: أَنَا بِذَاكَ. قَالَ: أَنْتَ بِذَاكَ؟ قُلْتُ: أَنَا بِذَاكَ. قَالَ: أَنْتَ بِذَاكَ؟ قُلْتُ: أَنَا بِذَاكَ وَهَا أَنَا ذَا فَأَمْضِ فِيَّ حُكْمَ**

---

[476] *El-Hadid*, 3. ajet.

[477] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel i El-Bezzar u *Musnedima.*

اللَّه فَإِنِّي صَابِرٌ لِذَلِكَ. قَالَ: أَعْتِقْ رَقَبَةً. قَالَ: فَضَرَبْتُ صَفْحَةَ عُنُقِي بِيَدِي فَقُلْتُ: لَا وَالَّذِي بَعَثَكَ بِالْحَقِّ لَا أَمْلِكُ غَيْرَهَا. قَالَ: صُمْ شَهْرَيْنِ. قُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّه وَهَلْ أَصَابَنِي مَا أَصَابَنِي إِلَّا فِي الصِّيَامِ؟ قَالَ: فَأَطْعِمْ سِتِّينَ مِسْكِينًا. قُلْتُ: وَالَّذِي بَعَثَكَ بِالْحَقِّ لَقَدْ بِتْنَا لَيْلَتَنَا هَذِهِ وَحْشَى مَا لَنَا عَشَاءٌ. قَالَ: اذْهَبْ إِلَى صَاحِبِ صَدَقَةِ بَنِي زُرَيْقٍ فَقُلْ لَهُ فَلْيَدْفَعْهَا إِلَيْكَ فَأَطْعِمْ عَنْكَ مِنْهَا وَسْقًا سِتِّينَ مِسْكِينًا ثُمَّ اسْتَعِنْ بِسَائِرِهِ عَلَيْكَ وَعَلَى عِيَالِكَ. قَالَ: فَرَجَعْتُ إِلَى قَوْمِي فَقُلْتُ: وَجَدْتُ عِنْدَكُمُ الضِّيقَ وَسُوءَ الرَّأْيِ وَوَجَدْتُ عِنْدَ رَسُولِ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ السَّعَةَ وَالْبَرَكَةَ أَمَرَ لِي بِصَدَقَتِكُمْ فَادْفَعُوهَا إِلَيَّ. فَدَفَعُوهَا إِلَيَّ.

هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ. قَالَ مُحَمَّدٌ: سُلَيْمَانُ بْنُ يَسَارٍ لَمْ يَسْمَعْ عِنْدِي مِنْ سَلَمَةَ بْنِ صَخْرٍ. قَالَ وَيُقَالُ سَلَمَةُ ابْنُ صَخْرٍ وَيُقَالُ سَلْمَانُ بْنُ صَخْرٍ. وَفِي الْبَاب عَنْ خَوْلَةَ بِنْتِ ثَعْلَبَةَ وَهِيَ امْرَأَةُ أَوْسِ بْنِ الصَّامِتِ *

٣٥٣١. حَدَّثَنَا عَبْدُ بْنُ حُمَيْدٍ أَخْبَرَنَا يُونُسُ عَنْ شَيْبَانَ عَنْ قَتَادَةَ أَخْبَرَنَا أَنَسُ بْنُ مَالِكٍ: أَنَّ يَهُودِيًّا أَتَى عَلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَأَصْحَابِهِ فَقَالَ السَّامُ عَلَيْكُمْ : فَرَدَّ عَلَيْهِ الْقَوْمُ. فَقَالَ نَبِيُّ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: هَلْ تَدْرُونَ مَا قَالَ هَذَا؟ قَالُوا اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَعْلَمُ سَلَّمَ يَا نَبِيَّ اللَّه. قَالَ: لَا وَلَكِنَّهُ قَالَ كَذَا وَكَذَا. رُدُّوهُ عَلَيَّ. فَرَدُّوهُ. قَالَ: قُلْتَ السَّامُ عَلَيْكُمْ؟ قَالَ: نَعَمْ. قَالَ نَبِيُّ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عِنْدَ ذَلِكَ: إِذَا سَلَّمَ عَلَيْكُمْ أَحَدٌ مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ فَقُولُوا عَلَيْكَ مَا قُلْتَ. قَالَ (وَإِذَا جَاءُوكَ حَيَّوْكَ بِمَا لَمْ يُحَيِّكَ بِهِ اللَّهُ). هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

٣٥٣٢. حَدَّثَنَا سُفْيَانُ بْنُ وَكِيعٍ أَخْبَرَنَا يَحْيَى بْنُ آدَمَ أَخْبَرَنَا عُبَيْدُ اللَّه الْأَشْجَعِيُّ عَنِ الثَّوْرِيِّ عَنْ عُثْمَانَ بْنِ الْمُغِيرَةِ الثَّقَفِيِّ عَنْ سَالِمِ بْنِ أَبِي الْجَعْدِ عَنْ عَلِيِّ ابْنِ عَلْقَمَةَ الْأَنْمَارِيِّ عَنْ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ قَالَ: لَمَّا نَزَلَتْ: (يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا نَاجَيْتُمُ الرَّسُولَ فَقَدِّمُوا بَيْنَ يَدَيْ نَجْوَاكُمْ صَدَقَةً). قَالَ لِي النَّبِيُّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: مَا تَرَى؟ دِينَارًا؟ قُلْتُ: لَا يُطِيقُونَهُ قَالَ: فَنِصْفُ دِينَارٍ؟ قُلْتُ: لَا يُطِيقُونَهُ. قَالَ: فَكَمْ؟ قُلْتُ: شَعِيرَةٌ. قَالَ: إِنَّكَ لَزَهِيدٌ. قَالَ: فَنَزَلَتْ: (أَأَشْفَقْتُمْ أَنْ تُقَدِّمُوا بَيْنَ يَدَيْ نَجْوَاكُمْ صَدَقَاتٍ) الْآيَةَ. قَالَ فَبِي خَفَّفَ اللَّهُ عَنْ هَذِهِ الْأُمَّةِ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ. إِنَّمَا نَعْرِفُهُ مِنْ هَذَا الْوَجْهِ. وَمَعْنَى قَوْلِهِ شَعِيرَةٌ يَعْنِي وَزْنَ شَعِيرَةٍ مِنْ ذَهَبٍ *

58. Iz sure *El-Mudžadele*

U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog:

3530. ISPRIČALI SU NAM Abd b. Humejd i Hasan b. Ali el-Hulvani - isti smisao - kazavši: Ispričao nam je Jezid b. Harun; kaže: Nas je

obavijestio Muhammed b. Ishak prenijevši od Muhammeda b. Amra b. Ataa[478], on od Sulejmana b. Jesara, a on od Selemea b. Sahra el-Ensarija[479], koji je kazao: **Ja sam čovjek kome je data takva snaga u pogledu spolnog općenja sa ženama kakva nije data nikome drugom! Pošto nastupi mjesec ramazan, ja, iz bojazni da sa njom noću ne bi stupio u spolni odnos koji ne bih mogao prekinuti ni kad nastupi dan, rekoh svojoj ženi: Dok traje ramazan, ti mi nisi dopuštena isto kao što mi nije dopuštena moja majka.[480] Međutim, jedne večeri dok me posluživala otkri mi se jedan njen dio tijela i ja navalih na nju. Pošto je svanulo, ja otiđoh nekim ljudima iz moga plemena, obavijestih o onome što mi se dogodilo i rekoh: Pođite sa mnom Allahovu Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, da ga obavijestim o mome slučaju! Oni će na to: Ne, tako ti Allaha, nemoj da mi idemo s tobom, mi se bojimo da u vezi sa nama nešto ne bude objavljeno iz Kur'ana ili da o nama Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, nešto ne kaže što će za nas predstavljati sramotu. Nego, idi ti sam i čini šta te volja! Ja otiđoh Allahovu Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, i obavijestih ga o mom slučaju, a on me upita: Pa zar si to uistinu učinio? Jesam, učinio sam to, odgovorih. Pa zar si to uistinu učinio? ponovo će on. Jesam, učinio sam to, odgovorih. Pa zar si to uistinu uradio? ponovo će on! Jesam, učinio sam to, pa evo me, primijeni nada mnom Allahovu odredbu, a ja ću to strpljivo podnijeti, odgovorih. On reče: Oslobodi roba! Ja udarih rukom po svom vratu i rekoh: Tako mi Onoga koji te je sa Istinom poslao, ja ne posjedujem ništa drugo osim njega. On reče: Onda posti dva mjeseca! Rekoh: Allahov Poslaniče, ono što mi se desilo, desilo mi se posteći.[481] On reče: Onda nahrani šezdeset siromaha! Rekoh: Tako mi Onoga koji te je sa Istinom poslao, mi ćemo ovu noć prespavati gladni, jer nemamo večere. On reče: Onda otiđi do sakupljača zekjata u plemenu Benu Zurejk i reci mu neka ti da od zekjata, pa od toga jednim veskom[482] nahrani šezdeset siromaha, a ostatak zadrži za sebe i svoju porodicu. Vratio sam se svom narodu i rekao: Kod vas sam naišao na uskogrudnost i loše mišljenje, a kod Allahova Poslanika, sallallahu**

---

[478] Muhammed b. Amr b. Ata el-Kureši el-Amiri el-Medeni. Pouzdan je prenosilac hadisa. Pripadao je trećoj generaciji.

[479] Seleme b. Sahr el-Ensari el-Hazredži el-Bejadi je Vjerovjesnikov, sallallahu alejhi ve sellem, ashab koji je postao poznat po tome što je neopozivo pustio ženu na spomenuti način dok traje ramazan..

[480] Kod predislamskih Arapa je bio običaj da ovako reknu ženama onda kada ih namjeravaju pustiti neopozivim talakom. Ashab Seleme b. Sahr el-Ensari je tim riječima pustio ženu privremeno dok traje ramazan. Učinio je to iz bojazni da ne bi sa ženom stupio u spolni odnos u ramazanskim noćima koji možda neće biti u stanju okončati prije nastupa dana.

[481] Dakle, imao je intimni odnos sa ženom u momentu kad je postio.

[482] Vesk je mjera koja sadrži šezdeset sa'a.

alejhi ve sellem, sam naišao na širokogrudnost i bereket. Naredio je da mi date od vašeg zekjata pa mi ga uručite, predajte mi ga! I oni mi ga dadoše."

Ovaj hadis je hasenun.[483] Muhammed (El-Buhari) kaže: Po mome mišljenju, Sulejman b. Jesar nije slušao hadise od Selemea b. Sahra. Neki vele da se zvao Seleme b. Sahr, a neki da se zvao Selman b. Sahr. O ovoj temi prenesen je hadis i od Havle bint Sa'lebe, a ona je bila supruga Evsa b. Samita.

3531. ISPRIČAO NAM JE Abd b. Humejd; kaže: Obavijestio nas je Junus[484] prenijevši od Šejbana[485], a on od Katadea, koji je kazao: Obavijestio nas je Enes b. Malik **da je neki jevrej došao Allahovome Vjerovjesniku i njegovim ashabima i rekao: Es-samu alejkum** (Neka je prijeka smrt na vas)! **Prisutni mu uzvratiše** (na selam)[486], **a Allahov Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, reče: "Znate li šta je ovaj rekao?" Allah i Njegov Poslanik to najbolje znaju, Allahov Vjerovjesniče, odgovoriše, a on reče: Rekao je tako i tako, zato mi ga dovedite! Pošto ga dovedoše, Allahov Poslanik mu reče: Rekao si Es-samu alejkum** (Neka je na vas prijeka smrt)? **Jesam, odgovori on, a Allahov Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, tom prilikom reče: Kada vam neko od sljedbenika ranije objavljenih Knjiga nazove selam, vi mu odgovorite: Neka je i na tebe to što si rekao. Zatim je proučio:** ***A kada ti dolaze, pozdravljaju te onako kako te Allah nikad nije pozdravio.***[487] Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[488]

3532. ISPRIČAO NAM JE Sufjan b. Veki'; kaže: Obavijestio nas je Jahja b. Adem; kaže: Nas je obavijestio Ubejdullah el-Ešdžei prenijevši od Sufjana es-Sevrija, on od Osmana b. Mugirea es-Sekafija, on od Salima b. Ebu Dža'da, on od Alija b. Alkamea el-Enmarija[489], a on od Alije b. Ebu Taliba, koji je kazao: **Kad je objavljeno:** ***O, vjernici, kad hoćete da se s***

---

[483] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*, Ebu Davud i Ibn Madže u *Sunenima* i Hakim u *Mustedreku*.

[484] Junus b. Muhammed b. Muslim el-Bagdadi Ebu Muhammed el-Muedib pouzdan je i siguran prenosilac hadisa. Pripadao je devetoj generaciji. Umro je 207. godine po Hidžri.

[485] Šejban b. Abdur-Rahman en-Nehavi.

[486] Prisutni ashabi su mu odgovorili onako kako se odgovara na selam jer su mislili da im je on nazvao selam. Oni nisu razumjeli šta je on, uistinu, izgovorio.

[487] Dio 8. ajeta sure *El-Mudžadele*, a koji u cijelosti glasi: "Zar ne vidiš one kojima je zabranjeno da se sašaptavaju kako se vraćaju onome što im je zabranjeno i sašaptavaju se o grijehu i neprijateljstvu i neposlušnosti prema Poslaniku. A kad ti dolaze, pozdravljaju te onako kako te Allah nikad nije pozdravio, i među sobom govore: Trebalo bi da nas Allah već jednom kazni za ono što govorimo! Dovoljan će im biti Džehennem! U njemu će gorjeti, a grozno je on prebivalište!"

[488] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu* i El-Buhari u *Sahihu*.

[489] Ali b. Alkame el-Enmari el-Kufi je od strane hadiskih učenjaka ocijenjen kao prenosilac hadisa koji svojim kvalitetom zadovoljava (makbul). Pripadao je trećoj generaciji.

Poslanikom posavjetujete, prije savjetovanja sadaku udijelite[490], **Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, me upita: "Šta misliš da li da** (prije savjetovanja na ime sadake) **daju jedan dinar? Neće biti u mogućnosti, odgovorih. Reče: Onda pola dinara? Neće biti u mogućnosti, odgovorih. Pa koliko onda? upita. Koliko zrno ječma zlata, odgovorih, a on reče: Ti** (Alija) **određuješ iznos sadake prema svome imovinskom stanju.**[491] **Tada je, veli, objavljeno:** ***Zar vas je strah da prije savjetovanja svoga sadaku udijelite?! A ako ne udijelite i Allah vam oprosti, onda namaz obavljajte i zekjat dajite i Allaha i Poslanika Njegova slušajte! Allah dobro zna ono što vi radite.***[492] **Alija kaže: Ja sam uzročnik što je Uzvišeni Allah** (u ovom pogledu) **spustio olakšicu ovom ummetu."**

Ovaj hadis je hasenun-garibun.[493] Poznat nam je samo sa ovim senedom. Njegova riječ *šeireten* ima značenje: koliko zrno ječma zlata.

٥٩. وَمِنْ سُورَةِ الْحَشْرِ *

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

٣٥٣٣. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ أَخْبَرَنَا اللَّيْثُ عَنْ نَافِعٍ عَنِ ابْنِ عُمَرَ قَالَ: **حَرَّقَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَخْلَ بَنِي النَّضِيرِ وَقَطَّعَ وَهِيَ الْبُوَيْرَةُ فَأَنْزَلَ اللَّهُ: (مَا قَطَعْتُمْ مِنْ لِينَةٍ أَوْ تَرَكْتُمُوهَا قَائِمَةً عَلَى أُصُولِهَا فَبِإِذْنِ اللَّهِ وَلِيُخْزِيَ الْفَاسِقِينَ)**. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

٣٥٣٤. حَدَّثَنَا الْحَسَنُ بْنُ مُحَمَّدٍ الزَّعْفَرَانِيُّ أَخْبَرَنَا عَفَّانُ بْنُ مُسْلِمٍ أَخْبَرَنَا حَفْصُ بْنُ غِيَاثٍ أَخْبَرَنَا حَبِيبُ بْنُ أَبِي عَمْرَةَ عَنْ سَعِيدِ بْنِ جُبَيْرٍ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ فِي قَوْلِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ: **(مَا قَطَعْتُمْ مِنْ لِينَةٍ أَوْ تَرَكْتُمُوهَا قَائِمَةً عَلَى أُصُولِهَا) قَالَ: اللِّينَةُ النَّخْلَةُ. (وَلِيُخْزِيَ الْفَاسِقِينَ) قَالَ: اسْتَنْزَلُوهُمْ مِنْ حُصُونِهِمْ. قَالَ: وَأُمِرُوا بِقَطْعِ النَّخْلِ فَحَكَّ فِي صُدُورِهِمْ. فَقَالَ الْمُسْلِمُونَ: قَدْ قَطَعْنَا بَعْضًا وَتَرَكْنَا بَعْضًا فَلَنَسْأَلَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ هَلْ لَنَا فِيمَا قَطَعْنَا مِنْ أَجْرٍ وَهَلْ عَلَيْنَا فِيمَا تَرَكْنَا مِنْ وِزْرٍ؟ فَأَنْزَلَ اللَّهُ تَعَالَى: (مَا قَطَعْتُمْ مِنْ لِينَةٍ أَوْ تَرَكْتُمُوهَا قَائِمَةً عَلَى أُصُولِهَا) الْآيَةَ.**

---

[490] *El-Mudžadele*, dio 12. ajeta, a koji u cijelosti glasi: "O, vjernici, kad hoćete da se s Poslanikom posavjetujete, prije savjetovanja sadaku udijelite! To je za vas bolje i čistije. A ako nemate - pa, Allah, zaista, prašta i samilostan je." Ibn Abbas kaže: Ljudi su puno zapitkivali Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, što ga je zamaralo. Allah, dž.š, je, da bi poštedio Svoga Poslanika, svima koji žele da se sa njim savjetuju ili da ga nešto pitaju propisao prije toga da podijele milostinju (sadaku). Kad su se odvikli od čestih zapitkivanja, uslijedila je olakšica u tom pogledu.

[491] Alija, r.a, bio je slabog imovinskog stanja, zato je smatrao da je i dinar ili pola dinara mnogo da se izdvaja na ime spomenute sadake.

[492] *El-Mudžadele*, 13. ajet.

[493] Bilježi ga i Ebu Ja'la u *Musnedu.*

هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ. وَرَوَى بَعْضُهُمْ هَذَا الْحَدِيثَ عَنْ حَفْصِ بْنِ غِيَاثٍ عَنْ حَبِيبِ بْنِ أَبِي عَمْرَةَ عَنْ سَعِيدِ بْنِ جُبَيْرٍ مُرْسَلًا وَلَمْ يَذْكُرْ فِيهِ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ.

٣٥٣٥. حَدَّثَنَا بِذَلِكَ عَبْدُ اللَّهِ ابْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ عن هَارُونُ بْنُ مُعَاوِيَةَ عَنْ حَفْصِ بْنِ غِيَاثٍ عَنْ حَبِيبِ بْنِ أَبِي عَمْرَةَ عَنْ سَعِيدِ بْنِ جُبَيْرٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ **مُرْسَلًا**. قَالَ أَبو عِيسَى: سَمِعَ مِنِّي مُحَمَّدُ بْنُ إِسْمَعِيلَ هَذَا الْحَدِيثَ *

٣٥٣٦. حَدَّثَنَا أَبُو كُرَيْبٍ أَخْبَرَنَا وَكِيعٌ عَنْ فُضَيْلِ بْنِ غَزْوَانَ عَنْ أَبِي حَازِمٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ: **أَنَّ رَجُلًا مِنَ الْأَنْصَارِ بَاتَ بِهِ ضَيْفٌ فَلَمْ يَكُنْ عِنْدَهُ إِلَّا قُوتُهُ وَقُوتُ صِبْيَانِه. فَقَالَ لِامْرَأَتِه: نَوِّمِي الصِّبْيَةَ وَأَطْفِئِي السِّرَاجَ وَقَرِّبِي لِلضَّيْفِ مَا عِنْدَكِ. فَنَزَلَتْ هَذِهِ الْآيَةُ: (وَيُؤْثِرُونَ عَلَى أَنْفُسِهِمْ وَلَوْ كَانَ بِهِمْ خَصَاصَةٌ)**. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

59. Iz sure *El-Hašr*

U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog:

3533. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe; kaže: Obavijestio nas je Lejs prenijevši od Nafi'a, a on od Ibn Omera, koji je kazao: **"Naredio je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, da se palme u mjestu Buvejra u plemenu Benu Nadir posijeku i bašče popale pa je Allah objavio[494]: *To što ste neke palme posjekli ili da uspravno stoje ostavili - Allahovom***

[494] Dolaskom u Medinu, Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, sa svim jevrejskim plemenima sklopi ugovor o međusobnoj saradnji i nenapadanju. Nakon što je Amr b. Umejje ubio dva čovjeka iz plemena Kilab, krenuo je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, da od muslimana i jevreja sakuplja krvarinu. Sa jednom grupom ashaba otišao je u jevrejsko pleme Benu Nadir. Kad od njih zatraži da učestvuju u isplati krvarine, oni odgovoriše: Učinit ćemo to, Ebu Kasime! Ti sjedi ovdje, a mi odosmo da ti donesemo. Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, sjede pored jednog zida. Međutim, oni se dogovoriše da ga ubiju i zadužiše Amra b. Džahša da mu sa zida na glavu baci stijenu. Pošto Džibril obavijesti Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, o njihovoj namjeri, on ustade i vrati se u Medinu. Za njim se vratiše i ashabi koji su bili sa njim. Tom prilikom on jevrejima plemena Benu Nadir dade rok od deset dana da napuste Medinu. Oni su to namjeravali učiniti, ali ih vođa munafika Abdullah b. Ubej b. Selul nagovori da to ne čine i nagovori ih da mu se suprotstave i obeća da će im u pomoć poslati dvije hiljade svojih pristalica. Osokoljen time, poglavica ovog plemena Hujej b. Ahtab Allahovu Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, posla sljedeću poruku: Mi nećemo napuštati naše domove, a ti čini šta hoćeš! Tom prilikom Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, nakon konsultacije sa ashabima odluči da vojno iz Medine istjera stanovnike plemena Benu Nadir. Primijetivši muslimansku vojsku, oni se zatvoriše u svoje utvrde i iz njih strijelama i kamenjem počeše gađati muslimane. Njihove bašče i u njima palme bijahu im velika zaštita. Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, tada naredi da se njihove palme posijeku i njihove bašče spale. Nakon što to uradiše, neke muslimane poče kopkati sumnja da možda time nisu počinili grijeh. Tim povodom bi objavljen navedeni ajet.

voljom ste učinili, i zato da On nevjernike ponizi[495]". Ovaj hadis je hasenun-sahihun.

3534. ISPRIČAO NAM JE Hasan b. Muhammed ez-Za'ferani; kaže: Obavijestio nas je Affan; kaže: Nas je obavijestio Hafs b. Gijas; kaže: Nas je obavijestio Habib b. Ebu Amre prenijevši od Seida b. Džubejra, a on da je Ibn Abbas o riječima Uzvišenog Allaha: ***To što ste neke palme posjekli ili da uspravno stoje ostavili - Allahovom voljom ste učinili, i zato da On nevjernike ponizi,*** **kazao:** (Riječ): ***Elline*** **znači palme. Muslimani su ih pozvali da se u svojim utvrdama predaju** (i pošto to ne učiniše), **bi naređeno da palme njihove posijeku, što ih strašno pogodi. Tada muslimani jedni drugima počeše govoriti: Neke smo palme posjekli, a neke ostavili da stoje uspravno, hajdemo da pitamo Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, da nismo, možda, pogriješili?**[496] **Tim povodom Allah objavi:** *To što ste neke palme posjekli ili da uspravno stoje ostavili - Allahovom voljom ste učinili, i zato da On nevjernike ponizi.*"

Ovaj hadis je hasenun-garibun.[497] Neki su ovaj hadis prenijeli kao mursel od Hafsa b. Gijasa, on od Habiba b. Ebu Amrea, a on od Seida b. Džubejra ne spomenuvši u njegovu senedu: *od Ibn Abbasa.*

3535. TAKO NAM JE ISPRIČAO Abdullah b. Abdur-Rahman prenijevši od Haruna b. Muavija, on od Hafsa b. Gijasa, on od Habiba b. Ebu Amrea, on od Seida b. Džubejra, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, kao mursel hadis. Ebu Isa kaže: Muhammed b. Ismail je ovaj hadis čuo od mene.

3536. ISPRIČAO NAM JE Ebu Kurejb; kaže: Obavijestio nas je Veki' prenijevši od Fudajla b. Gazvana, on od Ebu Hazima[498], a on od Ebu Hurejrea: **Nekom ensariji**[499] **dođe u goste** (neki muhadžir)**, a on u kući od hrane imaše samo toliko koliko je potrebno njemu,** (ženi) **i djeci. Reče ženi: Uspavaj djecu, ugasi svijetiljku i to što imaš hrane iznesi gostu!**

---

[495] *El-Hašr*, 5. ajet.

[496] Ebu Ja'la je zabilježio u *Musnedu* senedom od Džabira da je kazao: Nakon što je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, dozvolio muslimanima da posijeku njihove palme i nakon što neke posjekoše a neke ostaviše uspravno, poče ih kopkati da možda nisu pogriješili. Oni otiđoše Allahovu Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, i upitaše ga: Allahov Poslaniče, ili smo pogriješili što smo neke palme posjekli ili smo pogriješili što smo neke ostavili da uspravno stoje? Tim povodom Uzvišeni Allah objavi: "*To što ste neke palme posjekli ili da uspravno stoje ostavili - Allahovom voljom ste učinili, i zato da On nevjernike ponizi.*

[497] Bilježi ga i En-Nesai u *Sunenu.*

[498] Ebu Hazim Selman el-Ešdže'i el-Kufi je pouzdan prenosilac hadisa. Pripadao je trećoj generaciji. Umro je 100. godine po Hidžri.

[499] U Muslimovoj predaji ovog hadisa stoji da je taj ensarija bio Ebu Talha.

Tim povodom bi objavljeno: *i više vole njima nego sebi, mada im je i samima potrebno*[500]." Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[501]

٦٠. وَمِنْ سُورَةِ الْمُمْتَحِنَةِ *

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

٣٥٣٧. حَدَّثَنَا ابْنُ أَبِي عُمَرَ أَخْبَرَنَا سُفْيَانُ عَنْ عَمْرِو بْنِ دِينَارٍ عَنِ الْحَسَنِ بْنِ مُحَمَّدٍ هُوَ ابْنُ الْحَنَفِيَّةِ عَنْ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي رَافِعٍ قَالَ: سَمِعْتُ عَلِيَّ بْنَ أَبِي طَالِبٍ يَقُولُ: **بَعَثَنَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَا وَالزُّبَيْرَ وَالْمِقْدَادَ بْنَ الْأَسْوَدِ. فَقَالَ: انْطَلِقُوا حَتَّى تَأْتُوا رَوْضَةَ خَاخٍ فَإِنَّ فِيهَا ظَعِينَةً مَعَهَا كِتَابٌ فَخُذُوهُ مِنْهَا فَأْتُونِي بِهِ. فَخَرَجْنَا تَتَعَادَى بِنَا خَيْلُنَا حَتَّى أَتَيْنَا الرَّوْضَةَ فَإِذَا نَحْنُ بِالظَّعِينَةِ. فَقُلْنَا أَخْرِجِي الْكِتَابَ. فَقَالَتْ: مَا مَعِي مِنْ كِتَابٍ. فَقُلْنَا لَتُخْرِجِنَّ الْكِتَابَ أَوْ لَتُلْقِيَنَّ الثِّيَابَ. قَالَ: فَأَخْرَجَتْهُ مِنْ عِقَاصِهَا. قَالَ: فَأَتَيْنَا بِهِ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَإِذَا هُوَ مِنْ حَاطِبِ بْنِ أَبِي بَلْتَعَةَ إِلَى نَاسٍ مِنَ الْمُشْرِكِينَ بِمَكَّةَ يُخْبِرُهُمْ بِبَعْضِ أَمْرِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ. فَقَالَ: مَا هَذَا يَا حَاطِبُ؟ قَالَ: لَا تَعْجَلْ عَلَيَّ يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنِّي كُنْتُ امْرَأً مُلْصَقًا فِي قُرَيْشٍ وَلَمْ أَكُنْ مِنْ أَنْفُسِهَا وَكَانَ مَنْ مَعَكَ مِنَ الْمُهَاجِرِينَ لَهُمْ قَرَابَاتٌ يَحْمُونَ بِهَا أَهْلِيهِمْ وَأَمْوَالَهُمْ بِمَكَّةَ فَأَحْبَبْتُ إِذْ فَاتَنِي ذَلِكَ مِنْ نَسَبٍ فِيهِمْ أَنْ أَتَّخِذَ فِيهِمْ يَدًا يَحْمُونَ بِهَا قَرَابَتِي وَمَا فَعَلْتُ ذَلِكَ كُفْرًا وَلَا ارْتِدَادًا عَنْ دِينِي وَلَا رِضًا بِالْكُفْرِ. فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: صَدَقَ. فَقَالَ عُمَرُ بْنُ الْخَطَّابِ: دَعْنِي يَا رَسُولَ اللَّهِ أَضْرِبْ عُنُقَ هَذَا الْمُنَافِقِ. فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّهُ قَدْ شَهِدَ بَدْرًا فَمَا يُدْرِيكَ لَعَلَّ اللَّهَ اطَّلَعَ عَلَى أَهْلِ بَدْرٍ. فَقَالَ: اعْمَلُوا مَا شِئْتُمْ فَقَدْ غَفَرْتُ لَكُمْ. قَالَ: وَفِيهِ أُنْزِلَتْ هَذِهِ السُّورَةُ: (يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّخِذُوا عَدُوِّي وَعَدُوَّكُمْ أَوْلِيَاءَ تلقون إليهم بالمودة) السُّورَةَ. قَالَ عَمْرٌو وَقَدْ رَأَيْتُ ابْنَ أَبِي رَافِعٍ وَكَانَ كَاتِبًا لِعَلِيٍّ.**

هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ. وَفِيهِ عَنْ عُمَرَ وَجَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ. وَرَوَى غَيْرُ وَاحِدٍ عَنْ سُفْيَانَ بْنِ عُيَيْنَةَ هَذَا الْحَدِيثَ نَحْوَ هَذَا وَذَكَرُوا هَذَا الْحَرْفَ وَقَالُوا: لَتُخْرِجِنَّ الْكِتَابَ أَوْ لَتُلْقِيَنَّ الثِّيَابَ. وَهَذَا حَدِيثٌ قَدْ رُوِيَ أَيْضًا عَنْ أَبِي عَبْدِ الرَّحْمَنِ السُّلَمِيِّ عَنْ عَلِيِّ بن أبي طالب نَحْوَ هَذَا الْحَدِيثِ. ذَكَرَ بَعْضُهُمْ فِيهِ: لَتُخْرِجِنَّ الْكِتَابَ أَوْ لَنُجَرِّدَنَّكِ *

---

[500] *El-Hašr*, dio 9. ajeta, a koji u cijelosti glasi: "I onima koji su Medinu za življenje izabrali i domom prave vjere još prije njih je učinili; oni vole one koji im se doseljavaju i u grudima svojim nikakvu tegobu, zato što im se daje, ne osjećaju, i više vole njima nego sebi, mada im je i samima potrebno. A oni koji se uščuvaju lakomosti, oni će sigurno uspjeti."

[501] Bilježe ga i El-Buhari i Muslim u *Sahihima.*

٣٥٣٨. حَدَّثَنَا عَبْدُ بْنُ حُمَيْدٍ أَخْبَرَنَا عَبْدُ الرَّزَّاقِ عَنْ مَعْمَرٍ عَنِ الزُّهْرِيِّ عَنْ عُرْوَةَ عَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ: مَا كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَمْتَحِنُ إِلَّا بِالْآيَةِ الَّتِي قَالَ اللَّهُ: (إِذَا جَاءَكَ الْمُؤْمِنَاتُ يُبَايِعْنَكَ) الْآيَةَ. قَالَ مَعْمَرٌ: فَأَخْبَرَنِي ابْنُ طَاوُوسٍ عَنْ أَبِيهِ قَالَ: مَا مَسَّتْ يَدُ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَدَ امْرَأَةٍ إِلَّا امْرَأَةً يَمْلِكُهَا. قَالَ هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

٣٥٣٩. حَدَّثَنَا عَبْدُ بْنُ حُمَيْدٍ أَخْبَرَنَا أَبُو نُعَيْمٍ أَخْبَرَنَا يَزِيدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الشَّيْبَانِيُّ قَالَ: سَمِعْتُ شَهْرَ بْنَ حَوْشَبٍ قَالَ: حَدَّثَتْنَا أُمُّ سَلَمَةَ الْأَنْصَارِيَّةُ قَالَتْ: قَالَتِ امْرَأَةٌ مِنَ النِّسْوَةِ: مَا هَذَا الْمَعْرُوفُ الَّذِي لَا يَنْبَغِي لَنَا أَنْ نَعْصِيَكَ فِيهِ؟ قَالَ: لَا تَنُحْنَ. قُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنَّ بَنِي فُلَانٍ قَدْ أَسْعَدُونِي عَلَى عَمِّي وَلَا بُدَّ لِي مِنْ قَضَائِهِنَّ. فَأَبَى عَلَيَّ فَأَتَيْتُهُ مِرَارًا فَأَذِنَ لِي فِي قَضَائِهِنَّ فَلَمْ أَنُحْ بَعْدَ قَضَائِهِنَّ وَلَا عَلَى غَيْرِهِ حَتَّى السَّاعَةَ وَلَمْ يَبْقَ مِنَ النِّسْوَةِ امْرَأَةٌ إِلَّا وَقَدْ نَاحَتْ غَيْرِي. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ. وَفِيهِ عَنْ أُمِّ عَطِيَّةَ عَنْهَا قَالَ عَبْدُ بْنُ حُمَيْدٍ: أُمُّ سَلَمَةَ الْأَنْصَارِيَّةُ هِيَ أَسْمَاءُ بِنْتُ يَزِيدَ بْنِ السَّكَنِ *

60. Iz sure *El-Mumtehane*

U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog:

3537. ISPRIČAO NAM JE Ibn Ebu Omer; kaže: Obavijestio nas je Sufjan[502] prenijevši od Amra b. Dinara, on od Hasana b. Muhammeda, a on je sin El-Hanefijjea[503], a on od Ubejdullaha b. Ebu Rafi'a, koji je kazao da je čuo Aliju b. Ebu Taliba kada je rekao: **Poslao nas je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, mene, Zubejra i Mikdada b. Esveda, rekavši: Idite do vrta Hahina[504], u njemu živi jedna žena kod koje je jedno pismo![505] Uzmite ga od nje i donesite mi ga! Krenuli smo tjerajući konje dok ne stigosmo do vrta.[506] Pronađosmo tu ženu i rekosmo: Vadi pismo! Kod mene nema nikakva pisma, odgovori ona. Rekosmo: Vadi pismo, nemoj da ti skidamo odjeću! Ona ga, tada, izvuče iz kose, i mi ga odnesosmo Allahovu Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, kad u njemu Hatib b. Ebu Beltea[507] piše nekim mušricima u Mekki o nekim**

---

[502] Sufjan b. Ujejne.

[503] Hasan b. Muhammed b. Alija b. Ebu Talib el-Hašimi Ebu Muhammed el-Medeni, koji je otac Ibn Hanefijjea, pouzdan je prenosilac hadisa i šeri'atski pravnik. Pripadao je trećoj generaciji.

[504] Vrt Hahin se nalazio na udaljenosti trinaest milja od Medine.

[505] U El-Buharijevoj predaji ovog hadisa stoji: "U njemu ćete naći jednu ženu kojoj je Hatib dao jedno pismo ." To pismo je ona vjerovatno trebala proslijediti u Mekku mušricima. Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, je za njega saznao najvjerovatnije od Džibrila.

[506] Žurili su zato da pismo ne bi bilo proslijeđeno za Mekku.

[507] Hatib b. Ebu Beltea je umro 30. godine po Hidžri.

planovima Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem.[508] **Šta je ovo Hatibe? upita ga Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem. On reče: Ne donosi nabrzinu sud o meni, Allahov Poslaniče! Ja sam saveznik Kurejševića, a nisam od njih! Oni što su učinili Hidžru sa tobom imaju u Mekki svoje bližnje koji se brinu o njihovim porodicama i njihovim imecima. Pošto tamo nemam roda, ja sam time želio da steknem njihovu naklonost kako bi se brinuli o mojoj porodici**[509]**, a nisam to učinio zato što sam se odmetnuo od vjere ili što sam postao nevjernik. Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, reče: "Istinu je kazao." Kad to ču, Omer b. Hattab, reče: Dozvoli mi, Allahov Poslaniče, da odrubim glavu ovom licemjeru** (munafiku)**! Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, reče: On je učesnik Bitke na Bedru, a otkud ti znaš, možda je Allah pomilovao učesnike Bitke na Bedru** (do te mjere da im je) **rekao: Radite šta hoćete, Ja sam vam već oprostio.**[510] **U vezi sa njim je objavljena cijela ova sura**[511]**:** ***O, vjernici, ako ste pošli da se na putu Mome borite i da naklonost moju steknete, s Mojim i svojim neprijateljima ne prijateljujte i ljubav im ne poklanjajte...!***[512]

Ja sam vidio, veli Amr, Ibn Ebu Rafi'a. Bio je Alijin pisar. Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[513] Prenesen je i od Omera i Džabira b. Abdullaha. Neki su ovaj hadis u sličnom značenju prenijeli od Sufjana b. Ujejnea spomenuvši riječi: Vadi pismo ili ćemo ti svući odjeću! Ovaj hadis je u sličnom značenju također prenesen i od Ebu Abdur-Rahmana es-Sulemija, a on od Alije b. Ebu Taliba. Neki su u njemu spomenuli: Vadi pismo ili ćemo te skinuti!

3538. ISPRIČAO NAM JE Abd b. Humejd; kaže: Obavijestio nas je Abdur-Rezzak prenijevši od Ma'mera, on od Zuhrija, on od Urvea, a on od Aiše, koja je kazala: **"Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, je isključivo ispitivao** (vjernice na osnovu onoga što je spomenuto) **u ovome ajetu u kome Allah kaže:** ***kada ti dođu vjernice da ti polože prisegu***[514]**."**

---

508 U mursel-hadisu koji prenosi Urve stoji da je Hatib u tom pismu obavještavao mekanske idolopoklonike o Vjerovjesnikovim, sallallahu alejhi ve sellem, namjerama i planovima koje se odnose na njegove pokrete prema Mekki i napadima na njih.

509 U predaji koju bilježi Ibn Ishak stoji: Među njima su mi ostali sin i i žena.

510 U hadisu koji bilježi Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*, a koji je vjerodostojan prema kriterijima Muslima, od Džabira b. Abdullaha stoji da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: "U Vatru neće ući ni jedan od onih koji su učestvovali u Bici na Bedru!"

511 Tj. sura *El-Mumtehane.*

512 *El-Mumtehane*, prvi ajet.

513 Bilježe ga u *El-Kutubus-sitte* svi osim Ibn Madžea.

514 Sura *El-Mumtehane*, dio 12. ajeta, a koji u cijelosti glasi: "O, Vjerovjesniče, kada ti dođu vjernice da ti polože prisegu: da neće Allahu nikoga ravnim smatrati, i da neće krasti, i da neće bludničiti, i da neće djecu svoju ubijati, i da neće muževima tuđu djecu podmetati i da ti neće ni u čemu što je dobro poslušnost odricati, - ti prisegu njihovu prihvati i moli Allaha da im oprosti; Allah, zaista, mnogo prašta, i On je milostiv."

Ma'mer kaže: Obavijestio me je Tavus prenijevši od svoga oca da je kazao: Ruku Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, mogla je dotaći samo ruka žene koja je za njega bila udata.[515] Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[516]

3539. ISPRIČAO NAM JE Abd b. Humejd; kaže: Obavijestio nas je Ebu Nuajm; kaže: Nas je obavijestio Jezid b. Abdullah eš-Šejbani[517] i kazao: Čuo sam Šehra b. Havšeba kada je rekao: Ispričala nam je Ummu Selema el-Ensarija, koja je kazala: **"Jednom prilikom je neka žena upitala:** (Allahov Poslaniče), **koje je to dobro u kome ti ne smijemo poslušnost odricati? On reče: Nemojte naricati za umrlim![518] Ja rekoh: Allahov Poslaniče, neke su mi žene iz tog i tog plemena pomagale u naricanju za mojim amidžom. Red bi bilo da im to vratim. On mi ne dozvoli. Obraćala sam mu se** (u vezi sa tim) **više puta dok mi na kraju ne dozvoli. Međutim, od tada pa do današnjega dana ja više nisam nikad naricala. Sve druge žene su i poslije toga naricale, a ja nisam."**[519]

Ovaj hadis je hasenun-garibun. Prenosi se od Ummu Atijje, koja je kazala da je Abd b. Humejd rekao: Ummu Selema el-Ensarijja je Esma bint Jezid b. Es-Seken.

٦١. وَمِنْ سُورَةِ الصَّفِّ *

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

٣٥٤٠. حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ كَثِيرٍ عَنِ الْأَوْزَاعِيِّ عَنْ يَحْيَى بْنِ أَبِي كَثِيرٍ عَنْ أَبِي سَلَمَةَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ سَلَامٍ قَالَ: **قَعَدْنَا نَفَرٌ مِنْ أَصْحَابِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَتَذَاكَرْنَا فَقُلْنَا لَوْ نَعْلَمُ أَيَّ الْأَعْمَالِ أَحَبَّ إِلَى اللَّهِ لَعَمِلْنَاهُ فَأَنْزَلَ اللَّهُ تَعَالَى:** (سَبَّحَ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لِمَ تَقُولُونَ مَا لَا تَفْعَلُونَ).

---

[515] Ovo je jasan dokaz da se Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, nije nikada rukovao sa tuđim ženama, čak ni onda kada su mu one dale prisegu.

[516] Bilježi ga i El-Buhari u *Sahihu*.

[517] Jezid b. Abdullah eš-Šejbani Ebu Abdullah el-Kufi je pouzdan prenosilac hadisa. Pripadao je sedmoj generaciji.

[518] Bilježi Ibn Merdivejh od Ibn Abbasa, koji je kazao: Kada su žene Allahovu Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, dale prisegu u skladu sa navedenim ajetom, ustala je Havla bint Hakim i rekla: Allahov Poslaniče, kad su mi u predislamsko doba umrli otac i brat, ta i ta žena mi je pomagala u naricanju za njima. Njoj je sada umro otac pa bi bilo red da joj to vratim..."

[519] Učenjaci malikijske pravne škole su, na osnovu ovog hadisa, stali na stanovište da naricanje za umrlim nije zabranjeno. Prema njihovu mišljenju, zabranjeno je nešto drugo što je praktikovano u tom periodu, kao što je: udaranje po prsima, izgovor nekih riječi i sl. Većina učenjaka, pak, stoji na stanovištu da je i naricanje zabranjeno. Oni svoje mišljenje temelje na ovom, i drugim hadisima.

قَالَ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ سَلَامٍ: فَقَرَأَهَا عَلَيْنَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ. قَالَ أَبُو سَلَمَةَ: فَقَرَأَهَا عَلَيْنَا ابْنُ سَلَامٍ. قَالَ يَحْيَى: فَقَرَأَهَا عَلَيْنَا أَبُو سَلَمَةَ. قَالَ ابْنُ كَثِيرٍ: فَقَرَأَهَا عَلَيْنَا الْأَوْزَاعِيُّ. قَالَ عَبْدُ اللَّهِ: فَقَرَأَهَا عَلَيْنَا ابْنُ كَثِيرٍ. وَقَدْ خُولِفَ مُحَمَّدُ بْنُ كَثِيرٍ فِي إِسْنَادِ هَذَا الْحَدِيثِ عَنِ الْأَوْزَاعِيِّ. وَرَوَى ابْنُ الْمُبَارَكِ عَنِ الْأَوْزَاعِيِّ عَنْ يَحْيَى بْنِ أَبِي كَثِيرٍ عَنْ هِلَالِ بْنِ أَبِي مَيْمُونَةَ عَنْ عَطَاءِ بْنِ يَسَارٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ سَلَامٍ أَوْ عَنْ أَبِي سَلَمَةَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ سَلَامٍ. وَرَوَى الْوَلِيدُ بْنُ مُسْلِمٍ هَذَا الْحَدِيثَ عَنِ الْأَوْزَاعِيِّ نَحْوَ رِوَايَةِ مُحَمَّدِ بْنِ كَثِيرٍ *

61. Iz sure *Es-Saff*

U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog:

3540. ISPRIČAO NAM JE Abdullah b. Abdur-Rahman; kaže: Obavijestio nas je Muhammed b. Kesir[520] prenijevši od El-Evzaija, on od Jahjaa b. Ebu Kesira, on od Ebu Selemea[521], a on da je Abdullah b. Selam kazao: **"Sjedila je jedna skupina ashaba Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, i razgovarali smo. Rekli smo: Da nam je znati koje je djelo Allahu najdraže, činili bismo ga.[522] Allah je objavio: *Allaha hvali ono što je na nebesima i ono što je na Zemlji, On je Silni i Mudri! O, vjernici, zašto jedno govorite, a drugo radite*[523]."**

Kaže Abdullah b. Selam: Proučio nam ih je Allahov Poslanik. Kaže Ebu Seleme: Proučio nam ih je Abdullah b. Sellam. Kaže Jahja: Proučio nam ih je Ebu Seleme. Kaže Ibn Kesir: Proučio nam ih je El-Evzai. Abdullah kaže: Proučio nam ih je Ibn Kesir. Muhammed b. Kesir je ovaj hadis različito prenio od El-Evzaija. Ibn Mubarek je prenio od El-Evzaija, on od Jahjaa b. Ebu Kesira, on od Hilala b. Ebu Mejmunea, on od Ataa b. Jesara, a on od Abdullaha b. Selama ili od Ebu Selemea, a on od Abdullaha b.

---

[520] Muhammed b. Kesir b. Ebu Ata es-Sekafi Ebu Jusuf es-San'ani iskren je prenosilac hadisa, ali je prilikom prenošenja hadisa puno griješio. Pripadao je devetoj generaciji.

[521] Ebu Seleme b. Abdur-Rahman b. Avf ez-Zuhri el-Medeni pouzdan je prenosilac hadisa. Neki vele da mu je ime Abdullah, a drugi da mu je ime Ismail. Pripadao je trećoj generaciji. Prenio je mnogo hadisa.

[522] Ibn Abbas kaže: Neki su vjernici sjedili, prije nego je naređena borba na Allahovu Putu, i razgovarali. Rekoše: Voljeli bismo da nas Allah hoće uputiti na djelo koje Mu je najdraže kako bismo ga činili. Allah obavijesti Svoga Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, da su mu najdraža djela vjerovanje u Njega u kome nema sumnje i borba na Njegovu Putu. Kad je naređena borba na Allahovu Putu neki od spomenutih vjernika su je prezirali i predstavljala im je poteškoću, pa je tim povodom Allah objavio: O, vjernici, zašto jedno govorite, a drugo radite?

[523] *Es-Saff*, 1. i 2. ajet.

Selama.[524] Velid b. Muslim je ovaj hadis prenio od El-Evzaija slično Muhammed b. Kesirovoj predaji.

٦٢. وَمِنَ الْجُمُعَةِ *

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

٣٥٤١. حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ حُجْرٍ أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ جَعْفَرٍ حَدَّثَنِي ثَوْرُ بْنُ زَيْدٍ الدِّيْلِيُّ عَنْ أَبِي الْغَيْثِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: **كُنَّا عِنْدَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حِينَ أُنْزِلَتْ سُورَةُ الْجُمُعَةِ. فَتَلَاهَا فَلَمَّا بَلَغَ: (وَآخَرِينَ مِنْهُمْ لَمَّا يَلْحَقُوا بِهِمْ) قَالَ لَهُ رَجُلٌ: يَا رَسُولَ اللَّه مَنْ هَؤُلَاءِ الَّذِينَ لَمْ يَلْحَقُوا بِنَا؟ فَلَمْ يُكَلِّمْهُ. قَالَ: وَسَلْمَانُ الْفَارِسِيُّ فِينَا. قَالَ: فَوَضَعَ رَسُولُ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَى سَلْمَانَ يَدَهُ فَقَالَ: وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ لَوْ كَانَ الْإِيمَانُ بِالثُّرَيَّا لَتَنَاوَلَهُ رِجَالٌ مِنْ هَؤُلَاءِ.**

هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ. وَعَبْدُ اللَّه بْنُ جَعْفَرٍ هُوَ وَالِدُ عَلِيِّ بْنِ الْمَدِينِيِّ ضَعَّفَهُ يَحْيَى بْنُ مَعِينٍ. وَقَدْ رُوِيَ هَذَا الْحَدِيثُ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنْ غَيْرِ هَذَا الْوَجْهِ. وَأَبُو الْغَيْثِ اسْمُهُ سَالِمٌ مَوْلَى عَبْدِ اللَّه بْنِ مُطِيعٍ. و ثَوْرُ بْنُ زَيْدٍ مَدَنِيٌّ. وَثَوْرُ بْنُ يَزِيدَ شَامِيٌّ.

٣٥٤٢. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مَنِيعٍ أَخْبَرَنَا هُشَيْمٌ أَخْبَرَنَا حُصَيْنٌ عَنْ أَبِي سُفْيَانَ عَنْ جَابِرٍ قَالَ: **بَيْنَمَا النَّبِيُّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَخْطُبُ يَوْمَ الْجُمُعَةِ قَائِمًا إِذْ قَدِمَتْ عِيرُ الْمَدِينَةِ فَابْتَدَرَهَا أَصْحَابُ رَسُولِ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حَتَّى لَمْ يَبْقَ مِنْهُمْ إِلَّا اثْنَا عَشَرَ رَجُلًا فِيهِمْ أَبُو بَكْرٍ وَعُمَرُ. وَنَزَلَتْ الْآيَةَ: (وَإِذَا رَأَوْا تِجَارَةً أَوْ لَهْوًا انْفَضُّوا إِلَيْهَا).** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ.

٣٥٤٣. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مَنِيعٍ أَخْبَرَنَا هُشَيْمٌ أَخْبَرَنَا حُصَيْنٌ عَنْ سَالِمِ بْنِ أَبِي الْجَعْدِ عَنْ جَابِرٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ **بِنَحْوِهِ.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ.

62. Iz sure *El-Džum'a*

U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog:

3541. ISPRIČAO NAM JE Ali b. Hudžr; kaže: Obavijestio nas je Abdullah b. Džafer; kaže: Ispričao mi je Sevr b. Zejd ed-Dejli prenijevši od Ebu Gajsa, a on da je Ebu Hurejre kazao: **"Bili smo kod Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, kada je objavljena sura El-Džum'a pa nam ju je proučio. Kad stiže do riječi: *i drugima koji im se još nisu***

[524] Ovo je muselsel hadis. Muselselom se naziva svaki hadis u čijem senedu ili metnu prenosioci ponavljaju jedno te isto svojstvo ili osobinu. Ovdje svi prenosioci ponavljaju riječi: *Proučio nam ih je.*

priključili[525]**, neki ga čovjek upita: Allahov Poslaniče, ko su ti koji nam se još nisu priključili? On mu ne odgovori.**[526] **Pošto je, veli Ebu Hurejre, tada bio sa nama i Selman, Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, stavi svoju ruku na Selmana i reče: "Tako mi Onoga u čijoj je ruci moja duša, kada bi iman bio na zvijezdi Surejji neki bi ga od tih ljudi**[527] **dohvatili."**

Ovaj hadis je garibun.[528] Abdullah b. Džafer je otac Alije el-Medinija. Jahja b. Me'in ga je smatrao slabim prenosiocem hadisa. Ovaj hadis je i sa drugim senedom prenesen od Ebu Hurejrea, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem. Ebu Gajs se zvao Salim, štićenik je Abdullaha b. Muti'a. Sevr b. Zejd je bio iz Medine, a Sevr b. Jezid iz Šama.

3542. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Meni'; kaže: Obavijestio nas je Hušejm[529]; kaže: Nas je obavijestio Husajn[530] prenijevši od Ebu Sufjana[531], a on da je Džabir kazao: **"Jednog petka, dok je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, stojeći** (na mimberu) **govorio, stiže trgovačka karavana iz Medine. Ashabi Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, pohitaše prema njoj tako da** (sa njim) **osta samo dvanaest ljudi među kojima bijahu i Ebu Bekr i Omer. Tim povodom bi objavljen ovaj ajet:** ***A kad oni kakvu robu trgovačku ili veselje ugledaju, pohrle mu i tebe ostave sama da stojiš. Reci: Ono što je u Allaha bolje je i od veselja i od trgovine. A Allah najbolju opskrbu daje***[532]**"**. Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[533]

3543. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Meni'; kaže: Obavijestio nas je Hušejm; kaže: Nas je obavijestio Husajn prenijevši od Salima b. Ebu Dža'da, on od Džabira, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, **slično prethodnom hadisu.** Ovaj hadis je hasenun-sahihun.

---

525 *El-Džum'a*, 3. ajet. Ovaj se ajet vezuje za prethodni: "On je neukima poslao Poslanika, jednog između njih, da im ajete Njegove kazuje i da ih očisti i da ih Knjizi i mudrosti nauči, jer su prije bili u očitoj zabludi." Dakle, on je neukima (to su, po mišljenju većine, ashabi) i drugima koji se još nisu priključili (to su svi oni koji će doći poslije ashaba do Sudnjeg dana) poslao Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem. Neki učenjaci smatraju da su neuki Arapi, a drugi koji se još nisu priključili nearapi.

526 U Buharijevoj predaji ovog hadisa stoji da mu Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, nije odgovorio na postavljeno pitanje sve dotle dok ga ovaj nije tri puta ponovio.

527 Tj. od Perzijanaca, odnosno nearapa.

528 Bilježe ga i El-Buhari i Muslim u *Sahihima*.

529 Hušejm b. Bešir b. Kasim b. Dinar es-Sulemi Ebu Muavije b. Ebu Hazim el-Vasiti pouzdan i siguran prenosilac hadisa koji je puno prenosio mudelles i mursel hadise. Pripadao je sedmoj generaciji.

530 Husajn b. Abdur-Rahman es-Sulemi Ebu Huzejl el-Kufi pouzdan je prenosilac hadisa. Pred kraj života je posenilio. Pripadao je petoj generaciji.

531 Ebu Sufjan Talha b. Nafi' el-Vasiti Ebu Sufjan el-Eskaf iskren je prenosilac hadisa. Pripadao je četvrtoj generaciji. Nastanio se u Mekki.

532 *El-Džum'a*, 11. ajet.

533 Zabilježen je u *El-Kutubus-sitte*.

٦٣. وَمِنْ سُورَةِ الْمُنَافِقِينَ *

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

٣٥٤٤. حَدَّثَنَا عَبْدُ بْنُ حُمَيْدٍ أَخْبَرَنَا عُبَيْدُ اللَّهِ بْنُ مُوسَى عَنْ إِسْرَائِيلَ عَنْ أَبِي إِسْحَقَ عَنْ زَيْدِ بْنِ أَرْقَمَ قَالَ: كُنْتُ مَعَ عَمِّي فَسَمِعْتُ عَبْدَ اللَّهِ بْنَ أُبَيٍّ ابْنَ سَلُولٍ يَقُولُ لِأَصْحَابِهِ: لَا تُنْفِقُوا عَلَى مَنْ عِنْدَ رَسُولِ اللَّهِ حَتَّى يَنْفَضُّوا وَ (لَئِنْ رَجَعْنَا إِلَى الْمَدِينَةِ لَيُخْرِجَنَّ الْأَعَزُّ مِنْهَا الْأَذَلَّ). فَذَكَرْتُ ذَلِكَ لِعَمِّي فَذَكَرَ ذَلِكَ عَمِّي لِلنَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ. فَدَعَانِي النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَحَدَّثْتُهُ فَأَرْسَلَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِلَى عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أُبَيٍّ وَأَصْحَابِهِ فَحَلَفُوا مَا قَالُوا. فَكَذَّبَنِي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَصَدَّقَهُ. فَأَصَابَنِي شَيْءٌ لَمْ يُصِبْنِي قَطُّ مِثْلُهُ. فَجَلَسْتُ فِي الْبَيْتِ فَقَالَ عَمِّي مَا أَرَدْتَ إِلَّا أَنْ كَذَّبَكَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَمَقَتَكَ. فَأَنْزَلَ اللَّهُ تَعَالَى: (إِذَا جَاءَكَ الْمُنَافِقُونَ) فَبَعَثَ إِلَيَّ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَرَأَهَا ثُمَّ قَالَ: إِنَّ اللَّهَ قَدْ صَدَّقَكَ. هذا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

٣٥٤٥. حَدَّثَنَا عَبْدُ بْنُ حُمَيْدٍ أَخْبَرَنَا عُبَيْدُ اللَّهِ بْنُ مُوسَى عَنْ إِسْرَائِيلَ عَنِ السُّدِّيِّ عَنْ أَبِي سَعْدٍ الْأَزْدِيِّ أَخْبَرَنَا زَيْدُ بْنُ أَرْقَمَ قَالَ: غَزَوْنَا مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَكَانَ مَعَنَا أُنَاسٌ مِنَ الْأَعْرَابِ. فَكُنَّا نَبْتَدِرُ الْمَاءَ وَكَانَ الْأَعْرَابُ يَسْبِقُونَّا إِلَيْهِ فَسَبَقَ أَعْرَابِيٌّ أَصْحَابَهُ. فَيَسْبَقُ الْأَعْرَابِيُّ فَيَمْلَأُ الْحَوْضَ وَيَجْعَلُ حَوْلَهُ حِجَارَةً وَيَجْعَلُ النِّطْعَ عَلَيْهِ حَتَّى يَجِيءَ أَصْحَابُهُ. قَالَ: فَأَتَى رَجُلٌ مِنَ الْأَنْصَارِ أَعْرَابِيًّا فَأَرْخَى زِمَامَ نَاقَتِهِ لِتَشْرَبَ فَأَبَى أَنْ يَدَعَهُ فَانْتَزَعَ قِبَاضَ الْمَاءِ فَرَفَعَ الْأَعْرَابِيُّ خَشَبَتَهُ فَضَرَبَ بِهَا رَأْسَ الْأَنْصَارِيِّ فَشَجَّهُ. فَأَتَى عَبْدَ اللَّهِ بْنَ أُبَيٍّ رَأْسَ الْمُنَافِقِينَ فَأَخْبَرَهُ وَكَانَ مِنْ أَصْحَابِهِ. فَغَضِبَ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ أُبَيٍّ ثُمَّ قَالَ: لَا تُنْفِقُوا عَلَى مَنْ عِنْدَ رَسُولِ اللَّهِ حَتَّى يَنْفَضُّوا مِنْ حَوْلِهِ يَعْنِي الْأَعْرَابَ. وَكَانُوا يَحْضُرُونَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عِنْدَ الطَّعَامِ. فَقَالَ عَبْدُ اللَّهِ: إِذَا انْفَضُّوا مِنْ عِنْدِ مُحَمَّدٍ فَأْتُوا مُحَمَّدًا بِالطَّعَامِ فَلْيَأْكُلْ هُوَ وَمَنْ عِنْدَهُ. ثُمَّ قَالَ لِأَصْحَابِهِ: لَئِنْ رَجَعْنَا إِلَى الْمَدِينَةِ لَيُخْرِجَنَّ الْأَعَزُّ مِنْهَا الْأَذَلَّ. قَالَ زَيْدٌ: وَأَنَا رِدْفُ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَسَمِعْتُ عَبْدَ اللَّهِ بْنَ أُبَيٍّ فَأَخْبَرْتُ عَمِّي. فَانْطَلَقَ فَأَخْبَرَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ. فَأَرْسَلَ إِلَيْهِ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَحَلَفَ وَجَحَدَ. قَالَ: فَصَدَّقَهُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَكَذَّبَنِي. قَالَ: فَجَاءَ عَمِّي إِلَيَّ فَقَالَ: مَا أَرَدْتَ إِلَّا أَنْ مَقَتَكَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَكَذَّبَكَ وَالْمُسْلِمُونَ. قَالَ: فَوَقَعَ عَلَيَّ مِنَ الْهَمِّ مَا لَمْ يَقَعْ عَلَى أَحَدٍ. قَالَ: فَبَيْنَمَا أَنَا أَسِيرُ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي سَفَرٍ قَدْ خَفَقْتُ بِرَأْسِي مِنَ الْهَمِّ إِذْ أَتَانِي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُعَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَعَرَكَ أُذُنِي وَضَحِكَ فِي وَجْهِي. فَمَا كَانَ يَسُرُّنِي أَنَّ لِي بِهَا الْخُلْدَ فِي الدُّنْيَا ثُمَّ إِنَّ أَبَا بَكْرٍ لَحِقَنِي

فَقَالَ: مَا قَالَ لَكَ رَسُولُ اللَّه صَلَّى اللَّهم عَلَيْه وَسَلَّمَ؟ قُلْتُ مَا قَالَ لِي شَيْئًا إِلَّا أَنَّهُ عَرَكَ أُذُنِي وَضَحِكَ فِي وَجْهِي. فَقَالَ: أَبْشِرْ. ثُمَّ لَحِقَنِي عُمَرُ فَقُلْتُ لَهُ مِثْلَ قَوْلِي لِأَبِي بَكْرٍ. فَلَمَّا أَصْبَحْنَا قَرَأَ رَسُولُ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْه وَسَلَّمَ سُورَةَ الْمُنَافِقِينَ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

٣٥٤٦. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ أَخْبَرَنَا ابْنُ أَبِي عَدِيٍّ قال: أَنْبَأَنَا شُعْبَةُ عَنِ الْحَكَمِ بْنِ عُتَيْبَةَ قَالَ: سَمِعْتُ مُحَمَّدَ بْنَ كَعْبٍ الْقُرَظِيَّ مُنْذُ أَرْبَعِينَ سَنَةً يُحَدِّثُ عَنْ زَيْدِ بْنِ أَرْقَمَ: أَنَّ عَبْدَ اللَّه بْنَ أُبَيٍّ قَالَ فِي غَزْوَةِ تَبُوكَ: لَئِنْ رَجَعْنَا إِلَى الْمَدِينَةِ لَيُخْرِجَنَّ الْأَعَزُّ مِنْهَا الْأَذَلَّ. قَالَ: فَأَتَيْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّه عَلَيْه وَسَلَّمَ فَذَكَرْتُ ذَلِكَ لَهُ. فَحَلَفَ مَا قَالَهُ. فَلَامَنِي قَوْمِي وَقَالُوا مَا أَرَدْتَ إِلَّا هَذِه. فَأَتَيْتُ الْبَيْتَ وَنِمْتُ كَئِيبًا حَزِينًا. فَأَتَانِي النَّبِيُّ صَلَّى اللَّه عَلَيْه وَسَلَّمَ أَوْ أَتَيْتُهُ فَقَالَ: إِنَّ اللَّهَ قَدْ صَدَّقَكَ. قَالَ: فَنَزَلَتْ هَذِه الْآيَةَ: (هُمُ الَّذِينَ يَقُولُونَ لَا تُنْفِقُوا عَلَى مَنْ عِنْدَ رَسُولِ اللَّه حَتَّى يَنْفَضُّوا). هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

٣٥٤٧. حَدَّثَنَا ابْنُ أَبِي عُمَرَ أَخْبَرَنَا سُفْيَانُ عَنْ عَمْرِو بْنِ دِينَارٍ سَمِعَ جَابِرَ بْنَ عَبْد اللَّه يَقُولُ: كُنَّا فِي غَزَاةٍ, قَالَ سُفْيَانُ: يَرَوْنَ أَنَّهَا غَزْوَةُ بَنِي الْمُصْطَلِقِ, فَكَسَعَ رَجُلٌ مِنَ الْمُهَاجِرِينَ رَجُلًا مِنَ الْأَنْصَارِ. فَقَالَ الْمُهَاجِرِيُّ: يَالَلْمُهَاجِرِينَ. وَقَالَ الْأَنْصَارِيُّ: يَالَلْأَنْصَارِ. فَسَمِعَ ذَلِكَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّه عَلَيْه وَسَلَّمَ فَقَالَ: مَا بَالُ دَعْوَى الْجَاهِلِيَّةِ؟ قَالُوا: رَجُلٌ مِنَ الْمُهَاجِرِينَ كَسَعَ رَجُلًا مِنَ الْأَنْصَارِ. فَقَالَ رَسُولُ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْه وَسَلَّمَ: دَعُوهَا فَإِنَّهَا مُنْتِنَةٌ. فَسَمِعَ ذَلِكَ عَبْدُ اللَّه بْنُ أُبَيٍّ ابْنُ سَلُول فَقَالَ: أَوَقَدْ فَعَلُوهَا؟ وَاللَّه لَئِنْ رَجَعْنَا إِلَى الْمَدِينَةِ لَيُخْرِجَنَّ الْأَعَزُّ مِنْهَا الْأَذَلَّ. فَقَالَ عُمَرُ: يَا رَسُولَ اللَّه دَعْنِي أَضْرِبْ عُنُقَ هَذَا الْمُنَافِقِ. فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّه عَلَيْه وَسَلَّمَ دَعْهُ لَا يَتَحَدَّثُ النَّاسُ أَنَّ مُحَمَّدًا يَقْتُلُ أَصْحَابَهُ. وَقَالَ غَيْرُ عَمْرٍو. فَقَالَ لَهُ ابْنُهُ عَبْدُ اللَّه بْنُ عَبْد اللَّه: وَاللَّه لَا تَنْقَلِبُ حَتَّى تُقِرَّ أَنَّكَ الذَّلِيلُ وَرَسُولُ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْه وَسَلَّمَ الْعَزِيزُ. فَفَعَلَ. هذا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

٣٥٤٨. حَدَّثَنَا عَبْدُ بْنُ حُمَيْدٍ أَخْبَرَنَا جَعْفَرُ بْنُ عَوْنٍ أَخْبَرَنَا أَبُو جَنَابٍ الْكَلْبِيُّ عَنِ الضَّحَّاكِ بن مزاحم عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ: مَنْ كَانَ لَهُ مَالٌ يُبَلِّغُهُ حَجَّ بَيْتِ رَبِّه أَوْ تَجِبُ عَلَيْه فِيه الزَّكَاةُ فَلَمْ يَفْعَلْ يَسْأَلِ الرَّجْعَةَ عِنْدَ الْمَوْتِ. فَقَالَ رَجُلٌ: يَا ابْنَ عَبَّاسٍ اتَّقِ اللَّهَ إِنَّمَا يَسْأَلُ الرَّجْعَةَ الْكُفَّارُ. قَالَ: سَأَتْلُو عَلَيْكَ بِذَلِكَ قُرْآنًا: (يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تُلْهِكُمْ أَمْوَالُكُمْ وَلَا أَوْلَادُكُمْ عَنْ ذِكْرِ اللَّه وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ فَأُولَئِكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ. وَأَنْفِقُوا مِنْ مَا رَزَقْنَاكُمْ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَ أَحَدَكُمُ الْمَوْتُ فيقول رب لو لا أخرتني إلى أجل قريب فأصدق - إلى قوله - وَاللَّهُ خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ). قَالَ: فَمَا يُوجِبُ الزَّكَاةَ؟ قَالَ: إِذَا بَلَغَ الْمَالُ مِائَتَيْ دِرْهَمٍ فَصَاعِدًا. قَالَ: فَمَا يُوجِبُ الْحَجَّ؟ قَالَ: الزَّادُ وَالْبَعِيرُ.

٣٥٤٩. حَدَّثَنَا عَبْدُ بْنُ حُمَيْدٍ أَخْبَرَنَا عَبْدُ الرَّزَّاقِ عَنِ الثَّوْرِيِّ عَنْ يَحْيَى بْنِ أَبِي حَيَّةَ عَنِ الضَّحَّاكِ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ **بِنَحْوِهِ**. هَكَذَا رَوَى سُفْيَانُ بْنُ عُيَيْنَةَ وَغَيْرُ وَاحِدٍ هَذَا الْحَدِيثَ عَنْ أَبِي جَنَابٍ عَنِ الضَّحَّاكِ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ قَوْلَهُ وَلَمْ يَرْفَعُوهُ. وَهَذَا أَصَحُّ مِنْ رِوَايَةِ عَبْدِ الرَّزَّاقِ. وَأَبُو جَنَابٍ الْقَصَّابُ اسْمُهُ يَحْيَى بْنُ أَبِي حَيَّةَ وَلَيْسَ هُوَ بِالْقَوِيِّ فِي الْحَدِيثِ *

63. Iz sure *El-Munafikun*

U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog:

3544. ISPRIČAO NAM JE Abd b. Humejd; kaže: Obavijestio nas je Ubejdullah b. Musa[534] prenijevši od Israila[535], on od Ebu Ishaka[536], a on da je Zejd b. Erkam kazao: **"Jednom prilikom bijah sa mojim amidžom[537]. Tada čuh Abdullaha b. Ubejja b. Selula kada reče svojim pristalicama: Ne udjeljujte ništa onima koji su uz Allahova Poslanika ne bi li ga napustili![538] I čuh ga kada reče: Ako se vratimo u Medinu, sigurno će jači[539] istjerati slabijeg![540] Ja to rekoh amidži, a on o tome obavijesti Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem. Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, pozva me i ja mu sve ispričah. Potom Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, pozva Abdullaha b. Ubejja i njegove pristalice i upita ih o tome. Oni mu se zakleše da to nisu rekli. Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, povjerova da sam ja slagao, a da su oni istinu rekli. To me pogodi kako me do tada nije ništa pogodilo i ja se povukoh u kuću. Amidža mi reče: Što ti je to trebalo da Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, misli da si slagao i da zbog toga osjeća prijezir prema tebi? Tim povodom Allah objavi:** ***Kad ti licemjeri dolaze...***[541]**. Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, pozva**

---

534 Ubejdullah b. Musa el-Abesi el-Kufi.

535 Israil b. Junus.

536 Ebu Ishak es-SUbej'i.

537 Ibn Hadžer el-Askalani veli: U predajama koje bilježe Et-Taberani i Ibn Merdivejh stoji da on ovdje, kada kaže: Sa mojim amidžom, misli da je bio sa Sa'dom b. Ubadeom, poglavicom plemena Hazredž, a ne sa svojim stvarnim amidžom. Stvarni Zejd b. Erkamov amidža je bio Sabit b. Kajs.

538 U suri *El-Munafikun*, u 7. ajetu Uzvišeni Allah kaže: "Oni govore: Ne udjeljujte ništa onima koji su uz Allahova Poslanika, da bi ga napustili! A blaga nebesa i Zemlje su Allahova, ali licemjeri neće da shvate."

539 Misleći na sebe, istjerati iz nje slabijeg, misleći na Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, i njegove ashabe.

540 U suri El-Munafikun, u 8. ajetu Uzvišeni Allah veli: "Oni govore: Ako se vratimo u Medinu, sigurno će jači istjerati iz nje slabijeg! A snaga je u Allaha i u Poslanika Njegova i u vjernika, ali licemjeri neće da *znaju."*

541 *El-Munafikun*, 1. i 2. ajet, koji u cijelosti glase: "Kad ti licemjeri dolaze, oni govore: Mi tvrdimo da si ti, zaista, Allahov Poslanik! - I Allah zna da si ti, zaista, Njegov poslanik, a

me prouči mi to, a zatim reče: Allah je potvrdio da si ti istinu govorio." Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[542]

3545. ISPRIČAO NAM JE Abd b. Humejd; kaže: Obavijestio nas je Ubejdullah b. Musa prenijevši od Israila, on od Es-Suddijja[543], a on od Ebu Seida el-Ezdija, koji je kazao: Obavijestio nas je Zejd b. Erkam i kazao: **"Bili smo u jednom vojnom pohodu sa Allahovim Poslanikom, sallallahu alejhi ve sellem. Sa nama bijahu i neki beduini. Jednog dana pohitasmo prema vodi, ali nas beduini pretekoše. Jedan od njih preteče svoje drugove i prvi stiže do bazena s vodom. Oko njega poreda kamenje i po njemu baci kožni tepih kako bi se prvi podmirili njegovi drugovi. Međutim, nakon njega stiže neki ensarija vodeći za povodac devu da je napoji. Beduin mu ne dozvoli, a ensarija** (skloni prekrivač) **i razbaca kamenje. Bedun ga drvetom udari po glavi i rasječe mu je. Ensarija, koji je inače bio njegov pristalica, tada ode Abdullahu b. Ubbejju, vođi munafika, i obavijesti ga o tome. Kad to ču, Abdullah b. Ubejj se rasrdi i reče: Ne udjeljujte ništa onima koji su uz Allahova Poslanika, tj. beduinima, ne bi li ga napustili! Oni bi dolazili Allahovu Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, u vrijeme objeda. A kada oni od Muhammeda odu, reče Abdullah, vi Muhammedu odnesite hranu neka jede on i oni što ostanu sa njim![544] Potom reče svojim pristalicama: Ako se vratimo u Medinu, sigurno će jači istjerati slabijeg! Zejd kaže: Ja sam** (tad) **jahao za leđima Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, i čuo sam kad je to Abdullah b. Ubejj rekao. O tome sam obavijestio svog amidžu, a on ode Allahovu Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, i obavijesti ga o tome. Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, posla po njega i** (o tome ga upita), **a on zanijeka da je to rekao** (i još) **se na to zakle. Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, mu povjerova smatrajući da sam ja slagao. Tada mi dođe moj amidža i reče: Što ti je to trebalo da te Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, prezire zbog toga i da ti on i vjernici više ne vjeruju? To me, veli Zejd, rastuži kako do tada nije nikoga ništa rastužilo. I dok sam jednom prilikom putovao sa Allahovim Poslanikom, sallallahu alejhi ve sellem, a glava mi**

Allah tvrdi i da su licemjeri pravi lašci. Oni se iza zakletvi svojih zaklanjaju, pa od Allahova Puta odvraćaju. Ružno je, doista, kako postupaju!"

[542] Bilježe ga i El-Buhari i Muslim u *Sahihima.*

[543] Ismail b. Abdur-Rahman b. Ebu Kerime es-Suddijj Ebu Muhammed el-Kufi iskren je prenosilac hadisa, ali je bio sklon previdima. Neki smatraju da je protežirao šiizam. Pripadao je četvrtoj generaciji.

[544] Abdullah b. Ubej b. Selul, vođa munafika, mislio je da su beduni primili islam zbog hrane koju je sa njima dijelio Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kad mu ljudi donesu. Zato je preporučio svojim pristalicama da ništa od hrane ne nude Vjerovjesniku, sallallahu alejhi ve sellem, dok su oni uz njega, smatrajući da će oni napustiti i islam i njega kada vide da više nema hrane.

se tresla od tuge, priđe mi Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, povuče me za uho i osmjehnu mi se. Toliko sam se obradovao njegovu osmijehu da sam poželio da vječito traje. Potom me susrete Ebu Bekr i upita: Šta ti je ono rekao Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem? Rekoh: Ništa, samo me povukao za uho i osmjehnuo mi se, a on će na to: Raduj se! Potom me susretnu Omer pa sam i njemu odgovorio isto što i Ebu Bekru. Kad smo ujutro ustali, Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, prouči suru *El-Munafikun*." Ovaj hadis je hasenun-sahihun.

3546. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Beššar; kaže: Obavijestio nas je Muhammed b. Ebu Adijj i kazao: Saopćio nam je Šu'be prenijevši od Hakema b. Utejbea, koji je kazao: Čuo sam Muhammeda b. Ka'ba el-Kurezija prije četrdeset godina kako priča od Zejda b. Erkama da je Abdullah b. Ubejj prilikom pohoda na Tebuk[545] rekao: **Ako se vratimo u Medinu, sigurno će jači istjerati slabijeg! Otišao sam, veli,Vjerovjesniku, sallallahu alejhi ve sellem, i obavijestio ga o tome. On se zakleo da (to) nije rekao, a mene je moj narod korio zbog toga govoreći: Što ti je to trebalo? Otišao sam kući skrhan i žalostan zbog toga. Jednog dana mi dođe Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, ili je kazao: Jednog dana sam ja otišao kod njega[546] pa je rekao: Allah je potvrdio da si (onda) istinu govorio! Objavljen je ovaj ajet: *Oni govore: Ne udjeljujte ništa onima koji su uz Allahova Poslanika, da bi ga napustili.*"** Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[547]

3547. ISPRIČAO NAM JE Ibn Ebu Omer; kaže: Obavijestio nas je Sufjan prenijevši od Amra b. Dinara da je čuo Džabira b. Abdullaha kada kaže: **"Bili smo u jednom vojnom pohodu, Sufjan veli, neki su smatrali da je to bio pohod na Benu Mustalik, kad je jedan muhadžir[548] udario jednog ensariju.** (Udarivši ga), **muhadžir povika: Upomoć, muhadžiri! a ensarija povika: Upomoć, ensarije! Kad to ču, Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, upita: Kakve su ono riječi iz predislamskog doba? Rekoše: Jedan je muhadžir udario jednog ensariju. Na to će Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem: Neka takve riječi napuste jer su veoma ružne! Kad je za taj događaj čuo Abdullah b. Ubejj b. Selul,**

---

[545] Ovako stoji u ovoj predaji i u mursel predaji Seida b. Džubejra koju je zabilježio Ibn Ebu Hatim. Ibn Kesir smatra da ovo ne može biti ovako. Abdullah b. Ubejj b. Selul nije učestvovao u pohodu na Tebuk. On je krenuo, a onda se sa svojim pristalicama vratio u Medinu. Većina autora koji su pisali o siri i vojnim pohodima smatraju da se ovo dogodilo u pohodu na Benu Mustalik.

[546] Ovdje se radi o dilemi nekog od prenosilaca ovog hadisa.

[547] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*, El-Buhari u *Sahihu* i En-Nesai u *Sunenu*.

[548] Taj muhadžir je, po mišljenju El-Mubarekforija, bio Džehdžah b. Kajs. Neki misle da je to bio Ibn Seid el-Gaffari koji je u tom pohudu vodio konja koga je jahao Omer b. Hattab. Ensarija je bio Sinan b. Vebre el-Džuheni. On je bio pristalica Abdullaha b. Ubejja b. Selula.

upitao je: Jesu li to oni, uistinu, uradili? Tako mi Allaha, ako se vratimo u Medinu, sigurno će jači istjerati slabijeg! Kad je za to čuo Omer reče: Allahov Poslaniče, dozvoli mi da tom licemjeru odrubim glavu! Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, reče: Pusti ga! Neću da ljudi pričaju kako Muhammed ubija svoje pristalice. Drugi su, osim Amra, prenijeli da mu je sin Abdullah b. Abdullah (tada) **rekao: Tako mi Allaha, nećeš ući u Medinu dok ne priznaš da si ti** (taj) **slabiji a da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, jači, što je on i učinio."**[549] Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[550]

3548. ISPRIČAO NAM JE Abd b. Humejd; kaže: Obavijestio nas je Džafer b. Avn; kaže: Nas je obavijestio Ebu Dženab el-Kelbi[551] prenijevši od Dahhaka b. Muzahima, a on da je Ibn Abbas kazao: **"Ko bude imao toliko imetka da može hodočastiti kuću Svoga Gospodara** (Kjabu), **ili da je na njega dužan dati zekjat pa to ne učini, na smrtnom času će moliti da ga Allah još malo zadrži** (na ovom svijetu) **kako bi obavio hadždž i dao zekjat.** (Čuvši to), **neki čovjek reče: Boj se Allaha, Ibn Abbasu! Samo će nevjernici moliti da ih Allah još kratko zadrži** (na ovome svijetu)! **On reče: Ja ću ti kao potvrdu ovome proučiti** (sljedeće) **iz Kur'ana:** ***O, vjernici, neka vas imanja vaša i djeca vaša ne zabave od sjećanja na Allaha! A oni koji to učine, bit će izgubljeni. Od onoga čime vas Mi opskrbljujemo udjeljujte prije nego nekom od vas smrt dođe, pa da onda rekne: Gospodaru moj, da me još samo kratko vrijeme zadržiš, pa da sadaku udjeljujem i da dobar budem! Allah sigurno neće ostaviti u životu kome smrtni čas njegov dođe; a Allah dobro zna ono što vi radite!***[552] **On upita: Ko je dužan dati zekjat? Svako čija imovina dostigne vrijednost od dvije stotine dirhema i više, odgovori on. A ko je dužan obaviti hadždž, ponovo će: Svako ko ima opskrbu i jahalicu da može otići tamo** (do Mekke i nazad), **odgovori on."**

3549. ISPRIČAO NAM JE Abd b. Humejd; kaže: Obavijestio nas je Abdur-Rezzak prenijevši od Es-Sevrija, on od Jahjaa b. Ebu Hajjea, on od Dahhaka, on od Ibn Abbasa, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, **slično prethodnom hadisu.** Tako su Ibn Ujejne i drugi ovaj hadis

---

[549] Kad je Abdullah b. Abdullah b. Ubej b. Selul čuo šta je njegov otac Abdullah b. Ubej b. Selul rekao, tražio je od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, da mu dozvoli da on ubije svoga oca. Pošto mu to Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, ne dozvoli, on ga zamoli da mu dozvoli da ga na ulazu u Medinu on dočeka. Pošto mu je to Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, dozvolio, kad su stigli pred Medinu, on stade pred oca i reče: "Tako mi Allaha, nećeš ući u Medinu dok ne priznaš da si ti (taj) slabiji, a da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, jači" što je on i učinio."

[550] Bilježe ga i El-Buhari i Muslim u *Sahihima* i En-Nesai u *Sunenu*.

[551] Ebu Dženab Jahja b. Ebu Hajje el-Kelbi. Hadiski učanjaci su ga smatrali slabim prenosiocem hadisa zbog toga što je puno varao. Pripadao je šestoj generaciji.

[552] *El-Munafikun*, 9., 10. i 11. ajet.

prenijeli od Ebu Dženaba, on od Dahhaka, a on od Ibn Abbasa kao njegove riječi a nisu ga vezivali za Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, i ovo je pouzdanije od Abdur-Rezzakove predaje. Ebu Dženab el-Kassab zvao se Jahja b. Ebu Hajje. On nije jak prenosilac hadisa.

٦٤. وَمِنْ سُورَةِ التَّغَابُنِ *

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

٣٥٥٠. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ يَحْيَى أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ يُوسُفَ أَخْبَرَنَا إِسْرَائِيلُ أَخْبَرَنَا سِمَاكُ بْنُ حَرْبٍ عَنْ عِكْرِمَةَ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ وَسَأَلَهُ رَجُلٌ عَنْ هَذِهِ الْآيَةِ: (يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّ مِنْ أَزْوَاجِكُمْ وَأَوْلَادِكُمْ عَدُوًّا لَكُمْ فَاحْذَرُوهُمْ) قَالَ: هَؤُلَاءِ رِجَالٌ أَسْلَمُوا مِنْ أَهْلِ مَكَّةَ وَأَرَادُوا أَنْ يَأْتُوا النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَأَبَى أَزْوَاجُهُمْ وَأَوْلَادُهُمْ أَنْ يَدَعُوهُمْ أَنْ يَأْتُوا رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ. فَلَمَّا أَتَوْا رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَأَوُا النَّاسَ قَدْ فَقُهُوا فِي الدِّينِ هَمُّوا أَنْ يُعَاقِبُوهُمْ فَأَنْزَلَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ: (يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّ مِنْ أَزْوَاجِكُمْ وَأَوْلَادِكُمْ عَدُوًّا لَكُمْ فَاحْذَرُوهُمْ) الْآيَةَ.

هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

64. Iz sure *Et-Tegabun*

U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog:

3550. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Jahja[553]; kaže: Obavijestio nas je Muhammed b. Jusuf; kaže: Nas je obavijestio Israil; kaže: Nas je obavijestio Simak b. Harb prenijevši od Ikrimea **da je neki čovjek upitao Ibn Abbasa da mu protumači ovaj ajet: *O, vjernici, i među ženama vašim i djecom vašom, doista, imate neprijatelja, pa ih se pričuvajte!*[554] On reče: Neki ljudi iz Mekke primiše islam i htjedoše da Vjerovjesniku hidžru učine, ali ih njihove žene i djeca spriječiše da učine hidžru Allahovu Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem. Kad su** (kasnije) **stigli Allahovu Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, i vidjeli koliko su oni što su ranije hidžru učinili spoznali vjeru, htjedoše da ih** (žene i djecu) **kazne zbog toga, pa je Allah objavio: *O, vjernici, i među ženama vašim i djecom vašom, doista, imate neprijatelja, pa ih se pričuvajte! A ako preko toga pređete i opravdanje prihvatite i oprostite, pa - i Allah prašta i samilostan je*[555].**" Ovaj hadis je hasenun-sahihun.

---

[553] Muhammed b. Jahja b. Abdullah b. Halid b. Faris b. Zuvejb ez-Zuheli en-Nejsaburi pouzdan je prenosilac i hafiz hadisa. Pripadao je jedanaestoj generaciji.

[554] Pričuvajte ih se u smislu da im budete pokorni ako vas budu odvraćali od činjenja dobrih djela poput borbe na Allahovu Putu, hidžre i sl.

[555] *Et-Tegabun*, 14. ajet.

٦٥. وَمِنْ سُورَةِ التَّحْرِيمِ *

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

٣٥٥١. حَدَّثَنَا عَبْدُ بْنُ حُمَيْدٍ أَخْبَرَنَا عَبْدُ الرَّزَّاقِ عَنْ مَعْمَرٍ عَنِ الزُّهْرِيِّ عَنْ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي ثَوْرٍ قَالَ: سَمِعْتُ ابْنَ عَبَّاسٍ يَقُولُ: لَمْ أَزَلْ حَرِيصًا أَنْ أَسْأَلَ عُمَرَ عَنِ الْمَرْأَتَيْنِ مِنْ أَزْوَاجِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهعَلَيْهِ وَسَلَّمَ اللَّتَيْنِ قَالَ اللَّهُ:(إِنْ تَتُوبَا إِلَى اللَّهِ فَقَدْ صَغَتْ قُلُوبُكُمَا) حَتَّى حَجَّ عُمَرُ وَحَجَجْتُ مَعَهُ فَصَبَبْتُ عَلَيْهِ مِنَ الْإِدَاوَةِ فَتَوَضَّأَ فَقُلْتُ: يَا أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ مَنِ الْمَرْأَتَانِ مِنْ أَزْوَاجِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اللَّتَانِ قَالَ اللَّهُ: (إِنْ تَتُوبَا إِلَى اللَّهِ فَقَدْ صَغَتْ قُلُوبُكُمَا؟) فَقَالَ لِي: وَاعَجَبًا لَكَ يَا ابْنَ عَبَّاسٍ. قَالَ الزُّهْرِيُّ. وَكَرِهَ وَاللَّهِ مَا سَأَلَهُ عَنْهُ وَلَمْ يَكْتُمْهُ. فَقَالَ لِي: هِيَ عَائِشَةُ وَحَفْصَةُ. قَالَ: ثُمَّ أَنْشَأَ يُحَدِّثُنِي الْحَدِيثَ فَقَالَ: كُنَّا مَعْشَرَ قُرَيْشٍ نَغْلِبُ النِّسَاءَ فَلَمَّا قَدِمْنَا الْمَدِينَةَ وَجَدْنَا قَوْمًا تَغْلِبُهُمْ نِسَاؤُهُمْ فَطَفِقَ نِسَاؤُنَا يَتَعَلَّمْنَ مِنْ نِسَائِهِمْ فَتَغَضَّبْتُ عَلَى امْرَأَتِي يَوْمًا فَإِذَا هِيَ تُرَاجِعُنِي فَقَالَتْ: مَا تُنْكِرُ مِنْ ذَلِكَ فَوَاللَّهِ إِنَّ أَزْوَاجَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَيُرَاجِعْنَهُ وَتَهْجُرُهُ إِحْدَاهُنَّ الْيَوْمَ إِلَى اللَّيْلِ. قَالَ: فَقُلْتُ فِي نَفْسِي قَدْ خَابَتْ مَنْ فَعَلَتْ ذَلِكَ مِنْهُنَّ وَخَسِرَتْ. قَالَ: وَكَانَ مَنْزِلِي بِالْعَوَالِي فِي بَنِي أُمَيَّةَ وَكَانَ لِي جَارٌ مِنَ الْأَنْصَارِ كُنَّا نَتَنَاوَبُ النُّزُولَ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَيَنْزِلُ يَوْمًا فَيَأْتِينِي بِخَبَرِ الْوَحْيِ وَغَيْرِهِ وَأَنْزِلُ يَوْمًا فَآتِيهِ بِمِثْلِ ذَلِكَ. قَالَ: وَكُنَّا نُحَدَّثُ أَنَّ غَسَّانَ تُنْعِلُ الْخَيْلَ لِتَغْزُونَا. قَالَ: فَجَاءَنِي يَوْمًا عِشَاءً فَضَرَبَ عَلَى الْبَابِ فَخَرَجْتُ إِلَيْهِ فَقَالَ حَدَثَ أَمْرٌ عَظِيمٌ. قُلْتُ: أَجَاءَتْ غَسَّانُ؟ قَالَ أَعْظَمُ مِنْ ذَلِكَ. طَلَّقَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نِسَاءَهُ. قَالَ: فَقُلْتُ فِي نَفْسِي قَدْ خَابَتْ حَفْصَةُ وَخَسِرَتْ قَدْ كُنْتُ أَظُنُّ هَذَا كَائِنًا. قَالَ: فَلَمَّا صَلَّيْتُ الصُّبْحَ شَدَدْتُ عَلَيَّ ثِيَابِي ثُمَّ انْطَلَقْتُ حَتَّى دَخَلْتُ عَلَى حَفْصَةَ فَإِذَا هِيَ تَبْكِي. فَقُلْتُ: أَطَلَّقَكُنَّ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ؟ قَالَتْ: لَا أَدْرِي هُوَ ذَا مُعْتَزِلٌ فِي هَذِهِ الْمَشْرُبَةِ. قَالَ: فَانْطَلَقْتُ فَأَتَيْتُ غُلَامًا أَسْوَدَ فَقُلْتُ: اسْتَأْذِنْ لِعُمَرَ. قَالَ: فَدَخَلَ ثُمَّ خَرَجَ إِلَيَّ قَالَ قَدْ ذَكَرْتُكَ لَهُ فَلَمْ يَقُلْ شَيْئًا. قَالَ: فَانْطَلَقْتُ إِلَى الْمَسْجِدِ فَإِذَا حَوْلَ الْمِنْبَرِ نَفَرٌ يَبْكُونَ. فَجَلَسْتُ إِلَيْهِمْ ثُمَّ غَلَبَنِي مَا أَجِدُ فَأَتَيْتُ الْغُلَامَ فَقُلْتُ: اسْتَأْذِنْ لِعُمَرَ. فَدَخَلَ ثُمَّ خَرَجَ إِلَيَّ فَقَالَ: قَدْ ذَكَرْتُكَ لَهُ فَلَمْ يَقُلْ شَيْئًا. قَالَ: فَانْطَلَقْتُ إِلَى الْمَسْجِدِ أَيْضًا فَجَلَسْتُ ثُمَّ غَلَبَنِي مَا أَجِدُ فَأَتَيْتُ الْغُلَامَ فَقُلْتُ: اسْتَأْذِنْ لِعُمَرَ فَدَخَلَ ثُمَّ خَرَجَ إِلَيَّ فَقَالَ: قَدْ ذَكَرْتُكَ لَهُ فَلَمْ يَقُلْ شَيْئًا: قَالَ: فَوَلَّيْتُ مُنْطَلِقًا فَإِذَا الْغُلَامُ يَدْعُونِي فَقَالَ: ادْخُلْ فَقَدْ أُذِنَ لَكَ. فَدَخَلْتُ فَإِذَا النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مُتَّكِئٌ عَلَى رَمْلِ حَصِيرٍ قَدْ رَأَيْتُ أَثَرَهُ فِي جَنْبَيْهِ. فَقُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ أَطَلَّقْتَ نِسَاءَكَ؟ قَالَ: لَا. قُلْتُ اللَّهُ أَكْبَرُ لَقَدْ رَأَيْتُنَا يَا رَسُولَ اللَّهِ وَكُنَّا مَعْشَرَ قُرَيْشٍ نَغْلِبُ النِّسَاءَ فَلَمَّا قَدِمْنَا الْمَدِينَةَ وَجَدْنَا قَوْمًا تَغْلِبُهُمْ نِسَاؤُهُمْ فَطَفِقَ

نِسَاؤُنَا يَتَعَلَّمْنَ مِنْ نِسَائِهِمْ فَتَغَضَّبْتُ يَوْمًا عَلَى امْرَأَتِي فَإِذَا هِيَ تُرَاجِعُنِي فَأَنْكَرْتُ ذَلِكَ فَقَالَتْ مَا تُنْكِرُ فَوَاللَّهِ إِنَّ أَزْوَاجَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَيُرَاجِعْنَهُ وَتَهْجُرُهُ إِحْدَاهُنَّ الْيَوْمَ إِلَى اللَّيْلِ. قَالَ فَقُلْتُ لِحَفْصَةَ أَتُرَاجِعِينَ رَسُولَ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَتْ: نَعَمْ وَتَهْجُرُهُ إِحْدَانَا الْيَوْمَ إِلَى اللَّيْلِ. فَقُلْتُ قَدْ خَابَتْ مَنْ فَعَلَتْ ذَلِكَ مِنْكُنَّ وَخَسِرَتْ. أَتَأْمَنُ إِحْدَاكُنَّ أَنْ يَغْضَبَ اللَّهُ عَلَيْهَا لِغَضَبِ رَسُولِهِ فَإِذَا هِيَ قَدْ هَلَكَتْ؟ فَتَبَسَّمَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: قَالَ فَقُلْتُ لِحَفْصَةَ: لَا تُرَاجِعِي رَسُولَ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَلَا تَسْأَلِيهِ شَيْئًا وَسَلِينِي مَا بَدَا لَكِ وَلَا يَغُرَّنَّكِ إِنْ كَانَتْ صَاحِبَتُكِ أَوْسَمَ مِنْكِ وَأَحَبَّ إِلَى رَسُولِ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ. قَالَ: فَتَبَسَّمَ أُخْرَى. فَقُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّه أَسْتَأْنِسُ؟ قَالَ: نَعَمْ. قَالَ: فَرَفَعْتُ رَأْسِي فَمَا رَأَيْتُ فِي الْبَيْتِ إِلَّا أُهَبَةً ثَلَاثَةً. فَقُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّه ادْعُ اللَّهَ أَنْ يُوَسِّعَ عَلَى أُمَّتِكَ فَقَدْ وَسَّعَ عَلَى فَارِسَ وَالرُّومِ وَهُمْ لَا يَعْبُدُونَهُ. فَاسْتَوَى جَالِسًا فَقَالَ: أَفِي شَكٍّ أَنْتَ يَا ابْنَ الْخَطَّابِ؟ أُولَئِكَ قَوْمٌ عُجِّلَتْ لَهُمْ طَيِّبَاتُهُمْ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا. قَالَ: وَكَانَ أَقْسَمَ أَنْ لَا يَدْخُلَ عَلَى نِسَائِهِ شَهْرًا فَعَاتَبَهُ اللَّهُ فِي ذَلِكَ وَجَعَلَ لَهُ كَفَّارَةَ الْيَمِينِ. قَالَ الزُّهْرِيُّ: فَأَخْبَرَنِي عُرْوَةُ عَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ: فَلَمَّا مَضَتْ تِسْعٌ وَعِشْرُونَ دَخَلَ عَلَيَّ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بَدَأَ بِي. قَالَ يَا عَائِشَةُ إِنِّي ذَاكِرٌ لَكِ شَيْئًا فَلَا تَعْجَلِي حَتَّى تَسْتَأْمِرِي أَبَوَيْكِ. قَالَتْ: ثُمَّ قَرَأَ هَذِهِ الْآيَةَ: (يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ قُلْ لِأَزْوَاجِكَ) الْآيَةَ. قَالَتْ: عَلِمَ وَاللَّه أَنَّ أَبَوَيَّ لَمْ يَكُونَا يَأْمُرَانِي بِفِرَاقِهِ. فَقُلْتُ: أَفِي هَذَا أَسْتَأْمِرُ أَبَوَيَّ؟ فَإِنِّي أُرِيدُ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَالدَّارَ الْآخِرَةَ. قَالَ مَعْمَرٌ: فَأَخْبَرَنِي أَيُّوبُ أَنَّ عَائِشَةَ قَالَتْ: لَهُ يَا رَسُولَ اللَّه لَا تُخْبِرْ أَزْوَاجَكَ أَنِّي اخْتَرْتُكَ. فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: إِنَّمَا بَعَثَنِي اللَّهُ مُبَلِّغًا وَلَمْ يَبْعَثْنِي مُتَعَنِّتًا. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ غَرِيبٌ. قَدْ رُوِيَ مِنْ غَيْرِ وَجْهٍ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ *

65. Iz sure *Et-Tahrim*
U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog:

3551. ISPRIČAO NAM JE Abd b. Humejd; kaže: Obavijestio nas je Abdur-Rezzak prenijevši od Ma'mera, on od Zuhrija, a on od Ubejdullaha b. Abdullaha b. Ebu Sevra, koji je kazao: Čuo sam Ibn Abbasa kada veli: **"Stalno sam želio da upitam Omera[556] o dvjema Vjerovjesnikovim ženama za koje je Allah rekao:** ***Ako vas dvije učinite pokajanje Allahu, pa***

[556] U hadisu koji je El-Buhari zabilježio u *Sahihu* u poglavlju O tefsiru, stoji da je Ibn Abbas rekao: Cijelu godinu dana sam vrebao priliku da o spomenutom ajetu upitam Omera pa je nisam dobio.

- vi ste bile učinile ono zbog čega je trebalo da se pokajete[557]. Kad je (Omer) bio na hadždžu, bio sam i ja s njim. Jenom prilikom mu ja pripremih vodu za abdest i pošto abdesti, ja ga upitah: Vladaru pravovjernih, koje su to dvije Vjerovjesnikove, sallallahu alejhi ve sellem, žene za koje je Allah rekao: *Ako vas dvije učinite pokajanje Allahu, pa - vi ste bile učinile ono zbog čega je trebalo da se pokajete?* On mi reče: Čudno od tebe, sine Abbasov![558] Zuhri kaže: Tako mi Allaha, iako ga je ukorio zbog (nepoznavanja onoga) o čemu ga je pitao, odgovor nije želio prešutjeti. Reče: To su Aiša i Hafsa, a zatim nastavi: Mi smo Kurejševići imali prevagu nad svojim ženama. Kad smo stigli u Medinu, zatekli smo narod nad kojim su njihove žene imale prevagu. Naše žene to počeše od njih učiti. Jednog dana se ja nešto rasrdih na svoju ženu, kad se ona poče nakladati sa mnom. Ja je počeh koriti (zbog toga), a ona reče: Ne kori me zbog ovoga! Tako mi Allaha, i Vjerovjesnikove, sallallahu alejhi ve sellem, žene se sa njim nakladaju! Jedna sa njim, cijeli dan do noći, nije razgovarala. Neće uspjeti i propast će ta zbog toga što je učinila, prošaputah u sebi. Moja kuća (tada) bijaše u jednom od sela u kojima su živjeli pripadnici plemena Benu Umejje. Imao sam jednog susjeda ensariju.[559] Mi bismo naizmjenično odlazili kod Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem. Jednog dana bi odlazio on i prenio mi ono što bi od Objave ili drugih vijesti čuo. Drugi dan bih odlazio ja i to isto činio. Jednom smo razgovarali o tome da pleme Gassan potkiva svoje konje da nas napadnu. Jedne večeri mi dođe (susjed) i pokuca na vrata. Ja mu otvorih, a on reče: Desilo se nešto krupno!. Da nije stiglo pleme Gassan upitah, a on reče: Krupnije od toga! Raspustio je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem. svoje žene! (Čuvši za to), ja u sebi rekoh: Hafsa, nećeš uspjeti i propast ćeš zbog toga, misleći da se to, uistinu, desilo. Pošto klanjah sabah, stegoh na sebi odjeću i krenuh. Stigavši, uđoh kod Hafse i zatekoh je kako plače. Je li vas rapustio Allahov Poslnik, sallallahu alejhi ve sellem, upitah. Ne znam, odgovori ona. Eno ga u ovoj sobi sam! Iziđoh (iz Hafsine sobe) i rekoh crnom dječaku[560]: Pitaj (ga) dozvoljava li Omeru da uđe kod njega? Dječak uđe, a potom izađe i reče mi: Ja mu te spomenuh, ali mi on ništa ne reče.

---

[557] *Et-Tahrim*, 4. ajet, koji u cijelosti glasi: "Ako vas dvije učinite pokajanje Allahu, pa - vi ste bile učinile ono zbog čega je trebalo da se pokajete. A ako se protiv njega udružite, pa - Allah je zaštitnik njegov, i Džibril, i čestiti vjernici; najposlije, i svi meleci će mu na pomoći biti."

[558] Čudno od tebe sine Abbasov da ti tako vrstan poznavalac tefsira to ne znaš!

[559] Zvao se Evs b. Havli b. Abdullah b. Hars el-Ensari. Neki vele da se zvao Itban b. Malik, međutim prvo mišljenje je ispravnije.

[560] Ovaj crni dječak se zvao Rebbah. Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, promijeni mu ime i nazva ga Semmak. On je služio Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem.

Otiđoh u džamiju i zatekoh nekoliko ljudi kako pored mimbera plaču. Sjedoh pored njih. Pošto to stanje ne mogoh više podnositi, ja ponovo otiđoh do dječaka i rekoh: Idi ga pitaj dozvoljava li Omeru da kod njega uđe! Dječak uđe, a potom izađe i reče: Ja mu te spomenuh, ali mi ništa ni odgovori. Otiđoh ponovo u džamiju i sjedoh. Pošto to više ne mogoh podnositi, ponovo otiđoh dječaku i rekoh mu: Idi pitaj ga dozvoljava li Omeru da kod njega uđe! On uđe, a potom iziđe i reče: Ja mu te spomenuh, ali mi ništa ne odgovori. Pošto krenuh, dječak me zovnu i reče: Uđi, dozvolio ti je! Ušao sam, veli, i zatekao Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, kako leži podbočen na sedžadi od hasure. Na tijelu sam mu vidio trag od hasure. Upitah: Allahov Poslaniče, jesi li raspustio svoje žene? Nisam, odgovori. Allahu ekber (Allah je najveći)! uzviknuh. Ti znaš, Allahov Poslaniče, da smo mi Kurejšije uvijek imali prevagu nad našim ženama. Pošto stigosmo u Medinu, zatekosmo narod nad kojim su njihove žene imale prevagu. Naše se žene u njih počeše ugledati. Tako se ja jednog dana nešto rasrdih na svoju ženu kad li se ona poče sa mnom nakladati. Ja je počeh koriti (zbog toga), a ona reče: Ne kori me zbog ovoga! Tako mi Allaha, i Vjerovjesnikove, sallallahu alejhi ve sellem, žene se sa njim nakladaju! Jedna sa njim, cijeli dan do noći, nije razgovarala. Upitah Hafsu: Da li se ti nakladaš sa Allahovim Poslanikom, sallallahu alejhi ve sellem? Nakladam, odgovori ona. Jedna od nas jedanput sa njim, cijeli dan do noći, nije razgovarala. Rekoh: Neće uspjeti i propast će od vas ta koja je to učinila! Zar ta može biti sigurna da se Allah na nju nije rasrdio zbog toga što je rasrdila Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem? Ona će zbog toga propasti! Kad to ču, Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, se osmjehnu. Ja tad, veli Omer, rekoh Hafsi: Ne nakladaj se sa Allahovim Poslanikom, sallallahu alejhi ve sellem, i ništa od njega ne traži! Sve što želiš, traži od mene! Neka te nipošto ne pogađa to što je neka od tvojih inoča ljepša i Allahovu Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, draža od tebe! Tada se (Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem), veli, i po drugi put osmjehnu. Hoću li nastaviti priču, Allahov Poslaniče? upitah. Nastavi, odgovori on. Ja podigoh glavu i pošto (u njegovoj) sobi ugledah samo tri kože, rekoh: Allahov Poslaniče, moli Allaha da tvojim sljedbenicima da obilje! Dao ga je Perzijancima i Bizantincima iako Mu se oni ne klanjaju! Tada se on podiže i sjede, a onda reče: Zar sumnjaš, sine Hattabov?[561] Oni su narod kome je dato obilje (samo) na ovome svijetu. (Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem) se zakleo, veli Omer, da svojim ženama neće ući mjesec dana. Allah ga ukori zbog toga i dade mu mogućnost iskupa. Zuhri kaže: Mene je obavijestio Urve prenijevši od Aiše, koja je kazala: Pošto prođe dvadeset i devet noći, Vjerovjesnik,

---

[561] Zar sumnjaš da je obilje na onome svijetu vrednije od ovosvjetskog obilja.

sallallahu alejhi ve sellem, uđe i poče od mene.[562] **Reče: Aiša, ja ću ti nešto spomenuti pa nemoj žuriti sa donošenjem odluke dok ne konsultuješ svoje roditelje, a onda prouči ajet:** ***O, Vjerovjesniče, reci ženama svojim: Ako želite život na ovom svijetu i njegov sjaj, onda se odlučite, dat ću vam pristojnu otpremninu i lijepo ću vas otpustiti."***[563] **Tako mi Allaha, veli ona, on je znao da mi moji roditelji neće dopustiti da se od njega razvedem! Ja rekoh: O ovome mi nije potrebna konsultacija sa roditeljima, ja želim Allaha i Njegova Poslanika i budući svijet. Ma'mer kaže: Obavijestio me je Ejub da mu je Aiša rekla: Allahov Poslaniče, nemoj reći ostalim tvojim ženama da sam ja tebe izabrala! Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, će na to: Mene je Allah poslao da dostavljam Objavu, a nije me poslao da** (nekome) **pravim neprilike."** Ovaj hadis je hasenun-sahihun-garibun.[564] Prenesen je sa više seneda od Ibn Abbasa.

٦٦. وَمِنْ سُورَةِ ن وَالْقَلَمِ *

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

٣٥٥٢. حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ مُوسَى أَخْبَرَنَا أَبُو دَاوُدَ الطَّيَالِسِيُّ أَخْبَرَنَا عَبْدُ الْوَاحِدِ بْنُ سُلَيْمٍ قَالَ: قَدِمْتُ مَكَّةَ فَلَقِيتُ عَطَاءَ بْنَ أَبِي رَبَاحٍ. فَقُلْتُ لَهُ: يَا أَبَا مُحَمَّدٍ إِنَّ أُنَاسًا عِنْدَنَا يَقُولُونَ فِي الْقَدَرِ. فَقَالَ عَطَاءٌ: لَقِيتُ الْوَلِيدَ بْنَ عُبَادَةَ بْنِ الصَّامِتِ فَقَالَ: حَدَّثَنِي أَبِي قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: إِنَّ أَوَّلَ مَا خَلَقَ اللَّهُ الْقَلَمَ. فَقَالَ لَهُ: اكْتُبْ! فَجَرَى بِمَا هُوَ كَائِنٌ إِلَى الْأَبَدِ. وَفِي الْحَدِيثِ قِصَّةٌ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ غَرِيبٌ. وَفِيهِ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ.

66. Iz sure *Nun vel kalem*[565]

U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog:

3552. ISPRIČAO NAM JE Jahja b. Musa; kaže: Obavijestio nas je Ebu Davud et-Tajalisi; kaže: Nas je obavijestio Abdul-Vahid b. Sulejm i kazao: **Došao sam u Mekku, sreo Ataa b. Ebu Rebaha i rekao: Ebu**

[562] Iako je Svevišnji Allah dao mogućnost Allahovu Poslaniku da prekrši zakletvu i da se iskupi postom od tri dana, Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, je ispoštovao ono na što se zakleo: nije im ulazio mjesec dana. Kad je prošlo dvadest i devet noći, on uđe prvo kod Aiše i ponudi joj mogućnost izbora: ili Allaha i Njegova Poslanika ili ovosvjetska uživanja. Njegove su žene, naime, od njega zahtijevale da im omogući bolji život.

[563] *El-Ahzab*, 28. ajet.

[564] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel *u Musnedu*, El-Buhari i Muslim u *Sahihima* i En-Nesi u *Sunenu*.

[565] To je ustvari, sura *El-Kalem*.

Muhammede, kod nas neki ljudi negiraju kader (sudbinu). **Ata kaže: Potom sam sreo Velida b. Ubadea b. Samita koji je kazao: Ispričao mi je moj otac i kazao: Čuo sam Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, kada veli: "Prvo što je Allah stvorio bilo je pero. Rekao mu je: Piši sve što će se događati do Sudnjeg dana."** Hadis sadrži poduže kazivanje.[566] Ovaj ahdis je hasenun-sahihun-garibun.[567] Prenesen je i od Ibn Abbasa.

٦٧. وَمِنْ سُورَةِ الْحَاقَّةِ *

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

٣٥٥٣. حَدَّثَنَا عَبْدُ بْنُ حُمَيْدٍ أَخْبَرَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ سَعْدٍ عَنْ عَمْرِو بْنِ أَبِي قَيْسٍ عَنْ سِمَاكِ بْنِ حَرْبٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَيْرَةَ عَنِ الْأَحْنَفِ بْنِ قَيْسٍ عَنِ الْعَبَّاسِ ابْنِ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ: زَعَمَ أَنَّهُ كَانَ جَالِسًا فِي الْبَطْحَاءِ فِي عِصَابَةٍ وَرَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ جَالِسٌ فِيهِمْ إِذْ مَرَّتْ عَلَيْهِمْ سَحَابَةٌ فَنَظَرُوا إِلَيْهَا فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهم عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: هَلْ تَدْرُونَ مَا اسْمُ هَذِهِ؟ قَالُوا: نَعَمْ هَذَا السَّحَابُ. فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: وَالْمُزْنُ قَالُوا: وَالْمُزْنُ. قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهم عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: وَالْعَنَانُ. قَالُوا. وَالْعَنَانُ. ثُمَّ قَالَ لَهُمْ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: هَلْ تَدْرُونَ كَمْ بُعْدُ مَا بَيْنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ؟ فَقَالُوا: لَا وَاللَّهِ مَا نَدْرِي. قَالَ: فَإِنَّ بُعْدَ مَا بَيْنَهُمَا إِمَّا وَاحِدَةٌ وَإِمَّا اثْنَتَانِ أَوْ ثَلَاثٌ وَسَبْعُونَ سَنَةً. وَالسَّمَاءُ الَّتِي فَوْقَهَا كَذَلِكَ حَتَّى عَدَّدَهُنَّ سَبْعَ سَمَوَاتٍ

---

[566] Ovaj hadis u cijelosti glasi: Ispričao nam je Jahja b. Musa; kaže: Obavijestio nas je Ebu Davud et-Tajalisi; kaže: Nas je obavijestio Abdul-Vahid b. Sulejm[566] i kazao: Došao sam u Mekku, sreo Ataa b. Ebu Rebaha i rekao mu: Ebu Muhammede, stanovnici Basre negiraju kader (sudbinu). On reče: Sine moj, čitaš li ti Kur'an? Čitam, odgovorih, a on će na to: Pročitaj početak sure *Ez-Zuhruf*. Pa sam, veli on, pročitao sljedeće: *»Há-mim. Tako mi Knjige jasne, Mi je objavljujemo kao Kur'an na arapskome jeziku, da biste razumjeli, a on je u Glavnoj Knjizi, u Nas, cijenjen i pun mudrosti.«* On me onda upita: Znaš li ti šta je to Glavna Knjiga? Allah i Njegov Poslanik to najbolje znaju, odgovorih, a on reče: To je Knjiga koju je Allah ispisao prije nego je stvorio nebesa i Zemlju. U njoj je napisano da je faraon stanovnik Džehennema i u njoj je napisano: *»Neka propadne Ebu Leheb, i propao je.«*[566] Potom sam, veli Ata, sreo Velida b. Ubadea b. Samita, ashaba Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, i upitao ga: Kakvu je oporuku tvoj otac ostavio na samrti? On reče: Zovnuo me i rekao: Sine moj! Boj se Allaha i znaj da se nećeš bojati Allaha sve dotle dok ne budeš vjerovao u Allaha i u kader (sudbinu) tj. da sve što se događa, bilo dobro, bilo zlo, biva Njegovom voljom i Njegovom odredbom. Ukoliko preseliš sa ovoga svijeta vjerujući drugačije, dospjet ćeš u Džehennem. Ja sam čuo Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, kada je rekao: »Prvo što je Allah stvorio bilo je pero. Onda mu je rekao: Piši! Šta ću pisati? upita ono, a On reče: Piši sudbinu, sve ono što se događalo[566] i sve ono što će se događati do Sudnjeg dana.«

[567] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu* i Ebu Davud u *Sunenu*.

كَذَلِكَ. ثُمَّ قَالَ: فَوْقَ السَّمَاءِ السَّابِعَةِ بَحْرٌ. بَيْنَ أَعْلَاهُ وَأَسْفَلِهِ كَمَا بَيْنَ السَّمَاءِ إِلَى السَّمَاءِ. وَفَوْقَ ذَلِكَ ثَمَانِيَةُ أَوْعَالٍ. بَيْنَ أَظْلَافِهِنَّ وَرُكَبِهِنَّ مِثْلُ مَا بَيْنَ سَمَاءٍ إِلَى سَمَاءٍ. ثُمَّ فَوْقَ ظُهُورِهِنَّ الْعَرْشُ. بَيْنَ أَسْفَلِهِ وَأَعْلَاهُ مِثْلُ مَا بَيْنَ السَّمَاءِ إِلَى السَّمَاءِ وَاللَّهُ فَوْقَ ذَلِكَ.

قَالَ عَبْدُ بْنُ حُمَيْدٍ: سَمِعْتُ يَحْيَى بْنَ مَعِينٍ يَقُولُ: أَلَا يُرِيدُ عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ سَعْدٍ أَنْ يَحُجَّ حَتَّى نَسْمَعَ مِنْهُ هَذَا الْحَدِيثَ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ. وَرَوَى الْوَلِيدُ بْنُ أَبِي ثَوْرٍ عَنْ سِمَاكٍ نَحْوَهُ وَرَفَعَهُ. وَرَوَى شَرِيكٌ عَنْ سِمَاكٍ بَعْضَ هَذَا الْحَدِيثِ وَوَقَفَهُ وَلَمْ يَرْفَعْهُ. وَعَبْدُ الرَّحْمَنِ هُوَ ابْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ سَعْدٍ الرَّازِيُّ *

٣٥٥٤. حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ مُوسَى أَخْبَرَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ سَعْدٍ الرَّازِيُّ أَنَّ أَبَاهُ أَخْبَرَهُ قَالَ: رَأَيْتُ رَجُلًا بِبُخَارَى عَلَى بَغْلَةٍ وَعَلَيْهِ عِمَامَةٌ سَوْدَاءُ يَقُولُ: **كَسَانِيهَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ** *

67. Iz sure *El-Hakka*

U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog:

3553. ISPRIČAO NAM JE Abd b. Humejd; kaže: Obavijestio nas je Abdur-Rahman b. Sa'd prenijevši od Amra b. Kajsa[568], on od Simaka b. Harba, on Abdullaha b. Amirea[569], on od Ahnefa b. Kajsa[570], a on od Abbasa b. Abdul-Muttaliba, koji tvrdi da je jednom prilikom sjedio u Bethi[571] sa jednom skupinom ljudi[572] među kojima je bio i Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem. Iznad njih se pomolio jedan oblak. Pošto se okrenuše prema njemu, Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, ih upita: **"Znate li kako se ovo zove? Znamo, odgovoriše oni. Ono se zove *sehab*** (oblak). **Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, reče: Zove se *i muzn*** (bijeli oblak). **Zove se i *muzn*, rekoše oni. Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, nastavi: A zove se i *anan*** (vidljivi dio neba). **I *anan*, rekoše oni. Potom ih Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, upita: Znate li vi kolika je razdaljina između nebesa i Zemlje? Tako nam Allaha, ne znamo, odgovoriše oni, a on reče: Razdaljina između njih je sedamdeset**

---

[568] Amr b. Ebu Kajs er-Razi el-Ezrek iskren je prenosilac hadisa, ali je prilikom prenošenja hadisa pravio previde. Pripadao je osmoj generaciji. Nastanio se u Reju.

[569] Abdullah b. Amire Kufi je prenosilac hadisa koji po svojim kvalitetima zadovoljava (makbul). Pripadao je trećoj generaciji.

[570] Ahnef b. Kajs b. Muavije b. Husajn et-Temimi Ebu Bahr es-Sa'di pouzdan je prenosilac hadisa. Zvao se Dahak, neki kažu Sahr. Spada u muhadremine.

[571] Betha je mjesto u okolini Mekke.

[572] Ta skupina su, po mišljenju El-Mubarekforija, bili mekkanski idolopoklonici, a nisu bili muslimani. Ni Abbas b. Abdul-Muttalib tada nije bio musliman.

i jedna, ili sedamdeset i dvije, ili sedamdeset i tri godine.[573] **Također je tolika razdaljina između** (nama najbližeg) **neba i onoga koje slijedi iznad njega.** *Tolika je razdaljina između svakog neba i neba*, **dok ih ne nabroja sedam. Potom reče: Iznad sedmog neba je more. Raspon između njegovog dna i njegove površine je kao što je razdaljina između dva neba. Iznad tog mora je osam meleka u liku divojaraca.**[574] (Toliko su veliki) **da je raspon između njihovih papaka i koljena poput razdaljine između neba i neba. Na njihovim leđima je Arš** (Prijestolje). **Razmak između njegovog donjeg i njegovog gornjeg dijela je poput razdaljine između neba i neba. Allah je iznad toga."**

Abd b. Humejd kaže: Čuo sam Jahja b. Meina kada kaže: Kao da je Abdur-Rahman b. Sa'd želio na hadždž kako bismo od njega čuli ovaj hadis. Ovaj hadis je hasenun-garibun.[575] Velid b. Ebu Sevr je od Simaka prenio slično ovom, ali kao merfu' hadis, dok je Šerik od Simaka prenio nešto od ovoga kao mevkuf hadis ne vezujući ga za Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem. Abdur-Rahman je sin Abadullaha b. Sa'da er-Razija.

3554. ISPRIČAO NAM JE Jahja b. Musa; kaže: Obavijestio nas je Abdur-Rahman b. Abdullah b. Sa'd er-Razi da ga je obavijestio njegov otac, koji je kazao: **"Vidio sam u Buhari čovjeka**[576] **koji jahaše na mazgi. Na glavi mu bijaše crni turban. Govorio je: Dao mi ga je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem."**

٦٨. وَمِنْ سُورَةِ سَأَلَ سَائِلٌ *

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

٣٥٥٥. حَدَّثَنَا أَبُو كُرَيْبٍ أَخْبَرَنَا رِشْدِينُ بْنُ سَعْدٍ عَنْ عَمْرِو بْنِ الْحَارِثِ عَنْ دَرَّاجٍ أَبِي السَّمْحِ عَنْ أَبِي الْهَيْثَمِ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي قَوْلِهِ: (**كَالْمُهْلِ**) **قَالَ: كَعَكَرِ الزَّيْتِ. فَإِذَا قَرَّبَهُ إِلَى وَجْهِهِ سَقَطَتْ فَرْوَةُ وَجْهِهِ فِيهِ**. هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ لَا نَعْرِفُهُ. إِلَّا مِنْ حَدِيثِ رِشْدِينَ *

---

[573] Ove riječi ukazuju da neki ravija nije tačno upamtio broj. U predajama koje su vjerodostojnije od ove stoji da je razdaljina između nebesa i Zemlje pet stotina godina, što je ispravnije. Treba imati u vidu da broj sedamdeset u arapskom jeziku najčešće označava mnoštvo, a ne precizan broj. Otuda nema kolizije među spomenutim predajama.

[574] U suri *El-Hakka*, od 12. do 17. ajeta Uzvišeni Allah veli: "A kad se jednom u Rog puhne, pa se Zemlja i brda dignu i od jednog udara zdrobe, tog dana će se Smak svijeta dogoditi i nebo će se razdvojiti - tada će labavo biti - i meleci će na krajevima njegovim stajati, a Prijestolje Gospodara tvoga će tog dana iznad njih osmorica držati."

[575] Bilježi ga i Ebu Davud u *Sunenu*.

[576] Zvao se Abdullah b. Hazim Ebu Salih es-Selemi, Vjerovjesnikov, sallallahu alejhi ve sellem, ashab. U to vrijeme je bio namjesnik Horasana.

68. Iz sure *Seele sailun*[577]

U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog:

3555. ISPRIČAO NAM JE Ebu Kurejb; kaže: Obavijestio nas je Rišdin b. Sa'd prenijevši od Amra b. Harisa, on od Derradža Ebu Semha, on od Ebu Hejsema, on od Ebu Seida, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, koji je, tumačeći riječi (Uzvišenog): ***poput rastopljene kovine***[578], rekao: "**Poput** (zagrijanog) **uljanog taloga, koji, ako bi ga primakao licu, koža bi sa lica ostala u njemu.**" Ovaj hadis je garibun. Poznat nam je samo preko Rišdina b. Sa'da.[579]

٦٩. وَمِنْ سُورَةِ الْجِنِّ *

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

٣٥٥٦. حَدَّثَنَا عَبْدُ بْنُ حُمَيْدٍ حَدَّثَنِي أَبُو الْوَلِيدِ أَخْبَرَنَا أَبُو عَوَانَةَ عَنْ أَبِي بِشْرٍ عَنْ سَعِيدِ بْنِ جُبَيْرٍ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ: مَا قَرَأَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَى الْجِنِّ وَلَا رَآهُمْ. انْطَلَقَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي طَائِفَةٍ مِنْ أَصْحَابِهِ عَامِدِينَ إِلَى سُوقِ عُكَاظٍ وَقَدْ حِيلَ بَيْنَ الشَّيَاطِينِ وَبَيْنَ خَبَرِ السَّمَاءِ وَأُرْسِلَتْ عَلَيْهِمُ الشُّهُبُ فَرَجَعَتِ الشَّيَاطِينُ إِلَى قَوْمِهِمْ. فَقَالُوا: مَا لَكُمْ؟ قَالُوا حِيلَ بَيْنَنَا وَبَيْنَ خَبَرِ السَّمَاءِ وَأُرْسِلَتْ عَلَيْنَا الشُّهُبُ. فَقَالُوا: مَا حَالَ بَيْنَنَا وَبَيْنَ خَبَرِ السَّمَاءِ إِلَّا أَمْرٌ حَدَثَ فَاضْرِبُوا مَشَارِقَ الْأَرْضِ وَمَغَارِبَهَا فَانْظُرُوا مَا هَذَا الَّذِي حَالَ بَيْنَكُمْ وَبَيْنَ خَبَرِ السَّمَاءِ. قَالَ: فَانْطَلَقُوا يَضْرِبُونَ مَشَارِقَ الْأَرْضِ وَمَغَارِبَهَا يَبْتَغُونَ مَا هَذَا الَّذِي حَالَ بَيْنَهُمْ وَبَيْنَ خَبَرِ السَّمَاءِ. فَانْصَرَفَ أُولَئِكَ النَّفَرُ الَّذِينَ تَوَجَّهُوا نَحْوَ تِهَامَةَ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَهُوَ بِنَخْلَةَ عَامِدًا إِلَى سُوقِ عُكَاظٍ وَهُوَ يُصَلِّي بِأَصْحَابِهِ صَلَاةَ الْفَجْرِ. فَلَمَّا سَمِعُوا الْقُرْآنَ اسْتَمَعُوا لَهُ فَقَالُوا: هَذَا وَاللَّهِ الَّذِي حَالَ بَيْنَكُمْ وَبَيْنَ خَبَرِ السَّمَاءِ. قَالَ: فَهُنَالِكَ رَجَعُوا إِلَى قَوْمِهِمْ فَقَالُوا: يَا قَوْمَنَا إِنَّا سَمِعْنَا قُرْآنًا عَجَبًا يَهْدِي إِلَى الرُّشْدِ فَآمَنَّا بِهِ وَلَنْ نُشْرِكَ بِرَبِّنَا أَحَدًا. فَأَنْزَلَ اللَّهُ عَلَى نَبِيِّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ (قُلْ أُوحِيَ إِلَيَّ أَنَّهُ اسْتَمَعَ نَفَرٌ مِنَ الْجِنِّ). وَإِنَّمَا أُوحِيَ إِلَيْهِ قَوْلُ الْجِنِّ *

[577] To je sura *El-Mearidž*.

[578] U suri *El-Kehf*, u 29. ajetu Uzvišeni Allah veli: "I reci: Istina dolazi od Gospodara vašeg, pa ko hoće - neka vjeruje, a ko hoće - neka ne vjeruje! Mi smo nevjernicima pripremili vatru čiji će ih dim sa svih strana obuhvatiti; ako zamole pomoć, pomoći će im se tekućinom poput rastopljene kovine koja će lica ispeći! Užasna li pića i grozna li boravišta!"

[579] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu* i Hakim u *Mustedreku*. Hakim veli da je sened ovoga hadis pouzdan.

وَبِهَذَا الْإِسْنَادِ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ قَوْلُ الْجِنِّ لِقَوْمِهِمْ: (لَمَّا قَامَ عَبْدُ اللَّهِ يَدْعُوهُ كَادُوا يَكُونُونَ عَلَيْهِ لِبَدًا). قَالَ: لَمَّا رَأَوْهُ يُصَلِّي وَأَصْحَابُهُ يُصَلُّونَ بِصَلَاتِهِ فَيَسْجُدُونَ بِسُجُودِهِ قَالَ تَعَجَّبُوا مِنْ طَوَاعِيَةِ أَصْحَابِهِ لَهُ قَالُوا لِقَوْمِهِمْ (لَمَّا قَامَ عَبْدُ اللَّهِ يَدْعُوهُ كَادُوا يَكُونُونَ عَلَيْهِ لِبَدًا). هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

٣٥٥٧. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ يَحْيَى أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ يُوسُفَ أَخْبَرَنَا إِسْرَائِيلُ أَخْبَرَنَا أَبُو إِسْحَقَ عَنْ سَعِيدِ بْنِ جُبَيْرٍ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ: **كَانَ الْجِنُّ يَصْعَدُونَ إِلَى السَّمَاءِ يَسْتَمِعُونَ الْوَحْيَ فَإِذَا سَمِعُوا الْكَلِمَةَ زَادُوا فِيهَا تِسْعًا. فَأَمَّا الْكَلِمَةُ فَتَكُونُ حَقًّا وَأَمَّا مَا زَادُوهُ فَيَكُونُ بَاطِلًا. فَلَمَّا بُعِثَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مُنِعُوا مَقَاعِدَهُمْ. فَذَكَرُوا ذَلِكَ لِإِبْلِيسَ وَلَمْ تَكُنِ النُّجُومُ يُرْمَى بِهَا قَبْلَ ذَلِكَ. فَقَالَ لَهُمْ إِبْلِيسُ: مَا هَذَا إِلَّا مِنْ أَمْرٍ قَدْ حَدَثَ فِي الْأَرْضِ. فَبَعَثَ جُنُودَهُ فَوَجَدُوا رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَائِمًا يُصَلِّي بَيْنَ جَبَلَيْنِ. أُرَاهُ قَالَ بِمَكَّةَ. فَلَقُوهُ فَأَخْبَرُوهُ فَقَالَ: هَذَا الَّذِي حَدَثَ فِي الْأَرْضِ.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

69. Iz sure *El-Džin*

U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog:

3556. ISPRIČAO NAM JE Abd b. Humejd; kaže: Meni je ispričao Ebu Velid[580]; kaže: Obavijestio nas je Ebu Avane[581] prenijevši od Ebu Bišra[582], on od Seida b. Džubejra da je Ibn Abbas kazao: **"Nije Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, učio** (Kur'an) **džinima niti ih je vidio.**[583] **Jednog dana Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, sa grupom ashaba krenu na pijacu Ukaz.**[584] **Već je između šejtana i vijesti s neba bila stavljena zapreka, a na njih su slate svjetlice. Pošto se** (oni od njih koji su otišli da vijesti s neba prisluškuju) **vratiše svome narodu, oni ih upitaše: Šta vam je** (zašto ste se vratili)? **Rekoše: Između nas i vijesti s neba stavljena je zapreka i na nas je poslata svjetlica. Rekoše: Zapreka između vas i vijesti s neba stavljena je samo zbog nekog krupnog**

---

[580] Ebu Velid Hišam b. Abdul-Melik el-Bahili et-Tajalisi el-Basri pouzdan je i siguran prenosilac hadisa. Pripadao je devetoj generaciji.

[581] Ebu Avane Vedah b. Abdullah el-Ješkeri.

[582] Ebu Bišr Džafer b. Ebu Vahšijje.

[583] El-Buhari u *Sahihu* je zabilježio ovaj hadis od Ibn Abasa, ali u njegovu hadisu nema ovog dijela da Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, nije učio Kur'an džinima i da ih nije vidio. Ibn Hadžer el-Askalani smatra da je El-Buhari ove Ibn Abbasove riječi namjerno izbacio zbog toga što je smatrao da je Ibn Mes'udov hadis u kome stoji da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, učio Kur'an džinima i da ih je vidio. En-Nevevi veli da većina učenjaka smatra da nema kolizije između Ibn Abbasova i Ibn Mes'udova hadisa. Ibn Abbas priča nešto iz samog početka Objave, dok Ibn Mes'ud priča ono što se dogodilo kasnije.

[584] Ukaz je bila najpoznatija pijaca ili trgovački sajam kod predislamskih Atapa. Arapi bi na njemu ostajali cijeli mjesec ševal i prodavali svoju robu.

događaja. Pretražite Zemlju od istoka do zapada i saznajte šta je to zbog čega je između vas i vijesti s neba stavljena zapreka! Krenuše da pretražuju Zemlju od istoka do zapada kako bi saznali zbog čega je između njih i vijesti s neba stavljena zapreka. Jedna njihova skupina krenu put Tihame[585] prema Allahovu Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, koji se tada nalazio u Nahli[586] na putu prema trgovištu Ukaz.[587] On je tu sa ashabima klanjao sabahski namaz.[588] Kad su čuli Kur'an, priđoše da ga slušaju rekavši jedni drugima: Tako nam Allaha, zbog ovoga je stavljena zapreka između nas i vijesti s neba! Pošto se, veli, vratiše svome narodu, rekoše: O, narode naš! Mi smo, doista, Kur'an, koji izaziva divljenje, slušali, koji na pravi put upućuje - i mi smo u njeg povjerovali i više nikoga nećemo Gospodaru našem ravnim smatrati! Uzvišeni Allah tom prilikom objavi Svome Vjerovjesniku, sallallahu alejhi ve sellem: *Reci: Meni je objavljeno da je nekoliko džina prisluškivalo...*[589] Objavljen mu je, dakle, međusobni razgovor džina." Sa istim senedom preneseno je da je Ibn Abbas o riječima džina upućenih njihovu narodu: *Kad je Allahov rob ustao da mu se pomoli, oni su se u gomilama oko njega tiskati stali*[590], kazao: Kad vidješe kako on i njegovi drugovi klanjaju i kako ničice padaju na sedždu, zadivivši se, veli on, pokornosti njegovih drugova, rekoše: Kad je Allahov rob ustao da Mu se pomoli, oni su se u gomilama oko njega tiskati stali". Ovaj hadis je hasenun-sahihun.

3557. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Jahja[591]; kaže: Obavijestio nas je Muhammed b. Jusuf[592]; kaže: Nas je obavijestio Israil; kaže: Nas je obavijestio Ebu Ishak[593] prenijevši od Seida b. Džubejra da je Ibn Abbas kazao: **"Džini su se penjali na nebesa i prisluškivali Objavu. Kad god bi čuli neku riječ, pridodali bi joj devet. Riječ** (koju bi čuli) **bila bi istina, a ono što bi pridodali bila bi laž. Kad je poslat** (posljednji). **Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, zabranjeno im je da se penju do**

---

[585] Tihama je mjesto sjeverno od Mekke.

[586] Nahla je mjesto između Mekke i Taifa.

[587] Pijaca, ili tržište Ukaz nalazilo se između Taifa i Nahle u Arabiji.

[588] Neki učenjaci smatraju da se ovo desilo u početku objave Kur'ana dvije godine prije nego je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, izišao u Taif. Imajući u vidu da je pet vakata namaza propisano na Mi'radžu, koji se dogodio nakon njegovog povratka iz Taifa, ovdje je vjerovatno riječ o namazima jutrom i večerom koji su propisani prije Mi'radža.

[589] *El-Džin*, od 1. do 3. ajeta, koji glase: "Reci: Meni je objavljeno da je nekoliko džina prisluškivalo i reklo: Mi smo, doista, Kur'an, koji izaziva divljenje slušali, koji na Pravi Put upućuje - i mi smo u njega povjerovali i više nikoga nećemo Gospodaru našem ravnim smatrati".

[590] *El-Džin*, 19. ajet.

[591] Muhammed b. Jahja ez-Zuheli.

[592] Muhammed b. Jusuf ed-Dibeji el-Fejrabi.

[593] Ebu Ishak es-Subej'i.

mjesta (odakle su prisluškivali Objavu). **Oni to spomenuše Iblisu, jer do tada ni nebeskim tijelima nisu gađani, a on im reče: To je samo zbog nečega krupnoga što će se dešavati na Zemlji! On posla svoje pristalice da pretraže Zemlju. Pošto nađoše Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, kako klanja između dva brda, mislim da je rekao u Mekki, i obavijestiše ga, on reče: To je taj događaj na Zemlji zbog koga je** (stavljena zapreka između vas i vijesti s neba)**."** Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[594]

٧٠. وَمِنْ سُورَةِ الْمُدَّثِّرِ *

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

٣٥٥٨. حَدَّثَنَا عَبْدُ بْنُ حُمَيْدٍ أَخْبَرَنَا عَبْدُ الرَّزَّاقِ عَنِ الزُّهْرِيِّ عَنْ أَبِي سَلَمَةَ عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَهُوَ يُحَدِّثُ عَنْ فَتْرَةِ الْوَحْيِ فَقَالَ فِي حَدِيثِهِ: **بَيْنَمَا أَنَا أَمْشِي سَمِعْتُ صَوْتًا مِنَ السَّمَاءِ فَرَفَعْتُ رَأْسِي فَإِذَا الْمَلَكُ الَّذِي جَاءَنِي بِحِرَاءَ جَالِسٌ عَلَى كُرْسِيٍّ بَيْنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ. فَجُئِثْتُ مِنْهُ رُعْبًا فَرَجَعْتُ فَقُلْتُ زَمِّلُونِي زَمِّلُونِي فَدَثَّرُونِي. فَأَنْزَلَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ:** (**يَا أَيُّهَا الْمُدَّثِّرُ قُمْ فَأَنْذِرْ**) **إِلَى قَوْلِهِ** (**وَالرُّجْزَ فَاهْجُرْ**) **قَبْلَ أَنْ تُفْرَضَ الصَّلَاةُ**. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ. وَقَدْ رَوَاهُ يَحْيَى بْنُ أَبِي كَثِيرٍ عَنْ أَبِي سَلَمَةَ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ أيضا *

٣٥٥٩. حَدَّثَنَا عَبْدُ بْنُ حُمَيْدٍ أَخْبَرَنَا الْحَسَنُ بْنُ مُوسَى عَنِ ابْنِ لَهِيعَةَ عَنْ دَرَّاجٍ عَنْ أَبِي الْهَيْثَمِ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: **الصَّعُودُ جَبَلٌ مِنْ نَارٍ يَتَصَعَّدُ فِيهِ الْكَافِرُ سَبْعِينَ خَرِيفًا ثُمَّ يُهْوَى بِهِ كَذَلِكَ فِيهِ أَبَدًا**. هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ. إِنَّمَا نَعْرِفُهُ مَرْفُوعًا مِنْ حَدِيثِ ابْنِ لَهِيعَةَ. وَقَدْ رُوِيَ شَيْءٌ مِنْ هَذَا عَنْ عَطِيَّةَ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ مَوْقُوفٌ *

٣٥٦٠. حَدَّثَنَا ابْنُ أَبِي عُمَرَ أَخْبَرَنَا سُفْيَانُ عَنْ مُجَالِدٍ عَنِ الشَّعْبِيِّ عَنْ جَابِرٍ قَالَ: **قَالَ نَاسٌ مِنَ الْيَهُودِ لِأُنَاسٍ** مِنْ أَصْحَابِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **هَلْ يَعْلَمُ نَبِيُّكُمْ كَمْ عَدَدُ خَزَنَةِ جَهَنَّمَ؟ قَالُوا لَا نَدْرِي حَتَّى نَسْأَلَهُ**. فَجَاءَ رَجُلٌ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ: **يَا مُحَمَّدُ غُلِبَ أَصْحَابُكَ الْيَوْمَ**. قَالَ: **وَبِمَا غُلِبُوا؟** قَالَ: **سَأَلَهُمْ يَهُودُ هَلْ يَعْلَمُ نَبِيُّكُمْ كَمْ عَدَدُ خَزَنَةِ جَهَنَّمَ**. قَالَ: **فَمَا قَالُوا؟** قَالَ: **قَالُوا لَا نَدْرِي حَتَّى نَسْأَلَ نَبِيَّنَا**. قَالَ: **أَفَغُلِبَ قَوْمٌ سُئِلُوا عَمَّا لَا يَعْلَمُونَ فَقَالُوا لَا نَعْلَمُ حَتَّى نَسْأَلَ نَبِيَّنَا. لَكِنَّهُمْ قَدْ سَأَلُوا نَبِيَّهُمْ فَقَالُوا أَرِنَا اللَّهَ جَهْرَةً. عَلَيَّ بِأَعْدَاءِ اللَّهِ, إِنِّي سَائِلُهُمْ عَنْ تُرْبَةِ الْجَنَّةِ وَهِيَ الدَّرْمَكُ**. فَلَمَّا جَاءُوا قَالُوا يَا أَبَا الْقَاسِمِ **كَمْ عَدَدُ خَزَنَةِ جَهَنَّمَ؟** قَالَ: **هَكَذَا وَهَكَذَا فِي مَرَّةٍ عَشَرَةٌ وَفِي مَرَّةٍ تِسْعَةٌ**. قَالُوا نَعَمْ. قَالَ لَهُمُ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ **مَا تُرْبَةُ الْجَنَّةِ؟** قَالَ

---

[594] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu* i En-Nesai u *Sunenu.*

فَسَكَتُوا هُنَيْهَةً ثُمَّ قَالُوا خُبْزَةٌ يَا أَبَا الْقَاسِمِ. فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **الْخُبْزُ مِنَ الدَّرْمَكِ**. إِنَّمَا نَعْرِفُهُ مِنْ هَذَا الْوَجْهِ مِنْ حَدِيثِ مُجَالِدٍ *

٣٥٦١. حَدَّثَنَا الْحَسَنُ بْنُ الصَّبَّاحِ الْبَزَّارُ أَخْبَرَنَا زَيْدُ بْنُ حُبَابٍ أَخْبَرَنَا سُهَيْلُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الْقُطَعِيُّ وَهُوَ أَخُو حَزْمِ بْنِ أَبِي حَزْمٍ الْقُطَعِيُّ عَنْ ثَابِتٍ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ قَالَ فِي هَذِهِ الْآيَةَ: (**هُوَ أَهْلُ التَّقْوَى وَأَهْلُ الْمَغْفِرَةِ**) قَالَ: **قَالَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ: أَنَا أَهْلٌ أَنْ أُتَّقَى فَمَنِ اتَّقَانِي فَلَمْ يَجْعَلْ مَعِي إِلَهًا فَأَنَا أَهْلٌ أَنْ أَغْفِرَ لَهُ**. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ. وَسُهَيْلٌ لَيْسَ بِالْقَوِيِّ فِي الْحَدِيثِ. وَقَدْ تَفَرَّدَ بِهَذَا الْحَدِيثِ عَنْ ثَابِتٍ *

70. Iz sure *El-Muddessir*

U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog:

3558. ISPRIČAO NAM JE Abd b. Humejd; kaže: Obavijestio nas je Abdur-Rezzak prenijevši od Zuhrija, on od Ebu Selemea[595], a on da je Džabir b. Abdullah kazao: Čuo sam Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, kada priča o razdoblju zastoja Objave i kaže: "**Dok sam** (jednog dana) **išao, začuh glas s neba! Podigoh glavu kad melek što mi je došao u pećinu Hira sjedi na prijestolju između nebesa i Zemlje!**[596] **Ja se od njega prepadoh, vratih se** (kući) **i rekoh: Umotajte me, umotajte me!**[597] **Pošto me umotaše, Uzvišeni Allah objavi: *O, ti, pokriveni! Ustani i opominji! I Gospodara svoga veličaj! I haljine svoje očisti! I kumira se kloni!*[598] Ovo bijaše prije nego je propisan namaz.**"[599] Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[600] Također ga je Jahja b. Ebu Kesir prenio od Ebu Selemea b. Abdur-Rahmana.

3559. ISPRIČAO NAM JE Abd b. Humejd; kaže: Obavijestio nas je Hasan b. Musa prenijevši od Ibn Lehi'a, on od Derradža, on od Ebu Hejsema, on od Ebu Seida, da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve

[595] Ebu Seleme je Abdur-Rahman b. Avf je poznati Vjerovjesnikov, sallallahu alejhi ve sellem, ashab.

[596] Nakon što se melek Džibril Muhammedu, sallallahu alejhi ve sellem, javio u pećini Hira i nakon što su mu objavljeni prvi ajeti sure *El-Allek*, jedan period je došlo do zastoja Objave. Ovo je bio slučaj kada se Džibril ponovo javio i kad je nastavio da mu donosi Kur'an.

[597] Toliko se Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, prepao kad je po prvi put vidio Džibrila da je dršćući došao kući i da je tražio da ga pokriju i umotaju. U El-Buharijevoj predaji stoji da je rekao: "Polijte me hladnom vodom i umotajte me!."

[598] *El-Muddesir*, od 1. do 5. ajeta.

[599] Ove riječi Uzvišenog Allaha ukazuju na to da je Allahovu Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, a samim tim i njegovim pristalicama, bilo naređeno čišćenje tijela i odjeće prije nego je naređen namaz.

[600] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu* i El-Buhari i Muslim u *Sahihima.*

sellem, kazao: ""**Saud je brijeg od vatre u Džehennemu na koj**° **će se** (nevjernik) **penjati sedamdeset godina! On će se na njega tako vječno penjati i padati!**" Ovaj hadis je garibun. Kao merfu' hadis poznat nam je samo preko Ibn Lehie. Nešto od ovoga je preneseno i od Atijjea, od Ebu Seida kao mevkuf hadis.

3560. ISPRIČAO NAM JE Ibn Ebu Omer; kaže: Obavijestio nas je Sufjan prenijevši od Mudžalida[601], on od Ša'bija, a on da je Džabir kazao: **"Neki jevreji upitaše Vjerovjesnikove, sallallahu alejhi ve sellem, ashabe: Zna li vaš Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, koliko ima stražara u Džehennemu? Rekoše: Ne znamo dok ga ne upitamo! Potom dođe neki čovjek Vjerovjesniku, sallallahu alejhi ve sellem, i reče: Muhammede, tvoji ashabi su danas pobijeđeni! Čime su pobijeđeni? upita on. Reče: Jevreji su ih pitali da li vaš Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, zna koliko ima čuvara u Džehennemu? I šta su odgovorili? Odgovorili su: Ne znamo dok ne upitamo našeg Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem. On reče: Zar mogu biti pobijeđeni oni koji budu upitani za nešto što ne znaju pa reknu: Ne znamo dok ne upitamo našeg Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem? Oni su svojim vjerovjesnicima govorili: Pokaži nam Allaha da ga jasno vidimo! Dovedite mi te Allahove neprijatelje! Neka mi, između njih, dođe i onaj što je pitao za džennetski prah, a to je bijelo brašno. Pošto stigoše, upitaše: Ebu Kasime, koliko ima stražara Džehennema? On reče: Ovoliko i ovoliko, pokazavši im** (rukama) **prvo deset, pa devet** (prstiju).[602] **Tako je rekoše oni. Potom ih Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, upita: Šta je to džennetski prah? Oni malo, veli on, zašutješe, a potom rekoše: To je hljeb, Ebu Kasime, a Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, reče: Hljeb od bijelog brašna."** Ovaj nam je hadis poznat samo sa ovim senedom preko Mudžalida.

3561. ISPRIČAO NAM JE Hasan b. Sabbah el-Bezzar; kaže: Obavijestio nas je Zejd b. Hubab[603]; kaže: Nas je obavijestio Suhejl b. Abdullah el-Kuta'i, a on je brat Hazma b. Ebu Hazma el-Kutaija, prenijevši od Sabita, on od Enesa b.

---

[601] Mudžalid b. Seid b. Umejr el-Hemdani Ebu Omer el-Kufi nije jak prenosilac. Pred kraj života je posenilio. Pripadao je šestoj generaciji.

[602] U suru *El-Muddesir*, od 27. d. 31. ajeta Uzvišeni kaže: "A znaš li ti šta je Sekar? Ništa on neće poštedjeti, kože će crnim učiniti, nad njim su devetnaestorica, - Mi smo čuvarima vatre meleke postavili i odredili broj njihov kao iskušenje onima koji ne vjeruju, - da se oni kojima je Knjiga data uvjere, i da se onima koji vjeruju vjerovanje učvrsti, i da oni kojima je Knjiga data i oni koji su vjernici ne sumnjaju, i da oni čija su srca bolesna i oni koji su nevjernici - kažu: Šta je Allah htio ovim kao primjerom? Tako Allah ostavlja u zabludi onoga koga hoće, i na pravi put ukazuje onome kome hoće. A vojske Gospodara tvoga samo On zna. I Sekar je ljudima samo opomena."

[603] Zejd b. Hubab Ebu Husejn el-Ukli porijeklom je iz Horasana a živio je u Kufi. Iskren je prenosilac hadisa ali je griješio prilikom prenošenja hadisa. Griješio je prenoseći hadise od Sufjana es-Sevrija. Pripadao je devetoj generaciji. Umro je 203. godine po Hidžri.

Malika, a on **da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, o ovom ajetu:** ***On je jedini dostojan da Ga se boje i On jedini prašta***[604]**, kazao: Uzvišeni Allah je rekao: Ja sam jedini dostojan da Me se boje, a onaj koji Me se bude bojao neće se mimo Mene drugom bogu klanjati i Ja ću mu jedini oprostiti."** Ovaj hadis je hasenun-garibun.[605] Suhejl kao prenosilac hadisa nije jak, a Suhejl je sam prenio ovaj hadis od Sabita.

٧١. وَمِنْ سُورَةِ الْقِيَامَةِ *

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

٣٥٦٢. حَدَّثَنَا ابْنُ أَبِي عُمَرَ أَخْبَرَنَا سُفْيَانُ عَنْ مُوسَى بْنِ أَبِي عَائِشَةَ عَنْ سَعِيدِ بْنِ جُبَيْرٍ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ: **كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا أُنْزِلَ عَلَيْهِ الْقُرْآنُ يُحَرِّكُ بِهِ لِسَانَهُ يُرِيدُ أَنْ يَحْفَظَهُ فَأَنْزَلَ اللَّهُ: (لَا تُحَرِّكْ بِهِ لِسَانَكَ لِتَعْجَلَ بِهِ). قَالَ: فَكَانَ يُحَرِّكُ بِهِ شَفَتَيْهِ وَحَرَّكَ سُفْيَانُ شَفَتَيْهِ.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ. قَالَ عَلِيُّ بْنُ الْمَدِينِيِّ: قَالَ يَحْيَى بْنُ سَعِيدٍ الْقَطَّانُ: كَانَ سُفْيَانُ الثَّوْرِيُّ يُحْسِنُ الثَّنَاءَ عَلَى مُوسَى بْنِ أَبِي عَائِشَةَ خَيْرًا *

٣٥٦٣. حَدَّثَنَا عَبْدُ بْنُ حُمَيْدٍ قَالَ: حَدَّثَنِي شَبَابَةُ عَنْ إِسْرَائِيلَ عَنْ ثُوَيْرٍ قَالَ: سَمِعْتُ ابْنَ عُمَرَ يَقُولُ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **إِنَّ أَدْنَى أَهْلِ الْجَنَّةِ مَنْزِلَةً لَمَنْ يَنْظُرُ إِلَى جِنَانِهِ وَأَزْوَاجِهِ وَخَدَمِهِ وَسُرُرِهِ مَسِيرَةَ أَلْفِ سَنَةٍ. وَأَكْرَمُهُمْ عَلَى اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ مَنْ يَنْظُرُ إِلَى وَجْهِهِ غُدْوَةً وَعَشِيَّةً. ثُمَّ قَرَأَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: (وُجُوهٌ يَوْمَئِذٍ نَاضِرَةٌ إِلَى رَبِّهَا نَاظِرَةٌ).** هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ. وَقَدْ رَوَاهُ غَيْرُ وَاحِدٍ عَنْ إِسْرَائِيلَ مِثْلَ هَذَا مَرْفُوعًا. وَرَوَى عَبْدُ الْمَلِكِ بْنُ الجبر عَنْ ثُوَيْرٍ عَنِ ابْنِ عُمَرَ قَوْلَهُ وَلَمْ يَرْفَعْهُ. وَرَوَى الْأَشْجَعِيُّ عَنْ سُفْيَانَ عَنْ ثُوَيْرٍ عَنْ مُجَاهِدٍ عَنِ ابْنِ عُمَرَ قَوْلَهُ وَلَمْ يَرْفَعْهُ وَلَا نَعْلَمُ أَحَدًا ذَكَرَ فِيهِ عَنْ مُجَاهِدٍ غَيْرَ الثَّوْرِيِّ.

71. Iz sure *El-Kijame*

U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog:

3562. ISPRIČAO NAM JE Ibn Ebu Omer; kaže: Obavijestio nas je Sufjan[606] prenijevši od Musaa b. Ebu Aiše[607], on od Seida b. Džubejra, a on da je Ibn Abbas kazao: **"Kad bi Allahovu Poslaniku, sallallahu alejhi ve**

---

[604] *El-Muddesir*, 56. ajet.

[605] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel, El-Bezzar i Ebu Ja'la u *Musnedim*a i En-Nesai i Ibn Madže u *Sunenima.*

[606] Sufjan b. Ujejne.

[607] Musa b. Ebu Aiše el-Hemdani Ebu Hasan el-Kufi pouzdan je prenosilac hadisa i pobožan čovjek. Pripadao je petoj generaciji.

sellem, bilo objavljeno nešto od Kur'ana, on bi to (više puta) **izgovarao jezikom svojim da bi ga što prije zapamtio, pa je Uzvišeni Allah objavio:** *Ne izgovaraj Kur'an jezikom svojim da bi ga što prije zapamtio!*[608]**"**

(Et-Tirmizi) kaže: Kad je (Ibn Ebu Omer) prenio ovaj hadis mrdao je usnama pa je i Sufjan (kad ga je prenio) mrdao usnama.[609] Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[610] Ali b. Medini veli da je Jahja b. Seid el-Kattan kazao: Sufjan es-Sevri je o Musau b. Ebu Aiši pohvalno govorio.

3563. ISPRIČAO NAM JE Abd b. Humejd i kazao: Ispričao mi je Šebabe prenijevši od Israila, a on od Suvejra, koji je kazao: Čuo sam Ibn Omera kada veli da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Najniži stepen, od stanovnika Dženneta, imat će onaj koji će imati tolike vrtove, u njima će biti smješten on, njegove supruge, njegove sluge, i njegove postelje, a koji se neće moći obići za hiljadu godina, dok će, po deredži, najviši stepen, od stanovnika Dženeta, imati onaj koji će i jutrom i večeri gledati u svoga Gospodara." Potom je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, proučio:** *Toga dana će neka lica blistava biti, u Gospodara svoga će gledati.*"[611]

Ovaj hadis je garibun. Mnogi su od Israila prenijeli slično kao merfu' hadis, dok je Abdul-Melik b. Džebr prenio od Suvejra, a on od Ibn Omera kao njegove riječi i nije to vezivao za Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem. El-Ešdžei je prenio od Sufjana, on od Suvejra, on od Mudžahida, a on od Ibn Omera kao njegove riječi i nije ga vezao za Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem. Nije nam poznato da je ovaj hadis iko osim Es-Sevrija spomenuo od Mudžahida.

٧٢. وَمِنْ سُورَةِ عَبَسَ *

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

٣٥٦٤. حَدَّثَنَا سَعِيدُ بْنُ يَحْيَى بْنِ سَعِيدٍ الْأَمَوِيُّ قَالَ: حَدَّثَنِي أَبِي قَالَ: هَذَا مَا عَرَضْنَا عَلَى هِشَامِ بْنِ عُرْوَةَ عَنْ أَبِيهِ عَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ: أُنْزِلَ (عَبَسَ وَتَوَلَّى) فِي ابْنِ أُمِّ مَكْتُومٍ الْأَعْمَى. أَتَى رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَجَعَلَ يَقُولُ يَا رَسُولَ اللَّهِ أَرْشِدْنِي وَعِنْدَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَجُلٌ مِنْ عُظَمَاءِ الْمُشْرِكِينَ. فَجَعَلَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُعْرِضُ عَنْهُ وَيُقْبِلُ عَلَى الْآخَرِ وَيَقُولُ: أَتَرَى بِمَا أَقُولُ بَأْسًا؟ فَيَقُولُ: لَا. فَفِي هَذَا أُنْزِلَ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ.

---

[608] *El-Kijame*, 16. ajet.

[609] Ovdje se radi o muselsel hadisu. Muselselom se naziva svaki hadis u čijem se senedu ili metnu, prilikom njegova prenošenja, ponavlja svojstvo ili osobina, kao što je npr. u ovom hadisu svaki ravija, nakon što ga je prenio, zamrdao svojim usnama.

[610] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu* i El-Buhari i Muslim u *Sahihima*.

[611] Sura *El-Kijame*, 22. i 23. ajet.

وَرَوَى بَعْضُهُمْ هَذَا الْحَدِيثَ عَنْ هِشَامِ بْنِ عُرْوَةَ عَنْ أَبِيهِ قَالَ: أُنْزِلَ (عَبَسَ وَتَوَلَّى) فِي ابْنِ أُمِّ مَكْتُومٍ وَلَمْ يَذْكُرْ فِيهِ عَنْ عَائِشَةَ *

٣٥٦٥. حَدَّثَنَا عَبْدُ بْنُ حُمَيْدٍ أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْفَضْلِ أَخْبَرَنَا ثَابِتُ بْنُ يَزِيدَ عَنْ هِلَالِ بْنِ خَبَّابٍ عَنْ عِكْرِمَةَ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: **تُحْشَرُونَ حُفَاةً عُرَاةً غُرْلًا. فَقَالَتِ امْرَأَةٌ: أَيُبْصِرُ أَوْ يَرَى بَعْضُنَا عَوْرَةَ بَعْضٍ؟ قَالَ يَا فُلَانَةُ (لِكُلِّ امْرِئٍ مِنْهُمْ يَوْمَئِذٍ شَأْنٌ يُغْنِيهِ).**

هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ. قَدْ رُوِيَ مِنْ غَيْرِ وَجْهٍ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ.

72. Iz sure *Abese*

U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog:

3564. ISPRIČAO NAM JE Seid b. Jahja b. Seid el-Emevi i kazao: Ispričao mi je moj otac i kazao: Ovo je ono što smo pročitali Hišamu b. Urveu od njegova oca, a on od Aiše, koja je kazala: "***On se namrštio i okrenuo***[612] **objavljeno je u vezi sa Ibn Ummi Mektumom**[613]**, koji bijaše slijep. Došao je Allahovu Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, dok je kod njega sjedio neki od idolopokloničkih velikodostojnika, i počeo govoriti: Allahov Poslaniče, ukaži mi na Pravi Put! Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, od njega zakrenu glavu, okrenu se prema ovom drugom** (tj. idolopokloniku) **i nastavi: Da li ti, u onome što ja propovijedam, vidiš kakvu štetu? Ne vidim, odgovori on. U vezi sa ovim je ovo objavljeno."**

Ovaj hadis je hasenun-garibun.[614] Neki su ovaj hadis prenijeli od Hišama b. Urvea, a on od svoga oca, koji je kazao: *On se namrštio i okrenuo*, objavljeno je u vezi sa Ibn Ummi Maktumom. U njegovu senedu on nije spomenuo: od Aiše.

3565. ISPRIČAO NAM JE Abd b. Humejd; kaže: Obavijestio nas je Muhammed b. Fadl[615]; kaže: Nas je obavijestio Sabit b. Jezid[616] prenijevši od Hilala b. Habbaba, on od Ikrimea, on od Ibn Abbasa, da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: **"Bit ćete proživljeni bosonogi, goli i neobrezani! Na to će neka žena: Zar ćemo gledati, ili je kazala vidjeti, sramotne dijelove tijela jedni drugih? On reče: Hej ti,** ***toga Dana će se***

---

[612] *Abese*, 1. ajet.

[613] Ibn Ummi Mektum je jedan od Vjerovjesnikovih, sallallahu alejhi ve sellem, muezina. Zvao se Amr b. Zaide. Neki vele da se zvao Amr b. Kajs b. Zaide, dok neki vele da se zvao Abdullah. Prvo mišljenje je najraširenije i najprihvatljivije.

[614] Bilježe ga i Ibn Hibban u *Sahihu* i Ebu Ja'la u *Musnedu*.

[615] Muhammed b. Fadl es-Sudusi Ebu Fadl el-Basri pouzdan je i siguran prenosilac hadisa, ali je pred kraj života posenilio. Pripadao je devetoj generaciji. Imao je nadimak Arim.

[616] Sabit b. Jezid el-Ahvel.

svako samo o sebi brinuti[617]***."*** Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[618] Prenesen je od Ibn Abbasa sa više seneda.

٧٣. وَمِنْ سُورَةِ إِذَا الشَّمْسُ كُوِّرَتْ *

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

٣٥٦٦. حَدَّثَنَا عَبَّاسُ بْنُ عَبْدِ الْعَظِيمِ الْعَنْبَرِيُّ أَخْبَرَنَا عَبْدُ الرَّزَّاقِ أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ بَحِيرٍ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ وَهُوَ ابْنُ يَزِيدَ الصَّنْعَانِيُّ قَالَ: سَمِعْتُ ابْنَ عُمَرَ يَقُولُ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: مَنْ سَرَّهُ أَنْ يَنْظُرَ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ كَأَنَّهُ رَأْيُ عَيْنٍ فَلْيَقْرَأْ إِذَا الشَّمْسُ كُوِّرَتْ وَإِذَا السَّمَاءُ انْفَطَرَتْ وَإِذَا السَّمَاءُ انْشَقَّتْ.

73. Iz sure *Izeš-šemsu kuvviret*

U ime Aallaha, Milostivog,samilosnog:

3566. ISPRIČAO NAM JE Abbas b. Abdul-Azim el-Anberi; kaže: Obavijestio nas je Abdur-Rezzak; kaže: Nas je obavijestio Abdullah b. Mudžir prenijevši od Abdur-Rahmanana[619], a on je sin Jezida es-San'anija, koji je kazao: Čuo sam Ibn Omera[620] kada veli da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Koga raduje da istinski spozna svoje stanje na Sudnjem danu, neka uči sure: *Izeš-šemsu kuvviret, Izes-semaun fetaret i Izes-semaun šekkat."***[621]

٧٤. وَمِنْ سُورَةِ وَيْلٌ لِلْمُطَفِّفِينَ *

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

٣٥٦٧. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ أَخْبَرَنَا اللَّيْثُ عَنِ ابْنِ عَجْلَانَ عَنِ الْقَعْقَاعِ بْنِ حَكِيمٍ عَنْ أَبِي صَالِحٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: إِنَّ الْعَبْدَ إِذَا أَخْطَأَ خَطِيئَةً نُكِتَتْ فِي قَلْبِهِ نُكْتَةٌ

---

617 *Abese*, 37. ajet.

618 Bilježi ga i En-Nesai u *Sunenu.*

619 Abdur-Rahman b. Jezid es-San'ani Ebu Muhammed el-Kas iskren je prenosilac hadisa. Pripadao je četvrtoj generaciji.

620 Ovaj Ibn Omerov hadis bilježe i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*, Et-Taberani u *El-Mu'džemul-kebiru* i Hakim u *Mustedreku*. Hakim ga smatra vjerodostojnim hadisom.

621 U spomenutim surama se opisuje stanje na Sudnjem danu. Kroz spomenuti opis, a na osnovu onoga što radi, svako može pronaći sebe.

سَوْدَاءُ. فَإِذَا هُوَ نَزَعَ وَاسْتَغْفَرَ وَتَابَ سُقِلَ قَلْبُهُ. وَإِنْ عَادَ زِيدَ فِيهَا حَتَّى تَعْلُوَ قَلْبَهُ وَهُوَ الرَّانُ الَّذِي ذَكَرَ اللَّهُ ﴿ كَلَّا بَلْ رَانَ عَلَى قُلُوبِهِمْ مَا كَانُوا يَكْسِبُونَ ﴾. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

٣٥٦٨. حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ دُرُسْتَ الْبَصْرِيُّ أَخْبَرَنَا حَمَّادُ بْنُ زَيْدٍ عَنْ أَيُّوبَ عَنْ نَافِعٍ عَنِ ابْنِ عُمَرَ. قَالَ حَمَّادٌ: هُوَ عِنْدَنَا مَرْفُوعٌ ﴿ يَوْمَ يَقُومُ النَّاسُ لِرَبِّ الْعَالَمِينَ ﴾ قَالَ: يَقُومُونَ فِي الرَّشْحِ إِلَى أَنْصَافِ آذَانِهِمْ *

٣٥٦٩. حَدَّثَنَا هَنَّادٌ أَخْبَرَنَا عِيسَى بْنُ يُونُسَ عَنِ ابْنِ عَوْنٍ عَنْ نَافِعٍ عَنِ ابْنِ عُمَرَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: ﴿ يَوْمَ يَقُومُ النَّاسُ لِرَبِّ الْعَالَمِينَ ﴾ قَالَ: يَقُومُ أَحَدُهُمْ فِي الرَّشْحِ إِلَى أَنْصَافِ أُذُنَيْهِ. هَذَا حَدِيثٌ صَحِيحٌ. وَفِيهِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ.

74. Iz sure *Vejlun lilmutaffifin*

U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog:

3567. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe; kaže: Obavijestio nas je Lejs prenijevši od Ibn Adžlana, on od Ka'ka'a b. Hakima, on od Ebu Saliha, on od Ebu Hurejrea, a on da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: **"Kad neko učini kakav grijeh[622], na njegovo srce bude stavljena crna mrlja, a kad prestane griješiti, zatraži oprost i pokaje se, njegovo srce bude očišćeno. Ako se povrati griješenju, mrlje se uvećavaju sve dotle dok njegovo srce u potpunosti ne prekriju. To je prekrivanje koje je Allah** (u ovom ajetu)[623] **spomenuo:** ***A nije tako! Ono što su radili prekrilo je srca njihova."*** Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[624]

3568. ISPRIČAO NAM JE Jahja b. Durust el-Basri[625]; kaže: Obavijestio nas je Hammad b. Zejd prenijevši od Ejuba[626], on od Nafi'a, a on od Ibn Omera. Hammad kaže da je (ovaj hadis), po našem mišljenju, merfu'. (U njemu, govoreći o ajetu): ***na Dan kada će se ljudi zbog Gospodara***

---

[622] U predaji koju bilježi Ahmed b. Hanbel u *Musnedu* stoji da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: "Kada vjernik učini kakav grijeh..."

[623] *El-Mutaffifun*, 14. ajet.

[624] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*, En-Nesai i Ibn Madže u *Sunenima*, Ibn Hiban u *Sahihu* i Hakim u *Mustedreku*. Hakim smatra da je vjerodostojan prema kriterijima Muslima.

[625] Jahja b. Durust b. Zijad el-Basri pouzdan je prenosilac hadisa. Pripadao je desetoj generaciji.

[626] Ejub b. Ebu Temime Kejsan es-Sahtijani Ebu Bekr el-Basri pouzdan je i siguran prenosilac i hudždže u hadisu. Poznati je šeri'atski pravnik i veoma pobožan čovjek. Pripadao je petoj generaciji. Umro je 131. godine po Hidžri.

svjetova dići[627] (Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem,) kaže: **"Dići će se u znoju do polovine ušiju!"**[628]

3569. ISPRIČAO NAM JE Hennad; kaže: Obavijestio nas je Isa b. Junus[629] prenijevši od Ibn Avna[630], on od Nafi'a, on od Ibn Omera, a on **da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem,** (o riječima Uzvišenog): ***na Dan kada će se ljudi zbog Gospodara svjetova dići,* kazao: "Dići će se u znoju do polovine ušiju!"** Ovaj hadis je sahihun.[631] O ovoj temi prenesen je hadis i od Ebu Hurejrea.

٧٥. وَمِنْ سُورَةِ إِذَا السَّمَاءُ انْشَقَّتْ *

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

٣٥٧٠. حَدَّثَنَا عَبْدُ بْنُ حُمَيْدٍ أَخْبَرَنَا عُبَيْدُ اللَّهِ بْنُ مُوسَى عَنْ عُثْمَانَ بْنِ الْأَسْوَدِ عَنِ ابْنِ أَبِي مُلَيْكَةَ عَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ: سَمِعْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: **مَنْ نُوقِشَ الْحِسَابَ هَلَكَ. قُلْتُ:** يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ يَقُولُ: (فَأَمَّا مَنْ أُوتِيَ كِتَابَهُ بِيَمِينِهِ) إِلَى قَوْلِهِ (يَسِيرًا). قَالَ: **ذَلِكِ الْعَرْضُ.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ.

٣٥٧١. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ أَبَانَ وَغَيْرُ وَاحِدٍ قَالُوا: أَخْبَرَنَا عَبْدُ الْوَهَّابِ الثَّقَفِيُّ عَنْ أَيُّوبَ عَنِ ابْنِ أَبِي مُلَيْكَةَ عَنْ عَائِشَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ **نَحْوَهُ** *

٣٥٧٢. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عُبَيْدٍ الْهَمَذَانِيُّ أَخْبَرَنَا عَلِيُّ بْنُ أَبِي بَكْرٍ عَنْ هَمَّامٍ عَنْ قَتَادَةَ عَنْ أَنَسٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: **مَنْ حُوسِبَ عُذِّبَ.** هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ لَا نَعْرِفُهُ مِنْ حَدِيثِ قَتَادَةَ عَنْ أَنَسٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِلَّا مِنْ هَذَا الْوَجْهِ *

75. Iz sure *Izes-semaun šekkat*

U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog:

3570. ISPRIČAO NAM JE Abd b. Humejd; kaže: Obavijestio nas je Ubejdullah b. Musa prenijevši od Osmana b. Esveda, on od Ibn Ebu Mulejkea, a on od Aiše, koja je kazala: Čula sam Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, kada veli: ""**Ko, prilikom polaganja računa, bude**

---

[627] *El-Mutaffifun*, 6. ajet.

[628] Dakle, ljudi će u veoma teškom stanju iščekivati suđenje. Bit će u znoju do polovine ušiju jer će im Svevišnji Allah približiti Sunce do iznad glava njihovih.

[629] Isa b. Junus es-Subej'i el-Kufi.

[630] Abdullah b. Avn b. Ertiban Ebu Avn el-Basri pouzdan je, siguran i vrijedan prenosilac hadisa. Pripadao je šestoj generaciji. Što se tiče znanja, njegove praktične primjene i životne dobi, bio je poput Ejuba b. Ebu Temimea es-Sahtijanija. Pripadao je šestoj generaciji.

[631] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu* i El-Buhari i Muslim u *Sahihima*.

detaljno pretresan, taj je propao!" Rekoh: Allahov Poslaniče, Uzvišeni Allah kaže: *onaj kome bude knjiga njegova u desnu ruku njegovu data lahko će račun položiti*[632]. On reče: "To će biti (formalni) pregled (onoga što je radio)." Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[633]

3571. ISPRIČALI SU NAM Muhammed b. Eban i drugi i kazali: Obavijestio nas je Abdul-Vehhab es-Sekafi prenijevši od Ejuba, on od Ebu Mulejkea, on od Aiše, a ona od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, **slično prethodnom hadisu.**

3572. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Ubejd el-Hemdani; kaže: Obavijestio nas je Ali b. Ebu Bekr prenijevši od Hemmama, on od Katadea, on od Enesa, a on da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: **"Ko bude detaljno ispitivan, patit će!"**

Ovaj hadis je garibun. Od Katadeovih hadisa preko Enesa od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, poznat nam je samo ovim senedom.

٧٦. وَمِنْ سُورَةِ الْبُرُوجِ *

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

٣٥٧٣. حَدَّثَنَا عَبْدُ بْنُ حُمَيْدٍ أَخْبَرَنَا رَوْحُ بْنُ عُبَادَةَ وَعُبَيْدُ اللَّهِ بْنُ مُوسَى عَنْ مُوسَى بْنِ عُبَيْدَةَ عَنْ أَيُّوبَ بْنِ خَالِدٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ رَافِعٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **الْيَوْمُ الْمَوْعُودُ يَوْمُ الْقِيَامَةِ. وَالْيَوْمُ الْمَشْهُودُ يَوْمُ عَرَفَةَ. وَالشَّاهِدُ يَوْمُ الْجُمُعَةِ. وَمَا طَلَعَتِ الشَّمْسُ وَلَا غَرَبَتْ عَلَى يَوْمٍ أَفْضَلَ مِنْهُ. فِيهِ سَاعَةٌ لَا يُوَافِقُهَا عَبْدٌ مُؤْمِنٌ يَدْعُو اللَّهَ بِخَيْرٍ إِلَّا اسْتَجَابَ اللَّهُ لَهُ وَلَا يَسْتَعِيذُ مِنْ شَيْءٍ إِلَّا أَعَاذَهُ اللَّهُ مِنْهُ.**

هَذَا حَدِيثٌ لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ حَدِيثِ مُوسَى بْنِ عُبَيْدَةَ. وَمُوسَى بْنُ عُبَيْدَةَ يُضَعَّفُ فِي الْحَدِيثِ ضَعَّفَهُ يَحْيَى بْنُ سَعِيدٍ وَغَيْرُهُ مِنْ قِبَلِ حِفْظِهِ. وَقَدْ رَوَى شُعْبَةُ وَ سفيان الثَّوْرِيُّ وَغَيْرُ وَاحِدٍ مِنَ الْأَئِمَّةِ عَنْ مُوسَى بْنِ عُبَيْدَةَ *

٣٥٧٤. حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ حُجْرٍ أَخْبَرَنَا قُرَّانُ ابْنُ تَمَّامٍ الْأَسَدِيُّ عَنْ مُوسَى بْنِ عُبَيْدَةَ بِهَذَا الْإِسْنَادِ **نَحْوَهُ**. وَمُوسَى بْنُ عُبَيْدَةَ الرَّبَذِيُّ يُكْنَى أَبَا عَبْدِ الْعَزِيزِ وَقَدْ تَكَلَّمَ فِيهِ يَحْيَى بْنُ سَعِيدٍ الْقَطَّانُ وَغَيْرُهُ مِنْ قِبَلِ حِفْظِهِ.

٣٥٧٥. حَدَّثَنَا مَحْمُودُ بْنُ غَيْلَانَ وَعَبْدُ بْنُ حُمَيْدٍ الْمَعْنَى وَاحِدٌ قَالَا: أَخْبَرَنَا عَبْدُ الرَّزَّاقِ عَنْ مَعْمَرٍ عَنْ ثَابِتٍ الْبُنَانِيِّ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ أَبِي لَيْلَى عَنْ صُهَيْبٍ قَالَ: **كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ**

---

[632] Sura *El-Inšikak* 7. i 8. ajet.

[633] Bilježe ga i El-Buhari i Muslim u *Sahihima.*

وَسَلَّمَ إِذَا صَلَّى الْعَصْرَ هَمَسَ، وَالْهَمْسُ فِي قَوْلِ بَعْضِهِمْ تَحَرُّكُ شَفَتَيْهِ كَأَنَّهُ يَتَكَلَّمُ. فَقِيلَ لَهُ: إِنَّكَ يَا رَسُولَ اللَّهِ إِذَا صَلَّيْتَ الْعَصْرَ هَمَسْتَ. قَالَ: إِنَّ نَبِيًّا مِنَ الْأَنْبِيَاءِ كَانَ أُعْجِبَ بِأُمَّتِهِ فَقَالَ مَنْ يَقُومُ لِهَؤُلَاءِ؟ فَأَوْحَى اللَّهُ إِلَيْهِ أَنْ خَيِّرْهُمْ بَيْنَ أَنْ أَنْتَقِمَ مِنْهُمْ وَبَيْنَ أَنْ أُسَلِّطَ عَلَيْهِمْ عَدُوَّهُمْ فَاخْتَارُوا النِّقْمَةَ. فَسَلَّطَ عَلَيْهِمُ الْمَوْتَ فَمَاتَ مِنْهُمْ فِي يَوْمٍ سَبْعُونَ أَلْفًا. قَالَ وَكَانَ إِذَا حَدَّثَ بِهَذَا الْحَدِيثِ حَدَّثَ بِهَذَا الْحَدِيثِ الْآخَرِ .قَالَ: كَانَ مَلِكٌ مِنَ الْمُلُوكِ وَكَانَ لِذَلِكَ الْمَلِكِ كَاهِنٌ يَكْهَنُ لَهُ. فَقَالَ الْكَاهِنُ انْظُرُوا لِي غُلَامًا فَهِمًا أَوْ قَالَ فَطِنًا لَقِنًا فَأُعَلِّمَهُ عِلْمِي هَذَا فَإِنِّي أَخَافُ أَنْ أَمُوتَ فَيَنْقَطِعَ مِنْكُمْ هَذَا الْعِلْمُ وَلَا يَكُونَ فِيكُمْ مَنْ يَعْلَمُهُ. قَالَ: فَنَظَرُوا لَهُ عَلَى مَا وَصَفَ فَأَمَرُوهُ أَنْ يَحْضُرَ ذَلِكَ الْكَاهِنَ وَأَنْ يَخْتَلِفَ إِلَيْهِ. فَجَعَلَ يَخْتَلِفُ إِلَيْهِ وَكَانَ عَلَى طَرِيقِ الْغُلَامِ رَاهِبٌ فِي صَوْمَعَةٍ. قَالَ مَعْمَرٌ: أَحْسَبُ أَنَّ أَصْحَابَ الصَّوَامِعِ كَانُوا يَوْمَئِذٍ مُسْلِمِينَ. قَالَ: فَجَعَلَ الْغُلَامُ يَسْأَلُ ذَلِكَ الرَّاهِبَ كُلَّمَا مَرَّ بِهِ فَلَمْ يَزَلْ بِهِ حَتَّى أَخْبَرَهُ فَقَالَ إِنَّمَا أَعْبُدُ اللَّهَ. قَالَ : فَجَعَلَ الْغُلَامُ يَمْكُثُ عِنْدَ الرَّاهِبِ وَيُبْطِئُ عَنِ الْكَاهِنِ. فَأَرْسَلَ الْكَاهِنُ إِلَى أَهْلِ الْغُلَامِ إِنَّهُ لَا يَكَادُ يَحْضُرُنِي فَأَخْبَرَ الْغُلَامُ الرَّاهِبَ بِذَلِكَ. فَقَالَ لَهُ الرَّاهِبُ: إِذَا قَالَ لَكَ الْكَاهِنُ أَيْنَ كُنْتَ فَقُلْ عِنْدَ أَهْلِي. وَإِذَا قَالَ لَكَ أَهْلُكَ أَيْنَ كُنْتَ فَأَخْبِرْهُمْ أَنَّكَ كُنْتَ عِنْدَ الْكَاهِنِ. قَالَ: فَبَيْنَمَا الْغُلَامُ عَلَى ذَلِكَ إِذْ مَرَّ بِجَمَاعَةٍ مِنَ النَّاسِ كَثِيرٍ قَدْ حَبَسَتْهُمْ دَابَّةٌ. فَقَالَ بَعْضُهُمْ: إِنَّ تِلْكَ الدَّابَّةَ كَانَتْ أَسَدًا. قَالَ: فَأَخَذَ الْغُلَامُ حَجَرًا فَقَالَ: اللَّهُمَّ إِنْ كَانَ مَا يَقُولُ الرَّاهِبُ حَقًّا فَأَسْأَلُكَ أَنْ أَقْتُلَهَا. قَالَ: ثُمَّ رَمَى فَقَتَلَ الدَّابَّةَ. فَقَالَ النَّاسُ: مَنْ قَتَلَهَا؟ قَالُوا: الْغُلَامُ. فَفَزِعَ النَّاسُ وَقَالُوا: لَقَدْ عَلِمَ هَذَا الْغُلَامُ عِلْمًا لَمْ يَعْلَمْهُ أَحَدٌ. قَالَ: فَسَمِعَ بِهِ أَعْمَى فَقَالَ لَهُ: إِنْ أَنْتَ رَدَدْتَ بَصَرِي فَلَكَ كَذَا وَكَذَا؟ قَالَ لَهُ: لَا أُرِيدُ مِنْكَ هَذَا وَلَكِنْ أَرَأَيْتَ إِنْ رَجَعَ إِلَيْكَ بَصَرُكَ أَتُؤْمِنُ بِالَّذِي رَدَّهُ عَلَيْكَ؟ قَالَ: نَعَمْ. قَالَ: فَدَعَا اللَّهَ فَرَدَّ عَلَيْهِ بَصَرَهُ. فَآمَنَ الْأَعْمَى. فَبَلَغَ الْمَلِكَ أَمْرُهُمْ فَبَعَثَ إِلَيْهِمْ فَأُتِيَ بِهِمْ. فَقَالَ: لَأَقْتُلَنَّ كُلَّ وَاحِدٍ مِنْكُمْ قِتْلَةً لَا أَقْتُلُ بِهَا صَاحِبَهُ. فَأَمَرَ بِالرَّاهِبِ وَالرَّجُلِ الَّذِي كَانَ أَعْمَى فَوَضَعَ الْمِنْشَارَ عَلَى مَفْرِقِ أَحَدِهِمَا فَقَتَلَهُ. وَقَتَلَ الْآخَرَ بِقِتْلَةٍ أُخْرَى. ثُمَّ أَمَرَ بِالْغُلَامِ فَقَالَ: انْطَلِقُوا بِهِ إِلَى جَبَلِ كَذَا وَكَذَا فَأَلْقُوهُ مِنْ رَأْسِهِ . فَانْطَلَقُوا بِهِ إِلَى ذَلِكَ الْجَبَلِ فَلَمَّا انْتَهَوْا بِهِ إِلَى ذَلِكَ الْمَكَانِ الَّذِي أَرَادُوا أَنْ يُلْقُوهُ مِنْهُ جَعَلُوا يَتَهَافَتُونَ مِنْ ذَلِكَ الْجَبَلِ وَيَتَرَدَّوْنَ حَتَّى لَمْ يَبْقَ مِنْهُمْ إِلَّا الْغُلَامُ. قَالَ: ثُمَّ رَجَعَ. فَأَمَرَ بِهِ الْمَلِكُ أَنْ يَنْطَلِقُوا بِهِ إِلَى الْبَحْرِ فَيُلْقُونَهُ فِيهِ. فَانْطُلِقَ بِهِ إِلَى الْبَحْرِ فَغَرَّقَ اللَّهُ الَّذِينَ كَانُوا مَعَهُ وَأَنْجَاهُ. فَقَالَ الْغُلَامُ لِلْمَلِكِ: إِنَّكَ لَا تَقْتُلُنِي حَتَّى تَصْلُبَنِي وَتَرْمِيَنِي وَتَقُولَ إِذَا رَمَيْتَنِي: بِسْمِ اللَّهِ رَبِّ هَذَا الْغُلَامِ. قَالَ: فَأَمَرَ بِهِ فَصُلِبَ ثُمَّ رَمَاهُ فَقَالَ: بِسْمِ اللَّهِ رَبِّ هَذَا الْغُلَامِ. قَالَ: فَوَضَعَ الْغُلَامُ يَدَهُ عَلَى صُدْغِهِ حِينَ رُمِيَ ثُمَّ مَاتَ. فَقَالَ أُنَاسٌ: لَقَدْ عَلِمَ هَذَا الْغُلَامُ عِلْمًا مَا عَلِمَهُ أَحَدٌ فَإِنَّا نُؤْمِنُ بِرَبِّ هَذَا الْغُلَامِ. قَالَ : فَقِيلَ لِلْمَلِكِ:

أَجَزِعْتَ أَنْ خَالَفَكَ ثَلَاثَةٌ, فَهَذَا الْعَالَمُ كُلُّهُمْ قَدْ خَالَفُوكَ. قَالَ: فَخَدَّ أُخْدُودًا ثُمَّ أَلْقَى فِيهَا الْحَطَبَ وَالنَّارَ ثُمَّ جَمَعَ النَّاسَ فَقَالَ: مَنْ رَجَعَ عَنْ دِينِهِ تَرَكْنَاهُ وَمَنْ لَمْ يَرْجِعْ أَلْقَيْنَاهُ فِي هَذِهِ النَّارِ. فَجَعَلَ يُلْقِيهِمْ فِي تِلْكَ الْأُخْدُودِ. قَالَ: يَقُولُ اللَّهُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى فِيهِ: (قُتِلَ أَصْحَابُ الْأُخْدُودِ النَّارِ ذَاتِ الْوَقُودِ) حَتَّى بَلَغَ (الْعَزِيزِ الْحَمِيدِ). قَالَ: فَأَمَّا الْغُلَامُ فَإِنَّهُ دُفِنَ. فَيُذْكَرُ أَنَّهُ أُخْرِجَ فِي زَمَنِ عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ وَأُصْبُعُهُ عَلَى صُدْغِهِ كَمَا وَضَعَهَا حِينَ قُتِلَ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ *

76. Iz sure *El-Burudž*

U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog:

3573. ISPRIČAO NAM JE Abd b. Humejd; kaže: Obavijestili su nas Revh b. Ubade i Ubejdullah b. Musa prenijevši od Musaa b. Ubejdea[634], on od Ejuba b. Halida[635], on od Abdullaha b. Rafi'a, a on od Ebu Hurejrea, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Dan već određeni je Sudnji dan. Dan onoga što će biti prisutno je Dan Arefata, dok je Dan prisutnih[636] petak. Ne izlazi sunce i ne zalazi ni u jednom danu vrednijem od njega** (tj. petka). **U njemu se nalazi jedan trenutak, neće u njemu ni jedan vjernik zamoliti Allaha za kakvo dobro, a da mu to neće biti uslišano, niti će u njemu ijedan vjernik zatražiti utočište od kakvog zla, a da ga Allah od njeg neće zaštititi!"**

Ovaj hadis nam je poznat samo preko Musaa b. Ubejdea, a Musaa b. Ubejdea smatraju slabim prenosiocem hadisa. Slabim ga smatraju Jahja b. Seid i drugi i to u pogledu njegova pamćenja. Prenijeli su od Musaa b. Ubejdea Šu'be, Sufjan es-Sevri i dugi imami hadisa.

3574. ISPRIČAO NAM JE Ali b. Hudžr; kaže: Obavijestio nas je Kurran b. Temmam el-Esedi prenijevši od Musaa b. Ubejdea **slično prethodnom hadisu s ovim senedom.** Musa b. Ubejde er-Rebzi je imao nadimak po djetetu Ebu Abdul-Aziz. Jahja b. Seid el-Kattan i drugi učenjaci kritikovali su ga zbog njegova pamćenja.

3575. ISPRIČALI SU NAM Mahmud b. Gajlan i Abd b. Humejd, isti smisao, kazavši: Obavijestio nas je Abdur-Rezzak prenijevši od Ma'mera, on od Sabita el-Bunanija , on od Abdur-Rahmana b. Ebu Lejla, a on da je Suhejb[637] kazao: **"Jednom prilikom je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem,**

---

[634] Musa b. Ubejde er-Rebzi.

[635] Ejub b. Halid b. Safvan b. Evs b. Džabir el-Ensari el-Medeni, poznat kao Ibn Ebu Ejub. Ibn Hadžer ga smatra blagim prenosiocem hadisa.

[636] Ovdje Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, pojašnjava koji su to dani spomenuti u 1., 2., i 3. ajetu sure *El-Burudž*: "Tako mi neba sazviježđima okićenog i Dana već određenog i prisutnih i onoga što će biti prisutno."

[637] Suhejb b. Sinan er-Rumi poznati je Vjerovjesnikov, sallallahu alejhi ve sellem, ashab.

nakon što je klanjao ikindiju, nešto u sebi govorio.[638] **Riječ:** ***El-Hemesu*****, po mišljenju nekih učenjaka, znači mrdanje usnama, kao da šapuće. Neko mu reče: Allahov Poslaniče, kad si klanjao ikindijski namaz, nešto si u sebi govorio? On reče: "Jedan je od vjerovjesnika, zadivljen brojnošću svojih sljedbenika, rekao: Ko se može suprotstaviti ovima? Uzvišeni Allah mu objavi da im ponudi mogućnost izbora između dvoje: da ih kazni ili da na njih pošalje njihove neprijatelje.** (On im ponudi izbor) **i oni odabraše kaznu. Allah na njih posla smrt od koje, između njih, umrije oko sedamdeset hiljada ljudi.** (Suhejb) **kaže: Kad je** (Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem,) **ispričao ovaj hadis, on je ispričao i drugi. Jednom je ispričao sljedeće: Nekada davno, prije vas, živio je jedan vladar koji je imao svoga čarobnjaka koji mu predskazivaše budućnost. Kad je čarobnjak ostario, reče vladaru: Dajte mi jednog oštroumnog dječaka da ga poučim čarolijama jer se bojim da ću umrijeti, a među vama više nema nikoga ko ovo poznaje i ko bi nekoga mogao podučiti! Pronađoše mu odgovarajućeg dječaka i narediše mu da ide kod tog čarobnjaka. Poče** (dječak) **odlaziti kod njega. Na putu kojim je prolazio dječak, u jednom samostanu, živio je jedan monah. Ma'mer kaže: Mislim da su žitelji tog samostana vjerovali u jednog Boga. Kad god bi dječak tuda prolazio, uvijek bi ponešto upitao tog monaha. Činio je tako dok mu ovaj ne reče: Ja vjerujem u Allaha!** (Kad mu to reče), **dječak, veli Suhejb, nastavi boraviti kod njega, a prestade ići kod čarobnjaka. Čarobnjak obavijesti dječakovu porodicu da dječak više kod njega ne dolazi. Dječak o tome obavijesti monaha, a on mu reče: Kad te čarobnjak upita gdje si bio? Reci: Bio sam kod porodice, a kad te porodica upita gdje si bio, ti im reci da si bio kod čarobnjaka. Jednog dana dječak naiđe na jednu ogromnu životinju koja se ispriječila pred svijet tako da nije mogao prolaziti. Neki vele da je to bio lav. Dječak je uzeo kamen i rekao: Allahu, ako je istina ono što priča svećenik, ja te molim da je ovaj kamen ubije! Potom baci kamen i ubi životinju. Ko je ubi? upitaše neki. Dječak, odgovoriše drugi. Ljudi se iznenadiše i rekoše: Ovaj dječak nešto zna što drugi ne znaju. Čuvši za to, dođe mu slijepac** (sa vladareva dvora, donese obilate darove) **i reče: Ako mi vratiš vid, dat ću ti sve ovo! Dječak će na to: Ja od tebe ne želim ništa,** (jer ja ne liječim nego Allah liječi). **Ako ti**

[638] U jednoj predaji ovog hadisa stoji da je na Hunejnu Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, nakon što je klanjao sabah, u sebi nešto govorio, što ranije nije praktikovao. Rekosmo: Primjećujemo da nešto činiš što do sada nisi činio. Šta to u sebi šapućeš? On reče: "Jedan je od ranijih vjerovjesnika, zadivivši se brojnošću svojih sljedbenika, rekao: Ko se ovolikim mojim sljedbenicima može suprotstaviti, pa mu je Uzvišeni Allah objavio: "Ponudi svojim sljedbenicima izbor između troje: da protiv njih pošaljem njihova neprijatelja i da se protiv njega bore, ili da im dam nestašicu i glad, ili, pak, da ih Ja kaznim? On im ponudi mogućnost izbora i oni odabraše kaznu. Allah na njih posla smrt te ih u roku od tri dana umrije sedamdeset hiljada. Zato, dok vas gledam tako brojne, ja u sebi šapućem: Allahu, ja u ime Tvoje nastojim, u ime Tvoje napadam i ime Tvoje se borim."

bude vraćen vid, hoćeš li povjerovati u Onoga koji ti je vratio vid? Hoću, odgovori on. Dječak zamoli Allaha (da mu povrati vid) i On mu ga povrati. Pošto progleda, on povjerova u Njega. Kad za to ču kralj, posla ljude da mu ih dovedu. Pošto ih dovedoše, reče: Svakog ću od vas (trojice) ubiti na poseban način! Naredi da izvedu svećenika i čovjeka koji bijaše slijep.[639] Jednom od njih dvojice pilom raspolovi glavu po sredini, a drugog ubi na drugi način. Potom naredi da mu dovedu dječaka. Pošto mu ga dovedoše, reče: Odvedite ga na vrh te i te planine i odozgo ga bacite! Kad su ga odveli i s njim se popeli na planinu odakle su ga trebali baciti, svi se, jedan po jedan, s nje survaše, samo je dječak ostao. Nakon toga vladar naredı drugoj grupi da ga odvedu i bace u more. Pošto ga dovedoše do mora, Allah njih sve potopi, a njega spasi. Nakon toga dječak reče vladaru: Ti me ne možeš ubiti dok me ne razapneš na jedno drvo, i kad htjedneš odapeti strijelu ne rekneš: U ime Allaha, Gospodara ovog dječaka. On, veli, naredi te ga razapeše na drvo, a onda odape strijelu govoreći: U ime Allaha, Gospodara ovog dječaka. Strijela je dječaka pogodila pravo u slijepočnicu. Dječak je, veli, na mjesto gdje ga je pogodila strijela stavio ruku i umro. Tada je svijet povikao: Ovaj je dječak znao nešto što drugi nisu, mi vjerujemo u Gospodara ovog dječaka! Tada je, veli, rečeno vladaru: Brinula su te ona trojica, a sad, evo, svi ljudi povjerovaše. On je tada, veli Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, naredio da se iskopaju rovovi i u njima nalože vatre, a onda okupio svijet i rekao: Ko se odrekne svoje vjere, ostavit ćemo ga, a ko ne, gurnut ćemo ga u ovu vatru. A onda ih poče gurati u tu vatru. (U vezi sa njima je), veli Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, Uzvišeni Allah rekao: *Prokleti neka su oni koji su rovove iskopali, i vatrom i gorivom ih napunili, kada su oko nje sjedili i bili svjedoci onoga što su vjernicima radili! A svetili su im se samo zato što su u Allaha, Silnoga i Hvale dostojnog, vjerovali.*[640] Što se tiče dječaka, on je, veli Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, tada pokopan." Spominje se da mu je tijelo iskopano u vrijeme vladavine Omera b. Hattaba, na sljepočnici mu je bila ruka onako kako ju je stavio kad su ga pogodili. Ovaj hadis je hasenun-garibun.[641]

---

[639] Upitao je slijepca: Ko ti je vratio vid? On je odgovorio: Moj Gospodar! Na to je vladar rekao: Je li ja? Ovaj je odgovorio: Ne, nego Allah, moj i tvoj Gospodar. Vladar je zatim upitao: Zar ti imaš drugog gospodara osim mene? Imam, moj i tvoj Gospodar je Allah, odgovorio je.

[640] *El-Burudž*, od 4. do 8. ajeta.

[641] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*, Muslim u *Sahihu* i En-Nesai u *Sunenu*.

٧٧. وَمِنْ سُورَةِ الْغَاشِيَةِ *

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

٣٥٧٦. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ أَخْبَرَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ مَهْدِيٍّ أَخْبَرَنَا سُفْيَانُ عَنْ أَبِي الزُّبَيْرِ عَنْ جَابِرٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **أُمِرْتُ أَنْ أُقَاتِلَ النَّاسَ حَتَّى يَقُولُوا لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ. فَإِذَا قَالُوهَا عَصَمُوا مِنِّي دِمَاءَهُمْ وَأَمْوَالَهُمْ إِلَّا بِحَقِّهَا وَحِسَابُهُمْ عَلَى اللَّهِ**, ثُمَّ قَرَأَ: (**إِنَّمَا أَنْتَ مُذَكِّرٌ لَسْتَ عَلَيْهِمْ بِمُصَيْطِرٍ**). هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

77. Iz sure *El-Gašije*

U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog:

3576. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Beššar; kaže: Obavijestio nas je Abdur-Rahman b. Mehdi; kaže: Nas je obavijestio Sufjan prenijevši od Ebu Zubejra, a on od Džabira, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Naređeno[642] mi je da se borim protiv ljudi sve dotle dok ne izgovore *La ilahe illellah.* Kada to reknu, oni su time, od mene, zaštitili svoje živote i svoje imetke osim u slučajevima kad je to propisima vjere opravdano[643], a račun će Allahu polagati[644]", a zatim je proučio: *tvoje je da poučavaš. Ti vlasti nad njima nemaš!*"** Ovaj hadis je hasenun-sahihun[645]

٧٨. وَمِنْ سُورَةِ الْفَجْرِ *

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

٣٥٧٧. حَدَّثَنَا أَبُو حَفْصٍ عَمْرُو بْنُ عَلِيٍّ أَخْبَرَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ مَهْدِيٍّ وَأَبُو دَاوُدَ قَالَا: أَخْبَرَنَا هَمَّامٌ عَنْ قَتَادَةَ عَنْ عِمْرَانَ بْنِ عِصَامٍ عَنْ رَجُلٍ مِنْ أَهْلِ الْبَصْرَةِ عَنْ عِمْرَانَ بْنِ حُصَيْنٍ: أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى

---

[642] Kada Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekne: *Naređeno mi je*, onda to podrazumijeva da mu je naredio Allah, dž.š, a kada to kaže ashab, onda to podrazumijeva da mu je naredio Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem.

[643] Po islamu je opravdano osuditi muslimana na smrt samo u tri slučaja: kada bespravno ubije drugog, kada počini blud ako je udat ili oženjen, i kada se odmetne od vjere, dok mu je, po islamu, dozvoljeno konfiskovati imovinu ukoliko ju je silom od drugog oteo, a uzet će mu se od nje i dati drugom u slučaju odmazde (kisasa) ili u slučaju kada uništi tuđu imovinu i sl.

[644] Dakle, onaj ko posvjedoči da je samo Allah Bog postaje musliman i time stiče sva prava koja imaju i svi drugi muslimani, bez obzira šta u sebi skriva i kako se ponaša. Za ono što u sebi krije i za svoje ponašanje će Allahu, dž.š, račun polagati kao i svi drugi.

[645] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*, Muslim u *Sahihu*, En-Nesai u *Sunenu* i Hakim u *Mustedreku*.

اللّه عَلَيْه وَسَلَّمَ سُئِلَ عَنِ الشَّفْعِ وَالْوَتْرِ فَقَالَ: هِيَ الصَّلَاةُ بَعْضُهَا شَفْعٌ وَبَعْضُهَا وِتْرٌ. هَذَا حَـديثٌ غَرِيبٌ. لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ حَديثِ قَتَادَةَ. وَقَدْ رَوَاهُ خَالِدُ بْنُ قَيْسٍ أَيْضًا عَنْ قَتَادَةَ *

78. Iz sure *El-Fedžr*

U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog:

3577. ISPRIČAO NAM JE Ebu Hafs Amr b. Ali; kaže: Obavijestili su nas Abdur-Rahman b. Mehdi i Ebu Davud[646] i kazali: Obavijestio nas je Hemmam[647] prenijevši od Katadea, on od Imrana b. Isama[648], on od nekog čovjeka iz Basre, a on od Imrana b. Husajna **da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, upitan *o parnim i neparnim*, kazao: "To je namaz. Neki je paran[649], a neki neparan[650]."** Ovaj hadis je garibun.[651] Poznat nam je samo preko Katadea. Također ga je Halid b. Kajs prenio od Katadea.

٧٩. وَمِنْ سُورَةِ وَالشَّمْسِ وَضُحَاهَا *

بِسْمِ اللّه الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

٣٥٧٨. حَدَّثَنَا هَارُونُ بْنُ إِسْحَقَ الْهَمْدَانِيُّ أَخْبَرَنَا عَبْدَةُ بْنُ سُلَيْمَانَ عَنْ هِشَامِ بْنِ عُرْوَةَ عَـنْ أَبِيهِ عَنْ عَبْدِ اللّه بْنِ زَمْعَةَ قَالَ: **سَمِعْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللّه عَلَيْه وَسَلَّمَ يَوْمًا يَذْكُرُ النَّاقَةَ وَالَّذي عَقَرَهَـا فَقَالَ: (إِذ انْبَعَثَ أَشْقَاهَا) انْبَعَثَ لَهَا رَجُلٌ عَارِمٌ عَزِيزٌ مَنِيعٌ في رَهْطه مثْلُ أَبي زَمْعَةَ. ثُمَّ سَـمعْتُهُ يَذْكُرُ النِّسَاءَ فَقَالَ: إِلَامَ يَعْمدُ أَحَدُكُمْ فَيَجْلدُ امْرَأَتَهُ جَلْدَ الْعَبْد وَلَعَلَّهُ أَنْ يُضَاجعَهَا منْ آخرِ يَوْمِـه. قَالَ: ثُمَّ وَعَظَهُمْ في ضَحكهمْ منَ الضَّرْطَة فَقَالَ: إِلَامَ يَضْحَكُ أَحَدُكُمْ ممَّا يَفْعَلُ.** هَذَا حَديثٌ حَسَنٌ صَحيحٌ *

79. Iz sure *Veš-šemsi ve duhaha*

U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog:

3578. ISPRIČAO NAM JE Harun b. Ishak el-Hemdani; kaže: Obavijestio nas je Abde b. Sulejman prenijevši od Hišama b. Urvea, on od

---

646 Ebu Davud et-Tajalisi.
647 Hemmam b. Jahja el-Ezdi el-Avezi.
648 Imran b. Isam ed-Dubei Ebu Amare el-Basri ubijen je 83. godine po Hidžri. Pripadao je drugoj generaciji. Neki smatraju da je bio ashab.
649 Kao što je sabah, podne, ikindija i jacija.
650 Kao što je akšam i vitr namaz.
651 Bilježi ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*. U njegovu senedu je jedan nepoznat prenosilac.

svoga oca, a on od Abdullaha b. Zem'e[652], koji je kazao: **"Jednog dana sam čuo Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, kako spominje kamilu[653] i onoga koji ju je zaklao.** (Uzvišeni Allah kaže): ***kad se jedan nesretnik između njih podigao.***[654] **Kaže: "Podigao se između njih žestok i jak, i u svome plemenu nepobjediv čovjek sličan Ebu Zem'i[655]." Potom sam ga čuo kako spominje žene i kaže: "Kako to neko od vas može istući svoju ženu poput roba, a onda pred kraj dana s njom spavati? Potom im je, veli on, skrenuo pažnju na smijeh u vezi sa glasnim puštanjem vjetra, rekavši: Čemu se to neko od vas smije? Smije se onome što je** (ružno) **učinio."**[656] Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[657]

وَمِنْ سُورَةِ وَاللَّيْلِ إِذَا يَغْشَى *

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

٣٥٧٩. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ أَخْبَرَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ مَهْدِيٍّ أَخْبَرَنَا زَائِدَةُ بْنُ قُدَامَةَ عَنْ مَنْصُورِ بْنِ الْمُعْتَمِرِ عَنْ سَعْدِ بْنِ عُبَيْدَةَ عَنْ أَبِي عَبْدِ الرَّحْمَنِ السُّلَمِيِّ عَنْ عَلِيٍّ قَالَ: كُنَّا فِي جَنَازَةٍ فِي الْبَقِيعِ فَأَتَى النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَجَلَسَ وَجَلَسْنَا مَعَهُ وَمَعَهُ عُودٌ يَنْكُتُ بِهِ فِي الْأَرْضِ. فَرَفَعَ رَأْسَهُ إِلَى السَّمَاءِ فَقَالَ: مَا مِنْ نَفْسٍ مَنْفُوسَةٍ إِلَّا قَدْ كُتِبَ مَدْخَلُهَا. فَقَالَ الْقَوْمُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ أَفَلَا نَتَّكِلُ عَلَى كِتَابِنَا فَمَنْ كَانَ مِنْ أَهْلِ السَّعَادَةِ فَإِنَّهُ يَعْمَلُ لِلسَّعَادَةِ وَمَنْ كَانَ مِنْ أَهْلِ الشَّقَاءِ فَإِنَّهُ يَعْمَلُ لِلشَّقَاءِ. قَالَ: بَلِ اعْمَلُوا فَكُلٌّ مُيَسَّرٌ. أَمَّا مَنْ كَانَ مِنْ أَهْلِ السَّعَادَةِ فَإِنَّهُ يُيَسَّرُ لِعَمَلِ السَّعَادَةِ وَأَمَّا مَنْ كَانَ مِنْ أَهْلِ الشَّقَاءِ فَإِنَّهُ يُيَسَّرُ لِعَمَلِ الشَّقَاءِ. ثُمَّ قَرَأَ: (فَأَمَّا مَنْ أَعْطَى وَاتَّقَى وَصَدَّقَ بِالْحُسْنَى فَسَنُيَسِّرُهُ لِلْيُسْرَى وَأَمَّا مَنْ بَخِلَ وَاسْتَغْنَى وَكَذَّبَ بِالْحُسْنَى فَسَنُيَسِّرُهُ لِلْعُسْرَى). هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

---

652 Abdullah b. Zem'a b. Esved b. Muttalib b. Esed el-Kureši el-Esedi poznati je Vjerovjesnikov, sallallahu alejhi ve sellem, ashab. Pao je kao šehid u vrijeme sukoba sa Osmanom, r.a.

653 Spomenuo je kamilu spomenutu u suri *Eš-Šems*, 13. i 14 ajet: "Allahov Poslanik im je doviknuo: "Brinite se o Allahovoj kamili i vremenu kad treba da pije!" ali mu oni nisu povjerovali, već su je zaklali - i Gospodar njihov ih je zbog grijeha njihovih uništio i do posljednjeg istrijebio."

654 *Eš-Šems*, 12. ajet.

655 Ebu Zem'a je djed Abdullaha b. Zem'e, ashaba koji prenosi ovaj hadis. On je bio izuzetno snažan čovjek.

656 Arapi su se, u predislamsko doba, grohotom smijali kad bi neko od njih u društvu glasno pustio vjetar. Islam je to zabranio.

657 Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*, El-Buhari i Muslim u *Sahihima* i En-Nesai u *Sunenu*.

80. Iz sure *Vel-lejli iza jagša*

U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog:

3579. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Beššar; kaže: Obavijestio nas je Abdur-Rahman b. Mehdi; kaže: Nas je obavijestio Zaide b. Kudame prenijevši od Mensura b. Mu'temira, on od Sa'da b. Ubejdea[658], on od Ebu Abdur-Rahmana es-Sulemija[659], a on da je Alija kazao: **"Jedan dan smo bili na dženazi u El-Beki'i.**[660] **Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, je sjeo te smo i mi sjeli. U ruci je imao drvo kojim je čeprkao po zemlji, a onda je podigao glavu prema nebu i rekao: "Svakoj osobi je određeno njeno prebivalište!**[661] **Ljudi rekoše: Allahov Poslaniče, hoćemo li se onda osloniti na to što nam je određeno? pa ko bude predodređen da bude sretnik, on će raditi djela koja rade sretnici, a ko bude predodređen da bude nesretnik, on će raditi djela koja rade nesretnici? On reče: Ne, nego se trudite, a svakome će biti olakšano** (ono što mu je predodređeno). **Ko bude predodređen da bude sretan, njemu će biti olakšano činjenje djela koja čine sretnici, a ko bude predodređen da bude nesretnik, njemu će biti olakšano činjenje djela koja čine nesretnici, a potom prouči:** ***onome koji udjeljuje i ne griješi i ono najljepše smatra istinitim - njemu ćemo Džennet pripremiti; a onome koji tvrdiči i osjeća se neovisnim i ono najljepše smatra lažnim - njemu ćemo Džehennem pripremiti***[662]**."** Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[663]

٨١. وَمِنْ سُورَةِ وَالضُّحَى *

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

٣٥٨٠. حَدَّثَنَا ابْنُ أَبِي عُمَرَ أَخْبَرَنَا سُفْيَانُ بْنُ عُيَيْنَةَ عَنِ الْأَسْوَدِ بْنِ قَيْسٍ عَنْ جُنْدَبٍ الْبَجَلِيِّ قَالَ: كُنْتُ مَعَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي غَارٍ فَدَمِيَتْ أُصْبُعُهُ فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: هَلْ أَنْتِ إِلَّا إِصْبَعٌ دَمِيتِ وَفِي سَبِيلِ اللَّهِ مَا لَقِيتِ. قَالَ: وَأَبْطَأَ عَلَيْهِ جِبْرِيلُ فَقَالَ الْمُشْرِكُونَ: قَدْ وُدِّعَ مُحَمَّدٌ. فَأَنْزَلَ اللَّهُ تَعَالَى: (مَا وَدَّعَكَ رَبُّكَ وَمَا قَلَى). هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ. وَقَدْ رَوَاهُ شُعْبَةُ وَالثَّوْرِيُّ عَنِ الْأَسْوَدِ بْنِ قَيْسٍ *

---

[658] Sa'd b. Ubejde es-Sulemi.
[659] Ebu Abdur-Rahman Abdullah b. Habib es-Sulemi.
[660] Poznato mezarje u Medini.
[661] Trajno prebivalište, Džennet ili Džehennem.
[662] *El-Lejl*, od 5. do 10. ajeta.
[663] Zabilježen je u *El-Kutubus-sitte.*

81. Iz sure *Ed-Duha*

U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog:

3580. ISPRIČAO NAM JE Ibn Ebu Omer; kaže: Obavijestio nas je Sufjan b. Ujejne prenijevši od Esveda b. Kajsa[664], a on od Džunduba el-Bedželija[665], koji je kazao: "**Bijah sa Vjerovjesnikom, sallallahu alejhi ve sellem, u jednom vojnom pohodu kad bi ranjen u prst iz koga mu poteče krv. Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, reče: Ti si samo prst koji krvariš od onoga što te zadesilo na Allahovu Putu. Izvjesno mu vrijeme, veli on, Džibril prestade dolaziti, a mušrici rekoše: Muhammed je ostavljen. Tim povodom Uzvišeni Allah objavi:** ***Gospodar tvoj nije te napustio ni omrznuo***[666]***!"*** Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[667] Prenijeli su ga Šu'be i Es-Sevri od Esveda b. Kajsa.

٨٢. وَمِنْ سُورَةِ أَلَمْ نَشْرَحْ *

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

٣٥٨١. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرٍ وَابْنُ أَبِي عَدِيٍّ عَنْ سَعِيدٍ عَنْ قَتَادَةَ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ عَنْ مَالِكِ بْنِ صَعْصَعَةَ رَجُلٌ مِنْ قَوْمِهِ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: **بَيْنَمَا أَنَا عِنْدَ الْبَيْتِ بَيْنَ النَّائِمِ وَالْيَقْظَانِ إِذْ سَمِعْتُ قَائِلًا يَقُولُ: أَحَدٌ بَيْنَ الثَّلَاثَةِ. فَأُتِيتُ بِطَسْتٍ مِنْ ذَهَبٍ فِيهَا مَاءُ زَمْزَمَ فَشَرَحَ صَدْرِي إِلَى كَذَا وَكَذَا. قَالَ قَتَادَةُ: قُلْتُ لِأَنَسِ بْنِ مَالِكٍ: مَا يَعْنِي؟ قَالَ: إِلَى أَسْفَلِ بَطْنِي. قال: فَاسْتُخْرِجَ قَلْبِي فَغُسِلَ قَلْبِي بِمَاءِ زَمْزَمَ ثُمَّ أُعِيدَ مَكَانَهُ. ثُمَّ حُشِيَ إِيمَانًا وَحِكْمَةً.** وَفِي الْحَدِيثِ قِصَّةٌ طَوِيلَةٌ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ. وَقَدْ رَوَاهُ هِشَامٌ الدَّسْتُوَائِيُّ وَهَمَّامٌ عَنْ قَتَادَةَ. وَفِيهِ عَنْ أَبِي ذَرٍّ *

82. Iz sure *El-Inširah*

U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog:

3581. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Beššar; kaže: Obavijestili su nas Muhammed b. Džafer i Ibn Ebu Adijj prenijevši od Seida[668], on od Katadea, on od Enesa b. Malika, a on od Malika b. Sa'saa[669], čovjeka iz njegova plemena, da je Allahov Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem,

---

[664] Esved b. Kajs el-Abdi.

[665] Džundub b. Abdullah b. Sufjan el-Bedželi.

[666] *Ed-Duha*, 3. ajet.

[667] Bilježe ga i El-Buhari i Muslim u *Sahihima* i En-Nesai u *Sunenu*.

[668] Seid b. Ebu Arube.

[669] Malik b. Sa'sa el-Ensari el-Mazini jedan od Vjerovjesnikovih, sallallahu alejhi ve sellem, ashaba od koga je Enes b. Malik prenio hadis o Mi'radžu.

kazao: "**Dok sam** (jednom prilikom) **bio u sobi**[670] **između sna i jave, čuh nekoga kako reče: Jednog od njih trojice!**[671] **Potom mi je donesen zlatni leđen u kome je bila zemzem-voda, otvorena su mi prsa ovako dovde. Katade veli: Upitao sam Enesa dokle to znači, a on reče: Do ispod trbuha. Potom mi je izvađeno srce i oprano zemzem-vodom, a onda vraćeno na svoje mjesto, a onda je ispunjeno vjerom i mudrošću." Hadis sadrži podože kazivanje.**[672]

Ovaj hadis je hasenun-sahihun. Prenijeli su ga Hišam ed-Destevai i Hemmam od Katadea. Prenesen je i od Ebu Zerra.

٨٣. وَمِنْ سُورَةِ التِّينِ *

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

٣٥٨٢. حَدَّثَنَا ابْنُ أَبِي عُمَرَ أَخْبَرَنَا سُفْيَانُ عَنْ إِسْمَعِيلَ بْنِ أُمَيَّةَ قَالَ: سَمِعْتُ رَجُلًا بَدَوِيًّا أَعْرَابِيًّا يَقُولُ: سَمِعْتُ أَبَا هُرَيْرَةَ يَرْوِيهِ يَقُولُ: مَنْ قَرَأَ (وَالتِّينِ وَالزَّيْتُونِ) فَقَرَأَ (أَلَيْسَ اللَّهُ بِأَحْكَمِ الْحَاكِمِينَ) فَلْيَقُلْ: بَلَى وَأَنَا عَلَى ذَلِكَ مِنَ الشَّاهِدِينَ. هَذَا حَدِيثٌ إِنَّمَا يُرْوَى بِهَذَا الْإِسْنَادِ عَنْ هَذَا الْأَعْرَابِيِّ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ وَلَا يُسَمَّى *

83. Iz sure *Et-Tin*

U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog:

3582. ISPRIČAO NAM JE Ibn Ebu Omer; kaže: Obavijestio nas je Sufjan prenijevši od Ismaila b. Umejjea[673], koji je kazao: Čuo sam jednog seoskog beduina kada kaže: Čuo sam Ebu Hurejrea kada, prenoseći (ovaj hadis), reče: "**Ko bude učio suru *Vet-tini vez-zejtuni*** (Tako Mi smokve i masline) **i** (kad) **prouči: *Elejsellahu bi ahkemil-hakimin*** (zar Allah nije sudija najpravedniji?! **neka rekne: Jeste, i ja sam jedan od onih koji to svjedoče.**" Ovaj se hadis[674] ovim senedom prenosi od ovoga beduina, čije ime nije spomenuto, a on od Ebu Hurejrea.[675]

---

[670] U predaji ovog hadisa koju bilježi Et-Taberani stoji da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, tada bio u Umihaninoj sobi.

[671] Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, je tom prilikom spavao u Umihaninoj sobi između Hamze b. Abdul-Muttaliba i Džafera b. Ebu Taliba.

[672] El-Buhari u *Sahihu* bilježi podože kazivanje o tome kako je Džibril oprao srce Allahova Poslanika pripremajući ga za Objavu koju će kasnije početi primati.

[673] Ismail b. Umejje b. Amr b. Seid b. el-As b. Umejje el-Emevi pouzdan je i siguran prenosilac. Pripadao je šestoj generaciji.

[674] Et-Tirmizi ovaj hadis bilježi ovako u skraćenoj verziji, dok je predaja koju bilježi Ebu Davud u *Sunenu* nešto duža i u njoj stoji i ovo: "Ko bude učio *La uksimu bijevmil-kijameti* (Kunem se Danom kad Smak svijeta nastupi) i kad stigne do: zar Taj nije kadar da mrtve

٨٤. وَمِنْ سُورَةِ اقْرَأْ بِاسْمِ رَبِّكَ *

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

٣٥٨٣. حَدَّثَنَا عَبْدُ بْنُ حُمَيْدٍ أَخْبَرَنَا عَبْدُ الرَّزَّاقِ عَنْ مَعْمَرٍ عَنْ عَبْدِ الْكَرِيمِ الْجَزَرِيِّ عَنْ عِكْرِمَةَ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ: (سَنَدْعُ الزَّبَانِيَةَ) قَالَ: **قَالَ أَبُو جَهْلٍ: لَئِنْ رَأَيْتُ مُحَمَّدًا يُصَلِّي لَأَطَأَنَّ عَلَى عُنُقِهِ. فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: لَوْ فَعَلَ لَأَخَذَتْهُ الْمَلَائِكَةُ عِيَانًا.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ غَرِيبٌ *

٣٥٨٤. حَدَّثَنَا عبد الله بن سَعِيدٍ الْأَشَجُّ أَخْبَرَنَا أَبُو خَالِدٍ الْأَحْمَرُ عَنْ دَاوُدَ بْنِ أَبِي هِنْدٍ عَنْ عِكْرِمَةَ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ: **كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُصَلِّي فَجَاءَ أَبُو جَهْلٍ فَقَالَ: أَلَمْ أَنْهَكَ عَنْ هَذَا؟ أَلَمْ أَنْهَكَ عَنْ هَذَا؟ أَلَمْ أَنْهَكَ عَنْ هَذَا؟ فَانْصَرَفَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَزَبَرَهُ. فَقَالَ أَبُو جَهْلٍ: إِنَّكَ لَتَعْلَمُ مَا بِهَا نَادٍ أَكْثَرُ مِنِّي. فَأَنْزَلَ اللَّهُ تبارك و تعالى: (فَلْيَدْعُ نَادِيَهُ سَنَدْعُ الزَّبَانِيَةَ)** قَالَ ابْنُ عَبَّاسٍ: فَوَاللَّهِ لَوْ دَعَا نَادِيَهُ لَأَخَذَتْهُ زَبَانِيَةُ اللَّهِ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ صَحِيحٌ. وَفِيهِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ *

84. Iz sure *Ikre' bismi Rabbike*

U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog:

3583. ISPRIČAO NAM JE Abd b. Humejd; kaže: Obavijestio nas je Abdur-Rezzak prenijevši od Ma'mera[676], on od Abdul-Kerima el-Džezerija[677], on od Ikrimea, a on od Ibn Abbasa, koji je (u vezi sa riječima Uzvišenog): ***Mi ćemo pozvati zebanije*[678], kazao: Jednom prilikom je Ebu Džehel izjavio: Ako vidim Muhammeda da klanja, ja ću mu nogom na vrat stati, pa je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: Da je to** (pokušao) **uraditi, meleci** (kazne) **bi ga ščepali, koje bi on jasno vidio."** Ovaj hadis je hasenun-garibun-sahihun.[679]

---

oživi?, neka rekne: Jeste. I ko bude učio *Vel-Murselati* (Tako Mi onih koji se jedan za drugim šalju) i kad stigne do: *Fe biejji hadisin ba'dehu ju'minun* (Pa koji će govor, ako ne Kur'an, vjerovati?!), neka rekne: Mi vjerujemo u Allaha." Po mišljenju El-Mubarekforija, ovaj hadis upućuje na to da je ove riječi, nakon učenja spomenuthi ajeta, lijepo izgovoriti svejedno da li ih proučio u namazu ili izvan njega.

675 Ovaj hadis bilježe i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu* i Ebu Davud u *Sunenu*. On je slab zbog toga što je beduin spomenut u njegovu senedu kao ravija nepoznat.

676 Ma'mer b. Rašid el-Ezdi.

677 Abdul-Kerim b. Malik el-Džezeri.

678 Zebanije su meleci kazne.

679 Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*, El-Buhari u *Sahihu* i En-Nesai u *Sunenu*. Ovaj se hadis smatra murselom ashaba zbog toga što je Ibn Abbas rođen tri godine prije Hidžre, a

3584. ISPRIČAO NAM JE Abdullah b. Seid el-Ešedždž[680]; kaže: Obavijestio nas je Ebu Halid el-Ahmer[681] prenijevši od Davuda b. Ebu Hinda, on od Ikrimea, a on od Ibn Abbasa, koji je kazao: "**Jednom prilikom je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, klanjao[682]. Prišao mu je Ebu Džehl i rekao: Zar ti to nismo zabranili? Zar ti to nismo zabranili? Zar ti to nismo zabranili? Pošto Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, završi** (sa namazom) **i prekori ga, Ebu Džehl reče: Ti dobro znaš da tvoje društvo[683] u njoj** (Mekki) **nije brojnije od moga, pa je Uzvišeni Allah objavio:** *pa neka on pozove društvo svoje - Mi ćemo pozvati zebanije.*[684] **Kaže Ibn Abbas: Tako mi Allaha, da je pozvao svoje društvo, Allahove zebanije bi ih ščepale!"** Ovaj hadis je hasenun-garibun-sahihun.[685] Prenesen je i od Ebu Hurejrea.

٨٥. وَمِنْ سُورَةِ الْقَدْرِ *

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

٣٥٨٥. حَدَّثَنَا مَحْمُودُ بْنُ غَيْلَانَ أَخْبَرَنَا أَبُو دَاوُدَ الطَّيَالِسِيُّ أَخْبَرَنَا الْقَاسِمُ بْنُ الْفَضْلِ الْحُدَّانِيُّ عَنْ يُوسُفَ بْنِ سَعْدٍ قَالَ: قَامَ رَجُلٌ إِلَى الْحَسَنِ بْنِ عَلِيٍّ بَعْدَ مَا بَايَعَ مُعَاوِيَةَ فَقَالَ: سَوَّدْتَ وُجُوهَ الْمُؤْمِنِينَ أَوْ يَا مُسَوِّدَ وُجُوهِ الْمُؤْمِنِينَ. فَقَالَ: لَا تُؤَنِّبْنِي رَحِمَكَ اللَّهُ فَإِنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أُرِيَ بَنِي أُمَيَّةَ عَلَى مِنْبَرِهِ فَسَاءَهُ ذَلِكَ, فَنَزَلَتْ: (إِنَّا أَعْطَيْنَاكَ الْكَوْثَرَ) يَا مُحَمَّدُ يَعْنِي نَهْرًا فِي الْجَنَّةِ. وَنَزَلَتْ: (إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةِ الْقَدْرِ وَمَا أَدْرَاكَ مَا لَيْلَةُ الْقَدْرِ لَيْلَةُ الْقَدْرِ خَيْرٌ مِنْ أَلْفِ شَهْرٍ) يَمْلِكُهَا بَعْدَكَ بَنُو أُمَيَّةَ يَا مُحَمَّدُ. قَالَ الْقَاسِمُ: فَعَدَدْنَاهَا فَإِذَا هِيَ أَلْفُ شَهْرٍ لَا يَزِيدُ يَوْمٌ وَلَا يَنْقُصُ.

هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ. لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ هَذَا الْوَجْهِ مِنْ حَدِيثِ الْقَاسِمِ بْنِ الْفَضْلِ. وَقَدْ قِيلَ عَنِ الْقَاسِمِ بْنِ الْفَضْلِ عَنْ يُوسُفَ بْنِ مَازِنٍ. وَالْقَاسِمُ بْنُ الْفَضْلِ الْحُدَّانِيُّ هُوَ ثِقَةٌ وَثَّقَهُ يَحْيَى بْنُ سَعِيدٍ وَعَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ مَهْدِيٍّ. وَيُوسُفُ بْنُ سَعْدٍ رَجُلٌ مَجْهُولٌ. وَلَا نَعْرِفُ هَذَا الْحَدِيثَ عَلَى هَذَا اللَّفْظِ إِلَّا مِنْ هَذَا الْوَجْهِ *

Ebu Džehl je poginuo 2. godine po Hidžri u Bici na Bedru, tako da on taj događaj nije mogao upamtiti. To znači da mu je o njemu ispričao Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, ili neko od ashaba, a on nije spomenuo ko mu je od njih to ispričao.

680 Abdullah b. Seid el-Kindi Ebu Seid el-Ešedždž el-Kufi.

681 Ebu Halid Sulejman b. Hajjan el-Ahmer el-Ezdi.

682 U Ibn Džerirovoj predaji stoji da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, klanjao pored Mekami Ibrahima.

683 Rođaci i prijatelji.

684 *El-Alak*, 17. i 18. ajet.

685 Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu* i En-Nesai u *Sunenu*.

٣٥٨٦. حَدَّثَنَا ابْنُ أَبِي عُمَرَ أَخْبَرَنَا سُفْيَانُ عَنْ عَبْدَةَ بْنِ أَبِي لُبَابَةَ وَعَاصِمٍ هُوَ ابْنُ بَهْدَلَةَ سَمِعَا زِرَّ بْنَ حُبَيْشٍ وَزِرُّ بْنُ حُبَيْشٍ يَقُولُ: **قُلْتُ لِأُبَيِّ بْنِ كَعْبٍ: إِنَّ أَخَاكَ عَبْدَ اللَّهِ بْنَ مَسْعُودٍ يَقُولُ: مَنْ يَقُمِ الْحَوْلَ يُصِبْ لَيْلَةَ الْقَدْرِ. فَقَالَ: يَغْفِرُ اللَّهُ لِأَبِي عَبْدِ الرَّحْمَنِ لَقَدْ عَلِمَ أَنَّهَا فِي الْعَشْرِ الْأَوَاخِرِ مِنْ رَمَضَانَ وَأَنَّهَا لَيْلَةُ سَبْعٍ وَعِشْرِينَ وَلَكِنَّهُ أَرَادَ أَنْ لَا يَتَّكِلَ النَّاسُ. ثُمَّ حَلَفَ لَا يَسْتَثْنِي أَنَّهَا لَيْلَةُ سَبْعٍ وَعِشْرِينَ. قَالَ: قُلْتُ لَهُ: بِأَيِّ شَيْءٍ تَقُولُ ذَلِكَ يَا أَبَا الْمُنْذِرِ؟ قَالَ: بِالْآيَةِ الَّتِي أَخْبَرَنَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَوْ بِالْعَلَامَةِ أَنَّ الشَّمْسَ تَطْلُعُ يَوْمَئِذٍ لَا شُعَاعَ لَهَا.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

85. Iz sure *El-Kadr*

U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog:

3585. ISPRIČAO NAM JE Mahmud b. Gajlan; kaže: Obavijestio nas je Ebu Davud et-Tajalisi; kaže: Nas je obavijestio Kasim b. Fadl el-Huddani prenijevši od Jusufa b. Sa'da[686], koji je kazao: **"Neki čovjek stade prema Hasanu sinu Alijinu, nakon što je dao prisegu Muaviji[687], i reče: Ocrnio si obraz vjernika, ili je kazao: O ti što ocrni obraz vjernika! On reče: Ne kori me, Allah ti se smilovao! Vjerovjesniku, sallallahu alejhi ve sellem, su u snu pokazani Umejevići kako se** (kao halife jedan poslije drugog smjenjuju) **na njegovu mimberu, što mu jako teško pade, pa je objavljeno:** ***Mi smo ti, Muhammede, uistinu, dali Kevser*** **tj. rijeku u Džennetu. Također je objavljeno:** ***Mi smo ga objavili u noći Kadr - a šta ti misliš šta je noć Kadr? Noć Kadr je bolja od hiljadu mjeseci,*** **u kojima će, Muhammede, poslije tebe, vladati Umejjevići. Mi smo, veli Kasim[688], računali i ustanovili da su oni[689] vladali tačno hiljadu mjeseci, ni dan više ni dan manje."**

Ovaj hadis je garibun.[690] Poznat nam je samo sa senedom preko Kasima b. Fadla. Rečeno je i: od Kasima b. Fadla od Jusufa b. Mazina. Kasim b. Fadl el-Huddani je pouzdan prenosilac hadisa. Pouzdanim su ga smatrali Jahja b. Seid i Abdur-Rahman b. Mehdi. Jusuf b. Sa'd je nepoznat

---

686 Jusuf b. Sa'd el-Džumehi el-Basri. Neki kažu Jusuf b. Mazin pouzdan je prenosilac hadisa. Pripadao je trećoj generaciji.

687 U predaji koju je Ibn Džerir prenio sa senedom od Kasima b. Fadla stoji da je Isa b. Mazin rekao Hasanu b. Aliji b. Ebu Talibu nakon što je Muaviji b. Ebu Sufjanu b. Harbu dao prisegu priznavši ga time za halifu..."

688 Kasim b. Fadl el-Huddani.

689 Tj. Umejevići. Njihova vladavina počenji sa Muavijom b. Ebu Sufjanom b. Harbom i to od momenta kada ga je Hasan b. Alija b. Ebu Talib priznao za halifu davši mu prisegu. Nakon njega su to učinile i sve Hasanove pristalice.

690 Bilježi ga i Hakim u *Mustedreku.* Hafiz el-Mizzi ga smatra munker hadisom. Ovaj hadis je i po ocjeni El-Mubarekforija slab hadis.

prenosilac hadisa.[691] Ovaj nam je hadis sa ovakvim tekstom poznat samo ovim senedom.

3586. ISPRIČAO NAM JE Ibn Ebu Omer; kaže: Obavijestio nas je Sufjan prenijevši od Abdea b. Ebu Lubabea[692] i Asima[693] da su čuli Zirra b. Hubejša kad kaže: **"Rekao sam Ubejju b. Ka'bu! Tvoj brat** (po vjeri) **Abdullah b. Mes'ud veli: Ko bude ibadetio** (svake noći) **tokom cijele godine, sigurno će pogoditi noć Kadr. On reče: Da Allah oprosti Ebu Abdur-Rahmanu**[694]**, on je znao da je ona u posljednjih deset dana ramazana i da je u dvadeset i sedmoj noći, ali nije želio da se ljudi oslone na to** (i da ibadete samo u toj noći). **Potom se zakle da je ona u dvadeset i sedmoj noći. A na osnovu čega to tvrdiš, Ebu Munzire**[695]**? upitah ga,** (veli Zirr). **On reče: Na osnovu znaka ili fenomena o kome nas je obavijestio Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, a to je: da se Sunce tog dana rodi bez sjaja."** Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[696]

٨٦. وَمِنْ سُورَةِ لَمْ يَكُنْ *

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

٣٥٨٧. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ أَخْبَرَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ مَهْدِيٍّ أَخْبَرَنَا سُفْيَانُ عَنِ الْمُخْتَارِ بْنِ فُلْفُلٍ قَالَ: سَمِعْتُ أَنَسَ بْنَ مَالِكٍ يَقُولُ: قَالَ رَجُلٌ لِلنَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَا خَيْرَ الْبَرِيَّةِ. قَالَ: ذَلِكَ إِبْرَاهِيمُ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

86. Iz sure *Lem jekun*

U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog:

3587. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Beššar; kaže: Obavijestio nas je Abdur-Rahman b. Mehdi; kaže: Nas je obavijestio Sufjan prenijevši od Muhtara b. Fulfela, koji je kazao: Čuo sam Enesa b. Malika kada kaže: **"Neki**

---

691 Mnogi se ne slažu sa Et-Tirmizijevom ocjenom da je Jusuf b. Sa'd nepoznat prenosilac hadisa. Od njega su mnogi prenijeli hadise kao što su Hammad b. Seleme, Halid el-Huzai i Junus b. Ubejd. Za njega Jahja b. Mein kaže da je poznat i pouzdan prenosilac hadisa.

692 Abde b. Ebu Lubabe el-Esedi Ebu Kasim el-Bezaz el-Kufi pouzdan je prenosilac hadisa. Pripadao je četvrtoj generaciji. Živio je u Damasku.

693 Asim b. Behdele poznati imam u kiraetu.

694 Ebu Abdur-Rahman Abdullah b. Mes'ud poznati Vjerovjesnikov, sallallahu alejhi ve sellem, ashab.

695 Ebu Munzir Ubej b. Ka'b poznati Vjerovjesnikov, sallallahu alejhi ve sellem, ashab.

696 Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu* i Muslim u *Sahihu*.

čovjek reče Vjerovjesniku, sallallahu alejhi ve sellem: O, najbolje stvorenje a on će na to. To je Ibrahim."[697] Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[698]

٨٧. وَمِنْ سُورَةِ إِذَا زُلْزِلَتْ *

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

٣٥٨٨. حَدَّثَنَا سُوَيْدُ بْنُ نَصْرٍ أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ الْمُبَارَكِ أَخْبَرَنَا سَعِيدُ بْنُ أَبِي أَيُّوبَ عَنْ يَحْيَى بْنِ أَبِي سُلَيْمَانَ عَنْ سَعِيدٍ الْمَقْبُرِيِّ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَرَأَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ هَذِهِ الْآيَةَ: ﴿ يَوْمَئِذٍ تُحَدِّثُ أَخْبَارَهَا ﴾ قَالَ: أَتَدْرُونَ مَا أَخْبَارُهَا؟ قَالُوا اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَعْلَمُ. قَالَ: فَإِنَّ أَخْبَارَهَا أَنْ تَشْهَدَ عَلَى كُلِّ عَبْدٍ أَوْ أَمَةٍ بِمَا عَمِلَ عَلَى ظَهْرِهَا. تَقُولُ: عَمِلَ يَوْمَ كَذَا كَذَا وَكَذَا فَهَذِهِ أَخْبَارُهَا. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ غَرِيبٌ *

87. Iz sure *Iza zulzilet*

U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog:

3588. ISPRIČAO NAM JE Suvejd b. Nasr; kaže: Obavijestio nas je Abdullah b. Mubarek; kaže: Nas je obavijestio Seid b. Ebu Ejub prenijevši od Jahjaa b. Ebu Sulejmana, on od Seida el-Makburija, a on da je Ebu Hurejre kazao: "**Jednom prilikom je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, proučio ovaj ajet: *Taj Dan će ona vijesti svoje kazivati*[699], a potom upitao: "Znate li vi šta su to njene vijesti?" Allah i Njegov Poslanik to najbolje znaju, odgovoriše prisutni, a on reče: "Njene vijesti će biti da će svjedočiti za svakog muškarca i ženu o onome što su radili na njenoj površini, govoreći: Radio je to i to toga i toga dana! Eto, to su njene vijesti!"** Ovaj hadis je hasenun-sahihun-garibun.[700]

---

[697] Učenjaci smatraju da je ipak Muhammed, sallallahu alejhi ve sellem, najbolje stvorenje, a da je ovo za Ibrahima, a.s, rekao iz skromnosti i iz poštovanja prema njemu kao svom pretku. Neki kažu da je ovo Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao prije nego je saznao da je poglavar ljudskog roda.

[698] Bilježi ga i Muslim u *Sahihu*.

[699] Taj dan će Zemlja svoje vijesti kazivati. Allah će dati Zemlji mogućnost govora kako bi mogla svjedočiti za svakog muškarca i ženu koji su živjeli na njoj šta su kog dana, tokom svoga života, radili na njenoj površini, od dobra i zla.

[700] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel i Abd b. Humejd u *Musnedima*, te El-Nesai u *Sunenu*, Hakim u *Mustedreku* i El-Bejheki u djelu *Šu'abul-Iman*. Hakim ga smatra vjerodostojnim hadisom.

٨٨. وَمِنْ سُورَةِ أَلْهَاكُمُ التَّكَاثُرُ *

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

٣٥٨٩. حَدَّثَنَا مَحْمُودُ بْنُ غَيْلَانَ أَخْبَرَنَا وَهْبُ بْنُ جَرِيرٍ أَخْبَرَنَا شُعْبَةُ عَنْ قَتَادَةَ عَنْ مُطَرِّفِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الشِّخِّيرِ عَنْ أَبِيهِ أَنَّهُ انْتَهَى إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَهُوَ يَقْرَأُ: (**أَلْهَاكُمُ التَّكَاثُرُ**) قَالَ: **يَقُولُ ابْنُ آدَمَ مَالِي مَالِي وَهَلْ لَكَ مِنْ مَالِكَ إِلَّا مَا تَصَدَّقْتَ فَأَمْضَيْتَ أَوْ أَكَلْتَ فَأَفْنَيْتَ أَوْ لَبِسْتَ فَأَبْلَيْتَ**. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

٣٥٩٠. حَدَّثَنَا أَبُو كُرَيْبٍ أَخْبَرَنَا حَكَّامُ بْنُ سَلْمٍ الرَّازِيُّ عَنْ عَمْرِو بْنِ أَبِي قَيْسٍ عَنِ الْحَجَّاجِ عَنِ الْمِنْهَالِ بْنِ عَمْرٍو عَنْ زِرِّ بْنِ حُبَيْشٍ عَنْ عَلِيٍّ قَالَ: **مَا زِلْنَا نَشُكُّ فِي عَذَابِ الْقَبْرِ حَتَّى نَزَلَتْ أَلْهَاكُمُ التَّكَاثُرُ**. قَالَ أَبُو كُرَيْبٍ مَرَّةً عَنْ عَمْرِو بْنِ أَبِي قَيْسٍ عَنِ ابْنِ أَبِي لَيْلَى عَنِ الْمِنْهَالِ . هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ *

٣٥٩١. حَدَّثَنَا ابْنُ أَبِي عُمَرَ أَخْبَرَنَا سُفْيَانُ بْنُ عُيَيْنَةَ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَمْرِو بْنِ عَلْقَمَةَ عَنْ يَحْيَى بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ حَاطِبٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الزُّبَيْرِ بْنِ الْعَوَّامِ عَنْ أَبِيهِ قَالَ: **لَمَّا نَزَلَتْ**: (**ثُمَّ لَتُسْأَلُنَّ يَوْمَئِذٍ عَنِ النَّعِيمِ**) **قَالَ الزُّبَيْرُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ فَأَيُّ النَّعِيمِ نُسْأَلُ عَنْهُ؟ وَإِنَّمَا هُمَا الْأَسْوَدَانِ التَّمْرُ وَالْمَاءُ. قَالَ: أَمَا إِنَّهُ سَيَكُونُ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ** *

٣٥٩٢. حَدَّثَنَا عَبْدُ بْنُ حُمَيْدٍ أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ يُونُسَ عَنْ أَبِي بَكْرِ بْنِ عَيَّاشٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَمْرٍو عَنْ أَبِي سَلَمَةَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: **لَمَّا نَزَلَتْ هَذِهِ الْآيَةَ**: (**ثُمَّ لَتُسْأَلُنَّ يَوْمَئِذٍ عَنِ النَّعِيمِ**). **قَالَ النَّاسُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ عَنْ أَيِّ النَّعِيمِ نُسْأَلُ؟ فَإِنَّمَا هُمَا الْأَسْوَدَانِ وَالْعَدُوُّ حَاضِرٌ وَسُيُوفُنَا عَلَى عَوَاتِقِنَا. قَالَ: إِنَّ ذَلِكَ سَيَكُونُ**. وَحَدِيثُ ابْنِ عُيَيْنَةَ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَمْرٍو عِنْدِي أَصَحُّ مِنْ هَذَا. وَسُفْيَانُ بْنُ عُيَيْنَةَ أَحْفَظُ وَأَصَحُّ حَدِيثًا مِنْ أَبِي بَكْرِ بْنِ عَيَّاشٍ *

٣٥٩٣. حَدَّثَنَا عَبْدُ بْنُ حُمَيْدٍ أَخْبَرَنَا شَبَابَةُ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الْعَلَاءِ عَنِ الضَّحَّاكِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ عَرْزَمٍ الْأَشْعَرِيِّ قَالَ: سَمِعْتُ أَبَا هُرَيْرَةَ يَقُولُ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **إِنَّ أَوَّلَ مَا يُسْأَلُ عَنْهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ يَعْنِي الْعَبْدَ مِنَ النَّعِيمِ أَنْ يُقَالَ لَهُ أَلَمْ نُصِحَّ لَكَ جِسْمَكَ وَنُرْوِيَكَ مِنَ الْمَاءِ الْبَارِدِ**. هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ. وَالضَّحَّاكُ هُوَ ابْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ عَرْزَبٍ وَيُقَالُ ابْنُ عَرْزَمٍ وَابْنُ عَرْزَمٍ أَصَحُّ *

88. Iz sure *Elhakumut-tekasur*

U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog:

3589. ISPRIČAO NAMJE Mahmud b. Gajlan; kaže: Obavijestio nas je Vehb b. Džerir; kaže: Nas je obavijestio Šu'be prenijevši od Katadea, on od

Mutarrifa b. Abdullaha b. Šehira[701], a on od svoga oca, [702] koji je **došao Vjerovjesniku, sallallahu alejhi ve sellem, a on uči:** ***Elhakumut-tekasuru*** (Zaokuplja vas nastojanje da što imućniji budete)[703]**. Reče: Čovjek govori: Moja imovina, moja imovina! A imaš li ti kakve druge koristi od svoje imovine, osim onoga što podijeliš i** (na taj način) **ostaviš sebi** (za Dan obračuna), **ili što pojedeš i tako uništiš, ili što obučeš i podereš?"** Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[704]

3590. ISPRIČAO NAM JE Ebu Kurejb; kaže: Obavijestio nas je Hakkam b. Selm er-Razi[705] prenijevši od Amra b. Ebu Kajsa[706], on od Hadždžadža, on od Minhala b. Amra, on od Zirra b. Hubejša, a on od Alije, koji je kazao: **"Sve smo imali sumnje u kaburski azab dok nije objavljena sura** ***Elhakumut-tekasur*****."**

Jednom je Ebu Kurejb rekao: od Amra b. Ebu Kajsa, on od Ibn Ebu Lajla, a on od Minhala. Ovaj hadis je garibun.

3591. ISPRIČAO NAM JE Ibn Ebu Omer; kaže: Obavijestio nas je Sufjan prenijevši od Muhammeda b. Amra b. Alkamea, on od Jahjaa b. Abdur-Rahmana b. Hatiba, on od Abdullaha b. Zubejra b. Avvama, a on od svoga oca, koji je kazao: **"Kad je objavljeno:** ***zatim ćete toga dana za sladak život biti pitani sigurno!***[707] **Zubejr reče: Allahov Poslaniče, za kakav sladak život ćemo biti pitani? To su samo hurme i voda! On reče: Bit ćete i za to pitani."** Ovaj hadis je hasenun.[708]

3592. ISPRIČAO NAM JE Abd b. Humejd; kaže: Obavijestio nas je Ahmed b. Junus[709] prenijevši od Ebu Bekra b. Ajjaša, on od Muhammeda b. Amra[710], on od Ebu Selemea, a on od Ebu Hurejrea, koji je kazao: **"Kad je objavljen ovaj ajet:** ***zatim ćete toga dana za sladak život biti pitani sigurno!*** **ljudi povikaše: Za kakav sladak život ćemo biti pitani, Allahov Poslaniče? To su samo hurme i voda, nerijatelj nam stalno za petama, a mačevi o ramenima. On reče: I za to ćete biti pitani."**

---

701 Mutarrif b. Abdullah b. Šehir el-Amiri el-Džerši el-Basri pouzdan je prenosilac hadisa i veoma vrijedan i pobožan čovjek. Pripadao je drugoj generaciji.

702 Tj. Abdullaha b. Šehira b. Avfa el-Amirija. On je ashab. Primio je islam na Dan oslobođenja Mekke.

703 *Et-Tekasur*, 1. ajet.

704 Bilježi ga i Muslim u *Sahihu.*

705 Ebu Abdur-Rahman Hakkam b. Selm er-Razi el-Kinani pouzdan je prenosilac hadisa. Pripadao je osmoj generaciji. Prenio je neke garib hadise.

706 Amr b. Ebu Kajs er.Razi el-Ezrek iskren je prenosilac hadisa. Pred kraj života je posenilio. Pripadao je osmoj generaciji. Živio je u Rejju.

707 *Et-Takasur*, 8. ajet.

708 Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu* i Ibn Madže u *Sunenu.*

709 Ahmed b. Abdullah b. Junus.

710 Muhammed b. Amr b. Alkame.

Ibn Ujejneov hadis od Muhammeda b. Amra je, po mome mišljenju, vjerodostojniji od ovoga. Sufjan b. Ujejne je bolje pamtio i hadisi su mu pouzdaniji od hadisa Ebu Bekra b. Ajjaša.

3593. ISPRIČAO NAM JE Abd b. Humejd; kaže: Obavijestio nas je Šebabe[711] prenijevši od Abdullaha b. Alaa[712], on od Dahhaka b. Abdur-Rahmana b. Arzema el-Eš'arija[713], koji je kazao: Čuo sam Ebu Hurejrea, koji veli da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Prvo zašto će čovjek, od blagodati, na Sudnjem danu biti pitan jesu (zdravlje i voda). Reći će se: Zar ti nismo dali zdravlje i napojili te hladnom vodom?"**

Ovaj hadis je garibun.[714] Dahhak je sin Abdur-Rahmana b. Arzeba. Neki kažu da je sin Arzema i ovo je ispravnije.

٨٩. وَمِنْ سُورَةِ الْكَوْثَرِ *

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

٣٥٩٤. حَدَّثَنَا عَبْدُ بْنُ حُمَيْدٍ حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّزَّاقِ عَنْ مَعْمَرٍ عَنْ قَتَادَةَ عَنْ أَنَسٍ فِي قوله تعالى: (إِنَّا أَعْطَيْنَاكَ الْكَوْثَرَ) أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: **هُوَ نَهْرٌ فِي الْجَنَّةِ**. قَالَ: فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **رَأَيْتُ نَهْرًا فِي الْجَنَّةِ حَافَّتَاهُ قِبَابُ اللُّؤْلُؤِ. قُلْتُ: مَا هَذَا يَا جِبْرِيلُ؟ قَالَ: هَذَا الْكَوْثَرُ الَّذِي أَعْطَاكَهُ اللَّهُ**. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

٣٥٩٥. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مَنِيعٍ أَخْبَرَنَا سُرَيْجُ بْنُ النُّعْمَانِ أَخْبَرَنَا الْحَكَمُ بْنُ عَبْدِ الْمَلِكِ عَنْ قَتَادَةَ عَنْ أَنَسٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **بَيْنَا أَنَا أَسِيرُ فِي الْجَنَّةِ إِذْ عُرِضَ لِي نَهْرٌ حَافَّتَاهُ قِبَابُ اللُّؤْلُؤِ. قُلْتُ لِلْمَلَكِ: مَا هَذَا؟ قَالَ: هَذَا الْكَوْثَرُ الَّذِي أَعْطَاكَهُ اللَّهُ. قَالَ: ثُمَّ ضَرَبَ بِيَدِهِ إِلَى طِينَةٍ فَاسْتَخْرَجَ مِسْكًا. ثُمَّ رُفِعَتْ لِي سِدْرَةُ الْمُنْتَهَى فَرَأَيْتُ عِنْدَهَا نُورًا عَظِيمًا**. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ. قَدْ رُوِيَ مِنْ غَيْرِ وَجْهٍ عَنْ أَنَسٍ *

٣٥٩٦. حَدَّثَنَا هَنَّادٌ أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ فُضَيْلٍ عَنْ عَطَاءِ بْنِ السَّائِبِ عَنْ مُحَارِبِ بْنِ دِثَارٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **الْكَوْثَرُ نَهْرٌ فِي الْجَنَّةِ حَافَّتَاهُ مِنْ ذَهَبٍ**

---

[711] Šebabe b. Suvar el-Medaini, porijeklom iz Horasana, zvao se Mervan, pouzdan je prenosilac i hafiz hadisa. Sumnja se da je naginjao murdžijama. Pripadao je devetoj generaciji.

[712] Abdullah b. Ala b. Zuber ed-Dimeški er-Rubej'i pouzdan je prenosilac hadisa. Pripadao je sedmoj generaciji.

[713] Dahhak b. Abdur-Rahman b. Arzem el-Ešari Ebu Abdur-Rahman, neki vele Ebu Zur'a, et-Taberani pouzdan je prenosilac hadisa. Pripadao je trećoj generaciji.

[714] Bilježe ga i Ibn Hibban u *Sahihu* i Hakim u *Mustedreku*.

وَمَجْرَاهُ عَلَى الدُّرِّ وَالْيَاقُوتِ. تُرْبَتُهُ أَطْيَبُ مِنَ الْمِسْكِ وَمَاؤُهُ أَحْلَى مِنَ الْعَسَلِ وَأَبْيَضُ مِنَ الـثَّلْجِ.

هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

89. Iz sure *El-Kevser*

U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog:

3594. ISPRIČAO NAM JE Abd b. Humejd; kaže: Obavijestio nas je Abdur-Rezzak prenijevši od Ma'mera, on od Katadea, a on od Enesa, **da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, o riječima Uzvišenog Allaha:** *Inna A'tajnakel-kevser* (Mi smo ti, uistinu, mnogo dobro dali), **kazao: To je rijeka u Džennetu. Potom je, veli, Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, nastavio: Vidio sam** (za vrijeme Mi'radža) **rijeku u Džennetu na čijim su obalama brežuljci od biserja. Šta je ovo, Džibrile? upitah, a on reče: To je** (rijeka) **Kevser koju ti je Allah podario."** Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[715]

3595. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Meni'; kaže: Obavijestio nas je Surejdž b. Numan; kaže: Nas je obavijestio Hakem b. Abdul-Melik prenijevši od Katadea, a on od Enesa, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Dok sam se kretao po Džennetu[716], pokazana mi je jedna rijeka na čijim obalama bijahu brežuljci od biserja. Upitah meleka: Šta je ovo? On reče: To je** (rijeka) **Kevser koju ti je Allah podario. Potom je, veli, udario rukom po zemlji i iz nje izvadio mošus. Nakon toga sam uzdignut do Sidretul-muntehaa gdje sam vidio ogromnu svjetlost."** Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[717] Prenesen je sa više seneda od Enesa.

3596. ISPRIČAO NAM JE Hennad; kaže: Obavijestio nas je Muhammed b. Fudajl prenijevši od Ataa b. Saiba, on od Muhariba b. Disara, a on od Abdullaha b. Omera, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Kevser je rijeka u Džennetu čije su obale od zlata[718], korito od zrna bisera i safira, zemlja joj je mirisnija od mošusa, dok joj je voda slađa od meda i bjelja od snijega."** Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[719]

---

[715] Bilježe ga i El-Buhari i Muslim u *Sahihima.*

[716] Za vrijeme Mi'radža.

[717] Bilježe ga i El-Buhari i Muslim u *Sahihima.*

[718] Nema kontradikotornosti između ovog i prethodna dva hadisa. U ovom hadisu stoji da su obale Kevsera od zlata, a u prethodnim hadisima je rečeno da su na tim obalama (od zlata) brežuljci od biserja.

[719] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu* i Ibn Madže u *Sunenu.*

٩٠. وَمِنْ سُورَةِ الفتح *

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

٣٥٩٧. حَدَّثَنَا عَبْدُ بْنُ حُمَيْدٍ أَخْبَرَنَا سُلَيْمَانُ بْنُ دَاوُدَ عَنْ شُعْبَةَ عَنْ أَبِي بِشْرٍ عَنْ سَعِيدِ بْنِ جُبَيْرٍ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ: كَانَ عُمَرُ يَسْأَلُنِي مَعَ أَصْحَابِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ. فَقَالَ لَهُ عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ عَوْفٍ: أَتَسْأَلُهُ وَلَنَا بَنُونَ مِثْلُهُ؟ فَقَالَ لَهُ عُمَرُ: إِنَّهُ مِنْ حَيْثُ تَعْلَمُ. فَسَأَلَهُ عَنْ هَذِهِ الْآيَةِ: (إِذَا جَاءَ نَصْرُ اللَّهِ وَالْفَتْحُ). فَقُلْتُ: إِنَّمَا هُوَ أَجَلُ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَعْلَمَهُ إِيَّاهُ وَقَرَأَ السُّورَةَ إِلَى آخِرِهَا. فَقَالَ لَهُ عُمَرُ: وَاللَّهِ مَا أَعْلَمُ مِنْهَا إِلَّا مَا تَعْلَمُ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ.

٣٥٩٨. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرٍ أَخْبَرَنَا شُعْبَةُ عَنْ أَبِي بِشْرٍ بِهَذَا الْإِسْنَادِ نَحْوَهُ إِلَّا أَنَّهُ قَالَ: فَقَالَ لَهُ عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ عَوْفٍ أَتَسْأَلُهُ وَلَنَا أَبْنَاءٌ مِثْلُهُ * هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ.

90. Iz sure *El-Feth*[720]

U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog:

3597. ISPRIČAO NAM JE Abd b. Humejd; kaže: Obavijestio nas je Sulejman b. Davud[721] prenijevši od Šu'bea, on od Ebu Bišra[722], on od Seida b. Džubejra, a on od Ibn Abbasa, koji je kazao: **"Omer[723] me u prisustvu** (nekih) **Vjerovjesnikovih, sallallahu alejhi ve sellem, ashaba** (nešto) **upita, a Abdur-Rahman b. Avf mu reče: Zašto da njega pitamo kada i mi imamo sinove poput njega? Omer mu reče: Pitam ga o onome što je i tebi poznato[724], a pitao me o značenju ovog ajeta:** ***Iza džae nasrullahi vel-feth*** (Kada Allahova pomoć i pobjeda dođu). **Nakon što sam mu tu suru proučio do kraja, rekao sam: Ja iz nje zaključujem da se Vjerovjesniku, sallallahu alejhi ve sellem, približava smrt. Kad je to čuo, Omer mu je rekao: Tako mi Allaha, i ja iz nje zaključujem što i ti."** Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[725]

3598. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Beššar; kaže: Obavijestio nas je Muhammed b. Džafer; kaže: Nas je obavijestio Šu'be prenijevši od Ebu Bišra ovim senedom **slično prethodnom hadisu, osim što je rekao: Pa**

---

[720] Tj. iz sure *En-Nasr*.
[721] Sulejman b. Davud b. Džarud Ebu Davud et-Tajalisi.
[722] Ebu Bišr Džefer b. Ijas.
[723] Omer b. Hattab, drugi halifa.
[724] Dakle, i tebi je poznato da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, molio Allaha da Ibn Abbasu podari znanje u pogledu tumačenja Kur'ana.
[725] Bilježi ga i El-Buhari u *Sahihu*.

mu je Abdur-Rahman b. Avf rekao: Zašto pitaš njega, a i mi imamo sina poput njega? Ovaj hadis je hasenun-sahihun.

٩١. وَمِنْ سُورَةِ تَبَّتْ *

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

٣٥٩٩. حَدَّثَنَا هَنَّادٌ وَأَحْمَدُ بْنُ مَنِيعٍ قالا: أَخْبَرَنَا أَبُو مُعَاوِيَةَ أَخْبَرَنَا الْأَعْمَشُ عَنْ عَمْرِو بْنِ مُرَّةَ عَنْ سَعِيدِ بْنِ جُبَيْرٍ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ: صَعِدَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ذَاتَ يَوْمٍ عَلَى الصَّفَا فَنَادَى يَا صَبَاحَاهُ. فَاجْتَمَعَتْ إِلَيْهِ قُرَيْشٌ. فَقَالَ: إِنِّي (نَذِيرٌ لَكُمْ بَيْنَ يَدَيْ عَذَابٍ شَدِيدٍ). أَرَأَيْتُمْ لَوْ أَنِّي أَخْبَرْتُكُمْ أَنَّ الْعَدُوَّ مُمَسِّيكُمْ أَوْ مُصَبِّحُكُمْ أَكُنْتُمْ تُصَدِّقُونِي؟ فَقَالَ أَبُو لَهَبٍ: أَلِهَذَا جَمَعْتَنَا تَبًّا لَكَ. فَأَنْزَلَ اللَّهُ: (تَبَّتْ يَدَا أَبِي لَهَبٍ وَتَبَّ). هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

91. Iz sure *Tebbet*[726]

U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog:

3599. ISPRIČALI SU NAM Hennad i Ahmed b. Meni' i kazali: Obavijestio nas je Ebu Muavija; kaže: nas je obavijestio A'meš prenijevši od Amra b. Murrea, on od Seida b. Džubejra, a on od Ibn Abbasa, koji je kazao: **"Jednog dana se Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, pope na Safu i povika: Evo neprijateljskog *(pljačkaškog)* upada[727]! Pošto se oko njega iskupiše Kurejšije, on reče: Ja vas opominjem da je pred vama strašna patnja. Šta velite da vas obavijestim da će vas neprijatelj napasti uveče ili ujutru, da li biste mi vjerovali? Ebu Leheb će na to: Propao da si, zar si nas zbog toga iskupio? Tim povodom Uzvišeni Allah objavi: *Tebbet jeda Ebu Lehebin ve tebb*** (Neka propadne Ebu Leheb, i propao je)[728]!" Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[729]

---

[726] Tj. sura *El-Leheb*, ili sura *El-Mesed.*

[727] Ove riječi Arapi su praktikticirali izgovarati onda kada bi željeli da okupe ljude da bi im nešto važno prenijeli. I Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, poslužio se ovim riječima da bi okupio Kurejšije kako bi ih upozorio na ono što ih čeka ukoliko ne povjeruju u ono što im se od Allaha objavljuje.

[728] Prvi ajet sure *El-Leheb*, a koja u cijelosti glasi: "Neka propadne Ebu Leheb, i propao je! Neće mu biti od koristi blago njegovo, a ni ono što je stekao, ući će on sigurno u vatru rasplamsanu, i žena njegova koja spletkari; o vratu njenu bit će uže od ličine usukane!"

[729] Bilježe ga i El-Buhari i Muslim u *Sahihima* i En-Nesai u *Sunenu.*

٩٢. وَمِنْ سُورَةِ الْإِخْلَاصِ *

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

٣٦٠٠. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مَنِيعٍ أَخْبَرَنَا أَبُو سَعْدٍ هُوَ الصَّغَانِيُّ عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ الرَّازِيِّ عَنِ الرَّبِيعِ بْنِ أَنَسٍ عَنْ أَبِي الْعَالِيَةِ عَنْ أُبَيِّ بْنِ كَعْبٍ: أَنَّ الْمُشْرِكِينَ قَالُوا لِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: انْسُبْ لَنَا رَبَّكَ. فَأَنْزَلَ اللَّهُ تعالى: (قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ اللَّهُ الصَّمَدُ). وَالصَّمَدُ الَّذِي لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ لِأَنَّهُ لَيْسَ شَيْءٌ يُولَدُ إِلَّا سَيَمُوتُ وَلَا شَيْءٌ يَمُوتُ إِلَّا سَيُورَثُ وَإِنَّ اللَّهَ لَا يَمُوتُ وَلَا يُورَثُ (وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ). قَالَ: لَمْ يَكُنْ لَهُ شَبِيهٌ وَلَا عِدْلٌ وَلَيْسَ كَمِثْلِهِ شَيْءٌ.

٣٦٠١. حَدَّثَنَا عَبْدُ بْنُ حُمَيْدٍ أَخْبَرَنَا عُبَيْدُ اللَّهِ بْنُ مُوسَى عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ الرَّازِيِّ عَنِ الرَّبِيعِ عَنْ أَبِي الْعَالِيَةِ: أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ذَكَرَ آلِهَتَهُمْ فَقَالُوا: انْسُبْ لَنَا رَبَّكَ. قَالَ: فَأَتَاهُ جِبْرِيلُ بِهَذِهِ السُّورَةِ: *(قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ) فَذَكَرَ نَحْوَهُ وَلَمْ يَذْكُرْ فِيهِ عَنْ أُبَيِّ بْنِ كَعْبٍ. وَهَذَا أَصَحُّ مِنْ حَدِيثِ أَبِي سَعْدٍ. وَأَبُو سَعْدٍ اسْمُهُ مُحَمَّدُ بْنُ مُيَسَّرٍ.

92. Iz sure *El-Ihlas*

U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog:

3600. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Meni'; kaže: Obavijestio nas je Ebu Sa'd, a on je Es-San'ani prenijevši od Ebu Džafera er-Razija[730], on od Rebi'a b. Enesa, on od Ebu Alijea, a on od Ubejja b. Ka'ba **da su mušrici rekli Allahovu Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem: Opiši nam svoga Gospodara, p:ı je Uzvišeni Allah objavio:** ***Reci: On je Allah - jedan! Allah je utočište svakome!*** **Es-Samed je onaj koji nije rodio i rođen nije, jer sve što je rođeno mora i da umre, a sve što umire mora iza sebe ostaviti nekoga ko ga nasljeđuje. Allah, veli, ne umire i iza sebe ne ostavlja nasljednika tako da Mu niko ravan nije. Njemu nema niko i ništa slično niti je On ikome i ičemu sličan:"**

3601. ISPRIČAO NAM JE Abd b. Humejd; kaže: Obavijestio nas je Ubejdullah b. Musa[731] prenijevši od Ebu Džafera er-Razija, on od Rebi'a[732], a on od Ebu Alijea: **"Jednom prilikom Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, spomenu njihova božanstva, a mušrici rekoše: Opiši nam svoga Gospodara! pa mu je, veli, Džibril došao sa ovom surom** ***Kul huvallahu ehad.*****"** Spomenuo je isto što i u prethodnom hadisu s tim što u

---

[730] Ebu Džafer Isa b. Ebu Isa er-Razi.

[731] Ubejdullah b. Musa el-Abesi el-Kufi.

[732] Rebi' b. Enes.

njegovu senedu nije spomenuo: *od Ubeja b. Ka'ba* i ovo je vjerodostojnije od Ebu Sa'dova hadisa. Ebu Sa'd se zvao Muhammed b. Mujesser.

٩٣. وَمِنْ سُورَةِ الْمُعَوِّذَتَيْنِ *

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

٣٦٠٢. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْمُثَنَّى أَخْبَرَنَا عَبْدُ الْمَلِكِ بْنُ عَمْرٍو عَنِ ابْنِ أَبِي ذِئْبٍ عَنِ الْحَارِثِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَنْ أَبِي سَلَمَةَ عَنْ عَائِشَةَ: **أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَظَرَ إِلَى الْقَمَرِ فَقَالَ: يَا عَائِشَةُ اسْتَعِيذِي بِاللَّهِ مِنْ شَرِّ هَذَا فَإِنَّ هَذَا هُوَ الْغَاسِقُ إِذَا وَقَبَ**. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

٣٦٠٣. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ أَخْبَرَنَا يَحْيَى بْنُ سَعِيدٍ عَنْ إِسْمَعِيلَ بْنِ أَبِي خَالِدٍ أَخْبَرَنَا قَيْسٌ وَهُوَ ابْنُ أَبِي حَازِمٍ عَنْ عُقْبَةَ بْنِ عَامِرٍ الْجُهَنِيِّ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: **قَدْ أَنْزَلَ اللَّهُ عَلَيَّ آيَاتٍ لَمْ يُرَ مِثْلُهُنَّ (قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ) إِلَى آخِرِ السُّورَةِ, وَ (قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ) إِلَى آخِرِ السُّورَةِ**. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

٣٦٠٤. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ أَخْبَرَنَا صَفْوَانُ بْنُ عِيسَى أَخْبَرَنَا الْحَارِثُ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ أَبِي ذُبَابٍ عَنْ سَعِيدِ بْنِ أَبِي سَعِيدٍ الْمَقْبُرِيِّ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **لَمَّا خَلَقَ اللَّهُ آدَمَ وَنَفَخَ فِيهِ الرُّوحَ عَطَسَ فَقَالَ الْحَمْدُ لِلَّهِ فَحَمِدَ اللَّهَ بِإِذْنِهِ. فَقَالَ لَهُ رَبُّهُ: يَرْحَمُكَ اللَّهُ يَا آدَمُ اذْهَبْ إِلَى أُولَئِكَ الْمَلَائِكَةِ, إِلَى مَلَإٍ مِنْهُمْ جُلُوسٍ, فَقُلِ: السَّلَامُ عَلَيْكُمْ قَالُوا: وَعَلَيْكَ السَّلَامُ وَرَحْمَةُ اللَّهِ. ثُمَّ رَجَعَ إِلَى رَبِّهِ فَقَالَ: إِنَّ هَذِهِ تَحِيَّتُكَ وَتَحِيَّةُ بَنِيكَ بَيْنَهُمْ. فَقَالَ اللَّهُ لَهُ وَيَدَاهُ مَقْبُوضَتَانِ : اخْتَرْ أَيَّهُمَا شِئْتَ. قَالَ: اخْتَرْتُ يَمِينَ رَبِّي وَكِلْتَا يَدَيْ رَبِّي يَمِينٌ مُبَارَكَةٌ. ثُمَّ بَسَطَهَا فَإِذَا فِيهَا آدَمُ وَذُرِّيَّتُهُ. فَقَالَ أَيْ رَبِّ: مَا هَؤُلَاءِ؟ فَقَالَ: هَؤُلَاءِ ذُرِّيَّتُكَ فَإِذَا كُلُّ إِنْسَانٍ مَكْتُوبٌ عُمْرُهُ بَيْنَ عَيْنَيْهِ. فَإِذَا فِيهِمْ رَجُلٌ أَضْوَؤُهُمْ أَوْ مِنْ أَضْوَئِهِمْ. قَالَ: يَا رَبِّ مَنْ هَذَا؟ قَالَ: هَذَا ابْنُكَ دَاوُدُ قَدْ كَتَبْتُ لَهُ عُمْرَ أَرْبَعِينَ سَنَةً. قَالَ: يَا رَبِّ زِدْهُ فِي عُمْرِهِ. قَالَ: ذَاكَ الَّذِي كَتَبْتُ لَهُ. قَالَ أَيْ رَبِّ: فَإِنِّي قَدْ جَعَلْتُ لَهُ مِنْ عُمْرِي سِتِّينَ سَنَةً. قَالَ: أَنْتَ وَذَاكَ. قَالَ: ثُمَّ أُسْكِنَ الْجَنَّةَ مَا شَاءَ اللَّهُ. ثُمَّ أُهْبِطَ مِنْهَا فَكَانَ آدَمُ يَعُدُّ لِنَفْسِهِ. قَالَ: فَأَتَاهُ مَلَكُ الْمَوْتِ. فَقَالَ لَهُ آدَمُ: قَدْ عَجَّلْتَ قَدْ كُتِبَ لِي أَلْفُ سَنَةٍ . قَالَ: بَلَى وَلَكِنَّكَ جَعَلْتَ لِابْنِكَ دَاوُدَ سِتِّينَ سَنَةً. فَجَحَدَ فَجَحَدَتْ ذُرِّيَّتُهُ وَنَسِيَ فَنَسِيَتْ ذُرِّيَّتُهُ. قَالَ: فَمِنْ يَوْمِئِذٍ أُمِرَ بِالْكِتَابِ وَالشُّهُودِ**. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ مِنْ هَذَا الْوَجْهِ. وَقَدْ رُوِيَ مِنْ غَيْرِ وَجْهٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ.

٣٦٠٥. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ أَخْبَرَنَا يَزِيدُ بْنُ هَارُونَ أَخْبَرَنَا الْعَوَّامُ بْنُ حَوْشَبٍ عَنْ سُلَيْمَانَ بْنِ أَبِي سُلَيْمَانَ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: **لَمَّا خَلَقَ اللَّهُ الْأَرْضَ جَعَلَتْ تَمِيدُ فَخَلَقَ الْجِبَالَ فَقَالَ بِهَا عَلَيْهَا فَاسْتَقَرَّتْ فَعَجِبَتِ الْمَلَائِكَةُ مِنْ شِدَّةِ الْجِبَالِ قَالُوا: يَا رَبِّ هَلْ مِنْ خَلْقِكَ شَيْءٌ أَشَدُّ مِنَ الْجِبَالِ؟ قَالَ: نَعَمِ الْحَدِيدُ. قَالُوا: يَا رَبِّ فَهَلْ مِنْ خَلْقِكَ شَيْءٌ أَشَدُّ مِنَ الْحَدِيدِ؟ قَالَ: نَعَمِ النَّارُ.**

فَقَالُوا: يَا رَبِّ فَهَلْ مِنْ خَلْقِكَ شَيْءٌ أَشَدُّ مِنَ النَّارِ؟ قَالَ: نَعَمِ الْمَاءُ. قَالُوا: يَا رَبِّ فَهَلْ مِنْ خَلْقِكَ شَيْءٌ أَشَدُّ مِنَ الْمَاءِ ؟قَالَ: نَعَمِ الرِّيحُ. قَالُوا: يَا رَبِّ فَهَلْ مِنْ خَلْقِكَ شَيْءٌ أَشَدُّ مِنَ الرِّيحِ؟ قَالَ: نَعَمِ ابْنُ آدَمَ تَصَدَّقَ بِصَدَقَةٍ بِيَمِينِهِ يُخْفِيهَا مِنْ شِمَالِهِ. هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ. لَا نَعْرِفُهُ مَرْفُوعًا إِلَّا مِنْ هَذَا الْوَجْهِ *

93. Iz sura *Muavezetejni*[733]

U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog:

3602. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Musenna; kaže: Obavijestio nas je Abdul-Melik b. Amr prenijevši od Ibn Ebu Zi'ba, on od Harisa b. Abdur-Rahmana[734], on od Ebu Selemea, a on od Aiše: Jednom prilikom je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, gledao Mjesec[735] i rekao: **"Aiša, zatraži od Allaha utočište od zla ovoga, jer je i ovo mrkla noć kada razastre tmine[736]."** Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[737]

3603. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Beššar; kaže: Obavijestio nas je Jahja b. Seid prenijevši od Ismaila b. Ebu Halida, koji je kazao: Obavijestio nas je Kajs, a on je Ibn Ebu Hazim prenijevši od Ukbea b. Amira el-Džuhenija, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, koji je kazao: **"Allah mi je objavio ajete kojima nema sličnih. To su: Kul euzu birabbin-nas, do kraja sure i Kul euzu birabbil-felek, do kraja sure."**[738] Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[739]

3604. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Beššar; kaže: Obavijestio nas je Safvan b. Isa; kaže: Nas je obavijestio Haris b. Abdur-Rahman b. Ebu Zubab[740] prenijevši od Seida b. Ebu Seida el-Makburija, a on od Ebu Hurejrea, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Kad je Allah stvorio Adema i udahnuo u njega dušu, on je**

---

[733] To su sure *El-Felek i En-Nas.*

[734] Haris b. Abdur-Rahman el-Kureši el-Amiri, ujak Ibn Ebu Zi'ba, iskren je prenosilac hadisa. Pripadao je petoj generaciji.

[735] Gledao je Mjesec prilikom njegova pomračenja.

[736] Naređeno je traženje utočišta od zla mrkle noći zbog toga što se u mrkloj noći dešava mnogo toga strašnog i čine mnoga zla, kao što su: krađe, razbojništva, naturanje raznih bolesti, spravljanje čina i magije i sl.

[737] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*, En-Nesai u *Sunenu* i Hakim u *Mustedreku*. I Hakim je ovaj hadis ocijenio sahihom.

[738] Ove dvije sure objavljene su u momentu kada je Muhammedu, sallallahu alejhi ve sellem, jedan jevrej napravio sihr. Uzvišeni Allah poslao je dva meleka, Džibrila i Azraila, da, učeći ove dvije sure, izliječe Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem. Ovo su jedine dvije sure u Kur'anu čiji se cjelokupni tekst uči radi traženja spasa i zaštite. Zato se i nazivaju *El-Muavezetejn.*

[739] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu,* Muslim u *Sahihu* i El-Nesai u *Sunenu.*

[740] Haris b. Abdur-Rahman b. Abdullah b. Sa'd b. Ebu Zubab ed-Devsi el-Medeni iskren je prenosilac hadisa, ali je, prilikom prenošenja hadisa, bio sklon previdima. Pripadao je petoj generaciji.

kihnuo i rekao: ***El-Hamdu lillahu*** (Hvala Allahu), **dakle, Njegovom se voljom zahvalio Allahu. Njegov mu Gospodar reče:** ***Jerhamukellah*** (Allah ti se smilovao). A onda reče: **Ademe, otiđi do onih meleka - do skupine njih koji su sjedili**[741] **- i reci:** ***Es-Selamu alejkum*** (Neka je na vas mir). **(Adem je otišao i to im rekao), a oni su mu odgovorili:** ***Ve alejkes-selamu ve rahmetullahi*** (Neka je i na tebe mir i Allahov bereket), **a onda se vrati svome Gospodaru koji reče: Ovo će biti tvoj pozdrav i pozdrav tvojih potomaka međusobno. Allah mu reče, a šake Mu bijahu zatvorene, izaberi od njih dvije koju hoćeš! On reče: Biram desnu šaku moga Gospodara, iako su obje ruke moga Gospodara i desne i blagoslovljene. Allah je otvori kad u njoj Adem i njegovo potomstvo.**[742] **Ko su ovi? upita on. To su tvoji potomci, odgovori Allah. Među očima svakog od njih bi ispisana dužina njegova života. Među njima bijaše jedan čovjek najsvjetliji među njima. Gospodaru, ko je ovaj? upitah. To je tvoj potomak Davud. Propisao sam mu da će živjeti četrdeset godina. Rekoh: Gospodaru, produži mu život!** (Živjeće samo) **toliko koliko mu je određeno, odgovori On. Rekoh: Gospodaru, ja mu dajem još šezdeset godina od svoga života. Neka bude kako kažeš. Onda je, veli, nastanjen u Džennetu onoliko koliko je Allah htio, a potom iz njega izveden. Adem je brojao godine svoga života. Kad mu dođe melek smrti**[743]**, Adem mu reče: Malo si poranio, meni je propisano da ću živjeti hiljadu godina. Melek će na to: Dao si svom potomku Davudu šezdeset godina. On je to nijekao te će** (zbog toga) **i njegovi potomci biti skloni nijekanju. On je to zaboravio te će** (zbog toga) **i njegovi potomci biti skloni zaboravu. Od toga dana je naređeno: zapisivanje i svjedoci**[744]**."**

Ovaj hadis je sa ovim senedom hasenun-garibun. Međutim, prenesen je sa više seneda preko Ebu Hurejrea od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem.

3605. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Beššar; kaže: Obavijestio nas je Jezid b. Harun; kaže: Nas je obavijestio Avvam b. Havšeb[745] prenijevši od Sulejmana b. Ebu Sulejmana[746], on od Enesa, a on da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: **"Pošto Allah stvori Zemlju** (ravnom), **ona se poče klatiti. On tada stvori brda i reče: Ustabilite je!**

---

[741] Ove je riječi, po mišljenju El-Mubarekforija, izgovorio Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, da bi objasnio o kojima je melecima riječ.

[742] Et-Tibi navodi da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao da je Adem u Allahovoj šaci vidio sebe i svoje buduće potomke koji će izgledati poput njega.

[743] Nakon što je proživio 960 godina.

[744] Od toga dana je, veli Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, naređeno da se svaki dogovor zapisuje i da se za svaki dogovor uzmu svjedoci, koji će u slučaju spora svjedočiti šta je dogovoreno.

[745] Avvam b. Havšeb b. Jezid eš-Šejbani Ebu Isa el-Vasiti pouzdan je, siguran i vrijedan prenosilac hadisa. Pripadao je šestoj generaciji.

[746] Sulejman b. Ebu Sulejman el-Hašimi prenosilac ja hadisa koji, po mišljenju hadiskih učenjaka, zadovoljava (makbul). Pripadao je trećoj generaciji.

Ona se ustabili, a meleci, začudivši se moći brda, upitaše: Gospodaru, da li će nešto, od onoga što si stvorio, biti moćnije od brda? Hoće, gvožđe, odgovori On. Rekoše: Gospodaru, da li će nešto od onoga što si stvorio biti moćnije od gvožđa? Hoće, vatra, odgovori On. Rekoše: Gospodaru, da li će nešto, od onoga što si stvorio, biti moćnije od vatre? Hoće, voda, odgovori On. Rekoše: Gospodaru, da li će nešto, od onoga što si stvorio, biti moćnije od vode? Hoće, vjetar, odgovori On. Rekoše: Gospodaru, da li će nešto, od onoga što si stvorio, biti moćnije od vjetra? Hoće, čovjek koji bude dijelio sadaku svojom desnom rukom i sakrio je i od svoje lijeve ruke[747], odgovori On." Ovaj hadis je garibun. Kao merfu' hadis poznat nam je samo ovim senedom.

[747] Čovjek koji u tajnosti dijeli sadaku spomenut je kao najmoćnije Allahovo stvorenje zbog toga što on svojom snagom uspijeva ukrotiti želju za samoisticanjem, osim toga dijeljenjem sadake, isključivo u ime Allaha, on čini Allahu ugodno djelo koje suzbija Allahovu srdžbu, a onaj ko uspijeva suzbiti Allahovu srdžbu, smatra se najmoćnijim Allahovim stvorenjem..

كِتَاب الدَّعَوَات

عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ *

١ . بَاب مَا جَاءَ فِي فَضْلِ الدُّعَاءِ *

٣٦٠٦. حَدَّثَنَا عَبَّاسُ بْنُ عَبْدِ الْعَظِيمِ الْعَنْبَرِيُّ أَخْبَرَنَا أَبُو دَاوُدَ الطَّيَالِسِيُّ أَخْبَرَنَا عِمْرَانُ الْقَطَّانُ عَنْ قَتَادَةَ عَنْ سَعِيدِ بْنِ أَبِي الْحَسَنِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: **لَيْسَ شَيْءٌ أَكْرَمَ عَلَى اللَّهِ مِنَ الدُّعَاءِ.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ. لَا نَعْرِفُهُ مَرْفُوعًا إِلَّا مِنْ حَدِيثِ عِمْرَانَ الْقَطَّانِ. وَعِمْرَانُ الْقَطَّانُ هُوَ ابْنُ دَاوَرَ وَيُكْنَى أَبَا الْعَوَّامِ.

٣٦٠٧. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ أَخْبَرَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ مَهْدِيٍّ عَنْ عِمْرَانَ الْقَطَّانِ **بِهَذَا الْإِسْنَادِ نَحْوَهُ** *

POGLAVLJA O DOVAMA

od Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem

1. O vrijednosti dove

U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog:

3606. ISPRIČAO NAM JE Abbas b. Abdul-Azim el-Anberi; kaže: Obavijestio nas je Ebu Davud et-Tajalisi; kaže: Nas je obavijestio Imran el-Kattan prenijevši od Katadea, on od Seida b. Ebu Hasana[748], on od Ebu Hurejrea, a on da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: **"Kod Allaha[749] ništa nije vrednije od dove."**

Ovaj hadis je garibun.[750] Kao merfu' hadis poznat nam je samo preko Imrana el-Kattana, a Imran el-Kattan je Ibn Davir, dok mu je nadimak po djetetu Ebu Avvam.

3607. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Beššar; kaže: Obavijestio nas je Abdur-Rahman b. Mehdi prenijevši od Imrana el-Kattana **slično prethodnom hadisu.**

---

[748] Seid b. Ebu Hasan el-Basri je rođeni brat Hasana el-Basrija. Pouzdan je prenosilac hadisa. Pripadao je srednjoj generaciji tabi'ina. Ocu mu je bilo ime Jesar.

[749] Što se tiče zikra i ibadeta kod Allaha nema ništa vrednije od dove, jer je dova odraz poniznosti, skromnosti i nemoći roba pred snagom i veličinom Gospodara.

[750] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*, El-Buhari u djelu *Edebul-mufredi*, Ibn Madže u *Sunenu*, Ibn Hibban u *Sahihu* i Hakim u *Mustedreku*. Ibn Hibban i Hakim ga smatraju vjerodostojnim hadisom, a sa njima se slaže i Ez-Zehebi.

٢. بَاب مِنْهُ *

٣٦٠٨. حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ حُجْرٍ أَخْبَرَنَا الْوَلِيدُ بْنُ مُسْلِمٍ عَنِ ابْنِ لَهِيعَةَ عَنْ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي جَعْفَرٍ عَنْ أَبَانَ بْنِ صَالِحٍ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: **الدُّعَاءُ مُخُّ الْعِبَادَةِ**. هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ مِنْ هَذَا الْوَجْهِ. لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ حَدِيثِ ابْنِ لَهِيعَةَ *

٣٦٠٩. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مَنِيعٍ أَخْبَرَنَا مَرْوَانُ بْنُ مُعَاوِيَةَ عَنِ الْأَعْمَشِ عَنْ ذَرٍّ عَنْ يُسَيْعٍ عَنِ النُّعْمَانِ بْنِ بَشِيرٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: **الدُّعَاءُ هُوَ الْعِبَادَةُ. ثُمَّ قَرَأَ: (وَقَالَ رَبُّكُمُ ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ إِنَّ الَّذِينَ يَسْتَكْبِرُونَ عَنْ عِبَادَتِي سَيَدْخُلُونَ جَهَنَّمَ دَاخِرِينَ)**. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ. وَقَدْ رَوَاهُ مَنْصُورٌ وَالْأَعْمَشُ عَنْ ذَرٍّ. وَلَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ حَدِيثِ ذَرٍّ *

2. O istoj temi

3608. ISPRIČAO NAM JE Ali b. Hudžr; kaže: Obavijestio nas je Velid b. Muslim prenijevši od Ibn Lehi'e, on od Ubejdullaha b. Ebu Džafera[751], on od Ebana b. Saliha, on od Enesa b. Malika, a on da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: **"Dova je srž ibadeta."** Ovaj hadis je sa ovim senedom garibun.[752] Poznat nam je samo preko Ibn Lehi'e.

3609. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Meni'; kaže: Obavijestio nas je Mervan b. Muavija prenijevši od A'meša, on od Zerra[753], on od Juseje'a[754], on od Nu'mana b. Beširа, a on da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: **"Dova je najbolji vid ibadeta." Potom je proučio: *Gospodar vaš je rekao: Pozovite Me i zamolite, Ja ću vam se odazvati! Oni koji iz oholosti neće da Mi se klanjaju - ući će, sigurno, u Džehennem poniženi!*[755]"**

Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[756] Prenijeli su ga Mensur i A'meš od Zerra. I nama je poznat samo preko Zerra.

---

[751] Ubejdullah b. Ebu Džafer Ebu Bekr el-Masri bio je štićenik plemena Beni Kinane, neki kažu plemena Benu Umejje. Otac mu se zvao Jesar. On je pouzdan prenosilac hadisa, šeri'atski pravnik i pobožan čovjek. Pripadao je petoj generaciji. Ebu Hatim kaže: sličan je Jezidu b. Ebu Habibu.

[752] Ovaj hadis je daif. Prenesen je preko Ibn Lehi'e, a on je, po mišljenju Jahjaa b. Seida el-Kattana i još nekih hadiskih učenjaka, slab prenosilac hadisa.

[753] Zerr b. Abdullah el-Murhibi pouzdan je prenosilac hadisa i pobožan čovjek. Pripadao je šestoj generaciji. Sumnjalo se da je pripadao sekti murdži'a.

[754] Juseje' b. Ma'dan el-Hadremi el-Kindi el-Kufi pouzdan je prenosilac hadisa. Pripadao je trećoj generaciji. Prenio je hadise od Alije b. Ebu Taliba i Nu'mana b. Beširа. Od njega je hadise prenosio Zerr b. Abdullah el-Murhibi.

[755] *Gafir*, 60. ajet.

[756] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*, Ebu Davud, En-Nesai i Ibn Madže *u Sunenima*, Ibn Hibban u *Sahihu* i Hakim u *Mustedreku*.

٣. بَاب مِنْهُ *

٣٦١٠. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ أَخْبَرَنَا حَاتِمُ بْنُ إِسْمَعِيلَ عَنْ أَبِي الْمَلِيحِ عَنْ أَبِي صَالِحٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **إنه مَنْ لَمْ يَسْأَلِ اللَّهَ يَغْضَبْ عَلَيْهِ**. وَقَدْ رَوَى وَكِيعٌ وَغَيْرُ وَاحِدٍ عَنْ أَبِي الْمَلِيحِ هَذَا الْحَدِيثَ وَلَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ هَذَا الْوَجْهِ.

٣٦١١. حَدَّثَنَا إِسْحَقُ بْنُ مَنْصُورٍ أَخْبَرَنَا أَبُو عَاصِمٍ عَنْ حُمَيْدٍ أَبِي الْمَلِيحِ عَنْ أَبِي صَالِحٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ **نَحْوَهُ** *

3. O istoj temi

3610. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe; kaže: Obavijestio nas je Hatim b. Ismail prenijevši od Ebu Meliha[757], on od Ebu Saliha[758], a on od Ebu Hurejrea, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Ko god ne bude molio i tražio od Allaha, On će se rasrditi na njega."**[759] Veki'[760] i drugi su ovaj hadis prenijeli od Ebu Meliha, i poznat nam je samo ovim senedom.

3611. ISPRIČAO NAM JE Ishak b. Mensur; kaže: Obavijestio nas je Ebu Asim[761] prenijevši od Humejda Ebu Meliha, on od Ebu Saliha, on od Ebu Hurejrea, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, **slično prethodnom hadisu.**

٤. بَاب مَا جَاءَ فِي فَضْلِ الذِّكْرِ *

٣٦١٢. حَدَّثَنَا أَبُو كُرَيْبٍ أَخْبَرَنَا زَيْدُ بْنُ حُبَابٍ عَنْ مُعَاوِيَةَ بْنِ صَالِحٍ عَنْ عَمْرِو بْنِ قَيْسٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ بُسْرٍ أَنَّ رَجُلًا قَالَ: **يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنَّ شَرَائِعَ الْإِسْلَامِ قَدْ كَثُرَتْ عَلَيَّ فَأَخْبِرْنِي بِشَيْءٍ أَتَشَبَّثُ بِهِ. قَالَ: لَا يَزَالُ لِسَانُكَ رَطْبًا مِنْ ذِكْرِ اللَّهِ**. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ مِنْ هَذَا الْوَجْهِ *

---

[757] Ebu Melih el-Farisi el-Medeni el-Huvat, kome je ime Sabih neki kažu Hamid, pouzdan je prenosilac hadisa. Pripadao je sedmoj generaciji. Prenosio je hadise od Ebu Saliha el-Huvzija, dok su ih od njega prenosili Hatim b. Ismail i drugi.

[758] Ebu Salih el-Huvzi bio je blag prenosilac hadisa. Pripadao je trećoj generaciji

[759] Allah voli kad mu se neko obraća i kad od njega nešto moli i traži. Na taj način osoba iskazuje svoju poniznost i nemoć pred Allahovom veličinom. Onaj ko ne moli i ne traži od Allaha taj smatra da je sam sebi dovoljan. On se na taj način oholi , a Allah se na ohole srdi.

[760] Veki' b. Džerrah b. Melih er-Rusi Ebu Sufjan el-Kufi pouzdan je prenosilac, hafiz hadisa i pobožan čovjek. Pripadao je devetoj generaciji.

[761] Ebu Asim Dahak b. Muhalled en-Nebil.

4. O vrijednosti zikra[762]

3612. ISPRIČAO NAM JE Ebu Kurejb; kaže: Obavijestio nas je Zejd b. Hubab prenijevši od Muavije b. Saliha[763], on od Amra b. Kajsa, a on od Abdullaha b. Busra[764] da je neki čovjek rekao: **"Allahov Posllaniče, propisi islama su mnogobrojni pa mi kaži nešto na čemu ću posebno ustrajavati! On reče: Neka ti jezik bude stalno vlažan od spominjanja Allaha!"** Ovaj hadis je u ovoj formi hasenun-garibun.[765]

٥. بَاب مِنْهُ *

٣٦١٣. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ أَخْبَرَنَا ابْنُ لَهِيعَةَ عَنْ دَرَّاجٍ عَنْ أَبِي الْهَيْثَمِ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ سُئِلَ أَيُّ الْعِبَادِ أَفْضَلُ دَرَجَةً عِنْدَ اللَّهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ؟ قَالَ: الذَّاكِرُونَ اللَّهَ كَثِيرًا وَالذَّاكِرَاتُ. قُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ وَمِنَ الْغَازِي فِي سَبِيلِ اللَّهِ؟ قَالَ: لَوْ ضَرَبَ بِسَيْفِهِ فِي الْكُفَّارِ وَالْمُشْرِكِينَ حَتَّى يَنْكَسِرَ وَيَخْتَضِبَ دَمًا لَكَانَ الذَّاكِرُونَ اللَّهَ كثيرا أَفْضَلَ مِنْهُ دَرَجَةً. هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ. إِنَّمَا نَعْرِفُهُ مِنْ حَدِيثِ دَرَّاجٍ *

5. O istoj temi

3613. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe; kaže: Obavijestio nas je Ibn Lehi'a prenijevši od Derradža, on od Ebu Hejsema, a on od Ebu Seida el-Hudrija: **Upitan je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, o tome koji će robovi imati najviši stepen kod Allaha na Sudnjem danu, pa je kazao: "Oni koji Allaha budu puno spominjali.[766] Allahov Poslaniče, zar će oni imati viši stepen i od ratnika na Allahovu Putu? On reče: Oni koji budu puno spominjali Allaha imat će viši stepen od njega pa makar on svojim mačem udarao nevjernike i idolopoklonike dotle dok mu se mač ne slomi i dok on ne bude sav obojen krvlju[767]."** Ovaj hadis je garibun.[768] Poznat nam je samo preko Derradža.

---

[762] Zikr znači spominjanje i veličanje Uzvišenog Allaha.

[763] Muavija b. Salih b. Hudejr el-Hadremi Ebu Amr, neki vele Ebu Abdur-Rahman el-Himsi iskren je prenosilac hadisa, ali je prilikom prenošenja hadisa bio sklon previdima. Pripadao je sedmoj generaciji. Bio je neko vrijeme kadija u Endelusu.

[764] Abdullah b. Busr pripada mlađoj generaciji Vjerovjesnikovih, sallallahu alejhi ve sellem, ashaba. Umro je u Šamu 88. godine, neki kažu 96. godine po Hidžri. Živio je stotinu godina. Posljednji je ashab koji je umro u Šamu.

[765] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*, Ibn Madže u *Sunenu*, Ibn Hibban u *Sahihu* i Hakim u *Mustedreku*. Hakim smatra da mu je sened vjerodostojan.

[766] Tj. oni koji Allaha budu stalno spominjali.

[767] Tj. dok ne padne kao šehid.

٦. بَاب مِنْهُ *

٣٦١٤. حَدَّثَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ حُرَيْثٍ أَخْبَرَنَا الْفَضْلُ بْنُ مُوسَى عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ سَعِيدٍ هُوَ ابْنُ أَبِي هِنْدٍ عَنْ زِيَادٍ مَوْلَى ابْنِ عَيَّاشٍ عَنْ أَبِي بَحْرِيَّةَ عَنْ أَبِي الدَّرْدَاءِ قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: أَلَا أُنَبِّئُكُمْ بِخَيْرِ أَعْمَالِكُمْ وَأَزْكَاهَا عِنْدَ مَلِيكِكُمْ وَأَرْفَعِهَا فِي دَرَجَاتِكُمْ وَخَيْرٌ لَكُمْ مِنْ إِنْفَاقِ الذَّهَبِ وَالْوَرِقِ وَخَيْرٌ لَكُمْ مِنْ أَنْ تَلْقَوْا عَدُوَّكُمْ فَتَضْرِبُوا أَعْنَاقَهُمْ وَيَضْرِبُوا أَعْنَاقَكُمْ؟ قَالُوا: بَلَى. قَالَ: ذِكْرُ اللَّهِ.

قَالَ مُعَاذُ بْنُ جَبَلٍ: مَا شَيْءٌ أَنْجَى مِنْ عَذَابِ اللَّهِ مِنْ ذِكْرِ اللَّهِ. وَقَدْ رَوَى بَعْضُهُمْ هَذَا الْحَدِيثَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ سَعِيدٍ مِثْلَ هَذَا بِهَذَا الْإِسْنَادِ. وَرَوَى بَعْضُهُمْ عَنْهُ فَأَرْسَلَهُ *

6. O istoj temi

3614. ISPRIČAO NAM JE Husejn b. Hurejs; kaže: Obavijestio nas je Fadl b. Musa prenijevši od Abdullaha b. Seida, on je Ibn Ebu Hind, on od Zijada[769], Ibn Ajjašova štićenika, on od Ebu Bahrijjea[770], a on od Ebu Derdaa, koji je kazao da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Hoćete li da vas obavijestim o tome koje je vaše djelo najbolje, koje će biti najviše uvećano kod vašega Gospodara, koje će imati najviši stepen, koje će za vas biti bolje od dijeljenja zlata i srebra, i koje će za vas biti bolje od susreta sa vašim neprijateljem koga ste tukli po šijama i koji je vas tukao po šijama? Hoćemo, odgovoriše, a on reče: To je spominjanje Allaha."**[771] Muaz b. Džebel kaže: Ništa neće bolje spašavati osobu od Allahove kazne od zikrullaha (spominjanja Allaha).

Neki su ovaj hadis ovim senedom, u istom značenju, prenijeli od Abdullaha b. Seida, dok su ga drugi od njega prenijeli kao mursel hadis.

---

[768] Bilježi ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*.

[769] Zijad b. Ebu Zijad Mejsere el-Mahzumi el-Medeni pouzdan je prenosilac hadisa i pobožan čovjek. Pripadao je petoj generaciji.

[770] Ebu Bahrijje Abdullah b. Kajs el-Kindi es-Sekuni Himsi pouzdan je prenosilac hadisa. Spada među muhadremine, one koji su živjeli u Vjerovjesnikovo, sallallahu alejhi ve sellem, vrijeme ali se sa njim nisu susreli.

[771] Ovaj hadis bilježe i Malik b. Enes *u Muvetta'u*, Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*, Ibn Madže u *Sunenu,* Hakim u *Mustedreku,* Et-Taberani u *El-Mu'džemul-kebiru* i El-Bejheki u djelu *Šuabul-iman*. Hakim ga smatra vjerodostojnim hadisom.

٧. بَاب مَا جَاءَ فِي الْقَوْمِ يَجْلِسُونَ فَيَذْكُرُونَ اللَّهَ مَا لَهُمْ مِنَ الْفَضْلِ *

٣٦١٥. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ أَخْبَرَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ مَهْدِيٍّ أَخْبَرَنَا سُفْيَانُ عَنْ أَبِي إِسْحَقَ عَنِ الْأَغَرِّ أَبِي مُسْلِمٍ أَنَّهُ شَهِدَ عَلَى أَبِي هُرَيْرَةَ وَأَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ أَنَّهُمَا شَهِدَا عَلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ قَالَ: **مَا مِنْ قَوْمٍ يَذْكُرُونَ اللَّهَ إِلَّا حَفَّتْ بِهِمُ الْمَلَائِكَةُ وَغَشِيَتْهُمُ الرَّحْمَةُ وَنَزَلَتْ عَلَيْهِمُ السَّكِينَةُ وَذَكَرَهُمُ اللَّهُ فِيمَنْ عِنْدَهُ.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ.

٣٦١٦. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ أَخْبَرَنَا مَرْحُومُ بْنُ عَبْدِ الْعَزِيزِ الْعَطَّارُ أَخْبَرَنَا أَبُو نَعَامَةَ عَنْ أَبِي عُثْمَانَ النَّهْدِيِّ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ قَالَ: **خَرَجَ مُعَاوِيَةُ إِلَى الْمَسْجِدِ فَقَالَ: مَا يُجْلِسُكُمْ؟ قَالُوا: جَلَسْنَا نَذْكُرُ اللَّهَ. قَالَ: آللَّهِ مَا أَجْلَسَكُمْ إِلَّا ذَاكَ؟ قَالُوا: وَاللَّهِ مَا أَجْلَسَنَا إِلَّا ذَاكَ. قَالَ: أَمَا إِنِّي لَمْ أَسْتَحْلِفْكُمْ تُهْمَةً لَكُمْ وَمَا كَانَ أَحَدٌ بِمَنْزِلَتِي مِنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَقَلَّ حَدِيثًا عَنْهُ مِنِّي. إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ خَرَجَ عَلَى حَلْقَةٍ مِنْ أَصْحَابِهِ فَقَالَ: مَا يُجْلِسُكُمْ؟ قَالُوا: جَلَسْنَا نَذْكُرُ اللَّهَ وَنَحْمَدُهُ لِمَا هَدَانَا لِلْإِسْلَامِ وَمَنَّ عَلَيْنَا بِهِ. فَقَالَ: آللَّهِ مَا أَجْلَسَكُمْ إِلَّا ذَاكَ؟ قَالُوا: وَاللَّهِ مَا أَجْلَسَنَا إِلَّا ذَاكَ. قَالَ: أَمَا إِنِّي لَمْ أَسْتَحْلِفْكُمْ لِتُهْمَةٍ لَكُمْ, إِنَّهُ أَتَانِي جِبْرِيلُ فَأَخْبَرَنِي أَنَّ اللَّهَ يُبَاهِي بِكُمُ الْمَلَائِكَةَ.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ. لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ هَذَا الْوَجْهِ. وَأَبُو نَعَامَةَ السَّعْدِيُّ اسْمُهُ عَمْرُو بْنُ عِيسَى. وَأَبُو عُثْمَانَ النَّهْدِيُّ اسْمُهُ عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ مُلٍّ *

7. O vrijednosti ljudi koji sjednu radi spominjanja Allaha

3615. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Beššar; kaže: Obavijestio nas je Abdur-Rahman b. Mehdi; kaže: Nas je obavijestio Sufjan prenijevši od Ebu Ishaka, on od Egarra Ebu Muslima[772], koji svjedoči da su Ebu Hurejre i Ebu Seid el-Hudri bili prisutni kod Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, kada je kazao: **"Kad god ljudi budu zikr činli Allaha, okružit će ih meleci[773], obavit će ih milost, na njih će biti spuštena smirenost i Allah će ih spomenuti onima što su uz Njega."**[774] Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[775]

---

[772] Egarr Ebu Muslim el-Medini pouzdan je prenosilac hadisa. Pripadao je trećoj generaciji. Živio je u Kufi. Nije ovo Selman Egarr čiji je nadimak po djetetu Ebu Abdullah.

[773] Meleci koji tragaju za ljudima koji spominju i veličaju Uzvišenog Allaha.

[774] Tj. melecima koji su Mu bliski. U hadisu koji bilježi Muslim u *Sahihu* stoji da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: "Neće se ljudi okupiti u nekoj od Allahovih kuća kako bi učili Allahovu Knjigu i proučavali je međusobno, a da im ne siđu meleci i ne obavije ih Allahova milost."

[775] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*, Muslim u *Sahihu* i Ibn Madže u *Sunenu*.

3616. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Beššar; kaže: Obavijestio nas je Merhum b. Abdul-Aziz el-Attar[776]; kaže: Nas je obavijestio Ebu Neame prenijevši od Ebu Osmana en-Nehdija, a on od Ebu Seida el-Hudrija, koji je kazao: **"Jednom prilikom je Muavija**[777] **izašao u džamiju** (i zatekavši u njoj ljude kako sjede) **upitao: Zašto tu sjedite? Rekoše: Sjedimo da bismo Allaha spominjali, odgovoriše oni. Tako vam Allaha, niste tu ni zbog čega drugog? upita on. Tako nam Allaha, nismo ovdje ni zbog čega drugog, odgovoriše oni. On reče: Nisam od vas tražio zakletvu zbog sumnje u vas. Niko od vas nije bio bliže uz Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, a da je od njega manje prenio hadisa nego ja. Jednom prilikom je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, izašao** (u džamiju) **i zatekavši** (u njoj) **kružok svojih ashaba, upitao: Zašto tu sjedite? Rekoše: Da bismo Allaha spominjali, i da bismo Mu zahvaljivali što nas je uputio u islam i što nas je usrećio njime. Tako vam Allaha, niste tu ni radi čega drugog? upita on. Tako nam Allaha, nismo tu ni radi čega drugog, odgovoriše oni. On reče: Nisam tražio zakletvu zbog sumnje u vas.**[778] **Došao mi je Džibril i obavijestio me da se Allah ponosi vama pred melecima."**

Ovaj hadis je hasenun-garibun.[779] Poznat nam je samo ovim senedom. Ebu Neame es-Sa'di zvao se Amr b. Isa, dok se Ebu Osman en-Nehdi zvao Abdur-Rahman b. Mull.

٨. بَاب مَا جَاءَ فِي الْقَوْمِ يَجْلِسُونَ وَلَا يَذْكُرُونَ اللَّهَ *

٣٦١٧. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ أَخْبَرَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ مَهْدِيٍّ أَخْبَرَنَا سُفْيَانُ عَنْ صَالِحٍ مَوْلَى التَّوْأَمَةِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: **مَا جَلَسَ قَوْمٌ مَجْلِسًا لَمْ يَذْكُرُوا اللَّهَ فِيهِ وَلَمْ يُصَلُّوا عَلَى نَبِيِّهِمْ إِلَّا كَانَ عَلَيْهِمْ تِرَةً فَإِنْ شَاءَ عَذَّبَهُمْ وَإِنْ شَاءَ غَفَرَ لَهُمْ**. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ. وَقَدْ رُوِيَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنْ غَيْرِ وَجْهٍ.

8. O sjedenju u društvu u kome se ne spominje Allah

3617. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Beššar; kaže: Obavijestio nas je Abdur-Rahman b. Mehdi; kaže: Nas je obavijestio Sufjan prenijevši od Saliha, Tevminog štićenika, on od Ebu Hurejrea, a on da je Vjerovjesnik,

---

[776] Merhum b. Abdul-Aziz b. Mehran el-Attar el-Emevi Ebu Muhammed el-Basri pouzdan je prenosilac hadisa. Pripadao je osmoj generaciji.

[777] Muavija b. Ebu Sufjan.

[778] Nego da bih se uvjerio da li ste tu isključivo radi toga ili ste tu radi nečega drugog.

[779] Bilježe ga i Muslim u *Sahihu* i En-Nesai u *Sunenu*.

sallallahu alejhi ve sellem, kazao: **"Kad god ljudi sjednu u društvu u kome se ne spominje Allah i ne donosi salavat na Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, to će im biti nedostatak. Ukoliko Allah htjedne, kaznit će ih, a ukoliko htjedne, oprostit će im."**[780] Ovaj hadis je hasenun.[781] Prenesen je sa više seneda od Ebu Hurejrea, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem.

٩. بَاب مَا جَاءَ أَنَّ دَعْوَةَ الْمُسْلِمِ مُسْتَجَابَةٌ *

٣٦١٨. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ أَخْبَرَنَا ابْنُ لَهِيعَةَ عَنْ أَبِي الزُّبَيْرِ عَنْ جَابِرٍ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: **مَا مِنْ أَحَدٍ يَدْعُو بِدُعَاءٍ إِلَّا آتَاهُ اللَّهُ مَا سَأَلَ أَوْ كَفَّ عَنْهُ مِنَ السُّوءِ مِثْلَهُ مَا لَمْ يَدْعُ بِإِثْمٍ أَوْ قَطِيعَةِ رَحِمٍ.** وَفِي الْبَاب عَنْ أَبِي سَعِيدٍ وَعُبَادَةَ بْنِ الصَّامِتِ *

٣٦١٩. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ مَرْزُوقٍ أَخْبَرَنَا عُبَيْدُ بْنُ وَاقِدٍ أَخْبَرَنَا سَعِيدُ بْنُ عَطِيَّةَ اللَّيْثِيُّ عَنْ شَهْرِ بْنِ حَوْشَبٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **مَنْ سَرَّهُ أَنْ يَسْتَجِيبَ اللَّهُ لَهُ عِنْدَ الشَّدَائِدِ وَالْكَرْبِ فَلْيُكْثِرِ الدُّعَاءَ فِي الرَّخَاءِ.** هَذَا حَدِيثٌ حسن غَرِيبٌ *

٣٦٢٠. حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ حَبِيبِ بْنِ عَرَبِيٍّ أَخْبَرَنَا مُوسَى بْنُ إِبْرَاهِيمَ بْنِ كَثِيرٍ الْأَنْصَارِيُّ قَالَ: سَمِعْتُ طَلْحَةَ بْنَ خِرَاشٍ قَالَ: سَمِعْتُ جَابِرَ بْنَ عَبْدِ اللَّهِ يَقُولُ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: **أَفْضَلُ الذِّكْرِ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَفْضَلُ الدُّعَاءِ الْحَمْدُ لِلَّهِ.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ. لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ حَدِيثِ مُوسَى بْنِ إِبْرَاهِيمَ. وَقَدْ رَوَى عَلِيُّ بْنُ الْمَدِينِيِّ وَغَيْرُ وَاحِدٍ عَنْ مُوسَى بْنِ إِبْرَاهِيمَ هَذَا الْحَدِيثَ *

٣٦٢١. حَدَّثَنَا أَبُو كُرَيْبٍ وَمُحَمَّدُ بْنُ عُبَيْدٍ الْمُحَارِبِيُّ قَالَا: أَخْبَرَنَا يَحْيَى بْنُ زَكَرِيَّا بْنِ أَبِي زَائِدَةَ عَنْ أَبِيهِ عَنْ خَالِدِ بْنِ سَلَمَةَ عَنِ الْبَهِيِّ عَنْ عُرْوَةَ عَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ: **كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَذْكُرُ اللَّهَ عَلَى كُلِّ أَحْيَانِهِ.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ. لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ حَدِيثِ يَحْيَى بْنِ زَكَرِيَّا بْنِ أَبِي زَائِدَةَ. وَالْبَهِيُّ اسْمُهُ عَبْدُ اللَّهِ *

9. O tome da će dova muslimana biti uslišana

3618. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe; kaže: Obavijestio nas je Ibn Lehi'a prenijevši od Ebu Zubejra, a on od Džabira koji je kazao: Čuo sam

---

[780] Iz ovoga se hadisa da zaključiti da je musliman dužan izbjegavati sijela u kojima se vode prazni i besposleni razgovori, odnosno sijela na kojima se ne spominje i ne veliča Allah i ne donosi salavat na Njegova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem. Prisustvo u takvim sijelima za njega može biti takav nedostatak da bude uzrokom da mu Allah ne oprosti grijehe.

[781] Bilježi ga i Ebu Davud u *Sunenu.*

Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, kada kaže: **"Neće se niko od vas obratiti dovom, a da mu Allah neće dati ono što je tražio, ili će od njega, srazmjerno tome, otkloniti nesreću[782], naravno, ukoliko u dovi ne bude molio za grijeh ili za prekid rodbinske veze."**[783] O ovoj temi preneseni su hadisi i od Ebu Seida i Ubadea b. Samita.

3619. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Merzuk; kaže: Obavijestio nas je Ubejd b. Vakid; kaže: Nas je obavijestio Seid b. Atijje el-Lejsi[784] prenijevši od Šehra b. Havšeba, a on od Ebu Hurejrea, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Ko želi da mu Allah usliša dovu kad je u nevolji i brizi, neka puno upućuje dove kad je u dobru i blagostanju."** Ovaj hadis je hasenun-garibun.[785]

3620. ISPRIČAO NAM JE Jahja b. Habib b. Arebi; kaže: Obavijestio nas je Musa b. Ibrahim b. Kesir el-Ensari i kazao: Čuo sam Talhu b. Hiraša kada je rekao: Čuo sam Džabira b. Abdullaha kada veli: Čuo sam Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, kada je kazao: **Najvredniji zikr je** (izgovor) ***La ilahe illellah*, a najvrednija dova je *El-hamdulillah*[786]."**

Ovaj hadis je hasenun-garibun.[787] Poznat nam je samo preko Musaa b. Ibrahima. I Ali b. El-Medini i drugi su ovaj hadis prenijeli od Musaa b. Ibrahima.

3621. ISPRIČALI SU NAM Ebu Kurejb i Muhammed b. Ubejd el-Muharibi i kazali: Obavijestio nas je Jahja b. Zekerijja b. Ebu Zaide prenijevši od svoga oca, on od Halida b. Selemea[788], on od El-Behijja, on od Urvea, a on od Aiše, koja je kazala: **"Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, spominjao je Allaha u svakom času."**[789]

---

782 Bilježi Ahmed b. Hanbel u *Musnedu* od Ebu Seida da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "Neće niko od vas uputiti dovu ne moleći u njoj za grijeh ili prekid rodbinskih veza, a da mu Allah neće dati jedno od troje: Ili će mu je ubrzo uslišati, ili će njeno uslišanje odgoditi za Budući svijet ili će od njega otkloniti nesreću srazmjerno onome što je u njoj molio."

783 Da bi dova nekome bila primljena onaj ko upućuje dovu mora ispuniti nekoliko ključnih uvjeta: 1) da dovu upućuje skrušeno i ponizno, 2) da u dovi ne moli za grijeh ili prekid rodbinskih veza, 3) da njegova opskrba, hrana i odjeća, ne budu haram, i 4) da ne požuruje sa njenim uslišanjem.

784 Seid b. Atijje el-Lejsi Ebu Seleme prenosilac je hadisa koga su hadiski učenjaci ocijenili ocjenom dovoljan (makbul). Pripadao je šestoj generaciji.

785 Bilježi ga i Hakim u *Mustedreku* i kaže da je vjerodostojan.

786 Učenje *Fatihe.*

787 Bilježe ga i En-Nesai i Ibn Madže u *Sunenima*, Ibn Hibban u *Sahihu* i Hakim u *Mustedreku*. Hakim kaže da je to vjerodostojan hadis.

788 Halid b. Seleme b. As b. Hišam b. Mugire el-Mahzumi el-Kufi, poznatiji kao El-Fafa, iskren je prenosilac hadisa. Porijeklom je Medinelija. Sumnja se da je murdži'a. Pripadao je petoj generaciji.

789 El-Mubarekfori kaže: to znači da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, stalno spominjao Allaha i kad bi hodao, i kad bi stajao, i kad bi sjedio, i kad bi ležao, i kad bi bio čist, i kad bi bio džunub i sl. Ne bi ga spominjao samo u vrijeme obavljanja fizioloških nuždi i u vrijeme spolnog odnosa sa ženama. Mekruh je, po mišljenju učenjaka, u ove tri siutacije nazivati selam i odgovarati na njega, i nakon kihanja izgovarati riječi: *El-*

Ovaj hadis je hasenun-garibun.[790] Poznat nam je samo preko Jahjaa b. Zekerijjaa b. Ebu Zaidea. El-Behijj se zvao Abdullah.

١٠. بَاب مَا جَاءَ أَنَّ الدَّاعِيَ يَبْدَأُ بِنَفْسِهِ *

٣٦٢٢. حَدَّثَنَا نَصْرُ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ الْكُوفِيُّ أَخْبَرَنَا أَبُو قَطَنٍ عَنْ حَمْزَةَ الزَّيَّاتِ عَنْ أَبِي إِسْحَقَ عَنْ سَعِيدِ بْنِ جُبَيْرٍ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ عَنْ أُبَيِّ بْنِ كَعْبٍ: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ إِذَا ذَكَرَ أَحَدًا فَدَعَا لَهُ بَدَأَ بِنَفْسِهِ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ صَحِيحٌ. وَأَبُو قَطَنٍ اسْمُهُ عَمْرُو بْنُ الْهَيْثَمِ *

10. Onaj ko moli treba početi sa sobom

3622. ISPRIČAO NAM JE Nasr b. Ali el-Kufi; kaže: Obavijestio nas je Ebu Katan[791] prenijevši od Hamze ez-Zejjata[792], on od Ebu Ishaka, on od Seida b. Džubejra, on od Ibn Abbasa, a on od Ubeja b. Ka'ba: **"Kada bi Allahov Poslanik spomenuo nekoga i htio da se moli za njega, počinjao bi** (u dovi) **od sebe."**[793] Ovaj hadis je hasenun-garibun-sahihun.[794] Ebu Katan se zvao Amr b. Hejsem.

---

hamdulillah, ili nekome ko kihne reći: *Jerhamukellah*. Drugim riječima, mekruh je u ovim situacijama izgovariti bilo šta gdje se spominje Allahovo ime.

[790] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*, Muslim u *Sahihu* i Ebu Davud i Ibn Madže u *Sunenima*.

[791] Ebu Hatan Amr b. Hejsem b. Katan el-Kat'i el-Basri pouzdan je prenosilac hadisa. Pripadao je devetoj generaciji. Umro je oko 200. godine po Hidžri.

[792] Hamza b. Habib ez-Zejjat el-Kari Ebu Imare el-Kufi et-Tejmi bio je iskren prenosilac hadisa i pobožan čovjek, ali je prilikom prenošenja hadisa pravio previde. Slovio je kao vrstan poznavalac kiraeta u vremenu u kome je živio.

[793] U predaji koju je zabilježio Muslim u *Sahihu* u vezi sa Musaom i Hidrom stoji: "Kada bi Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, spomenuo nekog od vjerovjesnika i htio da se za njega moli, počeo bi od sebe." Mnoge predaje, pak, ukazuju na to da on nije počinjao u dovi od sebe kada bi se molio za nekoga ko nije vjerovjesnik. Tako on u jednoj predaji kaže: "Da se Allah smiluje Hadžeri: da je pustila Zemzem onako kako je provrio, bio bi izvor veoma obilan vodom." Ebu Hurejre kaže da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "Allahu, pomozi ga preko Džibrila!" misleći na Hassana b. Sabita.

[794] Bilježe ga i Ebu Davud i En-Nesai u *Sunenima,* Ibn Hibban u *Sahihu* i Hakim u *Mustedreku.*

١١. بَاب مَا جَاءَ فِي رَفْعِ الْأَيْدِي عِنْدَ الدُّعَاءِ *

٣٦٢٣. حَدَّثَنَا أَبُو مُوسَى مُحَمَّدُ بْنُ الْمُثَنَّى وَإِبْرَاهِيمُ بْنُ يَعْقُوبَ وَغَيْرُ وَاحِدٍ قَالُوا: أَخْبَرَنَا حَمَّادُ بْنُ عِيسَى الْجُهَنِيُّ عَنْ حَنْظَلَةَ بْنِ أَبِي سُفْيَانَ الْجُمَحِيِّ عَنْ سَالِمِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ عَنْ أَبِيهِ عَنْ عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ قَالَ: **كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا رَفَعَ يَدَيْهِ فِي الدُّعَاءِ لَمْ يَحُطَّهُمَا حَتَّى يَمْسَحَ بِهِمَا وَجْهَهُ. قَالَ مُحَمَّدُ بْنُ الْمُثَنَّى فِي حَدِيثِهِ: لَمْ يَرُدَّهُمَا حَتَّى يَمْسَحَ بِهِمَا وَجْهَهُ.** هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ. لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ حَدِيثِ حَمَّادِ بْنِ عِيسَى. وَقَدْ تَفَرَّدَ بِهِ وَهُوَ قَلِيلُ الْحَدِيثِ. وَقَدْ حَدَّثَ عَنْهُ النَّاسُ. وَحَنْظَلَةُ بْنُ أَبِي سُفْيَانَ الْجُمَحِيُّ ثِقَةٌ وَثَّقَهُ يَحْيَى بْنُ سَعِيدٍ الْقَطَّانُ *

11. O podizanju ruku prilikom dove

3623. ISPRIČALI SU NAM Ebu Musa Muhammed b. Musenna, Ibrahim b. Jakub i drugi, i kazali: Obavijestio nas je Hammad b. Isa el-Džuheni[795] prenijevši od Hanzale b. Ebu Sufjana el-Džumehija, on od Salima b. Abdullaha, on od svoga oca, a on od Omera b. Hattaba, koji je kazao: **"Kad bi Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, podigao ruke prilikom dove, ne bi ih spuštao dok njima ne bi potrao lice."**

Muhammed b. Musenna u hadisu koji je prenio kaže: "Ne bi ih vratio dok njima ne bi potrao lice." Ovaj hadis je garibun.[796] Poznat nam je samo preko Hammada b. Isaa, on ga je sam prenio, a spada među one prenosioce koji su prenijeli veoma malo hadisa. Od njega su ga prenijeli mnogi ljudi. Hanzala b. Ebu Sufjan el-Džumehi je pouzdan, prenosilac. Takvim ga smatra Jahja b. Seid el-Kattan.

١٢. بَاب مَا جَاءَ فِيمَنْ يَسْتَعْجِلُ فِي دُعَائِهِ *

٣٦٢٤. حَدَّثَنَا الْأَنْصَارِيُّ أَخْبَرَنَا مَعْنٌ أَخْبَرَنَا مَالِكٌ عَنِ ابْنِ شِهَابٍ عَنْ أَبِي عُبَيْدٍ مَوْلَى ابْنِ أَزْهَرَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: **يُسْتَجَابُ لِأَحَدِكُمْ مَا لَمْ يَعْجَلْ يَقُولُ: دَعَوْتُ فَلَمْ يُسْتَجَبْ لِي.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ. وَأَبُو عُبَيْدٍ اسْمُهُ سَعْدٌ وَهُوَ مَوْلَى عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ

[795] Hammad b. Isa el-Džuheni nadimak mu je Utopljenik Džuhfe, a dobio ga je nakon što se utopio u Džuhfi 208. godine po Hidžri. On je slab prenosilac hadisa. Slabim ga smatraju Ebu Davud, Ebu Hatim i Ed-Darekutni.

[796] U senedu ovog hadisa je Hammad b. Isa koji je, po ocjeni nekih učenjaka, slab prenosilac hadisa. Međutim, Ibn Hadžer el-Askalani u djelu *Bulugul-meram veli:* Mnogi slični hadisi koji su preneseni, jedan od njih je zabilježio Ebu Davud u *Sunenu* od Ibn Abbasa, uzdižu ga na rang hasen (dobrog) hadisa.

أَزْهَرَ، وَيُقَالُ مَوْلَى عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ عَوْفٍ. وَعَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ أَزْهَرَ هُوَ ابْنُ عَمِّ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ عَوْفٍ. وَفِي الْبَاب عَنْ أَنَسٍ *

12. O onome koji u dovi pužuruje uslišanje

3624. ISPRIČAO NAM JE El-Ensari; kaže: Obavijestio nas je Ma'n; kaže: Nas je obavijestio Malik prenijevši od Ibn Šihaba, on od Ebu Ubejda[797], Ibn Ezherova štićenika, on od Ebu Hurejrea, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, koji je kazao: **"Bit će primljena dova svakom od vas ukoliko ne požuruje njeno uslišanje, govoreći: Molio sam pa mi nije uslišano ".**[798]

Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[799] Ebu Ubejd se zvao Sa'd. On je štićenik Abdur-Rahmana b. Ezhera, neki kažu da je štićenik Abdur-Rahmana b. Avfa. O ovoj temi je hadis prenio i Enes.

١٣. بَاب مَا جَاءَ فِي الدُّعَاءِ إِذَا أَصْبَحَ وَإِذَا أَمْسَى *

٣٦٢٥. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ أَخْبَرَنَا أَبُو دَاوُدَ وهو الطيالسي أَخْبَرَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ أَبِي الزِّنَادِ عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَبَانَ بْنِ عُثْمَانَ قَالَ: سَمِعْتُ عُثْمَانَ بْنَ عَفَّانَ يَقُولُ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **مَا مِنْ عَبْدٍ يَقُولُ فِي صَبَاحِ كُلِّ يَوْمٍ وَمَسَاءِ كُلِّ لَيْلَةٍ بِسْمِ اللَّهِ الَّذِي لَا يَضُرُّ مَعَ اسْمِهِ شَيْءٌ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي السَّمَاءِ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ فَيَضُرَّهُ شَيْءٌ.** وَكَانَ أَبَانُ قَدْ أَصَابَهُ طَرَفُ فَالِجٍ فَجَعَلَ الرَّجُلُ يَنْظُرُ إِلَيْهِ. فَقَالَ لَهُ أَبَانُ: مَا تَنْظُرُ؟ أَمَا إِنَّ الْحَدِيثَ كَمَا حَدَّثْتُكَ وَلَكِنِّي لَمْ أَقُلْهُ يَوْمَئِذٍ لِيُمْضِيَ اللَّهُ عَلَيَّ قَدَرَهُ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ غَرِيبٌ *

٣٦٢٦. حَدَّثَنَا أَبُو سَعِيدٍ الْأَشَجُّ أَخْبَرَنَا عُقْبَةُ بْنُ خَالِدٍ عَنْ أَبِي سَعْدٍ سَعِيدِ بْنِ الْمَرْزُبَانِ عَنْ أَبِي سَلَمَةَ عَنْ ثَوْبَانَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **مَنْ قَالَ حِينَ يُمْسِي رَضِيتُ بِاللَّهِ رَبًّا وَبِالْإِسْلَامِ دِينًا وَبِمُحَمَّدٍ نَبِيًّا كَانَ حَقًّا عَلَى اللَّهِ أَنْ يُرْضِيَهُ.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ مِنْ هَذَا الْوَجْهِ *

٣٦٢٧. حَدَّثَنَا سُفْيَانُ بْنُ وَكِيعٍ أَخْبَرَنَا جَرِيرٌ عَنِ الْحَسَنِ بْنِ عُبَيْدِ اللَّهِ عَنْ إِبْرَاهِيمَ بْنِ سُوَيْدٍ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ يَزِيدَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ: **كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا أَمْسَى قَالَ: أَمْسَيْنَا وَأَمْسَى الْمُلْكُ لِلَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ.** أُرَاهُ قَالَ: **لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ**

---

797 Ebu Ubejd Sa'd b. Ubejd ez-Zuhri pouzdan je prenosilac hadisa. Pripadao je drugoj generaciji. Neki učenjaci smatraju da je on imao susret sa Vjerovjesnikom, sallallahu alejhi ve sellem.

798 To znači da će svaka dova za koju budu ispunjeni traženi uvjeti biti uslišana kod Allaha, dž.š., ukoliko se ne požuruje sa njenim uslišanjem.

799 Bilježe ga u *El-Kutubus-sitte,* svi osim -En-Nesai.

وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ. أَسْأَلُكَ خَيْرَ مَا فِي هَذِهِ اللَّيْلَةِ وَخَيْرَ مَا بَعْدَهَا وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ هَذِهِ اللَّيْلَةِ وَشَرِّ مَا بَعْدَهَا. وَأَعُوذُ بِكَ مِنَ الْكَسَلِ وَسُوءِ الْكِبَرِ. وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ عَذَابِ النَّارِ وَعَذَابِ الْقَبْرِ. وَإِذَا أَصْبَحَ قَالَ ذَلِكَ أَيْضًا: أَصْبَحْنَا وَأَصْبَحَ الْمُلْكُ لِلَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ. وَقَدْ رَوَاهُ شُعْبَةُ بِهَذَا الْإِسْنَادِ عَنِ ابْنِ مَسْعُودٍ وَلَمْ يَرْفَعْهُ *

٣٦٢٨. حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ حُجْرٍ أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ جَعْفَرٍ أَخْبَرَنَا سُهَيْلُ بْنُ أَبِي صَالِحٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُعَلِّمُ أَصْحَابَهُ يَقُولُ: إِذَا أَصْبَحَ أَحَدُكُمْ فَلْيَقُلِ: اللَّهُمَّ بِكَ أَصْبَحْنَا وَبِكَ أَمْسَيْنَا وَبِكَ نَحْيَا وَبِكَ نَمُوتُ وَإِلَيْكَ الْمَصِيرُ. وَإِذَا أَمْسَى فَلْيَقُلِ: اللَّهُمَّ بِكَ أَمْسَيْنَا وَبِكَ أَصْبَحْنَا وَبِكَ نَحْيَا وَبِكَ نَمُوتُ وَإِلَيْكَ النُّشُورُ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ*

13. O dovi koja se uči ujutro i uveče

3625. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Beššar; kaže: Obavijestio nas je Ebu Davud, a on je Et-Tajalisi; kaže: Nas je obavijestio Abdur-Rahman b. Ebu Zinad prenijevši od svoga oca, on od Ebana b. Osmana, koji je kazao: Čuo sam Osmana b. Affana kada veli da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Ni jednom robu, koji tri puta jutrom svakog dana i uveče svake noći, prouči: *Bismillahillezi la jedurru meas-smihi šej'un fil-erdi vela fis-semai ve huves-semiun alim*** (S imenom Allaha sa kojim ništa ne može nauditi ni na Zemlji ni na nebesima, On sve čuje i sve zna), **ništa mu neće moći nauditi."**

Jedan dan paraliza zahvati Ebanov ekstremitet, a neki čovjek poče buljiti u njega. Eban mu reče: Šta je, šta buljiš? Hadis glasi onako kako sam ti ga ispričao. Tog dana (kad mi se ovo desilo) ja onu dovu nisam ni proučio (valjda) da bi Allah nada mnom izvršio Svoju odredbu. Ovaj hadis je hasenun-garibun-sahihun.[800]

3626. ISPRIČAO NAM JE Ebu Seid el-Ešedž; kaže: Obavijestio nas je Ukbe b. Halid prenijevši od Ebu Sa'da Seida b. Murzubana[801], on od Ebu Selemea[802], a on od Sevbana, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Ko, kad omrkne, rekne: *Raditu billahi rabben ve bil islami dinen ve bi Muhammedin nebijjen*** (Zadovoljan sam da mi je

---

[800] Bilježe ga i Ebu Dvud, En-Nesai i Ibn Madže u *Sunenima*, Ibn Hibban u *Sahihu* i Hakim u *Mustedreku*.

[801] Ebu Sa'd Seid b. Murzuban el-Abesi el-Bekal el-Kufi el-A'ver slab je prenosilac hadisa i prevarant. Pripadao je petoj generaciji.

[802] Ebu Seleme b. Abdur-Rahman b. Avf ez-Zuhri el-Medeni; neki hadiski učenjaci kažu da se zvao Abdullah, a neki da se zvao Ismail. Spada među one prenosioce koji su prenijeli puno hadisa. Pouzdan je prenosilac hadisa. Pripadao je trećoj generaciji. Umro je 94. godine po Hidžri.

Alllah Gospodar, da mi je vjera islam i da mi je Muhammed vjerovjesnik), **zaslužio je da ga Allah učini zadovoljnim."** Ovaj hadis je, sa ovim senedom, hasenun-garibun.[803]

3627. ISPRIČAO NAM JE Sufjan b. Veki'; kaže: Obavijestio nas je Džerir[804] prenijevši od Hasana b. Ubejdullaha[805], on od Ibrahima b. Suvejda[806], on od Abdur-Rahmana b. Jezida[807], a on od Abdullaha, koji je kazao: **"Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, bi, kad bi nastupila večer, govorio:** ***Emsejna ve emsel-mulku lillahi vel-hamdu lillahi la ilahe illellahu vahdehu la šerike lehu,*** **mislim da je kazao,** ***lehul-mulku ve lehul-hamdu ve huve ala kulli šej'in kadir. Es'eluke hajre ma fi hazihil-lejleti ve hajre ma ba'deha ve euzu bike min šerri hazihil-lejleti ve šerri ma ba'deha ve euzu bike minel-keseli ve suil-kiberi ve euzu bike min azabin-nari ve azabil-kabri*** (Omrkli smo, a omrkla je i vlast Allahu, hvala Allahu, samo je Allah Jedini Bog, On nema suvlasnika, Njemu pripada sva vlast i hvala, On je nad svim moćan.Tražim od Tebe dobro ove noći i dobro nakon nje i utičem ti se od zla ove noći i zla nakon nje. Utječem Ti se od lijenosti i zle oholosti. Utječem Ti se od džehennemske vatre i kaburske patnje), **a kad bi osvanuo, govorio bi isto tako:** ***Asbahna ve asbehal-mulku lillahi vel-hamdu lillahi*** (Osvanuli smo i osvanula je vlast Allahu, hvala Allahu)." Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[808] Šu'be ga je sa ovim senedom prenio od Ibn Mes'uda, ali kao mevkuf hadis.

3628. ISPRIČAO NAM JE Ali b. Hudžr; kaže: Obavijestio nas je Abdullah b. Džafer[809]; kaže: Nas je obavijestio Suhejl b. Ebu Salih prenijevši od svoga oca, a on od Ebu Hurejrea, koji je kazao: **"Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, bi poučavao svoje ashabe. Govorio je: Kada neko od vas osvane, neka rekne:** ***Allahumme bike asbahna ve bike emsejna ve bike nahja ve bike nemutu ve ilejkel-mesiru*** (Allahu, s Tvojim imenom osvićemo i s Tvojim imenom omrkavamo, s Tvojim imenom živimo i s Tvojim imenom umiremo i Tebi se vraćamo), **a kada omrkne, neka rekne:** ***Allahumme bike emsejna ve bike asbahna ve bike nahja ve bike nemutu ve ilejken-nušur*** (Allahu, s Tvojim imenom omrkavamo i s Tvojim

---

[803] Bilježi ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*.

[804] Džerir b. Abdul-Hamid b. Kurt ed-Dubei el-Kufi pouzdan je prenosilac hadisa. Pred kraj života je činio previde prilikom prenošenja hadisa koje je pamtio. Umro je 188. godine po Hidžri. Bio je kadija u Reju.

[805] Hasan b. Ubejdullah b. Urve en-Nehai Ebu Urve el-Kufi pouzdan je i vrijedan prenosilac hadisa. Pripadao je šestoj generaciji.

[806] Ibrahim b. Suvejd en-Nehai pouzdan je prenosilac hadisa. Pripadao je šestoj generaciji. Nije potvrđeno da ga je En-Nesai smatrao slabim prenosiocem hadisa.

[807] Abdur-Rahman b. Jezid b. Kajs en-Nehai.

[808] Bilježe ga i Muslim u *Sahihu* i Ebu Davud i En-Nesai u *Sunenima*.

[809] Abdullah b. Džafer b. Nedžih es-Sa'di.

imenom osvićemo, s Tvojim imenom živimo i s Tvojim imenom umiremo, i Ti ćeš nas proživjeti)." Ovaj hadis je hasenun.[810]

١٤. بَاب مِنْهُ *

٣٦٢٩. حَدَّثَنَا مَحْمُودُ بْنُ غَيْلَانَ أَخْبَرَنَا أَبُو دَاوُدَ قَالَ: أَنْبَأَنَا شُعْبَةُ عَنْ يَعْلَى بْنِ عَطَاءٍ قَالَ: سَمِعْتُ عَمْرَو بْنَ عَاصِمٍ الثَّقَفِيَّ يُحَدِّثُ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ أَبُو بَكْرٍ: يَا رَسُولَ اللَّهِ مُرْنِي بِشَيْءٍ أَقُولُهُ إِذَا أَصْبَحْتُ وَإِذَا أَمْسَيْتُ. قَالَ: قُلِ اللَّهُمَّ عَالِمَ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ فَاطِرَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ رَبَّ كُلِّ شَيْءٍ وَمَلِيكَهُ. أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ أَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ نَفْسِي وَمِنْ شَرِّ الشَّيْطَانِ وَشِرْكِهِ. قَالَ: قُلْهُ إِذَا أَصْبَحْتَ وَإِذَا أَمْسَيْتَ وَإِذَا أَخَذْتَ مَضْجَعَكَ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

14. O istoj temi

3629. ISPRIČAO NAM JE Mahmud b. Gajlan; kaže: Obavijestio nas je Ebu Davud i kazao: Saopćio nam je Šu'be prenijevši od Ja'laa b. Ataa[811], koji je kazao: Čuo sam Amra b. Asima es-Sekafija[812] kada priča od Ebu Hurejrea, koji je kazao da je Ebu Bekr rekao: **"Allahov Poslaniče, pouči me onome što ću učiti ujutro i uveče! On reče: Reci: *Allahumme Alimel-gajbi veš-šehadeti fatires-semavati vel-Erdi Rabbe kulli šej'in ve Melikehu ešhedu en la ilahe illa Ente. Euzu bike min šerri nefsi ve min šerriš-šejtani ve širkihi*** (Allahu, Poznavaoče nevidljivog i vidljivog svijeta, Stvaraoče nebesa i Zemlje, Gospodaru i Posjedniče svega što postoji, svjedočim da Si samo Ti Bog. Utječem Ti se od zla moje duše, zla šejtana i onoga čemu se on klanja). **To uči, veli on, kad god osvaneš, kad god omrkneš i kad legneš da spavaš."** Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[813]

١٥. بَاب مِنْهُ *

٣٦٣٠. حَدَّثَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ حُرَيْثٍ أَخْبَرَنَا عَبْدُ الْعَزِيزِ بْنُ أَبِي حَازِمٍ عَنْ كَثِيرِ بْنِ زَيْدٍ عَنْ عُثْمَانَ بْنِ رَبِيعَةَ عَنْ شَدَّادِ بْنِ أَوْسٍ: أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لَهُ: أَلَا أَدُلُّكَ عَلَى سَيِّدِ الِاسْتِغْفَارِ؟ اللَّهُمَّ أَنْتَ رَبِّي لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ خَلَقْتَنِي وَأَنَا عَبْدُكَ وَأَنَا عَلَى عَهْدِكَ وَوَعْدِكَ مَا اسْتَطَعْتُ

---

[810] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*, Ebu Davud, En-Nesai i Ibn Madže u *Sunenima* i Ibn Hibban u *Sahihu*.

[811] Ja'la b. Ata el-Amiri et-Taifi.

[812] Amr b. Asim b. Sufjan b. Abdullah b. Rebi'a b. Haris es-sekafi el-Hidžazi pouzdan je prenosilac hadisa. Pripadao je trećoj generaciji.

[813] Bilježe ga i Ebu Davud, En-Nesai i Ed-Darimi u *Sunenima*, Ibn Hibban u *Sahihu* i Hakim u *Mustedreku*.

أَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ مَا صَنَعْتُ وَأَبُوءُ لَكَ بِنِعْمَتِكَ عَلَيَّ وَأَعْتَرِفُ بِذُنُوبِي فَاغْفِرْ لِي ذُنُوبِي إِنَّهُ لَا يَغْفِرُ الذُّنُوبَ إِلَّا أَنْتَ. لَا يَقُولُهَا أَحَدُكُمْ حِينَ يُمْسِي فَيَأْتِي عَلَيْهِ قَدَرٌ قَبْلَ أَنْ يُصْبِحَ إِلَّا وَجَبَتْ لَهُ الْجَنَّةُ. وَلَا يَقُولُهَا حِينَ يُصْبِحُ فَيَأْتِي عَلَيْهِ قَدَرٌ قَبْلَ أَنْ يُمْسِيَ إِلَّا وَجَبَتْ لَهُ الْجَنَّةُ.

وَفِي الْبَاب عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ وَابْنِ عُمَرَ وَابْنِ مَسْعُودٍ وَابْنِ أَبْزَى وَبُرَيْدَةَ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ مِنْ هَذَا الْوَجْهِ. وَعَبْدُ الْعَزِيزِ بْنُ أَبِي حَازِمٍ هُوَ ابْنُ أَبِي حَازِمٍ الزَّاهِدُ *

15. O istoj temi

3630. ISPRIČAO NAM JE Husejn b. Hurejs; kaže: Obavijestio nas je Abdul-Aziz b. Ebu Hazim prenijevši od Kesira b. Zejda[814], on od Osmana b. Rebi'a[815], a on od Šeddada b. Evsa da ga je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, upitao: **"Hoćeš li da te uputim na najbólji** (i na sveobuhvatniji) **vid traženja oprosta? To su riječi:** ***Allahumme Ente Rabbi la ilahe illa Ente halekteni ve ene abduke ve ene ala ahdike ve va'dike mesteta'tu, euzu bike min šerri ma sana'tu, ve ebu'u leke bini'metike alejje ve a'terifu bizunubi fagfirli zunubi innehu la jagfiruz-zunube illa Ente*** (Allahu, Ti si moj Gospodar, nema drugog Boga osim Tebe. Stvorio Si me i ja sam Tvoj rob. Izvršavam obavezu datu Tebi vjerujući u Tvoje obećanje, onoliko koliko mogu. Utječem Ti se od zla u onome što činim i zahvaljujem Ti na blagodatima prema meni. Priznajem svoje grijehe jer samo Ti praštaš grijehe). **Ko god bi od vas uveče izgovorio ove riječi pa mu, te noći prije svanuća, nastupila smrt, neminovno bi bio uveden u Džennet, i ko god bi od vas jutrom izgovorio ove riječi, pa mu tog dana prije smrknuća nastupila smrt, neminovno bi bio uveden u Džennet."**

O ovoj temi preneseni su hadisi i od Ebu Hurejrea, Ibn Omera, Ibn Mes'uda, Ibn Ebzeja i Burejdea. Ovaj hadis je sa ovim senedom hasenun-garibun.[816] Abdul-Aziz b. Ebu Hazim je, ustvari, Ibn Ebu Hazim pobožnjak.

١٦. بَاب مَا جَاءَ فِي الدُّعَاءِ إِذَا أَوَى إِلَى فِرَاشِهِ *

٣٦٣١. حَدَّثَنَا ابْنُ أَبِي عُمَرَ أَخْبَرَنَا سُفْيَانُ بْنُ عُيَيْنَةَ عَنْ أَبِي إِسْحَقَ الْهَمْدَانِيِّ عَنِ الْبَرَاءِ بْنِ عَازِبٍ: أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لَهُ: أَلَا أُعَلِّمُكَ كَلِمَاتٍ تَقُولُهَا إِذَا أَوَيْتَ إِلَى فِرَاشِكَ فَإِنْ

---

[814] Kesir b. Zejd el-Eslemi Ebu Muhammed el-Medeni iskren je prenosilac hadisa, ali je prilikom prenošenja hadisa griješio. Pripadao je sedmoj generaciji.

[815] Osman b. Rebi'a b. Abdullah b. Hudejr et-Tejmi el-Medeni prenosilac je hadisa koji, po ocjeni hadiskih učenjaka, zadovoljava (makbul). Pripadao je četvrtoj generaciji.

[816] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*, El-Buhari u *Sahihu* i En-Nesai u *Sunenu*.

متَّ مِنْ لَيْلَتِكَ متَّ عَلَى الْفِطْرَةِ وَإِنْ أَصْبَحْتَ أَصْبَحْتَ وَقَدْ أَصَبْتَ خَيْرًا؟ تَقُولُ: اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْلَمْتُ نَفْسِي إِلَيْكَ وَوَجَّهْتُ وَجْهِي إِلَيْكَ وَفَوَّضْتُ أَمْرِي إِلَيْكَ رَغْبَةً وَرَهْبَةً إِلَيْكَ وَأَلْجَأْتُ ظَهْرِي إِلَيْكَ لَا مَلْجَأَ وَلَا مَنْجَى مِنْكَ إِلَّا إِلَيْكَ. آمَنْتُ بِكِتَابِكَ الَّذِي أَنْزَلْتَ وَنَبِيِّكَ الَّذِي أَرْسَلْتَ. قَالَ الْبَرَاءُ: فَقُلْتُ وَبِرَسُولِكَ الَّذِي أَرْسَلْتَ. قَالَ: فَطَعَنَ بِيَدِهِ فِي صَدْرِي ثُمَّ قَالَ وَنَبِيِّكَ الَّذِي أَرْسَلْتَ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ غَرِيبٌ. وَفِي الْبَاب عَنْ رَافِعِ بْنِ خَدِيجٍ .وَقَدْ رُوِيَ مِنْ غَيْرِ وَجْهٍ عَنِ الْبَرَاءِ. وَرَوَاهُ مَنْصُورُ بْنُ الْمُعْتَمِرِ عَنْ سَعْدِ بْنِ عُبَيْدَةَ عَنِ الْبَرَاءِ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَحْوَهُ إِلَّا أَنَّهُ قَالَ: إِذَا أَوَيْتَ إِلَى فِرَاشِكَ وَأَنْتَ عَلَى وُضُوءٍ *

٣٦٣٢. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ أَخْبَرَنَا عُثْمَانُ بْنُ عُمَرَ أَخْبَرَنَا عَلِيُّ بْنُ الْمُبَارَكِ عَنْ يَحْيَى بْنِ أَبِي كَثِيرٍ عَنْ يَحْيَى بْنِ إِسْحَقَ ابْنِ أَخِي رَافِعِ بْنِ خَدِيجٍ عَنْ رَافِعِ بْنِ خَدِيجٍ: أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: إِذَا اضْطَجَعَ أَحَدُكُمْ عَلَى جَنْبِهِ الْأَيْمَنِ ثُمَّ قَالَ: اللَّهُمَّ أَسْلَمْتُ نَفْسِي إِلَيْكَ وَوَجَّهْتُ وَجْهِي إِلَيْكَ وَأَلْجَأْتُ ظَهْرِي إِلَيْكَ وَفَوَّضْتُ أَمْرِي إِلَيْكَ لَا مَلْجَأَ وَلَا مَنْجَى مِنْكَ إِلَّا إِلَيْكَ أُومِنُ بِكِتَابِكَ وَبِرَسُولِكَ. فَإِنْ مَاتَ مِنْ لَيْلَتِهِ دَخَلَ الْجَنَّةَ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ من هذا الوجه مِنْ حَدِيثِ رَافِعِ بْنِ خَدِيجٍ *

٣٦٣٣. حَدَّثَنَا إِسْحَقُ بْنُ مَنْصُورٍ أَخْبَرَنَا عَفَّانُ بْنُ مُسْلِمٍ ح أَخْبَرَنَا حَمَّادُ بْنُ سَلَمَةَ عَنْ ثَابِتٍ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ: أَنَّ رَسُولَ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ إِذَا أَوَى إِلَى فِرَاشِهِ قَالَ: الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَطْعَمَنَا وَسَقَانَا وَكَفَانَا وَآوَانَا فَكَمْ مِمَّنْ لَا كَافِيَ لَهُ وَلَا مُؤْوِيَ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ غَرِيبٌ *

16. O dovi koja se uči prilikom lijeganja u postelju

3631. ISPRIČAO NAM JE Ibn Ebu Omer; kaže: Obavijestio nas je Sufjan b. Ujejne prenijevši od Ebu Ishaka el-Hemdanija, a on od Beraa b. Aziba da mu je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, (jednom prilikom) rekao: **"Hoćeš li da te poučim riječima koje, ako ih izgovoriš prilikom lijeganja u postelju pa umreš te noći, umrijet ćeš u islamu, a ako osvaneš, osvanut ćeš sa mnogobrojnim sevapima? Reci:** ***Allahummme eslemtu nefsi ilejke ve vedždžehtu vedžhi ilejke ve fevvedtu emri ilejke ragbeten ve rehbeten ilejke ve eldže'tu zahri ilejke, la meldže'e vela mendžea minke illa ilejke. Amentu bikitabikellezi enzelte ve nebijjikellezi erselte*** (Allahu, predajem Ti se svojom dušom i okrećem prema Tebi lice svoje i prepuštam svoj slučaj Tebi žudeći za Tobom i strahujući od Tebe i pribjegavam Tebi, jer su i utočište i spas samo kod Tebe. Vjerujem u Tvoju Knjigu koju Si objavio i u Tvog Vjerovjesnika koga Si poslao) **- Bera kaže:**

Rekao sam – i u Tvog Poslanika koga si poslao**, on me, veli, rukom potapša po prsima i reče: Tvog Vjerovjesnika koga si poslao".**

Ovaj hadis je hasenun-sahihun-garibun. O ovoj temi prenesen je hadis i od Rafi'a b. Hadidža. Sa više seneda je prenesen od Beraa. Mensur b. Mu'temir ga je prenio od Sa'da b. Ubejdea, on od Beraa, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, isto kao u prethodnom hadisu, s tim što je on rekao: "Kada pod abdestom legneš u postelju".

3632. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Beššar; kaže: Obavijestio nas je Osman b. Omer[817]; kaže: Nas je obavijestio Ali b. Mubarek prenijevši od Jahjaa b. Ebu Kesira, on od Jahjaa b. Ishaka b. Ebu Rafi'a b. Hadidža, a on od Rafi' b. Hadidža, koji je kazao da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Kada neko od vas legne, neka legne na desnu stranu, a potom neka rekne:** ***Allahumme eslemtu nefsi ilejke ve vedždžehtu vedžhi ilejke ve eldže'tu zahri ilejke ve fevvedtu emri ilejke la meldže'e minke illa ilejke. Uminu bikitabike ve biresulike*** (Allahu, predajem Ti se svojom dušom i okrećem prema Tebi lice svoje i pribjegavam Tebi i prepuštam svoj slučaj Tebi, jer su i utočište i spas samo kod Tebe. Vjerujem u Tvoju Knjigu i u Tvoga Poslanika)**, ako umre te noći, ući će u Džennet."** Ovaj hadis je, sa ovim senedom preko Rafi'a b. Hadidža, hasenun-garibun.

3633. ISPRIČAO NAM JE Ishak b. Mensur; kaže: Obavijestio nas je Affan b. Muslim; kaže: Nas je obavijestio Hammad prenijevši od Sabita, a on od Enesa b. Malika: **"Kada bi Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, legao u postelju, rekao bi:** ***El-hamdu lillihillezi at'amena ve sekana ve kefana ve avana fe kem mimmen la kjafije lehu ve la mu'vije*** (Hvala Allahu koji nas je nahranio i napojio, zaštitio i opskrbio. Koliko je samo onih koji nemaju ni zaštitnika ni utočišta)." Ovaj hadis je hasenun-garibun-sahihun.[818]

١٧. بَاب مِنْهُ *

٣٦٣٤. حَدَّثَنَا صَالِحُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ أَخْبَرَنَا أَبُو مُعَاوِيَةَ عَنِ الْوَصَّافِيِّ عَنْ عَطِيَّةَ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: مَنْ قَالَ حِينَ يَأْوِي إِلَى فِرَاشِهِ أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ الْعَظِيمَ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيَّ الْقَيُّومَ وَأَتُوبُ إِلَيْهِ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ غَفَرَ اللَّهُ لَهُ ذُنُوبَهُ وَإِنْ كَانَتْ مِثْلَ زَبَدِ الْبَحْرِ. وَإِنْ كَانَتْ عَدَدَ وَرَقِ الشَّجَرِ. وَإِنْ كَانَتْ عَدَدَ رَمْلِ عَالِجٍ. وَإِنْ كَانَتْ عَدَدَ أَيَّامِ الدُّنْيَا. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ. لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ هَذَا الْوَجْهِ مِنْ حَدِيثِ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ الْوَلِيدِ الْوَصَّافِيِّ *

---

[817] Osman b. Omer el-Abdi el-Basri.

[818] Bilježe ga i Muslim u *Sahihu* i Ebu Davud i En-Nesai u *Sunenima*.

17. O istoj temi

3634. ISPRIČAO NAM JE Salih b. Abdullah[819]; kaže: Obavijestio nas je Ebu Muavija prenijevši od El-Vessafija, on od Atijjea[820], on od Ebu Seida, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, koji je kazao: **"Ko, kada legne u postelju, tri puta rekne: *Estagfirullahellezi La ilahe illa Huvel-hajjul-Kajjumu ve etubu ilejhi*** (Tražim oprost od Allaha - nema drugog Boga osim Njega - Živog i Vječnog i njemu se kajem), **Allah će mu oprostiti grijehe pa makar ih bilo poput morske pjene, poput lišća na drveću, poput pijeska u pješčanim brežuljcima i poput broja dunjalučkih dana."**

Ovaj hadis je hasenun-garibun. Poznat nam je samo ovim senedom preko Ubejdullaha b. Velida el-Vessafijja.

١٨ . بَاب مِنْهُ *

٣٦٣٥. حَدَّثَنَا ابْنُ أَبِي عُمَرَ أَخْبَرَنَا سُفْيَانُ عَنْ عَبْدِ الْمَلِكِ بْنِ عُمَيْرٍ عَنْ رِبْعِيِّ بْنِ حِرَاشٍ عَنْ حُذَيْفَةَ بْنِ الْيَمَانِ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ إِذَا أَرَادَ أَنْ يَنَامَ وَضَعَ يَدَهُ تَحْتَ رَأْسِهِ ثُمَّ قَالَ: **اللَّهُمَّ قِنِي عَذَابَكَ يَوْمَ تَجْمَعُ أَوْ تَبْعَثُ عِبَادَكَ.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

٣٦٣٦. حَدَّثَنَا أَبُو كُرَيْبٍ أَخْبَرَنَا إِسْحَقُ بْنُ مَنْصُورٍ عَنْ إِبْرَاهِيمَ بْنِ يُوسُفَ بْنِ أَبِي إِسْحَقَ عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَبِي إِسْحَقَ عَنْ أَبِي بُرْدَةَ عَنِ الْبَرَاءِ بْنِ عَازِبٍ قَالَ: **كَانَ رَسُولُ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَتَوَسَّدُ يَمِينَهُ عِنْدَ الْمَنَامِ ثُمَّ يَقُولُ: رَبِّ قِنِي عَذَابَكَ يَوْمَ تَبْعَثُ عِبَادَكَ.**

هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ مِنْ هَذَا الْوَجْهِ . وَرَوَى الثَّوْرِيُّ هَذَا الْحَدِيثَ عَنْ أَبِي إِسْحَقَ عَنِ الْبَرَاءِ لَمْ يَذْكُرْ بَيْنَهُمَا أَحَدًا. وَرَوَاه شُعْبَةُ عَنْ أَبِي إِسْحَقَ عَنْ أَبِي عُبَيْدَةَ وَرَجُلٌ آخَرَ عَنِ الْبَرَاءِ. وَرَوَاه إِسْرَائِيلُ عَنْ أَبِي إِسْحَقَ عَنْ عَبْدِ اللَّه بْنِ يَزِيدَ عَنِ الْبَرَاءِ وَعَنْ أَبِي إِسْحَقَ عَنْ أَبِي عُبَيْدَةَ عَنْ عَبْدِ اللَّه عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِثْلَهُ *

18. O istoj temi

3635. ISPRIČAO NAM JE Ibn Ebu Omer; kaže: Obavijestio nas je Sufjan prenijevši od Abdul-Melika b. Umejra, on od Rib'ijja b. Haraša, a on od Huzejfea b. Jemana: **"Kad bi Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem,**

---

[819] Salih b. Abdullah b. Zekran el-Bahili.

[820] Atijje b. Seid b. Džunade el-Avfi el-Džedeli Ebu Hasan el-Kufi iskren je prenosilac hadisa, ali je prilikom prenošenja hadisa puno griješio. Pripadao je trećoj generaciji. Bio je šiija sklon obmanama.

lijegao u postelju, stavio bi svoju ruku[821] **pod glavu, a onda rekao:** ***Allahumme kinni azabeke jevme tedžmeu ev teb'asu ibadeke*** (Allahu, sačuvaj me Tvoje kazne na dan kad iskupiš ili[822] proživiš Svoje robove)." Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[823]

3636. ISPRIČAO NAM JE Ebu Kurejb; kaže: Obavijestio nas je Ishak b. Mensur[824] prenijevši od Ibrahima b. Jusufa b. Ebu Ishaka, on od svoga oca, on od Ebu Ishaka[825], on od Ebu Burdea[826], a on od Beraa b. Aziba, koji je kazao: **"Kad bi Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, legao da spava, stavio bi desnu ruku pod glavu, a onda rekao:** ***Rabbi kinni azabeke jevme teb'asu ibadeke*** (Gospodaru, sačuvaj me Tvoje kazne na dan kada proživiš Svoje robove)."

Ovaj hadis je sa ovim senedom hasenun-garibun.[827] Es-Sevri je ovaj hadis prenio od Ebu Ishaka od Beraa, ne spomenuvši nikoga između njih dvojice. Šu'be ga je prenio od Ebu Ishaka od Ebu Ubejdea i još nekog čovjeka, a njih dvojica od Beraa. Israil ga je prenio od Ebu Ishaka on od Abdullaha b. Jezida, a on od Beraa i od Ebu Ishaka, on od Ubejdea, on od Abdullaha, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, slično prethodnom hadisu.

١٩. بَاب مِنْهُ *

٣٦٣٧. حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ أَخْبَرَنَا عَمْرُو بْنُ عَوْنٍ أَخْبَرَنَا خَالِدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ عَنْ سُهَيْلٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَأْمُرُنَا إِذَا أَخَذَ أَحَدُنَا مَضْجَعَهُ أَنْ يَقُولَ: اللَّهُمَّ رَبَّ السَّمَوَاتِ وَرَبَّ الْأَرَضِينَ وَرَبَّنَا وَرَبَّ كُلِّ شَيْءٍ وَفَالِقَ الْحَبِّ وَالنَّوَى وَمُنْزِلَ التَّوْرَاةِ وَالْإِنْجِيلِ وَالْقُرْآنِ أَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ كُلِّ ذِي شَرٍّ أَنْتَ آخِذٌ بِنَاصِيَتِهِ. أَنْتَ الْأَوَّلُ فَلَيْسَ قَبْلَكَ شَيْءٌ. وَأَنْتَ الْآخِرُ فَلَيْسَ بَعْدَكَ شَيْءٌ. وَالظَّاهِرُ فَلَيْسَ فَوْقَكَ شَيْءٌ. وَالْبَاطِنُ فَلَيْسَ دُونَكَ شَيْءٌ. اقْضِ عَنِّي الدَّيْنَ وَأَغْنِنِي مِنَ الْفَقْرِ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

[821] U predaji koju bilježi Ahmed b. Hanbel u *Musnedu* stoji: "stavio bi svoju desnu ruku pod glavu..."
[822] Ovdje je riječ o dilemi nekog od prenosilaca hadisa.
[823] Bilježi ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*.
[824] Ishak b. Mensur es-Seluli.
[825] Ebu Ishak es-Subej'i.
[826] Ebu Burde b. Ebu Musa el-Eš'ari.
[827] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu* i En-Nesai u *Sunenu*. Ibn Hadžer el-Askalani u djelu *Fethul-bari* smatra da mu je sened pouzdan.

19. O istoj temi

3637. ISPRIČAO NAM JE Abdullah b. Abdur-Rahman[828]; kaže: Obavijestio nas je Amr b. Avn[829]; kaže: Nas je obavijestio Halid b. Abdullah[830] prenijevši od Suhejla, on od svoga oca, a on od Ebu Hurejrea, koji je kazao: "**Preporučio nam je Allahov Poslanik, da, kada neko od nas legne u postelju da spava, rekne:** ***Allahumme Rabbes-semavati ve Rabbel-eredine ve Rabbena ve Rabbe kulli šej'in falikal-habbi ven-neva ve munezilet-Tevrati vel-Indžili vel-Kur'an. Euzu bike min šerri kulli zi šerrin Ente ahizun binasijetihi. Entel-Evvelu felejse kableke šej'un ve Entel-Ahiru felejse ba'deke šej'un ve-Zahiru felejse fevkake šej'un vel-Batinu felejse duneke šej'un, ikdi annid-dejne vagnini minel-fakri*** (Allahu, Gospodaru nebesa i Zemlje, naš Gospodaru i Gospodaru svega što postoji, Koji činiš da zrnje i koštice prokliju i Koji si objavio Tevrat, Zebur i Kur'an, utječem Ti se od zla svakog bića koje je u vlasti Tvojoj. Ti si Prvi i prije Tebe nije ništa postojalo, i Ti si Posljednji, sve će pomrijeti, samo ćeš Ti ostati, i Ti si Vidljivi, nema ništa očitije od Tebe, i Ti si Nevidljivi, osim Tebe ne postoji ništa drugo tako nevidljivo, pomozi mi da vratim dug i sačuvaj me siromaštva)**.**" Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[831]

٢٠. بَاب مِنْهُ *

٣٦٣٨. حَدَّثَنَا ابْنُ أَبِي عُمَرَ الْمَكِي أَخْبَرَنَا سُفْيَانُ عَنِ ابْنِ عَجْلَانَ عَنْ سَعِيدٍ الْمَقْبُرِيِّ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: إِذَا قَامَ أَحَدُكُمْ عَنْ فِرَاشِهِ ثُمَّ رَجَعَ إِلَيْهِ فَلْيَنْفُضْهُ بِصَنِفَةِ إِزَارِهِ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ فَإِنَّهُ لَا يَدْرِي مَا خَلَفَهُ عَلَيْهِ بَعْدُ فَإِذَا اضْطَجَعَ فَلْيَقُلْ: بِاسْمِكَ رَبِّي وَضَعْتُ جَنْبِي وَبِكَ أَرْفَعُهُ فَإِنْ أَمْسَكْتَ نَفْسِي فَارْحَمْهَا وَإِنْ أَرْسَلْتَهَا فَاحْفَظْهَا بِمَا تَحْفَظُ بِهِ عِبَادَكَ الصَّالِحِينَ. فَإِذَا اسْتَيْقَظَ فَلْيَقُلِ: الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي عَافَانِي فِي جَسَدِي وَرَدَّ عَلَيَّ رُوحِي وَأَذِنَ لِي بِذِكْرِهِ. وَفِي الْبَاب عَنْ جَابِرٍ وَعَائِشَةَ. و حَدِيثُ أَبِي هُرَيْرَةَ حَدِيثٌ حَسَنٌ *

20. O istoj temi

3638. ISPRIČAO NAM JE Ibn Ebu Omer el-Mekki; kaže: Obavijestio nas je Sufjan prenijevši od Ibn Adžlana, on od Seida el-Makburija, a on od Ebu Hurejrea, da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao:

---

[828] Abdullah b. Abdur-Rahman ed-Darimi.
[829] Avn b. Amr Ebu Osman el-Vasiti.
[830] Halid b. Abdullah el-Muzeni el-Vasiti.
[831] Bilježe ga i Muslim u *Sahihu*, i Ebu Davud, En-Nesai i Ibn Madže u *Sunenima*.

"Kada neko od vas ustane iz svoje postelje, potom se ponovo u nju vrati, neka je tri puta ispraši rubom svoga ogrtača jer ne zna, možda se poslije njega nešto u nju uvuklo.[832] **A kada legne, neka rekne:** ***Bismike Rabbi veda'tu dženbi ve Bike erfeuhu fein emsekte nefsi ferhamha ve in erselteha fahfezha bima tahfezu bihi ibadeke salihin*** (S Tvojim imenom, moj Gospodaru, spuštam svoj bok i s Tvojim imenom ga podižem. Ako zadržiš moju dušu[833], budi milostiv prema njoj, a ako je vratiš, pripazi je onako kako paziš Svoje dobre robove). **A kada se probudi, neka rekne:** ***El-Hamdu lillahillezi afani fi džesedi ve redde alejje ruhi ve ezine li bizikrihi*** (Hvala Allahu koji me učini zdravim, vrati mi moju dušu[834] i omogući mi da Ga (i dalje) spominjem)." O ovoj temi preneseni su hadisi i od Džabira i Aiše. Ebu Hurejreov hadis je hasenun.[835]

٢١. بَاب مَا جَاءَ فِيمَنْ يَقْرَأُ الْقُرْآنَ عِنْدَ الْمَنَامِ *

٣٦٣٩. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ أَخْبَرَنَا الْمُفَضَّلُ بْنُ فَضَالَةَ عَنْ عُقَيْلٍ عَنِ ابْنِ شِهَابٍ عَنْ عُرْوَةَ عَنْ عَائِشَةَ: أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ إِذَا أَوَى إِلَى فِرَاشِهِ كُلَّ لَيْلَةٍ جَمَعَ كَفَّيْهِ ثُمَّ نَفَثَ فِيهِمَا فَقَرَأَ فِيهِمَا قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ وَقُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ وَقُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ ثُمَّ يَمْسَحُ بِهِمَا مَا اسْتَطَاعَ مِنْ جَسَدِهِ يَبْدَأُ بِهِمَا عَلَى رَأْسِهِ وَوَجْهِهِ وَمَا أَقْبَلَ مِنْ جَسَدِهِ يَفْعَلُ ذَلِكَ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ صَحِيحٌ *

21. O onome koji pred spavanje prouči nešto iz Kur'ana

3639. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe; kaže: Obavijestio nas je Mufeddal b. Fedale[836] prenijevši od Ukajla[837], on od Ibn Šihaba, on od Urvea, a on od Aiše: **"Svake noći bi Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, kad legne u postelju, spojio šake i u njih proučio:** ***Kul huvallahu*** **ehad,** ***Kul euzu birabbil-felek*** **i** ***Kul euzu birabbin-nas*****, zatim bi huknuo u njih, a onda njima potrao onoliko koliko bi mogao od svoga tijela. Potiranje bi**

---

[832] Možda se, dok je on bio odsutan, u postelju uvukao kakav gmizavac. Naravno, ovo je bilo aktuelno u vrijeme kad se živjelo u primitivnim, od ćerpća ili zemlje napravljenim kućama kakvih i danas ima u Aziji i Africi.

[833] Dakle, ako me, dok spavam, usmrtiš, budi milostiv prema meni i mojoj duši, a ako me i dalje ostaviš u životu, sačuvaj me od griješenja onako kako čuvaš ostale Svoje iskrene robove.

[834] Učenjaci smatraju da duša prilikom spavanja djelimično napušta tijelo. Onome koga Allah želi na spavanju usmrtiti, On zadrži dušu, a onome koga želi i dalje ostaviti u životu ponovo mu je vrati u tijelo.

[835] Bilježe ga u *El-Kutubus-sitte* svi, osim Ibn Madžea.

[836] Mufeddal b. Fedale el-Masri Ebu Muavija el-Kutbani.

[837] Ukajl b. Halid b. Ukajl el-Ejli.

počinjao od glave i lica i nastavio dalje dokle može dohvatiti. Činio je to po tri puta." Ovaj hadis je hasenun-garibun-sahihun.[838]

٢٢. بَاب مِنْهُ *

٣٦٤٠. حَدَّثَنَا مَحْمُودُ بْنُ غَيْلَانَ أَخْبَرَنَا أَبُو دَاوُدَ قَالَ: أَنبأَنَا شُعْبَةُ عَنْ أَبِي إِسْحَقَ عَنْ رَجُلٍ عَنْ فَرْوَةَ بْنِ نَوْفَلٍ : **أَنَّهُ أَتَى النَّبِيَّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللَّه عَلِّمْنِي شَيْئًا أَقُولُهُ إِذَا أَوَيْتُ إِلَى فِرَاشِي. قَالَ: اقْرَأْ قُلْ يَا أَيُّهَا الْكَافِرُونَ فَإِنَّهَا بَرَاءَةٌ مِنَ الشِّرْكِ. قَالَ شُعْبَةُ: أَحْيَانًا يَقُولُ مَرَّةً وَأَحْيَانًا لَا يَقُولُهَا.**

٣٦٤١. حَدَّثَنَا مُوسَى بْنُ حِزَامٍ أَخْبَرَنَا يَحْيَى بْنُ آدَمَ عَنْ إِسْرَائِيلَ عَنْ أَبِي إِسْحَقَ عَنْ فَرْوَةَ بْنِ نَوْفَلٍ عَنْ أَبِيهِ أَنَّهُ أَتَى النَّبِيَّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ **فَذَكَرَ نَحْوَهُ بِمَعْنَاهُ**. وَهَذَا أَصَحُّ. وَرَوَى زُهَيْرٌ هَذَا الْحَدِيثَ عَنْ أَبِي إِسْحَقَ عَنْ فَرْوَةَ بْنِ نَوْفَلٍ عَنْ أَبِيهِ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَحْوَهُ, وَهَذَا أَشْبَهُ وَأَصَحُّ مِنْ حَدِيثِ شُعْبَةَ. قَدِ اضْطَرَبَ أَصْحَابُ أَبِي إِسْحَقَ فِي هَذَا الْحَدِيثِ. وَقَدْ رُوِيَ هَذَا الْحَدِيثُ مِنْ غَيْرِ هَذَا الْوَجْهِ. وَقَدْ رَوَاهُ عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ نَوْفَلٍ عَنْ أَبِيهِ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ . وَعَبْدُ الرَّحْمَنِ هُوَ أَخُو فَرْوَةَ بْنِ نَوْفَلٍ *

٣٦٤٢. حَدَّثَنَا هِشَامُ بْنُ يُونُسَ الْكُوفِيُّ أَخْبَرَنَا الْمُحَارِبِيُّ عَنْ لَيْثٍ عَنْ أَبِي الزُّبَيْرِ عَنْ جَابِرٍ قَالَ: **كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا يَنَامُ حَتَّى يَقْرَأَ ب تَنْزِيلُ السَّجْدَةِ وَتَبَارَكَ.**

وهَكَذَا رَوَى الثوري وَغَيْرُ وَاحِد هَذَا الْحَدِيثَ عَنْ لَيْثٍ عَنْ أَبِي الزُّبَيْرِ عَنْ جَابِرٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهم عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَحْوَهُ. وَرَوَى زُهَيْرٌ هَذَا الْحَدِيثَ عَنْ أَبِي الزُّبَيْرِ قَال: قُلْتُ لَهُ سَمِعْتَهُ مِنْ جَابِرٍ؟ قَالَ: لَمْ أَسْمَعْهُ مِنْ جَابِرٍ إِنَّمَا سَمِعْتُهُ مِنْ صَفْوَانَ أَوِ ابْنِ صَفْوَانَ. وَقَدْ رَوَى شَبَابَةُ عَنْ مُغِيرَةَ بْنِ مُسْلِمٍ عَنْ أَبِي الزُّبَيْرِ عَنْ جَابِرٍ نَحْوَ حَدِيثِ لَيْثٍ *

٣٦٤٣. حَدَّثَنَا صَالِحُ بْنُ عَبْدِ اللَّه أَخْبَرَنَا حَمَّادُ بْنُ زَيْدٍ عَنْ أَبِي لُبَابَةَ قَالَ: قَالَتْ عَائِشَةُ: **كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا يَنَامُ حَتَّى يَقْرَأَ الزُّمَرَ وَبَنِي إِسْرَائِيلَ.** أَخْبَرَنِي مُحَمَّدُ بْنُ إِسْمَعِيلَ قَالَ: أَبُو لُبَابَةَ هَذَا اسْمُهُ مَرْوَانُ مَوْلَى عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ زِيَادٍ, وَسَمِعَ مِنْ عَائِشَةَ سَمِعَ مِنْهُ حَمَّادُ بْنُ زَيْدٍ *

٣٦٤٤. حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ حُجْرٍ أَخْبَرَنَا بَقِيَّةُ بْنُ الْوَلِيدِ عَنْ بَحِيرِ بْنِ سَعْدٍ عَنْ خَالِدِ بْنِ مَعْدَانَ عَنْ عَبْدِ اللَّه بْنِ أَبِي بِلَالٍ عَنِ الْعِرْبَاضِ بْنِ سَارِيَةَ : **أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ لَا يَنَامُ حَتَّى يَقْرَأَ الْمُسَبِّحَاتِ وَيَقُولُ: فِيهَا آيَةٌ خَيْرٌ مِنْ أَلْفِ آيَةٍ.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ *

---

838 Bilježe ga u *El-Kutubus-sitte* svi, osim Ibn Madžea.

22. O istoj temi

3640. ISPRIČAO NAM JE Mahmud b. Gajlan; kaže: Obavijestio nas je Ebu Davud[839] i kazao: Saopćio nam je Šu'be prenijevši od Ebu Ishaka[840], on od nekog čovjeka, a on od Fervea b. Nevfela[841], da je došao Vjerovjesniku, sallallahu alejhi ve sellem, i rekao: **"Allahov Poslaniče, pouči me nečemu što ću proučiti kad legnem u postelju da spavam! On reče: Prouči *Kul ja ejjuhel-kjafirun* jer** (ta sura) **sadrži oslobođenje od širka."** Šu'be kaže: Nekada bi (Ebu Ishak) govorio *jednom*[842], a nekada ne bi.

3641. ISPRIČAO NAM JE Musa b. Hizam[843]; kaže: Obavijestio nas je Jahja b. Adem prenijevši od Israila, on od Ebu Ishaka, on od Fervea b. Nevfela, a on od svoga oca, da je došao Vjerovjesniku, sallallahu alejhi ve sellem, **spomenuo je, po značenju, slično prethodnom hadisu, i ovo je pouzdanije.**

Zuhejr je ovaj hadis prenio od Ishaka, on od Fervea b. Nevfela, on od svoga oca, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, slično prethodnom hadisu, i ovo je potpunije i pouzdanije od Šu'beova hadisa. Došlo je do izvjesnog kolebanja među Ebu Ishakovim učenicima prilikom prenošenja ovog hadisa. Ovaj hadis je prenesen i drugim senedom. Abdur-Rahman b. Nevfel ga je prenio od svoga oca, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, a Abdur-Rahman je brat Fervea b. Nevfela.

3642. ISPRIČAO NAM JE Hišam b. Junus el-Kufi; kaže: Obavijestio nas je El-Muharibi[844] prenijevši od Lejsa[845], on od Ebu Zubejra, a on od Džabira, koji je kazao: **"Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, ne bi zaspao dok ne bi proučio *Tenziles-Sedžde* i *Tebareke*."**[846]

Tako su Es-Sevri i drugi ovaj hadis prenijeli od Lejsa, on od Ebu Zubejra, on od Džabira, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, slično prethodnom hadisu. Zuhejr je ovaj hadis prenio od Ebu Zubejra, koji je kazao: Upitao sam ga: A jesi li ga ti čuo izravno od Džabira? On reče: Nisam ga čuo od Džabira nego sam ga čuo od Safvana ili od Ibn Safvana.

---

839 Ebu Davud et-Tajalisi.

840 Ebu Ishak es-Subej'i.

841 Ferve b. Nevfel el-Ešdžei; da li je on ashab ili nije, sporno je među učenjacima. Meritornije je mišljenje onih koji smatraju da mu je otac ashab, a da je on pripadao drugoj generaciji.

842 Nekad bi Ebu Ishak prilikom prenošenja ovog hadisa dodao riječ *jedanput* nakon Kul ja ejjuhel-kjafirun, rekavši: Prouči *Kul ja ejjuhel kjafirun* jednom, a nekada ne bi, samo bi kazao: Prouči *Kul ja ejju hel kjafirun.*

843 Musa b. Hizam Ebu Imran et-Tirmizi pouzdan je prenosilac i šeri'atski pravnik. Pripadao je jedanaestoj generaciji. Bio je veoma pobožan čovjek. Živio je u Belhu.

844 Abdur-Rahman b. Muhammed b. Zijad el-Muharibi.

845 Lejs b. Ebu Sulejm b. Zunlejm. Ime njegova oca je nepoznato. Pripadao je šestoj generaciji.

846 Sure: *Es-Sedžde* i *El-Mulk*.

Šebabe je prenio od Mugirea b. Muslima, on od Ebu Zubejra, a on od Džabira slično Lejsovu hadisu.

3643. ISPRIČAO NAM JE Salih b. Abdullah; kaže: Obavijestio nas je Hammad b. Zejd prenijevši od Ebu Lubabea, koji je kazao da je Aiša rekla: **"Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, ne bi zaspao dok ne bi proučio *Ez-Zumer* i *Benu Israil*".**[847]

Obavijestio me je Muhammed b. Ismail, rekavši: Ebu Lubabe se zvao Mervan, štićenik Abdur-Rahmana b. Zijada, on je slušao hadise od Aiše, a od njega ih je slušao Hammad b. Zejd.

3644. ISPRIČAO NAM JE Ali b. Hudžr; kaže: Obavijestio nas je Bekijje b. Velid prenijevši od Budžejra b. Sa'da, on od Halida b. Ma'dana, on od Abdullaha b. Ebu Bilala[848], a on od Irbada b. Sarijea, koji je rekao: **"Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, ne bi zaspao dok ne bi proučio *El-Musebbihat*[849]. On kaže: U njima je jedan ajet koji je bolji od hiljadu drugih ajeta[850]."** Ovaj hadis je hasenun-garibun.[851]

٢٣. بَاب مِنْهُ *

٣٦٤٥. حَدَّثَنَا مَحْمُودُ بْنُ غَيْلَانَ أَخْبَرَنَا أَبُو أَحْمَدَ الزُّبَيْرِيُّ أَخْبَرَنَا سُفْيَانُ عَنِ الْجُرَيْرِيِّ عَنْ أَبِي الْعَلَاءِ بْنِ الشِّخِّيرِ عَنْ رَجُلٍ مِنْ بَنِي حَنْظَلَةَ قَالَ: صَحِبْتُ شَدَّادَ بْنَ أَوْسٍ فِي سَفَرٍ فَقَالَ: أَلَا أُعَلِّمُكَ مَا كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُعَلِّمُنَا أَنْ نَقُولَ: اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الثَّبَاتَ فِي الْأَمْرِ وَأَسْأَلُكَ عَزِيمَةَ الرُّشْدِ وَأَسْأَلُكَ شُكْرَ نِعْمَتِكَ وَحُسْنَ عِبَادَتِكَ وَأَسْأَلُكَ لِسَانًا صَادِقًا وَقَلْبًا سَلِيمًا وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ مَا تَعْلَمُ وَأَسْأَلُكَ مِنْ خَيْرِ مَا تَعْلَمُ وَأَسْتَغْفِرُكَ مِمَّا تَعْلَمُ إِنَّكَ أَنْتَ عَلَّامُ الْغُيُوبِ. قَالَ وَكَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: مَا مِنْ مُسْلِمٍ يَأْخُذُ مَضْجَعَهُ يَقْرَأُ سُورَةً مِنْ كِتَابِ اللَّهِ إِلَّا وَكَّلَ اللَّهُ مَلَكًا فَلَا يَقْرَبُهُ شَيْءٌ يُؤْذِيهِ حَتَّى يَهُبَّ مَتَى هَبَّ. هَذَا حَدِيثٌ إِنَّمَا نَعْرِفُهُ مِنْ هَذَا الْوَجْهِ. وَأَبُو الْعَلَاءِ اسْمُهُ يَزِيدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الشِّخِّيرِ *

---

[847] Sure: *Ez-Zumer* i *El-Isra*.

[848] Abdullah b. Ebu Bilal el-Huzai eš-Šami prenosilac je hadisa koji, po mišljenju hadiskih učenjaka, zadovoljava (makbul). Pripadao je četvrtoj generaciji.

[849] To su one sure koje počinju riječima: *sebbeha, jusebbihu, subhane* i sl. To su sljedećih sedam sura: *El-Isra, El-Hadid, El-Hašr, Es-Saf, El-Džum'a, Et-Tegabun i El-A'la.*

[850] Neki učenjaci smatraju da je to 21. ajet sure *El-Hašr*: "Da ovaj Kur'an kakvom brdu objavimo, ti bi vidio kako je strahopoštovanja puno i kako bi se od straha pred Allahom raspalo. Takve primjere navodimo ljudima da bi razmislili." Ibn Kesir smatra da je to 3. ajet sure *El-Hadid*: "On je Prvi i Posljednji i Vidljivi i Nevidljivi; i On zna sve." Et-Tibi, pak, smatra da je taj ajet sakriven kao što je sakrivena noć Lejletul-kadr kako bi ljudi učili sve spomenute sure.

[851] Bilježe ga i Ebu Davud i El-Nesai u *Sunenima.*

23. O istoj temi

3645. ISPRIČAO NAM JE Mahmud b. Gajlan; kaže: Obavijestio nas je Ebu Ahmed ez-Zubejri; kaže: Nas je obavijestio Sufjan prenijevši od El-Džurejrija, on od Ebul-Alaa b. Šehira, a on od nekog čovjeka iz plemena Benu Hanzale, koji je kazao: Bio sam sa Šeddadom b. Evsom na jednom putovanju pa je rekao: **"Hoćeš li da te podučim onome čemu je nas podučio Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem? Podučio nas je da govorimo: *Allahumme inni es'elukes-sebate fil-emri ve es'eluke azimeter-rušdi ve es'eluke šukre ni'metike ve husne ibadetike ve es'eluke lisanen sadikan ve kalben selimen ve euzu bike min šerri ma ta'lemu ve es'eluke min hajri ma ta'lemu ve estagfiruke mimma ta'lemu inneke Ente allamul-gujub*** (Allahu, ja od Tebe tražim ustrajnost u vjeri i odlučnost u dobru i zahvalnost na Tvojim blagodatima i izvrsnost u ibadetu Tebi, i molim Te da mi podariš jezik koji govori samo istinu i zdravo srce, a utječem Ti se od zla koje samo Ti poznaješ, i molim dobro koje samo Ti poznaješ, i tražim oprost za grijehe koje samo Ti poznaš, jer samo Ti znaš sve tajne)**. Potom je, veli on, Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: Koji god musliman pred spavanje prouči** (makar jednu) **suru iz Ku'ana, Allah zaduži meleka da ga čuva tako da mu se ništa što bi ga moglo uznemiriti ne može približiti sve dok se ne probudi."**

Ovaj nam je hadis poznat samo sa ovim senedom.[852] Ebul-Ala zvao se Jezid b. Abdullah b. Šihhir.

٢٤. بَاب مَا جَاءَ فِي التَّسْبِيحِ وَالتَّكْبِيرِ وَالتَّحْمِيدِ عِنْدَ الْمَنَامِ *

٣٦٤٦. حَدَّثَنَا أَبُو الْخَطَّابِ زِيَادُ بْنُ يَحْيَى الْبَصْرِيُّ أَخْبَرَنَا أَزْهَرُ السَّمَّانُ عَنِ ابْنِ عَوْنٍ عَنِ ابْنِ سِيرِينَ عَنْ عَبِيدَةَ عَنْ عَلِيٍّ قَالَ: شَكَتْ إِلَيَّ فَاطِمَةُ مَجَلَ يَدَيْهَا مِنَ الطَّحِينِ فَقُلْتُ: لَوْ أَتَيْتِ أَبَاكِ فَسَأَلْتِه خَادِمًا؟ فَقَالَ: أَلَا أَدُلُّكُمَا عَلَى مَا هُوَ خَيْرٌ لَكُمَا مِنَ الْخَادِمِ؟ إِذَا أَخَذْتُمَا مَضْجَعَكُمَا تَقُولَانِ ثَلَاثًا وَثَلَاثِينَ وَثَلَاثًا وَثَلَاثِينَ وَأَرْبَعًا وَثَلَاثِينَ مِنْ تَحْمِيدٍ وَتَسْبِيحٍ وَتَكْبِيرٍ. وَفِي الْحَدِيثِ قِصَّةٌ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ مِنْ حَدِيثِ ابْنِ عَوْنٍ. وَقَدْ رُوِيَ هَذَا الْحَدِيثُ مِنْ غَيْرِ وَجْهٍ عَنْ عَلِيٍّ *

٣٦٤٧. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ يَحْيَى أَخْبَرَنَا أَزْهَرُ السَّمَّانُ عَنِ ابْنِ عَوْنٍ عَنْ مُحَمَّدٍ عَنْ عَبِيدَةَ عَنْ عَلِيٍّ قَالَ: جَاءَتْ فَاطِمَةُ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ تَشْكُو مَجْلًا بِيَدَيْهَا فَأَمَرَهَا بِالتَّسْبِيحِ وَالتَّكْبِيرِ وَالتَّحْمِيدِ *

[852] Bilježi ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*.

24. O izgovoru riječi: *Subhanallah, Allahu ekber i El-hamdulillah* prije spavanja

3646. ISPRIČAO NAM JE Ebul-Hattab Zijad b. Jahja el-Basri; kaže: Obavijestio nas je Ezher es-Semman prenijevši od Ibn Avna[853], on od Ibn Sirina, on od Abidea[854], a on od Alije, koji je kazao: **"Jednog dana mi se Fatima požali na žuljeve po rukama od mlinskog kamena.[855] Ja joj rekoh: Da si otišla ocu i zatražila od njega da ti dā služavku.** (Kad mu otiđe), **on je upita: Hoćete li da vas uputim na nešto što će za vas dvoje biti daleko bolje od služavke? Kad legnete u postelju da spavate, recite po trideset i tri puta *El-hamdulillah,* po trideset i tri puta *Subhanallah,* i po trideset i četiri puta *Allahu ekber*".**

Hadis sadrži poduže kazivanje.[856] Ovaj Ibn Avnov hadis je hasenun-garibun. Prenesen je sa više seneda od Alije.

3647. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Jahja; kaže: Obavijestio nas je Ezher es-Semman prenijevši od Ibn Avna, on od Muhammeda, on od Abidea, a on od Alije, koji je kazao: **"Otišla je Fatima Vjerovjesniku, sallallahu alejhi ve sellem, da mu se požali na žuljeve na rukama, a on joj preporuči izgovor riječi: *Subhanallah, Allahu ekber i El-hamdulillah".***

٢٥. بَاب مِنْهُ *

٣٦٤٨. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مَنِيعٍ أَخْبَرَنَا إِسْمَعِيلُ ابْنُ عُلَيَّةَ أَخْبَرَنَا عَطَاءُ بْنُ السَّائِبِ عَنْ أَبِيهِ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **خَلَّتَانِ لَا يُحْصِيهِمَا رَجُلٌ مُسْلِمٌ إِلَّا دَخَلَ الْجَنَّةَ. أَلَا وَهُمَا يَسِيرٌ وَمَنْ يَعْمَلُ بِهِمَا قَلِيلٌ. يُسَبِّحُ اللَّهَ فِي دُبُرِ كُلِّ صَلَاةٍ عَشْرًا وَيَحْمَدُهُ عَشْرًا وَيُكَبِّرُهُ عَشْرًا. قَالَ: فَأَنَا رَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَعْقِدُهَا بِيَدِهِ قَالَ فَتِلْكَ خَمْسُونَ وَمِائَةٌ بِاللِّسَانِ وَأَلْفٌ وَخَمْسُ مِائَةٍ فِي الْمِيزَانِ. وَإِذَا أَخَذْتَ مَضْجَعَكَ تُسَبِّحُهُ وَتُكَبِّرُهُ وَتَحْمَدُهُ مِائَةً فَتِلْكَ مِائَةٌ بِاللِّسَانِ وَأَلْفٌ فِي الْمِيزَانِ. فَأَيُّكُمْ يَعْمَلُ فِي الْيَوْمِ وَاللَّيْلَةِ أَلْفَيْنِ وَخَمْسَ مِائَةِ سَيِّئَةٍ؟ قَالُوا فَكَيْفَ لَا يُحْصِيهَا؟ قَالَ: يَأْتِي أَحَدَكُمُ الشَّيْطَانُ وَهُوَ فِي صَلَاتِهِ فَيَقُولُ: اذْكُرْ كَذَا اذْكُرْ كَذَا حَتَّى يَنْفَتِلَ فَلَعَلَّهُ لَا يَفْعَلُ. وَيَأْتِيهِ وَهُوَ فِي مَضْجَعِهِ فَلَا يَزَالُ يُنَوِّمُهُ حَتَّى يَنَامَ.**

---

[853] Abdullah b. Avn b. Ertiban.

[854] Abide b. Amr es-Selmani el-Muradi.

[855] Fatima je ručno okretala mlinski kamen da bi samljela žito i osigurala sebi brašno. Od toga su joj žuljevi poskakali po rukama. Ona se jednog dana požali mužu Aliji, a on joj preporuči da ode kod oca i od njega zatraži slugu da joj melje žito.

[856] El-Buhari i Muslim bilježe ovaj hadis u *Sahihima* u podužem obliku.

هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ. وَقَدْ رَوَى شُعْبَةُ وَالثَّوْرِيُّ عَنْ عَطَاءِ بْنِ السَّائِبِ هَـــذَا الْحَـــدِيثَ. وَرَوَى الْأَعْمَشُ هَذَا الْحَدِيثَ عَنْ عَطَاءِ ابْنِ السَّائِبِ مُخْتَصَرًا. وَفِي الْبَاب عَنْ زَيْدِ بْنِ ثَابِتٍ وَأَنَسٍ وَابْنِ عَبَّاسٍ *

٣٦٤٩. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ الْأَعْلَى الصنعاني أَخْبَرَنَا عَثَّامُ بْنُ عَلِيٍّ عَنِ الْأَعْمَشِ عَنْ عَطَاءِ بْنِ السَّائِبِ عَنْ أَبِيهِ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو قَالَ: **رَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَعْقِدُ التَّـــسْبِيحَ.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ مِنْ حَدِيثِ الْأَعْمَشِ *

٣٦٥٠. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ إِسْمَعِيلَ بْنِ سَمُرَةَ الْأَحْمَسِيُّ الْكُوفِيُّ أَخْبَرَنَا أَسْبَاطُ بْنُ مُحَمَّد أَخْبَرَنَا عَمْرُو بْنُ قَيْسٍ الْمُلَائِيُّ عَنِ الْحَكَمِ بْنِ عُتَيْبَةَ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ ابْنِ أَبِي لَيْلَى عَنْ كَعْبِ بْنِ عُجْـــرَةَ عَـــنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: **مُعَقِّبَاتٌ لَا يَخِيبُ قَائِلُهُنَّ يُسَبِّحُ اللَّهَ فِي دُبُرِ كُلِّ صَلَاةٍ ثَلَاثًا وَثَلَـــاثِينَ وَيَحْمَدُهُ ثَلَاثًا وَثَلَاثِينَ وَيُكَبِّرُهُ أَرْبَعًا وَثَلَاثِينَ.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ. وَعَمْرُو بْنُ قَيْسٍ الْمُلَائِيُّ ثِقَةٌ حَـــافِظٌ. وَرَوَى شُعْبَةُ هَذَا الْحَدِيثَ عَنِ الْحَكَمِ وَلَمْ يَرْفَعْهُ. وَرَوَاهُ مَنْصُورُ بْنُ الْمُعْتَمِرِ عَنِ الْحَكَمِ فَرَفَعَهُ *

25. O istoj temi

3648. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Meni'; kaže: Obavijestio nas je Ismail b. Ulejje; kaže: Nas je obavijestio Ata b. Saib prenijevši od svoga oca, a on od Abdullaha b. Amra, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Dvoje neće redovno prakticirati ni jedan musliman, a da neće ući u Džennet. To dvoje je lahko i za onoga ko to praktikuje neznatno: izgovaranje po deset puta iza svakog namaza *Subhanallah, El-hamdulliah* i *Allahu ekber*. Vidio sam, veli Abdullah, Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, kako ih** (desetice) **na prste svoje ruke broji, a onda reče: To je** (dnevno) **stotinu i pedeset na jeziku, a hiljadu i pet stotina na Vagi**[857]**; i kad legneš da spavaš da izgovoriš: *Subhanallah, El-hamdulillah* i *Allahu ekber*** (sveukupno) **stotinu puta, a to ti je stotinu na jeziku, a hiljadu na Vagi, pa ko od vas u jednom danu i noći može uraditi dvije hiljade i pet stotina ružnih djela?**[858] **Prisutni će na to: Kako to dosada ne prakticirasmo? On reče: Zato što šejtan dođe nekom od vas, dok je u namazu, i rekne: Sjeti se toga, sjeti se onoga, i sve tako dok ne završi namaz, tako možda od toga ništa ne izgovori. Također, kad neko legne da spava, on mu dođe i uspavljuje ga sve dotle dok ga ne uspava".**

---

[857] Zato što se svako dobro djelo nagrađuje deseterostruko.

[858] Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, je to upitao vođen logikom da svako dobro djelo poništava jedno hrđavo djelo kao što Uzvišeni Allah u suri *Hud*, u 114. ajetu, kaže: "I obavljaj namaz početkom i krajem dana, i u prvim časovima noći! Dobra djela zaista poništavaju hrđava! To je pouka za one koji pouku žele".

Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[859] Prenijeli su i Šu'be i Es-Sevri ovaj hadis od Ataa b. Saiba, a i El-A'meš, ali u nešto skraćenom obliku. O ovoj temi preneseni su hadisi i od Zejda b. Sabita, Enesa i Ibn Abbasa.

3649. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Abdul-A'la es-San'ani; kaže: Obavijestio nas je Gannam b. Ali prenijevši od A'meša, on od Ataa b. Saiba, on od svoga oca, a on od Abdullaha b. Amra, koji je kazao: **"Vidio sam Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, kako broji izgovorene riječi: *Subhanallah, El-hamdulillah i Allahu ekber.*"** Ovaj A'mešov hadis je hasenun-garibun.

3650. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Ismail b. Semure el-Ahmesi el-Kufi; kaže: Obavijestio nas je Esbat b. Muhammed; kaže: Nas je obavijestio Amr b. Kajs el-Mulai[860] prenijevši od Hakema b. Utejbea, on od Abdur-Rahmana b. Ebu Lejla, on od Ka'ba b. Udžrea, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, koji je kazao: **"Postoje riječi koje se izgovaraju poslije namaza. Svaki onaj koji poslije svakog namaza izgovori trideset i tri puta *Subhanallah*, trideset i tri puta *El-hamdulillah* i trideset i četirii puta *Allahu ekber* ne može propasti."**

Ovaj hadis je hasenun.[861] Amr b. Kajs el-Mulai je pouzdan prenosilac i hafiz hadisa. Šu'be je ovaj hadis prenio od Hakema kao mevkuf, dok ga je Mensur b. Mu'temir od Hakema prenio kao merfu' hadis.

٢٦. بَاب مَا جَاءَ فِي الدُّعَاءِ إِذَا انْتَبَهَ مِنَ اللَّيْلِ *

٣٦٥١. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ الْعَزِيزِ بْنِ أَبِي رِزْمَةَ أَخْبَرَنَا الْوَلِيدُ بْنُ مُسْلِمٍ أَخْبَرَنَا الْأَوْزَاعِيُّ حَدَّثَنِي عُمَيْرُ بْنُ هَانِئٍ قَالَ: حَدَّثَنِي جُنَادَةُ بْنُ أَبِي أُمَيَّةَ قال: حَدَّثَنِي عُبَادَةُ بْنُ الصَّامِتِ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: مَنْ تَعَارَّ مِنَ اللَّيْلِ فَقَالَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ. وَسُبْحَانَ اللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّه وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ. ثُمَّ قَالَ: رَبِّ اغْفِرْ لِي أَوْ قَالَ ثُمَّ دَعَا اسْتُجِيبَ لَهُ. فَإِنْ عَزَمَ فَتَوَضَّأَ ثُمَّ صَلَّى قُبِلَتْ صَلَاتُهُ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ غَرِيبٌ *

٣٦٥٢. حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ حُجْرٍ أَخْبَرَنَا مَسْلَمَةُ بْنُ عَمْرٍو قَالَ: كَانَ عُمَيْرُ بْنُ هَانِئٍ يُصَلِّي كُلَّ يَوْمٍ أَلْفَ سَجْدَةٍ وَيُسَبِّحُ مِائَةَ أَلْفِ تَسْبِيحَةٍ *

---

[859] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*, El-Buhari u djelu *Edebul-mufred*, te Ebu Davud, En-Nesai i Ibn Madže u *Sunenima*. Ibn Hibban smatra da je ovaj hadis vjerodostojan.

[860] Amr b. Kajs el-Mulai Ebu Abdullah el-Kufi pouzdan je i precizan prenosilac hadisa i pobožan čovjek. Pripadao je šestoj generaciji.

[861] Bilježe ga i Muslim u *Sahihu* i En-Nesai u *Sunenu*.

26. O dovi koja se uči nakon buđenja noću

3651. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Abdul-Aziz b. Ebu Rizme[862]; kaže: Obavijestio nas je Velid b. Muslim[863]; kaže: Nas je obavijestio El-Evzai; kaže: Ispričao mi je Umejr b. Hani'[864] i kazao: Ispričao mi je Džunade b. Ebu Umejje[865] i kazao: Ispričao mi je Ubade b. Samit prenijevši da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Ko, probudivši se noću, rekne: *La ilahe illellahu vahdehu la šerike leh, lehul-mulku ve lehul-hamdu ve huve ala kulli šej'in kadir*** (Nema drugog Boga osim Allaha, On nema druga i Njemu pripada vlast i zahvala, On je nad svim moćan) **i *Subhanallahi vel-Hamdu lillahi ve la ilahe illellahu vallahu ekber vela havle vala kuvvete illa billah*** (Slava i zahvala pripada Allahu, nema drugog Boga osim Allaha, Allah je najveći, nema moći i snage osim u Allaha), **a potom rekne: Allahu, oprosti mi, ili je kazao[866]: a potom uputi dovu bit će mu uslišano. Ukoliko se, pak, odluči i uzme abdest, a potom klanja namaz, bit će mu primljen."** Ovaj hadis je hasenun-sahihun-garibun.[867]

3652. ISPRIČAO NAM JE Ali b. Hudžr; kaže: Obavijestio nas je Mesleme b. Amr[868] i kazao: **"Umejr b. Hani' bi svakog dana klanjao po hiljadu rekjata i izgovorio po stotinu hiljada riječi veličanja** (tespiha)**."**

٢٧. بَاب مِنْهُ *

٣٦٥٣. حَدَّثَنَا إِسْحَقُ بْنُ مَنْصُورٍ أَخْبَرَنَا النَّضْرُ بْنُ شُمَيْلٍ وَوَهْبُ بْنُ جَرِيرٍ وَأَبُو عَامِرٍ الْعَقَدِيُّ وَعَبْدُ الصَّمَدِ بْنُ عَبْدِ الْوَارِثِ قَالُوا: أَخْبَرَنَا هِشَامٌ الدَّسْتُوَائِيُّ عَنْ يَحْيَى بْنِ أَبِي كَثِيرٍ عَنْ أَبِي سَلَمَةَ قَالَ: حَدَّثَنِي رَبِيعَةُ بْنُ كَعْبٍ الْأَسْلَمِيُّ قَالَ: **كُنْتُ أَبِيتُ عِنْدَ بَابِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَأُعْطِيهِ** وَضُوءَهُ فَأَسْمَعُهُ الْهَوِيَّ مِنَ اللَّيْلِ يَقُولُ: سَمِعَ اللَّهُ لِمَنْ حَمِدَهُ. وَأَسْمَعُهُ الْهَوِيَّ مِنَ اللَّيْلِ يَقُولُ: الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

---

[862] Muhammed b. Abdul-Aziz b. Ebu Rizme Gazvan Ebu Amr el-Mirvezi pouzdan je prenosilac hadisa. Pripadao je desetoj generaciji.

[863] Velid b. Muslim el-Kureši ed-Dimeški.

[864] Umejr b. Hani' el-Anesi Ebu Velid ed-Dimeški ed-Darani pouzdan je prenosilac hadisa. Pripadao je četvrtoj generaciji.

[865] Džunade b. Ebu Umejje el-Ezdi Ebu Abdullah eš-Šami. Ebu Umejje zvao se Kesir. Hadiski učenjacu imaju oprečna mišljenje o tome da li je Ebu Džunade ashab ili tabi'in. Većina njih smatra da je on ashab, dok El-Idžli smatra da je on tabi'in i da je kao prenosilac hadisa pouzdan.

[866] Ovdje je riječ o dilemi Velida b. Muslima.

[867] Bilježe ga i El-Buhari u *Sahihu* i Ebu Davud, En-Nesai i Ibn Madže u *Sunenima*.

[868] Mesleme b. Amr eš-Šami Ebu Amr nedovoljno je poznat kao prenosilac hadisa. Pripadao je osmoj generaciji. Ibn Hibban ga je svrstao među pouzdane prenosioce hadisa.

27. O istoj temi

3653. ISPRIČAO NAM JE Ishak b. Mensur[869]; kaže: Obavijestili su nas Nadr b. Šumejl, Vehb b. Džerir, Ebu Amir el-Afedi i Abdus-Samed b. Abdul-Varis i kazali: Obavijestio nas je Hišam ed-Destevai prenijevši od Jahjaa b. Ebu Kesira, a on od Ebu Selemea[870], koji je kazao: Ispričao mi je Rebi'a b. Ka'b el-Eslemi[871] i rekao: **"Spavao sam ispred Vjerovjesnikovih, sallallahu alejhi ve sellem, vrata. Jedne večeri mu donesoh vodu za abdest i čuh kako dugo u noći izgovaraše: *Semiallahu limen hamideh*** (Čuo Allah onoga ko Mu zahvaljuje)**. Također ga čuh kako dugo u noći izgovaraše: *El-hamdulillahi rabbil-alemin*** (Hvala Allahu, Gospodaru svijetova)**"**. Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[872]

٢٨. بَاب مِنْهُ *

٣٦٥٤. حَدَّثَنَا عُمَرُ بْنُ إِسْمَعِيلَ بْنِ مُجَالِدِ بْنِ سَعِيدٍ الْهَمْدَانِيُّ أَخْبَرَنَا أَبِي عَنْ عَبْدِ الْمَلِكِ بْنِ عُمَيْرٍ عَنْ رِبْعِيٍّ عَنْ حُذَيْفَةَ بْنِ الْيَمَانِ: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ إِذَا أَرَادَ أَنْ يَنَامَ قَالَ: اللَّهُمَّ بِاسْمِكَ أَمُوتُ وَأَحْيَا. وَإِذَا اسْتَيْقَظَ قَالَ: الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَحْيَا نَفْسِي بَعْدَ مَا أَمَاتَهَا وَإِلَيْهِ النُّشُورُ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

28. O istoj temi

3654. ISPRIČAO NAM JE Omer b. Ismail b. Mudžalid b. Seid el-Hemdani[873]; kaže: Obavijestio nas je moj otac prenijevši od Abdul-Melika b. Umejra, on od Rib'ijja[874], a on od Huzejfe b. Jemana: **"Kad bi Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, htio da spava, rekao bi: *Allahume bismike emutu ve ahja*** (Allahu, s Tvojim imenom umirem i oživljavam)[875],

---

[869] Ishak b. Mensur b. Behram el-Kevsedž Ebu Jakub et-Temimi el-Mirvezi pouzdan je i siguran prenosilac hadisa. Pripadao je jedanaestoj generaciji.

[870] Ebu Seleme b. Abdur-Rahman b. Avf ez-Zuhri.

[871] Rebi'a b. Ka'b b. Malik el-Eslemi Ebu Firas el-Medeni je Vjerovjesnikov, sallallahu alejhi ve sellem, ashab. Jedan je od onih koji su živjeli na sofi.

[872] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu* i En-Nesai u *Sunenu*.

[873] Omer b. Ismail b. Mudžalid b. Seid el-Hemdani el-Kufi prenosilac je hadisa koga su hadiski učenjaci odbacivali. Pripadao je desetoj generaciji.

[874] Rib'ijj b. Hiraš Ebu Merjem el-Kufi pouzdan je prenosilac hadisa i pobožan čovjek. Spada među muhadremine, one koji su živjeli u Vjerovjesnikovo, sallallahu alejhi ve sellem, vrijeme, ali se sa njim nisu susreli.

[875] S Tvojim imenom tonem u san i s Tvojim imenom se ponovo budim. Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, je ovdje upotrijebio glagole umirem i oživljavam iz razloga što se duša u snu djelimično odvaja od tijela, a buđenjem se u njega ponovo vraća.

a kad bi se probudio, rekao bi: ***El-hamdulillahi llezi ahja nefsi ba'de ma emateha ve ilejhin-nušur*** (Hvala Allahu, Koji me je proživio nakon što me usmrtio i Njemu pripada proživljenje na Sudnjem danu)". Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[876]

٢٩. بَاب مَا جَاءَ مَا يَقُولُ إِذَا قَامَ مِنَ اللَّيْلِ إِلَى الصَّلَاةِ *

٣٦٥٥. حَدَّثَنَا الْأَنْصَارِيُّ أَخْبَرَنَا مَعْنٌ أَخْبَرَنَا مَالِكُ بْنُ أَنَسٍ عَنْ أَبِي الزُّبَيْرِ عَنْ طَاوُسٍ الْيَمَانِيِّ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَبَّاسٍ: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ إِذَا قَامَ إِلَى الصَّلَاةِ مِنْ جَوْفِ اللَّيْلِ يَقُولُ: اللَّهُمَّ لَكَ الْحَمْدُ أَنْتَ نُورُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ. وَلَكَ الْحَمْدُ أَنْتَ قَيَّامُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ. وَلَكَ الْحَمْدُ أَنْتَ رَبُّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَنْ فِيهِنَّ. أَنْتَ الْحَقُّ وَوَعْدُكَ الْحَقُّ وَلِقَاؤُكَ حَقٌّ وَالْجَنَّةُ حَقٌّ وَالنَّارُ حَقٌّ وَالسَّاعَةُ حَقٌّ. اللَّهُمَّ لَكَ أَسْلَمْتُ وَبِكَ آمَنْتُ وَعَلَيْكَ تَوَكَّلْتُ وَإِلَيْكَ أَنَبْتُ وَبِكَ خَاصَمْتُ وَإِلَيْكَ حَاكَمْتُ. فَاغْفِرْ لِي مَا قَدَّمْتُ وَمَا أَخَّرْتُ وَمَا أَسْرَرْتُ وَمَا أَعْلَنْتُ. أَنْتَ إِلَهِي لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ. وَقَدْ رُوِيَ مِنْ غَيْرِ وَجْهٍ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ *

29. O tome šta će reći osoba kad ustane radi noćnog namaza

3655. ISPRIČAO NAM JE El-Ensari; kaže: Obavijestio nas je Ma'n; kaže: Nas je obavijestio Malik b. Enes prenijevši od Ebu Zubejra, on od Tavus el-Jemanija, a on od Abdullaha b. Abbasa, koji je rekao: **"Kad bi Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, ustao noću radi namaza, rekao bi:** ***Allahumme lekel-hamdu ente nurus-semavati vel-erdi velekel-hamdu Ente kajjamus-semavati vel-erdi velekel-hamdu Ente Rabbus-semavati vel-erdi ve men fihinne. Entel-Hakku ve va'dukel-hakku ve likauke hakkun vel-Džennetu hakkun ven-naru hakkun ves-Sa'atu hakkun. Allahumme leke eslemtu ve bike amentu ve alejke tevekkeltu ve ilejke enebtu ve bike hasamtu ve ilejke hakemtu fagfirli ma kaddemtu vema ehhartu vema esrertu vema a'lentu. Ente ilahi la ilahe illa Ente*** (Allahu, Tebi hvala, Ti si svjetlo nebesa i Zemlje. Tebi hvala, Ti si Onaj koji održava nebesa i Zemlju. Tebi hvala, Ti si Gospodar nebesa i Zemlje i onoga što je na njima. Ti si istina, Tvoje obećanje je istina, susret sa Tobom je istina, Džennet je istina, Džehennem je istina i Sudnji dan je istina. Allahu, Tebi se predajem, u Tebe vjerujem, na Tebe se oslanjam, Tebi se vraćam, u

---

[876] Bilježe ga i El-Buhari u *Sahihu* i Ebu Davud, En-Nesai i Ibn Madže u *Sunenima* od Huzejfea b. Jemana dok ga Muslim u *Sahihu* bilježi senedom od Beraa b. Aziba. Iako je u senedu ovog hadisa Omer b. Ismail b. Mudžalid, koji je slab prenosilac hadisa, ovaj hadis je vjerodostojan jer su drugi senedi kojima je došao pouzdani.

ime Tebe se prepirem i Tebe jedinog za suca priznam. Oprosti mi grijehe koje sam ranije počinio i one koje sada činim, one koje sam tajno i one koje javno činim, Ti si moj Bog, drugog Boga osim Tebe nema)".

Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[877] Prenesen je sa više seneda preko Ibn Abbasa od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem.

٣٠. بَاب مِنْهُ *

٣٦٥٦. حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عِمْرَانَ بْنِ أَبِي لَيْلَى قَالَ: حَدَّثَنِي أَبِي قَالَ: حَدَّثَنِي ابْنُ أَبِي لَيْلَى عَنْ دَاوُدَ بْنِ عَلِيٍّ هُوَ ابْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَبَّاسٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ: سَمِعْتُ نَبِيَّ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ لَيْلَةً حِينَ فَرَغَ مِنْ صَلَاتِهِ: **اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ رَحْمَةً مِنْ عِنْدِكَ تَهْدِي بِهَا قَلْبِي, وَتَجْمَعُ بِهَا أَمْرِي, وَتَلُمُّ بِهَا شَعَثِي, وَتُصْلِحُ بِهَا غَائِبِي, وَتَرْفَعُ بِهَا شَاهِدِي, وَتُزَكِّي بِهَا عَمَلِي, وَتُلْهِمُنِي بِهَا رُشْدِي, وَتَرُدُّ بِهَا أُلْفَتِي, وَتَعْصِمُنِي بِهَا مِنْ كُلِّ سُوءٍ. اللَّهُمَّ أَعْطِنِي إِيمَانًا وَيَقِينًا لَيْسَ بَعْدَهُ كُفْرٌ. وَرَحْمَةً أَنَالُ بِهَا شَرَفَ كَرَامَتِكَ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ. اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الْفَوْزَ فِي الْقَضَاءِ وَنُزُلَ الشُّهَدَاءِ وَعَيْشَ السُّعَدَاءِ وَالنَّصْرَ عَلَى الْأَعْدَاءِ. اللَّهُمَّ إِنِّي أُنْزِلُ بِكَ حَاجَتِي وَإِنْ قَصُرَ رَأْيِي وَضَعُفَ عَمَلِي افْتَقَرْتُ إِلَى رَحْمَتِكَ. فَأَسْأَلُكَ يَا قَاضِيَ الْأُمُورِ وَيَا شَافِيَ الصُّدُورِ كَمَا تُجِيرُ بَيْنَ الْبُحُورِ أَنْ تُجِيرَنِي مِنْ عَذَابِ السَّعِيرِ وَمِنْ دَعْوَةِ الثُّبُورِ وَمِنْ فِتْنَةِ الْقُبُورِ. اللَّهُمَّ مَا قَصُرَ عَنْهُ رَأْيِي وَلَمْ تَبْلُغْهُ نِيَّتِي وَلَمْ تَبْلُغْهُ مَسْأَلَتِي مِنْ خَيْرٍ وَعَدْتَهُ أَحَدًا مِنْ خَلْقِكَ أَوْ خَيْرٍ أَنْتَ مُعْطِيهِ أَحَدًا مِنْ عِبَادِكَ. فَإِنِّي أَرْغَبُ إِلَيْكَ فِيهِ وَأَسْأَلُكَهُ بِرَحْمَتِكَ رَبَّ الْعَالَمِينَ. اللَّهُمَّ ذَا الْحَبْلِ الشَّدِيدِ وَالْأَمْرِ الرَّشِيدِ أَسْأَلُكَ الْأَمْنَ يَوْمَ الْوَعِيدِ وَالْجَنَّةَ يَوْمَ الْخُلُودِ مَعَ الْمُقَرَّبِينَ الشُّهُودِ الرُّكَّعِ السُّجُودِ الْمُوفِينَ بِالْعُهُودِ إِنَّكَ رَحِيمٌ وَدُودٌ وَأَنْتَ تَفْعَلُ مَا تُرِيدُ. اللَّهُمَّ اجْعَلْنَا هَادِينَ مُهْتَدِينَ غَيْرَ ضَالِّينَ وَلَا مُضِلِّينَ سِلْمًا لِأَوْلِيَائِكَ وَعَدُوًّا لِأَعْدَائِكَ نُحِبُّ بِحُبِّكَ مَنْ أَحَبَّكَ وَنُعَادِي بِعَدَاوَتِكَ مَنْ خَالَفَكَ. اللَّهُمَّ هَذَا الدُّعَاءُ وَعَلَيْكَ الْإِجَابَةُ وَهَذَا الْجُهْدُ وَعَلَيْكَ التُّكْلَانُ. اللَّهُمَّ اجْعَلْ لِي نُورًا فِي قَلْبِي وَنُورًا فِي قَبْرِي وَنُورًا مِنْ بَيْنِ يَدَيَّ وَنُورًا مِنْ خَلْفِي وَنُورًا عَنْ يَمِينِي وَنُورًا عَنْ شِمَالِي وَنُورًا مِنْ فَوْقِي وَنُورًا مِنْ تَحْتِي وَنُورًا فِي سَمْعِي وَنُورًا فِي بَصَرِي وَنُورًا فِي شَعْرِي وَنُورًا فِي بَشَرِي وَنُورًا فِي لَحْمِي وَنُورًا فِي دَمِي وَنُورًا فِي عِظَامِي. اللَّهُمَّ أَعْظِمْ لِي نُورًا وَأَعْطِنِي نُورًا وَاجْعَلْ لِي نُورًا. سُبْحَانَ الَّذِي تَعَطَّفَ الْعِزَّ وَقَالَ بِهِ سُبْحَانَ الَّذِي لَبِسَ الْمَجْدَ وَتَكَرَّمَ بِهِ. سُبْحَانَ الَّذِي لَا يَنْبَغِي التَّسْبِيحُ إِلَّا لَهُ. سُبْحَانَ ذِي الْفَضْلِ وَالنِّعَمِ. سُبْحَانَ ذِي الْمَجْدِ وَالْكَرَمِ. سُبْحَانَ ذِي الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ.** هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ لَا نَعْرِفُهُ مِثْلَ هَذَا مِنْ حَدِيثِ ابْنِ أَبِي لَيْلَى إِلَّا مِنْ هَذَا الْوَجْهِ. وَقَدْ رَوَى

[877] Bilježe ga i El-Buhari i Muslim u *Sahihima* i En-Nesai i Ibn Madže u *Sunenima*.

شُعْبَةُ وَسُفْيَانُ الثَّوْرِيُّ عَنْ سَلَمَةَ بْنِ كُهَيْلٍ عَنْ كُرَيْبٍ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بَعْضَ هَذَا الْحَدِيثِ وَلَمْ يَذْكُرْهُ بِطُولِهِ *

30. O istoj temi

3656. ISPRIČAO NAM JE Abdullah b. Abdur-Rahman[878]; kaže: Obavijestio nas je Muhammed b. Imran b. Ebu Lejla[879] i kazao: Ispričao mi je moj otac[880] i kazao: Ispričao mi je Ibn Ebu Lejla[881] prenijevši od Davuda b. Alija, a on je Ibn Abdullah b. Abbas, on od svoga oca[882], a on od njegova djeda Ibn Abbasa, koji je kazao: **"Čuo sam Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, kad se noću probudio iz sna radi namaza, kako izgovara:** ***Allahumme inni es'eluke rahmeten min indike tehdi biha kalbi ve tedžmeu biha emri ve telummu biha šeasi ve tuslihu biha gaibi ve terfeu biha šahidi ve tuzekki biha ameli ve tulhimuni biha rušdi ve teruddu biha ulfeti ve ta'simuni biha min kulli suin. Allahumme a'tini imanen ve jekinen lejse ba'dehu kufrun ve rahmeten enalu biha šerefe kerametike fid-dun'ja vel-ahire. Allahumme inni es'elukel-fevze fil-kadai ve nuzuleš-šuhedai ve ajšes-suadai ven-nasre alel-a'dai. Allahumme inni unzilu bike hadžeti ve in kassare re'ji ve daufe ameli iftekartu ila rahmetike fes'eluke ja kadijel-umuri ve ja šafijes-suduri kema tudžiru bejnel-buhuri en tudžireni min azabis-seiri ve min da'vetis-suburi ve min fitnetilkuburi. Allahumme ma kassare anhu re'ji ve lem teblughu nijjeti ve lem teblughu mes'eleti min hajrin veadtehu ehaden min halkike ev hajrin Ente mu'tihi ehaden min ibadike feinni ergabu ilejke fihi ve es'elukehu birahmetike Rabbel-alemin. Allahumme zel habliš-šedidi vel-emrir-rešidi es'elukel-emne jevmel-veidi vel-Džennete jevmel-huludi meal-mukarrebineš-šuhudir-rukkeis-sudžudil-mufine bil-uhudi inneke Rahimun Vedudun ve inneke tef'alu ma turidu. Allahumme-dž'alna hadine muhtedine gajre dalline ve la mudilline selmen lievlijaike ve aduvven lia'daike nuhibbu bihubike men ehabbeke ve nuadi biadavetike men halefeke. Allahumme hazed-duau ve alejkel-idžabetu ve hazel-džuhdu ve alejket-tuklanu. Allahumme-dž'al li nuren fi kalbi ve nuren fi kabri ve nuren min bejni jedejje ve nuren min halfi ve nuren an jemini ve nuren an šimali ve nuren***

---

[878] Abdullah b. Abdur-Rahman ed-Darimi.

[879] Muhammed b. Imran b. Muhammed b. Abdur-Rahman b. Ebu Lejla el-Ensari Ebu Abdur-Rahman el-Kufi iskren je prenosilac hadisa. Pripadao je desetoj generaciji.

[880] Imran b. Muhammed b. Abdur-Rahman b. Ebu Lejla. On je, po ocjeni hadiskih učenjaka, prenosilac koji zadovoljava (makbul). Pripadao je osmoj generaciji.

[881] Ibn Ebu Lejla je Muhammed b. Abdur-Rahman b. Ebu Lejla el-Ensari el-Kufi iskren je prenosilac hadisa, ali je veoma loše pamtio. Pripadao je sedmoj generaciji.

[882] Alija b. Abdullaha b. Abbasa el-Hašimija. On je bio pouzdan prenosilac hadisa i pobožan čovjek. Pripadao je trećoj generaciji.

min fevki ve nuren min tahti ve nuren fi sem'i ve nuren fi besari ve nuren fi ša'ri ve nuren fi bešeri ve nuren fi lahmi ve nuren fi demi ve nuren fi izami. Allahumme a'zim li nuren ve A'tini nuren vedž'al li nuren. Subhanellezi teattafel-izze ve kale bihi. Subhanellezi lebisel-medžde ve tekerreme bihi. Subhanellezi la jenbegit-tesbihu illa lehu. Subhane zil-fadli ven-niami. Subhane zil-medždi vel-keremi. Subhane zil-dželali vel-ikram (Allahu, molim Te za milost kojom ćeš uputiti moje srce, objediniti moje aktivnosti, popraviti moje stanje, popraviti, kod mene, ono skriveno, podići na viši stepen ono javno, uvećati moje djelo, inspirisati moju spoznaju, povratiti mi intimnost i sačuvati me od svega ružnog. Allahu, podari mi takvo vjerovanje i uvjerenje nakon čega više ne može biti nevjerništva i milost kojom ću postići kod Tebe ugled i na ovome i na budućem svijetu. Allahu, tražim od Tebe ljubaznost prilikom suđenja, deredžu šehida, život sretnika i pobjedu nad neprijateljem. Allahu, ja te molim, ispuni mi želje, bez obzira na ograničenost mojih shvatanja i manjkavost mojih aktivnosti. Prijeko mi je potrebna Tvoja milost. Molim Te, Sudijo (svih) sporova, o, Liječniče (svih) srca, da onako kako si postavio branu među morima postaviš branu između mene i džehennemske patnje, mene i prizivanja propasti i mene i kaburskog iskušenja. Allahu, ja Te molim za ono dobro koje nisam uspio da spoznam, koje nije obuhvatio moj nijjet i moja dova, a koje si obećao nekim Svojim stvorenjima, ili dobro koje ćeš podariti nekim Svojim robovima a kome težim, podari mi ga, Gospodaru svjetova, Tvojom milošću. Allahu, Vlasniče Kur'ana i Ispravne riječi, tražim od Tebe sigurnost na Obećanom danu i Džennet kao vječito boravište sa onima koji su Ti bliski, koji će gledati u svoga Gospodara, koji su mnogo vremena na sedždi provodili i koji su svoje obaveze izvršavali. Uistinu si Ti samilostan, pun ljubavi i činiš šta hoćeš. Allahu, učini da budemo od onih koji usmjeravaju na Pravi Put i koji su upućeni, a nemoj da budemo oni koji su zalutali i koji druge zabluđuju. Učini me pomirljivim prema Tvojim prijateljima, a neprijateljski raspoloženim prema Tvojim neprijateljima. Učini da budemo oni koji u ime Tebe vole one koji Tebe vole, a u ime Tebe preziru one koji Tebe ne vole i koji Ti protivriječe. Allahu, evo ja upućujem dovu, a na Tebi je hoćeš li je uslišati, ja se trudim, a na Tebi je potvrda toga. Allahu, podari svjetlo u moje srce, u moj kabur ispred mene, iza mene s moje desne strane, s moje lijeve strane, iznad mene, ispod mene, u moj sluh, u moj vid, u moju kosu, u moju kožu, u moje meso, u moju krv i moje kosti. Allahu, uvećaj mi svjetlo, podari mi ga i učini me svijetlim. Neka je slavljen Onaj koji je snažan i koji to voli! Neka je slavljen Onaj koji je darežljiv i koji to traži od Svojih robova! Neka je slavljen Onaj koji je jedini dostojan slave! Neka je slavljen Onaj koji obasipa robove dobrotom i blagodatima! Neka je slavljen onaj koji posjeduje ugled i plemenitost! Neka je slavljen Uzvišeni i Plemeniti)".

Ovaj hadis je garibun.[883] U ovoj i sličnoj formi nam je poznat samo preko Ibn Ebu Lejle. Šu'be i Sufjan es-Sevri su prenijeli od Selemea b. Kuhejla, on od Kurejba, on od Ibn Abbasa, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, dio ovog hadisa, a nisu ga prenijeli u cijelosti.

٣١. بَاب مَا جَاءَ فِي الدُّعَاءِ عِنْدَ افْتِتَاحِ الصَّلَاةِ بِاللَّيْلِ *

٣٦٥٧. حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ مُوسَى وَغَيْرُ وَاحِدٍ قَالُوا: أَخْبَرَنَا عُمَرُ بْنُ يُونُسَ أَخْبَرَنَا عِكْرِمَةُ بْنُ عَمَّارٍ أَخْبَرَنَا يَحْيَى بْنُ أَبِي كَثِيرٍ قَالَ: حَدَّثَنِي أَبُو سَلَمَةَ قَالَ: سَأَلْتُ عَائِشَةَ بِأَيِّ شَيْءٍ كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَفْتَتِحُ صَلَاتَهُ إِذَا قَامَ مِنَ اللَّيْلِ؟ قَالَتْ: كَانَ إِذَا قَامَ مِنَ اللَّيْلِ افْتَتَحَ صَلَاتَهُ فَقَالَ: اللَّهُمَّ رَبَّ جِبْرِيلَ وَمِيكَائِيلَ وَإِسْرَافِيلَ فَاطِرَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ عَالِمَ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ أَنْتَ تَحْكُمُ بَيْنَ عِبَادِكَ فِيمَا كَانُوا فِيهِ يَخْتَلِفُونَ. اهْدِنِي لِمَا اخْتُلِفَ فِيهِ مِنَ الْحَقِّ بِإِذْنِكَ إِنَّكَ تَهْدِي مَنْ تَشَاءُ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ *

31. O dovi prilikom stupanja u noćni namaz

3657. ISPRIČALI SU NAM Jahja b. Musa[884] i drugi i kazali: Obavijestio nas je Omer b. Junus; kaže: Nas je obavijestio Ikrime b. Ammar; kaže: Nas je obavijestio Jahja b. Ebu Kesir i kazao: Ispričao mi je Ebu Seleme[885] rekavši: **"Upitao sam Aišu: Čime bi Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, počinjao namaz kad bi ustao noću? Ona odgovori: Kad bi ustao noću, on bi počinjao namaz riječima: *Allahumme Rabbe Džibrile ve Mikaile ve Israfile Fatires-semavati vel-erdi alimel-gajbi veš-šehadeti Ente tahkumu bejne ibadike fima kanu fihi jahtelifun. Ihdini limehtulife fihi minel-hakki bi'iznike inneke ala siratin-mustekim*** (Allahu, Gospodaru Džibrila, Mikaila i Israfila; Stvoritelju nebesa i Zemlje, Poznavaoče nevidljivog i vidljivog svijeta, Ti ćeš presuditi Tvojim robovima u onome u čemu su se razišli, uputi me na istinu o kojoj se razilaze s Tvojim dopuštenjem, jer Ti si Taj koji upućuje na Pravi Put)". Ovaj hadis je hasenun-garibun.[886]

---

[883] Bilježe ga i Et-Taberani u *El-Mu'džemul-kebiru* i El-Bejheki u *Sunenu.*

[884] Jahja b. Musa el-Belhi nadimak mu je Hatt, porijeklom iz Kufe. On je bio pouzdan prenosilac hadisa. Pripadao je desetoj generaciji.

[885] Ebu Seleme b. Abdur-Rahman b. Avf ez-Zuhri el-Medeni neki vele da mu je ime Abdullah, a neki da mu je ime Ismail. Pouzdan je prenosilac hadisa. Spada među prenosioce koji su prenijeli puno hadisa. Pripadao je trećoj generaciji.

[886] Bilježe ga Muslim i Ibn Hibban u *Sahihima*, te Ebu Davud, En-Nesai i Ibn Madže u *Sunenima.*

٣٢. بَاب منْهُ *

٣٦٥٨. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْد الْمَلك بْنِ أَبِي الشَّوَارِب أَخْبَرَنَا يُوسُفُ بْنُ الْمَاجشُون قَالَ: أَخْبَرَنِي أَبِي عَنْ عَبْد الرَّحْمَنِ الْأَعْرَجِ عَنْ عُبَيْد اللَّه بْنِ أَبِي رَافعٍ عَنْ عَليٍّ ابْنِ أَبِي طَالب: **أَنَّ رَسُولَ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْه وَسَلَّمَ كَانَ إذَا قَامَ إلَى الصَّلَاة قَالَ: وَجَّهْتُ وَجْهِيَ للَّذي فَطَرَ السَّمَوَات وَالْأَرْضَ حَنيفًا وَمَا أَنَا منَ الْمُشْرِكينَ. إنَّ صَلَاتي وَنُسُكي وَمَحْيَايَ وَمَمَاتي للَّه رَبِّ الْعَالَمينَ لَا شَرِيكَ لَهُ وَبذَلكَ أُمرْتُ وَأَنَا منَ الْمُسْلمينَ. اللَّهُمَّ أَنْتَ الْمَلكُ لَا إلَهَ إلَّا أَنْتَ. أَنْتَ رَبِّي وَأَنَا عَبْدُكَ ظَلَمْتُ نَفْسي وَاعْتَرَفْتُ بذَنْبِي فَاغْفرْ لي ذُنُوبِي جَميعًا إنَّهُ لَا يَغْفرُ الذُّنُوبَ إلَّا أَنْتَ. وَاهْدني لأَحْسَنِ الْأَخْلَاق لَا يَهْدي لأَحْسَنهَا إلَّا أَنْتَ. وَاصْرفْ عَنِّي سَيِّئَهَا إنَّهُ لَا يَصْرفُ عَنِّي سَيِّئَهَا إلَّا أَنْتَ. آمَنْتُ بكَ تَبَارَكْتَ وَتَعَالَيْتَ أَسْتَغْفرُكَ وَأَتُوبُ إلَيْكَ. فَإذَا رَكَعَ قَالَ: اللَّهُمَّ لَكَ رَكَعْتُ وَبكَ آمَنْتُ وَلَكَ أَسْلَمْتُ. خَشَعَ لَكَ سَمْعي وَبَصَرِي وَمُخِّي وَعظَامي وَعَصَبِي. فَإذَا رَفَعَ رَأْسَهُ قَالَ: اللَّهُمَّ رَبَّنَا لَكَ الْحَمْدُ ملْءَ السَّمَوَات وَالْأَرَضينَ وَملْءَ مَا بَيْنَهُمَا وَملْءَ مَا شئْتَ منْ شَيْءٍ بَعْدُ. فَإذَا سَجَدَ قَالَ: اللَّهُمَّ لَكَ سَجَدْتُ وَبكَ آمَنْتُ وَلَكَ أَسْلَمْتُ. سَجَدَ وَجْهِيَ للَّذي خَلَقَهُ فَصَوَّرَهُ وَشَقَّ سَمْعَهُ وَبَصَرَهُ فَتَبَارَكَ اللَّهُ أَحْسَنُ الْخَالقينَ. ثُمَّ يَكُونُ آخرَ مَا يَقُولُ بَيْنَ التَّشَهُّد وَالسَّلَام: اللَّهُمَّ اغْفرْ لي مَا قَدَّمْتُ وَمَا أَخَّرْتُ وَمَا أَسْرَرْتُ وَمَا أَعْلَنْتُ وَمَا أَنْتَ أَعْلَمُ به منِّي. أَنْتَ الْمُقَدِّمُ وَأَنْتَ الْمُؤَخِّرُ لَا إلَهَ إلَّا أَنْتَ.** هَذَا حَديثٌ حَسَنٌ صَحيحٌ *

٣٦٥٩. حَدَّثَنَا الْحَسَنُ بْنُ عَليٍّ الْخَلَّالُ أَخْبَرَنَا أَبُو الْوَليد الطيالسي أَخْبَرَنَا عَبْدُ الْعَزيز بْنُ أَبِي سَلَمَةَ وَيُوسُفُ بْنُ الْمَاجشُون قَالَ عَبْدُ الْعَزيز: حَدَّثَني عَمِّي وَقَالَ يُوسُفُ: أَخْبَرَني أَبِي قال: حَدَّثَني الْأَعْرَجُ عَنْ عُبَيْد اللَّه بْنِ أَبِي رَافعٍ عَنْ عَليِّ بْنِ أَبِي طَالب: **أَنَّ رَسُولَ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْه وَسَلَّمَ كَانَ إذَا قَامَ إلَى الصَّلَاة قَالَ: وَجَّهْتُ وَجْهِيَ للَّذي فَطَرَ السَّمَوَات وَالْأَرْضَ حَنيفًا وَمَا أَنَا منَ الْمُشْرِكينَ. إنَّ صَلَاتي وَنُسُكي وَمَحْيَايَ وَمَمَاتي للَّه رَبِّ الْعَالَمينَ لَا شَرِيكَ لَهُ وَبذَلكَ أُمرْتُ وَأَنَا منَ الْمُسْلمينَ: اللَّهُمَّ أَنْتَ الْمَلكُ لَا إلَهَ إلَّا أَنْتَ. أَنْتَ رَبِّي وَأَنَا عَبْدُكَ ظَلَمْتُ نَفْسي وَاعْتَرَفْتُ بذَنْبِي فَاغْفرْ لي ذُنُوبِي جَميعًا إنَّهُ لَا يَغْفرُ الذُّنُوبَ إلَّا أَنْتَ. وَاهْدني لأَحْسَنِ الْأَخْلَاق لَا يَهْدي لأَحْسَنهَا إلَّا أَنْتَ. وَاصْرفْ عَنِّي سَيِّئَهَا لَا يَصْرفُ عَنِّي سَيِّئَهَا إلَّا أَنْتَ. لَبَّيْكَ وَسَعْدَيْكَ وَالْخَيْرُ كُلُّهُ في يَدَيْكَ. وَالشَّرُّ لَيْسَ إلَيْكَ. أَنَا بكَ وَإلَيْكَ تَبَارَكْتَ وَتَعَالَيْتَ أَسْتَغْفرُكَ وَأَتُوبُ إلَيْكَ. فَإذَا رَكَعَ قَالَ: اللَّهُمَّ لَكَ رَكَعْتُ وَبكَ آمَنْتُ وَلَكَ أَسْلَمْتُ خَشَعَ لَكَ سَمْعي وَبَصَرِي وَعظَامي وَعَصَبِي. فَإذَا رَفَعَ قَالَ: اللَّهُمَّ رَبَّنَا لَكَ الْحَمْدُ ملْءَ السَّمَاء وَملْءَ الْأَرْضِ وَملْءَ مَا بَيْنَهُمَا وَملْءَ مَا شئْتَ منْ شَيْءٍ بَعْدُ. فَإذَا سَجَدَ قَالَ: اللَّهُمَّ لَكَ سَجَدْتُ وَبكَ آمَنْتُ وَلَكَ أَسْلَمْتُ سَجَدَ وَجْهِي للَّذي خَلَقَهُ فَصَوَّرَهُ وَشَقَّ سَمْعَهُ**

وَبَصَرَهُ فَتَبَارَكَ اللَّهُ أَحْسَنُ الْخَالِقِينَ. ثُمَّ يَقُولُ مِنْ آخِرِ مَا يَقُولُ بَيْنَ التَّشَهُّدِ وَالتَّسْلِيمِ: اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي مَا قَدَّمْتُ وَمَا أَخَّرْتُ وَمَا أَسْرَرْتُ وَمَا أَعْلَنْتُ وَمَا أَسْرَفْتُ وَمَا أَنْتَ أَعْلَمُ بِهِ مِنِّي. أَنْتَ الْمُقَدِّمُ وَأَنْتَ الْمُؤَخِّرُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

٣٦٦٠. حَدَّثَنَا الْحَسَنُ بْنُ عَلِيٍّ الْخَلَّالُ أَخْبَرَنَا سُلَيْمَانُ بْنُ دَاوُدَ الْهَاشِمِيُّ أَخْبَرَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ أَبِي الزِّنَادِ عَنْ مُوسَى بْنِ عُقْبَةَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الْفَضْلِ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ الْأَعْرَجِ عَنْ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي رَافِعٍ عَنْ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ: عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ كَانَ إِذَا قَامَ إِلَى الصَّلَاةِ الْمَكْتُوبَةِ رَفَعَ يَدَيْهِ حَذْوَ مَنْكِبَيْهِ وَيَصْنَعُ ذَلِكَ إِذَا قَضَى قِرَاءَتَهُ وَأَرَادَ أَنْ يَرْكَعَ وَيَصْنَعُهُ إِذَا رَفَعَ رَأْسَهُ مِنَ الرُّكُوعِ وَلَا يَرْفَعُ يَدَيْهِ فِي شَيْءٍ مِنْ صَلَاتِهِ وَهُوَ قَاعِدٌ. فَإِذَا قَامَ مِنْ سَجْدَتَيْنِ رَفَعَ يَدَيْهِ كَذَلِكَ فَكَبَّرَ. وَيَقُولُ حِينَ يَفْتَتِحُ الصَّلَاةَ بَعْدَ التَّكْبِيرِ: وَجَّهْتُ وَجْهِيَ لِلَّذِي فَطَرَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ حَنِيفًا وَمَا أَنَا مِنَ الْمُشْرِكِينَ. إِنَّ صَلَاتِي وَنُسُكِي وَمَحْيَايَ وَمَمَاتِي لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ لَا شَرِيكَ لَهُ وَبِذَلِكَ أُمِرْتُ وَأَنَا مِنَ الْمُسْلِمِينَ. اللَّهُمَّ أَنْتَ الْمَلِكُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ سُبْحَانَكَ. أَنْتَ رَبِّي وَأَنَا عَبْدُكَ ظَلَمْتُ نَفْسِي وَاعْتَرَفْتُ بِذَنْبِي فَاغْفِرْ لِي ذُنُوبِي جَمِيعًا إِنَّهُ لَا يَغْفِرُ الذُّنُوبَ إِلَّا أَنْتَ. وَاهْدِنِي لِأَحْسَنِ الْأَخْلَاقِ لَا يَهْدِي لِأَحْسَنِهَا إِلَّا أَنْتَ. وَاصْرِفْ عَنِّي سَيِّئَهَا لَا يَصْرِفُ عَنِّي سَيِّئَهَا إِلَّا أَنْتَ. لَبَّيْكَ وَسَعْدَيْكَ وَأَنَا بِكَ وَإِلَيْكَ وَلَا مَنْجَا وَلَا مَلْجَأَ إِلَّا إِلَيْكَ أَسْتَغْفِرُكَ وَأَتُوبُ إِلَيْكَ. ثُمَّ يَقْرَأُ فَإِذَا رَكَعَ كَانَ كَلَامُهُ فِي رُكُوعِهِ أَنْ يَقُولَ: اللَّهُمَّ لَكَ رَكَعْتُ وَبِكَ آمَنْتُ وَلَكَ أَسْلَمْتُ وَأَنْتَ رَبِّي. خَشَعَ سَمْعِي وَبَصَرِي وَمُخِّي وَعَظْمِي لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ. فَإِذَا رَفَعَ رَأْسَهُ مِنَ الرُّكُوعِ قَالَ: سَمِعَ اللَّهُ لِمَنْ حَمِدَهُ ثُمَّ يُتْبِعُهَا: اللَّهُمَّ رَبَّنَا وَلَكَ الْحَمْدُ مِلْءَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمِلْءَ مَا شِئْتَ مِنْ شَيْءٍ بَعْدُ. فَإِذَا سَجَدَ قَالَ فِي سُجُودِهِ: اللَّهُمَّ لَكَ سَجَدْتُ وَبِكَ آمَنْتُ وَلَكَ أَسْلَمْتُ وَأَنْتَ رَبِّي. سَجَدَ وَجْهِي لِلَّذِي خَلَقَهُ وَشَقَّ سَمْعَهُ وَبَصَرَهُ تَبَارَكَ اللَّهُ أَحْسَنُ الْخَالِقِينَ. وَيَقُولُ عِنْدَ انْصِرَافِهِ مِنَ الصَّلَاةِ: اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي مَا قَدَّمْتُ وَمَا أَخَّرْتُ وَمَا أَسْرَرْتُ وَمَا أَعْلَنْتُ أَنْتَ إِلَهِي لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ.

هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ. وَالْعَمَلُ عَلَى هَذَا عِنْدَ الشَّافِعِيِّ وَبَعْضُ أَصْحَابِنَا. و قَالَ بَعْضُ أَهْلِ الْعِلْمِ مِنْ أَهْلِ الْكُوفَةِ وَغَيْرِهِمْ يَقُولُ: هَذَا فِي صَلَاةِ التَّطَوُّعِ وَلَا يَقُولُهُ فِي الْمَكْتُوبَةِ. سَمِعْت أَبَا إِسْمَعِيلَ يَعْنِي التِّرْمِذِيَّ يَقُولُ: سَمِعْتُ سُلَيْمَانَ بْنَ دَاوُدَ الْهَاشِمِيَّ يَقُولُ: وَذَكَرَ هَذَا الْحَدِيثَ فَقَالَ: هَذَا عِنْدَنَا مِثْلُ حَدِيثِ الزُّهْرِيِّ عَنْ سَالِمٍ عَنْ أَبِيهِ *

32. O istoj temi

3658. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Abdul-Melik b. Ebu Ševarib; kaže: Obavijestio nas je Jusuf b. Madžišun[887] i kazao: Obavijestio me je moj otac[888] prenijevši od Ebu Abdur-Rahmana el-A'redža, on od Ubejdullaha b. Ebu Rafi'a, a on od Alije b. Ebu Taliba: **"Kada bi Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, stupao u namaz, govorio bi:** ***Vedždžehtu vedžhi lillezi fetares-semavati vel-erda hanifen vema ene minel-mušrikin. Inne salati ve nusuki ve mahjaje ve memati lillahi Rabbil-alemin la šerike lehu ve bi zalike umirtu ve ene minel-muslimin. Allahumme entel-Meliku la ilahe illa Ente, Ente Rabbi ve ene abduke zalemtu nefsi va'tereftu bizenbi fagfirli zunubi džemian innehu la jagfiruz-zunube illa Ente. Vehdini liahsenil-ahlaki la jehdi liahseniha illa Ente. Vasrif anni sejjieha la jasrifu anni sejjieha illa Ente. Amentu bike tebarekte ve tealejte estagfiruke ve etubu ilejke*** (Ja okrećem lice svoje, kao pravi vjernik, prema Onome koji je nebesa i Zemlju stvorio, ja nisam od onih koji Njemu druge ravnim smatraju! Klanjanje moje, i obredi moji, i život moj, i smrt moja doista su posvećeni Allahu, Gospodaru svjetova, Koji nema saučesnika; to mi je naređeno i ja sam musliman. Allahu, Ti si vladar i samo si Ti Bog. Ti si moj Gospodar, a ja sam Tvoj rob. Ja sam sebi nasilje učinio i priznajem svoj grijeh pa mi oprosti sve moje grijehe, Ti jedini praštaš. Uputi me lijepom ponašanju, jer samo Ti upućuješ lijepom ponašanju, a otkloni od mene loše ponašanje, jer samo Ti možeš od mene otkloniti loše ponašanje. Ja vjerujem u Tebe, Ti si blagoslovljen i Uzvišen, od Tebe tražim oprost i Tebi se vraćam). **Kad bi otišao na ruku', govorio bi:** ***Allahumme leke reka'tu ve bike amentu ve leke eslemtu hašea leke sem'i ve besari ve muhhi ve azmi ve asabi*** (Allahu, Tebi molitvu obavljam, u Tebe vjerujem i Tebi se predajem. Skrušeni su i ponizni prema Tebi moj sluh, moj vid, moja pamet, moje kosti i moji živci). **Kada bi se dizao sa ruku'a, govorio bi:** ***Allahumme Rabbena lekel-hamdu mil'es-semavati vel-eredine ve ma bejnehuma ve mil-e ma ši'te min šej'in*** (Allahu, Gospodaru naš, neka Ti je takva hvala kojom bi se mogao ispuniti prostor nebesa i Zemlje, i prostor između njih, povrh toga i prostor koji Ti želiš). **Na sedždi bi govorio:** ***Allahumme leke sedžedtu ve bike amentu ve leke eslemtu. Sedžede vedžhi lillezi halekahu fesavverehu, ve šekka sem'ahu ve besarehu fetebarekellahu ahsenul-halikin*** (Allahu, Tebi ničice padam, u Tebe vjerujem i Tebi se predajem. Moje lice ničice pada Onome koji ga je stvorio i oblik mu dao i iz njega izveo sluh i vid. Neka je uzvišen Allah, najbolji

---

[887] Ebu Seleme Jusuf b. Jakub b. Ebu Seleme el-Madžišun el-Medeni pouzdan je prenosilac hadisa. Pripadao je osmoj generaciji.

[888] Jakub b. Ebu Seleme el-Madžišun et-Tejmi Ebu Jusuf el-Medeni iskren je prenosilac hadisa. Pripadao je četvrtoj generaciji.

Stvoritelj). **Nakon toga, posljednje što bi, između Tešehhuda i Selama izgovorio, bilo bi:** ***Allahumme-gfirli ma kaddemtu ve ma ehhartu vema esrertu vema a'lentu vema Ente a'lemu bihi minni, Entel-mukaddimu ve Entel-muehhiru la ilahe illa Ente*** (Allahu, oprosti mi ono što sam davno i što sam nedavno (od grijeha) počinio, i ono što sam tajno i ono što sam javno počinio, i ono što Ti je više poznato nego meni. Ti si Prvi i Posljednji, i samo si Ti Bog)**"**. Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[889]

3659. ISPRIČAO NAM JE Hasan b. Ali el-Hallal; kaže: Obavijestio nas je Ebu Velid et-Tajalisi[890]; kaže: Nas su obavijestili Abdul-Aziz b. Ebu Seleme[891] i Jusuf b. Madžišun, Abdul-Aziz je kazao: Ispričao mi je moj amidža[892], a Jusuf je kazao: Obavijestio me je moj otac i rekao: Ispričao mi je El-A'redž prenijevši od Ubejdullaha b. Ebu Rafi'a, a on od Alije b. Ebu Taliba, koji je rekao: **"Kada bi Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, stupao u namaz, govorio bi:** ***Vedžehtu vedžhi lillezi fetares-semavati vel-erda hanifen vema ene minel-mušrikin. Inne salati ve nusuki ve mahjaje ve memati lillahi Rabbil-alemin la šerike lehu ve bi zalike umirtu ve ene minel-muslimin. Allahumme Entel-Meliku la ilahe illa ente, Ente Rabbi ve ene abduke zalemtu nefsi va'tereftu bizenbi fagfirli zunubi džemian innehu la jagfiruz-zunube illa Ente. Vehdini liahsenil-ahlaki la jehdi liahseniha illa Ente. Vasrif anni sejjieha la jasrifu anni sejjieha illa ente. Lebbejke ve sa'dejke vel-hajru kulluhu fi jedejke veš-šerru lejse ilejke. Ene bike ve ilejke tebarekte ve tealejte estagfiruke ve etubu ilejke*** (Ja okrećem lice svoje, kao pravi vjernik, prema Onome koji je nebesa i Zemlju stvorio, ja nisam od onih koji Njemu druge ravnim smatraju! Klanjanje moje, i obredi moji, i život moj, i smrt moja doista su posvećeni Allahu, Gospodaru svjetova, Koji nema saučesnika; to mi je naređeno i ja sam musliman. Allahu, Ti si vladar i samo si Ti Bog. Ti si moj Gospodar, a ja sam Tvoj rob. Ja sam sebi nasilje učinio i priznajem svoj grijeh pa oprosti sve moje grijehe, Ti jedini praštaš. Uputi me lijepom ponašanju, jer samo Ti upućuješ lijepom ponašanju, a otkloni od mene loše ponašanje, jer samo Ti možeš od mene otkloniti loše ponašanje. Odazivam Ti se i stojim Ti stalno na raspolaganju. Sve dobro je u Tvojim rukama, a zlo se ne može pripisivati Tebi. U Tebe vjerujem i Tebi pripadam, Ti si blaoslovljen i uzvišen. Od Tebe tražim oprost i Tebi se vraćam). **Kada bi otišao na ruku', govorio bi:** ***Allahumme leke reka'tu ve bike amentu ve leke eslemtu hašea leke sem'i ve besari ve izami ve asabi*** (Allahu, Tebi ruku' činim, u Tebe vjerujem i Tebi

---

[889] Bilježe ga i Muslim i Ibn Hibban u *Sahihima*, Ebu Davud i En-Nesai u *Sunenima*.

[890] Ebu Velid Hišam b. Abdul-Melik el-Bahili et-Tajalisi el-Basri pouzdan je i siguran prenosilac hadisa. Pripadao je devetoj generaciji.

[891] Abdul-Aziz b. Abdullah b. Ebu Seleme el-Madžišun el-Medeni pouzdan je prenosilac hadisa i šeri'atski pravnik. Pripadao je sedmoj generaciji. Napisao je nekoliko djela. Živio je u Bagdadu.

[892] Jakub el-Madžišun otac Jusufa b. Madžišuna.

se predajem. Skrušeni su i ponizni prema Tebi: moj sluh, moj vid, moje kosti, i moji živci). **Kad bi se dizao** (sa ruku'a), **govorio bi:** ***Allahumme Rabbena lekel-hamdu mil'es-semavati vel-eredine ve ma bejnehuma ve mil'e ma ši'te min šej'in*** (Allahu, Gospodaru naš, neka Ti je takva hvala kojom bi se mogao ispuniti prostor nebesa i Zemlje, i prostor između njih, povrh toga i prostor koji Ti želiš). **Kada bi bio na sedždi, govorio bi:** ***Allahumme leke sedžedtu ve bike amentu ve leke eslemtu. Sedžede vedžhi lillezi halekahu fesavverehu, ve šekka sem'ahu ve besarehu fe tebarekellahu ahsenul-halikin*** (Allahu, Tebi ničice padam, u Tebe vjerujem i Tebi se predajem. Moje lice ničice pada Onome koji ga je stvorio i oblik mu dao i iz njega izveo sluh i vid. Neka je uzvišen Allah, najbolji Stvoritelj). **Nakon toga, posljednje što bi, između Tešehhuda i Selama izgovorio, bilo bi:** ***Allahumme-gfirli ma kaddemtu ve ma ehhartu vema esrertu vema a'lentu vema esreftu vema ente a'lemu bihi minni. Entel-mukaddimu ve Entel-muehhiru la ilahe illa Ente*** (Allahu, oprosti mi ono što sam davno i što sam nedavno (od grijeha) počinio, i ono što sam tajno i ono što sam javno počinio, i ono u čemu sam pretjerao i ono što Ti je više poznato nego meni. Ti si Prvi i Posljednji, i samo si Ti Bog)". Ovaj hadis je hasenun-sahihun.

3660. ISPRIČAO NAM JE Hasan b. Ali el-Hallal; kaže: Obavijestio nas je Sulejman b. Davud el-Hašimi[893]; kaže: Nas je obavijestio Abdur-Rahman b. Ebu Zinad prenijevši od Musaa b. Ukbea, on od Abdullaha b. Fadla, on od Abdur-Rahmana el-A'redža, on od Ubejdullaha b. Ebu Rafi'a, a on od Alije b. Ebu Taliba, koji je rekao: **"Kada bi Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, stupao u neki od propisanih namaza, podigao bi ruke naspram ramena. Isto bi uradio i kad bi završio s učenjem i htio na ruku', i kad bi se vraćao sa ruku'a. Također bi podigao ruke i izgovorio tekbir kada bi se dizao sa dvije sedžde. Dok bi sjedio, ne bi podizao ruke. Nakon početnog tekbira bi govorio:** ***Vedždžehtu vedžhi lillezi fetares-semavati vel-erda hanifen vema ene minel-mušrikin. Inne salati ve nusuki ve mahjaje ve memati lillahi Rabbil-alemin la šerike lehu ve bi zalike umirtu ve ene minel-muslimin. Allahumme Entel-Meliku la ilahe illa Ente, Ente Rabbi ve ene abduke zalemtu nefsi va'tereftu bizenbi fagfirli zunubi džemian innehu la jagfiruz-zunube illa Ente. Vehdini liahsenil-ahlaki la jehdi liahseniha illa Ente. Vasrif anni sejjieha la jasrifu anni sejjieha illa Ente. Lebbejke ve sa'dejke ve ene bike ve ilejke la mendža Minke vela meldže'e illa ilejke estagfiruke ve etubu ilejke*** (Ja okrećem lice svoje, kao pravi vjernik, prema Onome koji je nebesa i Zemlju stvorio, ja nisam od onih koji Njemu druge ravnim smatraju! Klanjanje moje, i obredi moji, i život moj, i smrt moja doista su posvećeni Allahu,

---

[893] Sulejman b. Davud b. Davud b. Ali b. Abdullah b. Abbas Ebu Ejub el-Bagdadi el-Hašimi pouzdan je i vrstan prenosilac hadisa i šeri'atski pravnik. Pripadao je desetoj generaciji. Ahmed b. Hanbel smatra da bi bio pogodan za halifu.

Gospodaru svjetova, Koji nema saučesnika; to mi je naređeno i ja sam musliman. Allahu, Ti si vladar, samo si Ti Bog. Ti si moj Gospodar, a ja sam Tvoj rob. Ja sam sebi nasilje učinio i priznajem svoj grijeh pa mi oprosti sve moje grijehe, Ti jedini praštaš. Uputi me lijepom ponašanju, jer samo Ti upućuješ lijepom ponašanju, a otkloni od mene loše ponašanje, jer samo Ti možeš od mene otkloniti loše ponašanje. Odazivam Ti se i stojim Ti stalno na raspolaganju. U Tebe vjerujem i Tebi pripadam. Nema spasa niti utočišta osim kod Tebe. Od Tebe tražim oprost i tebi se vraćam). **Na ruku'u bi govorio:** ***Allahumme leke reka'tu ve bike amentu ve leke eslemtu. Hašea leke sem'i ve besari ve muhhi ve azmi lillahi Rabbil-alemin*** (Allahu, Tebi ruku' činim, u Tebe vjerujem i Tebi se predajem, i Ti si moj Gospodar. Skrušeni su: moj sluh, moj vid, moja pamet i moje kosti, Allahu, Gospodaru svjetova). **Kad bi se dizao sa ruku'a, govorio bi:** ***Semiallahu limen hamideh,*** **a onda bi nastavio:** ***Allahumme Rabbena lekel-hamdu mil'es-semavati vel-eredi ve mil'e ma ši'te min šej'in*** (Čuo Allah onoga ko Mu zahvaljuje), a potom nastavio: (Allahu, Gospodaru naš, neka Ti je takva hvala kojom bi se mogao ispuniti prostor nebesa i Zemlje, i povrh toga prostor koji Ti želiš). **Kad bi otišao na sedždu, na sedždi bi govorio:** ***Allahumme leke sedžedtu ve bike amentu ve leke eslemtu ve Ente Rabbi. Sedžede vedžhi lillezi halekahu ve šekka sem'ahu ve besarehu tebarekellahu ahsenul-halikin*** (Allahu, Tebi ničice padam, u Tebe vjerujem i Tebi se predajem i Ti si moj Gospodar. Moje lice ničice pada Onome koji ga je stvorio i iz njega izveo sluh i vid. Neka je uzvišen Allah, najbolji Stvoritelj). **Završavajući namaz, govorio bi:** ***Allahumma-gfirli ma kaddemtu ve ma ehhartu vema esrertu vema a'lentu ve Ente ilahi la ilahe illa ente*** (Allahu, oprosti mi ono što sam davno i što sam nedavno (od grijeha) počinio, Ti si moj Bog, drugog Boga osim Tebe nema)".

Ovaj hadis je hasenun-sahihun. U skladu sa ovim hadisom postupali su Šafija i neki od naših učenika.[894] Neki učenjaci Kufe i drugi vele: Ovo se izgovara samo u slučaju dobrovoljnih namaza, a ne izgovara se u slučaju obaveznih namaza.[895] Čuo sam Ebu Ismaila tj. Et-Tirmizija[896] kada kaže: Čuo sam Sulejmana b. Davuda el-Hašimija kada je, spomenuvši ovaj hadis, rekao: Ovo je, po našem mišljenju, poput hadisa koji je prenio Ez-Zuhri od Salima, a on od svoga oca.

---

[894] Stav većine učenjaka je da se ono što je spomenuto u navedenim hadisima izgovara u svim namazima, kako dobrovoljnim, tako i obaveznim.

[895] Ovo je mišljenje i učenjaka hanefijske pravne škole. Neki, pak, učenjaci smatraju da se ovo praktikovalo u samom početku kad je namaz tek propisan, a da je to kasnije dokinuto. Međutim, oni za ovakvu tvrdnju nemaju valjanog dokaza.

[896] Ebu Ismail Muhammed b. Ismail b. Jusuf es-Sulemi et-Tirmizi pouzdan je prenosilac i hafiz hadisa. Pripadao je jedanaestoj generaciji. On je jedan od učitelja Ebu Isaa Muhammeda b. Isaa b. Sevrea et-Et-Tirmizija, autora ove zbirke hadisa.

٣٣. بَاب مَا يَقُولُ فِي سُجُودِ الْقُرْآنِ *

٣٦٦١. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ يَزِيدَ بْنِ خُنَيْسٍ أَخْبَرَنَا الْحَسَنُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي يَزِيدَ قَالَ: قَالَ لِي ابْنُ جُرَيْجٍ: أَخْبَرَنِي عُبَيْدُ اللَّهِ بْنُ أَبِي يَزِيدَ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ: **جَاءَ رَجُلٌ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ** صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ **فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ رَأَيْتُنِي اللَّيْلَةَ وَأَنَا نَائِمٌ كَأَنِّي أُصَلِّي خَلْفَ شَجَرَةٍ فَسَجَدْتُ فَسَجَدَتِ الشَّجَرَةُ لِسُجُودِي وَسَمِعْتُهَا وَهِيَ تَقُولُ: اللَّهُمَّ اكْتُبْ لِي بِهَا عِنْدَكَ أَجْرًا وَضَعْ عَنِّي بِهَا وِزْرًا وَاجْعَلْهَا لِي عِنْدَكَ ذُخْرًا وَتَقَبَّلْهَا مِنِّي كَمَا تَقَبَّلْتَهَا مِنْ عَبْدِكَ دَاوُدَ. قَالَ ابْنُ جُرَيْجٍ: قَالَ لِي جَدُّكَ قَالَ ابْنُ عَبَّاسٍ فَقَرَأَ النَّبِيُّ** صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ **سَجْدَةً ثُمَّ سَجَدَ. قَالَ ابْنُ عَبَّاسٍ: فَسَمِعْتُهُ وَهُوَ يَقُولُ: مِثْلَ مَا أَخْبَرَهُ الرَّجُلُ عَنْ قَوْلِ الشَّجَرَةِ.** هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ هَذَا الْوَجْهِ. وَفِي الْبَاب عَنْ أَبِي سَعِيدٍ *

٣٦٦٢. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ أَخْبَرَنَا عَبْدُ الْوَهَّابِ الثَّقَفِيُّ أَخْبَرَنَا خَالِدٌ الْحَذَّاءُ عَنْ أَبِي الْعَالِيَةِ عَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ: **كَانَ النَّبِيُّ** صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ **يَقُولُ فِي سُجُودِ الْقُرْآنِ بِاللَّيْلِ: سَجَدَ وَجْهِي لِلَّذِي خَلَقَهُ وَشَقَّ سَمْعَهُ وَبَصَرَهُ بِحَوْلِهِ وَقُوَّتِهِ.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

33. Šta se izgovara na Kur'anskim sedždama

3661. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe; kaže: Obavijestio nas je Muhammed b. Jezid b. Hunejs; kaže: Nas je obavijestio Hasan b. Muhammed b. Ubejdullah b. Ebu Jezid i kazao: Rekao mi je Ibn Džurejdž: Obavijestio me je Ubejdullah b. Ebu Jezid prenijevši od Ibn Abbasa, koji je kazao: **"Došao je neki čovjek[897] kod Vjerovjesnika,** sallallahu alejhi ve sellem, **i rekao: Allahov Poslaniče! Sinoć sam, dok sam spavao, u snu vidio gdje klanjam iza nekog drveta. Učinio sam sedždu[898], a i drvo je, povodeći se za mnom, učinilo sedždu. Čuo sam ga** (kako na sedždi) **govori: Allahu! Upiši mi je kod Tebe u dobra djela! Skini sa mene pomoću nje** (grijeh) **teret, učini mi je kod Tebe riznicom i primi je od mene kao što Si je primio od Tvoga roba Davuda. Hasan veli: Kazao mi je Ibn Džurejdž: Meni je kazao tvoj djed[899] da je Ibn Abbas rekao: Proučio je Vjerovjesnik,** sallallahu alejhi ve sellem, **ajet** (sedžde), **a potom učinio sedždu: Čuo sam ga kako na njoj izgovara isto ono kako ga je obavijestio onaj čovjek, što je izgovaralo** (ono) **drvo."**

---

[897] To je bio Ebu Seid el-Hudri.

[898] El-Mubarekfori veli: Postoji mogućnost da se ovo odnosi na namasku sedždu, ali je veća vjerovatnoća da je ovdje riječ o sedždi-tilave koju je učinio nakon što je proučio ajet sedžde iz sure *Sad*.

[899] Kome je bilo ime Abdullah b. Ebu Zejd.

O ovoj temi je hadis prenesen i od Ebu Seida. Ebu Isa veli: Ovaj hadis je garib.[900] Mi ga od Ibn Abbasa poznajemo samo u ovoj formi.

3662. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Beššar; kaže: Obavijestio nas je Abdul-Vehhab es-Sekafi; kaže: Nas je obavijestio Halid el-Hazza, on je prenio od Ebu Alijea, a on od Aiše, koja je kazala: **"Allahov Poslanik,** sallallahu alejhi ve sellem, **bi na kur'anskoj sedždi noću govorio:** ***Moje lice je ničice palo Onome Koji ga je stvorio i Koji mu je, Svojom snagom i Svojom moći, sluh i vid dao."*** Ebu Isa kaže: Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[901]

٣٤. بَاب مَا جَاءَ مَا يَقُولُ إِذَا خَرَجَ مِنْ بَيْتِهِ *

٣٦٦٣. حَدَّثَنَا سَعِيدُ بْنُ يَحْيَى بْنِ سَعِيدٍ الْأُمَوِيُّ أَخْبَرَنَا أَبِي أَخْبَرَنَا ابْنُ جُرَيْجٍ عَنْ إِسْحَقَ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي طَلْحَةَ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **مَنْ قَالَ يَعْنِي إِذَا خَرَجَ مِنْ بَيْتِهِ: بِسْمِ اللَّهِ تَوَكَّلْتُ عَلَى اللَّهِ لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ. يُقَالُ لَهُ: كُفِيتَ وَوُقِيتَ وَتَنَحَّى عَنْهُ الشَّيْطَانُ.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ غَرِيبٌ لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ هَذَا الْوَجْهِ *

34. Šta se uči prilikom izlaska iz kuće

3663. ISPRIČAO NAM JE Seid b. Jahja b. Seid el-Emevi; kaže: Obavijestio nas je moj otac; kaže: Nas je obavijestio Ibn Džurejdž prenijevši od Ishaka b. Abdullaha b. Ebu Talhe, a on od Enesa b. Malika, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Ko rekne prilikom izlaska** (tj. iz svoje kuće)[902]**:** ***Bismillahi tevekkeltu alellahi la havle vela kuvvete illa billahi*** (S Allahovim imenom, oslanjam se na Allaha, snaga i moć su samo u Allaha), **rekne mu se[903]: Zaštićen si, sačuvan si, i od njega se šejtan udalji[904]".** Ovaj hadis je hasenun-sahihun-garibun.[905] Poznat nam je samo sa ovim senedom.

---

[900] Zabilježili su ga još i Ibn Hibban u *Sahihu,* Hakim u *Mustedreku* i Ibn Madže u *Sunenu.* Zehebi ga smatra vjerodostojnim, dok ga Ukajli smatra slabim hadisom, jer se u njegovu senedu nalazi ravija Hasan b. Muhammed b. Ubejdullah b. Ebu Zejd, čije stanje nije dovoljno poznato (medžhul).

[901] Zabilježili su ga još i Ebu Davud, En-Nesai i Ibn Madže i El-Bejheki u *Sunenima* te Hakim u *Mustedreku.* Ibn Seken ga ocjenjuje vjerodostojnim hadisom.

[902] U predaji ovog hadisa koju bilježi Ebu Davud u *Sunenu* stoji da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "Kada osoba, izlazeći iz svoje kuće, rekne: *Bismillahi...*"

[903] Jedan od meleka ga zovne i rekne mu: "Allahov robe, zaštićen si, sačuvan si, i od njega se šejtan udalji."

[904] U Ebu Davudovoj predaji stoji da drugi šejtan rekne ovome: "Šta hoćeš sa osobom koja je upućena na Pravi Put, koja je zaštićena i koja je osigurana".

[905] Bilježe ga i Ebu Davud i En-Nesai u *Sunenima* i Ibn Hibban u *Sahihu.*

٣٥. بَاب مِنْهُ *

٣٦٦٤. حَدَّثَنَا مَحْمُودُ بْنُ غَيْلَانَ أَخْبَرَنَا وَكِيعٌ أَخْبَرَنَا سُفْيَانُ عَنْ مَنْصُورٍ عَنْ عَامِرٍ الشَّعْبِيِّ عَنْ أُمِّ سَلَمَةَ: أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ إِذَا خَرَجَ مِنْ بَيْتِهِ قَالَ: بِسْمِ اللَّهِ تَوَكَّلْتُ عَلَى اللَّـهِ. اللَّهُمَّ إِنَّا نَعُوذُ بِكَ مِنْ أَنْ نَزِلَّ أَوْ نَضِلَّ أَوْ نَظْلِمَ أَوْ نُظْلَمَ أَوْ نَجْهَلَ أَوْ يُجْهَلَ عَلَيْنَا. هَـذَا حَـدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

35. O istoj temi

3664. ISPRIČAO NAM JE Mahmud b. Gajlan; kaže: Obavijestio nas je Veki'; kaže: Nas je obavijestio Sufjan prenijevši od Mensura, on od Amira eš-Ša'bija, a on od Ummu Seleme, koja je rekla: **"Kad bi Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, izlazio iz svoje kuće, govorio bi: *Bismillahi tevekkeltu alellahi. Allahumme inna neuzu bike min en nezille ev nedille ev nazlime ev nuzleme ev nedžhele ev judžhele alejna*** (Tražim zaštitu od Allaha i na Allaha se oslanjam. Allahu, utječemo Ti se da ne pogriješimo ili zalutamo ili nekome nasilje učinimo ili da neko nasilje učini nama ili da se prema nekome nerazumno ponesemo ili da se neko prema nama nerazumno ponese)[906]". Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[907]

٣٦. بَاب مَا يَقُولُ إِذَا دَخَلَ السُّوقَ *

٣٦٦٥. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مَنِيعٍ أَخْبَرَنَا يَزِيدُ بْنُ هَارُونَ قَالَ: أَخْبَرَنَا أَزْهَرُ بْـنُ سِـنَانٍ أَخْبَرَنَـا مُحَمَّدُ بْنُ وَاسِعٍ قَالَ: قَدِمْتُ مَكَّةَ فَلَقِيَنِي أَخِي سَالِمُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ فَحَدَّثَنِي عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: مَنْ دَخَلَ السُّوقَ فَقَالَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ يُحْيِي وَيُمِيتُ وَهُوَ حَيٌّ لَا يَمُوتُ بِيَدِهِ الْخَيْرُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ، كَتَبَ اللَّهُ لَهُ أَلْفَ أَلْفِ حَسَنَةٍ وَمَحَا عَنْهُ أَلْفَ أَلْفِ سَيِّئَةٍ وَرَفَعَ لَهُ أَلْفَ أَلْفِ دَرَجَةٍ.

هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ. وَقَدْ رَوَاهُ عَمْرُو بْنُ دِينَارٍ قَهْرَمَانُ آلِ الزُّبَيْرِ عَنْ سَالِمِ بْنِ عَبْدِ اللَّـهِ هَـذَا الْحَدِيثَ نَحْوَهُ *

---

906 U predaji ovog hadisa koju je zabilježio Ebu Davud u *Sunenu* stoji sljedeće: Ne bi Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, nikada izašao iz kuće, a da ne bi podigao svoje ruke prema nebu i rekao: "Allahu, utječem Ti se da ne zalutam ili da nekoga u zabludu ne odvedem, ili da ne pogriješim ili da nekoga ne navedem na grijeh, ili da nekome nasilje ne učinim, ili da neko prema meni nasilje ne učini, ili da prema nekome nerazumno postupim, ili da neko prema meni nerazumno postupi".

907 Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*, Ebu Davud, En-Nesai i Ibn Madže u *Sunenima* i Hakim u *Mustedreku*.

٣٦٦٦. حَدَّثَنَا بِذَلِكَ أَحْمَدُ بْنُ عَبْدَةَ الضَّبِّيُّ أَخْبَرَنَا حَمَّادُ بْنُ زَيْدٍ وَالْمُعْتَمِرُ بْنُ سُلَيْمَانَ قَالَا. أَخْبَرَنَا عَمْرُو بْنُ دِينَارٍ وَهُوَ قَهْرَمَانُ آلِ الزُّبَيْرِ عَنْ سَالِمِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: مَنْ قَالَ فِي السُّوقِ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ يُحْيِي وَيُمِيتُ وَهُوَ حَيٌّ لَا يَمُوتُ بِيَدِهِ الْخَيْرُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ, كَتَبَ اللَّهُ لَهُ أَلْفَ أَلْفِ حَسَنَةٍ وَمَحَا عَنْهُ أَلْفَ أَلْفِ سَيِّئَةٍ وَبَنَى لَهُ بَيْتًا فِي الْجَنَّةِ *

36. Šta se izgovara prilikom ulaska u pijacu

3665. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Meni'; kaže: Obavijestio nas je Jezid b. Harun i kazao: Obavijestio nas je Ezher b. Sinan[908]; kaže: Nas je obavijestio Muhammed b. Vasi' i kazao: Pošto stigoh u Mekku, susrete me moj brat[909] Salim b. Abdullah b. Omer i ispriča mi od svoga oca, a on od njegova djeda da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: **"Ko prilikom ulaska u pijacu rekne: *La ilahe illellahu vahdehu la šerike leh, lehul-mulku ve lehul-hamdu juhji ve jumitu ve huve hajjun la jemutu bijedihil-hajru ve huve ala kulli šej'in kadir*** (Nema drugog Boga osim Allaha, On je Jedini i nema druga. Njemu pripada sva vlast i hvala, On oživljava i umrtvljuje. On je živ i neće nikada umrijeti. U Njega je svako dobro i On je nad svim moćan)**, Allah će mu upisati milion sevapa i od njega izbrisati milion grijeha, i podići će mu deredžu za milion stepeni".**

Ovaj hadis je garibun.[910] Prenio ga je Amr b. Dinar, štićenik Zubejrove porodice, od Salima b. Abdullaha slično prethodnom hadisu.

3666. TAKO NAM JE ISPRIČAO Ahmed b. Abde ed-Dubeji; kaže: Obavijestili su nas Hammad b. Zejd i Mu'temir b. Sulejman i kazali: Obavijestio nas je Amr b. Dinar, a on je štićenik Zubejrove porodice, prenijevši od Salima b. Abdullaha b. Omera, on od svoga oca, a on od njegova djeda da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: **"Ko prilikom ulaska u pijacu rekne: *La ilahe illellahu vahdehu la šerike leh, lehul-mulku ve lehul-hamdu juhji ve jumitu ve huve hajjun la jemutu bijedihil-hajru ve huve ala kulli šej'in kadir*** (Nema drugog Boga osim Allaha, On je Jedini i nema druga. Njemu pripada sva vlast i hvala, On oživljava i umrtvljuje. On je živ i neće nikada umrijeti. U Njega je svako

---

[908] Ezher b. Sinan el-Basri Ebu Halid el-Kureši je, po ocjeni nekih hadiskih učenjaka, slab prenosilac hadisa. Pripadao je sedmoj generaciji.
[909] Brat po vjeri, a ne rođeni brat.
[910] Et-Tirmizi smatra da je sened ovoga hadisa spojen, da je dobar, i da su svi prenosioci u njemu pouzdani, osim Ezhera b. Sinana koga su hadiski učenjaci različito ocijenili.

dobro i On je nad svim moćan), **Allah će mu upisati milion sevapa i izbrisati milion grijeha i sagradit će mu kuću u Džennetu".**[911]

٣٧. بَاب مَا يَقُولُ الْعَبْدُ إِذَا مَرِضَ *

٣٦٦٧. حَدَّثَنَا سُفْيَانُ بْنُ وَكِيعٍ أَخْبَرَنَا إِسْمَعِيلُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ جُحَادَةَ أَخْبَرَنَا عَبْدُ الْجَبَّارِ بْنُ عَبَّاسٍ عَنْ أَبِي إِسْحَقَ عَنِ الْأَغَرِّ أَبِي مُسْلِمٍ قَالَ: **أَشْهَدُ عَلَى أَبِي سَعِيدٍ وَأَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّهُمَا شَهِدَا عَلَى** النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ قَالَ: مَنْ قَالَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ. صَدَّقَهُ رَبُّهُ فَقَالَ: لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا وَأَنَا أَكْبَرُ. وَإِذَا قَالَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ. قَالَ: يَقُولُ اللَّهُ: لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا وَحْدِي. وَإِذَا قَالَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ. قَالَ اللَّهُ: لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا وَحْدِي لَا شَرِيكَ لِي. وَإِذَا قَالَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ. قَالَ اللَّهُ: لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا لِيَ الْمُلْكُ وَلِيَ الْحَمْدُ. وَإِذَا قَالَ: لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّه. قَالَ اللَّه: لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِي. وَكَانَ يَقُولُ: مَنْ قَالَهَا فِي مَرَضِهِ ثُمَّ مَاتَ لَمْ تَطْعَمْهُ النَّارُ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ. وَقَدْ رَوَاهُ شُعْبَةُ عَنْ أَبِي إِسْحَقَ عَنِ الْأَغَرِّ أَبِي مُسْلِمٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ وَأَبِي سَعِيدٍ بِنَحْوِ هَذَا الْحَدِيثِ بِمَعْنَاهُ. وَلَمْ يَرْفَعْهُ شُعْبَةُ.

٣٦٦٨. حَدَّثَنَا بِذَلِكَ مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ قَال: أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرٍ عَنْ شُعْبَةَ بِهَذَا *،

37. Šta će izgovarati osoba kada se razboli

3667. ISPRIČAO NAM JE Sufjan b. Veki'; kaže: Obavijestio nas je Ismail b. Muhammed b. Džuhade[912]; kaže: Nas je obavijestio Abdul-Džebbar b. Abbas[913] prenijevši od Ebu Ishaka[914], on od El-Egarra Ebu Muslima, koji je kazao: Svjedočim da su Ebu Seid i Ebu Hurejre bili prisutni kod Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, kad je kazao: "**Ko rekne: *La ilahe illellahu vallahu ekber*** (Nema drugog Boga osim Allaha i Allah je najveći), **to mu Njegov Gospodar potvrdi riječima: *La ilahe illa Ene, ve Ene ekberu*** (Nema drugog Boga osim Mene i Ja sam najveći). **A kada rekne: *La ilahe illellahu vahdehu*** (Nema drugog Boga osim Allaha, On je Jedini), **Allah, veli on, rekne: *La ilahe illa Ene, ve Ene vahdi*** (Nema drugog Boga osim Mene, i Ja sam Jedini). **A kada rekne: *La ilahe illellahu vahdehu la šerike leh*** (Nema drugog Boga osim Allaha, On je jedini i nema druga),

[911] Ovaj hadis su zabilježili i Ibn Madže u *Sunenu* i Hakim u *Mustedreku*. Hakim ga smatra vjerodostojnim (sahih) hadisom.

[912] Ismail b. Muhammed b. Džuhade el-Attar el-Kufi iskren je prenosilac hadisa, ali je prilikom prenošenja hadisa pravio previde. Pripadao je devetoj generaciji.

[913] Abdul-Džebbar b. Abbas eš-Šami iskren je prenosilac hadisa. Protežirao je ši'izam. Pripadao je sedmoj generaciji. Živio je u Kufi.

[914] Ebu Ishak es-Subej'i.

Allah rekne: ***La ilahe illa Ene vahdi, la šerike li*** (Nema drugog Boga osim Mene, i Jedini sam i nemam druga). **A kada rekne:** ***La ilahe illellahu lehul-mulku ve lehul-hamdu*** (Nema drugog Boga osim Allaha i samo Njemu pripada apsulutna vlast i hvala), **Allah rekne:** ***La ilahe illa Eene lijel-mulku ve lijel-hamdu*** (Nema drugog Boga osim Mene i samo Meni pripada apsulutna vlast i hvala). **A kada rekne:** ***La ilahe illellahu vela havle vela kuvvete illa billahi*** (Nema drugog Boga osim Allaha i moć i snaga su samo u Njega), **Allah rekne:** ***La ilahe illa Ene vela havle vela kuvvete illa bi*** (Nema drugog Boga osim Mene, i snaga i moć su samo u Mene). **Ko ove riječi u bolesti bude izgovarao, a potom umre, Vatra ga neće pržiti."**

Ovaj hadis je hasenun.[915] Prenio ga je Šu'be od Ebu Ishaka, on od El-Egarra Ebu Muslima, a on od Ebu Hurejrea i Ebu Seida, po značenju, slično prethodnom hadisu, ali kao mevkuf.

3668. TAKO NAM JE ISPRIČAO Muhammed b. Beššar i kazao: Obavijestio nas je Muhammed b. Džafer prenijevši ovo od Šu'bea.

٣٧. بَاب مَا يَقُولُ إِذَا رَأَى مُبْتَلًى *

٣٦٦٧. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ بَزِيعٍ قال: أَخْبَرَنَا عَبْدُ الْوَارِثِ بْنُ سَعِيدٍ عَنْ عَمْرِو بْنِ دِينَارٍ مَوْلَى آلِ الزُّبَيْرِ عَنْ سَالِمِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ عَنِ ابْنِ عُمَرَ عَنْ عُمَرَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: مَنْ رَأَى صَاحِبَ بَلَاءٍ فَقَالَ: الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي عَافَانِي مِمَّا ابْتَلَاكَ بِهِ وَفَضَّلَنِي عَلَى كَثِيرٍ مِمَّنْ خَلَقَ تَفْضِيلًا، إِلَّا عُوفِيَ مِنْ ذَلِكَ الْبَلَاءِ كَائِنًا مَا كَانَ مَا عَاشَ.

هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ. وَفِي الْبَاب عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ وَعَمْرُو بْنُ دِينَارٍ قَهْرَمَان آلِ الزُّبَيْرِ وهُوَ شَيْخٌ بَصْرِيٌّ وَلَيْسَ هُوَ بِالْقَوِيِّ فِي الْحَدِيث. وَقَدْ تَفَرَّدَ بِأَحَادِيثَ عَنْ سَالِمِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ. وَقَدْ رُوِيَ عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ مُحَمَّدِ بْنِ عَلِيٍّ أَنَّهُ قَالَ: إِذَا رَأَى صَاحِبَ بَلَاءٍ فَتَعَوَّذَ مِنْهُ يَقُولُ ذَلِكَ فِي نَفْسِه وَلَا يُسْمِعُ صَاحِبَ الْبَلَاءِ *

٣٦٦٨. حَدَّثَنَا أَبُو جَعْفَرٍ السِّمْنَانِيُّ وَغَيْرُ وَاحِدٍ قَالُوا: أَخْبَرَنَا مُطَرِّفُ بْنُ عَبْدِ اللَّه الْمَدِينِيُّ أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عُمَرَ الْعُمَرِيُّ عَنْ سُهَيْلِ بْنِ أَبِي صَالِحٍ عَنْ أَبِيه عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْه وَسَلَّمَ: مَنْ رَأَى مُبْتَلًى فَقَالَ: الْحَمْدُ لِلَّه الَّذِي عَافَانِي مِمَّا ابْتَلَاكَ بِه وَفَضَّلَنِي عَلَى كَثِيرٍ مِمَّنْ خَلَقَ تَفْضِيلًا. لَمْ يُصِبْهُ ذَلِكَ الْبَلَاءُ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ مِنْ هَذَا الْوَجْه *

[915] Bilježe ga i En-Nesai i Ibn Madže u *Sunenima,* Ibn Hibban u *Sahihu* i Hakim u *Mustedreku*. Ibn Hibban i Hakim smatraju ga vjerodostojnim hadisom.

38. Šta treba reći onaj koji vidi nekog ko je u nekom iskušenju

3669. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Abdullah b. Bezig i kazao: Obavijestio nas je Abdul-Varis b. Seid prenijevši od Amra b. Dinara štićenika Zubejrove porodice, on od Salima b. Abdullaha b. Omera, on od Ibn Omera, a on od Omera da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: **"Ko, kad vidi osobu koja je u kakvom iskušenju, rekne: *El-Hamdu lillahillezi afani mimma ibtelake bihi ve feddaleni ala kesirin mimmen haleka tefdila*** (Hvala Allahu koji me je sačuvao od iskušenja koje je tebi dao i odlikovao me nad mnogima koje je stvorio), **bit će sačuvan od takvog iskušenja ma koliko dugo živio".**

Ovaj hadis je garibun. O ovoj temi preneseni su hadisi i od Ebu Hurejrea i Amra b. Dinara, štićenika Zubejrove porodice. On je šejh iz Basre, ali nije jak prenosilac hadisa. Sam je prenio mnoge hadise od Salima b. Abdullaha b. Omera. Preneseno je od Ebu Džafera Muhammeda b. Alija da je rekao: Kada neko ugleda osobu koja je u kakvom iskušenju, zatražit će utočište od Allaha, ali u sebi - kako to osoba koja je u iskušenju ne bi čula.

3670. ISPRIČALI SU NAM Ebu Džafer es-Simnani i drugi i kazali: Obavijestio nas je Mutarrif b. Abdullah el-Medini[916]; kaže: Nas je obavijestio Abdullah b. Omer el-Umeri prenijevši od Suhejla b. Ebu Saliha, on od svoga oca, a on od Ebu Hurejrea, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Ko, kad vidi osobu koja je u kakvom iskušenju, rekne: *El-Hamdu lillahillezi afani mimma ibtelake bihi ve feddaleni ala kesirin mimmen haleka tefdila*** ((Hvala Allahu koji me je sačuvao od iskušenja koje je tebi dao i odlikovao me nad mnogima koje je stvorio), **neće ga zadesiti takvo iskušenje".** Ovaj hadis je sa ovim senedom hasenun-garibun.[917]

٣٩. بَاب مَا يَقُولُ إِذَا قَامَ مِنَ الْمَجْلِسِ *

٣٦٧١. حَدَّثَنَا أَبُو عُبَيْدَةَ بْنُ أَبِي السَّفَرِ الْكُوفِيُّ وَاسْمُهُ أَحْمَدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الْهَمْدَانِيُّ أَخْبَرَنَا الْحَجَّاجُ بْنُ مُحَمَّدٍ قَالَ: قَالَ ابْنُ جُرَيْجٍ: أَخْبَرَنِي مُوسَى بْنُ عُقْبَةَ عَنْ سُهَيْلِ بْنِ أَبِي صَالِحٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **مَنْ جَلَسَ فِي مَجْلِسٍ فَكَثُرَ فِيهِ لَغَطُهُ فَقَالَ قَبْلَ أَنْ يَقُومَ مِنْ مَجْلِسِهِ ذَلِكَ: سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وَبِحَمْدِكَ أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ أَسْتَغْفِرُكَ وَأَتُوبُ إِلَيْكَ, إِلَّا غُفِرَ لَهُ مَا كَانَ فِي مَجْلِسِهِ ذَلِكَ.**

---

[916] Mutarrif b. Abdullah b. Mutarrif el-Jesavi Ebu Mus'ab el-Medeni, Malikov sestrić, pouzdan je prenosilac hadisa. Pripadao je desetoj generaciji.

[917] Bilježe ga i El-Bezzar u *Musnedu* i Et-Taberani u *El-Mu'džemus-sagiru.*

وَفِي الْبَاب عَنْ أَبِي بَرْزَةَ وَعَائِشَةَ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ غَرِيبٌ مِنْ هَذَا الْوَجْهِ. لَا نَعْرِفُــهُ مِنْ حَدِيث سُهَيْلٍ إِلَّا مِنْ هَذَا الْوَجْهِ *

٣٦٧٢. حَدَّثَنَا نَصْرُ بْنُ عَبْد الرَّحْمَنِ الْكُوفِيُّ أَخْبَرَنَا الْمُحَارِبِيُّ عَنْ مَالك بْنِ مِغْوَل عَنْ مُحَمَّد بْنِ سُوقَةَ عَنْ نَافِعٍ عَنِ ابْنِ عُمَرَ قَالَ: **كَانَ يُعَدُّ لِرَسُول اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْه وَسَلَّمَ فِي الْمَجْلِسِ الْوَاحِد مِائَةُ مَرَّة مِنْ قَبْلِ أَنْ يَقُومَ: رَبِّ اغْفِرْ لِي وَتُبْ عَلَيَّ إِنَّكَ أَنْتَ التَّوَّابُ الْغَفُورُ.** هَذَا حَــديثٌ حَــسَنٌ صَحِيحٌ غَرِيبٌ *

39. Šta će reći onaj koji ustane iz sijela

3671. ISPRIČAO NAM JE Ebu Ubejde b. Ebu Sefer el-Kufi, koji se zove Ahmed b. Abdullah el-Hemdani; kaže: Obavijestio nas je Hadždžadž b. Muhammed[918] i kazao: Ibn Džurejdž je rekao: Obavijesto me je Musa b. Ukbe prenijevši od Suhejla b. Ebu Saliha, on od svoga oca, a on od Ebu Hurejrea, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Ko bude prisutan u nekom sijelu u kome se puno čega izgovorilo ružnog, pa prije nego ustane iz tog sijela,[919] rekne: *Subhaneke-llahumme ve bihamdike ešhedu en la ilahe illa Ente estagfiruke ve etubu ilejke*** (Neka Ti je slava i hvala, Allahu. Svjedočim da si samo Ti Bog, od Tebe tražim oprost i Tebi se kajem), **bit će mu oprošteno ono što se na tom sijelu pogriješilo".**

O ovoj temi preneseni su hadisi i od Berzea i Aiše. Ovaj hadis je sa ovim senedom hasenun-sahihun- garibun.[920] Poznat nam je od Suhejla samo ovim senedom.

3672. ISPRIČAO NAM JE Nasr b. Abdur-Rahman el-Kufi; kaže: Obavijestio nas je El-Muharibi[921] prenijevši od Malika b. Migvela, on od Muhammeda b. Suvake, on od Nafi'a, a on od Ibn Omera, koji je kazao: **"Jednom prilikom su izbrojali da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, samo u jednom sijelu, prije nego je ustao, stotinu puta rekao: *Rabigfirli ve tub alejje inneke Entet-Tevvabul-Gafur*** (Gospodaru, oprosti

---

918 Hadždžadž b. Muhammed el-Musisi el-A'ver Ebu Muhammed et-Tirmizi bio je pouzdan i siguran prenosilac hadisa sve dok se nije nastanio u Bagdad, tad je posenilio. Pripadao je devetoj generaciji. Umro je u Bagdadu 206. godine po Hidžri..

919 Potvrda za ovo može se uzeti iz 48. ajeta sure *Et-Tur*, koji glasi: "I strpljivo čekaj presudu Gospodara svoga, Mi tebe i vidimo i štitimo; i veličaj i hvali Gospodara svoga kad ustaješ":

920 Bilježe ga i Ebu Davud i En-Nesai u *Sunenima*, Hakim u *Mustedreku* i Ibn Hibban u *Sahihu.*

921 Abdur-Rahman b. Muhammed b. Zijad el-Muharibi Ebu Muhammed el-Kufi kao prenosilac hadisa nije bio loš. Po mišljenju Ahmeda b. Hanbela, bio je sklon prijevari. Pripadao je devetoj generaciji.

mi i primi od mene pokajanje, uistinu samo Ti primaš pokajanje i praštaš)". Ovaj hadis je hasenun-sahihun-garibun.[922]

٤٠. بَاب مَا جَاءَ مَا يَقُولُ عِنْدَ الْكَرْبِ *

٣٦٧٣. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ أَخْبَرَنَا مُعَاذُ بْنُ هِشَامٍ قال: حَدَّثَنِي أَبِي عَنْ قَتَادَةَ عَنْ أَبِي الْعَالِيَةِ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ: أَنَّ نَبِيَّ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ يَدْعُو عِنْدَ الْكَرْبِ: لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْحَلِيمُ الْحَكِيمُ. لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمُ. لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ رَبُّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَرَبُّ الْعَرْشِ الْكَرِيمُ.

٣٦٧٤. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ أَخْبَرَنَا ابْنُ أَبِي عَدِيٍّ عَنْ هِشَامٍ عَنْ قَتَادَةَ عَنْ أَبِي الْعَالِيَةِ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِمِثْلِهِ. وَفِي الْبَابِ عَنْ عَلِيٍّ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

٣٦٧٥. حَدَّثَنَا أَبُو سَلَمَةَ يَحْيَى بْنُ الْمُغِيرَةِ الْمَخْزُومِيُّ الْمَدِينِيُّ وَغَيْرُ وَاحِدٍ قَالُوا: أَخْبَرَنَا ابْنُ أَبِي فُدَيْكٍ عَنْ إِبْرَاهِيمَ بْنِ الْفَضْلِ عَنِ الْمَقْبُرِيِّ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ: أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ إِذَا أَهَمَّهُ الْأَمْرُ رَفَعَ رَأْسَهُ إِلَى السَّمَاءِ فَقَالَ: سُبْحَانَ اللَّهِ الْعَظِيمِ. وَإِذَا اجْتَهَدَ فِي الدُّعَاءِ قَالَ: يَا حَيُّ يَا قَيُّومُ. هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ *

40. Šta treba učiti onaj koji je tužan ili koji ima kakvu brigu

3673. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Beššar; kaže: Obavijestio nas je Muaz b. Hišam i kazao: Ispričao mi je moj otac[923] prenijevši od Katadea, on od Ebu Alijea, a on od Ibn Abbasa, koji je rekao: **"Kad bi Allahov Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, imao kakvu brigu ili kad bi bio tužan, učio bi:** ***La ilahe illellahul-Halimul-Hakimu. La ilahe illellahu Rabbul-Aršil-Kerimi. La ilahe illellahu Rabus-semavati vel-erdi ve Rabbul-Aršil-Azimi*** (Nema drugog Boga osim Allaha, Blagog i Mudrog. Nema drugog Boga osim Allaha, Gospodara Prijestolja velikog. Nema drugog Boga osim Allaha, Gospodara nebesa i Zemlje i Gospodara Prijestolja plemenitog)".

3674. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Beššar; kaže: Obavijestio nas je Ibn Ebu Adij prenijevši od Hišama, on od Katadea, on od Ebu Alijea, on od Ibn Abbasa, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, **slično**

---

[922] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*, Ebu Davud, En-Nesai i Ibn Madže u *Sunenima* i Ibn Hibban u *Sahihu*.

[923] Hišam ed-Destivai.

prethodnom hadisu. O ovoj temi prenesen je hadis i od Alije. Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[924]

3675. ISPRIČALI SU NAM Ebu Seleme Jahja b. Mugire el-Mahzumi el-Medini i drugi i kazali: Obavijestio nas je Ibn Ebu Fudejk prenijevši od Ibrahima b. Fadla[925], on od El-Makburija[926], a on od Ebu Hurejrea: "**Kad bi Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, nešto zaokupilo, podigao bi glavu prema nebu i izgovarao: *Subhanallahil-Azim*** (Slava Allahu, Veličanstvenom), **a kad bi se udubio u dovi, izgovarao bi: *Ja Hajju ja Kajjum*** (O Živi, o Vječni)". Ovaj hadis je garibun.[927]

٤١. بَاب مَا جَاءَ مَا يَقُولُ إِذَا نَزَلَ مَنْزِلًا *

٣٦٧٦. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ أَخْبَرَنَا اللَّيْثُ عَنْ يَزِيدَ بْنِ أَبِي حَبِيبٍ عَنِ الْحَارِثِ بْنِ يَعْقُوبَ عَنْ يَعْقُوبَ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الْأَشَجِّ عَنْ بُسْرِ بْنِ سَعِيدٍ عَنْ سَعْدِ بْنِ أَبِي وَقَّاصٍ عَنْ خَوْلَةَ بِنْتِ حَكِيمٍ السُّلَمِيَّةِ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: **مَنْ نَزَلَ مَنْزِلًا ثُمَّ قَالَ: أَعُوذُ بِكَلِمَاتِ اللَّهِ التَّامَّاتِ مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ لَمْ يَضُرَّهُ شَيْءٌ حَتَّى يَرْتَحِلَ مِنْ مَنْزِلِهِ ذَلِكَ.**

هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ صَحِيحٌ. وَرَوَى مَالِكُ بْنُ أَنَسٍ هَذَا الْحَدِيثَ أَنَّهُ بَلَغَهُ عَنْ يَعْقُوبَ بْنِ الْأَشَجِّ فَذَكَرَ نَحْوَ هَذَا الْحَدِيثِ. وَرُوِيَ عَنِ ابْنِ عَجْلَانَ هَذَا الْحَدِيثُ عَنْ يَعْقُوبَ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الْأَشَجِّ وَيَقُولُ عَنْ سَعِيدِ بْنِ الْمُسَيَّبِ عَنْ خَوْلَةَ. وَحَدِيثُ اللَّيْثِ أَصَحُّ مِنْ رِوَايَةِ ابْنِ عَجْلَانَ *

41. Šta treba reći onaj koji se useljava u stan (ili odsjeda u nekom prostoru)

3676. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe; kaže: Obavijestio nas je Lejs[928] prenijevši od Jezida b. Ebu Habiba, on od Harisa b. Jakuba[929], on od Jakuba b. Abdullaha b. Ešedždža[930], on od Busra b. Seida, on od Sa'da b. Ebu Vekkasa, on od Havle bint Hakim es-Sulemijje, a ona da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: "**Ko, uselivši se u stan** (ili neki prostor), **rekne: *Euzu bikelimatillahit-tamati min šerri ma haleka*** (Utječem

---

[924] Bilježe ga u *El-Kutubus-sitte* svi, osim Ebu Davuda.
[925] Ibrahim b. Fadl, neki kažu Ibrahim b. Ishakel-Mahzumi Ebu Ishak el-Medeni, prenosilac je hadisa koga su hadiski učenjaci odbacili. Pripadao je osmoj generaciji.
[926] Seid b. Ebu Seid el-Makburi.
[927] Ovaj hadis je slab jer je u njegovu senedu Ibrahim b. Fadl el-Mahzumi el-Medeni, prenosilac hadisa koga su hadiski učenjaci odbacili.
[928] Lejs b. Sa'd.
[929] Haris b. Jakub el-Ensari pouzdan je prenosilac hadisa i pobožan čovjek. Pripadao je petoj generaciji.
[930] Jakub b. Abdullah b. Ešedždž Ebu Jusuf el-Medeni, štićenik plemena Kurejš. Pouzdan je prenosilac hadisa. Pripadao je petoj generaciji.

se Allahovim savršenim riječima od zla koje je stvorio), **neće mu ništa nauditi sve dok se, iz tog stana** (odnosno prostora), **ne iseli".**

Ovaj hadis je hasenun-garibun-sahihun.[931] Prenio je Malik b. Enes[932] da je do njega doprlo slično ovom hadisu od Jakuba b. Eššedždža. Prenosi se ovaj hadis od Ibn Adžlana, on od Jakuba b. Abdullaha b. Ešedždža, on od Seida b. Musejjeba, a on od Havle, međutim, Lejsova predaja je pouzdanija od Ibn Adžlanove.

٤٢. بَاب مَا يَقُولُ إِذَا خَرَجَ مُسَافِرًا *

٣٦٧٧. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عُمَرَ بْنِ عَلِيٍّ الْمُقَدَّمِيُّ أَخْبَرَنَا ابْنُ أَبِي عَدِيٍّ عَنْ شُعْبَةَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ بِشْرٍ الْخَثْعَمِيِّ عَنْ أَبِي زُرْعَةَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: **كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا سَافَرَ فَرَكِبَ رَاحِلَتَهُ قَالَ بِإِصْبَعِهِ,** وَمَدَّ شُعْبَةُ إِصْبَعَهُ, **قَالَ: اللَّهُمَّ أَنْتَ الصَّاحِبُ فِي السَّفَرِ وَالْخَلِيفَةُ فِي الْأَهْلِ. اللَّهُمَّ اصْحَبْنَا بِنُصْحِكَ وَاقْلِبْنَا بِذِمَّةٍ. اللَّهُمَّ ازْوِ لَنَا الْأَرْضَ وَهَوِّنْ عَلَيْنَا السَّفَرَ. اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ وَعْثَاءِ السَّفَرِ وَكَآبَةِ الْمُنْقَلَبِ.**

٣٦٧٨. حَدَّثَنَا سُوَيْدُ بْنُ نَصْرٍ أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ ابْنُ الْمُبَارَكِ أَخْبَرَنَا شُعْبَةُ **بِهَذَا الْإِسْنَادِ نَحْوَهُ بِمَعْنَاهُ.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ مِنْ حَدِيثِ أَبِي هُرَيْرَةَ. لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ حَدِيثِ ابن أبي عدي عن شُعْبَةَ *

٣٦٧٩. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ عَبْدَةَ الضَّبِّيُّ أَخْبَرَنَا حَمَّادُ بْنُ زَيْدٍ عَنْ عَاصِمٍ الْأَحْوَلِ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ سَرْجِسَ قَالَ: **كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا سَافَرَ يَقُولُ: اللَّهُمَّ أَنْتَ الصَّاحِبُ فِي السَّفَرِ وَالْخَلِيفَةُ فِي الْأَهْلِ. اللَّهُمَّ اصْحَبْنَا فِي سَفَرِنَا وَاخْلُفْنَا فِي أَهْلِنَا. اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ وَعْثَاءِ السَّفَرِ وَكَآبَةِ الْمُنْقَلَبِ وَمِنَ الْحَوْرِ بَعْدَ الْكَوْرِ وَمِنْ دَعْوَةِ الْمَظْلُومِ وَمِنْ سُوءِ الْمَنْظَرِ فِي الْأَهْلِ وَالْمَالِ.**

هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ. وَيُرْوَى الْحَوْرِ بَعْدَ الْكَوْنِ أَيْضًا. وَمَعْنَى قَوْلِهِ الْحَوْرِ بَعْدَ الْكَوْنِ أَوِ الْكَوْرِ وَكِلَاهُمَا لَهُ وَجْهٌ: يُقَالُ إِنَّمَا هُوَ الرُّجُوعُ مِنَ الْإِيمَانِ إِلَى الْكُفْرِ أَوْ مِنَ الطَّاعَةِ إِلَى الْمَعْصِيَةِ. إِنَّمَا يَعْنِي مِنَ الرُّجُوعِ مِنْ شَيْءٍ إِلَى شَيْءٍ مِنَ الشَّرِّ *

42. Šta će reći onaj ko kreće na put

3677. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Omer b. Ali el-Mukaddemi; kaže: Obavijestio nas je Ibn Ebu Adij[933] prenijevši od Šu'bea, on od

---

[931] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*, Muslim i Ibn Huzejme u *Sahihima*, te En-Nesai i Ibn Madže u *Sunenima*.

[932] Prenio je Malik b. Enes u *Muvettau* od nekog prenosioca, koji je po njegovom mišljenju pouzdan, on od Jakuba b. Abdullaha b. Ešedždža, a on od Busra b. Seida.

[933] Muhammed b. Ibrahim b. Ebu Adij.

Abdullah b. Bišra el-Has'amija[934], on od Ebu Zur'aa[935], a on od Ebu Hurejrea, koji je kazao: "**Kada bi Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kretao na put, nakon što bi uzjahao svoju životinju i pokazao prstom** (Allah je jedan), **što je učinio i Šube, rekao bi:** ***Allahumme Ente sahibu fis-seferi vel-halifetu fil-ehli. Allahumme-shabna binushike vaklibna bizimmetin. Allahume-zvi lenal-erda ve hevvin alejnas-sefere. Allahumme inni euzu bike min va'sais-seferi ve keabetil-munkalebi*** (Allahu, budi mi čuvar i pomagač na putovanju i zastupnik u porodici. Pazi nas na putu i vrati nas sigurne našim domovima. Allahu, skupljaj pred nama Zemlju i učini nam putovanje ugodnim. Utječem Ti se od napornog puta i od tužnog povratka)".

3678. ISPRIČAO NAM JE Suvejd b. Nasr; kaže: Obavijestio nas je Abdullah b. Mubarek; kaže: Nas je obavijestio Šu'be ovim senedom, **po smislu slično prethodnom hadisu**. Ovaj Ebu Hurejreov hadis je hasenun-garibun.[936] Poznat nam je samo preko Ibn Ebu Adija od Šu'bea.

3679. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Abde ed-Dabij; kaže: Obavijestio nas je Hammad b. Zejd prenijevši od Asima el-Ahvela, a on od Abdullaha b. Serdžisa koji je kazao: "Kad bi Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, kretao na put, govorio bi: ***Allahumme Ente sahibu fis-seferi vel-halifetu fil-ehli. Allahumme-shabna fi seferina vahlufna fi ehlina. Allahumme inni euzu bike min va'sais-seferi ve keabetil-munkalebi ve minel-havri ba'del-kevri ve min davetil-mazlumi ve min suil-menzari fil-ehli vel-mali*** (Allahu, budi mi čuvar i pomagač na putovanju i zastupnik u porodici. Pazi nas na putu i vrati nas sigurne našim domovima. Utječem Ti se od napornog puta i od tužnog povratka, i od smanjenja nakon povećanja[937], i od dove onoga kome je nasilje učinjeno, i od zla pogleda[938] u porodicu i imetak)".

Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[939] Prenosi se također: i od smanjenja nakon postojanja. Smanjenje nakon postojanja ili nakon povećanja, a oboje je ispravno, može imati više značenja. Po mišljenju nekih, može značiti i povratak, povratak iz vjerovanja u nevjerništvo, ili povratak iz pokornosti u

---

[934] Abdullah b. Bišr el-Has'ami Ebu Umejr el-Katib el-Kufi iskren je prenosilac hadisa. Pripadao je četvrtoj generaciji.

[935] Ebu Zur'a b. Amr b. Džerir.

[936] Bilježe ga i Ebu Davud i En-Nesai u *Sunenima* i Hakim u *Mustedreku*.

[937] Ovo može imati više značenja: da se Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, utjecao Allahu od smanjenja vjerovanja nakon što je bilo povećano, od smanjenja imetka nakon što je bio uvećan, od smanjenja činjenja dobrih djela nakon što ih je puno činio i sl.

[938] Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, puno se utjecao Allahu od zla pogleda. To je pogled onih koji su puni mržnje i zavisti. Takav pogled može prouzrokovati bolest ljudi i propast njihove imovine.

[939] Bilježe ga i Muslim u *Sahihu* i En-Nesai i Ibn Madže u *Sunenima*.

griješenje. Uglavnom, (smanjenje nakon povećanja) označava povratak iz nečega boljeg nečemu lošijem.

٤٣. بَاب مَا يَقُولُ إِذَا رجع مِنَ سَّفَرِه *

٣٦٨٠. حَدَّثَنَا مَحْمُودُ بْنُ غَيْلَانَ أَخْبَرَنَا أَبُو دَاوُدَ قال: أَنْبَأَنَا شُعْبَةُ عَنْ أَبِي إِسْحَقَ قَالَ: سَمِعْتُ الرَّبِيعَ بْنَ الْبَرَاءِ بْنِ عَازِبٍ يُحَدِّثُ عَنْ أَبِيهِ: أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ إِذَا قَدِمَ مِنْ سَفَرٍ قَالَ: آيِبُونَ تَائِبُونَ عَابِدُونَ لِرَبِّنَا حَامِدُونَ.

هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ. وَرَوَى الثَّوْرِيُّ هَذَا الْحَدِيثَ عَنْ أَبِي إِسْحَقَ عَنِ الْبَرَاءِ وَلَمْ يَذْكُرْ فِيهِ عَنِ الرَّبِيعِ بْنِ الْبَرَاءِ. وَرِوَايَةُ شُعْبَةَ أَصَحُّ. وَفِي الْبَاب عَنْ ابْنِ عُمَرَ وَأَنَسٍ وَجَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّه *

43. Šta govori onaj koji se vraća s putovanja

3680. ISPRIČAO NAM JE Mahmud b. Gajlan; kaže: Obavijestio nas je Ebu Davud[940] i kazao: Saopćio nam je Šu'be prenijevši od Ebu Ishaka, koji je kazao: Čuo sam Rebi'a b. Bera b. Aziba[941] kada priča od svoga oca[942]: **"Kad bi se Vjerovijesnik, sallallahu alejhi ve sellem, vraćao sa putovanja, govorio bi:** ***Aibune, taibune, abidune, lirabbina hamidune*** (Mi se vraćamo, Tebi se kajemo, Tebi robujemo, našem se Gospodaru zahvaljujemo)**".**

Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[943] Es-Sevri je ovaj hadis prenio od Ebu Ishaka od Beraa, a u njegovu senedu nije spomenuo: od Rebi'a b. Beraa, međutim, Šu'beova predaja je vjerodostojnija. O ovoj temi preneseni su hadisi i od Ibn Omera, Enesa i Džabira b. Abdullaha.

٤٤. باب منه

٣٦٨١. حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ حُجْرٍ أَخْبَرَنَا إِسْمَعِيلُ بْنُ جَعْفَرٍ عَنْ حُمَيْدٍ عَنْ أَنَسٍ: أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ إِذَا قَدِمَ مِنْ سَفَرٍ فَنَظَرَ إِلَى جُدْرَانِ الْمَدِينَةِ أَوْضَعَ رَاحِلَتَهُ. وَإِنْ كَانَ عَلَى دَابَّةٍ حَرَّكَهَا مِنْ حُبِّهَا. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ غَرِيبٌ *

---

940 Ebu Davud et-Tajalisi.

941 Rebi' b. Bera b. Azib el-Ensari el-Kufi pouzdan je prenosilac hadisa. Pripadao je trećoj generaciji.

942 Beraa b. Aziba el-Ensarija.

943 Bilježi ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu.*

44. O istoj temi

3681. ISPRIČAO NAM JE Ali b. Hudžr; kaže: Obavijestio nas je Ismail b. Džafer[944] prenijevši od Humejda, a on od Enesa: **"Kad bi Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, vraćajući se s puta, ugledao zidine Medine, on bi potjerao svoju jahaću devu, a ako bi bio na životinji** (poput mazge ili konja), **pojurio bi s njom pošto se Medine uželio**[945]**."** Ovaj hadis je hasenun-sahihun-garibun.[946]

٤٥. بَاب مَا يَقُولُ إِذَا وَدَّعَ إِنْسَانًا *

٣٦٨٢. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ عُبَيْدِ اللَّهِ السُّلَيْمِيُّ الْبَصْرِيُّ أَخْبَرَنَا أَبُو قُتَيْبَةَ سَلْمُ بْنُ قُتَيْبَةَ عَنْ إِبْرَاهِيمَ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ يَزِيدَ بْنِ أُمَيَّةَ عَنْ نَافِعٍ عَنِ ابْنِ عُمَرَ قَالَ: **كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا وَدَّعَ رَجُلًا أَخَذَ بِيَدِهِ فَلَا يَدَعُهَا حَتَّى يَكُونَ الرَّجُلُ هُوَ يَدَعُ يَدَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَيَقُولُ: اسْتَوْدِعِ اللَّهَ دِينَكَ وَأَمَانَتَكَ وَآخِرَ عَمَلِكَ.** هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ مِنْ هَذَا الْوَجْهِ. وَقَدْ رُوِيَ هَذَا الْحَدِيثُ مِنْ غَيْرِ وَجْهٍ عَنِ ابْنِ عُمَرَ *

٣٦٨٣. حَدَّثَنَا إِسْمَعِيلُ بْنُ مُوسَى الْفَزَارِيُّ أَخْبَرَنَا سَعِيدُ بْنُ خُثَيْمٍ عَنْ حَنْظَلَةَ عَنْ سَالِمٍ: **أَنَّ ابْنَ عُمَرَ كَانَ يَقُولُ لِلرَّجُلِ إِذَا أَرَادَ سَفَرًا: ادْنُ مِنِّي أُوَدِّعْكَ كَمَا كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُوَدِّعُنَا فَيَقُولُ: أَسْتَوْدِعُ اللَّهَ دِينَكَ وَأَمَانَتَكَ وَخَوَاتِيمَ عَمَلِكَ.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ غَرِيبٌ مِنْ هَذَا الْوَجْهِ مِنْ حَدِيثِ سَالِمِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ *

45. Šta izgovara osoba koja se od nekoga oprašta

3682. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Ebu Ubejdullah es-Selimi el-Basri; kaže: Obavijestio nas je Ebu Kutejbe Selm b. Kutejbe prenijevši od Ibrahima b. Abdur-Rahmana b. Jezida b. Umejjea[947], on od Nafi'a, a on od ibn Omera, koji je kazao: **"Kad bi se Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, opraštao od nekoga** (ko kreće na put) **uzeo bi ga za ruku i ne bi mu je puštao sve dok ovaj ne bi pustio Vjerovjesnikovu, sallallahu alejhi ve sellem, ruku, i govorio bi:** ***Estevdiullahe dineke ve emaneteke ve ahire amelike*** (Molim Allaha da ti sačuva tvoje vjerovanje i tvoje povjerenje i da ti

---

[944] Ismail b. Džafer el-Ensari ez-Zirki.

[945] Uželio se Medine i njenih stanovnika.

[946] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu* i El-Buhari u *Sahihu*.

[947] Ibrahim b. Abdur-Rahman b. Jezid b. Umejje el-Medeni kao prenosilac hadisa je nedovoljno poznat (medžhul). Pripadao je sedmoj generaciji.

podari lijep završetak djela)". Ovaj hadis je sa ovim senedom, garibun.[948] Ovaj hadis je sa više seneda prenesen i od Ibn Omera.

3683. ISPRIČAO NAM JE Ismail b. Musa el-Fezari; kaže: Obavijestio nas je Seid b. Husajm[949] prenijevši od Hanzale[950], a on od Salima: Ibn Omer bi čovjeku koji bi htio da krene na put rekao: **"Približi mi se da se s tobom oprostim onako kako bi se sa nama opraštao Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, govoreći: *"Estevdiullahe dineke ve emaneteke ve havatime amelike*** (Molim Allaha da sačuva tvoje vjerovanje i tvoje povjerenje i da ti podari lijep završetak djela)".

Ovaj hadis Salima b. Abdullaha je sa ovim senedom hasenun-sahihun-garibun.[951]

٤٦. باب منه

٣٦٨٤. حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ أَبِي زِيَادٍ أَخْبَرَنَا سَيَّارٌ أَخْبَرَنَا جَعْفَرُ بْنُ سُلَيْمَانَ عَنْ ثَابِتٍ عَنْ أَنَسٍ قَالَ: جَاءَ رَجُلٌ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنِّي أُرِيدُ سَفَرًا فَزَوِّدْنِي. قَالَ: زَوَّدَكَ اللَّهُ التَّقْوَى. قَالَ: زِدْنِي. قَالَ: وَغَفَرَ ذَنْبَكَ. قَالَ: زِدْنِي بِأَبِي أَنْتَ وَأُمِّي. قَالَ: وَيَسَّرَ لَكَ الْخَيْرَ حَيْثُمَا كُنْتَ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ *

46. O istoj temi

3684. ISPRIČAO NAM JE Abdullah b. Ebu Zijad[952]; kaže: Obavijestio nas je Sejjar[953]; kaže: Nas je obavijestio Džafer b. Sulejman[954] prenijevši od Sabita, a on od Enesa, koji je kazao: **"Dođe neki čovjek Allahovu Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, i reče: Allahov Poslaniče, hoću na put pa uputi dovu za mene! On reče: Da ti Allah poveća bogobojaznost. On će na to: Dodaj mi još! On reče: I da ti oprosti grijeh! Ti si mi**

---

[948] Bilježi ga i Ibn Madže u *Sunenu.*

[949] Seid b. Husajm b. Rušd el-Hilali Ebu Ma'mer el-Kufi iskren je prenosilac hadisa. U njega se sumnjalo da je ši'ija, a pravio je i greške prilikom prenošenja hadisa. Pripadao je devetoj generaciji.

[950] Hanzala b. Ebu Sufjan el-Džumehi.

[951] Bilježe ga i Ebu Davud i En-Nesai u *Sunenima,* Hakim u *Mustedreku* i Ibn Hiban u *Sahihu.*

[952] Abdullah b. Hakem b. Ebu Zijad el-Katavani Ebu Abdur-Rahman el-Kufi iskren je prenosilac hadisa. Pripadao je desetoj generaciji.

[953] Sejjar b. Hatim el-Anezi Ebu Seleme el-Basri pouzdan je prenosilac hadisa, ali je prilikom prenošenja hadisa pravio previde. Pripadao je devetoj generaciji.

[954] Džafer b. Sulejman ed-Dubei.

umjesto oca i majke, dodaj mi još, ponovo će on. Reče: I neka ti olakša put dobra ma gdje bio". Ovaj hadis je hasenun-garibun.[955]

٤٧ . باب منه

٣٦٨٥. حَدَّثَنَا مُوسَى بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ الْكِنْدِيُّ الْكُوفِيُّ أَخْبَرَنَا زَيْدُ بْنُ حُبَابٍ قال: أَخْبَرَنِي أُسَامَةُ بْنُ زَيْدٍ عَنْ سَعِيدٍ الْمَقْبُرِيِّ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ: **أَنَّ رَجُلًا قَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنِّي أُرِيدُ أَنْ أُسَافِرَ فَأَوْصِنِي. قَالَ: عَلَيْكَ بِتَقْوَى اللَّهِ وَالتَّكْبِيرِ عَلَى كُلِّ شَرَفٍ. فَلَمَّا أَنْ وَلَّى الرَّجُلُ قَالَ: اللَّهُمَّ اطْوِ لَهُ البعد وَهَوِّنْ عَلَيْهِ السَّفَرَ.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ *

47. O istoj temi

3685. ISPRIČAO NAM JE Musa b. Abdur-Rahman el-Kindi el-Kufi; kaže: Obavijestio nas je Zejd b. Hubab[956] i kazao: Obavijestio me je Usama b. Zejd[957] prenijevši od Seida el-Makburija, a on od Ebu Hurejrea, da je neki čovjek rekao: **"Allahov Poslaniče, hoću da putujem pa me posavjetuj! "Budi bogobojazan i izgovaraj Allahu ekber na svakoj uzvisini!" Kad je čovjek otišao, on reče: Allahu, skrati mu razdaljinu i učini mu putovanje ugodnim".** Ovaj hadis je hasenun.[958]

٤٨ . بَاب مَا ذُكِرَ فِي دَعْوَةِ الْمُسَافِرِ *

٣٦٨٦. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ أَخْبَرَنَا أَبُو عَاصِمٍ أَخْبَرَنَا الْحَجَّاجُ الصَّوَّافُ عَنْ يَحْيَى بْنِ أَبِي كَثِيرٍ عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **ثَلَاثُ دَعَوَاتٍ مُسْتَجَابَاتٌ: دَعْوَةُ الْمَظْلُومِ، وَدَعْوَةُ الْمُسَافِرِ، وَدَعْوَةُ الْوَالِدِ عَلَى وَلَدِهِ.**

٣٦٨٧. حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ حُجْرٍ أَخْبَرَنَا إِسْمَعِيلُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ عَنْ هِشَامٍ الدَّسْتُوَائِيِّ عَنْ يَحْيَى بْنِ أَبِي كَثِيرٍ بِهَذَا الْإِسْنَادِ نَحْوَهُ **وَزَادَ فِيهِ مُسْتَجَابَاتٌ لَا شَكَّ فِيهِنَّ.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ. وَأَبُو جَعْفَرٍ هَذَا هوالَّذِي رَوَى عَنْهُ يَحْيَى بْنُ أَبِي كَثِيرٍ. يُقَالُ لَهُ أَبُو جَعْفَرٍ الْمُؤَذِّنُ وَلَا نَعْرِفُ اسْمَهُ *

---

[955] Bilježe ga i En-Nesai u *Sunenu* i Hakim u *Mustedreku*.
[956] Zejd b. Hubab Ebu Husejn el-Ukli.
[957] Usama b. Zejd el-Lejsi.
[958] Bilježe ga i En-Nesai i Ibn Madže u *Sunenima*.

48. O dovi putnika

3686. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Beššar; kaže: Obavijestio nas je Ebu Asim[959]; kaže: Nas je obavijestio Hadždžadž es-Savvaf prenijevši od Jahjaa b. Kesira, on od Ebu Džafera, a on od Ebu Hurejrea, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Tri dove će biti primljene: dova onoga kome je učinjeno nasilje i nepravda, dova putnika** (musafira) **i dova koju uputi roditelj protiv svoga djeteta."**

3687. ISPRIČAO NAM JE Ali b. Hudžr; kaže: Obavijestio nas je Ismail b. Ibrahim[960] prenijevši od Hišama ed-Destevaija, on od Jahjaa b. Ebu Kesira, sa ovim senedom, slično prethodnom hadisu s tim što je u njemu dodao: **"bez sumnje biti primljene".**[961]

Ovaj hadis je hasenun. Ebu Džafer je onaj što je od njega prenosio (hadise) Jahja b. Ebu Kesir, koga zovu Ebu Džafer el-Muezzin, a ime mu nije poznato.

٤٩. بَاب مَا يَقُولُ إِذَا رَكِبَ النَّاقَةَ *

٣٦٨٨. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ حَدَّثَنَا أَبُو الْأَحْوَصِ عَنْ أَبِي إِسْحَقَ عَنْ عَلِيِّ بْنِ رَبِيعَةَ قَالَ: شَهِدْتُ عَلِيًّا أُتِيَ بِدَابَّةٍ لِيَرْكَبَهَا فَلَمَّا وَضَعَ رِجْلَهُ فِي الرِّكَابِ قَالَ: بِسْمِ اللَّهِ فَلَمَّا اسْتَوَى عَلَى ظَهْرِهَا قَالَ: الْحَمْدُ لِلَّهِ. ثُمَّ قَالَ: (سُبْحَانَ الَّذِي سَخَّرَ لَنَا هَذَا وَمَا كُنَّا لَهُ مُقْرِنِينَ وَإِنَّا إِلَى رَبِّنَا لَمُنْقَلِبُونَ). ثُمَّ قَالَ: الْحَمْدُ لِلَّهِ ثَلَاثًا وَاللَّهُ أَكْبَرُ ثَلَاثًا سُبْحَانَكَ إِنِّي قَدْ ظَلَمْتُ نَفْسِي فَاغْفِرْ لِي فَإِنَّهُ لَا يَغْفِرُ الذُّنُوبَ إِلَّا أَنْتَ ثُمَّ ضَحِكَ. قُلْتُ: مِنْ أَيِّ شَيْءٍ ضَحِكْتَ يَا أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ؟ قَالَ: رَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ صَنَعَ كَمَا صَنَعْتُ ثُمَّ ضَحِكَ. فَقُلْتُ: مِنْ أَيِّ شَيْءٍ ضَحِكْتَ يَا رَسُولَ اللَّهِ؟ قَالَ: إِنَّ رَبَّكَ لَيَعْجَبُ مِنْ عَبْدِهِ إِذَا قَالَ رَبِّ اغْفِرْ لِي ذُنُوبِي إِنَّهُ لَا يَغْفِرُ الذُّنُوبَ غَيْرُكَ. وَفِي الْبَاب عَنْ ابْنِ عُمَرَ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

٣٦٨٩. حَدَّثَنَا سُوَيْدُ بْنُ نَصْرٍ أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ الْمُبَارَكِ أَخْبَرَنَا حَمَّادُ بْنُ سَلَمَةَ عَنْ أَبِي الزُّبَيْرِ عَنْ عَلِيِّ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ الْبَارِقِيِّ عَنِ ابْنِ عُمَرَ: أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ إِذَا سَافَرَ فَرَكِبَ رَاحِلَتَهُ كَبَّرَ ثَلَاثًا وقالُ: (سُبْحَانَ الَّذِي سَخَّرَ لَنَا هَذَا وَمَا كُنَّا لَهُ مُقْرِنِينَ وَإِنَّا إِلَى رَبِّنَا لَمُنْقَلِبُونَ).

---

[959] Ebu Asim Dahak b. Muhalled b. Dahak b. Dahak b. Muslim eš-Šejbani en-Nebil el-Basri pouzdan je i siguran prenosilac hadisa. Pripadao je devetoj generaciji. Umro je 212. godine po Hidžri.

[960] Ismail b. Ibrahim b. Miksem el-Esedi Ebu Bišr el-Basri poznat kao Ibn Ul'je pouzdan je prenosilac i hafiz hadisa. Pripadao je osmoj generaciji. Umro je 193. godine po Hidžri.

[961] Ovaj hadis glasi: "Tri dove će, bez sumnje, biti primljene: dova onoga kome je učinjeno nasilje i nepravda, dova putnika (musafira) i dova koju uputi roditelj protiv svoga djeteta". (Vidi: Tirmizijeva zbirka hadisa, V/ 156.)

ثُمَّ يَقُولُ: اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ فِي سَفَرِي هَذَا مِنَ الْبِرِّ وَالتَّقْوَى وَمِنَ الْعَمَلِ مَا تَرْضَى. اللَّهُمَّ هَوِّنْ عَلَيْنَا الْمَسِيرَ وَاطْوِ عَنَّا بُعْدَ الْأَرْضِ. اللَّهُمَّ أَنْتَ الصَّاحِبُ فِي السَّفَرِ وَالْخَلِيفَةُ فِي الْأَهْلِ. اللَّهُمَّ اصْحَبْنَا فِي سَفَرِنَا وَاخْلُفْنَا فِي أَهْلِنَا. وَكَانَ يَقُولُ إِذَا رَجَعَ إِلَى أَهْلِهِ: آيِبُونَ إِنْ شَاءَ اللَّهُ تَائِبُونَ عَابِدُونَ لِرَبِّنَا حَامِدُونَ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ *

49. Šte će proučiti osoba kada uzjaše životinju (ili sjedne u prijevozno sredstvo)

3688. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe; kaže: Obavijestio nas je Ebu Ahves[962] prenijevši od Ebu Ishaka[963], a on od Alija b. Rebi'a[964] koji je kazao: **"Bio sam prisutan kad je Aliji dovedena životinja da je uzjaše. On, pošto stavi nogu u uzengiju, reče: *Bismillah*** (S Allahovim imenom)**, a kad se usparavi na njenim leđima, reče: *El-hamdulillahi*** (Hvala Allahu), **a potom prouči: *Subhanellezi sehhare lena haza ve ma kunna lehu mukrinin. Ve inna ila Rabbina lemunkalibun*** (Hvaljen neka je Onaj koji je dao da nam one služe, mi to sami ne bismo mogli postići, i mi ćemo se sigurno Gospodaru svome vratiti![965]), **potom, tri puta reče: *El-hamdulillahi*** (Hvala Allahu), **tri puta *Allahu ekber (Allah je najveći)* i** (jedanput) ***Subhaneke inni kad zalemtu nefsi fagfirli innehu la jagfiruz-zunube illa Ente*** (Hvaljen neka Si, ja sam sebi nasilje učinio pa mi oprosti jer samo Ti praštaš grijehe), **a onda se nasmijao. Zašto si se nasmijao, vladaru pravovjernih?upitah, a on reče: Vidio sam Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, kada je uradio ovo što sam ja uradio, a onda se nasmijao. Upitao sam ga: Zašto si se nasmijao Allahov Poslaniče? a on je odgovorio: Tvoj Gospodar se zadivi Svome robu koji rekne: Gospodaru, oprosti mi moje grijehe jer niko drugi osim Tebe grijehe ne može oprostiti."** O ovoj temi prenesen je hadis i od Ibn Omera. Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[966]

3689. ISPRIČAO NAM JE Suvejd b. Nasr; kaže: Obavijestio nas je Abdullah b. Mubarek; kaže: Nas je obavijestio Hammad b. Seleme prenijevši od Ebu Zubejra, on od Alija b. Abdullaha el-Barikija, a on od Ibn Omera: Kada bi Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, kretao na put i uzjahao na jahalicu, tri puta bi izgovorio tekbir (Allahu ekber), potom proučio:

---

962 Ebu Ahves Selam b. Selim el-Hanefi el-Kufi pouzdan je i precizan prenosilac i vrstan poznavalac hadisa. Pripadao je sedmoj generaciji.

963 Ebu Ishak es-Subej'i.

964 Ali b. Rebi'a el-Vali el-Esedi el-Kufi.

965 *Ez-Zuhruf*, 13. i 14. ajet.

966 Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*, Ebu Davud i En-Nesai *u Sunenima*, Hakim u *Mustedreku* i Ibn Hiban u *Sahihu*.

Subhanellezi sehhare lena haza ve ma kunna lehu mukrinin. Ve inna ila Rabbina lemunkalibun (Hvaljen neka je Onaj koji je dao da nam one služe, mi to sami ne bismo mogli postići, i mi ćemo se sigurno Gospodaru svome vratiti!), a onda rekao: ***Allahumme inni es'eluke fi seferi haza minel-birri vet-takva ve minel-ameli ma terda. Allahumme hevvin alejnal-mesire vetvi anna bu'del-erdi. Allahumme ente sahibu fis-seferi vel-halifetu fil-ehli. Allahumme-shabna fi seferina vahlufna fi ehlina*** (Allahu, ja od Tebe na ovome mom putovanju tražim od dobročinstva, od bogobojaznosti i od dobrih djela onoliko sa koliko ćeš Ti biti zadovoljan. Allahu, učini nam putovanje ugodnim i skrati nam razdaljinu zemlje. ***Allahumme Ente sahibu fis-seferi vel-halifetu fil-ehli. Allahumme-shabna fi seferina vehlufna fi ehlina*** (Allahu, budi čuvar i pomagač na putovanju i zastupnik u porodici. Pazi nas tokom našeg putovanja i budi nam zastupnik u našim porodicama). Kada bi se vraćao svojoj porodici govorio bi: Aibune inšaellahu taibune abidune lirabbina hamidun (Mi se, ako Allah da, vraćamo, Tebi se kajemo, Tebi robujemo i našem se Gospodaru zahvaljujemo)." Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[967]

٥٠. بَاب مَا يَقُولُ إِذَا هَاجَتِ الرِّيحُ *

٣٦٩٠. حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ الْأَسْوَدِ أَبُو عَمْرٍو الْبَصْرِيُّ أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ رَبِيعَةَ عَنِ ابْنِ جُرَيْجٍ عَنْ عَطَاءٍ عَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ: كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا رَأَى الرِّيحَ قَالَ: اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ مِنْ خَيْرِهَا وَخَيْرِ مَا فِيهَا وَخَيْرِ مَا أُرْسِلَتْ بِهِ. وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّهَا وَشَرِّ مَا فِيهَا وَشَرِّ مَا أُرْسِلَتْ بِهِ. وَفِي الْبَاب عَنْ أُبَيِّ بْنِ كَعْبٍ . وَهَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ.

50. Šta se uči kad puše jak vjetar

3690. ISPRIČAO NAM JE Abdur-Rahman b. Esved Ebu Amr el-Basri; kaže: Obavijestio nas je Muhammed b. Rebi'a[968] prenijevši od Ibn Džurejdža, on od Ataa, a on od Aiše , koja je kazala: "**Kad bi Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, primijetio da puše vjetar, rekao bi: *Allahumme inni es'eluke min hajriha ve hajri ma fiha ve hajri ma ursilet bihi, ve euzu bike min šerriha ve šerri ma fiha ve šerri ma ursilet bihi*** (Allahu, podari nam hajirli vjetar, dobro u njemu i dobro u onome zbog čega je poslat, a utječem ti se od njegova zla, zla koje je u njemu i zla u onome

---

[967] Bilježe ga i Muslim u *Sahihu* i Ebu Davud i En-Nesai u *Sunenu*.
[968] Muhammed b. Rebi'a el-Kilabi.

zbog čega je poslat)." O ovoj temi prenesen je hadis i od Ubeja b. Ka'ba. Ovaj hadis je hasenun.[969]

٥١. بَاب مَا يَقُولُ إِذَا سَمِعَ الرَّعْدَ *

٣٦٩١. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ أَخْبَرَنَا عَبْدُ الْوَاحِدِ بْنُ زِيَادٍ عَنْ حَجَّاجِ بْنِ أَرْطَاةَ عَنْ أَبِي مَطَرٍ عَنْ سَالِمِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ عَنْ أَبِيهِ: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ إِذَا سَمِعَ صَوْتَ الرَّعْدِ وَالصَّوَاعِقِ قَالَ: اللَّهُمَّ لَا تَقْتُلْنَا بِغَضَبِكَ وَلَا تُهْلِكْنَا بِعَذَابِكَ وَعَافِنَا قَبْلَ ذَلِكَ. هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ هَذَا الْوَجْهِ *

51. Šta se uči kad se čuje grmljavina

3691. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe; kaže: Obavijestio nas je Abdul-Vahid b. Zijad[970] prenijevši od Hadždžadža b. Ertatea, on od Ebu Metara[971], on od Salima b. Abdullaha b. Omera, a on od svoga oca: "**Kad bi Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, čuo zvuk grmljavine i groma, rekao bi: *Allahumme la taktulna bigadabike vela tuhlikna biazabike ve afina kable zalike*** (Allahu, ne ubijaj nas Svojom srdžbom i ne uništavaj nas Svojom kaznom, oprosti nam prije toga)." Ovaj hadis je garibun.[972] Poznat nam je samo sa ovim senedom.

٥٢. بَاب مَا يَقُولُ عِنْدَ رُؤْيَةِ الْهِلَالِ *

٣٦٩٢. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ أَخْبَرَنَا أَبُو عَامِرٍ الْعَقَدِيُّ أَخْبَرَنَا سُلَيْمَانُ بْنُ سُفْيَانَ الْمَدِينِيُّ قَالَ. حَدَّثَنِي بِلَالُ بْنُ يَحْيَى بْنِ طَلْحَةَ بْنِ عُبَيْدِ اللَّهِ عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ طَلْحَةَ بْنِ عُبَيْدِ اللَّهِ: أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُم عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ إِذَا رَأَى الْهِلَالَ قَالَ: اللَّهُمَّ أَهْلِلْهُ عَلَيْنَا بِالْيُمْنِ وَالْإِيمَانِ وَالسَّلَامَةِ وَالْإِسْلَامِ. رَبِّي وَرَبُّكَ اللَّهُ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ *

---

[969] Bilježi ga i Muslim u *Sahihu* u znatno dužem obliku.
[970] Abdul-Vahid b. Zijad el-Abdi el-Basri.
[971] Ebu Metar je učitelj Hadždžadža b. Ertatea koji je kao prenosilac hadisa nedovoljno poznat (medžhul). Pripadao je šestoj generaciji.
[972] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*, El-Buhari u djelu *Edebul-mufredi*, En-Nesai u djelu *Amelul-jevmi vel-lejleti* i Hakim u *Mustedreku*.

52. Šta se izgovara kada se ugleda mlađak

3692. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Beššar; kaže: Obavijestio nas je Ebu Amir el-Akadi; kaže: Nas je obavijestio Sulejman b. Sufjan el-Medini i kazao: Ispričao mi je Bilal b. Jahja b. Talha b Ubejdullah[973] prenijevši od svoga oca[974], a on od njegova djeda Talhe b. Ubejdullaha: " **Kad bi Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, ugledao mlađak, govorio bi: *Allahummme ehlilhu alejna bil-jumni vel-iman ives-selameti vel-islami Rabbi ve Rabbukellahu*** (Allahu, učini da kad god nam se on pojavi, budemo sigurni, u imanu, zdravi i u islamu. Moj i tvoj Gospodar je Allah[975])." Ovaj hadis je hasenun-garibun.[976]

٥٣. بَاب مَا يَقُولُ عِنْدَ الْغَضَب *

٣٦٩٣. حَدَّثَنَا مَحْمُودُ بْنُ غَيْلَانَ أَخْبَرَنَا قَبِيصَةُ أَخْبَرَنَا سُفْيَانُ عَنْ عَبْدِ الْمَلِكِ بْنِ عُمَيْرٍ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ أَبِي لَيْلَى عَنْ مُعَاذِ بْنِ جَبَلٍ قَالَ: اسْتَبَّ رَجُلَانِ عِنْدَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حَتَّى عُرِفَ الْغَضَبُ فِي وَجْهِ أَحَدِهِمَا فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **إِنِّي لَأَعْلَمُ كَلِمَةً لَوْ قَالَهَا لَذَهَبَ غَضَبُهُ. أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ.** وَفِي الْبَاب عَنْ سُلَيْمَانَ بْنِ صُرَدٍ

٣٦٩٤. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ أَخْبَرَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ عَنْ سُفْيَانَ **نَحْوَه.**

وَهَذَا حَدِيثٌ مُرْسَلٌ.عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ أَبِي لَيْلَى لَمْ يَسْمَعْ مِنْ مُعَاذِ بْنِ جَبَلٍ. وَمَاتَ مُعَاذٌ فِي خِلَافَةِ عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ وَقُتِلَ عُمَرُ بْنُ الْخَطَّابِ وَعَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ أَبِي لَيْلَى غُلَامٌ ابْنُ سِتِّ سِنِينَ. هَكَذَا رَوَى شُعْبَةُ عَنِ الْحَكَمِ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ أَبِي لَيْلَى. وَقَدْ رَوَى عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ أَبِي لَيْلَى عَنْ عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ وَرَآهُ. وَعَبْدُ الرَّحْمَنِ ابْنُ أَبِي لَيْلَى يُكْنَى أَبَا عِيسَى. وَأَبُو لَيْلَى اسْمُهُ يَسَارٌ. وَرُوِيَ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ أَبِي لَيْلَى قَالَ: أَدْرَكْتُ عِشْرِينَ وَمِائَةً مِنَ الْأَنْصَارِ مِنْ أَصْحَابِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ *

53. Šta se izgovara prilikom srdžbe

3693. ISPRIČAO NAM JE Mahmud b. Gajlan; kaže: Obavijestio nas je Kabisa; kaže: Nas je obavijestio Sufjan prenijevši od Abdul-Melika b. Umejra, on od Abdur-Rahmana b. Ebu Lejla, a on od Muaza b. Džebela, koji

---

[973] Bilal b. Jahja b. Talha b. Ubejdullah et-Tejmi el-Medeni blag je prenosilac hadisa. Pripadao je sedmoj generaciji.

[974] To je Jahja b. Talha b. Ubejdullah et-Tejmi el-Medeni. Pouzdan je prenosilac hadisa. Pripadao je trećoj generaciji.

[975] Moj i tvoj Gospodar, mlađače, je Allah.

[976] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*, Ed-Darimi u *Sunenu*, Hakim u *Mustedreku* i Ibn Hiban u *Sahihu*.

je kazao: "**Jednom prilikom se počeše međusobno svađati dva čovjeka u prisustvu Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem. Primijetivši srdžbu na licu jednog od njih dvojice, Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, reče: "Ja znam jednu rečenicu; ukoliko je izgovori onaj koji osjeća srdžbu, ona će otići od njega. To je: *Euzu billahi mineš-šejtanir-radžim* (**Utječem se Allahu od prokletog šejtana)."[977] O ovoj temi prenesen je hadis i od Sulejmana b. Sureda.[978]

3694. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Beššar; kaže: Obavijestio nas je Abdur-Rahman[979] prenijevši od Sufjana **slično prethodnom hadisu.**

Ovaj hadis je mursel. Abdur-Rahman b. Ebu Lejla nije slušao hadise od Muaza b. Džebela. Muaz b. Džebel umro je u vrijeme hilafeta Omera b. Hattab, a kad je Omer b. Hattab ubijen, Abdur-Rahman b. Ebu Lejla je bio dječak, imao je šest godina. Ovako je prenio Šu'be od Hakema, a on od Abdur-Rahmana b. Ebu Lejle. Abdur-Rahman b. Ebu Lejle je vidio Omera b. Hattaba i od njega prenio hadise. Abdur-rahman b. Ebu Lejle je imao nadimak po djetetu Ebu Isa. Ebu Ja'la se zvao Jesar. On je prenio hadise od Abdur-Rahmana b. Ebu Lejla, kazavši: Ja sam zatekao sto dvadeset ensarija, Vjerovjesnikovih, sallallahu alejhi ve sellem, ashaba.

٥٤. بَاب مَا يَقُولُ إِذَا رَأَى رُؤْيَا يَكْرَهُهَا *

٣٦٩٥. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ بْنُ سَعِيدٍ أَخْبَرَنَا بَكْرُ بْنُ مُضَرَ عَنِ ابْنِ الْهَادِ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ خَبَّابٍ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ أَنَّهُ سَمِعَ النبي صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: **إِذَا رَأَى أَحَدُكُمُ الرُّؤْيَا يُحِبُّهَا فَإِنَّمَا هِيَ مِنَ اللَّهِ فَلْيَحْمَدِ اللَّهَ عَلَيْهَا وَلْيُحَدِّثْ بِمَا رَأَى. وَإِذَا رَأَى غَيْرَ ذَلِكَ مِمَّا يَكْرَهُهُ فَإِنَّمَا هِيَ مِنَ الشَّيْطَانِ فَلْيَسْتَعِذْ بِاللَّهِ مِنْ شَرِّهَا وَلَا يَذْكُرْهَا لِأَحَدٍ فَإِنَّهَا لَا تَضُرُّهُ.**

وَفِي الْبَاب عَنْ أَبِي قَتَادَةَ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ صَحِيحٌ مِنْ هَذَا الْوَجْهِ. وَابْنُ الْهَادِ اسْمُهُ يَزِيدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أُسَامَةَ بْنِ الْهَادِ الْمَدِينِيُّ. وَهُوَ ثِقَةٌ عِنْدَ أَهْلِ الْحَدِيثِ. رَوَى عَنْهُ مَالِكٌ وَالنَّاسُ *

54. Šta će reći onaj kousnije ružan san

3695. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe b. Seid; kaže: Obavijestio nas je Bekr b. Mudar[980] prenijevši od Ibn Hada, on od Abdullaha b. Habbaba[981], a

---

[977] Ovaj hadis bilježe i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu* i Ebu Davud i En-Nesai u *Sunenima.*

[978] Bilježe ga El-Buhari i Muslim u *Sahihima* i Ebu Davud i En-Nesai u *Sunenima.*

[979] Abdur-Rahman b. Mehdi.

[980] Bekr b. Mudar b. Muhammed b. Hakim Ebu Muhammed, ili Ebu Abdul-Melik el-Masri pouzdan je i siguran prenosilac hadisa. Pripadao je osmoj generaciji.

[981] Abdullah b. Habbab el-Ensari el-Medeni el-Buhari pouzdan je prenosilac hadisa. Pripadao je trećoj generaciji.

on od Ebu Seida el-Hudrija, koji je čuo Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, kada je kazao: "**Kada neko od vas usnije lijep san koji voli, to je od Allaha, neka se zahvali Allahu i neka ga priča**[982]**, a kada usnije ružan san koji ne voli, to je od šejtana, neka** (u tom slučaju) **zatraži utočište kod Allaha od njegova zla i neka ga nikome ne priča, neće mu nauditi.**"

O ovoj temi prenesen je hadis i od Ebu Katadea. Ovaj hadis je, sa ovim senedom, hasenun-garibun-sahihun.[983] Ibn Had se zvao Jezid b. Abdullah b. Usame b. Had el-Medini. On je, po mišljenju hadiskih učenjaka, pouzdan prenosilac hadisa. Od njega su prenijeli hadise Malik i drugi ljudi.

٥٥. بَاب مَا يَقُولُ إِذَا رَأَى الْبَاكُورَةَ مِنَ الثَّمَرِ *

٣٦٩٦. حَدَّثَنَا الْأَنْصَارِيُّ أَخْبَرَنَا مَعْنٌ أَخْبَرَنَا مَالِكٌ و أَخْبَرَنَا قُتَيْبَةُ عَنْ مَالِكٍ عَنْ سُهَيْلِ بْنِ أَبِي صَالِحٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: كَانَ النَّاسُ إِذَا رَأَوْا أَوَّلَ الثَّمَرِ جَاءُوا بِهِ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَإِذَا أَخَذَهُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: اللَّهُمَّ بَارِكْ لَنَا فِي ثِمَارِنَا, وَبَارِكْ لَنَا فِي مَدِينَتِنَا, وَبَارِكْ لَنَا فِي صَاعِنَا وَمُدِّنَا. اللَّهُمَّ إِنَّ إِبْرَاهِيمَ عَبْدُكَ وَخَلِيلُكَ وَنَبِيُّكَ. وَإِنِّي عَبْدُكَ وَنَبِيُّكَ. وَإِنَّهُ دَعَاكَ لِمَكَّةَ وَأَنَا أَدْعُوكَ لِلْمَدِينَةِ بِمِثْلِ مَا دَعَاكَ بِهِ لِمَكَّةَ وَمِثْلِهِ مَعَهُ. قَالَ: ثُمَّ يَدْعُو أَصْغَرَ وَلِيدٍ يَرَاهُ فَيُعْطِيهِ ذَلِكَ الثَّمَرَ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

55. Šta se izgovara kad se ugledaju prvi plodovi

3696. ISPRIČAO NAM JE El-Ensari; kaže: Obavijestio nas je Ma'n; kaže: Nas je obavijestio Malik. A obavijestio nas je Kutejbe prenijevši od Malika, on od Suhejla b. Ebu Saliha, on od svoga oca, a on od Ebu Hurejrea, koji je kazao: "**Kad bi ljudi ubrali prvi plod donijeli bi ga Allahovu Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem. Kad bi ga Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, uzeo, rekao bi:** ***Allahumme barik lena fi simarina ve barik lena fi medinetina ve barik lena fi saina ve mudina. Allahumme inne Ibrahime abduke ve haliluke ve nebijjuke ve inni abduke ve nebijjuke ve innehu deake li Mekkete ve ene ed'uke Li Medineti bimisli ma de'ake bihi li Mekkete ve misluhu meahu*** (Allahu, blagoslovi nam naše

982 U slučaju lijepog sna dobro je uraditi troje: zahvaliti Allahu, obradovati se i pričati ga samo prijateljima koji znaju ispravno tumačiti snove, dok je u slučaju ružnog sna lijepo uraditi sljedeće: čim se probudi tri puta pljucnuti na lijevu stranu, zatražiti utočište kod Allaha od njegova zla i zla šejtana, ne pričati ga nikome, izgovoriti salavat, okrenuti se na drugu stranu.

983 Bilježe ga i El-Buhari u *Sahihu* i En-Nesai u *Sunenu*.

plodove i naš grad, naš sā i naš mudd[984]. Allahu, Ibrahim je bio Tvoj rob, prijatelj i vjerovjesnik, a i ja sam Tvoj rob i vjerovjesnik. On Te molio za Mekku, a ja Te molim za Medinu. Podari joj isto ono što je od Tebe Ibrahim tražio za Mekku, i još toliko). **Potom bi, veli, pozvao prvo dijete koje bi ugledao i dao mu taj plod."** Ovaj hadis je hasenun-sahihun. [985]

٥٦. بَاب مَا يَقُولُ إِذَا أَكَلَ طَعَامًا *

٣٦٩٧. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مَنِيعٍ أَخْبَرَنَا إِسْمَعِيلُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ أَخْبَرَنَا عَلِيُّ بْنُ زَيْدٍ عَنْ عُمَرَ، وَهُوَ ابْنُ أَبِي حَرْمَلَةَ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ: دَخَلْتُ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهم عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَا وَخَالِدُ بْنُ الْوَلِيدِ عَلَى مَيْمُونَةَ فَجَاءَتْنَا بِإِنَاءٍ فِيهِ لَبَنٌ فَشَرِبَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَأَنَا عَلَى يَمِينِهِ وَخَالِدٌ عَلَى شِمَالِهِ. فَقَالَ لِي: الشَّرْبَةُ لَكَ فَإِنْ شِئْتَ آثَرْتَ بِهَا خَالِدًا. فَقُلْتُ: مَا كُنْتُ أُوثِرُ عَلَى سُؤْرِكَ أَحَدًا. ثُمَّ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: مَنْ أَطْعَمَهُ اللَّهُ الطَّعَامَ فَلْيَقُلِ: اللَّهُمَّ بَارِكْ لَنَا فِيهِ وَأَطْعِمْنَا خَيْرًا مِنْهُ. وَمَنْ سَقَاهُ اللَّهُ لَبَنًا فَلْيَقُلِ: اللَّهُمَّ بَارِكْ لَنَا فِيهِ وَزِدْنَا مِنْهُ. وَقَالَ رَسُولُ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: لَيْسَ شَيْءٌ يُجْزِئُ مَكَانَ الطَّعَامِ وَالشَّرَابِ غَيْرُ اللَّبَنِ.

هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ. وَقَدْ رَوَى بَعْضُهُمْ هَذَا الْحَدِيثَ عَنْ عَلِيِّ بْنِ زَيْدٍ. فَقَالَ: عَنْ عُمَرَ بْنِ حَرْمَلَةَ. و قَالَ بَعْضُهُمْ: عَمْرُو بْنُ حَرْمَلَةَ وَلَا يَصِحُّ *

56. Šta će reći onaj ko hoće da jede

3697. ISPRČAO NAM JE Ahmed b. Meni'; kaže: Obavijestio nas je Ismail b. Ibrahim[986]; kaže: Nas je obavijestio Ali b. Zejd[987] prenijevši od Omera b. Ebu Harmalea, a on od Ibn Abbasa, koji je kazao: **"Ušli smo sa Allahovim Poslanikom, sallallahu alejhi ve sellem, ja i Halid b. Velid kod Mejmune. Ona nam je donijela posudu sa mlijekom. Allahov Poslanik,sallallahu alejhi ve sellem, se napi, a onda dodade meni i reče: Ti imaš prednost[988], ali, ako hoćeš, ukaži počast Halidu. Ja sam tada sjedio sa njegove desne, a Halid sa njegove lijeve strane. Rekoh: Neću**

---

[984] Sā i mudd su posude koje su u to vrijeme u Medini korištene za mjerenje. Sā, po mišljenju Ebu Hanife, sadrži osam litara, a mudd sadrži dva litra. Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, moli Svevišnjeg Allaha da im podari bereket u njihovim plodovima i prilikom njegovog mjerenja.

[985] Bilježe ga i Muslim u *Sahihu* i Ibn Madže u *Sunenu.*

[986] Ismail b. Ibrahim, poznat kao Ibn Ulejje.

[987] Ali b. Zejd b. Džed'an.

[988] Ibn Abbas je imao prednost zbog toga što je sjedio sa desne strane Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem. Po islamskom bontonu, prednost ima uvijek onaj koji sjedi na desnoj strani, pa makar se radilo i o dječaku.

ukazati počast nikome kad je riječ o ostatku iza tebe[989]. Potom Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, reče: Koga Allah počasti hranom, neka rekne: *Allahumme barik lena fihi ve et'imna hajren minhu* (Allahu, podari nam bereket u njoj i počasti nas hranom boljom od ove), **a koga Allah počasti mlijekom, neka rekne: *Allahumme barik lena fihi ve zidna minhu*** (Allahu, podari nam bereket u njemu i uvećaj nam od njega). **Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, je kazao i ovo: Samo mlijeko može nadomjestiti hranu i piće."**

Ovaj hadis je hasenun.[990] Neki su ovaj hadis prenijeli od Alije b. Zejda i kazali: od Omera b. Harmalea, dok su neki rekli: od Amra b. Harmalea, i to je pogrešno.

٥٧. بَاب مَا يَقُولُ إِذَا فَرَغَ مِنَ الطَّعَامِ *

٣٦٩٨. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ أَخْبَرَنَا يَحْيَى بْنُ سَعِيدٍ أَخْبَرَنَا ثَوْرُ بْنُ يَزِيدَ أَخْبَرَنَا خَالِدُ بْنُ مَعْدَانَ عَنْ أَبِي أُمَامَةَ قَالَ: **كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا رُفِعَتِ الْمَائِدَةُ مِنْ بَيْنِ يَدَيْهِ يَقُولُ: الْحَمْدُ لِلَّهِ حَمْدًا كَثِيرًا طَيِّبًا مُبَارَكًا فِيهِ غَيْرَ مُوَدَّعٍ وَلَا مُسْتَغْنًى عَنْهُ رَبُّنَا.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

٣٦٩٩. حَدَّثَنَا أَبُو سَعِيدٍ الْأَشَجُّ أَخْبَرَنَا حَفْصُ بْنُ غِيَاثٍ وَأَبُو خَالِدٍ الْأَحْمَرُ عَنْ حَجَّاجِ بْنِ أَرْطَاةَ عَنْ رِيَاحِ بْنِ عَبِيدَةَ قَالَ حَفْصٌ: عَنِ ابْنِ أَخِي أَبِي سَعِيدٍ. و قَالَ أَبُو خَالِدٍ: عَنْ مَوْلًى لِأَبِي سَعِيدٍ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ قَالَ: **كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا أَكَلَ أَوْ شَرِبَ قَالَ: الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَطْعَمَنَا وَسَقَانَا وَجَعَلَنَا مُسْلِمِينَ** *

٣٧٠٠. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ إِسْمَعِيلَ أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ يَزِيدَ الْمُقْرِئُ حَدَّثَنَا سَعِيدُ بْنُ أَبِي أَيُّوبَ قال. حَدَّثَنِي أَبُو مَرْحُومٍ عَنْ سَهْلِ بْنِ مُعَاذِ بْنِ أَنَسٍ عَنْ أَبِيهِ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **مَنْ أَكَلَ طَعَامًا فَقَالَ: الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَطْعَمَنِي هَذَا وَرَزَقَنِيهِ مِنْ غَيْرِ حَوْلٍ مِنِّي وَلَا قُوَّةٍ , غُفِرَ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ. وَأَبُو مَرْحُومٍ اسْمُهُ عَبْدُ الرَّحِيمِ بْنُ مَيْمُونٍ *

---

[989] Ashabi su toliko željeli da prvi piju ili jedu ono što ostane iza Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, da Ibn Abbas, iako je mnogo cijenio Halida b. Velida, nije mogao njemu prepustiti takvu čast.

[990] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*, Ebu Davud i Ibn Madže u *Sunenima* i El-Bejheki u djelu *Šu'abul-iman.*

57. Šta se izgovara nakon jela

3698. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Beššar; kaže: Obavijestio nas je Jahja b. Seid[991]; kaže: Nas je obavijestio Sevr b. Jezid[992]; kaže: Nas je obavijestio Halid b. Ma'dan prenijevši od Ebu Umamea, koji je kazao: **"Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, bi, kad bi ispred njega bila sklonjena hrana, rekao: *El-hamdulillahi hamden kesiren tajjiben mubareken fihi gajre muveddein vela mustagnen anhu Rabbena*** (Hvala Allahu, brojnom i ugodnom zahvalom, u kojoj je bereket, koja neće biti posljednja, koja mi je neophodna (bez koje ne mogu naš Gospodaru)." Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[993]

3699. ISPRIČAO NAM JE Ebu Seid el-Ešedždž; kaže: Obavijestili su nas Hafs b. Gijas i Ebu Halid el-Ahmer prenijevši od Hadždžadža b. Ertatea, on od Rijaha b. Ubejdea[994], Hafs je kazao: od sina mog brata Seida, a Ebu Halid je kazao: od Ebu Seidova štićenika, a on od Ebu Seida, koji je kazao: **"Kad bi Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, završio sa jelom ili pićem, rekao bi: *El-Hamdu lillahil-lezi et'amena ve sekana ve džealena muslimin*** (Hvala Allahu koji nas je nahranio i napojio i učinio nas muslimanima)**."**[995]

3700. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Ismail; kaže: Obavijestio nas je Abdullah b. Jezid el-Mukri[996]; kaže: Ispričao nam je Seid b. Ebu Ejub[997] i kazao: Ispričao mi je Ebu Merhum prenijevši od Sehla b. Muaza b. Enesa, a on od svoga oca koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Ko, nakon što jede, rekne: *El-hamud lillahil-lezi et'ameni haza ve rezekanihi min gajri havlin minni vela kuvvetin*** (Hvala Allahu koji me je, bez napora i snage, ovim nahranio i opskrbio), **bit će mu oprošteni grijesi koje je prije počinio".** Ovaj hadis je hasenun-garibun.[998] Ebu Merhum se zvao Abdur-Rahim b. Mejmun.

---

[991] Jahja b. Seid el-Kattan.

[992] Sevr b. Jezid Ebu Halid el-Himsi.

[993] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu,* El-Buhari u *Sahihu,* i Ebu Davud, En-Nesai i Ibn Madže u *Sunenima.*

[994] Rijah b. Ubejde el-Kufi es-Selemi pouzdan je prenosilac hadisa. Pripadao je četvrtoj generaciji.

[995] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu,* Ebu Davud, En-Nesai i Ibn Madže u *Sunenima,* a spomenuo ga je i El-Buhari u djelu *Et-Tarihul-kebir.*

[996] Abdullah b. Jezid el-Mukri Ebu Abdur-Rahman el-Mekki.

[997] Seid b. Ebu Ejub el-Huzai.

[998] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu* i Ibn Madže u *Sunenu.*

٥٨. بَاب مَا يَقُولُ إِذَا سَمِعَ نَهِيقَ الْحِمَارِ *

٣٧٠١. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ بْنُ سَعِيدٍ أَخْبَرَنَا اللَّيْثُ عَنْ جَعْفَرِ بْنِ رَبِيعَةَ عَنِ الْأَعْرَجِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللهم عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: إِذَا سَمِعْتُمْ صِيَاحَ الدِّيَكَةِ فَاسْأَلُوا اللَّهَ مِنْ فَضْلِهِ فَإِنَّهَا رَأَتْ مَلَكًا. وَإِذَا سَمِعْتُمْ نَهِيقَ الْحِمَارِ فَتَعَوَّذُوا بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ فَإِنَّهُ رَأَى شَيْطَانًا. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *.

58. Šta će reći onaj koji čuje revanje magarca

3701. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe b. Seid; kaže: Obavijestio nas je Lejs[999] prenijevši od Džafera b. Rebi'a[1000], on od A'redža, a on od Ebu Hurejrea da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: **"Kad čujete kukurikanje pijetlova,[1001] molite Allaha da vam podari od Svoje dobrote jer su oni ugledali meleka, a kad čujete revanje magarca,[1002] tražite od Allaha utočište od šejtana jer je on ugledao šejtana."** Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[1003]

٥٩. بَاب مَا جَاءَ فِي فَضْلِ التَّسْبِيحِ وَالتَّكْبِيرِ وَالتَّهْلِيلِ وَالتَّحْمِيدِ *

٣٧٠٢. حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ أَبِي زِيَادٍ أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ بَكْرٍ السَّهْمِيُّ عَنْ حَاتِمِ بْنِ أَبِي صَغِيرَةَ عَنْ أَبِي بَلْجٍ عَنْ عَمْرِو بْنِ مَيْمُونٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : **مَا عَلَى الْأَرْضِ أَحَدٌ يَقُولُ: لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ. إِلَّا كُفِّرَتْ عَنْهُ خَطَايَاهُ وَلَوْ كَانَتْ مِثْلَ زَبَدِ الْبَحْرِ.**

هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ. وَرَوَى شُعْبَةُ هَذَا الْحَدِيثَ عَنْ أَبِي بَلْجٍ بِهَذَا الْإِسْنَادِ نَحْوَهُ وَلَمْ يَرْفَعْهُ. وَأَبُو بَلْجٍ اسْمُهُ يَحْيَى ابْنُ أَبِي سُلَيْمٍ. وَيُقَالُ ابْنُ سُلَيْمٍ أَيْضًا.

---

[999] Lejs b. Sa'd.

[1000] Džafer b. Rebi'a b. Šurahbil b. Hasene el-Kindi Ebu Šurahbil el-Misri pouzdan je prenosilac hadisa. Pripadao je petoj generaciji.

[1001] U hadisu koji su zabilježili Ibn Hibban u *Sahihu*, Ahmed b. Hanbel u *Musnedu* i Ebu Davud u *Sunenu* od Zejda b. Halida stoji da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: "Ne grdite pijetla, on poziva na namaz!"

[1002] U predaji koju su zabilježili Ebu Davud i En-Nesai u *Sunenima*, te Hakim u *Mustedreku* od Džabira stoji dodatak: "i lavež pasa". Bilježi Et-Taberani u *El-Mu'džemul-kebiru* od Ibn Rafi'a da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: "Magarac ne reve dok ne ugleda šejtana, pa kad to čujete, spomenite Allaha, izgovorite salavat i zatražite utočište od šejtana".

[1003] Bilježe ga Ahmed b. Hanbel u *Musnedu* i u *El-kutubus-sitte* svi osim Ibn Madžea.

٣٧٠٣. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ أَخْبَرَنَا ابْنُ أَبِي عَدِيٍّ عَنْ حَاتِمِ بْنِ أَبِي صَغِيرَةَ عَنْ أَبِي بَلْجٍ عَنْ عَمْرِو بْنِ مَيْمُونٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ **نَحْوَهُ**.

٣٧٠٤. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرٍ عَنْ شُعْبَةَ عَنْ أَبِي بَلْجٍ **نَحْوَهُ وَلَمْ يَرْفَعْهُ** *

٣٧٠٥. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ أَخْبَرَنَا مَرْحُومُ بْنُ عَبْدِ الْعَزِيزِ الْعَطَّارُ أَخْبَرَنَا أَبُو نَعَامَةَ السَّعْدِيُّ عَنْ أَبِي عُثْمَانَ النَّهْدِيِّ عَنْ أَبِي مُوسَى الْأَشْعَرِيِّ قَالَ: **كُنَّا مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي غَزَاةٍ فَلَمَّا قَفَلْنَا أَشْرَفْنَا عَلَى الْمَدِينَةِ فَكَبَّرَ النَّاسُ تَكْبِيرَةً وَرَفَعُوا بِهَا أَصْوَاتَهُمْ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: إِنَّ رَبَّكُمْ لَيْسَ بِأَصَمَّ وَلَا غَائِبٍ هُوَ بَيْنَكُمْ وَبَيْنَ رُءُوسِ رِحَالِكُمْ. ثُمَّ قَالَ يَا عَبْدَ اللَّهِ بْنَ قَيْسٍ: أَلَا أُعَلِّمُكَ كَنْزًا مِنْ كُنُوزِ الْجَنَّةِ لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ.**

هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ. وَأَبُو عُثْمَانَ النَّهْدِيُّ اسْمُهُ عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ مُلٍّ. وَأَبُو نَعَامَةَ اسْمُهُ عَمْرُو بْنُ عِيسَى. وَمَعْنَى قَوْلِهِ هُوَ بَيْنَكُمْ وَبَيْنَ رُءُوسِ رِحَالِكُمْ إِنَّمَا يَعْنِي عِلْمَهُ وَقُدْرَتَهُ *

59. Vrijednosti izgovora riječi: *Subhanallah, Allahu ekber, La ilahe illellah i El-hamdulillah*

3702. ISPRIČAO NAM JE Abdullah b. Ebu Zijad; kaže: Obavijestio nas je Abdullah b. Bekr es-Sehmi prenijevši od Hatima b. Ebu Sagirea, on od Ebu Beldža, on od Amra b. Mejmuna, a on od Abdullaha b. Amra, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Neće nijedan stanovnik Zemlje reći: *La ilahe illellah vallahu ekber vela havle vela kuvvette illa billahi*** (Nema drugog Boga osim Allaha, Allah je najveći, snaga i moć su samo u Allaha), **a da mu neće biti izbrisani grijesi njegovi, pa makar ih imao poput morske pjene."**

Ovaj hadis je hasenun-garibun.[1004] Šu'be je ovaj hadis sa istim senedom i u istom značenju prenio od Ebu Beldža, ali kao mevkuf. Ebu Beldž se zvao Jahja b. Ebu Sulejm, a neki kažu i Ibn Sulejm.

3703. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Beššar; kaže: Obavijestio nas je Ibn Ebu Adij prenijevši od Hatima b. Ebu Sagirea, on od Ebu Beldža, on od Amra b. Mejmuna, on od Abdullaha b. Amra, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, **slično prethodnom hadisu.**

3704. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Beššar; kaže: Ispričao nam je Muhammed b. Džafer prenijevši od Šu'bea, a on od Ebu Beldža, **slično prethodnom hadisu, ali kao mevkuf hadis.**

3705. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Beššar; kaže: Obavijestio nas je Merhum b. Abdul-Aziz el-Attar; kaže: Nas je obavijestio Ebu Neame es-Sa'di prenijevši od Ebu Osmana en-Nehdija, a on od Ebu Musaa el-

---

[1004] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*, En-Nesai u *Sunenu* i Hakim u *Mustedreku.*

Eš'arija, koji je kazao: **"Bijasmo sa Allahovim Poslanikom, sallallahu alejhi ve sellem, u jednom vojnom pohodu. Kad smo se vraćali i ugledali Medinu, neki ljudi gromoglasno izgovoriše tekbir, a Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, im reče: "Allah nije ni gluh ni odsutan, On je tu između vas i vašeg prtljaga!" a onda povika: O, Abdullahu b. Kajse, hoćeš li da te poučim riznici džennetskih riznica? To su riječi: *La havle vela kuvvete illa billah*** (Snaga i moć su samo u Allaha)".

Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[1005] Ebu Osman en-Nehdi zvao se Abdur-Rahman b. Mull, a Ebu Neame Amr b. Isa. On je tu između vas i vašeg prtljaga znači: Svojim znanjem i Svojom moći.

٦٠. باب منه

٣٧٠٦. حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ أَبِي زِيَادٍ أَخْبَرَنَا سَيَّارٌ أَخْبَرَنَا عَبْدُ الْوَاحِدِ بْنُ زِيَادٍ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ إِسْحَقَ عَنِ الْقَاسِمِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَنْ أَبِيهِ عَنِ ابْنِ مَسْعُودٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **لَقِيتُ إِبْرَاهِيمَ لَيْلَةَ أُسْرِيَ بِي. فَقَالَ يَا مُحَمَّدُ: أَقْرِئْ أُمَّتَكَ مِنِّي السَّلَامَ وَأَخْبِرْهُمْ أَنَّ الْجَنَّةَ طَيِّبَةُ التُّرْبَةِ عَذْبَةُ الْمَاءِ. وَأَنَّهَا قِيعَانٌ. وَأَنَّ غِرَاسَهَا سُبْحَانَ اللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ**. وَفِي الْبَابِ عَنْ أَبِي أَيُّوبَ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ مِنْ هَذَا الْوَجْهِ مِنْ حَدِيثِ ابْنِ مَسْعُودٍ *

٣٧٠٧. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ أَخْبَرَنَا يَحْيَى بْنُ سَعِيدٍ أَخْبَرَنَا مُوسَى الْجُهَنِيُّ قال: حَدَّثَنِي مُصْعَبُ بْنُ سَعْدٍ عَنْ أَبِيهِ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لِجُلَسَائِهِ: **أَيَعْجِزُ أَحَدُكُمْ أَنْ يَكْسِبَ أَلْفَ حَسَنَةٍ؟** فَسَأَلَهُ سَائِلٌ مِنْ جُلَسَائِهِ: **كَيْفَ يَكْسِبُ أَحَدُنَا أَلْفَ حَسَنَةٍ؟** قَالَ: **يُسَبِّحُ أَحَدُكُمْ مِائَةَ تَسْبِيحَةٍ تُكْتَبُ لَهُ أَلْفُ حَسَنَةٍ وَتُحَطُّ عَنْهُ أَلْفُ سَيِّئَةٍ**. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

60. O istoj temi

3706. ISPRIČAO NAM JE Abdullah b. Ebu Zijad; kaže: Pbavijestio nas je Sejjar[1006]; kaže: Nas je obavijestio Abdul-Vahid b. Zijad[1007] prenijevši od Abdur-Rahmana b. Ishaka[1008], on od Kasima b. Abdur-Rahmana[1009], on od svoga oca, a on od Ibn Mesuda, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Sreo sam Ibrahima za vrijeme boravka na Mi'radžu koji mi je rekao: Muhammede, prenesi svojim sljedbenicima od mene selam i obavijesti ih da je u Džennetu zemlja**

[1005] Zabilježen je u *El-Kutubus-sitte.*

[1006] Sejjar b. Hatim el-Anezi.

[1007] Abdul-Vahid b. Zijad el-Abdi el-Basri.

[1008] Abdur-Rahman b. Ishak Ebu Šejbe el-Vasiti el-Kufi.

[1009] Kaim b. Abdur-Rahman b. Abdullah b. Mesud.

mirišljava, a voda pitka, da je on ravnica, a da su njegove sadnice riječi: ***Subhanallahi vel-hamdu lillahi vela ilahe illellahu vallahu ekber***[1010] (Slava i hvala Allahu, Nema drugog Boga osim Allaha, Allah je najveći)**"**.

O ovoj temi prenesen je hadis i od Ebu Ejuba. Ovaj Ibn Mesudov hadis je, sa ovim senedom, hasenun-garibun.[1011]

3707. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Beššar; kaže: Obavijestio nas je Jahja b. Seid[1012]; kaže: Nas je obavijestio Musa el-Džuheni[1013] i kazao: Ispričao mi je Mus'ab b. Sa'd prenijevši od svoga oca[1014] da je jednom prilikom Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, upitao one koji su u njegovu društvu sjedili: **"Zar je neko od vas nemoćan da zaradi hiljadu sevapa? Neko od prsutnih će na to: Kako može neko od nas zaraditi hiljadu sevapa? On reče: Ko od vas stotinu puta izgovori riječi tesbiha, bit će mu za to upisano hiljadu sevapa i izbrisano hiljadu grijeha"**. Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[1015]

٦١. باب منه

٣٧٠٨. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مَنِيعٍ وَغَيْرُ وَاحِدٍ قَالُوا: أَخْبَرَنَا رَوْحُ بْنُ عُبَادَةَ عَنْ حَجَّاجٍ الصَّوَّافِ عَنْ أَبِي الزُّبَيْرِ عَنْ جَابِرٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: **مَنْ قَالَ سُبْحَانَ اللَّهِ الْعَظِيمِ وَبِحَمْدِهِ غُرِسَتْ لَهُ نَخْلَةٌ فِي الْجَنَّةِ**. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ صَحِيحٌ لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ حَدِيثِ أَبِي الزُّبَيْرِ عَنْ جَابِرٍ *

٣٧٠٩. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ رَافِعٍ أَخْبَرَنَا مُؤَمَّلٌ عَنْ حَمَّادِ بْنِ سَلَمَةَ عَنْ أَبِي الزُّبَيْرِ عَنْ جَابِرٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: **مَنْ قَالَ سُبْحَانَ اللَّهِ الْعَظِيمِ وَبِحَمْدِهِ, غُرِسَتْ لَهُ نَخْلَةٌ فِي الْجَنَّةِ**. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ *

٣٧١٠. حَدَّثَنَا نَصْرُ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ الْكُوفِيُّ أَخْبَرَنَاالْمُحَارِبِيُّ عَنْ مَالِكِ بْنِ أَنَسٍ عَنْ سُمَيٍّ عَنْ أَبِي صَالِحٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: **مَنْ قَالَ سُبْحَانَ اللَّهِ وَبِحَمْدِهِ مِائَةَ مَرَّةٍ غُفِرَتْ لَهُ ذُنُوبُهُ وَإِنْ كَانَتْ مِثْلَ زَبَدِ الْبَحْرِ**. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

٣٧١١. حَدَّثَنَا يُوسُفُ بْنُ عِيسَى أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ فُضَيْلٍ عَنْ عُمَارَةَ بْنِ الْقَعْقَاعِ عَنْ أَبِي زُرْعَةَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **كَلِمَتَانِ خَفِيفَتَانِ عَلَى اللِّسَانِ ثَقِيلَتَانِ**

1010 Dakle, kad god neko izgovori ove riječi, bude mu u Džennetu posađeno onoliko stabalaa koliko ih je puta izgovorio.

1011 Bilježi ga i Et-Taberani i u *El-Mu'džemul-vesitu* i u *El-Mu'džemus-sagiru.*

1012 Jahja b. Seid el-Kattan.

1013 Musa b. Abdullah, neki vele b. Abdur-Rahman, el-Džuheni Ebu Seleme el-Kufi pouzdan je prenosilac hadisa i pobožan čovjek. Pripadao je šestoj generaciji.

1014 Sa'da b. Ebu Vekkasa.

1015 Bilježe ga i Muslim i Ibn Hiban u *Sahihima* i En-Nesai u *Sunenu.*

فِي الْمِيزَانِ حَبِيبَتَانِ إِلَى الرَّحْمَنِ سُبْحَانَ اللَّهِ وَبِحَمْدِهِ سُبْحَانَ اللَّهِ الْعَظِيمِ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ غَرِيبٌ *

٣٧١٢. حَدَّثَنَا إِسْحَقُ بْنُ مُوسَى الْأَنْصَارِيُّ أَخْبَرَنَا مَعْنٌ أَخْبَرَنَا مَالِكٌ عَنْ سُمَيٍّ عَنْ أَبِي صَالِحٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: مَنْ قَالَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ يُحْيِي وَيُمِيتُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ، فِي يَوْمٍ مِائَةَ مَرَّةٍ كَانَ لَهُ عَدْلُ عَشْرِ رِقَابٍ وَكُتِبَتْ لَهُ مِائَةُ حَسَنَةٍ وَمُحِيَتْ عَنْهُ مِائَةُ سَيِّئَةٍ وَكَانَ لَهُ حِرْزًا مِنَ الشَّيْطَانِ يَوْمَهُ ذَلِكَ حَتَّى يُمْسِيَ وَلَمْ يَأْتِ أَحَدٌ بِأَفْضَلَ مِمَّا جَاءَ بِهِ إِلَّا أَحَدٌ عَمِلَ أَكْثَرَ مِنْ ذَلِكَ. وَبِهَذَا الْإِسْنَادِ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: مَنْ قَالَ سُبْحَانَ اللَّهِ وَبِحَمْدِهِ مِائَةَ مَرَّةٍ حُطَّتْ خَطَايَاهُ وَإِنْ كَانَتْ أَكْثَرَ مِنْ زَبَدِ الْبَحْرِ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

61. O istoj temi

3708. ISPRIČALI SU NAM Ahmed b. Meni' i drgi i kazali: Obavijestio nas je Revh b. Ubade prenijevši od Hadždžadža es-Savvafa, on od Ebu Zubejra, on od Džabira, a on da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: "**Ko rekne: *Subhanallahil-Azim ve bihamdihi*** (Slava Allahu, Veličanstvenom, i Njemu hvala) **bude mu** (za svaki izgovor) **posađena po jedna palma u Džennetu".** Ovaj hadis je hasenun-garibun-sahihun.[1016] Poznat nam je samo preko Ebu Zubejra od Džabira.

3709. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Rafi'[1017]; kaže: Obavijestio nas je Muemmel[1018] prenijevši od Hammada b. Selemea, on od Ebu Zubejra, on od Džabira, a on da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: "**Ko rekne: *Subhanallahil-Azim ve bihamdihi*** (Slava Allahu, Veličanstvenom, i Njemu hvala) **bude mu** (za svaki izgovor) **posađena po jedna palma u Džennetu".** Ovaj hadis je hasenun-garibun.

3710. ISPRIČAO NAM JE Nasr b. Abdur-Rahman el-Kufi; kaže: Obavijestio nas je El-Muharibi[1019] prenijevši od Malika b. Enesa, on od Sumejja[1020], on od Ebu Saliha, a on od Ebu Hurejrea da je Allahov Poslanik,

---

[1016] Bilježe ga i En-Nesai u *Sunenu*, Ibn Hiban u *Sahihu* i Hakim u *Mustedreku* i to sa dva seneda i na dva mjesta. Jedan od njih vjerodostojan prema kriterijima El-Buharija, a drugi prema kriterijima Muslima.

[1017] Muhammed b. Rafi' el-Kušejri en-Nejsaburi.

[1018] Muemmel b. Ismail Ebu Abdur-Rahman iskren je prenosilac hadisa, ali je loše pamtio. Pripadao je devetoj generaciji. Živio je u Mekki. Umro je 206. godine po Hidžri.

[1019] Abdur-Rahman b. Muhammed b. Zijad el-Muharibi.

[1020] Sumejj štićenik Ebu Bekra b. Abdur-Rahman b. Harisa b. Hišama pouzdan je prenosilac hadisa. Pripadao je šestoj generaciji. Ubijen je u Kadidu 130. godine po Hidžri.

sallallahu alejhi ve sellem, kazao: **"Ko**[1021] **stotinu puta rekne:** ***Subhanallahi ve bihamdihi*** (Slava Allahu i Njemu hvala), **biti će mu oprošteni grijesi kada bi ih imao poput morske pjene."** Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[1022]

3711. ISPRIČAO NAM JE Jusuf b. Isa[1023]; kaže: Obavijestio nas je Muhammed b. Fudajl[1024] prenijevši od Umarea b. Ka'ka'a, on od Ebu Zuraa, a on od Ebu Hurejrea, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Dvije riječi lahke na jeziku, teške na Vagi, a drage Milostivom. To su:** ***Subhanallahil-Azim, Subhanallahi ve bihamdihi*** (Slava Allahu, Veličanstvenom, slava Allahu, Veličanstvenom, i Njemu hvala)**".** Ovaj hadis je hasenun-sahihun-garibun.[1025]

3712. ISPRIČAO NAM JE Ishak b. Musa el-Ensari; kaže: Obavijestio nas je Ma'mer; kaže: Nas je obavijestio Malik prenijevši od Sumejja, on od Ebu Saliha, a on od Ebu Hurejrea da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: **"Ko dnevno stotinu puta rekne:** ***La ilahe illellahu vahdehu la šerike leh, lehul-mulku velehul-hamdu juhji ve jumitu ve huve ala kulli šej'in kadir*** (Nema drugog Boga osim Allaha, On je Jedini i nema druga, Njemu pripada sva vlast i zahvala. On oživljava i usmrćuje i On je nad svim moćan), **imat će nagradu kao da je oslobodio deset robova, a uz to će mu biti upisano i još stotinu sevapa i izbrisano stotinu grijeha; osim toga, to će mu bit štit od šejtana toga dana sve do smrknuća. Niko** (na Sudnji Dan) **neće doći sa nečim vrednijim od njega, osim onaj koji to još više puta od njega bude izgovorao."** Istim senedom je preneseno od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, da je kazao: **"Ko stotinu puta rekne:** ***Subhanallahi ve bihamdihi*** (Slava Allahu i Njemu hvala), **biti će mu izbrisani grijesi kada bi ih bilo više od morske pjene".** Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[1026]

٦٢. باب منه

٣٧١٣. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ الْمَلِكِ بْنِ أَبِي الشَّوَارِبِ أَخْبَرَنَا عَبْدُ الْعَزِيزِ بْنُ الْمُخْتَارِ عَنْ سُهَيْلِ بْنِ أَبِي صَالِحٍ عَنْ سُمَيٍّ عَنْ أَبِي صَالِحٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: مَنْ

[1021] Ko, dnevno, rekne stotinu puta, kao što stoji u predajama koje bilježe El-Buhari i Muslim u Sahihima.

[1022] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*, El-Buhari i Muslim u *Sahihima* i Ibn Madže u *Sunenu.*

[1023] Jusuf b. Isa b. Dinar ez-Zuhri Ebu Jakub el-Mirvezi Pouzdan i vrijedan prenosilac hadisa. Pripadao je desetoj generaciji. Umro je 249. godine po Hidžri.

[1024] Muhammed b. Fudajl b. Gazvan ed-Dubeji Ebu Abdur-Rahman el-Kufi iskren prenosilac i veliki poznavalac hadisa. Pripadao je devetoj generacij. Sumnjalo se da ši'ija.

[1025] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*, El-Buhari i Muslim i Ibn Hiban u *Sahihima*, En-Nesai i Ibn Madže u *Sunenima.*

[1026] Bilježe ga u *El-Kutubus-sitte* svi osim Ebu Davuda.

قَالَ حِينَ يُصْبِحُ وَحِينَ يُمْسِي سُبْحَانَ اللَّهِ وَبِحَمْدِهِ مِائَةَ مَرَّةٍ لَمْ يَأْتِ أَحَدٌ يَوْمَ الْقِيَامَةِ بِأَفْضَلَ مِمَّا جَاءَ بِهِ إِلَّا أَحَدٌ قَالَ مِثْلَ مَا قَالَ أَوْ زَادَ عَلَيْهِ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ غَرِيبٌ *

٣٧١٤. حَدَّثَنَا إِسْمَعِيلُ بْنُ مُوسَى أَخْبَرَنَا دَاوُدُ بْنُ الزِّبْرِقَانِ عَنْ مَطَرٍ الْوَرَّاقِ عَنْ نَافِعٍ عَنِ ابْنِ عُمَرَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ذَاتَ يَوْمٍ لِأَصْحَابِهِ: قُولُوا سُبْحَانَ اللَّهِ وَبِحَمْدِهِ مِائَةَ مَرَّةٍ. مَنْ قَالَهَا مَرَّةً كُتِبَتْ لَهُ عَشْرًا. وَمَنْ قَالَهَا عَشْرًا كُتِبَتْ لَهُ مِائَةً. وَمَنْ قَالَهَا مِائَةً كُتِبَتْ لَهُ أَلْفًا. وَمَنْ زَادَ زَادَهُ اللَّهُ. وَمَنِ اسْتَغْفَرَ اللَّهَ غَفَرَ لَهُ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ *

62. O istoj temi

3713. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Abdul-Melik b. Ebu Ševarib; kaže: Nas je obavijestio Abdul-Aziz b. Muhatar prenijevši od Suhejla b. Ebu Saliha, on od Sumejja, on od Ebu Saliha, on od Ebu Hurejrea, a on da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: "**Ko, kad osviće i kad omrkava, stotinu puta**[1027] **rekne: *Subhanallahi ve bihamdihi*** (Slava Allahu i Njemu hvala), **niko na Sudnji Dan neće doći sa nečim vrednijim od njega, osim neko ko je to isto ili više puta od njega izgovorio.**" Ovaj hadis je hasenun-sahihun-garibun.[1028]

3714. ISPRIČAO NAM JE Ismail b. Musa[1029]; kaže: Obavijestio nas je Davud b. Zibrekan[1030] prenijevši od Metara el-Verraka[1031], on od Nafi'a, a on od Ibn Omera, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, jednom prilikom rekao svojim ashabima: "**Izgovarajte** (dnevno) **po stotinu puta *Subhanallahi ve bihamdihi*** (Slava Allahu i Njemu hvala), **jer ko to izgovori jedanput, upiše mu se kao da je izgovorio deset puta, a ko izgovori deset puta, upiše mu se kao da je izgovorio stotinu puta, a ko to izgovori stotinu puta, upiše mu se kao da je izgovorio hiljadu puta. Ko još poveća, i Allah njemu poveća, a ko od Allaha zatraži oprost, On mu oprosti.**" Ovaj hadis je hasenun-garibun.

[1027] Aili el-Kari smatra da se ovo može shvatiti na dva načina: 1) ko jutrom i večerim stotinu puta izgovori *Subhanallahi ve bi hamdihi*, i 2) ko to jutrom i večerim izgovori pedeset puta, što dnevno iznosi ukupno stotinu puta. U svakom slučaju, ono prvo je i ispravnije i efdalnije.

[1028] Bilježi ga i Muslim u *Sahihu.*

[1029] Ismail b. Musa el-Fezari.

[1030] Davud b. Zibrekan er-Rikaši el-Basri prenosilac je hadisa koga su hadiski učenjaci odbacivali. El-Ezdi ga je čak smatrao i lašcem. Pripadao je osmoj generaciji. Živio je u Bagdadu.

[1031] Metar b. Tuhman el-Verrak Ebu redža es-Sulemi el-Hurasani iskren je prenosilac hadisa, ali je prilikom prenošenuja hadisa puno griješio. Zato su hadisi koje je prenio od Ataa slabi. Pripadao je šestoj generaciji. Živio je u Basri.

٦٣. باب منه

٣٧١٥. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ وَزِيرٍ الْوَاسِطِيُّ أَخْبَرَنَا أَبُو سُفْيَانَ الْحِمْيَرِيُّ عَنِ الضَّحَّاكِ بْنِ حُمْرَةَ عَنْ عَمْرِو بْنِ شُعَيْبٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **مَنْ سَبَّحَ اللَّهَ مِائَةً بِالْغَدَاةِ وَمِائَةً بِالْعَشِيِّ كَانَ كَمَنْ حَجَّ مِائَةَ مَرَّةٍ. وَمَنْ حَمِدَ اللَّهَ مِائَةً بِالْغَدَاةِ وَمِائَةً بِالْعَشِيِّ كَانَ كَمَنْ حَمَلَ عَلَى مِائَةِ فَرَسٍ فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَوْ قَالَ غَزَا مِائَةَ غَزْوَةٍ. وَمَنْ هَلَّلَ اللَّهَ مِائَةً بِالْغَدَاةِ وَمِائَةً بِالْعَشِيِّ كَانَ كَمَنْ أَعْتَقَ مِائَةَ رَقَبَةٍ مِنْ وَلَدِ إِسْمَعِيلَ. وَمَنْ كَبَّرَ اللَّهَ مِائَةً بِالْغَدَاةِ وَمِائَةً بِالْعَشِيِّ لَمْ يَأْتِ فِي ذَلِكَ الْيَوْمِ أَحَدٌ بِأَكْثَرَ مِمَّا أَتَى بِهِ إِلَّا مَنْ قَالَ مِثْلَ مَا قَالَ أَوْ زَادَ عَلَى مَا قَالَ.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ *

٣٧١٦. حَدَّثَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ الْأَسْوَدِ الْعِجْلِيُّ الْبَغْدَادِيُّ أَخْبَرَنَا يَحْيَى بْنُ آدَمَ عَنِ الْحَسَنِ بْنِ صَالِحٍ عَنْ أَبِي بِشْرٍ عَنِ الزُّهْرِيِّ قَالَ: **تَسْبِيحَةٌ فِي رَمَضَانَ أَفْضَلُ مِنْ أَلْفِ تَسْبِيحَةٍ فِي غَيْرِهِ** *

63. O istoj temi

3715. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Vezir el-Vasiti; kaže: Obavijestio nas je Ebu Sufjan el-Humejri[1032] prenijevši od Dahhaka b. Humrea[1033], on od Amra b. Šuajba, on od svoga oca, a on od njegova djeda, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Ko po stotinu puta, jutrom i večerom, izgovori: *Subhanallah*** (Slava Allahu) **ima nagradu kao da je stotinu puta obavio hadždž[1034], a ko po stotinu puta, jutrom i večerom, izgovori: *El-hamdulillah*** (Hvala Allahu), **ima nagradu kao da je stotinu konja dao u borbu na Allahovu Putu, ili kao da je učestvovao u stotinu bitki, a ko po stotinu puta, jutrom i večerom, izgovori: *La ilahe illellah*** (Nema drugog Boga osim Allaha) **ima nagradu kao da je oslobodio stotinu robova od Ismailova, a.s, potomstva, a ko stotinu puta, jutrom i večerim, rekne: *Allahu ekber*** (Allah je najveći), **niko od njega toga dana** (na Sudnji Dan) **neće doći sa više sevapa, osim onoga koji je to izgovorio kao i on, ili onoga koji je to više puta od njega izgovorio."** Ovaj hadis je hasenun-garibun.[1035]

[1032] Ebu Sufjan Seid b. Jahja b. Mehdi b. Abdur-Rahman el-Humjeri el-Huzai el-Vasiti je srednje iskren prenosilac hadisa. Pripadao je devetoj generaciji.

[1033] Dahhak b. Humre el-Emluki el-Vasiti slab je prenosilac hadisa. Pripadao je šestoj generaciji.

[1034] Ko iskreno stotinu puta, jutrom i večerim, (svakog dana) rekne: Subhanallah (Slava Allahu), ima nagradu kao da je stotinu puta formalno obavio dobrovljni hadždž. Obavezni hadždž ne može se ni sa čim porediti.

[1035] U senedu ovog hadisa je Dahhak b. Humre koji je, po ocjeni hadiskih učenjaka, slab prenosilac. Et-Tirmizi ovaj hadis smatra hasenom (dobrim) zbog toga što je on došao preko više seneda koji ga uzdižu na rang hasen hadisa.

3716. ISPRIČAO NAM JE Husejn b. Esved el-Idžli el-Bagdadi[1036]; kaže: Obavijestio nas je Jahja b. Adem prenijevši od Hasana b. Saliha[1037], on od Ebu Bišra, a on od Ez-Zuhrija, koji je kazao: "Jedan tesbih[1038] u ramazanu, vriedniji je od od hiljadu tesbiha izvan ramazana." [1039]

٦٤. باب منه

٣٧١٧. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ بْنُ سَعِيدٍ أَخْبَرَنَا اللَّيْثُ عَنِ الْخَلِيلِ بْنِ مُرَّةَ عَنْ أَزْهَرَ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ عَنْ تَمِيمٍ الدَّارِيِّ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ قَالَ: **مَنْ قَالَ أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ إِلَهًا وَاحِدًا أَحَدًا صَمَدًا لَمْ يَتَّخِذْ صَاحِبَةً وَلَا وَلَدًا وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ، عَشْرَ مَرَّاتٍ كَتَبَ اللَّهُ لَهُ أَرْبَعِينَ أَلْفَ أَلْفِ حَسَنَةٍ** . هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ. لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ هَذَا الْوَجْهِ. وَالْخَلِيلُ بْنُ مُـــرَّةَ لَـــيْسَ بِالْقَوِيِّ عِنْدَ أَصْحَابِ الْحَدِيثِ. قَالَ مُحَمَّدُ بْنُ إِسْمَعِيلَ: هُوَ مُنْكَرُ الْحَدِيثِ *

٣٧١٨. حَدَّثَنَا إِسْحَقُ بْنُ مَنْصُورٍ أَخْبَرَنَا عَلِيُّ بْنُ مَعْبَدٍ أَخْبَرَنَا عُبَيْدُ اللَّهِ بْنُ عَمْرٍو الرَّقِّيُّ عَـــنْ زَيْدِ بْنِ أَبِي أُنَيْسَةَ عَنْ شَهْرِ بْنِ حَوْشَبٍ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ غَنْمٍ عَنْ أَبِي ذَرٍّ أَنَّ رَسُولَ اللَّه صَلَّى اللَّـــه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: **مَنْ قَالَ فِي دُبُرِ صَلَاةِ الْفَجْرِ وَهُوَ ثَانٍ رِجْلَيْهِ قَبْلَ أَنْ يَتَكَلَّمَ: لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ يُحْيِي وَيُمِيتُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ. عَشْرَ مَرَّاتٍ كُتِبَتْ لَهُ عَشْرُ حَسَنَاتٍ وَمُحِيَتْ عَنْهُ عَشْرُ سَيِّئَاتٍ وَرُفِعَ لَهُ عَشْرُ دَرَجَاتٍ وَكَانَ يَوْمَهُ ذَلِكَ كُلَّهُ فِي حِرْزٍ مِنْ كُـــلِّ مَكْرُوهٍ وَحُرِسَ مِنَ الشَّيْطَانِ وَلَمْ يَنْبَغِ لِذَنْبٍ أَنْ يُدْرِكَهُ فِي ذَلِكَ الْيَوْمِ إِلَّا الشِّرْكَ بِاللَّهِ.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ غَرِيبٌ *

64. O istoj temi

3717. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe b. Seid; kaže: Obavijestio nas je Lejs[1040] prenijevši od Halila b. Murrea, on od Ezhera b. Abdullaha, on od Temima ed-Darija, a on da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: **"Ko deset puta rekne: *Ešhedu en la ilahe illellahu vahdehu la šerike lehu ilahen vahiden ehaden sameden lem jettehiz sahibeten vela***

[1036] Husejn b. Ali b. Esved el-Idžli Ebu Abdullah el-Kufi iskren je prenosilac hadisa, ali je prilikom prenošenja hadisa puno griješio. Pripadao je jedanaestoj generaciji. Živio je u Bagdadu. Nije tačno ustanovljeno da je Ebu Davud es-Sidžistani od njega prenosio hadise.

[1037] Hasan b. Salih b. Salih b. Hajj el-Hemdani.

[1038] Izgovor trideset i tri puta riječi: *Subhanallahi* (Slava Allahu), *Elhamdu lillahi* (Hvala Allahu) i *Allahu ekber* (Allah je najveći).

[1039] To su Ez-Zuhrijeve riječi. Nije utvrđeno da je to rekao Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem.

[1040] Lejs b. Sa'd.

veleden ve lem jekun lehu kufuven ehadun (Svjedočim Nema drugog Boga osim Allaha, On je Jedan i nema ortaka u vlasti. On je Jedan i Jedini, On je utočište svakom, nije Sebi uzeo ni saputnice ni djeteta i niko Mu ravan nije), **bit će mu upisano četrdeset miliona sevapa."**

Ovaj hadis je garibun.[1041] Poznat nam je samo sa ovim senedom. Halil b. Murre, po mišljenju hadiskih učenjaka, nije jak prenosilac hadisa. Muhammed b. Ismail za njega kaže da je prenosio munker-hadise.

3718. ISPRIČAO NAM JE Ishak b. Mensur; kaže: Obavijestio nas je Ali b. Ma'bed[1042]; kaže: Nas je obavijestio Ubejdullah b. Amr er-Rekki prenijevši od Zejda b. Ebu Unejsea, on od Šehra b. Havšeba, on od Abdur-Rahmana b. Ganma, a on od Ebu Zerra, da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: **"Ko, poslije sabahskog namaza, dok još sjedi povijenih nogu, a prije nego progovori, deset puta rekne: *La ilahe illellahu vahdehu la šerike leh, lehul-mulku ve lehul-hamdu juhji ve jumitu vehuve ala kulli šej'in kadir*** (Nema drugog Boga osim Allaha, On je jedan i nema druga, Njemu pripada sva vlast i hvala, On oživljava i umrtvljuje i On je nad svim moćan), **bit će mu upisano deset sevapa i izbrisano deset grijeha i bit će mu podignuta deredža za deset stepeni. Cijeli taj dan bit će zaštićen od svake neugodnosti i od šejtana i neće mu nijedan grijeh učinjen toga dana moći pokvariti njegova dobra djela, osim pridruživanje Allahu druga."** Ovaj hadis je hasenun-sahihun-garibun.[1043]

٦٥. بَاب مَا جَاءَ فِي جَامِعِ الدَّعَوَاتِ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ *

٣٧١٩. حَدَّثَنَا جَعْفَرُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ عِمْرَانَ الثَّعْلَبِيُّ الْكُوفِيُّ أَخْبَرَنَا زَيْدُ بْنُ حُبَابٍ عَنْ مَالِكِ بْنِ مِغْوَلٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ بُرَيْدَةَ الْأَسْلَمِيِّ عَنْ أَبِيهِ قَالَ: سَمِعَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَجُلًا يَدْعُو وَهُوَ يَقُولُ: اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ بِأَنِّي أَشْهَدُ أَنَّكَ أَنْتَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ الْأَحَدُ الصَّمَدُ الَّذِي لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ. قَالَ فَقَالَ: وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ لَقَدْ سَأَلَ اللَّهَ بِاسْمِهِ الْأَعْظَمِ الَّذِي إِذَا دُعِيَ بِهِ أَجَابَ وَإِذَا سُئِلَ بِهِ أَعْطَى. قَالَ زَيْدٌ: فَذَكَرْتُهُ لِزُهَيْرِ بْنِ مُعَاوِيَةَ بَعْدَ ذَلِكَ بِسِنِينَ فَقَالَ: حَدَّثَنِي أَبُو إِسْحَقَ عَنْ مَالِكِ بْنِ مِغْوَلٍ. قَالَ زَيْدٌ: ثُمَّ ذَكَرْتُهُ لِسُفْيَانَ فَحَدَّثَنِي عَنْ مَالِكٍ. هَذَا حَدِيثٌ

[1041] Bilježi ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu.* Ovaj hadis je slab jer je u njegovu senedu Halil b. Murre ed-Dubei el-Basri slab prenosilac hadisa. Osim toga, postoji i prekid u njegovu senedu.

[1042] Ali b. Ma'bed b. Šidad er-Rekki pouzdan je prenosilac hadisa i šeri'atski pravnik. Pripadao je desetoj generaciji.

[1043] Bilježe ga i En-Nesai u *Sunenu* i Et-Taberani u *El-Mu'džemul-vesitu.*

حَسَنٌ غَرِيبٌ. وَرَوَى شَرِيكٌ هَذَا الْحَدِيثَ عَنْ أَبِي إِسْحَقَ عَنِ ابْنِ بُرَيْدَةَ عَنْ أَبِيهِ. وَإِنَّمَا أَخَذَهُ أَبُو إِسْحَقَ عَنْ مَالِكِ بْنِ مِغْوَلٍ *

٣٧٢٠ حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ خَشْرَمٍ أَخْبَرَنَا عِيسَى بْنُ يُونُسَ عَنْ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي زِيَادٍ الْقَدَّاحِ عَنْ شَهْرِ بْنِ حَوْشَبٍ عَنْ أَسْمَاءَ بِنْتِ يَزِيدَ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: **اسْمُ اللَّهِ الْأَعْظَمُ فِي هَاتَيْنِ الْآيَتَيْنِ: (وَإِلَهُكُمْ إِلَهٌ وَاحِدٌ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ) وَفَاتِحَةِ آلِ عِمْرَانَ (الم اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ)**. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

65. O sveobuhvatnim dovama Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem

3719. ISPRIČAO NAM JE Džafer b. Muhammed b. Imran es-Sa'lebi el-Kufi; kaže: Obavijestio nas je Zejd b. Hubab prenijevši od Malika b. Migvela, on od Abdullaha b. Burejdea el-Eslemija, a on od svoga oca, koji je kazao: **"Čuo je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, nekog čovjeka kako moli riječima: *Allahumme inni es'eluke bienni ešhedu enneke Entellahu la ilahe illa Ente el-ehadu es-samedu llezi lem jelid ve lem juled ve lem jekun lehu kufuven ehadun*** (Allahu, ja od Tebe tražim[1044] na temelju toga što svjedočim da si samo Ti Bog i da drugog boga osim Tebe nema, Ti si jedan,Ti si utočište svakom, Ti si onaj koji nije rodio niti je rođen i kome nema niko ravan), pa je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, veli Burejde, kazao: **Tako mi Onoga u čijoj je ruci moja duša, ovaj se Allahu obratio Njegovim najuzvišenijim imenom, kojim, ako Mu se neko obrati, bude mu uslišano, a ako od Njega nešto zatraži, bude mu to dato."**

Zejd kaže: to sam nakon nekoliko godina spomenuo Zuhejru b. Muaviji pa je kazao: Ispričao mi je Ebu Ishak prenijevši od Malika b. Migvela. Potom sam to, veli Zejd, spomenuo Sufjanu pa mi je i on ispričao od Malika. Ovaj hadis je hasenun-garibun.[1045] Šerik je ovaj hadis prenio od Ebu Ishaka, on od Ibn Burejdea, a on od svoga oca, koji ga je preuzeo (također) od Ebu Ishaka, a on od Malika b. Migvela.

3720. ISPRIČAO NAM JE Ali b. Hašrem; kaže: Obavijestio nas je Isa b. Junus prenijevši od Ubejdullaha b. Ebu Zijada el-Kaddaha[1046], on od Šehra b. Havšeba, a on od Esme bint Jezid, da je Vjerovjesnik, sallallahu

---

[1044] Ovdje se ne spominje šta je dotični čovjek od Allaha tražio.

[1045] Bilježe ga Ebu Davud, En-Nesai i Ibn Madže u *Sunenima*, Ibn Hiban u *Sahihu* i Hakim u *Mustedreku*. Po mišljenju Hakima, ovaj hadis je vjerodostojan prema kriterijima -El-Buharja i Muslima.

[1046] Ubejdullah b. Ebu Zijad el-Kaddah Ebu Husajn el-Mekki nije jak prenosilac hadisa. Pripadao je petoj generaciji. Umro je 150. godine po Hidžri.

alejhi ve sellem, kazao: **"Allahovo najuzvišenije ime sadržano je u ova dva ajeta:** ***A vaš Bog - Jedan je Bog! nema Boga osim Njega, Milostivog, Samilosnog!***[1047] **i prvi ajet sure** ***Ali Imran*****:** ***Elif-lam-mim. Allah je - nema Boga osim Njega, Živi i Vječni!"***[1048] Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[1049]

٦٦. باب منه

٣٧٢١. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ أَخْبَرَنَا رِشْدِينُ بْنُ سَعْدٍ عَنْ أَبِي هَانِئٍ الْخَوْلَانِيِّ عَنْ أَبِي عَلِيٍّ الْجَنْبِيِّ عَنْ فَضَالَةَ بْنِ عُبَيْدٍ قَالَ: **بَيْنَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَاعِدٌ إِذْ دَخَلَ رَجُلٌ فَصَلَّى. فَقَالَ: اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي وَارْحَمْنِي. فَقَالَ رَسُولُ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْه وَسَلَّمَ: عَجِلْتَ أَيُّهَا الْمُصَلِّي إِذَا صَلَّيْتَ فَقَعَدْتَ فَاحْمَدِ اللَّهَ بِمَا هُوَ أَهْلُهُ وَصَلِّ عَلَيَّ ثُمَّ ادْعُهُ. قَالَ: ثُمَّ صَلَّى رَجُلٌ آخَرُ بَعْدَ ذَلِكَ فَحَمِدَ اللَّهَ وَصَلَّى عَلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهعَلَيْهِ وَسَلَّمَ. فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: أَيُّهَا الْمُصَلِّي: ادْعُ تُجَبْ**. وَهَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ. وَقَدْ رَوَاهُ حَيْوَةُ بْنُ شُرَيْحٍ عَنْ أَبِي هَانِئٍ الْخَوْلَانِيِّ. وَأَبُو هَانِئٍ اسْمُهُ حُمَيْدُ بْنُ هَانِئٍ. وَأَبُو عَلِيٍّ الْجَنْبِيُّ اسْمُهُ عَمْرُو بْنُ مَالِكٍ *

٣٧٢٢. حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّه بْنُ مُعَاوِيَةَ الْجُمَحِيُّ أَخْبَرَنَا صَالِحٌ الْمُرِّيُّ عَنْ هِشَامِ بْنِ حَسَّانَ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ سِيرِينَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **ادْعُوا اللَّهَ وَأَنْتُمْ مُوقِنُونَ بِالْإِجَابَةِ. وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ لَا يَسْتَجِيبُ دُعَاءً مِنْ قَلْبٍ غَافِلٍ لَاهٍ**. هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ هَذَا الْوَجْهِ.

٣٧٢٣. حَدَّثَنَا مَحْمُودُ بْنُ غَيْلَانَ أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّه بْنُ يَزِيدَ الْمُقْرِيُّ أَخْبَرَنَا حَيْوَةُ قَالَ: حَدَّثَنِي أَبُو هَانِئٍ أَنَّ عَمْرَو بْنَ مَالِكٍ الْجَنْبِيَّ أَخْبَرَهُ أَنَّهُ سَمِعَ فَضَالَةَ بْنَ عُبَيْدٍ يَقُولُ: سَمِعَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَجُلًا يَدْعُو فِي صَلَاتِهِ فَلَمْ يُصَلِّ عَلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ. فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **عَجِلَ هَذَا ثُمَّ دَعَاهُ. فَقَالَ لَهُ: أَوْ لِغَيْرِهِ: إِذَا صَلَّى أَحَدُكُمْ فَلْيَبْدَأْ بِتَحْمِيدِ اللَّهِ وَالثَّنَاءِ عَلَيْهِ. ثُمَّ لْيُصَلِّ عَلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ. ثُمَّ لْيَدْعُ بَعْدُ بِمَا شَاءَ**. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

[1047] *El-Bekara*, 163. ajet.

[1048] Ovaj i hadis prije njega su, po mišljenju El-Mubarekforija, jasni dokazi da postoje neka Allahova imena koja su uzvišenija od ostalih, a koja, ukoliko se spomenu u dovi, Allah uslišava takvu dovu. Ovako smatra većina islamskih učenjaka. Neki, pak, učenjaci smatraju da nije dopušteno vrednovati Allahova imena jedna nad drugima. Po njihovome mišljenju, koje god se Allahovo ime spomene u dovi, ukoliko je spomenuto iskreno, Uzvišeni Allah će uslišati takvu dovu, naravno ukoliko ona ispunjava sve tražene uvjete. Ovakvo mišljenje, po mišljenju El-Askalanija, zastupaju: Ebu Džafer et-Taberi, Ebu Hasan el-Eš'ari Ebu Hatim b. Hiban i Ebu Bekr el-Bakilani.

[1049] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu* i Ebu Davud i Ibn Madže u *Sunenima.*

66. O istoj temi

3721. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe; kaže: Obavijestio nas je Rišdin b. Sa'd[1050] prenijevši od Ebu Hani'a el-Havlanija, on od Ebu Alija el-Džembija, a on od Fedale b. Ubejda, koji je kazao: "**Dok je jednom prilikom Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, sjedio** (u džamiji), **uđe neki čovjek, klanja, a onda reče: Allahu, oprosti mi i smiluj mi se! a Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, će na to: Požurio si, klanjaču! Kad klanjaš i sjedneš, zahvali Allahu onako kako Mu priliči, potom donesi salavat na mene, a onda uputi dovu! Potom, veli, klanja drugi čovjek, zahvali Allahu, donese salavat na Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem,** (i krenu), **a Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, mu reče: Klanjaču, uputi dovu Allahu, bit će ti uslišano.**"

Ovaj hadis je hasenun.[1051] Prenio ga je Hajve b. Šurejh od Ebu Hani'a el-Havlanija. Ebu Hani' zvao se Humejd b. Hani', a Ebu Ali el-Dženbi zvao se Amr b. Malik.

3722. ISPRIČAO NAM JE Abdullah b. Muavija el-Džumehi; kaže: Obavijestio nas je Salih el-Murri[1052] prenijevši od Hišama b. Hassana, on od Muhammeda b. Sirina, a on od Ebu Hurejrea, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "**Molite Allaha uvjereni da će vam biti uslišano, i znajte da Allah neće uslišati dovu koja potekne iz nemarna i nepažljiva srca.**" Ovaj hadis je garibun.[1053] Poznat nam je samo sa ovim senedom.

3723. ISPRIČAO NAM JE Mahmud b. Gajlan; kaže: Obavijestio nas je El-Mukri[1054]; kaže: Nas je obavijestio Hajve[1055] i kazao: Ispričao mi je Ebu Hani' da ga je obavijestio Amr b. Malik el-Dženbi da je čuo Fedalea b. Ubejda kada kaže: "**Jednom prilikom je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, čuo nekog čovjeka kako u namazu uči dovu, a nije proučio salavat na Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, pa je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "Ovaj je požurio! a onda ga je zovnuo i rekao njemu, ili nekom drugom: Kada neko od vas klanja, neka počne sa zahvalom Allahu i pohvalom na Njega, potom neka prouči salavat na**

[1050] Rišdejn b. Sa'd b. Muflih el-Mehri Ebu Hadždžadž el-Masri slab je prenosilac hadisa. Pripadao je sedmoj generaciji.

[1051] Bilježe ga i Ebu Davud i En-Nesai u *Sunenima.*

[1052] Salih b. Bešir b. Veda' el-Murri Ebu Bišr el-Basri el-Kas bio je pobožnjak, ali je slab prenosilac hadisa. Pripadao je sedmoj generaciji.

[1053] Bilježi ga i Hakim u *Mustedreku.*

[1054] Abdullah b. Jezid el-Meki Ebu Abdur-Rahman el-Mukri pouzdan je i vrijedan prenosilac hadisa. Pripadao je sedmoj generaciji.

[1055] Hajve b. Šerih b. Safvan et-Tudžejbi Ebu Zur'a el-Masri pouzdan je i siguran prenosilac hadisa, šeri'atski pravnik i pobožan čovjek. Pripadao je sedmoj generaciji.

Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, a nakon toga neka traži šta hoće." Ovaj hadis je hasenun-sahihun.

٦٧. باب منه

٣٧٢٤. حَدَّثَنَا أَبُو كُرَيْبٍ أَخْبَرَنَا مُعَاوِيَةُ بْنُ هِشَامٍ عَنْ حَمْزَةَ الزَّيَّاتِ عَنْ حَبِيبِ بْنِ أَبِي ثَابِتٍ عَنْ عُرْوَةَ عَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: اللَّهُمَّ عَافِنِي فِي جَسَدِي. وَعَافِنِي فِي بَصَرِي وَاجْعَلْهُ الْوَارِثَ مِنِّي. لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْحَلِيمُ الْكَرِيمُ .سُبْحَانَ اللَّهِ رَبِّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ. وَالْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ.

هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ. سَمِعْت مُحَمَّدًا يَقُولُ: حَبِيبُ بْنُ أَبِي ثَابِتٍ لَمْ يَسْمَعْ مِنْ عُرْوَةَ بْنِ الزُّبَيْرِ شَيْئًا.

67. O istoj temi

3724. ISPRIČAO NAM JE Ebu Kurejb; kaže: Obavijestio nas je Muavija b. Hišam prenijevši od Hamze ez-Zejjata, on od Habiba b. Ebu Sabita, on od Urvea, a on od Aiše, koja je kazala: **"Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, bi** (često) **govorio:** ***Allahumme afini fi džesedi ve afini fi besari vedž'alhul-varise minni la ilahe illellahul-Halimul-Kerimu, Subhanallahi Rabbil-aršil-azimi vel-Hamdu lillahi Rabbil-alemin*** (Allahu, učini mi zdravim tijelo moje i vid moj i učini mi ga zdravim do smrti[1056]. Nema drugog Boga osim Allaha, Blagog i Plemenitog, neka je slava Allahu, Gospodaru Velikog Prijestolja, i hvala Allahu Gospodaru svjetova)**."**

Ovaj hadis je hasenun-garibun.[1057] Čuo sam Muhammeda (El-Buharija) kada je rekao: Habib b. Ebu Sabit nije čuo ništa od Urvea b. Zubejra.

٦٨. باب منه

٣٧٢٥. حَدَّثَنَا أَبُو كُرَيْبٍ أَخْبَرَنَا أَبُو أُسَامَةَ عَنِ الْأَعْمَشِ عَنْ أَبِي صَالِحٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: جَاءَتْ فَاطِمَةُ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ تَسْأَلُهُ خَادِمًا. فَقَالَ لَهَا: قُولِي اللَّهُمَّ رَبَّ السَّمَوَاتِ السَّبْعِ وَرَبَّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ. رَبَّنَا وَرَبَّ كُلِّ شَيْءٍ. مُنْزِلَ التَّوْرَاةِ وَالْإِنْجِيلِ وَالْقُرْآنِ. فَالِقَ الْحَبِّ وَالنَّوَى. أَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ كُلِّ شَيْءٍ أَنْتَ آخِذٌ بِنَاصِيَتِهِ. أَنْتَ الْأَوَّلُ فَلَيْسَ قَبْلَكَ شَيْءٌ. وَأَنْتَ الْآخِرُ

[1056] Tj. učini mi vid zdravim i u starosti da dobro vidim sve do moje smrti.
[1057] Bilježi ga i Hakim u *Mustedreku.*

فَلَيْسَ بَعْدَكَ شَيْءٌ. وَأَنْتَ الظَّاهِرُ فَلَيْسَ فَوْقَكَ شَيْءٌ. وَأَنْتَ الْبَاطِنُ فَلَيْسَ دُونَكَ شَيْءٌ. اقْضِ عَنِّي الدَّيْنَ وَأَغْنِنِي مِنَ الْفَقْرِ.

هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ. وَهَكَذَا رَوَى بَعْضُ أَصْحَابِ الْأَعْمَشِ عَنِ الْأَعْمَشِ نَحْوَ هَذَا. وَرَوَاهُ بَعْضُهُمْ عَنِ الْأَعْمَشِ عَنْ أَبِي صَالِحٍ مُرْسَلًا وَلَمْ يَذْكُرْ فِيهِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ *

68. O istoj temi

3725. ISPRIČAO NAM JE Ebu Kurejb; kaže: Obavijestio nas je Ebu Usama[1058] prenijevši od A'meša, on od Ebu Saliha, a on od Ebu Hurejrea, koji je kazao: "Jednog dana dođe Fatima Vjerovjesniku, sallallahu alejhi ve sellem, da od njega zatraži sluškinju, a on joj reče: **"Reci:** ***Allahumme Rabbes-semavatis-seb'i ve Rabel-aršil-azim ve Rabbena ve Rabbe kulli šej'in, Munezilet-Tevrati vel-Indžili vel-Kur'ani Falikal-habbi ven-neva Euzu bike min šerri kulli šej'in Ente ahizun binasijetihi. Entel-Evvelu felejse kableke šej'un ve Entel-Ahiru felejse ba'deke šej'un ve entez-Zahiru felejse fevkake šej'un ve Entel-batinu felejse duneke šej'un, ikdi anniddejne vagnini minel-fakri*** (Allahu, Gospodaru sedam nebesa, naš Gospodaru i Gospodaru svega što postoji, Koji si objavio Tevrat, Zebur i Kur'an i koji činiš da zrnje i košpice proklijaju, utječem Ti se od zla svakog bića koje je u vlasti Tvojoj. Ti si Prvi i prije Tebe nije ništa postojalo, Posljednji, sve će pomrijeti samo ćeš Ti ostati, i Ti si Vidljivi, nema ništa očitije od Tebe, i Ti si Nevidljivi, osim Tebe ne postoji ništa drugo tako nevidljivo, pomozi mi da vratim dug i sačuvaj me siromaštva)."

Ovaj hadis je hasenun-garibun. Slično su ovome prenijeli neki A'mešovi učenici od A'meša. Neki su ga prenijeli od A'meša, a on od Ebu Saliha kao mursel-hadis ne spominjući u njegovu senedu: od Ebu Hurejrea.

٦٩. باب منه

٣٧٢٦. حَدَّثَنَا أَبُو كُرَيْبٍ أَخْبَرَنَا يَحْيَى بْنُ آدَمَ عَنْ أَبِي بَكْرِ بْنِ عَيَّاشٍ عَنِ الْأَعْمَشِ عَنْ عَمْرِو بْنِ مُرَّةَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الْحَارِثِ عَنْ زُهَيْرِ بْنِ الْأَقْمَرِ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو قَالَ: **كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ قَلْبٍ لَا يَخْشَعُ. وَمِنْ دُعَاءٍ لَا يُسْمَعُ. وَمِنْ نَفْسٍ لَا تَشْبَعُ. وَمِنْ عِلْمٍ لَا يَنْفَعُ. أَعُوذُ بِكَ مِنْ هَؤُلَاءِ الْأَرْبَعِ.**

وَفِي الْبَابِ عَنْ جَابِرٍ وَأَبِي هُرَيْرَةَ وَابْنِ مَسْعُودٍ. وَهَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ غَرِيبٌ مِنْ هَذَا الْوَجْهِ*

[1058] Ebu Usama Hammad b. Usama.

69. O istoj temi

3726. ISPRIČAO NAM JE Ebu Kurejb; kaže: Obavijestio nas je Jahja b. Adem prenijevši od Ebu Bekra b. Ajjaša, on od A'meša, on od Amra b. Murrea, on od Abdullaha b. Harisa[1059], on od Zuhejra b. Akmera[1060], a on od Abdullaha b. Amra, koji je kazao: "**Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, bi govorio: *"Allahumme inni euzu bike min kalbin la jahšeu ve min duain la jusmeu ve min nefsin la tešbeu ve min ilmin la jenfe'u, euzu bike min haulail-erbe'i*** (Allahu, utječem Ti se od srca koje se ne boji, od dove koja se ne uslišava, od duše koja se ne može zasititi i od znanja koje ne koristi. Utječem Ti se od to četvero)."

O ovoj temi preneseni su hadisi i od Džabira, Ebu Hurejrea i Ibn Mes'uda. Ovaj hadis je sa ovim senedom hasenun-sahihun-garibun.[1061]

٧٠. باب منه

٣٧٢٧. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مَنِيعٍ أَخْبَرَنَا أَبُو مُعَاوِيَةَ عَنْ شَبِيبِ بْنِ شَيْبَةَ عَنِ الْحَسَنِ الْبَصْرِيِّ عَنْ عِمْرَانَ بْنِ حُصَيْنٍ قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لِأَبِي: **يَا حُصَيْنُ كَمْ تَعْبُدُ الْيَوْمَ إِلَهًا؟ قَالَ أَبِي: سَبْعَةً: سِتَّةً فِي الْأَرْضِ وَوَاحِدًا فِي السَّمَاءِ. قَالَ: فَأَيُّهُمْ تَعُدُّ لِرَغْبَتِكَ وَرَهْبَتِكَ؟ قَالَ: الَّذِي فِي السَّمَاءِ. قَالَ: يَا حُصَيْنُ أَمَا إِنَّكَ لَوْ أَسْلَمْتَ عَلَّمْتُكَ كَلِمَتَيْنِ تَنْفَعَانِكَ. قَالَ: فَلَمَّا أَسْلَمَ حُصَيْنٌ قَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ عَلِّمْنِيَ الْكَلِمَتَيْنِ اللَّتَيْنِ وَعَدْتَنِي. فَقَالَ: قُلِ اللَّهُمَّ أَلْهِمْنِي رُشْدِي وَأَعِذْنِي مِنْ شَرِّ نَفْسِي.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ. وَقَدْ رُوِيَ هَذَا الْحَدِيثُ عَنْ عِمْرَانَ بْنِ حُصَيْنٍ مِنْ غَيْرِ هَذَا الْوَجْهِ *

70. O istoj temi

3727. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Meni'; kaže: Obavijestio nas je Ebu Muavija prenijevši od Šebiba b. Šejbea[1062], on od Hasana el-Basrija, a on od Imrana b. Husajna koji je kazao da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, upitao moga oca: "**Husajne, koliko bogova danas obožavaš? Sedam, odgovori on, šest na Zemlji i jednog na nebesima. A kojeg od njih obožavaš dragovoljno i iz straha? upita Vjerovjesnik, sallallahu**

[1059] Abdullah b. Haris ez-Zubejdi en-Nedžrani el-Kufi pouzdan je prenosilac hadisa. Pripadao je trećoj generaciji. Poznat je po nadimku El-Muketteb.

[1060] Zuhejr b. Akmer ez-Zubejdi Ebu Kesir el-Kufi prenosilac je hadisa koji, po mišljenju hadiskih učenjaka, zadovoljava (makbul). Pripadao je trećoj genetraciji.

[1061] Bilježe ga Muslim u *Sahihu* i En-Nesai u *Sunenu.*

[1062] Šebib b. Šejbe b. Abdullah et-Temimi el-Munkiri Ebu Ma'mer el-Basri iskren je prenosilac hadisa, ali je, prilikom prenošenja hadisa, bio sklon previdima. Pripadao je sedmoj generaciji.

alejhi ve sellem. Onoga na nebesima, odgovori on. Na to će Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem: Husajne, kad bi primio islam, ja bih te naučio dvije riječi koje bi ti od koristi bile. Pošto, veli on, Husajn primi islam, reče: Allahov Poslaniče, nauči me one dvije riječi koje si mi obećao! On reče: Reci: Allahu, uputi me na Pravi Put i sačuvaj me od zla moje duše."

Ovaj hadis je hasenun-garibun. Ovaj hadis je prenesen od Imrana b. Husajna i drugim senedom.

٧١. باب منه

٣٧٢٨. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ أَخْبَرَنَا أَبُو عَامِرٍ أَخْبَرَنَا أَبُو مُصْعَبٍ عَنْ عَمْرِو بْنِ أَبِي عَمْرٍو مَوْلَى الْمُطَّلِبِ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ قَالَ: كَثِيرًا مَا كُنْتُ أَسْمَعُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَدْعُو بِهَؤُلَاءِ الْكَلِمَاتِ: اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْهَمِّ وَالْحَزَنِ وَالْعَجْزِ وَالْكَسَلِ وَالْبُخْلِ وَضَلَعِ الدَّيْنِ وَغَلَبَةِ الرِّجَالِ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ مِنْ هَذَا الْوَجْهِ مِنْ حَدِيثِ عَمْرِو بْنِ أَبِي عَمْرٍو *

٣٧٢٩. حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ حُجْرٍ أَخْبَرَنَا إِسْمَعِيلُ بْنُ جَعْفَرٍ عَنْ حُمَيْدٍ عَنْ أَنَسٍ: أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ يَدْعُو يَقُولُ: اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْكَسَلِ وَالْهَرَمِ وَالْجُبْنِ وَالْبُخْلِ وَفِتْنَةِ الْمَسِيحِ وَعَذَابِ الْقَبْرِ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

71. O istoj temi

3728. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Beššar; kaže: Obavijestio nas je Ebu Amir[1063]; kaže: Nas je obavijestio Ebu Mus'ab[1064] prenijevši od Amra b. Ebu Amra, Muttalibova štićenika, a on od Enesa b. Malika, koji je kazao: **"Često sam slušao Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, kako** (Allaha) **moli ovim riječima:** ***Allahumme inni euzu bikke minel-hemmi vel-huzni vel-adžzi vel-keseli vel-buhli ve daleid-dejni ve kahrir-ridžali*** (Allahu, utječem Ti se od brige, tuge, nemoći, lijenosti, škrtosti, prezaduženosti i ljudskog ugnjetavanja)**."** Ovaj hadis Amra b. Ebu Amra je, sa ovim senedom, hasenun-garibun.[1065]

3729. ISPRIČAO NAM JE Ali b. Hudžr; kaže: Obavijestio nas je Ismail b. Džafer prenijevši od Humejda, a on od Enesa: **"Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, bi se molio govoreći:** ***"Allahumme inni euzu bike minel-keseli vel-heremi vel-džubni vel-buhli ve fitnetil- Mesihi ve***

[1063] Ebu Amir el-Akadi.

[1064] Ebu Mus'ab Abdus-Sellam b. Hafs, neki kažu b. Mus'ab, el-Lejsi ili es-Sulemi el-Medeni. Ibn Mein ga smatra pouzdanim prenosiocem hadisa. Pripadao je sedmoj generaciji.

[1065] Bilježe ga u *El-Kutubus-sitte* svi osim Ibn Madžea.

azabil-kabri (Allahu, utječem Ti se od lijenosti, oronulosti, kukavičluka, škrtosti, iskušenja Mesiha (Dedždžala) i kaburskog azaba)**."** Ovaj hadis je hasenun-sahihun.

٧٢. بَاب مَا جَاءَ فِي عَقْدِ التَّسْبِيحِ بِالْيَدِ *

٣٧٣٠. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ الْأَعْلَى أَخْبَرَنَا عَثَّامُ بْنُ عَلِيٍّ عَنِ الْأَعْمَشِ عَنْ عَطَاءِ بْنِ السَّائِبِ عَنْ أَبِيهِ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو قَالَ: **رَأَيْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَعْقِدُ التَّسْبِيحَ بِيَدِه.**

هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ مِنْ هَذَا الْوَجْهِ مِنْ حَدِيثِ الْأَعْمَشِ عَنْ عَطَاءِ بْنِ السَّائِبِ. وَرَوَى شُعْبَةُ وَالثَّوْرِيُّ هَذَا الْحَدِيثَ عَنْ عَطَاءِ بْنِ السَّائِبِ بِطُولِهِ. وَفِي الْبَاب عَنْ يُسَيْرَةَ بِنْت يَاسِرٍ.

٣٧٣١. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ أَخْبَرَنَا سَهْلُ بْنُ يُوسُفَ أَخْبَرَنَا حُمَيْدٌ عَنْ ثَابِتٍ الْبُنَانِيِّ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ. و أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْمُثَنَّى أَخْبَرَنَا خَالِدُ بْنُ الْحَارِثِ عَنْ حُمَيْدٍ عَنْ ثَابِتٍ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ: **أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَادَ رَجُلًا قَدْ جُهِدَ حَتَّى صَارَ مِثْلَ الْفَرْخِ. فَقَالَ لَهُ: أَمَا كُنْتَ تَدْعُو أَمَا كُنْتَ تَسْأَلُ رَبَّكَ الْعَافِيَةَ؟ قَالَ: كُنْتُ أَقُولُ: اللَّهُمَّ مَا كُنْتَ مُعَاقِبِي بِهِ فِي الْآخِرَةِ فَعَجِّلْهُ لِي فِي الدُّنْيَا. فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: سُبْحَانَ اللَّه إِنَّكَ لَا تُطِيقُهُ أَوْ لَا تَسْتَطِيعُهُ. أَفَلَا كُنْتَ تَقُولُ: اللَّهُمَّ آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ.**

هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ غَرِيبٌ مِنْ هَذَا الْوَجْهِ. وَقَدْ رُوِيَ مِنْ غَيْرِ وَجْهٍ عَنْ أَنَسٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ *

72. O brojanju riječi tesbiha na prste ruke

3730. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Abdul-A'la; kaže: Obavijestio nas je Assam b. Ali[1066] prenijevši od A'meša, on od Ataa b. Saiba, on od svoga oca, a on od Abdullaha b. Amra, koji je kazao: **"Vidio sam Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, kako riječi tesbiha[1067] izgovara brojeći ih na** (prste) **svoje ruke[1068]."**

[1066] Assam b. Ali b. Hudžejr el-Amiri el-Kilabi Ebu Ali el-Kufi iskren je prenosilac hadisa. Pripadao je devetoj generaciji.

[1067] Riječi slave su: *Subhanallahi, El-hamdulillahi i Allahu ekber*, koje se poslije svakog namaza izgovaraju po trideset i tri puta.

[1068] U Ebu Davudovoj predaji ovog hadisa stoji: "Vidio sam Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, kako riječi tesbiha izgovara brojeći ih na prste svoje desne ruke." Bilježe Ebu Davud i Et-Tirmizi u *Sunenima* od Sa'da b. Ebu Vekkasa da je ušao sa Allahovim Poslanikom, sallallahu alejhi ve sellem, kod neke žene pred kojom su bile sjemenke i sitni kamenčići kojima je brojala riječi tesbiha koje je izgovarala. Vidjevši to, Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, joj reče: Hoćeš li da te uputim na nešto što će za tebe biti lakše i

Ovaj hadis A'meša od Ataa b. Saiba je sa ovim senedom hasenun-garibun.[1069] Šu'be i Es-Sevri su ovaj hadis u dužem obliku prenijeli od Ataa b. Saiba. O ovoj temi prenesen je hadis i od Jusejre bint Jasir.

3731. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Beššar; kaže: Obavijestio nas je Sehl b. Jusuf; kaže: Nas je obavijestio Humejd prenijevši od Sabita el-Bunanija od Enesa b. Malika. A obavijestio nas je Muhammed b. Musenna; kaže: Obavijestio nas je Halid b. Haris prenijevši od Humejda, on od Sabita, a on od Enesa b. Malika: **"Obišao je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, nekog čovjeka koji je bio toliko bolestan i isrcpljen da je izgledao poput pileta. Upita ga: Jesi li ti svoga Gospodara molio i od Njega tražio ozdravljenje? Jesam, veli on. Govorio sam: Allahu, sve ono čime me želiš kazniti na budućem svijetu ubrzaj mi to na ovome svijetu. Na to će Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem: Subhanallah, ti to nećeš moći izdržati i podnijeti! Bolje bi bilo da si rekao: Allahu, podaj nam dobro i na ovom i na onom svijetu, i sačuvaj nas patnje u Ognju."**

Ovaj hadis je sa ovim senedom hasenun-sahihun-garibun.[1070] Prenesen je sa više seneda preko Enesa od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem.

٧٣. باب منه

٣٧٣٢. حَدَّثَنَا مَحْمُودُ بْنُ غَيْلَانَ أَخْبَرَنَا أَبُو دَاوُدَ قَالَ: أَنْبَأَنَا شُعْبَةُ عَنْ أَبِي إِسْحَقَ قَالَ: سَمِعْتُ أَبَا الْأَحْوَصِ يُحَدِّثُ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ: **أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ يَدْعُو: اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الْهُدَى وَالتُّقَى وَالْعَفَافَ وَالْغِنَى**. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

---

jednostavnije? Reci: *Subhanallah* onoliko puta koliki je broj bića koja je Allah stvorio na nebu..." U predaji koju bilježi Et-Tirmizi u *Džami'u* od Safije stoji da je ona kazala: "Jednom prilikom je kod mene ušao Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, i ispred mene zatekao četiri hiljade sjemenki kojima sam brojala riječi tesbiha koje sam izgovarala. Vidjevši to ispred mene upita: Na ovo brojiš riječi tesbiha koje izgovoraš? Hoćeš li da te uputim na veći broj od toga? Hoću, odgovorih, a on reče: Reci: Neka je slava Allahu onoliko puta koliko ima Njegovih stvorenja."

Na temelju ova dva hadise Eš-Ševkani smatra da je dopušteno riječi tesbiha: *Subhannallahi, El-Hamdullillahi i Allahu Ekber,* koje izgovaramo, brojati na prste, sjemenke, sitne kamenčiće i tespih." Upotreba tesbiha ne može se smatrati novotarijom kako to neki neupućeni misle, pošto tespih, kako vidimo ima utemeljenje u ova dva hadisa. (Vidi: *Eš-Ševkani, Nejlul-evtar*, II, str. 352 i 353., egipatsko izdanje).

[1069] Bilježe ga i En-Nesai u *Sunenu* i Hakim u *Mustedreku*. Hakim smatra da je ovaj hadis vjerodostojan.

[1070] Bilježi ga i Muslim u *Sahihu*.

73. O istoj temi

3732. ISPRIČAO NAM JE Mahmud b. Gajlan; kaže: Obavijestio nas je Ebu Davud[1071] i kazao: saopćio nam je Šu'be prenijevši od Ebu Ishaka[1072], koji je kazao: Čuo sam Ebu Ahvesa[1073] kada priča od Abdullaha da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, molio: "***Allahumme inni es'elukel-huda vet-tuka vel-afafe vel-gina*** (Allahu, ja od Tebe tražim uputu na Pravi Put, bogobojaznost, čednost i zadovoljstvo)." Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[1074]

٧٤. باب منه

٣٧٣٣. حَدَّثَنَا أَبُو كُرَيْبٍ أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ فُضَيْلٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ سَعْدٍ الْأَنْصَارِيِّ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ رَبِيعَةَ الدِّمَشْقِيِّ قَالَ: حَدَّثَنِي عَائِذُ اللَّهِ أَبُو إِدْرِيسَ الْخَوْلَانِيُّ عَنْ أَبِي الدَّرْدَاءِ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **كَانَ مِنْ دُعَاءِ دَاوُدَ يَقُولُ: اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ حُبَّكَ وَحُبَّ مَنْ يُحِبُّكَ وَالْعَمَلَ الَّذِي يُبَلِّغُنِي حُبَّكَ. اللَّهُمَّ اجْعَلْ حُبَّكَ أَحَبَّ إِلَيَّ مِنْ نَفْسِي وَأَهْلِي وَمِنَ الْمَاءِ الْبَارِدِ.** قَالَ: وَكَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا ذَكَرَ دَاوُدَ يُحَدِّثُ عَنْهُ قَالَ: **كَانَ أَعْبَدَ الْبَشَرِ.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ *

74. O istoj temi

3733. ISPRIČAO NAM JE Ebu Kurejb; kaže: Obavijestio nas je Muhammed b. Fadl prenijevši od Muhammeda b. Sa'da el-Ensarija[1075], on od Abdullaha b. Rebi'a ed-Dimeškija[1076], koji je kazao: Ispričao mi je Aizullah Ebu Idris el-Havlani prenijevši od Ebu Derdaa, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "**Jedna od dova Davuda, a.s, bila je: *Allahumme inni es'eluke hubbeke ve hubbe men juhibbuke vel-amelellezi jubelliguni hubbeke. Allahumme-džal hubbeke ehabbe ilejje min nefsi ve ehli ve minel-mail-barid*** (Allahu, ja Te molim, podari mi ljubav prema Tebi i onome koji Tebe voli i uputi me na djelo koje će mi proizvesti ljubav prema Tebi. Allahu, učini da moja ljubav prema Tebi bude

---

1071 Ebu Davud et-Tajalisi.

1072 Ebu Ishak es-Sebej'i.

1073 Ebu Ahves Avf b. Malik b. Nadle el-Džušemi Ebu Ahmes el-Kufi pouzdan je prenosilac hadisa. Pripadao je trećoj generaciji. Ubijen je za vrijeme Hadždžadžove vladavine u Iraku.

1074 Bilježi ga i Muslim u *Sahihu* i Ibn Madže u *Sunenu*.

1075 Muhammed b. Sa'd el-Ensari eš-Šami iskren je prenosilac hadisa. Pripadao je šestoj generaciji.

1076 Abdullah b. Rebi'a b. Jezid ed-Dimeški, neki vele Ibn Jezid b. Rebi'a, nedovoljno je poznat prenosilac hadisa (medžhul). Pripadao je šestoj generaciji.

veća od moje ljubavi prema sebi, prema mojoj porodici i ljubavi prema hladnoj vodi). **Kad god bi Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, spomenuo Davuda, a.s, rekao bi: On je bio najpobožniji u ljudskom rodu."** Ovaj hadis je hasenun-garibun.[1077]

٧٥. باب منه

٣٧٣٤. حَدَّثَنَا سُفْيَانُ بْنُ وَكِيعٍ أَخْبَرَنَا ابْنُ أَبِي عَدِيٍّ عَنْ حَمَّادِ بْنِ سَلَمَةَ عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ الْخَطْمِيِّ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ كَعْبٍ الْقُرَظِيِّ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ يَزِيدَ الْخَطْمِيِّ الْأَنْصَارِيِّ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ كَانَ يَقُولُ فِي دُعَائِهِ: **اللَّهُمَّ ارْزُقْنِي حُبَّكَ وَحُبَّ مَنْ يَنْفَعُنِي حُبُّهُ عِنْدَكَ. اللَّهُمَّ مَا رَزَقْتَنِي مِمَّا أُحِبُّ فَاجْعَلْهُ قُوَّةً لِي فِيمَا تُحِبُّ. اللَّهُمَّ مَا زَوَيْتَ عَنِّي مِمَّا أُحِبُّ فَاجْعَلْهُ فَرَاغًا لِي فِيمَا تُحِبُّ**. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ. وَأَبُو جَعْفَرٍ الْخَطْمِيُّ اسْمُهُ عُمَيْرُ ابْنُ يَزِيدَ بْنِ خُمَاشَةَ *

75. O istoj temi

3734. ISPRIČAO NAM JE Sufjan b. Veki'; kaže: Obavijestio nas je Ibn Ebu Adij prenijevši od Hammada b. Selemea, on od Ebu Džafera el-Hatmija[1078], on od Muhammed b. Ka'ba el-Kurezija, on od Abdullaha b. Jezida el-Hatmija el-Ensarija, kojije rekao: **"Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, bi u dovi govorio: *Allahumme-rzukni hubbeke ve hubbe men jenfeuni hubbuhu indeke. Allahumme ma rezakteni mimma uhibbu fedž'alhu kuvveten li fima tuhibbu. Allahumme ma zevejte anni mimma uhibbu fedž'alhu feragan li fima tuhibbu*** (Allahu, podari mi ljubav prema Tebi i ljubav prema onome prema kome će mi ljubav kod Tebe koristiti. Allahu, što Si mi podario od onoga što volim, učini mi to snagom da ustrajem u onome što Ti voliš. Allahu, uskratio Si mi ono što bih volio pa mi podari ono što Ti voliš)**."**

Ovaj hadis je hasenun-garibun. Ebu Džaferu el-Hatmiju je ime Umejr b. Jezid b. Humaše.

٧٦. باب منه

٣٧٣٥. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مَنِيعٍ أَخْبَرَنَا أَبُو أَحْمَدَ الزُّبَيْرِيُّ قَالَ: حَدَّثَنِي سَعْدُ بْنُ أَوْسٍ عَنْ بِلَالِ بْنِ يَحْيَى الْعَبْسِيِّ عَنْ شُتَيْرِ بْنِ شَكَلٍ عَنْ أَبِيهِ شَكَلِ بْنِ حُمَيْدٍ قَالَ: **أَتَيْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ**

[1077] Bilježi ga i Hakim u *Mustedreku*.

[1078] Ebu Džafer Umejr b. Jezid b. Umejr b. Habib b. Hamaše el-Hatmi el-Ensari el-Medeni iskren je prenosilac hadisa. Pripadao je šestoj generaciji. Nastanio se u Basri.

فَقُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ عَلِّمْنِي تَعَوُّذًا أَتَعَوَّذُ بِهِ. قَالَ: فَأَخَذَ بِكَتِفِي فَقَالَ قُلْ: اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ سَمْعِي وَمِنْ شَرِّ بَصَرِي وَمِنْ شَرِّ لِسَانِي وَمِنْ شَرِّ قَلْبِي وَمِنْ شَرِّ مَنِيِّي يَعْنِي فَرْجَهُ.

هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ هَذَا الْوَجْهِ مِنْ حَدِيثِ سَعْدِ بْنِ أَوْسٍ عَنْ بِلَالِ بْنِ يَحْيَى *

76. O istoj temi

3735. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Meni'; kaže: Obavijestio nas je Ebu Ahmed ez-Zubejri i kazao: Ispričao mi je Sa'd b. Evs[1079] prenijevši od Bilala b. Jahjaa el-Absija, on od Šutejra b. Šekela[1080], a on od svoga oca Šekela b. Humejda[1081], koji je kazao: **"Došao sam Vjerovjesniku, sallallahu alejhi ve sellem i rekao: Allahov Poslaniče, poduči me riječima kojima ću tražiti utočište. On me, veli, uze za ruku i reče: Reci:** ***Allahumme inni euzu bike min šerri sem'i ve min šerri besari ve min šerri lisani ve min šerri kalbi ve min šerri menijji ja'ni ferdžehu*** (Allahu, ja Ti se utječem od zla mog sluha, zla mog vida, zla mog jezika, zla mog srca i zla moje sperme tj. njenog spolnog organa)**."**

Ovaj hadis je hasenun-garibun.[1082] Poznat nam je samo sa ovim senedom preko Sa'da b. Evsa od Bilala b. Jahjaa.

٧٧. باب منه

٣٧٣٦. حَدَّثَنَا الْأَنْصَارِيُّ أَخْبَرَنَا مَعْنٌ أَخْبَرَنَا مَالِكٌ عَنْ أَبِي الزُّبَيْرِ الْمَكِّيِّ عَنْ طَاوُسٍ الْيَمَانِيِّ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَبَّاسٍ: **أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ يُعَلِّمُهُمْ هَذَا الدُّعَاءَ كَمَا يُعَلِّمُهُمُ السُّورَةَ مِنَ الْقُرْآنِ: اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ عَذَابِ جَهَنَّمَ وَمِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ فِتْنَةِ الْمَسِيحِ الدَّجَّالِ وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ فِتْنَةِ الْمَحْيَا وَالْمَمَاتِ.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ غَرِيبٌ *

٣٧٣٧. حَدَّثَنَا هَارُونُ بْنُ إِسْحَقَ الْهَمْدَانِيُّ أَخْبَرَنَا عَبْدَةُ بْنُ سُلَيْمَانَ عَنْ هِشَامِ بْنِ عُرْوَةَ عَنْ أَبِيهِ عَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ: **كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَدْعُو بِهَؤُلَاءِ الْكَلِمَاتِ: اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ فِتْنَةِ النَّارِ وَعَذَابِ النَّارِ وَفِتْنَةِ الْقَبْرِ وَعَذَابِ الْقَبْرِ وَمِنْ شَرِّ فِتْنَةِ الْغِنَى وَمِنْ شَرِّ فِتْنَةِ الْفَقْرِ وَمِنْ شَرِّ فِتْنَةِ الْمَسِيحِ الدَّجَّالِ. اللَّهُمَّ اغْسِلْ خَطَايَايَ بِمَاءِ الثَّلْجِ وَالْبَرَدِ وَأَنْقِ قَلْبِي مِنَ الْخَطَايَا كَمَا**

[1079] Sa'd b. Evs el-Absi Ebu Muhammed el-Katib el-Kufi pouzdan je prenosilac hadisa. Pripadao je sedmoj generaciji. Ibn Hadžer el-Askalani smatra da je pogriješio El-Ezdi kada ga je ocijenio slabim prenosiocem.

[1080] Šutejr b. Šekel el-Absi el-Kufi pouzdan je prenosilac hadisa. Pripadao je trećoj generaciji.

[1081] Šekel b. Humejd el-Absi el-Kufi, Vjerovjesnikov, sallallahu alejhi ve sellem, ashab.

[1082] Bilježe ga i Ebu Davud i En-Nesai u *Sunenima.*

أَنْقَيْتَ الثَّوْبَ الْأَبْيَضَ مِنَ الدَّنَسِ. وَبَاعِدْ بَيْنِي وَبَيْنَ خَطَايَايَ كَمَا بَاعَدْتَ بَيْنَ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْـرِبِ. اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْكَسَلِ وَالْهَرَمِ وَالْمَأْثَمِ وَالْمَغْرَمِ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ*

٣٧٣٨. حَدَّثَنَا هَارُونُ أَخْبَرَنَا عَبْدَةُ عَنْ هِشَامِ بْنِ عُرْوَةَ عَنْ عَبَّادِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الزُّبَيْـرِ عَـنْ عَائِشَةَ قَالَتْ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ عِنْدَ وَفَاتِهِ: اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي وَارْحَمْنِـي وَأَلْحِقْنِي بِالرَّفِيقِ الْأَعْلَى. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

77. O istoj temi

3736. ISPRIČAO NAM JE El-Ensari; kaže: Obavijestio nas je Ma'n; kaže: Nas je obavijestio Malik prenijevši od Ebu Zubejra el-Mekkija, on od Tavusa el-Jemanija, a on od Abdullaha b. Abbasa **da ih je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, podučavao ovoj dovi kao što ih je podučavao nekoj suri iz Kur'ana:** ***Allahumme inni euzu bike min azabi Džehenneme ve min azabil-kabri ve euzu bike min fitnetil-Mesihid-Dedždžal ve euzu bike min fitnetil-mahja vel-memat*** (Allahu, utječem Ti se od džehennemske patnje i patnje u kaburu, utječem Ti se od iskušenja Mesiha-Dedždžala, i utječem Ti se od iskušenja života i smrti)."[1083] Ovaj hadis je hasenun-sahihun-garibun.[1084]

3737. ISPRIČAO NAM JE Harun b. Ishak el-Hemdani; kaže: Obavijestio nas je Abde b. Sulejman prenijevši od Hišama b. Urvea, on od Svoga oca, a on od Aiše, koja je kazala: **"Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, molio se ovim riječima:** ***Allahumme inni euzu bike min fitnetin-nar ve azabin-nari ve fitnetil-kabri ve azabil-kabri ve min šerri fitnetil-gina ve min šerri fitnetil-fakri ve min šerril-Mesihid-Dedžal. Allahumme-gsil hatajaje bi mais-seldži vel-berdi ve enki kalbi minel-hataja kema enkajtes-sevbel-ebjeda mined-denesi ve baid bejni ve bejne hatajaje kema ba'adte bejnel-mešriki vel-magribi. Allahumme inni euzu bike minel-keseli vel-heremi vel-me'semi vel-magremi*** (Allahu, ja Ti se utječem od džehennemskog iskušenja i džehennemske patnje i kaburskog iskušenja i kaburske patnje, i od zla iskušenja bogatstva[1085] i od zla iskušenja siromaštva[1086] i zla Mesihad-Dedždžala. Allahu, operi moje grijehe vodom od snijega i leda i očisti moje srce od grijeha kao što si učinio da se čisti

---

[1083] Prema mišljenju većine islamskih učenjaka, mustehab je učiti ovu dovu. Neki, pak, učenjaci smatraju da je učenje ove dove obavezno (vadžib). En-Nevevi kaže da je Tavus zahtijevao od sina da obnovi namaz ukoliko u namazu ne bi proučio ovu dovu.

[1084] Bilježe ga i Muslim u *Sahihu* i Ebu Davud i En-Nesai u *Sunenima.*

[1085] To može da znači: Sačuvaj me zla koje može da proiziđe iz pohlepe za bogatstvom i bogatstva koje će biti trošeno u ono što nije dozvoljeno.

[1086] Zla koje može proizići iz siromaštva tako što osoba može podleći i ne odoljeti siromaštvu i početi sticati imovinu ne birajući sredstva kako će do nje doći.

bijela odjeća od prljavštine. Udalji me od grijeha kao što si udaljio istok od zapada. Allahu, ja Ti se utječem od lijenosti, iznemoglosti, griješenja i zaduženosti)." Ovaj hadis je hasenun-sahihun[1087]

3738. ISPRIČAO NAM JE Harun[1088]; kaže: Obavijestio nas je Abde[1089] prenijevši od Hišama b. Urvea, on od Abbada b. Abdullaha b. Zubejra, a on od Aiše, koja je kazala: **"Čula sam Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, gdje na samrti govori:** ***"Allahumme-gfirli verhamni ve elhikni bi refikil-a'la*** (Allahu, oprosti mi, smiluj mi se i pridruži me ostalim vjerovjesnicima)." Ovaj hadis je hasen-sahih.[1090]

٧٨. باب منه

٣٧٣٩. حَدَّثَنَا الْأَنْصَارِيُّ أَخْبَرَنَا مَعْنٌ أَخْبَرَنَا مَالِكٌ عَنْ يَحْيَى بْنِ سَعِيدٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ إِبْرَاهِيمَ التَّيْمِيِّ أَنَّ عَائِشَةَ قَالَتْ: **كُنْتُ نَائِمَةً إِلَى جَنْبِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَفَقَدْتُهُ مِنَ اللَّيْلِ فَلَمَسْتُهُ فَوَقَعَتْ يَدِي عَلَى قَدَمَيْهِ وَهُوَ سَاجِدٌ وَهُوَ يَقُولُ: أَعُوذُ بِرِضَاكَ مِنْ سَخَطِكَ وَبِمُعَافَاتِكَ مِنْ عُقُوبَتِكَ. لَا أُحْصِي ثَنَاءً عَلَيْكَ أَنْتَ كَمَا أَثْنَيْتَ عَلَى نَفْسِكَ.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ. وَقَدْ رُوِيَ مِنْ غَيْرِ وَجْهٍ عَنْ عَائِشَةَ.

٣٧٤٠. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ أَخْبَرَنَا اللَّيْثُ عَنْ يَحْيَى ابْنِ سَعِيدٍ بِهَذَا الْإِسْنَادِ نَحْوَهُ وَزَادَ فِيهِ: **وَأَعُوذُ بِكَ مِنْكَ لَا أُحْصِي ثَنَاءً عَلَيْكَ** *

78. O istoj temi

3739. ISPRIČAO NAM JE El-Ensari; kaže: Obavijestio nas je Ma'n; kaže: Nas je obavijestio Malik prenijevši od Jahjaa b. Seida, on od Muhammeda b. Ibrahima et-Tejmija, da je Aiša kazala: **"Spavala sam pored Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem. Izgubio se noću od mene, i ja sam ga, probudivši se, u mraku tražila. Moja ruka dotaknu njegova stopala dok je bio na sedždi i dok je izgovarao:** ***Euzu biridake min sahatike ve bimuafatike min ukubetike la uhsi senaen alejke Ente kema esnejte ala nefsike*** (Utječem se Tvojim zadovoljstvom od Tvoje srdžbe i Tvojim izbavljanjem od Tvoje kazne, ja ne umijem da Te pohvalim,

---

[1087] Bilježe ga u *El-Kutubus-sitte* svi, osim Ebu Davuda.

[1088] Harun b. Ishak b. Muhammed b. Malik el-Hemdani Ebu Kasim el-Kufi iskren je prenosilac hadisa. Pripadao je desetoj generaciji. Umro je 258. godine po Hidžri.

[1089] Abde b. Sulejman el-Kilabi Ebu Muhammed el-Kufi neki vele da mu je ime Abdur-Rahman. On je pouzdan i siguran prenosilac hadisa. Pripadao je osmoj generaciji. Umro je 187. godine po Hidžri.

[1090] Bilježe ga El-Buhari i Muslim u *Sahihima.*

Ti si onakakv kako Si sam o Sebi pohvalu izrekao)." Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[1091] Prenesen je sa više seneda od Aiše.

3740. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe; kaže: Obavijestio nas je Lejs prenijevši od Jahjaa b. Seida **sa ovim senedom slično prethodnom hadisu, s tim što je u njemu dodao:** ***Ve euzu bike minke la uhsi senaen alejke*** (Utječem se Tobom od Tebe, ne mogu pobrojati pohvale na Tebe)."

٧٩. باب منه

٣٧٤١. حَدَّثَنَا الْأَنْصَارِيُّ أَخْبَرَنَا مَعْنٌ أَخْبَرَنَا مَالِكٌ عَنْ أَبِي الزِّنَادِ عَنِ الْأَعْرَجِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: **لَا يَقُولُ أَحَدُكُمُ اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي إِنْ شِئْتَ, اللَّهُمَّ ارْحَمْنِي إِنْ شِئْتَ, لِيَعْزِمِ الْمَسْأَلَةَ فَإِنَّهُ لَا مُكْرِهَ لَهُ.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

79. O istoj temi

3741. ISPRIČAO NAM JE El-Ensari; kaže: Obavijestio nas je Ma'n; kaže: Nas je obavijestio Malik prenijevši od Ebu Zinada, on od A'redža, a on od Ebu Hurejrea, da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: **"Neka ne govori nijedan između vas :** ***Allahuma-gfir li in ši'te, Allahumme-rhamni in ši'te*** (Allahu, oprosti mi ako hoćeš, Allahu, smiluj mi se ako hoćeš), **nego neka Ga odlučno mole i od Njega uporno traže, od toga On neće prijezir osjetiti."**[1092] Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[1093]

٨٠. باب منه

٣٧٤٢. حَدَّثَنَا الْأَنْصَارِيُّ أَخْبَرَنَا مَعْنٌ أَخْبَرَنَا مَالِكٌ عَنِ ابْنِ شِهَابٍ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ الْأَغَرِّ وَعَنْ أَبِي سَلَمَةَ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: **يَنْزِلُ رَبُّنَا كُلَّ لَيْلَةٍ إِلَى السَّمَاءِ الدُّنْيَا حِينَ يَبْقَى ثُلُثُ اللَّيْلِ الْآخِرُ فَيَقُولُ: مَنْ يَدْعُونِي فَأَسْتَجِيبَ لَهُ, وَمَنْ يَسْأَلُنِي فَأُعْطِيَهُ, وَمَنْ يَسْتَغْفِرُنِي فَأَغْفِرَ لَهُ.**

هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ. وَأَبُو عَبْدِ اللَّهِ الْأَغَرُّ اسْمُهُ سَلْمَانُ. وَفِي الْبَابِ عَنْ عَلِيٍّ وَعَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ وَأَبِي سَعِيدٍ وَجُبَيْرِ بْنِ مُطْعِمٍ وَرِفَاعَةَ الْجُهَنِيِّ وَأَبِي الدَّرْدَاءِ وَعُثْمَانَ بْنِ أَبِي الْعَاصِ *

[1091] Bilježi ga i Muslim u *Sahihu.*

[1092] Allah dž. š., voli kada Ga njegovi robovi odlučno mole i kad uporno od Njega traže. Ne voli Allah one robove koji prilikom dove govore: Daj mi ako hoćeš, Oprosti mi ako hoćeš, Smiluj mi se ako hoćeš, i sl., jer to ukazuje na njihovu drskost i na to da im nije stalo do toga hoće li im On dovu uslišati ili neće.

[1093] Bilježe ga i El-Buhari i Muslim u *Sahihima* i Ebu Davud u *Sunenu.*

٣٧٤٣. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ يَحْيَى الثَّقَفِيُّ الْمَرْوَزِيُّ أَخْبَرَنَا حَفْصُ بْنُ غِيَاثٍ عَنِ ابْنِ جُرَيْجٍ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ سَابِطٍ عَنْ أَبِي أُمَامَةَ قَالَ: **قِيلَ يَا رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَيُّ الدُّعَاءِ أَسْمَعُ؟ قَالَ: جَوْفَ اللَّيْلِ الْآخِرِ، وَدُبُرَ الصَّلَوَاتِ الْمَكْتُوبَاتِ.**

هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ. وَقَدْ رُوِيَ عَنْ أَبِي ذَرٍّ وَابْنِ عُمَرَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ قَالَ: جَوْفُ اللَّيْلِ الْآخِرُ الدُّعَاءُ فِيهِ أَفْضَلُ أَوْ أَرْجَى. أَوْ نَحْوَ هَذَا *

80. O istoj temi

3742. ISPRIČAO NAM JE El-Ensari; kaže: Obavijestio nas je Ma'n; kaže: Nas je obavijestio Malik prenijevši od Ibn Šihaba, on od Ebu Abdullaha el-Egarra, on od Ebu Selemea b. Abdur-Rahmana, a on od Ebu Hurejrea da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: **"Svake noći Naš Gospodar silazi na ovozemaljsko nebo i tu ostaje posljednju trećinu noći govoreći: Ko želi da Me za nešto zamoli pa da mu uslišam. Ko želi da od Mene nešto zatraži pa da mu dam. Ko želi da od Mene zatraži oprost pa da mu oprostim."**

Ovaj hadis je hasenun-sahihun. Ebu Abdullah el-Egarr se zvao Selman. O ovoj temi su preneseni hadisi i od Alije, Abdullaha b. Mes'uda, Ebu Seida, Džubejra b. Mut'ima, Rifae el-Džuhenija, Ebu Derdaa i Osman b. Ebu Asa.

3743. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Jahja es-Sekafi el-Mirvezi[1094]; kaže: Obavijestio nas je Hafs b. Gijas prenijevši od Ibn Džurejdža, on od Abdur-Rahmana b. Sabita, a on od Ebu Umamea, koji je kazao: **"Neko upita: Allahov Poslaniče, koje se dove najčešće uslišavaju? On reče: One koje se upute u posljednjem dijelu noći i one koje se upućuju nakon propisanih namaza."**

Ovaj hadis je hasenun. Preneseno je od Ebu Zerra i Ibn Omera da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: **"U posljednjem dijelu noći dova je najvrednija i najčešće je primljena."** I slično ovome.

٨١. باب منه

٣٧٤٤. حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ أَخْبَرَنَا حَيْوَةُ بْنُ شُرَيْحٍ الْحِمْصِيُّ عَنْ بَقِيَّةَ بْنِ الْوَلِيدِ عَنْ مُسْلِمِ بْنِ زِيَادٍ قَالَ: سَمِعْتُ أَنَسًا يَقُولُ: **إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: مَنْ قَالَ حِينَ يُصْبِحُ اللَّهُمَّ أَصْبَحْنَا نُشْهِدُكَ وَنُشْهِدُ حَمَلَةَ عَرْشِكَ وَمَلَائِكَتَكَ وَجَمِيعَ خَلْقِكَ بِأَنَّكَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا**

[1094] Muhammed b. Jahja b. Ejub b. Ibrahim es-Sekafi el-Mirvezi el-Kasri el-Muallim pouzdan je prenosilac i hafiz hadisa. Pripadao je desetoj generaciji.

أَنْتَ وَحْدَكَ لَا شَرِيكَ لَكَ وَأَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُكَ وَرَسُولُكَ, إِلَّا غَفَرَ اللَّهُ لَهُ مَا أَصَابَ فِي يَوْمِهِ ذَلِكَ.
وَإِنْ قَالَهَا حِينَ يُمْسِي غَفَرَ اللَّهُ لَهُ مَا أَصَابَ فِي تِلْكَ اللَّيْلَةِ مِنْ ذَنْبٍ. هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ.

81. O istoj temi

3744. ISPRIČAO NAM JE Abdullah b. Abdur-Rahman; kaže: Obavijestio nas je Hajve b. Šurejh el-Himsi[1095] prenijevši od Bekijjea b. Velida, a on od Muslima b. Zijada[1096], koji je kazao: Čuo sam Enesa kada veli da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: **"Ko, kad osvane, rekne: *Allahumme asbahna nušhiduke ve nušhidu hamelete aršike ve melaiketeke ve džemi'a halkike bi ennekellahu la ilahe illa Ente vahdeke la šerike leke, ve enne Muhammeden abduke ve resuluke*** (Allahu, uzimam Te za svjedoka i uzimam za svjedoke nosioce Tvoga Prijestolja, i Tvoje meleke i sva Tvoja stvorenja da si samo Ti Bog, da si Jedini i da nemaš druga, i da je Muhammed Tvoj rob i poslanik)**, Allah će mu oprostiti svaki grijeh koji počini taj dan. Ko to rekne kad omrkne, Allah će mu oprostiti svaki grijeh koji počini te noći."**[1097] Ovaj hadis je garibun.[1098]

٨٢. باب منه

٣٧٤٥. حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ حُجْرٍ أَخْبَرَنَا عَبْدُ الْحَمِيدِ بْنُ عُمَرَ الْهِلَالِيُّ عَنْ سَعِيدِ بْنِ إِيَاسٍ الْجُرَيْرِيِّ عَنْ أَبِي السَّلِيلِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ: أَنَّ رَجُلًا قَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ, سَمِعْتُ دُعَاءَكَ اللَّيْلَةَ فَكَانَ الَّذِي وَصَلَ إِلَيَّ مِنْهُ أَنَّكَ تَقُولُ: اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي ذَنْبِي, وَوَسِّعْ لِي فِي دَارِي, وَبَارِكْ لِي فِيمَا رَزَقْتَنِي. قَالَ: فَهَلْ تَرَاهُنَّ تَرَكْنَ شَيْئًا. وَأَبُو السَّلِيلِ اسْمُهُ ضُرَيْبُ بْنُ نُقَيْرٍ. وَيُقَالُ نُفَيْرٌ. وَهَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ *

82. O istoj temi

3745. ISPRIČAO NAM JE Ali b. Hudžr; kaže: Obavijestio nas je Abdul-Hamid b. Omer el-Hilali prenijevši od Seida b. Ijasa el-Džurejrija, on

---

1095 Šurejh b. Hajve b. Jezid el-Hadremi Ebu Abbas el-Himsi pouzdan je prenosilac hadisa. Pripadao je desetoj generaciji.
1096 Muslim b. Zijad el-Himsi prenosilac je hadisa, koji, po ocjeni hadiskih učenjaka, zadovoljava (makbul). Pripadao je četvrtoj generaciji.
1097 Ovo se, dakako, odnosi na male grijehe koje osoba počini prema Allahu. Za velike grijehe prema Allahu potrebno je iskreno pokajanje (teoba), a za grijehe prema drugim ljudima potreban je njihov halal.
1098 Bilježe ga i Ebu Davud u *Sunenu* i En-Nesai u djelu *Amelul-jevmi vel-lejleti.*

od Ebu Selila[1099], a on od Ebu Hurejrea: **"Neki čovjek reče: Allahov Poslaniče, čuo sam tvoju dovu koju si učio noćas. Ono što je do mene, od nje, doprlo jeste:** ***Allahumma-gfir li zenbi ve vessi' li fi dari, ve barik li fima rezakteni*** (Allahu, oprosti mi moj grijeh, učini mi moju kuću prostranom, blagoslovi me u onome čime si me opskrbio). **Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, upita: Da nešto u njoj, možda, nije ispušteno."**[1100] Ebu Selil se zvao Durejb b. Nukajr, neki kažu Nufejr. Ovaj hadis je garibun.[1101]

٨٣. باب منه

٣٧٤٦. حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ حُجْرٍ أَخْبَرَنَا ابْنُ الْمُبَارَكِ أَخْبَرَنَا يَحْيَى بْنُ أَيُّوبَ عَنْ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ زَحْرٍ عَنْ خَالِدِ بْنِ أَبِي عِمْرَانَ أَنَّ ابْنَ عُمَرَ قَالَ: **قَلَّمَا كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُومُ مِنْ مَجْلِسٍ حَتَّى يَدْعُوَ بِهَؤُلَاءِ الدَّعَوَاتِ لِأَصْحَابِهِ: اللَّهُمَّ اقْسِمْ لَنَا مِنْ خَشْيَتِكَ مَا يَحُولُ بَيْنَنَا وَبَيْنَ مَعَاصِيكَ. وَمِنْ طَاعَتِكَ مَا تُبَلِّغُنَا بِهِ جَنَّتَكَ. وَمِنَ الْيَقِينِ مَا تُهَوِّنُ بِهِ عَلَيْنَا مُصِيبَاتِ الدُّنْيَا. وَمَتِّعْنَا بِأَسْمَاعِنَا وَأَبْصَارِنَا وَقُوَّتِنَا مَا أَحْيَيْتَنَا. وَاجْعَلْهُ الْوَارِثَ مِنَّا. وَاجْعَلْ ثَأْرَنَا عَلَى مَنْ ظَلَمَنَا. وَانْصُرْنَا عَلَى مَنْ عَادَانَا. وَلَا تَجْعَلْ مُصِيبَتَنَا فِي دِينِنَا وَلَا تَجْعَلِ الدُّنْيَا أَكْبَرَ هَمِّنَا وَلَا مَبْلَغَ عِلْمِنَا. وَلَا تُسَلِّطْ عَلَيْنَا مَنْ لَا يَرْحَمُنَا.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ. وَقَدْ رَوَى بَعْضُهُمْ هَذَا الْحَدِيثَ عَنْ خَالِدِ بْنِ أَبِي عِمْرَانَ عَنْ نَافِعٍ عَنِ ابْنِ عُمَرَ *

٣٧٤٧. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ أَخْبَرَنَا أَبُو عَاصِمٍ أَخْبَرَنَا عُثْمَانُ الشَّحَّامُ قَالَ: حَدَّثَنَا مُسْلِمُ بْنُ أَبِي بَكْرَةَ قَالَ: **سَمِعَنِي أَبِي وَأَنَا أَقُولُ: اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْهَمِّ وَالْكَسَلِ وَعَذَابِ الْقَبْرِ. قَالَ: يَا بُنَيَّ مِمَّنْ سَمِعْتَ هَذَا؟ قُلْتُ: سَمِعْتُكَ تَقُولُهُنَّ. قَالَ: الْزَمْهُنَّ فَإِنِّي سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُهُنَّ.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ *

83. O istoj temi

3746. ISPRIČAO NAM JE Ali b. Hudžr; kaže: Obavijestio nas je Ibn Mubarek; kaže: Nas je obavijestio Jahja b. Ejub[1102] prenijevši od

---

[1099] Ebu Selil Durejb b. Nukajr el-Kajsi el-Džurejri pouzdan je prenosilac hadisa. Pripadao je trećoj generaciji.

[1100] Tj. da možda nešto, od dobra ovoga i budućeg svijeta, u ovoj dovi nije ispušteno i da njome nije obuhvaćeno. Ona jeste kratka, ali je u njoj sve sadržano.

[1101] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu* i Et-Taberani u *El-Mu'džemul-kebiru.*

[1102] Jahja b. Ejub el-Gafiki Ebu Abbas el-Masri iskren je prenosilac hadisa, ali je ponekad prilikom prenošenja hadisa griješio. Pripadao je sedmoj generaciji.

Ubejdullaha b. Zehara, a on od Halida b. Ebu Imrana,[1103] da je Ibn Omer kazao: "**Rijetko bi kad Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, ustao iz sijela** (medžlisa), **a da se ne bi molio za svoje ashabe ovim riječima:** ***Allahumme-ksim lena min hašjetike ma jehulu bejnena ve bejne me'asijetike ve min ta'atike ma tubelliguna bihi dženneteke ve minel-jekini ma tuhevvinu bihi alejna musibatid-dun'ja ve metti'na biesmaina ve ebsarina ve kuvvetina ma ahjejtena vedžalhul-varise minna vedž'al se'rena ala men zalemena vensurna ala men adana vela tedž'al musibetena fi dinina vela tedž'al ed-dun'ja ekbere hemmina vela meblega ilmina vela tusellit alejna men la jerhamuna*!** (Allahu, podari nam toliko bogobojaznosti prema Tebi što će biti dovoljno da nas spriječi od griješenja prema Tebi, i pokornost prema Tebi što će biti dovoljno da njome dospijemo u Tvoj Džennet, i toliko uvjerenja kako ćemo lakše podnijeti ovosvjetska iskušenja. Učini da naš sluh, naš vid i svu našu snagu iskoristimo u pokornost prema Tebi, i to sve dok smo živi i dok nas smrt ne zatekne. Učini da naša odmazda bude prema onima koji nam budu nasilje činili i pomozi nas protiv onih koji nas budu napadali. Sačuvaj nas iskušenja u našoj vjeri i ne dozvoli da nam ovaj svijet bude najveća preokupacija i cilj naših saznanja. Ne daj vlast nad nama onima koji neće imati milosti prema nama)**!**"

Ovaj hadis je hasenun-garibun.[1104] Neki su ovaj hadis prenijeli od Halida b. Ebu Imrana, on od Nafi'a, a on od Ibn Omera.

3747. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Beššar; kaže: Obavijestio nas je Ebu Asim[1105]; kaže: Nas je obavijestio Osman eš-Šehham[1106] i kazao: Ispričao nam je Muslim b. Ebu Bekre[1107] i kazao: "**Moj me otac čuo kad sam rekao:** ***Allahumme inni euzu bike minel-hemmi vel-keseli ve azabil-kabri*** (Allahu, utječem Ti se od brige i tuge, od lijenosti i od kaburske patnje)**, pa me upitao: Sine, od koga si to čuo? Čuo sam te, veli on, kad si te i te riječi izgovorio. On reče: Redovno ih prakticiraj jer sam čuo od Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, kako ih izgovara.**" Ovaj hadis je hasenun-garibun.[1108]

[1103] Halid b. Ebu Imran et-Tudžejbi Ebu Amr bio je iskren pernosilac hadisa i šeri'atski pravnik. Pripadao je petoj generaciji. Bio je kadija u Africi. Umro je 125., neki vele, 129. godine po Hidžri.

[1104] Bilježe ga i En-Nisai u *Sunenu* i Hakim u *Mustedreku*. Hakim smatra da je ovaj hadis vjerodostojan prema kriterijima -El-Buharija.

[1105] Ebu Asim Dahhak b. Muhalled b. Dahhak b. Dahhak b. Muslim en-Nebil eš-Šejbani el-Basri pouzdan je i siguran prenosilac hadisa. Pripadao je devetoj generaciji.

[1106] Osman eš-Šehham el-Adevi Ebu Seleme el-Basri. Neki vele da se njegov otac zvao Mejmun, a neki da se zvao Abdullah. Kao prenosilac hadisa nije loš. Pripadao je šestoj generaciji.

[1107] Muslim b. Ebu Bekre b. Haris es-Sekafi el-Basri iskren je prenosilac hadisa. Pripadao je trećoj generaciji.

[1108] Bilježi ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu.*

٨٤. باب منه

٣٧٤٨. حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ خَشْرَمٍ أَخْبَرَنَا الْفَضْلُ بْنُ مُوسَى عَنِ الْحُسَيْنِ بْنِ وَاقِدٍ عَنْ أَبِي إِسْحَقَ عَنِ الْحَارِثِ عَنْ عَلِيٍّ قَالَ: **قَالَ لِي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: أَلَا أُعَلِّمُكَ كَلِمَاتٍ إِذَا قُلْتَهُنَّ غَفَرَ اللَّهُ لَكَ وَإِنْ كُنْتَ مَغْفُورًا لَكَ؟ قَالَ قُلْ: لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ. لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْحَلِيمُ الْكَرِيمُ. لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ سُبْحَانَ اللَّهِ رَبِّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ.**

قَالَ عَلِيُّ بْنُ خَشْرَمٍ: وَأَخْبَرَنَا عَلِيُّ بْنُ الْحُسَيْنِ بْنِ وَاقِدٍ عَنْ أَبِيهِ بِمِثْلِ ذَلِكَ إِلَّا أَنَّهُ قَالَ فِي آخِرِهَا: الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ. هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ هَذَا الْوَجْهِ مِنْ حَدِيثِ أَبِي إِسْحَقَ عَنِ الْحَارِثِ عَنْ عَلِيٍّ .

84. O istoj temi

3748. ISPRIČAO NAM JE Ali b. Hašrem; kaže: Obavijestio nas je Fadl b. Musa prenijevši od Husejna b. Vakida, on od Ebu Ishaka, on od Harisa[1109], a on od Alije, koji je kazao: **"Jednom prilikom mi Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, reče: Hoćeš li da te podučim riječima koje, ako ih budeš izgovarao, Allah će ti oprostiti grijehe, a ukoliko ti budu oprošteni grijesi, On će ti njima podići stepen? Reci: *La ilahe illellahul-Alijul-Azimu. La ilahe illellahul-Halimul-Kerimu. La ilahe illellahu subhanallahi Rabbil-aršil-azim*** (Nema drugog Boga osim Allaha, On je Svevišnji, Veličanstveni. Nema drugog Boga osim Allaha, On je Blagi, Plemeniti. Nema drugog Boga osim Allaha, neka je slava Allahu, Gospodaru Velikog Prijestolja)."

Ali b. Hašrem kaže: Obavijestio nas je Ali b. Husejn b. Vakid prenijevši od svoga oca isto to, osim što je na kraju kazao: El-Hamdu lillahi Rabbil-alemin (Hvala Allahu Gospodaru svjetova). Ovaj hadis je garibun. Poznat nam je samo ovim senedom preko Ebu Ishaka od Harisa, a on od Alije.

٨٥. باب منه

٣٧٤٩. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ يَحْيَى أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ يُوسُفَ أَخْبَرَنَا يُونُسُ بْنُ أَبِي إِسْحَقَ عَنْ إِبْرَاهِيمَ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ سَعْدٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ سَعْدٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **دَعْوَةُ ذِي**

[1109] Haris b. Abdullah el-A'ver el-Hemdani Ebu Zuhejr el-Huti el-Kufi u hadisima koje on prenosi ima slabosti. En-Nesai je od njega zabilježio samo dva hadisa. Po mišljenju Ša'bija, on je lažac. Sumnjalo se da je rafidija. Umro je za vrijeme Ibn Zubejrova hilafeta.

النُّونِ إِذْ دَعَا وَهُوَ فِي بَطْنِ الْحُوتِ: لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ سُبْحَانَكَ إِنِّي كُنْتُ مِنَ الظَّالِمِينَ. فَإِنَّهُ لَمْ يَدْعُ بِهَا رَجُلٌ مُسْلِمٌ فِي شَيْءٍ قَطُّ إِلَّا اسْتَجَابَ اللَّهُ لَهُ.

و قَالَ مُحَمَّدُ بْنُ يُوسُفَ مَرَّةً عَنْ إِبْرَاهِيمَ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ سَعْدٍ. وَقَدْ رَوَى غَيْرُ وَاحِدٍ هَذَا الْحَدِيثَ عَنْ يُونُسَ بْنِ أَبِي إِسْحَقَ عَنْ إِبْرَاهِيمَ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ سَعْدٍ عَنْ سَعْدٍ وَلَمْ يَذْكُرُوا فِيهِ عَنْ أَبِيهِ. وَرَوَى بَعْضُهُمْ وَهُوَ أَبُو أَحْمَدَ الزُّبَيْرِيُّ عَنْ يُونُسَ فَقَالُوا: عَنْ إِبْرَاهِيمَ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ سَعْدٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ سَعْدٍ نحو رواية مُحَمَّدُ بْنُ يُوسُفَ *

85. O istoj temi

3749. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Jahja[1110]; kaže: Obavijestio nas je Muhammed b. Jusuf[1111]; kaže: Nas je obavijestio Junus b. Ebu Ishak prenijevši od Ibrahima b. Muhammeda b. Sa'da[1112], a on od svoga oca Sa'da, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Zennunova[1113], a.s, dova kojom je molio, dok je bio u utrobi ribe, bila je: *La ilahe illa Ente subhaneke inni kuntu minez-zalimin*** (Nema drugog Boga osim Tebe, hvaljen neka Si, a ja sam se, zaista, ogriješio prema sebi!). **Neće se njome nikada obratiti jedan musliman za nešto a da mu Allah to neće uslišati."**[1114]

Muhammed b. Jusuf jedanput kaže: Od Ibrahima b. Muhammeda b. Sa'da, a on od Sa'da. Mnogi su ovaj hadis prenijeli od Junusa b. Ebu Ishaka, on od Ibrahima b. Muhammeda b. Sa'da, a on od Sa'da, a u njemu nisu spomenuli: od njegova oca. Neki, među kojima je i Ebu Ahmed ez-Zubejri od Junusa i kažu: od Ibrahima b. Muhammeda b. Sa'da, on od njegova oca, a on od Sa'da slično predaji Muhammeda b. Jusufa.

٨٦. باب منه

٣٧٥٠. حَدَّثَنَا يُوسُفُ بْنُ حَمَّادٍ الْبَصْرِيُّ أَخْبَرَنَا عَبْدُ الْأَعْلَى عَنْ سَعِيدٍ عَنْ قَتَادَةَ عَنْ أَبِي رَافِعٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: **إِنَّ لِلَّهِ تِسْعَةً وَتِسْعِينَ اسْمًا مِائَةً غَيْرَ وَاحِدٍ مَنْ أَحْصَاهَا دَخَلَ الْجَنَّةَ.**

[1110] Muhammed b. Jahja ez-Zuheli je poznati imam u hadisu.

[1111] Muhammed b. Jusuf ed-Dubei el-Ferjabi.

[1112] Ibrahim b. Muhammed b. Sa'd b. Ebu Vekkas el-Medeni el-Kufi pouzdan je prenosilac hadisa. Za njega Ibn Hiban kaže da nije hadise slušao od ashaba. Pripadao je šestoj generaciji.

[1113] Zennun je Junus, a.s.

[1114] Ovaj hadis su zabilježili i En-Nesai u *Sunenu* i Hakim u *Mustedreku*. Hakim veli da je sened ovog hadisa vjerodostojan.

قَالَ يُوسُفُ: وَ أَخْبَرَنَا عَبْدُ الْأَعْلَى عَنْ هِشَامِ بْنِ حَسَّانَ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ سِيرِينَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِمِثْلِهِ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ. وَقَدْ رُوِيَ مِنْ غَيْرِ وَجْهٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ *

86. O istoj temi

3750. ISPRIČAO NAM JE Jusuf b. Hammad el-Basri; kaže: Obavijestio nas je Abdul-A'la[1115] prenijevši od Seida[1116], on od Katadea, on od Ebu Rafi'a[1117], on od Ebu Hurejrea, a on da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: **"Allah ima devedeset i devet imena, stotinu manje jedno, ko ih zapamti, ući će u Džennet."**[1118]

Jusuf kaže: Obavijestio nas je Abdul-A'la prenijevši od Hišama b. Hassana, on od Muhammeda b. Sirina, on od Ebu Hurejrea, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, slično. Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[1119] Prenesen je sa više seneda od Ebu Hurejrea, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem.

٨٧. باب منه

٣٧٥١. حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ يَعْقُوبَ أَخْبَرَنَا صَفْوَانُ بْنُ صَالِحٍ أَخْبَرَنَا الْوَلِيدُ بْنُ مُسْلِمٍ أَخْبَرَنَا شُعَيْبُ بْنُ أَبِي حَمْزَةَ عَنْ أَبِي الزِّنَادِ عَنِ الْأَعْرَجِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **إِنَّ لِلَّهِ تِسْعَةً وَتِسْعِينَ اسْمًا مِائَةً غَيْرَ وَاحِدٍ. مَنْ أَحْصَاهَا دَخَلَ الْجَنَّةَ. هُوَ اللَّهُ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ الْمَلِكُ الْقُدُّوسُ السَّلَامُ الْمُؤْمِنُ الْمُهَيْمِنُ الْعَزِيزُ الْجَبَّارُ الْمُتَكَبِّرُ الْخَالِقُ الْبَارِئُ الْمُصَوِّرُ الْغَفَّارُ الْقَهَّارُ الْوَهَّابُ الرَّزَّاقُ الْفَتَّاحُ الْعَلِيمُ الْقَابِضُ الْبَاسِطُ الْخَافِضُ الرَّافِعُ الْمُعِزُّ الْمُذِلُّ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ الْحَكَمُ الْعَدْلُ اللَّطِيفُ الْخَبِيرُ الْحَلِيمُ الْعَظِيمُ الْغَفُورُ الشَّكُورُ الْعَلِيُّ الْكَبِيرُ الْحَفِيظُ الْمُقِيتُ الْحَسِيبُ الْجَلِيلُ الْكَرِيمُ الرَّقِيبُ الْمُجِيبُ الْوَاسِعُ الْحَكِيمُ الْوَدُودُ الْمَجِيدُ الْبَاعِثُ الشَّهِيدُ الْحَقُّ الْوَكِيلُ الْقَوِيُّ الْمَتِينُ الْوَلِيُّ الْحَمِيدُ الْمُحْصِي الْمُبْدِئُ الْمُعِيدُ الْمُحْيِي الْمُمِيتُ الْحَيُّ الْقَيُّومُ**

[1115] Abdul-A'la b. Abdul-A'la el-Basri Ebu Muhammed b. es-Sami pouzdan je prenosilac hadisa. Pripadao je osmoj generaciji. Umro je 189. godine po Hidžri.

[1116] Seid b. Ebu Arube autor jednog od poznatih musneda.

[1117] Ebu Rafi' Nufej' es-Saig el-Medeni pouzdan je i siguran prenosilac hadisa. Pripadao je drugoj generaciji. Više je poznat po nadimku Ebu Rafi' nego po imenu. Živio je u Basri.

[1118] Islamski učenjaci su jednoglasni u mišljenju da broj Allahovih imena koji je spomenut u ovom hadisu nije decidan. To ne znači da ih nema i više, nego znači da je devedeset i devet imena koja su više poznata.

[1119] Bilježe ga u *El-Kutubus-sitte* svi osim Ebu Davuda, te Hakim u *Mustedreku* i Ibn Hiban u *Sahihu.*

الْوَاجِدُ الْمَاجِدُ الْوَاحِدُ الصَّمَدُ الْقَادِرُ الْمُقْتَدِرُ الْمُقَدِّمُ الْمُؤَخِّرُ الْأَوَّلُ الْآخِرُ الظَّاهِرُ الْبَاطِنُ الْوَالِيَ الْمُتَعَالِي الْبَرُّ التَّوَّابُ الْمُنْتَقِمُ الْعَفُوُّ الرَّءُوفُ مَالِكُ الْمُلْكِ ذُو الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ الْمُقْسِطُ الْجَامِعُ الْغَنِيُّ الْمُغْنِي الْمَانِعُ الضَّارُّ النَّافِعُ النُّورُ الْهَادِي الْبَدِيعُ الْبَاقِي الْوَارِثُ الرَّشِيدُ الصَّبُورُ.

هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ. حَدَّثَنَا بِهِ غَيْرُ وَاحِدٍ عَنْ صَفْوَانَ بْنِ صَالِحٍ. وَلَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ حَدِيثِ صَفْوَانَ بْنِ صَالِحٍ. وَهُوَ ثِقَةٌ عِنْدَ أَهْلِ الْحَدِيثِ. وَقَدْ رُوِيَ هَذَا الْحَدِيثُ مِنْ غَيْرِ وَجْهٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ. وَلَا نَعْلَمُ فِي كَبِيرِ شَيْءٍ مِنَ الرِّوَايَاتِ ذِكْرَ الْأَسْمَاءِ إِلَّا فِي هَذَا الْحَدِيثِ. وَقَدْ رَوَى آدَمُ بْنُ أَبِي إِيَاسٍ هَذَا الْحَدِيثَ بِإِسْنَادٍ غَيْرِ هَذَا عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَذَكَرَ فِيهِ الْأَسْمَاءَ وَلَيْسَ لَهُ إِسْنَادٌ صَحِيحٌ *

٣٧٥٢. حَدَّثَنَا ابْنُ أَبِي عُمَرَ أَخْبَرَنَا سُفْيَانُ عَنْ أَبِي الزِّنَادِ عَنِ الْأَعْرَجِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: **إِنَّ لِلَّهِ تِسْعَةً وَتِسْعِينَ اسْمًا مَنْ أَحْصَاهَا دَخَلَ الْجَنَّةَ.**

وَلَيْسَ فِي هَذَا الْحَدِيثِ ذِكْرُ الْأَسْمَاءِ. وَهُوَ حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ. رَوَاهُ أَبُو الْيَمَانِ عَنْ شُعَيْبِ بْنِ أَبِي حَمْزَةَ عَنْ أَبِي الزِّنَادِ وَلَمْ يَذْكُرْ فِيهِ الْأَسْمَاءَ *

٣٧٥٣. حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ يَعْقُوبَ أَخْبَرَنَا زَيْدُ بْنُ حُبَابٍ أَنَّ حُمَيْدًا الْمَكِّيَّ مَوْلَى ابْنِ عَلْقَمَةَ حَدَّثَهُ أَنَّ عَطَاءَ بْنَ أَبِي رَبَاحٍ حَدَّثَهُ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **إِذَا مَرَرْتُمْ بِرِيَاضِ الْجَنَّةِ فَارْتَعُوا. قُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ وَمَا رِيَاضُ الْجَنَّةِ؟ قَالَ: الْمَسَاجِدُ. قُلْتُ: وَمَا الرَّتْعُ يَا رَسُولَ اللَّهِ؟ قَالَ: سُبْحَانَ اللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ *

٣٧٥٤. حَدَّثَنَا عَبْدُ الْوَارِثِ بْنُ عَبْدِ الصَّمَدِ بْنِ عَبْدِ الْوَارِثِ قَالَ: حَدَّثَنِي أَبِي قَالَ: حَدَّثَنِي مُحَمَّدُ بْنُ ثَابِتٍ الْبُنَانِيُّ حَدَّثَنِي أَبِي عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: **إِذَا مَرَرْتُمْ بِرِيَاضِ الْجَنَّةِ فَارْتَعُوا. قَالُوا وَمَا رِيَاضُ الْجَنَّةِ؟ قَالَ: حِلَقُ الذِّكْرِ.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ مِنْ هَذَا الْوَجْهِ مِنْ حَدِيثِ ثَابِتٍ عَنْ أَنَسٍ *

87. O istoj temi

3751. ISPRIČAO NAM JE Ibrahim b. Jakub[1120]; kaže: Obavijestio nas je Safvan b. Salih; kaže: Nas je obavijestio Velid b. Muslim[1121]; kaže: Nas je obavijestio Šuajb b. Ebu Hamza prenijevši od Ebu Zinada, on od A'redža, a

---

[1120] Ibrahim b. Jakub b. Ishak el-Džuzudžani pouzdan je prenosilac i hafiz hadisa. Pripadao je jedanaestoj generaciji. Nastanio se u Damasku.
[1121] Velid b. Muslim el-Kureši ed-Dimeški.

on od Ebu Hurejrea, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "**Allah ima devedeset i devet imena, stotinu manje jedno, ko ih spozna, ući će u Džennet.**[1122] **On *Allah* je Onaj osim koga drugog Boga nema, On je:** ***Er-Rahman*** (Milostivi), ***Er-Rahim*** (Samilosni), ***El-Melik*** (Vladar), ***El-Kuddus*** (Sveti), ***Es-Selam*** (Onaj koji je bez nedostatka), ***El-Mu'min*** (Onaj koji svakog čini sigurnim), ***El-Muhejmin*** (Onaj koji nad svakim bdi), ***El-Aziz*** (Silni), ***El-Džebbar*** (Uzvišeni), ***El-Mutekebbir*** (Gordi), ***El-Halik*** (Tvorac), ***El-Bari'u*** (Onaj koji iz ničeg stvara), ***El-Musavvir*** (Onaj koji svemu oblik daje), ***El-Gaffar*** (Onaj koji puno prašta), ***El-Kahhar*** (Svemoćni), ***El-Vehhab*** (Darežljivi), ***Er-Rezzak*** (Onaj koji opskrbu daje), ***El-Fettah*** (Sudac pravedni) ***El-Alim*** (Sveznajući), ***El-Kabid*** (Onaj koji uskraćuje), ***El-Basit*** (Onaj koji obilato daje), ***El-Hafid*** (Onaj koji ponizuje), ***Er-Rafi'*** (Onaj koji uzdiže), ***El-Muizz*** (Onaj koji uzvisuje), ***El-Muzill*** (Onaj koji unizuje), ***Es-Semi'*** (Onaj koji sve čuje), ***El-Basir*** (Onaj koji sve vidi), ***El-Hakem*** (Sudac), ***El-Adl*** (Pravedni) ***El-Latif*** (Milostivi), ***El-Habir*** (Onaj koji je upućen u sve), ***El-Halim*** (Blagi), ***El-Azim*** (Veličanstveni), ***El-Gafur*** (Onaj koji prašta) ***Eš-Šekur*** (Vrlo zahvalan), ***El-Alij*** (Uzvišeni), ***El-Kebir*** (Veliki), ***El-Hafiz*** (Čuvaran), ***El-Mukit*** (Onaj koji čuva), ***El-Hasib*** (Onaj pred kojim će se račun polagati), ***El-Dželil*** (Velik), ***El-Kerim*** (Plemenit), ***Er-Rekib*** (Onaj koji stalno bdi), ***El-Mudžib*** (Onaj koji se odaziva), ***El-Vasi'*** (Onaj koji je neizmjerno dobar), ***El-Hakim*** (Mudri), ***El-Vedud*** (Onaj koji je pun ljubavi), ***El-Medžid*** (Plemeniti), ***El-Bais*** (Onaj koji oživljava), ***Eš-Šehid*** (Onaj koji nad svim bdi), ***El-Hakk*** (Istina), ***El-Vekil*** (Čuvar), ***El-Kavijj*** (Snažni), ***El-Metin*** (Moćni), ***El-Velijj*** (Zaštitnik), ***El-Hamid*** (Onaj koji je hvale dostojan), ***El-Muhsi*** (Onaj koji obuhvata sve što postoji), ***El-Mubdiu*** (Onaj koji iz ničega stvara), ***El-Muid*** (Onaj koji ponovo u život vraća), ***El-Muhji*** (Onaj koji proživljuje), ***El-Mumit*** (Onaj koji usmrćuje), ***El-Hajju*** (Živi), ***El-Kajjum*** (Vječni), ***El-Vadžid*** (Bogati), ***El-Madžid*** (Slavni), ***El-Vahid*** (Jedini) ***Es-Samed*** (Onaj koji je utočište svakom), ***El-Kadir*** (Onaj koji je u stanju) ***El-Muktedir*** (Moćni), ***El-Mukaddim*** (Onaj koji je bio prije svega), ***El-Muehhir*** (Onaj koji će biti poslije svega) ***El-Evvel*** (Prvi), ***El-Ahir*** (Posljednji), ***Ez-Zahir*** (Vidljivi), ***El-Batin*** (Nevidljivi), ***El-Vali*** (Onaj koji svim upravlja), ***El-Muteali*** (Uzvišeni), ***El-Berru*** (Dobročinitelj), ***Et-Tevvab*** (Onaj koji prašta), ***El-Muntekim*** (Strogi), ***El-Afuvv*** (Onaj koji grijehe poništava), ***Er-Reuf*** (Blagi), ***Malik*** (Onaj koji ima vlast), ***El-Mulk*** (Onaj koji vlast daje kome hoće), ***Zul-Dželal*** (Veličanstveni), ***El-Ikram*** (Plemeniti), ***El-Muksit*** (Pravedni), ***El-Džami'*** (Onaj koji skuplja), ***El-Ganijj*** (Bogat), ***El-Mugni*** (Onaj koji bogatstvo daje),

---

[1122] Imajući u vidu da su sva Allahova imena sadržana u Kur'anu, najvjerovatnije se ovdje misli na onoga ko zapamti Kur'an, shvati njegov smisao i postupa po njemu da će ući u Džennet. Ili se, pak, misli na onoga ko upozna sva Allahova imena i i pokuša se okititi svojstvima koja su sadržana u njima, da će ući u Džennet.

El-Mani' (Onaj koji odbija), *Ed-Dārr* (Onaj koji daje štetu kome hoće), *En-Nafi'* (Onaj koji daje korist), *En-Nur* (Svijetli), *El-Hadi* (Onaj koji upućuje na Pravi Put), *El-Bedi'* (Stvoritelj), *El-Baki* (Vječni), *El-Varis* (Onaj koji ostaje), *Er-Rešid* (Razuman) i *Es-Sabur* (Onaj koji je mnogo strpljiv)."

Ovaj hadis je garibun.[1123] Ispričali su nam ga mnogi od Safvana b. Saliha i samo nam je preko njega poznat. Safvan b. Salih je, po mišljenju hadiskih učenjaka, pouzdan prenosilac. Ovaj hadis je prenesen i sa više seneda od Ebu Hurejrea, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, a samo su u ovoj predaji spomenuta i (Allahova mena). Adem b. Ebu Ijas je ovaj hadis prenio sa sasvim drugim senedom od Ebu Hurejera od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, i spomenuo je u njemu (Allahova) imena, ali taj hadis nema ispravan sened.

3752. ISPRIČAO NAM JE Ibn Ebu Omer; kaže: Obavijestio nas je Sufjan prenijevši od Ebu Zinada, on od A'redža, on od Ebu Hurejrea, a on da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: **"Allah ima devedeset i devet imena , ko ih spozna, ući će u Džennet."**

U ovom hadisu nisu nabrojana imena, a on je hasenun-sahihun. Prenio ga je i Ebul-Jeman od Šuajba b. Ebu Hamze, a on od Ebu Zinada i u njemu nije nabrojao (Allahova) imena.

3753. ISPRIČAO NAM JE Ibrahim b. Jakub; kaže: Obavijestio nas je Zejd b. Hubab[1124] da mu je Humejd el-Mekki, Alkamin štićenik, ispričao da je njemu ispričao Ata b. Ebu Rebah prenijevši od Ebu Hurejrea, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Kada prođete pored džennetskih vrtova, nasladite se** (u njima). **A šta su to džennetski vrtovi, Allahov Poslaniče? upitah. On reče: To su džamije. A u čemu se ogleda to naslađivanje? ponovo upitah: On reče: U izgovoru: *Subhanallahi vel-Hamdu lillahi ve la ilahe illellahu vallahu ekber*** (Neka je slava i hvala Allahu, samo je Allah Bog, Allah je najveći)." Ovaj hadis je hasenun-garibun.[1125]

3754. ISPRIČAO NAM JE Abdul-Varis b. Abdus-Samed b. Abdul-Varis i kazao: Ispričao mi je moj otac i rekao: Ispričao mi je Muhammed b. Sabit, a on je El-Bunani; kaže: Meni je ispričao moj otac prenijevši od Enesa b. Malika da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: **"Kada prođete pored džennetskih vrtova, nasladite se** (u njima). **A šta su to džennetski vrtovi? upitaše prisutni, a on reče: To su kružoci u kojima se**

[1123] Bilježe ga i Ibn Madže u *Sunenu*, Ibn Hiban u *Sahihu*, Hakim u *Mustedreku* i El-Bejheki u djelu *Ed-Da'vatul-kebir*.

[1124] Zejd b. Hubab Ebu Husejn el-Ukli iskren je prenosilac hadisa, ali je pri prenošenju hadisa od Es-Sevrija griješio. Pripadao je devetoj generaciji. Porijeklom je iz Horasana, a živio je u Kufi.

[1125] U senedu ovoga hadisa je Humejd el-Mekki, koji je kao prenosilac hadiskim učenjacima nedovoljno poznat (medžhul).

spominje Allah."[1126] Ovaj hadis sa ovim senedom preko Sabita od Enesa je hasenun-garibun.[1127]

* ٨٨. بَاب مِنْهُ *

٣٧٥٥. حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ يَعْقُوبَ أَخْبَرَنَا عَمْرُو بْنُ عَاصِمٍ أَخْبَرَنَا حَمَّادُ بْنُ سَلَمَةَ عَنْ ثَابِتٍ عَنْ عُمَرَ بْنِ أَبِي سَلَمَةَ عَنْ أُمِّهِ أُمِّ سَلَمَةَ عَنْ أَبِي سَلَمَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: **إِذَا أَصَابَ أَحَدَكُمْ مُصِيبَةٌ فَلْيَقُلْ إِنَّا لِلَّهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ. اللَّهُمَّ عِنْدَكَ احْتَسَبْتُ مُصِيبَتِي فَأْجُرْنِي فِيهَا وَأَبْدِلْنِي مِنْهَا خَيْرًا. فَلَمَّا احْتُضِرَ أَبُو سَلَمَةَ قَالَ: اللَّهُمَّ اخْلُفْ فِي أَهْلِي خَيْرًا مِنِّي. فَلَمَّا قُبِضَ قَالَتْ أُمُّ سَلَمَةَ: إِنَّا لِلَّهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ. عِنْدَ اللَّهِ احْتَسَبْتُ مُصِيبَتِي فَأْجُرْنِي فِيهَا.**

هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ مِنْ هَذَا الْوَجْهِ. وَرُوِيَ هَذَا الْحَدِيثُ مِنْ غَيْرِ هَذَا الْوَجْهِ عَنْ أُمِّ سَلَمَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ. وَأَبُو سَلَمَةَ اسْمُهُ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عَبْدِ الْأَسَدِ *

88. O istoj temi

3755. ISPRIČAO NAM JE Ibrahim b. Jakub; kaže: Obavijestio nas je Amr b. Asim[1128]; kaže: Nas je obavijestio Hammad b. Seleme prenijevši od Sabita[1129], on od Omera b. Ebu Selemea[1130], on od svoje majke Ummu Seleme, a ona od Ebu Selemea, da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: **"Kada nekog od vas zadesi kakva nevolja, neka rekne: *Inna lillahi ve inna ilejhi radžiun. Allahumme indeke ahtesibu musibeti fe'džurni fiha ve ebdilni minha hajren*** (Mi smo Allahovi i mi ćemo se Njemu vratiti! Allahu, ja se kod Tebe nadam nagradi za moju nevolju pa me nagradi za nju i zamijeni mi je onim što je bolje). **Kad se Ebu Selemi prikuči smrt on reče: Allahu, učini da brigu o mojoj porodici, nakon moje smrti, preuzme neko ko je bolji od mene. Pošto Ebu Seleme umrije, Ummu Selema reče: Mi smo Allahovi i mi ćemo se Njemu**

[1126] Kružoci ili halke zikra imaju šire značenje od toga da u njih sjednu ljudi i samo izgovaraju Allahova imena i druge Allahu mile riječi. Pored toga, oni podrazumijevaju i učenje Kur'ana te izučavanje akaida, tefsira, hadisa, fikha i drugih disciplina.

[1127] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu* i El-Bejheki u djelu *Šu'abul-iman*.

[1128] Amr b. Asim b. Ubejdullah el-Kilabi.

[1129] Sabit b. Eslem el-Bunani Ebu Muhammed el-Basri pouzdan je prenosilac hadisa i pobožan čovjek. Pripadao je četvrtoj generaciji.

[1130] Omer b. Ebu Seleme je bio Vjerovjesnikov, sallallahu alejhi ve sellem, pastorak.

vratiti! Allahu, ja se kod Tebe nadam nagradi za moju nevolju pa me nagradi za nju[1131]."

Ovaj hadis je sa ovim senedom hasenun-garibun.[1132] Ovaj hadis je i drugim senedom prenesen od Ummu Seleme od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem. Ebu Selema se zvao Abdullah b. Abdulesed.[1133]

٨٩. باب منه

٣٧٥٦. حَدَّثَنَا يُوسُفُ بْنُ عِيسَى أَخْبَرَنَا الْفَضْلُ بْنُ مُوسَى أَخْبَرَنَا سَلَمَةُ بْنُ وَرْدَانَ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ: **أَنَّ رَجُلًا جَاءَ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ أَيُّ الدُّعَاءِ أَفْضَلُ؟ قَالَ: سَلْ رَبَّكَ الْعَافِيَةَ وَالْمُعَافَاةَ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ. ثُمَّ أَتَاهُ فِي الْيَوْمِ الثَّانِي فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ أَيُّ الدُّعَاءِ أَفْضَلُ؟ فَقَالَ لَهُ مِثْلَ ذَلِكَ. ثُمَّ أَتَاهُ فِي الْيَوْمِ الثَّالِثِ فَقَالَ لَهُ مِثْلَ ذَلِكَ. قَالَ: فَإِذَا أُعْطِيتَ الْعَافِيَةَ فِي الدُّنْيَا وَأُعْطِيتَهَا فِي الْآخِرَةِ فَقَدْ أَفْلَحْتَ.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ مِنْ هَذَا الْوَجْهِ. إِنَّمَا نَعْرِفُهُ مِنْ حَدِيثِ سَلَمَةَ بْنِ وَرْدَانَ *

٣٧٥٧. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ بن سعيد أَخْبَرَنَا جَعْفَرُ بْنُ سُلَيْمَانَ الضُّبَعِيُّ عَنْ كَهْمَسِ بْنِ الْحَسَنِ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ بُرَيْدَةَ عَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ: **قُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ أَرَأَيْتَ إِنْ عَلِمْتُ أَيُّ لَيْلَةٍ لَيْلَةُ الْقَدْرِ مَا أَقُولُ فِيهَا؟ قَالَ: قُولِي: اللَّهُمَّ إِنَّكَ عُفُوٌّ كَرِيمٌ تُحِبُّ الْعَفْوَ فَاعْفُ عَنِّي.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

٣٧٥٨. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مَنِيعٍ أَخْبَرَنَا عَبِيدَةُ بْنُ حُمَيْدٍ عَنْ يَزِيدَ بْنِ أَبِي زِيَادٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الْحَارِثِ عَنِ الْعَبَّاسِ بْنِ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ قَالَ: **قُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ عَلِّمْنِي شَيْئًا أَسْأَلُهُ اللَّهَ. قَالَ: سَلِ اللَّهَ الْعَافِيَةَ. فَمَكَثْتُ أَيَّامًا ثُمَّ جِئْتُ فَقُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ عَلِّمْنِي شَيْئًا أَسْأَلُهُ اللَّهَ. فَقَالَ لِي: يَا عَبَّاسُ يَا عَمَّ رَسُولِ اللَّهِ سَلِ اللَّهَ الْعَافِيَةَ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ.** هَذَا حَدِيثٌ صَحِيحٌ. وَعَبْدُ اللَّهِ هو بْنُ الْحَارِثِ بْنِ نَوْفَلٍ قَدْ سَمِعَ مِنَ الْعَبَّاسِ بْنِ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ *

[1131] Nakon Ebu Selemine smrti njegovom suprugom Ummu Selemom oženio se Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, tako da je njegova dova koju je na samrti uputio Allahu bila uslišana.

[1132] Bilježi ga i Ibn Madže u *Sunenu.*

[1133] Ebu Seleme Abdullah b. Abdulesed b. Hilal b. Abdullah b. Omer b. Mahzum el-Mahzumi je Vjerovjesnikov, sallallahu alejhi ve sellem, brat po mlijeku i tečić. On je sin Vjerovjesnikove, sallallahu alejhi ve sellem, tetke Burre, kćerke Abdul-Mutallibove. Ebu Seleme je jedan od onih koji su u samom početku primili islam. Učestvovao je u Bici na Bedru. Ebu Seleme je umro 6. godine po Hidžri, za života Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem. Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, se nakon njegove smrti, oženio njegovom ženom Ummu Selemom.

89. O istoj temi

3756. ISPRIČAO NAM JE Jusuf b. Isa[1134]; kaže: Obavijestio nas je Fadl b. Musa[1135]; kaže: Nas je obavijestio Seleme b. Verdan[1136] prenijevši od Enesa b. Malika da je neki čovjek došao Allahovu Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, i rekao: **"Allahov Poslaniče, koja je dova najvrednija? On reče: Traži od Allaha zdravlje i traži da te sačuva od nevolja i na ovom i na onom svijetu. Potom mu dođe drugi dan i reče: Allahov Poslaniče, koja je dova najvrednija? On mu reče isto ono što mu je** (ranije) **rekao. Zatim mu dođe i treći dan i upita ga isto ono što ga je ranije pitao, a on mu reče: Ukoliko budeš zdrav i zaštićen od nevolja ovoga i onoga svijeta, ti si uspio."** Ovaj je hadis sa ovim senedom hasenun-garibun.[1137] Poznat nam je samo preko Selemea b. Verdana.

3757. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe b. Seid; kaže: Obavijestio nas je Džafer b. Sulejman ed-Dubei prenijevši od Kehmesa b. Hasana, on od Abdullaha b. Burejdea[1138], a on od Aiše, koja je kazala: **"Jednom prilikom upitah Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem: Allahov Poslaniče, ako bih saznala koja je noć Lejletul-kadr, šta bih u njoj** (najviše) **izgovarala? On reče: Izgovaraj:** ***Allahumme inneke Afuvvun tuhibbul-afve, fa'fu anni*** (Allahu, Ti si Onaj koji mnogo prašta i Kkoji voli da oprosti, pa mi oprosti)**."** Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[1139]

3758. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Meni'; kaže: Obavijestio nas je Ubejde b. Humejd prenijevši od Jezida b. Ebu Zijada[1140], on od Abdullaha b. Harisa, a on od Abbasa b. Abdul-Muttaliba, koji je kazao: **"Jednom prilikom rekoh Allahovu Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem: Allahov Poslaniče, poduči me šta da tražim od Allaha! On reče: Traži od Allaha zdravlje i zaštitu od nevolja. Prođe nekoliko dana, a ja mu ponovo otiđoh i rekoh: Allahov Poslaniče, poduči me šta da tražim od Allaha! On mi reče: Abbasu, amidžo Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, traži od Allaha zdravlje i zaštitu od nevolja ovoga i onoga svijeta!"** Ovaj hadis je sahihun.[1141] Abdullah je sin Harisa b. Nevfela. On je slušao hadise od Abbasa b. Abdul-Muttaliba.

[1134] Jusuf b. Isa b. Dinar el-Mirvezi.

[1135] Fadl b. Musa es-Sinani el-Mirvezi.

[1136] Seleme b. Verdan el-Lejsi Ebu Ja'la el-Medeni slab je prenosilac hadisa. Pripadao je petoj generaciji.

[1137] Bilježi ga i Ibn Madže u *Sunenu*.

[1138] Abdullah b. Burejde el-Eslemi el-Mirvezi.

[1139] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*, En-Nesai i Ibn Madže u *Sunenima* i Hakim u *Mustedreku*.

[1140] Jezid b. Ebu Zijad el-Kureši el-Hašimi el-Kufi.

[1141] Bilježi ga i Et-Taberani u *El-Mu'džemul-kebiru*.

٩٠. باب منه

٣٧٥٩. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ أَخْبَرَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ عُمَرَ بْنِ أَبِي الْوَزِيرِ أَخْبَرَنَا زَنْفَلُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ عَنِ ابْنِ أَبِي مُلَيْكَةَ عَنْ عَائِشَةَ عَنْ أَبِي بَكْرٍ الصِّدِّيقِ: **أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ إِذَا أَرَادَ أَمْرًا قَالَ اللَّهُمَّ خِرْ لِي وَاخْتَرْ لِي.** هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ. لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ حَدِيثِ زَنْفَلٍ وَهُوَ ضَعِيفٌ عِنْدَ أَهْلِ الْحَدِيثِ. وَيُقَالُ لَهُ زَنْفَلُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الْعَرَفِيُّ. وَكَانَ يَسْكُنُ عَرَفَاتٍ. وَتَفَرَّدَ بِهَذَا الْحَدِيثِ وَلَا يُتَابَعُ عَلَيْهِ *

90. O istoj temi

3759. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Beššar; kaže: Obavijestio nas je Ibrahim b. Omer b. Ebul-Vezir; kaže: Nas je obavijestio Zenfel b. Abdullah Ebu Abdullah prenijevši od Ibn Ebu Mulejkea, on od Aiše, a ona od Ebu Bekra es-Siddika: **"Kad bi Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, naumio uraditi nešto, rekao bi: "Allahu, uputi me na ono što je dobro i odaberi mi ono što je dobro."**

Ovaj hadis je garibun. Poznat nam je samo preko Zenfela, a on je, po mišljenju hadiskih učenjaka, slab prenosilac hadisa. Neki vele da se zvao Zenfel b. Abdullah el-Arefi. Stanovao je na Arefatu. On je jedini u svojoj generaciji prenio ovaj hadis.

٩١. باب منه

٣٧٦٠. حَدَّثَنَا إِسْحَقُ بْنُ مَنْصُورٍ أَخْبَرَنَا حَبَّانُ بْنُ هِلَالٍ أَخْبَرَنَا أَبَانُ هُوَ ابْنُ يَزِيدَ الْعَطَّارُ أَخْبَرَنَا يَحْيَى أَنَّ زَيْدَ بْنَ سَلَّامٍ حَدَّثَهُ أَنَّ أَبَا سَلَّامٍ حَدَّثَهُ عَنْ أَبِي مَالِكٍ الْأَشْعَرِيِّ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **الْوُضُوءُ شَطْرُ الْإِيمَانِ. وَالْحَمْدُ لِلَّهِ تَمْلَأُ الْمِيزَانَ. وَسُبْحَانَ اللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ تَمْلَآنِ أَوْ تَمْلَأُ مَا بَيْنَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ. وَالصَّلَاةُ نُورٌ. وَالصَّدَقَةُ بُرْهَانٌ. وَالصَّبْرُ ضِيَاءٌ. وَالْقُرْآنُ حُجَّةٌ لَكَ أَوْ عَلَيْكَ. كُلُّ النَّاسِ يَغْدُو فَبَائِعٌ نَفْسَهُ فَمُعْتِقُهَا أَوْ مُوبِقُهَا.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

91. O istoj temi

3760. ISPRIČAO NAM JE Ishak b. Mensur; kaže: Obavijestio nas je Hibban b. Hilal; kaže: Nas je obavijestio Eban b. Jezid el-Attar; kaže: Nas je obavijestio Jahja[1142] da mu je ispričao Zejd b. Sellam[1143] da je njemu ispričao

[1142] Jahja b. Ebu Kesir et-Tai.
[1143] Zejd b. Selam b. Ebu Selam el-Habeši.

Ebu Sellam[1144] prenijevši od Ebu Malika el-Eš'arija[1145], koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Abdest je polovina imana** (vjerovanja).[1146] ***El-hamdulillahi*** (Hvala Allahu) **su riječi koje ispunjavaju Vagu, a riječi: *Subhanallahi vel-Hamdu lillahi*** (Slava i hvala Allahu), **ispunjavaju ili ispunjava[1147] prostor između nebesa i Zemlje. Namaz je svjetlo, zekjat je jasan znak,[1148] strpljivost je sjaj, a Kur'an je dokaz u korist tebe ili protiv tebe.[1149] Svaki čovjek osvane kao prodavalac svoje duše, pa je neki otkupe, a neki je upropaste."[1150]** Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[1151]

٩٢. باب منه

٣٧٦١. حَدَّثَنَا الْحَسَنُ بْنُ عَرَفَةَ أَخْبَرَنَا إِسْمَعِيلُ بْنُ عَيَّاشٍ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ زِيَادٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ يَزِيدَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **التَّسْبِيحُ نِصْفُ الْمِيزَانِ. وَالْحَمْدُ للَّه يَمْلَؤُهُ. وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ لَيْسَ لَهَا دُونَ اللَّهِ حِجَابٌ حَتَّى تَخْلُصَ إِلَيْهِ.** هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ مِنْ هَذَا الْوَجْهِ. وَلَيْسَ إِسْنَادُهُ بِالْقَوِيِّ *

٣٧٦٢. حَدَّثَنَا هَنَّادٌ أَخْبَرَنَا أَبُو الْأَحْوَصِ عَنْ أَبِي إِسْحَقَ عَنْ جُرَيٍّ النَّهْدِيِّ عَنْ رَجُلٍ مِنْ بَنِي سُلَيْمٍ قَالَ: **عَدَّهُنَّ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي يَدِي أَوْ فِي يَدِهِ. التَّسْبِيحُ نِصْفُ الْمِيزَانِ. وَالْحَمْدُ للَّه يَمْلَؤُهُ. وَالتَّكْبِيرُ يَمْلَأُ مَا بَيْنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ. وَالصَّوْمُ نِصْفُ الصَّبْرِ. وَالطُّهُورُ نِصْفُ الْإِيمَانِ.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ. وَقَدْ رَوَاهُ شُعْبَةُ وَ الثَّوْرِيُّ عَنْ أَبِي إِسْحَقَ *

[1144] Ebu Selam Memtur el-Esved el-Habeši pouzdan je prenosilac hadisa. Pripadao je trećoj generaciji. Puno je prenosio mursel hadise.

[1145] Ebu Malik Haris b. Haris el-Eš'ari Vjerovjesnikov, sallallahu alejhi ve sellem, ashab.

[1146] U predaji ovog hadisa koju bilježi Muslim u *Sahihu* stoji da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: "Čistoća je polovina vjerovanja." Neki učenjaci smatraju da ovdje riječ iman znači namaz. Uzvišeni Allah u suri *El-Bekare* u 143. ajetu kaže: "Allah neće dopustiti da propadnu molitve vaše."

[1147] U pitanju je dilema nekog od prenosilaca ovog hadisa.

[1148] Dakle, tvoje dijeljenje zekjata bit će jasan dokaz tvoga vjerovanja.

[1149] Ukoliko ga budeš učio i postupao u skladu sa njim, to će biti dokaz u tvoju korist. U protivnom bit će dokaz protiv tebe.

[1150] Neki ljudi svoju dušu prodaju Allahu, iskreno Mu robujući, i na taj način je spasu, dok neki svoju dušu prodaju šejtanu te je na taj način upropaste. Uzvišeni Allah u suri *Et-Tevba*, u 111. ajetu veli: "Allah je od vjernika kupio živote njihove i imetke njihove u zamjenu za Džennet koji će im dati..."

[1151] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*, Muslim u *Sahihu* i En-Nesai u *Sunenu*.

92. O istoj temi

3761. ISPRIČAO NAM JE Hasan b. Arefe; kaže: Obavijestio nas je Ismail b. Ajjaš prenijevši od Abdur-Rahmana b. Zijada[1152], on od Abdullaha b. Jezida[1153], a on od Abdullaha b. Amra, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "**Izgovor riječi: *Subhanallah*** (Slava Allahu) **ispuni polovinu Vage[1154], a izgovor riječi: *El-hamdulillah*** (Hvala Allahu) **ispuni je cijelu. Između izgovora riječi: *La ilahe illellah*** (Nema drugog Boga osim Allaha) **i Allaha nema nikakve prepreke. One direktno do Njega dopiru[1155].**" Ovaj hadis sa ovim senedom je garibun.[1156] Njegov sened nije čvrst.

3762. ISPRIČAO NAM JE Hennad; kaže: Obavijestio nas je Ebu Ahves[1157] prenijevši od Ebu Ishaka[1158], on od Džurejja en-Nehdija[1159], a on od nekog čovjeka iz plemena Benu Sulejm, koji je kazao: "**Brojao ih je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, na prste moje, ili je kazao: na prste svoje ruke. Rekao je: Izgovor riječi: *Subhanallahi*** (Slava Allahu) **ispuni polovinu Vage, a izgovor riječi: *El-hamdulillahi*** (Hvala Allahu), **ispuni je cijelu, dok izgovor riječi: *Allahu ekber*** (Allah je najveći) **ispuni prostor između nebesa i Zemlje. Post je polovina strpljenja, a čistoća je polovina imana** (vjerovanja)." Ovaj hadis je hasenun.[1160] Prenijeli su ga Šu'be i Es-Sevri od Ebu Ishaka.

٩٣. باب منه

٣٧٦٣. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ حَاتِمٍ الْمُؤَدِّبُ أَخْبَرَنَا عَلِيُّ بْنُ ثَابِتٍ حَدَّثَنِي قَيْسُ بْنُ الرَّبِيعِ, وَكَانَ مِنْ بَنِي أَسَدٍ, عَنِ الْأَغَرِّ بْنِ الصَّبَّاحِ عَنْ خَلِيفَةَ بْنِ حُصَيْنٍ عَنْ عَلِيِّ ابْنِ أَبِي طَالِب قَالَ: **أَكْثَرُ مَا دَعَا بِهِ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَشِيَّةَ عَرَفَةَ فِي الْمَوْقِف: اللَّهُمَّ لَكَ الْحَمْدُ كَالَّذِي تقُولُ وَخَيْرًا مِمَّا نَقُولُ. اللَّهُمَّ لَكَ صَلَاتِي وَنُسُكِي وَمَحْيَايَ وَمَمَاتِي. وَإِلَيْكَ مَآبِي. وَلَكَ رَبِّ تُرَاثِي. اللَّهُمَّ إِنِّي**

[1152] Abdur-Rahman b. Zijad b. En'um el-Ifriki.

[1153] Abdullah b. Jezid Ebu Abdur-Rahman el-Džebeli el-Masri el-Muafiri.

[1154] To znači da osoba za izgovor riječi *Subhanallah*, dobije toliko sevapa koji mogu ispuniti jedan tas Vage. Isto toliko dobije i za izgovor riječi: *El-hamdulillah* koji mogu ispuniti i drugi tas Vage.

[1155] Dakle, izgovor kelimei-šehadeta Uzvišeni Allah izravno prima i za to nagrađuje.

[1156] Ovaj hadis je slab pošto je u njegovu senedu Abdur-Rahman b. Zijad el-Ifriki, koji je, po ocjeni hadiskih učenjaka, slab prenosilac hadisa.

[1157] Ebu Ahves Selam b. Sulejm el-Hanefi.

[1158] Ebu Ishak es-Subej'i.

[1159] Džurejj b. Kulejb en-Nehdi el-Kufi prenosilac ja hadisa koji, po mišljenju hadiskih učenjaka, zadovoljava (makbul). Pripadao je trećoj generaciji.

[1160] Bilježi ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*.

أَعُوذُ بِكَ مِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ. وَوَسْوَسَةِ الصَّدْرِ. وَشَتَاتِ الْأَمْرِ. اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ مَا تَجِيءُ بِهِ الرِّيحُ. هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ مِنْ هَذَا الْوَجْهِ وَلَيْسَ إِسْنَادُهُ بِالْقَوِيِّ *

93. O istoj temi

3763. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Hatim el-Mueddeb; kaže: Obavijestio nas je Ali b. Sabit[1161]; kaže: Ispričao mi je Kajs b. Rebi', a bio je iz plemena Benu Esed, on od Egarra b. Sabbaha[1162], on od Halifea b. Husajna, a on od Alije b. Ebu Taliba, koji je kazao: **"Najviše se Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, uvečer, za vrijeme stajanja na Arefatu, obraćao riječima: *Allahumme lekel-hamdu kellezi tekulu ve hajren mimma nekulu. Allahumme leke salati ve nusuki ve mahjaje ve memati ve ilejke meabi, veleke rabbi turasi. Allahumme inni euzu bike min azabil-kabri ve vesvesetis-sadri ve šetatil-emri. Allahumme inni euzu bike min šerri ma tedžiu bihir-rihu*** (Allahu, neka Ti je hvala onako kako si Ti rekao[1163] ili bolje od onoga kako Ti mi zahvaljujemo. Allahu, Tebi pripada moja molitva, moj kurban, moj život i moja smrt, Tebi se vraćam i Tebi, Gospodaru, pripada moja ostavština. Allahu, utječem Ti se od kaburske patnje, od sumnje i razjedinjenosti. Allahu, utječem ti se od zla koje donosi vjetar)." Ovaj hadis je sa ovim senedom garibun.[1164] Njegov sened nije čvrst.[1165]

٩٤. باب منه

٣٧٦٤. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ حَاتِمٍ الْمُؤَدِّبُ أَخْبَرَنَا عَمَّارُ بْنُ مُحَمَّدٍ ابْنُ أُخْتِ سُفْيَانَ الثَّوْرِيِّ أَخْبَرَنَا اللَّيْثُ بْنُ أَبِي سُلَيْمٍ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ سَابِطٍ عَنْ أَبِي أُمَامَةَ قَالَ: **دَعَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِدُعَاءٍ كَثِيرٍ لَمْ نَحْفَظْ مِنْهُ شَيْئًا. قُلْنَا يَا رَسُولَ اللَّهِ دَعَوْتَ بِدُعَاءٍ كَثِيرٍ لَمْ نَحْفَظْ مِنْهُ شَيْئًا. قَالَ: أَلَا أَدُلُّكُمْ عَلَى مَا يَجْمَعُ ذَلِكَ كُلَّهُ؟ تَقُولُ: اللَّهُمَّ إِنَّا نَسْأَلُكَ مِنْ خَيْرِ مَا سَأَلَكَ مِنْهُ نَبِيُّكَ مُحَمَّدٌ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ. وَنَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ مَا اسْتَعَاذَ مِنْهُ نَبِيُّكَ مُحَمَّدٌ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ. وَأَنْتَ الْمُسْتَعَانُ وَعَلَيْكَ الْبَلَاغُ وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ *

[1161] Ali b. Sabit el-Džezeri el-Hašimi.

[1162] Egarr b. Sabbah et-Temimi el-Munkiri.

[1163] Neka ti je hvala onako kako si naredio da Ti treba zahvaljivati.

[1164] Bilježi ga i El-Bejheki u djelu *Šuabul-iman.*

[1165] Sened ovoga hadisa nije čvrst zato što je u njemu Kajs b. Rebi', koji je iako je iskren prenosilac hadisa, kad je ostario posenilio. Osim toga njegov sin mu je pripisao neke hadise koje on uopće nije prenio.

94. O istoj temi

3764. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Hatim el-Mueddib; kaže: Obavijestio nas je Ammar b. Muhammed b. Uhti Sufjan es-Sevri; kaže: Nas je obavijestio Lejs b. Ebu Sulejm prenijevši od Abdur-Rahmana b. Sabita, a on od Ebu Umamea, koji je kazao: "**Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, se obraćao** (Allahu) **mnogim dovama od kojih ništa nismo mogli upamtiti. Jednom prilikom mu rekosmo: Allahov Poslaniče, ti se** (Allahu) **obraćaš mnogim dovama od kojih ne možemo ništa upamtiti. On reče: Hoćete li da vas podučim dovi koja to sve sadrži? Recite:** ***Allahumme inna nes'eluke min hajrin ma se'eleke minhu nebijjuke Muhammedun, sallallahu alejhi ve sellem, ve neuzu bike min šerri mesteazeke minhu nebijjuke Muhammedun, sallallahu alejhi ve sellem, ve Entel-Musteanu ve alejkel-belagu ve la havle vela kuvvete illa billahi.*** (Allahu, mi od Tebe tražimo svako dobro koje je od Tebe tražio Tvoj vjerovjesnik Muhammed, sallallahu alejhi ve sellem, i utječemo se od svakog zla od koga je od Tebe utočište tražio Tvoj vjerovjesnik Muhammed, sallallahu alejhi ve sellem, Ti si Onaj od koga treba tražiti pomoć i do koga molba dostiže. Sva snaga i moć su u Allaha)." Ovaj hadis je hasenun-garibun.[1166]

٩٥. باب منه

٣٧٦٥. حَدَّثَنَا أَبُو مُوسَى الْأَنْصَارِيُّ أَخْبَرَنَا مُعَاذُ بْنُ مُعَاذ عَنْ أَبِي كَعْبٍ صَاحِبِ الْحَرِيرِ قال: حَدَّثَنِي شَهْرُ بْنُ حَوْشَبٍ قَالَ: قُلْتُ لِأُمِّ سَلَمَةَ: يَا أُمَّ الْمُؤْمِنِينَ مَا كَانَ أَكْثَرُ دُعَاءِ رَسُولِ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا كَانَ عِنْدَكِ؟ قَالَتْ: كَانَ أَكْثَرُ دُعَائِه يَا مُقَلِّبَ الْقُلُوب ثَبِّتْ قَلْبِي عَلَى دِينِكَ. قَالَتْ: فَقُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّه مَا أَكْثَرَ دُعَاءَكَ يَا مُقَلِّبَ الْقُلُوب ثَبِّتْ قَلْبِي عَلَى دِينِكَ؟ قَالَ: يَا أُمَّ سَلَمَةَ إِنَّهُ لَيْسَ آدَمِيٌّ إِلَّا وَقَلْبُهُ بَيْنَ أُصْبُعَيْنِ مِنْ أَصَابِعِ اللَّه فَمَنْ شَاءَ أَقَامَ وَمَنْ شَاءَ أَزَاغَ. فَتَلَا مُعَاذٌ (رَبَّنَا لَا تُزِغْ قُلُوبَنَا بَعْدَ إِذْ هَدَيْتَنَا). وَفِي الْبَاب عَنْ عَائِشَةَ وَالنَّوَّاسِ بْنِ سَمْعَانَ وَأَنَسٍ وَجَابِرٍ وَعَبْدِ اللَّه بْنِ عَمْرٍو وَنُعَيْمِ بْنِ هَمَّارٍ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ *

95. O istoj temi

3765. ISPRIČAO NAM JE Ebu Musa el-Ensari[1167]; kaže: Obavijestio nas je Muaz b. Muaz[1168] prenijevši od Ebu Kaba, prodavača svile[1169], koji je

---

[1166] Bilježi ga i Et-Taberani u *El-Mu'džemul-kebiru.*
[1167] Ebu Musa Ishak b. Musa el-Ensari.
[1168] Muaz b. Muaz el-Anberi et-Temimi el-Basri.

kazao: Ispričao mi je Šehr b. Havšeb i kazao: "**Upitao sam Ummu Selemu: Majko pravovjernih, koju bi dovu Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, kad bi boravio kod tebe, najčešće učio? Ona reče: Najčešće je učio ovu dovu:** ***Ja mukallibel-kulubi sebbit kalbi ala dinike*** (O, Ti okoji okrećeš srca, učvrsti moje srce u Tvojoj vjeri). **Jednom prilikom sam ga, veli ona, upitala: Allahov Poslaniče, zbog čega najčešće učiš ovu dovu:** ***Ja mukallibel-kulubi sebbit kalbi ala dinike*** (O, Ti koji okrećeš srca, učvrsti moje srce u Tvojoj vjeri)? **On reče: Ummu Selema, srce svakog čovjeka je između dva Allahova prsta, pa čije srce hoće, On učvrsti** (u vjeri), **a čije hoće skrene** (sa prave vjere). **Muaz tada prouči:** ***Gospodaru naš, ne dopusti srcima našim da skrenu, kad si nam već na Pravi Put ukazao.***[1170]

O ovoj temi preneseni su hadisi i od Aiše, Nevvasa b. ịm'ana, Enesa, Džabira, Abdullaha b. Amra i Nuajma b. Himara. Ovaj hadis je hasenun.[1171]

٩٦. باب منه

٣٧٦٦. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ حَاتِمٍ الْمُؤَدِّبُ أَخْبَرَنَا الْحَكَمُ بْنُ ظُهَيْرٍ أَخْبَرَنَا عَلْقَمَةُ بْنُ مَرْثَدٍ عَنْ سُلَيْمَانَ بْنِ بُرَيْدَةَ عَنْ أَبِيهِ قَالَ: شَكَا خَالِدُ بْنُ الْوَلِيدِ الْمَخْزُومِيُّ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ مَا أَنَامُ اللَّيْلَ مِنَ الْأَرَقِ. فَقَالَ نَبِيّ اللهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: إِذَا أَوَيْتَ إِلَى فِرَاشِكَ فَقُلِ: اللَّهُمَّ رَبَّ السَّمَوَاتِ السَّبْعِ وَمَا أَظَلَّتْ. وَرَبَّ الْأَرَضِينَ وَمَا أَقَلَّتْ. وَرَبَّ الشَّيَاطِينِ وَمَا أَضَلَّتْ. كُنْ لِي جَارًا مِنْ شَرِّ خَلْقِكَ كُلِّهِمْ جَمِيعًا أَنْ يَفْرُطَ عَلَيَّ أَحَدٌ مِنْهُمْ أَوْ أَنْ يَبْغِيَ. عَزَّ جَارُكَ وَجَلَّ ثَنَاؤُكَ وَلَا إِلَهَ غَيْرُكَ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ.

هَذَا حَدِيثٌ لَيْسَ إِسْنَادُهُ بِالْقَوِيِّ. وَالْحَكَمُ بْنُ ظُهَيْرٍ قَدْ تَرَكَ حَدِيثَهُ بَعْضُ أَهْلِ الْحَدِيثِ. وَيُرْوَى هَذَا الْحَدِيثُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مُرْسَلًا مِنْ غَيْرِ هَذَا الْوَجْهِ *

٣٧٦٧. حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ حُجْرٍ أَخْبَرَنَا إِسْمَعِيلُ بْنُ عَيَّاشٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ إِسْحَقَ عَنْ عَمْرِو بْنِ شُعَيْبٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: إِذَا فَزِعَ أَحَدُكُمْ فِي النَّوْمِ فَلْيَقُلْ: أَعُوذُ بِكَلِمَاتِ اللَّهِ التَّامَّةِ مِنْ غَضَبِهِ وَعِقَابِهِ وَشَرِّ عِبَادِهِ وَمِنْ هَمَزَاتِ الشَّيَاطِينِ وَأَنْ يَحْضُرُونِ. فَإِنَّهَا لَنْ تَضُرَّهُ. وَكَانَ عَبْدُ اللَّهِ ابْنُ عُمَرَ يُلَقِّنُهَا مَنْ بَلَغَ مِنْ وَلَدِهِ. وَمَنْ لَمْ يَبْلُغْ مِنْهُمْ كَتَبَهَا فِي صَكٍّ ثُمَّ عَلَّقَهَا فِي عُنُقِهِ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ *

[1169] Ebu Kab Abdur-Rabbih b. Ubejd el-Ezdi, poznat kao prodavač svile, pouzdan je prenosilac hadisa. Pripadao je sedmoj generaciji. Ibn Hadžer el-Askalani veli da je od njega Et-Tirmizi zabilježio samo jedan hadis, i to ovaj.

[1170] *Alu Imran*, 8. ajet.

[1171] Bilježi ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*.

96. O istoj temi

3766. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Hatim el-Mueddib; kaže: Obavijestio nas je Hakem b. Zuhejr[1172]; kaže: Nas je obavijestio Alkama b. Mersed prenijevši od Sulejmana b. Burejdea, a on od svoga oca[1173], koji je kazao: "Jednom prilikom se Halid b. Velid el-Mahzumi požali Vjerovjesniku, sallallahu alejhi ve sellem, rekavši: Allahov Poslaniče, ja noću ne mogu da spavam, a Allahov Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, reče: **"Kad legneš u postelju, reci: *Allahumme Rabbes-semavatis-seb'i ve ma ezallet ve Rabbel-eredin vema ekallet ve Rabbeš-šejatini ve ma edallet kun li džaren min šerri halkike kullihim džemi'an en jefruta alejje ehadun minhum ev en jebga. Azze džaruke ve dželle senauke ve la ilahe gajruke la ilahe illa Ente*** (Allahu, Gospodaru sedam nebesa i onoga što one pokrivaju, i Gospodaru sedam kata Zemlje i onoga što oni nose, i Gospodaru šejtana i onoga što oni na stranputicu zavode[1174], budi mi zaštitnik od zla svih Tvojih stvorenja kako me nijedno od njih ne bi uznemiravalo i kakvo mi nasilje ne bi učinilo. Tvoj štićenik je siguran, Tvoj spomen je uzvišen, nema drugog Boga osim Tebe, samo si Ti Bog)**."**

Sened ovog hadisa nije čvrst.[1175] Neki su učenjaci ostavili hadise koje je prenio Hakem b. Zuhejr. Ovaj hadis se sa drugim senedom od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, prenosi kao mursel-hadis.

3767. ISPRIČAO NAM JE Ali b. Hudžr; kaže: Obavijestio nas je Ismail b. Ajjaš prenijevši od Muhammeda b. Ishaka, on od Amra b. Šuajba, on od svoga oca, a on od njegova djeda, da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: **"Kada se neko od vas prepadne u snu, neka rekne: *Euzu bikelimatillahit-tamme min gadabihi ve ikabihi ve šerri ibadihi ve min hemezatiš-šejatin ve en jahdurun*** (Utječem se Allahovim savršenim riječima od Njegove srdžbe, od Njegove kazne, od zla Njegovih stvorenja, od šejtanskih nagovaranja i od njihova prisustva), **to mu neće nauditi."**

Abdullah b. Amr bi ovim riječima podučio odrasliju djecu, a onima manjim bi ovo napisao na papir i stavio na vrat. Ovaj hadis je hasenun-garibun.[1176]

1172 Hakem b. Zuhejr Ebu Muhammed, neki vele Ebu Halid, el-Fezari prenosilac je hadisa koga su hadiski učenjaci odbacili. Ibn Mein ga je smatrao rafidijom. Pripadao je osmoj generaciji.

1173 Burejde b. Hasib el-Eslemi.

1174 Šejtani zavode na stranputicu i sa Pravog Puta skreću ljude i džine.

1175 Bilježi ga i Et-Taberani u *El-Mu'džemul-kebiru.*

1176 Bilježe ga i Ebu Davud i En-Nesai u *Sunenima* i Hakim u *Mustedreku*. Hakim smatra da je sened ovoga hadisa vjerodostojan.

٩٧. باب منه

٣٧٦٨. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرٍ أَخْبَرَنَا شُعْبَةُ عَنْ عَمْرِو بْنِ مُرَّةَ قَالَ: سَمِعْتُ أَبَا وَائِلٍ قَالَ: سَمِعْتُ عَبْدَ اللَّهِ بْنَ مَسْعُودٍ يَقُولُ: قُلْتُ لَهُ أَنْتَ سَمِعْتَهُ مِنْ عَبْدِ اللَّهِ؟ قَالَ: نَعَمْ. وَرَفَعَهُ أَنَّهُ قَالَ: **لَا أَحَدَ أَغْيَرُ مِنَ اللَّهِ وَلِذَلِكَ حَرَّمَ الْفَوَاحِشَ مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَمَا بَطَنَ. وَلَا أَحَدَ أَحَبُّ إِلَيْهِ الْمَدْحُ مِنَ اللَّهِ وَلِذَلِكَ مَدَحَ نَفْسَهُ.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

97. O istoj temi

3768. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Beššar; kaže: Obavijestio nas je Muhammed b. Džafer[1177]; kaže: Nas je obavijestio Šu'be prenijevši od Amra b. Murrea[1178], koji je kazao: Čuo sam Ebu Vaila kada je kazao: Čuo sam Abdullaha b. Mes'uda kada kaže: Ti si čuo od Abdullaha? upitah ga. Jesam, odgovori on. On ga vezuje za Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, koji je kazao: **"Ni jedan od vas ljubomornije ne pazi na** (vjernika) **kao Allah, zbog toga je i zabranio nevaljalštine, bile javne ili tajne. I nijednom od vas nije draga hvala kao Allahu, zbog toga On i hvali Sebe."** Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[1179]

٩٨. باب منه

٣٧٦٩. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ أَخْبَرَنَا اللَّيْثُ عَنْ يَزِيدَ بْنِ أَبِي حَبِيبٍ عَنْ أَبِي الْخَيْرِ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو عَنْ أَبِي بَكْرٍ الصِّدِّيقِ أَنَّهُ قَالَ: **يَا رَسُولَ اللَّهِ عَلِّمْنِي دُعَاءً أَدْعُو بِهِ فِي صَلَاتِي.** قَالَ قُلِ: **اللَّهُمَّ إِنِّي ظَلَمْتُ نَفْسِي ظُلْمًا كَثِيرًا وَلَا يَغْفِرُ الذُّنُوبَ إِلَّا أَنْتَ فَاغْفِرْ لِي مَغْفِرَةً مِنْ عِنْدِكَ وَارْحَمْنِي إِنَّكَ أَنْتَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ.**

هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ غَرِيبٌ. وَهُوَ حَدِيثُ لَيْثِ بْنِ سَعْدٍ. وَأَبُو الْخَيْرِ اسْمُهُ مَرْثَدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الْيَزَنِيُّ *

98. O istoj temi

3769. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe; kaže: Obavijestio nas je Lejs prenijevši od Jezida b. Ebu Habiba, on od Ebul-Hajra, on od Abdullaha b.

[1177] Muhammed b. Džafer el-Medeni el-Basri, poznat po nadimku Gunder, pouzdan je prenosilac hadisa, s tim što je ponekad bivao nemaran. Pripadao je devetoj generaciji.
[1178] Amr b. Murre el-Džumeli el-Muradi.
[1179] Bilježe ga i El-Buhari i Muslim u *Sahihima*.

Amra[1180], a on od Ebu Bekra es-Siddika, koji je rekao: **"Allahov Poslaniče, poduči me dovi koju ću učiti u namazu!**[1181] **On reče: Reci:** ***Allahumme inni zalemtu nefsi zulmen kesiren vela jagfiruz-zunube illa Ente fagfirli magfireten min indike ver hamni inneke Entel-gafurur-rahim*** (Allahu, ja sam sebi mnogo nasilja učinio, a smo Ti praštaš grijehe pa mi oprosti i smiluj mi se. Ti si taj koji prašta i koji je milostiv)**."**

Ovaj hadis Lejsa b. Sa'da je hasenun-sahihun-garibun.[1182] Ebul-Hajr se zvao Merse b. Abdullah el-Jezeni.

٩٩. باب منه

٣٧٧٠. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ حَاتِمٍ أَخْبَرَنَا أَبُو بَدْرٍ شُجَاعُ بْنُ الْوَلِيدِ عَنِ الرُّحَيْلِ بْنِ مُعَاوِيَةَ أَخِي زُهَيْرِ بْنِ مُعَاوِيَةَ عَنِ الرَّقَاشِيِّ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِك قَالَ: **كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّه عَلَيْه وَسَلَّمَ إِذَا كَرَبَهُ أَمْرٌ قَالَ يَا حَيُّ يَا قَيُّومُ بِرَحْمَتِكَ أَسْتَغِيثُ** *وَبِإِسْنَادِهِ قَالَ: **قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: أَلِظُّوا بِيَا ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ.**

وَهَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ. وَقَدْ رُوِيَ هَذَا الْحَدِيثُ عَنْ أَنَسٍ مِنْ غَيْرِ هَذَا الْوَجْه *

٣٧٧١. حَدَّثَنَا مَحْمُودُ بْنُ غَيْلَانَ أَخْبَرَنَا مُؤَمَّلٌ عَنْ حَمَّادِ بْنِ سَلَمَةَ عَنْ حُمَيْدٍ عَنْ أَنَسٍ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّه عَلَيْه وَسَلَّمَ قَالَ: **أَلِظُّوا بِيَا ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ.**

هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ وَلَيْسَ بِمَحْفُوظ. وَإِنَّمَا يُرْوَى هَذَا عَنْ حَمَّادِ بْنِ سَلَمَةَ عَنْ حُمَيْدٍ عَنِ الْحَسَنِ الْبَصْرِيِّ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْه وَسَلَّمَ, وَهَذَا أَصَحُّ. وَمُؤَمَّلٌ غَلِطَ فِيهِ فَقَالَ عَنْ حُمَيْدٍ عَنْ أَنَسٍ وَلَا يُتَابَعُ فِيهِ *

٣٧٧٢. حَدَّثَنَا مَحْمُودُ بْنُ غَيْلَانَ أَخْبَرَنَا وَكِيعٌ أَخْبَرَنَا سُفْيَانُ عَنِ الْجُرَيْرِيِّ عَنْ أَبِي الْوَرْدِ عَنِ اللَّجْلَاجِ عَنْ مُعَاذِ بْنِ جَبَلٍ قَالَ: سَمِعَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّه عَلَيْه وَسَلَّمَ رَجُلًا يَدْعُو يَقُولُ: **اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ تَمَامَ النِّعْمَةِ. فَقَالَ أَيُّ شَيْءٍ تَمَامُ النِّعْمَةِ؟ قَالَ: دَعْوَةٌ دَعَوْتُ بِهَا أَرْجُو بِهَا الْخَيْرَ. قَالَ: فَإِنَّ مِنْ تَمَامِ النِّعْمَةِ دُخُولَ الْجَنَّةِ وَالْفَوْزَ مِنَ النَّارِ.** وَسَمِعَ رَجُلًا وَهُوَ يَقُولُ: يَا ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ. **فَقَالَ: قَد**

[1180] Abdullah b. Amr b. As es-Sehmi poznati je Vjerovjesnikov, sallallahu alejhi ve sellem, ashab.
[1181] Dova u namazu uči se nakon Tešehhuda, a prije predaje selama, što se može zaključiti na osnovu onoga kako je El-Buhari formulisao jedno poglavlje u *Sahihu*. On ga je formulisao ovako: Poglavlje o dovi prije predaje selama. Ibn Dekik el-Id, pak, smatra da u hadisu nije precizirano u kom dijelu namaza se uče dove, ali je najvjerovatnije da se uče na sedždi, ili nakon Tešehhuda, a prije predaje selama.
[1182] Bilježe ga u *El-Kutubus-sitte* svi osim, Ebu Davuda.

اسْتُجِيبَ لَكَ فَسَلْ. وَسَمِعَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَجُلًا وَهُوَ يَقُولُ: اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الصَّبْرَ. فَقَالَ: سَأَلْتَ اللَّهَ الْبَلَاءَ فَسَلْهُ الْعَافِيَةَ.

٣٧٧٣. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مَنِيعٍ أَخْبَرَنَا إِسْمَعِيلُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ عَنِ الْجُرَيْرِيِّ بِهَذَا الْإِسْنَادِ نَحْـوَهُ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ *

99. O istoj temi

3770. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Hatim; kaže: Obavijestio nas je Ebu Bedr Šudža' b. Velid prenijevši od Ruhajjila b. Muavije[1183], brata Zuhejra b. Muavije, on od Er-Rikašija[1184], a on od Enesa b. Malika, koji je kazao: **"Kada bi Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, nešto zabrinulo, govorio bi: *Ja Hajju ja Kajjum birahmetike estegisu*** (O, Živi, o, Vječni, Tvojom milošću tražim pomoć)." Preneseno je istim sendom da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Stalno u** (vašim dovama) **koristite riječi: *Ja Zel-dželali vel-Ikram*** (O, Uzvišeni i Plemeniti!)" Ovaj hadis je garibun.[1185] Ovaj hadis je od Enesa prenesen i drugim senedom.

3771. ISPRIČAO NAM JE Mahmud b. Gajlan; kaže: Obavijestio nas je Muemmil[1186] prenijevši od Hammada b. Selemea[1187], on od Humejda, a on od Enesa da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: **"Stalno u** (vašim dovama) **koristite riječi: *Ja Zel-dželali vel-Ikram*** (O, Uzvišeni i Plemeniti!) "

Ovaj hadis je garibun[1188] i nije dobro zapamćen. Prenesen je od Hammada b. Selemea, on od Humejda, od Hasana el-Basrija, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, i ovo je najvjerodostojnije. Muemmil je, prenoseći ga, pogriješio rekavši: od Humejda, a on od Enesa, i ne postoje druge predaje poput ove.

3772. ISPRIČAO NAM JE Mahmud b. Gajlan; kaže: Obavijestio nas je Veki'; kaže: Nas je obavijestio Sufjan[1189] prenijevši od El-Džurejrija[1190], on od

---

[1183] Ruhajjil b. Muavija b. Hudejdž el-Džu'fi el-Kufi iskren je prenosilac hadisa. Pripadao je sedmoj generaciji.

[1184] Jezid b. Eban er-Rikaši Ebu Amr el-Basri el-Kass bio je pobožan čovjek, ali slab prenosilac hadisa. Pripadao je petoj generaciji.

[1185] Ovaj hadis je slab. U njegovu senedu je Er-Rikaši koji je, po ocjeni hadiskih učenjaka, slab prenosilac hadisa.

[1186] Muemmil b. Ismail el-Adevi.

[1187] Hammad b. Seleme b. Dinar el-Basri.

[1188] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*, En-Nesai u *Sunenu* i Hakim u *Mustedreku* od Rebi'a b. Amira et-Tavila.

[1189] Sufjan es-Sevri.

[1190] Seid b. Ijas el-Džurejri.

Ebul-Verda[1191], on od Ledžladža[1192], a on od Muaza b. Džebela, koji je kazao: **"Čuo je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, nekog čovjeka kako u dovi moleći kaže:** ***Allahumme inni es'eluke temamen-ni'meti*** (Allahu, ja od Tebe tražim potpunu blagodat), **pa upita: A šta je to potpuna blagodat? On reče: To je primljena dova kojom ću postići ono što želim. On će na to: Savršena blagodat je ulazak u Džennet i spas od Vatre.**[1193] **Potom je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, čuo drugog čovjeka kako kaže:** ***Ja zel-dželali vel-ikram*** (O, Uzvišeni, i o, Plemeniti!) **pa je rekao: Tebi će biti uslišano**[1194] **pa traži što želiš! Onda je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, čuo i trećeg čovjeka kako veli:** ***Allahumme inni es'elukes-sabre*** (Allahu, ja od Tebe tražim strpljenje), **pa je rekao: Zatražio si od Allaha još iskušenja**[1195]**, traži od Njega zaštitu od neugodnosti."**

3773. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Meni'; kaže: Obavijestio nas je Ismail b. Ibrahim prenijevši od El-Džurejrija **sa ovim senedom slično prethodnom hadisu.** Ovaj hadis je hasenun.[1196]

١٠٠. باب منه

٣٧٧٤. حَدَّثَنَا الْحَسَنُ بْنُ عَرَفَةَ أَخْبَرَنَا إِسْمَعِيلُ بْنُ عَيَّاشٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ أَبِي حُسَيْنٍ عَنْ شَهْرِ بْنِ حَوْشَبٍ عَنْ أَبِي أُمَامَةَ الْبَاهِلِيِّ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْــهِ وَسَــلَّمَ يَقُولُ: **مَنْ أَوَى إِلَى فِرَاشِهِ طَاهِرًا يَذْكُرُ اللَّهَ حَتَّى يُدْرِكَهُ النُّعَاسُ لَمْ يَنْقَلِبْ سَاعَةً مِنَ اللَّيْلِ يَسْأَلُ اللَّهَ شَيْئًا مِنْ خَيْرِ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ إِلَّا أَعْطَاهُ إِيَّاهُ.**

هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ. وَقَدْ رُوِيَ هَذَا أَيْضًا عَنْ شَهْرِ بْنِ حَوْشَبٍ عَنْ أَبِي ظَبْيَةَ عَنْ عَمْرِو بْنِ عَبْسَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ *

100. O istoj temi

3774. ISPRIČAO NAM JE Hasan b. Arefe; kaže: Obavijestio nas je Ismail b. Ajjaš prenijevši od Abdullaha b. Abdur-Rahmana b. Ebu Husejna,

---

[1191] Ebul-Verd b. Simame b. Hazen el-Kušejri el-Basri prenosilac ja hadisa koji, po mišljenju hadiskih učenjaka, zadovoljava (makbul). Pripadao je šestoj generaciji.

[1192] Ledžladž el-Amiri Vjerovjesnikov, sallallahu alejhi ve sellem, ashab, koji je kasnije živio u Damasku.

[1193] Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, je iz ovih njegovih riječi zaključio da bi on volio da mu Allah podari dovu koja će biti uslišana kako bi u njoj od Njega tražio imetak, te mu je zbog toga rekao da je potpuna blagodat ulazak u Džennet te spas od Vatre, kako bi to tražio.

[1194] Bit će mu uslišano zato što se u dovi Allahu obratio riječima: O, Uzvišeni, i o, Plemeniti!

[1195] Tj. ti si zatražio da Ti Allah podari strpljivost, a to podrazumijeva da tražiš i očekuješ još iskušenja. Umjesto toga, trebao si Allaha moliti da te zaštiti od nedaća.

[1196] Bilježi ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu.*

on od Šehra b. Havšeba, a on od Ebu Umamea el-Bahilija, koji je kazao: Čuo sam Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, kada kaže: **"Ko legavši u postelju s abdestom bude spominjao Allaha dok ga san ne savlada, neće se ni u jednom času noći probuditi i zatražiti neko dunjalučko ili ahiretsko dobro, a da mu ga Allah neće dati."**

Ovaj hadis je hasenun-garibun. Također je ovaj hadis prenesen od Šehra b. Havšeba, on od Ebu Zabjea[1197], on od Amra b. Abesea, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem.

١٠١. باب منه

٣٧٧٥. حَدَّثَنَا الْحَسَنُ بْنُ عَرَفَةَ أَخْبَرَنَا إِسْمَعِيلُ بْنُ عَيَّاشٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ زِيَادٍ عَنْ أَبِي رَاشِدٍ الْحُبْرَانِيِّ قَالَ: أَتَيْتُ عَبْدَ اللَّهِ بْنَ عَمْرِو بْنِ الْعَاصِ فَقُلْتُ لَهُ: حَدِّثْنَا مِمَّا سَمِعْتَ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ. فَأَلْقَى إِلَيَّ صَحِيفَةً فَقَالَ: هَذَا مَا كَتَبَ لِي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ. قَالَ: فَنَظَرْتُ فَإِذَا فِيهَا إِنَّ أَبَا بَكْرٍ الصِّدِّيقَ قَالَ: **يَا رَسُولَ اللَّهِ عَلِّمْنِي مَا أَقُولُ إِذَا أَصْبَحْتُ وَإِذَا أَمْسَيْتُ. فَقَالَ: يَا أَبَا بَكْرٍ قُلِ: اللَّهُمَّ فَاطِرَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ عَالِمَ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ رَبَّ كُلِّ شَيْءٍ وَمَلِيكَهُ. أَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ نَفْسِي وَمِنْ شَرِّ الشَّيْطَانِ وَشِرْكِهِ وَأَنْ أَقْتَرِفَ عَلَى نَفْسِي سُوءًا أَوْ أَجُرَّهُ إِلَى مُسْلِمٍ.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ مِنْ هَذَا الْوَجْهِ *

٣٧٧٦. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ حُمَيْدٍ الرَّازِيُّ أَخْبَرَنَا الْفَضْلُ بْنُ مُوسَى عَنِ الْأَعْمَشِ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ: **أَنَّ النبِي صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَرَّ بِشَجَرَةٍ يَابِسَةِ الْوَرَقِ فَضَرَبَهَا بِعَصَاهُ فَتَنَاثَرَ الْوَرَقُ. فَقَالَ: إِنَّ الْحَمْدُ لِلَّهِ وَسُبْحَانَ اللَّهِ وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ لَتُسَاقِطُ مِنْ ذُنُوبِ الْعَبْدِ كَمَا تَسَاقَطَ وَرَقُ الشَّجَرَةِ هَذِهِ** . هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ. وَلَا نَعْرِفُ لِلْأَعْمَشِ سَمَاعًا مِنْ أَنَسٍ إِلَّا أَنَّهُ قَدْ رَآهُ وَنَظَرَ إِلَيْهِ *

٣٧٧٧. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ أَخْبَرَنَا اللَّيْثُ عَنِ الْجُلَاحِ أَبِي كَثِيرٍ عَنْ أَبِي عَبْدِ الرَّحْمَنِ الْحُبُلِيِّ عَنْ عُمَارَةَ بْنِ شَبِيبٍ السَّبَأِيِّ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **مَنْ قَالَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ يُحْيِي وَيُمِيتُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ عَشْرَ مَرَّاتٍ عَلَى إِثْرِ الْمَغْرِبِ بَعَثَ اللَّهُ مَسْلَحَةً يَحْفَظُونَهُ مِنَ الشَّيْطَانِ حَتَّى يُصْبِحَ وَكَتَبَ اللَّهُ لَهُ بِهَا عَشْرَ حَسَنَاتٍ مُوجِبَاتٍ وَمَحَا عَنْهُ عَشْرَ سَيِّئَاتٍ مُوبِقَاتٍ وَكَانَتْ لَهُ بِعَدْلِ عَشْرِ رِقَابٍ مُؤْمِنَاتٍ.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ. لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ حَدِيثِ لَيْثِ بْنِ سَعْدٍ وَلَا نَعْرِفُ لِعُمَارَةَ سَمَاعًا مِنَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ *

1197 Ebu Zabje es-Sulfi el-Kelai prenosilac je hadisa koji, po mišljenju hadiskih učenjaka, zadovoljava (makbul). Pripadao je osmoj generaciji. Živio je u Himsu.

101. O istoj temi

3775. ISPRIČAO NAM JE Hasan b. Arefe; kaže: Obavijestio nas je Ismail b. Ajjaš prenijevši od Muhammeda b. Zijada[1198], on od Ebu Rašida el-Hubranija[1199], koji je kazao: Otišao sam kod Abdullaha b. Amra b. Asa i rekao mu: Ispričaj nam ono što si čuo od Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem. On mi baci list i reče: Ovo je to što mi je dao napisati Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem. Pogledah, veli on, kad u njemu stoji da je Ebu Bekr es-Siddik rekao: **"Allahov Poslaniče, poduči me onome što ću učiti jutrom i večerim! On reče: Ebu Bekre, uči:** ***Allahumme fatires-semavati vel-erdi alimel-gajbi veš-šehadeti la ilahe illa Ente Rabbe kulli šej'in ve melikehu euzu bike min šerri nefsi ve min šerriš-šejtani ve širkihi ve en akterife ala nefsi suen ev edžurrehu ila muslimin.*** (Allahu, Stvoritelju nebesa i Zemlje, Poznavaoče nevidljivog i vidljivog svijeta, Gospodaru i Posjedniče svega što postoji, utječem Ti se od zla moje duše, od zla šejtana i onoga čemu se on klanja i da sebi učinim kakvo zlo ili ga učinim nekom muslimanu)." Ovaj hadis je sa ovim senedom hasenun-garibun.

3776. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Humejd er-Razi; kaže: Obavijestio nas je Fadl b. Musa prenijevši od A'meša, a on od Enesa b. Malika: **"Jednom prilikom je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, prošao pored nekog drveta čije je lišće bilo suho. On udari štapom po njegovim granama i lišće poče spadati, a on reče: "Od riječi:** ***El-Hamdu lillahi, Subhanallahi ve la ilahe illellahu vallahu ekber*** (Hvala Allahu, Slava Allahu i Samo je Allah Bog, On je najveći) **spadat će grijesi, sa onoga ko ih bude izgovarao, kao što lišće spada sa ovoga drveta."** Ovaj hadis je garibun.[1200] Nije nam poznato je li A'meš slušao hadise od Enesa. Jedino što nam je poznato je to da ga je on vidio i sa njim se susreo.

3777. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe; kaže: Obavijestio nas je Lejs prenijevši od Džulaha Ebu Kesira[1201], on od Ebu Abdur-Rahmana el-Hubulija, a on od Umarea b. Šebiba es-Sebeijja[1202], koji je kazao da je

---

[1198] Muhammed b. Zijad el-Elhani Ebu Sufjan el-Himsi pouzdan je prenosilac hadisa. Pripadao je četvrtoj generaciji.

[1199] Ebu Rašid el-Hubrani eš-Šami, neki vele da mu je ime Ahdar, a drugi da se zvao Nu'man. Pouzdan je prenosilac hadisa. Pripadao je trećoj generaciji.

[1200] Bilježi ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu* sa senedom u kome su prenosioci svi pouzdani.

[1201] Džulah Ebu Kesir el-Masri, štićenik Emevija, iskren je prenosilac hadisa. Pripadao je šestoj generaciji.

[1202] Umare b. Šebib es-Sebeijj - neki smatraju da je on Vjerovjesnikov, sallallahu alejhi ve sellem, ashab, međutim, Ibn Hiban u djelu *Es-Sikat* veli: Ko god bude mislio da je Umare ashab, čini previd. Prenio je od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, samo jedan hadis,

Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Ko nakon akšamskog namaza deset puta rekne: *La ilahe illellahu vahdehu la šerike lehu; lehul-mulku ve lehul-hamdu juhji ve jumitu ve huve ala kulli šej'in kadir*** (Nema drugog Boga osim Allaha, On je Jedini i nema druga; Njemu pripada sva vlast i hvala, On je Onaj koji oživljava i usmrćuje, i On je nad svim moćan), **Allah će mu poslati stražare**[1203] **koji će ga sve do svanuća čuvati od šejtana, i upisat će mu za to deset sevapa koji uvode u Džennet i izbrisati deset velikih grijeha, i imat će** (za to) **nagradu kao da je oslobodio deset robova vjernika."**

Ovaj hadis je hasenun-garibun.[1204] Poznat nam je samo preko Lejsa b. Sa'da i nije nam poznato je li Umare b. Šebib slušao hadise od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem.

١٠٢. بَاب فِي فَضْلِ التَّوْبَةِ وَالاسْتِغْفَارِ وَمَا ذُكِرَ مِنْ رَحْمَةِ اللَّهِ لِعِبَادِهِ *

٣٧٧٨. حَدَّثَنَا ابْنُ أَبِي عُمَرَ أَخْبَرَنَا سُفْيَانُ عَنْ عَاصِمِ بْنِ أَبِي النَّجُودِ عَنْ زِرِّ بْنِ حُبَيْشٍ قَالَ: أَتَيْتُ صَفْوَانَ بْنَ عَسَّالٍ الْمُرَادِيَّ أَسْأَلُهُ عَنِ الْمَسْحِ عَلَى الْخُفَّيْنِ فَقَالَ: مَا جَاءَ بِكَ يَا زِرُّ؟ فَقُلْتُ ابْتِغَاءَ الْعِلْمِ. فَقَالَ: إِنَّ الْمَلَائِكَةَ لَتَضَعُ أَجْنِحَتَهَا لِطَالِبِ الْعِلْمِ رِضًا بِمَا يَطْلُبُ. فَقُلْتُ: إِنَّهُ حَكَّ فِي صَدْرِي الْمَسْحُ عَلَى الْخُفَّيْنِ بَعْدَ الْغَائِطِ وَالْبَوْلِ وَكُنْتَ امْرَأً مِنْ أَصْحَابِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَجِئْتُ أَسْأَلُكَ هَلْ سَمِعْتَهُ يَذْكُرُ فِي ذَلِكَ شَيْئًا؟ قَالَ: نَعَمْ. كَانَ يَأْمُرُنَا إِذَا كُنَّا سَفَرًا أَوْ مُسَافِرِينَ أَنْ لَا نَنْزِعَ خِفَافَنَا ثَلَاثَةَ أَيَّامٍ وَلَيَالِيهِنَّ إِلَّا مِنْ جَنَابَةٍ لَكِنْ مِنْ غَائِطٍ وَبَوْلٍ وَنَوْمٍ. فَقُلْتُ: هَلْ سَمِعْتَهُ يَذْكُرُ فِي الْهَوَى شَيْئًا؟ قَالَ: نَعَمْ .كُنَّا مَعَ رَسولِ اللهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي سَفَرٍ فَبَيْنَا نَحْنُ عِنْدَهُ إِذْ نَادَاهُ أَعْرَابِيٌّ بِصَوْتٍ لَهُ جَهْوَرِيٍّ يَا مُحَمَّدُ. فَأَجَابَهُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَحْوًا مِنْ صَوْتِهِ هَاؤُمُ. فَقُلْنَا لَهُ اغْضُضْ مِنْ صَوْتِكَ فَإِنَّكَ عِنْدَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَقَدْ نُهِيتَ عَنْ هَذَا. فَقَالَ: وَاللَّهِ لَا أَغْضُضُ. قَالَ الْأَعْرَابِيُّ: الْمَرْءُ يُحِبُّ الْقَوْمَ. وَلَمَّا يَلْحَقْ بِهِمْ قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: الْمَرْءُ مَعَ مَنْ أَحَبَّ يَوْمَ الْقِيَامَةِ. فَمَا زَالَ يُحَدِّثُنَا حَتَّى ذَكَرَ بَابًا مِنْ قِبَلِ الْمَغْرِبِ مَسِيرَةُ عَرْضِهِ أَوْ يَسِيرُ الرَّاكِبُ فِي عَرْضِهِ أَرْبَعِينَ أَوْ سَبْعِينَ عَامًا. قَالَ سُفْيَانُ قِبَلَ الشَّامِ خَلَقَهُ اللَّهُ يَوْمَ خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ مَفْتُوحًا يَعْنِي لِلتَّوْبَةِ لَا يُغْلَقُ حَتَّى تَطْلُعَ الشَّمْسُ مِنْهُ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ*

---

i to ovaj. Neki vele da ga je prenio od nekog ensarije, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem.

1203 Meleke kao stražare koji će ga sve do svanuća štititi od šejtana.

1204 Bilježi ga i En-Nesai u *Sunenu*.

٣٧٧٩. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ عَبْدَةَ الضَّبِّيُّ أَخْبَرَنَا حَمَّادُ بْنُ زَيْدٍ عَنْ عَاصِمٍ عَنْ زِرِّ بْنِ حُبَيْشٍ قَالَ: أَتَيْتُ صَفْوَانَ بْنَ عَسَّالٍ الْمُرَادِيَّ فَقَالَ لِي: مَا جَاءَ بِكَ؟ قُلْتُ ابْتِغَاءَ الْعِلْمِ. قَالَ: بَلَغَنِي أَنَّ الْمَلَائِكَةَ تَضَعُ أَجْنِحَتَهَا لِطَالِبِ الْعِلْمِ رِضًا بِمَا يَفْعَلُ. قَالَ: قُلْتُ لَهُ: إِنَّهُ حَاكَ أَوْ حَكَّ فِي نَفْسِي شَيْءٌ مِنَ الْمَسْحِ عَلَى الْخُفَّيْنِ فَهَلْ حَفِظْتَ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِيهِ شَيْئًا؟ قَالَ: نَعَمْ. كُنَّا إِذَا كُنَّا فِي سَفَرٍ أَوْ مُسَافِرِينَ أُمِرْنَا أَنْ لَا نَخْلَعَ خِفَافَنَا ثَلَاثًا إِلَّا مِنْ جَنَابَةٍ وَلَكِنْ مِنْ غَائِطٍ وَبَوْلٍ وَنَوْمٍ. قَالَ: فَقُلْتُ: فَهَلْ حَفِظْتَ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي الْهَوَى شَيْئًا؟ قَالَ: نَعَمْ. كُنَّا مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي بَعْضِ أَسْفَارِهِ فَنَادَاهُ رَجُلٌ كَانَ فِي آخِرِ الْقَوْمِ بِصَوْتٍ جَهْوَرِيٍّ أَعْرَابِيٌّ جِلْفٌ جَافٍ فَقَالَ يَا مُحَمَّدُ, يَا مُحَمَّدُ. فَقَالَ لَهُ الْقَوْمُ: مَهْ إِنَّكَ قَدْ نُهِيتَ عَنْ هَذَا. فَأَجَابَهُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَحْوًا مِنْ صَوْتِهِ هَاؤُمُ. فَقَالَ: الرَّجُلُ يُحِبُّ الْقَوْمَ وَلَمَّا يَلْحَقْ بِهِمْ. قَالَ: فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: الْمَرْءُ مَعَ مَنْ أَحَبَّ. قَالَ زِرٌّ: فَمَا بَرِحَ يُحَدِّثُنِي حَتَّى حَدَّثَنِي أَنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ جَعَلَ بِالْمَغْرِبِ بَابًا عَرْضُهُ مَسِيرَةُ سَبْعِينَ عَامًا لِلتَّوْبَةِ لَا يُغْلَقُ مَا لَمْ تَطْلُعِ الشَّمْسُ مِنْ قِبَلِهِ. وَذَلِكَ قَوْلُ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ: (يَوْمَ يَأْتِي بَعْضُ آيَاتِ رَبِّكَ لَا يَنْفَعُ نَفْسًا إِيمَانُهَا) الْآيَةَ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

102. O vrijednosti pokajanja i traženja oprosta i o Allahovoj milosti prema Njegovim robovima

3778. ISPRIČAO NAM JE Ibn Ebu Omer; kaže: Obavijestio nas je Sufjan prenijevši od Asima b. Ebu Nedžuda, a on od Zirra b. Hubejša, koji je kazao: **"Došao sam Safvanu b. Assalu el-Muradiju da ga pitam u vezi sa meshom po obući. Ugledavši me, on upita: Zašto si došao, Zirre? Rekoh: Došao sam žudeći za znanjem. On će na to: Meleci podbacuju svoja krila pod onoga koji traži nauku zadovoljni onim što traži. Rekoh: Nešto me kopka u vezi sa meshom po mestvama nakon velike i male nužde, a ti si Vjerovjesnikov, sallallahu alejhi ve sellem, ashab pa sam došao da te pitam da ti šta nisi od njega upamtio u vezi s tim? Jesam, odgovori on. Kada bismo bili na putu, on bi nam naredio da ne skidamo mestve tri dana i tri noći, zbog velike i male nužde i zbog spavanja, a da ih skinemo ukoliko postanemo nečisti** (džunub). **A jesi li ga čuo da je nešto spomenuo u vezi sa ljubavlju? upitah. Jesam, odgovori on. Bili smo sa Allahovim Poslanikom, sallallahu alejhi ve sellem, na jednom putovanju. I dok smo tako jedanput bili sa njim, neki ga beduin zovnu: Muhammede! visokim tonom. Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, mu se odazva isto tako visokim tonom. Mi mu rekosmo: Spusti ton, ti si kod Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, zabranjeno ti je**

da (u njegovu prisustvu) **podižeš ton! On reče: Tako mi Allaha, neću ga spustiti, potom beduin nastavi: Čovjek nekoga zavoli, a nije u mogućnosti da ga** (u potpunosti) **slijedi?** (Čuvši to), **Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, reče: "Čovjek će na Sudnjem danu biti s onim koga je volio. Potom nastavi da nam priča sve dok ne spomenu kapiju na zapadnoj strani, po čijoj bi širini putovanje iznosilo ili je kazao: po čijoj bi širini konjanik putovao četrdeset, ili sedamdeset godina[1205]." Sufjan kaže: Ona[1206] se nalazi prema Šamu. Allah ju je stvorio onoga dana kada je stvorio nebesa i Zemlju i učinio je otvorenom za pokajanje (tj. za teobu), i neće se zatvoriti sve dok se Sunce ne rodi sa te strane![1207]"** Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[1208]

3779. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Abde ed-Dabijj; kaže: Obavijestio nas je Hammad b. Zejd prenijevši od Asima, a on od Zirra b. Hubejša, koji je kazao: **"Došao sam Safvanu b. Assalu el-Muradiju. On me upita: Zašto si došao? Došao sam žudeći za znanjem. On reče: Saznao sam da meleci podmeću svoja krila ispod onoga koji traži nauku zadovoljni onim što čini. Rekoh mu: Nešto me kopka u vezi sa meshom po obući, pa jesi li ti šta o tome upamtio od Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem? Jesam, reče on. Kada bismo putovali, ili bili putnici, Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, bi nam naredio da ne skidamo mestve tri dana, zbog velike i male nužde i zbog spavanja, a da ih skinemo ukoliko postanemo nečisti** (džunub). **A jesi li šta od Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, upamtio u vezi sa ljubavlju, upitah. Jesam, odgovori on. Bijasmo sa Allahovim Poslanikom, sallallahu alejhi ve sellem, na jednom putovanju kad ga iz zadnjeg dijela kolone visokim tonom zovnu neki neotesani i grubi beduin, uzviknuvši: O, Muhammede, o, Muhammede! Polahko, rekoše mu ljudi, to ti je zabranjeno! Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, mu se odazva istim tonom, a on nastavi: Čovjek nekoga zavoli, a nije u mogućnosti da ga** (u potpunosti) **slijedi?** (Kad to ču), **Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, reče: Čovjek će biti sa onim koga je volio. Potom nastavi da mi priča, veli Zirr, i ispriča mi da je Uzvišeni Allah na zapadu stvorio kapiju pokajanja, po čijoj bi širini putovanje iznosilo sedamdeset godina, a neće se zatvoriti sve dok se Sunce ne rodi sa te strane. Na to aludiraju riječi Uzvišenog Allaha:** ***Onoga dana kada neki predznaci od Gospodara tvoga dođu nijednom čovjeku neće biti od koristi to što će tada vjerovati, ako prije nije vjerovao ili ako nije, kao***

[1205] Ovdje se radi o dilemama nekih prenosilaca ovog hadisa.

[1206] Ta kapija nalazi se prema Šamu, a Šam je zapadno od Medine.

[1207] Dakle, ta kapija zove se Kapija pokajanja, teobe, i neće se zatvoriti sve do Sudnjeg dana.

[1208] Bilježe ga i Ibn Madže u *Sunenu*, Ibn Hiban u *Sahihu* i Hakim u *Mustedreku*.

vjernik, kakvo dobro uradio. Reci: Samo vi čekajte, i mi ćemo, doista, čekati[1209]. Ovaj hadis je hasenun-sahihun.

١٠٣. باب منه

٣٧٨٠. حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ يَعْقُوبَ أَخْبَرَنَا عَلِيُّ بْنُ عَيَّاشٍ الْحِمْصِيُّ أَخْبَرَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ ثَابِتِ بْنِ ثَوْبَانَ عَنْ أَبِيهِ عَنْ مَكْحُولٍ عَنْ جُبَيْرِ بْنِ نُفَيْرٍ عَنِ ابْنِ عُمَرَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ : **إِنَّ اللَّهَ يَقْبَلُ تَوْبَةَ الْعَبْدِ مَا لَمْ يُغَرْغِرْ**. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ.

٣٧٨١. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ أَخْبَرَنَا أَبُو عَامِرٍ الْعَقَدِيُّ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بن ثابت بن ثوبان عن أبيه عن مكحول عن جبير بن نفير عن ابن عمر عن النبي صلى الله عليه و سلمِ **نَحْوَهُ بِمَعْنَاهُ** *

103. O istoj temi

3780. ISPRIČAO NAM JE Ibrahim b. Jakub[1210]; kaže: Obavijestio nas je Ali b. Ajjaš el-Himsi[1211]; kaže: Nas je obavijestio Abdur-Rahman b. Sabit b. Sevban prenijevši od svoga oca, on od Mekhula, on od Džubejra b. Nufejra, on od Ibn Omera, a on da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: **"Allah prima pokajanje roba[1212] sve dotle dok** (mu) **duša ne dođe do grkljana."** Ovaj hadis je hasenun-garibun.[1213]

3781. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Beššar; kaže: Obavijestio nas je Ebu Amir el-Akadi prenijevši od Abdur-Rahmana b. Sabita b. Sevbana, on od svoga oca, on od Mekhula, on od Džubejra b. Nufejra, on od Ibn Omera, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, **po smislu slično prethodnom hadisu.**

[1209] *El-En'am*, 158. ajet.

[1210] Ibrahim b. Jakub b. Ishak el-Džuvzudžani pouzdan je prenosilac i hafiz hadisa. Pripadao je jedanaestoj generaciji. Živio je u Damasku.

[1211] Ali b. Ajjaš el-Himsi el-Elhani pouzdan je i siguran prenosilac hadisa. Pripadao je devetoj generaciji.

[1212] Po mišljenju većine islamskih učenjaka ovaj hadis ima općenit smisao. To znači da Allah prima pokajanje svakog roba ukoliko ga uputi prije nego mu se približi smrt. Neki, pak, hanefijski učenjaci smatraju da se ovo odnosi isključivo na nevjernike. Allah će primiti od njih pokajanje ukoliko se pokaju prije nego im se prikuči smrt. Ukoliko se, pak, pokaju na samrti, Allah neće primiti pokajanje njihovo, što potvrđuje slučaj faraona. Prvo mišljenje je, pak, ispravnije i prihvatljivije. Ono ima utemeljenje i u riječima Uzvišenog Allaha: "Uzaludno je kajanje onih koji čine hrđava djela, a koji, kad se nekom od njih približi smrt, govore: Sad se, zaista, kajem! a i onima koji umru kao nevjernici. Njima smo bolnu patnju pripremili." (*En-Nisa*, 18. ajet).

[1213] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*, Ibn Madže u *Sunenu*, Ibn Hiban u *Sahihu*, Hakim u *Mustedreku* i El-Bejheki u djelu *Šu'abul-iman*.

١٠٤. باب منه

٣٧٨٢. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ أَخْبَرَنَا الْمُغِيرَةُ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَنْ أَبِي الزِّنَادِ عَنِ الْأَعْرَجِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **لَلَّهُ أَفْرَحُ بِتَوْبَةِ أَحَدِكُمْ مِنْ أَحَدِكُمْ بِضَالَّتِهِ إِذَا وَجَدَهَا.** وَفِي الْبَاب عَنْ ابْنِ مَسْعُودٍ وَالنُّعْمَانِ بْنِ بَشِيرٍ وَأَنَسٍ. وَهَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ غَرِيبٌ مِنْ هَذَا الْوَجْهِ.

104. O istoj temi

3782. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe; kaže: Obavijestio nas je Mugire b. Abdur-Rahman prenijevši od Ebu Zinada, on od A'redža, a on od Ebu Hurejrea, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Allah se obraduje pokajanju nekog od vas više nego što se neki od vas obraduje kada nađe ono što je izgubio."**

O ovoj temi preneseni su hadisi i od Ibn Mes'uda, Nu'mana b. Beširа i Enesa. Ovaj hadis je sa ovim senedom hasenun-sahihun-garibun.[1214]

١٠٥. باب منه

٣٧٨٣. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ أَخْبَرَنَا اللَّيْثُ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ قَيْسٍ قَاصِّ عُمَرَ بْنِ عَبْدِ الْعَزِيزِ عَنْ أَبِي صِرْمَةَ عَنْ أَبِي أَيُّوبَ أَنَّهُ قَالَ حِينَ حَضَرَتْهُ الْوَفَاةُ: قَدْ كَتَمْتُ عَنْكُمْ شَيْئًا سَمِعْتُهُ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ. سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: **لَوْلَا أَنَّكُمْ تُذْنِبُونَ لَخَلَقَ اللَّهُ خَلْقًا يُذْنِبُونَ وَيَغْفِرُ لَهُمْ.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ. وَقَدْ رُوِيَ هَذَا عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ كَعْبٍ عَنْ أَبِي أَيُّوبَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَحْوَهُ.

٣٧٨٤. حَدَّثَنَا بِذَلِكَ قُتَيْبَةُ أَخْبَرَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ ابْنُ أَبِي الرِّجَالِ عَنْ عُمَرَ مَوْلَى غُفْرَةَ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ كَعْبٍ الْقُرَظِيِّ عَنْ أَبِي أَيُّوبَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ **نحوه***

105. O istoj temi

3783. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe; kaže: Obavijestio nas je Lejs prenijevši od Muhammeda b. Kajsa El-Kasa[1215], on od Omera b. Abdul-Aziza, on od Sirmea[1216], a on od Ebu Ejuba[1217], koji, pošto mu se približi

---

[1214] Bilježe ga i El-Buhari i Muslim u *Sahihima.*

[1215] Muhammed b. Kajs el-Medeni el-Kas pouzdan je prenosilac hadisa. Pripadao je šestoj generaciji. Svi su hadisi, koje je on prenio od ashaba, mursel.

[1216] Sirme el-Ensari.

smrt, reče: Skrivao sam od vas nešto što sam čuo od Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem. Čuo sam Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, kada veli: **"Da vi ne griješite, Allah bi stvorio ljude koji će griješiti kako bi im praštao."**[1218]

Ovaj hadis je hasenun-garibun.[1219] Ovo je preneseno od Muhammeda b. Kaba, on od Ebu Ejuba, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, poput prethodnog hadisa.

3784. TAKO NAM JE ISPRIČAO Kutejbe; kaže: Obavijestio nas je Abdur-Rahman b. Ebur-Ridžal[1220] prenijevši od Omera, Gufreova štićenika[1221], on od Muhammeda b. Ka'ba el-Kurezija, on od Ebu Ejuba, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, **slično prethodnom hadisu.**

١٠٦. باب منه

٣٧٨٥. حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ إِسْحَقَ الْجَوْهَرِيُّ أَخْبَرَنَا أَبُو عَاصِمٍ أَخْبَرَنَا كَثِيرُ بْنُ فَائِد أَخْبَرَنَا سَعِيدُ بْنُ عُبَيْدٍ قَالَ: سَمِعْتُ بَكْرَ بْنَ عَبْدِ اللَّهِ الْمُزَنِيَّ يَقُولُ: أَخْبَرَنَا أَنَسُ بْنُ مَالِكٍ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: **قَالَ اللَّهُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى: يَا ابْنَ آدَمَ إِنَّكَ مَا دَعَوْتَنِي وَرَجَوْتَنِي غَفَرْتُ لَكَ عَلَى مَا كَانَ فِيكَ وَلَا أُبَالِي. يَا ابْنَ آدَمَ لَوْ بَلَغَتْ ذُنُوبُكَ عَنَانَ السَّمَاءِ ثُمَّ اسْتَغْفَرْتَنِي غَفَرْتُ لَكَ وَلَا أُبَالِي. يَا ابْنَ آدَمَ إِنَّكَ لَوْ أَتَيْتَنِي بِقُرَابِ الْأَرْضِ خَطَايَا ثُمَّ لَقِيتَنِي لَا تُشْرِكُ بِي شَيْئًا لَأَتَيْتُكَ بِقُرَابِهَا مَغْفِرَةً.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ هَذَا الْوَجْهِ *

106. O istoj temi

3785. ISPRIČAO NAM JE Abdullah b. Ishak el-Dževheri[1222]; kaže: Obavijestio nas je Ebu Asim[1223]; kaže: Nas je obavijestio Kesir b. Faid; kaže: Nas je obavijestio Seid b. Ubejd i kazao: Čuo sam Bekra b. Abdullaha el-

---

[1217] Ebu Ejub el-Ensari poznati je Vjerovjesnikov, sallallahu alejhi ve sellem, ashab kod koga je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, odsjeo po dolasku u Medinu. Ukopan je u Istanbulu.

[1218] Ebu Ejub el-Ensari je skrivao ovaj hadis iz bojazni da ga ljudi bukvalno ne shvate i ne počnu se oslanjati isključivo na Allahovu milost, a zapostavljati vjerske aktivnosti.

[1219] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu* i Muslim u *Sahihu.*

[1220] Puno mu je ime Muhammed b. Abdur-Rahman b. Abdullah b. Harise b. Nu'man el-Ensari el-Medeni, iskren je prenosilac hadisa s tim što je ponekad prilikom prenošenja hadisa griješio. Pripadao je osmoj generaciji.

[1221] Omer b. Abdullah Ebu Hafs el-Medini, Gufreov štićenik, slab je prenosilac hadisa. On je puno prenio mursel-hadisa. Pripadao je petoj generaciji.

[1222] Abdullah b. Ishak el-Dževheri Ebu Asim el-Basri, nadimak mu je Dua, pouzdan je prenosilac i hafiz hadisa. Pripadao je jedanaestoj generaciji.

[1223] Ebu Asim Dahak b. Muhaled b. Dahak en-Nebil eš-Šejbani pouzdan je i siguran ravija. Pripadao je devetoj generaciji.

Muzenija kada veli: Obavijestio nas je Enes b. Malik i kazao: Čuo sam Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, kada kaže: Rekao je Uzvišeni Allah: **"Čovječe, dokle god me budeš molio i dok se budeš nadao, Ja ću ti prašati grijehe ma koliki oni bili, neću se obazirati ni na šta! Čovječe, kada bi tvoji grijesi doprli do nebeskog horizonta, a potom ti od Mene zatražiš oprost, Ja ću ti oprostiti, i neću se obazirati ni na šta! Čovječe, uistinu, da Mi dođeš sa količinom grijeha koja bi ispunila prostor na Zemlji, i sretneš Me, a nisi Mi ništa smatrao ravnim, Ja ću ti doći sa tolikom količinom oprosta!"** Ovaj hadis je hasenun-garibun.[1224] Poznat nam je samo sa ovim senedom.

١٠٧. بَاب منه *

٣٧٨٦. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ أَخْبَرَنَا عَبْدُ الْعَزِيزِ بْنُ مُحَمَّدٍ عَنِ الْعَلَاءِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: خَلَقَ اللَّهُ مِائَةَ رَحْمَة فَوَضَعَ رَحْمَةً وَاحِدَةً بَيْنَ خَلْقِهِ يَتَرَاحَمُونَ بِهَا وَعِنْدَ اللَّه تِسْعٌ وَتِسْعُونَ رَحْمَةً. وَفِي الْبَاب عَنْ سَلْمَانَ وَجُنْدَبِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ سُفْيَانَ الْبَجَلِيِّ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

107. O istoj temi

3786. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe; kaže: Obavijestio nas je Abdul-Aziz b. Muhammed prenijevši od Alaa b. Abdur-Rahmana, on od svoga oca, a on od Ebu Hurejrea da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: **"Allah je odredio da bude stotinu stepeni milosti. Jedan stepen je spustio među Svoja stvorenja da njime osjećaju samilost međusobno, dok je devedeset i devet stepeni Allah zadržao kod Sebe."**[1225] O ovoj temi preneseni su hadisi i od Selmana i Džunduba b. Abdullaha b. Sufjana el-Bedželija. Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[1226]

[1224] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu* i Ed-Darimi u *Sunenu*.

[1225] Onoga dana kada je stvorio nebesa i Zemlju Allah je odredio da postoji ukupno stotinu stepeni milosti. Jedan ststepen On je spustio među Svoja stvorenja i na temelju njega oni osjećaju međusobnu ljubav i samilost, dok je devedeset i devet stepeni On zadržao kod Sebe kako bi im ukazivao Svoju milost na ovom, a posebno na budućem svijetu.

[1226] Bilježe ga i El-Buhari i Muslim u *Sahihima*.

١٠٨. باب منه

٣٧٨٧. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ أَخْبَرَنَا عَبْدُ الْعَزِيزِ بْنُ مُحَمَّدٍ عَنِ الْعَلَاءِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: **لَوْ يَعْلَمُ الْمُؤْمِنُ مَا عِنْدَ اللَّهِ مِنَ الْعُقُوبَةِ مَا طَمِعَ فِي الْجَنَّةِ أَحَدٌ. وَلَوْ يَعْلَمُ الْكَافِرُ مَا عِنْدَ اللَّهِ مِنَ الرَّحْمَةِ مَا قَنَطَ مِنَ الْجَنَّةِ أَحَدٌ.**

هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ. لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ حَدِيثِ الْعَلَاءِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ *

108. O istoj temi

3787. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe; kaže: Obavijestio nas je Abdul-Aziz b. Muhammed prenijevši od Alaa b. Abdur-Rahmana, on od svoga oca, a on od Ebu Hurejrea, da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: **"Kada bi vjernici znali kakva je kazna kod Allaha, niko se od njih ne bi ponadao Džennetu, a kada bi nevjernici znali kolika je milost kod Allaha, niko od njih ne bi izgubio nadu u Džennet!"** Ovaj hadis je hasenun.[1227] Poznat nam je samo preko Alaa b. Abdur-Rahmana od njegova oca od Ebu Hurejrea.

١٠٩. باب منه

٣٧٨٨. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ أَخْبَرَنَا اللَّيْثُ عَنِ ابْنِ عَجْلَانَ عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: **إِنَّ اللَّهَ حِينَ خَلَقَ الْخَلْقَ كَتَبَ بِيَدِهِ عَلَى نَفْسِهِ إِنَّ رَحْمَتِي تَغْلِبُ غَضَبِي.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

٣٧٨٩. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ أَبِي الثَّلْجِ, رَجُلٌ مِنْ أَهْلِ بَغْدَادَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ صَاحِبُ أَحْمَدَ بْنِ حَنْبَلٍ, حَدَّثَنَا يُونُسُ بْنُ مُحَمَّدٍ أَخْبَرَنَا سَعِيدُ بْنُ زَرْبِيٍّ عَنْ عَاصِمٍ الْأَحْوَلِ وَثَابِتٍ عَنْ أَنَسٍ قَالَ: **دَخَلَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْمَسْجِدَ وَرَجُلٌ قَدْ صَلَّى وَهُوَ يَدْعُو وَيَقُولُ فِي دُعَائِهِ: اللَّهُمَّ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ الْمَنَّانُ, بَدِيعُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ. فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: أَتَدْرُونَ بِمَ دَعَا اللَّهَ؟ دَعَا اللَّهَ بِاسْمِهِ الْأَعْظَمِ الَّذِي إِذَا دُعِيَ بِهِ أَجَابَ وَإِذَا سُئِلَ بِهِ أَعْطَى.** هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ مِنْ هَذَا الْوَجْهِ. وَقَدْ رُوِيَ مِنْ غَيْرِ هَذَا الْوَجْهِ عَنْ أَنَسٍ *

[1227] Bilježe ga i El-Buhari i Muslim u *Sahihima.*

109. O istoj temi

3788. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe; kaže: Obavijestio nas je Lejs prenijevši od Ibn Adžlana[1228], on od svoga oca, on od Ebu Hurejrea, a on da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: **"Kad je Allah stvorio bića, Svojom rukom je Sebi napisao: "Moja milost nadvladava Moju srdžbu."** Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[1229]

3789. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Ebu Seldž Ebu Abdullah, iz Bagdada učenik Ahmeda b. Hanbela; kaže: Ispričao nam je Junus b. Muhammed[1230]; kaže: Obavijestio nas je Seid b. Zerbijj[1231] prenijevši od Asima el-Ahvela i Sabita, a njih dvojica od Enesa, koji je kazao: **"Jednom prilikom je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, ušao u džamiju i zatekao nekog čovjeka koji je, nakon što je završio sa namazom, učio dovu riječima: *Allahumme la ilahe Illellahu Entel-mennanu, bedias-semavati vel-erdi zel-dželali vel-ikram*** (Allahu, samo si Ti Bog, Ti si dobročinitelj, Stvoritelj nebesa i Zemlje, Uzvišeni i Plemeniti). (Pošto je završio), **Vjerovjesnik sallallahu alejhi ve sellem, upita: Znate li vi čime je on dozivao Allaha? Dozivao Ga je Njegovim najvećim imenom, kojim, kada Mu se neko obrati, bude uslišano, a kada nešto traži, bude mu dato."** Ovaj hadis je sa ovim senedom garibun.[1232] Prenesen je od Enesa i sa drugim senedom.

١١٠. بَاب منه

٣٧٩٠. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ الدَّوْرَقِيُّ أَخْبَرَنَا رِبْعِيُّ بْنُ إِبْرَاهِيمَ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ إِسْحَقَ عَنْ سَعِيدِ بْنِ أَبِي سَعِيدٍ الْمَقْبُرِيِّ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: رَغِمَ أَنْفُ رَجُلٍ ذُكِرْتُ عِنْدَهُ فَلَمْ يُصَلِّ عَلَيَّ. وَرَغِمَ أَنْفُ رَجُلٍ دَخَلَ عَلَيْهِ رَمَضَانُ ثُمَّ انْسَلَخَ قَبْلَ أَنْ يُغْفَرَ لَهُ. وَرَغِمَ أَنْفُ رَجُلٍ أَدْرَكَ عِنْدَهُ أَبَوَاهُ الْكِبَرَ فَلَمْ يُدْخِلَاهُ الْجَنَّةَ. قَالَ عَبْدُ الرَّحْمَنِ: وَأَظُنُّهُ قَالَ: أَوْ أَحَدُهُمَا.

[1228] Muhammed b. Adžlan el-Medeni iskren je prenosilac hadisa s tim što je napravio zbrku u hadisima koje je prenio od Ebu Hurejrea. Pripadao je petoj generaciji.
[1229] Bilježe ga i El-Buhari i Muslim u *Sahihima.*
[1230] Junus b. Muhammed el-Mueddib.
[1231] Seid b. Zerbijj el-Huzai Ebu Ubejde, neki kažu Ebu Muavija, el-Basri prenosio je munker hadise. Pripadao je sedmoj generaciji.
[1232] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu,* Ebu Davud, En-Nesai i Ibn Madžee u *Sunenima*, te Ibn Hiban u *Sahihu* i Hakim u *Mustedreku.*

وَفِي الْبَابِ عَنْ جَابِرٍ وَأَنَسٍ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ مِنْ هَذَا الْوَجْهِ. وَرِبْعِيُّ بْنُ إِبْرَاهِيمَ هُوَ أَخُو إِسْمَعِيلَ بْنِ إِبْرَاهِيمَ وَهُوَ ثِقَةٌ وَهُوَ ابْنُ عُلَيَّةَ. وَيُرْوَى عَنْ بَعْضِ أَهْلِ الْعِلْمِ قَالَ: إِذَا صَلَّى الرَّجُلُ عَلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَرَّةً فِي الْمَجْلِسِ أَجْزَأَ عَنْهُ مَا كَانَ فِي ذَلِكَ الْمَجْلِسِ *

٣٧٩١. حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ مُوسَى أَخْبَرَنَا أَبُو عَامِرٍ الْعَقَدِيُّ عَنْ سُلَيْمَانَ بْنِ بِلَالٍ عَنْ عُمَارَةَ بْنِ غَزِيَّةَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَلِيِّ بْنِ حُسَيْنِ بْنِ عَلِيِّ ابْنِ أَبِي طَالِبٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ حُسَيْنِ بْنِ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ عَنْ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **الْبَخِيلُ الَّذِي مَنْ ذُكِرْتُ عِنْدَهُ فَلَمْ يُصَلِّ عَلَيَّ**. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ صَحِيحٌ *

110. O istoj temi

3790. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Ibrahim ed-Devreki; kaže: Obavijestio nas je Rib'ij b. Ibrahim[1233] prenijevši od Abdur-Rahmana b. Ishaka[1234], on od Seida b. Ebu Seida el-Makburija, a on od Ebu Hurejrea, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Neka je ponižen onaj u čijem se prisustvu ja spomenem, a on ne prouči salavat na mene! Neka je ponižen onaj koji dočeka ramazan pa prođe, a on u njemu ne zasluži oprost grijeha, i neka je ponižen onaj kod koga roditelji dožive starost, a ne uvedu ga u Džennet![1235] Abdur-Rahman kaže: Mislim da je kazao: ili jedno od njih dvoje."**

O ovoj temi preneseni su hadisi i od Džabira i Enesa. Ovaj hadis sa ovim senedom je hasenun-garibun.[1236] Rib'ij b. Ibrahim je brat Ismaila b. Ibrahima b. Ulejjea. On je pouzdan prenosilac hadisa. Prenosi se od nekih učenjaka da su kazali: Ako u jednom sijelu čovjek donese samo jednom salavat na Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, dovoljno mu je dok je u tom sijelu.

3791. ISPRIČAO NAM JE Jahja b. Musa; kaže: Obavijestio nas je Ebu Amir el-Akadi prenijevši od Sulejmana b. Bilala, on od Umarea b. Gazijjea, on od Abdullaha b. Alija b. Husejna b. Alije b. Ebu Taliba[1237], on od svoga

---

[1233] Rib'ij b. Ibrahim b. Muksim el-Esedi Ebu Hasan el-Basri, mlađi brat Ismaila b. Ibrahima b. Ulejjea, bio je pouzdan prenosilac hadisa i dobar čovjek. Pripadao je devetoj generaciji prenosilaca.

[1234] Abdur-Rahman b. Ishak el-Kureši el-Medeni.

[1235] Tj. a on svojim hizmetom, dobročinstvom i poniznošću prema njima ne uspije zaslužiti Džennet.

[1236] Bilježe ga i Ibn Hiban u *Sahihu*, El-Bezzar u *Musnedu* i Hakim u *Mustedreku*. Hakim smatra da je ovaj hadis vjerodostojan.

[1237] Abdullah b. Ali b. Husejn b. Alija b. Ebu Talib prenosilac je hadisa koji, po mišljenju hadiskih učenjaka, zadovoljava (makbul). Pripadao je petoj generaciji.

oca[1238], on od Husejna b. Alije b. Ebu Taliba, a on od Alije b. Ebu Taliba, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Pravi škrtica je onaj u čijem prisustvu ja budem spomenut, a on ne prouči salavat na mene."**[1239] Ovaj hadis je hasenun-garibun-sahihun.[1240]

١١١. بَاب منه

٣٧٩٢. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ الدَّوْرَقِيُّ أَخْبَرَنَا عُمَرُ بْنُ حَفْصِ بْنِ غِيَاث أَخْبَرَنَا أَبِي عَـــنِ الْحَسَنِ بْنِ عُبَيْدِ اللَّهِ عَنْ عَطَاءِ بْنِ السَّائِبِ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي أَوْفَى قَالَ: **كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: اللَّهُمَّ بَرِّدْ قَلْبِي بِالثَّلْجِ وَالْبَرَدِ وَالْمَاءِ الْبَارِدِ. اللَّهُمَّ نَقِّ قَلْبِي مِنَ الْخَطَايَــا كَمَــا نَقَّيْتَ الثَّوْبَ الْأَبْيَضَ مِنَ الدَّنَسِ.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ غَرِيبٌ *

111. O istoj temi

3792. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Ibrahim ed-Devreki; kaže: Obavijestio nas je Omer b. Hafs b. Gijas; kaže: Nas je obavijestio moj otac prenijevši od Hasana b. Ubejdullaha[1241], on od Ataa b. Saiba, a on od Abdullaha b. Ebu Evfaa, koji je kazao: **"Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, bi govorio: *"Allahumme berrid kalbi bis-seldži vel-beredi vel-mail-baridi. Allahumme nekki kalbi minel-hataja kema nekajtes-sevbel-ebjeda mined-denesi*** (Allahu, ohladi moje srce snijegom, ledom i hladnom vodom. Allahu, očisti moje srce od grijeha kao što si učinio da se bijela odjeća čisti od prljavštine)." Ovaj hadis je hasenun-sahihun-garibun.[1242]

١١٢. باب منه

٣٧٩٣. حَدَّثَنَا الْحَسَنُ بْنُ عَرَفَةَ أَخْبَرَنَا يَزِيدُ بْنُ هَارُونَ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ أَبِي بَكْرٍ الْقُرَشِيِّ عَنْ مُوسَى بْنِ عُقْبَةَ عَنْ نَافِعٍ عَنِ ابْنِ عُمَرَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **مَنْ فُتِحَ لَهُ مِنْكُمْ**

[1238] Ali b. Husejn b. Alija b. Ebu Talib, poznat kao Zejnul-Abidin.

[1239] Na temelju ovog i još nekih hadisa Et-Tahavi i još neki islamski učenjaci smatraju da je osoba dužna koliko god se puta u njegovu prisustvu spomene Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, proučiti salavat na njega. Većina učenjaka smatra da je u jednom sijelu osoba dužna samo jedanput proučiti salavat na Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, bez obzira koliko se puta u tom sijelu njegovo ime spomenulo.

[1240] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*, En-Nesai u *Sunenu,* Ibn Hiban u *Sahihu* i Hakim u *Mustedreku.*

[1241] Hasan b. Ubejdullah b. Urve en-Nehai.

[1242] Bilježi ga, u sličnom značenju, i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu.*

بَابُ الدُّعَاءِ فُتِحَتْ لَهُ أَبْوَابُ الرَّحْمَةِ. وَمَا سُئِلَ اللَّهُ شَيْئًا يَعْنِي أَحَبَّ إِلَيْهِ مِنْ أَنْ يُسْأَلَ الْعَافِيَةَ. وَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: إِنَّ الدُّعَاءَ يَنْفَعُ مِمَّا نَزَلَ وَمِمَّا لَمْ يَنْزِلْ فَعَلَيْكُمْ عِبَادَ اللَّهِ بِالدُّعَاءِ.

هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ حَدِيثِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ أَبِي بَكْرٍ الْقُرَشِيِّ وَهُوَ الْمَكِّيُّ الْمُلَيْكِيُّ وَهُوَ ضَعِيفٌ فِي الْحَدِيثِ. ضَعَّفَهُ بَعْضُ أَهْلِ الْعِلْمِ مِنْ قِبَلِ حِفْظِهِ. وَقَدْ رَوَى إِسْرَائِيلُ هَذَا الْحَدِيثَ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ أَبِي بَكْرٍ عَنْ مُوسَى بْنِ عُقْبَةَ عَنْ نَافِعٍ عَنِ ابْنِ عُمَرَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: مَا سُئِلَ اللَّهُ شَيْئًا أَحَبَّ إِلَيْهِ مِنَ الْعَافِيَةِ.

٣٧٩٤. حَدَّثَنَا بِذَلِكَ الْقَاسِمُ بْنُ دِينَارٍ الْكُوفِيُّ أَخْبَرَنَا إِسْحَقُ بْنُ مَنْصُورٍ الْكُوفِيُّ عَنْ إِسْرَائِيلَ بِهَذَا *

٣٧٩٥. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مَنِيعٍ أَخْبَرَنَا أَبُو النَّضْرِ أَخْبَرَنَا بَكْرُ بْنُ خُنَيْسٍ عَنْ مُحَمَّدٍ الْقُرَشِيِّ عَنْ رَبِيعَةَ بْنِ يَزِيدَ عَنْ أَبِي إِدْرِيسَ الْخَوْلَانِيِّ عَنْ بِلَالٍ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: **عَلَيْكُمْ بِقِيَامِ اللَّيْلِ فَإِنَّهُ دَأْبُ الصَّالِحِينَ قَبْلَكُمْ. وَإِنَّ قِيَامَ اللَّيْلِ قُرْبَةٌ إِلَى اللَّهِ وَمَنْهَاةٌ عَنِ الْإِثْمِ وَتَكْفِيرٌ لِلسَّيِّئَاتِ وَمَطْرَدَةٌ لِلدَّاءِ عَنِ الْجَسَدِ.**

هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ. لَا نَعْرِفُهُ مِنْ حَدِيثِ بِلَالٍ إِلَّا مِنْ هَذَا الْوَجْهِ. وَلَا يَصِحُّ مِنْ قِبَلِ إِسْنَادِهِ. و سَمِعْت مُحَمَّدَ بْنَ إِسْمَعِيلَ يَقُولُ: مُحَمَّدٌ الْقُرَشِيُّ هُوَ مُحَمَّدُ بْنُ سَعِيدٍ الشَّامِيُّ. وَهُوَ ابْنُ أَبِي قَيْسٍ. وَهُوَ مُحَمَّدُ بْنُ حَسَّانَ. وَقَدْ تُرِكَ حَدِيثُهُ. وَقَدْ رَوَى هَذَا الْحَدِيثَ مُعَاوِيَةُ بْنُ صَالِحٍ عَنْ رَبِيعَةَ بْنِ يَزِيدَ عَنْ أَبِي إِدْرِيسَ الْخَوْلَانِيِّ عَنْ أَبِي أُمَامَةَ عَنْ النبِي اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ.

٣٧٩٦. حَدَّثَنَا بذلك مُحَمَّدَ بْنَ إِسْمَعِيلَ أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنِ صَالِحٍ حدثني مُعَاوِيَةُ بْنُ صَالِحٍ عَنْ رَبِيعَةَ بْنِ يَزِيدَ عَنْ أَبِي إِدْرِيسَ الْخَوْلَانِيِّ عن أبي امامة عن رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: **عَلَيْكُمْ بِقِيَامِ اللَّيْلِ فَإِنَّهُ دَأْبُ الصَّالِحِينَ قَبْلَكُمْ. وَهُوَ قُرْبَةٌ إِلَى رَبِّكُمْ وَمَكْفَرَةٌ لِلسَّيِّئَاتِ وَمَنْهَاةٌ لِلْإِثْمِ.**
وَهَذَا أَصَحُّ مِنْ حَدِيثِ أَبِي إِدْرِيسَ عَنْ بِلَالٍ *

112. O istoj temi

3793. ISPRIČAO NAM JE Hasan b. Arefe; kaže: Obavijestio nas je Jezid b. Harun prenijevši od Abdur-Rahmana b. Ebu Bekra el-Kurešija, on od Musaa b. Ukbea, on od Nafi'a, a on od Ibn Omera, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Kome od vas budu otvorena vrata dove, otvorena su mu vrata milosti.[1243] Neće od Allaha biti zatraženo ništa Njemu draže od zdravlja."** **Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kaže: "Uistinu, dova koristi i u onome što vas**

[1243] U nekim predajama stoji: "...otvorena su mu vrata Dženneta."

je (od iskušenja) **snašlo i u onome što vas nije snašlo, zato, Allahovi robovi, prakticirajte učenje dova."**

Ovaj hadis je garibun.[1244] Poznat nam je samo preko Abdur-Rahmana b. Ebu Bekra el-Kurešija el-Mekija el-Mulejkija, a on je slab prenosilac hadisa. Neki su hadiski učenjaci diskutirali o njemu u vezi sa njegvom memorijom. I Israil je ovaj hadis prenio od Abdur-Rahmana b. Ebu Bekra, on od Musaa b. Ukbea, on od Nafi'a, on od Ibn Omera, a on da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: "Neće od Allaha biti zatraženo Njemu ništa draže od zdravlja."

3794. TAKO NAM JE ISPRIČAO Kasim b. Dinar el-Kufi; kaže: Obavijestio nas je Ishak b. Mensur el-Kufi prenijevši od Israila[1245] **ovo**.

3795. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Meni'; kaže: Obavijestio nas je Ebu Nadr[1246]; kaže: Nas je obavijestio Bekr b. Hunejs prenijevši od Muhammeda el-Kurešija, on od Rebi'a b. Jezida, on od Ebu Idrisa el-Havlanija, a on od Bilala,[1247] da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: **"Preporučujem vam noćni namaz; on je osobenost dobrih ljudi koji su živjeli prije vas. Noćni namaz približava Allahu, sputava griješenje, potire grijehe i udaljava bolest od tijela."**

Ovaj hadis je garibun.[1248] Poznat nam je, sa ovim senedom, samo preko Bilala. Hadis nije pouzdan sa stanovišta njegova seneda. Čuo sam Muhammeda b. Ismaila[1249] kada kaže: Muhammed el-Kureši je Muhammed b. Seid eš-Šami, on je sin Ebu Kajsa Muhammeda b. Hasana čiji su hadisi odbacivani. Ovaj hadis je prenio i Muavija b. Salih od Rebie b. Jezida, on od Ebu Idrisa el-Havlanija, on od Ebu Umamea, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem.

3796. TAKO NAM JE ISPRIČAO Muhammed b. Ismail; kaže: Obavijestio nas je Abdullah b. Salih[1250]; kaže: Ispričao mi je Muavija b. Salih[1251] prenijevši od Rebi'e b. Jezida, on od Ebu Idrisa el-Havlanija, on od Ebu Umamea, a on da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: **"Preporučujem vam noćni namaz; on je osobenost dobrih ljudi koji su živjeli prije vas, njime se približavate svome Gospodaru, on**

[1244] Bilježi ga i Hakim u *Mustedreku*. Hakim smatra da je sened ovog hadisa vjerodostojan.

[1245] Israil b. Junus.

[1246] Ebu Nadr Hašim b. Kasim el-Bagdadi.

[1247] Bilal b. Rebah Ebu Abdullah el-Habeši, Ebu Bekrov oslobođeni rob. On je bio Vjerovjesnikov, sallallahu alejhi ve sellem, muezin. Majka mu se zvala Hamama. Učestvovao je u Bici na Bedru i u drugim bitkama. Umro je u Šamu 17., neki kažu 18., a neki 20. godine po Hidžri. Kad je umro, imao je šezdeset i nekoliko godina.

[1248] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*, Hakim u *Mustedreku* i El-Bejheki u *Es-Sunenul-kubra*.

[1249] Muhammed b. Ismail b. Ibrahim el-Džufi el-Buhari poznati hadiski učenjak i autor čuvenog *El-Džamius-sahiha*.

[1250] Ubejdullah b. Salih el-Džuheni.

[1251] Muavija b. Salih el-Hadremi.

potire grijehe i sputava griješenje."[1252] Ovo je pouzdanije od Ebu Idrisova hadisa od Bilala.

١١٣. باب منه

٣٧٩٧. حَدَّثَنَا الْحَسَنُ بْنُ عَرَفَةَ قَالَ حَدَّثَنِي عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ مُحَمَّدٍ الْمُحَارِبِيُّ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَمْرٍو عَنْ أَبِي سَلَمَةَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **أَعْمَارُ أُمَّتِي مَا بَيْنَ السِّتِّينَ إِلَى السَّبْعِينَ. وَأَقَلُّهُمْ مَنْ يَجُوزُ ذَلِكَ.** هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ حَسَنٌ مِنْ حَدِيثِ مُحَمَّدِ بْنِ عَمْرٍو عَنْ أَبِي سَلَمَةَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ. لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ هَذَا الْوَجْهِ. وَقَدْ رُوِيَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ مِنْ غَيْرِ هَذَا الْوَجْهِ *

113. O istoj temi

3797. ISPRIČAO NAM JE Hasan b. Arefe i kazao: Ispričao mi je Abdur-Rahman b. Muhammed el-Muharibi[1253] prenijevši od Muhammeda b. Amra[1254], on od Ebu Selemea, a on od Ebu Hurejrea, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Životni vijek većine mojih sljedbenika bit će između šezdeset i sedamdeset godina. Malo će ih živjeti više od toga."**[1255]

Ovaj hadis Muhammeda b. Amra od Ebu Selemea, od Ebu Hurejrea, od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, je garibun-hasenun.[1256] Poznat nam je samo sa ovim senedom. Neki su ga od Ebu Hurejrea prenijeli i sa drugim senedom.

١١٤. بَاب منه*

٣٧٩٨. حَدَّثَنَا مَحْمُودُ بْنُ غَيْلَانَ أَخْبَرَنَا أَبُو دَاوُدَ الْحَفَرِيُّ عَنْ سُفْيَانَ الثَّوْرِيِّ عَنْ عَمْرِو بْنِ مُرَّةَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الْحَارِثِ عَنْ طُلَيْقِ بْنِ قَيْسٍ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ: **كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَدْعُو يَقُولُ: رَبِّ أَعِنِّي وَلَا تُعِنْ عَلَيَّ. وَانْصُرْنِي وَلَا تَنْصُرْ عَلَيَّ. وَامْكُرْ لِي وَلَا تَمْكُرْ عَلَيَّ. وَاهْدِنِي**

[1252] Ovaj su hadis zabilježili i Ibn Huzejme u *Sahihu* i Hakim u *Mustedreku*. Hakim smatra da je ovaj hadis vjerodostojan prema kriterijima -El-Buharija.

[1253] Abdur-Rahman b. Muhammed b. Zijad el-Muharibi Ebu Muhammed el-Kufi nije loš prenosilac hadisa, osim što je, po mišljenju Ahmeda b. Hanbela, bio sklon obmani. Pripadao je devetoj generaciji.

[1254] Muhammed b. Amr b. Alkama b. Vekas el-Lejsi.

[1255] Ali el-Kari veli: Koliko mi je poznato, najduže su od ashaba živjeli Enes b. Malik 130, Esma bint Ebu Bekr 100, Hassan b. Sabit 120 godina. Bez sumnje, najduže je od njih živio Selman el-Farisi koji je, po mišljenju nekih, živio 250, a po mišljenju drugih 350 godina. Ispravnije je mišljenje da je živio 250 godina.

[1256] Bilježi ga i Ibn Madže u *Sunenu*.

وَيَسِّرِ الْهُدَى لِي. وَانْصُرْنِي عَلَى مَنْ بَغَى عَلَيَّ. رَبِّ اجْعَلْنِي شَكَّارًا لَكَ, ذَكَّارًا لَكَ, رَهَّابًا لَـــكَ, مِطْوَاعًا لَكَ, مُخْبِتًا إِلَيْكَ, أَوَّاهًا مُنِيبًا. رَبِّ تَقَبَّلْ تَوْبَتِي وَاغْسِلْ حَوْبَتِي وَأَجِبْ دَعْوَتِي وَثَبِّتْ حُجَّتِي وَسَدِّدْ لِسَانِي وَاهْدِ قَلْبِي وَاسْلُلْ سَخِيمَةَ صَدْرِي.

قَالَ مَحْمُودُ بْنُ غَيْلَانَ وَحَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بِشْرٍ الْعَبْدِيُّ عَنْ سُفْيَانَ هَذَا الْحَدِيثَ نَحْـــوَهُ. هَـــذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ. *

114. O istoj temi

3798. ISPRIČAO NAM JE Mahmud b. Gajlan; kaže: Obavijestio nas je Ebu Davud el-Hafri prenijevši od Sufjana es-Sevrija, on od Amra b. Murrea[1257], on od Abdullaha b. Harisa[1258], on od Tulejka b. Kajsa, a on od Ibn Abbasa, koji je kazao: **"Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, bi molio riječima: *Rabbi einni vela tuin alejje, vensurni vela tensur alejje, vemkur li vela temkur alejje vehdini ve jessir lijel-huda vensurni ala men bega alejje. Rabbi-džalni leke šekkaren, leke zekkaren, leke rehhaben, leke mitvaan, leke muhbiten, ilejke evvahan muniben. Rabbi tekabbel tevbeti vagsil havbeti ve edžib da'veti ve sebbit hudžžeti ve seddid lisani vehdi kalbi veslul sehimete sadri*** (Gospodaru, podupri me (protiv mojih neprijatelja), a nemoj njih podupirati protiv mene, pomozi me (protiv njih), a nemoj njih potpomagati protiv mene, pomozi mi u razotkrivanju njihovih zamki i ometi njihove zamke prema meni, uputi me na dobro i olakšaj mi da činim dobro i pomozi me protiv onih koji me ugnjetavaju. Gospodaru, učini me da budem od onih koji Ti puno zahvaljuju, koji Te se puno sjećaju, koji Te se puno boje, koji su Ti puno pokorni, koji su Ti puno ponizni, koji Te često dozivaju i koji Ti se vraćaju. Gospodaru, primi moje pokajanje, izbriši moje grijehe, primi moju dovu, učini moje dokaze uvjerljivim, učini moj jezik ispravnim, uputi moje srce i izbaci iz mojih prsa mržnju i podlost)."

Mahmud b. Gajlan kaže: Ispričao mi je Muhammed Bešr el-Abdi prenijevši od Sufjana es-Sevrija, sa ovim senedom, slično prethodnom hadisu. Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[1259]

[1257] Amr b. Murre b. Abdullah b. Tarik el-Džemeli el-Muradi Ebu Abdullah el-Kufi el-A'ma pouzdan je prenosilac hadisa i pobožan čovjek, ali je bio sklon tedlisu. Pripadao je petoj generaciji. Neki su na njega sumnjali da je murdžija.

[1258] Abdullah b. Haris ez-Zubejdi en-Nedžrani el-Kufi, pouzdan je prenosilac hadisa. Pripadao je trećoj generaciji. Poznat je po nadimku El-Mekteb.

[1259] Bilježe ga i Ebu Davud, En-Nesai i Ibn Madže u *Sunenima*, Ibn Hiban u *Sahihu* i Hakim u *Mustedreku*.

١١٥. باب منه

٣٧٩٩. حَدَّثَنَا هَنَّادٌ أَخْبَرَنَا أَبُو الْأَحْوَصِ عَنْ أَبِي حَمْزَةَ عَنْ إِبْرَاهِيمَ عَنِ الْأَسْوَدِ عَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **مَنْ دَعَا عَلَى مَنْ ظَلَمَهُ فَقَدِ انْتَصَرَ**. هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ حَدِيثِ أَبِي حَمْزَةَ. وَقَدْ تَكَلَّمَ بَعْضُ أَهْلِ الْعِلْمِ فِي أَبِي حَمْزَةَ مِنْ قِبَلِ حِفْظِهِ. وَهُوَ مَيْمُونٌ الْأَعْوَرُ.

٣٨٠٠. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ أَخْبَرَنَا حُمَيْدُ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ الرُّؤَاسِيُّ عَنْ أَبِي الْأَحْوَصِ عَنْ أَبِي حَمْزَةَ بِهَذَا الْإِسْنَادِ نَحْوَهُ *

115. O istoj temi

3799. ISPRIČAO NAM JE Hennad; kaže: Obavijestio nas je Ebu Ahves[1260] prenijevši od Ebu Hamze[1261], on od Ibrahima, on od Esveda, a on od Aiše, koja je kazala da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Ko se obrati** (Allahu) **dovom protiv onoga koji mu je nasilje učinio, bit će potpomognut."**

Ovaj hadis je garibun.[1262] Poznat nam je samo preko Ebu Hamze, a neki su učenjaci polemisali o Ebu Hamzi u vezi sa njegovom memorijom, a on je Mejmun el-A'ver.

3800. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe; kaže: Obavijestio nas je Humejd b. Abdur-Rahman er-Ruasi prenijevši od Ebu Ahvesa, a on od Ebu Hamze s ovim senedom, **slično prethodnom hadisu.**

١١٦. باب منه

٣٨٠١. حَدَّثَنَا مُوسَى بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ الْكِنْدِيُّ الْكُوفِيُّ أَخْبَرَنَا زَيْدُ بْنُ حُبَابٍ قَالَ: وَأَخْبَرَنِي سُفْيَانُ الثَّوْرِيُّ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ أَبِي لَيْلَى عَنِ الشَّعْبِيِّ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ أَبِي لَيْلَى عَنْ أَبِي أَيُّوبَ الْأَنْصَارِيِّ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **مَنْ قَالَ عَشْرَ مَرَّاتٍ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ, لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ يُحْيِي وَيُمِيتُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ, كَانَتْ لَهُ عِدْلَ أَرْبَعِ رِقَابٍ مِنْ وَلَدِ إِسْمَعِيلَ**. وَقَدْ رُوِيَ هَذَا الْحَدِيثُ عَنْ أَبِي أَيُّوبَ مَوْقُوفًا *

[1260] Ebu Ahves Selam b. Sulejm el-Hanefi el-Kufi pouzdan je i savršen prenosilac hadisa i hadiski učenjak. Pripadao je sedmoj generaciji.

[1261] Ebu Hamza Mejmun el-A'ver el-Kasab slab je prenosilac hadisa. Pripadao je šestoj generaciji.

[1262] Ovaj hadis je slab jer je u njegovu senedu Ebu Hamza Mejmun el-A'ver koga su hadiski učenjaci smatrali slabim prenosiocem hadisa.

116. O istoj temi

3801. ISPRIČAO NAM JE Musa b. Abdur-Rahman el-Kindi el-Kufi; kaže: Obavijestio nas je Zejd b. Hubab[1263] i kazao: Obavijestio me je Sufjan es-Sevri prenijevši od Muhammeda b. Abdur-Rahmana, on od Ša'bija, on od Abdur-Rahmana b. Ebu Lejla, a on od Ebu Ejuba el-Ensarija, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Ko deset puta rekne: *La ilahe illellahu vahdehu la šerike leh, lehul-mulku ve lehul-hamdu vehuve ala kulli šej'in kadir*** (Nema drugog Boga osim Allaha, On je Jedan Jedini i nema druga niti suvlasnika, Njemu pripada sva vlast i hvala i On je nad svim moćan), **imat će nagradu kao da je oslobodio četiri roba od Ismailovih potomaka."**[1264] Ovaj hadis je prenesen od Ebu Ejuba i kao mevkuf.

١١٧. باب منه

٣٨٠٢. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ أَخْبَرَنَا عَبْدُ الصَّمَدِ بْنُ عَبْدِ الْوَارِثِ أَخْبَرَنَا هَاشِمٌ هُوَ ابْنُ سَعِيد الْكُوفِيُّ حَدَّثَنا كِنَانَةُ مَوْلَى صَفِيَّةَ قَالَ: سَمِعْتُ صَفِيَّةَ تَقُولُ: **دَخَلَ عَلَيَّ رَسُولُ اللَّه صَلَّى اللَّـه عَلَيْـه وَسَلَّمَ وَبَيْنَ يَدَيَّ أَرْبَعَةُ آلَاف نَوَاة أُسَبِّحُ بِهَا. قَالَ: لَقَدْ سَبَّحْت بِهَذه؟ أَلَا أُعَلِّمُك بِأَكْثَرَ ممَّا سَبَّحْت به؟ فَقُلْتُ: بَلَى عَلِّمْنِي. فَقَالَ: قُولِي: سُبْحَانَ اللَّه عَدَدَ خَلْقه**. هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ لَا نَعْرِفُـهُ مِـنْ حَدِيث صَفِيَّةَ إِلَّا مِنْ هَذَا الْوَجْه مِنْ حَدِيث هَاشِمِ بْنِ سَعِيدٍ الْكُوفِيِّ. وَلَيْسَ إِسْنَادُهُ بِمَعْـرُوفٍ. وَفِـي الْبَاب عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ *

٣٨٠٣. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرٍ عَنْ شُعْبَةَ عَنْ مُحَمَّد بْنِ عَبْد الرَّحْمَنِ قَالَ: سَمِعْتُ كُرَيْبًا يُحَدِّثُ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ عَنْ جُوَيْرِيَةَ بِنْت الْحَارِث: **أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّه عَلَيْه وَسَـلَّمَ مَرَّ عَلَيْهَا وَهِيَ فِي مَسْجِدهَا. ثُمَّ مَرَّ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّه عَلَيْه وَسَلَّمَ بِهَا قَرِيبًا مِنْ نِصْفِ النَّهَارِ فَقَالَ لَهَا: مَا زِلْت عَلَى حَالِك؟ فَقَالَتْ: نَعَمْ. فقَالَ: أَلَا أُعَلِّمُك كَلِمَات تَقُولِينَهَا: سُبْحَانَ اللَّه عَـدَدَ خَلْقـه, سُبْحَانَ اللَّه عَدَدَ خَلْقه. سُبْحَانَ اللَّه عَدَدَ خَلْقه, سُبْحَانَ اللَّه رِضَا نَفْسه. سُبْحَانَ اللَّه رِضَا نَفْـسه. سُبْحَانَ اللَّه رِضَا نَفْسه. سُبْحَانَ اللَّه زِنَةَ عَرْشه. سُبْحَانَ اللَّه زِنَةَ عَرْشه. سُبْحَانَ اللَّه زِنَةَ عَرْشـه. سُبْحَانَ اللَّه مِدَادَ كَلِمَاته. سُبْحَانَ اللَّه مِدَادَ كَلِمَاته. سُبْحَانَ اللَّه مِدَادَ كَلِمَاته.**

[1263] Zejd b. Hubab Ebu Husejn el-Ukli iskren je prenosilac hadisa, s tim što je griješio prilikom prenošenja hadisa od Sufjana es-Sevrija. On je porijeklom iz Horasana, a živio je u Kufi. Pripadao je devetoj generaciji. Umro je 203. godine po Hidžri.

[1264] Bilježe ga i El-Buhari i Muslim u *Sahihima.*

هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ. وَمُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ هُوَ مَوْلَى آلِ طَلْحَةَ وَهُوَ شَيْخٌ مَدَنِيٌّ ثِقَةٌ.
وَقَدْ رَوَى عَنْهُ الْمَسْعُودِيُّ و الثَّوْرِيُّ هَذَا الْحَدِيثَ *

117. O istoj temi

3802. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Beššar; kaže: Obavijestio nas je Abdus-Samed b. Abdul-Varis; kaže: Nas je obavijestio Hašim b. Seid el-Kufi; kaže: Ispričao nam je Kinana[1265], Safijin štićenik i kazao: Čuo sam Safiju[1266] kada kaže: **"Jednom prilikom je ušao kod mene Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, i ispred mene zatekao četiri hiljade košpica** (od hurmi) **kojima sam brojala riječi tesbiha**[1267], (koje sam izgovarala). **On me upita: Zar pomoću ovih** (košpica) **brojiš riječi tesbiha koje zgovoriš? Hoćeš li da te poučim nečemu što je više od toga? Hoću, odgovori ona, a on reče: Reci:** ***Subhanallahi*** (Slava Allahu) **sukladno broju Njegovih stvorenja!"**

Ovaj hadis je garibun.[1268] Poznat nam je preko Hašima b. Seida el-Kufija od Safije samo ovim senedom, a njegov sened nije dovoljno poznat. O ovoj temi prenesen je hadis i od Ibn Abbasa.

3803. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Beššar; kaže: Obavijestio nas je Muhammed b. Džafer prenijevši od Šubea, on od Muhammeda b. Abdur-Rahmana[1269], koji je kazao: Čuo sam Kurejba kada priča od Ibn Abbasa, a on od Džuvejrije bint Haris[1270]: **"Jednom prilikom je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, prošao pored nje dok je sjedila na mjestu gdje je klanjala. Nakon, otprilike, pola dana, on ponovo prođe tuda i** (zatekavši je na istom mjestu) **reče: Ti si još tu gdje sam te ostavio?**[1271] **Da, odgovori ona, a on**

[1265] Kinana b. Nebih, Safijin štićenik, kao prenosilac hadisa, po mišljenju hadiskih učenjaka, zadovoljava (makbul). Pripadao je trećoj generaciji. El-Ezdi ga je, bez navođenja razloga, smatrao slabim prenosiocem hadisa.

[1266] Safija bint Hajj b. Ahtab, majka pravovjernih, jedna je od Vjerovjesnikovih, sallallahu alejhi ve sellem, supruga. Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, oženio se njom nakon Bitke u Hajberu. Neki vele da je umrla 35. godine po Hidžri, a neki da je umrla u vrijeme Muavijina hilafeta.

[1267] To su riječi: *Subhanallah, El-hamdu lillah i Allahu ekber.*

[1268] Bilježi ga i Hakim u *Mustedreku.*

[1269] Muhammed b. Abdur-Rahman b. Ubejd el-Kureši et-Tejmi.

[1270] Džuvejrija bint Haris b. Ebu Dirar el-Huzaije iz plemena Benu Mustalik, majka pravovjernih, jedna je od supruga Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem. U bici El-Merisia (Mustalek) pala je muslimanima u ropstvo te se s njom oženio Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem. Umrla je 50. godine po Hidžri.

[1271] Nakon što je klanjala namaz, Džuvejrija je nastavila da zikr čini Allaha, dž.š. Iz hadisa se da vidjeti da je ona na tome mjestu provela oko polovinu dana zikr čineći Allaha, dž.š. Tom prilikom je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, produči riječima kojima će ubuduće zikr činiti, a koje su daleko vrednije od onoga što je ona do tada, čineći zikr, izgovarala.

reče: Hoćeš li da te poučim riječima koje ćeš izgovarati? Reci: "***Subhanallahi adede halkihi*** (Slava Allahu sukladno broju Njegovih stvorenja), ***Subhanallahi adede halkihi*** (Slava Allahu sukladno broju Njegovih stvorenja), ***Subhanallahi adede halkihi*** (Slava Allahu sukladno broju Njegovih stvorenja), ***Subhanallahi rida nefsihi*** (Slava Allahu toliko puta s koliko će On biti zadovoljan), ***Subhanallahi rida nefsihi*** (Slava Allahu toliko puta s koliko će On biti zadovoljan), ***Subhanallahi rida nefsihi*** (Slava Allahu toliko puta s koliko će On biti zadovoljan), ***Subhanallahi zinete aršihi*** (Slava Allahu sukladno težini Njegova Prijestolja), ***Subhanallahi zinete aršihi*** (Slava Allahu sukladno težini Njegova Prijestolja), ***Subhanallahi zinete aršihi*** (Slava Allahu sukladno težini Njegova Prijestolja), ***Subhanallahi midade kelimatihi*** (Slava Allahu sukladno broju Njegovih riječi), ***Subhanallahi midade kelimatihi*** (Slava Allahu sukladno broju Njegovih riječi), ***Subhanallahi midade kelimatihi*** (Slava Allahu sukladno broju Njegovih riječi)."

Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[1272] Muhammed b. Abdur-Rahman je Talhin štićenik. On je medinski šejh i pouzdan prenosilac hadisa. Od njega su El-Mes'udi i Es-Sevri prenijeli ovaj hadis.

١١٨. باب منه

٣٨٠٤. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ أَخْبَرَنَا ابْنُ أَبِي عَدِيٍّ قَالَ: أَنْبَأَنَا جَعْفَرُ بْنُ مَيْمُونٍ صَاحِبُ الْأَنْمَاطِ عَنْ أَبِي عُثْمَانَ النَّهْدِيِّ عَنْ سَلْمَانَ الْفَارِسِيِّ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: **إِنَّ اللَّهَ حَيِيٌّ كَرِيمٌ يَسْتَحْيِي إِذَا رَفَعَ الرَّجُلُ إِلَيْهِ يَدَيْهِ أَنْ يَرُدَّهُمَا صِفْرًا خَائِبَتَيْنِ.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ. وَرَوَاهُ بَعْضُهُمْ وَلَمْ يَرْفَعْهُ *

٣٨٠٥. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ أَخْبَرَنَا صَفْوَانُ بْنُ عِيسَى أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَجْلَانَ عَنِ الْقَعْقَاعِ عَنْ أَبِي صَالِحٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ: **أَنَّ رَجُلًا كَانَ يَدْعُو بِإِصْبَعَيْهِ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَحِّدْ أَحِّدْ.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ غَرِيبٌ. وَمَعْنَى هَذَا الْحَدِيثِ إِذَا أَشَارَ الرَّجُلُ بِإِصْبَعَيْهِ فِي الدُّعَاءِ عِنْدَ الشَّهَادَةِ لَا يُشِيرُ إِلَّا بِإِصْبَعٍ وَاحِدَةٍ *

118. O istoj temi

3804. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Beššar; kaže: Obavijestio nas je Ibn Ebu Adij i kazao: Saopćio nam je Džafer b. Mejmun, prodavac vunenih pokrivača, prenijevši od Ebu Osmana en-Nehdija, on od Selmana el-Farisija, a on da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: **"Allah je, uistinu, puno stidljiv i plemenit i stidi se kad mu neko pruži ruke da**

[1272] Bilježe ga i Muslim u *Sahihu*, i En-Nesai i Ibn Madže u *Sunenima*.

ih vrati prazne i da mu ništa ne dā." Ovaj hadis je hasenun-garibun.[1273] Neki su ga prenijeli kao mevkuf-hadis.

3805. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Beššar; kaže: Obavijestio nas je Safvan b. Isa; kaže: Nas je obavijestio Muhammed b. Adžlan prenijevši od Ka'kaa[1274], on od Ebu Saliha, a on od Ebu Hurejrea. **"Neki je čovjek učeći dovu** (pri izgovoru Šehadeta) **podizao dva prsta, a Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, mu reče: Po jedan, po jedan."**[1275] Ovaj hadis je hasenun-sahihun-garibun. Ovaj hadis ukazuje na to da, prilikom izgovora Šehadeta u dovi, osoba ne treba dizati dva prsta nego jedan.

أحاديث شتى من أبواب الدعوات

٣٨٠٦. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ أَخْبَرَنَا أَبُو عَامِرٍ الْعَقَدِيُّ أَخْبَرَنَا زُهَيْرٌ وَهُوَ ابْنُ مُحَمَّدٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ عَقِيلٍ أَنَّ مُعَاذَ بْنَ رِفَاعَةَ أَخْبَرَهُ عَنْ أَبِيهِ قَالَ: **قَامَ أَبُو بَكْرٍ الصِّدِّيقُ عَلَى الْمِنْبَرِ ثُمَّ بَكَى. فَقَالَ: قَامَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهعَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَامَ الْأَوَّلِ عَلَى الْمِنْبَرِ ثُمَّ بَكَى فَقَالَ: اسْأَلُوا اللَّهَ الْعَفْوَ وَالْعَافِيَةَ فَإِنَّ أَحَدًا لَمْ يُعْطَ بَعْدَ الْيَقِينِ خَيْرًا مِنَ الْعَافِيَةِ.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ مِنْ هَذَا الْوَجْهِ عَنْ أَبِي بَكْرٍ *

RAZLIČITI HADISI IZ POGLAVLJA O DOVAMA

3806. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Beššar; kaže: Obavijestio nas je Ebu Amir el-Akadi; kaže: Nas je obavijestio Zuhejr b. Muhammed prenijevši od Abdullaha b. Muhammeda b. Ukajla, da ga je Muaz b. Rifaa obavijestio prenijevši od svoga oca[1276], koji je kazao: **"Jednom prilikom je Ebu Bekr es-Siddik stao na mimber, potom zaplakao i rekao: Prve godine[1277] je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, stao na mimber, potom zaplakao[1278] i rekao: "Tražite od Allaha oprost, zdravlje i zaštitu od nedaća, jer nikome, nakon uvjerenja[1279], neće biti dato veće**

[1273] Bilježe ga i Ebu Davud i Ibn Madže u *Sunenima*, El-Bejheki u djelu *Ed-Da'vatul-kebir* i Hakim u *Mustedreku*. Hakim ga smatra vjerodostojnim hadisom.

[1274] Ka'ka b. Hakim el-Kinani el-Medeni pouzdan je prenosilac hadisa. Pripadao je četvrtoj generaciji. Od njega su hadise preuzimali i El-Buhari i Muslim.

[1275] Bilježe ga i En-Nesai u *Sunenu* i El-Bejheki u djelu *Ed-Da'vatul-kebir*.

[1276] Rifaa b. Rafi' b. Malik b. Adžlan Ebu Muaz el-Ensari je Vjerovjesnikov, sallallahu alejhi ve sellem, ashab. On je jedan od učesnika Bitke na Bedru. Umro je u početku Muavijina hilafeta.

[1277] Prve godine po Hidžri.

[1278] Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, zaplakao je zbog toga što je znao kakva sve iskušenja kroz život očekuju njegove sljedbenike.

[1279] Tj. iskrenog vjerovanja.

dobro od zdravlja i zaštite od nedaća!" Ovaj Ebu Bekrov hadis je, sa ovim senedom, hasenun-garibun.[1280]

١. باب منه

٣٨٠٧. حَدَّثَنَا حُسَيْنُ بْنُ يَزِيدَ الْكُوفِيُّ أَخْبَرَنَا أَبُو يَحْيَى الْحِمَّانِيُّ أَخْبَرَنَا عُثْمَانُ بْنُ وَاقِدٍ عَنْ أَبِي نُصَيْرَةَ عَنْ مَوْلًى لِأَبِي بَكْرٍ عَنْ أَبِي بَكْرٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **مَا أَصَرَّ مَنِ اسْتَغْفَرَ وَلَوْ فَعَلَهُ فِي الْيَوْمِ سَبْعِينَ مَرَّةً.** هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ. إِنَّمَا نَعْرِفُهُ مِنْ حَدِيثِ أَبِي نُصَيْرَةَ وَلَيْسَ إِسْنَادُهُ بِالْقَوِيِّ *

٣٨٠٨. حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ مُوسَى وَسُفْيَانُ بْنُ وَكِيعٍ الْمَعْنَى وَاحِدٌ قَالَا: أَخْبَرَنَا يَزِيدُ بْنُ هَارُونَ أَخْبَرَنَا الْأَصْبَغُ بْنُ زَيْدٍ أَخْبَرَنَا أَبُو الْعَلَاءِ عَنْ أَبِي أُمَامَةَ قَالَ: **لَبِسَ عُمَرُ بْنُ الْخَطَّابِ ثَوْبًا جَدِيدًا فَقَالَ: الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي كَسَانِي مَا أُوَارِي بِهِ عَوْرَتِي. وَأَتَجَمَّلُ بِهِ فِي حَيَاتِي. ثُمَّ قَالَ : سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: مَنْ لَبِسَ ثَوْبًا جَدِيدًا فَقَالَ: الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي كَسَانِي مَا أُوَارِي بِهِ عَوْرَتِي. وَأَتَجَمَّلُ بِهِ فِي حَيَاتِي. ثُمَّ عَمَدَ إِلَى الثَّوْبِ الَّذِي أَخْلَقَ فَتَصَدَّقَ بِهِ كَانَ فِي كَنَفِ اللَّهِ وَفِي حِفْظِ اللَّهِ وَفِي سَتْرِ اللَّهِ حَيًّا وَمَيِّتًا.**

هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ. وَقَدْ رَوَاهُ يَحْيَى ابْنُ أَيُّوبَ عَنْ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ زَحْرٍ عَنْ عَلِيِّ بْنِ يَزِيدَ عَنِ الْقَاسِمِ عَنْ أَبِي أُمَامَةَ *

٣٨٠٩. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ الْحَسَنِ أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ نَافِعٍ الصَّائِغُ قِرَاءَةً عَلَيْهِ عَنْ حَمَّادِ بْنِ أَبِي حُمَيْدٍ عَنْ زَيْدِ بْنِ أَسْلَمَ عَنْ أَبِيهِ عَنْ عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ: **أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بَعَثَ بَعْثًا قِبَلَ نَجْدٍ فَغَنِمُوا غَنَائِمَ كَثِيرَةً وَأَسْرَعُوا الرَّجْعَةَ. فَقَالَ رَجُلٌ مِمَّنْ لَمْ يَخْرُجْ: مَا رَأَيْنَا بَعْثًا أَسْرَعَ رَجْعَةً وَلَا أَفْضَلَ غَنِيمَةً مِنْ هَذَا الْبَعْثِ. فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: أَلَا أَدُلُّكُمْ عَلَى قَوْمٍ أَفْضَلَ غَنِيمَةً وَأَسْرَعَ رَجْعَةً؟ قَوْمٌ شَهِدُوا صَلَاةَ الصُّبْحِ ثُمَّ جَلَسُوا يَذْكُرُونَ اللَّهَ حَتَّى طَلَعَتْ عَلَيْهِمُ الشَّمْسُ. أُولَئِكَ أَسْرَعُ رَجْعَةً وَأَفْضَلُ غَنِيمَةً.**

وَهَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ هَذَا الْوَجْهِ. وَحَمَّادُ بْنُ أَبِي حُمَيْدٍ هُوَ مُحَمَّدُ بْنُ أَبِي حُمَيْدٍ وَهُوَ أَبُو إِبْرَاهِيمَ الْأَنْصَارِيُّ الْمَدِينِيُّ وَهُوَ ضَعِيفٌ فِي الْحَدِيثِ *

[1280] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*, En-Nesai i Ibn Madže u *Sunenima*, Ibn Hiban u *Sahihu* i Hakim u *Mustedreku*. Hakim ga smatra vjerodostojnim hadisom.

٣٨١٠. حَدَّثَنَا سُفْيَانُ بْنُ وَكِيعٍ أَخْبَرَنَا أَبِي عَنْ سُفْيَانَ عَنْ عَاصِمِ بْنِ عُبَيْدِ اللَّهِ عَنْ سَالِمٍ عَنِ ابْنِ عُمَرَ عَنْ عُمَرَ: **أَنَّهُ اسْتَأْذَنَ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي الْعُمْرَةِ فَقَالَ أَيْ أُخَيَّ أَشْرِكْنَا فِي دُعَائِكَ وَلَا تَنْسَنَا.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

٣٨١١. حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ أَخْبَرَنَا يَحْيَى بْنُ حَسَّانَ أَخْبَرَنَا أَبُو مُعَاوِيَةَ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ إِسْحَقَ عَنْ سَيَّارٍ عَنْ أَبِي وَائِلٍ عَنْ عَلِيٍّ: **أَنَّ مُكَاتَبًا جَاءَهُ فَقَالَ إِنِّي قَدْ عَجَزْتُ عَنْ كِتَابَتِي فَأَعِنِّي. قَالَ: أَلَا أُعَلِّمُكَ كَلِمَاتٍ عَلَّمَنِيهِنَّ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ؟ لَوْ كَانَ عَلَيْكَ مِثْلُ جَبَلِ صِيرٍ دَيْنًا أَدَّاهُ اللَّهُ عَنْكَ. قَالَ: قُلِ اللَّهُمَّ اكْفِنِي بِحَلَالِكَ عَنْ حَرَامِكَ, وَأَغْنِنِي بِفَضْلِكَ عَمَّنْ سِوَاكَ.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ *

1. Poglavlje o istoj temi

3807. ISPRIČAO NAM JE Husejn b. Jezid el-Kufi; kaže: Obavijestio nas je Ebu Jahja el-Himmani[1281]; kaže: Nas je obavijestio Osman b. Vakid[1282] prenijevši od Ebu Nusajrea[1283], on od Ebu Bekrova štićenika[1284], a on od Ebu Bekra, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Ne smatra se ustrajnim u griješenju onaj koji se kaje i traži oprost, pa makar u jednom danu počinio grijeh sedamdeset puta!"** Ovaj hadis je garibun.[1285] Poznat nam je samo preko Ebu Nusajrea. Njegov sened nije jak.

3808. ISPRIČALI SU NAM Jahja b. Musa[1286] i Sufjan b. Veki, isti smisao, i kazali: Obavijestio nas je Jezid b. Harun; kaže: Nas je obavijestio Asbeg b. Zejd[1287]; kaže: Nas je obavijestio Ebul-Ala[1288] prenijevši od Ebu

---

[1281] Ebu Jahja Abdul-Humejd b. Abdur-Rahman el-Himani el-Kufi, nadimak mu je Bešmin iskren je prenosilac hadisa, koji je prilikom prenošenja ponekad griješio. Pripadao je devetoj generaciji. Sumnjalo se da je murdžija.

[1282] Osman b. Vakid b. Muhammed b. Zejd b. Abdullah b. Omer el-Umeri el-Medeni iskren je prenosilac hadisa, s tim što je ponekad, prilikom prenošenja hadisa, činio previde. Pripadao je sedmoj generaciji.

[1283] Ebu Nusajre Muslim b. Ubejd el-Vasiti pouzdan je prenosilac hadisa. Pripadao je petoj generaciji.

[1284] Ebu Redža, Ebu Bekrov štićenik, kao prenosilac hadisa nedovoljno je poznat (medžhul). Pripadao je drugoj generaciji.

[1285] Bilježi ga i Ebu Davud u *Sunenu.*

[1286] Jahja b. Musa el-Belhi.

[1287] Asbeg b. Zejd b. Ali el-Džuheni el-Verak Ebu Abdullah el-Vasiti, jedan od pisara Mushafa, iskren je prenosilac hadisa. Pripadao je šestoj generaciji. Često bi iz svoje generacije sam prenosio hadise.

[1288] Ebul-A'la eš-Šami je kao prenosilac hadisa nedovoljno poznat (medžhul). Pripadao je petoj generaciji.

Umamea[1289], koji je kazao: "**Jednom prilikom je Omer, obukavši novu odjeću, rekao:** ***El-Hamdu lillahi-llezi kesani ma uvarije bihi avreti ve etedžemmelu bihi fi hajati*** (Hvala Allahu koji mi je podario odjeću kojom ću pokriti svoja sramotna mjesta i kojom ću se nagizdati u životu), **a onda rekao: Čuo sam Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, kada je rekao: "Ko obuče novu odjeću pa rekne:** ***El-Hamdu lillahi-llezi kesani ma uvarije bihi avreti ve etedžemmelu bihi fi hajati*** (Hvala Allahu koji mi je podario odjeću kojom ću pokriti svoja sramotna mjesta i kojom ću se nagizdati u životu), **a potom staru odjeću nekome dā kao sadaku, bit će pod Allahovim okriljem, Allahovom zaštitom i Allahovim zaklonom bio živ ili mrtav[1290]."**

Ovaj hadis je garibun.[1291] Prenio ga je i Jahja b. Ejub od Ubejdullah b. Zehara, on od Alija b. Jezida, on od Kasima, a on od Ebu Umamea.

3809. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Hasan[1292]; kaže: Obavijestio nas je Abdullah b. Nafi' es-Sajig, metodom čitanja, prenijevši od Hammada b. Ebu Humejda, on od Zejda b. Eslema, on od svoga oca, a on od Omera b. Hattaba: **"Poslao je Vjerovjesnuk, sallallahu alejhi ve sellem, vojsku prema Nedždu, koja se brzo vrati i dođe sa velikim ratnim plijenom. Neki čovjek koji nije bio sa njima, reče: Nismo vidjeli da se ijedna vojska brže vratila, a donijela veći ratni plijen od ove! Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, će na to: Hoćete li da vam kažem koji se ljudi brže vraćaju sa vrednijim plijenom? To su oni koji prisustvuju sabahskom namazu i nakon toga sjednu da zikr čine Allaha dok sunce ne iziđe. Oni se brže vraćaju, a sa vrednijim plijenom."**

Ovaj hadis je garibun. Poznat nam je samo sa ovim senedom. Hammad b. Ebu Humejd je, ustvari, Muhammed b. Ebu Humejd. On je otac Ebu Ibrahima el-Ensarija el-Medenija i slab je prenosilac hadisa.

3810. ISPRIČAO NAM JE Sufjan b. Veki; kaže: Obavijestio nas je moj otac prenijevši od Sufjana, on od Asima b. Ubejdullaha, on od Salima, on od Ibn Omera, a on od Omera **da je od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, zatražio dozvolu da ide na umru. On mu dozvoli i reče: Braco, spomeni i nas u tvojim dovama i nemoj nas zaboravljati."** ovaj hadis je hasenun-sahihun.[1293]

3811. ISPRIČAO NAM JE Abdullah b. Abdur-Rahman; kaže: Obavijestio nas je Jahja b. Hassan; kaže: Nas je obavijestio Ebu Muavija prenijevši od Abdur-Rahmana b. Ishaka, on od Sejjara, on od Ebu Vaila, a

---

[1289] Ebu Umame el-Bahili poznati je Vjerovjesnikov, sallallahu alejhi ve sellem, ashab.

[1290] Tj. i na ovom i na onom svijetu.

[1291] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*, Ibn Madže u *Sunenu* i Hakim u *Mustedreku*. Hakim ga smatra vjerodostojnim hadisom.

[1292] Ahmed b. Hasan b. Džunejdib Ebu Hasan et-Tirmizi pouzdan je prenosilac i hafiz hadisa. Pripadao je jedanaestoj generaciji.

[1293] Bilježi ga i Ebu Davud u *Sunenu*.

on od Alije: **"Došao mu je neki rob, koji je imao ugovor o oslobađanju uz otkup, i rekao: Nisam u stanju skupiti** (novac za otkup) **pa mi pomozi! On reče: Hoćeš li da te podučim riječima kojima je mene podučio Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem? Ako ih budeš izgovarao, Allah će ti pomoći da vratiš dug kada bi bio poput brda Sir. Reci:** ***Allahumme ekfini bihalalike an haramike vagnini bifadlike an sivake*** (Allahu, pokrij moje potrebe halal imetkom da ne posežem za haram imetkom i učini me, Tvojom dobrotom, bogatim tako da nemam potrebe tražiti od nekoga drugog)." Ovaj hadis je hasenun-garibun.[1294]

٢. بَاب فِي دُعَاءِ الْمَرِيضِ *

٣٨١٢. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْمُثَنَّى أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرٍ أَخْبَرَنَا شُعْبَةُ عَنْ عَمْرِو بْنِ مُرَّةَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ سَلَمَةَ عَنْ عَلِيٍّ قَالَ: كُنْتُ شَاكِيًا فَمَرَّ بِي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَأَنَا أَقُولُ: اللَّهُمَّ إِنْ كَانَ أَجَلِي قَدْ حَضَرَ فَأَرِحْنِي. وَإِنْ كَانَ مُتَأَخِّرًا فَارْفَعْنِي. وَإِنْ كَانَ بَلَاءً فَصَبِّرْنِي. فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: كَيْفَ قُلْتَ؟ قَالَ: فَأَعَادَ عَلَيْهِ مَا قَالَ. قَالَ: فَضَرَبَهُ بِرِجْلِهِ فَقَالَ: اللَّهُمَّ عَافِهِ أَوِ اشْفِهِ, شُعْبَةُ الشَّاكُّ, فَمَا اشْتَكَيْتُ وَجَعِي بَعْدُ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

٣٨١٣. حَدَّثَنَا سُفْيَانُ بْنُ وَكِيعٍ أَخْبَرَنَا يَحْيَى بْنُ آدَمَ عَنْ إِسْرَائِيلَ عَنْ أَبِي إِسْحَقَ عَنِ الْحَارِثِ عَنْ عَلِيٍّ قَالَ: كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا عَادَ مَرِيضًا قَالَ: اللَّهُمَّ أَذْهِبِ الْبَأْسَ رَبَّ النَّاسِ, وَاشْفِ فَأَنْتَ الشَّافِي لَا شِفَاءَ إِلَّا شِفَاؤُكَ شِفَاءً لَا يُغَادِرُ سَقَمًا. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ *

2. O dovi za bolesnika

3812. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Musenna; kaže: Obavijestio nas je Muhammed b. Džafer; kaže: Nas je obavijestio Šu'be prenijevši od Amra b. Murrea, on od Abdullaha b. Selemea, a on od Alije, koji je kazao: **"Bijah bolestan. Dođe mi Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem,** (u momentu) **dok sam učio:** ***Allahumme in kane edželi kad hadare feerihni in kane mute'ehhiren ferfegni ve in kane belaen fesabbirni*** (Allahu, ako mi se primakao čas smrti, olakšaj mi, a ako nije, uljepšaj mi život, a ako je iskušenje, Ti mi podari strpljenje). **Na to će Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem: Kako to ti reče? Pošto mu ponovi ono što je prije rekao, veli Abdullah b. Seleme, on ga kucnu nogom i reče: Allahu, podari mu**

1294 Bilježe ga i El-Bejheki u djelu *Ed-Da'vatul-kebir* i Hakim u *Mustedreku*. Hakim smatra da je ovo vjerodostojan hadis.

ozdravljenje ili podari mu lijek ovdje se radi o dilemi Šu'bea nakon toga više nisam osjećao bolove." Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[1295]

3813. ISPRIČAO NAM JE Sufjan b. Veki'; kaže: Obavijestio nas je Jahja b. Adem prenijevši od Israila, on od Ebu Ishaka, on od Harisa[1296], a on od Alije, koji je kazao: **"Kad bi Allahov Poslanik obišao bolesnika, govorio bi: *Ezhebil-be'se rabbennasi vešfi Enteš-šafi la šifaen illa šifauke šifaen la jugadiru sekamen*** (Otkloni žestinu bolesti, o, Gospodaru ljudi, i podari lijek, Ti si Taj koji liječiš i nema drugog lijeka osim onoga koji Ti podariš, podari takav lijek iza koga više neće ostati bolesti)." Ovaj hadis je hasenun.[1297]

٣. بَاب فِي دُعَاءِ الْوِتْرِ *

٣٨١٤. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مَنِيعٍ أَخْبَرَنَا يَزِيدُ بْنُ هَارُونَ أَخْبَرَنَا حَمَّادُ بْنُ سَلَمَةَ عَنْ هِشَامِ بْنِ عَمْرٍو الْفَزَارِيِّ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ الْحَارِثِ بْنِ هِشَامٍ عَنْ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ: **أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ يَقُولُ فِي وِتْرِهِ: اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِرِضَاكَ مِنْ سَخَطِكَ، وَأَعُوذُ بِمُعَافَاتِكَ مِنْ عُقُوبَتِكَ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْكَ لَا أُحْصِي ثَنَاءً عَلَيْكَ. أَنْتَ كَمَا أَثْنَيْتَ عَلَى نَفْسِكَ.** و هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ هَذَا الْوَجْهِ مِنْ حَدِيثِ حَمَّادِ بْنِ سَلَمَةَ *

3. O dovi u vitr namazu

3814. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Meni'; kaže: Obavijestio nas je Jezid b. Harun; kaže: Nas je obavijestio Hammad b. Seleme prenijevši od Hišama b. Amra el-Fezarija[1298], on od Abdur-Rahmana b. Haris b. Hišama, a on od Alije b. Ebu Taliba, koji je rekao: **"Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, bi u vitru[1299] govorio: *Allahumme inni euzu biridake min sahatike ve euzu bimuafatike min ukubetike ve euzu bike minke la uhsi senaen alejke, ente kema esnejte ala nefsike*** (Allahu, utječem se Tvojim zadovoljstvom od Tvoje srdžbe, utječem se Tvojim oprostom od Tvoje kazne, utječem se Tvojim bićem od Tebe. Ma koliko se trudio, ja ne umijem iskazati pohvale o Tebi, Ti zaslužuješ pohvale onakve kako si ih Ti o sebi izrekao)."

[1295] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*, Hakim u *Mustedreku* i Ibn Hiban u *Sahihu*.

[1296] Haris el-A'ver je slab prenosilac hadisa.

[1297] Ovaj hadis su zabilježili i El-Buhari i Muslim u *Sahihima* od Aiše.

[1298] Hišam b. Amr el-Fezari prenosilac je hadisa koji, po mišljenju hadiskih učenjaka, zadovoljava (makbul). Pripadao je petoj generaciji.

[1299] U predajama koje bilježe Ebu Davud i Ibn Madže u *Sunenima* stoji: "Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, bi na kraju vitr- namaza govorio". Ali el-Kari veli: Govorio bi nakon predaje selama u vitr-namazu. U jednoj od predaja koju bilježi En-Nesai u *Sunenu* stoji: Govorio bi nakon što bi završio sa vitr-namazom i legao u postelju.

Ovaj hadis je hasenun-garibun.[1300] Poznat nam je samo ovim senedom preko Hammada b. Selemea

٤ . باب في دعاء النَّبيّ صَلَّى اللَّه عَلَيْه وَسَلَّمَ و تعوذه في دبر كل صلاة

٣٨١٥. حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّه بْنُ عَبْد الرَّحْمَنِ أَخْبَرَنَا زَكَرِيَّا بْنُ عَديٍّ أَخْبَرَنَا عُبَيْدُ اللَّه هُوَ ابْنُ عَمْرو عَنْ عَبْد الْمَلك بْنِ عُمَيْرٍ عَنْ مُصْعَب بْنِ سَعْد وَعَمْرو بْنِ مَيْمُون قَالَا: كَانَ سَعْدٌ يُعَلِّمُ بَنيه هَؤُلَاء الْكَلمَات كَمَا يُعَلِّمُ الْمُكَتِّبُ الْغلْمَانَ وَيَقُولُ إِنَّ رَسُولَ اللَّه صَلَّى اللَّهم عَلَيْه وَسَلَّمَ كَانَ يَتَعَوَّذُ بِهِنَّ دُبُرَ الصَّلَاة: اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ منَ الْجُبْنِ. وَأَعُوذُ بِكَ منَ الْبُخْلِ. وَأَعُوذُ بِكَ منْ أَرْذَلِ الْعُمُرِ. وَأَعُوذُ بِكَ منْ فتْنَة الدُّنْيَا وَعَذَابِ الْقَبْرِ.

قَالَ عَبْدُ اللَّه: أَبُو إِسْحَقَ الْهَمْدَانيُّ يَضْطَرِبُ في هَذَا الْحَديث وَيَقُولُ: عَنْ عَمْرو بْنِ مَيْمُون عَنْ عُمَرَ. وَيَقُولُ: عَنْ غَيْره وَيَضْطَرِبُ فيه. هَذَا حَديثٌ حَسَنٌ صَحيحٌ منْ هَذَا الْوَجْه *

٣٨١٦. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ الْحَسَنِ أَخْبَرَنَا أَصْبَغُ بْنُ الْفَرَجِ أَخْبَرَني عَبْدُ اللَّه بْنُ وَهْبٍ عَنْ عَمْرو بْنِ الْحَارِث أَنَّهُ أَخْبَرَهُ عَنْ سَعيد بْنِ أَبي هلَالٍ عَنْ خُزَيْمَةَ عَنْ عَائشَةَ بنْت سَعْد بْنِ أَبي وَقَّاصٍ عَنْ أَبيهَا: أَنَّهُ دَخَلَ مَعَ رَسُولِ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْه وَسَلَّمَ عَلَى امْرَأَة وَبَيْنَ يَدَيْهَا نَوَاة أَوْ قَالَ حَصَاة تُسَبِّحُ بهَا. فَقَالَ: أَلَا أُخْبِرُك بمَا هُوَ أَيْسَرُ عَلَيْك منْ هَذَا أَوْ أَفْضَلُ؟ سُبْحَانَ اللَّه عَدَدَ مَا خَلَقَ في السَّمَاء. وَسُبْحَانَ اللَّه عَدَدَ مَا خَلَقَ في الْأَرْضِ. وَسُبْحَانَ اللَّه عَدَدَ مَا بَيْنَ ذَلكَ. وَسُبْحَانَ اللَّه عَدَدَ مَا هُوَ خَالقٌ. وَاللَّهُ أَكْبَرُ مثْلَ ذَلكَ. وَالْحَمْدُ للَّه مثْلَ ذَلكَ. وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا باللَّه مثْلَ ذَلكَ. هَذَا حَديثٌ حَسَنٌ غَريبٌ منْ حَديث سَعْد *

٣٨١٧. حَدَّثَنَا سُفْيَانُ بْنُ وَكيعٍ أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّه بْنُ نُمَيْرٍ وَزَيْدُ بْنُ حُبَاب عَنْ مُوسَى بْنِ عُبَيْدَةَ عَنْ مُحَمَّد بْنِ ثَابت عَنْ أَبي حَكيم مَوْلَى الزُّبَيْرِ عَنِ الزُّبَيْرِ بْنِ الْعَوَّامِ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْه وَسَلَّمَ: مَا منْ صَبَاحٍ يُصْبِحُ الْعَبْدُ فيه إِلَّا وَمُنَاد يُنَادي سُبْحَانَ الْمَلك الْقُدُّوسِ. هَذَا حَديثٌ غَريبٌ *

4. O Vjerovjesnikovoj, sallallahu alejhi ve sellem, dovi i traženju utočišta poslije svakog namaza

3815. ISPRIČAO NAM JE Abdullah b. Abdur-Rahman; kaže: Obavijestio nas je Zekerijja b. Adij; kaže: Nas je obavijestio Ubejdullah b.

[1300] Bilježe ga i Ebu Davud, En-Nesai i Ibn Madže u *Sunenima* i Et-Taberani u *El-Mu'džemul-evsatu.*

Amr[1301] prenijevši od Abdul-Melika b. Umejra, a on od Mus'aba b. Sa'da i Amra b. Mejmuna[1302], koji su kazali: **"Sa'd[1303] je podučavao svoju djecu ovim riječima, kao što** (učitelj) **podučava djecu pisanju, kazavši da se Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, utjecao ovim riječima poslije namaza:** ***Allahumme inni euzu bike minel-džubni, ve euzu bike minel-buhli, ve euzu bike min erzelil-umuri, ve euzu bike min fitnetid-dun'ja ve azabil-kabri*** (Allahu, utječem Ti se od plašljivosti, utječem Ti se od škrtosti, utječem Ti se od duboke starosti, i utječem Ti se od iskušenja ovoga svijeta i kaburske patnje)."

Abdullah[1304] kaže: Ebu Ishak el-Hemdani pravio je zbrku u senedu ovog hadisa. Nekada bi govorio: od Amra b. Mejmuna od Omera, a nekada bi prenio od nekoga drugog. Ovaj hadis je sa ovim senedom hasenun-sahihun.[1305]

3816. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Hasan[1306]; kaže: Obavijestio nas je Asbug b. Ferdž[1307]; kaže: Mene je obavijestio Abdullah b. Vehb[1308] prenijevši od Amra b. Harisa[1309] da ga je obavijestio prenijevši od Seida b. Ebu Hilala, on od Huzejmea[1310], on od Aiše bint Sa'd b. Ebu Vekkas[1311], a ona od svoga oca, koji je rekao **da je on sa Allahovim Poslanikom sallallahu alejhi ve sellem, ušao kod neke žene pred kojom su bile košpice od hurmi ili kamenčići kojima je brojala riječi tesbiha koje je izgovarala. On joj reče: "Hoćeš li da te obavijestim o nečemu što je daleko vrednije i za tebe lakše od toga? Reci:** ***Subhanallahi adede ma haleka fis-semai, ve subhanallahi adede ma haleka fil-erdi, ve subhanallahi adede ma bejne zalike, ve subhanallahi ma huve halikun vallahu ekberu misle zalike vel-hamdu lillahi misle zalike ve la havle vela kuvvete illa billahi misle zalike*** (Slava Allahu sukladno onome što je stvorio

---

1301 Ubejdullah b. Amr er-Rekki.

1302 Amr b. Mejmun el-Evdi el-Kufi.

1303 Sa'd b. Ebu Vekkas poznati je Vjerovjesnikov, sallallahu alejhi ve sellem, ashab. On je, kako iznosi Muhammed b. Sa'd u djelu *Et-Tabekatul-kubra*, imao trideset i jedno dijete, četrnaest sinova i sedamnaest kćeri. Petero njih su od njega prenijeli hadise i to: Amir, Muhammed, Mus'ab, Omer i Aiša.

1304 Abdullah b. Abdur-Rahman ed-Darimi jedan od Tirmizijevih učitelja i autor jednog od poznatih sunena.

1305 Bilježe ga i El-Buhari u *Sahihu* i En-Nesai u *Sunenu*.

1306 Ahmed b. Hasan b. Džunejdib Ebu Hasan et-Tirmizi.

1307 Usbug b. Ferdž b. Seid el-Emevi Ebu Abdullah el-Masri pouzdan je prenosilac i šeri'atski pravnik. Pripadao je desetoj generaciji. Umro je 225. godine po Hidžri.

1308 Abdullah b. Vehb b. Muslim el-Kureši.

1309 Amr b. Haris el-Ensari.

1310 O ovom prenosiocu se malo zna. Ibn Hadžer el-Askalani u djelu *Takributt-takrib* za njega kaže: "Huzejme, koji je prenosio hadise od Aiše bint Sa'd, pripadao je sedmoj generaciji." Ibn Hibban ga je svrstao među pouzdane prenosioce hadisa.

1311 Aiša bint Sa'd b. Ebu Vekkas ez-Zehrijje el-Medenijje pouzdana je kao prenosilac hadisa. Pripadala je četvrtoj generaciji. Zatekao ju je živu imam Malik b. Enes.

na nebesima! Slava Allahu sukladno onome što je stvorio na Zemlji! Slava Allahu sukladno onome što je između njih. Slava Allahu sukladno onome što je stvorio! Isto tako (reci) i Allah je najveći, i hvala Allahu, i moć i snaga su samo u Allaha)!" Ovaj Sa'dov hadis je hasenun-garibun.[1312]

3817. ISPRIČAO NAM JE Sufjan b. Veki'; kaže: Obavijestili su nas Abdullah b. Numejr i Zejd b. Hubab prenijevši od Musaa b. Ubejdea, on od Muhammeda b. Sabita, on od Ebu Hakima, Zubejrovog štićenika, a on od Zubejra b. Avvama, koji je kazao da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Čovjek ne osvane ni jedno jutro a da melek ne povikne: Slavite Vladara, Svetog!"** Ovaj hadis je garibun.

٥. بَاب فِي دُعَاءِ الْحِفْظِ *

٣٨١٨. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ الْحَسَنِ أَخْبَرَنَا سُلَيْمَانُ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ الدِّمَشْقِيُّ أَخْبَرَنَا الْوَلِيدُ بْنُ مُسْلِمٍ أَخْبَرَنَا ابْنُ جُرَيْجٍ عَنْ عَطَاءِ بْنِ أَبِي رَبَاحٍ وَعِكْرِمَةَ مَوْلَى ابْنِ عَبَّاسٍ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ أَنَّهُ قَالَ: **بَيْنَمَا نَحْنُ عِنْدَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذْ جَاءَهُ عَلِيُّ بْنُ أَبِي طَالِب فَقَالَ: بِأَبِي أَنْتَ وَأُمِّي تَفَلَّتَ هَذَا الْقُرْآنُ مِنْ صَدْرِي فَمَا أَجِدُنِي أَقْدِرُ عَلَيْهِ. فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: يَا أَبَا الْحَسَنِ أَفَلَا أُعَلِّمُكَ كَلِمَاتٍ يَنْفَعُكَ اللَّهُ بِهِنَّ وَيَنْفَعُ بِهِنَّ مَنْ عَلَّمْتَهُ وَيُثَبِّتُ مَا تَعَلَّمْتَ فِي صَدْرِكَ؟ قَالَ: أَجَلْ يَا رَسُولَ اللَّهِ، فَعَلِّمْنِي. قَالَ: إِذَا كَانَ لَيْلَةُ الْجُمُعَة فَإِن اسْتَطَعْتَ أَنْ تَقُومَ فِي ثُلُث اللَّيْلِ الْآخِرِ فَإِنَّهَا سَاعَةٌ مَشْهُودَةٌ وَالدُّعَاءُ فِيهَا مُسْتَجَابٌ. وَقَدْ قَالَ أَخِي يَعْقُوبُ لِبَنِيه: (سَوْفَ أَسْتَغْفِرُ لَكُمْ رَبِّي) يَقُولُ حَتَّى تَأْتِيَ لَيْلَةُ الْجُمْعَة. فَإِنْ لَمْ تَسْتَطِعْ فَقُمْ فِي وَسَطِهَا فَإِنْ لَمْ تَسْتَطِعْ فَقُمْ فِي أَوَّلِهَا فَصَلِّ أَرْبَعَ رَكَعَاتٍ تَقْرَأُ فِي الرَّكْعَة الْأُولَى بِفَاتِحَة الْكِتَاب وَسُورَة يس وَفِي الرَّكْعَة الثَّانِيَة بِفَاتِحَة الْكِتَاب وَحم الدُّخَان وَفِي الرَّكْعَة الثَّالِثَة بِفَاتِحَة الْكِتَاب وَالم تَنْزِيلُ السَّجْدَة وَفِي الرَّكْعَة الرَّابِعَة بِفَاتِحَة الْكِتَاب وَتَبَارَكَ الْمُفَصَّلِ. فَإِذَا فَرَغْتَ مِنَ التَّشَهُّدِ فَاحْمَدِ اللَّهَ وَأَحْسِنِ الثَّنَاءَ عَلَى اللَّه وَصَلِّ عَلَيَّ وَأَحْسِنْ وَعَلَى سَائِرِ النَّبِيِّينَ وَاسْتَغْفِرْ لِلْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَات وَلِإِخْوَانِكَ الَّذِينَ سَبَقُوكَ بِالْإِيمَان ثُمَّ قُلْ فِي آخِرِ ذَلِكَ: اللَّهُمَّ ارْحَمْنِي بِتَرْكِ الْمَعَاصِي أَبَدًا مَا أَبْقَيْتَنِي. وَارْحَمْنِي أَنْ أَتَكَلَّفَ مَا لَا يَعْنِينِي. وَارْزُقْنِي حُسْنَ النَّظَرِ فِيمَا يُرْضِيكَ عَنِّي. اللَّهُمَّ بَدِيعَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ وَالْعِزَّة الَّتِي لَا تُرَامُ أَسْأَلُكَ يَا أَللَّهُ يَا رَحْمَنُ بِجَلَالِكَ وَنُورِ وَجْهِكَ أَنْ تُلْزِمَ قَلْبِي حِفْظَ كِتَابِكَ كَمَا عَلَّمْتَنِي وَارْزُقْنِي أَنْ أَتْلُوَهُ عَلَى النَّحْوِ الَّذِي يُرْضِيكَ عَنِّيَ. اللَّهُمَّ بَدِيعَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ وَالْعِزَّة الَّتِي لَا تُرَامُ أَسْأَلُكَ يَا أَللَّهُ يَا رَحْمَنُ بِجَلَالِكَ وَنُورِ وَجْهِكَ أَنْ تُنَوِّرَ بِكِتَابِكَ بَصَرِي وَأَنْ تُطْلِقَ بِهِ لِسَانِي وَأَنْ تُفَرِّجَ بِهِ عَنْ قَلْبِي وَأَنْ تَشْرَحَ بِهِ صَدْرِي وَأَنْ تَغْسِلَ بِهِ**

[1312] Bilježe ga i Ebu Davud, En-Nesai i Ibn Madže u *Sunenima*, Ibn Hibban u *Sahihu* i Hakim u *Mustedreku*. Hakim smatra da mu je sened pouzdan.

بَدَنِي فَإِنَّهُ لَا يُعِينُنِي عَلَى الْحَقِّ غَيْرُكَ وَلَا يُؤْتِيهِ إِلَّا أَنْتَ وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ . يَا أَبَا الْحَسَنِ تَفْعَلُ ذَلِكَ ثَلَاثَ جُمَعٍ أَوْ خَمْسًا أَوْ سَبْعًا تُجَبْ بِإِذْنِ اللَّهِ. وَالَّذِي بَعَثَنِي بِالْحَقِّ مَا أَخْطَأَ مُؤْمِنًا قَطُّ. قَالَ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عَبَّاسٍ: فَوَاللَّهِ مَا لَبِثَ عَلِيٌّ إِلَّا خَمْسًا أَوْ سَبْعًا حَتَّى جَاءَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي مِثْلِ ذَلِكَ الْمَجْلِسِ. فَقَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنِّي كُنْتُ فِيمَا خَلَا لَا آخُذُ إِلَّا أَرْبَعَ آيَاتٍ أَوْ نَحْوَهُنَّ وَإِذَا قَرَأْتُهُنَّ عَلَى نَفْسِي تَفَلَّتْنَ وَأَنَا أَتَعَلَّمُ الْيَوْمَ أَرْبَعِينَ آيَةً أَوْ نَحْوَهَا وَإِذَا قَرَأْتُهَا عَلَى نَفْسِي فَكَأَنَّمَا كِتَابُ اللَّهِ بَيْنَ عَيْنَيَّ . وَلَقَدْ كُنْتُ أَسْمَعُ الْحَدِيثَ فَإِذَا رَدَّدْتُهُ تَفَلَّتَ وَأَنَا الْيَوْمَ أَسْمَعُ الْأَحَادِيثَ فَإِذَا تَحَدَّثْتُ بِهَا لَمْ أَخْرِمْ مِنْهَا حَرْفًا. فَقَالَ لَهُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عِنْدَ ذَلِكَ: مُؤْمِنٌ وَرَبِّ الْكَعْبَةِ أَبَا الْحَسَنِ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ حَدِيثِ الْوَلِيدِ بْنِ مُسْلِمٍ *

5. O dovi za (bolje) pamćenje

3818. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Hasan; kaže: Obavijestio nas je Sulejman b. Abdur-Rahman ed-Dimeški[1313]; kaže: Nas je obavijestio Velid b. Muslim[1314]; kaže: Nas je obavijestio Ibn Džurejdž prenijevši od Ataa b. Ebu Rebaha i Ikrimea, Ibn Abbasova štićenika, a njih dvojica od Ibn Abbasa, koji je kazao: **"Dok smo jednom bili kod Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, dođe mu Alija b. Ebu Talib i reče: Ti si mi umjesto oca i majke, ovaj mi Kur'an izmiče iz grudi i to nisam u stanju spriječiti! Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, mu reče: Ebu Hasane[1315], hoćeš li da te podučim riječima koje će biti od koristi i za tebe i za ono što si naučio i učvrstit će ti u grudima ono što si naučio? Hoću, Allahov Poslaniče, reče on, poduči me! On reče: Kada bude uoči petka, ako možeš, ustani u posljednjoj trećini noći, u njoj je jedan trenutak u kome se primaju dove. Moj brat Jakub je rekao svojim sinovima: Kada bude uoči petka, ja ću vam, od moga Gospodara, zatražiti oprosta. Ako ne možeš u posljednjoj trećini, onda ustani polovinom noći, a ako ne možeš ni polovinom noći, onda na početku noći klanjaj četiri rekjata. Na prvom rekjatu prouči *Fatihu* i suru *Jasin*, na drugom *Fatihu* i suru *Ha mim, Ed-Duhan*, na trećem *Fatihu* i suru *Elif Lam Mim, Es-Sedžde*, i na četvrtom *Fatihu* i suru *Tebareke,* koja spadu u sure koje sačinjavaju izrastavljani dio Kur'ana. Kada završiš Tešehhud, zahvali Allahu, izgovori najljepše pohvale o Njemu i prouči salavat na mene i na ostale vjerovjesnike i zatraži oprost za vjernike i vjernice i sve one koji su prije**

[1313] Sulejman b. Abdur-Rahman b. Isa et-Tejmi ed-Dimeški iskren je prenosilac hadisa, ali je prilikom prenošenja hadisa griješio. Pripadao je desetoj generaciji.
[1314] Velid b. Muslim el-Kureši ed-Dimeški.
[1315] Ebu Hasan je Alijin nadimak po djetetu.

tebe primili islam, a onda na kraju svega toga, reci: ***Allahumme-rhamni biterkil-measi ebeden ma ebkajteni verhamni en etekellefe ma la ja'nini verzukni husnen-nezari fima jurdike anni. Allahumme bedi'as-semavati vel-erdi zel-dželali vel-ikram vel-izzetilleti la turamu, es'eluke ja Allahu ja rahmanu bi dželalike ve nuri vedžhike en tulzime kalbi hifza Kitabike kema allemteni verzukni en etluvehu alen-nahvil-lezi jurdike anni. Allahumme bedi'as-semavati vel-erdi zel-dželali vel-ikram vel-izzetilleti la turamu, es'eluke ja Allahu ja Rahmanu bidželalike ve nuri vedžhike en tunevvire bikitabike besari ve en tutlika bihi lisani ve en tuferridže bihi an kalbi ve en tešreha bihi sadri ve en tagsile bihi bedeni feinnehu la juinuni alel-hakki gajruke ve la ju'tihi illa Ente vela havle vela kuvvete illa billahi-alijil-azim.*** (Allahu, smiluj mi se da, dok sam živ, ostavim griješenje. Smiluj mi se da se ne miješam u ono što me se ne tiče i podari mi lijep pogled na ono čime ćeš od mene biti zadovoljan. Allahu, Stvoritelju nebesa i Zemlje, Uzvišeni i Plemeniti, Moćni i Nepobjedivi, tražim od Tebe, o, Allahu, o, Milostivi, Tvojom veličinom i Tvojim svjetlim licem, da učvrstiš moje srce u pamćenjenju Tvoje Knjige onako kako si me i naučio, i podari mi da je učim onako kako ćeš Ti biti od mene zadovoljan. Allahu, Stvoritelju nebesa i zemlje, Uzvišeni i Plemeniti, Moćni i Nepobjedivi, tražim od Tebe, o, Allahu, o Milostivi, Tvojom veličinom i svjetlom Tvoga lica, da Tvojom Knjigom osvijetliš moj pogled, razvežeš moj jezik, raspoložiš moje srce, raširiš moje grudi, očistiš moje tijelo, jer me niko osim Tebe ne može potpomoći na istini, niti mi je može iko drugi, osim Tebe, dati. Snaga i moć su samo kod Allaha, Svevišnjeg i Veličanstvenog)! **Ebu Hasane, čini tako tri, ili pet, ili sedam** (uoči) **petaka, Allahovom voljom, bit će ti uslišano! Tako mi Onoga koji me je sa Istinom poslao, ova dova vjerniku nije nikada odbijena." Ibn Abbas kaže: Tako mi Allaha, Alija je ustrajao samo pet ili sedam petaka, a onda dođe Allahovu Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, pred isti kružok** (medžlis) **i reče: Allahov Poslaniče, ja bih ranije naučio oko četiri ajeta, i kada bih ih htio ponoviti ja bih ih već zaboravio. Sada naučim oko četrdeset ajeta i kada ih pođem ponavljati, ja ih znam kao da je ispred mene Kur'an. Ranije bih čuo hadis i kada bih htio da ga ponovim, ja bih ga već zaboravio. Sada čujem više hadisa i kada ih pričam drugom, ne ispustim ni jednog slova. Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, mu reče: "Tako mi Gospodara Kjabe to, je zbog toga, Ebu Hasane, što si vjerovao u to."** Ovaj hadis je hasenun-garibun.[1316] Poznat nam je samo preko Velida b. Muslima.

[1316] Bilježi ga i Hakim u *Mustedreku* i kaže da je vjerodostojan prema kriterijima El-Buharija i Muslima.

٦. بَاب فِي انْتِظَارِ الْفَرَجِ وَغَيْرِ ذَلِكَ *

٣٨١٩. حَدَّثَنَا بِشْرُ بْنُ مُعَاذ الْعَقَدِيُّ الْبَصْرِيُّ أَخْبَرَنَا حَمَّادُ بْنُ وَاقِد عَنْ إِسْرَائِيلَ عَنْ أَبِي إِسْحَقَ عَنْ أَبِي الْأَحْوَصِ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **سَلُوا اللَّهَ مِنْ فَضْلِهِ فَإِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ يُحِبُّ أَنْ يُسْأَلَ. وَأَفْضَلُ الْعِبَادَةِ انْتِظَارُ الْفَرَجِ.**

هَكَذَا رَوَى حَمَّادُ بْنُ وَاقِد هَذَا الْحَدِيثَ. وَحَمَّادُ بْنُ وَاقِد لَيْسَ بِالْحَافِظِ. وَرَوَى أَبُو نُعَيْمٍ هَذَا الْحَدِيثَ عَنْ إِسْرَائِيلَ عَنْ حَكِيمِ بْنِ جُبَيْرٍ عَنْ رَجُلٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ. وَحَدِيثُ أَبِي نُعَيْمٍ أَشْبَهُ أَنْ يَكُونَ أَصَحَّ *

٣٨٢٠. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مَنِيعٍ أَخْبَرَنَا أَبُو مُعَاوِيَةَ أَخْبَرَنَا عَاصِمٌ الْأَحْوَلُ عَنْ أَبِي عُثْمَانَ عَنْ زَيْدِ بْنِ أَرْقَمَ قَالَ: **كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْكَسَلِ وَالْعَجْزِ وَالْبُخْلِ *وَبِهَذَا الْإِسْنَادِ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ كَانَ يَتَعَوَّذُ مِنَ الْهَرَمِ وَعَذَابِ الْقَبْرِ.**

وهَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

٣٨٢١. حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ يُوسُفَ عَنِ ابْنِ ثَوْبَانَ عَنْ أَبِيهِ عَنْ مَكْحُولٍ عَنْ جُبَيْرِ بْنِ نُفَيْرٍ أَنَّ عُبَادَةَ بْنَ الصَّامِتِ حَدَّثَهُمْ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: **مَا عَلَى الْأَرْضِ مُسْلِمٌ يَدْعُو اللَّهَ بِدَعْوَةٍ إِلَّا آتَاهُ اللَّهُ إِيَّاهَا أَوْ صَرَفَ عَنْهُ مِنَ السُّوءِ مِثْلَهَا مَا لَمْ يَدْعُ بِإِثْمٍ أَوْ قَطِيعَةِ رَحِمٍ. فَقَالَ رَجُلٌ مِنَ الْقَوْمِ: إِذًا نُكْثِرُ؟ قَالَ: اللَّهُ أَكْثَرُ.**

وَهَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ صَحِيحٌ مِنْ هَذَا الْوَجْهِ. وَابْنُ ثَوْبَانَ هُوَ عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ ثَابِتِ بْنِ ثَوْبَانَ الْعَابِدُ الشَّامِيُّ *

6. O očekivanju olakšanja i drugog

3819. ISPRIČAO NAM JE Bišr b. Muaz el-Akadi el-Basri; kaže: Obavijestio nas je Hammad b. Vakid prenijevši od Israila, on od Ebu Ishaka, on od Ebu Ahvesa, a on od Abdullaha, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Tražite od Allaha** (nešto) **od Njegove dobrote jer on voli kad neko od Njega traži, a najvrjedniji je ibadet očekivati olakšanje."**

Ovako je Hammad b. Vakid prenio ovaj hadis, a Hammad b. Vakid[1317] ga nije upamtio. Ebu Nuajm je ovaj hadis prenio od Israila, on od

[1317] Hammad b. Vakid el-Abesi Ebu Amr es-Safar el-Basri je, po mišljenju Ibnul- Meina, slab prenosilac hadisa. El-Buhari kaže da je on slab prenosilac hadisa i uz to je, prilikom prenošenja hadisa, protivurječio pouzdanim prenosiocima hadisa.

Hakima b. Džubejra, on od nekog čovjeka, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem. Ebu Nuajmov hadis je bliži vjerodostojnosti.

3820. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Meni'; kaže: Obavijestio nas je Ebu Muavija; kaže: Nas je obavijestio Asim el-Ahvel prenijevši od Ebu Osmana[1318], a on od Zejda b. Erkama, koji je kazao: "Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, bi govorio: **"Allahu, utječem ti se od lijenosti, nemoći i škrtosti."** Preneseno je ovim senedom od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, **da se utjecao od iznemoglosti i kaburske patnje.** Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[1319]

3821. ISPRIČAO NAM JE Abdullah b. Abdur-Rahman; kaže: Obavijestio nas je Muhammed b. Jusuf[1320] prenijevši od Ibn Sevbana[1321], on od svoga oca[1322], on od Mekhula, on od Džubejra b. Nufejra, da im je ispričao Ubade b. Sabit kazavši da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Neće se nijedan musliman na Zemlji obratiti Allahu dovom, a da mu Allah neće dati ono što je tražio ili će od njega otkloniti zlo sukladno onome što je tražio, pod uvjetom da ne traži nešto što je grijeh ili nešto što vodi prekidu rodbinskih veza.** (Čuvši to) **neki čovjek reče: Onda ćemo mnogo upućivati dove, a on reče: I Allah će** (ih) **mnogo uslišavati."**[1323]

Ovaj hadis je sa ovim senedom hasenun-garibun-sahihun.[1324] Ibn Sevban je Abdur-Rahman b. Sabit b. Sevban el-Abid eš-Šami.

٧. باب منه

٣٨٢٢. حَدَّثَنَا سُفْيَانُ بْنُ وَكِيعٍ أَخْبَرَنَا جَرِيرٌ عَنْ مَنْصُورٍ عَنْ سَعْدِ بْنِ عُبَيْدَةَ قَالَ: حَدَّثَنِي الْبَرَاءُ أَنَّ النبي صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: إِذَا أَخَذْتَ مَضْجَعَكَ فَتَوَضَّأْ وُضُوءَكَ لِلصَّلَاةِ ثُمَّ اضْطَجِعْ عَلَى شِقِّكَ الْأَيْمَنِ ثُمَّ قُلِ: اللَّهُمَّ أَسْلَمْتُ وَجْهِي إِلَيْكَ. وَفَوَّضْتُ أَمْرِي إِلَيْكَ. وَأَلْجَأْتُ ظَهْرِي إِلَيْكَ رَغْبَةً وَرَهْبَةً إِلَيْكَ. لَا مَلْجَأَ وَلَا مَنْجَا مِنْكَ إِلَّا إِلَيْكَ. آمَنْتُ بِكِتَابِكَ الَّذِي أَنْزَلْتَ. وَنَبِيِّكَ الَّذِي

[1318] Ebu Osman Abdur-Rahman b. Mull en-Nehdi, poznat više po nadimku nego po imenu, pouzdan je i siguran prenosilac hadisa i pobožan čovjek. Pripadao je drugoj generaciji. Neki vele da je on živio u Vjerovjesnikovo, sallallahu alejhi ve sellem, vrijeme, ali se sa njim nije sureo.

[1319] Bilježi ga i En-Nesai u *Sunenu.*

[1320] Muhammed b. Jusuf ed-Dubei.

[1321] Abdur-Rahman b. Sabit b. Sevban el-Abid eš-Šami.

[1322] Sabit b. Sevban el-Anesi eš-Šami pouzdan je prenosilac hadisa. Pripadao je šestoj generaciji.

[1323] Bilježi Ahmed b. Hanbel u *Musnedu* od Ebu Seida da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: "Neće nijedan uputiti dovu u kojoj ne moli za nešto što je grijeh ili za nešto što remeti rodbinske veze a da mu Allah neće dati jedno od troje: ili će mu odmah uslišati dovu, ili će mu je ostaviti za (budući svijet), ili će od njega otkloniti zlo shodno onome što je tražio."

[1324] Bilježi ga i Hakim u *Mustedreku* i kaže da mu je sened vjerodostojan.

أَرْسَلْتَ. فَإِنْ مُتَّ فِي لَيْلَتِكَ مُتَّ عَلَى الْفِطْرَةِ. قَالَ: فَرَدَدْتُهُنَّ لِأَسْتَذْكِرَهُ فَقُلْتُ: آمَنْتُ بِرَسُولِكَ الَّذِي أَرْسَلْتَ. فَقَالَ: قُلْ آمَنْتُ بِنَبِيِّكَ الَّذِي أَرْسَلْتَ.

وَهَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ. وَقَدْ رُوِيَ مِنْ غَيْرِ وَجْهٍ عَنِ الْبَرَاءِ. وَلَا نَعْلَمُ فِي شَيْءٍ مِنَ الرِّوَايَاتِ ذِكْرَ الْوُضُوءِ إِلَّا فِي هَذَا الْحَدِيثِ *

٣٨٢٣. حَدَّثَنَا عَبْدُ بْنُ حُمَيْدٍ أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ إِسْمَعِيلَ بْنِ أَبِي فُدَيْكٍ أَخْبَرَنَا ابْنُ أَبِي ذِئْبٍ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْبَرَّادِ عَنْ مُعَاذِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ خُبَيْبٍ عَنْ أَبِيهِ قَالَ: **خَرَجْنَا فِي لَيْلَةٍ مَطِيرَةٍ وَظُلْمَةٍ شَدِيدَةٍ نَطْلُبُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُصَلِّي لَنَا. قَالَ: فَأَدْرَكْتُهُ. فَقَالَ قُلْ: فَلَمْ أَقُلْ شَيْئًا. ثُمَّ قَالَ قُلْ فَلَمْ أَقُلْ شَيْئًا قَالَ قُلْ: فَقُلْتُ: مَا أَقُولُ؟ قَالَ قُلْ: قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ وَالْمُعَوِّذَتَيْنِ حِينَ تُمْسِي وَتُصْبِحُ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ تَكْفِيكَ مِنْ كُلِّ شَيْءٍ.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ غَرِيبٌ مِنْ هَذَا الْوَجْهِ. وَأَبُو سَعِيدٍ الْبَرَّادُ هُوَ أَسِيدُ بْنُ أَبِي أَسِيدٍ *

٣٨٢٤. حَدَّثَنَا أَبُو مُوسَى مُحَمَّدُ بْنُ الْمُثَنَّى أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرٍ أَخْبَرَنَا شُعْبَةُ عَنْ يَزِيدَ بْنِ خُمَيْرٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ بُسْرٍ قَالَ: **نَزَلَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَى أَبِي فَقَرَّبْنَا إِلَيْهِ طَعَامًا فَأَكَلَ مِنْهُ ثُمَّ أُتِيَ بِتَمْرٍ فَكَانَ يَأْكُلُ وَيُلْقِي النَّوَى بِإِصْبَعَيْهِ جَمَعَ السَّبَّابَةَ وَالْوُسْطَى. قَالَ شُعْبَةُ: وَهُوَ ظَنِّي فِيهِ إِنْ شَاءَ اللَّهُ, وَأَلْقَى النَّوَى بَيْنَ أُصْبُعَيْنِ ثُمَّ أُتِيَ بِشَرَابٍ فَشَرِبَهُ ثُمَّ نَاوَلَهُ الَّذِي عَنْ يَمِينِهِ. قَالَ فَقَالَ أَبِي: وَأَخَذَ بِلِجَامِ دَابَّتِهِ ادْعُ لَنَا. فَقَالَ: اللَّهُمَّ بَارِكْ لَهُمْ فِيمَا رَزَقْتَهُمْ وَاغْفِرْ لَهُمْ وَارْحَمْهُمْ.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ.

٣٨٢٥. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ إِسْمَعِيلَ أَخْبَرَنَا مُوسَى بْنُ إِسْمَعِيلَ أَخْبَرَنَا حَفْصُ بْنُ عُمَرَ الشَّنِّيُّ حَدَّثَنِي أَبِي عُمَرُ بْنُ مُرَّةَ قَالَ: سَمِعْتُ بِلَالَ بْنَ يَسَارِ بْنِ زَيْدٍ حَدَّثَنِي أَبِي عَنْ جَدِّي سَمِعَ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: **مَنْ قَالَ أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ الْعَظِيمَ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيَّ الْقَيُّومَ وَأَتُوبُ إِلَيْهِ, غُفِرَ لَهُ وَإِنْ كَانَ فَرَّ مِنَ الزَّحْفِ.** هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ هَذَا الْوَجْهِ *

٣٨٢٦. حَدَّثَنَا مَحْمُودُ بْنُ غَيْلَانَ أَخْبَرَنَا عُثْمَانُ بْنُ عُمَرَ أَخْبَرَنَا شُعْبَةُ عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ عَنْ عُمَارَةَ بْنِ خُزَيْمَةَ بْنِ ثَابِتٍ عَنْ عُثْمَانَ بْنِ حُنَيْفٍ: **أَنَّ رَجُلًا ضَرِيرَ الْبَصَرِ أَتَى النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ: ادْعُ اللَّهَ أَنْ يُعَافِيَنِي. قَالَ: إِنْ شِئْتَ دَعَوْتُ وَإِنْ شِئْتَ صَبَرْتَ فَهُوَ خَيْرٌ لَكَ. قَالَ: فَادْعُهُ. قَالَ: فَأَمَرَهُ أَنْ يَتَوَضَّأَ فَيُحْسِنَ وُضُوءَهُ وَيَدْعُوَ بِهَذَا الدُّعَاءِ: اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ وَأَتَوَجَّهُ إِلَيْكَ بِنَبِيِّكَ مُحَمَّدٍ نَبِيِّ الرَّحْمَةِ إِنِّي تَوَجَّهْتُ بِكَ إِلَى رَبِّي فِي حَاجَتِي هَذِهِ لِتُقْضَى لِيَ. اللَّهُمَّ فَشَفِّعْهُ فِيَّ.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ غَرِيبٌ. لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ هَذَا الْوَجْهِ مِنْ حَدِيثِ أَبِي جَعْفَرٍ وَهُوَ الْخَطْمِيُّ *

٣٨٢٧. حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ أَخْبَرَنَا إِسْحَقُ بْنُ موسَى قَالَ: حَدَّثَنِي مَعْنٌ حَدَّثَنِي مُعَاوِيَةُ بْنُ صَالِحٍ عَنْ ضَمْرَةَ بْنِ حَبِيبٍ قَالَ: سَمِعْتُ أَبَا أُمَامَةَ يَقُولُ: حَدَّثَنِي عَمْرُو بْنُ عَبَسَةَ أَنَّهُ سَمِعَ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: أَقْرَبُ مَا يَكُونُ الرَّبُّ مِنَ الْعَبْدِ فِي جَوْفِ اللَّيْلِ الْآخِرِ. فَإِنِ اسْتَطَعْتَ أَنْ تَكُونَ مِمَّنْ يَذْكُرُ اللَّهَ فِي تِلْكَ السَّاعَةِ فَكُنْ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ غَرِيبٌ مِنْ هَذَا الْوَجْهِ *

٣٨٢٨. حَدَّثَنَا أَبُو الْوَلِيدِ الدِّمَشْقِيُّ أَخْبَرَنَا الْوَلِيدُ بْنُ مُسْلِمٍ حَدَّثَنِي عُفَيْرُ بْنُ مَعْدَانَ أَنَّهُ سَمِعَ أَبَا دَوْسٍ الْيَحْصُبِيَّ يُحَدِّثُ عَنِ ابْنِ عَائِذٍ الْيَحْصُبِيِّ عَنْ عُمَارَةَ بْنِ زَعْكَرَةَ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ يَقُولُ: إِنَّ عَبْدِي كُلَّ عَبْدِيَ الَّذِي يَذْكُرُنِي وَهُوَ مُلَاقٍ قِرْنَهُ يَعْنِي عِنْدَ الْقِتَالِ. هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ هَذَا الْوَجْهِ. وَلَيْسَ إِسْنَادُهُ بِالْقَوِيِّ*

7. O istoj temi

3822. ISPRIČAO NAM JE Sufjan b. Veki'; kaže: Obavijestio nas je Džerir[1325] prenijevši od Mensura[1326], on od Sa'da b. Ubejdea[1327], koji je kazao: Ispričao mi je Bera da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Kada hoćeš da spavaš, uzmi abdest kao što ga uzimaš za namaz, lezi na desnu stranu, a onda reci: *Allahumme eslemtu vedžhi ilejke ve veda'tu emri ilejk ve eldže'tu zahri ilejk ragbeten ve rehbeten ilejk la meldže'e ve la mendža minke illa ilejke. Amentu bikitabikel-lezi enzelte ve binebijjikel-lezi erselte*** (Allahu, okrećem prema Tebi lice svoje i prepuštam svoj slučaj Tebi i pribjegavam Tebi žudeći za Tobom i strahujući od Tebe, jer su i utočište i spas samo kod Tebe. Vjerujem u Tvoju Knjigu koju si objavio i Tvog Vjerovjesnika koga si poslao)**, ukoliko bi umro te noći umro bi u vjeri islamu."** - Bera kaže: Ponavljajući to u želji da zapamtim ja rekoh: **I Tvog Poslanika koga si poslao, a on reče: Reci: I Tvog Vjerovjesnika koga si poslao."**

Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[1328] Prenesen je sa više seneda od Beraa, ali nije nam poznato da je i u jednoj predaji spomenut abdest osim u ovom hadisu.

3823. ISPRIČAO NAM JE Abd b. Humejd; kaže: Obavijestio nas je Muhammed b. Ismail b. Ebu Fudejk; kaže: Nas je obavijestio Ibn Ebu Zi'b

---

[1325] Džerir b. Abdul-Hamid.

[1326] Mensur b. el-Mu'temir.

[1327] Sa'd b. Ubejde es-Sulemi.

[1328] Bilježe ga u *El-Kutubus-sitte* svi osim Ibn Madžea.

prenijevši od Ebu Seida el-Berrada[1329], on od Muaza b. Abdullaha b. Hubejba[1330], a on od svoga oca[1331], koji je kazao: **"Izišli smo jedne kišovite i mračne noći da tražimo Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, kako bi nam klanjao. Našavši ga, on mi reče: "Prouči!" Ja ne proučih ništa. On opet reče: "Prouči!" Ja ne proučih ništa! "Prouči!" ponovo će on: Šta da proučim? upitah, a on reče: Kad god omrkneš i osvaneš, prouči: *Kul huvallahu ehad i El-Muavezetejni* po tri puta, bit će ti dovoljna zaštita od svega."** Ovaj hadis je sa ovim senedom hasenun-sahihun-garibun.[1332] Ebu Seid el-Berrad je Esid b. Ebu Esid.

3824. ISPRIČAO NAM JE Ebu Musa Muhammed b. Musenna; kaže: Obavijestio nas je Muhammed b. Džafer; kaže: Nas je obavijestio Šu'be prenijevši od Jezida b. Humejra, a on od Abdullaha b. Busra, koji je kazao: **"Jednom prilikom je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, došao mome ocu. Mi pred njega iznesosmo hranu i on jede. Potom pred njega iznesosmo hurme. On ih poče jesti bacajući košpice sa dva prsta - sastavivši kažiprst i srednji prst. - Šu'be kaže: Mislim da je** (i to je)**, ako Allah da, ispravno, on košpice bacao** (hvatajući ih spomenutim) **prstima. - Potom mu je donesen napitak. On se napi, a onda dodade onome što mu je bio na desnoj strani. Pošto krenu, moj otac uze za uzdu njegove životinje i reče: Uputi za nas dovu! On reče: *Allahumme barik lehum fima rezaktehum vagfir lehum verhamhum*** (Allahu, blagoslovi ih u onome čime si ih opskrbio i oprosti im i smiluj im se)**."** Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[1333]

3825. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Ismail[1334]; kaže: Obavijestio nas je Musa b. Ismail; kaže: Nas je obavijestio Hafs b. Omer eš-Šenni[1335]; kaže: Ispričao mi je Ebu Omer b. Murre[1336] i kazao: Čuo sam Bilala b. Jesara b. Zejda, koji kaže: Ispričao mi je moj otac[1337] prenijevši od moga

---

[1329] Ebu Seid Esid b. Ebu Esid el-Berrad el-Medeni iskren je prenosilac hadisa. Otac mu se zvao Jezid. Pripadao je petoj generaciji. Umro je u vrijeme Mensurova hilafeta.

[1330] Muaz b. Abdullah b. Hubejb el-Džuheni el-Medeni iskren je prenosilac hadisa, međutim, ponekad je, prilikom prenošenja hadisa, pravio previde. Pripadao je četvrtoj generaciji.

[1331] Abdullaha b. Hubejba el-Džuhenija. On je Vjerovjesnikov , sallallahu alejhi ve sellem, ashab. Bio je, prije nego je primio islam, saveznik ensarija.

[1332] Bilježe ga i Ebu Davud i En-Nesai u *Sunenima.*

[1333] Bilježe ga i Muslim u *Sahihu* i En-Nesai u *Sunenu.*

[1334] Muhammed b. Ismail el-Buhari.

[1335] Hafs b. Omer b. Murre eš-Šenni el-Basri prenosilac je hadisa koji, po mišljenju hadiskih učenjaka, zadovoljava (makbul). Pripadao je šestoj generaciji.

[1336] Ebu Omer b. Murre eš-Šenni el-Basri također je prenosilac hadisa, koji , po mišljenju hadiskih učenjaka, zadovoljava (makbul). Pripadao je četvrtoj generaciji.

[1337] Jesar b. Zejd prenosilac je hadisa koji, po mišljenju hadiskih učenjaka, zadovoljava (makbul). Pripadao je četvrtoj generaciji.

djeda[1338] da je čuo Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, kada je kazao: **"Ko rekne: *Estagfirullahel-lezi la ilahe illa huvel-hajjul-kajjumu ve etubu ilejhi*** (Tražim oprost od Allaha - Nema drugog Boga osim Njega - Živog i Vječnog, i Njemu se kajem), **Allah će mu oprostiti pa taman da je pobjegao i sa bojnog polja."** Ovaj hadis je garibun.[1339] Poznat nam je samo sa ovim senedom.

3826. ISPRIČAO NAM JE Mahmud b. Gajlan; kaže: Obavijestio nas je Osman b. Omer; kaže: Nas je obavijestio Šu'be prenijevši od Ebu Džafera, on od Umarea b. Huzejmea b. Sabita[1340], a on od Osmana b. Hunejfa[1341]: **"Došao je neki slijep čovjek Vjerovjesniku, sallallahu alejhi ve sellem, i rekao: Zamoli Allaha da mi dā da ozdravim! On reče: Ako hoćeš, ja ću Ga zamoliti, a ako hoćeš, strpi se, to je za tebe bolje. Zamoli Ga! reče on. On mu, veli, reče da lijepo uzme abdest i da uči ovu dovu: *Allahumme inni es'eluke ve etevedždžehu ilejke binebijjike Muhammedin nebijjir-Rahmeti inni teveddžžehtu bike ila Rabbi fi hadžeti hazihi li tukda li. Allahumme fešeffi'hu fijje.*** (Allahu, ja od Tebe tražim i obraćam Ti se Tvojim vjerovjesnikom Muhammedom, vjerovjesnikom milosti, Ja se tobom obraćam mome Gospodaru u vezi sa ovom mojom željom da mi je ispuni. Allahu, podari mi lijek njegovim šefa'atom)."

Ovaj hadis je hasenun-sahihun-garibun.[1342] Poznat nam je samo ovim senedom preko Ebu Džafera, koji nije El-Hatmi.

3827. ISPRIČAO NAM JE Abdullah b. Abdur-Rahman; kaže: Obavijestio nas je Ishak b. Musa i kazao: Ispričao mi je Ma'n; kaže: Meni je ispričao Muavija b. Salih prenijevši od Dumrea b. Habiba, koji je kazao: Čuo sam Ebu Umamea[1343] kada veli: Ispričao mi je Amr b. Abse da je čuo Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, kad je rekao: **"Gospodar je najbliži robu u posljednjoj trećini noći, pa ako si u stanju biti od onih koji u tom dijelu noći veličaju Allaha, budi!"** Ovaj hadis je sa ovim senedom hasenun-sahihun-garibun.[1344]

3828. ISPRIČAO NAM JE Ebu Velid ed-Dimiški[1345]; kaže: Obavijestio nas je Velid b. Muslim[1346]; kaže: Ispričao mi je Ufejr b.

[1338] Zejda b. Bevla, koji je bio Vjerovjesnikov, sallallahu alejhi ve sellem, štićenik.

[1339] Bilježi ga i Ebu Davud u *Sunenu.*

[1340] Umare b. Huzejme b. Sabit el-Ensari el-Evsi el-Medeni pouzdan je prenosilac hadisa. Pripadao je trećoj generaciji.

[1341] Osman b. Hunejf b. Vahib el-Ensari el-Evsi el-Medeni poznati je Vjerovjesnikov, sallallahu alejhi ve sellem, ashab. Umro je u vrijeme Muavijeva hilafeta.

[1342] Bilježi ga i En-Nesai u *Sunenu.*

[1343] Ebu Umame Suda' b. Adžlan el-Bahili poznati je Vjerovjesnikov, sallallahu alejhi ve sellem, ashab. Živio je u Šamu. Tu je i umro 86. godine po Hidžri.

[1344] Bilježe ga i En-Nesai u *Sunenu*, Ibn Huzejme u *Sahihu* i Hakim u *Mustedreku*. Hakim smatra da je ovaj hadis vjerodostojan.

[1345] Ebu Velid Ahmed b. Abdur-Rahman b. Bekar ed-Dimeški.

[1346] Velid b. Muslim el-Kureši ed-Dimeški.

Ma'dan[1347] da je čuo Ebu Devsa el-Jahsubija[1348] kada priča od Ibn Aiza el-Jahsubija[1349], koji je prenio od Imarea b. Za'kerea[1350], koji je kazao: Čuo sam Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, kada kaže: Uzvišeni Allah veli: **"Moj istinski rob je svaki onaj koji Me spominje prilikom susreta sa neprijateljem, (tj. prilikom borbe)."** Ovaj hadis je garibun.[1351] Poznat nam je samo sa ovim senedom, a sened mu nije čvrst.

٨. بَاب فِي فَضْلِ لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ *

٣٨٢٩. حَدَّثَنَا أَبُو مُوسَى مُحَمَّدُ بْنُ الْمُثَنَّى أَخْبَرَنَا وَهْبُ بْنُ جَرِيرٍ حَدَّثَنِي أَبِي قَال: سَمِعْتُ مَنْصُورَ بْنَ زَاذَانَ يُحَدِّثُ عَنْ مَيْمُونِ بْنِ أَبِي شَبِيبٍ عَنْ قَيْسِ بْنِ سَعْدِ ابْنِ عُبَادَةَ: **أَنَّ أَبَاهُ دَفَعَهُ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَخْدُمُهُ. قَالَ: فَمَرَّ بِيَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَقَدْ صَلَّيْتُ فَضَرَبَنِي بِرِجْلِهِ وَقَالَ: أَلَا أَدُلُّكَ عَلَى بَابٍ مِنْ أَبْوَابِ الْجَنَّةِ؟ قُلْتُ: بَلَى. قَالَ: لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ غَرِيبٌ مِنْ هَذَا الْوَجْهِ *

٣٨٣٠. حَدَّثَنَا مُوسَى بْنُ حِزَامٍ وَعَبْدُ بْنُ حُمَيْدٍ وَغَيْرُ وَاحِدٍ قَالُوا: أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بِشْرٍ قَالَ: سَمِعْتُ هَانِئَ بْنَ عُثْمَانَ عَنْ أُمِّهِ حُمَيْضَةَ بِنْتِ يَاسِرٍ عَنْ جَدَّتِهَا يُسَيْرَةَ, وَكَانَتْ مِنَ الْمُهَاجِرَاتِ, قَالَتْ: قَالَ لَنَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **عَلَيْكُنَّ بِالتَّسْبِيحِ وَالتَّهْلِيلِ وَالتَّقْدِيسِ وَاعْقِدْنَ بِالْأَنَامِلِ فَإِنَّهُنَّ مَسْئُولَاتٌ مُسْتَنْطَقَاتٌ وَلَا تَغْفُلْنَ فَتَنْسَيْنَ الرَّحْمَةَ.**

هَذَا حَدِيثٌ إِنَّمَا نَعْرِفُهُ مِنْ حَدِيثِ هَانِئِ بْنِ عُثْمَانَ. وَقَدْ رَوَاهُ مُحَمَّدُ بْنُ رَبِيعَةَ عَنْ هَانِئِ بْنِ عُثْمَانَ *

٣٨٣١. حَدَّثَنَا نَصْرُ بْنُ عَلِيٍّ الْجَهْضَمِيُّ قال: أَخْبَرَنِي أَبِي عَنِ الْمُثَنَّى بْنِ سَعِيدٍ عَنْ قَتَادَةَ عَنْ أَنَسٍ قَالَ: **كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا غَزَا قَالَ: اللَّهُمَّ أَنْتَ عَضُدِي وَأَنْتَ نَصِيرِي وَبِكَ أُقَاتِلُ.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ *

٣٨٣٢. حَدَّثَنَا أَبُو عَمْرٍو مُسْلِمُ بْنُ عَمْرٍو الْحَذَّاءُ الْمَدِينِيُّ قَالَ: حَدَّثَنِي عَبْدُ اللَّهِ بْنُ نَافِعٍ عَنْ حَمَّادِ بْنِ أَبِي حُمَيْدٍ عَنْ عَمْرِو بْنِ شُعَيْبٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: **خَيْرُ**

[1347] Ufejr b. Ma'dan el-Himsi el-Muezzinu slab je prenosilac hadisa. Pripadao je sedmoj generaciji.

[1348] Ebu Devs Osman b. Ubejd el-Jahsubi eš-Šami prenosilac je hadisa koji, po mišljenju hadiskih učenjaka, zadovoljava (makbul). Pripadao je sedmoj generaciji.

[1349] Abdur-Rahman b. Aiz el-Jahsubi eš-Šimali el-Kindi el-Himsi pouzdan je prenosilac hadisa. Pripadao je trećoj generaciji.

[1350] Imare b. Za'kere el-Kindi Ebu Adij el-Himsi je Vjerovjesnikov, sallallahu alejhi ve sellem, ashab.

[1351] Ovaj hadis je slab jer je u njegovu senedu Ufejr b. Ma'dan, koji je, po ocjeni hadiskih učenjaka, slab prenosilac hadisa.

الدُّعَاءِ دُعَاءُ يَوْمِ عَرَفَةَ وَخَيْرُ مَا قُلْتُ أَنَا وَالنَّبِيُّونَ مِنْ قَبْلِي لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ. هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ مِنْ هَذَا الْوَجْهِ . وَحَمَّادُ بْنُ أَبِي حُمَيْدٍ هُوَ مُحَمَّدُ بْنُ أَبِي حُمَيْدٍ. وَهُوَ أَبُو إِبْرَاهِيمَ الْأَنْصَارِيُّ الْمَدِينِيُّ. وَلَيْسَ هُوَ بِالْقَوِيِّ عِنْدَ أَهْلِ الْحَدِيثِ *

8. Vrijednosti riječi: *La havle vela kuvvete illa billah*

3829. ISPRIČAO NAM JE Ebu Musa Muhammed b. Musenna; kaže: Obavijestio nas je Vehb b. Džerir; kaže: Ispričao mi je moj otac i kazao: Čuo sam Mensura b. Zazana kada priča od Mejmuna b. Ebu Šebiba, prenijevši od Kajsa b. Sa'da b. Ubadea,[1352] **da ga je njegov otac[1353] predao Vjerovjesniku, sallallahu alejhi ve sellem, kako bi ga služio. Jednog dana, pošto klanjah, naiđe, veli Kajs, pored mene Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, kucnu me nogom i upita: Hoćeš li da te uputim na kapiju od džennetskih kapija? Hoću, odgovorih, a on reče: To su riječi: *La havle vela kuvvete illa billah*** (Moć i snaga su samo u Allaha)**."** Ovaj hadis je sa ovim senedom hasenun-sahihun-garibun.[1354]

3830. ISPRIČALI SU NAM Musa b. Hizam[1355], Abd b. Humejd i drugi i kazali: Obavijestio nas je Muhammed b. Bišr[1356] i kazao: Čuo sam Hani'a b. Osmana[1357], koji je prenio od svoje majke Humejde bint Jasir[1358], ona od svoje nane Jusejre, jedne od žena ashaba koje su Hidžru učinile, a koja je kazala: Jednom prilikom nam je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Prakticirajte izgovaranje riječi: *Subhanallahi*** (Slava Allahu), ***La ilahe illellah*** (Samo je Allah Bog) ***Subhanel-Melikil-Kuddusi*** (Slava Vladaru, Svetom) **i *Subbuhun Kuddusun Rabbul-melaiketi ver-ruhi*** (Slavljen je i Svet Gospodar meleka i Džibrila). **Brojite ih na jagodice prstiju jer će i one biti pitane** (na Sudnujem danu u što su korištene) **i**

[1352] Kajs b. Sa'd b. Ubade el-Hazredži el-Ensari je znameniti Vjerovjesnikov, sallallahu alejhi ve sellem, ashab. Umro je oko 60. godine po Hidžri.

[1353] Sa'd b. Ubade b. Dejlem b. Harise el-Ensari el-Hazredži, poznati Vjerovjesnikov sallallahu alejhi ve sellem, ashab, jedan je od učesnika dogovora na Akabi. Umro je u Šamu 15. godine po Hidžri.

[1354] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu* i Hakim u *Mustedreku*. Hakim smatra da je ovaj hadis vjerodostojan prema kriterijima El-Buharija i Muslima.

[1355] Musa b. Hizam Ebu Imran et-Tirmizi.

[1356] Muhammed b. Bišr el-Abdi.

[1357] Hani' b. Osman el-Džuheni Ebu Osman el-Kufi prenosilac je hadisa, koji, po mišljenju hadiskih učenjaka, zadovoljava (makbul). Pripadao je šestoj generaciji.

[1358] Humejda bint Jasir kao prenosilac hadisa, po mišljenju hadiskih učenjaka, zadovoljava (makbul). Pripadala je četvrtoj generaciji.

svjedočit će (u korist ili protiv svog vlasnika)![1359] **Zato ne budite nemarne prema zikru da vam ne bi bila uskraćena milost!"**

Ovaj nam je hadis poznat samo preko Hani' b. Osman.[1360] I Muhammed b. Rebi'a ga je prenio od Hani' b. Osman.

3831. ISPRIČAO NAM JE Nasr b. Ali el-Džehdami i kazao: Obavijestio me je moj otac[1361] prenijevši od Musennaa b. Seida[1362], on od Katadea, a on od Enesa, koji je kazao: **"Kad bi Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, kretao u vojni pohod, govorio bi: *Allahumme Ente adudi ve Ente nasiri ve bike ukatilu*** (Allahu, Ti si moj oslonac i pomagač i ja se u Tvoje ime borim)**."** Ovaj hadis je hasenun-garibun.[1363]

3832. ISPRIČAO NAM JE Ebu Amr Muslim b. Amr el-Hazzai el-Medini i kazao: Ispričao mi je Abdullah b. Nafi'[1364] prenijevši od Hammada b. Ebu Humejda, on od Amra b. Šuajba, on od svoga oca, a on od njegova djeda, da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: "**Najbolja je dova ona koja se uči na Dan Arefata, a najbolje što smo ja i vjerovjesnici prije mene izgovorili su riječi: *La ilahe illellahu vahdehu la šerike leh, lehul-mulku ve lehul-hamdu ve huve ala kulli šej'in kadir*** (Nema drugog Boga osim Allaha, On je jedan i nema druga. Njemu pripada sva vlast i zahvala, i On je nad svim moćan)**."**

Ovaj hadis je sa ovim senedom hasenun-garibun.[1365] Hammad b. Ebu Humejd je, ustvari, Muhammed b. Ebu Humejd, brat Ebu Ibrahima el-Ensarija el-Medinija. Po mišljenju hadiskih učenjaka, on nije jak prenosilac.

٩. باب منه

٣٨٣٣. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ حُمَيْدٍ أَخْبَرَنَا عَلِيُّ بْنُ أَبِي بَكْرٍ عَنِ الْجَرَّاحِ بْنِ الضَّحَّاكِ الْكِنْدِيِّ عَنْ أَبِي شَيْبَةَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُكَيْمٍ عَنْ عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ قَالَ: عَلَّمَنِي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: قُلِ اللَّهُمَّ اجْعَلْ سَرِيرَتِي خَيْرًا مِنْ عَلَانِيَتِي وَاجْعَلْ عَلَانِيَتِي صَالِحَةً. اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ مِنْ صَالِحِ

[1359] Uzvišeni Allah u suri *En-Nur*, u njenom 24. ajetu , kaže: "Na dan kada protiv njih budu svjedočili jezici njihovi, i ruke njihove, i noge njihove za ono što su radili." U suri *Fusilet*, 22. ajetu Uzvišeni Allah veli: "Vi se niste krili zato da ne bi uši vaše i oči vaše i kože vaše protiv vas svjedočile, već zato što ste vjerovali da Allah neće saznati mnogo štošta što ste radili."

[1360] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*, Ebu Davud i En-Nisai u *Sunenima* i Hakim u *Mustedreku*.

[1361] Ali b. Nasr b. Ali el-Džehdami.

[1362] Musenna b. Seid ed-Dubei el-Basri pouzdan je prenosilac hadisa. Pripadao je šestoj generaciji.

[1363] Bilježe ga Ebu Davud i En-Nesai u *Sunenima* i Ibn Hiban u *Sahihu*.

[1364] Abdullah b. Nafi' es-Saig, štićenik plemena Benu Mahzum.

[1365] Bilježe ga i Malik b. Enes u *Muvetta'u* i Et-Taberani u *El-Mu'džemul-kebiru*.

مَا تُؤْتِي النَّاسَ مِنَ الْمَالِ وَالْأَهْلِ وَالْوَلَدِ غَيْرِ الضَّالِّ وَلَا الْمُضِلِّ. هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ هَذَا الْوَجْهِ. وَلَيْسَ إِسْنَادُهُ بِالْقَوِيِّ *

9. O istoj temi

3833. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Humejd[1366]; kaže: Obavijestio nas je Ali b. Ebu Bekr prenijevši od Džerraha b. Dahhaka el-Kindija[1367], on od Ebu Šejbea, on od Abdullaha b. Ukejma, a on od Omera b. Hattaba, koji je kazao: "**Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, me podučio dovi. Rekao je: Reci: *Allahume-dž'al serireti hajren min alanijjeti vedž'al alanijjeti salihaten. Allahumme inni es'eluke min salihi ma tu'tin-nase minel-mali vel-ehli vel-veledi gajred-dalli velel-mudilli*** (Allahu, učini da ono što radim tajno bude bolje od onoga što radim javno, a učini i ono što radim javno da bude dobro. Allahu, ja od Tebe tražim dobro u onome što daješ ljudima, u imetku, ženama i djeci kako ne bi bili od onih koji su zalutali i onih koji druge u zabludu vode)." Ovaj hadis je garibun. Poznat nam je samo sa ovim senedom, njegov sened nije čvrst.

١٠. باب منه

٣٨٣٤. حَدَّثَنَا عُقْبَةُ بْنُ مُكْرَمٍ أَخْبَرَنَا سَعِيدُ بْنُ سُفْيَانَ الْجَحْدَرِيُّ أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مَعْدَانَ قَالَ: أَخْبَرَنِي عَاصِمُ بْنُ كُلَيْبٍ الْجَرْمِيُّ عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ قَالَ: **دَخَلْتُ عَلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَهُوَ يُصَلِّي وَقَدْ وَضَعَ يَدَهُ الْيُسْرَى عَلَى فَخِذِهِ الْيُسْرَى. وَوَضَعَ يَدَهُ الْيُمْنَى عَلَى فَخِذِهِ الْيُمْنَى. وَقَبَضَ أَصَابِعَهُ وَبَسَطَ السَّبَّابَةَ وَهُوَ يَقُولُ: يَا مُقَلِّبَ الْقُلُوبِ ثَبِّتْ قَلْبِي عَلَى دِينِكَ.** هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ مِنْ هَذَا الْوَجْهِ *

٣٨٣٥. حَدَّثَنَا عَبْدُ الْوَارِثِ بْنُ عَبْدِ الصَّمَدِ حَدَّثَنِي أَبِي أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ سَالِمٍ حَدَّثَنَا ثَابِتٌ الْبُنَانِيُّ قَالَ: **قَالَ لِي: يَا مُحَمَّدُ إِذَا اشْتَكَيْتَ فَضَعْ يَدَكَ حَيْثُ تَشْتَكِي ثُمَّ قُلْ: بِسْمِ اللَّهِ أَعُوذُ بِعِزَّةِ اللَّهِ وَقُدْرَتِهِ مِنْ شَرِّ مَا أَجِدُ مِنْ وَجَعِي هَذَا. ثُمَّ ارْفَعْ يَدَكَ ثُمَّ أَعِدْ ذَلِكَ وِتْرًا. فَإِنَّ أَنَسَ بْنَ مَالِكٍ حَدَّثَنِي أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حَدَّثَهُ بِذَلِكَ.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ مِنْ هَذَا الْوَجْهِ *

٣٨٣٦. حَدَّثَنَا حُسَيْنُ بْنُ عَلِيِّ بْنِ الْأَسْوَدِ الْبَغْدَادِيُّ أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ فُضَيْلٍ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ إِسْحَقَ عَنْ حَفْصَةَ بِنْتِ أَبِي كَثِيرٍ عَنْ أَبِيهَا أَبِي كَثِيرٍ عَنْ أُمِّ سَلَمَةَ قَالَتْ: **عَلَّمَنِي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى**

[1366] Muhammed b. Humejd b. Hajjan er-Razi.

[1367] Džerrah b. Dahhak b. Kajs el-Kindi el-Kufi iskren je prenosilac hadisa. Pripadao je sedmoj generaciji.

اللَّه عَلَيْه وَسَلَّمَ قَالَ: **قُولِي اللَّهُمَّ هَذَا اسْتِقْبَالُ لَيْلِكَ. وَاسْتِدْبَارُ نَهَارِكَ. وَأَصْوَاتُ دُعَاتِكَ. وَحُضُورُ صَلَوَاتِكَ. أَسْأَلُكَ أَنْ تَغْفِرَ لِي.** هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ. إِنَّمَا نَعْرِفُهُ مِنْ هَذَا الْوَجْهِ. وَحَفْصَةُ بِنْتُ أَبِي كَثِيرٍ لَا نَعْرِفُهَا وَلَا نَعْرِفُ أَبَاهَا *

٣٨٣٧. حَدَّثَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ عَلِيِّ بْنِ يَزِيدَ الصُّدَائِيُّ الْبَغْدَادِيُّ أَخْبَرَنَا الْوَلِيدُ بْنُ الْقَاسِمِ الْهَمْدَانِيُّ عَنْ يَزِيدَ بْنِ كَيْسَانَ عَنْ أَبِي حَازِمٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْه وَسَلَّمَ: **مَا قَالَ عَبْدٌ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ قَطُّ مُخْلِصًا إِلَّا فُتِحَتْ لَهُ أَبْوَابُ السَّمَاءِ حَتَّى تُفْضِيَ إِلَى الْعَرْشِ مَا اجْتَنَبَ الْكَبَائِرَ.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ مِنْ هَذَا الْوَجْهِ *

٣٨٣٨. حَدَّثَنَا سُفْيَانُ بْنُ وَكِيعٍ أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ بَشِيرٍ وَأَبُو أُسَامَةَ عَنْ مِسْعَرٍ عَنْ زِيَادِ بْنِ عِلَاقَةَ عَنْ عَمِّهِ قَالَ: **كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّه عَلَيْه وَسَلَّمَ يَقُولُ: اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ مُنْكَرَاتِ الْأَخْلَاقِ وَالْأَعْمَالِ وَالْأَهْوَاءِ.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ. وَعَمُّ زِيَادِ بْنِ عِلَاقَةَ هُوَ قُطْبَةُ بْنُ مَالِكٍ صَاحِبُ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهم عَلَيْه وَسَلَّمَ *

٣٨٣٩. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ الدَّوْرَقِيُّ أَخْبَرَنَا إِسْمَعِيلُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ أَخْبَرَنَا الْحَجَّاجُ بْنُ أَبِي عُثْمَانَ عَنْ أَبِي الزُّبَيْرِ عَنْ عَوْنِ بْنِ عَبْدٍ عَنِ ابْنِ عُمَرَ قَالَ: **بَيْنَمَا نَحْنُ نُصَلِّي مَعَ رَسُولِ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْه وَسَلَّمَ إِذْ قَالَ رَجُلٌ مِنَ الْقَوْمِ: اللَّهُ أَكْبَرُ كَبِيرًا وَالْحَمْدُ لِلَّه كَثِيرًا وَسُبْحَانَ اللَّه بُكْرَةً وَأَصِيلًا. فَقَالَ رَسُولُ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْه وَسَلَّمَ: مَنِ الْقَائِلُ كَذَا وَكَذَا؟ فَقَالَ رَجُلٌ مِنَ الْقَوْمِ: أَنَا يَا رَسُولَ اللَّه. قَالَ: عَجِبْتُ لَهَا فُتِحَتْ لَهَا أَبْوَابُ السَّمَاءِ. قَالَ ابْنُ عُمَرَ: مَا تَرَكْتُهُنَّ مُنْذُ سَمِعْتُهُنَّ مِنْ رَسُولِ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْه وَسَلَّمَ.**

هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ مِنْ هَذَا الْوَجْهِ. وَحَجَّاجُ بْنُ أَبِي عُثْمَانَ هُوَ حَجَّاجُ بْنُ مَيْسَرَةَ الصَّوَّافُ وَيُكْنَى أَبَا الصَّلْتِ. وَهُوَ ثِقَةٌ عِنْدَ أَهْلِ الْحَدِيثِ *

10. O istoj temi

3834. ISPRIČAO NAM JE Ukbe b. Mukrem; kaže: Obavijestio nas je Seid b. Sufjan el-Džahderi[1368]; kaže: Nas je obavijestio Abdullah b. Ma'dan[1369] i kazao: Obavijestio me je Asim b. Kulejb el-Džermi prenijevši od svoga oca[1370], a on od njegova djeda[1371], koji je kazao: **"Ušao sam kod**

[1368] Seid b. Sufjan el-Džahderi el-Basri iskren je prenosilac hadisa, ali je prilikom prenošenja hadisa griješio. Pripadao je devetoj generaciji.

[1369] Abdullah b. Ma'dan Ebu Ma'dan el-Mekki prenosilac je hadisa koji, po mišljenju hadiskih učenjaka, zadovoljava (makbul). Pripadao je sedmoj generaciji.

[1370] Kulejba b. Šihaba koji je iskren prenosilac hadisa. Pripadao je drugoj generaciji.

Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, kad je klanjao. Stavio je svoju lijevu ruku na svoje lijevo, a desnu ruku na svoje desno stegno, skupio je prste i, ispruživši samo kažiprst, izgovarao je: *Ja mukallibel-kulubi sebbit kalbi ala dinike.* (O Ti koji okrećeš srca, učvrsti moje srce u Tvojoj vjeri)." Ovaj hadis je sa ovim senedom garibun.

3835. ISPRIČAO NAM JE Abdul-Varis b. Abdus-Samed; kaže: Ispričao mi je moj otac; kaže: Obavijestio nas je Muhammed b. Salim[1372]; kaže: Ispričao nam je Sabit el-Bunani rekavši mi: **"Muhammede, ako negdje osjetiš bol, stavi svoju ruku na bolno mjesto i reci: *Bismillahi euzu bi'izzetillahi ve kudretihi min šerri ma edžidu min vedže'i haza.*** (S Allahovim imenom se utječem Allahovom veličinom i moći od zla ovog bola koji osjećam), **potom podigni ruku, i to ponovi nekoliko puta, ali da bude neparan broj.**[1373] **Enes b. Malik mi je ispričao da mu je tako rekao Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem."** Ovaj hadis je, sa ovim senedom, hasenun-garibun.[1374]

3836. ISPRIČAO NAM JE Husejn b. Ali b. Esved el-Bagdadi; kaže: Obavijestio nas je Muhammed b. Fudajl prenijevši od Abdur-Rahmana b. Ishaka[1375], on od Hafse bint Ebu Kesira, ona od svoga oca Ebu Kesira, a on od Ummu Seleme, koja je kazala: **"Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, me naučio** (ovu dovu), **rekavši mi: Reci: *Allahumme hazes-tikbalu lejlike vestidbaru neharike ve esvatu duaike ve huduru salavatike es'eluke en tagfire li.*** (Allahu, ovo je (vrijeme) nastupa Tvoje noći, a odlaska Tvoga dana, (vrijeme) onih koji pozivaju i (vrijeme) nastupa tvoje molitve), **pa Te molim da mi oprostiš."**

Ovaj hadis je garibun.[1376] Poznat nam je samo ovim senedom. A nije nam dovoljno poznata ni Hafsa bint Ebu Kesir ni njen otac.

3837. ISPRIČAO NAM JE Husejn b. Ali b. Jezid es-Sudai el-Bagdadi[1377]; kaže: Obavijestio nas je Velid b. Kasim el-Hemdani[1378]

[1371] Šihaba b. Medžnuna. Neki vele da se zvao Šihab b. Kulejb b. Šihab, a neki da se zvao Šihab b. Ebu Šejbe. On je Vjerovjesnikov, sallallahu alejhi ve sellem, ashab.

[1372] Muhammed b. Salim er-Rube'i el-Basri prenosilac je hadisa, koji, po mišljenju hadiskih učenjaka, zadovoljava (makbul). Pripadao je sedmoj generaciji.

[1373] U predaji koju je zabilježio Et-Tirmizi u ovoj zbirci u Poglavlju *O Medicini*, od Osmana b. Ebu Asa, stoji: "...i to ponovi sedam puta."

[1374] Bilježi ga i Hakim u *Mustedreku.*

[1375] Abdur-Rahman b. Ishak Ebu Šejbe el-Vasiti.

[1376] Bilježe ga i Ebu Davud u *Sunenu*, El-Bejheki u djelu *Ed-Da'vatul-kebir* i Hakim u *Mustedreku.* Hakim smatra da mu je sened vjerodostojan.

[1377] Husejn b. Ali b. Jezid es-Sudai el-Bagdadi iskren je prenosilac hadisa. Pripadao je jedanaestoj generaciji.

[1378] Velid b. Kasim el-Hemdani el-Kufi iskren je prenosilac hadisa, ali je prilikom prenošenja hadisa ponekad griješio. Pripadao je osmoj generaciji.

prenijevši od Jezida b. Kejsana, on od Hazima[1379], a on od Ebu Hurejrea, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Neće rob nikada izgovoriti iskreno *La ilahe illellah*, a da mu se neće otvoriti nebeske kapije tako da dopire do Prijestolja, ukoliko se klonio velikih grijeha[1380]."** Ovaj hadis je, sa ovim senedom, hasenun-garibun.[1381]

3838. ISPRIČAO NAM JE Sufjan b. Veki; kaže: Obavijestili su nas Ahmed b. Bešir i Ebu Usama[1382] prenijevši od Mis'ara, on od Zijada b. Ilakaa, a on od svoga amidže, koji je kazao: **"Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, bi govorio: *Allahumme inni euzu bike min munkeratil-ahlaki vel-a'mali vel-ehvai*** (Allahu, ja Ti se utječem od ružnog ponašanja i ružnih djela, i strasti)."

Ovaj hadis je hasenun-garibun.[1383] Amidža Zijada b. Ilaka je Kutbe b. Malik, Vjerovjesnikov, sallallahu alejhi ve sellem, ashab.

3839. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Ibrahim ed-Devreki; kaže: Obavijestio nas je Ismail b. Ibrahim[1384]; kaže: Nas je obavijestio Hadždžadž b. Ebu Osman prenijevši od Ebu Zubejra, on od Avna b. Abda, a on od Ibn Omera, koji je kazao: **"Dok smo jednom prilikom klanjali sa Allahovim Poslanikom, sallallahu alejhi ve sellem, neki čovjek uzviknu: *Allahu ekberu kebiren vel-hamdu lillahi kesiren ve subhanallahi bukreten ve esila*** (Allah je najveći veličinom! Neka je hvala Allahu mnogo puta i neka Mu je slava jutrom i večeri). (Pošto završismo sa namazom), **Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, upita: Ko je ono rekao tako i tako? Ja, Allahov Poslaniče, odgovori neki čovjek., a on reče: Zadivio sam se tim riječima pred kojima su se otvorile nebeske kapije. Ibn Omer Kaže: Nisam ih** (tj. ove riječi) **propustio nikad otkako sam ovo čuo od Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem."**

Ovaj hadis je, sa ovim senedom, garibun-hasenun-sahihun.[1385] Hadždžadž b. Ebu Osman je Hadždžadž b. Mejsere es-Savvaf. Nadimak po djetetu mu je Ebu Salt. On je, po mišljenju hadiskih učenjaka, pouzdan prenosilac hadisa.

1379 Ebu Hazim Selman el-Ešdžei el-Kufi pouzdan je prenosilac hadisa. Pripadao je trećoj generaciji. Umro je oko 100. godine po Hidžri.

1380 Dakle, Uzvišeni Allah taj vid ibadeta izravno prima ukoliko osoba koja je to izgovorila iskreno nije od onih koji čine teške grijehe.

1381 Bilježe ga i En-Nesai u *Sunenu* i Ibn Hiban u *Sahihu.*

1382 Ebu Usame Hammad b. Seleme.

1383 Bilježe ga i Ibn Hiban u *Sahihu* i Hakim u *Mustedreku.* Hakim smatra da je vjerodostojan prema kriterijima Muslima.

1384 Ismail b. Ibrahim b. Ulejje.

1385 Bilježi ga i Muslim u *Sahihu.*

١١. بَاب أَيُّ الْكَلَامِ أَحَبُّ إِلَى اللَّهِ *

٣٨٤٠. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ الدَّوْرَقِيُّ أَخْبَرَنَا إِسْمَعِيلُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ قال: أَخْبَرَنِي الْجُرَيْرِيُّ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ الْجَسْرِيِّ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الصَّامِتِ عَنْ أَبِي ذر: **أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَادَهُ أَوْ أَنَّ أَبَا ذَرٍّ عَادَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ: بِأَبِي أَنْتَ وَأُمِّي يَا رَسُولَ اللَّهِ أَيُّ الْكَلَامِ أَحَبُّ إِلَى اللَّهِ؟ فقَالَ: مَا اصْطَفَاهُ اللَّهُ لِمَلَائِكَتِهِ سُبْحَانَ رَبِّي وَبِحَمْدِهِ سُبْحَانَ رَبِّي وَبِحَمْدِهِ.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

٣٨٤١. حَدَّثَنَا أَبُو هِشَامٍ الرِّفَاعِيُّ مُحَمَّدُ بْنُ يَزِيدَ الْكُوفِيُّ أَخْبَرَنَا يَحْيَى بْنُ الْيَمَانِ أَخْبَرَنَا سُفْيَانُ عَنْ زَيْدٍ الْعَمِّيِّ عَنْ أَبِي إِيَاسٍ مُعَاوِيَةَ بْنِ قُرَّةَ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **الدُّعَاءُ لَا يُرَدُّ بَيْنَ الْأَذَانِ وَالْإِقَامَةِ. قَالُوا: فَمَاذَا نَقُولُ يَا رَسُولَ اللَّهِ؟ قَالَ: سَلُوا اللَّهَ الْعَافِيَةَ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ. وَقَدْ زَادَ يَحْيَى بْنُ الْيَمَانِ فِي هَذَا الْحَدِيثِ هَذَا الْحَرْفَ: قَالُوا فَمَاذَا نَقُولُ؟ قَالَ: سَلُوا اللَّهَ الْعَافِيَةَ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ *

٣٨٤٢. حَدَّثَنَا مَحْمُودُ بْنُ غَيْلَانَ أَخْبَرَنَا وَكِيعٌ وَعَبْدُ الرَّزَّاقِ وَأَبُو أَحْمَدَ وَأَبُو نُعَيْمٍ عَنْ سُفْيَانَ عَنْ زَيْدٍ الْعَمِّيِّ عَنْ مُعَاوِيَةَ بْنِ قُرَّةَ عَنْ أَنَسٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: **الدُّعَاءُ لَا يُرَدُّ بَيْنَ الْأَذَانِ وَالْإِقَامَةِ.** وَهَكَذَا رَوَى أَبُو إِسْحَقَ الْهَمْدَانِيُّ هَذَا الْحَدِيثَ عَنْ بُرَيْدِ بْنِ أَبِي مَرْيَمَ الْكُوفِيِّ عَنْ أَنَسٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَحْوَ هَذَا. وَهَذَا أَصَحُّ *

11. O tome koje su riječi Allahu najdraže

3840. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Ibrahim ed-Devreki; kaže: Obavijestio nas je Ismail b. Ibrahim i kazao: Obavijestio me je El-Džurejri prenijevši od Ebu Abdullaha el-Džesrija[1386], on od Abdullaha b. Samita, a on od Ebu Zerra **da ga je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, obišao ili da je Ebu Zerr obišao Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem[1387] i da je rekao: "Allahov Poslaniče, ti si mi umjesto oca i majke, koje su riječi Allahu najdraže? On reče: One koje je Allah odabrao iz zikra Njegovih meleka: *Subhane Rabbi ve bihamdihi, Subhane Rabbi ve***

[1386] Ebu Abdullah Humejra b. Bešir el-Džesri pouzdan je prenosilac hadisa, ali je prenosio mursel hadise. Pripadao je trećoj generaciji.

[1387] Ovdje je riječ o dilemi nekog od prenosilaca hadisa. Nije bio siguran da li je Ebu Zerr, u momentu kada je ovo rečeno, obišao Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, ili je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, obišao njega.

bihamdihi[1388] (Neka je slava i hvala mome Gospodaru, neka je slava i hvala mome Gospodaru)!" Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[1389]

3841. ISPRIČAO NAM JE Ebu Hišam er-Rifai Muhammed b. Jezid el-Kufi; kaže: Obavijestio nas je Jahja b. Jeman; kaže: Nas je obavijestio Sufjan[1390] prenijevši od Zejda el-Ammija, on od Ebu Ijasa Muavije b. Kurrea, a on od Enesa b. Malika, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Ne odbija se dova između ezana i ikameta!" A šta da u njoj tražimo, Allahov Poslaniče? upitaše prisutni! On reče: Tražite spas od nedaća ovog i budućeg svijeta!"**

Ovaj hadis je hasenun. Jahja b. Jeman je u ovom hadisu dodao riječi: "Šta da u njoj tražimo? upitaše prisutni! On reče: Tražite spas od nedaća ovog i budućeg svijeta!"

3842. ISPRIČAO NAM JE Mahmud b. Gajlan; kaže: Obavijestili su nas Veki, Abdur-Rezzak, Ebu Ahmed i Ebu Nuajm prenijevši od Sufjana, on od Zejda el-Ammija, on od Muavije b. Kurrea, on od Enesa, a on da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: **"Ne odbija se dova između ezana i ikameta!"**

Slično ovome je i Ebu Ishak el-Hemdani prenio ovaj hadis od Burejda b. Ebu Merjema el-Kufija, on od Enesa, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, i ovo je pouzdanije.[1391]

١٢. باب منه

٣٨٤٣. حَدَّثَنَا أَبُو كُرَيْبٍ مُحَمَّدُ بْنُ الْعَلَاءِ أَخْبَرَنَا أَبُو مُعَاوِيَةَ عَنْ عُمَرَ بْنِ رَاشِدٍ عَنْ يَحْيَى بْنِ أَبِي كَثِيرٍ عَنْ أَبِي سَلَمَةَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **سَبَقَ الْمُفَرِدُونَ. قَالُوا: وَمَا الْمُفْرِدُونَ يَا رَسُولَ اللَّهِ؟ قَالَ: الْمُسْتَهْتَرُونَ فِي ذِكْرِ اللَّهِ. يَضَعُ الذِّكْرُ عَنْهُمْ أَثْقَالَهُمْ فَيَأْتُونَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ خِفَافًا.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ *

1388 U Muslimovoj predaji ovoga hadisa stoji da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: "Allahu su najdraže riječi: Subhanallahi ve bihamdihi (Neka je Allahu slava i hvala)!" En-Nevevi smatra da su ove riječi Allahu najdraže kad je riječ o ljudskim riječima, međutim, Njemu su najdraže Njegove riječi. To znači da Mu je učenje Kur'ana draže od izgovaranja riječi tesbiha. U hadisu koji bilježi Muslim u *Sahihu* od Semurea stoji da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: "Allahu su najdraže četiri riječi i nije bitno koju ćeš od njih prvo izgovoriti! Te su: Subhanallahi, vel-hamdu lillahi, ve la ilahe illellahu, vallahu ekber."

1389 Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*, Muslim u *Sahihu* i En-Nesai u *Sunenu*.

1390 Sufjan es-Sevri.

1391 Zabilježio ga je i En-Nesai u *Sunenu* preko Jezida b. Ebu Merjema od Enesa i pouzdaniji je od hadisa Muavije b. Ebu Kurrea. I Katade ga je prenio od Enesa, ali kao mevkuf hadis.

٣٨٤٤. حَدَّثَنَا أَبُو كُرَيْبٍ أَخْبَرَنَا أَبُو مُعَاوِيَةَ عَنِ الْأَعْمَشِ عَنْ أَبِي صَالِحٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **لَأَنْ أَقُولَ سُبْحَانَ اللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ أَحَبُّ إِلَيَّ مِمَّا طَلَعَتْ عَلَيْهِ الشَّمْسُ.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

٣٨٤٥. حَدَّثَنَا أَبُو كُرَيْبٍ أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ نُمَيْرٍ عَنْ سَعْدَانَ الْقُمِّيِّ عَنْ أَبِي مُجَاهِدٍ عَنْ أَبِي مُدِلَّةَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **ثَلَاثَةٌ لَا تُرَدُّ دَعْوَتُهُمْ: الصَّائِمُ حَتَّى يُفْطِرَ، وَالْإِمَامُ الْعَادِلُ، وَدَعْوَةُ الْمَظْلُومِ يَرْفَعُهَا اللَّهُ فَوْقَ الْغَمَامِ وَيَفْتَحُ لَهَا أَبْوَابَ السَّمَاءِ وَيَقُولُ الرَّبُّ: وَعِزَّتِي لَأَنْصُرَنَّكِ وَلَوْ بَعْدَ حِينٍ.**

هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ. وَسَعْدَانُ الْقُمِّيُّ هُوَ سَعْدَانُ بْنُ بِشْرٍ. وَقَدْ رَوَى عَنْهُ عِيسَى بْنُ يُونُسَ وَأَبُو عَاصِمٍ وَغَيْرُ وَاحِدٍ مِنْ كِبَارِ أَهْلِ الْحَدِيثِ. وَأَبُو مُجَاهِدٍ هُوَ سَعْدٌ الطَّائِيُّ. وَأَبُو مُدِلَّةَ هُوَ مَوْلَى أُمِّ الْمُؤْمِنِينَ عَائِشَةَ. وَإِنَّمَا نَعْرِفُهُ بِهَذَا الْحَدِيثِ. وَيُرْوَى عَنْهُ هَذَا الْحَدِيثُ أَطْوَلَ مِنْ هَذَا وَ أَتَمَّ *

٣٨٤٦. حَدَّثَنَا أَبُو كُرَيْبٍ أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ نُمَيْرٍ عَنْ مُوسَى بْنِ عُبَيْدَةَ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ ثَابِتٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **اللَّهُمَّ انْفَعْنِي بِمَا عَلَّمْتَنِي وَعَلِّمْنِي مَا يَنْفَعُنِي وَزِدْنِي عِلْمًا. الْحَمْدُ لِلَّهِ عَلَى كُلِّ حَالٍ وَأَعُوذُ بِاللَّهِ مِنْ حَالِ أَهْلِ النَّارِ.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ مِنْ هَذَا الْوَجْهِ *

٣٨٤٧. حَدَّثَنَا أَبُو كُرَيْبٍ أَخْبَرَنَا أَبُو مُعَاوِيَةَ عَنِ الْأَعْمَشِ عَنْ أَبِي صَالِحٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَوْ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **إِنَّ لِلَّهِ مَلَائِكَةً سَيَّاحِينَ فِي الْأَرْضِ فُضُلًا عَنْ كُتَّابِ النَّاسِ. فَإِذَا وَجَدُوا أَقْوَامًا يَذْكُرُونَ اللَّهَ تَنَادَوْا هَلُمُّوا إِلَى بُغْيَتِكُمْ فَيَجِيئُونَ فَيَحُفُّونَ بِهِمْ إِلَى السَّمَاءِ الدُّنْيَا فَيَقُولُ اللَّهُ: عَلَى أَيِّ شَيْءٍ تَرَكْتُمْ عِبَادِي يَصْنَعُونَ؟ فَيَقُولُونَ: تَرَكْنَاهُمْ يَحْمَدُونَكَ وَيُمَجِّدُونَكَ وَيَذْكُرُونَكَ. قَالَ فَيَقُولُ: فَهَلْ رَأَوْنِي؟ فَيَقُولُونَ: لَا. قَالَ فَيَقُولُ :كَيْفَ لَوْ رَأَوْنِي؟ قَالَ فَيَقُولُونَ: لَوْ رَأَوْكَ لَكَانُوا أَشَدَّ تَحْمِيدًا وَأَشَدَّ تَمْجِيدًا وَأَشَدَّ لَكَ ذِكْرًا. قَالَ فَيَقُولُ : وَأَيُّ شَيْءٍ يَطْلُبُونَ؟ قَالَ فَيَقُولُونَ: يَطْلُبُونَ الْجَنَّةَ. قَالَ فَيَقُولُ: وَهَلْ رَأَوْهَا؟ قَالَ فَيَقُولُونَ: لَا. قَالَ فَيَقُولُ: فَكَيْفَ لَوْ رَأَوْهَا؟ قَالَ فَيَقُولُونَ: لَوْ رَأَوْهَا لَكَانُوا أَشَدَّ لَهَا طَلَبًا وَأَشَدَّ عَلَيْهَا حِرْصًا. قَالَ فَيَقُولُ: فَمِنْ أَيِّ شَيْءٍ يَتَعَوَّذُونَ؟ قَالُوا: يَتَعَوَّذُونَ مِنَ النَّارِ. قَالَ فَيَقُولُ: هَلْ رَأَوْهَا؟ فَيَقُولُونَ: لَا. فَيَقُولُ: فَكَيْفَ لَوْ رَأَوْهَا؟ فَيَقُولُونَ: لَوْ رَأَوْهَا لَكَانُوا أَشَدَّ مِنْهَا هَرَبًا وَأَشَدَّ مِنْهَا خَوْفًا وَأَشَدَّ مِنْهَا تَعَوُّذًا. قَالَ فَيَقُولُ: فَإِنِّي أُشْهِدُكُمْ أَنِّي قَدْ غَفَرْتُ لَهُمْ. فَيَقُولُونَ: إِنَّ فِيهِمْ فُلَانًا الْخَطَّاءَ لَمْ يُرِدْهُمْ إِنَّمَا جَاءَهُمْ لِحَاجَةٍ. فَيَقُولُ: هُمُ الْقَوْمُ لَا يَشْقَى لَهُمْ جَلِيسٌ.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ. وَقَدْ رُوِيَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ مِنْ غَيْرِ هَذَا الْوَجْهِ *

٣٨٤٨. حَدَّثَنَا أَبُو كُرَيْبٍ أَخْبَرَنَا أَبُو خَالِدٍ الْأَحْمَرُ عَنْ هِشَامِ بْنِ الْغَازِ عَنْ مَكْحُولٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: **قَالَ لِي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: أَكْثِرْ مِنْ قَوْلِ لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ فَإِنَّهَا كَنْزٌ مِنْ كُنُوزِ الْجَنَّةِ. قَالَ مَكْحُولٌ: فَمَنْ قَالَ لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ وَلَا مَنْجَا مِنَ اللَّهِ إِلَّا إِلَيْهِ كَشَفَ عَنْهُ سَبْعِينَ بَابًا مِنَ الضُّرِّ أَدْنَاهُنَّ الْفَقْرُ.** هَذَا حَدِيثٌ لَيْسَ إِسْنَادُهُ بِمُتَّصِلٍ. مَكْحُولٌ لَمْ يَسْمَعْ مِنْ أَبِي هُرَيْرَةَ *

٣٨٤٩. حَدَّثَنَا أَبُو كُرَيْبٍ أَخْبَرَنَا أَبُو مُعَاوِيَةَ عَنِ الْأَعْمَشِ عَنْ أَبِي صَالِحٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **لِكُلِّ نَبِيٍّ دَعْوَةٌ مُسْتَجَابَةٌ وَإِنِّي اخْتَبَأْتُ دَعْوَتِي شَفَاعَةً لِأُمَّتِي وَهِيَ نَائِلَةٌ إِنْ شَاءَ اللَّهُ مَنْ مَاتَ مِنْهُمْ لَا يُشْرِكُ بِاللَّهِ شَيْئًا.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

٣٨٥٠. حَدَّثَنَا أَبُو كُرَيْبٍ أَخْبَرَنَا أَبُو مُعَاوِيَةَ وَابْنُ نُمَيْرٍ عَنِ الْأَعْمَشِ عَنْ أَبِي صَالِحٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **يَقُولُ اللَّهُ تعالى: أَنَا عِنْدَ ظَنِّ عَبْدِي بِي وَأَنَا مَعَهُ حِينَ يَذْكُرُنِي. فَإِنْ ذَكَرَنِي فِي نَفْسِهِ ذَكَرْتُهُ فِي نَفْسِي. وَإِنْ ذَكَرَنِي فِي مَلَإٍ ذَكَرْتُهُ فِي مَلَإٍ خَيْرٍ مِنْهُمْ. وَإِنِ اقْتَرَبَ إِلَيَّ شِبْرًا اقْتَرَبْتُ مِنْهُ ذِرَاعًا. وَإِنِ اقْتَرَبَ إِلَيَّ ذِرَاعًا اقْتَرَبْتُ إِلَيْهِ بَاعًا. وَإِنْ أَتَانِي يَمْشِي أَتَيْتُهُ هَرْوَلَةً.**

هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ. وَيُرْوَى عَنِ الْأَعْمَشِ فِي تَفْسِيرِ هَذَا الْحَدِيثِ: مَنْ تَقَرَّبَ مِنِّي شِبْرًا تَقَرَّبْتُ مِنْهُ ذِرَاعًا يَعْنِي بِالْمَغْفِرَةِ وَالرَّحْمَةِ. وَهَكَذَا فَسَّرَ بَعْضُ أَهْلِ الْعِلْمِ هَذَا الْحَدِيثَ قَالُوا: إِنَّمَا مَعْنَاهُ يَقُولُ: إِذَا تَقَرَّبَ إِلَيَّ الْعَبْدُ بِطَاعَتِي وَبِمَا أَمَرْتُ أُسْرِعُ إِلَيْهِ بِمَغْفِرَتِي وَرَحْمَتِي.

٣٨٥١. حَدَّثَنَا أَبُو كُرَيْبٍ أَخْبَرَنَا أَبُو مُعَاوِيَةَ عَنِ الْأَعْمَشِ عَنْ أَبِي صَالِحٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **اسْتَعِيذُوا بِاللَّهِ مِنْ عَذَابِ جَهَنَّمَ. وَاسْتَعِيذُوا بِاللَّهِ مِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ. اسْتَعِيذُوا بِاللَّهِ مِنْ فِتْنَةِ الْمَسِيحِ الدَّجَّالِ. وَاسْتَعِيذُوا بِاللَّهِ مِنْ فِتْنَةِ الْمَحْيَا وَالْمَمَاتِ.** هَذَا حَدِيثٌ صَحِيحٌ *

12. O istoj temi

3843. ISPRIČAO NAM JE Ebu Kurejb Muhammed b. Ala; kaže: Obavijestio nas je Ebu Muavija[1392] prenijevši od Omera b. Rašida, on od Jahjaa b. Ebu Kesira, on od Ebu Selemea, a on od Ebu Hurejrea, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Pretekli su** (vas) **osamljeni[1393]!" Ko su osamljeni, Allahov Poslaniče? upitaše**

[1392] Ebu Muavija Muhammed b. Hazim ed-Darir el-Kufi.
[1393] Osamljeni su oni koji se izoluju od svijeta radi ibadeta i zikra.

prisutni. On reče: To su oni koji se izoluju od svijeta radi veličanja Allaha. Veličanje Allaha sa njih skida teret njihovih grijeha te će doći na Sudnji dan olakšani." Ovaj hadis je hasenun-garibun.[1394]

3844. ISPRIČAO NAM JE Ebu Kurejb; kaže: Obavijestio nas je Ebu Muavija prenijevši A'meša, on od Ebu Şaliha, a on od Ebu Hurejrea, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Da izgovorim: *Subhanallahi vel-hamdu lillahi ve la ilahe illellahu vallahu ekber*** (Neka je slava i hvala Allahu, nema drugog Boga osim Allaha i Allah je najveći), **draže mi je od onoga što Sunce obasjava."**[1395] Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[1396]

3845. ISPRIČAO NAM JE Ebu Kurejb; kaže: Obavijestio nas je Abdullah b. Numejr prenijevši od Sa'dana el-Kummija[1397], on od Ebu Mudžahida[1398], on od Ebu Mudillea[1399], a on od Ebu Hurejrea, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: " **Trima osobama dova neće biti odbijena: postaču dok ne iftari, pravednu vladaru i dova onoga kome je nepravda učinjena. Nju Allah podigne iznad oblaka i otvori joj nebeske kapije. Uzvišeni Gospodar rekne: Tako mi Moje veličine, pomoći ću te pa makar nakon izvjesnog vremena!"**

Ovaj hadis je hasenun. Sa'dan el-Kummij je Sa'dan b. Bišr. Od njega su hadise prenijeli Isa b. Junus, Ebu Asim i drugi poznati hadiski učenjaci. Ebu Mudžahid je Sa'd et-Tai. Ebu Mudille je štićenik Aiše, majke pravovjernih. On nam je poznat samo kroz ovaj hadis, a ovaj hadis je od njega prenesen i u nešto dužoj i potpunijoj formi od ove.

3846. ISPRIČAO NAM JE Ebu Kurejb; kaže: Obavijestio nas je Abdullah b. Numejr prenijevši od Musaa b. Ubejdea[1400], on od Muhammeda b. Sabita[1401], a on od Ebu Hurejrea, koji je kazao: Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, bi govorio: ***"Allahume-n-fa'ni bima allemteni ve allimni ma jenfeuni ve zidni ilmen. El-Hamdu lillahi ala kulli halin ve***

[1394] Bilježe ga i Muslim u *Sahihu*, Hakim u *Mustedreku* i Et-Taberani u *El-Mu'džemul-kebiru*.

[1395] Tj. draže mi je od cijelog ovog svijeta i svega što je na njemu.

[1396] Bilježe ga i Muslim u *Sahihu* i En-Nesai u *Sunenu*.

[1397] Sa'dan b. Bišr, neki vele Ibn Bešir el-Kummi el-Džuheni el-Kufi iskren je prenosilac hadisa. Pripadao je osmoj generaciji. Neki učenjaci kažu da mu je ime Seid, a da mu je Sa'dan nadimak.

[1398] Ebu Mudžahid Sa'd et-Tai el-Kufi prenosilac je hadisa, koji, po ocjeni hadiskih učenjaka, nije loš. Pripadao je šestoj generaciji.

[1399] Ebu Mudille, Aišin štićenik, kome je ime Abdullah, prenosilac je hadisa, koji, po mišljenju hadiskih učenjaka, zadovoljava (makbul). Pripadao je trećoj generaciji.

[1400] Musa b. Ubejde b. Nešit er-Rebezi Ebu Abdul-Aziz el-Medeni slab je prenosilac hadisa. Pripadao je šestoj generaciji.

[1401] Muhammed b. Sabit, koji je hadise prenio od Ebu Hurejrea nedovoljno je poznat prenosilac (medžhul). Pripadao je šestoj generaciji. Neki kažu da je on Muhammed b. Sabit b. Šurahbil.

euzu billahi min hali ehlin-nari (Allahu, učini mi od koristi ono čemu Si me podučio i poduči me onome što će mi koristiti i povećaj mi znanje. Hvala Allahu na svakom stanju i utječem se Allahu od stanja stanovnika Džehennema)." Ovaj hadis je sa ovim senedom garibun.[1402]

3847. ISPRIČAO NAM JE Ebu Kurejb; kaže: Obavijestio nas je Ebu Muavija prenijevši od A'meša, on od Ebu Saliha, a on od Ebu Hurejrea ili Ebu Seida koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "**U Allaha postoje meleci, osim onih koji pišu ljudska djela, a koji putuju po Zemlji[1403]. Kad naiđu na ljude koji spominju Allaha, počnu dozivati jedni druge: Dođite ovamo, evo vam onoga što ste tražili! Potom ih okružuju penjući se jedan iznad drugoga dok ne dostignu ovozemaljsko nebo. Allah ih tada upita: U kom ste stanju ostavili Moje robove? Oni odgovaraju: Ostavili smo ih, a oni Ti zahvaljuju, veličaju Te i spominju Te. A jesu li Me vidjeli? pita On. Ne, nisu Te vidjeli, odgovaraju oni. A kako bi se ponašali da su Me vidjeli? ponovo će On. Još bi Ti više zahvaljivali, i još bi Te više veličali i još bi Te više spominjali, odgovaraju oni. A šta traže od Mene? pita ih On. Traže od Tebe Džennet, odgovaraju oni. A jesu li njega vidjeli? ponovo će On. Ne, nisu ga vidjeli, odgovaraju oni. A kako bi se ponašali da su ga vidjeli, pita On. Da su ga vidjeli, još bi ga više tražili i još bi mu više težili, odgovaraju oni. A od čega se utječu? pita ih Allah. Od Džehennema, odgovaraju oni. A jesu li njega vidjeli? ponovo pita On. Ne, nisu ga vidjeli, odgovaraju oni. A kako bi se ponašali da su ga vidjeli? pita ih On. Da su ga vidjeli, još bi više od njega bježali, još bi ga se više plašili i još bi se više utjecali od njega, odgovaraju oni. Tad Allah rekne: Uzimam vas za svjedoke da sam im već oprostio. Oni reknu: Ima među njima jedan koji je greškom među njima, koji nije želio da bude sa njima nego je među njih došao zbog neke svoje potrebe. On tad rekne: Oni su jedna družina i ja ih neću razdvajati.**" Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[1404] Prenesen je od Ebu Hurejrea i sa drugim senedom.

3848. ISPRIČAO NAM JE Ebu Kurejb; kaže: Obavijestio nas je Ebu Halid el-Ahmer prenijevši od Hišama b. Gaza[1405], on od Mekhula, a on od Ebu Hurejrea, koji je kazao: Jednom prikom mi Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, reče: "**Povećaj izgovor riječi: *La havle vela kuvvete illa billah*** (Nema moći i snage osim u Allaha) **jer su one džennetska riznica!**" Mekhul kaže: **Ko rekne: *La havle vela kuvvete illa billah vela mendža minellahi illa ilejh*** (Nema moći i snage osim u Allaha i nema spasa od

---

[1402] Bilježe ga En-Nesai i Ibn Madže u *Sunenima* i Hakim u *Mustedreku*.
[1403] U nekim predajama stoji koji obilaze Zemlju i traže one koji Allaha veličaju i spominju.
[1404] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu* i El-Buhari i Muslim u *Sahihima*.
[1405] Hišam b. Gaz b. Rebi'a el-Džureši ed-Dimeški pouzdan je prenosilac hadisa. Pripadao je sedmoj generaciji. Živio je u Bagdadu.

Allaha osim u Allaha) **Allah će od njega odagnati sedamdeset kapija od nevolja, najmanja od njih je siromaštvo**[1406]**.**" Sened ovoga hadisa nije spojen. Mekhul nije slušao (hadise) od Ebu Hrejrea.[1407]

3849. ISPRIČAO NAM JE Ebu Kurejb; kaže: Obavijestio nas je Ebu Muavija prenijevši od A'meša, on od Ebu Saliha, a on od Ebu Hurejrea, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Svakom vjerovjesniku je data jedna dova koja će sigurno biti primljena, ja sam svoju dovu ostavio kao zagovor mojim sljedbenicima** (na Sudnjem danu). **Njen efekat će, ako Allah da, osjetiti svaki od njih koji je umro, a Allahu nije ništa pridružio kao druga."** Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[1408]

3850. ISPRIČAO NAM JE Ebu Kurejb; kaže: Obavijestili su nas Ebu Muavija i Ibn Numejr[1409] prenijevši od A'meša, on od Ebu Saliha, a on od Ebu Hurejrea, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: Rekao je Uzvišeni Allah: **"Ja ću se odnositi prema Mome robu onako kakvu on predodžbu bude imao o Meni**[1410] **i bit ću uz njega**[1411] **kad god Me spomene. Ako Me spomene u sebi, i Ja ću njega spomenuti u sebi, a ako Me spomene u društvu** (ljudi), **i Ja ću njega spomenuti u društvu** (meleka) **koji su bolji od njih. Ako se on Meni bude približio za jedan pedalj, Ja ću se njemu približiti za jednu podlakticu, a ako se on Meni približi za jednu podlakticu, Ja ću se njemu približiti za razmak raširenih ruku. Ako on prema Meni krene idući, Ja ću prema njemu krenuti žureći!"**

Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[1412] Prenosi se od A'meša u vezi sa pojašnjenjem (riječi) ovog hadisa: "Ko se meni približi pedalj, Ja ću se njemu približiti podlakticu", tj. oprostom i milošću. Neki učenjaci su ovaj hadis protumačili tako što su kazali da ovo znači: Kad god se rob Meni približi svojom pokornošću i izvršenjem onoga što sam mu naredio, Ja ću požuriti prema njemu Svojim oprostom i Svojom milošću.

3851. ISPRIČAO NAM JE Ebu Kurejb; kaže: Obavijestio nas je Ebu Muavija prenijevši od A'meša, on od Ebu Saliha, a on od Ebu Hurejrea, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Utječite se Allahu od džehennemske patnje i od kaburske patnje i od iskušenja Mesiha Dedždžala i od iskušenja života i smrti!"** Ovaj hadis je sahihun.[1413]

[1406] Ali el-Kari smatra da se pod siromaštvom misli na siromaštvo duha.

[1407] Ovaj hadis su zabilježili i En-Nesai u *Sunenu* i El-Bezzar u *Musnedu* u nešto dužem obliku.

[1408] Bilježe ga i El-Buhari i Muslim u *Sahihima.*

[1409] Abdullah b. Numejr Hemdani Ebu Hišam el-Kufi pouzdan je prenosilac i hadiski učenjak. Pripadao je devetoj generaciji.

[1410] Ako Me bude smatrao Milostivim, Ja ću prema njemu i biti milostiv. Ako, pak, bude smatrao da Ja kažnjavam i da velike grijehe teško praštam, Ja ću prema njemu i biti takav.

[1411] Prisutan Svojim oprostom i Svojom milošću kad god Me spomene.

[1412] Bilježe ga i El-Buhari i Muslim u *Sahihima.*

[1413] Bilježi ga i Muslim u *Sahihu.*

١٣. باب منه

٣٨٥٢. حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ مُوسَى أَخْبَرَنَا يَزِيدُ بْنُ هَارُونَ أَخْبَرَنَا هِشَامُ بْنُ حَسَّانَ عَنْ سُهَيْلِ بْنِ أَبِي صَالِحٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: **مَنْ قَالَ حِينَ يُمْسِي ثَلَاثَ مَرَّاتٍ أَعُوذُ بِكَلِمَاتِ اللَّهِ التَّامَّاتِ مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ لَمْ يَضُرَّهُ حُمَةٌ تِلْكَ اللَّيْلَةَ. قَالَ سُهَيْلٌ: فَكَانَ أَهْلُنَا تَعَلَّمُوهَا فَكَانُوا يَقُولُونَهَا كُلَّ لَيْلَةٍ فَلُدِغَتْ جَارِيَةٌ مِنْهُمْ فَلَمْ تَجِدْ لَهَا وَجَعًا.**

هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ. وَرَوَى مَالِكُ بْنُ أَنَسٍ هَذَا الْحَدِيثَ عَنْ سُهَيْلِ بْنِ أَبِي صَالِحٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ. وَرَوَى عُبَيْدُ اللَّهِ بْنُ عُمَرَ وَغَيْرُ وَاحِدٍ هَذَا الْحَدِيثَ عَنْ سُهَيْلٍ وَلَمْ يَذْكُرُوا فِيهِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ *

13. O istoj temi

3852. ISPRIČAO NAM JE Jahja b. Musa[1414]; kaže: Obavijestio nas je Jezid b. Harun[1415]; kaže: Nas je obavijestio Hišam b. Hassan[1416] prenijevši od Suhejla b. Ebu Saliha, on od svoga oca, on od Ebu Hurejrea, a on da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: **"Ko, kad omrkne, tri puta rekne: *Euzu bikelimatillahit-tammati min šerri ma haleka*** (Utječem se Allahovim savršenim riječima od zla koje je stvorio), **neće mu te noći nauditi otrovni gmizavci."**

Suhejl kaže: Naše porodice su ovo naučile i izgovarale svake noći. Škorpion je, jedne večeri, ubo jednu djevojku između njih, ali ona nije osjetila nikakva bola. Ovaj hadis je hasenun.[1417] I Malik b. Enes je ovaj hadis prenio od Suhejla b. Ebu Saliha, on od svoga oca, on od Ebu Hurejrea, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem. Ubejdullah b. Omer i drugi su ovaj hadis prenijeli od Suhejla, ali u njegovu senedu nisu spomenuli: od Ebu Hurejrea.

١٤. بَاب منه *

٣٨٥٣. حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ مُوسَى أَخْبَرَنَا وَكِيعٌ أَخْبَرَنَا أَبُو فَضَالَةَ الْفَرَجُ بْنُ فَضَالَةَ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْمَقْبُرِيِّ أَنَّ أَبَا هُرَيْرَةَ قَالَ: **دُعَاءٌ حَفِظْتُهُ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا أَدَعُهُ: اللَّهُمَّ اجْعَلْنِي أُعَظِّمُ شُكْرَكَ وَأُكْثِرُ ذِكْرَكَ وَأَتَّبِعُ نَصِيحَتَكَ وَأَحْفَظُ وَصِيَّتَكَ.** هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ *

1414 Jahja b. Musa el-Belhi.
1415 Jezid b. Harun el-Vasiti es-Sulemi.
1416 Hišam b. Hassan el-Ezdi el-Kurdusi.
1417 Sličan smisao je i Muslim zabilježio u *Sahihu.*

14. O istoj temi

3853. ISPRIČAO NAM JE Jahja b. Musa; kaže: Obavijestio nas je Veki'; kaže: Nas je obavijestio Ebu Fedale Ferdž b. Fedale prenijevši od Ebu Seida el-Makburija da je Ebu Hurejre kazao: **"Dova koju sam zapamtio od Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, a koju ne propuštam je:** ***Allahummedž-alni ea'zimu šukreke ve uksiru zikrike ve ettebiu nasihateke ve ahfezu vasijjeteke*** (Allahu, učini me od onih koji ti se najviše zahvaljuju, koji Te puno spominju, koji slijede Tvoje preporuke i čuvaju Tvoje zapovijedi)." Ovaj hadis je garibun.[1418]

١٥. بَاب منه *

٣٨٥٤. حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ مُوسَى أَخْبَرَنَا أَبُو مُعَاوِيَةَ أَخْبَرَنَا اللَّيْثُ هُوَ ابْنُ أَبِي سُلَيْمٍ عَنْ زِيَادٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهعَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **مَا مِنْ رَجُلٍ يَدْعُو اللَّهَ بِدُعَاءٍ إِلَّا اسْتُجِيبَ لَهُ. فَإِمَّا أَنْ يُعَجَّلَ لَهُ فِي الدُّنْيَا, وَإِمَّا أَنْ يُدَّخَرَ لَهُ فِي الْآخِرَةِ, وَإِمَّا أَنْ يُكَفَّرَ عَنْهُ مِنْ ذُنُوبِهِ بِقَدْرِ مَا دَعَا مَا لَمْ يَدْعُ بِإِثْمٍ أَوْ قَطِيعَةِ رَحِمٍ أَوْ يَسْتَعْجِلْ. قَالُوا يَا رَسُولَ اللَّهِ وَكَيْفَ يَسْتَعْجِلُ؟ قَالَ يَقُولُ: دَعَوْتُ رَبِّي فَمَا اسْتَجَابَ لِي.** هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ مِنْ هَذَا الْوَجْهِ *

٣٨٥٥. حَدَّثَنَا يَحْيَى أَخْبَرَنَا يَعْلَى بْنُ عُبَيْدٍ قَالَ: أَخْبَرَنَا يَحْيَى بْنُ عُبَيْدِ اللَّهِ عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **مَا مِنْ عَبْدٍ يَرْفَعُ يَدَيْهِ حَتَّى يَبْدُوَ إِبْطُهُ يَسْأَلُ اللَّهَ مَسْأَلَةً إِلَّا آتَاهَا إِيَّاهُ مَا لَمْ يَعْجَلْ. قَالُوا: يَا رَسُولَ اللَّهِ وَكَيْفَ عَجَلَتُهُ؟ قَالَ يَقُولُ: قَدْ سَأَلْتُ وَسَأَلْتُ وَلَمْ أُعْطَ شَيْئًا.** وَرَوَى هَذَا الْحَدِيثَ الزُّهْرِيُّ عَنْ أَبِي عُبَيْدٍ مَوْلَى ابْنِ أَزْهَرَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: **يُسْتَجَابُ لِأَحَدِكُمْ مَا لَمْ يَعْجَلْ يَقُولُ دَعَوْتُ فَلَمْ يُسْتَجَبْ لِي** *

15. O istoj temi

3854. ISPRIČAO NAM JE Jahja b. Musa; kaže: Obavijestio nas je Ebu Muavija; kaže: Nas je obavijestio Lejs b. Ebu Sulejm prenijevši od Zijada[1419], a on od Ebu Hurejrea, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Neće nijedna osoba Allahu uputiti dovu, a da mu ona neće biti primljena, pa ili će mu biti uslišana na ovom svijetu, ili će biti pohranjena za budući svijet, ili će mu njome biti**

[1418] Ovaj hadis je slab pošto je u njegovu senedu Ferdž b. Fedale, koji je po ocjeni hadiskih učenjaka, slab prenosilac hadisa.

[1419] Abdur-Rahman el-Mubarekfori kaže: U Tirmizijevu *Džami'u* ima nekoliko predaja od tabiina koji se zovu Zijad, ja nisam mogao ustanoviti o kojem je Zijadu riječ u ovoj predaji.

izbrisano grijeha sukladno onome što je molio, ukoliko nije molio za nešto što je grijeh ili što kida rodbinske veze, i ako je nije požurivao! Allahov Poslaniče, a kako je može požurivati? upitaše prisutni, a on reče: To je kad govori: Molio sam moga Gospodara pa mi dovu nije uslišao." Ovaj hadis je sa ovim senedom garibun.

3855. ISPRIČAO NAM JE Jahja[1420]; kaže: Obavijestio nas je Ja'la b. Ubejd i kazao: Obavijestio nas je Jahja b. Ubejdullah[1421] prenijevši od svoga oca, a on od Ebu Hurejrea, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Neće nijedna osoba podići ruke, kako se vide njena pazuha, i tražiti nešto od Allaha a da joj to neće biti dato, po uvjetom da to ne požuruje. A kako može požurivati, Allahov Poslaniče? upitaše prisutni, a on reče: Da govori: Molio sam i molio, ali mi ništa nije dato."** Ovaj hadis je prenio i Ez-Zuhri od Ebu Ubejda, Ibn Ezherova štićenika, on od Ebu Hurejrea, a on da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Bit će uslišano svakom od vas ukoliko ne požuruje govoreći: Molio sam pa mi nije uslišano."**

١٦.باب منه

٣٨٥٦. حَدَّثَنَا يَحْيَي بْنُ مُوسَى أَخْبَرَنَا أَبُو دَاوُدَ أَخْبَرَنَا صَدَقَةُ بْنُ مُوسَى أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ وَاسِعٍ عَنْ سُمَيْرِ بْنِ نَهَارٍ الْعَبْدِيِّ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **إِنَّ حُسْنَ الظَّنِّ بِاللَّهِ مِنْ حُسْنِ عِبَادَةِ اللَّهِ.** هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ مِنْ هَذَا الْوَجْهِ *

16. O istoj temi.

3856. ISPRIČAO NAM JE Jahja b. Musa; kaže: Obavijestio nas je Ebu Davud[1422]; kaže: Nas je obavijestio Sadeka b. Musa[1423]; kaže: Nas je obavijestio Muhammed b. Vasi'[1424] prenijevši od Sumejra b. Nehara el-Abdija[1425], a on od Ebu Hurejrea, koji je kazao da je Allahov Poslanik,

---

[1420] Jahja b. Musa el-Belhi.
[1421] Jahja b. Ubejdullah b. Abdullah b. Muvehib.
[1422] Ebu Davud et-Tajalisi.
[1423] Sadeka b. Musa ed-Dekiki el-Basri.
[1424] Muhammed b. Vasi' b. Džabir b. Ahnes el-Ezdi Ebu Bekr, ili Ebu Abdullah el-Basri, pouzdan je prenosilac hadisa i pobožan čovjek. Pripadao je petoj generaciji.
[1425] Sumejr b. Nehar el-Abdi el-Basri iskren je prenosilac hadisa. Pripadao je trećoj generaciji. Neki učenjaci kažu da se zvao Šetir.

sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Lijepo mišljenje o Allahu je jedan od najboljih vidova ibadeta."**[1426] Ovaj hadis je sa ovim senedom garibun.[1427]

١٧ . باب منه

٣٨٥٧. حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ مُوسَى أَخْبَرَنَا عَمْرُو بْنُ عَوْنٍ أَخْبَرَنَا أَبُو عَوَانَةَ عَنْ عُمَرَ بْنِ أَبِي سَلَمَةَ عَنْ أَبِيهِ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **لِيَنْظُرَنَّ أَحَدُكُمْ مَا الَّذِي يَتَمَنَّى فَإِنَّهُ لَا يَدْرِي مَا يُكْتَبُ لَهُ** مِنْ أُمْنِيَّتِهِ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ *

17. O istoj temi

3857. ISPRIČAO NAM JE Jahja b. Musa; kaže: Obavijestio nas je Amr b. Avn; kaže: Nas je obavijestio Ebu Avane prenijevši od Omera b. Ebu Selemea[1428], a on od svoga oca, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Neka čovjek razmisli o onome što želi jer on ne zna koja će mu želja biti ispunjena!"** Ovaj hadis je hasenun.[1429]

١٨ . بَاب منه *

٣٨٥٨. حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ مُوسَى أَخْبَرَنَا جَابِرُ بْنُ نُوحٍ قَالَ: أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَمْرٍو عَنْ أَبِي سَلَمَةَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: **كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَدْعُو فَيَقُولُ: اللَّهُمَّ مَتِّعْنِي بِسَمْعِي وَبَصَرِي وَاجْعَلْهُمَا الْوَارِثَ مِنِّي. وَانْصُرْنِي عَلَى مَنْ يَظْلِمُنِي وَخُذْ مِنْهُ بِثَأْرِي**. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ مِنْ هَذَا الْوَجْهِ *

18. O istoj temi

3858. ISPRIČAO NAM JE Jahja b. Musa; kaže: Obavijestio nas je Džabir b. Nuh i kazao: Ispričao nam je Muhammed b. Amr[1430] prenijevši od

---

[1426] Lijepa predodžba o Allahu ogleda se u tome da čovjek shvati da je Uzvišeni Allah milostiv, ali da se Njegova milost može postići isključivo pokornošću i dobrim dijelima, a da je ne mogu zaslužiti oni koji svjesno griješe, a uzdaju se u Njegovu milost.

[1427] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*, Ebu Davud u *Sunenu* i Hakim u *Mustedreku*.

[1428] Omer b. Ebu Seleme b. Abdur-Rahman b. Avf ez-Zuhri iskren je prenosilac hadisa, s tim što je griješio prilikom prenošenja hadisa. Pripadao je šestoj generaciji. Bio je kadija u Medini.

[1429] I ako je ovo hasen-hadis, on je u isto vrijeme i mursel jer je Ebu Seleme b. Abdur-Rahman tabiin, a kada tabiin izravno prenosi od Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, onda je to mursel-hadis.

[1430] Muhammed b. Amr b. Alkama b. As.

Ebu Selemea[1431], a on od Ebu Hurejrea, koji je kazao: "**Molio je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, govoreći: *Allahumme metti'ni bisem'i ve besari vedžalhumel-varise minni, vensurni ala men jazlimuni ve huz minhu bise'ri*** (Allahu, podari mi da se koristim svojim sluhom i svojim vidom i učini mi ih zdravim do smrti. Pomozi me protiv onoga koji mi nepravdu i nasilje čini, i uzmi od njega ono što meni pripada)!" Ovaj hadis je, sa ovim senedom, hasenun-garibun.[1432]

١٩. بَاب منه*

٣٨٥٩. حَدَّثَنَا أَبُو دَاوُدَ سُلَيْمَانُ بْنُ الْأَشْعَثِ السِّجْزِيُّ حَدَّثَنَا قَطَنٌ الْبَصْرِيُّ أَخْبَرَنَا جَعْفَرُ بْنُ سُلَيْمَانَ عَنْ ثَابِتٍ عَنْ أَنَسٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **لِيَسْأَلْ أَحَدُكُمْ رَبَّهُ حَاجَتَهُ كُلَّهَا حَتَّى يَسْأَلَ شِسْعَ نَعْله إِذَا انْقَطَعَ**.

هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ. وَرَوَى غَيْرُ وَاحِد هَذَا الْحَدِيثَ عَنْ جَعْفَرِ بْنِ سُلَيْمَانَ عَنْ ثَابِتٍ الْبُنَانِيِّ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَلَمْ يَذْكُرُوا فِيه عَنْ أَنَسٍ *

٣٨٦٠. حَدَّثَنَا صَالِحُ بْنُ عَبْد اللَّه أَخْبَرَنَا جَعْفَرُ بْنُ سُلَيْمَانَ عَنْ ثَابِتٍ الْبُنَانِيِّ أَنَّ رَسُولَ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: **لِيَسْأَلْ أَحَدُكُمْ رَبَّهُ حَاجَتَهُ حَتَّى يَسْأَلَهُ الْمِلْحَ وَحَتَّى يَسْأَلَهُ شِسْعَ نَعْله إِذَا انْقَطَعَ**. وَهَذَا أَصَحُّ مِنْ حَدِيثِ قَطَنٍ عَنْ جَعْفَرِ بْنِ سُلَيْمَانَ *

19. O istoj temi

3859. ISPRIČAO NAM JE Ebu Davud Sulejman b. Eš'ases-Sidžzi[1433]; kaže: Ispričao nam je Katan el-Basri[1434]; kaže: Obavijestio nas je Džafer b. Sulejman[1435] prenijevši od Enesa, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "**Neka se svaki od vas obrati svome Gospodaru za svaku potrebu koju ima, čak i onda kad se prekine kaiš na njegovoj nanuli.**"

[1431] Ebu Seleme b. Abdur-Rahman b. Avf.

[1432] Bilježe ga i Hakim u *Mustedreku* i El-Bezzar u *Musnedu*.

[1433] Ebu Davud Sulejman b. Eš'as b. Ishak el-Ezdi-es-Sidžistani je poznati hadiski učenjak i hafiz hadisa. On je autor poznatog sunena, koji se ubraja među šest najpoznatijih zbirki *El-Kutubus-sitte*. Pripadao je jedanaestoj generaciji.

[1434] Katan b. Nusejr Ebu Abad el-Basri el-Gaberi iskren je prenosilac hadisa, ali je prilikom prenošenja hadisa griješio. Pripadao je desetoj generaciji.

[1435] Džafer b. Sulejman ed-Dubei.

Ovaj hadis je garibun.[1436] Mnogi su ovaj hadis prenijeli od Džafera b. Sulejmana, on od Sabita el-Bunanija, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, ali nisu u njegovu senedu spomenuli: od Enesa.

3860. ISPRIČAO NAM JE Salih b. Abdullah[1437]; kaže: Obavijestio nas je Džafer b. Sulejman prenijevši od Sabita el-Bunanija da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: **"Neka se svaki od vas obrati svome Gospodaru za svaku potrebu čak i za so** (ako mu treba), **i onda kad mu se prekine kaiš na njegovoj nanuli."**[1438] Ovo je pouzdanije od hadisa koji je Katan prenio od Džafera b. Sulejmana.

[1436] Bilježi ga i Ibn Hiban u *Sahihu.*

[1437] Salih b. Abdullah b. Zekvan el-Bahili Ebu Abdullah et-Tirmizi pouzdan je prenosilac hadisa. Pripadao je desetoj generaciji. Živio je u Bagdadu. Umro je 231. godine po Hidžri.

[1438] Spomenuti hadisi ukazuju na to da bi rob trebao biti u stalnom kontaktu sa svojim Gospodarom i da se za svako potrebu i želju, od najsitnije do najkrupnije, prvo obraća Njemu za pomoć pa tek nakon toga da se obrati za pomoć ljudima. Ne treba izgubiti iz vida da Uzvišeni Allah Svoje pomoći, uglavnom, realizuje preko ljudi.

أبواب الْمَنَاقِبِ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْه وَسَلَّمَ *

١. بَاب فِي فَضْلِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْه وَسَلَّمَ *

٣٨٦١. حَدَّثَنَا خَلَّادُ بْنُ أَسْلَمَ أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ مُصْعَبٍ أَخْبَرَنَا الْأَوْزَاعِيُّ عَنْ أَبِي عَمَّارٍ عَنْ وَاثِلَةَ بْنِ الْأَسْقَعِ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْه وَسَلَّمَ: **إِنَّ اللَّهَ اصْطَفَى مِنْ وَلَدِ إِبْرَاهِيمَ إِسْمَعِيلَ. وَاصْطَفَى مِنْ وَلَدِ إِسْمَعِيلَ بَنِي كِنَانَةَ. وَاصْطَفَى مِنْ بَنِي كِنَانَةَ قُرَيْشًا. وَاصْطَفَى مِنْ قُرَيْشٍ بَنِي هَاشِمٍ. وَاصْطَفَانِي مِنْ بَنِي هَاشِمٍ.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ.

٣٨٦٢. حَدَّثَنَا يُوسُفُ بْنُ مُوسَى القطان الْبَغْدَادِيُّ أَخْبَرَنَا عُبَيْدُ اللَّه بْنُ مُوسَى عَنْ إِسْمَعِيل بْنِ أَبِي خَالد عَنْ يَزِيدَ بْنِ أَبِي زِيَاد عَنْ عَبْد اللَّه بْنِ الْحَارِث عَنِ الْعَبَّاسِ بْنِ عَبْد الْمُطَّلب قَالَ: **قُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّه إِنَّ قُرَيْشًا جَلَسُوا فَتَذَاكَرُوا أَحْسَابَهُمْ بَيْنَهُمْ فَجَعَلُوا مَثَلَكَ مَثَلَ نَخْلَة فِي كَبْوَة مِنَ الْأَرْضِ. فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّه عَلَيْه وَسَلَّمَ: إِنَّ اللَّهَ خَلَقَ الْخَلْقَ فَجَعَلَنِي مِنْ خَيْرِ فِرَقِهِمْ وَخَيْرِ الْفَرِيقَيْنِ. ثُمَّ تَخَيَّرَ الْقَبَائِلَ فَجَعَلَنِي مِنْ خَيْرِ قَبِيلَة. ثُمَّ تَخَيَّرَ الْبُيُوتَ فَجَعَلَنِي مِنْ خَيْرِ بُيُوتِهِمْ. فَأَنَا خَيْرُهُمْ نَفْسًا وَخَيْرُهُمْ بَيْتًا.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ. وَعَبْدُ اللَّه بْنُ الْحَارِث هُوَ ابْنُ نَوْفَلٍ *

٣٨٦٣. حَدَّثَنَا مَحْمُودُ بْنُ غَيْلَانَ أَخْبَرَنَا أَبُو أَحْمَدَ أَخْبَرَنَا سُفْيَانُ عَنْ يَزِيدَ بْنِ أَبِي زِيَاد عَنْ عَبْد اللَّه بْنِ الْحَارِث عَنِ الْمُطَّلِب بْنِ أَبِي وَدَاعَةَ قَالَ: **جَاءَ الْعَبَّاسُ إِلَى رَسُولِ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْه وَسَلَّمَ فَكَأَنَّهُ سَمِعَ شَيْئًا. فَقَامَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّه عَلَيْه وَسَلَّمَ عَلَى الْمِنْبَرِ فَقَالَ: مَنْ أَنَا؟ فَقَالُوا: أَنْتَ رَسُولُ اللَّه عَلَيْكَ السَّلَامُ.** قَالَ: **أَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْد اللَّه بْنِ عَبْد الْمُطَّلِب. إِنَّ اللَّهَ خَلَقَ الْخَلْقَ فَجَعَلَنِي فِي خَيْرِهِمْ. ثُمَّ جَعَلَهُمْ فِرْقَتَيْنِ فَجَعَلَنِي فِي خَيْرِهِمْ فِرْقَةً. ثُمَّ جَعَلَهُمْ قَبَائِلَ فَجَعَلَنِي فِي خَيْرِهِمْ قَبِيلَةً. ثُمَّ جَعَلَهُمْ بُيُوتًا فَجَعَلَنِي فِي خَيْرِهِمْ بَيْتًا وَخَيْرِهِمْ نَفْسًا.**

هَذَا حَدِيثٌ حَسَن صحيح غريبٌ. وَرُوِي عَنْ سُفْيَانَ الثَّوْرِيِّ عَنْ يَزِيدَ بْنِ أَبِي زِيَاد نَحْوَ حَدِيث إِسْمَعِيلَ بْنِ أَبِي خَالد عَنْ يَزِيدَ بْنِ أَبِي زِيَاد عَنْ عَبْد اللَّه بْنِ الْحَارِث عَنِ الْعَبَّاس بْنِ عَبْد الْمُطَّلب *

٣٨٦٤. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ إِسْمَعِيلَ أَخْبَرَنَا سُلَيْمَانُ بْنُ عَبْد الرَّحْمَنِ الدِّمَشْقِيُّ أَخْبَرَنَا الْوَلِيدُ بْنُ مُسْلِم أَخْبَرَنَا الْأَوْزَاعِيُّ أَخْبَرَنَا شَدَّادٌ أَبُو عَمَّارٍ حَدَّثَنِي وَاثِلَةُ بْنُ الْأَسْقَعِ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْه وَسَلَّمَ: **إِنَّ اللَّهَ اصْطَفَى كِنَانَةَ مِنْ وَلَدِ إِسْمَعِيلَ. وَاصْطَفَى قُرَيْشًا مِنْ كِنَانَةَ. وَاصْطَفَى هَاشِمًا مِنْ قُرَيْشٍ. وَاصْطَفَانِي مِنْ بَنِي هَاشِمٍ.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ غَرِيبٌ *

٣٨٦٥. حَدَّثَنَا أَبُو هَمَّامٍ الْوَلِيدُ بْنُ شُجَاعِ بْنِ الْوَلِيد الْبَغْدَادِيُّ أَخْبَرَنَا الْوَلِيدُ بْنُ مُسْلِم عَنِ الْأَوْزَاعِيِّ عَنْ يَحْيَى بْنِ أَبِي كَثِيرٍ عَنْ أَبِي سَلَمَةَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: **قَالُوا يَا رَسُولَ اللَّه مَتَى وَجَبَتْ**

لَكَ النُّبُوَّةُ؟ قَالَ: وَآدَمُ بَيْنَ الرُّوحِ وَالْجَسَدِ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ غَرِيبٌ مِنْ حَدِيثِ أَبِي هُرَيْرَةَ
لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ هَذَا الْوَجْهِ *

POGLAVLJA O VRLINAMA
od Allahova Poslanika, sallalahu alejhi ve sellem

1. O vrlinama Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem

3861. ISPRIČAO NAM JE Hallad b. Eslem el-Bagdadi[1439]; kaže: Obavijestio nas je Muhammed b. Mus'ab[1440]; kaže: Nas je obavijestio El-Evzai prenijevši od Ebu Ammara[1441], a on od Vasilea b. Eska'a, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Allah je od potomaka Ibrahimovih odabrao Ismaila, od Ismailovih potomaka odabaro je pleme, potomke Kinane, od potomaka Kinane potomke Kurejš[1442], od potomaka Kurejš potomke Benu Hašim, a od potomaka Benu Hašim odabrao je mene[1443]."** Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[1444]

3862. ISPRIČAO NAM JE Jusuf b. Musa el-Kattan el-Bagdadi; kaže: Obavijestio nas je Ubejdullah b. Musa prenijevši od Ismaila b. Ebu Halida, on od Jezida b. Ebu Zijada, on od Abdullaha b. Harisa, a on od Abbasa b. Abdul-Muttaliba, koji je kazao: **"Allahov Poslaniče, Kurejševići su jednog dana sjedili i međusobno razgovarali o svom plemićkom porijeklu. Tebe su usporedili sa palmom koja ponikne na smetljištu.**[1445] (Čuvši to), **Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, reče: Allah je stvorio živa**

1439 Hallad b. Eslem es-Sefar Ebu Bekr el-Bagdadi pouzdan je prenosilac hadisa. Pripadao je desetoj generaciji. Porijeklom je iz Merva.

1440 Muhammed b. Mus'ab b. Sadeka el-Kurkusani iskren je prenosilac hadisa, ali je prilikom prenošenja hadisa mnogo griješio. Pripadao je devetoj generaciji.

1441 Ebu Ammar Šeddad b. Abdullah el-Kureši ed-Dimeški pouzdan je prenosilac hadisa, međutim, prenosio je mursel-hadise. Pripadao je četvrtoj generaciji.

1442 Pleme Kurejš nastalo je od Nadra b. Kenane. Njegovi potomci su se razasuli po svijetu pa ih je Kusaj b. Kilab sabrao u Mekki. Pošto su se okupili u Mekki uzeli su sebi naziv Kurejš, što zanči okupljeni. Nadr b. Kinane je imao još djece, ali se oni ne nazivaju Kurejšijama jer se oni tada nisu sa ovima okupili u Mekki.

1443 Puno ime posljednjeg Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, je Ebu Kasim Muhammed b. Abdullah b. Abdul-Muttalib b. Hašim b. Abdumenaf b. Kusaj b. Kilab b. Murre b. Ka'b b. Luj b. Galib b. Fihr b. Malik b. Nadr b. Kinane b. Huzejme b. Mudrike b. Iljas b. Nadr b. Nezar b. Ma'd b. Adnan. El-Mubarekfori kaže da njegovu lozu ne treba pamtiti dalje od Adnana.

1444 Bilježi ga i Muslim u *Sahihu.*

1445 Kurejški prvaci su svjesno napadali na porijeklo Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, poredeći njegove daleke potomke sa smetljištem iako su znali da su svi njegovi potomci, skupa sa njim, bili najčasniji i najugledniji ljudi.

bića i učinio ih skupinama. Mene je učinio da budem iz najbolje od tih skupina ili iz one bolje od dviju skupina,[1446] **potom iz najboljeg plemena, pa iz najbolje kuće, tako da sam ja od njih najbolji, i po duši i po porijeklu."** Ovaj hadis je hasenun. Abdullah b. Haris je Ibn Nevfel.

4863. ISPRIČAO NAM JE Mahmud b. Gajlan; kaže: Obavijestio nas je Ebu Ahmed; kaže: Nas je obavijestio Sufjan prenijevši od Jezida b. Ebu Zijada, on od Abdullaha b. Harisa, a on od Muttaliba b. Ebu Vedaa, koji je kazao: **"Jednog dana dođe Abbas Allahovu Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, kao da je nešto** (ružno) **čuo**[1447]**. Tad Vjerovjesnik, stade na mimber i** (prisutne) **upita: Ko sam ja? Ti si Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, odgovoriše oni, a on reče: Ja sam Muhammed b. Abdullah b. Abdul-Muttalib. Allah je stvorio sva živa bića i učinio me najboljim od njih. Potom ih je učinio dvjema skupinama, a mene učinio da budem iz bolje. Potom ih je učinio plemenima i učinio da ja budem iz najboljeg plemena. Zatim ih je razdijelio po kućama, a mene učinio da budem iz nabolje kuće i učinio da ja budem najbolje duše."**

Ovaj hadis je hasenun-sahihun-garibun.[1448] Preneseno je od Sufjana es-Sevrija, a on od Jezida b. Ebu Zijada slično hadisu koji je Ismail b. Ebu Halid prenio od Jezida b. Ebu Zijada, on od Abdullaha b. Harisa, a on od Abbasa b. Abdul-Muttaliba.

3864. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Ismail; kaže: Obavijestio nas je Sulejman b. Abdur-Rahman ed-Dimeški; kaže: Nas je obavijestio Velid b. Muslim; kaže: Nas je obavijestio El-Evzai; kaže: Nas je obavijestio Šeddad Ebu Ammar[1449]; kaže: Ispričao mi je Vasile b. Eska', koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Allah je odabrao potomke Kinane od Ismailova potomstva, odabrao je pleme Kurejš iz potomaka Kinane, odabrao je porodicu Hašim iz plemena Kurejš, a mene je odabrao iz porodice Hašim."** Ovaj hadis je hasenun-sahihun-garibun.[1450]

3865. ISPRIČAO NAM JE Ebu Hemmam Velid b. Šudža' b. Velid el-Bagdadi; kaže: Obavijestio nas je Velid b. Muslim prenijevši od El-Evzaija, on od Jahjaa b. Ebu Kesira, on od Ebu Selemea, a on od Ebu Hurejrea, koji je rekao: **"Allahov Poslaniče, kad je određeno da ti budeš Poslanik? On**

[1446] Neki kompletan ljudski rod dijele na dvije skupine: Arape i nearape.

[1447] Abbas je bio srdit zbog toga jer je čuo neke Kurejšije kako vrijeđaju i omalovažavaju Vjerovjesnikovo, sallallahu alejhi ve sellem, porijeklo. Govorili su: Trebalo je da ovaj Kur'an bude objavljen nekom uglednom čovjeku iz jednog od ova dva grada! (*Ez-Zuhruf*, 31. ajet), kao što su Velid b. Mugire ili Urve b. Mes'ud es-Sekafi.

[1448] Bilježi ga i Ahmed u *Musnedu*.

[1449] Šeddad b. Abdullah Ebu Ammar.

[1450] Bilježi ga i Et-Taberani u *El-Mu'džemul-kebiru*.

reče: Određeno je dok je Adem još bio između duše i tijela."[1451] Ovaj Ebu Hurejreov hadis je hasenun-sahihun-garibun. Poznat nam je samo sa ovim senedom.

٢. باب منه

٣٨٦٦. حَدَّثَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ يَزِيدَ الْكُوفِيُّ حَدَّثَنَا عَبْدُ السَّلَامِ بْنُ حَرْبٍ عَنْ لَيْثٍ عَنِ الرَّبِيعِ بْنِ أَنَسٍ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **أَنَا أَوَّلُ النَّاسِ خُرُوجًا إِذَا بُعِثُوا وَأَنَا خَطِيبُهُمْ إِذَا وَفَدُوا. وَأَنَا مُبَشِّرُهُمْ إِذَا أَيِسُوا. لِوَاءُ الْحَمْدِ يَوْمَئِذٍ بِيَدِي. وَأَنَا أَكْرَمُ وَلَدِ آدَمَ عَلَى رَبِّي وَلَا فَخْرَ.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ *

٣٨٦٧. حَدَّثَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ يَزِيدَ أَخْبَرَنَا عَبْدُ السَّلَامِ بْنُ حَرْبٍ عَنْ يَزِيدَ أَبِي خَالِدٍ عَنِ الْمِنْهَالِ بْنِ عَمْرٍو عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الْحَارِثِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ. **أَنَا أَوَّلُ مَنْ تَنْشَقُّ عَنْهُ الْأَرْضُ فَأُكْسَى حُلَّةً مِنْ حُلَلِ الْجَنَّةِ. ثُمَّ أَقُومُ عَنْ يَمِينِ الْعَرْشِ لَيْسَ أَحَدٌ مِنَ الْخَلَائِقِ يَقُومُ ذَلِكَ الْمَقَامَ غَيْرِي.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ صَحِيحٌ *

2. O istoj temi

3866. ISPRIČAO NAM JE Husejn b. Jezid el-Kufi; kaže: Obavijestio nas je Abdus-Sellam b. Harb prenijevši od Lejsa[1452], on od Rebi'a b. Enesa, a on od Enesa b. Malika, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Ja ću se prvi pojaviti kad ljudi budu proživljeni. Ja ću se ispred njih obratiti** (Allahu) **kad se okupe. Donijet ću im radosnu vijest kad počnu padati u očaj. Taj dan će zastava hvale biti u mojoj ruci. Ja ću, ne hvaleći se, kod moga Gospodara biti najplemenitiji."** Ovaj hadis je hasenun-garibun.[1453]

3867. ISPRIČAO NAM JE Husejn b. Jezid; kaže: Obavijestio nas je Abdus-Sellam b. Harb prenijevši od Jezida Ebu Halida[1454], on od Minhala b. Amra, on od Abdullaha b. Harisa[1455], a on od Ebu Hurejrea, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Ja ću biti prvi nad**

[1451] Dakle, Allah dž.š. je odredio da će Muhammed, sallallahu alejhi ve sellem, biti posljednji Njegov poslanik prije i nego je stvorio prvog čovjeka, Adema, a.s.

[1452] Lejs b. Ebu Sulejm.

[1453] Bilježi ga i Ed-Darimi u *Sunenu*.

[1454] Jezid b. Abdur-Rahman ed-Dalani Ebu Halid el-Esedi el-Kufi iskren je prenosilac hadisa, ali je, prilikom prenošenja hadisa, puno griješio i bio sklon tedlisu. Pripadao je sedmoj generaciji.

[1455] Abdullah b. Haris el-Basri.

kim će raspuknuti zemlja![1456] i kome će biti obučen džennetski ogrtač. Onda ću stati na desnu stranu Prijestolja, i niko drugi, osim mene, neće moći stati na to mjesto." Ovaj hadis je hasenun-garibun-sahihun.

٣. باب منه

٣٨٦٨. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ أَخْبَرَنَا أَبُو عَاصِمٍ أَخْبَرَنَا سُفْيَانُ وهو الثوري عَنْ لَيْثٍ وَهُوَ ابْنُ أَبِي سُلَيْمٍ حَدَّثَنِي كَعْبٌ حَدَّثَنِي أَبُو هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **سَلُوا اللَّهَ لِي الْوَسِيلَةَ. قَالُوا يَا رَسُولَ اللَّهِ وَمَا الْوَسِيلَةُ؟ قَالَ: أَعْلَى دَرَجَةٍ فِي الْجَنَّةِ لَا يَنَالُهَا إِلَّا رَجُلٌ وَاحِدٌ أَرْجُو أَنْ أَكُونَ أَنَا هُوَ.**

هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ. وإِسْنَادُهُ لَيْسَ بِالْقَوِيِّ. وَكَعْبٌ لَيْسَ هُوَ بِمَعْرُوفٍ وَلَا نَعْلَمُ أَحَدًا رَوَى عَنْهُ غَيْرَ لَيْثِ بْنِ أَبِي سُلَيْمٍ *

٣٨٦٩. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ أَخْبَرَنَا أَبُو عَامِرٍ الْعَقَدِيُّ أَخْبَرَنَا زُهَيْرُ بْنُ مُحَمَّدٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ عَقِيلٍ عَنِ الطُّفَيْلِ بْنِ أُبَيِّ بْنِ كَعْبٍ عَنْ أَبِيهِ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: **مَثَلِي فِي النَّبِيِّينَ كَمَثَلِ رَجُلٍ بَنَى دَارًا فَأَحْسَنَهَا وَأَكْمَلَهَا وَأَجْمَلَهَا وَتَرَكَ مِنْهَا مَوْضِعَ لَبِنَةٍ. فَجَعَلَ النَّاسُ يَطُوفُونَ بِالْبِنَاءِ وَيَعْجَبُونَ مِنْهُ وَيَقُولُونَ: لَوْ تَمَّ مَوْضِعُ تِلْكَ اللَّبِنَةِ . وَأَنَا فِي النَّبِيِّينَ مَوْضِعُ تِلْكَ اللَّبِنَةِ.** وَبِهَذَا الْإِسْنَادِ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: **إِذَا كَانَ يَوْمُ الْقِيَامَةِ كُنْتُ إِمَامَ النَّبِيِّينَ وَخَطِيبَهُمْ وَصَاحِبَ شَفَاعَتِهِمْ غَيْرُ فَخْرٍ.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ غَرِيبٌ *

٣٨٧٠. حَدَّثَنَا ابْنُ أَبِي عُمَرَ أَخْبَرَنَا سُفْيَانُ عَنِ ابْنِ جُدْعَانَ عَنْ أَبِي نَضْرَةَ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **أَنَا سَيِّدُ وَلَدِ آدَمَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَلَا فَخْرَ. وَبِيَدِي لِوَاءُ الْحَمْدِ وَلَا فَخْرَ. وَمَا مِنْ نَبِيٍّ يَوْمَئِذٍ, آدَمُ فَمَنْ سِوَاهُ, إِلَّا تَحْتَ لِوَائِي. وَأَنَا أَوَّلُ مَنْ تَنْشَقُّ عَنْهُ الْأَرْضُ وَلَا فَخْرَ. وَفِي الْحَدِيثِ قِصَّةٌ.** وَهَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ.

٣٨٧١. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ إِسْمَعِيلَ أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ يَزِيدَ الْمُقْرِيُّ أَخْبَرَنَا حَيْوَةُ أَخْبَرَنَا كَعْبُ بْنُ عَلْقَمَةَ سَمِعَ عَبْدَ الرَّحْمَنِ بْنَ جُبَيْرٍ أَنَّهُ سَمِعَ عَبْدَ اللَّهِ بْنَ عَمْرٍو أَنَّهُ سَمِعَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: **إِذَا سَمِعْتُمُ الْمُؤَذِّنَ فَقُولُوا مِثْلَ مَا يَقُولُ ثُمَّ صَلُّوا عَلَيَّ فَإِنَّهُ مَنْ صَلَّى عَلَيَّ صَلَاةً صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ بِهَا عَشْرًا. ثُمَّ سَلُوا لِيَ الْوَسِيلَةَ فَإِنَّهَا مَنْزِلَةٌ فِي الْجَنَّةِ لَا تَنْبَغِي إِلَّا لِعَبْدٍ مِنْ عِبَادِ اللَّهِ وَأَرْجُو أَنْ أَكُونَ أَنَا هُوَ. وَمَنْ سَأَلَ لِيَ الْوَسِيلَةَ حَلَّتْ عَلَيْهِ الشَّفَاعَةُ.**

[1456] Prilikom proživljenja nakon smrti i prvi koji će biti proživljen.

هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ. قَالَ مُحَمَّدٌ عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ جُبَيْرٍ: هَذَا قُرَشِيٌّ وهو مِصْرِيٌّ. وَعَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ جُبَيْرِ بْنِ نُفَيْرٍ شَامِيٌّ *

٣٨٧٢. حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ نَصْرِ بْنِ عَلِيٍّ الْجَهْضَمِيُّ أَخْبَرَنَا عُبَيْدُ اللَّهِ بْنُ عَبْدِ الْمَجِيدِ أَخْبَرَنَا زَمْعَةُ بْنُ صَالِحٍ عَنْ سَلَمَةَ بْنِ وَهْرَامٍ عَنْ عِكْرِمَةَ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ: **جَلَسَ نَاسٌ مِنْ أَصْحَابِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَنْتَظِرُونَهُ. قَالَ: فَخَرَجَ حَتَّى إِذَا دَنَا مِنْهُمْ سَمِعَهُمْ يَتَذَاكَرُونَ فَسَمِعَ حَدِيثَهُمْ. فَقَالَ بَعْضُهُمْ: عَجَبًا إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ اتَّخَذَ مِنْ خَلْقِهِ خَلِيلًا اتَّخَذَ إِبْرَاهِيمَ خَلِيلًا. وَقَالَ آخَرُ: مَاذَا بِأَعْجَبَ مِنْ كَلَامِ مُوسَى كَلَّمَهُ تَكْلِيمًا. وَقَالَ آخَرُ: فَعِيسَى كَلِمَةُ اللَّهِ وَرُوحُهُ. وَقَالَ آخَرُ: آدَمُ اصْطَفَاهُ اللَّهُ. فَخَرَجَ عَلَيْهِمْ فَسَلَّمَ وَقَالَ: قَدْ سَمِعْتُ كَلَامَكُمْ وَعَجَبَكُمْ. إِنَّ إِبْرَاهِيمَ خَلِيلُ اللَّهِ وَهُوَ كَذَلِكَ. وَمُوسَى نَجِيُّ اللَّهِ وَهُوَ كَذَلِكَ. وَعِيسَى رُوحُ اللَّهِ وَكَلِمَتُهُ وَهُوَ كَذَلِكَ. وَآدَمُ اصْطَفَاهُ اللَّهُ وَهُوَ كَذَلِكَ. أَلَا وَأَنَا حَبِيبُ اللَّهِ وَلَا فَخْرَ. وَأَنَا حَامِلُ لِوَاءِ الْحَمْدِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَلَا فَخْرَ. وَأَنَا أَوَّلُ شَافِعٍ وَأَوَّلُ مُشَفَّعٍ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَلَا فَخْرَ. وَأَنَا أَوَّلُ مَنْ يُحَرِّكُ حِلَقَ الْجَنَّةِ فَيَفْتَحُ اللَّهُ لِي فَيُدْخِلُنِيهَا وَمَعِي فُقَرَاءُ الْمُؤْمِنِينَ وَلَا فَخْرَ. وَأَنَا أَكْرَمُ الْأَوَّلِينَ وَالْآخِرِينَ وَلَا فَخْرَ.** هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ *

٣٨٧٣. حَدَّثَنَا زَيْدُ بْنُ أَخْزَمَ الطَّائِيُّ الْبَصْرِيُّ حَدَّثَنَا أَبُو قُتَيْبَةَ سَلْمُ بْنُ قُتَيْبَةَ قال: حَدَّثَنِي أَبُو مَوْدُودٍ الْمَدَنِيُّ أَخْبَرَنَا عُثْمَانُ بْنُ الضَّحَّاكِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ يُوسُفَ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ سَلَامٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ قَالَ: **مَكْتُوبٌ فِي التَّوْرَاةِ صِفَةُ مُحَمَّدٍ. وعِيسَى ابْنِ مَرْيَمَ يُدْفَنُ مَعَهُ. قال: فَقَالَ أَبُو مَوْدُودٍ: قَدْ بَقِيَ فِي الْبَيْتِ مَوْضِعُ قَبْرٍ.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ. هَكَذَا قَالَ عُثْمَانُ بْنُ الضَّحَّاكِ وَالْمَعْرُوفُ الضَّحَّاكُ بْنُ عُثْمَانَ الْمَدَنِيُّ *

٣٨٧٤. حَدَّثَنَا بِشْرُ بْنُ هِلَالٍ الصَّوَّافُ الْبَصْرِيُّ أَخْبَرَنَا جَعْفَرُ بْنُ سُلَيْمَانَ الضُّبَعِيُّ عَنْ ثَابِتٍ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ قَالَ: **لَمَّا كَانَ الْيَوْمُ الَّذِي دَخَلَ فِيهِ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْمَدِينَةَ أَضَاءَ مِنْهَا كُلُّ شَيْءٍ. فَلَمَّا كَانَ الْيَوْمُ الَّذِي مَاتَ فِيهِ أَظْلَمَ مِنْهَا كُلُّ شَيْءٍ. وَمَا نَفَضْنَا عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْأَيْدِي وَإِنَّا لَفِي دَفْنِهِ حَتَّى أَنْكَرْنَا قُلُوبَنَا.** هَذَا حَدِيثٌ صَحِيحٌ غَرِيبٌ *

3. O istoj temi

3868. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Beššar; kaže: Obavijestio nas je Ebu Asim[1457]; kaže: Nas je obavijestio Sufjan es-Sevri prenijevši od Lejsa b. Ebu Sulejma, koji je kazao: Ispričao mi je Ka'b; kaže: Meni je ispričao Ebu Hurejre, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi

[1457] Ebu Asim Dahak b. Muhalled en-Nebil.

ve sellem, rekao: **"Molite Allaha da meni podari El-Vasile!**[1458] **Šta je to El-Vasile?upitaše prisutni, a on reče: To je najviša deredža u Džennetu, koja će biti data samo jednoj osobi. Molim Allaha da ja budem ta osoba."**

Ovaj hadis je garibun. Njegov sened nije čvrst, a i Ka'b[1459] nije poznat, koliko nam je poznato od njega je samo Lejs b. Ebu Sulejm prenio hadise.

3869. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Beššar; kaže: Obavijestio nas je Ebu Amir el-Akadi; kaže: Nas je obavijestio Zuhejr b. Muhammed prenijevši od Abdullaha b. Muhammeda b. Ukajla, on od Tufejla b. Ubejja b. Ka'ba, a on od svoga oca da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: **"Ja sam, u odnosu na ostale vjerovjesnike, sličan čovjeku koji sagradi kuću pa je ukrasi, uljepša i upotpuni, ali** (u njoj) **ostavi šupljinu za jednu ciglu. Ljudi obilaze građevinu, dive joj se govoreći: Da ju je upotpunio i da je i tu ciglu postavio! Ja sam među vjerovjesnicima mjesto te cigle."**[1460]

Preneseno je, sa ovim senedom, od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, da je kazao: **"Ja ću, ne hvaleći se, na Sudnjem danu biti imam i hatib ostalim vjerovjesnicima i zagovornik njihovim sljedbenicima."** Ovaj hadis je hasenun-sahihun-garibun.[1461]

3870. ISPRIČAO NAM JE Ibn Ebu Omer; kaže: Obavijestio nas je Sufjan[1462] prenijevši od Ibn Džed'ana[1463], on od Ebu Nadrea[1464], a on od Ebu Seida, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Ja ću, ne hvaleći se, na Sudnjem danu biti predvodnik Ademova potomstva. U mojoj će ruci, ne hvaleći se, biti bajrak hvale. Taj dan će svaki vjerovjesnik, Adem i ostali, biti pod mojom zastavom. Ja ću, ne hvaleći se, biti prvi nad kim će raspuknuti zemlja!**[1465] Hadis sadrži poduže kazivanje.[1466] Ovaj hadis je hasenun.[1467]

[1458] El-Vesile se spominje u dovi koju učimo poslije ezana. U toj dovi mi od Allaha tražimo Allahovu Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, ovo mjesto.

[1459] Ibn Hadžer el-Askalani za njega u djelu *Takribut-tehzib*, kaže: Ka'b Ebu Amir el-Medeni je nedovoljno poznat prenosilac hadisa (medžhul). Pripadao je četvrtoj generaciji.

[1460] Kao što bi kuća bila nepotpuna ukoliko bi u njoj bila ostavljena šupljina za jednu ciglu, i Poslanstvo, samim tim i Objava, bili bi nepotpuni bez mog dolaska.

[1461] Bilježe ga i El-Buhari i Muslim u *Sahihima.*

[1462] Sufjan b. Ujejne.

[1463] Ali b. Zejd b. Džed'an.

[1464] Ebu Nadre Munzir b. Malik b. Kit'a el-Abdi el-Avfi.

[1465] Bit ću prvi proživljen od svih Allahovih, dž.š, stvorenja.

[1466] Et-Tirmizi ga je u cijelosti zabilježio u poglavlju: Tumačenju sure *El-Isra.*

[1467] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu* i Ibn Madže u *Sunenu.*

3871. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Ismail; kaže: Obavijestio nas je Abdullah b. Jezid el-Mukri[1468]; kaže: nas je obavijestio Hajve[1469]; kaže: Nas je obavijestio Ka'b b. Alkame, koji je čuo Abdur-Rahmana b. Džubejra da je čuo Abdullaha b. Amra, koji je čuo Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, kada kaže: **"Kad čujete muezina** (da uči ezan), **izgovarajte isto što i on izgovara, potom izgovorite salavat na mene, jer ko na mene izgovori jedan salavat, Allah će mu dati nagradu kao da ih je izgovorio deset, potom mi tražite El-Vesile, mjesto u Džennetu, koje će biti dato samo jednom Allahovom robu, a ja želim da taj rob budem ja. Ko meni bude tražio El-Vesile, zaslužit će** (moj) **šefa'at.."**

Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[1470] Muhammed[1471] kaže: Ovaj Abdur-Rahman b. Džubejr Kureši je Egipćanin, dok je Abdur-Rahman b. Džubejr b. Nufejr iz Šama.

3872. ISPRIČAO NAM JE Ali b. Nasr b. Ali el-Džehdami; kaže: Obavijestio nas je Ubejdullah b. Abdul-Medžid[1472]; kaže: Nas je obavijestio Zem'a b. Salih[1473] prenijevši od Selemea b. Vehrama, on od Ikrimea, a on od Ibn Abbasa, koji je kazao: **"Jedan dan su ashabi sjedili i čekali Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem. On iziđe** (iz kuće) **i, pošto im se približi ču o čemu razgovaraju. Jedan od njih je rekao: Začudno je da je Allah od svih Svojih stvorenja za prijatelja uzeo Ibrahima.**[1474] (Drugi) **je rekao: Nije to čudnije od toga da je On izravno razgovarao sa Musaom.**[1475] (Treći) **je kazao: Isa je Riječ Njegova i Duh od Njega.**[1476] (Četvrti) **je rekao: Adem je** (jedan od onih) **koje je Allah odabrao.**[1477] **On se tad pojavi pred njima i, nazvavši im selam, reče: Čuo sam vaš razgovor i ono čemu se čudite. Ibrahim je Allahov prijatelj, i to je tako. Musa je taj koga je Allah spasio, i to je tako. Isa je Allahov duh i**

[1468] Abdullah b. Jezid el-Mekki Ebu Abdur-Rahman el-Mukri, porijeklom iz Basre, pouzdan je i vrijedan prenosilac hadisa. Pripadao je devetoj generaciji. Učio je Kur'an sedamdeset i nekoliko godina.

[1469] Hajve b. Šurejh b. Safvan et-Tudžejbi el-Masri.

[1470] Bilježe ga i Muslim u *Sahihu* i Ebu Davud i En-Nesai u *Sunenima*.

[1471] Muhammed b. Ismail b. Ibrahim el-Džu'fi el-Buhari.

[1472] Ubejdullah b. Abdul-Medžid el-Hanefi el-Basri.

[1473] Zem'a b. Salih el-Dženedi Ebu Vehb el-Jemani slab je prenosilac hadisa. Pripadao je šestoj generaciji.

[1474] U suri *En-Nisa*, 125. ajet, Uzvišeni Allah kaže: "A Ibrahima je Allah uzeo za prijatelja."

[1475] U suri *En-Nisa*, 164. Ajet, Uzvišeni Allah veli: "A Allah je sigurno s Musaom razgovarao."

[1476] U suri *En-Nisa*, 171. ajet, Uzvišeni Allah kaže: "Mesih, Isa sin Merjemin, samo je Allahov Poslanik, i Riječ Njegova koju je Merjemi dostavio, i Duh od Njega; zato vjerujte u Allaha i Njegove poslanike i ne govorite: Trojica su! Prestanite, bolje vam je! Allah je samo jedan Bog, hvaljen neka je On! zar On da ima dijete?! Njegovo je ono što je na nebesima i ono što je na Zemlji, i Allah je dovoljan kao zaštitnik."

[1477] U suri *Alu Imran*, 33. ajet, Uzvišeni Allah kaže: "Allah je odabrao Adema, i Nuha, i Ibrahimovu porodicu, i Imranovu porodicu nad ostalim svijetom."

Njegova riječ, i to je tako. Adem je (jedan od onih) **koje je Allah odabrao, i to je tako. Ja sam, ne hvaleći se, Allahov miljenik. Ja ću, ne hvaleći se, nositi zastavu hvale na Sudnjem danu. Ja ću, ne hvaleći se, biti prvi zagovornik i prva osoba čiji će zagovor biti primljen na Sudnjem danu. Ja ću, ne hvaleći se, biti prvi koji će pokucati halkom na džennetskim vratima pa će mi ih Allah otvoriti i uvesti me kroz njih** (u Džennet). **Sa mnom će u njeg uvesti i vjernike siromahe. I ja ću, ne hvaleći se, biti najpoštovaniji i među prvima i među posljednjima."** Ovaj hadis je garibun.[1478]

3873. ISPRIČAO NAM JE Zejd b. Ahzem et-Tai el-Basri; kaže: Ispričao nam je Ebu Kutejbe Selm b. Kutejbe i kazao: Ispričao mi je Ebu Mevdud el-Medeni[1479]; kaže: Obavijestio nas je Osman b. Dahhak prenijevši od Muhammeda b. Jusufa b. Abdullaha b. Selama[1480], on od svoga oca[1481], a on od njegova djeda[1482], koji je kazao: **"U Tevratu je stajao opis Muhammeda i da će Isa biti ukopan pored njega."**[1483]

Ebu Mevdud veli: U (Aišinoj) sobi (u kojoj je ukopan Muhammed, sallallahu alejhi ve sellem,) ima mjesto za kabur. Ovaj hadis je hasenun-garibun. Tako kaže Osman b. Dahhak poznat kao Dahhak b. Osman el-Medeni.

3874. ISPRIČAO NAM JE Bišr b. Hilal es-Savvaf el-Basri; kaže: Obavijestio nas je Džafer b. Sulejman ed-Dubei prenijevši od Sabita, a on od Enesa b. Malika, koji je kazao: **"Dan u kome je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, ušao u Medinu obasjavao je sve u njoj, dok je dan u kome je umro Allahov Poslanik zatamnio sve u njoj. Nismo ni ruke otresli nakon ukopa Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, a naša srca su bila već drugačija."**[1484] Ovaj hadis je sahihun-garibun.[1485]

[1478] Bilježi ga i Ed-Darimi u *Sunenu.*

[1479] Ebu Mevdud Abdul-Aziz b. Ebu Sulejman el-Medeni.

[1480] Muhammed b. Jusuf b. Abdullah b. Selam el-Israili el-Medeni prenosilac je hadisa, koji, po mišljenju hadiskih učenjaka, zadovoljava (makbul). Pripadao je četvrtoj generaciji.

[1481] Jusufa b. Abdullaha b. Selama. On je, po nekim mišljenjima, mlađi Vjerovjesnikov, sallallahu alejhi ve sellem, ashab. Idžli ga je, pak, svrstao među pouzdane tabi'ine.

[1482] Njegov djed je Abdullah b. Selam, poznati Vjerovjesnikov, sallallahu alejhi ve sellem, ashab.

[1483] Bilježi el-Dževzi u *Kitabul-vefa* od Abdullaha b. Amra, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "Kada se Isa vrati na Zemlju, oženit će se i imati djecu. Živjet će na njoj četrdeset i pet godina, a onda će umrijeti i biti pokopan pored mene u moj mezar. Ja i Isa ćemo biti u jednom mezaru između Ebu Bekra i Omera." Spomenuo je ovaj hadis i šejh Velijud-din u djelu *El-Miškat.* El-Mubarekfori kaže da ovaj hadis nije mogao naći u izvornim hadiskim zbirkama.

[1484] Naša srca su, odmah nakon što smo ukopali Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, već postala labilnija u odnosu na vrijeme kad je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, bio živ među vama. Ona više nisu bila tako sigurna kao kad je on bio među nama.

[1485] Bilježi ga i Ed-Darimi u *Sunenu.*

٤. بَاب مَا جَاءَ فِي مِيلَادِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ *

٣٨٧٥. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ الْعَبْدِيُّ أَخْبَرَنَا وَهْبُ بْنُ جَرِيرٍ أَخْبَرَنَا أَبِي قَال سَمِعْتُ مُحَمَّدَ بْنَ إِسْحَقَ يُحَدِّثُ عَنِ الْمُطَّلِبِ بْنِ عَبْدِ اللَّه بْنِ قَيْسِ بْنِ مَخْرَمَةَ عَنْ أَبِيه عَنْ جَدِّه قَالَ: وُلِدْتُ أَنَا وَرَسُولُ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَامَ الْفِيلِ. وَسَأَلَ عُثْمَانُ بْنُ عَفَّانَ قُبَاثَ بْنَ أَشْيَمَ أَخَا بَنِي يَعْمَرَ بْنِ لَيْث أَأَنْتَ أَكْبَرُ أَمْ رَسُولُ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ؟ فَقَالَ: رَسُولُ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَكْبَرُ مِنِّي وَأَنَا أَقْدَمُ مِنْهُ فِي الْمِيلَادِ. وُلِدَ رَسُولُ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَامَ الْفِيلِ. قَالَ: وَرَأَيْتُ خَذْقَ الطَّيْرِ أَخْضَرَ مُحِيلًا.

هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ حَدِيثِ مُحَمَّدِ بْنِ إِسْحَقَ *

4. O Vjerovjesnikovu, sallallahu alejhi ve sellem, rođenju

3875. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Beššar el-Abdi; kaže: Obavijestio nas je Vehb b. Džerir; kaže: Nas je obavijestio moj otac i kazao: Čuo sam Muhammeda b. Ishaka kada priča od Muttaliba b. Abdullaha b. Kajsa b. Mahremea[1486], on od svoga oca, a on od njegova djeda[1487], koji je kazao: **"Rođeni smo ja i Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, u godini slona.[1488] Osman b. Affan je upitao Kubasu b. Ešjema[1489] brata Benu Ja'mera b. Lejsa: Jesi li stariji ti ili Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem? On je rekao: Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, je od mene veći, a ja sam od njega stariji. Ja sam, veli on, vidio svjež izmet ptice[1490]."** Ovaj hadis je hasenun-garibun.[1491] Poznat nam je samo preko Muhammeda b. Ishaka.

[1486] Muttalib b. Abdullah b. Kajs b. Mahreme b. Muttalib b. Abdumenaf el-Matlebi prenosilac je hadisa, koji, po mišljenju hadiskih učenjaka, zadovoljava (makbul). Pripadao je šestoj generaciji.

[1487] Njegov djed se zvao Kajs b. Mahreme. On je Vjerovjesnikov, sallallahu alejhi ve sellem, ashab.

[1488] Vjerovjesnikovi biografi se slažu u tome da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rođen u mjesecu rebiul-evelu u Godini slona, dakle u godini u kojoj Ebreha sa šezdeset hiljada vojnika, a uz pomoć slonova, došao u Mekku da sruši Kjabu, a razilaze se u tome kojeg rebiul-evela rođen. Većina smatra da je rođen 12. rebiul-evela. Taj datum odgovara 20. ili 22. aprilu 571. godine po Isau, a.s.

[1489] Kubasa b. Ešjem b. Amir el-Kindi el-Lejsi, Vjerovjesnikov, sallallahu alejhi ve sellem, ashab koji je živio sve do vremena vladavine Abdul-Melika b. Mervana.

[1490] Svjež izmet ptica koje je Allah poslao na vojsku Ebrehinu. U nekim primjercima Tirmizijeve zbirke stoji: "Vidio sam svježizmet slonova." Ovim se želi kazati da je Kubas bio stariji od Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem.

[1491] Bilježi ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu.*

٥. بَاب مَا جَاءَ فِي بَدْءِ نُبُوَّةِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ *

٣٨٧٦. حَدَّثَنَا الْفَضْلُ بْنُ سَهْلٍ أَبُو الْعَبَّاسِ الْأَعْرَجُ الْبَغْدَادِيُّ أَخْبَرَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ غَزْوَانَ أَخْبَرَنَا يُونُسُ بْنُ أَبِي إِسْحَقَ عَنْ أَبِي بَكْرِ بْنِ أَبِي مُوسَى الأشعري عَنْ أَبِيهِ قَالَ: خَرَجَ أَبُو طَالِبٍ إِلَى الشَّامِ وَخَرَجَ مَعَهُ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي أَشْيَاخٍ مِنْ قُرَيْشٍ. فَلَمَّا أَشْرَفُوا عَلَى الرَّاهِبِ هَبَطُوا فَحَلُّوا رِحَالَهُمْ فَخَرَجَ إِلَيْهِمُ الرَّاهِبُ وَكَانُوا قَبْلَ ذَلِكَ يَمُرُّونَ بِهِ فَلَا يَخْرُجُ إِلَيْهِمْ وَلَا يَلْتَفِتُ. قَالَ: فَهُمْ يَحُلُّونَ رِحَالَهُمْ فَجَعَلَ يَتَخَلَّلُهُمُ الرَّاهِبُ حَتَّى جَاءَ فَأَخَذَ بِيَدِ رَسُولِ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فقَالَ: هَذَا سَيِّدُ الْعَالَمِينَ. هَذَا رَسُولُ رَبِّ الْعَالَمِينَ. يَبْعَثُهُ اللَّهُ رَحْمَةً لِلْعَالَمِينَ. فَقَالَ لَهُ أَشْيَاخٌ مِنْ قُرَيْشٍ: مَا عِلْمُكَ؟ فَقَالَ: إِنَّكُمْ حِينَ أَشْرَفْتُمْ مِنَ الْعَقَبَةِ لَمْ يَبْقَ حَجَرٌ وَلَا شَجَرٌ إِلَّا خَرَّ سَاجِدًا. وَلَا يَسْجُدَانِ إِلَّا لِنَبِيٍّ. وَإِنِّي أَعْرِفُهُ بِخَاتَمِ النُّبُوَّةِ أَسْفَلَ مِنْ غُضْرُوفِ كَتِفِهِ مِثْلَ التُّفَّاحَةِ. ثُمَّ رَجَعَ فَصَنَعَ لَهُمْ طَعَامًا. فَلَمَّا أَتَاهُمْ بِهِ وَكَانَ هُوَ فِي رِعْيَةِ الْإِبِلِ. قَالَ: أَرْسِلُوا إِلَيْهِ فَأَقْبَلَ وَعَلَيْهِ غَمَامَةٌ تُظِلُّهُ. فَلَمَّا دَنَا مِنَ الْقَوْمِ وَجَدَهُمْ قَدْ سَبَقُوهُ إِلَى فَيْءِ الشَّجَرَةِ. فَلَمَّا جَلَسَ مَالَ فَيْءُ الشَّجَرَةِ عَلَيْهِ. فَقَالَ: انْظُرُوا إِلَى فَيْءِ الشَّجَرَةِ مَالَ عَلَيْهِ. قَالَ فَبَيْنَمَا هُوَ قَائِمٌ عَلَيْهِمْ وَهُوَ يُنَاشِدُهُمْ أَنْ لَا يَذْهَبُوا بِهِ إِلَى الرُّومِ فَإِنَّ الرُّومَ عَرَفُوهُ بِالصِّفَةِ فَيَقْتُلُونَهُ. فَالْتَفَتَ فَإِذَا بِسَبْعَةٍ قَدْ أَقْبَلُوا مِنَ الرُّومِ فَاسْتَقْبَلَهُمْ فَقَالَ: مَا جَاءَ بِكُمْ؟ قَالُوا: جِئْنَا إِنَّ هَذَا النَّبِيَّ خَارِجٌ فِي هَذَا الشَّهْرِ فَلَمْ يَبْقَ طَرِيقٌ إِلَّا بُعِثَ إِلَيْهِ بِأُنَاسٍ وَإِنَّا قَدْ أُخْبِرْنَا خَبَرَهُ بُعِثْنَا إِلَى طَرِيقِكَ هَذَا. فَقَالَ هَلْ خَلْفَكُمْ أَحَدٌ هُوَ خَيْرٌ مِنْكُمْ؟ قَالُوا: إِنَّمَا أُخْبِرْنَا خَبَرَهُ بِطَرِيقِكَ هَذَا. قَالَ: أَفَرَأَيْتُمْ أَمْرًا أَرَادَ اللَّهُ أَنْ يَقْضِيَهُ هَلْ يَسْتَطِيعُ أَحَدٌ مِنَ النَّاسِ رَدَّهُ؟ قَالُوا: لَا. قَالَ: فَبَايَعُوهُ وَأَقَامُوا مَعَهُ. قَالَ: أَنْشُدُكُمْ بِاللَّهِ أَيُّكُمْ وَلِيُّهُ؟ قَالُوا: أَبُو طَالِبٍ فَلَمْ يَزَلْ يُنَاشِدُهُ حَتَّى رَدَّهُ أَبُو طَالِبٍ وَبَعَثَ مَعَهُ أَبُو بَكْرٍ بِلَالًا وَزَوَّدَهُ الرَّاهِبُ مِنَ الْكَعْكِ وَالزَّيْتِ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ هَذَا الْوَجْهِ *

5. O Vjerovjesnikovu, sallallahu alejhi ve sellem, poslanstvu

3876. ISPRIČAO NAM JE Fadl b. Sehl Ebu Abbas el-A'redž el-Bagdadi; kaže: Obavijestio nas je Abdur-Rahman b. Gazvan; kaže: Nas je obavijestio Junus b. Ebu Ishak[1492] prenijevši od Ebu Bekra b. Ebu Musaa el-Eš'arija, a on od svoga oca, koji je kazao: **"Jednom prilikom je Ebu Talib izišao u Šam. Sa njim i drugim kurejškim prvacima izišao je i Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem. Pošto naiđoše pored nekog**

[1492] Junus b. Ebu Ishak es-Subej'i.

monaha[1493]**, on iziđe pred njih. Oni su i prije tuda prolazili, ali on nije nikada izlazio pred njih niti je na njih obraćao pažnju. Pošto stigoše i počeše da istovaraju svoj prtljag, monah poče hodati između njih. Kad dođe do Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, uze ga za ruku i reče: Ovo će biti prvak svjetova i ovo će biti poslanik Gospodara svjetova! Allah će ga poslati iz milosti prema svjetovima. Otkud ti znaš? upitaše ga kurejševićki prvaci. On reče: Kad ste se pojavili od Akabe, svaki kamen i svako drvo su pali ničice pred njim, a oni ničice padaju samo pred vjerovjesnikom. Ja ga prepoznajem i po pečatu poslanstva poput jabuke, koji je ispod hrskavice među njegovim plećima. Potom se vrati da im pripremi hranu. Kad im je donese, on bijaše sa čuvarima deva. Zovnite ga! reče on. Dok je išao prema njima, iznad njega bijaše oblak koji mu praviše hlad. Pošto stiže do ljudi, oni su već bili zauzeli hlad drveta. On sjede, a hlad se nagnu prema njemu. Monah reče: Pogledajte hlad drveta se nagnuo prema njemu! On ih tada poče preklinjati da ga ne vode među Bizantince jer bi ga Bizantinci mogli, kad ga vide, prepoznati i ubiti. On se tada okrenu i ugleda sedam Bizantinaca kako idu prema njima. Stade ispred njih i upita: Zašto ste došli? Došli smo jer smo obaviješteni da bi** (osoba koja će biti posljednji) **vjerovjesnik još u ovom mjesecu moao proći ovuda. Na sve puteve su već upućeni ljudi. Mi smo obaviješteni da bi on mogao naići baš ovim putem i zato krenusmo ovuda. Ima li još neko ko o tome zna? Mi smo jedini obaviješteni da bi on mogao proći ovim putem. A šta mislite? upita ih monah, ako Allah hoće da se nešto dogodi, da li to neko od ljudi može spriječiti? Ne, odgovoriše oni. Oni mu se tad zakleše i ostadoše kod njega, a monah povika: Zaklinjem vas Bogom, ko je od vas njegov staratelj? Ebu Talib, odgovoriše prisutni. On ga nastavi preklinjati da ga vrati, sve dok ga Ebu Talib ne vrati** (u Mekku). **Ebu Bekr sa njim posla Bilala, a monah im dade hranu za puta; hljeb i** (maslinovo) **ulje."**[1494] Ovaj hadis je hasenun-garibun. Poznat nam je samo s ovim senedom.

[1493] Monah se zvao Behira.

[1494] Po mišljenju El-Džezerija sened ovoga hadisa je vjerodostojan jer su svi prenosioci u njemu pouzdani. Jedino što je u ovom hadisu diskutabilno jeste posljednja rečenica u kojoj stoji da je, pošto je Ebu Talib vratio Muhammeda, sallallahu alejhi ve sellem, u Mekku, Ebu Bekr je sa njim poslao Bilala. Zašto je diskutabilna? Diskutabilna je zbog toga što je Muhammed, sallallahu alejhi ve sellem, kada se sve ovo zbilo, po mišljenju većine historičara i njegovih biografa, imao dvanaest godina, a s obzirom da je Ebu Bekr dvije godine mlađi od njega, on je imao tada deset godina i kako je mogao poslati sa njim Bilala kad Bilal u to vrijeme, možda, nije bio ni rođen. Neki učenjaci zbog ove rečenice ovaj hadis smatraju slabim. Međutim, imajući u vidu da je ovaj hadis El-Bezzar u *Musnedu* zabilježio bez ove rečenice, očito je da je neko od prenosilaca hadisa dodao u Tirmizijevoj predaji ove riječi.

٦. بَاب فِي مَبْعَثِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَابْنُ كَمْ كَانَ حِينَ بُعِثَ *

٣٨٧٧. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ إِسْمَعِيلَ أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ أَخْبَرَنَا ابْنُ أَبِي عَدِيٍّ عَنْ هِشَامِ بْنِ حَسَّانَ عَنْ عِكْرِمَةَ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ: **أُنْزِلَ عَلَى رَسُولِ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَهُوَ ابْنُ أَرْبَعِينَ فَأَقَامَ بِمَكَّةَ ثَلَاثَ عَشْرَةَ وَبِالْمَدِينَةِ عَشْرًا وَتُوُفِّيَ وَهُوَ ابْنُ ثَلَاثٍ وَسِتِّينَ.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

٣٨٧٨. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ أَخْبَرَنَا ابْنُ أَبِي عَدِيٍّ عَنْ هِشَامٍ عَنْ عِكْرِمَةَ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ: **قُبِضَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَهُوَ ابْنُ خَمْسٍ وَسِتِّينَ سَنَةً.** هَكَذَا حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ. وَرَوَى عَنْهُ مُحَمَّدُ بْنُ إِسْمَعِيلَ مِثْلَ ذَلِكَ *

٣٨٧٩. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ عَنْ مَالِكِ بْنِ أَنَسٍ و حَدَّثَنَا الْأَنْصَارِيُّ أَخْبَرَنَا مَعْنٌ أَخْبَرَنَا مَالِكُ بْنُ أَنَسٍ عَنْ رَبِيعَةَ بْنِ أَبِي عَبْدِ الرَّحْمَنِ أَنَّهُ سَمِعَ أَنَسَ بن مالك يَقُولُ: **لَمْ يَكُنْ رَسُولُ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِالطَّوِيلِ الْبَائِنِ وَلَا بِالْقَصِيرِ. وَلَا بِالْأَبْيَضِ الْأَمْهَقِ وَلَا بِالْآدَمِ. وَلَيْسَ بِالْجَعْدِ الْقَطَطِ وَلَا بِالسَّبِطِ. بَعَثَهُ اللَّهُ عَلَى رَأْسِ أَرْبَعِينَ سَنَةً فَأَقَامَ بِمَكَّةَ عَشْرَ سِنِينَ وَبِالْمَدِينَةِ عَشْرًا. وَتَوَفَّاهُ اللَّهُ عَلَى رَأْسِ سِتِّينَ سَنَةً وَلَيْسَ فِي رَأْسِهِ وَلِحْيَتِهِ عِشْرُونَ شَعْرَةً بَيْضَاءَ.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

6. Koliko je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, imao godina kad je počeo primati Objavu

3877. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Ismail[1495]; kaže: Obavijestio nas je Muhammed b. Beššar; kaže: Nas je obavijestio Ibn Ebu Adij[1496] prenijevši od Hišama b. Hassana, on od Ikrimea, a on od Ibn Abbasa, koji je kazao: **"Počela je Allahovu Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, silaziti Objava kad je imao četrdeset godina. U Mekki je** (nakon toga) **živio trinaest, a u Medini deset godina. Umro je kad je imao šezdeset i tri godine."** Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[1497]

3878. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Beššar; kaže: Obavijestio nas je Ibn Ebu Adij prenijevši od Hišama, on od Ikrimea, a on od Ibn Abbasa, koji je kazao: **"Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, je umro kad je imao šezdeset i pet godina."** (Et-Tirmizi kaže): Ovako nam je ispričao Muhammed b. Beššar, a isto ovako je od njega prenio i Muhammed b. Ismail.

3879. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe prenijevši od Malika b. Enesa. A ispričao nam je El-Ensari; kaže: Obavijestio nas je Ma'n; kaže: Nas je

---

1495 Muhammed b. Ismail b. Ibrahim el-Džu'fi el-Buhari poznati hadiski učenjak, autor poznatog El-*Džami'us-sahiha.* On je jedan od Tirmizijevih učitelja.

1496 Muhammed b. Ibrahim b. Ebu Adij.

1497 Bilježe ga i El-Buhari i Muslim u *Sahihima.*

obavijestio Malik b. Enes prenijevši od Rebi'a b. Ebu Abdur-Rahmana[1498] da je čuo Enesa b. Malika kada kaže: "**Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, bio je osrednjeg rasta, ni previsok ni prenizak, ni previše bijel, ni previše smeđ. Kosa mu je bila ni previše kovrdžava a ni previše glatka. Allah mu je počeo slati Objavu kad je napunio četrdeset godina. Živio je** (nakon toga) **u Mekki deset, a u Medini deset godina. Allah ga je uzeo Sebi nakon šezdesete godine. Kad je umro, u glavi i u bradi nije imao ni dvadeset sijedih dlaka.**"[1499] Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[1500]

٧. بَاب فِي آيَات نُبُوَّةِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَمَا قَدْ خَصَّهُ اللَّهُ بِه*

٣٨٨٠. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ وَمَحْمُودُ بْنُ غَيْلَانَ قَالَا: أَخْبَرَنَا أَبُو دَاوُدَ الطَّيَالِسِيُّ أَخْبَرَنَا سُلَيْمَانُ بْنُ مُعَاذ الضَّبِّيُّ عَنْ سِمَاكِ بْنِ حَرْب عَنْ جَابِرِ بْنِ سَمُرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **إِنَّ بِمَكَّةَ حَجَرًا كَانَ يُسَلِّمُ عَلَيَّ لَيَالِيَ بُعِثْتُ. إِنِّي لَأَعْرِفُهُ الْآنَ**. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ*

٣٨٨١. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ أَخْبَرَنَا يَزِيدُ بْنُ هَارُونَ أَخْبَرَنَا سُلَيْمَانُ التَّيْمِيُّ عَنْ أَبِي الْعَلَاءِ عَنْ سَمُرَةَ بْنِ جُنْدَب قَالَ: **كُنَّا مَعَ النبي صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَتَدَاوَلُ فِي قَصْعَة مِنْ غَدْوَة حَتَّى اللَّيْلِ يَقُومُ عَشَرَةٌ وَيَقْعُدُ عَشَرَةٌ. قُلْنَا فَمَا كَانَتْ تُمَدُّ؟ قَالَ: مِنْ أَيِّ شَيْءٍ تَعْجَبُ مَا كَانَتْ تُمَدُّ إِلَّا مِنْ هَاهُنَا وَأَشَارَ بِيَدِهِ إِلَى السَّمَاءِ**. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ. وَأَبُو الْعَلَاءِ اسْمُهُ يَزِيدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الشِّخِّيرِ *

[1498] Rebi'a b. Ebu Abdur-Rahman et-Tejmi Ebu Osman el-Medeni, poznat više kao Rebi'a. Njegov otac se zvao Feruh. On je bio pouzdan prenosilac hadisa i šeri'atski pravnik. Pripadao je petoj generaciji.

[1499] U spomenuta tri hadisa, koje je i Muslim zabilježio u *Sahihu*, postoji izvjesna različitost u pogledu Vjerovjesnikove, sallallahu alejhi ve sellem, dužine života. U prvom hadisu stoji da je umro kad je imao šezdeset i tri, u drugom da je umro kad je imao šezdeset i pet, a u trećem da je umro kad je imao šezdeset godina. Što se tiče prvog hadisa, on je najpouzdaniji i na temelju njega se većina učenjaka i biografa slaže da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, živio šezdeset i tri godine. Što se tiče drugog hadisa, Urve smatra da je Ibn Abbas pogriješio kada je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, živio šezdeset i pet godina. Što se, pak, tiče trećeg hadisa, En-Nevevi smatra da su se prenosioci, prilikom prenošenja ovog hadisa, ograničili samo na desetice ne spominjući godine iznad desetica. Ovo potvrđuje i sam smisao trećega hadisa u kome stoji da je Vjerovjesniku, sallallahu alejhi ve sellem, počela silaziti objava kad je napunio četrdeset godina, da je nakon početka Objave još živio u Mekki trinaest, a u Medini deset godina, a što ukupno iznosi šezdeset i tri godine.

[1500] Bilježe ga El-Buhari i Muslim u *Sahihima* i En-Nesai u *Sunenu*.

7. O znacima Vjerovjesnikova, sallallahu alejhi ve sellem, poslanstva i onome čime ga je Allah posebno odlikovao

3880. ISPRIČALI SU NAM Muhammed b. Beššar i Mahmud b. Gajlan i kazali: Obavijestio nas je Ebu Davud et-Tajalisi; kaže: Nas je obavijestio Sulejman b. Muaz ed-Dabij prenijevši od Simaka b. Harba, a on od Džabira b. Semurea, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"U Mekki postoji kamen, koji me je selamio**[1501] **u noćima dok sam primao Objavu.**[1502] **On mi je i sada poznat."**[1503] Ovaj hadis je hasenun-garibun.[1504]

3881. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Beššar; kaže: Obavijestio nas je Jezid b. Harun; kaže: Nas je obavijestio Sulejman et-Tejmi prenijevši od Ebul-A'laa, a on od Semurea b. Džunduba, koji je kazao: **"Jednog dana smo bili kod Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, i svi smo se nahranili iz jednog čanka hrane. Smjenjivali smo se po deseterica. Kad bi se deseterica najela, oni bi ustali, a sjela bi druga deseterica i tako cijeli dan od jutra do noći. Otkud je** (u njega) **stizala tolika hrana? upitasmo** (s čuđenjem Semurea). **On reče: Zašto se toliko čudite, dolazila je odozgo! i pokaza rukom u nebo."**[1505] Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[1506] Ebul-A'la se zvao Jezid b. Abdullah b. Šehir.

[1501] U jednoj predaji stoji da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "U Mekki postoji jedan kamen koji me je selamio dok sam primao Objavu. Govorio bi: Es-selamu alejke, Ja Resulallah. On mi je i sada poznat."

[1502] U predaji koju bilježi Muslim u *Sahihu* stoji da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: "Ja u Mekki poznajem jedan kamen koji me je selamio prije nego mi je počela silaziti Objava. Ja ga i sada poznajem."

[1503] En-Nevevi smatra da se ovdje radi o Vjerovjesnikovoj, sallallahu alejhi ve sellem, mu'džizi. Uzvišeni Allah u suri *El-Bekare*, u 74. ajetu kaže: Ali srca vaša su poslije toga postala tvrda, kao kamen su ili još tvrđa, a ima kamenja iz kojeg rijeke izbijaju, a ima, zaista, i kamenja koje puca i iz kojeg voda izlazi, a ima ga, doista, i koje se od straha pred Allahom ruši. A Allah motri na ono što radite." U suri *El-Isra*, 44. ajet Uzvišeni Allah veli: "Njega veličaju sedmera nebesa, i Zemlja, i oni na njima; i ne postoji ništa što Ga ne veliča, hvaleći Ga; ali vi ne razumijete veličanje njihovo. On je doista blag i mnogo prašta."

[1504] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu* i Muslim u *Sahihu*.

[1505] I ovdje je riječ o Vjerovjesnikovoj, sallallahu alejhi ve sellem, mu'džizi. Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, imao samo jedan čanak harane, a trebala je jesti cijela vojska. Dovom Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, Allah je dao toliki bereket da su se svi zasitili, a bilo ih je toliko da su se cijeli dan po deseterica smjenjivali za čankom.

[1506] Bilježi ga i Ed-Darimi u *Sunenu*.

٨. باب منه

٣٨٨٢. حَدَّثَنَا عَبَّادُ بْنُ يَعْقُوبَ الْكُوفِيُّ أَخْبَرَنَا الْوَلِيدُ بْنُ أَبِي ثَوْرٍ عَنِ السُّدِّيِّ عَنْ عَبَّادِ بْنِ أَبِي يَزِيدَ عَنْ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ قَالَ: **كُنْتُ مَعَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِمَكَّةَ فَخَرَجْنَا فِي بَعْضِ نَوَاحِيهَا فَمَا اسْتَقْبَلَهُ جَبَلٌ وَلَا شَجَرٌ إِلَّا وَهُوَ يَقُولُ: السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا رَسُولَ اللَّه.**

هَذَا حَدِيثٌ حسن غَرِيبٌ. وَقَدْ رَوَى غَيْرُ وَاحِدٍ عَنِ الْوَلِيدِ بْنِ أَبِي ثَوْرٍ وَقَالُوا: عَنْ عَبَّادِ بن أَبِي يَزِيدَ مِنْهُمْ فَرْوَةُ بْنُ أَبِي الْمَغْرَاءِ *

8. O istoj temi

3882. ISPRIČAO NAM JE Abbad b. Jakub el-Kufi; kaže: Obavijestio nas je Velid b. Ebu Sevr[1507] prenijevši od Es-Suddija[1508], on od Abbada b. Ebu Jezida[1509], a on od Alije b. Ebu Taliba, koji je kazao: **"Jednom prilikom sam sa Vjerovjesnikom, sallallahu alejhi ve sellem, bio u Mekki. Izišli smo u jedno njeno predgrađe. Nisu se pred njim pojavilli ni jedno drvo niti kamen, a da nisu rekli: Es-selamu alejke, Ja Resullallah!"**

Ovaj hadis je hasenun-garibun.[1510] Mnogi su prenijeli od Velida b. Ebu Sevra i kazali: od Abbada b. Ebu Jezida. Jedan od njih je i Ferve b. Ebul-Magra.

٩. باب منه

٣٨٨٣. حَدَّثَنَا مَحْمُودُ بْنُ غَيْلَانَ أَخْبَرَنَا عُمَرُ بْنُ يُونُسَ عَنْ عِكْرِمَةَ بْنِ عَمَّارٍ عَنْ إِسْحَقَ بْنِ عَبْدِ اللَّه بْنِ أَبِي طَلْحَةَ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ: **أَنَّ رَسُولَ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ خَطَبَ إِلَى لِزْقِ جِذْعٍ وَاتَّخَذُوا لَهُ مِنْبَرًا فَخَطَبَ عَلَيْهِ فَحَنَّ الْجِذْعُ حَنِينَ النَّاقَةِ فَنَزَلَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَمَسَّهُ فَسَكَتَ.**

وَفِي الْبَاب عَنْ أُبَيٍّ وَجَابِرٍ وَابْنِ عُمَرَ وَسَهْلِ بْنِ سَعْدٍ وَابْنِ عَبَّاسٍ وَأُمِّ سَلَمَةَ. حَدِيثُ أَنَسٍ هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ غَرِيبٌ مِنْ هَذَا الْوَجْهِ *

[1507] Velid b. Abdullah b. Ebu Sevr el-Hemdani el-Kufi slab je prenosilac hadisa. Pripadao je osmoj generaciji. Umro je 272. godine po Hidžri.

[1508] Ismail b. Abdur-Rahman b. Ebu Kerime es-Suddij Ebu Muhammed el-Kufi iskren je prenosilac hadisa, ali je bio sklon previdima. Pripadao je četvrtoj generaciji. Neki učenjaci smatrali su da je on šiija. Umro je 227. godine po Hidžri.

[1509] Abbad b. Ebu Jezid, neku učenjaci kažu Abbad b. Jezid el-Kufi, nije dovoljno poznat prenosilac hadisa (medžhul). Pripadao je trećoj generaciji.

[1510] Bilježi ga i Ed-Darimi u *Sunenu.*

٣٨٨٤. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ إِسْمَعِيلَ أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ سَعِيدٍ أَخْبَرَنَا شَرِيكٌ عَنْ سِمَاكٍ عَنْ أَبِي ظَبْيَانَ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ: جَاءَ أَعْرَابِيٌّ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ: بِمَ أَعْرِفُ أَنَّكَ نَبِيٌّ؟ قَالَ: إِنْ دَعَوْتُ هَذَا الْعِذْقَ مِنْ هَذِهِ النَّخْلَةِ تَشْهَدُ أَنِّي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهم عَلَيْهِ وَسَلَّمَ؟ فَجَعَلَ يَنْزِلُ مِنَ النَّخْلَةِ حَتَّى سَقَطَ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ. ثُمَّ قَالَ: ارْجِعْ فَعَادَ. فَأَسْلَمَ الْأَعْرَابِيّ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ صَحِيحٌ *

9. O istoj temi

3883. ISPRIČAO NAM JE Mahmud b. Gajlan; kaže: Obavijestio nas je Omer b. Junus prenijevši od Ikrimea b. Ammara, on od Ishaka b. Abdullaha b. Ebu Talhe, a on od Enesa b. Malika, koji je rekao: "**U početku je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, držao hutbu uz stablo** (palmina) **drveta. Kad su mu napravili mimber i kad poče držati hutbu na njemu, stablo zacvilje poput deve.**[1511] **Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, siđe sa mimbera, pomilova ga i ono ušutje.**"

O ovoj temi preneseni su hadisi i od Ubejja, Džabira, Ibn Omera, Sehla b. Sa'da, Ibn Abbasa i Ummu Seleme. Ovaj Enesov hadis je sa ovim senedom hasenun-sahihun-garibun.[1512]

3884. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Ismail; kaže: Obavijestio nas je Muhammed b. Seid[1513]; kaže: Nas je obavijestio Šerik[1514] prenijevši od Simaka[1515], on od Ebu Zabjana[1516], a on od Ibn Abbasa, koji je kazao: "**Dođe neki beduin Vjerovjesniku, sallallahu alejhi ve sellem, i reče: Po čemu ja mogu znati da si ti Vjerovjesnik? On reče: Ako pozovem ovaj grozd hurmi sa ove palme,** (pa mi dođe) **hoćeš li posvjedočiti da sam ja Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem?** On ga pozva, **a grozd se poče spuštati sa palme dok se ne spusti pred Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem. On mu potom reče da se vrati** (na mjesto gdje je bio) **i on se vrati. Beduin tad primi islam.**" Ovaj hadis je hasenun-garibun sahihun.

1511 U hadisu koji bilježi El-Buhari u *Sahihu* Džabira b. Abdullaha, stoji: " palma je vikala poput djeteta kada plače. Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, siđe, zagrli je i ona ušutje."

1512 Bilježi ga i Ibn Huzejme u *Sahihu.*

1513 Muhammed b. Seid b. Sulejman el-Kufi Ebu Džafer el-Asbihani, čiji je nadimak Hamdan, pouzdan je i siguran prenosilac hadisa. Pripadao je desetoj generaciji.

1514 Šerik b. Abdullah en-Nehai Ebu Abdullah el-Kufi iskren je prenosilac hadisa ali je, prilikom prenošenja hadisa, puno griješio i posenilio je nakon što je postao kadija Kufe. Pripadao je osmoj generaciji. Bio je veoma pravedan, vrijedan, pobožan i veliki borac protiv novotarija.

1515 Simak b. Harb.

1516 Ebu Zabjan Husajn b. Džundub b. Haris.

١٠. باب منه

٣٨٨٥. حَدَّثَنَا بُنْدَارٌ أَخْبَرَنَا أَبُو عَاصِمٍ أَخْبَرَنَا عَزْرَةُ بْنُ ثَابِتٍ أَخْبَرَنَا عَلْبَاءُ بْنُ أَحْمَرَ أَخْبَرَنَا أَبُو زَيْدِ بْنُ أَخْطَبَ قَالَ: **مَسَحَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَدَهُ عَلَى وَجْهِي وَدَعَا لِي. قَالَ عَزْرَةُ: إِنَّهُ عَاشَ مِائَةً وَعِشْرِينَ سَنَةً وَلَيْسَ فِي رَأْسِهِ إِلَّا شَعَرَاتٌ بِيضٌ.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ. وَأَبُو زَيْدٍ اسْمُهُ عَمْرُو بْنُ أَخْطَبَ *

10. O istoj temi

3885. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Beššar; kaže: Obavijestio nas je Ebu Asim[1517]; kaže: Nas je obavijestio Azre b. Sabit[1518]; kaže: Nas je obavijestio Ilba b. Ahmer[1519]; kaže: Nas je obavijestio Ebu Zejd b. Ahtab[1520] i kazao: **"Potrao je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, svojom rukom po mom licu i uputio za mene dovu. Azre kaže da je** (Ebu Zejd b. Ahtab) **živio stotinu i dvadeset godina[1521], a u glavi je imao svega nekoliko sijedih dlaka."** Ovaj hadis je hasenun-garibun.[1522] Ebu Zejd se zvao Amr b. Ahtab.

١١. باب منه

٣٨٨٦. حَدَّثَنَا إِسْحَقُ بْنُ مُوسَى الْأَنْصَارِيُّ أَخْبَرَنَا مَعْنٌ قَالَ: عَرَضْتُ عَلَى مَالِكِ بْنِ أَنَسٍ عَنْ إِسْحَقَ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي طَلْحَةَ أَنَّهُ سَمِعَ أَنَسَ بْنَ مَالِكٍ يَقُولُ: **قَالَ أَبُو طَلْحَةَ لِأُمِّ سُلَيْمٍ: لَقَدْ سَمِعْتُ صَوْتَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ضَعِيفًا أَعْرِفُ فِيهِ الْجُوعَ فَهَلْ عِنْدَكِ مِنْ شَيْءٍ؟ فَقَالَتْ: نَعَمْ. فَأَخْرَجَتْ أَقْرَاصًا مِنْ شَعِيرٍ ثُمَّ أَخْرَجَتْ خِمَارًا لَهَا فَلَفَّتِ الْخُبْزَ بِبَعْضِهِ ثُمَّ دَسَّتْهُ فِي يَدِي وَرَدَّتْنِي بِبَعْضِهِ ثُمَّ أَرْسَلَتْنِي إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ. قَالَ: فَذَهَبْتُ بِهِ إِلَيْهِ فَوَجَدْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ جَالِسًا فِي الْمَسْجِدِ وَمَعَهُ النَّاسُ. قَالَ: فَقُمْتُ عَلَيْهِمْ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: أَرْسَلَكَ أَبُو طَلْحَةَ؟ فَقُلْتُ: نَعَمْ. قَالَ: بِطَعَامٍ؟ فَقُلْتُ: نَعَمْ . فَقَالَ رَسُولُ**

[1517] Ebu Asim Dahak b. Muhalled b. Dahak b. Dahak b. Muslim eš-Šejbani en-Nebil el-Basri pouzdan je i siguran prenosilac hadisa. Pripadao je devetoj generaciji.
[1518] Azre b. Sabit el-Ensari el-Basri.
[1519] Ilba b. Ahmer el-Ješkuri iskren je prenosilac hadisa i učač Kur'ana. Pripadao je četvrtoj generaciji.
[1520] Ebu Zejd Amr b. Ahtab Ebu Zejd el-Ensari poznati Vjerovjesnikov, sallallahu alejhi ve sellem, ashab. Živio je u Basri. Više je poznat po nadimku Ebu Zejd nego po imenu.
[1521] Živio je stotinu i dvadeset godina, veli El-Mubarekfori, bereketom dove Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, koju je za njega uputio Allahu dž.š.
[1522] Bilježi ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu.*

اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لِمَنْ مَعَهُ: قُومُوا. قَالَ: فَانْطَلَقُوا. فَانْطَلَقْتُ بَيْنَ أَيْدِيهِمْ حَتَّى جِئْتُ أَبَا طَلْحَةَ فَأَخْبَرْتُهُ فَقَالَ أَبُو طَلْحَةَ: يَا أُمَّ سُلَيْمٍ قَدْ جَاءَ رَسُولُ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَالنَّاسُ مَعَهُ وَلَيْسَ عِنْدَنَا مَا نُطْعِمُهُمْ. قَالَتْ أُمُّ سُلَيْمٍ اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَعْلَمُ. قَالَ: فَانْطَلَقَ أَبُو طَلْحَةَ حَتَّى لَقِيَ رَسُولَ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ. فَأَقْبَلَ رَسُولُ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَأَبُو طَلْحَةَ مَعَهُ حَتَّى دَخَلَا. فَقَالَ رَسُولُ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: هَلُمِّي يَا أُمَّ سُلَيْمٍ مَا عِنْدَكِ. فَأَتَتْهُ بِذَلِكَ الْخُبْزِ فَأَمَرَ بِهِ رَسُولُ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَفُتَّ وَعَصَرَتْ أُمُّ سُلَيْمٍ بِعُكَّةٍ لَهَا فَآدَمَتْهُ ثُمَّ قَالَ فِيهِ رَسُولُ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: مَا شَاءَ اللَّهُ أَنْ يَقُولَ. ثُمَّ قَالَ ائْذَنْ لِعَشَرَةٍ. فَأَذِنَ لَهُمْ فَأَكَلُوا حَتَّى شَبِعُوا ثُمَّ خَرَجُوا. ثُمَّ قَالَ: ائْذَنْ لِعَشَرَةٍ. فَأَذِنَ لَهُمْ فَأَكَلُوا حَتَّى شَبِعُوا ثُمَّ خَرَجُوا. ثُمَّ قَالَ: ائْذَنْ لِعَشَرَةٍ. فَأَذِنَ لَهُمْ فَأَكَلُوا حَتَّى شَبِعُوا ثُمَّ خَرَجُوا. فَأَكَلَ الْقَوْمُ كُلُّهُمْ وَشَبِعُوا وَالْقَوْمُ سَبْعُونَ أَوْ ثَمَانُونَ رَجُلًا. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

11. O istoj temi

3886. ISPRIČAO NAM JE Ishak b. Musa el-Ensari; kaže: Obavijestio nas je Ma'n i kazao: Čitao sam (ovaj hadis) Maliku b. Enesu prenijevši ga od Ishaka b. Abdullaha b. Ebu Talhe, koji je čuo Enesa b. Malika kada kaže da je Ebu Talha[1523] rekao Ummi Sulejm: **"Čuo sam Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, glas mu je slabašan, očito je gladan, pa da li kod tebe ima nešto od hrane? Ima, reče ona i izvadi ječmeni hljeb, umota ga u dio svog prekrivača i stavi mi ga u ruku, a drugim dijelom me ogrnu, veli Enes, i posla me da ga odnesem Allahovu Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem. Ja ga odnesoh Allahovu Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem. Zatekavši ga u džamiji kako sjedi s ljudima, priđoh mu, a Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, me upita: Je li te to poslao Ebu Talha? Jeste, odgovorih. A je li zbog jela? upita on. Jeste, odgovorih. Ustanite i pođite! reče Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, onima što bijahu oko njega. Ja krenuh ispred njih i obavijestih Ebu Talhu** (o njihovu dolasku).[1524] **Ebu Talha reče Ummi Sulejm: Dolazi**

[1523] Ebu Talha Zejd b. Sehl el-Ensari je očuh Enesa b. Malika. On je muž Ummu Sulejm, Enesove majke.

[1524] Ibn Hadžer el-Askalani smatra da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, razumio da ga Ebu Talha poziva kući na jelo. Pošto je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, prezirao da sam jede, on pozva i sve one koji bijahu sa njim. Međutim Ummu Sulejm, Enesova Majka, a Ebu Talhina supruga, poslala je hljeb Allahovu Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, da tamo jede. Pošto je Enes vidio mnogo ljudi oko njega, on se postidi i ne dade hljeb Allahovu Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem. Zato ga je Allahov Poslanik. sallallahu alejhi ve sellem, upitao je li te to poslao Ebu Talha radi jela.

Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, s ljudima, a mi nemamo toliko hrane da ih možemo sve počastiti! A Ummu Sulejm će na to: Allah i Njegov Poslanik to najbolje znaju.[1525] **Tada, veli Enes, Ebu Talha iziđe pred Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem. Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, krenu sa njim i Ebu Talha, i kad stigoše** (Ebu Talhinoj kući) **i uđoše, Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, reče Ummu Sulejm: Hajde, iznesi što imaš** (od hrane)! **Ona mu iznese onaj hljeb i posudu u kojoj bijaše malo masla. Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, naredi da se hljeb izlomi u tu posudu, a onda Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, na nju prouči ono što je Allah htio da prouči, i pošto završi, reče** (Ebu Talhi): **Dozvoli** (da ulaze i jedu po) **deseterica! On dozvoli i pošto se** (prva deseterica) **najedoše i iziđoše,** (a uđoše druga deseterica, i sve tako) **dok svi ne jedoše, a bilo ih je oko sedamdeset ili osamdeset ljudi."**[1526] Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[1527]

١٢. باب منه

٣٨٨٧. حَدَّثَنَا إِسْحَقُ بْنُ مُوسَى الْأَنْصَارِيُّ أَخْبَرَنَا مَعْنٌ أَخْبَرَنَا مَالِكُ بْنُ أَنَسٍ عَنْ إِسْحَقَ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي طَلْحَةَ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ قَالَ: رَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَحَانَتْ صَلَاةُ الْعَصْرِ وَالْتَمَسَ النَّاسُ الْوَضُوءَ فَلَمْ يَجِدُوا. فَأُتِيَ رَسُولُ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِوَضُوءٍ فَوَضَعَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَدَهُ فِي ذَلِكَ الْإِنَاءِ وَأَمَرَ النَّاسَ أَنْ يَتَوَضَّئُوا مِنْهُ. قَالَ: فَرَأَيْتُ الْمَاءَ يَنْبُعُ مِنْ تَحْت أَصَابِعِه فَتَوَضَّأَ النَّاسُ حَتَّى تَوَضَّئُوا مِنْ عِنْدِ آخِرِهِمْ.

وَفِي الْبَاب عَنْ عِمْرَانَ بْنِ حُصَيْنٍ وَابْنِ مَسْعُودٍ وَجَابِرٍ. حَدِيثُ أَنَسٍ حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

12. O istoj temi

3887. ISPRIČAO NAM JE Ishak b. Musa el-Ensari; kaže: Obavijestio nas je Ma'n; kaže: Nas je obavijestio Malik b. Enes prenijevši od Ishaka b. Abdullaha b. Ebu Talhe, a on od Enesa b. Malika, koji je kazao: **"Jednom prilikom sam vidio Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, a približilo se vrijeme ikindijskog namaza. Ljudi su tražili vodu za abdesta, ali je nisu nalazili. Neko Allahovu Poslaniku, sallallahu alejhi**

[1525] Kao da je Ummu Sulejm bila uvjerena da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, znao da u njenoj kući nema dovoljno hrane, ali je pozvao sve ljude sa sobom kako bi im svima pokazao još jednu od svojih mu'džiza.

[1526] U Muslimovoj predaji ovoga hadisa stoji da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, pošto su svi jeli na ostatak hrane ponovo nešto proučio zamolivši Allaha za bereket, te se u posudi našlo ponovo onoliko hrane koliko je bilo na početku, prije nego što su jeli,."

[1527] Bilježe ga i El-Buhari i Muslim u *Sahihima* i En-Nesai u *Sunenu.*

ve sellem, donese posudu s vodom, a Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, stavi svoju ruku u tu posudu i naredi ljudima da se iz nje abdeste. Tada sam (veli Enes) **vidio kako voda izvire između njegovih prsta da su svi ljudi abdest uzeli."**

O ovoj temi preneseni su hadisi i od Imrana b. Husajna, Ibn Mes'uda i Džabira. Enesov hadis je hasenun-sahihun.[1528]

١٣. باب منه

٣٨٨٨. حَدَّثَنَا إِسْحَقُ بْنُ مُوسَى الْأَنْصَارِيُّ أَخْبَرَنَا يُونُسُ بْنُ بُكَيْرٍ أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ إِسْحَقَ قال: حَدَّثَنِي الزُّهْرِيُّ عَنْ عُرْوَةَ عَنْ عَائِشَةَ أَنَّهَا قَالَتْ: **أَوَّلُ مَا ابْتُدِيَ بِهِ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنَ النُّبُوَّةِ حِينَ أَرَادَ اللَّهُ كَرَامَتَهُ وَرَحْمَةَ الْعِبَادِ بِهِ أَنْ لَا يَرَى شَيْئًا إِلَّا جَاءَتْ كَفَلَقِ الصُّبْحِ. فَمَكَثَ عَلَى ذَلِكَ مَا** شَاءَ اللَّهُ أَنْ يَمْكُثَ وَحُبِّبَ إِلَيْهِ الْخَلْوَةُ فَلَمْ يَكُنْ شَيْءٌ أَحَبَّ إِلَيْهِ مِنْ أَنْ يَخْلُوَ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ غَرِيبٌ *

13. O istoj temi

3888. ISPRIČAO NAM JE Ishak b. Musa el-Ensari; kaže: Obavijestio nas je Junus b. Bukejr; kaže: Nas je obavijestio Muhammed b. Ishak i kazao: Ispričao mi je Ez-Zuhri prenijevši od Urvea, a on od Aiše, koja je kazala: **"Prvo što je Allahovu Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, počelo od poslanstva, onda kada mu je Allah htio ukazati počast, a njime milost robovima, bili su** (istiniti snovi). **Što god bi u snu vidio, to bi se i obistinilo poput jutarnje zore.**[1529] **To je potrajalo onoliko koliko je Allah htio da potraje, a onda je počeo da se povlači u samoću. Najviše je volio samoću."** Ovaj hadis je hasenun-sahihun-garibun.[1530]

١٤. باب منه

٣٨٨٩. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ قَالَ: أَخْبَرَنَا أَبُو أَحْمَدَ الزُّبَيْرِيُّ أَخْبَرَنَا إِسْرَائِيلُ عَنْ مَنْصُورٍ عَنْ إِبْرَاهِيمَ عَنْ عَلْقَمَةَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ: **إِنَّكُمْ تَعُدُّونَ الْآيَاتِ عَذَابًا وَإِنَّا كُنَّا نَعُدُّهَا عَلَى عَهْدِ رَسُولِ اللَّهِ** صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بَرَكَةً. **لَقَدْ كُنَّا نَأْكُلُ الطَّعَامَ مَعَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَنَحْنُ نَسْمَعُ** تَسْبِيحَ الطَّعَامِ. قَالَ: **وَأُتِيَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِإِنَاءٍ فَوَضَعَ يَدَهُ فِيهِ فَجَعَلَ الْمَاءُ يَنْبُعُ مِنْ بَيْنِ**

[1528] Bilježe ga i El-Buhari i Muslim u *Sahihima* i En-Nesai u *Sunenu.*

[1529] U Buharijevoj predaji ovog hadisa stoji: "Prvo što je počelo od Objave Allahovu Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, bili su istiniti snovi."

[1530] Bilježe ga i El-Buhari i Muslim u *Sahihima* i En-Nesai u *Sunenu.*

أَصَابعه. فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: حَيَّ عَلَى الْوَضُوءِ الْمُبَارَكِ وَالْبَرَكَةُ مِنَ السَّمَاءِ. حَتَّى تَوَضَّأْنَا كُلُّنَا. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

14. O istoj temi

3889. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Beššar i kazao: Obavijestio nas je Ebu Ahmed ez-Zubejri; kaže: Nas je obavijestio Israil prenijevši od Mensura[1531], on od Ibrahima[1532], on od Alkamea[1533], a on od Abdullaha[1534], koji je kazao: **"Vi nadnaravne pojave smatrate prijetnjom, a mi smo ih u vrijeme Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, smatrali blagodatima. Mi smo znali jesti hranu sa Allahovim Poslanikom, sallallahu alejhi ve sellem, i** (jedući je), **slušati kako hrana slavi Allaha. Vjerovjesniku, sallallahu alejhi ve sellem, je, veli on, donesena posuda u koju je on stavio svoju ruku, a između njegovih prsta je izvirala voda. Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, povika: Hajte, evo mubarek vode i bereketa s neba! I tako, sve dok svi abdest ne uzesmo."**[1535] Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[1536]

١٥. مَا جَاءَ كَيْفَ كَانَ يَنْزِلُ الْوَحْيُ عَلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ *

٣٨٩٠. حَدَّثَنَا إِسْحَقُ بْنُ مُوسَى الْأَنْصَارِيُّ أَخْبَرَنَا مَعْنٌ هو ابن عيسى أَخْبَرَنَا مَالِكٌ عَنْ هِشَامِ بْنِ عُرْوَةَ عَنْ أَبِيهِ عَنْ عَائِشَةَ: أَنَّ الْحَارِثَ بْنَ هِشَامٍ سَأَلَ النبي صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَيْفَ يَأْتِيكَ الْوَحْيُ؟ فَقَالَ رَسُولُ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: أَحْيَانًا يَأْتِينِي فِي مِثْلِ صَلْصَلَةِ الْجَرَسِ وَهُوَ أَشَدُّهُ عَلَيَّ. وَأَحْيَانًا يَتَمَثَّلُ لِيَ الْمَلَكُ رَجُلًا فَيُكَلِّمُنِي فَأَعِي مَا يَقُولُ. قَالَتْ عَائِشَةُ: فَلَقَدْ رَأَيْتُ رَسُولَ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَنْزِلُ عَلَيْهِ الْوَحْيُ فِي الْيَوْمِ الشَّدِيدِ الْبَرْدِ فَيَفْصِمُ عَنْهُ وَإِنَّ جَبِينَهُ لَيَتَفَصَّدُ عَرَقًا. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

[1531] Mensur b. Mu'temir.
[1532] Ibrahim en-Nehai.
[1533] Alkama b. Kajs.
[1534] Abdullah b. Mes'ud.
[1535] U Buharijevoj predaji ovog hadisa stoji: "Bili smo sa Allahovim Poslanikom, sallallahu alejhi ve sellem, na jednom putovanju pa nam je nestalo vode, Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, reče: Pretražite je li imalo vode ostalo!" Pošto mu donesoše jednu posudu s vodom on stavi svoju ruku u posudu, a onda povika: Hajte, evo vam čiste vode!"
[1536] Bilježi ga i El-Buhari u *Sahihu.*

15. Kako je Vjerovjesniku, sallallahu alejhi veselem, silazila Objava

3890. ISPRIČAO NAM JE Ishak b. Musa el-Ensari; kaže: Obavijestio nas je Ma'n b. Isa; kaže: Nas je obavijestio Malik prenijevši od Hišama b. Urvea, on od svoga oca, a on od Aiše: **"Jednom prilikom Haris b. Hišam**[1537] **upita Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem: Kako ti dolazi Objava? Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, reče: Nekad mi dolazi poput glasa zvona, i taj oblik je za mene najteži, a nekad mi se melek**[1538] **pojavi u liku čovjeka i saopći mi je, a ja zapamtim ono što mi je kazao. Aiša kaže: Jedanput sam vidjela Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, kad mu silazi Objava. Bijaše izuzetno hladan dan, i pošto prestade, čelo mu bijaše obliveno znojem."** Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[1539]

١٦ . بَاب مَا جَاءَ فِي صِفَةِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ *

٣٨٩١. حَدَّثَنَا مَحْمُودُ بْنُ غَيْلَانَ أَخْبَرَنَا وَكِيعٌ أَخْبَرَنَا سُفْيَانُ عَنْ أَبِي إِسْحَقَ عَنِ الْبَرَاءِ قَالَ: مَا رَأَيْتُ مِنْ ذِي لِمَّةٍ فِي حُلَّةٍ حَمْرَاءَ أَحْسَنَ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ. لَهُ شَعْرٌ يَضْرِبُ مَنْكِبَيْهِ. بَعِيدُ مَا بَيْنَ الْمَنْكِبَيْنِ. لَمْ يَكُنْ بِالْقَصِيرِ وَلَا بِالطَّوِيلِ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

16. O opisu Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem

3891. ISPRIČAO NAM JE Mahmud b. Gajlan; kaže: Obavijestio nas je Veki'; kaže: Nas je obavijestio Sufjan prenijevši od Ebu Ishaka, a on od Beraa, koji je kazao: **"Nisam vidio nikoga ljepšeg od Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, u crvenom ogrtaču**[1540]**, kosa mu je padala na**

[1537] Haris b. Hišam b. Mugire el-Mahzumi, Ebu Džehlov rođeni brat, istaknuti Vjerovjesnikov, sallallahu alejhi ve sellem, ashab. Pao je kao šehid u Šamu za vrijeme Omerova hilafeta.

[1538] Džibrili-Emin.

[1539] Bilježe ga i El-Buhari i Muslim u *Sahihima.*

[1540] Ibn Kajjim el-Dževzije smatra da griješi onaj ko misli da je to bio čisto crveni ogrtač. To je bio ogrtač iz Jemena koji je protkan crveno-crnim nitima. Sa njim se u tome ne slaže Eš-Ševkani. On smatra da je, ako ga ashab opisuje crvenim, onda crven, jer su ashabi vrlo dobro poznavali jezik. Na temelju ovog i drugih hadisa su Eš-Šafi i Malik stali na stanovište da je muškarcima dozvoljeno oblačiti crvenu odjeću. Ebu Hanife smatra da im je mekruh oblačiti crvenu odjeću. Svoj stav on temelji na hadisu koji bilježe Ebu Davud i Et-Tirmizi od Abdullaha b. Amra koji je kazao: "Pored Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, prošao je neki čovjek koji je na sebi imao dvije crvene tkanine. Nazvao mu je selam, ali mu Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, na selam nije uzvratio." Po mišljenju Ibn Hadžera el-Askalanija, sened ovog hadisa je slab, iako ga Et-Tirmizi u nekim primjercima svoje zbirke ocjenjuje dobrim. Munziri veli da se u njegovu senedu nalazi Ebu Jahja el-Kattat, o

ramena, širokih pleća, osrednjeg rasta, ni nizak ni visok." Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[1541]

١٧. باب منه

٣٨٩٢. حَدَّثَنَا سُفْيَانُ بْنُ وَكِيعٍ أَخْبَرَنَا حُمَيْدُ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ أَخْبَرَنَا زُهَيْرٌ عَنْ أَبِي إِسْحَقَ قَالَ: سَأَلَ رَجُلٌ الْبَرَاءَ أَكَانَ وَجْهُ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِثْلَ السَّيْفِ؟ قَالَ: لَا, مِثْلَ الْقَمَرِ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

17. O istoj temi

3892. ISPRIČAO NAM JE Sufjan b. Veki'; kaže: Obavijestio nas je Humejd b. Abdur-Rahman; kaže: Nas je obavijestio Zuhejr[1542] prenijevši od Ebu Ishaka, koji je kazao: **"Neki čovjek upita Beraa[1543]: Je li lice Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, bilo poput mača? a on odgovori: Nije, nego poput Mjeseca[1544]."** Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[1545]

١٨. باب منه

٣٨٩٣. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ إِسْمَعِيلَ أَخْبَرَنَا أَبُو نُعَيْمٍ أَخْبَرَنَا الْمَسْعُودِيُّ عَنْ عُثْمَانَ بْنِ مُسْلِمِ بْنِ هُرْمُزَ عَنْ نَافِعِ بْنِ جُبَيْرِ بْنِ مُطْعِمٍ عَنْ عَلِيٍّ قَالَ: لَمْ يَكُنْ النبي صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِالطَّوِيلِ وَلَا بِالْقَصِيرِ. شَثْنَ الْكَفَّيْنِ وَالْقَدَمَيْنِ. ضَخْمَ الرَّأْسِ. ضَخْمَ الْكَرَادِيسِ. طَوِيلَ الْمَسْرُبَةِ. إِذَا مَشَى تَكَفَّأَ تَكَفُّؤًا كَأَنَّمَا انْحَطَّ مِنْ صَبَبٍ لَمْ أَرَ قَبْلَهُ وَلَا بَعْدَهُ مِثْلَهُ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ.

٣٨٩٤. حَدَّثَنَا سُفْيَانُ بْنُ وَكِيعٍ أَخْبَرَنَا أَبِي عَنِ الْمَسْعُودِيِّ بِهَذَا الْإِسْنَادِ نَحْوَهُ *

čijem su se pravom imenu učenjaci razišli, tako da se hadisi koje on prenosi ne mogu uzimati kao argument.

[1541] Zabilježen je u *El-Kutubus-sitte.*

[1542] Zuhejr b. Muavija b. Hadidž.

[1543] Bera b. Azib b. Haris b. Adij el-Ensari el-Evsi, poznati Vjerovjesnikov, sallallahu alejhi ve sellem, ashab. Živio je u Kufi. Umro je 72. godine po Hidžri.

[1544] El-Mubarekfori smatra da je ovaj čovjek pitao Beraa da li je Poslanikovo, sallallahu alejhi ve sellem, lice bilo duguljasto poput mača, a on mu je odgovorio da nije bilo duguljasto nego je bilo okruglo poput Mjeseca. A može i da znači, veli El-Mubarekfori, da ga je pitao da li je lice Allahova Poslanik,sallallahu alejhi ve sellem, blistalo poput mača, a on mu je odgovorio da mu je lice bilo blistavije, poput Mjeseca. Bilježi Muslim u *Sahihu* od Džabira b. Semurea da ga je neki čovjek upitao: Da li je lice Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, bilo poput mača, a on mu je odgovorio: Nije, bilo je okruglo poput Sunca i Mjeseca."

[1545] Bilježi ga i El-Buhari u *Sahihu.*

18. O istoj temi

3893. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Ismail; kaže: Obavijestio nas je Ebu Nuajm; kaže: Nas je obavijestio El-Mes'udi[1546] prenijevši od Osmana b. Muslima b. Hurmuza, on od Nafi'a b. Džubejra b. Mut'ima, a on od Alije, koji je kazao: **"Bio je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, ni visok ni nizak, hrapavih dlanova i tabana, krupne glave, krupnih kostiju, dugačkih dlaka na prsima; kada bi išao, nagnuo bi se naprijed kao kad ide nizbrdo. Ja njemu sličnog ni prije ni poslije nisam vidio."** Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[1547]

3894. ISPRIČAO NAM JE Sufjan b. Veki'; kaže: Obavijestio nas je moj otac prenijevši od El-Mes'udija **sa ovim senedom slično prethodnom hadisu.**

١٩. باب منه

٣٨٩٥. حَدَّثَنَا أَبُو جَعْفَرٍ مُحَمَّدُ بْنُ الْحُسَيْنِ بْنِ أَبِي حَلِيمَةَ, مِنْ قَصْرِ الْأَحْنَفِ, وَأَحْمَدُ بْنُ عَبْدَةَ الضَّبِّيُّ وَعَلِيُّ بْنُ حُجْرٍ قَالُوا: أَخْبَرَنَا عِيسَى بْنُ يُونُسَ أَخْبَرَنَا عُمَرُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ مَوْلَى غُفْرَةَ حَدَّثَنِي إِبْرَاهِيمُ بْنُ مُحَمَّدٍ مِنْ وَلَدِ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ قَالَ: **كَانَ عَلِيٌّ إِذَا وَصَفَ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: لَمْ يَكُنْ بِالطَّوِيلِ الْمُمَّغِطِ وَلَا بِالْقَصِيرِ الْمُتَرَدِّدِ. وَكَانَ رَبْعَةً مِنَ الْقَوْمِ. وَلَمْ يَكُنْ بِالْجَعْدِ الْقَطَطِ وَلَا بِالسَّبِطِ كَانَ جَعْدًا رَجِلًا. وَلَمْ يَكُنْ بِالْمُطَهَّمِ وَلَا بِالْمُكَلْثَمِ. وَكَانَ فِي الْوَجْهِ تَدْوِيرٌ أَبْيَضُ مُشْرَبٌ. أَدْعَجُ الْعَيْنَيْنِ. أَهْدَبُ الْأَشْفَارِ. جَلِيلُ الْمُشَاشِ وَالْكَتَدِ. أَجْرَدُ ذُو مَسْرُبَةٍ. شَثْنُ الْكَفَّيْنِ وَالْقَدَمَيْنِ. إِذَا مَشَى تَقَلَّعَ كَأَنَّمَا يَمْشِي فِي صَبَبٍ. وَإِذَا الْتَفَتَ الْتَفَتَ مَعًا. بَيْنَ كَتِفَيْهِ خَاتَمُ النُّبُوَّةِ وَهُوَ خَاتَمُ النَّبِيِّينَ. أَجْوَدُ النَّاسِ صَدْرًا. وَأَصْدَقُ النَّاسِ لَهْجَةً. وَأَلْيَنُهُمْ عَرِيكَةً وَأَكْرَمُهُمْ عِشْرَةً. مَنْ رَآهُ بَدِيهَةً هَابَهُ. وَمَنْ خَالَطَهُ مَعْرِفَةً أَحَبَّهُ. يَقُولُ نَاعِتُهُ لَمْ أَرَ قَبْلَهُ وَلَا بَعْدَهُ مِثْلَهُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ.**

هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ. لَيْسَ إِسْنَادُهُ بِمُتَّصِلٍ. قَالَ أَبُو جَعْفَرٍ: سَمِعْتُ الْأَصْمَعِيَّ يَقُولُ فِي تَفْسِيرِ صِفَةِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: يقول: الْمُمَّغِطُ الذَّاهِبُ طُولًا. وَسَمِعْتُ أَعْرَابِيًّا يَقُولُ: تَمَغَّطَ فِي نُشَّابَةٍ أَيْ مَدَّهَا مَدًّا شَدِيدًا. وَأَمَّا الْمُتَرَدِّدُ فَالدَّاخِلُ بَعْضُهُ فِي بَعْضٍ قِصَرًا. وَأَمَّا الْقَطَطُ فَالشَّدِيدُ الْجُعُودَةِ. وَالرَّجِلُ الَّذِي فِي شَعْرِهِ حُجُونَةٌ أَيْ يَنْحَنِي قَلِيلًا. وَأَمَّا الْمُطَهَّمُ فَالْبَادِنُ الْكَثِيرُ اللَّحْمِ. وَأَمَّا الْمُكَلْثَمُ فَالْمُدَوَّرُ الْوَجْهِ. وَأَمَّا الْمُشْرَبُ فَهُوَ الَّذِي فِي نَاصِيَتِهِ حُمْرَةٌ. وَالْأَدْعَجُ الشَّدِيدُ سَوَادِ الْعَيْنِ.

[1546] Abdur-Rahman b. Abdullah el-Mes'udi el-Kufi.
[1547] Bilježi ga i En-Nesai u *Sunenu.*

وَالْأَهْدَبُ الطَّوِيلُ الْأَشْفَارِ وَالْكَتَدُ مُجْتَمَعُ الْكَتِفَيْنِ وَهُوَ الْكَاهِلُ. وَالْمَسْرُبَةُ هُوَ الشَّعْرُ الدَّقِيقُ الَّذِي هُوَ كَأَنَّهُ قَضِيبٌ مِنَ الصَّدْرِ إِلَى السُّرَّةِ. وَالشَّثْنُ الْغَلِيظُ الْأَصَابِعِ مِنَ الْكَفَّيْنِ وَالْقَدَمَيْنِ. وَالتَّقَلُّعُ أَنْ يَمْشِيَ بِقُوَّةٍ. وَالصَّبَبُ الْحُدُورُ يَقُولُ انْحَدَرْنَا فِي صَبُوبٍ وَصَبَبٍ. وَقَوْلُهُ جَلِيلُ الْمُشَاشِ يُرِيدُ رُءُوسَ الْمَنَاكِبِ. وَالْعِشْرَةُ الصُّحْبَةُ. وَالْعَشِيرُ الصَّاحِبُ. وَالْبَدِيهَةُ الْمُفَاجَأَةُ يُقَالُ بَدَهْتُهُ بِأَمْرٍ أَيْ فَجَأْتُهُ *

19. O istoj temi

3895. ISPRIČALI SU NAM Ebu Džafer Muhammed b. Husejn b. Ebu Halima[1548], iz plemena Ahnef, Ahmed b. Abde ed-Dabbij i Ali b. Hudžr i kazali: Obavijestio nas je Isa b. Junus; kaže: Nas je obavijestio Omer b. Abdullah, Gufreov štićenik, i kazao: Ispričao mi je Ibrahim b. Muhammed, unuk. Alije b. Ebu Taliba, koji je kazao: "**Kad bi Alija opisivao Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, rekao bi: Bio je osrednjeg rasta, ni previsok ni prenizak. Kosa mu bijaše ni previše kovrdžava, a ni previše opružena. Nije bio ni previše gojazan, a ni previše mršav. Lice mu bijaše okruglo, bijelo i rumeno. Oči su mu bile crne sa dugačkim trepavicama. Bio je krupnih ramena i krupnih kostiju. Po tijelu nije imao dlaka, osim na prsima. Bio je grubih šaka i stopala. Kada bi išao, išao bi žustro kao da silazi niz strminu. Kad bi se okretao, okretao bi se cijelim svojim tijelom. Među plećima je imao pečat poslanstva koga su imali svi vjerovjesnici. Bio je najplemenitiji i najiskreniji čovjek. Bio je blagog temperamenta i plemenit u komunikacijama** (sa svijetom). **Ko god bi ga prvi put vidio, osjećao bi poštovanje prema njemu, a ko god bi se sa njim družio i bolje ga upoznao, zavolio bi ga. Njegov opisivač kaže: Ja ni prije, a ni poslije njemu sličnog nisam vidio.**"

Sened ovog hadisa nije spojen.[1549] Ebu Džafer kaže: Čuo sam El-Esmeija[1550] kada, pojašnjavajući pojedine pojmove koji su korišteni prilikom opisivanja Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, kaže: *El-Mumeggit* znači visok. Čuo sam nekog beduina kada kaže: Zategnuo je strijelu, tj. jako ju je zategnuo. *El-Mutereddid* znači zdepast, *El-Katit* znači kovrdžav. Čovjek koji ima glatku kosu ona pada naprijed. *El-Muttahem* znači debeo. *El-Mukelsem* znači butrasto, okruglo lice. *El-Mušreb* bijeli ten iz koga izbija rumenilo. *El-Ed'adž* znači izrazito crnih očiju. *El-Ehdeb* znači dugih

---

[1548] Ebu Džafer Muhammed b. Husejn b. Ebu Halime el-Kasri prenosilac je hadisa, koji, po mišljenju hadiskih učenjaka, zadovoljava (makbul). Pripadao je jedanaestoj generaciji.

[1549] Pošto ovaj hadis Ibrahim b. Muhammed nije izravno čuo od svoga djeda Alije b. Ebu Taliba.

[1550] Abdul-Melik b. Kurejb b. Abdul-Melik b. Ali b. Esme' el-Esme'i Ebu Seid el-Bahili el-Basri iskren je prenosilac i poznavalac hadisa i vrstan filolog. Pripadao je devetoj generaciji.

trepavica. *El-Keted* znači onaj koji ima isturena pleća, gornji dio leđa. *El-Mesrube* zneči dlake po prsuima i stomaku do pupka. *Eš-Šesnu* znači debeli prsti u ruku i nogu. Et-tekallu' znači snažan hod. *Es-sabebul-haduru* znači spuštanje niz strminu. Dželilul-mušaš znači vrhovi ramena. *El-Išretu* znači druženje, a *El-Ašiir* znači drug. *El-Bedihetu-mufadže'e* znači iznenađenje. Neko rekne: *Bedehtuhu biemrin*, što znači: Inenadio sam ga u nečemu.

٢٠. بَاب منه *

٣٨٩٦. حَدَّثَنَا حُمَيْدُ بْنُ مَسْعَدَةَ أَخْبَرَنَا حُمَيْدُ بْنُ الْأَسْوَدِ عَنْ أُسَامَةَ بْنِ زَيْدٍ عَنِ الزُّهْرِيِّ عَنْ عُرْوَةَ عَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ: **مَا كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَسْرُدُ سَرْدَكُمْ هَذَا وَلَكِنَّهُ كَانَ يَتَكَلَّمُ بِكَلَامٍ يُبَيِّنُهُ فَصْلٌ يَحْفَظُهُ مَنْ جَلَسَ إِلَيْهِ**. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ حَدِيثِ الزُّهْرِيِّ. وَقَدْ رَوَاهُ يُونُسُ بْنُ يَزِيدَ عَنِ الزُّهْرِيِّ *

20. O istoj temi

3896. ISPRIČAO NAM JE Humejd b. Mes'ade[1551]; kaže: Obavijestio nas je Humejd b. Esved[1552] prenijevši od Usamea b. Zejda[1553], on od Ez-Zuhrija, on od Urvea, a on od Aiše, koja je kazala: **"Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, prilikom govora nije samo nizao riječi kao što to vi činite, nego je lagahno izlagao i objašnjavao tako da bi ga mogao zapamtiti svako ko bi sa njim sjedio."**

Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[1554] Poznat nam je samo preko Ez-Zuhrija. I Junus b. Jezid ga je prenio od Ez-Zuhrija.

٢١. باب منه

٣٨٩٧. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ يَحْيَى أَخْبَرَنَا أَبُو قُتَيْبَةَ سَلْمُ بْنُ قُتَيْبَةَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الْمُثَنَّى عَنْ ثُمَامَةَ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ قَالَ: **كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُعِيدُ الْكَلِمَةَ ثَلَاثًا لِتُعْقَلَ عَنْهُ**. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ غَرِيبٌ. إِنَّمَا نَعْرِفُهُ مِنْ حَدِيثِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الْمُثَنَّى *

[1551] Humejd b. Mes'ade b. Mubarek es-Sami el-Bahili el-Basri iskren je prenosilac hadisa. Pripadao je desetoj generaciji. Umro je 244. godine po Hidžri.

[1552] Humejd b. Esved b. Eškar el-Basri Ebu Esved el-Kerabisi iskren je prenosilac hadisa, ali je prilikom prenošenja hadisa ponekad činio previde. Pripadao je osmoj generaciji.

[1553] Usame b. Zejd el-Lejsi Ebu Zejd el-Medeni iskren je prenosilac hadisa, ali je prilikom prenošenja hadisa ponekad pravio previde. Pripadao je sedmoj generaciji. Umro je 153. godine po Hidžri.

[1554] Bilježe ga i Ebu Davud i En-Nesai u *Sunenima*, a spomenuo ga je i El-Buhari u *Sahihu*, ali kao muallak hadis.

21. O istoj temi

3897. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Jahja[1555]; kaže: Obavijestio nas je Ebu Kutejbe Selm b. Kutejbe prenijevši od Abdullaha b. Musennaa, on od Sumamea[1556], a on od Enesa b. Malika, koji je kazao: "(Prilikom govora bi) **Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, neke riječi ponavljao i po tri puta kako bi bile shvaćene od njega."** Ovaj hadis je hasenun-sahihun-garibun.[1557] Poznat nam je preko Abdullaha b. Musennaa.

٢٢. بَاب منه *

٣٨٩٨. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ أَخْبَرَنَا ابْنُ لَهِيعَةَ عَنْ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ الْمُغِيرَةِ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الْحَارِثِ بْنِ جَزْءٍ قَالَ: **مَا رَأَيْتُ أَحَدًا أَكْثَرَ تَبَسُّمًا مِنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ* وَقَدْ رُوِيَ عَنْ يَزِيدَ بْنِ أَبِي حَبِيبٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الْحَارِثِ بْنِ جَزْءٍ مِثْلُ هَذَا*

٣٨٩٩. حَدَّثَنَا بِذَلِكَ أَحْمَدُ بْنُ خَالِدٍ الْخَلَّالُ أَخْبَرَنَا يَحْيَى بْنُ إِسْحَقَ أَخْبَرَنَا اللَّيْثُ بْنُ سَعْدٍ عَنْ يَزِيدَ بْنِ أَبِي حَبِيبٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الْحَارِثِ بْنِ جَزْءٍ قَالَ: **مَا كَانَ ضَحِكُ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِلَّا تَبَسُّمًا.** هَذَا حَدِيثٌ صَحِيحٌ غَرِيبٌ. لَا نَعْرِفُهُ مِنْ حَدِيثِ لَيْثِ بْنِ سَعْدٍ إِلَّا مِنْ هَذَا الْوَجْهِ *

22. O istoj temi

3898. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe; kaže: Obavijestio nas je Ibn Lehi'a prenijevši od Ubejdullaha b. Mugirea[1558], a on od Abdullaha b. Harisa b. Džez'a[1559], koji je kazao: **"Nisam vidio nikoga da je bio više nasmijan od Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem."**

Ovaj hadis je garibun.[1560] Preneseno je i od Jezida b. Ebu Habiba, a on od Abdullaha b. Harisa b. Džez'a slično ovome hadisu.

3899. TAKO NAM JE ISPRIČAO Ahmed b. Halid el-Hallal[1561]; kaže: Obavijestio nas je Jahja b. Ishak; kaže: Nas je obavijestio Lejs b. Sa'd

---

[1555] Muhammed b. Jahja ez-Zuheli.

[1556] Sumame b. Abdullah b. Enes b. Malik el-Ensari.

[1557] Bilježi ga i Hakim u *Mustedreku.*

[1558] Ubejdullah b. Mugire b. Muajkib Ebu Mugire es-Sebei iskren je prenosilac hadisa. Pripadao je četvrtoj generaciji.

[1559] Abdullah b. Haris b. Džez'a Ebu Haris ez-Zubejdi je Vjerovjesnikov, sallallahu alejhi ve sellem, ashab. Živio je u Egiptu. On je posljednji ashab koji je živio u Egiptu.

[1560] Bilježi ga i Ahmed u *Musnedu.*

[1561] Ahmed b. Halid el-Hallal Ebu Džafer el-Bagdadi bio je pouzdan prenosilac hadisa i šeri'atski pravnik. Pripadao je desetoj generaciji.

prenijevši od Jezida b. Ebu Habiba[1562], a on od Abdullaha b. Harisa b. Džez'a, koji je kazao: **"Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, nije se smijao nego se samo osmjehivao[1563]."** Ovaj hadis je sahihun-garibun. Od hadisa koje je prenio Lejs b. Sa'd poznat nam je samo sa ovim senedom.

٢٣. بَاب فِي خَاتَمِ النُّبُوَّةِ *

٣٩٠٠. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ أَخْبَرَنَا حَاتِمُ بْنُ إِسْمَعِيلَ عَنِ الْجَعْدِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ قَالَ: سَمِعْتُ السَّائِبَ بْنَ يَزِيدَ يَقُولُ: **ذَهَبَتْ بِي خَالَتِي إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَتْ: يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنَّ ابْنَ أُخْتِي وَجِعٌ. فَمَسَحَ بِرَأْسِي وَدَعَا لِي بِالْبَرَكَةِ وَتَوَضَّأَ فَشَرِبْتُ مِنْ وَضُوئِهِ. فَقُمْتُ خَلْفَ ظَهْرِهِ فَنَظَرْتُ إِلَى الْخَاتَمِ بَيْنَ كَتِفَيْهِ فَإِذَا هُوَ مِثْلُ زِرِّ الْحَجَلَةِ.** وَفِي الْبَاب عَنْ سَلْمَانَ وَقُرَّةَ بْنِ إِيَاسٍ الْمُزَنِيِّ وَجَابِرِ بْنِ سَمُرَةَ وَأَبِي رِمْثَةَ وَبُرَيْدَةَ الْأَسْلَمِيِّ وَعَبْدِ اللَّهِ بْنِ سَرْجِسَ وَعَمْرِو بْنِ أَخْطَبَ وَأَبِي سَعِيدٍ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ غَرِيبٌ مِنْ هَذَا الْوَجْهِ *

٣٩٠١. حَدَّثَنَا سَعِيدُ بْنُ يَعْقُوبَ الطَّالَقَانِيُّ أَخْبَرَنَا أَيُّوبُ بْنُ جَابِرٍ عَنْ سِمَاكِ بْنِ حَرْبٍ عَنْ جَابِرِ بْنِ سَمُرَةَ قَالَ: **كَانَ خَاتَمُ رَسُولِ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَعْنِي الَّذِي بَيْنَ كَتِفَيْهِ غُدَّةً حَمْرَاءَ مِثْلَ بَيْضَةِ الْحَمَامَةِ.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

23. O Pečatu poslanstva

3900. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe; kaže: Obavijestio nas je Hatim b. Ismail prenijevši od Dža'da b. Abdur-Rahmana, koji je kazao: Čuo sam Saiba b. Jezida kada kaže: **"Moja me tetka odvela Vjerovjesniku, sallallahu alejhi ve sellem, i rekla: Allahov Poslaniče, moj sestrić je bolestan. On me pomilova po glavi, zamoli Allaha da me blagoslovi, a potom uze abdest. Ja se napih vode kojom je uzeo abdest[1564] i stadoh iza njega i počeh gledati pečat među njegovim plećima koji bijaše poput jajeta jarebice."**

O ovoj temi preneseni su hadisi i od Selmana, Kurrea b. Ijasa el-Muzenija, Džabira b. Semurea, Ebu Remsea, Burejdea el-Eslemija,

---

[1562] Jezid b. Ebu Habib Ebu Redža el-Masri. Otac mu se zvao Suvejd. On je bio pouzdan prenosilac hadisa i šeri'atski pravnik. Pripadao je petoj generaciji. Puno je prenosio mursel-hadise. Umro je 128. godine po Hidžri. Živio je blizu osamdeset godina.

[1563] Neki vele da je razlika između smijeha i osmijeha u tome što se u slučaju smijeha čuje glas, a u slučaju osmijeha nema glasa.

[1564] Ovdje treba razumjeti da je dječak popio vode koja je padala sa udova Allahova Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, zbog toga što je kompletno tijelo Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, bilo blagoslovljeno te je time i voda koja je doticala njegovo tijelo postala lijekom za duševne tegobe koje je osjećao.

Abdullaha b. Serdžisa, Omera b. Ahtaba i Ebu Seida. Ovaj hadis je sa ovim senedom hasenun-sahihun-garibun.[1565]

3901. ISPRIČAO NAM JE Seid b. Jakub et-Talikani; kaže: Obavijestio nas je Ejub b. Džabir prenijevši od Simaka b. Harba, a on od Džabira b. Semurea, koji je kazao: **"Pečat koji je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, imao među plećima bilo je crvenilo** (ispod kože) **poput golubijeg jajeta."** Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[1566]

٢٤. بَاب منه *

٣٩٠٢. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مَنِيعٍ أَخْبَرَنَا عَبَّادُ بْنُ الْعَوَّامِ أَخْبَرَنَا الْحَجَّاجُ هو ابن أرطاة عَنْ سِمَاكِ بْنِ حَرْبٍ عَنْ جَابِرِ بْنِ سَمُرَةَ قَالَ: **كَانَ فِي سَاقَيْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حُمُوشَةٌ. وَكَانَ لَا يَضْحَكُ إِلَّا تَبَسُّمًا. وَكُنْتُ إِذَا نَظَرْتُ إِلَيْهِ قُلْتُ أَكْحَلُ الْعَيْنَيْنِ وَلَيْسَ بِأَكْحَلَ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ غَرِيبٌ *

24. O istoj temi

3902. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Meni'; kaže: Obavijestio nas je Abbad b. Avvam; kaže: nas je obavijestio Hadždžadž b. Ertate prenijevši od Simaka b. Harba, a on od Džabira b. Semurea, koji je kazao: **"Potkoljenice Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, bile su srazmjerne ostalim dijelovima** (njegova) **tijela. On se** (nikad) **nije glasno smijao nego bi se samo osmjehivao, a kad** (god) **bih ga pogledao,** (u sebi bih) **rekao: Oči mu surmelijaste, a surmu ne koristi."** Ovaj hadis je hasenun-sahihun-garibun.[1567]

٢٥. باب منه

٣٩٠٣. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مَنِيعٍ أَخْبَرَنَا أَبُو قَطَنٍ أَخْبَرَنَا شُعْبَةُ عَنْ سِمَاكِ بْنِ حَرْبٍ عَنْ جَابِرِ بْنِ سَمُرَةَ قَالَ: **كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ضَلِيعَ الْفَمِ أَشْكَلَ الْعَيْنَيْنِ مَنْهُوشَ الْعَقِبِ.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

٣٩٠٤. حَدَّثَنَا أَبُو مُوسَى مُحَمَّدُ بْنُ الْمُثَنَّى أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرٍ أَخْبَرَنَا شُعْبَةُ عَنْ سِمَاكِ بْنِ حَرْبٍ عَنْ جَابِرِ بْنِ سَمُرَةَ قَالَ: **كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ضَلِيعَ الْفَمِ أَشْكَلَ الْعَيْنَيْنِ**

1565 Bilježe ga i El-Buhari i Muslim u *Sahihima* i En-Nesai u *Sunenu.*

1566 Bilježi ga i Muslim u *Sahihu.*

1567 Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu* i Hakim u *Mustedreku.*

مَنْهُوشَ الْعَقِبِ. قَالَ شُعْبَةُ: قُلْتُ لِسِمَاكٍ: مَا ضَلِيعُ الْفَمِ؟ قَالَ: وَاسِعُ الْفَمِ. قُلْتُ: مَا أَشْكَلُ الْعَيْنَيْنِ؟ قَالَ: طَوِيلُ شَقِّ الْعَيْنِ. قُلْتُ: مَا مَنْهُوشُ الْعَقِبِ؟ قَالَ: قَلِيلُ اللَّحْمِ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

25. O istoj temi

3903. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Meni; kaže: Obavijestio nas je Ebu Katan[1568]; kaže: Nas je obavijestio Šu'be prenijevši od Simaka b. Harba, a on od Džabira b. Semurea, koji je kazao: **"Imao je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, velika usta, crvenkastobijele oči i mršave pete."** Ovaj hadis je hasenun-sahihun.

3904. ISPRIČAO NAM JE Ebu Musa Muhammed b. Musenna; kaže: Obavijestio nas je Muhammed b. Džafer; kaže: Nas je obavijestio Šu'be prenijevši od Simaka b. Harba, a on od Džabira b. Semurea, koji je kazao: **"Imao je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, velika usta[1569], crvenkastobijele oči i mršave pete. Upitao sam, veli Šu'be, Simaka: A šta znači velika usta? On odgovori: Obimna usta. A šta znači crvenkastobijele oči? upitah. On reče: Veliki razmak između očnih kapaka. A šta znači mršave pete? On reče: Malo mesa na njima."** Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[1570]

٢٦. باب منه

٣٩٠٥. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ أَخْبَرَنَا ابْنُ لَهِيعَةَ عَنْ أَبِي يُونُسَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: مَا رَأَيْتُ شَيْئًا أَحْسَنَ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَأَنَّ الشَّمْسَ تَجْرِي فِي وَجْهِهِ. وَمَا رَأَيْتُ أَحَدًا أَسْرَعَ فِي مِشْيَتِهِ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَأَنَّمَا الْأَرْضُ تُطْوَى لَهُ. إِنَّا لَنُجْهِدُ أَنْفُسَنَا وَإِنَّهُ لَغَيْرُ مُكْتَرِثٍ. هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ *

26. O istoj temi

3905. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe; kaže: Obavijestio nas je Ibn Lehi'a prenijevši od Ebu Junusa[1571], a on od Ebu Hurejrea, koji je kazao: **"Nisam vidio ništa ljepše od Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve**

[1568] Ebu Katan Amr b. Hejsem b. Katan el-Kat'i el-Basri pouzdan je prenosilac hadisa. Pripadao je mlađoj generaciji tabi'ina.

[1569] Arapi su se u to vrijeme ponosili velikim ustima, dok im se mala usta nisu dopadala.

[1570] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu* i Muslim u *Sahihu*.

[1571] Ebu Junus Sulejm b. Džubejr ed-Devsi el-Masri pouzdan je prenosilac hadisa. Pripadao je trećoj generaciji.

sellem. Izgledao je kao da Sunce sija iz njegova lica! Niti sam vidio nikoga bržeg u hodu od Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem. Išao je (tako brzo) **kao da se pred njim zemlja skupljala. Mi bismo se morali dobro napregnuti** (da ga stignemo), **međutim, on na to nije obraćao pažnju."** Ovaj hadis je garibun.[1572]

٢٧ . باب منه

٣٩٠٦. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ أَخْبَرَنَا اللَّيْثُ عَنْ أَبِي الزُّبَيْرِ عَنْ جَابِرٍ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: عُرِضَ عَلَيَّ الْأَنْبِيَاءُ فَإِذَا مُوسَى ضَرْبٌ مِنَ الرِّجَالِ كَأَنَّهُ مِنْ رِجَالِ شَنُوءَةَ. وَرَأَيْتُ عِيسَى ابْنَ مَرْيَمَ فَإِذَا أَقْرَبُ النَّاسِ, مَنْ رَأَيْتُ بِهِ شَبَهًا, عُرْوَةُ بْنُ مَسْعُودٍ. وَرَأَيْتُ إِبْرَاهِيمَ فَإِذَا أَقْرَبُ مَنْ رَأَيْتُ بِهِ شَبَهًا صَاحِبُكُمْ يَعْنِي نَفْسَهُ. وَرَأَيْتُ جِبْرَائِيلَ فَإِذَا أَقْرَبُ مَنْ رَأَيْتُ بِهِ شَبَهًا دِحْيَةُ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ غَرِيبٌ *

27. O istoj temi

3906. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe; kaže: Obavijestio nas je Lejs[1573] prenijevši od Ebu Zubejra[1574], a on od Džabira, da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: **"Pokazani su mi vjerovjesnici**[1575]**, i vidio sam Musaa kao da je iz plemena Šenue; vidio sam Isaa sina Merjemina, on je, od ljudi koje sam vidio najsličniji Urveu b. Mes'udu; vidio sam Ibrahima, on, od ljudi koje sam vidio, bijaše najsličniji vašem prijatelju, tj. meni; vidio sam i Džibrila, on je, od ljudi koje sam vidio, najsličniji Dihjeu."** Ovaj hadis je hasenun-sahihun-garibun.[1576]

٢٨ . ما جاء في سِنِّ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَابْنُ كَمْ كَانَ حِينَ مَاتَ

٣٩٠٧. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مَنِيعٍ وَيَعْقُوبُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ الدَّوْرَقِيُّ قَالَا: أَخْبَرَنَا إِسْمَعِيلُ ابْنُ عُلَيَّةَ عَنْ خَالِدٍ الْحَذَّاءِ قَالَ: حَدَّثَنِي عَمَّارٌ مَوْلَى بَنِي هَاشِمٍ قَالَ: سَمِعْتُ ابْنَ عَبَّاسٍ يَقُولُ: تُوُفِّيَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَهُوَ ابْنُ خَمْسٍ وَسِتِّينَ *

[1572] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu* i Ibn Hibban u *Sahihu.*
[1573] Lejs b. Sa'd.
[1574] Ebu Zubejr Muhammed b. Muslim b. Tedris.
[1575] Vjerovjesnici su pokazani Muhammedu, sallallahu alejhi ve sellem, ili u Mesdžidul-Aksau ili na nebesima za vrijeme njegova Mi'radža.
[1576] Bilježi ga i Muslim u *Sahihu.*

٣٩٠٨. حَدَّثَنَا نَصْرُ بْنُ عَلِيٍّ الْجَهْضَمِيُّ أَخْبَرَنَا بِشْرُ بْنُ الْمُفَضَّلِ أَخْبَرَنَا خَالِدٌ الْحَذَّاءُ أَخْبَرَنَا عَمَّارٌ مَوْلَى بَنِي هَاشِمٍ أَخْبَرَنَا ابْنُ عَبَّاسٍ: أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ تُوُفِّيَ وَهُوَ ابْنُ خَمْسٍ وَسِتِّينَ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ الْإِسْنَادِ صَحِيحٌ *

28. O Vjerovjesnikovoj, sallallahu alejhi ve sellem, životnoj dobi i koliko je imao godina kada je preselio na ahiret

3907. ISPRIČALI SU NAM Ahmed b. Meni' i Jakub b. Ibrahim ed-Devreki i kazali: Obavijestio nas je Ismail b. Ulejje prenijevši od Halida el-Hazzaija, koji je kazao: Ispričao mi je Ammar, štićenik plemena Benu Hašim[1577], koji je kazao: Čuo sam Ibn Abbasa kada kaže: **"Preselio je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, na ahiret kad je imao šezdeset i pet godina."**

3908. ISPRIČAO NAM JE Nasr b. Ali el-Džehdami; kaže: Obavijestio nas je Bišr b. Mufeddal; kaže: Nas je obavijestio Halid el-Hazzai; kaže: Nas je obavijestio Ammar, štićenik plemena Benu Hašim; kaže: Nas je obavijestio Ibn Abbas: **"Preselio je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, na ahiret kad je imao šezdeset i pet godina."** Ovaj hadis čiji je sened sahihun je dobar.[1578]

٢٩. باب منه

٣٩٠٩. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مَنِيعٍ أَخْبَرَنَا رَوْحُ بْنُ عُبَادَةَ أَخْبَرَنَا زَكَرِيَّا بْنُ إِسْحَقَ أَخْبَرَنَا عَمْرُو بْنُ دِينَارٍ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ: **مَكَثَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِمَكَّةَ ثَلَاثَ عَشْرَةَ سَنَةً يَعْنِي يُوحَى إِلَيْهِ. وَتُوُفِّيَ وَهُوَ ابْنُ ثَلَاثٍ وَسِتِّينَ سَنَةً.** وَفِي الْبَاب عَنْ عَائِشَةَ وَأَنَسٍ وَدَغْفَلِ بْنِ حَنْظَلَةَ. وَلَا يَصِحُّ لِدَغْفَلٍ سَمَاعٌ مِنَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ و. وَحَدِيثُ ابْنِ عَبَّاسٍ حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ مِنْ حَدِيثِ عَمْرِو بْنِ دِينَارٍ *

29. O istoj temi

3909. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Meni'; kaže: Obavijestio nas je Revh b. Ubade; kaže: Nas je obavijestio Zekerijja b. Ishak; kaže: Nas je obavijestio Amr b. Dinar prenijevši od Ibn Abbasa, koji je kazao: **"Ostao je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, u Mekki, tj. nakon početka Objave, trinaest godina, a preselio je na Ahiret kad je imao šezdeset i tri godine."**

[1577] Ammaru, štićeniku plemena Benu Hašim, puno je ime Ammar b. Ebu Ammar el-Mekki.
[1578] Bilježi ga i Muslim u *Sahihu.*

O ovoj temi preneseni su hadisi i od Aiše, Enesa b. Malika i Dagfela b. Hanzale[1579]. Nema pouzdanijih predaja koje potvrđuju da je Dagle slušao hadise od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem. Ibn Abbasov hadis preko Amra b. Dinara je hasenun-garibun.[1580]

٣٠. باب منه

٣٩١٠. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرٍ أَخْبَرَنَا شُعْبَةُ عَنْ أَبِي إِسْحَقَ عَنْ عَامِرِ بْنِ سَعْدٍ عَنْ جَرِيرٍ عَنْ مُعَاوِيَةَ بْنِ أَبِي سُفْيَانَ أَنَّهُ قَالَ: سَمِعْتُهُ يَخْطُبُ يَقُولُ: **مَاتَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَهُوَ ابْنُ ثَلَاثٍ وَسِتِّينَ. وَأَبُو بَكْرٍ وَعُمَرُ وَأَنَا ابْنُ ثَلَاثٍ وَسِتِّينَ.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

30. O istoj temi

3910. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Beššar; kaže: Obavijestio nas je Muhammed b. Džafer; kaže: Nas je obavijestio Šu'be prenijevši od Ebu Ishaka, on od Amira b. Sa'da[1581], on od Džerira, a on od Muavije b. Ebu Sufjana koga sam čuo kada je, držeći govor, kazao: **"Preselio je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, na Ahiret kada je imao šezdeset i tri godine, i Ebu Bekr i Omer preselili su na Ahiret kada su imali šezdeset i tri godine. I ja predviđam da ću umrijeti kad budem imao šezdeset i tri godine[1582]."** Ovaj hadis je hasenun-sahihun.

٣١. باب منه

٣٩١١. حَدَّثَنَا الْعَبَّاسُ الْعَنْبَرِيُّ وَالْحُسَيْنُ بْنُ مَهْدِيٍّ البصري قَالَا: أَخْبَرَنَا عَبْدُ الرَّزَّاقِ عَنِ ابْنِ جُرَيْجٍ قَالَ: أُخْبِرْتُ عَنِ ابْنِ شِهَابٍ الزُّهْرِيِّ عَنْ عُرْوَةَ عَنْ عَائِشَةَ. وَقَالَ الْحُسَيْنُ بْنُ مَهْدِيٍّ فِي حَدِيثِه ابْنُ جُرَيْجٍ عَنِ الزُّهْرِيِّ عَنْ عُرْوَةَ عَنْ عَائِشَةَ: **أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَاتَ وَهُوَ ابْنُ ثَلَاثٍ وَسِتِّينَ.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ. وَقَدْ رَوَاهُ ابْنُ أَخِي الزُّهْرِيِّ عَنِ الزُّهْرِيِّ عَنْ عُرْوَةَ عَنْ عَائِشَةَ مِثْلَ هَذَا *

1579 Dagle b. Hanzale b. Zejd es-Sudusi bio je muhadrem. To znači da je živio u Vjerovjesnikovo, sallallahu alejhi ve sellem, vrijeme, ali se sa njim nije susreo. Neki smatraju da je bio ashab, tj. da je imao susret sa Allahovim Poslanikom, sallallahu alejhi ve sellem, međutim, to nije potvrđeno. Živio je u Basri.

1580 Bilježe ga i El-Buhari i Muslim u *Sahihima*.

1581 Amir b. Sa'd el-Bedželi el-Kufi prenosilac je hadisa koji, po mišljenju hadiskih učenjaka, zadovoljava (makbul). Pripadao je trećoj generaciji.

1582 Njegovo se predviđanje nije ostvarilo: Muavija je umro kad je imao blizu osamdeset godina.

31. O istoj temi

3911. ISPRIČALI SU NAM Abbas el-Amberi i Husejn b. Mehdi el-Basri i kazali: Obavijestio nas je Abdur-Rezzak prenijevši od Ibn Džurejdža, koji je kazao: Obaviješten sam od Ibn Šihaba ez-Zuhrija, on od Urvea, a on od Aiše. Husejn b. Mehdi je, u hadisu koji je on prenio, kazao: Prenio je Ibn Džurejdž od Ez-Zuhrija, on od Urvea, a on od Aiše, koja je kazala: **"Preselio je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, na ahiret kad je imao šezdeset i tri godine."**

Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[1583] Prenio je sin moga brata Ez-Zuhrija od Ez-Zuhrija, on od Urvea, a on od Aiše slično ovome hadisu.

٣٢. بَاب مَنَاقِبِ أَبِي بَكْرٍ الصِّدِّيقِ رَضِي اللَّه عَنْه
واسمه عبدالله بن عثمان و لقبه عتيق *

٣٩١٢. حَدَّثَنَا مَحْمُودُ بْنُ غَيْلَانَ أَخْبَرَنَا عَبْدُ الرَّزَّاقِ أَخْبَرَنَا الثَّوْرِيُّ عَنْ أَبِي إِسْحَقَ عَنْ أَبِي الْأَحْوَصِ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **أَبْرَأُ إِلَى كُلِّ خَلِيلٍ مِنْ خِلِّهِ وَلَوْ كُنْتُ مُتَّخِذًا خَلِيلًا لَاتَّخَذْتُ ابْنَ أَبِي قُحَافَةَ خَلِيلًا. وَإِنَّ صَاحِبَكُمْ خَلِيلُ اللَّهِ.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ. وَفِي الْبَاب عَنْ أَبِي سَعِيدٍ وَأَبِي هُرَيْرَةَ وَابْنِ عَبَّاسٍ وَابْنِ الزُّبَيْرِ *

٣٩١٣. حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ سَعِيدٍ الْجَوْهَرِيُّ أَخْبَرَنَا إِسْمَعِيلُ بْنُ أَبِي أُوَيْسٍ عَنْ سُلَيْمَانَ بْنِ بِلَالٍ عَنْ هِشَامِ بْنِ عُرْوَةَ عَنْ أَبِيهِ عَنْ عَائِشَةَ عَنْ عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ قَالَ: **أَبُو بَكْرٍ سَيِّدُنَا وَخَيْرُنَا وَأَحَبُّنَا إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ.** هَذَا حَدِيثٌ صَحِيحٌ غَرِيبٌ *

٣٩١٤. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ الدَّوْرَقِيُّ أَخْبَرَنَا إِسْمَعِيلُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ عَنِ الْجُرَيْرِيِّ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ شَقِيقٍ قَالَ: قُلْتُ لِعَائِشَةَ: **أَيُّ أَصْحَابِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ أَحَبَّ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ؟ قَالَتْ: أَبُو بَكْرٍ. قُلْتُ: ثُمَّ مَنْ؟ قَالَتْ: عُمَرُ. قُلْتُ: ثُمَّ مَنْ؟ قَالَتْ: ثُمَّ أَبُو عُبَيْدَةَ بْنُ الْجَرَّاحِ. قُلْتُ: ثُمَّ مَنْ؟ قَالَ: فَسَكَتَتْ.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ.

٣٩١٥. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ فُضَيْلٍ عَنْ سَالِمِ بْنِ أَبِي حَفْصَةَ وَالْأَعْمَشِ وَعَبْدِ اللَّهِ بْنِ صُهْبَانَ وَابْنِ أَبِي لَيْلَى وَكَثِيرٍ النَّوَّاءِ كُلِّهِمْ عَنْ عَطِيَّةَ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **إِنَّ أَهْلَ الدَّرَجَاتِ الْعُلَى لَيَرَاهُمْ مَنْ تَحْتَهُمْ كَمَا تَرَوْنَ النَّجْمَ الطَّالِعَ فِي أُفُقِ السَّمَاءِ. وَإِنَّ أَبَا بَكْرٍ وَعُمَرَ مِنْهُمْ وَأَنْعَمَا.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ. رُوِيَ مِنْ غَيْرِ وَجْهٍ عَنْ عَطِيَّةَ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ.

[1583] Bilježi ga i El-Buhari u *Sahihu.*

32. O vrlinama Ebu Bekra es-Siddika, radijellahu anhu, čije je ime Abdullah b. Osman, a nadimak Atik[1584]

3912. ISPRIČAO NAM JE Mahmud b. Gajlan; kaže: Obavijestio nas je Abdur-Rezzak; kaže: Nas je obavijestio Es-Sevri prenijevši od Ebu Ishaka, on od Ebu Ahvesa[1585], a on od Abdullaha[1586], koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Ja nemam pravo uzeti nikoga za prijatelja[1587], a da imam pravo, uzeo bih sebi za prijatelja Ibn Ebu Kuhafu[1588]. Vaš drug[1589] je Allahov Prijatelj."**

Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[1590] O ovoj temi preneseni su hadisi i od Ebu Seida, Ebu Hurejrea, Ibn Abbasa i Ibn Zubejra.

3913. ISPRIČAO NAM JE Ibrahim b. Seid el-Dževheri; kaže: Obavijestio nas je Ismail b. Ebu Uvejs prenijevši od Sulejmana b. Bilala, on od Hišama b. Urvea, on od svoga oca, on od Aiše, a ona od Omera b. Hattaba, koji je kazao: **"Ebu Bekr je naš predvodnik, on je najbolji i Allahovu Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, od nas najdraži."** Ovaj hadis je sahihun-garibun.

3914. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Ibrahim ed-Devreki; kaže: Obavijestio nas je Ismail b. Ibrahim prenijevši od El-Džurejrija[1591], a on od Abdullaha b. Šekika, koji je kazao: **"Upitao sam Aišu koji je od Vjerovjesnikovih, sallallahu alejhi ve sellem, ashaba bio najdraži Allahovu Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem? Ebu Bekr, odgovori ona. Rekoh: Ko onda? Omer, odgovori ona. Rekoh: Ko onda? Ebu Ubejde b. Džerrah. Rekoh: A ko onda? Tada je zašutjela, veli on."** Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[1592]

3915. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe; kaže: Obavijestio nas je Muhammed b. Fudajl prenijevši od Salima b. Ebu Hafse, A'meša, Abdullaha

---

[1584] Jedan od Ebu Bekrovih nadimaka je i Atik (oslobođeni). Neki učenjaci smatraju da mu je ovaj nadimak dala njegova majka. Pošto su je sva djeca koja su rođena prije Ebu Bekra pomrla, kad se rodio Ebu Bekr, ona ga odnese do Kjabe i reče: Allahu, ovo je taj koga ćeš Ti osloboditi od smrti. Neki, pak, učenjaci smatraju da je Ebu Bekr dobio ovaj nadimak onda kada mu je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, saopćio radosnu vijest da ga je Allah oslobodio od Vatre.

[1585] Ebu Ahves Avf b. Malik el-Džušemi.

[1586] Abdullah b. Mes'ud.

[1587] Allahovu Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, nije bilo dopušteno da nekoga posebno izdvoji između ostalih ashaba sa kim bi prijateljevao. On se morao odnositi prema svim ashabima podjednako.

[1588] Tj. Ebu Bekra es-Siddika čije je puno ime Ebu Bekr Abdullah b. Osman Ebu Kuhafe es-Siddik Atik el-Kureši el-Hašimi el-Mekki.

[1589] Tj. Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem.

[1590] Bilježe ga i Muslim u *Sahihu* i Ibn Madže u *Sunenu*.

[1591] Seid b. Ijas el-Džurejri.

[1592] Bilježi ga i Ibn Madže u *Sunenu*.

b. Suhbana, Ibn Ebu Lejla i Kesira en-Nevaa[1593], svi oni od Atijjea[1594], a on od Ebu Seida, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"One što su na visokim deredžama gledat će oni što su ispod njih kao što vi gledate u zvijezdu Danicu koja se pojavi na nebeskom svodu. Ebu Bekr i Omer će biti od njih i uživat će u blagodatima[1595]."** Ovaj hadis je hasenun.[1596] Prenesen je sa više seneda od Atijjea, a on od Ebu Seida.

٣٣. باب منه

٣٩١٦. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ الْمَلِكِ بْنِ أَبِي الشَّوَارِبِ أَخْبَرَنَا أَبُو عَوَانَةَ عَنْ عَبْدِ الْمَلِكِ بْنِ عُمَيْرٍ عَنِ ابْنِ أَبِي الْمُعَلَّى عَنْ أَبِيهِ: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ خَطَبَ يَوْمًا فَقَالَ: إِنَّ رَجُلًا خَيَّرَهُ رَبُّهُ بَيْنَ أَنْ يَعِيشَ فِي الدُّنْيَا مَا شَاءَ أَنْ يَعِيشَ وَيَأْكُلَ فِي الدُّنْيَا مَا شَاءَ أَنْ يَأْكُلَ وَبَيْنَ لِقَاءِ رَبِّهِ فَاخْتَارَ لِقَاءَ رَبِّهِ. قَالَ: فَبَكَى أَبُو بَكْرٍ. فَقَالَ أَصْحَابُ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: أَلَا تَعْجَبُونَ مِنْ هَذَا الشَّيْخِ إِذْ ذَكَرَ رَسُولُ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَجُلًا صَالِحًا خَيَّرَهُ رَبُّهُ بَيْنَ الدُّنْيَا وَبَيْنَ لِقَاءِ رَبِّهِ فَاخْتَارَ لِقَاءَ رَبِّهِ. قَالَ: فَكَانَ أَبُو بَكْرٍ أَعْلَمَهُمْ بِمَا قَالَ رَسُولُ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ. فَقَالَ أَبُو بَكْرٍ: بَلْ نَفْدِيكَ بِآبَائِنَا وَأَمْوَالِنَا. فَقَالَ رَسُولُ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: مَا مِنَ النَّاسِ أَحَدٌ أَمَنَّ إِلَيْنَا فِي صُحْبَتِهِ وَذَاتِ يَدِهِ مِنِ ابْنِ أَبِي قُحَافَةَ. وَلَوْ كُنْتُ مُتَّخِذًا خَلِيلًا لَاتَّخَذْتُ ابْنَ أَبِي قُحَافَةَ خَلِيلًا. وَلَكِنْ وُدٌّ وَإِخَاءُ إِيمَانٍ, مَرَّتَيْنِ أَوْ ثَلَاثًا. وَإِنَّ صَاحِبَكُمْ خَلِيلُ اللَّه.

وَفِي الْبَابِ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ. وَهَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ. وَقَدْ رُوِيَ هَذَا الْحَدِيثُ عَنْ أَبِي عَوَانَةَ عَنْ عَبْدِ الْمَلِكِ بْنِ عُمَيْرٍ بِإِسْنَادٍ غَيْرِ هَذَا. وَمَعْنَى قَوْلِهِ أَمَنَّ إِلَيْنَا يَعْنِي أَمَنَّ عَلَيْنَا *

٣٩١٧. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ الْحَسَنِ أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّه بْنُ مَسْلَمَةَ عَنْ مَالِكِ بْنِ أَنَسٍ عَنْ أَبِي النَّضْرِ عَنْ عُبَيْدِ بْنِ حُنَيْنٍ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ: أَنَّ رَسُولَ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ جَلَسَ عَلَى الْمِنْبَرِ فَقَالَ: إِنَّ عَبْدًا خَيَّرَهُ اللَّهُ بَيْنَ أَنْ يُؤْتِيَهُ مِنْ زَهْرَةِ الدُّنْيَا مَا شَاءَ وَبَيْنَ مَا عِنْدَهُ فَاخْتَارَ مَا عِنْدَهُ. فَقَالَ أَبُو بَكْرٍ: فَدَيْنَاكَ يَا رَسُولَ اللَّه بِآبَائِنَا وَأُمَّهَاتِنَا. قَالَ: فَعَجِبْنَا. فَقَالَ النَّاسُ: انْظُرُوا إِلَى هَذَا الشَّيْخِ يُخْبِرُ رَسُولُ اللَّه عَنْ عَبْدٍ خَيَّرَهُ اللَّهُ بَيْنَ أَنْ يُؤْتِيَهُ مِنْ زَهْرَةِ الدُّنْيَا مَا شَاءَ وَبَيْنَ مَا عِنْدَ اللَّهِ وَهُوَ

[1593] Kesir b. Ismail, ili b. Nafi' en-Nevai Ebu Ismail et-Tejmi el-Kufi slab je prenosilac hadisa. Pripadao je šestoj generaciji.

[1594] Atijje b. Seid b. Džunade el-Avfi el-Džedeli Ebu Hasan el-Kufi iskren je prenosilac hadisa s tim što je prilikom prenošenja hadisa puno griješio. Pripadao je trećoj generaciji. Bio je šiija i sklon tedlisu.

[1595] Ebu Bekr i Omer će biti od onih što će biti na visokim deredžama.

[1596] Bilježe ga i Ebu Davud i Ibn Madže u *Sunenima.*

يَقُولُ: فَدَيْنَاكَ بِآبَائِنَا وَأُمَّهَاتِنَا. فَكَانَ رَسُولُ اللَّهِ هُوَ الْمُخَيَّرُ. وَكَانَ أَبُو بَكْرٍ هُوَ أَعْلَمَنَا بِـهِ. فَقَـالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: إِنَّ مِنْ أَمَنِّ النَّاسِ عَلَيَّ فِي صُحْبَتِهِ وَمَالِهِ أَبُو بَكْرٍ. وَلَوْ كُنْتُ مُتَّخِـذًا خَلِيلًا لَاتَّخَذْتُ أَبَا بَكْرٍ خَلِيلًا. وَلَكِنْ أُخُوَّةُ الْإِسْلَامِ. لَا تُبْقَيَنَّ فِي الْمَسْجِدِ خَوْخَةٌ إِلَّا خَوْخَةُ أَبِي بَكْرٍ.

هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

33. O istoj temi

3916. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Abdul-Melik b. Ebu Ševarib; kaže: Obavijestio nas je Ebu Avane prenijevši od Abdul-Melika b. Umejra, on od Ibn Ebu Muallaa, a on od svoga oca: **"Jednog dana Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, držeći govor reče: Allah je jednom čovjeku ponudio mogućnost da bira između toga da na ovome svijetu živi koliko hoće i na njemu jede šta hoće i susreta sa svojim Gospodarem pa je odabrao susret sa svojim Gospodarem.** (Kad to ču), **veli Ebu Mualla, Ebu Bekr zaplaka. Vjerovjesnikovi ashabi rekoše: Zar vam nije čudo što ovaj šejh plače zbog toga što je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, spomenuo nekog dobrog čovjeka kome je njegov Gospodar ponudio mogućnost izbora između ovoga svijeta i susreta sa njegovim Gospodarem, i koji je odabrao susret sa svojim Gospodarem? Ebu Bekr je, veli on, najbolje shvatio šta je kazao Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem. Ebu Bekr reče: Mi smo u zamjenu za tebe spremni žrtvovati i svoje roditelje i svoje imetke, a Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, odgovori: Niko nam nije odaniji drug i za nas spremniji više žrtvovati od Ibn Ebu Kuhafe. Da mi je dopušteno da nekoga uzmem za prijatelja, ja bih Ibn Ebu Kuhafu uzeo za prijatelja, nego mi je samo dopušteno da** (vas) **volim i smatram braćom po vjeri. Ovo je ponovio dva ili tri puta. Vaš drug**[1597] **je Allahov prijatelj."** O ovoj temi prenesen je hadis i od Ebu Seida. Ovaj hadis je hasenun-garibun.[1598] Prenesen je od Ebu Avane, a on od Abdul-Melika b. Umejra i sa drugim senedima. *Emenne ilejna* znači *emenne alejna.*

3917. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Hasan[1599]; kaže: Obavijestio nas je Abdullah b. Mesleme prenijevši od Malika b. Enesa, on od Ebu Nadra[1600], on od Ubejda b. Hunejna[1601], a on od Ebu Seida el-Hudrija: **"Jednog dana**

[1597] Tj. Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem.

[1598] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel i Ebu Ja'la u *Musnedima.*

[1599] Ahmed b. Hasan b. Hunejdib et-Tirmizi.

[1600] Ebu Nadr Salim b. Ebu Umejje.

[1601] Ubejd b. Hunejn Ebu Abdullah el-Medeni pouzdan je prenosilac hadisa. Pripadao je trećoj generaciji. Spada među one prenosioce koji su prenijeli malo hadisa.

je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, sjeo na mimber[1602] i rekao: Jednom robu je Allah ponudio da bira između toga da mu od ovosvjetskih blagodati da što hoće i onoga što je kod Njega pa je rob izabrao ono što je kod Njega. (Čuvši to), **Ebu Bekr reče: Spremni smo u zamjenu za tebe, Allahov Poslaniče, žrtvovati naše očeve i naše majke. Mi se začudismo. Ljudi povikaše: Pogledajte ovog šejha, Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, nas obavijesti da je Allah nekom robu ponudio mogućnost da bira između toga da mu od blagodati ovog svijeta da što želi i onoga što je kod Allaha, a on veli: Spremni smo u zamjenu za tebe žrtvovati i svoje očeve i svoje majke. Taj kome je Allah ponudio mogućnost izbora bio je, ustvari, Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, a Ebu Bekr je to od nas najbolje shvatio. Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem,** (tada) **reče: Niko mi nije odaniji drug i za mene spremniji više žrtvovati od Ebu Bekra. Da mi je dopušteno da sebi uzmem prijatelja, ja bih za prijatelja uzeo Ebu Bekra, nego mi je samo dopušteno da** (vas) **smatram braćom u islamu. Zato, neka se zatvore sva vratašca u džamiji, samo neka ostanu vratašca Ebu Bekrova[1603]."** Ovaj hadis je hasenun-sahih.[1604]

٣٤. باب منه

٣٩١٨. حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ الْحَسَنِ الْكُوفِيُّ أَخْبَرَنَا مَحْبُوبُ بْنُ مُحْرِزٍ الْقَوَارِيرِيُّ عَنْ دَاوُدَ بْنِ يَزِيدَ الْأَوْدِيِّ عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **مَا لِأَحَدٍ عِنْدَنَا يَدٌ إِلَّا وَقَدْ كَافَيْنَاهُ مَا خَلَا أَبَا بَكْرٍ. فَإِنَّ لَهُ عِنْدَنَا يَدًا يُكَافِيهِ اللَّهُ بِهَا يَوْمَ الْقِيَامَةِ. وَمَا نَفَعَنِي مَالُ أَحَدٍ قَطُّ مَا نَفَعَنِي مَالُ أَبِي بَكْرٍ. وَلَوْ كُنْتُ مُتَّخِذًا خَلِيلًا لَاتَّخَذْتُ أَبَا بَكْرٍ خَلِيلًا. أَلَا وَإِنَّ صَاحِبَكُمْ خَلِيلُ اللَّهِ.**
هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ مِنْ هَذَا الْوَجْهِ *

٣٩١٩. حَدَّثَنَا الْحَسَنُ بْنُ الصَّبَّاحِ الْبَزَّارُ أَخْبَرَنَا سُفْيَانُ بْنُ عُيَيْنَةَ عَنْ زَائِدَةَ عَنْ عَبْدِ الْمَلِكِ بْنِ عُمَيْرٍ عَنْ رِبْعِيٍّ وَهُوَ ابْنُ حِرَاشٍ عَنْ حُذَيْفَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **اقْتَدُوا بِاللَّذَيْنِ مِنْ بَعْدِي أَبِي بَكْرٍ وَعُمَرَ.**

[1602] U hadisu koji bilježi El-Buhari u *Sahihu* stoji: "Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, se ispeo na mimber i sjeo povezane glave kad je bio smrtno bolestan..." U Muslimovoj predaji ovog hadisa stoji da se ovo zbilo pet dana prije nego je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, preselio na Ahiret.

[1603] Svi su ashabi čije su kuće bile uz džamiju imali vratašca iz kuća u džamiju kako bi direktno iz kuća mogli ulaziti u džamiju. Ovom prilikom je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, naredio da svi zatvore vrata iz kuća u džamiju, osim Ebu Bekra. On je ovim gestom želio Ebu Bekru ukazati počast u odnosu na ostale ashabe.

[1604] Bilježe ga i El-Buhari i Muslim u *Sahihihima.*

وَفِي الْبَاب عَنْ ابْنِ مَسْعُود. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ. وَرَوَى سُفْيَانُ الثَّوْرِيُّ هَذَا الْحَدِيثَ عَنْ عَبْدِ الْمَلِكِ ابْنِ عُمَيْرٍ عَنْ مَوْلًى لِرِبْعِيٍّ عَنْ رِبْعِيٍّ عَنْ حُذَيْفَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ.

٣٩٢٠. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مَنِيعٍ وَغَيْرُ وَاحِدٍ قَالُوا: أَخْبَرَنَا سُفْيَانُ ابْنُ عُيَيْنَةَ عَنْ عَبْدِ الْمَلِكِ بْنِ عُمَيْرٍ **نَحْوَهُ**.

وَكَانَ سُفْيَانُ بْنُ عُيَيْنَةَ يُدَلِّسُ فِي هَذَا الْحَدِيثِ. فَرُبَّمَا ذَكَرَهُ عَنْ زَائِدَةَ عَنْ عَبْدِ الْمَلِكِ بْنِ عُمَيْرٍ. وَرُبَّمَا لَمْ يَذْكُرْ فِيهِ عَنْ زَائِدَةَ. وَرَوَى هَذَا الْحَدِيثَ إِبْرَاهِيمُ بْنُ سَعْدٍ عَنْ سُفْيَانَ الثَّوْرِيِّ عَنْ عَبْدِ الْمَلِكِ بْنِ عُمَيْرٍ عَنْ هِلَالٍ مَوْلَى رِبْعِيٍّ عَنْ رِبْعِيٍّ عَنْ حُذَيْفَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ. وَقَدْ رُوِيَ هَذَا الْحَدِيثُ مِنْ غَيْرِ هَذَا الْوَجْهِ أَيْضًا عَنْ رِبْعِيٍّ عَنْ حُذَيْفَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ.

٣٩٢١. حَدَّثَنَا سَعِيدُ بْنُ يَحْيَى بْنِ سَعِيدٍ الْأُمَوِيُّ أَخْبَرَنَا وَكِيعٌ عَنْ سَالِمٍ أَبِي الْعَلَاءِ الْمُرَادِيِّ عَنْ عَمْرِو بْنِ هَرِمٍ عَنْ رِبْعِيِّ بْنِ حِرَاشٍ عَنْ حُذَيْفَةَ قَالَ: كُنَّا جُلُوسًا عِنْدَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ: **إِنِّي لَا أَدْرِي مَا بَقَائِي فِيكُمْ, فَاقْتَدُوا بِاللَّذَيْنِ مِنْ بَعْدِي وَأَشَارَ إِلَى أَبِي بَكْرٍ وَعُمَرَ** *

34. O istoj temi

3918. ISPRIČAO NAM JE Ali b. Hasan el-Kufi; kaže: Obavijestio nas je Mahbub b. Mihriz el-Kavariri[1605] prenijevši od Davuda b. Jezida el-Evdija, on od svoga oca[1606], a on od Ebu Hurejrea, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Ničije nam dobročinstvo nije bilo takvo kao Ebu Bekrovo, niti nam je ičiji imetak bio toliko od koristi kao Ebu Bekrov. Za njegovo dobročinstvo prema nama Allah će ga nagraditi na Sudnjem danu. Zato, da mi je dopušteno da sebi uzmem nekoga za prijatelja, ja bih za prijatelja uzeo Ebu Bekra, ali vaš drug je prijatelj Allahov."** Ovaj hadis je sa ovim senedom hasenun-garibun.[1607]

3919. ISPRIČAO NAM JE Hasan b. Sabbah el-Bezzar; kaže: Obavijestio nas je Sufjan b. Ujejne prenijevši od Zaidea[1608], on od Abdul-Melika b. Umejra, on od Rib'ija b. Hiraša, a on od Huzejfea, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Poslije mene se ugledajte na Ebu Bekra i Omera!"**

O ovoj temi prenesen je hadis i od Ibn Mes'uda. Ovaj hadis je hasenun. Sufjan es-Sevri je ovaj hadis prenio od Abdul-Melika b. Umejra, on

---

[1605] Mahbub b. Mihriz el-Kavariri et-Tejmi el-Attar Ebu Mihriz el-Kufi bio je blag u prenošenju hadisa. Pripadao je devetoj generaciji.

[1606] Jezida b. Abdur-Rahmana b. Esveda.

[1607] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu* i Ibn Madže u *Sunenu.*

[1608] Zaide b. Kudame.

od Rib'ijova štićenika, on od Rib'ija, on od Huzejfea, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem.

3920. ISPRIČALI SU NAM Ahmed b. Meni' i drugi i kazali: Obavijestio nas je Sufjan b. Ujejne prenijevši od Abdul-Melika b. Umejra **slično prethodnom hadisu.**

Sufjan b. Ujejne je činio tedlis prenoseći ovaj hadis. Nekad ga je spominjao od Zaidea, a on od Abdul-Melika b. Umejra, a nekad u njegovu senedu ne bi uopće spominjao Zaidea. Ibrahim b. Sa'd je ovaj hadis prenio od Sufjana es-Sevrija, on od Abdul-Melika b. Umejra, on od Hilala, Rib'ijeva štićenika, on od Rib'ija, on od Huzejfea, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem. Ovaj hadis je također i drugim senedima prenesen od Rib'ija, on od Huzejfea, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem.

3921. ISPRIČAO NAM JE Seid b. Jahja b. Seid el-Emevi; kaže: Obavijestio nas je Veki' prenijevši od Salima Ebul-A'laa el-Muradija[1609], on od Amra b. Herema[1610], on od Rib'ija b. Hiraša, a on od Huzejfea, koji je kazao: **"Jednom prilikom smo sjedili kod Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, pa je rekao: Ja ne znam koliko ću još ostati među vama, zato se od onih koji će ostati poslije mene ugledajte! - i pokaza** (rukom) **na Ebu Bekra i Omera."**

٣٥. باب منه

٣٩٢٢. حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ حُجْرٍ أَخْبَرَنَا الْوَلِيدُ بْنُ مُحَمَّدٍ الْمُوَقَّرِيُّ عَنِ الزُّهْرِيِّ عَنْ عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ عَنْ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ قَالَ: **كُنْتُ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذْ طَلَعَ أَبُو بَكْرٍ وَعُمَرُ فَقَالَ رَسُولُ اللَّه صَلَّى اللَّهم عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: هَذَانِ سَيِّدَا كُهُولِ أَهْلِ الْجَنَّةِ مِنَ الْأَوَّلِينَ وَالْآخِرِينَ إِلَّا النَّبِيِّينَ وَالْمُرْسَلِينَ. يَا عَلِيُّ لَا تُخْبِرْهُمَا.**

هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ مِنْ هَذَا الْوَجْهِ. وَالْوَلِيدُ بْنُ مُحَمَّدٍ الْمُوَقَّرِيُّ يُضَعَّفُ فِي الْحَدِيثِ. وَقَدْ رُوِيَ هَذَا الْحَدِيثُ عَنْ عَلِيٍّ مِنْ غَيْرِ هَذَا الْوَجْهِ. وَفِي الْبَاب عَنْ أَنَسٍ وَابْنِ عَبَّاسٍ *

٣٩٢٣. حَدَّثَنَا الْحَسَنُ بْنُ الصَّبَّاحِ الْبَزَّارُ أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ كَثِيرٍ عَنِ الْأَوْزَاعِيِّ عَنْ قَتَادَةَ عَنْ أَنَسٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لِأَبِي بَكْرٍ وَعُمَرَ: **هَذَانِ سَيِّدَا كُهُولِ أَهْلِ الْجَنَّةِ مِنَ الْأَوَّلِينَ وَالْآخِرِينَ إِلَّا النَّبِيِّينَ وَالْمُرْسَلِينَ. لَا تُخْبِرْهُمَا يَا عَلِيُّ.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ مِنْ هَذَا الْوَجْهِ *

[1609] Ebul-A'la Salim b. Abdul-Vahid el-Muradi el-En'umi el-Kufi prenosilac je hadisa koji, po mišljenju hadiskih učenjaka, zadovoljava (makbul). Pripadao je šestoj generaciji. Bio je šiija.

[1610] Amr b. Herem el-Ezdi el-Basri pouzdan je prenosilac hadisa. Pripadao je trećoj generaciji.

٣٩٢٤. حَدَّثَنَا يَعْقُوبُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ الدَّوْرَقِيُّ أَخْبَرَنَا سُفْيَانُ بْنُ عُيَيْنَةَ قَالَ: ذَكَرَ دَاوُدُ عَنِ الشَّعْبِيِّ عَنِ الْحَارِثِ عَنْ عَلِيٍّ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: **أَبُو بَكْرٍ وَعُمَرُ سَيِّدَا كُهُولِ أَهْلِ الْجَنَّةِ مِنَ الْأَوَّلِينَ وَالْآخِرِينَ مَا خَلَا النَّبِيِّينَ وَالْمُرْسَلِينَ. لَا تُخْبِرْهُمَا يَا عَلِيُّ** *

35. O istoj temi

3922. ISPRIČAO NAM JE Ali b. Hudžr; kaže: Obavijestio nas je Velid b. Muhammedel-Muvekari[1611] prenijevši od Ez-Zuhrija, on od Alija b. Husejna[1612], a on od Alije b. Ebu Taliba, koji je kazao: **"Bio sam sa Allahovim Poslanikom, sallallahu alejhi ve sellem, kad se pomoliše Ebu Bekr i Omer. Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, reče: Ova dvojica će biti predvodnici svih punoljetnih stanovnika Dženneta, prvih i posljednjih, osim vjerovjesnika i poslanika. Ne obavještavaj ih o ovome, Alija[1613]!"** Ovaj hadis je sa ovim senedom garibun.[1614] Velid b. Muhammed el-Muvekari je slab prenosilac hadisa. Ovaj hadis je prenesen i sa drugim senedom od Alije. O ovoj temi preneseni su hadisi i od Enesa i Ibn Abbasa.

2923. ISPRIČAO NAM JE Hasan b. Sabbah el-Bezzar; kaže: Obavijestio nas je Muhammed b. Kesir[1615] prenijevši od El-Evzaija, on od Katadea, a on od Enesa, koji je kazao: **"Rekao je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, za Ebu Bekra i Omera: Ova dvojica će biti predvodnici svih punoljetnih stanovnika Dženneta od prvih i posljednjih, osim vjerovjesnika i poslanika. Ne obavještavaj ih** (o ovome), **Alija!"** Ovaj hadis je sa ovim senedom hasenun-garibun.[1616]

3924. ISPRIČAO NAM JE Jakub b. Ibrahim ed-Devreki; kaže: Obavijestio nas je Sufjan b. Ujejne i kazao: Spomenuo ga je Davud[1617] od Ša'bija, on od Harisa[1618], on od Alije, a on da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Ebu Bekr i Omer će biti poglavari svim punoljetnim stanovnicima Dženneta, prvim i posljednjim, osim vjerovjesnicima i poslanicima. Ne obavještavaj ih** (o ovome), **Alija!"**

1611 Velid b. Muhammed el-Muvekari Ebu Bišr el-Belkavi, štićenik plemena Benu Umejje, prenosilac je hadisa koga su hadiski učenjaci odbacili. Pripadao je osmoj generaciji.

1612 Ali b. Husejn poznat kao Zejnul-abidin.

1613 U Ibn Madžinoj predaji stoji: "Ne obavještavaj ih (o ovome) Alija dok su živi!"

1614 Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu* i Ibn Madže u *Sunenu*.

1615 Muhammed b. Kesir es-Sekafi es-San'ani.

1616 Bilježe ga i Ebu Ja'la u *Musnedu* i Dija el-Makdesi u djelu *El-Muhtare*.

1617 Davud b. Ebu Hind.

1618 Haris b. Abdullah el-A'ver.

٣٦. باب منه

٣٩٢٥. حَدَّثَنَا أَبُو سَعِيدٍ الْأَشَجُّ أَخْبَرَنَا عُقْبَةُ بْنُ خَالِدٍ أَخْبَرَنَا شُعْبَةُ عَنِ الْجُرَيْرِيِّ عَنْ أَبِي نَضْرَةَ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ قَالَ: قَالَ أَبُو بَكْرٍ: **أَلَسْتُ أحق الناس بها. أَلَسْتُ أَوَّلَ مَنْ أَسْلَمَ؟ أَلَسْتُ صَاحِبَ كَذَا؟ أَلَسْتُ صَاحِبَ كَذَا؟**

هَذَا حَدِيثٌ قد وَرَوَاه بَعْضُهُمْ عَنْ شُعْبَةَ عَنِ الْجُرَيْرِيِّ عَنْ أَبِي نَضْرَةَ قَالَ: قَالَ أَبُو بَكْرٍ وَهَـذَا أَصَحُّ.

٣٩٢٦. حَدَّثَنَا بِذَلِكَ مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ أَخْبَرَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ مَهْدِيٍّ عَنْ شُعْبَةَ عَنِ الْجُرَيْـرِيِّ عَنْ أَبِي نَضْرَةَ قَالَ: قَالَ أَبُو بَكْرٍ **فَذَكَرَ نَحْوَهُ بِمَعْنَاهُ وَلَمْ يَذْكُرْ فِيهِ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ**. وَهَذَا أَصَحُّ *

36. O istoj temi

3925. ISPRIČAO NAM JE Ebu Seid el-Ešedždž; kaže: Obavijestio nas je Ukbe b. Halid; kaže: Nas je obavijestio Šu'be prenijevši od El-Džurejrija, on od Ebu Nadrea, a on od Ebu Seida el-Hudrija, koji je kazao da je Ebu Bekr rekao: **"Zar ja nemam najveće pravo na njega** (hilafet)? **Zar ja nisam taj koji je prvi primio islam? Zar nisam uradio tako? Zar nisam učinio tako?"**

Neki su ovaj hadis prenijeli od Šu'bea, on od El-Džurejrija, a on od Ebu Nadea, koji je kazao da je Ebu Bekr rekao, i ovo je vjerodostojnije.

3926. TAKO NAM JE ISPRIČAO Muhammed b. Beššar; kaže: Obavijestio nas je Abdur-Rahman b. Mehdi prenijevši od Šu'bea, on od El-Džurejrija, a on od Ebu Nadrea, koji je kazao da je Ebu Bekr rekao, **spomenuo je po značenju sličan hadis**, ali u njegovu senedu nije spomenuo: od Ebu Seida, i ovo je pouzdanije.

٣٧. باب منه

٣٩٢٧. حَدَّثَنَا مَحْمُودُ بْنُ غَيْلَانَ أَخْبَرَنَا أَبُو دَاوُدَ أَخْبَرَنَا الْحَكَمُ بْنُ عَطِيَّةَ عَنْ ثَابِتٍ عَنْ أَنَسٍ: **أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ يَخْرُجُ عَلَى أَصْحَابِهِ مِنَ الْمُهَاجِرِينَ وَالْأَنْصَارِ وَهُمْ جُلُوسٌ فِيهِمْ أَبُو بَكْرٍ وَعُمَرُ فَلَا يَرْفَعُ إِلَيْهِ أَحَدٌ مِنْهُمْ بَصَرَهُ إِلَّا أَبُو بَكْرٍ وَعُمَرُ. فَإِنَّهُمَا كَانَا يَنْظُرَانِ إِلَيْهِ وَيَنْظُرُ إِلَيْهِمَا وَيَتَبَسَّمَانِ إِلَيْهِ وَيَتَبَسَّمُ إِلَيْهِمَا.**

هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ حَدِيثِ الْحَكَمِ بْنِ عَطِيَّةَ. وَقَدْ تَكَلَّمَ بَعْضُهُمْ فِي الْحَكَمِ بْـنِ عَطِيَّةَ *

37. O istoj temi

3927. ISPRIČAO NAM JE Mahmud b. Gajlan; kaže: Obavijestio nas je Ebu Davud[1619]; kaže: Nas je obavijestio Hakem b. Atijje[1620] prenijevši od Sabita, a on od Enesa: "**Jednog dana je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, izišao među svoje ashabe, muhadžire i ensarije, među kojima bijahu i Ebu Bekr i Omer. Niko od njih ne pogleda prema njemu osim Ebu Bekra i Omera. Njih dvojica ga gledaše, a i on gleda u njih dvojicu. Njih dvojica mu se osmijehnuše, a i on se osmijehnu njima dvojici**[1621]." Ovaj hadis je garibun.[1622] Poznat nam je samo preko Hakema b. Atijjea, a o Hakemu b. Atijjeu su neki učenjaci polemisali.

٣٨. باب منه

٣٩٢٨. حَدَّثَنَا عُمَرُ بْنُ إِسْمَعِيلَ بْنِ مُجَالد بن سعيد حَدَّثَنَا سَعِيدُ بْنُ مَسْلَمَةَ عَنْ إِسْمَعِيلَ بْنِ أُمَيَّةَ عَنْ نَافِعٍ عَنِ ابْنِ عُمَرَ: **أَنَّ رَسُولَ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ خَرَجَ ذَاتَ يَوْمٍ فَدَخَلَ الْمَسْجِدَ وَأَبُو بَكْرٍ وَعُمَرُ ,أَحَدُهُمَا عَنْ يَمِينه وَالْآخَرُ عَنْ شِمَاله, وَهُوَ آخذٌ بِأَيْدِيهِمَا وَقَالَ: هَكَذَا نُبْعَثُ يَوْمَ الْقِيَامَة**. هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ. وَسَعِيدُ بْنُ مَسْلَمَةَ لَيْسَ عِنْدَهُمْ بِالْقَوِيِّ. وَقَدْ رُوِيَ هَذَا الْحَدِيثُ أَيْضًا مِنْ غَيْرِ هَذَا الْوَجْه عَنْ نَافِعٍ عَنِ ابْنِ عُمَرَ *

٣٩٢٩. حَدَّثَنَا يُوسُفُ بْنُ مُوسَى الْقَطَّانُ الْبَغْدَادِيُّ أَخْبَرَنَا مَالكُ بْنُ إِسْمَعِيلَ عَنْ مَنْصُورِ بْنِ أَبِي الْأَسْوَد قال: حَدَّثَنِي كَثِيرٌ أَبُو إِسْمَعِيلَ عَنْ جُمَيْعِ بْنِ عُمَيْرٍ التَّيْمِيِّ عَنِ ابْنِ عُمَرَ: **أَنَّ رَسُولَ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لِأَبِي بَكْرٍ: أَنْتَ صَاحِبِي عَلَى الْحَوْضِ وَصَاحِبِي فِي الْغَارِ**. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ صَحِيحٌ *

38. O istoj temi

3928. ISPRIČAO NAM JE Omer b. Ismail b. Mudžalid b. Seid; kaže: Ispričao nam je Seid b. Mesleme[1623] prenijevši od Ismaila b. Umejjea[1624], on

---

[1619] Ebu Davud et-Tajalisi.

[1620] Hakem b. Atijje el-Ajši el-Basri iskren je prenosilac hadisa, ali je bio sklon previdima. Pripadao je sedmoj generaciji.

[1621] Ovaj hadis je još jedan od dokaza da su Ebu Bekr i Omer spadali među one ashabe koji su najviše voljeli Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem. Svaki su moment koristili da gledaju u njegovo mubarek lice i od sreće i zadovoljstva što ga vide su mu se smiješili, a i on se smiješio njima.

[1622] Bilježi ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu.*

[1623] Seid b. Mesleme b. Hišam b. Abdul-Melik b. Mervan slab je prenosilac hadisa. Pripadao je osmoj generaciji.

od Nafi'a, a on od Ibn Omera: **"Jednog dana Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, iziđe iz kuće i sa Ebu Bekrom i Omerom uđe u džamiju. Jedan mu bijaše sa njegove desne, a drugi sa njegove lijeve strane. On ih uze za ruke i reče: Ovako ćemo biti proživljeni na Sudnjem danu!"**

Ovaj hadis je garibun.[1625] Seid b. Mesleme, po mišljenju hadiskih učenjaka, nije jak. Ovaj hadis je također prenesen i drugim senedom od Nafi'a, a on od Ibn Omera.

3929. ISPRIČAO NAM JE Jusuf b. Musa el-Kattan el-Bagdadi; kaže: Obavijestio nas je Malik b. Ismail[1626] prenijevši od Mensura b. Ebu Esveda, koji je kazao: Ispričao mi je Kesir Ebu Ismail[1627] prenijevši od Džumej'a b. Umejra et-Tejmija[1628], a on od Ibn Omera da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao Ebu Bekru: **"Ti ćeš biti sa mnom na Havdu** (Vrelu) **kao što si bio sa mnom i u pećini."** Ovaj hadis je hasenun-garibun-sahihun.

٣٩. باب منه

٣٩٣٠. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ أَخْبَرَنَا ابْنُ أَبِي فُدَيْكٍ عَنْ عَبْدِ الْعَزِيزِ بْنِ الْمُطَّلِبِ عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ حَنْطَبٍ: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَأَى أَبَا بَكْرٍ وَعُمَرَ فَقَالَ: هَذَانِ السَّمْعُ وَالْبَصَرُ. وَفِي الْبَاب عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو. هَذَا حَدِيثٌ مُرْسَلٌ. وَعَبْدُ اللَّهِ بْنُ حَنْطَبٍ لَمْ يُدْرِكِ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ *

39. O istoj temi

3930. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe; kaže: Obavijestio nas je Ibn Ebu Fudejk prenijevši od Abdul-Aziza b. Muttaliba, on od svoga oca[1629], on od njagova djeda, a on od Abdullaha b. Hantaba[1630]: **"Jednom prilikom je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, ugledavši Ebu Bekra i Omera, kazao: "Ova dvojica su** (za muslimane i vjeru)[1631] **kao sluh i vid** (za čovjeka)**."**

1624 Ismail b. Umejje b. Amr b. Seid el-Emevi.

1625 Bilježi ga i Ibn Madže u *Sunenu.*

1626 Malik b. Ismail Ebu Gasan el-Hindi.

1627 Ebu Ismail Kesir b. Ismail en-Nevai.

1628 Džumej' b. Umejr et-Tejmi Ebu Esved el-Kufi iskren je prenosilac hadisa, ali je prilikom prenošenja hadisa griješio. Pripadao je trećoj generaciji. Bio je sklon šiizmu.

1629 Muttaliba b. Abdullaha b. Hantaba.

1630 Abdullah b. Hantab b. Haris b. Ubejd b. Omer b. Mahzum je osoba u pogledu koje se razilaze islamski učenjaci. Neki smatraju da je on ashab, dok drugi smatraju da on nije zatekao Allahova Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem.

1631 Es-Sujuti u *El-Džamius-sagiru* navodi hadis u kome stoji da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "Ebu Bekr i Omer su za mene kao što su sluh i vid za glavu."

O ovoj temi prenesen je hadis i od Abdullaha b. Amra. Ovaj hadis je mursel pošto Abdullah b. Hantab nije zatekao Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem.

٤٠. باب منه

٣٩٣١. حَدَّثَنَا أبو موسى إِسْحَقُ بْنُ مُوسَى الْأَنْصَارِيُّ أَخْبَرَنَا مَعْنٌ هو ابن عيسى أَخْبَرَنَا مَالِكُ بْنُ أَنَسٍ عَنْ هِشَامِ بْنِ عُرْوَةَ عَنْ أَبِيه عَنْ عَائِشَةَ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّه عَلَيْه وَسَلَّمَ قَالَ: **مُرُوا أَبَا بَكْرٍ فَلْيُصَلِّ بِالنَّاسِ. فَقَالَتْ عَائِشَةُ: يَا رَسُولَ اللَّه إِنَّ أَبَا بَكْرٍ إِذَا قَامَ مَقَامَكَ لَمْ يُسْمِعِ النَّاسَ مِنَ الْبُكَاءِ فَأْمُرْ عُمَرَ فَلْيُصَلِّ بِالنَّاسِ. قَالَتْ فَقَالَ: مُرُوا أَبَا بَكْرٍ فَلْيُصَلِّ بِالنَّاسِ. قَالَتْ عَائِشَةُ: فَقُلْتُ لِحَفْصَةَ قُولِي لَهُ إِنَّ أَبَا بَكْرٍ إِذَا قَامَ مَقَامَكَ لَمْ يُسْمِعِ النَّاسَ مِنَ الْبُكَاءِ فَأْمُرْ عُمَرَ فَلْيُصَلِّ بِالنَّاسِ. فَفَعَلَتْ حَفْصَةُ, فَقَالَ رَسُولُ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْه وَسَلَّمَ: إِنَّكُنَّ لَأَنْتُنَّ صَوَاحِبَاتُ يُوسُفَ. مُرُوا أَبَا بَكْرٍ فَلْيُصَلِّ بِالنَّاسِ. فَقَالَتْ حَفْصَةُ لِعَائِشَةَ: مَا كُنْتُ لِأُصِيبَ مِنْك خَيْرًا.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ. وَفِي الْبَاب عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ وَأَبِي مُوسَى وَابْنِ عَبَّاسٍ وَسَالِمِ بْنِ عُبَيْدٍ*

40. O istoj temi

3931. ISPRIČAO NAM JE Ebu Musa Ishak b. Musa el-Ensari; kaže: Obavijestio nas je Ma'n b. Isa; kaže: Nas je obavijestio Malik b. Enes prenijevši od Hišama b. Urvea, on od svoga oca, a on od Aiše da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Recite Ebu Bekru neka** (kao imam) **klanja ljudima.[1632] Aiša će na to: Allahov Poslaniče, kada Ebu Bekr stane na tvoje mjesto, ljudi ga neće čuti od plača[1633], nego naredi Omeru neka klanja ljudima. On ponovo, veli ona, reče: Recite Ebu Bekru neka klanja ljudima! Ja, veli Aiša, rekoh Hafsi: Reci mu ti kad Ebu Bekr stane na tvoje mjesto, ljudi ga neće čuti od plača, nego naredi Omeru da klanja ljudima! Hafsa to uradi, a Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, reče: Vi ste poput onih što su pokušale zavesti Jusufa[1634]! Recite Ebu Bekru neka klanja ljudima. Tad Hafsa reče Aiši: Nisam dobro uradila što sam te poslušala."**

[1632] U hadisu koji bilježi El-Buhari u *Sahihu* stoji: "Kad je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, bio smrtno bolestan, pošto nastupi vrijeme namaza i bi proučen ezan, Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, ne mogavši da klanja, reče: Recite Ebu Bekru neka mjesto mene klanja kao imam ljudima!"

[1633] Tj. kad Ebu Bekr stane na tvoje mjesto i počne učiti u namazu, imajući u vidu koliko te voli i da je puno žalovit, on će zajecati tako da ga ljudi od jecanja neće čuti.

[1634] Vi ste poput onih žena koje su pokušale zavesti Jusufa, a.s, jedno mislite, a drugo govorite. Naime, Aiša se bojala da, kad ljudi vide da Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve

Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[1635] O ovoj temi preneseni su hadisi i od Abdullaha b. Mes'uda, Ebu Musaa, Ibn Abbasa i Salima b. Ubejda.

٤١. باب منه

٣٩٣٢. حَدَّثَنَا نَصْرُ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ الْكُوفِيُّ أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ بَشِيرٍ عَنْ عِيسَى بْنِ مَيْمُونٍ الْأَنْصَارِيِّ عَنِ الْقَاسِمِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **لَا يَنْبَغِي لِقَوْمٍ فِيهِمْ أَبُو بَكْرٍ أَنْ يَؤُمَّهُمْ غَيْرُهُ.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ *

41. O istoj temi

3932. ISPRIČAO NAM JE Nasr b. Abdur-Rahman el-Kufi; kaže: Obavijestio nas je Ahmed b. Bešir prenijevši od Isaa b. Mejmuna el-Ensarija, on od Kasima b. Muhammeda[1636], a on od Aiše, koja je kazala da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Nije poželjno da ljudima među kojima je Ebu Bekr neko drugi klanja kao imam."**[1637] Ovaj hadis je garibun.[1638]

٤٢. باب منه

٣٩٣٣. حَدَّثَنَا إِسْحَقُ بْنُ مُوسَى الْأَنْصَارِيُّ أَخْبَرَنَا مَعْنٌ أَخْبَرَنَا مَالِكُ بْنُ أَنَسٍ عَنِ الزُّهْرِيِّ عَنْ حُمَيْدِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: **مَنْ أَنْفَقَ زَوْجَيْنِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ نُودِيَ فِي الْجَنَّةِ يَا عَبْدَ اللَّهِ هَذَا خَيْرٌ. فَمَنْ كَانَ مِنْ أَهْلِ الصَّلَاةِ دُعِيَ مِنْ بَابِ الصَّلَاةِ. وَمَنْ كَانَ مِنْ أَهْلِ الْجِهَادِ دُعِيَ مِنْ بَابِ الْجِهَادِ. وَمَنْ كَانَ مِنْ أَهْلِ الصَّدَقَةِ دُعِيَ مِنْ بَابِ الصَّدَقَةِ.**

---

sellem, nema i da je Ebu Bekr stao na njegovo umjesto, ne napadnu Ebu Bekra te je zbog toga tražila da Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, naredi Omeru da mjesto njega klanja ljudima pošto je Omer bio snažniji i izdržljiviji od Ebu Bekra te će lakše podnijeti napade i uvrede, a nije to tražila iz bojazni će će Ebu Bekr zaplakati i da ljudi od plača neće moći da ga čuju kada bude učio Kur'an u namazu.

[1635] Bilježe ga i Malik b. Enes u *Muvattau*, El-Buhari u *Sahihu* i En-Nesai u *Sunenu*.

[1636] Kasim b. Muhammed b. Ebu Bekr es-Siddik je unuk Ebu Bekrov.

[1637] Ovaj hadis spada u one hadise iz kojih se da vidjeti da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kad je u pitanju vjera dao prednost Ebu Bekru nad svim ostalim ashabima. Logično je da to ukazuje da mu treba dati prednost i pri izboru halife nakon Vjerovjesnikova, sallallahu alejhi ve sellem, preseljenja na ahiret, što je kasnije i učinjeno.

[1638] Ovaj hadis je hasenun-ligajrihi. Naime, on je u osnovi, kao što veli Ed-Darekutni, slab hadis, ali je došao u toliko predaja da ga one uzdižu na stepen hasen hadisa. Osim toga, njegov smisao ima potporu i u vjerodostojnim hadisima. Neke od njih smo prije ovoga hadisa spomenuli.

وَمَنْ كَانَ مِنْ أَهْلِ الصِّيَامِ دُعِيَ مِنْ بَابِ الرَّيَّانِ. فَقَالَ أَبُو بَكْرٍ: بِأَبِي أَنْتَ وَأُمِّي مَا عَلَى مَنْ دُعِيَ مِنْ هَذِهِ الْأَبْوَابِ مِنْ ضَرُورَةٍ فَهَلْ يُدْعَى أَحَدٌ مِنْ تِلْكَ الْأَبْوَابِ كُلِّهَا؟ قَالَ: نَعَمْ. وَأَرْجُو أَنْ تَكُونَ مِنْهُمْ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

٣٩٣٤. حَدَّثَنَا هَارُونُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الْبَزَّازُ الْبَغْدَادِيُّ أَخْبَرَنَا الْفَضْلُ بْنُ دُكَيْنٍ أَخْبَرَنَا هِشَامُ بْنُ سَعْدٍ عَنْ زَيْدِ بْنِ أَسْلَمَ عَنْ أَبِيهِ قَالَ: سَمِعْتُ عُمَرَ بْنَ الْخَطَّابِ يَقُولُ: أَمَرَنَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنْ نَتَصَدَّقَ. فَوَافَقَ ذَلِكَ عِنْدِي مَالًا فَقُلْتُ الْيَوْمَ أَسْبِقُ أَبَا بَكْرٍ إِنْ سَبَقْتُهُ يَوْمًا. قَالَ: فَجِئْتُ بِنِصْفِ مَالِي فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: مَا أَبْقَيْتَ لِأَهْلِكَ؟ قُلْتُ: مِثْلَهُ. وَأَتَى أَبُو بَكْرٍ بِكُلِّ مَا عِنْدَهُ. فَقَالَ: يَا أَبَا بَكْرٍ مَا أَبْقَيْتَ لِأَهْلِكَ؟ قَالَ: أَبْقَيْتُ لَهُمُ اللَّهَ وَرَسُولَهُ. قُلْتُ: وَاللَّهِ لَا أَسْبِقُهُ إِلَى شَيْءٍ أَبَدًا. قَالَ هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

42. O istoj temi

3933. ISPRIČAO NAM JE Ishak b. Musa el-Ensari; kaže: Obavijestio nas je Ma'n; kaže: Nas je obavijestio Malik b. Enes prenijevši od Ez-Zuhrija, on od Humejda b. Abdur-Rahmana[1639], a on od Ebu Hurejrea, da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: "**Ko** (od jedne vrste imovine) **podijeli dva komada[1640] na Allahovu Putu bit će pozvan u Džennet[1641]: O robe Allahov, evo tvoga dobra! Ko bude od onih koji su redovno namaz obavljali bit će pozvan na kapiju namaza; ko bude od onih koji su se borili na Allahovu Putu, bit će pozvan na kapiju džihada; ko bude od onih koji su dijelili zekjat, bit će pozvan na kapiju zekjata** (milostinje); **ko bude od onih koji su redovno postili, bit će pozvan na kapiju posta, Er-Rejjan. Ebu Bekr će na to: Ti si mi umjesto oca i majke,** (Allahov Poslaniče)**, ovo i nije toliko bitno za onoga koji bude pozvan na bilo koju od tih kapija, ali da li će biti onih koji će biti pozvani na sve kapije? On**

[1639] Humejd b. Abdur-Rahman b. Avf ez-Zuhri el-Medeni.

[1640] Kao napr. da od kamila dā dvije kamile, od brava dva brava ili od dirhema dva dirhema ili od dinara dva dinara.

[1641] U El-Buharijevoj predaji ovog hadisa stoji: "...bit će pozvan na jednu od džennetskih kapija."

reče: Hoće, i ja želim da ti budeš jedan od njih."[1642] Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[1643]

3934. ISPRIČAO NAM JE Harun b. Abdullah el-Bezzaz el-Bagdadi; kaže: Obavijestio nas je Fadl b. Dukejn; kaže: Nas je obavijestio Hišam b. Sa'd prenijevši od Zejda b. Eslema, a on od svoga oca, koji je kazao: Čuo sam Omera b. Hattaba kada kaže: **"Jednom prilikom nam Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, naredi da** (od imovine) **damo u dobrotvorne svrhe. Ja sam tada imao veliki imetak. Rekoh** (u sebi)**: E, danas ću preteći Ebu Bekra koga do tada nisam nikad uspio preteći. Ja tad** (u dobrotvorne svrhe) **dadoh polovinu svoje ukupne imovine. Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, me upita: A šta si ostavio svojoj porodici? Rekoh: Ostavio sam im isto toliko. Tad dođe Ebu Bekr** (i u dobrotvorne svre) **dade sve što je imao. Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, ga upita: Ebu Bekre šta si ostavio svojoj porodici? a on reče: Ostavio sam im Allaha i Njegova Poslanika. Rekoh:** (Eto vidite), **nikada ga, ni u čemu, neću preteći!"** Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[1644]

٤٣. باب منه

٣٩٣٥. حَدَّثَنَا عَبْدُ بْنُ حُمَيْد أَخْبَرَنِي يَعْقُوبُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ بْنِ سَعْد أَخْبَرَنَا أَبِي عَنْ أَبِيه قَـال: أَخْبَرَنِي مُحَمَّدُ بْنُ جُبَيْرِ بْنِ مُطْعِمٍ ان أَباه جُبَيْرِ بْنِ مُطْعِمٍ أَخْبَرَهُ: أَنَّ امْرَأَةً أَتَتْ رَسُولَ اللَّه صَلَّى اللَّـه عَلَيْه وَسَلَّمَ أَتَتْهُ امْرَأَةٌ فَكَلَّمَتْهُ فِي شَيْءٍ وَأَمَرَهَا بِأَمْرٍ. فَقَالَتْ: أَرَأَيْتَ يَا رَسُولَ اللَّه إِنْ لَـمْ أَجِـدْكَ؟ قَالَ: إِنْ لَمْ تَجِدِينِي فَائْتِي أَبَا بَكْرٍ. هَذَا حَدِيثٌ صَحِيحٌ *

43. O istoj temi

3935. ISPRIČAO NAM JE Abd b. Humejd; kaže: Obavijestio me je Jakub b. Ibrahim b. Sa'd; kaže: Nas je obavijestio moj otac prenijevši od svoga oca[1645], koji je kazao: Obavijestio me je Muhammed b. Džubejr b. Mut'am da ga je obavijestio njegov otac Džubejr b. Mut'am: **"Došla je neka žena Allahovu Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, i sa njim o nečem**

[1642] Abdur-Rahman el-Mubarekfori kaže: Poznato je da Džennet ima osam kapija. Za svaku od temeljnih dužnosti islama određena je po jedna. Na svaku od njih će biti pozivani oni koji su obavljali tu dužnost. U ovom hadisu su spomenute četiri. Bez sumnje, postoji i kapija na koju će biti pozvani oni koji su hadždž obavili. Što se tiče preostale tri, od njih su dvije kapije na koje će ući oni koji srdžbu savlađuju i koji praštaju ljudima." Neki kažu da je osma ona na koju će ući oni koji su se iskreno na Allaha oslanjali, dok neki tvrde da će na osmu kapiju ući oni koji su puno zikr činili, itd.

[1643] Bilježe ga i El-Buhari i Muslim u *Sahihima* i En-Nesai u *Sunenu.*

[1644] Bilježi ga i Ebu Davud u *Sunenu.*

[1645] Sa'da b. Ibrahima.

razgovarala. On joj naredi da ponovo dođe k njemu (ukoliko to svoje pravo ne ostvari). **Ona će na to: A ako tebe ne nađem? On reče: Ako ne nađeš mene, onda dođi kod Ebu Bekra!"**[1646] Ovaj hadis je sahihun.[1647]

٤٤. باب منه

٣٩٣٦. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ حُمَيْدٍ أَخْبَرَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ الْمُخْتَارِ عَنْ إِسْحَقَ بْنِ رَاشِدٍ عَنِ الزُّهْرِيِّ عَنْ عُرْوَةَ عَنْ عَائِشَةَ: **أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَمَرَ بِسَدِّ الْأَبْوَابِ إِلَّا بَابَ أَبِي بَكْرٍ**. وَفِي الْبَابِ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ .هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ مِنْ هَذَا الْوَجْهِ *

44. O istoj temi

3936. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Humejd[1648]; kaže: Obavijestio nas je Ibrahim b. Muhtar[1649] prenijevši od Ishaka b. Rašida, on od Ez-Zuhrija, on od Urvea, a on od Aiše: **"Naredio je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, zatvaranje svih vrata, osim Ebu Bekrovih."** O ovoj temi prenesen je hadis i od Ebu Seida. Ovaj hadis sa ovim senedom je garibun.

٤٥. باب منه

٣٩٣٧. حَدَّثَنَا الْأَنْصَارِيُّ أَخْبَرَنَا مَعْنٌ أَخْبَرَنَا إِسْحَقُ بْنُ يَحْيَى بْنِ طَلْحَةَ عَنْ عَمِّهِ إِسْحَقَ بْنِ طَلْحَةَ عَنْ عَائِشَةَ: **أَنَّ أَبَا بَكْرٍ دَخَلَ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ: أَنْتَ عَتِيقُ اللَّهِ مِنَ النَّارِ فَيَوْمَئِذٍ سُمِّيَ عَتِيقًا**. هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ. وَرَوَى بَعْضُهُمْ هَذَا الْحَدِيثَ عَنْ مَعْنٍ وَقَالَ عَنْ مُوسَى بْنِ طَلْحَةَ عَنْ عَائِشَةَ *

٣٩٣٨. حَدَّثَنَا أَبُو سَعِيدٍ الْأَشَجُّ أَخْبَرَنَا تَلِيدُ بْنُ سُلَيْمَانَ عَنْ أَبِي الْجَحَّافِ عَنْ عَطِيَّةَ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **مَا مِنْ نَبِيٍّ إِلَّا لَهُ وَزِيرَانِ مِنْ أَهْلِ السَّمَاءِ، وَوَزِيرَانِ مِنْ أَهْلِ الْأَرْضِ. فَأَمَّا وَزِيرَايَ مِنْ أَهْلِ السَّمَاءِ فَجِبْرِيلُ وَمِيكَائِيلُ**. وَأَمَّا وَزِيرَايَ مِنْ أَهْلِ

[1646] Ovaj nam hadis ukazuje na vrijednost Ebu Bekrovu. Također nam ukazuje da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, ipak, na izvjestan način sugerisao da, nakon njegova preseljenja na ahiret, za halifu treba izabrati Ebu Bekra.
[1647] Bilježe ga i El-Buhari i Muslim u *Sahihima.*
[1648] Muhammed b. Humejd b. Hajjan er-Razi je kao prenosilac slab, ali je bio veliki poznavalac hadisa. Pripadao je desetoj generaciji. Ibn Mein je o njemu povoljno mislio.
[1649] Ibrahim b. Muhtar et-Tejmi Ebu Ismail er-Razi iskren je prenosilac hadisa, ali je loše pamtio. Pripadao je sedmoj generaciji.

الْأَرْضِ فَأَبُو بَكْرٍ وَعُمَرُ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ. وَأَبُو الْجَحَّافِ اسْمُهُ دَاوُدُ بْنُ أَبِي عَوْفٍ. وَيُرْوَى عَنْ سُفْيَانَ الثَّوْرِيِّ قال: أَخْبَرَنَا أَبُو الْجَحَّافِ وَكَانَ مَرْضِيًّا *

٣٩٣٩. حَدَّثَنَا مَحْمُودُ بْنُ غَيْلَانَ أَخْبَرَنَا أَبُو دَاوُدَ أَنْبَأَنَا شُعْبَةُ عَنْ سَعْدِ بْنِ إِبْرَاهِيمَ قَالَ: سَمِعْتُ أَبَا سَلَمَةَ بْنَ عَبْدِ الرَّحْمَنِ يُحَدِّثُ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: بَيْنَمَا رَجُلٌ رَاكِبٌ بَقَرَةً إِذْ قَالَتْ لَمْ أُخْلَقْ لِهَذَا إِنَّمَا خُلِقْتُ لِلْحَرْثِ. فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: آمَنْتُ بِذَلِكَ أَنَا وَأَبُو بَكْرٍ وَعُمَرُ. قَالَ أَبُو سَلَمَةَ: وَمَا هُمَا فِي الْقَوْمِ يَوْمَئِذٍ.

٣٩٤٠. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرٍ أَخْبَرَنَا شُعْبَةُ بِهَذَا الْإِسْنَادِ نَحْوَهُ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

45. O istoj temi

3937. ISPRIČAO NAM JE El-Ensari; kaže: Obavijestio nas je Ma'n[1650]; kaže: Nas je obavijestio Ishak b. Jahja b. Talha[1651] prenijevši od svoga amidže Ishaka b. Talhe[1652], a on od Aiše: **"Jednom prilkom Ebu Bekr uđe kod Allahova Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, a on mu reče: Ti si onaj koga je Allah oslobodio od Vatre! Taj dan on je dobio nadimak Atik** (oslobođeni)**."** Ovaj hadis je garibun. Neki su ovaj hadis prenijeli od Ma'na, koji je kazao: od Musaa b. Talhe, od Aiše.

3938. ISPRIČAO NAM JE Ebu Seid el-Ešedždž; kaže: Obavijestio nas je Telid b. Sulejman[1653] prenijevši od Ebu Džihafa, on od Atijjea[1654], a on od Ebu Seida el-Hudrija, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Svaki je vjerovjesnik imao po dva pomagača od stanovnika nebesa i po dva pomagača od stanovnika Zemlje. Što se tiče mojih pomagača od stanovnika nebesa, to su Džebrail i Mikail, a što se tiče mojih pomagača od stanovnika Zemlje, to su Ebu Bekr i Omer."**

Ovaj hadis je hasenun-garibun.[1655] Ebu Džehaf se zvao Davud b. Ebu Avf. Prenosi se od Sufjana es-Sevrija da je kazao: Obavijestio nas je Ebu Džehaf, on bijaše prijatan.

[1650] Ma'n b. Isa el-Kazzaz.

[1651] Ishak b. Jahja b. Talha b. Ubejdullah et-Tejmi slab je prenosilac hadisa. Pripadao je petoj generaciji.

[1652] Ishak b. Talha b. Ubejdullah et-Tejmi prenosilac je hadisa koji, po mišljenju hadiskih učenjaka, zadovoljava (makbul). Pripadao je trećoj generaciji.

[1653] Telid b. Sulejman el-Muharibi el-Kufi el-A'redž slab je prenosilac hadisa. Pripadao je osmoj generaciji. Bio je rafidija.

[1654] Atijje el-Avfi.

[1655] Bilježi ga i Hakim u *Mustedreku* i smatra ga vjerodostojnim hadisom.

3939. ISPRIČAO NAM JE Mahmud b. Gajlan; kaže: Obavijestio nas je Ebu Davud; kaže: Saopćio nam je Šu'be prenijevši od Sa'da b. Ibrahima, koji je kazao: Čuo sam Ebu Selemu b. Abdur-Rahmana kada priča od Ebu Hurejrea, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Dok je jednom prilikom neki čovjek jahao kravu, ona reče: Ja nisam stvorena za ovo, ja sam stvorena za oranje**[1656]**, a Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, reče: U to vjerujemo i ja, Ebu Bekr i Omer. Ebu Seleme kaže: Kad je ovo rečeno, njih dvojica nisu bili tu prisutni."**

3940. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Beššar; kaže: Obavijestio nas je Muhammed b. Džafer; kaže: Nas je obavijestio Šu'be, **sa ovim senedom slično prethodnom hadisu.** Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[1657]

٤٦. مَنَاقِبِ أبو حفص عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ رَضِي اللَّه عَنْهم *

٣٩٤١. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ وَمُحَمَّدُ بْنُ رَافِعٍ قَالَا: أَخْبَرَنَا أَبُو عَامِرٍ الْعَقَدِيُّ أَخْبَرَنَا خَارِجَةُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الْأَنْصَارِيُّ عَنْ نَافِعٍ عَنِ ابْنِ عُمَرَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: **اللَّهُمَّ أَعِزَّ الْإِسْلَامَ بِأَحَبِّ هَذَيْنِ الرَّجُلَيْنِ إِلَيْكَ بِأَبِي جَهْلٍ أَوْ بِعُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ.** قَالَ: وَكَانَ أَحَبَّهُمَا إِلَيْهِ عُمَرُ.
هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ غَرِيبٌ مِنْ حَدِيثِ ابْنِ عُمَرَ.

46. Vrline Ebu Hafsa Omera b. Hattaba, radijellahu anhu.

3941. ISPRIČALI SU NAM Muhammed b. Beššar i Muhammed b. Rafi' i kazali: Obavijestio nas je Ebu Amir el-Akadi; kaže: Nas je obavijestio Haridže b. Abdullah el-Ensari prenijevši od Nafi'a, a on od Ibn Omera, da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: **"Allahu, pomozi islam jednim od ove dvojice ljudi, koji je Tebi miliji: Ebu Džehlom ili Omerom b. Hattabom! Reče: Omer mu je, od njih dvojice, ipak bio miliji."** Ovaj Ibn Omerov hadis je hasenun-sahihun-garibun.[1658]

[1656] Govor krava je neuobičajena pojava. To znači da se ovdje radi o mu'džizi. Na to upućuje i činjenica da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, znao šta o tome misle i Ebu Bekr i Omer, koji tada tu nisu bili prisutni.

[1657] Bilježe ga i El-Buhari i Muslim u *Sahihima.*

[1658] Ibn Hiban smatra ovaj hadis sahihom.

٤٧. باب منه

٣٩٤٢. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ أَخْبَرَنَا أَبُو عَامِرٍ الْعَقَدِيُّ أَخْبَرَنَا خَارِجَةُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ هو الأنصاري عَنْ نَافِعٍ عَنِ ابْنِ عُمَرَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: **إِنَّ اللَّهَ جَعَلَ الْحَقَّ عَلَى لِسَانِ عُمَرَ وَقَلْبِهِ.** قال و قَالَ ابْنُ عُمَرَ: **مَا نَزَلَ بِالنَّاسِ أَمْرٌ قَطُّ فَقَالُوا فِيهِ وَقَالَ فِيهِ عُمَرُ أَوْ قَالَ ابْنُ الْخَطَّابِ فِيهِ, شَكَّ خَارِجَةُ, إِلَّا نَزَلَ فِيهِ الْقُرْآنُ عَلَى نَحْوِ مَا قَالَ عُمَرُ.** وَفِي الْبَاب عَنْ الْفَضْلِ بْنِ الْعَبَّاسِ وَأَبِي ذَرٍّ وَأَبِي هُرَيْرَةَ. وَهَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ غَرِيبٌ مِنْ هَذَا الْوَجْهِ.

47. O istoj temi

3942. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Beššar; kaže: Obavijestio nas je Ebu Amir el-Akadi; kaže: Nas je obavijestio Haridže b. Abdullah el-Ensari prenijevši od Nafi'a, a on od Ibn Omera, da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: **"Allah je učinio da se istina manifestuje na jeziku Omerخرخة i u njegovu srcu."**

Nafi' veli da je Ibn Omer rekao: Ne bi se nikad pred ljude postavio problem o kome bi ljudi zauzeli stav i o kome bi Omer, ili je kazao: Ibn Hattab, dilema kod Haridžea - zauzeo stav, a da ne bi Kur'an potvrdio ispravnost Omerova stava. O ovoj temi preneseni su hadisi i od Fadala b. Abbasa, Ebu Zerra i Ebu Hurejrea. Ovaj hadis je sa ovim senedom hasenun-sahihun-garibun.[1659]

٤٨. باب منه

٣٩٤٣. حَدَّثَنَا أَبُو كُرَيْبٍ أَخْبَرَنَا يُونُسُ بْنُ بُكَيْرٍ عَنِ النَّضْرِ أَبِي عُمَرَ عَنْ عِكْرِمَةَ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: **اللَّهُمَّ أَعِزَّ الْإِسْلَامَ بِأَبِي جَهْلِ ابْنِ هِشَامٍ أَوْ بِعُمَرَ ابْنِ الْخَطَّابِ. قَالَ: فَأَصْبَحَ فَغَدَا عُمَرُ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَأَسْلَمَ.** هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ مِنْ هَذَا الْوَجْهِ. وَقَدْ تَكَلَّمَ بَعْضُهُمْ فِي النَّضْرِ أَبِي عُمَرَ وَهُوَ يَرْوِي مَنَاكِيرَ *

48. O istoj temi

3943. ISPRIČAO NAM JE Ebu Kurejb; kaže: Obavijestio nas je Junus b. Bukejr prenijevši od Nadra Ebu Omera[1660], on od Ikrimea, a on od Ibn

---

[1659] Bilježi ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu.*

[1660] Ebu Omer Nadr b. Abdur-Rahman el-Hazzaz prenosilac je hadisa koga su hadiski učenjaci odbacili. Pripadao je šestoj generaciji.

Abbasa, da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: **"Allahu, pomozi islam Ebu Džehlom b. Hišamom[1661] ili Omerom b. Hattabom!" pa je, veli Ibn Abbas, Omer ujutro došao Allahovu Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, i primio islam."**

Ovaj hadis je sa ovim senedom garibun.[1662] Neki učenjaci su polemisali o Nadru Ebu Omeru. On je prenosio munker-hadise.

٤٩. باب منه

٣٩٤٤. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْمُثَنَّى أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ دَاوُدَ الْوَاسِطِيُّ أَبُو مُحَمَّدٍ حَدَّثَنِي عَبْدُ الرَّحْمَنِ ابْنُ أَخِي مُحَمَّدِ بْنِ الْمُنْكَدِرِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْمُنْكَدِرِ عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ: **قَالَ عُمَرُ لِأَبِي بَكْرٍ: يَا خَيْرَ النَّاسِ بَعْدَ رَسُولِ اللَّهِ. فَقَالَ أَبُو بَكْرٍ: أَمَا إِنَّكَ إِنْ قُلْتَ ذَاكَ فَلَقَدْ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: مَا طَلَعَتِ الشَّمْسُ عَلَى رَجُلٍ خَيْرٍ مِنْ عُمَرَ.** هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ هَذَا الْوَجْهِ. وَلَيْسَ إِسْنَادُهُ بِذَاكَ. وَفِي الْبَابِ عَنْ أَبِي الدَّرْدَاءِ *

٣٩٤٥. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْمُثَنَّى أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ دَاوُدَ عَنْ حَمَّادِ بْنِ زَيْدٍ عَنْ أَيُّوبَ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ سِيرِينَ قَالَ: **مَا أَظُنُّ رَجُلًا يَنْتَقِصُ أَبَا بَكْرٍ وَعُمَرَ يُحِبُّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ.** هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ حَسَنٌ *

49. O istoj temi

3944. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Musenna; kaže: Obavijestio nas je Abdullah b. Davud el-Vasiti Ebu Muhammed[1663]; kaže: Ispričao mi je Abdur-Rahman, sin moga brata, Muhammeda b. Munkedira, prenijevši od Muhammeda b. Munkedira, a on od Džabira b. Abdullaha, koji je kazao: **"Jednom prilikom Omer reče Ebu Bekru: O, najbolji čovječe nakon Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem! Ebu Bekr će na to: Ti tako veliš, a ja sam čuo Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, kada kaže: Sunce nije obasjalo čovjeka boljeg od Omera!"**

Ovaj hadis je garibun.[1664] Poznat nam je samo sa ovim senedom koji nije toliko čvrst. O ovoj temi prenesen je hadis i od Ebu Derdaa.

[1661] Ebu Džehl Amr b. Hišam je zakleti neprijatelj Allahova Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem. Poginuo je na Bedru kao idolopoklonik.

[1662] Bilježi ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu.*

[1663] Abdullah b. Davud el-Vasiti Ebu Muhammed et-Temar slab je prenosilac hadisa. Pripadao je devetoj generaciji.

[1664] Bilježi ga i Hakim u *Mustedreku.*

3945. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Musenna; kaže: Obavijestio nas je Abdullah b. Davud prenijevši od Hammada b. Zejda, on od Ejuba[1665], a on od Muhammeda b. Sirina, koji je kazao: **"Ne mislim da onaj koji napada Ebu Bekra i Omera voli Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem."** Ovaj hadis je garibun-hasenun.

٥٠. باب منه

٣٩٤٦. حَدَّثَنَا سَلَمَةُ بْنُ شَبِيبٍ أَخْبَرَنَا الْمُقْرِئُ عَنْ حَيْوَةَ بْنِ شُرَيْحٍ عَنْ بَكْرِ بْنِ عَمْرٍو عَنْ مِشْرَحِ بْنِ هَاعَانَ عَنْ عُقْبَةَ بْنِ عَامِرٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **لَوْ كَانَ بَعْدِي نَبِيٌّ لَكَانَ عُمَرَ بْنَ الْخَطَّابِ.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ حَدِيثِ مِشْرَحِ بْنِ هَاعَانَ *

50. O istoj temi

3946. ISPRIČAO NAM JE Seleme b. Šebib; kaže: Obavijestio nas je El-Mukri[1666] prenijevši od Hajvea b. Šurejha, on od Bekra b. Amra, on od Mišreha b. Ha'ana, a on od Ukbea b. Amira, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Kad bi bio vjerovjesnik poslije mene, bio bi to Omer b. Hattab."** Ovaj hadis je hasenun-garibun.[1667] Poznat nam je samo preko Mišrea b. Ha'ana.

٥١. باب منه

٣٩٤٧. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ أَخْبَرَنَا اللَّيْثُ عَنْ عُقَيْلٍ عَنِ الزُّهْرِيِّ عَنْ حَمْزَةَ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ عَنِ ابْنِ عُمَرَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **رَأَيْتُ كَأَنِّي أُتِيتُ بِقَدَحٍ مِنْ لَبَنٍ فَشَرِبْتُ مِنْهُ فَأَعْطَيْتُ فَضْلِي عُمَرَ بْنَ الْخَطَّابِ. قَالُوا: فَمَا أَوَّلْتَهُ يَا رَسُولَ اللَّهِ؟ قَالَ: الْعِلْمَ.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ غَرِيبٌ *

٣٩٤٨. حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ حُجْرٍ أَخْبَرَنَا إِسْمَعِيلُ بْنُ جَعْفَرٍ عَنْ حُمَيْدٍ عَنْ أَنَسٍ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: **دَخَلْتُ الْجَنَّةَ فَإِذَا أَنَا بِقَصْرٍ مِنْ ذَهَبٍ. فَقُلْتُ: لِمَنْ هَذَا الْقَصْرُ؟ قَالُوا: لِشَابٍّ مِنْ قُرَيْشٍ فَظَنَنْتُ أَنِّي أَنَا هُوَ. فَقُلْتُ: وَمَنْ هُوَ؟ فَقَالُوا: عُمَرُ بْنُ الْخَطَّابِ.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

1665 Ejub b. Ebu Temime Kejsan es-Sahtijani Ebu Bekr el-Basri pouzdan je i siguran prenosilac i hudždže u hadisu. On je, uz to, i poznati šeri'atski pravnik i pobožan čovjek. Pripadao je petoj generaciji. Umro je 131. godine po Hidžri.

1666 Abdullah b. Jezid el-Mukri Ebu Abdur-Rahman el-Mekki.

1667 Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*, Hakim u *Mustedreku*, Ibn Hiban *u Sahihu* i Et-Taberani u *El-Mu'džemul-vesitu.*

51. O istoj temi

3947. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe; kaže: Obavijestio nas je Lejs prenijevši od Ukajla, on od Ez-Zuhrija, on od Hamze b. Abdullaha b. Omera, a on od Ibn Omera, koji je kazao da je Allahov Poslaniok, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"U snu sam vidio kao da mi je data posuda sa mlijekom. Napio sam se, a potom ostatak dao Omeru b. Hattabu. Kako to objašnjavaš, Allahov Poslaniče? upitaše prisutni. On reče: Kao znanje."** Ovaj hadis je hasenun-sahihun-garibun.[1668]

3948. ISPRIČAO NAM JE Ali b. Hudžr; kaže: Obavijestio nas je Ismail b. Džafer prenijevši od Humejda, a on od Enesa da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: **"Ušao sam** (za vrijeme Mi'radža) **u Džennet i u njemu vidio dvorac od zlata. Za koga je ovaj dvorac? upitao sam. Rekoše: On za jednog mladića iz plemena Kurejš. Pomislih da sam ja taj mladić. A ko je on? upitah. Rekoše: To je Omer b. Hattab."** Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[1669]

٥٢. باب منه

٣٩٤٩. حَدَّثَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ حُرَيْث أَبُو عَمَّارٍ الْمَرْوَزِيُّ أَخْبَرَنَا عَلِيُّ بْنُ الْحُسَيْنِ بْنِ وَاقد قال: حَدَّثَنِي أَبِي قال: حَدَّثَنِي عَبْدُ اللَّه بْنُ بُرَيْدَةَ قَالَ: حَدَّثَنِي أَبِي بُرَيْدَةَ قَالَ: **أَصْبَحَ رَسُولُ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْه وَسَلَّمَ فَدَعَا بلَالًا فَقَالَ: يَا بلَالُ بِمَ سَبَقْتَنِي إِلَى الْجَنَّة؟ مَا دَخَلْتُ الْجَنَّةَ قَطُّ إِلَّا سَمِعْتُ خَشْخَشَتَكَ أَمَامِي. دَخَلْتُ الْبَارِحَةَ الْجَنَّةَ فَسَمِعْتُ خَشْخَشَتَكَ أَمَامِي فَأَتَيْتُ عَلَى قَصْرٍ مُرَبَّعٍ مُشْرِف منْ ذَهَب. فَقُلْتُ: لمَنْ هَذَا الْقَصْرُ؟ فَقَالُوا: لِرَجُلٍ منَ الْعَرَب. فَقُلْتُ: أَنَا عَرَبِيٌّ لمَنْ هَذَا الْقَصْرُ؟ قَالُوا: لِرَجُلٍ منْ قُرَيْش. قُلْتُ: أَنَا قُرَشِيٌّ لمَنْ هَذَا الْقَصْرُ؟ قَالُوا: لِرَجُلٍ منْ أُمَّة مُحَمَّد. قُلْتُ: أَنَا مُحَمَّدٌ لمَنْ هَذَا الْقَصْرُ؟ قَالُوا: لعُمَرَ بْنِ الْخَطَّاب. فَقَالَ بلَالٌ يَا رَسُولَ اللَّه مَا أَذَّنْتُ قَطُّ إِلَّا صَلَّيْتُ رَكْعَتَيْنِ. وَمَا أَصَابَنِي حَدَثٌ قَطُّ إِلَّا تَوَضَّأْتُ عِنْدَهَا وَرَأَيْتُ أَنَّ لِلَّه عَلَيَّ رَكْعَتَيْنِ. فَقَالَ رَسُولُ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْه وَسَلَّمَ: بِهِمَا.**

وَفِي الْبَاب عَنْ جَابِرٍ وَمُعَاذ وَأَنَسٍ وَأَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّه عَلَيْه وَسَلَّمَ قَالَ: رَأَيْتُ فِي الْجَنَّة قَصْرًا منْ ذَهَب. فَقُلْتُ: لمَنْ هَذَا؟ فَقيلَ لعُمَرَ بْنِ الْخَطَّاب. هَذَا حَديثٌ حَسَنٌ صَحيحٌ غَرِيبٌ. وَمَعْنَى هَذَا الْحَديث أَنِّي دَخَلْتُ الْبَارِحَةَ الْجَنَّةَ يَعْنِي رَأَيْتُ فِي الْمَنَامِ كَأَنِّي دَخَلْتُ الْجَنَّةَ. هَكَذَا رُوِيَ فِي بَعْضِ الْحَديث. وَيُرْوَى عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ أَنَّهُ قَالَ: رُؤْيَا الْأَنْبِيَاء وَحْيٌ *

[1668] Bilježe ga i El-Buhari i Muslim u *Sahihima.*

[1669] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu* i Ibn Hiban u *Sahihu*.

52. O istoj temi

3949. ISPRIČAO NAM JE Husejn b. Hurejs Ebu Ammar el-Mervezi; kaže: Obavijestio nas je Ali b. Husejn b. Vakid i kazao: Ispričao mi je moj otac i kazao: Ispričao mi je Abdullah b. Burejde i kazao: Meni je ispričao Ebu Burejede i rekao: **"Jednog jutra Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem,** (nakon sabahskog namaza) **zovnu Bilala i upita: Čime si me pretekao u Džennetu? Kad god mi je pokazan Džennet,**[1670] **u njemu sam ispred sebe čuo tvoje zveckanje. Jučer sam** (u snu vidio kao da sam) **ušao u Džennet i ispred sebe čuo tvoje zveckanje. Potom sam stigao do dvorca čiji je četverokutni balkon od zlata. Za koga je ovaj dvorac? upitao sam. Rekli su: Za jednog Arapa. Rekao sam: Ja sam Arap, za koga je ovaj dvorac? Rekli su: Za jednog čovjeka iz plemena Kurejš. Rekao sam: Ja sam iz plemena Kurejš, za koga je ovaj dvorac? Rekli su: Za jednog iz Muhammedova, sallallahu alejhi ve sellem, ummeta. Rekao sam: Ja sam Muhammed, za koga je ovaj dvorac? Rekli su: Za Omera b. Hattaba. Bilal** (tad) **reče: Allahov Poslaniče! Ja nisam nikada proučio ezan, a da nakon toga nisam klanjao dva rekjata, niti sam ikada izgubio abdest i ponovo ga uzeo, a da nisam, iz zahvalnosti prema Allahu, klanjao dva rekjata. Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, reče: Tim dvoma si to i postigao."**

O ovoj temi preneseni su hadisi i od Džabira, Muaza, Enesa i Ebu Hurejrea (u kojima stoji) da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "U Džennetu sam vidio dvorac od zlata. Za koga je ovaj dvorac? upitao sam, pa mi je rečeno da je za Omera b. Hattaba." Ovaj hadis je hasenun-sahihun-garibun.[1671] Riječi u ovom hadisu: "Jučer sam ušao u Džennet, znače : Jučer sam u snu vidio kao da sam ušao u Džennet." Ovako je preneseno u nekim hadisima. A prenosi se od Ibn Abbasa da je kazao: **"Snovi Vjerovjesnika su Objava."**

٥٣. باب منه

٣٩٥٠. حَدَّثَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ حُرَيْث أَخْبَرَنَا عَلِيُّ بْنُ الْحُسَيْنِ بْنِ وَاقد حَدَّثَنِي أَبِيقاب: حَـــدَّثَنِي عَبْدُ اللَّهِ بْنُ بُرَيْدَةَ قَال: سَمِعْتُ بُرَيْدَةَ يَقُولُ: خَرَجَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي بَعْضِ مَغَازِيهِ. فَلَمَّا انْصَرَفَ جَاءَتْ جَارِيَةٌ سَوْدَاءُ فَقَالَتْ: يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنِّي كُنْتُ نَذَرْتُ إِنْ رَدَّكَ اللَّهُ سَــالِمًا أَنْ

[1670] Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, je za vrijeme Mi'radža uveden u Džennet da bi mu bile pokazane njegove ljepote. Pored toga, on je više puta sanjao kao da je u Džennetu i da mu se pokazuju određene stvari. A poznato je da su snovi vjerovjesnika, kako kaže Ibn Abbas, Objava, i sve što oni u snu vide, to je sušta istina.

[1671] Bilježi ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu.*

أَضْرِبَ بَيْنَ يَدَيْكَ بِالدُّفِّ وَأَتَغَنَّى. فَقَالَ لَهَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: إِنْ كُنْتِ نَذَرْتِ فَاضْرِبِي وَإِلَّا فَلَا. فَجَعَلَتْ تَضْرِبُ فَدَخَلَ أَبُو بَكْرٍ وَهِيَ تَضْرِبُ. ثُمَّ دَخَلَ عَلِيٌّ وَهِيَ تَضْرِبُ. ثُمَّ دَخَلَ عُثْمَانُ وَهِيَ تَضْرِبُ. ثُمَّ دَخَلَ عُمَرُ فَأَلْقَتِ الدُّفَّ تَحْتَ اسْتِهَا ثُمَّ قَعَدَتْ عَلَيْهِ. فَقَالَ رَسُولُ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: إِنَّ الشَّيْطَانَ لَيَخَافُ مِنْكَ يَا عُمَرُ. إِنِّي كُنْتُ جَالِسًا وَهِيَ تَضْرِبُ. فَدَخَلَ أَبُو بَكْرٍ وَهِيَ تَضْرِبُ. ثُمَّ دَخَلَ عَلِيٌّ وَهِيَ تَضْرِبُ. ثُمَّ دَخَلَ عُثْمَانُ وَهِيَ تَضْرِبُ. فَلَمَّا دَخَلْتَ أَنْتَ يَا عُمَرُ أَلْقَتِ الدُّفَّ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ غَرِيبٌ مِنْ حَدِيثِ بُرَيْدَةَ. وَفِي الْبَاب عَنْ عُمَرَ وَعَائِشَةَ *

٣٩٥١. حَدَّثَنَا الْحَسَنُ بْنُ صَبَّاحٍ الْبَزَّارُ أَخْبَرَنَا زَيْدُ بْنُ حُبَابٍ عَنْ خَارِجَةَ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ سُلَيْمَانَ بْنِ زَيْدِ بْنِ ثَابِتٍ قال: أَخْبَرَنَا يَزِيدُ بْنُ رُومَانَ عَنْ عُرْوَةَ عَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ جَالِسًا فَسَمِعْنَا لَغَطًا وَصَوْتَ صِبْيَانٍ. فَقَامَ رَسُولُ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَإِذَا حَبَشِيَّةٌ تَزْفِنُ وَالصِّبْيَانُ حَوْلَهَا. فَقَالَ: يَا عَائِشَةُ تَعَالَيْ فَانْظُرِي. فَجِئْتُ فَوَضَعْتُ لَحْيَيَّ عَلَى مَنْكِبِ رَسُولِ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَجَعَلْتُ أَنْظُرُ إِلَيْهَا مَا بَيْنَ الْمَنْكِبِ إِلَى رَأْسِهِ. فَقَالَ لِي: أَمَا شَبِعْتِ أَمَا شَبِعْتِ؟ قَالَتْ: فَجَعَلْتُ أَقُولُ لَا لِأَنْظُرَ مَنْزِلَتِي عِنْدَهُ. إِذْ طَلَعَ عُمَرُ: قَالَتْ: فَارْفَضَّ النَّاسُ عَنْهَا. قَالَتْ: فَقَالَ رَسُولُ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: إِنِّي لَأَنْظُرُ إِلَى شَيَاطِينِ الْجِنِّ وَالْإِنْسِ قَدْ فَرُّوا مِنْ عُمَرَ .قَالَتْ: فَرَجَعْتُ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ غَرِيبٌ مِنْ هَذَا الْوَجْهِ *

53. O istoj temi

3950. ISPRIČAO NAM JE Husejn b. Hurejs; kaže: Obavijestio nas je Ali b. Husejn b. Vakid; kaže: Ispričao mi je moj otac i kazao: Ispričao mi je Abdullah b. Burejde i kazao: Čuo sam Burejdea kada kaže: **"Bio je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, u jednom vojnom pohodu. Pošto se vrati, priđe mu jedna crna djevojka i reče: Allahov Poslaniče, ja sam se zavjetovala da ću, ako te Allah vrati** (živa) **i zdrava, pred tobom zasvirati def i zapjevati. Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, joj reče: Ako si se zavjetovala, onda sviraj, a inače nemoj!**[1672] **I ona poče svirati def. Ušao je Ebu Bekr, a ona je svirala. Zatim je ušao Alija, a ona je svirala. Zatim je ušao Osman, a ona je svirala. Kad uđe Omer, ona spusti def i sjede na njega, a Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, reče: Uistinu se šejtan plaši tebe, Omere! Ja sam sjedio, a ona je svirala. Potom je ušao Ebu Bekr, a ona je svirala. Potom je ušao Alija, a**

[1672] Abdur-Rahman el-Mubarekfori smatra da su ove riječi dokaz da je def dozvoljeno svirati samo u određenim prilikama kao štu su zavjet, svadba, bajramsko veselje i sl. On naglašava da je vrlo ružno to što rade neki šejhovi iz Jemena, koji def sviraju uz zikr.

ona je svirala. Potom je ušao Osman, a ona je i dalje svirala. Kad si ušao ti, ona je sklonila def (i prestala da svira)." Ovaj Burejdeov hadis je hasenun-sahihun-garibun.[1673] O ovoj temi preneseni su hadisi i od Omera i Aiše.

3951. ISPRIČAO NAM JE Hasan b. Sabbah el-Bezzar; kaže: Obavijestio nas je Zejd b. Hubab prenijevši od Haridžea b. Abdullaha b. Sulejmana b. Zejda b. Sabita, koji je kazao: Obavijestio nas je Jezid b. Ruman prenijevši od Urvea, a on od Aiše, koja je kazala: **"Jednom prilikom, dok je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, sjedio, začusmo neku galamu i dječiju vrisku. Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, ustade, kad neka robinja porijeklom iz Etiopije igra, a oko nje djeca. Vidjevši to on reče: Aiša, dođi da vidiš! Ja priđoh, naslonih bradu na rame Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, i nastavih da je gledam između njegova ramena i glave. On mi reče: Hajde, je li ti dosta? Je li ti dosta? Nije, govorila sam, kako bih se** (još jednom) **uvjerila kakvo je moje mjesto kod njega. Tad se pojavi Omer i svijet se rasprši. Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, veli ona, reče: Gledam u šejtane, od džina i ljudi, kako pobjegoše od Omera![1674] Tad sam se, veli ona, vratila** (na svoje mjesto)." Ovaj hadis je, sa ovim senedom, hasenun-sahihun-garibun.

٥٤. باب منه

٣٩٥٢. حَدَّثَنَا سَلَمَةُ بْنُ شَبِيبٍ أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ نَافِعٍ الصَّائِغُ أَخْبَرَنَا عَاصِمُ بْنُ عُمَرَ الْعُمَرِيُّ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ دِينَارٍ عَنِ ابْنِ عُمَرَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: أَنَا أَوَّلُ مَنْ تَنْشَقُّ عَنْهُ الْأَرْضُ. ثُمَّ أَبُو بَكْرٍ ثُمَّ عُمَرُ ثُمَّ آتِي أَهْلَ الْبَقِيعِ فَيُحْشَرُونَ مَعِي. ثُمَّ أَنْتَظِرُ أَهْلَ مَكَّةَ حَتَّى أُحْشَرَ بَيْنَ الْحَرَمَيْنِ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ. وَعَاصِمُ بْنُ عُمَرَ لَيْسَ بِالْحَافِظِ عِنْدَ أَهْلِ الْحَدِيثِ *

54. O istoj temi

3952. ISPRIČAO NAM JE Seleme b. Šebib; kaže: Obavijestio nas je Abdullah b. Nafi' es-Sani'; kaže: Nas je obavijestio Asim b. Omer el-Umeri prenijevši od Abdullaha b. Dinara, a on od Ibn Omera, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Ja ću biti prvi od**

1673 Bilježi ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu.*

1674 Sama činjenica da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, gledao u robinju kaja je igrala, a oko koje su se iskupila djeca i žene, kao činjenica da je pozvao i Aišu da to vidi, a da to nije zabranio, ukazuju da igre i zabave ove vrste nisu zabranjene pod uvjetom da se tu ne miješaju ljudi i žene i da se ne čini drugo što nije dopušteno. Tako smatra i El-Mubarekfori.

koga će se odvojiti zemlja, potom Ebu Bekr, pa Omer. Potom će doći oni koji su ukopani u *El-Bekijji* i bit će zajedno sa mnom. Potom ću sačekati stanovnike Mekke (i drugih mjesta) **između dva harema da budu okupljeni sa mnom."**[1675]

Ovaj hadis je hasenun-garibun.[1676] Asim b. Omer nije pouzdan ravija po mišljenju hadiskih učenjaka.[1677]

٥٥. باب منه

٣٩٥٣. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ أَخْبَرَنَا اللَّيْثُ عَنِ ابْنِ عَجْلَانَ عَنْ سَعْدِ بْنِ إِبْرَاهِيمَ عَنْ أَبِي سَلَمَةَ عَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **قَدْ كَانَ يَكُونُ فِي الْأُمَمِ مُحَدَّثُونَ فَإِنْ يَكُ فِي أُمَّتِي أَحَدٌ فَعُمَرُ بْنُ الْخَطَّابِ.** هَذَا حَدِيثٌ صَحِيحٌ. وأَخْبَرَنِي بَعْضُ أَصْحَابِ ابْنُ عُيَيْنَةَ عن سُفْيَانُ بْنُ عُيَيْنَةَ قال: مُحَدَّثُونَ يَعْنِي مُفَهَّمُونَ *

55. O istoj temi

3953. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe; kaže: Obavijestio nas je Lejs prenijevši od Ibn Adžlana, on od Sa'da b. Ibrahima, on od Ebu Selemea, a on od Aiše, koja je kazala da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Među prijašnjim narodima bilo je nadahnutih ljudi. Ako takav postoji među mojim sljedbenicima, onda je to Omer b. Hattab."**[1678]

Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[1679] Obavijestili su me neki Ibn Ujejneovi učenici koji su prenijeli da je Sufjan b. Ujejne kazao: Nadahnuti, tj. oni koji dobro shvaćaju.

[1675] Dakle, od svih stvorenja, ja ću biti prvi proživljen na Sudnjem danu. Potom će biti proživljen Ebu Bekr, pa Omer, pa onda oni koji će biti pokopani u *El-Bekiji*, pa onda vjernici iz Mekke, pa vjernici iz Medine i ostalih mjesta između dva Harema, i tako redom.

[1676] Bilježi ga i Hakim u *Mustedreku*.

[1677] Ibn Hadžer el-Askalani u djelu *Takribut-tehzib* kaže: Asim b. Umer b. Hafs b. Asim b. Omer b. Hattab el-Umeri Ebu Omer el-Medeni slab je prenosilac hadisa. Pripadao je sedmoj generaciji. On je brat Ubejdullaha el-Umerija.

[1678] U merfu' hadisu koji je prenio Ebu Seid el-Hudri stoji da je neko upitao Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem: "Allahov Poslaniče, a kako neko postaje nadahnut?" On reče: Tako što melek govori njegovim jezikom."

[1679] Bilježe ga Muslim u *Sahihu* i En-Nesai u *Sunenu* od Aiše i El-Buhari u *Sahihu* od Ebu Hurejrea.

٥٦. باب منه

٣٩٥٤. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ حُمَيْدٍ الرازي أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عَبْدِ الْقُدُّوسِ أَخْبَرَنَا الْأَعْمَشُ عَنْ عَمْرِو بْنِ مُرَّةَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ سَلِمَةَ عَنْ عَبِيدَةَ السَّلْمَانِيِّ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: **يَطَّلِعُ عَلَيْكُمْ رَجُلٌ مِنْ أَهْلِ الْجَنَّةِ فَاطَّلَعَ أَبُو بَكْرٍ. ثُمَّ قَالَ: يَطَّلِعُ عَلَيْكُمْ رَجُلٌ مِنْ أَهْلِ الْجَنَّةِ فَاطَّلَعَ عُمَرُ.** وَفِي الْبَابِ عَنْ أَبِي مُوسَى وَجَابِرٍ. هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ مِنْ حَدِيثِ ابْنِ مَسْعُودٍ *

٣٩٥٥. حَدَّثَنَا مَحْمُودُ بْنُ غَيْلَانَ أَخْبَرَنَا أَبُو دَاوُدَ الطَّيَالِسِيُّ عَنْ شُعْبَةَ عَنْ سَعْدِ بْنِ إِبْرَاهِيمَ عَنْ أَبِي سَلَمَةَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: **بَيْنَمَا رَجُلٌ يَرْعَى غَنَمًا لَهُ إِذْ جَاءَ ذِئْبٌ فَأَخَذَ شَاةً فَجَاءَ صَاحِبُهَا فَانْتَزَعَهَا مِنْهُ. فَقَالَ الذِّئْبُ: كَيْفَ تَصْنَعُ بِهَا يَوْمَ السَّبُعِ يَوْمَ لَا رَاعِيَ لَهَا غَيْرِي. قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَآمَنْتُ بِذَلِكَ أَنَا وَأَبُو بَكْرٍ وَعُمَرُ.** قَالَ أَبُو سَلَمَةَ: وَمَا هُمَا فِي الْقَوْمِ يَوْمَئِذٍ.

٣٩٥٦. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرٍ أَخْبَرَنَا شُعْبَةُ عَنْ سَعْدٍ **نَحْوَهُ**. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

٣٩٥٧. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ أَخْبَرَنَا يَحْيَى بْنُ سَعِيدٍ عَنْ سَعِيدِ بْنِ أَبِي عَرُوبَةَ عَنْ قَتَادَةَ عَنْ أنس بن مالك حَدَّثَهُمْ: **أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ صَعِدَ أُحُدًا وَأَبُو بَكْرٍ وَعُمَرُ وَعُثْمَانُ فَرَجَفَ بِهِمْ. فَقَالَ نبي اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: اثْبُتْ أُحُدُ فَإِنَّمَا عَلَيْكَ نَبِيٌّ وَصِدِّيقٌ وَشَهِيدَانِ.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

56. O istoj temi

3954. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Humejd er-Razi; kaže: Obavijestio nas je Abdullah b. Abdul-Kuddus; kaže: Nas je obavijestio A'meš prenijevši od Amra b. Murrea[1680], on od Abdullaha b. Selemea[1681], on od Ubejdea es-Selmanija, a on od Abdullaha b. Mes'uda, da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: **"Sad će se pred vama pojaviti čovjek od stanovnika Dženneta!" pa se pojavio Ebu Bekr. Zatim reče: Sad će se pred vama pojaviti** (još jedan) **čovjek od stanovnika Dženneta!" pa se pojavio Omer."**

O ovoj temi preneseni su hadisi i od Ebu Musaa i Džabira. Ovaj hadis Ibn Mes'uda je garibun.[1682]

1680 Amr b. Murre el-Džumeli el-Muradi.

1681 Abdullah b. Seleme el-Muradi.

1682 Ovaj hadis je slab. U njegovu senedu su Muhammed b. Humejd er-Razi, koji je po ocjeni hadiskih učenjaka, slab prenosilac, i Abdullah b. Seleme el-Muradi, koji je bio iskren prenosilac ali je pred kraj života posenilio

3955. ISPRIČAO NAM JE Mahmud b. Gajlan; kaže: Obavijestio nas je Ebu Davud et-Tajalisi prenijevši od Šu'bea, on od Sa'da b. Ibrahima[1683], on od Ebu Selemea, on od Ebu Hurejrea, a on da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: **"Dok je jednom prilikom neki čovjek čuvao svoje ovce, dođe vuk i uze mu jednu ovcu. Priđe mu njen vlasnik i istrgnu je od njega. Vuk reče: Šta ćeš raditi onoga dana[1684] kada ona neće imati drugoga čuvara do mene? Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, reče: Ja u to vjerujem, a vjeruju i Ebu Bekr i Omer.[1685] Kaže Ebu Seleme: Njih dvojica tog momenta tu nisu bili prisutni."**

3956. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Beššar; kaže: Obavijestio nas je Muhammed b. Džafer; kaže: Nas je obavijestio Šu'be prenijevši od Sa'da[1686], **isto kao i prethodni hadis.** Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[1687]

3957. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Beššar; kaže: Obavijestio nas je Jahja b. Seid[1688] prenijevši od Seida b. Ebu Arubea, a on od Katadea da im je Enes b. Malik ispričao: **"Jednom prilikom se Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, Ebu Bekr, Omer i Osman ispeše na brdo Uhud[1689], a ono se pod njima poče tresti. Allahov Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, reče: Smiri se, na tebi su Vjerovjesnik, Iskreni i dva šehida[1690]!"** Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[1691]

[1683] Sa'd b. Ibrahim b. Abdur-Rahman b. Avf.

[1684] Tj. šta ćeš raditi onoga dana kada nastupi Smak svijeta kada će ljudi, od silnog straha, zaboraviti na sve drugo, samo će brinuti kako da spase sebe.

[1685] I ovo je jedan od hadisa u kojima se manifestuje mu'džiza data Allahovom Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem. Ona se ovdje manifestuje kroz činjenicu da je vuk, Allahovom voljom, progovorio i saopćio čobaninu istinu koja je često naglašavana u svim objavljenim vjerama, a to je da će Smak svijeta neminovno doći i da će ljudi sve dobrote ovoga svijeta jednog dana morati ostaviti.

[1686] Sa'd b. Ibrahim b. Abdur-Rahman b. Avf.

[1687] Bilježe ga i El-Buhari i Muslim u *Sahihima.*

[1688] Jahja b. Seid el-Kattan.

[1689] U Muslimovoj predaji ovoga hadisa stoji da su se ispeli na brdo Hira pored Mekke, u prethodnom hadisu stoji da su se ispeli na brdo Uhud pored Medine, dok u trećoj predaji, o kojoj će kasnije biti riječi, stoji da su se ispeli na brdo Sebiru pored Mekke. Iako El-Mubarekfori smatra da je najvjerodostojnija predaja u kojoj stoji da su se ispeli na brdo Uhud pored Medine, ja mislim da se spomenuto više puta dogodilo na različitim mjestima i sa različitim osobama među kojima su uvijek bili Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, Ebu Bekr, Omer i Osman.

[1690] Iskreni je Ebu Bekr pošto mu je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, nakon Mi'radža dao nadimak Es-Siddik (Iskreni), a dva šehida su Omer i Osman jer su obojica bespravno ubijeni i tako postali šehidi.

[1691] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*, El-Buhari u *Sahihu* i Ebu Davud i En-Nesai u *Sunenima.*

٥٧. مَنَاقِب عُثْمَانَ بْنِ عَفَّانَ رَضِي اللَّه عَنْهم *

وله كنيتان يقال أبو عمرو وأبو عبدالله

٣٩٥٨. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ أَخْبَرَنَا عَبْدُ الْعَزِيزِ بْنُ مُحَمَّدٍ عَنْ سُهَيْلِ بْنِ أَبِي صَالِحٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ: أَنَّ رَسُولَ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْه وَسَلَّمَ كَانَ عَلَى حِرَاءَ هُوَ وَأَبُو بَكْرٍ وَعُمَرُ وَعُثْمَانُ وَعَلِيٌّ وَطَلْحَةُ وَالزُّبَيْرُ فَتَحَرَّكَت الصَّخْرَةُ فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّه عَلَيْه وَسَلَّمَ: اهْدَأْ فَمَا عَلَيْكَ إلا نَبِيٌّ أَوْ صِدِّيقٌ أَوْ شَهِيدٌ. وَفِي الْبَاب عَنْ عُثْمَانَ وَسَعِيدِ بْنِ زَيْدٍ وَابْنِ عَبَّاسٍ وَسَهْلِ بْنِ سَعْدٍ وَأَنَسِ بْنِ مَالِكٍ وَبُرَيْدَةَ الأسلمي. هَذَا حَدِيثٌ صَحِيحٌ *

57. Vrline Osmana b. Affana, r.a,[1692] koji je imao dva nadimka po djeci: Ebu Amr i Ebu Abdullah

3958. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe; kaže: Obavijestio nas je Abdul-Aziz b. Muhammed prenijevši od Suhejla b. Ebu Saliha, on od svoga oca, a on od Ebu Hurejrea: **"Jednom bijahu Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, Ebu Bekr, Omer, Osman, Alija, Talha i Zubejr na brdu Hira. Stijena se poče tresti, a Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, reče: Smiri se na tebi su Vjerovjesnik ili Iskreni ili šehid[1693]."**

O ovoj temi preneseni su hadisi ili od Osmana, Seida b. Zejda, Ibn Abbasa, Sehla b. Sa'da, Enesa b. Malika i Burejdea el-Eslemija. Ovaj hadis je sahihun.[1694]

[1692] Osman b. Affan je treći halifa iz reda Hulefair-rašidina. Primio je islam prije nego se Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, počeo tajno sastajati sa svojim pristalicama u kući Erkamovoj. On je u predislamsko doba imao nadimak po djetetu Ebu Amr. Kad mu je supruga Rukajja rodila sina, dao mu je ime Abdullah i sebi uzeo nadimak po njemu: Ebu Abdullah. Dva puta je hidžru činio u Etiopiju. Kad je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, odlučio da iziđe s vojskom na Bedr, Osmana je ostavio kod kuće da bude pri ruci svojoj supruzi, a Vjerovjesnikovoj kćerki Rukajji, koja je bila bolesna. Kad je Rukajja umrla, Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, za njega udade i drugu svoju kćerku Ummu Kulsum. Osman je po Vjerovjesnikovim kćerkama koje su bile za njim dobio nadimak Zu-Nurejn (Posjednik dvije svjetlosti).

[1693] Ovaj hadis sadrži jednu od Vjerovjesnikovih, sallallahu alejhi ve sellem, mu'džiza. On je tada znao da će Omer, Osman, Alija, Talha i Zubejr pasti kao šehidi, što se i dogodilo. Prva trojica su, kao što je poznato, ubijeni kao halife, dok su Talha i Zubejr ubijeni kod Basre nakon što su odbili da učestvuju u borbi protiv muslimana prilikom nereda.

[1694] Bilježi ga i Muslim u *Sahihu.*

٥٨. باب منه

٣٩٥٩. حَدَّثَنَا أَبُو هِشَامٍ الرِّفَاعِيُّ أَخْبَرَنَا يَحْيَى بْنُ الْيَمَانِ عَنْ شَيْخٍ مِنْ بَنِي زُهْرَةَ عَنِ الْحَارِثِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ أَبِي ذُبَابٍ عَنْ طَلْحَةَ بْنِ عُبَيْدِ اللَّهِ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **لِكُلِّ نَبِيٍّ رَفِيقٌ وَرَفِيقِي يَعْنِي فِي الْجَنَّةِ عُثْمَانُ**. هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ. لَيْسَ إِسْنَادُهُ بِالْقَوِيِّ وَهُوَ مُنْقَطِعٌ *

58. O istoj temi

3959. ISPRIČAO NAM JE Ebu Hišam er-Rifai[1695]; kaže: Obavijestio nas je Jahja b. Jeman prenijevši od nekog šejha iz plemena Benu Zuhra, on od Harisa b. Abdur-Rahmana b. Ebu Zubaba, a on od Talhe b. Ubejdullaha[1696], koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Svaki vjerovjesnik je imao ličnog druga, a moj lični drug (tj. u Džennetu) bit će Osman[1697]."** Ovaj hadis je garibun. Njegov sened je prekinut i nije čvrst.

٥٩. باب منه

٣٩٦٠. حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ جَعْفَرٍ الرَّقِّيُّ أَخْبَرَنَا عُبَيْدُ اللَّهِ بْنُ عَمْرٍو عَنْ زَيْدٍ هُوَ ابْنُ أَبِي أُنَيْسَةَ عَنْ أَبِي إِسْحَقَ عَنْ أَبِي عَبْدِ الرَّحْمَنِ السُّلَمِيِّ قَالَ: **لَمَّا حُصِرَ عُثْمَانُ أَشْرَفَ عَلَيْهِمْ فَوْقَ دَارِهِ ثُمَّ قَالَ: أُذَكِّرُكُمْ بِاللَّهِ هَلْ تَعْلَمُونَ أَنَّ حِرَاءَ حِينَ انْتَفَضَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ** صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **اثْبُتْ حِرَاءُ فَلَيْسَ عَلَيْكَ إِلَّا نَبِيٌّ أَوْ صِدِّيقٌ أَوْ شَهِيدٌ؟ قَالُوا: نَعَمْ. قَالَ: أُذَكِّرُكُمْ بِاللَّهِ هَلْ تَعْلَمُونَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ** صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ **قَالَ فِي جَيْشِ الْعُسْرَةِ: مَنْ يُنْفِقُ نَفَقَةً مُتَقَبَّلَةً وَالنَّاسُ مُجْهَدُونَ مُعْسِرُونَ فَجَهَّزْتُ ذَلِكَ الْجَيْشَ؟ قَالُوا: نَعَمْ. ثُمَّ قَالَ: أُذَكِّرُكُمْ بِاللَّهِ هَلْ تَعْلَمُونَ أَنَّ بِئْرَ رُومَةَ لَمْ يَكُنْ يَشْرَبُ مِنْهَا أَحَدٌ إِلَّا بِثَمَنٍ فَابْتَعْتُهَا فَجَعَلْتُهَا لِلْغَنِيِّ وَالْفَقِيرِ وَابْنِ السَّبِيلِ؟ قَالُوا: اللَّهُمَّ نَعَمْ. وَأَشْيَاءَ عَدَّدَهَا.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ غَرِيبٌ مِنْ هَذَا الْوَجْهِ مِنْ حَدِيثِ أَبِي عَبْدِ الرَّحْمَنِ السُّلَمِيِّ عَنْ عُثْمَانَ *

٣٩٦١. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ أَخْبَرَنَا أَبُو دَاوُدَ أَخْبَرَنَا السَّكَنُ بْنُ الْمُغِيرَةِ وَيُكْنَى أَبَا مُحَمَّدٍ مَوْلًى لِآلِ عُثْمَانَ قال: أَخْبَرَنَا الْوَلِيدُ بْنُ أَبِي هِشَامٍ عَنْ فَرْقَدٍ أَبِي طَلْحَةَ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ خَبَّابٍ قَالَ:

[1695] Ebu Hišam Muhammed b. Jezid b. Muhammed b. Kesir er-Rifai.

[1696] Talha b. Ubejdullah b. Osman et-Tejmi Ebu Muhammed poznati je Vjerovjesnikov, sallallahu alejhi ve sellem, ashab. On je jedan od deseterice kojima je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, obećao Džennet. Pao je kao šehid u Bici za devu 36. godine po Hidžri u 63. godini života.

[1697] Tj. jedan od mojih drugova koji će sa mnom biti u Džennetu je i Osman b. Affan, r.a.

شَهِدْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّه عَلَيْه وَسَلَّمَ وَهُوَ يَحُثُّ عَلَى جَيْشِ الْعُسْرَةِ فَقَامَ عُثْمَانُ بْنُ عَفَّانَ فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللَّه عَلَيَّ مِائَةُ بَعِيرٍ بِأَحْلَاسِهَا وَأَقْتَابِهَا فِي سَبِيلِ اللَّه. ثُمَّ حَضَّ عَلَى الْجَيْشِ فَقَامَ عُثْمَانُ بْنُ عَفَّانَ فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللَّه عَلَيَّ مِائَتَا بَعِيرٍ بِأَحْلَاسِهَا وَأَقْتَابِهَا فِي سَبِيلِ اللَّه. ثُمَّ حَضَّ عَلَى الْجَيْشِ فَقَامَ عُثْمَانُ بْنُ عَفَّانَ فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللَّه عَلَيَّ ثَلَاثُ مِائَةِ بَعِيرٍ بِأَحْلَاسِهَا وَأَقْتَابِهَا فِي سَبِيلِ اللَّه. فَأَنَا رَأَيْتُ رَسُولَ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْه وَسَلَّمَ يَنْزِلُ عَنِ الْمِنْبَرِ وَهُوَ يَقُولُ: مَا عَلَى عُثْمَانَ مَا عَمِلَ بَعْدَ هَذِه. مَا عَلَى عُثْمَانَ مَا عَمِلَ بَعْدَ هَذِه. هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ مِنْ هَذَا الْوَجْه. وَفِي الْبَاب عَنْ عَبْد الرَّحْمَنِ بْنِ سَمُرَةَ *

٣٩٦٢. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ إِسْمَعِيلَ أَخْبَرَنَا الْحَسَنُ بْنُ وَاقِعٍ الرَّمْلِيُّ أَخْبَرَنَا ضَمْرَةُ عَنِ ابْنِ شَوْذَبٍ عَنْ عَبْد اللَّه بْنِ الْقَاسِمِ عَنْ كَثِيرٍ مَوْلَى عَبْد الرَّحْمَنِ بْنِ سَمُرَةَ عَنْ عَبْد الرَّحْمَنِ بْنِ سَمُرَةَ قَالَ: جَاءَ عُثْمَانُ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْه وَسَلَّمَ بِأَلْفِ دِينَارٍ. قَالَ الْحَسَنُ بْنُ وَاقِعٍ وَكَانَ فِي مَوْضِعٍ آخَرَ مِنْ كِتَابِي فِي كُمِّه حِينَ جَهَّزَ جَيْشَ الْعُسْرَةِ فَيَنْثُرُهَا فِي حِجْرِه. قَالَ عَبْدُ الرَّحْمَنِ: فَرَأَيْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّه عَلَيْه وَسَلَّمَ يُقَلِّبُهَا فِي حِجْرِه وَيَقُولُ: مَا ضَرَّ عُثْمَانَ مَا عَمِلَ بَعْدَ الْيَوْمِ مَرَّتَيْنِ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ مِنْ هَذَا الْوَجْه *

٣٩٦٣. حَدَّثَنَا أَبُو زُرْعَةَ أَخْبَرَنَا الْحَسَنُ بْنُ بِشْرٍ أَخْبَرَنَا الْحَكَمُ بْنُ عَبْد الْمَلِك عَنْ قَتَادَةَ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِك قَالَ: لَمَّا أُمِرَ رَسُولُ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْه وَسَلَّمَ بِبَيْعَةِ الرِّضْوَانِ كَانَ عُثْمَانُ بْنُ عَفَّانَ رَسُولَ رَسُولِ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْه وَسَلَّمَ إِلَى أَهْلِ مَكَّةَ. قَالَ: فَبَايَعَ النَّاسُ فَقَالَ رَسُولُ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْه وَسَلَّمَ: إِنَّ عُثْمَانَ فِي حَاجَةِ اللَّه وَحَاجَةِ رَسُولِه فَضَرَبَ بِإِحْدَى يَدَيْه عَلَى الْأُخْرَى فَكَانَتْ يَدُ رَسُولِ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْه وَسَلَّمَ لِعُثْمَانَ خَيْرًا مِنْ أَيْدِيهِمْ لِأَنْفُسِهِمْ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ غَرِيبٌ *

٣٩٦٤. حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّه بْنُ عَبْد الرَّحْمَنِ وَعَبَّاسُ بْنُ مُحَمَّدٍ الدُّورِيُّ وَغَيْرُ وَاحِدٍ, الْمَعْنَى وَاحِدٌ, قَالُوا: حَدَّثَنَا سَعِيدُ بْنُ عَامِرٍ قَالَ عَبْدُ اللَّه: أَخْبَرَنَا سَعِيدُ بْنُ عَامِرٍ عَنْ يَحْيَى بْنِ أَبِي الْحَجَّاجِ الْمِنْقَرِيِّ عَنْ أَبِي مَسْعُود الْجُرَيْرِيِّ عَنْ ثُمَامَةَ بْنِ حَزْنٍ الْقُشَيْرِيِّ قَالَ: شَهِدْتُ الدَّارَ حِينَ أَشْرَفَ عَلَيْهِمْ عُثْمَانُ. فَقَالَ: ائْتُونِي بِصَاحِبَيْكُمُ اللَّذَيْنِ أَلَّبَاكُمْ عَلَيَّ. قَالَ: فَجِيءَ بِهِمَا فَكَأَنَّهُمَا جَمَلَانِ أَوْ كَأَنَّهُمَا حِمَارَانِ. قَالَ: فَأَشْرَفَ عَلَيْهِمْ عُثْمَانُ فَقَالَ: أَنْشُدُكُمْ بِاللَّه وَالْإِسْلَامِ هَلْ تَعْلَمُونَ أَنَّ رَسُولَ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْه وَسَلَّمَ قَدِمَ الْمَدِينَةَ وَلَيْسَ بِهَا مَاءٌ يُسْتَعْذَبُ غَيْرَ بِئْرِ رُومَةَ؟ فَقَالَ رَسُولُ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْه وَسَلَّمَ: مَنْ يَشْتَرِي بِئْرَ رُومَةَ فَيَجْعَلَ دَلْوَهُ مَعَ دِلَاءِ الْمُسْلِمِينَ بِخَيْرٍ لَهُ مِنْهَا فِي الْجَنَّةِ؟ فَاشْتَرَيْتُهَا مِنْ صُلْبِ مَالِي فَأَنْتُمُ الْيَوْمَ تَمْنَعُونِي أَنْ أَشْرَبَ حَتَّى أَشْرَبَ مِنْ مَاءِ الْبَحْرِ. قَالُوا: اللَّهُمَّ نَعَمْ. فَقَالَ:

أَنْشُدُكُمْ بِاللَّهِ وَالْإِسْلَامِ هَلْ تَعْلَمُونَ أَنَّ الْمَسْجِدَ ضَاقَ بِأَهْلِهِ, فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ يَشْتَرِي بُقْعَةَ آلِ فُلَانٍ فَيَزِيدَهَا فِي الْمَسْجِدِ بِخَيْرٍ مِنْهَا فِي الْجَنَّةِ فَاشْتَرَيْتُهَا مِنْ صُلْبِ مَالِي فَأَنْتُمُ الْيَوْمَ تَمْنَعُونِي أَنْ أُصَلِّيَ فِيهَا رَكْعَتَيْنِ؟ قَالُوا: اللَّهُمَّ نَعَمْ. قَالَ أَنْشُدُكُمْ بِاللَّهِ وَالْإِسْلَامِ هَلْ تَعْلَمُونَ أَنِّي جَهَّزْتُ جَيْشَ الْعُسْرَةِ مِنْ مَالِي؟ قَالُوا: اللَّهُمَّ نَعَمْ. ثُمَّ قَالَ: أَنْشُدُكُمْ بِاللَّهِ وَالْإِسْلَامِ هَلْ تَعْلَمُونَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ عَلَى ثَبِيرِ مَكَّةَ وَمَعَهُ أَبُو بَكْرٍ وَعُمَرُ وَأَنَا فَتَحَرَّكَ الْجَبَلُ حَتَّى تَسَاقَطَتْ حِجَارَتُهُ بِالْحَضِيضِ قَالَ فَرَكَضَهُ بِرِجْلِهِ فَقَالَ: اسْكُنْ ثَبِيرُ فَإِنَّمَا عَلَيْكَ نَبِيٌّ وَصِدِّيقٌ وَشَهِيدَانِ؟ قَالُوا: اللَّهُمَّ نَعَمْ. قَالَ: اللَّهُ أَكْبَرُ شَهِدُوا لِي وَرَبِّ الْكَعْبَةِ أَنِّي شَهِيدٌ ثَلَاثًا. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ. وَقَدْ رُوِيَ مِنْ غَيْرِ وَجْهٍ عَنْ عُثْمَانَ *

٣٩٦٥. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ أَخْبَرَنَا عَبْدُ الْوَهَّابِ الثَّقَفِيُّ أَخْبَرَنَا أَيُّوبُ عَنْ أَبِي قِلَابَةَ عَنْ أَبِي الْأَشْعَثِ الصَّنْعَانِيِّ: أَنَّ خُطَبَاءَ قَامَتْ بِالشَّامِ وَفِيهِمْ رِجَالٌ مِنْ أَصْحَابِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ. فَقَامَ آخِرُهُمْ رَجُلٌ يُقَالُ لَهُ مُرَّةُ بْنُ كَعْبٍ فَقَالَ: لَوْلَا حَدِيثٌ سَمِعْتُهُ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا قُمْتُ وَذَكَرَ الْفِتَنَ فَقَرَّبَهَا. فَمَرَّ رَجُلٌ مُقَنَّعٌ فِي ثَوْبٍ فَقَالَ: هَذَا يَوْمَئِذٍ عَلَى الْهُدَى. فَقُمْتُ إِلَيْهِ فَإِذَا هُوَ عُثْمَانُ بْنُ عَفَّانَ فَأَقْبَلْتُ عَلَيْهِ بِوَجْهِهِ فَقُلْتُ: هَذَا؟ قَالَ: نَعَمْ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ. وَفِي الْبَابِ عَنِ ابْنِ عُمَرَ وَعَبْدِ اللَّهِ بْنِ حَوَالَةَ وَكَعْبِ بْنِ عُجْرَةَ *

59. O istoj temi

3960. ISPRIČAO NAM JE Abdullah b. Abdur-Rahman; kaže: Obavijestio nas je Abdullah b. Džafer er-Rekki[1698]; kaže: Nas je obavijestio Ubejdullah b. Amr prenijevši od Zejda b. Ebu Unejsea, on od Ebu Ishaka, a on od Ebu Abdur-Rahmana es-Sulemija, koji je kazao: **"Pošto je Osman opkoljen** (u svojoj kući),[1699] **on se s krova kuće obrati ljudim rekavši:**

[1698] Abdullah b. Džafer b. Gajlan er-Reki Ebu Abdur-Rahman el-Kureši pouzdan je prenosilac hadisa, ali je pred kraj života posenilio. Pripadao je desetoj generaciji.

[1699] Razlog zbog koga su ljudi opkolili Osmanovu kuću bio je sljedeći: Kad je Osman b. Affan izabran za halifu, on je svoje rođake postavljao na čelne pozicije u državi. Jednom prilikom on istodobno postavi nekoliko svojih amidžića za namjesnike u razne pokrajine. Abdullaha b. Ebu Serha postavio je za namjesnika Egipta. Njegovim namjesnikovanjem Egipćani ne bijahu zadovoljni. Jedna skupina njih ode u Medinu da se požale halifi na to što on radi. Halifa mu po njima posla pismo u kome ga oštro ukori i zaprijeti da će ga smijeniti ukoliko tako nastavi. Međutim, on ne samo da ne uvaži halifin ukor, nego još i ubi čovjeka koji mu je predao to pismo. Tada grupa od sedam stotina Egipćana ode u Medinu da traže njegovu smjenu i krvarinu za ubijenog. Halifa, pod pritiskom ashaba, udovolji njihovu zahtjevu. Napisa dekret u kome njega smjenjuje, a za novog namjesnika Egipta imenuje Muhammeda b. Ebu Bekra. Kad su Muhammed b. Ebu Bekr i njegova pratnja krenuli za Egipat i kad su bili na tri dana hoda od Medine, ugledaše nekog crnog mladića kako kasom

Podsjećam vas, tako vam Allaha, da li znate za slučaj brda Hira kada se zatreslo i kada je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: Smiri se, Hira, na tebi su Vjerovjesnik, ili Iskreni, ili šehid? Znamo, odgovoriše prisutni. Podsjećam vas, tako vam Allaha, da li znate da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao u vezi sa kritičnim vojnim pohodom[1700] ashabima: Ko od vas želi dati za opremanje vojske, a to je bilo u vrijeme tegoba i oskudice, i da sam ja opremio tu vojsku? Znamo, odgovoriše oni. Potom reče: Podsjećam vas, tako vam Allaha, je li vam poznato da se voda iz bunara Ruma[1701] mogla koristiti samo uz naknadu pa sam ga ja otkupio i stavio ga na raspolaganje i bogatom i siromahu i putniku? Poznato nam je to, tako nam Allaha! Tom prilikom je nabrojao još neke stvari."[1702]

Ovaj hadis koga je prenio Ebu Abdur-Rahman es-Sulemi od Osmana je, sa ovim senedom, hasenun-sahihun-garibun.[1703]

3961. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Beššar; kaže: Obavijestio nas je Ebu Davud Seken b. Mugire, čiji je nadimak po djetetu Ebu Muhammed štićenik Osmanove familije, i kazao: Obavijestio nas je Velid b. Ebu Hišam prenijevši od Ferkada Ebu Talhe, a on od Abdur-Rahmana b.

---

goni kamilu. Ko si ti i zašto toliko juriš kamilu? upitaše ga oni. Ja sam halifin izaslanik namjesniku Egipta, reče on. Ovo je namjesnik Egipta, rekoše oni, a potom ga pretresoše i kod njega pronađoše halifino pismu upućeno Abdullahu b. Ebu Serhu u kome mu nalaže da ubije Muhammeda b. Ebu Bekra i njegova dva pratioca kada stignu i da nastavi vladati Egiptom do daljnjeg. Muhammed b. Ebu Bekr se vrati u Medinu, okupi muhadžire i ensarije i pokaza im pismo. To rasrdi sve Medinelije koji opkoliše Osmanovu kuću. Talha, Zubejr i Sa'd uđoše kod njega i upitaše ga: Je li ovo tvoj dječak? Jeste, odgovori Osman. Je li ovo tvoja kamila? Jeste, odgovori on. Jesi li ti napisao ovo pismo? Nisam, odgovori on. A jesi li naredio da se ono napiše? Nisam, odgovori on. A jesi li za njega znao? Nisam, odgovori on. A je li ovo tvoj pečat? Jeste, odgovori on. Tad ga njih trojica upitaše: Kako može tvoj dječak krenuti u Egipat sa tvojom kamilom, sa pismom na kome je tvoj pečat, a da ti o tome ne znaš ništa? On im se zakle da o tome ne zna ništa. Pošto prepoznaše Mervanov rukopis, koji je radio kod njega, zatražiše od Osmana da im izruči Mervana. Pošto to on odbi, to još više pojača gnjev ljudi koji navališe na njegovu kuću i ubiše ga. (*Tarihul-hulefa*, 157. - 160.).

[1700] To je bio pohod na Tebuk koji se desio u ljeto, u vrijeme najveće žege, i u momentu kada većina vojske nije imala vojnu opremu, niti jahalice. Zbog toga je i nazvan Kritičnim pohodom.

[1701] Bunar Ruma je bio u to vrijeme jedini izvor slatke vode. Nalazio se nekoliko stotina metara sjeverno od Mesdžidul-kibletejna u dolini Akik. Bio je u posjedu jednog židova, koji je iz njega vodu prodavao muslimanima za piće. Osman ga je kupio za dvadeset hiljada dirhema i stavio ga na raspolaganje muslimanima.

[1702] Sve to je Osman b. Affan nabrajao s ciljem da bi ublažio gnjev ljudi koji je eskalirao nakon što je Osman odbio da im izruči svoga rođaka Mervana koji je radio kod njega, a koji je patvorio dekret upućen Abdullahu b. Serhu u Egiptu u kome je stajalo da ubije Muhammeda b. Ebu Bekra i nastavi vladati Egiptom, a o čemu Osman nije ništa znao.

[1703] Zabilježili su ga i En-Nesai i Ed-Darekutni u *Sunenima* i El-Buhari u *Sahihu* kao muallak hadis.

Habbaba, koji je kazao: "**Bio sam prisutan kad je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, agitovao da se daje za opremanje vojske u vrijeme kritičnog pohoda. Tada je ustao Osman b. Affan i rekao: Allahov Poslaniče, ja dajem stotinu kamila sa pokrovcima i samarima za borbu na Allahovu Putu. Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, nastavi i dalje agitovati da se još da za opremanje vojske. Ponovo ustade Osman i reče: Allahov Poslaniče, ja dajem dvije stotine kamila sa pokrovcima i samarima za borbu na Allahovu Putu. On nastavi i dalje agitovati da se još da za opremanje vojske. Tada ponovo ustade Osman b. Affan i reče: Ja dajem tri stotine kamila sa pokrovcima i samarima za borbu na Allahovu Putu. Tada sam vidio Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, kako, silazeći sa mimbera** (u sebi), **govori: Osmanu neće škoditi što god, nakon ovoga, bude radio! Osmanu više neće škoditi što god, nakon ovoga, bude radio!**"

Ovaj hadis je sa ovim senedom garibun.[1704] O ovoj temi prenesen je hadis i od Abdur-Rahmana b. Semurea.

3962. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Ismail; kaže: Obavijestio nas je Hasan b. Vaki' er-Remli[1705]; kaže: Nas je obavijestio Damre[1706] prenijevši od Ibn Ševzeba[1707], on od Abdullaha b. Kasima, on od Kesira, štićenika Abdur-Rahmana b. Semurea, a on od Abdur-Rahmana b. Semurea, koji je kazao: "**Osman je Vjerovjesniku, sallallahu alejhi ve sellem, donio hiljadu dinara. Hasan b. Vaki', na drugom mjestu, u svojoj knjizi kaže: Donio mu ih je u rukavu da bi za vrijeme "Kritičnog pohoda" opremio vojsku. Razastro mu ih je po sobi. Tada sam vidio, veli Abdur-Rahman, kako ih Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, pretura po sobi i** (u sebi) **govori: Osmanu više neće štetiti što god, nakon ovoga, bude radio! Ponovio je to dva puta.**" Ovaj hadis je, sa ovim senedom, hasenun-garibun.[1708]

3963. ISPRIČAO NAM JE Ebu Zur'a[1709]; kaže: Obavijestio nas je Hasan b. Bišr; kaže: nas je obavijestio Hakem b. Abdul-Melik prenijevši od Katadea, a on od Enesa b. Malika, koji je kazao: "**Kada je Allahov**

[1704] Bilježi ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu.*

[1705] Hasan b. Vaki' b. Kasim Ebu Ali er-Rumeli pouzdan je prenosilac hadisa. Pripadao je desetoj generaciji. Porijeklom je iz Horasana.

[1706] Damre b. Rebi'a Ebu Abdullah el-Felestini iskren je prenosilac hadisa koji je ponekad prilikom prenošenja hadisa previo previde. Pripadao je devetoj generaciji. Porijeklom je iz Damaska.

[1707] Abdullah b. Ševzeb Ebu Abdur-Rahman el-Hurasani iskren je prenosilac hadisa i pobožan čovjek. Pripadao je sedmoj generaciji. Stanovao je u Basri, a potom u Šamu. Umro je 156. godine po Hidžri.

[1708] Bilježi ga i Ahmed u *Musnedu.*

[1709] Ebu Zur'a Ubejdullah b. Abdul-Kerim er-Razi.

Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, pozvao na prisegu zadovoljstva,[1710] **Osman je u tome momentu bio izaslanik Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, stanovnicima Mekke. Pošto ljudi, veli Enes, obaviše prisegu, Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, reče: "Osman je otišao da obavi neke potrebe radi Allaha i Njegova Poslanika!" potom jednu svoju ruku stavi u drugu i za njega obavi prisegu. Za Osmana je ruka Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, bila veće dobro nego što su ruke** (ostalih ashaba) **bile za njih."** Ovaj hadis je hasenun-sahihun-garibun.[1711]

3964. ISPRIČALI SU NAM Abdullah b. Abdur-Rahman, Abbas b. Muhammed ed-Devri i drugi, isti smisao, i kazali: Nama je ispričao Seid b. Amir; Abdullah kaže: Obavijestio nas je Seid b. Amir prenijevši od Jahjaa b. Hadždžadža el-Minkarija, on od Ebu Mes'uda el-Džurejrija, a on od Sumamea b. Hazna el-Kušejrija, koji je kazao: **"Bio sam prisutan kada** (su opkolili Osmanovu) **kuću i kada im se on obratio rekavši: Dovedite mi onu dvojicu koji vas nahuškaše protiv mene! Doveli su ih, veli on, poput dvije kamile ili dva magarca. Tada im se Osman obrati riječima: Zaklinjem vas Allahom i islamom, znate li, kad je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, stigao u Medinu, da nije bilo drugog izvora pitke vode osim bunara Rume pa je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "Ko bi kupio bunar Rumu i stavio ga na raspolaganje muslimanima za nagradu koju će za to dobiti u Džennetu?" Ja sam ga kupio svojim imetkom, a vi mi danas zabranjujete da iz njega pijem, nego moram piti morsku vodu. Znamo, odgovoriše prisutni. Reče: Zaklinjem vas Allahom i islamom, znate li da je džamija postala pretijesna za klanjače pa je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "Ko bi kupio zemlju te porodice i darovao je za džamiju da se proširi, za nagradu koju će za to dobiti u Džennetu? Ja sam je kupio svojom imovinom, a vi mi danas zabranjujete da u njoj klanjam dva rekjata. Znamo, tako nam Allaha! odgovoriše prisutni. Reče: Zaklinjem vas Allahom i islamom, da li znate da sam ja, svojom imovinom, opremio vojsku u vrijeme "Kritičnog pohoda?" Znamo, odgovoriše prisutni. Reče: Zaklinjem vas Allahom i islamom, da li znate da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, bio na brdu Sebir kod Mekke, a sa njim smo bili i Ebu Bekr, Omer i ja, kad se brdo pošlo tresti i sa njega padati kamenje i kada je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, udario svojom nogom po njemu i rekao: Smiri se, Sebiru, na tebi**

[1710] To je prisega koju su ashabi pod drvetom na Hudejbiji dali Allahovom Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem. Neki je učenjaci nazivaju Prisegom zadovoljstva zbog 18. ajeta sure *El-Feth* u kome Uzvišeni Allah kaže: "Allah je zadovoljan onim vjernicima koji su ti se pod drvetom na vjernost zakleli. On je znao šta je u srcima njihovim, pa je spustio smirenost na njih, i nagradiće ih skorom pobjedom."

[1711] Bilježi ga i El-Bejheki u *Sunenu.*

su Vjerovjesnik, Iskreni i dva šehida? Znamo, odgovoriše prisutni, a on uzviknu: Allahu ekber (Allah je najveći)! **i reče: Tako vam Gospodara Kjabe, budite mi svjedoci da sam pao kao šehid! To je ponovio tri puta."** Ovaj hadis je hasenun.[1712] Prenesen je i sa drugim senedom od Osmana.

3965. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Beššar; kaže: Obavijestio nas je Abdul-Vehhab es-Sekafi; kaže: Nas je obavijestio Ejub[1713] prenijevši od Ebu Kilabea, a on od Ebu Eš'asa es-San'anija[1714]: "(Pošto je ubijen Osman), **digoše se hatibi po Šamu da o njemu drže govore, a među njima i Vjerovjesnikovi, sallallahu alejhi ve sellem, ashabi. Posljednji među njima održa govor čovjek po imenu Murre b. Ka'b. On reče: Da nije hadisa koji sam čuo od Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, ja ne bih govorio. "On** (Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem,) **je jednom prilikom govorio o neredima, rekavši da su oni veoma blizu. Tog momenta, dok je on govorio, naišao je neki čovjek umotan u ogrtač. Ugledavši ga, on reče: Toga dana će ovaj čovjek biti na Pravom Putu. Ja ustadoh da vidim ko je, kad Osman b. Affan. Ja okrenuh njegovo lice prema Vjerovjesniku, sallallahu alejhi ve sellem, i upitah: Je li to ovaj** (čovjek što će toga dana biti na Pravom Putu)?, **a on reče: Jeste, to je taj!"**

Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[1715] O ovoj temi preneseni su hadisi i od Ibn Omera, Abdullaha b. Havle i Ka'ba b. Udžrea.

٦٠. باب منه

٣٩٦٦. حَدَّثَنَا مَحْمُودُ بْنُ غَيْلَانَ أَخْبَرَنَا حُجَيْنُ بْنُ الْمُثَنَّى أَخْبَرَنَا اللَّيْثُ بْنُ سَعْدٍ عَنْ مُعَاوِيَةَ بْنِ صَالِحٍ عَنْ رَبِيعَةَ بْنِ يَزِيدَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَامِرٍ عَنِ النُّعْمَانِ ابْنِ بَشِيرٍ عَنْ عَائِشَةَ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهعَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: **يَا عُثْمَانُ إِنَّهُ لَعَلَّ اللَّهَ يُقَمِّصُكَ قَمِيصًا فَإِنْ أَرَادُوكَ عَلَى خَلْعِهِ فَلَا تَخْلَعْهُ لَهُمْ**. وَفِي الْحَدِيثِ قِصَّةٌ طَوِيلَةٌ. وهَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ *

60. O istoj temi

3966. ISPRIČAO NAM JE Mahmud b. Gajlan; kaže: Obavijestio nas je Hudžejn b. Musenna; kaže: Nas je obavijestio Lejs b. Sa'd prenijevši od Muavije b. Saliha, on od Rebi'a b. Jezida, on od Abdullaha b. Amira, on od

---

[1712] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu* i Ed-Darekutni u *Sunenu*.

[1713] Ejub es-Sahtijani.

[1714] Ebu Eš'as Šurahbil b. Edeh es-San'ani pouzdan je prenosilac hadisa. Pripadao je drugoj generaciji.

[1715] Bilježi ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*.

Nu'mana b. Bešira, a on od Aiše da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: **"Osmane, možda da te Allah zaogrne odjećom** (hilafeta), **pa ukoliko od tebe budu zahtijevali da je skineš, ti je nemoj skidati!"**[1716] Hadis sadrži poduže kazivanje. Ovaj hadis je hasenun-garibun.[1717]

٦١. باب منه

٣٩٦٧. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ الدَّوْرَقِيُّ أَخْبَرَنَا الْعَلَاءُ بْنُ عَبْدِ الْجَبَّارِ العطار أَخْبَرَنَا الْحَارِثُ بْنُ عُمَيْرٍ عَنْ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ عَنْ نَافِعٍ عَنِ ابْنِ عُمَرَ قَالَ: **كُنَّا نَقُولُ وَرَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حَيٌّ أَبُو بَكْرٍ وَعُمَرُ وَعُثْمَانُ.**

هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ غَرِيبٌ مِنْ هَذَا الْوَجْهِ. يُسْتَغْرَبُ مِنْ حَدِيثِ عُبَيْدِ اللَّهِ ابْنِ عُمَرَ. وَقَدْ رُوِيَ هَذَا الْحَدِيثُ مِنْ غَيْرِ وَجْهٍ عَنِ ابْنِ عُمَرَ *

٣٩٦٨. حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ سَعِيدٍ الْجَوْهَرِيُّ أَخْبَرَنَا شَاذَانُ الْأَسْوَدُ بْنُ عَامِرٍ عَنْ سِنَانِ بْنِ هَارُونَ عَنْ كُلَيْبِ بْنِ وَائِلٍ عَنِ ابْنِ عُمَرَ قَالَ: **ذَكَرَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِتْنَةً فَقَالَ: يُقْتَلُ فِيهَا هَذَا مَظْلُومًا، لِعُثْمَانَ بن عفان رضي الله عنه.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ مِنْ هَذَا الْوَجْهِ مِنْ حَدِيثِ ابْنِ عُمَرَ *

61. O istoj temi

3967. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Ibrahim ed-Devreki; kaže: Obavijestio nas je Ala b. Abdul-Džebbar el-Attar[1718]; kaže: Nas je obavijestio Haris b. Umejr prenijevši od Ubejdullaha b. Omera, on od Nafi'a, a on od Ibn Omera, koji je kazao: **"Mi smo još za života Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, govorili: Ebu Bekr, pa Omer, pa Osman."**[1719] Ovaj hadis je, sa ovim senedom, hasenun-sahihun-garibun. Iz svoje generacije ga je prenio samo Ubejdullah b. Omer. Ovaj hadis je sa više seneda prenesen od Ibn Omera.

[1716] U hadisu koji je zabilježio Ibn Madže u *Sunenu* stoji da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "Ako ti jednog dana Allah da upravu nad muslimanima pa licemjeri htjednu da skineš odjeću (hilafeta) kojom te Allah zaogrnuo, ne skidaj je!" Iz ovih hadisa se vidi da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, znao da će Osman biti halifa, kao što je znao i da će biti ubijen, i da će licemjeri nahuškati ljude protiv njega kako bi ga skinuli sa položaja halife i sugeriše mu da se tada, kada do toga dođe, ne povlači sa položaja potvrđujući da će on tada biti u pravu i na Pravom Putu, a ne oni koji to budu od njega tražili. Zbog toga Osman i nije pristao da se povuče sa položaja halife.

[1717] Bilježi ga i Ibn Madže u *Sunenu.*

[1718] Ala b. Abdul-Džebbar el-Attar el-Ensari el-Basri pouzdan je prenosilac hadisa. Pripadao je devetoj generaciji. Živi je u Mekki.

[1719] Dakle, mi smo još za života Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, po vrijednosti spominjali prvo Ebu Bekra, pa Omera pa Osmana.

3968. ISPRIČAO NAM JE Ibrahim b. Seid el-Dževheri; kaže: Obavijestio nas je Šazan Esved b. Amir prenijevši od Sinana b. Haruna, on od Kulejba b. Vaila, a on od Ibn Omera, koji je kazao: **"Jednom prilikom je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, spomenuvši nered, rekao: U njemu će bespravno biti ubijen ovaj čovjek** (tj.) **Osman b. Affan, r.a!"** Ovaj hadis je sa ovim senedom hasenun-garibun.[1720]

٦٢. باب منه

٣٩٦٩. حَدَّثَنَا صَالِحُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ أَخْبَرَنَا أَبُو عَوَانَةَ عَنْ عُثْمَانَ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَوْهَبٍ: أَنَّ رَجُلًا مِنْ أَهْلِ مِصْرَ حَجَّ الْبَيْتَ فَرَأَى قَوْمًا جُلُوسًا فَقَالَ: مَنْ هَؤُلَاءِ؟ قَالُوا: قُرَيْشٌ. قَالَ: فَمَنْ هَذَا الشَّيْخُ؟ قَالُوا: ابْنُ عُمَرَ. فَأَتَاهُ فَقَالَ: إِنِّي سَائِلُكَ عَنْ شَيْءٍ فَحَدِّثْنِي أَنْشُدُكَ اللَّهَ بِحُرْمَةِ هَذَا الْبَيْتِ. أَتَعْلَمُ أَنَّ عُثْمَانَ فَرَّ يَوْمَ أُحُدٍ؟ قَالَ: نَعَمْ. قَالَ: أَتَعْلَمُ أَنَّهُ تَغَيَّبَ عَنْ بَيْعَةِ الرِّضْوَانِ فَلَمْ يَشْهَدْهَا؟ قَالَ: نَعَمْ. قَالَ: أَتَعْلَمُ أَنَّهُ تَغَيَّبَ يَوْمَ بَدْرٍ فَلَمْ يَشْهَدْ؟ قَالَ: نَعَمْ. فَقَالَ اللَّهُ أَكْبَرُ. فَقَالَ لَهُ ابْنُ عُمَرَ: تَعَالَ أُبَيِّنْ لَكَ مَا سَأَلْتَ عَنْهُ: أَمَّا فِرَارُهُ يَوْمَ أُحُدٍ فَأَشْهَدُ أَنَّ اللَّهَ قَدْ عَفَا عَنْهُ وَغَفَرَ لَهُ. وَأَمَّا تَغَيُّبُهُ يَوْمَ بَدْرٍ فَإِنَّهُ كَانَتْ عِنْدَهُ أَوْ تَحْتَهُ ابْنَةُ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ. فَقَالَ لَهُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ. لَكَ أَجْرُ رَجُلٍ شَهِدَ بَدْرًا وَسَهْمُهُ, وَأَمَرَهُ أَنْ يَخْلُفَ عَلَيْهَا وَكَانَتْ عَلِيلَةً وَأَمَّا تَغَيُّبُهُ عَنْ بَيْعَةِ الرِّضْوَانِ فَلَوْ كَانَ أَحَدٌ أَعَزَّ بِبَطْنِ مَكَّةَ مِنْ عُثْمَانَ لَبَعَثَهُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَكَانَ عُثْمَانَ. بَعَثَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عُثْمَانَ إِلَى مَكَّةَ وَكَانَتْ بَيْعَةُ الرِّضْوَانِ بَعْدَ مَا ذَهَبَ عُثْمَانُ إِلَى مَكَّةَ. قَالَ: فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِيَدِهِ الْيُمْنَى هَذِهِ يَدُ عُثْمَانَ وَضَرَبَ بِهَا عَلَى يَدِهِ وَقَالَ هَذِهِ لِعُثْمَانَ. قَالَ لَهُ اذْهَبْ بِهَذَا الْآنَ مَعَكَ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

62. O istoj temi

3969. ISPRIČAO NAM JE Salih b. Abdullah[1721]; kaže: Obavijestio nas je Ebu Avane prenijevši od Osmana b. Abdullaha b. Mevhiba: **"Neki je čovjek iz Egipta došao da hodočasti Kjabu. Vidjevši neke ljude kako sjede, upita: Ko su ovi ljudi? Kurejšije, odgovoriše mu prisutni. A ko je ovaj šejh? Upita! Pošto mu rekoše da je to Ibn Omer, on mu priđe i reče: Pitat ću te nešto pa mi odgovori, tako ti svetosti ove kuće. Je li ti poznato da se Osman povukao iz Bitke na Uhudu? Jeste, odgovori on. A je li ti poznato da je bio odsutan kad je davana prisega zadovoljstva?**

[1720] Bilježi ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*. Ibn Hadžer el-Askalani veli da je sened ovoga hadisa vjerodostojan.

[1721] Salih b. Abdullah b. Zekvan el-Bahili.

Jeste, odgovori on. A je li ti poznato da je bio odsutan i da nije učestvovao u Bici na Bedru? Jeste, odgovori on. Čuvši to, uzviknu: Allahu ekber (Allah je najveći)[1722]**! a Ibn Omer mu reče: Dođi da ti pojasnim to o čemu si pitao. Što se tiče njegova povlačenja iz Bitke na Uhudu, ja svjedočim da mu je Allah to oprostio. Što se tiče njegova odsustvovanja iz Bitke na Bedru, za njim je bila udata kćerka Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, koja je u to vrijeme bila bolesna pa mu je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao da se vrati k njoj i da pripazi na nju imat će i nagradu i udio u plijenu kao i svaki učesnik Bitke na Bedru. Što se tiče njegova odsustvovanja u vrijeme davanja Prisege zadovoljstva, da je iko u mekkanskoj dolini bio pogodniji od Osmana za izvršenje onoga radi čega ga je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, poslao, poslao bi njega umjesto Osmana. Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, je poslao Osmana u vrijeme davanja Prisege zadovoljstva u Mekku. Pošto je Osman otišao u Mekku, Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, podiže svoju desnu ruku i reče. Ovo je Osmanova ruka! i stavi je u svoju lijevu ruku, a potom reče: Ovo je** (prisega) **umjesto Osmana. Eto tako je to bilo, sada možeš ići, reče mu Ibn Omer."** Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[1723]

٦٣. باب منه

٣٩٧٠. حَدَّثَنَا الْفَضْلُ بْنُ أَبِي طَالِبِ الْبَغْدَادِيُّ وَغَيْرُ وَاحِد قَالُوا: أَخْبَرَنَا عُثْمَانُ بْنُ زُفَرَ أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ زِيَادٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَجْلَانَ عَنْ أَبِي الزُّبَيْرِ عَنْ جَابِرٍ قَالَ: **أُتِيَ النبي صَلَّى اللَّه عَلَيْه وَسَلَّمَ بجَنَازَة رَجُلٍ لِيُصَلِّيَ عَلَيْه فَلَمْ يُصَلِّ عَلَيْه. فَقيلَ: يَا رَسُولَ اللَّه مَا رَأَيْنَاكَ تَرَكْتَ الصَّلَاةَ عَلَى أَحَدٍ قَبْلَ هَذَا؟ قَالَ: إِنَّهُ كَانَ يَبْغَضُ عُثْمَانَ فَأَبْغَضَهُ اللَّهُ.**

هَذَا حَديثٌ غَرِيبٌ لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ هَذَا الْوَجْه. وَمُحَمَّدُ بْنُ زِيَاد هذا هو صَاحبُ مَيْمُون بْنِ مِهْرَانَ ضَعِيفٌ فِي الْحَديث جدًّا. وَمُحَمَّدُ بْنُ زِيَاد صَاحِبُ أَبِي هُرَيْرَةَ هُوَ بَصْرِيٌّ ثقَةٌ وَيُكْنَى أَبَا الْحَارِثِ. وَمُحَمَّدُ بْنُ زِيَادٍ الْأَلْهَانِيُّ صَاحِبُ أَبِي أُمَامَةَ ثِقَةٌ شَامِيٌّ يُكْنَى أَبَا سُفْيَانَ *

[1722] Očito je da je dotični Egipćanin bio protiv Osmana b. Affana, što potvrđuje tekbir zadovoljsva koji je izgovorio nakon što mu je Ibn Omer potvrdio istinitost onoga što je o Osmanu navodno negativno čuo. Da bi ga uvjerio da u tome nema ništa negativno što je Osman učinio osim njegova povlačenja iz Bitke na Uhudu, a što mu je Allah oprostio, Ibn Omer mu je to podrobno pojasnio.

[1723] Bilježi ga i El-Buhari u *Sahihu.*

63. O istoj temi

3970. ISPRIČALI SU NAM JE Fadl b. Ebu Talib el-Bagdadi[1724] i drugi i kazali: Obavijestio nas je Osman b. Zufer[1725]; kaže: Nas je obavijestio Muhammed b. Zijad prenijevši od Muhammeda b. Adžlana, on od Ebu Zubejra, a on od Džabira, koji je kazao: **"Donesen je umrli pred Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, da mu klanja dženazu namaz pa mu je nije htio klanjati. Neko ga upita: Allahov Poslaniče, prije ovoga te nismo vidjeli da si nekome odbio klanjati dženazu? a on reče: Ovaj je mrzio Osmana pa je Allah zamrzio njega."**

Ovaj hadis je garibun. Poznat nam je samo sa ovim senedom. Ovaj Muhammed b. Zijad, učenik Mejmuna b. Mehrana, je veoma slab prenosilac hadisa, Muhammed b. Zijad, Ebu Hurejreov učenik iz Basre, pouzdan je prenosilac. Njegov nadimak po djetetu je Ebu Haris, dok je Muhammed b. Zijad el-Ilhani, Ebu Umamin učenik iz Šama također pouzdan. Njegov nadimak po djetetu je Ebu Sufjan.

٦٤. باب منه

٣٩٧١. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ عَبْدَةَ الضَّبِّيُّ أَخْبَرَنَا حَمَّادُ بْنُ زَيْدٍ عَنْ أَيُّوبَ عَنْ أَبِي عُثْمَانَ النَّهْدِيِّ عَنْ أَبِي مُوسَى الْأَشْعَرِيِّ قَالَ: **انْطَلَقْتُ مَعَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَدَخَلَ حَائِطًا لِلْأَنْصَارِ فَقَضَى حَاجَتَهُ. فَقَالَ لِي: يَا أَبَا مُوسَى أَمْلِكْ عَلَيَّ الْبَابَ فَلَا يَدْخُلَنَّ عَلَيَّ أَحَدٌ إِلَّا بِإِذْنٍ. فَجَاءَ رَجُلٌ يَضْرِبُ الْبَابَ. فَقُلْتُ: مَنْ هَذَا؟ فَقَالَ: أَبُو بَكْرٍ. فَقُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّه هَذَا أَبُو بَكْرٍ يَسْتَأْذِنُ؟ قَالَ: ائْذَنْ لَهُ وَبَشِّرْهُ بِالْجَنَّةِ. فَدَخَلَ وَبَشَّرْتُهُ بِالْجَنَّةِ. وَجَاءَ رَجُلٌ آخَرُ فَضَرَبَ الْبَابَ. فَقُلْتُ: مَنْ هَذَا؟ فَقَالَ: عُمَرُ. فَقُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّه هَذَا عُمَرُ يَسْتَأْذِنُ؟ قَالَ: افْتَحْ لَهُ وَبَشِّرْهُ بِالْجَنَّةِ. فَفَتَحْتُ الْبَابَ وَدَخَلَ وَبَشَّرْتُهُ بِالْجَنَّةِ. فَجَاءَ رَجُلٌ آخَرُ فَضَرَبَ الْبَابَ. فَقُلْتُ: مَنْ هَذَا؟ قَالَ: عُثْمَانُ. فَقُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّه هَذَا عُثْمَانُ يَسْتَأْذِنُ؟ قَالَ: افْتَحْ لَهُ وَبَشِّرْهُ بِالْجَنَّةِ عَلَى بَلْوَى تُصِيبُهُ.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ. وَقَدْ رُوِيَ مِنْ غَيْرِ وَجْهٍ عَنْ أَبِي عُثْمَانَ النَّهْدِيِّ. وَفِي الْبَاب عَنْ جَابِرٍ وَابْنِ عُمَرَ *

٣٩٧٢. حَدَّثَنَا سُفْيَانُ بْنُ وَكِيعٍ أَخْبَرَنَا أَبِي وَيَحْيَى بْنُ سَعِيدٍ عَنْ إِسْمَعِيلَ بْنِ أَبِي خَالِدٍ عَنْ قَيْسٍ حَدَّثَنِي أَبُو سَهْلَةَ قَالَ: **قَالَ لِي عُثْمَانُ يَوْمَ الدَّارِ: إِنَّ رَسُولَ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَدْ عَهِدَ إِلَيَّ عَهْدًا فَأَنَا صَابِرٌ عَلَيْهِ.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ غَرِيبٌ لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ حَدِيثِ إِسْمَعِيلَ بْنِ أَبِي خَالِدٍ *

[1724] Fadl b. Džafer b. Abdullah el-Bagdadi Ebu Sehl b. Ebu Talib brat Jahjaa b. Ebu Taliba pouzdan je prenosilac hadisa. Pripadao je jedanaestoj generaciji. Porijeklom je iz Vasita. Umro je 252. godine po Hidžri.

[1725] Osman b. Zufer b. Muzahim et-Tejmi Ebu Zufer ili Ebu Omer el-Kufi iskren je prenosilac hadisa. Pripadao je desetoj generaciji.

64. O istoj temi

3971. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Abde ed-Dabij:; kaže: Obavijestio nas je Hammad b. Zejd prenijevši od Ejuba, on od Ebu Osmana en-Nehdija, a on od Ebu Musaa el-Eš'arija, koji je kazao: **"Jednom prilikom sam sa Vjerovjesnikom, sallallahu alejhi ve sellem, otišao do vrta nekog ensarije da on obavi nuždu. Pošto obavi nuždu** (i vrati se) **reče: Ebu Musa, čuvaj vrata i neka mi niko ne ulazi bez dozvole! Neko dođe i pokuca na vrata. Ko je? upitah. Ebu Bekr, odgovori on. Rekoh: Allahov Poslaniče, ovo je Ebu Bekr, traži dozvolu da uđe! Reče: Dozvoli njemu neka uđe i obraduj ga Džennetom! On uđe, a ovaj ga obradova Džennetom. Potom dođe drugi i pokuca na vrata. Ko je? upitah. Omer! odgovori. Rekoh: Allahov Poslaniče, ovo je Omer, traži dozvolu da uđe! Reče: Otvori i njemu i obraduj ga Džennetom! I ja mu otvorih i obradovah ga Džennetom. Potom dođe treći i pokuca na vrata. Ko je? upitah. Osman! odgovori. Rekoh: Allahov Poslaniče, ovo je Osman, traži dozvolu da uđe! Reče: Otvori i njemu i obraduj ga Džennetom zbog onoga što će ga snaći[1726]!"**

Ovaj hadis je hasenun-sahihun. Prenesen je sa više seneda od Ebu Osmana en-Nehdija. O ovoj temi preneseni su hadisi i od Džabira i Ibn Omera.

3972. ISPRIČAO NAM JE Sufjan b. Veki'; kaže: Obavijestio nas je moj otac i Jahja b. Seid prenijevši od Ismaila b. Ebu Halida, on od Kajsa, koji je kazao: Ispričao mi je Ebu Sehle i rekao: **"Osman mi je, onoga dana kada mu je kuća bila opkoljena, rekao: Oporučio mi je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, da se ne povlačim[1727] i, evo, ja strpljivo podnosim."** Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[1728] Poznat nam je samo preko Ismaila b. Ebu Halida.

[1726] I u ovome hadisu Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, nagovještava Osmanu da će biti ubijen.

[1727] U jednom od ranije spomenutih hadisa imali smo prilku čuti da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao Osmanu, r.a: "Ako te Allah zaogrne ogrtačom vlasti pa licemjeri budu od tebe tražili da se povučeš sa položaja, ti to nemoj učiniti!" U ovom hadisu Osman se sjeća te Vjerovjesnikove, sallallahu alejhi ve sellem, oporuke i strpljivo podnosi iskušenja da bi je ispunio, ne odstupajući sa položaja.

[1728] Bilježi ga i Ibn Madže u *Sunenu.*

٦٥. مَنَاقِب عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ رَضِي اللَّه عَنْه
يقال وله كنيتان: أبو تراب و أبو الحسن *

٣٩٧٣. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ أَخْبَرَنَا جَعْفَرُ بْنُ سُلَيْمَانَ الضُّبَعِيُّ عَنْ يَزِيدَ الرِّشْكِ عَنْ مُطَرِّفِ بْنِ عَبْدِ اللَّه عَنْ عِمْرَانَ بْنِ حُصَيْنٍ قَالَ: **بَعَثَ رَسُولُ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْه وَسَلَّمَ جَيْشًا وَاسْتَعْمَلَ عَلَيْهِمْ عَلِيَّ بْنَ أَبِي طَالِب. فَمَضَى فِي السَّرِيَّة فَأَصَابَ جَارِيَةً فَأَنْكَرُوا عَلَيْه. وَتَعَاقَدَ أَرْبَعَةٌ مِنْ أَصْحَاب رَسُول اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْه وَسَلَّمَ فَقَالُوا: إن لَقِينَا رَسُولَ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْه وَسَلَّمَ أَخْبَرْنَاهُ بِمَا صَنَعَ عَلِيٌّ. وَكَانَ الْمُسْلِمُونَ إِذَا رَجَعُوا مِنَ السَّفَرِ بَدَءُوا بِرَسُولِ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْه وَسَلَّمَ فَسَلَّمُوا عَلَيْه ثُمَّ انْصَرَفُوا إِلَى رِحَالِهِمْ. فَلَمَّا قَدِمَتِ السَّرِيَّةُ سَلَّمُوا عَلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْه وَسَلَّمَ فَقَامَ أَحَدُ الْأَرْبَعَة فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللَّه أَلَمْ تَرَ إِلَى عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِب صَنَعَ كَذَا وَكَذَا. فَأَعْرَضَ عَنْهُ رَسُولُ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْه وَسَلَّمَ. ثُمَّ قَامَ الثَّانِي فَقَالَ مِثْلَ مَقَالَته, فَأَعْرَضَ عَنْهُ. ثُمَّ قَامَ أليه الثَّالِثُ فَقَالَ مِثْلَ مَقَالَته, فَأَعْرَضَ عَنْهُ. ثُمَّ قَامَ الرَّابِعُ فَقَالَ مِثْلَ مَا قَالُوا. فَأَقْبَلَ أليه رَسُولُ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْه وَسَلَّمَ وَالْغَضَبُ يُعْرَفُ فِي وَجْهِه فَقَالَ: مَا تُرِيدُونَ مِنْ عَلِيٍّ؟ مَا تُرِيدُونَ مِنْ عَلِيٍّ؟ مَا تُرِيدُونَ مِنْ عَلِيٍّ؟ إِنَّ عَلِيًّا مِنِّي وَأَنَا مِنْهُ. وَهُوَ وَلِيُّ كُلِّ مُؤْمِنٍ بَعْدِي.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ حَدِيث جَعْفَرِ بْنِ سُلَيْمَانَ *

٣٩٧٤. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرٍ أَخْبَرَنَا شُعْبَةُ عَنْ سَلَمَةَ بْنِ كُهَيْلٍ قَال: سَمِعْتُ أَبَا الطُّفَيْلِ يُحَدِّثُ عَنْ أَبِي سَرِيحَةَ أَوْ زَيْدِ بْنِ أَرْقَمَ, شَكَّ شُعْبَةُ, عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْه وَسَلَّمَ قَالَ: **مَنْ كُنْتُ مَوْلَاهُ فَعَلِيٌّ مَوْلَاهُ.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ. وَقَدْ رَوَى شُعْبَةُ هَذَا الْحَدِيثَ عَنْ مَيْمُونٍ أَبِي عَبْد اللَّه عَنْ زَيْد بْنِ أَرْقَمَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْه وَسَلَّمَ نَحْوَهُ. وَأَبُو سَرِيحَةَ هُوَ حُذَيْفَةُ بْنُ أَسِيدٍ صَاحِبُ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْه وَسَلَّمَ *

٣٩٧٥. حَدَّثَنَا أَبُو الْخَطَّاب زِيَادُ بْنُ يَحْيَى الْبَصْرِيُّ أَخْبَرَنَا أَبُو عَتَّاب سَهْلُ بْنُ حَمَّاد أَخْبَرَنَا الْمُخْتَارُ بْنُ نَافِعٍ أَخْبَرَنَا أَبُو حَيَّانَ التَّيْمِيُّ عَنْ أَبِيه عَنْ عَلِيٍّ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْه وَسَلَّمَ: **رَحِمَ اللَّهُ أَبَا بَكْرٍ, زَوَّجَنِي ابْنَتَهُ وَحَمَلَنِي إِلَى دَارِ الْهِجْرَة وَأَعْتَقَ بِلَالًا مِنْ مَاله. رَحِمَ اللَّهُ عُمَرَ يَقُولُ الْحَقَّ وَإِنْ كَانَ مُرًّا. تَرَكَهُ الْحَقُّ وَمَا لَهُ صَدِيقٌ. رَحِمَ اللَّهُ عُثْمَانَ تَسْتَحْيِيه الْمَلَائِكَةُ. رَحِمَ اللَّهُ عَلِيًّا, اللَّهُمَّ أَدِرِ الْحَقَّ مَعَهُ حَيْثُ دَارَ.** هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ هَذَا الْوَجْه.

٣٩٧٦. حَدَّثَنَا سُفْيَانُ بْنُ وَكِيعٍ أَخْبَرَنَا أَبِي عَنْ شَرِيكٍ عَنْ مَنْصُورٍ عَنْ رِبْعِيِّ بْنِ حِرَاشٍ قَال: أَخْبَرَنَا عَلِيُّ بْنُ أَبِي طَالِب بِالرَّحَبَة فَقَالَ: **لَمَّا كَانَ يَوْمُ الْحُدَيْبِيَة خَرَجَ إِلَيْنَا نَاسٌ مِنَ الْمُشْرِكِينَ فِيهِمْ سُهَيْلُ بْنُ عَمْرٍو وَأُنَاسٌ مِنْ رُؤَسَاءِ الْمُشْرِكِينَ فَقَالُوا: يَا رَسُولَ اللَّه خَرَجَ إِلَيْكَ نَاسٌ مِنْ أَبْنَائِنَا وَإِخْوَانِنَا وَأَرِقَّائِنَا وَلَيْسَ لَهُمْ فِقْهٌ فِي الدِّينِ. وَإِنَّمَا خَرَجُوا فِرَارًا مِنْ أَمْوَالِنَا وَضِيَاعِنَا فَارْدُدْهُمْ إِلَيْنَا.**

فَإِنْ لَمْ يَكُنْ لَهُمْ فِقْهٌ فِي الدِّينِ سَنُفَقِّهُهُمْ, فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: يَا مَعْشَرَ قُرَيْشٍ لَتَنْتَهُنَّ أَوْ لَيَبْعَثَنَّ اللَّهُ عَلَيْكُمْ مَنْ يَضْرِبُ رِقَابَكُمْ بِالسَّيْفِ عَلَى الدِّينِ. قَدِ امْتَحَنَ اللَّهُ قُلوبَهُم عَلَى الْإِيمَـــان. قَالُوا مَنْ هُوَ يَا رَسُولَ اللَّه؟ فَقَالَ لَهُ أَبُو بَكْرٍ: مَنْ هُوَ يَا رَسُولَ اللَّه؟ وَقَالَ عُمَرُ: مَنْ هُوَ يَا رَسُـــولَ اللَّه؟ قَالَ هُوَ خَاصِفُ النَّعْلِ وَكَانَ أَعْطَى عَلِيًّا نَعْلَهُ يَخْصِفُهَا. ثُمَّ الْتَفَتَ إِلَيْنَا عَلِيٌّ فَقَالَ إِنَّ رَسُـــولَ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: مَنْ كَذَبَ عَلَيَّ مُتَعَمِّدًا فَلْيَتَبَوَّأْ مَقْعَدَهُ مِنَ النَّارِ. هَذَا حَدِيثٌ حَـــسَنٌ صَحِيحٌ غَرِيبٌ لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ هَذَا الْوَجْهِ مِنْ حَدِيثِ رِبْعِيٍّ عَنْ عَلِيٍّ.

65. Vrline Alije b. Ebu Taliba, radijellahu anhu, koji ima dva nadimka: Ebu Turab i Ebul-Hasan

3973. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe b. Seid; kaže: Obavijestio nas je Džafer b. Sulejman ed-Dube'i prenijevši od Jezida er-Riška, on od Muttarifa b. Abdullaha, a on od Imrana b. Husajna, koji je kazao: **"Jednom prilikom je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, poslao odred vojske**[1729] **i za njena zapovjednika odredio Aliju b. Ebu Taliba. On je, prodrjevši sa odredom duboko** (u neprijateljsku teritoriju), **stupio u spolni odnos sa jednom robinjom. To ljudi prezreše**[1730]**, a četverica se ashaba Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, obavezaše: Kad sretnemo Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, mi ćemo ga obavijestiti o onome što je Alija učinio. Ljudi su, inače, praktikovali kad se vrate s puta da prvo svrate do Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, da ga selame pa bi tek onda išli svojim porodicama. Kad se vojska vratila i pošto poselamiše Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, ustade jedan od one četverice i reče: Šta veliš, Alija b. Ebu Talib je učinio to i to?! Čuvši to, Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, okrenu se od njega. Potom ustade drugi i reče isto što je prvi rekao pa je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, i od njega okrenuo glavu. Zatim ustade i treći i reče isto što prvi, pa je i od njega okrenuo glavu, a onda ustade i četvrti i reče isto što su prethodnici rekli. Tada se Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, okrenu prema njemu, a srdžba se vidjela na njegovu licu, i reče: Šta vi hoćete od Alije? Šta hoćete od Alije? Šta vi** (zapravo) **hoćete od Alije?**[1731] **Alija je moj i ja sam njegov!**

[1729] Odred je u to vrijeme brojao do četiri stotine vojnika.

[1730] Spolni odnos sa robinjom koja je u njegovu posjedu je muslimanu dozvoljen. Neki ashabi su prezreli taj Alijin postupak jer su smatrali da je Alija iz ratnog plijena uzeo sebi robinju koja mu ne pripada te da ih je na taj način prevario. Kasnije će se ispostaviti da oni nisu bili u pravu.

[1731] U predaji ovoga hadisa koju bilježi Ahmed b. Hanbel u *Musnedu* stoji da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, nakon što ih je saslušao rekao: "Pustite vi Aliju! Pustite vi Aliju! Ja sam Alijin, a Alija je moj!"

On će poslije mene biti miljenik svakog vjernika!"[1732] Ovaj hadis je garibun.[1733] Poznat nam je samo preko Džafera b. Sulejmana.

3974. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Beššar; kaže: Obavijestio nas je Muhammed b. Džafer; kaže: Nas je obavijestio Šu'be prenijevši od Selemea b. Kuhejla, koji je kazao: Čuo sam Ebu Tufejla[1734] kada priča od Ebu Seriha[1735] ili Zejda b. Erkama - dilema kod Šu'bea - koji je prenio od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, da je kazao: **"Kome god sam ja prijatelj, prijatelj mu je i Alija."**

Ovaj hadis je hasenun-garibun.[1736] Šu'be je ovaj hadis prenio od Mejmuna Ebu Abdullaha, on od Zejda b. Erkama, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, slično prethodnom hadisu. Ebu Seriha je Huzejfe b. Usejd, Vjerovjesnikov, sallallahu alejhi ve sellem, ashab.

3975. ISPRIČAO NAM JE Ebu Hattab Zijad b. Jahja el-Basri; kaže: Obavijestio nas je Ebu Attab Sehl b. Hammad; kaže: Nas je obavijestio Muhtar b. Nafi'; kaže: Nas je obavijestio Ebu Hajjan et-Tejmi[1737] prenijevši od svoga oca[1738], a on od Alije, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Smilovao se Allah Ebu Bekru: on je za mene udao svoju kćerku i poveo me do Medine i svojim imetkom oslobodio Bilala! Smilovao se Allah Omeru koji govori istinu pa makar bila i gorka; on govori istinu i postupa po njoj pa makar** (zbog toga) **i ne imao prijatelja! Smilovao se Allah Osmanu koga se stide meleci! Smilovao se Allah Aliji! Allahu, učini da istina bude uz njega ma gdje se kretao."** Ovaj hadis je garibun. Poznat nam je samo sa ovim senedom.

3976. ISPRIČAO NAM JE Sufjan b. Veki'; kaže: Obavijestio nas je moj otac prenijevši od Šerika[1739], on od Mensura[1740], a on od Rib'ijja b. Hiraša, koji je

---

[1732] "Šiije ovaj hadis uzimaju kao dokaz da je Alija vredniji od svih ostalih ashaba. Oni tvrde da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, samo za Aliju rekao: "Alija je moj, a ja sam njegov" i da to ni za jednog drugog ashaba nije rekao, što apsulutno ne stoji. On je to isto rekao i za ashaba Džulejbiba. Priča Ebu Berze da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, nakon jedne bitke, u kojoj je osvojio veliki ratni plijen, rekao: "Pogledajte jesmo li mi koga izgubili u ovoj bici!" Jesmo, Allahov Poslaniče, toga i toga i toga i toga i toga i toga, odgovoriše ashabi. U istoj predaji stoji: Izgubili smo Džulejbiba pa ga pronađite! Pronašli su ga među sedmericom mrtvih neprijatelja koje je on pobio, a onda je na kraju neko ubio njega. Vjerovjesnik dođe, stade iznad njega i reče: Ubio je sedmericu, onda su ubili njega. On je moj, a ja sam njegov!"

[1733] Bilježi ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*.

[1734] Ebu Tufejl Amr b. Vasile b. Abdullah el-Lejsi.

[1735] Ebu Seriha Huzejfe b. Usejd el-Gafari jedan od Vjerovjesnikovih, sallallahu alejhi ve sellem, ashaba koji su dali prisegu pod drvetom na Hudejbijji.

[1736] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu* i E-Nesai u *Sunenu*.

[1737] Ebu Hajjan Jahja b. Seid b. Hajjan et-Tejmi.

[1738] Seida b. Hajjana et-Tejmija el-Kufija. On je, po mišljenju El-Idžlija, pouzdan prenosilac hadisa. Pripadao je trećoj generaciji.

[1739] Šerik b. Abdullah en-Nehai el-Kadi.

[1740] Mensur b. Mu'temir.

kazao: Obavijestio nas je Alija b. Ebu Talib u predvorju (u Kufi) rekavši: **"Kad smo bili na Hudejbiji, došla je grupa mušrika među kojima je bio Suhejl b. Amr i drugi mušrički prvaci i rekli: Allahov Poslaniče![1741] Kod tebe su se sklonili neki naši sinovi, braća i robovi. Nisu se sklonili zbog toga što su razumjeli** (tvoju) **vjeru nego su pobjegli od naših imanja i naših nekretnina pa nam ih vrati! On reče: Ako ne razumiju vjeru, mi ćemo ih podučiti, a zatim Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, reče: O, skupino Kurejšija, ili ćete vi prestati tako govoriti ili će vam Allah poslati onoga koji vam je, zbog vjere, spreman mačem glave odrubiti, a Allah samo vjerom kuša vaša srca. Ko je taj, Allahov Poslaniče,** (koji im je zbog vjere spreman mačem glave odrubiti)? **upitaše prisutni. Ko je taj, Allahov Poslaniče? upita i Ebu Bekr. Ko je taj, Allahov Poslaniče? upita i Omer. On reče: Onaj što je krpio sandalu. Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, je jednom prilikom dao svoju sandalu Aliji da mu je zakrpi. Tad se, veli Rib'ijj, Alija okrenu prema nama i reče da je rekao Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem: "Ko na mene slaže namjerno neka pripremi sebi mjesto u Džehennemu."** Ovaj hadis je hasenun-sahihun-garibun. Poznat nam je samo sa ovim senedom preko Rib'ijja od Alije.

٦٦. باب منه

٣٩٧٧. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ أَخْبَرَنَا جَعْفَرُ بْنُ سُلَيْمَانَ عَنْ أَبِي هَارُونَ ألعبدي عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ قَالَ: إِنَّا كُنَّا لَنَعْرِفُ الْمُنَافِقِينَ نَحْنُ مَعْشَرَ الْأَنْصَارِ بِبُغْضِهِمْ عَلِيَّ بْنَ أَبِي طَالِبٍ. هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ. وَقَدْ تَكَلَّمَ شُعْبَةُ فِي أَبِي هَارُونَ ألعبدي. وَقَدْ رُوِيَ هَذَا عَنِ الْأَعْمَشِ عَنْ أَبِي صَالِحٍ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ *

66. O istoj temi

3977. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe; kaže: Obavijestio nas je Džafer b. Sulejman prenijevši od Ebu Haruna el-Abdija, a on od Ebu Seida el-Hudrija, koji je kazao: **"Mi, ensarije, prepoznavali smo licemjere** (munafike) **i po tome što su mrzili Aliju b. Ebu Taliba."**

Ovaj hadis je garibun. Šu'be je diskutirao o Ebu Harunu el-Abdiju[1742]. Ovo je preneseno i od A'meša, on od Ebu Saliha, a on od Ebu Seida.

[1741] Najvjerovatnije da su mušrici Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, oslovili sa Muhammede, ali ga je Alija, pričajući o spomenutom događaju, iz poštovanja oslovio sa Allahov Poslaniče.

[1742] Ebu Harun Umare b. Džuvejn el-Abdi je, po mišljenju Ibn Hadžera el-Askalanija, prenosilac hadisa koga su hadiski učenjaci odbacili. Neki su ga učenjaci smatrali i lašcem. Pripadao je četvrtoj generaciji.

٦٧. باب منه

٣٩٧٨. حَدَّثَنَا وَاصِلُ بْنُ عَبْدِ الْأَعْلَى أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ فُضَيْلٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ أَبِي نَصْرٍ عَنِ الْمُسَاوِرِ الْحِمْيَرِيِّ عَنْ أُمِّهِ قَالَتْ: **دَخَلْتُ عَلَى أُمِّ سَلَمَةَ فَسَمِعْتُهَا تَقُولُ: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: لَا يُحِبُّ عَلِيًّا مُنَافِقٌ وَلَا يَبْغَضُهُ مُؤْمِنٌ**. وَفِي الْبَابِ عَنْ عَلِيٍّ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ مِنْ هَذَا الْوَجْهِ.

67. O istoj temi

3978. ISPRIČAO NAM JE Vasil b. Abdul-A'la; kaže: Obavijestio nas je Muhammed b. Fudajl prenijevši od Abdullaha b. Abdur-Rahmana Ebu Nasra[1743], on od Musavira el-Himjerija[1744], a on od svoje majke, koja je kazala: **"Jednom prilikom sam ušla kod Ummu Seleme i čula je kada je rekla da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, govorio: "Licemjer neće voljeti Aliju niti će ga vjernik mrziti!"** O ovoj temi prenesen je hadis i od Alije. Ovaj hadis je, sa ovim senedom, hasenun-garibun.[1745]

٦٨. باب منه

٣٩٧٩. حَدَّثَنَا إِسْمَعِيلُ بْنُ مُوسَى الْفَزَارِيُّ ابْنُ بِنْتِ السُّدِّيِّ أَخْبَرَنَا شَرِيكٌ عَنْ أَبِي رَبِيعَةَ عَنِ ابْنِ بُرَيْدَةَ عَنْ أَبِيهِ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **إِنَّ اللَّهَ أَمَرَنِي بِحُبِّ أَرْبَعَةٍ وَأَخْبَرَنِي أَنَّهُ يُحِبُّهُمْ. قِيلَ يَا رَسُولَ اللَّهِ سَمِّهِمْ لَنَا. قَالَ: عَلِيٌّ مِنْهُمْ, يَقُولُ ذَلِكَ ثَلَاثًا, وَأَبُو ذَرٍّ وَالْمِقْدَادُ وَسَلْمَانُ. وَأَمَرَنِي بِحُبِّهِمْ وَأَخْبَرَنِي أَنَّهُ يُحِبُّهُمْ**. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ حَدِيثِ شَرِيكٍ *

68. O istoj temi

3979. ISPRIČAO NAM JE Ismail b. Musa el-Fezari Ibn Bint es-Suddij; kaže: Obavijestio nas je Šerik[1746] prenijevši od Ebu Rebi'a, on od Ibn Burejdea, a on od svoga oca, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Naredio mi je Allah da posebno volim četvericu i obavijestio me da ih i On voli. Allahov Poslaniče, kaži nam njihova**

[1743] Abdullah b. Abdur-Rahman Ebu Nasr ed-Dabij el-Kufi pouzdan je prenosilac hadisa. Pripadao je petoj generaciji. Od njega je Et-Tirmizi prenio dva hadisa, ovaj i jedan u poglavlju: Kad žena umre a njen muž sa njome zadovoljan.

[1744] Musavir el-Himjeri je nedovoljno poznat prenosilac hadisa. Pripadao je šestoj generaciji.

[1745] Bilježi ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu.*

[1746] Šerik b. Abdullah en-Nehai Ebu Abdullah el-Kufi iskren je prenosilac hadisa, ali je prilikom prenošenja hadisa puno griješio. Pripadao je osmoj generaciji. Bio je kadija u Vasitu i Kufi. Slovio je kao pobožan, vrijedan i pravedan čovjek. Umro je 187. godine po Hidžri.

imena! rekoše prisutni[1747]**, a on reče: Alija je jedan od njih! to je ponovio tri puta**[1748] **i Ebu Zerr, Mikdad i Selman!**[1749] **Naredio mi je da ih volim i obavijestio me da ih i On voli!"** Ovaj hadis je hasenun-garibun.[1750] Poznat mi je samo preko Šerika.

٦٩. باب منه

٣٩٨٠. حَدَّثَنَا إِسْمَعِيلُ بْنُ مُوسَى أَخْبَرَنَا شَرِيكٌ عَنْ أَبِي إِسْحَقَ عَنْ حُبْشِيِّ بْنِ جُنَادَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: عَلِيٌّ مِنِّي وَأَنَا مِنْ عَلِيٍّ. وَلَا يُؤَدِّي عَنِّي إِلَّا أَنَا أَوْ عَلِيٌّ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ غَرِيبٌ *

٣٩٨١. حَدَّثَنَا يُوسُفُ بْنُ مُوسَى الْقَطَّانُ الْبَغْدَادِيُّ أَخْبَرَنَا عَلِيُّ بْنُ قَادِمٍ أَخْبَرَنَا عَلِيُّ بْنُ صَالِحِ بْنِ حَيٍّ عَنْ حَكِيمِ بْنِ جُبَيْرٍ عَنْ جُمَيْعِ بْنِ عُمَيْرٍ التَّيْمِيِّ عَنِ ابْنِ عُمَرَ قَالَ: آخَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بَيْنَ أَصْحَابِهِ فَجَاءَ عَلِيٌّ تَدْمَعُ عَيْنَاهُ فَقَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ آخَيْتَ بَيْنَ أَصْحَابِكَ وَلَمْ تُؤَاخِ بَيْنِي وَبَيْنَ أَحَدٍ. فَقَالَ لَهُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: أَنْتَ أَخِي فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ. وَفِي الْبَابِ عَنْ زَيْدِ بْنِ أَبِي أَوْفَى *

69. O istoj temi

3980. ISPRIČAO NAM JE Ismail b. Musa; kaže: Obavijestio nas je Šerik, prenijevši od Ebu Ishaka, a on od Hubšija b. Džunadea, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Alija je moj, a ja sam Alijin. Neku moju obavezu mogu ispuniti samo ja ili Alija."** Ovaj hadis je hasenun-garibun-sahihun.[1751]

3981. ISPRIČAO NAM JE Jusuf b. Musa el-Kattan el-Bagdadi; kaže: Obavijestio nas je Ali b. Kadim; kaže: Nas je obavijestio Ali b. Salih b. Hajj prenijevši od Hakima b. Džubejra[1752], on od Džemi'a b. Umejra et-Tejmija, a on od Ibn Omera, koji je kazao: **"Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, je obavio bratimljenje među svojim ashabima. Tada dođe Alija suznih očiju i reče: Allahov Poslaniče, obavio si bratimljenje među tvojim ashabima, a mene nisi ni s kim pobratio. On mu reče: Ti si moj**

[1747] Kako bismo ih i mi voljeli.

[1748] Ovo je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, ponovio tri puta kako bi prisutnima dao do znanja da je Alija između njih četverice ipak najvredniji.

[1749] Ebu Zerr el-Gifari, Mikdad b. Amr b. Sa'lebe el-Kindi i Selman el-Farisi.

[1750] Bilježe ga i Ibn Madže u *Sunenu* i Hakim u *Mustedreku*.

[1751] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*, En-Nesai i Ibn Madže u *Sunenima*.

[1752] Hakim b. Džubejr je slab prenosilac hadisa.

brat i na ovom i na onom svijetu." Ovaj hadis je hasenun-garibun.[1753] O ovoj temi je prenesen hadis i od Zejda b. Ebu Evfaa.

٧٠. باب منه

٣٩٨٢. حَدَّثَنَا سُفْيَانُ بْنُ وَكِيعٍ أَخْبَرَنَا عُبَيْدُ اللَّهِ بْنُ مُوسَى عَنْ عِيسَى بْنِ عُمَرَ عَنِ السُّدِّيِّ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ قَالَ: **كَانَ عِنْدَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ طَيْرٌ. فَقَالَ: اللَّهُمَّ ائْتِنِي بِأَحَبِّ خَلْقِكَ إِلَيْكَ يَأْكُلُ مَعِي هَذَا الطَّيْرَ. فَجَاءَ عَلِيٌّ فَأَكَلَ مَعَهُ.**

هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ. لَا نَعْرِفُهُ مِنْ حَدِيثِ السُّدِّيِّ إِلَّا مِنْ هَذَا الْوَجْهِ. وَقَدْ رُوِيَ هذا الحديث مِنْ غَيْرِ وَجْهٍ عَنْ أَنَسٍ. وَالسُّدِّيُّ اسْمُهُ إِسْمَعِيلُ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ وَقَدْ أَدْرَكَ أَنَسَ بْنَ مَالِكٍ. وَرَأَى الْحُسَيْنَ بْنَ عَلِيٍّ.

٣٩٨٣. حَدَّثَنَا خَلَّادُ بْنُ أَسْلَمَ الْبَغْدَادِيُّ أَخْبَرَنَا النَّضْرُ بْنُ شُمَيْلٍ أَخْبَرَنَا عَوْفٌ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرِو بْنِ هِنْدٍ الْجَمَلِيِّ قَالَ: قَالَ عَلِيٌّ: **كُنْتُ إِذَا سَأَلْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَعْطَانِي وَإِذَا سَكَتُّ ابْتَدَأَنِي.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ مِنْ هَذَا الْوَجْهِ *

70. O istoj temi

3982. ISPRIČAO NAM JE Sufjan b. Veki'; kaže: Obavijestio nas je Ubejdullah b. Musa[1754] prenijevši od Isaa b. Omera[1755], on od Es-Suddijja, a on od Enesa b. Malika, koji je kazao: **"Neko Vjerovjesniku, sallallahu alejhi ve sellem, darova** (pečenu ili skuhnu) **pticu**[1756]**, a on reče: Allahu, pošalji mi onoga koji Ti je** (jedno) **od najdražih stvorenja da jede sa mnom ovu pticu. Tada se pomolio Alija koji je jeo sa njim."**

Ovaj hadis je garibun.[1757] Poznat mi je samo sa ovim senedom preko Es-Suddijja. Ovaj hadis je prenesen i sa drugim senedom od Enesa. Es-Suddijj se zvao Ismail b. Abdur-Rahman: On je zatekao Enesa b. Malika, a vidio je i Husejna b. Alija.

3983. ISPRIČAO NAM JE Hallad b. Eslem el-Bagdadi; kaže: Obavijestio nas je Nadr b. Šumejl; kaže: Nas je obavijestio Avf[1758] prenijevši

---

[1753] Bilježi ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu.*

[1754] Ubejdullah b. Musa el-Abesi el-Kufi autor je jednog od poznatih musneda.

[1755] Isa b. Omer el-Esedi el-Hemdani Ebu Omer el-Kufi el-Kari pouzdan je prenosilac hadisa. Pripadao je sedmoj generaciji.

[1756] To može podrazumijevati kokoš, a može podrazumijevati i neku drugu pticu.

[1757] Ovaj hadis je došao u više verzija. Sve su one, po mišljenju većine učenjaka, slabe. Ibn Dževzi, koji je poznat kao stroži kritičar ovaj hadis ubraja među apokrifne hadise. Hakim ga pak bilježi u *Mustedreku* i smatra ga vjerodostojnim.

[1758] Avf b. Ebu Džemile.

od Abdullaha b. Amra b. Hinda el-Džemelija[1759], koji je kazao: **"Alija kaže: Ukoliko bih nešto upitao Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, on bi mi odgovorio, a ukoliko bih šutio, on bi prvi otpočeo razgovor."** Ovaj hadis je sa ovim senedom hasenun-garibun.[1760]

٧١. باب منه

٣٩٨٤. حَدَّثَنَا إِسْمَعِيلُ بْنُ مُوسَى أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عُمَرَ بْنِ الرُّومِيِّ أَخْبَرَنَا شَرِيكٌ عَنْ سَلَمَةَ بْنِ كُهَيْلٍ عَنْ سُوَيْدِ بْنِ غَفَلَةَ عَنِ الصُّنَابِحِيِّ عَنْ عَلِيٍّ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: أَنَا دَارُ الْحِكْمَةِ وَعَلِيٌّ بَابُهَا.

هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ مُنْكَرٌ. وَرَوَى بَعْضُهُمْ هَذَا الْحَدِيثَ عَنْ شَرِيكٍ وَلَمْ يَذْكُرُوا فِيهِ عَنِ الصُّنَابِحِيِّ وَلَا نَعْرِفُ هَذَا الْحَدِيثَ عَنْ وَاحِدٍ مِنَ الثِّقَاتِ غير شَرِيكٍ. وَفِي الْبَاب عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ *

٣٩٨٥. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ أَخْبَرَنَا حَاتِمُ بْنُ إِسْمَعِيلَ عَنْ بُكَيْرِ بْنِ مِسْمَارٍ عَنْ عَامِرِ بْنِ سَعْدِ بْنِ أَبِي وَقَّاصٍ عَنْ أَبِيه قَالَ: أَمَّرَ مُعَاوِيَةُ بْنُ أَبِي سُفْيَانَ سَعْدًا فَقَالَ: مَا منعكَ أَنْ تَسُبَّ أَبَا تُرَابٍ؟ قَالَ: أَمَّا مَا ذَكَرْتَ ثَلَاثًا قَالَهُنَّ رَسُولُ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ. فَلَنْ أَسُبَّهُ لَأَنْ تَكُونَ لِي وَاحِدَةٌ مِنْهُنَّ أَحَبُّ إِلَيَّ مِنْ حُمْرِ النَّعَمِ. سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ لِعَلِيٍّ وَخَلَفَهُ فِي بَعْضِ مَغَازِيهِ. فَقَالَ لَهُ عَلِيٌّ: يَا رَسُولَ اللَّه تَخْلُفُنِي مَعَ النِّسَاءِ وَالصِّبْيَانِ؟ فَقَالَ رَسُولُ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: أَمَا تَرْضَى أَنْ تَكُونَ مِنِّي بِمَنْزِلَةِ هَارُونَ مِنْ مُوسَى إِلَّا أَنَّهُ لَا نُبُوَّةَ بَعْدِي. وَسَمِعْتُهُ يَقُولُ يَوْمَ خَيْبَرَ: لَأُعْطِيَنَّ الرَّايَةَ رَجُلًا يُحِبُّ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَيُحِبُّهُ اللَّهُ وَرَسُولُهُ. قَالَ: فَتَطَاوَلْنَا لَهَا فَقَالَ: ادْعُوا لِي عَلِيًّا. قَال: فَأَتَاهُ وَبِه رَمَدٌ فَبَصَقَ فِي عَيْنِه فَدَفَعَ الرَّايَةَ إِلَيْه فَفَتَحَ اللَّهُ عَلَيْه وَأُنْزِلَتْ هَذه الْآيَةَ: (نَدْعُ أَبْنَاءَنَا وَأَبْنَاءَكُمْ وَنِسَاءَنَا وَنِسَاءَكُمْ) الْآيَةَ. دَعَا رَسُولُ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْه وَسَلَّمَ عَلِيًّا وَفَاطِمَةَ وَحَسَنًا وَحُسَيْنًا فَقَالَ: اللَّهُمَّ هَؤُلَاءِ أَهْلِي. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ صَحِيحٌ مِنْ هَذَا الْوَجْه *

71. O istoj temi

3984. ISPRIČAO NAM JE Ismail b. Musa; kaže: Obavijestio nas je Muhammed b. Omer b. Er-Rumi[1761]; kaže: Nas je obavijestio Šerik prenijevši od Selemea b. Kuhejla, on od Suvejda b. Gaflea, on od Es-

---

[1759] Abdullah b. Amr b. Hind el-Džumeli el-Muradi el-Kufi iskren je prenosilac hadisa. Pripadao je trećoj generaciji. Nije tačno utvrđeno da li je on hadise slušao od Alije.

[1760] Bilježe ga i En-Nesai u djelu *El-Hasais*, Ibn Huzejme u *Sahihu* i Hakim u *Mustedreku*.

[1761] Muhammed b. Omer b. Abdullah b. Fejruz b. Er-Rumi el-Bahili el-Basri je blag prenosilac hadisa. Pripadao je desetoj generaciji.

Sunabihija, a on od Alije, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Ja sam kuća mudrosti, a Alija njena vrata."**

Ovaj hadis je garibun-munkerun.[1762] Neki su ovaj hadis prenijeli od Šerika ne spominjući u njegovu senedu od Es-Sunabihija. Nije nam poznat ovaj hadis ni preko ijednog pouzdanoga prenosioca osim Šerika. O ovoj temi prenesen je hadis i od Ibn Abbasa.

3985. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe; kaže: Obavijestio nas je Hatim b. Ismail[1763] prenijevši od Bukejra b. Mismara[1764], on od Amira b. Sa'da b. Ebu Vekkasa, a on od svoga ooca, koji je kazao: **"Jednog dana Muavija b. Ebu Sufjan pozva Sa'da i reče: Zbog čega ti ne grdiš Ebu Turaba?[1765] On reče: Sjećaš se šta je** troje (o Aliji) **kazao Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem? Zbog to** (troje) **ga ja ne grdim. Da mi je jedno od njih troje, više bih volio nego da je crveno blago moje.[1766] Čuo sam Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, kada je rekao Aliji, nakon što ga je izostavio iz jednog vojnog pohoda[1767] i nakon što ga je Alija upitao: Allahov Poslaniče, zašto me ostavljaš sa ženama i djecom? Tada je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao Aliji: Radujete li da mi budeš ono što je Harun bio Musau, s tim što nakon mene više poslanstva nema? I čuo sam ga kada je na dan Bitke u Hajberu rekao: Danas ću zastavu dati čovjeku koji voli Allaha i Njegova Poslanika i koga voli Allah i Njegov Poslanik. Mi smo se, veli Sa'd, svi propinjali prema zastavi,** (svako je od nas priželjkivao da bude taj), **a on reče: Pozovite mi Aliju. Alija mu, veli Sa'd, dođe, i pošto je imao upalu očiju, on mu svojom pljuvačkom potra oči[1768], a potom mu predade zastavu i Allah mu dade pobjedu. Kad bi objavljen ovaj ajet:** ***A onima koji se s tobom o njemu (Kur'anu) budu raspravljali, pošto si već pravu istinu saznao, ti reci: Hodite, pozvat ćemo sinove naše i sinove vaše, i žene naše i žene vaše, a doći ćemo i mi, pa ćemo se svesrdno pomoliti i Allahovo prokletstvo na one koji neistinu govore prizvati!***[1769]**, Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, pozva Aliju, Fatimu, Hasana i Husejna i reče:**

[1762] Hadiski učenjaci se razilaze u pogledu stepena ovoga hadisa. Ibn Dževzi smatra da je apokrifan. Hakim smatra da je vjerodostojan. Ibn Hadžer el-Askalani, kako stoji u djelu *El-Fevaidul-medžmua* Eš-Eš-Ševkani, smatra da je dobar (hasen). Et-Tirmizi ga smatra munker-hadisom, a munker hadis spada u kategoriju izuzetno slabih hadisa.

[1763] Hatim b. Ismail el-Medeni.

[1764] Bukejr b. Mismar ez-Zuhri el-Medeni.

[1765] Ebu Turab je Alija b. Ebu Talib. Muavija b. Ebu Sufjan je ovo pitao Sa'da b. Ebu Vekkasa zbog toga što je mislio da Sa'd ne grdi Aliju iz bojazni od nekoga.

[1766] Crvenim blagom su u to vrijeme nazivane najbolje vrste kamila.

[1767] To je bio Pohod na Tebuk.

[1768] U El-Buharijevoj i Muslimovoj predaji stoji da su mu nakon toga oči ozdravile kao da nikada nije ni imao upalu.

[1769] *Alu Imran*, 61. ajet.

Allahu, oni su moja porodica." Ovaj hadis je, sa ovim senedom, hasenun-garibun-sahihun.[1770]

٧٢. باب منه

٣٩٨٦. حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ أَبِي زِيَادٍ أَخْبَرَنَا الْأَحْوَصُ بْنُ جَوَّابٍ عَنْ يُونُسَ بْنِ أَبِي إِسْحَقَ عَنْ أَبِي إِسْحَقَ عَنِ الْبَرَاءِ قَالَ: بَعَثَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ جَيْشَيْنِ وَأَمَّرَ عَلَى أَحَدِهِمَا عَلِيَّ بْنَ أَبِي طَالِبٍ وَعَلَى الْآخَرِ خَالِدَ بْنَ الْوَلِيدِ وَقَالَ: إِذَا كَانَ الْقِتَالُ فَعَلِيٌّ. قَالَ: فَافْتَتَحَ عَلِيٌّ حِصْنًا فَأَخَذَ مِنْهُ جَارِيَةً فَكَتَبَ مَعِي خَالِدٌ كِتَابًا إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَشِي بِهِ. قَالَ: فَقَدِمْتُ عَلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَرَأَ الْكِتَابَ فَتَغَيَّرَ لَوْنُهُ ثُمَّ قَالَ: مَا تَرَى فِي رَجُلٍ يُحِبُّ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَيُحِبُّهُ اللَّهُ وَرَسُولُهُ؟ قَالَ قُلْتُ: أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنْ غَضَبِ اللَّهِ وَغَضَبِ رَسُولِهِ وَإِنَّمَا أَنَا رَسُولٌ فَسَكَتَ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ. لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ هَذَا الْوَجْهِ *

72. O istoj temi

3986. ISPRIČAO NAM JE Abdullah b. Ebu Zijad; kaže: Obavijestio nas je Ahves b. Dževab prenijevši od Junusa b. Ebu Ishaka, on od Ebu Ishaka, a on od Beraa[1771], koji je kazao: **"Poslao je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, dvije vojske.[1772] Jednoj je za zapovjednika odredio Aliju b. Ebi Taliba, a drugoj Halida b. Velida i rekao: Ukoliko dođe do borbe, Alija je glavni zapovjednik. Pošto Alija, veli** (Bera), **osvoji jednu utvrdu i uze za sebe jednu robinju, Halid napisa Vjerovjesniku, sallallahu alejhi ve sellem, pismo u kome okleveta Aliju i posla ga po meni. Kad sam Vjerovjesniku predao pismo i on ga poče čitati, sav pocrvenje, a potom reče: Šta vidiš** (loše u tome) **što je uradio čovjek koji voli Allaha i Njegova Poslanika i koga voli Allah i Njegov Poslanik? Rekoh: Utječem se Allahu od Allahove srdžbe i srdžbe Njegova Poslanika, ja sam samo izaslanik. On** (Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem,) **tada ušuti.** Ovaj hadis je hasenun-garibun.[1773]. Poznat nam je samo sa ovim senedom.

[1770] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu* i Muslim u *Sahihu*.
[1771] Bera b. Azib, poznati Vjerovjesnikov, sallallahu alejhi ve sellem, ashab.
[1772] U predaji ovog hadisa koju bilježi Ahmed od Burejdea stoji da je Vjerovjesnik poslao dvije vojske u Jemen. Na čelo jedne je postavio Aliju b. Ebu Taliba, a na čelo druge Halida b. Velida pa je kazao: Ukoliko dođe do borbe, Alija će biti zapovijednik objema vojskama..."
[1773] El-Mubarekfori smatra da je Ebu Ishak koji se nalazi u senedu ovog hadisa bio prevarant.

٧٣. باب منه

٣٩٨٧. حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ الْمُنْذِرِ الْكُوفِيُّ أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ فُضَيْلٍ عَنِ الْأَجْلَحِ عَنْ أَبِي الزُّبَيْرِ عَنْ جَابِرٍ قَالَ: **دَعَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلِيًّا يَوْمَ الطَّائِفِ فَانْتَجَاهُ. فَقَالَ النَّاسُ: لَقَدْ طَالَ نَجْوَاهُ مَعَ ابْنِ عَمِّهِ. فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: مَا انْتَجَيْتُهُ وَلَكِنَّ اللَّهَ انْتَجَاهُ.**

هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ. لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ حَدِيثِ الْأَجْلَحِ. وَقَدْ رَوَاهُ غَيْرُ ابْنِ فُضَيْلٍ عَنِ الْأَجْلَحِ. وَمَعْنَى قَوْلِهِ: وَلَكِنَّ اللَّهَ انْتَجَاهُ. يَقُولُ: اللَّهُ أَمَرَنِي أَنْ أَنْتَجِيَ مَعَهُ *

73. O istoj temi

3987. ISPRIČAO NAM JE Ali b. Munzir el-Kufi; kaže: Obavijestio nas je Muhammed b. Fudajl prenijevši od Edžleha[1774], on od Ebu Zubejra, a on od Džabira, koji je kazao: **"Pozvao je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, Aliju onoga dana kada ga je spremao** (za pohod) **na Taif i sa njim nešto šapatom razgovarao. Neki ljudi[1775] rekoše: Dugo potraja njegovo šaptanje sa amidžićem, a Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, reče: Ja sa njim ne šapućem nego mu samo prenosim ono što mi je Allah naredio da mu prenesem[1776]."**

Ovaj hadis je hasenun-garibun. Poznat nam je samo preko Edžleha. I drugi su ga, osim Ibn Fudajla, prenijeli od Edžleha. Njegove riječi: *Velakinellahe intedžahu* znače: Allah mi je naredio da ovo sa njim tajno govorim.

٧٤. باب منه

٣٩٨٨. حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ الْمُنْذِرِ أَخْبَرَنَا إِبْنُ فُضَيْلٍ عَنْ سَالِمِ بْنِ أَبِي حَفْصَةَ عَنْ عَطِيَّةَ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لِعَلِيٍّ: **يَا عَلِيُّ لَا يَحِلُّ لِأَحَدٍ أَنْ يُجْنِبَ فِي هَذَا الْمَسْجِدِ غَيْرِي وَغَيْرِكَ. قَالَ عَلِيُّ بْنُ الْمُنْذِرِ: قُلْتُ لِضِرَارِ بْنِ صُرَدٍ: مَا مَعْنَى هَذَا الْحَدِيثِ؟ قَالَ: لَا يَحِلُّ لِأَحَدٍ يَسْتَطْرِقُهُ جُنُبًا غَيْرِي وَغَيْرِكَ.**

هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ هَذَا الْوَجْهِ. وَقَد سَمِعَ مُحَمَّدُ بْنُ إِسْمَعِيلَ مِنِّي هَذَا الْحَدِيثَ فَاسْتَغْرَبَهُ *

[1774] Edžleh b. Abdullah b. Hudždžejje Ebu Hudždžejje el-Kindi, neki vele da se zvao Jahja, iskren je prenosilac hadisa. Bio je šiija. Pripadao je sedmoj generaciji. Umro je 145. godine po Hidžri.

[1775] Tj. neki munafici rekoše...

[1776] Ali el-Kari smatra da se ovdje, najvjerovatnije, radilo o nekim vojnim tajnama koje je Uzvišeni Allah saopćio Svome Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, kako bi ih prenio Aliji pred polazak u ˁohod na Taif.

74. O istoj temi

3988. ISPRIČAO NAM JE Ali b. Munzir; kaže: Obavijestio nas je Ibn Fudajl prenijevši od Salima b. Ebu Hafse, on od Atijjea[1777], a on od Ebu Seida, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao Aliji: **"Nije nikome dopušteno da kroz ovu džamiju[1778] prolazi nečist** (džunub), **osim meni i tebi."**

Upitao sam Dirara b. Sureda, veli Ali b. Munzir, o značenju ovoga hadisa pa je rekao: Nije dozvoljeno nikome ko je džunub da prođe kroz njega, osim meni i tebi. Ovaj hadis je hasenun-garibun.[1779] Poznat nam je samo sa ovim senedom. Muhammed b. Ismail je ovaj hadis čuo od mene i smatrao ga garibom.

٧٥. باب منه

٣٩٨٩. حَدَّثَنَا إِسْمَعِيلُ بْنُ مُوسَى أَخْبَرَنَا عَلِيُّ بْنُ عَابِسٍ عَنْ مُسْلِمٍ الْمُلَائِيِّ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ قَالَ: **بُعِثَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَوْمَ الاثْنَيْنِ وَصَلَّى عَلِيٌّ يَوْمَ الثُّلَاثَاءِ.**

هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ. لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ حَدِيثِ مُسْلِمٍ الْأَعْوَرِ. وَمُسْلِمٌ الْأَعْوَرُ لَيْسَ عِنْدَهُمْ بِـــذَلِكَ الْقَوِيِّ. وَقَدْ رُوِيَ هَذَا عَنْ مُسْلِمٍ عَنْ حَبَّةَ عَنْ عَلِيٍّ نَحْوَ هَذَا *

٣٩٩٠. حَدَّثَنَا الْقَاسِمُ بْنُ دِينَارٍ الْكُوفِيُّ أَخْبَرَنَا أَبُو نُعَيْمٍ عَنْ عَبْدِ السَّلَامِ بْنِ حَرْبٍ عَنْ يَحْيَـــى بْنِ سَعِيدٍ عَنْ سَعِيدِ بْنِ الْمُسَيَّبِ عَنْ سَعْدِ بْنِ أَبِي وَقَّاصٍ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لِعَلِيٍّ: **أَنْتَ مِنِّي بِمَنْزِلَةِ هَارُونَ مِنْ مُوسَى.**

هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ. وَقَدْ رُوِيَ مِنْ غَيْرِ وَجْهٍ عَنْ سَعْدٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَـــلَّمَ. وَيُسْتَغْرَبُ هَذَا الْحَدِيثُ مِنْ حَدِيثِ يَحْيَى بْنِ سَعِيدٍ الْأَنْصَارِيِّ *

[1777] Atijje b. Sa'd.

[1778] Tj. Vjerovjesnikovu, sallallahu alejhi ve sellem, džamiju u Medini. Nema sumnje da se ovdje radi o posebnosti Alije b. Ebu Taliba. Međutim, može da znači i to da su, vjerovatno, Vjerovjenik, sallallahu alejhi ve sellem, i Alija imali izlaze iz svojih soba napolje kroz džamiju pa im je bilo dopušteno, u nuždi, kada su džunubi a nemaju vode, da prođu kroz džamiju i s polja donesu vode da bi se okupali, a opet Allah najbolje zna.

[1779] Ibn Dževzi je ovaj hadis uvrstio u svoju zbirku apokrifnih hadisa. Učinio je to zbog Atijje el-Avfija koji je slab prenosilac. Es-Sujuti ga je u tome pobio istakavši da su ovaj hadis zailježili Et-Tirmizi i El-Bejheki u *Sunenima* i da ga je Et-Tirmizi ocijenio, na osnovu drugih predaja ovog hadisa, hasenom.

٣٩٩١. حَدَّثَنَا مَحْمُودُ بْنُ غَيْلَانَ أَخْبَرَنَا أَبُو أَحْمَدَ الزبيري أَخْبَرَنَا شَرِيكٌ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ عَقِيلٍ عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لِعَلِيٍّ : **أَنْتَ مِنِّي بِمَنْزِلَةِ هَارُونَ مِنْ مُوسَى إِلَّا أَنَّهُ لَا نَبِيَّ بَعْدِي.**

هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ مِنْ هَذَا الْوَجْهِ . وَفِي الْبَابِ عَنْ سَعْدٍ وَزَيْدِ بْنِ أَرْقَمَ وَأَبِي هُرَيْرَةَ وَأُمِّ سَلَمَةَ *

75. O istoj temi

3989. ISPRIČAO NAM JE Ismail b. Musa; kaže: Obavijestio nas je Ali b. Abis[1780] prenijevši od Muslima el-Mulaija[1781], a on od Enesa b. Malika, koji je kazao: **"Vjerovjesniku, sallallahu alejhi ve sellem, je sišla prva objava u ponedjeljak, a već u utorak je Alija primio islam."**[1782]

Ovaj hadis je garibun.[1783] Poznat nam je samo preko Muslima el-A'vera. Muslim el-A'ver, po mišljenju hadiskih učenjaka, nije tako jak prenosilac hadisa. Ovaj hadis je u sličnom značenju prenesen od Muslima, on od Habbea, a on od Alije.

3990. ISPRIČAO NAM JE Kasim b. Dinar el-Kufi; kaže: Obavijestio nas je Ebu Nuajm prenijevši od Abdus-Selama b. Harba, on od Jahjaa b. Seida, on od Seida b. Musejjeba, a on od Sa'da b. Ebu Vekkasa da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao Aliji: **"Ti si za mene ono što je Harun za Musaa."**

Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[1784] Prenesen je sa više seneda preko Sa'da od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem. Ovaj hadis neki smatraju garibom što se tiče generacije Jahjaa b. Seida el-Ensarija.

3991. ISPRIČAO NAM JE Mahmud b. Gajlan; kaže: Obavijestio nas je Ebu Ahmed ez-Zubejri prenijevši od Šerika, on od Abdullaha b. Muhammeda b. Akila, a on od Džabira b. Abdullaha da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao Aliji: **"Ti si za mene ono što je Harun za Musaa, s tim što poslije mene više nema vjerovjesnika."**

[1780] Ali b. Abis el-Esedi el-Kufi je, po mišljenju hadiskih učenjaka, slab prenosilac hadisa. Pripadao je devetoj generaciji.

[1781] Muslim b. Kejsan ed-Dubei el-Mulai el-Berrad el-Aver Ebu Abdullah el-Kufi slab je prenosilac hadisa. Pripadao je petoj generaciji.

[1782] Ovaj hadis je dokaz da je Alija b. Ebu Talib prvi muškarac koji je primio islam. Hatidža je, općenito, prva osoba koja je primila islam, a Alija je drugi.

[1783] Ovaj hadis je po stepenu slab hadis jer su u njegovu senedu Ali b. Abis el-Esedi i Muslim b. Kejsan el-Mulai koji su, po mišljenju hadiskih učenjaka, slabi prenosioci hadisa.

[1784] Bilježe ga i El-Buhari i Muslim u *Sahihima.*

Ovaj hadis je, sa ovim senedom, hasenun-garibun. O ovoj temi preneseni su hadisi i od Sa'da, Zejda b. Erkama, Ebu Hurejrea i Ummu Seleme.

٧٦. باب منه

٣٩٩٢. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ حُمَيْدٍ الرَّازِيُّ أَخْبَرَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ الْمُخْتَارِ عَنْ شُعْبَةَ عَنْ أَبِي بَلْجٍ عَنْ عَمْرِو بْنِ مَيْمُونٍ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ: **أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَمَرَ بِسَدِّ الْأَبْوَابِ إِلَّا بَابَ عَلِيٍّ**. هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ لَا نَعْرِفُهُ عَنْ شُعْبَةَ بِهَذَا الْإِسْنَادِ إِلَّا مِنْ هَذَا الْوَجْهِ *

٣٩٩٣. حَدَّثَنَا نَصْرُ بْنُ عَلِيٍّ الْجَهْضَمِيُّ أَخْبَرَنَا عَلِيُّ بْنُ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ عَلِيٍّ قال: أَخْبَرَنِي أَخِي مُوسَى بْنُ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ أَبِيهِ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ أَبِيهِ مُحَمَّدِ بْنِ عَلِيٍّ عَنْ أَبِيهِ عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ: **أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَخَذَ بِيَدِ حَسَنٍ وَحُسَيْنٍ فَقَالَ: مَنْ أَحَبَّنِي وَأَحَبَّ هَذَيْنِ وَأَبَاهُمَا وَأُمَّهُمَا كَانَ مَعِي فِي دَرَجَتِي يَوْمَ الْقِيَامَةِ**. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ. لَا نَعْرِفُهُ مِنْ حَدِيثِ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ إِلَّا مِنْ هَذَا الْوَجْهِ *

76. O istoj temi

3992. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Humejd er-Razi; kaže: Obavijestio nas je Ibrahim b. Muhtar[1785] prenijevši od Šu'bea, on od Ebu Beldža[1786], on od Amra b. Mejmuna[1787], a on od Ibn Abbasa: **"Naredio je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, zatvaranje svih vrata** (iz soba u džamiju)**, osim Alijinih."**

Ovaj hadis je garibun.[1788] Poznat nam je u ovoj formi samo sa senedom samo preko Šu'bea.

[1785] Ibrahim b. Muhatar er-Razi.

[1786] Ebu Beldž Jahja b. Selim, ili b. Ebu Selim ili b. Ebu Esved, el-Fezari el-Kufi el-Vasiti el-Kebir iskren je prenosilac hadisa, s tim što je ponekad prilikom prenošenja hadisa griješio. Pripadao je petoj generaciji.

[1787] Amr b. Mejmun el-Evdi.

[1788] Ibn Dževzi je ovaj hadis smatrao apokrifnim. Po njegovome mišljenju, izmislile ga rafidije da bi oponirale hadisu Ebu Bekra u kome Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, naređuje da se zatvore sva vrata osim Ebu Bekrovih. Ibn Hadžer el-Askalani pobija tu Ibn Dževzijevu tezu i kaže: "Ovaj hadis je došao u više predaja od kojih su neke vjerodostojne, a neke dobre. Po meni, veli on, nema kolizije između ovog hadisa i hadisa Ebu Bekra. U samom početku je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, naredio zatvaranje svih vrata (iz soba u džamiju) osim Alijinih vrata, dok je naredio zatvaranja svih vrata pa i Alijinih, a otvaranje Ebu Bekrovih tri dana prije svoje smrti." I ovo se može uzeti kao jedan od dokaza da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, indirektno preporučio da se za

3993. ISPRIČAO NAM JE Nasr b. Ali el-Džehdami; kaže: Obavijestio nas je Ali b. Džafer b. Muhammed b. Ali[1789] i kazao: Obavijestio me je moj brat Musa b. Džشfer b. Muhammed[1790] prenijevši od svoga oca Džafera b. Muhammeda[1791], on od svoga oca Muhammeda b. Alija[1792], on od svoga oca Alija b. Husejna[1793], on od svoga oca, a on od njegova djeda Alije b. Ebu Taliba: **"Vjerovjenik, sallallahu alejhi ve sellem, je jednom prilikom uzeo Hasana i Husejna za ruku i kazao: Ko me bude volio i volio ovu dvojicu i njihova oca i majku,[1794] bit će sa mnom na Sudnjem danu."**

Ovaj hadis je hasenun-garibun.[1795] Poznat nam je od Džafera b. Muhammeda samo sa ovim senedom.

٧٧. باب منه

٣٩٩٤. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ حُمَيْدٍ أَخْبَرَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ الْمُخْتَارِ عَنْ شُعْبَةَ عَنْ أَبِي بَلْجٍ عَنْ عَمْـــرِو بْنِ مَيْمُونٍ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ: **أَوَّلُ مَنْ صَلَّى عَلِيٌّ.**

هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ مِنْ هَذَا الْوَجْهِ. لَا نَعْرِفُهُ مِنْ حَدِيثِ شُعْبَةَ عَنْ أَبِي بَلْجٍ إِلَّا مِنْ حَدِيثِ مُحَمَّدِ بْنِ حُمَيْدٍ. وَأَبُو بَلْجٍ اسْمُهُ يَحْيَى بْنُ سُلَيْمٍ. وقَالَ بَعْضُ أَهْلِ الْعِلْمِ: أَوَّلُ مَنْ أَسْلَمَ من الرجال أَبُو بَكْـــرٍ الصِّدِّيقُ. وَأَسْلَمَ عَلِيٌّ وَهُوَ غُلَامٌ ابْنُ ثَمَانِ سِنِينَ. ر وَأَوَّلُ مَنْ أَسْلَمَ مِنَ النِّسَاءِ خَدِيجَةُ *

٣٩٩٥. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ وَمُحَمَّدُ بْنُ الْمُثَنَّى قَالَا: أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرٍ أَخْبَرَنَا شُعْبَةُ عَنْ عَمْرِو بْنِ مُرَّةَ عَنْ أَبِي حَمْزَةَ عن رَجُلٍ مِنَ الْأَنْصَارِ عن زَيْدَ ابْنَ أَرْقَمَ قَال: **أَوَّلُ مَنْ أَسْلَمَ عَلِـــيٌّ. قَالَ عَمْرُو بْنُ مُرَّةَ: فَذَكَرْتُ ذَلِكَ لِإِبْرَاهِيمَ النَّخعِيِّ فَأَنْكَرَهُ فَقَالَ: أَوَّلُ مَنْ أَسْلَمَ أَبُو بَكْرٍ الصِّدِّيقُ.**

هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ. وَأَبُو حَمْزَةَ اسْمُهُ طَلْحَةُ بْنُ يَزِيدَ *

---

halifu, nakon njegove smrti, bira Ebu Bekr, pošto je samo halifi potreban direktani ulaz iz sobe u džamiju.

1789 Ali b. Džafer b. Muhammed b. Ali b. Husejn b. Ali el-Alevi brat Musaa b. Džafera el-Alevija. On je, po mišljenju hadiskih učenjaka, prenosilac koji zadovoljava (makbul). Pripadao je desetoj generaciji. Umro je 210. godine po Hidžri.

1790 Musa b. Džafer b. Muhammed b. Ali b. Husejn b. Ali Ebu Husejn el-Hašimi, poznat je kao El-Kjazim, iskren je prenosilac hadisa i pobožan čovjek. Pripadao je sedmoj generaciji. Umro je 183. godine po Hidžri.

1791 Džafer b. Muhammed poznat kao Es-Sadik.

1792 Muhammed b. Ali b. Husejn b. Ali b. Ebu Talib Ebu Džafer el-Bakir pouzdan je i vrijedan prenosilac hadisa. Pripadao je četvrtoj generaciji.

1793 Ali b. Husejn poznat kao Zejnul-Abidin.

1794 Aliju b. Ebu Taliba i Fatimu Vjerovjesnikovu, sallallahu alejhi ve sellem, kćerku.

1795 Bilježi ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu.*

77. O istoj temi

3994. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Humejd; kaže: Obavijestio nas je Ibrahim b. Muhtar prenijevši od Šu'bea, on od Ebu Beldža, on od Amra b. Mejmuna, a on od Ibn Abbasa, koji je kazao: **"Prvi je** (od dječaka) **primio islam Alija."**

Ovaj je hadis, sa ovim senedom, garibun. Od hadisa koje je Šu'be prenio od Ebu Beldža poznat nam je samo preko Muhammeda b. Humejda, a Ebu Beldž se zvao Jahja b. Ebu Sulejm. Neki učenjaci vele: Od odraslih muškaraca prvi je islam primio Ebu Bekr. Alija je primio islam kao dječak. Imao je osam godina. A od žena je prva islam primila Hatidža.

3995. ISPRIČALI SU NAM Muhammed b. Beššar i Muhammed b. Musenna i kazali: Obavijestio nas je Muhammed b. Džafer; kaže: nas je obavijestio Šu'be prenijevši od Amra b. Murrea[1796], on od Ebu Hamze, on od nekog ensarije, a on od Zejda b. Erkama, koji je kazao: **"Prvi je islam primio Alija. Kaže Amr b. Murre: Ja sam to spomenuo Ibrahimu en-Nehaiju, a on to demantova rekavši: Prvi je islam primio Ebu Bekr es-Siddik."** Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[1797] Ebu Hamza se zvao Talha b. Jezid.

٧٨. باب منه

٣٩٩٦. حَدَّثَنَا عِيسَى بْنُ عُثْمَانَ ابْنِ أَخِي يَحْيَى بْنِ عِيسَى الرَّمْلِيُّ أَخْبَرَنَا يَحْيَى بْنُ عِيسَى الرَّمْلِيُّ عَنِ الْأَعْمَشِ عَنْ عَدِيِّ بْنِ ثَابِتٍ عَنْ زِرِّ بْنِ حُبَيْشٍ عَنْ عَلِيٍّ قَالَ: **لَقَدْ عَهِدَ إِلَيَّ النَّبِيُّ الْأُمِّيُّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ لَا يُحِبُّكَ إِلَّا مُؤْمِنٌ وَلَا يَبْغَضُكَ إِلَّا مُنَافِقٌ. قَالَ عَدِيُّ بْنُ ثَابِتٍ: أَنَا مِنَ الْقَرْنِ الَّذِينَ دَعَا لَهُمُ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

٣٩٩٧. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ وَيَعْقُوبُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ وَغَيْرُ وَاحِدٍ قَالُوا: أَخْبَرَنَا أَبُو عَاصِمٍ عَنْ أَبِي الْجَرَّاحِ قَال: حَدَّثَنِي جَابِرُ بْنُ صُبَيْحٍ قَالَ: حَدَّثَتْنِي أُمُّ شَرَاحِيلَ قَالَتْ: حَدَّثَتْنِي أُمُّ عَطِيَّةَ قَالَتْ: **بَعَثَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ جَيْشًا فِيهِمْ عَلِيٌّ. قَالَتْ: فَسَمِعْتُ رسول الله صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَهُوَ رَافِعٌ يَدَيْهِ يَقُولُ: اللَّهُمَّ لَا تُمِتْنِي حَتَّى تُرِيَنِي عَلِيًّا.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ. إِنَّمَا نَعْرِفُهُ مِنْ هَذَا الْوَجْهِ *

78. O istoj temi

3996. ISPRIČAO NAM JE Isa b. Osman b. Ehu Jahja b. Isa er-Remli; kaže: Obavijestio nas je Jahja b. Isa er-Remli prenijevši od A'meša, on od

---

[1796] Amr b. Murre el-Džemeli el-Muradi.
[1797] Bilježi ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu.*

Adijja b. Sabita, on od Zirra b. Hubejša, a on od Alije, koji je kazao: **"Vjerovjenik, sallallahu alejhi ve sellem, koji nije znao čitati ni pisati, u povjerenju mi je rekao: "Tebe istinski može voljeti samo vjernik, a mrziti te može samo munafik."**

Adij b. Sabit kaže: Ja pripadam onima za koje je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, uputio dovu.[1798] Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[1799]

3997. ISPRIČALI SU NAM Muhammed b. Beššar, Jakub b. Ibrahim[1800] i drugi i kazali: Obavijestio nas je Ebu Asim[1801] prenijevši od Ebu Džerraha[1802], koji je kazao: Ispričao mi je Džabir b. Subejh[1803] i kazao: Ispričala mi je Ummu Šerahil[1804] i kazala: Meni je ispričala Ummu Atijje[1805], koja je kazala: **"Jednom prilikom je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, otpremio vojsku u kojoj je bio i Alija. Ona dalje kaže: Tada sam ga čula kako je, podigavši ruke, govorio: Allahu, nemoj me usmrtiti dok ne vidim da se Alija živ i zdrav vratio."** Ovaj hadis je hasenun. Poznat nam je samo sa ovim senedom.

٧٩. مَنَاقِبِ أبو محمد طَلْحَةَ بْنِ عُبَيْدِ اللَّهِ رَضِي اللَّه عَنْه *

٣٩٩٨. حَدَّثَنَا أَبُو سَعِيدٍ الْأَشَجُّ أَخْبَرَنَا يُونُسُ بْنُ بُكَيْرٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ إِسْحَقَ عَنْ يَحْيَى بْنِ عَبَّادِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الزُّبَيْرِ عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الزُّبَيْرِ عَنِ الزُّبَيْرِ قَالَ: كَانَ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَوْمَ أُحُدٍ دِرْعَانِ فَنَهَضَ إِلَى صَخْرَةٍ فَلَمْ يَسْتَطِعْ فَأَقْعَدَ تَحْتَهُ طَلْحَةَ. فَصَعِدَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهعَلَيْهِ وَسَلَّمَ حَتَّى اسْتَوَى عَلَى الصَّخْرَةِ. قَالَ: فَسَمِعْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: أَوْجَبَ طَلْحَةُ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ غَرِيبٌ *

[1798] Jednom prilikom je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, govoreći o Aliji b. Ebu Talibu, rekao: "Allahu, pomozi onoga ko njega bude pomagao." Ovaj hadis bilježi Ahmed b. Hanbel u *Musnedu* sa senedom od Beraa, a on od Zejda b. Erkama.

[1799] Bilježi ga i Muslim u *Sahihu.*

[1800] Jakub b. Ibrahim ed-Devreki.

[1801] Ebu Asim Dahak b. Muhalled b. Dahak b. Dahak b. Muslim en-Nebil eš-Šejbani el-Basri pouzdan je i siguran prenosilac hadisa. Pripadao je devetoj generaciji. Umro je 212. godine po Hidžri.

[1802] Ebu Džerrah el-Behzi nije dovoljno poznat prenosilac hadisa. Pripadao je sedmoj generaciji.

[1803] Džabir b. Subejh Rasi Basri iskren je prenosilac hadisa. Pripadao je sedmoj generaciji.

[1804] Ummu Šerahil spada među one prenosioce hadisa čije stanje nije dovoljno poznato. Pripadala je trećoj generaciji.

[1805] Ummu Atijja el-Ensarija je čuvena Vjerovjesnikova, sallallahu alejhi ve sellem, sahabijka. Živjela je u Basri. Zvala se Nesibe bint Ka'b, neki kažu bint Haris.

٣٩٩٩. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ أَخْبَرَنَا صَالِحُ بْنُ مُوسَى عَنِ الصَّلْتِ بْنِ دِينَارٍ عَنْ أَبِي نَضْرَةَ قَالَ: قَالَ جَابِرُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: **مَنْ سَرَّهُ أَنْ يَنْظُرَ إِلَى شَهِيدٍ يَمْشِي عَلَى وَجْهِ الْأَرْضِ فَلْيَنْظُرْ إِلَى طَلْحَةَ بْنِ عُبَيْدِ اللَّهِ.** هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ حَدِيثِ الصَّلْتِ بْنِ دِينَارٍ. وَقَدْ تَكَلَّمَ بَعْضُ أَهْلِ الْعِلْمِ فِي الصَّلْتِ بْنِ دِينَارٍ وضعفه. و تكلموا في صَالِحِ بْنِ مُوسَى *

٤٠٠٠. حَدَّثَنَا أَبُو سَعِيدٍ الْأَشَجُّ أَخْبَرَنَا أَبُو عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنُ مَنْصُورٍ الْعَنَزِيُّ عَنْ عُقْبَةَ بْنِ عَلْقَمَةَ الْيَشْكُرِيِّ قَال: سَمِعْتُ عَلِيَّ بْنَ أَبِي طَالِبٍ يقول: سَمِعَتْ أُذُنِي مِنْ فِي رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَهُوَ يَقُولُ: **طَلْحَةُ وَالزُّبَيْرُ جَارَايَ فِي الْجَنَّةِ.** هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ. لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ هَذَا الْوَجْهِ*

٤٠٠١. حَدَّثَنَا عَبْدُ الْقُدُّوسِ بْنُ مُحَمَّدٍ الْعَطَّارُ أَخْبَرَنَا عَمْرُو بْنُ عَاصِمٍ عَنْ إِسْحَقَ بْنِ يَحْيَى بْنِ طَلْحَةَ عَنْ عَمِّهِ مُوسَى بْنِ طَلْحَةَ قَالَ: **دَخَلْتُ عَلَى مُعَاوِيَةَ فَقَالَ: أَلَا أُبَشِّرُكَ؟ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: طَلْحَةُ مِمَّنْ قَضَى نَحْبَهُ.** هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ. لَا نَعْرِفُهُ مِنْ حَدِيثِ مُعَاوِيَةَ إِلَّا مِنْ هَذَا الْوَجْهِ *

79. Vrline Ebu Muhammeda Talhe b. Ubejdullaha, r. a.

3998. ISPRIČAO NAM JE Ebu Seid el-Ešedždž; kaže: Obavijestio nas je Junus b. Bukejr prenijevši od Muhammeda b. Ishaka, on od Jahjaa b. Abbada b. Abdullaha b. Zubejra, on od svoga oca, on od njegova djeda Abdullaha b. Zubejra, a on od Zubejra, koji je kazao: "**Na Vjerovjesniku, sallallahu alejhi ve sellem, na dan Bitke na Uhudu, bila su dva pancira.** (Prilikom povlačenja) **on se pokuša ispeti na jednu stijenu i ne mogaše, te se Talha postavi ispod njega i Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, se uspe na stijenu i ispravi se na njoj.** (Tad) sam veli (Zubejr) **čuo Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, kada je rekao: Talha je zaslužio** (Džennet)."[1806] Ovaj hadis je hasenun-sahihun-garibun.[1807]

3999. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe; kaže: Obavijestio nas je Salih b. Musa[1808] prenijevši od Salta b. Dinara[1809], a on od Ebu Nadrea[1810], koji je

---

[1806] Kada se Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, sa ashabima povlačio u planinu, pred njim se ispriječila jedna stijena. On je pokušao da je prijeđe, ali se ne mogaše ispeti na nju, jer su ga rane jako boljele. Tada Talha podmetnu svoja leđa, on se pope na njih, pa na stijenu, i tako prijeđe preko prepreke. Tom prilikom Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, reče: "Talha b. Ubejdullah je zaradio Džennet."

[1807] Bilježi ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*.

[1808] Salih b. Musa b. Ishak b. Talha b. Ubejdullah et-Tejmi el-Kufi prenosilac je hadisa koga su hadiski učenjaci odbacili. Pripadao je osmoj generaciji.

[1809] Salt b. Dinar el-Ezdi el-Hinai el-Basri Ebu Šuajb el-Medžnun prenosilac je hadisa koga su hadiski učenjaci odbacili. Pripadao je šestoj generaciji. Više je poznat po nadimku Ebu Šuajb nego po imenu.

kazao da je Džabir b. Abdullah rekao: Čuo sam Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, kada kaže: **"Koga raduje da vidi šehida koji hoda po zemljinoj površini, neka pogleda u Talhu b. Ubejdullaha. "**[1811]

Ovaj hadis je garibun.[1812] Poznat nam je samo preko Salta b. Dinara, a neki su učenjaci polemisali o Saltu b. Dinaru i smatrali ga slabim prenosiocem. Također su polemisali i o Salihu b. Musau.

4000. ISPRIČAO NAM JE Ebu Seid el-Ešedždž; kaže: Obavijestio nas je Ebu Abdur-Rahman b. Mensur el-Anezi[1813] prenijevši od Ukbea b. Alkamea el-Ješkurija[1814], koji je kazao: Čuo sam Aliju b. Ebu Taliba kada kaže: Moje uši su čule iz usta Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, kada reče: **"Talha i Zubejr će biti moji susjedi u Džennetu."** Ovaj hadis je garibun.[1815] Poznat nam je samo sa ovim senedom.

4001. ISPRIČAO NAM JE Abdul-Kuddus b. Muhammed el-Attar; kaže: Obavijestio nas je Amr b. Asim[1816] prenijevši od Ishaka b. Jahjaa b. Talhe, on od svoga amidže Musaa b. Talhe, koji je kazao: **"Jednom prilikom uđoh kod Muavije, a on reče: Hoćeš li da ti kažem jednu radosnu vijest? Čuo sam Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, kada veli: Talha je jedan od onih** (na koje se odnose Allahove riječi)**:** ***Ima ih koji su poginuli."*** Ovaj hadis je garibun. Poznat nam je od Muavije samo sa ovim senedom.

٨٠. باب منه

٤٠٠٢. حَدَّثَنَا أَبُو كُرَيْبٍ مُحَمَّدُ بْنُ الْعَلَاءِ أَخْبَرَنَا يُونُسُ بْنُ بُكَيْرٍ أَخْبَرَنَا طَلْحَةُ بْنُ يَحْيَى عَنْ مُوسَى وَعِيسَى ابْنَيْ طَلْحَةَ عَنْ أَبِيهِمَا طَلْحَةَ: أَنَّ أَصْحَابَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالُوا لِأَعْرَابِيٍّ جَاهِلٍ: سَلْهُ عَمَّنْ قَضَى نَحْبَهُ مَنْ هُوَ؟ وَكَانُوا لَا يَجْتَرِئُونَ عَلَى مَسْأَلَتِهِ يُوَقِّرُونَهُ وَيَهَابُونَهُ. فَسَأَلَهُ الْأَعْرَابِيُّ فَأَعْرَضَ عَنْهُ. ثُمَّ سَأَلَهُ فَأَعْرَضَ عَنْهُ. ثُمَّ سَأَلَهُ فَأَعْرَضَ عَنْهُ. ثُمَّ إِنِّي اطَّلَعْتُ مِنْ بَابِ

1810 Ebu Nadre el-Abdi.

1811 Ovaj hadis spada među one u kojima do izražaja dolaze neke od Vjerovjesnikovih, sallallahu alejhi ve sellem, mu'džiza. On je u ovom hadisu nagovijestio da će Talha b. Ubejdullah pasti kao šehid. To se i dogodilo nakon Vjerovjesnikove, sallallahu alejhi ve sellem, smrti u Bici za devu.

1812 Bilježe ga i Ibn Madže u *Sunenu* i Hakim u *Mustedreku*.

1813 Ebu Abdur-Rahman Nadr b. Mensur el-Anezi el-Bahili el-Kufi slab je prenosilac hadisa. Pripadao je devetoj generaciji.

1814 Ukbe b. Alkame el-Ješkuri Ebu Dženub slab je prenosilac hadisa. Pripadao je trećoj generaciji.

1815 Bilježi ga i Hakim u *Mustedreku* i smatra ga vjerodostojnim hadisom, međutim, ostali hadiski učenjaci su ga pobili u tome.

1816 Amr b. Asim el-Kilabi el-Kajsi.

الْمَسْجِد وَعَلَيَّ ثِيَابٌ خُضْرٌ. فَلَمَّا رَآنِي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: أَيْنَ السَّائِلُ عَمَّــنْ قَضَى نَحْبَهُ؟ قَالَ الْأَعْرَابِيُّ: أَنَا يَا رَسُولَ اللَّه. قَالَ: هَذَا مِمَّنْ قَضَى نَحْبَهُ.

هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ. لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ حَدِيثِ أَبِي كُرَيْبٍ عَنْ يُونُسَ بْنِ بُكَيْرٍ. وَقَــدْ رَوَاهُ غَيْرُ وَاحِدٍ مِنْ كِبَارِ أَهْلِ الْحَدِيثِ عَنْ أَبِي كُرَيْبٍ هَذَا الْحَدِيثَ. و سَمِعْتُ مُحَمَّدَ بْنَ إِسْمَعِيلَ يُحَدِّثُ بِهَذَا عَنْ أَبِي كُرَيْبٍ وَوَضَعَهُ فِي كِتَابِ الْفَوَائِدِ *

80. O istoj temi

4002. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Ala; kaže: Obavijestio nas je Junus b. Bukejr; kaže: Nas je obavijestio Talha b. Jahja prenijevši od Musaa i Isaa Talhinih sinova, a njih dvojica od svoga oca Talhe: **"Ashabi Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, jednom prilikom rekoše nekom neukom beduinu: Upitaj ga**[1817] **o** (riječima Uzvišenog)**:** ***Ima ih koji su poginuli*****, ko su oni! Oni se, iz poštovanja i bojazni ne usudiše da ga o tome pitaju. Beduin ga** (o tome) **upita, a on se okrenu od njega. Potom ga ponovo upita, a on se okrenu od njega. Potom ga ponovo upita , a on se ukrenu od njega. Kad sam se ja, u zelenoj odjeći, pomolio na džamijska vrata, pošto me ugleda Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, upita: Ko je onaj što je pitao za one koji su poginuli? Ja, Allahov Poslaniče, odgovori bedun, a Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, reče: Ovaj će biti jedan od njih** (onih na koje se odnose Allahove riječi)**:** ***Ima ih koji su poginuli.***"

Ovaj hadis je hasenun-garibun. Poznat nam je samo preko Ebu Kurejba od Junusa b. Bukejra. Mnogi su vrhunski hadiski učenjaci prenijeli ovaj hadis od Ebu Kurejba. Čuo sam Muhammeda b. Ismaila kada ovo priča od Ebu Kurejba. On ga je zabilježio u djelu *El-Fevaid.*

٨١. مَنَاقِبِ الزُّبَيْرِ بْنِ الْعَوَّامِ رَضِي اللَّه عَنْه *

٤٠٠٣. حَدَّثَنَا هَنَّادٌ أَخْبَرَنَا عَبْدَةُ عَنْ هِشَامِ بْنِ عُرْوَةَ عَنْ أَبِيه عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الزُّبَيْرِ عَنِ الزُّبَيْرِ قَالَ: جَمَعَ لِي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَبَوَيْهِ يَوْمَ قُرَيْظَةَ فَقَالَ بِأَبِي وَأُمِّي. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

[1817] Tj. Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem.

81. Vrline Zubejra b. Avvama, r.a.[1818]

4003. ISPRIČAO NAM JE Hennad; kaže: Obavijestio nas je Abde[1819] prenijevši od Hišama b. Urvea, on od svoga oca, on od Abdullaha b. Zubejra, a on od Zubejra, koji je kazao: **"Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, mi je, na Dan Kurejze[1820], rekao: Ti si mi umjesto oca i majke."**[1821] Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[1822]

٨٢. باب منه

٤٠٠٤. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مَنِيعٍ أَخْبَرَنَا مُعَاوِيَةُ بْنُ عَمْرٍو أَخْبَرَنَا زَائِدَةُ عَنْ عَاصِمٍ عَنْ زِرٍّ عَـــنْ عَلِيٍّ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: إِنَّ لِكُلِّ نَبِيٍّ حَوَارِيًّا وَإِنَّ حَوَارِيَّ الزُّبَيْرُ بْنُ الْعَـــوَّامِ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ. وَيُقَالُ الْحَوَارِيُّ هُوَ النَّاصِرُ. *

82. O istoj temi

4004. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Meni'; kaže: Obavijestio nas je Muavija b. Amr[1823]; kaže: Nas je obavijestio Zaide[1824] prenijevši od Asima[1825], on od Zirra[1826], a on od Alije b. Ebu Taliba, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Svaki je vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, imao ekskluzivnog pomagača, a moj**

[1818] Zubejr b. Avvam je ubijen nakon što je odbio da se bori ni bilo čijoj strani u Bici za devu. Sustigao ga je Amr b. Džurmuz i pogubio ga. Nakon što ga je ubio, došao je Aliji da mu kaže tu radosnu vijest, a Alija mu za to navijesti Džehennem.

[1819] Abde b. Sulejman el-Kilabi.

[1820] To je, ustvari, dan kada se završila Bitka na Hendeku. Imajući u vidu da je židovsko pleme Benu Kurejza iz predgrađa Medine prekršilo ugovor o međusobnom nenapadanju koje je imalo sa Muhammedom, sallallahu alejhi ve sellem, i priključilo se mušricima u borbi protiv muslimana, Muhammed, sallallahu alejhi ve sellem, je nakon završetka te bitke ashabima naredio da idu na pleme Benu Kurejza.

[1821] Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, imao je običaj da nekome rekne: Ti si mi umjesto oca, ili da rekne: Ti si mi umjesto majke. Međutim, rijetki su oni kojima je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao da mu je umjesto oba roditelja. To je učinio Sa'du b. Ebu Vekkasu za vrijeme Bitke na Uhudu, rekavši mu: Udri, ti si mi umjesto i oca i majke, i Zubejru za vrijeme Bitke na Hendeku, kako bilježe El-Buhari i Muslim. Njih dvojica u *Sahihima* bilježe od Zubejra, koji je rekao: Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, (nakon Bitke na Hendeku), reče: "Ko bi otišao do plemena Benu Kurejza da mi izvidi situaciju?" Ja sam otišao i kad sam se vratio, on zadovoljan, reče: "Ti si mi umjesto i oca i majke."

[1822] Bilježe ga i El-Buhari i Muslim u *Sahihima* u nešto dužem obliku.

[1823] Muavija b. Amr el-Muhelleb.

[1824] Zaide b. Kudame.

[1825] Asim b. Ebu Nedžud.

[1826] Zirr b. Hubejš.

ekskluzivni pomagač je Zubejr b. Avvam." Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[1827] *El-Havarij* حخةشلشك هسنقشىه خغىشكشر ش سث نختهة حختشة تث.

٨٣. باب منه

٤٠٠٥. حَدَّثَنَا مَحْمُودُ بْنُ غَيْلَانَ أَخْبَرَنَا أَبُو دَاوُدَ الْحَفَرِيُّ وَأَبُو نُعَيْمٍ عَنْ سُفْيَانَ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْمُنْكَدِرِ عَنْ جَابِرٍ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: إِنَّ لِكُلِّ نَبِيٍّ حَوَارِيًّا وَإِنَّ حَوَارِيَّ الزُّبَيْرُ . وَزَادَ أَبُو نُعَيْمٍ فِيهِ: يَوْمَ الْأَحْزَابِ قَالَ: مَنْ يَأْتِينَا بِخَبَرِ الْقَوْمِ؟ قَالَ الزُّبَيْرُ: أَنَا. قَالَهَا ثَلَاثًا, قَالَ الزُّبَيْرُ أَنَا. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

83. O istoj temi

4005. ISPRIČAO NAM JE Mahmud b. Gajlan; kaže: Obavijestili su nas Ebu Davud el-Hadari i Ebu Nuajm[1828] prenijevši od Sufjana[1829], on od Muhammeda b. Munkedira, a on od Džabira, koji je kazao: Čuo sam Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, kada veli: **"Svaki je vjerovjesnik imao svog posebnog pomagača, a moj posebni pomagač je Zubejr. Ebu Nuajm je** (u predaji koju je prenio) **dodao: "Na dan Bitke na Hendeku[1830]** (Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem,) **je upitao: Ko će nam prikupiti obavještajne podatke o neprijatelju? Ja ću, rekao je Zubejr. To je** (Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem,) **pitao tri puta, a svaki put je Zubejr odgovarao: Ja ću."[1831]** Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[1832]

[1827] Bilježe ga i El-Buhari i Muslim u *Sahihima.*

[1828] Ebu Nuajm Fadl b. Dekin el-Kufi el-Mulai pouzdan je i siguran prenosilac hadisa. Pripadao je devetoj generaciji. Umro je 218. godine po Hidžri.

[1829] Sufjan es-Sevri.

[1830] U hadisu koji bilježi El-Buhari u *Sahihu* sa senedom preko Ebu Nuajma od Sufjana, on od Muhammeda b. Munkedira, a on od Džabira, stoji da je je Allahov Poslanik, na dan Bitke na Hendeku, upitao: Ko će mi prikupiti relevantne obavještajne podatke o neprijatelju? Ja ću, rekao je Zubejr. Nakon toga je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "Svaki je vjerovjesnik imao svog posebnog pomagača, a moj posebni pomagač je Zubejr."

[1831] Svi su Vjerovjesnikovi, sallallahu alejhi ve sellem, ashabi, u to nema sumnje, bili njegovi iskreni pomagači. Epitet posebnog pomagača Zubejr b. Avvam je dobio na dan Bitke na Hendeku. Neposredno pred tu bitku među ashabima je vladao veliki strah. Tada je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, tražio dobrovoljca koji će otići u izviđanje i prikupiti relevantne podatke o neprijatelju. Svi su ashabi šutjeli, a javio se Zubejr b. Avvam.

[1832] Bilježe ga u *El-Kutubus-sitte* svi, osim Ebu Davuda.

٨٤. باب منه

٤٠٠٦. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ أَخْبَرَنَا حَمَّادُ بْنُ زَيْدٍ عَنْ صَخْرِ بْنِ جُوَيْرِيَةَ عَنْ هِشَامِ بْنِ عُرْوَةَ قَالَ: أَوْصَى الزُّبَيْرُ إِلَى ابْنِهِ عَبْدِ اللَّهِ صَبِيحَةَ الْجَمَلِ فَقَالَ: مَا مِنِّي عُضْوٌ إِلَّا وَقَدْ جُرِحَ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حَتَّى انْتَهَى ذَاكَ إِلَى فَرْجِهِ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ مِنْ حَدِيثِ حَمَّادِ بْنِ زَيْدٍ *

84. O istoj temi

4006. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe; kaže: Obavijestio nas je Hammad b. Zejd prenijevši od Sahra b. Džuvejrije, a on od Hišama b. Urvea, koji je kazao: **"Ujutro, pred početak Bitke za devu[1833], Zubejr je izdiktirao oporuku svome sinu Abdullahu i rekao: Nema nijednog dijela na mom tijelu a da nije ranjen** (u bitkama) **sa Allahovim Poslanikom, sallallahu alejhi ve sellem. Čak je spomenuo i spolni organ."** Ovaj hadis Hammada b. Zejda je hasenun-garibun.

٨٥. مَنَاقِب عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ عَوْفٍ بن عبد عوف الزُّهْرِيِّ رَضِي اللَّه عَنْه *

٤٠٠٧. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ أَخْبَرَنَا عَبْدُ الْعَزِيزِ بْنُ مُحَمَّدٍ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ حُمَيْدٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ عَوْفٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: أَبُو بَكْرٍ فِي الْجَنَّةِ وَعُمَرُ فِي الْجَنَّةِ وَعُثْمَانُ فِي الْجَنَّةِ وَعَلِيٌّ فِي الْجَنَّةِ وَطَلْحَةُ فِي الْجَنَّةِ وَالزُّبَيْرُ فِي الْجَنَّةِ وَعَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ عَوْفٍ فِي الْجَنَّةِ وَسَعْدٌ بن أبو وقاص فِي الْجَنَّةِ وَسَعِيدٌ بن زيد فِي الْجَنَّةِ وَأَبُو عُبَيْدَةَ بْنُ الْجَرَّاحِ فِي الْجَنَّةِ.

٤٠٠٨. أَخْبَرَنَا أَبُو مُصْعَبٍ قِرَاءَةً عَنْ عَبْدِ الْعَزِيزِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ حُمَيْدٍ عَنْ أَبِيهِ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَحْوَهُ وَلَمْ يَذْكُرْ فِيهِ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ عَوْفٍ. وَقَدْ رُوِيَ هَذَا الْحَدِيثُ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ حُمَيْدٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ سَعِيدِ بْنِ زَيْدٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَحْوَ هَذَا. وَهَذَا أَصَحُّ مِنَ الْحَدِيثِ الْأَوَّلِ *

٤٠٠٩. حَدَّثَنَا صَالِحُ بْنُ مِسْمَارٍ الْمَرْوَزِيُّ أَخْبَرَنَا ابْنُ أَبِي فُدَيْكٍ عَنْ مُوسَى بْنِ يَعْقُوبَ عَنْ عُمَرَ بْنِ سَعِيدٍ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ حُمَيْدٍ عَنْ أَبِيهِ أَنَّ سَعِيدَ بْنَ زَيْدٍ حَدَّثَهُ فِي نَفَرٍ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: عَشَرَةٌ فِي الْجَنَّةِ: أَبُو بَكْرٍ فِي الْجَنَّةِ وَعُمَرُ فِي الْجَنَّةِ وَعَلِيٌّ وَعُثْمَانُ وَالزُّبَيْرُ وَطَلْحَةُ وَعَبْدُ الرَّحْمَنِ وَأَبُو عُبَيْدَةَ وَسَعْدُ بْنُ أَبِي وَقَّاصٍ. قَالَ فَعَدَّ هَؤُلَاءِ التِّسْعَةَ وَسَكَتَ عَنِ الْعَاشِرِ.

[1833] Bitka za devu dogodila se pred Basrom. To je bio sukob između pristalica Alije b. Ebu Taliba i Aiše bint Ebu Bekr es-Siddik, Vjerovjesnikove, sallallahu alejhi ve sellem, supruge.

فَقَالَ الْقَوْمُ: نَنْشُدُكَ اللَّهَ يَا أَبَا الْأَعْوَرِ مَنِ الْعَاشِرُ؟ قَالَ: نَشَدْتُمُونِي بِاللَّهِ أَبُو الْأَعْوَرِ فِي الْجَنَّةِ. قَـــالَ هُوَ سَعِيدُ بْنُ زَيْدِ بْنِ عَمْرِو بْنِ نُفَيْلٍ. وَسَمِعْتُ مُحَمَّدًا يَقُولُ: هذَا أَصَحُّ مِنَ الْحَدِيثِ الْأَوَّلِ *

85. Vrline Abdur-Rahmana b. Avfa b. Abdu Avfa ez-Zuhrija, r.a.[1834]

4007. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe; kaže: Obavijestio nas je Abdul-Aziz b. Muhammed[1835] prenijevši od Abdur-Rahmana b. Humejda[1836], on od svoga oca, a on od Abdur-Rahmana b. Avfa, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Ebu Bekr, Omer, Osman, Alija, Talha, Zubejr, Abdur-Rahman b. Avf, Sa'd b. Ebu Vekkas, Seid b. Zejd i Ebu Ubejde b. Džerrah će biti u Džennetu."**[1837]

4008. OBAVIJESTIO NAS JE Ebu Mus'ab[1838], čitajući, od Abdul-Aziza b. Muhammeda, on od Abdur-Rahmana b. Humejda, on od svoga oca, on od Seida b. Zejda, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, slično prethodnom hadisu, s tim što u senedu ovog hadisa nije spomenuo: od Abdur.Rahmana b. Avfa. Prenesen je ovaj hadis od Abdur-Rahmana b. Humejda, on od svoga oca, on od Seida b. Zejda, a on od Vjerovjesnika, slično prethodnom hadisu, i ovo je vjerodostojnije od prvoga hadisa.

4009. ISPRIČAO NAM JE Salih b. Mismar el-Mirvezi[1839]; kaže: Obavijestio nas je Ibn Ebu Fudejk prenijevši od Musaa b. Jakuba, on od Omera b. Seida[1840], on od Abdur-Rahmana b. Humejda, on od svoga oca da

---

[1834] Abdur-Rahman b. Avf b. Abdu Avf b. Abdul-Haris b. Zehre el-Kureši ez-Zuhri poznati je Vjerovjesnikov ashab. Jedan je od deseterice ashaba kojima je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, za života obećao Džennet. Učestvovao je u svim bitkama sa Vjerovjesnikom, sallallahu alejhi ve sellem. Primio je islam prije nego se Allahov Poslanik počeo sastajati sa ashabima u Erkamovoj kući. Učinio je dvije hidžre u Abesiniju i treću u Medinu. Prilikom pohoda na Tebuk Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, je za njim klanjao kao muktedija. Naime, otišao je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, da uzme abdest, kad se vratio, a Abdu-Rahman b. Avf već je kao imam ljudima klanjao jedan rekjat. Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, pristupi za njim i nakon što on predade selam, doklanja onaj rek,at, a zatim reče: "Ni jedan vjerovjesnik nije preselio sa ovoga svijeta dok nije klanjao za jednim dobrim čovjekom od svoga ummeta." Abdur-Rahman b. Avf je umro 32. godine po Hidžri. Ukopan je u Bekiji.

[1835] Abdul-Aziz b. Muhammed ed-Deraverdi.

[1836] Abdur-Rahman b. Humejd b. Abdur-Rahman b. Avf ez-Zuhri el-Medeni pouzdan je prenosilac hadisa. Pripadao je šestoj generaciji.

[1837] Ovaj hadis je zabilježio i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu.*

[1838] Ebu Mus'ab Ahmed b. Ebu Bekr ez-Zuhri el-Medeni.

[1839] Salih b. Mismar es-Sulemi Ebu Fadl, neki kažu Ebu Abbas el-Mirvezi el-Kešmiheni iskren je prenosilac hadisa. Pripadao je desetoj generaciji.

[1840] Omer b. Seid b. Ebu Husejn el-Kufi el-Mekki pouzdan je prenosilac hadisa. Pripadao je šestoj generaciji.

mu je Seid b. Zejd ispričao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, u vezi sa pojedincima kazao: **"Deseterica će biti u Džennetu: Ebu Bekr, Omer, Alija, Osman, Zubejr, Talha, Abdur-Rahman, Ebu Ubejde i Sa'd b. Ebu Vekkas. Nabrojao je** (Seid b. Zejd), **veli Humejd, devetericu, a onda je kod desetog ušutio. Ljudi povikaše: Zaklinjemo te Allahom, Ebu A'vere, reci nam ko je deseti! On reče: Zakleli ste me Allahom, e pa** (deseti će) **u Džennetu biti Ebu A'ver**[1841]**."**

Kaže (Ebu Isa): To je Seid b. Zejd b. Amr b. Nufejl. Čuo sam Muhammeda (El-Buharija) kada kaže da je ovaj hadis[1842] vjerodostojniji od prvoga hadisa.

٨٦. باب منه

٤٠١٠. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ أَخْبَرَنَا بَكْرُ بْنُ مُضَرَ عَنْ صَخْرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ عَنْ أَبِي سَلَمَةَ عَنْ عَائِشَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ يَقُولُ: **إِنَّ أَمْرَكُنَّ مِمَّا يُهِمُّنِي بَعْدِي. وَلَنْ يَصْبِرَ عَلَيْكُنَّ إِلَّا الصَّابِرُونَ.** قَالَ: **ثُمَّ تَقُولُ عَائِشَةُ: فَسَقَى اللَّهُ أَبَاكَ مِنْ سَلْسَبِيلِ الْجَنَّةِ, تُرِيدُ عَبْدَ الرَّحْمَنِ بْنَ عَوْف.** وَ قَدْ كَانَ وَصَلَ أَزْوَاجَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِمَالٍ يُقَالُ بِيعَتْ بِأَرْبَعِينَ أَلْفًا. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ غَرِيبٌ *

٤٠١١. حَدَّثَنَا إِسْحَقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ بْنِ حَبِيب بن شهيد الْبَصْرِيُّ وَأَحْمَدُ بْنُ عُثْمَانَقالا: أَخْبَرَنَا قُرَيْشُ بْنُ أَنَسٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَمْرٍو عَنْ أَبِي سَلَمَةَ: **أَنَّ عَبْدَ الرَّحْمَنِ بْنَ عَوْفٍ أَوْصَى بِحَدِيقَةٍ لِأُمَّهَاتِ الْمُؤْمِنِينَ بِيعَتْ بِأَرْبَعِ مِائَةِ أَلْفٍ.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ *

86. O istoj temi

4010. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe; kaže: Obavijestio nas je Bekr b. Mudar[1843] prenijevši od Sahra b. Abdullaha, on od Ebu Selemea[1844], a on od Aiše da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, govorio: **"Zaista me brine vaše stanje nakon mene. Na opskrbi koju vi posjedujete mogu se strpiti samo oni koji su uistinu strpljivi.**[1845] **Potom je, veli Ebu Seleme,**

[1841] Ebu A'ver je nadimak Seida b. Zejda.

[1842] Ovaj hadis bilježe i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu* i Ibn Madže u *Sunenu*.

[1843] Bekr b. Mudar el-Masri.

[1844] Ebu Seleme b. Abdur-Rahman b. Avf ez-Zuhri el-Medeni. Neki učenjaci kažu da mu je bilo ime Abdullah, a neki da mu je bilo ime Ismail. On je pouzdan prenosilac hadisa. Prenio je mnogo hadisa. Pripadao je trećoj generaciji.

[1845] Poznato je da Allahovi poslanici nisu mogli svoju imovinu ostavljati svojim nasljednicima. Bilo im je naređeno da svu svoju imovinu oporuče nakon smrti u dobrotvorne svrhe. Zbog toga Muhammed, sallallahu alejhi ve sellem, izražava svoju

Aiša kazala: Allah je tvoga oca napojio sa džennetskog izvora Selsebil[1846] aludirajući time na Abdur-Rahmana b. Avfa. On je Vjerovjesnikovim, sallallahu alejhi ve sellem, suprugama poklonio imovinu koja je prodata za četrdeset hiljada."[1847] Ovaj hadis je hasenun-sahihun-garibun.

4011. ISPRIČALI SU NAM Ishak b. Ibrahim b. Habib b. Šehid el-Basri i Ahmed b. Osman i kazali: Obavijestio nas je Kurejš b. Enes prenijevši od Muhammeda b. Amra, a on od Ebu Selemea: **"Oporučio je Abdur-Rahman b. Avf majkama pravovjernih bašču koja je prodata za četiri stotine hiljada."**[1848] Ovaj hadis je hasenun-garibun.

٨٧. مَنَاقِبِ أبو إسحاق سَعْدِ بْنِ أَبِي وَقَّاصٍ رَضِيِ اللَّه عَنْه واسم أبي وقاص مالك بن وهيب*

٤٠١٢. حَدَّثَنَا رَجَاءُ بْنُ مُحَمَّدٍ الْعُذْرِيُّ أَخْبَرَنَا جَعْفَرُ بْنُ عَوْنٍ عَنْ إِسْمَعِيلَ بْنِ أَبِي خَالِدٍ عَنْ قَيْسٍ عَنْ سَعْدٍ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: **اللَّهُمَّ اسْتَجِبْ لِسَعْدٍ إِذَا دَعَاكَ**. وَقَدْ رُوِيَ هَذَا الْحَدِيثُ عَنْ إِسْمَعِيلَ عَنْ قَيْسٍ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: **اللَّهُمَّ اسْتَجِبْ لِسَعْدٍ إِذَا دَعَاكَ**. وَهَذَا أَصَحُّ *

87. Vrline Ebu Ishaka Sa'da b. Ebu Vekkasa, radijellahu anhu[1849]; Ebu Vekkas se zvao Malik b. Vehib

4012. ISPRIČAO NAM JE Redža b. Muhammed el-Uzri; kaže: Obavijestio nas je Džafer b. Avn prenijevši od Ismaila b. Ebu Halida, on od

---

zabrinutost za suprugama nakon njegove smrti. Posebno zbog toga što one i za života Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, nisu imale gotovo ništa. Još tada su neimaštinu morale strpljivo podnositi.

1846 Ove riječi je Aiša uputila Ebu Selemi sinu Abdur-Rahmana b. Avfa.

1847 Bilježi Ahmed b. Hanbel u *Musnedu* od Ummu Seleme da je kazala: "Čula sam Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, kada je rekao svojim ženama: Onaj koji vas, nakon mene, bude pomagao i druge podsticao na to istinski je dobročinitelj. Allahu, napoji Abdur-Rahmana b. Avfa sa džennetskog izvora Selsebil."

1848 Postoji izvjesno nesuglasje između broja koji je spomenut u ovom i broja koji je spomenut u prethodnom hadisu. Učenjaci kažu da je vrijednost prodate bašče u prethodnom hadisu izražena u dinarima, dok je u ovom hadisu izražena u dirhemima, a dinar je, u to vrijeme, bio deset puta vredniji od dirhema.

1849 Ebu Ishak Sa'd b. Ebu Vekkas b. Abdu Menaf b. Zehre b. Kilab b. Murre poznati je Vjerovjesnikov, sallallahu alejhi ve sellem, ashab. Jedan je od deseterice ashaba kojima je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, za života obećao Džennet. Umro je u Akiku 55. godine po Hidžri.

Kajsa[1850], a on od Sa'da da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: **"Allahu, uslišaj dovu Sa'du kad god Te bude molio."**[1851]

Prenesen je ovaj hadis od Ismaila, a on od Kajsa da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "Allahu, uslišaj dovu Sa'du kada te bude molio", i ovo je pouzdanije.

٨٨. باب منه

٤٠١٣. حَدَّثَنَا أَبُو كُرَيْبٍ وَأَبُو سَعِيدٍ الْأَشَجُّ قَالَا: أَخْبَرَنَا أَبُو أُسَامَةَ عَنْ مُجَالِدٍ عَنْ عَامِرٍ عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ: **أَقْبَلَ سَعْدٌ فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: هَذَا خَالِي فَلْيُرِنِي امْرُؤٌ خَالَهُ.**

هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ حَدِيثِ مُجَالِدٍ. وَكَانَ سَعْدُ مِنْ بَنِي زُهْرَةَ. وَكَانَتْ أُمُّ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنْ بَنِي زُهْرَةَ. فَلِذَلِكَ قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: هَذَا خَالِي *

88. O istoj temi

4013. ISPRIČALI SU NAM Ebu Kurejb i Ebu Seid el-Ešedždž i kazali: Obavijestio nas je Ebu Usame[1852] prenijevši od Mudžalida[1853], on od Amira[1854], a on od Džabira b. Abdullaha, koji je kazao: **"Jednom prilikom se pomoli Sa'd, a Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, reče: Ovo je moj rođak po majci. Neka mi neko pokaže svoga rođaka po majci** (koji je ravan njemu)**."**

Ovaj hadis je hasenun-garibun. Poznat nam je samo preko Mudžalida. Sa'd je bio iz plemena Zuhra a i Vjerovjenikova, sallallahu alejhi ve sellem, majka je bila iz plemena Zuhra. Zbog toga je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: Ovo je moj rođak po majci.

٨٩. باب منه

٤٠١٤. حَدَّثَنَا الْحَسَنُ بْنُ الصَّبَّاحِ الْبَزَّارُ أَخْبَرَنَا سُفْيَانُ بْنُ عُيَيْنَةَ عَنْ عَلِيِّ بْنِ زَيْدٍ وَيَحْيَى بْنِ سَعِيدٍ سَمِعَا سَعِيدَ بْنَ الْمُسَيِّبِ يَقُولُ: قَالَ عَلِيٌّ: **مَا جَمَعَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَبَاهُ وَأُمَّهُ لِأَحَدٍ إِلَّا لِسَعْدٍ. قَالَ لَهُ يَوْمَ أُحُدٍ: ارْمِ فِدَاكَ أَبِي وَأُمِّي. وَقَالَ لَهُ: ارْمِ أَيُّهَا الْغُلَامُ الْحَزَوَّرُ.**

هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ. وفي الباب عن سعد. وَقَدْ رَوَى غَيْرُ وَاحِدٍ هَذَا الْحَدِيثَ عَنْ يَحْيَى بْنِ سَعِيدٍ عَنْ سَعِيدِ بْنِ الْمُسَيِّبِ عَنْ سَعْدٍ *

[1850] Kajs b. Ebu Hazim.

[1851] Ovaj hadis bilježe i Ibn Hiban u *Sahihu* i Hakim u *Mustedreku.*

[1852] Ebu Usame Hammad b. Usame.

[1853] Mudžalid b. Seid.

[1854] Amir eš-Ša'bij.

٤٠١٥. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ أَخْبَرَنَا اللَّيْثُ بْنُ سَعْدٍ وَعَبْدُ الْعَزِيزِ بْنُ مُحَمَّدٍ عَنْ يَحْيَى بْنِ سَعِيدٍ عَنْ سَعِيدِ بْنِ الْمُسَيِّبِ عَنْ سَعْدِ بْنِ أَبِي وَقَّاصٍ قَالَ: **جَمَعَ لِي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَبَوَيْهِ يَوْمَ أُحُدٍ.** هَذَا حَدِيثٌ صَحِيحٌ. وَقَدْ رُوِيَ هَذَا الْحَدِيثُ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ شَدَّادِ بْنِ الْهَادِ عَنْ عَلِيٍّ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ *

٤٠١٦. حَدَّثَنَا بِذَلِكَ مَحْمُودُ بْنُ غَيْلَانَ أَخْبَرَنَا وَكِيعٌ أَخْبَرَنَا سُفْيَانُ عَنْ سَعْدِ بْنِ إِبْرَاهِيمَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ شَدَّادٍ عَنْ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ قَالَ: **مَا سَمِعْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُفَدِّي أَحَدًا بِأَبَوَيْهِ إِلَّا لِسَعْدٍ فَإِنِّي سَمِعْتُهُ يَقُولُ يَوْمَ أُحُدٍ: ارْمِ سَعْدُ فِدَاكَ أَبِي وَأُمِّي.** هَذَا حَدِيثٌ صَحِيحٌ *

89. O istoj temi

4014. ISPRIČAO NAM JE Hasan b. Sabbah el-Bezzar; kaže: Obavijestio nas je Sufjan b. Ujejne prenijevši od Alija b. Zejda i Jahjaa b. Seida, koji su čuli Seida b. Musejjeba da je Alija rekao: **"Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, nije nikome rekao: Ti si mi umjesto oca i majke, osim Sa'du. Na dan Bitke na Uhudu mu reče: "Udri, ti si mi umjesto oca i majke udri** (ih), **porasli dječače!"** Ovaj hadis je hasenun-sahihun.

Ovaj hadis je hasenun-sahihun. O ovoj temi prenesen je hadis i od Sa'da. Mnogo su ovaj hadis prenijeli od Jahjaa b. Seida, on od Seida b. Musejjeba, a on od Sa'da.

4015. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe; kaže: Obavijestili su nas Lejs b. Sa'd i Abdul-Aziz b. Muhammed prenijevši od Jahjaa b. Seida, on od Seida b. Musejjeba, a on od Sa'da b. Ebu Vekkasa, koji je kazao: **"Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, mi je, na Dan Uhuda, rekao: Ti si mi umjesto oca i majke."**

Ovaj hadis je sahihun. Ovaj hadis je prenesen i od Abdullaha b. Šeddada b. Hada, on od Alije, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem.

4016. TAKO NAM JE ISPRIČAO Mahmud b. Gajlan; kaže: Obavijestio nas je Veki'; kaže: Nas je obavijestio Sufjan prenijevši od Sa'da b. Ibrahima, on od Abdullaha b. Šeddada, a on od Alije b. Ebu Taliba, koji je kazao: **"Nisam čuo da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, ikome rekao: Ti si mi umjesto oca i majke osim Sa'du.[1855] Čuo sam ga kada**

[1855] Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, često je imao običaj da nekome rekne: Ti si mi umjesto oca, ili da rekne: Ti si mi umjesto majke. Međutim, rijetki su oni kojima je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao da mu je umjesto oba roditelja. To je učinio Sa'du b. Ebu Vekkasu za vrijeme Bitke na Uhudu, rekavši mu: Udri, ti si mi umjesto i oca i majke, i Zubejru za vrijeme Bitke na Hendeku, kako bilježe El-Buhari i Muslim. Njih

mu, na dan Bitke na Uhudu, reče: "Udri, Sa'de, ti si mi umjesto oca i majke." Ovaj hadis je sahihun.[1856]

٩٠. باب منه

٤٠١٧. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ أَخْبَرَنَا اللَّيْثُ عَنْ يَحْيَى بْنِ سَعِيدٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَامِرِ بْنِ رَبِيعَةَ أَنَّ عَائِشَةَ قَالَتْ: سَهِرَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَقْدَمَهُ الْمَدِينَةَ لَيْلَةً فقَالَ: لَيْتَ رَجُلًا صَالِحًا يَحْرُسُنِي اللَّيْلَةَ. قَالَتْ: فَبَيْنَمَا نَحْنُ كَذَلِكَ إِذْ سَمِعْنَا خَشْخَشَةَ السِّلَاحِ فَقَالَ: مَنْ هَذَا؟ فقَالَ: سَعْدُ بْنُ أَبِي وَقَّاصٍ. فَقَالَ لَهُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: مَا جَاءَ بِكَ؟ فَقَالَ سَعْدٌ: وَقَعَ فِي نَفْسِي خَوْفٌ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَجِئْتُ أَحْرُسُهُ. فَدَعَا لَهُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ثُمَّ نَامَ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

90. O istoj temi

4017. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe; kaže: Obavijestio nas je Lejs[1857] prenijevši od Jahjaa b. Seida[1858], on od Abdullaha b. Amira b. Rebi'e da je Aiša kazala: **"Kada se Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, vratio u Medinu iz jedne od bitki, nekoliko noći nije mogao spavati. On reče: Da mi je kakvog dobRog čovjeka da me noću čuva. I dok smo tako jedne noći sjedili, začusmo zveket oružja.** (Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem,) **upita: Ko je to? Sa'd b. Ebu Vekkas odgovori. A zašto si došao? upita ga Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem. Sa'd reče: Osjetih u sebi nekakavu bojazan za Allahova Poslanika pa sam došao da ga čuvam. Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, za njega uputi dovu, a potom zaspa."** Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[1859]

٩١. مَنَاقِبِ أبو ألاعور سَعِيدِ بْنِ زَيْدِ بْنِ عَمْرِو بْنِ نُفَيْلٍ رَضِي اللَّه عَنْه *

٤٠١٨. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مَنِيعٍ أَخْبَرَنَا هُشَيْمٌ أَخْبَرَنَا حُصَيْنٌ عَنْ هِلَالِ بْنِ يَسَافٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ ظَالِمٍ الْمَازِنِيِّ عَنْ سَعِيدِ بْنِ زَيْدِ بْنِ عَمْرِو بْنِ نُفَيْلٍ أَنَّهُ قَالَ: **أَشْهَدُ عَلَى التِّسْعَةِ أَنَّهُمْ فِي الْجَنَّةِ وَلَوْ**

---

dvojica u *Sahihima* bilježe od Zubejra, koji je rekao: Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, (nakon ˀitke na Hendeku) reče: "Ko bi otišao do plemena Benu Kurejza da mi izvidi situaciju?" Ja sam otišao i kad sam se vratio on, (zadovoljan) reče: "Ti si mi umjesto i oca i majke."

[1856] Bilježe ga i El-Buhari i Muslim u *Sahihima.*

[1857] Lejs b. Sa'd.

[1858] Jahja b. Seid el-Ensari.

[1859] Bilježe ga i El-Buhari i Muslim u *Sahihima.*

شَهِدْتُ عَلَى الْعَاشِرِ لَمْ آثَمْ. قِيلَ: وَكَيْفَ ذَلِكَ؟ قَالَ: كُنَّا مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِحِرَاءَ فَقَالَ: اثْبُتْ حِرَاءُ فَإِنَّهُ لَيْسَ عَلَيْكَ إِلَّا نَبِيٌّ أَوْ صِدِّيقٌ أَوْ شَهِيدٌ. قِيلَ: وَمَنْ هُمْ؟ قَالَ: رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَأَبُو بَكْرٍ وَعُمَرُ وَعُثْمَانُ وَعَلِيٌّ وَطَلْحَةُ وَالزُّبَيْرُ وَسَعْدٌ وَعَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ عَوْفٍ. قِيلَ: فَمَنِ الْعَاشِرُ؟ قَالَ: أَنَا.

هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ. وَقَدْ رُوِيَ مِنْ غَيْرِ وَجْهٍ عَنْ سَعِيدِ بْنِ زَيْدٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ.

٤٠١٩. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مَنِيعٍ أَخْبَرَنَا الْحَجَّاجُ بْنُ مُحَمَّدٍ حَدَّثَنِي شُعْبَةُ عَنِ الْحُرِّ بْنِ الصَّيَّاحِ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ الْأَخْنَسِ عَنْ سَعِيدِ بْنِ زَيْدٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَحْوَهُ بِمَعْنَاهُ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ *

91. Vrline Ebul-A'vera čije je ime Seid b. Zejd b. Amr b. Nufejl, radijellahu anhu.[1860]

4018. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Meni'; kaže: Obavijestio nas je Hušejm[1861]; kaže: Nas je obavijestio Husajn[1862] prenijevši od Hilala b. Jesafa, on od Abdullaha b. Zalima el-Mazinija[1863], a on od Seida b. Zejda b. Amra b. Nufejla da je kazao: **"Svjedočim za devetericu da će biti u Džennetu, a kad bih posvjedočio i za desetog, ne bih pogriješio. Kako to? upita neko. On reče: Jednom prilikom bijasmo sa Allahovim Poslanikom na brdu Hira** (ono se poče tresti), **a Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, reče: Smiri se, Hira, na tebi su samo ili Vjerovjesnik ili Iskreni ili šehid. A ko su ti? upita neko. On reče: Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, Ebu Bekr, Omer, Osman, Alija, Talha, Zubejr, Sa'd i Abdur-Rahman b. Avf. A ko je deseti? ponovo će neko, a on reče: Ja."**

Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[1864] Prenesen je preko više seneda od Seida b. Zejda od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem.

[1860] Ebu A'ver Seid b. Zejd b. Amr b. Nufejl el-Adevi poznati je Vjerovjesnikov, sallallahu alejhi ve sellem, ashab. Jedan je od deseterice ashaba kojima je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, za života obećao Džennet. Primio je islam veom rano. Sebebom njegove žene Fatime bint Hattab Omer je primio islam. I on i žena učinili su hidžru u Medinu. Umro je u mjestu Akik pa je donesen u Medinu i ukopan u njoj 51. godine po Hidžri.

[1861] Hušejm b. Bešir b. Kasim.

[1862] Husajn b. Abdur-Rahman es-Sulemi.

[1863] Abdullah b. Zalim el-Mazini et-Temimi iskren je prenosilac hadisa. El-Buhari ga je smatrao blagim prenosiocem hadisa. Pripadao je trećoj generaciji.

[1864] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*, te Ebu Davud, En-Nesai i Ibn Madže u *Sunenima*.

4019. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Meni'; kaže: Obavijestio nas je Hadždžadž b. Muhammed; kaže: Ispričao mi je Šu'be prenijevši od Hurra b. Sabbaha, on od Abdur-Rahmana b. Ahnesa, on od Seida b. Zejda, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, **po smislu slično prethodnom hadisu.** Ovaj hadis je hasenun.[1865]

٩٢. مناقب أبي عبيدة عامر بن الجراح رضى الله عنه

٤٠٢٠. حَدَّثَنَا مَحْمُودُ بْنُ غَيْلَانَ أَخْبَرَنَا وَكِيعٌ أَخْبَرَنَا سفيان عن أبي إسحاق عن صلةزفر عن حذيفة بن اليمان قَالَ: جَاءَ العَاقِبُ وَالسَيِدُ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللّه عَلَيْه وَسَلَّمَ فَقَالاَ: إبعَث مَعَنَا أمينَكَ. قَال: فَإنِي سأبعَثُ مَعَكُم أميناً حَقَ أمين. فَأشرَفَ لَهاَ الناسُ فَبَعَثَ أباَ عُبَيدَةَ. قَالَ فَكَانَ أبوُ إسحَقَ إذاَ حَدَثُ بِهَذاَ الحَديثِ عَن صِلَةَ قَالَ: سَمِعتُهُ مُنذُ ستِنَ سَنَة. هَذاَ حَديثٌ حَسَنٌ صَحيحٌ. وَقَدْ رُوِيَ عَع ابْنِ عُمَرَ وَ أنَسٍ عَنِ النَبِي صَلَّى اللّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أنَهُ قَالَ: لِكُلِ أمَةٍ أمِينٌ وَ أمِنُ هَذه الأمَة أبو عُبَيدةُ بن ألجرَاح.

٤٠٢١. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارأَخْبَرَنَا سَلْمُ بنْ قُتَيْبَةَ وَ أبوُ داوُدَ عَنْ شُعْبَةَ عَنْ أبي إسحاَقَ قَالَ: قَالَ حُذَيْفَةُ: قَلْبُ صِلَةَ بِنْ زُفَرَ مِنْ ذَهَب.

٤٠٢٢. حَدَّثَنَا أحْمَدُ الدَوْرَقِيُ أَخْبَرَنَا إسْماَعِيلُ بنْ إبْرَاهيمِ عَنِ الجُرَيْرِيِّ عَنْ عَبْدِ اللهِ بنْ شَقيق قَالَ: قُلْتُ لعائشَةَ: أيُّ اصْحاَبِ النَبِيِّ صَلَّى اللّه عَلَيْه وَسَلَّمَ كَانَ أحَبُ إلَيْه؟ قَالَتْ: أبو بَكْرٍ. قُلْتُ ثُمَّ مَنْ؟ قَالَتْ: ثُمَّ عُمَرُ. قُلْتُ ثُمَّ مَنْ؟ قَالَتْ: ثُمَّ أبو عُبَيدةُ بن ألجَرَاحِ. قُلْتُ ثُمَّ مَنْ؟ فَسَكَتَ.

٤٠٢٣. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ أَخْبَرَنَا عَبْدُ الْعَزِيزِ بنْ مُحَمَّد عَنْ سُهَيْلِ بنِ أبي صَالِحِ عَنْ أبيــه عَــنْ أبي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسوُلُ الله صَلَّى اللّه عَلَيْه وَسَلَّمَ: نِعْمَ الرَّجُلُ أبوُ بَكْرٍ. نِعْمَ الرَّجُلُ عُمَرُ. نِعْمَ الرَّجُــلُ أبو عُبَيدةُ بن ألجَرَاحِ. هَذَا حَديثٌ حَسَنٌ. إنَّماَ نَعْرِفُهُ مِنْ حَديث سُهَيْلٍ.

92. Vrline Ebu Ubejdea Amira b. Džerraha, radijellahu anhu.[1866]

4020. ISPRIČAO NAM JE Mahmud b. Gajlan; kaže: Obavijestio nas je Veki'; kaže: Nas je obavijestio Sufjan prenijevši od Ebu Ishaka[1867], on od

---

[1865] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*, te Ebu Davud, En-Nesai u *Sunenima.*

[1866] Ebu Ubejde Amir b. Džerrah b. Hilal b. Uhejb b. Dabbe b. Haris b. Fihr b. Malik. Primio je islam zajedno sa Osmanom b. Maz'unom. Jedan je od deseterice ashaba kojima je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, za života obećao Džennet. Bio je namjesnik u Šamu. Umro je u Šamu 18. godine po Hidžri.

[1867] Ebu Ishak es-Subej'i.

Silea b. Zufera[1868], a on od Huzejfea b. Jemana, koji je kazao: "**Dođoše zamjenik i poglavica** (Nedžrana) **Vjerovjesniku, sallallahu alejhi ve sellem, i rekoše: Pošalji sa nama tvog povjerenika![1869] On reče: Poslat ću sa vama povjernika koji istinski zaslužuje taj epitet. Podigoše se ljudi** (da čuju koga će poslati), **a on posla Ebu Ubejdea."**

Kada bi Ebu Ishak pričao ovaj hadis od Silea govorio bi: Čuo sam ga prije šezdeset godina. Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[1870] Preneseno je od Ibn Omera i Enesa, a njih dvojica od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, da je kazao: "Svaki je narod imao svoga povjerenika, a povjerenik ovoga naroda je Ebu Ubejde b. Džerrah."

4021. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Beššar; kaže: Obavijestili su nas Selm b. Kutejbe i Ebu Davud prenijevši od Šu'bea, a on od Ebu Ishaka, koji je kazao da je rekao Huzejfe: **"Srce Silea b. Zufera svijetli poput zlata."**

4022. ISPRIČAO NAM JE Ahmed ed-Devreki; kaže: Obavijestio nas je Ismail b. Ibrahim prenijevši od El-Džurejrija, a on od Abdullaha b. Šekika, koji je kazao: **"Upitao sam Aišu: Ko je od Vjerovjesnikovih, sallallahu alejhi ve sellem, ashaba njemu bio najdraži? Ebu Bekr, odgovori ona. Rekoh: Ko onda? Omer, odgovori ona. Rekoh: Ko onda? Ebu Ubejde b. Džerrah, odgovori ona. Rekoh: A ko onda? Ona tada zašutje."**

4023. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe; kaže: Obavijestio nas je Abdul-Aziz b. Muhammed prenijevši od Suhejla b. Ebu Saliha, on od svoga oca, a on od Ebu Hurejrea, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Divan je čovjek Ebu Bekr! Divan je čovjek Omer! Divan je čovjek Ebu Ubejde b. Džerrah!"** Ovaj hadis je hasenun.[1871] Poznat nam je preko Suhejla.

[1868] Sile b. Zufer el-Abesi el-Kufi.

[1869] Došao je poglavica Nedžrana Ejhem, neki vele Šurahbil, sa svojim zamjenikom Abdu-Mesihom Allahovu Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, s ciljem da ga prokunu. Ne činimo to, reče jedan od njih dvojice drugom, jer ako je uistinu poslanik, propast ćemo i mi i naša djeca. Pošto stigoše kod njega, rekoše Allahovu Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem: Dat ćemo ti ono što si od nas tražio, pošalji sa nama svoga povjerenika. Naime, Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, je od njih zatražio nekakvu pomoć. Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, ih pozva u islam i prouči im nešto iz Kur'ana. Pošto to odbiše, on im reče: Uredu, prepustit ću vam to navolju!

[1870] Bilježe ga i El-Buhari i Muslim u *Sahihima*.

[1871] Bilježi ga i En-Nisai u *Sunenu*.

٩٣. مَنَاقِبِ أَبِي الْفَضْلِ الْعَبَّاسِ بْنِ عَبْدِ الْمُطَّلِب رَضِيَ اللَّه عَنْه عَمِّ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

٤٠٢٤. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ أَخْبَرَنَا أَبُو عَوَانَةَ عَنْ يَزِيدَ بْنِ أَبِي زِيَادٍ عَنْ عَبْدِ اللَّه بْنِ الْحَارِث قَالَ: حَدَّثَنِي عَبْدُ الْمُطَّلِب بْنُ رَبِيعَةَ بْنِ الْحَارِث بْنِ عَبْدِ الْمُطَّلِب: أَنَّ الْعَبَّاسَ ابْنَ عَبْدِ الْمُطَّلِب دَخَلَ عَلَى رَسُولِ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مُغْضَبًا وَأَنَا عِنْدَهُ. فَقَالَ: مَا أَغْضَبَكَ؟ قَالَ: يَا رَسُولَ اللَّه مَا لَنَا وَلِقُرَيْشٍ إِذَا تَلَاقَوْا بَيْنَهُمْ تَلَاقَوْا بِوُجُوهٍ مُبْشَرَةٍ وَإِذَا لَقُونَا لَقُونَا بِغَيْرِ ذَلِكَ؟ قَالَ: فَغَضِبَ رَسُولُ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حَتَّى احْمَرَّ وَجْهُهُ ثُمَّ قَالَ: وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ لَا يَدْخُلُ قَلْبَ رَجُلٍ الْإِيمَانُ حَتَّى يُحِبَّكُمْ لِلَّه وَلِرَسُولِهِ. ثُمَّ قَالَ: يَا أَيُّهَا النَّاسُ مَنْ آذَى عَمِّي فَقَدْ آذَانِي فَإِنَّمَا عَمُّ الرَّجُلِ صِنْوُ أَبِيهِ.

هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

93. Vrline Ebu Fadla Abbasa b. Abdulmuttaliba, radijellahu anhu,[1872] Vjerovjesnikova, sallallahu alehi ve sellem, amidže.

4024. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe; kaže: Obavijestio nas je Ebu Avane prenijevši od Jezida b. Ebu Zijada[1873], on od Abdullaha b. Harisa, koji je kazao: Ispričao mi je Abdulmuttalib b. Rebi'a b. Haris b. Abdulmuttalib[1874]: **"Jednog dana, dok sam sjedio kod Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, kod njega srdit uđe Abbas. Šta te to rasrdilo?, upita ga Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, a on reče: Allahov Poslaniče, šta je to između nas** (Hašimovića) **i ostalih Kurejševića? Oni, kad se susreću međusobno, lica su im vesela, a kada sretnu nas, lica su im sasvim drugačija.[1875] Kad to ču, Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, se rasrdi, lice mu pocrvenje, a zatim reče: Tako mi Onoga u čijoj je ruci moja duša, iman neće u potpunosti ući u srce jednog čovjeka sve dotle dok vas ne bude volio radi Allaha i Njegova Poslanika! a onda reče: O, ljudi, ko povrijedi moga amidžu**

[1872] Ebu Fadl Abbas b. Abdulmuttalib, Vjerovjesnikov, sallallahu alejhi ve sellem, amidža. Bio je dvije ili tri godine stariji od Allahova Poslanika,sallallahu alejhi ve sellem. Primio je islam pred oslobođenje Mekke. Umro je u vrijeme Osmanovog hilafeta 32. godine po Hidžri.

[1873] Jezid b. Ebu Zijad el-Kureši el-Hašimi.

[1874] Abdulmuttalib b. Rebi'a b. Haris b. Abdulmuttalib b. Hašim el-Hašimi Vjerovjesnikov, sallallahu alejhi ve sellem, ashab. Živio je u Šamu. Umro je 62. godine po Hidžri. Neki vele da mu je ime Muttalib.

[1875] Lica su im namrgođena i smrknuta kao da su nam zavidni.

povrijedio je i mene, jer je čovjekov amidža rođeni brat njegova oca." Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[1876]

٩٤. باب منه

٤٠٢٥. حَدَّثَنَا الْقَاسِمُ بْنُ دِينَارٍ الْكُوفِيُّ قَالَ: حَدَّثَنَا عُبَيْدُ اللَّهِ عَنْ إِسْرَائِيلَ عَنْ عَبْدِ الْأَعْلَى عَنْ سَعِيدِ بْنِ جُبَيْرٍ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **الْعَبَّاسُ مِنِّي وَأَنَا مِنْهُ**. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ غَرِيبٌ. لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ حَدِيثِ إِسْرَائِيلَ *

94. O istoj temi

4025. ISPRIČAO NAM JE Kasim b. Dinar el-Kufi i kazao: Ispričao nam je Ubejdullah[1877] prenijevši od Israila[1878], on od Abdul-A'laa[1879], on od Seida b. Džubejra, a on od Ibn Abbasa, koji je kazao da je rekao Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem: **"Abbas je moj i ja sam njegov."** (Ebu Isa) kaže: Ovaj hadis je hasenun-sahihun-garibun.[1880] Poznat nam je samo preko Israila.

٩٥. باب منه

٤٠٢٦. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ الدَّوْرَقِيُّ أَخْبَرَنَا شَبَابَةُ أَخْبَرَنَا وَرْقَاءُ عَنْ أَبِي الزِّنَادِ عَنِ الْأَعْرَجِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: **الْعَبَّاسُ عَمُّ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ. وَإِنَّ عَمَّ الرَّجُلِ صِنْوُ أَبِيهِ أَوْ مِنْ صِنْوِ أَبِيهِ**. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ. لَا نَعْرِفُهُ مِنْ حَدِيثِ أَبِي الزِّنَادِ إِلَّا مِنْ هَذَا الْوَجْهِ *

95. O istoj temi

4026. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Ibrahim ed-Devreki; kaže: Obavijestio nas je Šebabe[1881]; kaže: nas je obavijestio Verka'[1882] prenijevši od Ebu Zinada, on od A'redža, a on od Ebu Hurejrea da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: **"Abbas je amidža Allahova Poslanika,**

1876 Bilježi ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu.*
1877 Ubejdullah b. Musa el-Abesi el-Kufi.
1878 Israil b. Junus.
1879 Abdul-A'la b. Amir es-Sa'lebi el-Kufi.
1880 Bilježi ga i Hakim u *Mustedreku.*
1881 Šebabe b. Sivar el-Medaini.
1882 Verka' b. Omer el-Ješkeri.

sallallahu alejhi ve sellem, a amidža čovjekov je rođeni brat njegova oca ili od rođene braće njegova oca." Ovaj hadis je hasenun-garibun.[1883] Poznat nam je od Ebu Zinada samo ovim senedom.

٩٦. باب منه

٤٠٢٧. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ الدَّوْرَقِيُّ أَخْبَرَنَا وَهْبُ بْنُ جَرِيرٍ أَخْبَرَنَا أَبِي قَالَ: سَمِعْتُ الْأَعْمَشَ يُحَدِّثُ عَنْ عَمْرِو بْنِ مُرَّةَ عَنْ أَبِي الْبَخْتَرِيِّ عَنْ عَلِيٍّ: **أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لِعُمَرَ فِي الْعَبَّاسِ: إِنَّ عَمَّ الرَّجُلِ صِنْوُ أَبِيهِ. وَكَانَ عُمَرُ تَكَلَّمَ فِي صَدَقَتِهِ.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ *

٤٠٢٨. حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ سَعِيدٍ الْجَوْهَرِيُّ أَخْبَرَنَا عَبْدُ الْوَهَّابِ بْنُ عَطَاءٍ عَنْ ثَوْرِ بْنِ يَزِيدَ عَنْ مَكْحُولٍ عَنْ كُرَيْبٍ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لِلْعَبَّاسِ: **إِذَا كَانَ غَدَاةَ الاثْنَيْنِ فَأْتِنِي أَنْتَ وَوَلَدُكَ حَتَّى أَدْعُوَ لَكَ بِدَعْوَةٍ يَنْفَعُكَ اللَّهُ بِهَا وَوَلَدَكَ. فَغَدَا وَغَدَوْنَا مَعَهُ وَأَلْبَسَنَا كِسَاءً ثُمَّ قَالَ: اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِلْعَبَّاسِ وَوَلَدِهِ مَغْفِرَةً ظَاهِرَةً وَبَاطِنَةً لَا تُغَادِرُ ذَنْبًا. اللَّهُمَّ احْفَظْهُ فِي وَلَدِهِ.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ هَذَا الْوَجْهِ *

96. O istoj temi

4027. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Ibrahim ed-Devreki; kaže: Obavijestio nas je Vehb b. Džerir[1884]; kaže: Nas je obavijestio moj otac i kazao: Čuo sam A'meša kada priča od Amra b. Murrea[1885], on od Ebu Bahterija[1886], a on od Alije, da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao Omeru u vezi sa Abbasom: **"Čovjekov amidža je rođeni brat njegova oca."** Omer je tom prilikom razgovarao sa Vjerovjesnikom, sallallahu alejhi ve sellem u vezi sa Abbasovim zekjatom. Ovaj hadis je hasenun.

4028. ISPRIČAO NAM JE Ibrahim b. Seid el-Dževheri; kaže: Obavijestio nas je Abdul-Vehhab b. Ata[1887] prenijevši od Sevra b. Jezida, on od Mekhula, on od Kurejba, a on od Ibn Abbasa, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, jednog jutra u ponedjeljak rekao Abbasu: **"Dođi i dovedi mi tvoju djecu da ti uputim dovu koja će koristiti i tebi i tvojoj djeci!" Ujutro rano Abbas i mi otiđosmo kod**

[1883] Bilježi ga i Et-Taberani u *El-Mu'džemul-kebiru*

[1884] Vehb b. Džerir b. Hazim el-Ezdi el-Basri.

[1885] Amr b. Murre el-Džemeli el-Muradi.

[1886] Ebu Bahteri Seid b. Fejruz.

[1887] Abdul-Vehhab b. Ata el-Hifaf Ebu Nasr el-Idžli el-Basri iskren je prenosilac hadisa, s tim što je prilikom prenošenja hadisa ponekad griješio. Pripadao je devetoj generaciji. Živio je u Bagdadu.

njega, on nam obuče odjeću, a zatim reče: Allahu, oprosti Abbasu i njegovoj djeci i ono što su javno i ono što su tajno uradili i ne ostavi im ni jednog grijeha koji nisi oprostio. Allahu, sačuvaj ga (skupa) **sa njegovom djecom."** Ovaj hadis je hasenun-garibun. Poznat nam je samo sa ovim senedom.

٩٧. بَاب مَنَاقِب جَعْفَرِ بْنِ أَبِي طَالِب أخي علي رَضِي اللَّه عَنْهمَا *

٤٠٢٩. حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ حُجْرٍ أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ جَعْفَرٍ عَنِ الْعَلَاءِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **رَأَيْتُ جَعْفَرًا يَطِيرُ فِي الْجَنَّةِ مَعَ الْمَلَائِكَةِ.**

هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ مِنْ حَدِيثِ أَبِي هُرَيْرَةَ لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ حَدِيثِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ جَعْفَرٍ. وَقَدْ ضَعَّفَ يَحْيَى بْنُ مَعِينٍ وَغَيْرُهُ عَبْدَ اللَّهِ بْنَ جَعْفَرٍ. وَهُوَ وَالِدُ عَلِيِّ بْنِ الْمَدِينِيِّ. وَفِي الْبَاب عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ *

97. Vrline Džafera b. Ebu Taliba, Alijinog brata, radijellahu anhu.[1888]

4029. ISPRIČAO NAM JE Ali b. Hudžr; kaže: Obavijestio nas je Abdullah b. Džafer prenijevši od Alaa b. Abdur-Rahmana, on od svoga oca[1889], a on od Ebu Hurejrea, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Vidio sam** (u snu) **Džafera kako u Džennetu leti sa melecima."**

Ovaj Ebu Hurejreov hadis je garibun.[1890] Poznat nam je samo preko Abdullaha b. Džafera, a Abdullaha su Jahja b. Mein i drugi smatrali slabim prenosiocem hadisa. On je otac Alija b. el-Medinija. O ovoj temi prenesen je hadis i od Ibn Abbasa.

[1888] Džafer b. Ebu Talib je stariji brat Alije b. Ebu Taliba. Stariji je od njega deset godina. On je pao kao šehid u Bici na Muti. Nadimak mu je Zul-Dženahajn (Posjednik dva krila), koja su mu u Džennetu data u zamjenu za njegove dvije ruke. Naime, on je u Bici na Muti bio zadužen da nosi zastavu. Kad mu je neprijatelj mačem odsjekao desnu ruku u kojoj je držao zastavu, on ju je uzeo u lijevu i nastavio da je nosi. Kad mu odsjekoše i lijevu ruku, on je ostacima ruku pritisnu uz grudi i nastavi je nositi sve dok ga ne ubiše. Bilježi El-Buhari u *Sahihu* sa senedom od Ibn Omera da je on, kada bi selamio Džaferovog sina, govorio: "Es-Selamu alejke, sine Posjednika dva krila!

[1889] Abdur-Rahman b. Jakuba el-Džuhenija.

[1890] Bilježi ga i Hakim u *Mustedreku* i kaže da je vjerodostojan prema kriterijima Muslima. Također ga bilježi i Et-Taberani u *El-Mu'džemul-kebiru* od Ibn Abbasa.

٩٨. باب منه

٤٠٣٠. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ أَخْبَرَنَا عَبْدُ الْوَهَّابِ الثَّقَفِيُّ أَخْبَرَنَا خَالِدٌ الْحَذَّاءُ عَنْ عِكْرِمَةَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: **مَا احْتَذَى النِّعَالَ وَلَا انْتَعَلَ، وَلَا رَكِبَ الْمَطَايَا، وَلَا رَكِبَ الْكُورَ بَعْدَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَفْضَلُ مِنْ جَعْفَرٍ**. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ غَرِيبٌ *

٤٠٣١. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ إِسْمَعِيلَ أَخْبَرَنَا عُبَيْدُ اللَّهِ بْنُ مُوسَى عَنْ إِسْرَائِيلَ عَنْ أَبِي إِسْحَقَ عَنِ الْبَرَاءِ بْنِ عَازِبٍ: **أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لِجَعْفَرِ بْنِ أَبِي طَالِبٍ**: أَشْبَهْتَ خَلْقِي وَخُلُقِي. وَفِي الْحَدِيثِ قِصَّةٌ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ.

٤٠٣٢. حَدَّثَنَا أَبُو سَعِيدٍ الْأَشَجُّ أَخْبَرَنَا إِسْمَعِيلُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ أَبُو يَحْيَى التَّيْمِيُّ أَخْبَرَنَا إِبْرَاهِيمُ أَبُو إِسْحَقَ الْمَخْزُومِيُّ عَنْ سَعِيدٍ الْمَقْبُرِيِّ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: **إِنْ كُنْتُ لَأَسْأَلُ الرَّجُلَ مِنْ أَصْحَابِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنِ الْآيَاتِ مِنَ الْقُرْآنِ أَنَا أَعْلَمُ بِهَا مِنْهُ مَا أَسْأَلُهُ إِلَّا لِيُطْعِمَنِي شَيْئًا، فَكُنْتُ إِذَا سَأَلْتُ جَعْفَرَ بْنَ أَبِي طَالِبٍ لَمْ يُجِبْنِي حَتَّى يَذْهَبَ بِي إِلَى مَنْزِلِهِ فَيَقُولُ لِامْرَأَتِهِ: يَا أَسْمَاءُ أَطْعِمِينَا. فَإِذَا أَطْعَمَتْنَا أَجَابَنِي. وَكَانَ جَعْفَرٌ يُحِبُّ الْمَسَاكِينَ وَيَجْلِسُ إِلَيْهِمْ وَيُحَدِّثُهُمْ وَيُحَدِّثُونَهُ. فَكَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُكْنِيهِ بِأَبِي الْمَسَاكِينِ.**

هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ. وَأَبُو إِسْحَقَ الْمَخْزُومِيُّ هُوَ إِبْرَاهِيمُ بْنُ الْفَضْلِ الْمَدَنِيُّ. وَقَدْ تَكَلَّمَ فِيهِ بَعْضُ أَهْلِ الْحَدِيثِ مِنْ قِبَلِ حِفْظِهِ *

98. O istoj temi

4030. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Beššar; kaže: Obavijestio nas je Abdul-Vehhab es-Sekafi; kaže: Nas je obavijestio Halid el-Hazzai prenijevši od Ikrimea, a on od Ebu Hurejrea, koji je kazao: **"Nije niko vredniji od Džafera nosio i obuvao sandale, niti je jahao na jahalici, niti je sjedao u sedlo, nakon Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem."** Ovaj hadis je hasenun-sahihun-garibun.[1891]

4031. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Ismail[1892]; kaže: Obavijestio nas je Ubejdullah b. Musa[1893] prenijevši od Israila[1894], on od Ebu Ishaka, a on od Beraa b. Aziba da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, jednom prilikom rekao Džaferu b. Ebu Talibu: **"Ti, po izgledu i ponašanju, ličiš na**

[1891] Bilježi ga i Hakim u *Mustedreku.*

[1892] Muhammed b. Ismail b. Ibrahim Ebu Abdullah el-Džufi el-Buhari poznati hadiski učenjak i autor *Džamius-Sahiha.*

[1893] Ubejdullah b. Musa el-Abesi el-Kufi autor jednog od poznatih musneda.

[1894] Israil b. Junus.

mene." Ovaj hadis sadrži podužе kazivanje. Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[1895]

4032. ISPRIČAO NAM JE Ebu Seid el-Ešedždž; kaže: Obavijestio nas je Ismail b. Ibrahim Ebu Jahja et-Tejmi; kaže: Nas je obavijestio Ibrahim Ebu Ishak el-Mahzumi prenijevši od Seida el-Makburija, a on od Ebu Hurejera, koji je kazao: **"Ako sam ponekad i upitao nekoga od Vjerovjesnikovih, sallallahu alejhi ve sellem, ashaba o nekom ajetu iz Kurana, a koji sam bolje od njega poznavao, činio sam to samo za to da bi mi dao nešto od hrane. Međutim, kad god sam upitao Džafera b. Ebu Taliba, on mi ne bi odgovorio dok me ne bi odveo svojoj kući i rekao svojoj ženi: Esma[1896], daj nam nešto da pojedemo. Tek kada bismo nešto pojeli, on bi mi dao odgovor. Džafer, je inač, volio siromahe, sjedio bi sa njima i razgovarao, a i oni bi razgovarali sa njim. Zbog toga ga je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, nazvao Ebul-Mesakin** (Ljubitelj siromaha)."

Ovaj hadis je garibun.[1897] Ebu Ishak el-Mahzumi je, ustvari, Ibrahim b. Fadl el-Medini. Neki hadiski učenjaci su o njemu polemizirali u pogledu njegova pamćenja.

٩٩. مَنَاقِبِ أَبِي مُحَمَّدٍ الْحَسَنِ بْنِ عَلِي بْنِ أَبِي طَالِبٍ وَالْحُسَيْنِ بْنِ عَلِي بْنِ أَبِي طَالِبٍ رَضِي اللَّه عَنْهمَا *

٤٠٣٣. حَدَّثَنَا مَحْمُودُ بْنُ غَيْلَانَ أَخْبَرَنَا أَبُو دَاوُدَ الْحَفَرِيُّ عَنْ سُفْيَانَ عَنْ يَزِيدَ بْنِ أَبِي زِيَادٍ عَنِ ابْنِ أَبِي نُعْمٍ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **الْحَسَنُ وَالْحُسَيْنُ** سَيِّدَا شَبَابِ أَهْلِ الْجَنَّةِ.

٤٠٣٤. حَدَّثَنَا سُفْيَانُ بْنُ وَكِيعٍ أَخْبَرَنَا جَرِيرٌ وَا بْنُ فُضَيْلٍ عَنْ يَزِيدَ **نَحْوَهُ**. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ. وَابْنُ أَبِي نُعْمٍ هُوَ عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ أَبِي نُعْمٍ الْبَجَلِيُّ الْكُوفِيُّ *

٤٠٣٥. حَدَّثَنَا سُفْيَانُ بْنُ وَكِيعٍ وَعَبْدُ بْنُ حُمَيْدٍ قَالَا: أَخْبَرَنَا خَالِدُ بْنُ مَخْلَدٍ أَخْبَرَنَا مُوسَى بْنُ يَعْقُوبَ الزَّمْعِيُّ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي بَكْرِ بْنِ زَيْدِ بْنِ الْمُهَاجِرِ قَالَ: أَخْبَرَنِي مُسْلِمُ بْنُ أَبِي سَهْلٍ النَّبَّالُ قَالَ: أَخْبَرَنِي الْحَسَنُ بْنُ أُسَامَةَ بْنِ زَيْدٍ قَالَ: أَخْبَرَنِي أَبِي أُسَامَةُ بْنُ زَيْدٍ قَالَ: **طَرَقْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ذَاتَ لَيْلَةٍ فِي بَعْضِ الْحَاجَةِ فَخَرَجَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَهُوَ مُشْتَمِلٌ عَلَى شَيْءٍ لَا أَدْرِي مَا هُوَ. فَلَمَّا فَرَغْتُ مِنْ حَاجَتِي قُلْتُ: مَا هَذَا الَّذِي أَنْتَ مُشْتَمِلٌ عَلَيْهِ؟ فَكَشَفَهُ فَإِذَا حَسَنٌ**

[1895] Ovaj hadis sa cjelokupnim kazivanjem je zabilježio El-Buhari u *Sahihu* u poglavlju: *Naknadna umra.*
[1896] Esma bint Umejs.
[1897] Bilježi ga i El-Buhari u *Sahihu*, ali sa drugim senedom.

وَحُسَيْنٌ عَلَى وَرِكَيْهِ. فَقَالَ: هَذَانِ ابْنَايَ وَابْنَا ابْنَتِيَ. اللَّهُمَّ إِنِّي أُحِبُّهُمَا فَأَحِبَّهُمَا وَأَحِبَّ مَنْ يُحِبُّهُمَا.
هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ *

٤٠٣٦. حَدَّثَنَا عُقْبَةُ بْنُ مُكْرَمٍ الْعَمِّيُّ أَخْبَرَنَا وَهْبُ بْنُ جَرِيرِ بْنِ حَازِمٍ أَخْبَرَنَا أَبِي عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ أَبِي يَعْقُوبَ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ أَبِي نُعْمٍ: أَنَّ رَجُلًا مِنْ أَهْلِ الْعِرَاقِ سَأَلَ ابْنَ عُمَرَ عَنْ دَمِ الْبَعُوضِ يُصِيبُ الثَّوْبَ. فَقَالَ ابْنُ عُمَرَ: انْظُرُوا إِلَى هَذَا يَسْأَلُ عَنْ دَمِ الْبَعُوضِ وَقَدْ قَتَلُوا ابْنَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ؛ وَسَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: إِنَّ الْحَسَنَ وَالْحُسَيْنَ هُمَا رَيْحَانَتَايَ مِنَ الدُّنْيَا.

هَذَا حَدِيثٌ صَحِيحٌ. وَقَدْ رَوَاهُ شُعْبَةُ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ أَبِي يَعْقُوبَ. وَقَدْ رُوِيَ أَبُو هُرَيْرَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَحْوَهذا.و ابْنِ أَبِي نُعْمٍ هو عَبْدِ الرَّحْمَنُ بْنِ أَبِي نُعْمٍ الْبَجَلي *

٤٠٣٧. حَدَّثَنَا أَبُو سَعِيدٍ الْأَشَجُّ أَخْبَرَنَا أَبُو خَالِدٍ الْأَحْمَرُ أَخْبَرَنَا رَزِينٌ قَالَ: حَدَّثَتْنِي سَلْمَى قَالَتْ: دَخَلْتُ عَلَى أُمِّ سَلَمَةَ وَهِيَ تَبْكِي. فَقُلْتُ: مَا يُبْكِيكِ؟ قَالَتْ: رَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ , تَعْنِي فِي الْمَنَامِ, وَعَلَى رَأْسِهِ وَلِحْيَتِهِ التُّرَابُ. فَقُلْتُ: مَا لَكَ يَا رَسُولَ اللَّهِ؟ قَالَ: شَهِدْتُ قَتْلَ الْحُسَيْنِ آنفًا. هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ *

٤٠٣٨. حَدَّثَنَا أَبُو سَعِيدٍ الْأَشَجُّ أَخْبَرَنَا عُقْبَةُ بْنُ خَالِدٍ حَدَّثَنِي يُوسُفُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ أَنَّهُ سَمِعَ أَنَسَ بْنَ مَالِكٍ يَقُولُ: سُئِلَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: أَيُّ أَهْلِ بَيْتِكَ أَحَبُّ إِلَيْكَ؟ قَالَ: الْحَسَنُ وَالْحُسَيْنُ. وَكَانَ يَقُولُ لِفَاطِمَةَ: ادْعِي لِيَ ابْنَيَّ فَيَشُمُّهُمَا وَيَضُمُّهُمَا إِلَيْهِ. هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ مِنْ حَدِيثِ أَنَسٍ *

99. Vrline Ebu Muhammeda Hasana b. Alije b. Ebu Taliba i Husejna b. Alije b. Ebu Taliba, radijellahu anhu.[1898]

4033. ISPRIČAO NAM JE Mahmud b. Gajlan; kaže: Obavijestio nas je Ebu Davud el-Hafri prenijevši od Sufjana, on od Jezida b. Ebu Zijada[1899], on od Ibn Ebu Nu'ma, a on od Ebu Seida, koji je kazao da je Allahov

---

[1898] Hasan je, prema mišljenju većine njegovih biografa i historičara, rođen u Medini u ramazanu 3. godine po Hidžri, a umro je od posljedica otrova 50. godine po Hidžri. Husejn je, po mišljenju većine biografa i historičara, rođen u mjesecu šabanu 4. godine po Hidžri, a ubijen je u Kerbeli u Iraku na dan Ašure 61. godine po Hidžri.
[1899] Jezid b. Ebu Zijad el-Kureši el-Hašimi el-Kufi.

Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Hasan i Husejn će biti predvodnici džennetskih mladića."**[1900]

4034. ISPRIČAO NAM JE Sufjan b. Veki'; kaže: Obavijestili su nas Džerir[1901] i Ibn Fudajl[1902] prenijevši od Jezida[1903], **slično prethodnom hadisu.**

Ovaj hadis je sahihun-hasenun.[1904] Ibn Ebu Nu'm ustvari je Abdur-Rahman b. Ebu Nu'm el-Bedželi el-Kufi.

4035. ISPRIČALI SU NAM Sufjan b. Veki' i Abd b. Humejd i kazali: Obavijestio nas je Halid b. Mahled; kaže: Nas je obavijestio Musa b. Jakub ez-!em'i prenijevši od Abdullaha b. Ebu Bekra b. Zejda b. Muhadžira, koji je kazao: Obavijestio me je Muslim b. Ebu Sehl en-Nebbal i kazao: Obavijestio me je Hasan b. Usame b. Zejd i kazao: Obavijestio me je Ebu Usame b. Zejd, koji je kazao: **"Jedne večeri sam, zbog neke svoje potrebe, došao Vjerovjeniku. Izišao je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, ogrnuvši nešto plaštom** (uz sebe). **Nisam znao šta je. Pošto sam obavio svoju potrebu, ja upitah: Šta je to što si ogrnuo plaštom? On otkri kad Hasan i Husejn uz njegove bokove. On reče: Ova dvojica su moji potomci, sinov° moje kćerke. Allahu ja ih volim, pa ih voli i Ti, i voli svakoga ko njih dvojicu bude volio."** Ovaj hadis je hasenun-garibun.[1905]

4036. ISPRIČAO NAM JE Ukbe b. Mukrem el-Basri el-Ammi; kaže: Obavijestio nas je Vehb b Džurejr b. Hazim; kaže: Nas je obavijestio moj otac prenijevši od Muhammeda b. Ebu Jakuba, a on od Abdur-Rahmana b. Ebu Nu'ma: **"Upita neki čovjek, iz Iraka, Ibn Omera o krvi komarca kada se njome uprlja odjeća**[1906]**, a Ibn Omer reče: Pogledajte ovoga, pita o krvi komarca, a ubili su potomka Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem! Čuo sam Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, kada je rekao: "Hasan i Husejn su moja dva bosiljka na ovome svijetu."**[1907]

1900 Imajući u vidu da će svi stanovnici Dženneta biti mladi, Muzhir smatra da ovo ima značenje da će njih dvojica, poslije vjerovjesnika i četverice prvih halifa, biti najugledniji stanovnici Dženneta.

1901 Džerir b. Abdul-Hamid.

1902 Muhammed b. Fudajl b. Gazevan.

1903 Jezid b. Ebu Zijad.

1904 Bilježi ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu,* a Es-Sujuti ga smatra mutevatir hadisom.

1905 Ibn Hibban i Hakim ga smatraju vjerodostojnim hadisom.

1906 U hadisu koga je zabilježio El-Buhari u *Sahihu* stoji: "da ga je upitao za čovjeka koji, dok je u ihramu, ubije muhu..."

1907 U hadisu koji je zabilježio Et-Taberani u *El-Mu'džemul-vesitu* sa senedom od Ebu Ejuba el-Ensarija stoji da je Ebu Ejub kazao: "Jednom prilikom sam ušao kod Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, a Hasan i Husejn se ispred njega igraju. Ja ga upitah: Voliš li ih, Allahov Poslaniče? a on reče: Kako da ih ne volim kad su njih dvojica moja dva bosiljka na ovome svijetu."

Ovaj ahdis je sahihun.[1908] I Šu'be ga je prenio od Muhammeda b. Ebu Jakuba. I Ebu Hurejre je od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, prenio slično ovome hadisu.Ibn Ebu Nu'm je Abdur-Rahman b. Ebu Nu'm el-Bedželi.

4037. ISPRIČAO NAM JE Ebu Seid el-Ešedždž; kaže: Obavijestio nas je Ebu Halid el-Ahmer[1909]; kaže: Nas je obavijestio Rezin[1910] i kazao: Ispričala mi je Selma[1911], koja je kazala: **"Ušla sam kod Ummu Seleme i zatekla je kako plače: Zbog čega plačeš? upitah je, a ona reče: Vidjela sam (tj. u snu) Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem: na glavi mu i na bradi trag od prašine! Šta ti je to Allahov Poslaniče? upitah, a on reče: Sad mi je predočeno ubistvo Husejnovo!"** Ovaj hadis je garibun.[1912]

4038. ISPRIČAO NAM JE Ebu Seid el-Ešedždž; kaže: Obavijestio nas je Ukbe b. Halid[1913]; kaže: Ispričao mi je Jusuf b. Ibrahim[1914] da je Čuo Enesa b. Malika kada kaže: **"Neko je upitao Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem: Ko ti je od tvoje porodice najdraži? On reče: Hasan i Husejn. On bi često govorio Fatimi: Zovi mi moje unuke! Kad bi došli, on bi ih pomirisao i zagrlio."** Ovaj Enesov hadis je garibun.[1915]

١٠٠. باب منه

٤٠٣٩. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الْأَنْصَارِيُّ أَخْبَرَنَا الْأَشْعَثُ هُوَ ابْنُ عَبْدِ الْمَلِكِ عَنِ الْحَسَنِ عَنْ أَبِي بَكْرَةَ قَالَ: صَعِدَ رَسُولُ اللَّهِ **صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْمِنْبَرَ فَقَالَ: إِنَّ ابْنِي هَذَا سَيِّدٌ يُصْلِحُ اللَّهُ عَلَى يَدَيْهِ بَيْنَ فِئَتَيْنِ.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ. قَالَ: يَعْنِي الْحَسَنَ بْنَ عَلِيٍّ *

[1908] Bilježi ga i El-Buhari u *Sahihu.*
[1909] Ebu Halid Sulejman b. Hajan el-Ahmer.
[1910] Rezin b. Habib el-Džuheni ili el-Bekri el-Kufi er-Rumani po mišljenju Ahmeda i Jahjaa b. Mein pouzdan je prenosilac hadisa. Pripadao je sedmoj generaciji.
[1911] Selma el-Bekrije je, po mišljenju nekih biografa, bila žena Ebu Rafi'a, Vjerovjesnikova, sallallahu alejhi ve sellem, štićenika. Ona je, po mišljenju hadiskih učenjaka, kao prenosilac hadisa nedovoljno poznata (medžhul). Prenosila je hadise od Aiše i Ummu Seleme, a od nje je hadise preuzimao Rezin.
[1912] Ovaj hadis je, po mišljenju El-Mubarekforija, slab jer je u njegovu senedu Selma, koja je kao prenosilac ahdisa nedovoljno poznata (medžhul).
[1913] Ukbe b. Halid b. Ukbe es-Sekuni Ebu Mesud el-Kufi iskren je prenosilac hadisa i hadiski znalac. Pripadao je sedmoj generaciji.
[1914] Jusuf b. Ibrahim et-Temimi Ebu Šejbe el-Dževheri el-Vasiti slab je prenosilac hadisa. Pripadao je petoj generaciji.
[1915] Ovaj hadis je slab. U njegovu sendu je Jusuf b. Ibrahim et-Temimi el-Dževheri el-Vasiti koji je, po ocjeni hadiskih učenjaka, slab prenosilac hadisa. Međutim, ovaj hadis je došao i sa drugim senedima u istom ili sličnom značenju.

100. O istoj temi

4039. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Beššar; kaže: Obavijestio nas je Muhammed b. Abdullah el-Ensari; kaže: Nas je obavijestio Eš'as b. Abdul-Melik prenijevši od Hasana[1916], a on od Ebu Bekrea, koji je kazao: "Jednom prilikom se Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, ispe na mimber[1917] i reče: **"Ovaj moj unuk bit će vođa čijim će gestom Allah izmiriti dvije skupine!"**[1918] Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[1919] (Ebu Isa) kaže: (Moj unuk) tj. Hasan b. Ali.

١٠١. باب منه

٤٠٤٠. حَدَّثَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ حُرَيْث أَخْبَرَنَا عَلِيُّ بْنُ حُسَيْنِ بْنِ وَاقِد حَدَّثَنِي أَبِي حَدَّثَنِي عَبْدُ اللَّه بْنُ بُرَيْدَةَ قَالَ: سَمِعْتُ أَبَا بُرَيْدَةَ يَقُولُ: كَانَ رَسُولُ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْه وَسَلَّمَ يَخْطُبُنَا إِذْ جَاءَ الْحَسَنُ وَالْحُسَيْنُ عَلَيْهِمَا قَمِيصَانِ أَحْمَرَانِ يَمْشِيَانِ وَيَعْثُرَانِ. فَنَزَلَ رَسُولُ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْه وَسَلَّمَ مِنَ الْمِنْبَرِ فَحَمَلَهُمَا وَوَضَعَهُمَا بَيْنَ يَدَيْه ثُمَّ قَالَ: صَدَقَ اللَّهُ ﴿ إِنَّمَا أَمْوَالُكُمْ وَأَوْلَادُكُمْ فِتْنَةٌ ﴾ نَظَرْتُ إِلَى هَذَيْنِ الصَّبِيَّيْنِ يَمْشِيَانِ وَيَعْثُرَانِ فَلَمْ أَصْبِرْ حَتَّى قَطَعْتُ حَدِيثِي وَرَفَعْتُهُمَا. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ. إِنَّمَا نَعْرِفُهُ مِنْ حَدِيثِ الْحُسَيْنِ بْنِ وَاقِد *

٤٠٤١. حَدَّثَنَا الْحَسَنُ بْنُ عَرَفَةَ أَخْبَرَنَا إِسْمَعِيلُ بْنُ عَيَّاشٍ عَنْ عَبْدِ اللَّه بْنِ عُثْمَانَ بْنِ خُثَيْمٍ عَنْ سَعِيدِ بْنِ رَاشِدٍ عَنْ يَعْلَى بْنِ مُرَّةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْه وَسَلَّمَ: حُسَيْنٌ مِنِّي وَأَنَا مِنْ حُسَيْنٍ. أَحَبَّ اللَّهُ مَنْ أَحَبَّ حُسَيْنًا. حُسَيْنٌ سِبْطٌ مِنَ الْأَسْبَاطِ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ.

[1916] Hasan el-Basri.

[1917] U El-Buharijevoj predaji ovoga hadisa stoji: "Dok je jednom prilikom Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, držao ashabima govor, pomoli se Hasan (b. Ebu Talib), a on reče: Ovaj će moj unuk biti vođa čijim će sebebom Allah izmiriti dvije (zavađene) skupine!"

[1918] Četvrtog halifu Aliju b. Ebu Taliba ubio je Abdur-Rahman b. Muldžim el-Muradi u petak 17. ramazana 40. godine po Hidžri. Nakon što je pokopan je u nedjelju, 19. ramazana 40. godine po Hidžri, muslimani Medine izabraše Hasan za halifu. U Šamu i još nekim pokrajinama muslimani su za halifu izabrali Muaviju. Pošto Hasan uvidje da su se muslimani podijelili na dvije skupine: skupinu koja slijdi njega i skupinu koja slijedi Muaviju, i da bi moglo doći di krvoprolića među njima, s ciljem da bi spriječio krvoproliće Hasan se odreče hilafeta u korist Muavije. Tako je u spomenutom hadisu pokazana još jedna mudžiza Posljednjeg Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, koji je nagovijeijestio šta će se u budućnosti dogoditi, i to trideset godina nakon njegove smrti.

[1919] Bilježe ga i El-Buhari u *Sahihu* i Ebu Davud i En-Nesai u *Sunenima*.

٤٠٤٢. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ يَحْيَى أَخْبَرَنَا عَبْدُ الرَّزَّاقِ عَنْ مَعْمَرٍ عَنِ الزُّهْرِيِّ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ قَالَ: **لَمْ يَكُنْ مِنْهُمْ أَحَدٌ أَشْبَهَ بِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنَ الْحَسَنِ بْنِ عَلِيٍّ**. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

٤٠٤٣. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ أَخْبَرَنَا يَحْيَى بْنُ سَعِيدٍ أَخْبَرَنَا إِسْمَعِيلُ بْنُ أَبِي خَالِدٍ عَنْ أَبِي جُحَيْفَةَ قَالَ: **رَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَكَانَ الْحَسَنُ بْنُ عَلِيٍّ يُشْبِهُهُ**. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ. وَفِي الْبَابِ عَنْ أَبِي بَكْرٍ الصِّدِّيقِ وَابْنِ عَبَّاسٍ وَابْنِ الزُّبَيْرِ *

٤٠٤٤. حَدَّثَنَا خَلَّادُ بْنُ أَسْلَمَ الْبَغْدَادِيُّ أَخْبَرَنَا النَّضْرُ بْنُ شُمَيْلٍ أَخْبَرَنَا هِشَامُ بْنُ حَسَّانَ عَنْ حَفْصَةَ بِنْتِ سِيرِينَ قَالَتْ: حَدَّثَنِي أَنَسُ بْنُ مَالِكٍ قَالَ: **كُنْتُ عِنْدَ ابْنِ زِيَادٍ فَجِيءَ بِرَأْسِ الْحُسَيْنِ فَجَعَلَ يَقُولُ بِقَضِيبٍ لَهُ فِي أَنْفِهِ وَيَقُولُ: مَا رَأَيْتُ مِثْلَ هَذَا حُسْنًا. قَالَ قُلْتُ: أَمَا إِنَّهُ كَانَ مِنْ أَشْبَهِهِمْ بِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ**. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ غَرِيبٌ *

٤٠٤٥. حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ أَخْبَرَنَا عُبَيْدُ اللَّهِ بْنُ مُوسَى عَنْ إِسْرَائِيلَ عَنْ أَبِي إِسْحَقَ عَنْ هَانِئِ بْنِ هَانِئٍ عَنْ عَلِيٍّ قَالَ: **الْحَسَنُ أَشْبَهُ بِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا بَيْنَ الصَّدْرِ إِلَى الرَّأْسِ. وَالْحُسَيْنُ أَشْبَهُ بِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا كَانَ أَسْفَلَ مِنْ ذَلِكَ**. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ *

٤٠٤٦. حَدَّثَنَا وَاصِلُ بْنُ عَبْدِ الْأَعْلَى أَخْبَرَنَا أَبُو مُعَاوِيَةَ عَنِ الْأَعْمَشِ عَنْ عُمَارَةَ بْنِ عُمَيْرٍ قَالَ: **لَمَّا جِيءَ بِرَأْسِ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ زِيَادٍ وَأَصْحَابِهِ نُضِّدَتْ فِي الْمَسْجِدِ فِي الرَّحَبَةِ. فَانْتَهَيْتُ إِلَيْهِمْ وَهُمْ يَقُولُونَ: قَدْ جَاءَتْ قَدْ جَاءَتْ. فَإِذَا حَيَّةٌ قَدْ جَاءَتْ تَخَلَّلُ الرُّءُوسَ حَتَّى دَخَلَتْ فِي مَنْخَرَيْ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ زِيَادٍ فَمَكَثَتْ هُنَيْهَةً ثُمَّ خَرَجَتْ فَذَهَبَتْ حَتَّى تَغَيَّبَتْ. ثُمَّ قَالُوا: قَدْ جَاءَتْ قَدْ جَاءَتْ فَفَعَلَتْ ذَلِكَ مَرَّتَيْنِ أَوْ ثَلَاثًا**. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

101. O istoj temi

4040. ISPRIČAO NAM JE Husejn b. Hurejs; kaže: Obavijestio nas je Ali b. Husejn b. Vakid; kaže: Ispričao nam je moj otac; kaže: Meni je ispričao Abdullah b. Burejde i kazao: Čuo sam Ebu Burejdea kada kaže: **"Dok nam je jednom prilikom Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, držao govor, pomoliše se Hasan i Husejn u crvenim košuljama: Išli su i posrtali. Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, siđe sa mimbera, uze ih i podiže ih ispred sebe, a onda reče: Istinu veli Allah :** ***Imanja vaša i djeca vaša su samo iskušenje***[1920]**, ugledah ovu dvojicu**

[1920] *Et-Tagabun*, 15. ajet.

dječaka kako idu i posrću i ne mogoh odoljeti, nego prekinuh govor i uzeh ih i podigoh." Ovaj ahdis je hasenun-garibun.[1921] Poznat nam je samo preko Husejna b. Vakida.

4041. ISPRIČAO NAM JE Hasan b. Arefe; kaže: Obavijestio nas je Ismail b. Ajjaš prenijevši od Abdullaha b. Osmana b. Hasjema, on od Seida b. Rašida, a on od Ja'laa b. Murrea, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Husejn je moj, a ja sam Husejnov. Allah voli onoga koji voli Husejna. Husejn je** (jedan od mojih) **unuka."**[1922] Ovaj hadis je hasenun.[1923]

4042. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Jahja[1924]; kaže: Obavijestio nas je Abdur-Rezzak prenijevši od Ma'mera, on od Zuhrija, a on od Enesa b. Malika, koji je kazao: **"Niko od njih** (ehlul-bejta) **nije više ličio na Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, od Hasana b. Alije."**[1925] Ovaj hadis je hasenun-sahihun.

4043. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Beššar; kaže: Obavijestio nas je Jahja b. Seid; kaže: Nas je obavijestio Ismail b. Ebu Halid prenijevši od Ebu Džuhajfea, koji je kazao: **"Vidio sam Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem: Hasan b. Alija je ličio na njega!"**

Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[1926] O ovoj temi preneseni su hadisi i od Ebu Bekra es-Siddika, Ibn Abbasa i Ibn Zubejra.

4044. ISPRIČAO NAM JE Hallad b. Eslem el-Bagdadi; kaže: Obavijestio nas je Nadr b. Šumejl; kaže: Nas je obavijestio Hišam b. Hassan prenijevši od Hafse bint Sirin, koja je kazala: Ispričao mi je Enes b. Malik i rekao: **"Bio sam kod Ibn Zijada**[1927] **kad** (mu) **je donesena Husejnova glava! On štapom pokaza na njegov nos i reče: Što se tiče ljepote, sličnog ovome nisam vidio. Zbog čega se ovo naglašavalo? Zbog toga, veli** (Enes b. Malik)**, što je on** (Husejn) **od njih** (ehlul-bejta) **najviše ličio na Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem."** Ovaj hadis je hasenun-sahihun-garibun.[1928]

[1921] Bilježe ga i Ebu Davud i En-Nesai u *Sunenima.*

[1922] Iz ovoga se hadisa vidi da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, znao šta će se nakon njegove smrti dogoditi sa Husejnom, pa je ovo rekao kako bi urazumio svoje sljedbenike da su dužni voljeti Husejna isto kao što vole i Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, naglasivši im da Allah voli svakog onoga ko njega bude volio, i obrnuto, Allah će zamrziti svakog onoga ko bude mrzio Husejna.

[1923] Bilježe ga i El-Buhari u djelu *Edebul-mufredi*, Ibn Madže u *Sunenu* i Hakim u *Mustedreku.*

[1924] Muhammed b. Jahja je imam Ez-Zuheli.

[1925] Bilježi ga i El-Buhari u *Sahihu.*

[1926] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu* i El-Buhari i Muslim u *Sahihima.*

[1927] Bio sam kod Ubejdullaha b. Zijada b. Ebu Sufjana koji je u to vrijeme bio gradonačelnik Kufe.

[1928] Bilježi ga i El-Buhari u *Sahihu.*

4045. ISPRIČAO NAM JE Abdullah b. Abdur-Rahman; kaže: Obavijestio nas je Ubejdullah b. Musa prenijevši od Israila, on od Ebu Ishaka, on od Hania b. Hania, a on od Alije, koji je kazao: **"Hasan je najviše ličio na Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, što se tiče prsa i glave, a Husejn je najviše ličio na Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, što se tiče tijela ispod toga."**[1929] Ovaj hadis je hasenun-garibun.[1930]

4046. ISPRIČAO NAM JE Vasil b. Abdul-A'la; kaže: Obavijestio nas je Ebu Muavija prenijevši od A'meša, a on od Imarea b. Umejra, koji je kazao: **"Kad su donesene glave Ubejdullaha b. Zijada i njegovih pristalica i poredane, jedna na drugu, u džamiji u Rehabi**[1931]**, otišao sam do njih, a oni** (ljudi) **govore: Stigla je, stigla je!**[1932] **Pogledah, kad zmija se provlačiše između njih sve dok ne uđe u nozdrvu Ubejdullaha b. Zijada. Malo se zadrži u njoj, a onda iziđe i nestade je. Tako je uradila dva ili tri puta, a ljudi su (i dalje) govorili: Stigla je, stila je!"** Ovaj hadis je hasenun-sahihun.

١٠٢. باب منه

٤٠٤٧. حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ وَإِسْحَقُ بْنُ مَنْصُورٍ قَالَا: أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ يُوسُفَ عَنْ إِسْرَائِيلَ عَنْ مَيْسَرَةَ بْنِ حَبِيبٍ عَنِ الْمِنْهَالِ بْنِ عَمْرٍو عَنْ زِرِّ بْنِ حُبَيْشٍ عَنْ حُذَيْفَةَ قَالَ: سَأَلَتْنِي أُمِّي: مَتَى عَهْدُكَ تَعْنِي بِالنَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ؟ فَقُلْتُ: مَا لِي بِهِ عَهْدٌ مُنْذُ كَذَا وَكَذَا. فَنَالَتْ مِنِّي فَقُلْتُ لَهَا: دَعِينِي آتِي النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَأُصَلِّيَ مَعَهُ الْمَغْرِبَ وَأَسْأَلُهُ أَنْ يَسْتَغْفِرَ لِي وَلَكِ. فَأَتَيْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَصَلَّيْتُ مَعَهُ الْمَغْرِبَ فَصَلَّى حَتَّى صَلَّى الْعِشَاءَ. ثُمَّ انْفَتَلَ فَتَبِعْتُهُ فَسَمِعَ صَوْتِي فَقَالَ: مَنْ هَذَا, حُذَيْفَةُ؟ قُلْتُ: نَعَمْ. قَالَ: مَا حَاجَتُكَ غَفَرَ اللَّهُ لَكَ وَلِأُمِّكَ؟ قَالَ: إِنَّ هَذَا مَلَكٌ لَمْ يَنْزِلِ الْأَرْضَ قَطُّ قَبْلَ هَذِهِ اللَّيْلَةِ. اسْتَأْذَنَ رَبَّهُ أَنْ يُسَلِّمَ عَلَيَّ وَيُبَشِّرَنِي بِأَنَّ

[1929] Dakle Hasan je najviše ličio na Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, od pasa na gore, a Husejn je najviše ličio na Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, što se tiče od pasa na dolje.

[1930] Bilježi ga i Ibn Hibban u *Sahihu.*

[1931] Rehaba je bila mahala u Kufi.

[1932] Ljudi su se obradovali pogibiji Ubejdullaha b. Zijada i njegovih drugova zbog toga što su se oni životinjski i krajnje nekorektno i nehumano ponijeli prema Husejnovoj glavi nakon njegove pogibije. Ubejdullaha b. Zijada ubio je Ibrahim b. Ešter u Hidžazu u subotu 22. zul-hidžeta 66. godine po Hidžri. Poslao ga je Muhatar b. Ebu Ubejde es-Sekafi da se bori protiv Ubejdullaha b. Zijada. Kad je Ibrahim b. Ešter donio njegovu glavu i glave njegovih pristalica i bacio ih pred Muhtara, Muhtar ih, nakon izvjesnog vremena, posla u Mekku Muhammedu b. Hanefijji, neki vele, Abdullahu b. Zubejru, a on naredi Ibn Ešteru te on spali njegovu glavu i glave njegovih pristalica.

فاطمة سَيِّدَةُ نساء أَهْلِ الْجَنَّة, وَأَنَّ الْحَسَنَ وَالْحُسَيْنَ سَيِّدَا شَبَابِ أَهْلِ الْجَنَّة. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ مِنْ هَذَا الْوَجْه. لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ حَدِيث إِسْرَائِيلَ *

٤٠٤٨. حَدَّثَنَا مَحْمُودُ بْنُ غَيْلَانَ أَخْبَرَنَا أَبُو أُسَامَةَ عَنْ فُضَيْلِ بْنِ مَرْزُوق عَنْ عَدِيِّ بْنِ ثَابِت عَنِ الْبَرَاءِ: أَنَّ رَسُولَ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَبْصَرَ حَسَنًا وَحُسَيْنًا فَقَالَ: اللَّهُمَّ إِنِّي أُحِبُّهُمَا فَأَحِبَّهُمَا. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

٤٠٤٩. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ أَخْبَرَنَا أَبُو عَامِرٍ الْعَقَدِيُّ أَخْبَرَنَا زَمْعَةُ بْنُ صَالِحٍ عَنْ سَلَمَةَ بْنِ وَهْرَامٍ عَنْ عِكْرِمَةَ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ: كَانَ رَسُولُ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حَامِلَ الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ عَلَى عَاتِقه فَقَالَ رَجُلٌ: نِعْمَ الْمَرْكَبُ رَكِبْتَ يَا غُلَامُ. فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَنِعْمَ الرَّاكِبُ هُوَ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ هَذَا الْوَجْه. وَزَمْعَةُ بْنُ صَالِحٍ قَدْ ضَعَّفَهُ بَعْضُ أَهْلِ الْحَدِيث مِنْ قِبَلِ حِفْظِه *

٤٠٥٠. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرٍ أَخْبَرَنَا شُعْبَةُ عَنْ عَدِيِّ بْنِ ثَابِت قَالَ: سَمِعْتُ الْبَرَاءَ بْنَ عَازِبٍ يَقُولُ: رَأَيْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَاضِعًا الْحَسَنَ بْنَ عَلِيٍّ عَلَى عَاتِقه وَهُوَ يَقُولُ: اللَّهُمَّ إِنِّي أُحِبُّهُ فَأَحِبَّهُ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

102. O istoj temi

4047. ISPRIČALI SU NAM Abdullah b. Abdur-Rahman[1933] i Ishak b. Mensur i kazali: Obavijestio nas je Muhammed b. Jusuf prenijevši od Israila, on od Mejserea b. Habiba[1934], on od minhala b. mra, on od Zirra b. ˡubejša, a on od Huzejfea, koji je kazao: **"Moja me majka jednom upita: Otkad se poznaš sa Vjerovjesnikom, sallallahu alejhi ve sellem? Rekoh: Tek od tada i tada. Ona mi nešto ružno reče, a ja joj rekoh: Pusti me da idem Vjerovjesniku, sallallahu alejhi ve sellem, da sa njim klanjam akšam i zamolim ga da za mene i tebe zatraži oprost. Otišao sam do Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, i sa njim klanjao akšam, a onda je on nastavio klanjati** (nafilu) **do jacije. Pošto klanja jaciju, on krenu, a ja ga nastavih slijediti. Čuvši moje korake, on upita: Ko je to, je li to Huzejfe? Jesam, odgovorih, a on reče: Šta hoćeš, oprostio Allah**

[1933] Abdullah b. Abdur-Rahman ed-Darimi je poznati hadiski učenjak i autor jednog od poznatih sunena.

[1934] Mejsere b. Habib en-Nehdi Ebu Hazim el-Kufi iskren je prenosilac hadisa. Pripadao je sedmoj generaciji.

tebi i tvojoj majci![1935] i nastavi: Noćas mi je došao melek koji nikada prije ove noći nije silazio na }emlju. Zatražio je dozvolu od Allaha da me poselami i da mi sopći radosnu vijest da će Fatima biti prva žena među džennetskim ženama i da će Hasan i Husejn biti predvodnici džennetskih mladića." Ovaj hadis je sa ovim senedom hasenun-garibun.[1936] Poznat nam je samo preko Israila.

4048. ISPRIČAO NAM JE Mahmud b. Gajlan; kaže: Obavijestio nas je Ebu Usame[1937] prenijevši od Fudajla b. Merzuka, on od Adija b. Sabita, a on od Beraa: **"Jednom prilikom Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, ugleda Hasana i Husejna i reče: "Allahu, ja ih volim pa ih voli i Ti."** Ovaj hadis je hasenun-sahihun.

4049. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Beššar; kaže: Obavijestio nas je Ebu Amir el-Akadi; kaže: Nas je obavijestio Zem'a b. Salih prenijevši od Selemea b. Vehrama, on od Ikrimea, a on od Ibn Abbasa, koji je kazao: **"Jednom prilikom je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, nosio Hasana za svojim vratm. Neki čovjek reče: Divan li je onaj koji nosi dječačića! a Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem će na to: Divan je i onaj koga nosi!"**

Ovaj hadis je garibun. Poznat nam je samo sa ovim senedom. Neki su hadiski učenjaci Zem'u b. Saliha smatrali slabim prenosiocem hadisa zbog njegova pamćenja.

4050. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Beššar; kaže: Obavijestio nas je Muhammed b. Džafer; kaže: Nas je obavijestio Šu'be prenijevši od Adija b. Sabita, koji je kazao: Čuo sam Beraa b. Aziba kada je rekao: **"Vidio sam Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, kako nosi Hasana b. Alija za svojim vratom i govori: Allahu, ja ga volim pa ga voli i Ti."** Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[1938]

١٠٣. مَنَاقِبِ أَهْلِ بَيْتِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ *

٤٠٥١. حَدَّثَنَا نَصْرُ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ الْكُوفِيُّ أَخْبَرَنَا زَيْدُ بْنُ الْحَسَنِ عَنْ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّه قَالَ: رَأَيْتُ رَسُولَ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي حَجَّتِه يَوْمَ عَرَفَةَ وَهُوَ عَلَى نَاقَتِه الْقَصْوَاءِ يَخْطُبُ فَسَمِعْتُهُ يَقُولُ: يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنِّي قَدْ تَرَكْتُ فِيكُمْ مَا إِنْ أَخَذْتُمْ بِهِ لَنْ تَضِلُّوا؛ كِتَابَ اللَّه وَعِتْرَتِي أَهْلَ بَيْتِي.

[1935] U hadisu koji bilježi Ahmed b. Hanbel u *Musnedu* stoji: "... ja ga obavijestih zbog čega sam došao (tj. da sam došao da sa njim klanjam i da ga zamolim da zatraži od Allaha oprost za mene i moju majku), a on reče: Oprostio Allah tebi i tvojoj majci."

[1936] Bilježi ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu.*

[1937] Ebu Usame Hammad b. Usame.

[1938] Bilježe ga i El-Buhari i Muslim u *Sahihima* i En-Nesai u *Sunenu*.

وَفِي الْبَاب عَنْ أَبِي ذَرٍّ وَأَبِي سَعِيدٍ وَزَيْدِ بْنِ أَرْقَمَ وَحُذَيْفَةَ بْنِ أَسِيدٍ. هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ حَسَنٌ مِنْ هَذَا الْوَجْهِ. وَزَيْدُ بْنُ الْحَسَنِ قَدْ رَوَى عَنْهُ سَعِيدُ بْنُ سُلَيْمَانَ وَغَيْرُ وَاحِدٍ مِنْ أَهْلِ الْعِلْمِ *

٤٠٥٢. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ بْنُ سَعِيدٍ أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ سُلَيْمَانَ الْأَصْبَهَانِيُّ عَنْ يَحْيَى بْنِ عُبَيْدٍ عَنْ عَطَاءٍ عَنْ عُمَرَ بْنِ أَبِي سَلَمَةَ رَبِيبِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: **نَزَلَتْ هَذِهِ الْآيَةُ عَلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: (إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيُذْهِبَ عَنْكُمُ الرِّجْسَ أَهْلَ الْبَيْتِ وَيُطَهِّرَكُمْ تَطْهِيرًا) فِي بَيْتِ أُمِّ سَلَمَةَ. فَدَعَا النَّبِيُّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَاطِمَةَ وَحَسَنًا وَحُسَيْنًا فَجَلَّلَهُمْ بِكِسَاءٍ وَعَلِيٌّ خَلْفَ ظَهْرِهِ فَجَلَّلَهُ بِكِسَاءٍ ثُمَّ قَالَ: اللَّهُمَّ هَؤُلَاءِ أَهْلُ بَيْتِي فَأَذْهِبْ عَنْهُمُ الرِّجْسَ وَطَهِّرْهُمْ تَطْهِيرًا. قَالَتْ أُمُّ سَلَمَةَ: وَأَنَا مَعَهُمْ يَارَسُولَ اللَّهِ. قَالَ: أَنْتِ عَلَى مَكَانِكِ وَأَنْتِ إِلَى خَيْرٍ.** وَفِي الْبَاب عَنْ أُمِّ سَلَمَةَ وَمَعْقِلِ بْنِ يَسَارٍ وَأَبِي الْحَمْرَاءِ وَأَنَسِ بنْ مَالِكز هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ مِنْ هَذَا الْوَجْهِ *

٤٠٥٣. حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ الْمُنْذِرِ الْكُوفِيُّ أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ فُضَيْلٍ أَخْبَرَنَا الْأَعْمَشُ عَنْ عَطِيَّةَ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ وَالْأَعْمَشُ عَنْ حَبِيبِ بْنِ أَبِي ثَابِتٍ عَنْ زَيْدِ بْنِ أَرْقَمَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **إِنِّي تَارِكٌ فِيكُمْ مَا إِنْ تَمَسَّكْتُمْ بِهِ لَنْ تَضِلُّوا بَعْدِي؛ أَحَدُهُمَا أَعْظَمُ مِنَ الْآخَرِ: كِتَابُ اللَّهِ حَبْلٌ مَمْدُودٌ مِنَ السَّمَاءِ إِلَى الْأَرْضِ وَعِتْرَتِي أَهْلُ بَيْتِي وَلَنْ يَتَفَرَّقَا حَتَّى يَرِدَا عَلَيَّ الْحَوْضَ فَانْظُرُوا كَيْفَ تَخْلُفُونِي فِيهِمَا.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ *

٤٠٥٤. حَدَّثَنَا ابْنُ أَبِي عُمَرَ أَخْبَرَنَا سُفْيَانُ عَنْ كَثِيرٍ النَّوَّاءِ عَنْ أَبِي إِدْرِيسَ عَنِ الْمُسَيَّبِ بْنِ نَجَبَةَ قَالَ: قَالَ عَلِيُّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ: قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **إِنَّ كُلَّ نَبِيٍّ أُعْطِيَ سَبْعَةَ نُجَبَاءَ رُفَقَاءَ أَوْ قَالَ رُقَبَاءَ وَأُعْطِيتُ أَنَا أَرْبَعَةَ عَشَرَ. قُلْنَا: مَنْ هُمْ؟ قَالَ: أَنَا وَابْنَايَ وَجَعْفَرُ وَحَمْزَةُ وَأَبُو بَكْرٍ وَعُمَرُ وَمُصْعَبُ بْنُ عُمَيْرٍ وَبِلَالٌ وَسَلْمَانُ وَعَمَّارٌ وَالْمِقْدَادُ وَحُذَيْفَةُ وَعَبْدُ اللَّهِ بْنُ مَسْعُودٍ.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ مِنْ هَذَا الْوَجْهِ. وَقَدْ رُوِيَ هَذَا الْحَدِيثُ عَنْ عَلِيٍّ مَوْقُوفًا *

٤٠٥٥. حَدَّثَنَا أَبُو دَاوُدَ سُلَيْمَانُ بْنُ الْأَشْعَثِ أَخْبَرَنَا يَحْيَى بْنُ مَعِينٍ أَخْبَرَنَا هِشَامُ بْنُ يُوسُفَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ سُلَيْمَانَ النَّوْفَلِيِّ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَلِيِّ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَبَّاسٍ عَنْ أَبِيهِ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **أَحِبُّوا اللَّهَ لِمَا يَغْذُوكُمْ مِنْ نِعَمِهِ. وَأَحِبُّونِي بِحُبِّ اللَّهِ. وَأَحِبُّوا أَهْلَ بَيْتِي بِحُبِّي.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ. إِنَّمَا نَعْرِفُهُ مِنْ هَذَا الْوَجْهِ *

103. Vrline Vjerovjesnikove, sallallahu alejhi ve sellem, porodice[1939]

4051. ISPRIČAO NAM JE Nasr b. Abdur-Rrahman el-Kufi; kaže: Obavijestio nas je Zejd b. Hasan prenijevši od Džafera b. Muhammeda, on od svoga oca, a on od Džabira b. Abdullaha, koji je kazao: "Vidio sam Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, za vrijeme hadždža[1940], kako na Arefatu sa svoje deve El-Kasve drži govor. Tada sam ga čuo kada je rekao: **"O, ljudi, ostavljam ono, čega ako se budete držali, nećete zalutati: Allahovu Knjigu i moju porodicu."**

O ovoj temi preneseni su hadisi i od Ebu Zerra, Ebu Seida, Zejda b. Erkama i Huzejfea b. Usejda. Ovaj hadis je, sa ovim senedom, garibun-hasenun. Od Zejda b. Hasena su hadise prenijeli Seid b. Sulejman i drugi učenjaci.

4052. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe b. Seid; kaže: Obavijestio nas je Muhammed b. Sulejman b. El-Asbehani prenijevši od Jahjaa b. Ubejda, on od Ataa, on od Omera b. Ebu Selemea , Vjerovjesnikova, sallallahu alejhi ve sellem, pastorka, koji je kazao: **"Kad je Vjerovjesniku, sallallahu alejhi ve sellem, objavljen ovaj ajet: *Allah želi da od vas, o, porodico Poslanikova, grijehe odstrani, i da vas potpuno očisti,*[1941] Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, u sobu Ummi Seleme pozva Fatimu, Hasana i Husejna, prekri ih haljinom, Alija bijaše iza njih te i njega prekri** (drugom) **haljinom, a onda, reče: Allahu, ovo je moja porodica, odstrani od njih grijehe i potpuno ih očisti. Na to će Ummu Selema: I ja sam sa njima, o, Allahov Poslaniče. On reče: I ti imaš svoje mjesto i za mene si dobra[1942]."**

O ovoj temi preneseni su hadisi i od Ummu Seleme, Ma'kala b. Jesara, Ebu Hamraa i Enesa b. Malika. Ovaj hadis je, sa ovim senedom, garibun.

4053. ISPRIČAO NAM JE Ali b. Munzir el-Kufi; kaže: Obavijestio nas je Muhammed b. Fudajl; kaže: Nas je obavijestio A'meš prenijevši od

---

[1939] O tome ko se sve smatra Vjerovjesnikovom, sallallahu alejhi ve sellem, porodicom postoje tri mišljenja: 1) da se Vjerovjesnikovom, sallallahu alejhi ve sellem, porodicom smatraju svi oni kojima je zabranjeno primati zekjat. To su sljedeće porodice: Abbasova, Alijina, Džaferova, Akilova i Harisova; 2) da se Vjerovjesnikovom, sallallahu alejhi ve sellem, porodicom smatraju: Fatima, Hasan, Husejn, Alija i Vjerovjesnikove, sallallahu alejhi ve sellem, supruge; 3) da se Vjerovjesnikovom, sallallahu alejhi ve sellem, porodicom smatraju samo: Fatima, Hasan, Husejn i Alija. Po mišljenju Er-Razija, drugo mišljenje je najispravnije.

[1940] Za vrijeme Oprosnog hadždža.

[1941] *El-Ahzab,* 33. ajet, a koji u cijelosti glasi: "U kućama svojim boravite i ljepotu svoju, kao u davno pagansko doba, ne pokazujte, i namaz obavljajte i zekjat dijelite, i Allaha i Poslanika Njegova slušajte! Allah želi da od vas, o, porodico Poslanikova, grijehe odstrani, i da vas potpuno očisti."

[1942] Iako ne spadaš u moju porodicu.

Atijjea[1943], on od Ebu Seida i A'meša, njih dvojica od Habiba b. Ebu Sabita, a on od Zejda b. Erkama, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Ostavljam vam ono, čega ako se budete držali, nećete, nakon mene, zalutati, iako je jedno od njih dvoje važnije od drugoga: Allahovu Knjigu, uže pruženo s neba na Zemlju i moju porodicu. Njih dvoje** (Allahova Knjiga i moja porodica) **neće se razdvojiti dok ne stignu do Vrela. Zato pazite kako ćete se, nakon mene, odonositi prema njima."** Ovaj hadis je hasenun-garibun.[1944]

4054. ISPRIČAO AM JE Ibn Ebu Omer; kaže: Obavijestio nas je Sufjan[1945] prenijevši od Kesira en-Nevvaa[1946], on od Ebu Idrisa[1947], a on od Musejjeba b. Nedžbea[1948], koji je kazao da je Alija b. Ebu Talib kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Svakome je vjerovjesniku dato po sedam plemenitih drugova. ili je kazao: čuvara, a meni je dato četrnaest. Ko su oni? upitasmo. On reče: To su: Alija, moja dva unuka, Džafer, Hamza, Ebu Bekr, Omer, Mus'ab b. Umejr, Bilal, Selman, Ammar, Mikdad, Huzejfe i Abdullah b. Mes'ud."**

Ovaj hadis je, sa ovim senedom, hasenun-garibun. Ovaj hadis je prenesen od Alije i kao mevkuf hadis.

4055. ISPRIČAO NAM JE Ebu Davud Sulejman b. Eš'as; kaže: Obavijestio nas je Jahja b. Mein; kaže: Nas je obavijestio Hišam b. Jusuf prenijevši od Abdullaha b. Sulejmana en-Nevfelija, on od Muhammeda b. Alija b. Abdullaha b. Abbasa, on od svoga oca, a on od Ibn Abbasa, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Volite Allaha zbog blagodati kojima vas opskrbljuje. Volite mene zbog Allaha, a volite moju porodicu zbog mene."** Ovaj hadis je hasenun-garibun.[1949] Poznat nam je samo sa ovim senedom.

١٠٤. مَنَاقِبِ مُعَاذِ بْنِ جَبَلٍ وَزَيْدِ بْنِ ثَابِتٍ وَأُبَيِّ بْنِ كَعْبٍ وَأَبِي عُبَيْدَةَ بْنِ الْجَرَّاحِ رَضِي اللَّه عَنْهمْ *

٤٠٥٦. حَدَّثَنَا سُفْيَانُ بْنُ وَكِيعٍ أَخْبَرَنَا حُمَيْدُ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَنْ دَاوُدَ الْعَطَّارِ عَنْ مَعْمَرٍ عَنْ قَتَادَةَ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **أَرْحَمُ أُمَّتِي بِأُمَّتِي أَبُو بَكْرٍ.**

1943 Atijje el-Avfi.

1944 Bilježi ga i Muslim u *Sahihu.*

1945 Sufjan b. Ujejne.

1946 Kesir b. Ismail en-Nevvai.

1947 Ebu Idris el-Murhibi.

1948 Musejjeb b. Nedžbe el-Kufi je bio muhadrem, što znači da je vremenski zatekao Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, ali se sa njim nije susreo. Pripadao je drugoj generaciji.

1949 Bilježi ga i Hakim u *Mustedreku.*

وَأَشَدُّهُمْ فِي أَمْرِ اللَّهِ عُمَرُ. وَأَصْدَقُهُمْ حَيَاءً عُثْمَانُ بنْ عَفَّانَ. وَأَعْلَمُهُمْ بِالْحَلَالِ وَالْحَرَامِ مُعَاذُ بْنُ جَبَلٍ. وَأَفْرَضُهُمْ زَيْدُ بْنُ ثَابِتٍ. وَأَقْرَؤُهُمْ أُبَيٌّ بنْ كَعْبٍ. وَلِكُلِّ أُمَّةٍ أَمِينٌ, وَأَمِينُ هَذِهِ الْأُمَّةِ أَبُو عُبَيْدَةَ بْنُ الْجَرَّاحِ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ. لَا نَعْرِفُهُ مِنْ حَدِيثِ قَتَادَةَ إِلَّا مِنْ هَذَا الْوَجْهِ. وَقَدْ رَوَاهُ أَبُو قِلَابَةَ عَنْ أَنَسٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَحْوَهُ *

٤٠٥٧. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ أَخْبَرَنَا عَبْدُ الْوَهَّابِ بْنُ عَبْدِ الْمَجِيدِ الثَّقَفِيُّ أَخْبَرَنَا خَالِدٌ الْحَذَّاءُ عَنْ أَبِي قِلَابَةَ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لِأُبَيِّ بْنِ كَعْبٍ: **إِنَّ اللَّهَ أَمَرَنِي أَنْ أَقْرَأَ عَلَيْكَ: لَمْ يَكُنِ الَّذِينَ كَفَرُوا. قَالَ: وَسَمَّانِي؟ قَالَ: نَعَمْ. فَبَكَى.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ. وَقَدْ رُوِيَ هَذَا الْحَدِيثُ عَنْ أُبَيِّ بْنِ كَعْبٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهم عَلَيْهِ وَسَلَّمَ.

٤٠٥٨. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ أَخْبَرَنَا يَحْيَى بْنُ سَعِيدٍ أَخْبَرَنَا شُعْبَةُ عَنْ قَتَادَةَ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ قَالَ: **جَمَعَ الْقُرْآنَ عَلَى عَهْدِ رَسُولِ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَرْبَعَةٌ كُلُّهُمْ مِنَ الْأَنْصَارِ: أُبَيُّ بْنُ كَعْبٍ وَمُعَاذُ بْنُ جَبَلٍ وَزَيْدُ بْنُ ثَابِتٍ وَأَبُو زَيْدٍ. قَالَ: قُلْتُ لِأَنَسٍ: مَنْ أَبُو زَيْدٍ؟ قَالَ: أَحَدُ عُمُومَتِي.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

٤٠٥٩. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ أَخْبَرَنَا عَبْدُ الْعَزِيزِ بْنُ مُحَمَّدٍ عَنْ سُهَيْلِ بْنِ أَبِي صَالِحٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **نِعْمَ الرَّجُلُ أَبُو بَكْرٍ. نِعْمَ الرَّجُلُ عُمَرُ. نِعْمَ الرَّجُلُ أَبُو عُبَيْدَةَ بْنُ الْجَرَّاحِ. نِعْمَ الرَّجُلُ أُسَيْدُ بْنُ حُضَيْرٍ. نِعْمَ الرَّجُلُ ثَابِتُ بْنُ قَيْسِ بْنِ شَمَّاسٍ. نِعْمَ الرَّجُلُ مُعَاذُ ابْنُ جَبَلٍ. نِعْمَ الرَّجُلُ مُعَاذُ بْنُ عَمْرِو بْنِ الْجَمُوحِ.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ. إِنَّمَا نَعْرِفُهُ مِنْ حَدِيثِ سُهَيْلٍ *

٤٠٦٠. حَدَّثَنَا مَحْمُودُ بْنُ غَيْلَانَ أَخْبَرَنَا وَكِيعٌ أَخْبَرَنَا سُفْيَانُ عَنْ أَبِي إِسْحَقَ عَنْ صِلَةَ بْنِ زُفَرَ عَنْ حُذَيْفَةَ بْنِ الْيَمَانِ قَالَ: جَاءَ الْعَاقِبُ وَالسَّيِّدُ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَا: **ابْعَثْ مَعَنَا أَمِينَك. قَالَ: فَإِنِّي سَأَبْعَثُ مَعَكُمْ أَمِينًا حَقَّ أَمِينٍ. فَأَشْرَفَ لَهَا النَّاسُ فَبَعَثَ أَبَا عُبَيْدَةَ. قَالَ: وَكَانَ أَبُو إِسْحَقَ إِذَا حَدَّثَ بِهَذَا الْحَدِيثِ عَنْ صِلَةَ قَالَ: سَمِعْتُهُ مُنْذُ سِتِّينَ سَنَةً.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ. وَقَدْ رُوِيَ عَنِ ابْنِ عُمَرَ وَأَنَسٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ قَالَ: **لِكُلِّ أُمَّةٍ أَمِينٌ وَأَمِينُ هَذِهِ الْأُمَّةِ أَبُو عُبَيْدَةَ بْنُ الْجَرَّاحِ.**

104. Vrline Muaza b. Džebela, Zejda b. Sabita, Ubeja b. Ka'ba i Ebu Ubejdea b. Džerraha, radijellahu anhum.

4056. ISPRIČAO NAM JE Sufjan b. Veki'; kaže: Obavijestio nas je Humejd b. Abdur-Rahman prenijevši od Davuda el-Attara, on od Ma'mera, on od Katadea, a on od Enesa b. Malika, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Najmilosrdniji, od mojih sljedbenika, prema mojim sljedbenicima je Ebu Bekr; najstrožiji od**

njih u pogledu Allahovih odredbi je Omer; majstidljiviji od njih je Osman b. Affan; najznaniji od njih u pogledu halala i harama je Muaz b. Džebel[1950]; najznaniji od njih, u pogledu poznavanja propisa o nasljedstvu je Zejd b. Sabit[1951]; a najbolji učač Kur'ana od njih je Ubej b. Ka'b[1952]. Svaki je narod imao svoga povjerenika, a povjerenik ovog ummeta je Ebu Ubejde b. el-Džerrah[1953]."

Ovaj hadis je hasenun-garibun.[1954] Od hadisa koje je prenio Katade poznat nam je samo sa ovim senedom. Prenio ga je Ebu Kilabe od Enesa, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, slično prethodnom hadisa.

4057. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Beššar; kaže: Obavijestio nas je Abdul-Vehhab b. Abdul-Medžid es-Sekafi; kaže: Nas je obavijestio Halid el-Hazzai prenijevši od Ebu Kilabea, a on od Enesa b. Malika, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao Ubeju b. Kabu: **"Allah mi je naredio da ti proučim:** ***Nisu se nevjernici između sljedbenika Knjige i mnogobošci odvojili...***[1955] **Je li spomenuo moje ime? upita on. Jeste, odgovori Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem.** (Čuvši to) **Ubej zaplaka."**[1956] Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[1957] Ovaj hadis je prenesen od Ubeja b. Ka'ba, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem.

4058. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Beššar; kaže: Obavijestio nas je Jahja b. Seid; kaže: Nas je obavijestio Šu'be prenijevši od Katadea, a on od Enesa b. Malika, koji je kazao: **"U vrijeme Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, četverica su znali cijeli Kur'an napamet i svi**

[1950] Muaz b. Džebel b. Omer b. Evs Ebu Abdur-Rahman bio je iz porodice Esed iz plemena Hazredž. Učesnik je Akabe i Bitke na Bedru. Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, imenovao ga je namjesnikom Jemena. On se kasnije vrati u Medinu, potom kao mudžahid ode u Šam. Umro je u Šamu 18. godine po Hidžri.

[1951] Zejd b. Sabit b. Dahak b. Zejd b. Levzan bio je iz porodice Malik b. Nedžar en-Nedžari el-Ensari el-Medeni. Kada je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, došao u Medinu, imao je jedanaest godina. On je, po Vjerovjesnikovu, sallallahu alejhi ve sellem, naređenju, zapisivao Kur'an onako kako je objavljivan. Umro je u Medini 45. godine po Hidžri.

[1952] Ubej b. Ka'b b. Kajs b. Ubejd b. Zejd b. Muavije el-Ensari el-Hazredži Ebu Munzir, neki vele Ebu Tufejl, en-Nedžari, poznati je Vjerovjesnikov sallallahu alejhi ve sellem, ashab. Učesnik je Akabe, Bedra i ostalih bitki. Umro je 30. godine po Hidžri.

[1953] Ebu Ubejde Amir b. El-Džerrah b. Hilal b. Uhejb b. Dabbe b. Haris b. Fihr b. Malik. Primio je islam zajedno sa Osmanom b. Maz'unom. Jedan je od deseterice ashaba kojima je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, za života obećao Džennet. Bio je namjesnik u Šamu. Umro je u Šamu 18. godine po Hidžri.

[1954] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu* i Ibn Hibban u *Sahihu*.

[1955] Sura *El-Bejjine*.

[1956] Ubej b. Ka'b je zaplakao od radosti i ushićenja što ga je Uzvišeni Allah po imenu spomenuo Vjerovjesniku, sallallahu alejhi ve sellem.

[1957] Bilježe ga i El-Buhari i Muslim u *Sahihima* i En-Nesai u *Sunenu*.

su ensarije.[1958] **To su: Ubej b. Ka'b, Muaz b. Džebel, Zejd b. Sabit i Ebu Zejd. Ko je Ebu Zejd? upitah Enesa. On reče: To je jedan od mojih amidža."** Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[1959]

4059. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe; kaže: Obavijestio nas je Abdul-Aziz b. Muhammed prenijevši od Suhejla b. Ebu Saliha, on od svoga oca, a on od Ebu Hurejrea, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Divan je čovjek Ebu Bekr! Divan je čovjek Omer! Divan je čovjek Ebu Ubejde b. el-Džerrah! Divan je čovjek Usejd b. Hudajr!**[1960] **Divna je osoba Sabit b. Kajs b. Šimas!**[1961] **Divna je osoba Muaz b. Džebel! Divna je osoba Muaz b. Amr b. Džemuh**[1962]**!"** Ovaj hadis je hasenun.[1963] Poznat nam je preko Suhejla.

4060. ISPRIČAO NAM JE Mahmud b. Gajlan; kaže: Obavijestio nas je Veki'; kaže: Nas je obavijestio Sufjan prenijevši od Ebu Ishaka, on od Silea b. Zufera, a on od Huzejfea b. Jemana, koji je kazao: **"Dođoše zamjenik i poglavica** (Nedžrana) **Vjerovjesniku, sallallahu alejhi ve sellem, i rekoše: Pošalji sa nama tvog povjerenika! On reče: Poslat ću sa vama povjerenika koji istinski zaslužuje taj epitet. Podigoše se ljudi** (da čuju koga će poslati), **a on posla Ebu Ubejdea."**

Kada bi Ebu Ishak pričao ovaj hadis od Silea, govorio bi: Čuo sam ga prije šezdeset godina. Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[1964] Preneseno je od Omera i Enesa, a njih dvojica od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, da je kazao: **"Svaki je narod imao svoga povjerenika, a povjerenik ovoga naroda je Ebu Ubejde b. Džerrah.**

[1958] Enes b. Malik je bio ensarija i spomenuo je četvoricu ljudi iz svoga naroda koji su u Vjerovjesnikovo vrijeme cijeli Kur'an znali napamet. Ovdje on nije spominjao muhadžire koji su cijeli Kur'an tada znali napamet.

[1959] Bilježe ga i El-Buhari i Muslim u *Sahihima* i En-Nesai u *Sunenu*.

[1960] Usejd b. Hudajr b. Simak b. Atik el-Ensari Ebu Jahja el-Ešheli poznati je Vjerovjesnikov, sallallahu alejhi ve sellem, ashab. Učesnik je Bedra i ostalih bitki. Umro je u Medini 20. godine po Hidžri. Ukopan je u Bekijji.

[1961] Sabit b. Kajs b. Šimmas el-Ensari el-Hazredži spadao je u kategoriju starijih Vjerovjesnikovih, sallallahu alejhi ve sellem, ashaba. Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, mu je za života obećao Džennet. Pao je kao šehid u Bici kod Jemame.

[1962] Muaz b. Amr b. Džemuh el-Ensari el-Hazredži poznati je Vjerovjesnikov, sallallahu alejhi ve sellem, ashab. Učesnik je Akabe i Bedra, i on i njegov otac Amr b. Džemuh. On je, zajedno sa Muazom b. Afraom, ubio Ebu Džehla na Bedru.

[1963] Bilježi ga i En-Nisai u *Sunenu*.

[1964] Bilježe ga i El-Buhari i Muslim u *Sahihima*.

١٠٥. بَاب مَنَاقِبِ سَلْمَانَ الْفَارِسِيِّ رَضِي اللَّه عَنْه *

٤٠٦١. حَدَّثَنَا سُفْيَانُ بْنُ وَكِيعٍ أَخْبَرَنَا أَبِي عَنِ الْحَسَنِ بْنِ صَالِحٍ عَنْ أَبِي رَبِيعَةَ الْإِيَادِيِّ عَنِ الْحَسَنِ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْه وَسَلَّمَ: **إِنَّ الْجَنَّةَ لَتَشْتَاقُ إِلَى ثَلَاثَةٍ: عَلِيٍّ وَعَمَّارٍ وَسَلْمَانَ.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ حَدِيثِ الْحَسَنِ بْنِ صَالِحٍ *

105. Vrline Selmana el-Farisija, radijellahu anhu.

4061. ISPRIČAO NAM JE Sufjan b. Veki'; kaže: Obavijestio nas je moj otac prenijevši od Hasana b. Saliha, on od Ebu Rebi'e el-Ijadija, on od Hasana[1965], a on od Enesa b. Malika, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Džennet žudi za trojicom: Alijom, Ammarom i Selmanom[1966]."** Ovaj hadis je hasenun-garibun. Poznat nam je preko Hasana b. Saliha.

١٠٦. بَاب مَنَاقِبِ عَمَّارِ بْنِ يَاسِرٍ رَضِي اللَّه عَنْه وَ كُنْيَتُهُ أبوُ يَقْظَانَ *

٤٠٦٢. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ أَخْبَرَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ مَهْدِيٍّ أَخْبَرَنَا سُفْيَانُ عَنْ أَبِي إِسْحَقَ عَنْ هَانِئِ بْنِ هَانِئٍ عَنْ عَلِيٍّ قَالَ: **جَاءَ عَمَّارٌ يَسْتَأْذِنُ عَلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْه وَسَلَّمَ فَقَالَ: ائْذَنُوا لَهُ مَرْحَبًا بِالطَّيِّبِ الْمُطَيَّبِ.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

٤٠٦٣. حَدَّثَنَا الْقَاسِمُ بْنُ دِينَارٍ الْكُوفِيُّ حَدَّثَنَا عُبَيْدُ اللَّه بْنُ مُوسَى عَنْ عَبْدِ الْعَزِيزِ بْنِ سِيَاهٍ عَنْ حَبِيبِ بْنِ أَبِي ثَابِتٍ عَنْ عَطَاءِ بْنِ يَسَارٍ عَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ: قَالَ رَسُولُ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْه وَسَلَّمَ: **مَا خُيِّرَ عَمَّارٌ بَيْنَ أَمْرَيْنِ إِلَّا اخْتَارَ أَرْشَدَهُمَا.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ هَذَا الْوَجْهِ مِنْ حَدِيثِ عَبْدِ الْعَزِيزِ بْنِ سِيَاهٍ. وَهُوَ شَيْخٌ كُوفِيٌّ. وَقَدْ رَوَى عَنْهُ النَّاسُ. وَلَهُ ابْنٌ يُقَالُ لَهُ يَزِيدُ بْنُ عَبْدِ الْعَزِيزِ ثِقَةٌ. رَوَى عَنْهُ يَحْيَى بْنُ آدَمَ *

[1965] Hasan el-Basri.

[1966] Selman el-Farisi je porijeklom Perzijanac. Bio je vatropoklonik. Pobjegao je od oca da bi tragao za istinom. Susreo se sa nekim monahom, pa s drugim, pa s trećim. Kod svakog od njih je ostajao do njegove smrti. Treći monah mu reče da će se u Hidžazu pojaviti posljednji vjerovjesnik. On se zaputi sa nekim Arapima prema Hidžazu. Međutim, oni ga kao roba prodadoše nekom židovu u dolini Mekke. Potom ga kupi drugi židov iz plemena Benu Kurejza iz Medine. Kad je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, stigao iz Mekke u Medinu, prepoznavši na njemu znake vjerovjesništva, on primi islam. Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, mu reče da se pokuša otkupiti, što je on uz pomoć muslimana učinio. Živio je 250 godnina, po mišljenju nekih 275 godina. Bitka na Hendeku je prva bitka u kojoj je kao musliman učestvovao. On je sugerisao Allahovu Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, da se na prilazu Medini iskopa hendek. Umro je u Medainu.

٤٠٦٤. حَدَّثَنَا مَحْمُودُ بْنُ غَيْلَانَ أَخْبَرَنَا وَكِيعٌ أَخْبَرَنَا سُفْيَانُ عَنْ عَبْدِ الْمَلِكِ بْنِ عُمَيْرٍ عَنْ مَوْلًى لِرِبْعِيٍّ عَنْ رِبْعِيِّ بْنِ حِرَاشٍ عَنْ حُذَيْفَةَ قَالَ: **كُنَّا جُلُوسًا عِنْدَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ: إِنِّي لَا أَدْرِي مَا قَدْرُ بَقَائِي فِيكُمْ فَاقْتَدُوا بِاللَّذَيْنِ مِنْ بَعْدِي. وَأَشَارَ إِلَى أَبِي بَكْرٍ وَعُمَرَ. وَاهْتَدُوا بِهَدْيِ عَمَّارٍ. وَمَا حَدَّثَكُمُ ابْنُ مَسْعُودٍ فَصَدِّقُوهُ.**

هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ. وَرَوَى إِبْرَاهِيمُ بْنُ سَعْدٍ هَذَا الْحَدِيثَ عَنْ سُفْيَانَ الثَّوْرِيِّ عَنْ عَبْدِ الْمَلِكِ بْنِ عُمَيْرٍ عَنْ هِلَالٍ مَوْلَى رِبْعِيٍّ عَنْ رِبْعِيٍّ عَنْ حُذَيْفَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَحْوَهُ. وَقَدْ رَوَى سَالِمٌ الْمُرَادِيُّ الْكُوفِيُّ عَنْ عَمْرِو بْنِ هَرِمٍ عَنْ رِبْعِيِّ بْنِ حِرَاشٍ عَنْ حُذَيْفَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَحْوَ هَذَا *

٤٠٦٥. حَدَّثَنَا أَبُو مُصْعَبٍ الْمَدَنِيُّ أَخْبَرَنَا عَبْدُ الْعَزِيزِ بْنُ مُحَمَّدٍ عَنِ الْعَلَاءِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **أَبْشِرْ يَا عَمَّارُ تَقْتُلُكَ الْفِئَةُ الْبَاغِيَةُ.** وَفِي الْبَاب عَنْ أُمِّ سَلَمَةَ وَعَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو وَأَبِي الْيَسَرِ وَحُذَيْفَةَ. وَهَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ غَرِيبٌ مِنْ حَدِيثِ الْعَلَاءِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ *

106. Vrline Ammara b. Jasira, radijellahu Anhu, koji je imao nadimak Ebul-Jakzan[1967]

4062. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Beššar; kaže: Obavijestio nas je Abdur-Rahman b. Mehdi; kaže: Nas je obavijestio Sufjan prenijevši od Ebu Ishaka, on od Hani'a b. Hani'a, a on od Alije, koji je kazao: **"Jednom prilikom dođe Ammar b. Jasir i zatraži dozvolu da uđe kod Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem. On reče: "Pustite ga, dobro mi došao, čisti i čestiti!"** Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[1968]

4063. ISPRIČAO NAM JE Kasim b. Dinar el-Kufi; kaže: Ispričao nam je Ubejdullah b. Musa prenijevši od Abdul-Aziza b. Sijaha[1969], on od Habiba b. Ebu Sabita, on od Ataa b. Jesara, a on od Aiše, koja je kazala da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Nije nikada Ammaru ponuđen izbor između dvoje, a da nije odabrao ono što je bolje."**

[1967] Ammmar b. Jasir, čijoj je majci bilo ime Sumejja, znameniti je Vjerovjesnikov, sallallahu alejhi ve sellem, ashab. Primio je islam veoma rano, a to su učinili i njegovi roditelji. Zbog toga su ih mušrici puno mučili. Ebu Džehl je ubio njegovu majku Sumejju koja se smatra prvim šehidom u islamu. Ubijen je u Bici na Sifinu skupa sa Alijom b. Ebu Talibom.

[1968] Bilježi ga i Ibn Madže u *Sunenu*.

[1969] Abdul-Aziz b. Sijah el-Esedi el-Kufi iskren je prenosilac hadisa. Naginjao je šiizmu. Pripadao je sedmoj generaciji.

Ovaj hadis je hasenun-garibun.[1970] Poznat nam je samo ovim senedom, preko Abdul-Aziza b. Sijaha, šejha iz Kufe. Od njega su mnogi prenijeli hadise. On je imao sina koji se zvao Jezid b. Abdul-Aziz, koji je pouzdan prenosilac hadisa. Od njega je hadise prenio Jahja b. Adem.

4064. ISPRIČAO NAM JE Mahmud b. Gajlan; kaže: Obavijestio nas je Veki'; kaže: Nas je obavijestio Sufjan prenijevši od Abdul-Melika b. Umejra, on od Rib'ijeva štićenika[1971], on od Rib'ija b. Hiraša, a on od Huzejfea, koji je kazao: **"Jednom prilikom smo sjedili kod Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, pa je rekao: Ja ne znam koliko ću još ostati među vama, zato se od onih koji će ostati poslije mene ugledajte!" i pokaza** (rukom) **na Ebu Bekra i Omera. Što se tiče lijepog ponašanja, ugledajte se na Ammara, a ono što vam ispriča Ibn Mes'ud smatrajte da je istina."**

Ovaj hadis je hasenun.[1972] Ovaj je hadis Ibrahim b. Sa'd prenio od Sufjana es-Sevrija, on od Abdul-Melika b. Umejra, on od Hilala, Rib'ijeva štićenika, on od Rib'ija, on od Huzejfea, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, slično prethodnom hadisu. I Salim el-Muradi el-Kufi je prenio od Amra b. Herima, on od Rib'ija b. Hiraša, on od Huzejfea, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, slično ovome.

4065. ISPRIČAO NAM JE Ebu Mus'ab el-Medini; kaže: Obavijestio nas je Abdul-Aziz b. Muhammed prenijevši od Alaa b. Abdur-Rahmana, on od svoga oca, a on od Ebu Hurejrea, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Raduj se, Ammare, ubit će te nepokorna skupina!"**[1973]

O ovoj temi preneseni su hadisi i od Ummu Seleme, Abdullaha b. Amra, Ebu Jusra i Huzejfea. Ovaj hadis Allaa b. Abdur-Rahmana je hasenun-sahihun-garibun.

١٠٧. بَاب مَنَاقِبِ أَبِي ذَرٍّ أَلْغِفَارِيِ رَضِيَ اللَّه عَنْه *

٤٠٦٦. حَدَّثَنَا مَحْمُودُ بْنُ غَيْلَانَ أَخْبَرَنَا ابْنُ نُمَيْرٍ عَنِ الْأَعْمَشِ عَنْ عُثْمَانَ بْنِ عُمَيْرٍ وَهُوَ أَبُو الْيَقْظَانِ عَنْ أَبِي حَرْبِ بْنِ أَبِي الْأَسْوَدِ الدِّيْلِيِّ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّه

[1970] Bilježi ga i Ibn Madže u *Sunenu.*

[1971] Rib'ijevu štićeniku je bilo ime Hilal. On je, po ocjeni hadiskih učenjaka, prenosilac koji zadovoljava (makbul). Pripadao je šestoj generaciji.

[1972] Bilježi ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu.*

[1973] Alija je četvrti halifa koga su jednoglasno izabrali muslimani. Muavija se ne pokori halifi nego sa svojim pristalicama ustade protiv njega. Ammar b. Jasir se borio na strani Alije i bi ubijen od nepokorne grupe Muavijinih pristalica. U ovom hadisu Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, je nagovijestio da će on pasti kao šehid od nepokorne grupe boreći se na pravoj strani. Riječi: Raduj se, Ammare, znače: Raduj se što ćeš se boriti na pravoj strani i što ćeš pasti kao šehid.

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: مَا أَظَلَّتِ الْخَضْرَاءُ وَلَا أَقَلَّتِ الْغَبْرَاءُ أَصْدَقَ مِنْ أَبِي ذَرٍّ. وَفِي الْبَابِ عَنْ أَبِي الدَّرْدَاءِ وَأَبِي ذَرٍّ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ *

٤٠٦٧. حَدَّثَنَا الْعَبَّاسُ الْعَنْبَرِيُّ أَخْبَرَنَا النَّضْرُ بْنُ مُحَمَّدٍ أَخْبَرَنَا عِكْرِمَةُ بْنُ عَمَّارٍ حَدَّثَنِي أَبُو زُمَيْلٍ عَنْ مَالِكِ بْنِ مَرْثَدٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَبِي ذَرٍّ قَالَ: قَالَ لِي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: مَا أَظَلَّتِ الْخَضْرَاءُ وَلَا أَقَلَّتِ الْغَبْرَاءُ مِنْ ذِي لَهْجَةٍ أَصْدَقَ وَلَا أَوْفَى مِنْ أَبِي ذَرٍّ؛ شِبْهِ عِيسَى ابْنِ مَرْيَمَ. فَقَالَ عُمَرُ بْنُ الْخَطَّابِ كَالْحَاسِدِ: يَا رَسُولَ اللَّهِ أَفَتَعْرِفُ ذَلِكَ لَهُ. قَالَ: نَعَمْ. فَاعْرِفُوهُ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ مِنْ هَذَا الْوَجْهِ. وَقَدْ رَوَى بَعْضُهُمْ هَذَا الْحَدِيثَ فَقَالَ: أَبُو ذَرٍّ يَمْشِي فِي الْأَرْضِ بِزُهْدِ عِيسَى ابْنِ مَرْيَمَ *

107. Vrline Ebu Zerra el-Gifarija, radijellahu anhu.[1974]

4066. ISPRIČAO NAM JE Mahmud b. Gajlan; kaže: Obavijestio nas je Ibn Numejr prenijevši od A'meša, on od Osmana b. Umejra Ebu Jakzana, on od Ebu Harba b. Ebu Esveda ed-Dejlija, a on od Abdullaha b. Amra, koji je kazao: Čuo sam Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, kada kaže: **"Ne prekriva nebo niti Zemlja nosi ikoga iskrenijeg od Ebu Zerra!"**[1975] O ovoj temi preneseni su hadisi i od Ebu Derdaa i Ebu Zerra. Ovaj hadis je hasenun.[1976]

4067. ISPRIČAO NAM JE Abbas el-Anberi[1977]; kaže: Obavijestio nas je Nadr b. Muhammed[1978]; kaže: Nas je obavijestio Ikrime b. Ammar; kaže: Ispričao mi je Ebu Zumejl[1979] prenijevši od Malika b. Merseda[1980], on od svoga oca, a on od Ebu Zerra, koji je kazao: Rekao mi je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem: **"Ne prekriva nebo niti Zemlja nosi, od vrste**

[1974] Ebu Zerr Džundub b. Džunade el-Gifari jedan je od poznatih i izuzetno pobožnih Vjerovjesnikovih, sallallahu alejhi ve sellem, ashaba. Neki tvrde da je on peti po redu primio islam. Nakon što je primio islam, on je otišao u svoje pleme da ga širi među njima. Nakon Bitke na Hendeku on se priključio Allahovu Poslaniku u Medini. Pošto se razišao sa Osmanom b. Affanom, trećim halifom, Ebu Zerr se nastanio u Rebzi i tu je živio do kraja života. Umro je u Rebzi 32. godine po Hidžri. Tu mu se i danas nalazi kabur. Rebza je selo udaljeno od Medine, prema Mekki, oko tri dana hoda.

[1975] Ovim je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, želio posebno istaknuti iskrenost, skrušenost i pobožnost Ebu Zerra. Ove riječi ni u kom slučaju ne znače da je on iskreniji od Ebu Bekra, Omera, Osmana i Alije, nego znače da je, uz njih, on jedan od najiskrenijih i najpobožnijih ljudi na Zemlji i pod nebeskim svodom.

[1976] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*, Ibn Madže u *Sunenu* i Hakim u *Mustedreku*.

[1977] Abbas b. Abdul-Azim el-Anberi.

[1978] Nadr b. Muhammed b. Musa el-Džereši.

[1979] Ebu Zumejl Semak b. Velid.

[1980] Malik b. Mersad b. Abdullah ez-Zemani.

koja govori, iskrenijeg i preciznijeg čovjeka u pogledu ispunjavaja obećanja, od Ebu Zerra; on je (po čednosti) **ličio Isau sinu Merjeminom. Pozavidivši mu na tome bez zlobe, Omer b. Hattab reče: Allahov Poslaniče, prepoznaješ li ti to kod njega? Prepoznajem, reče on, pa ga upoznajte o tome!"**

Ovaj hadis je, sa ovim senedom, hasenun-garibun. Neki su ovaj hadis prenijeli i kazali: "Ebu Zerr hodi po zemlji sa pobožnošću Isaa sina Merjeminog

١٠٨. مَنَاقِب عَبْد اللَّه بْنِ سَلَامٍ رَضِي اللَّه عَنْه *

٤٠٦٨. حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ سَعِيدٍ الْكِنْدِيُّ أَخْبَرَنَا أَبُو مُحَيَّاةَ يَحْيَى بْنُ يَعْلَى عَنْ عَبْدِ الْمَلِكِ بْنِ عُمَيْرٍ عَنِ ابْنِ أَخِي عَبْدِ اللَّهِ بْنِ سَلَامٍ قَالَ: **لَمَّا أُرِيدَ قَتْلُ عُثْمَانَ جَاءَ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ سَلَامٍ فَقَالَ لَهُ عُثْمَانُ: مَا جَاءَ بِكَ؟ قَال: جِئْتُ فِي نَصْرِكَ. قَالَ اخْرُجْ إِلَى النَّاسِ فَاطْرُدْهُمْ عَنِّي فَإِنَّكَ خَارِجًا خَيْرٌ لِي مِنْكَ دَاخِلًا. فَخَرَجَ عَبْدُ اللَّهِ إِلَى النَّاسِ فَقَالَ: أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّهُ كَانَ اسْمِي فِي الْجَاهِلِيَّةِ فُلَانٌ فَسَمَّانِي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَبْدَ اللَّهِ. وَنَزَلَتْ فِيَّ آيَاتٌ مِنْ كِتَابِ اللَّهِ. فَنَزَلَتْ فِيَّ: (وَشَهِدَ شَاهِدٌ مِنْ بَنِي إِسْرَائِيلَ عَلَى مِثْلِهِ فَآمَنَ وَاسْتَكْبَرْتُمْ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ). وَنَزَلَتْ فِيَّ: (قُلْ كَفَى بِاللَّهِ شَهِيدًا بَيْنِي وَبَيْنَكُمْ وَمَنْ عِنْدَهُ عِلْمُ الْكِتَابِ). إِنَّ لِلَّهِ سَيْفًا مَغْمُودًا عَنْكُمْ وَإِنَّ الْمَلَائِكَةَ قَدْ جَاوَرَتْكُمْ فِي بَلَدِكُمْ هَذَا الَّذِي نَزَلَ فِيهِ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ؛ فَاللَّهَ اللَّهَ فِي هَذَا الرَّجُلِ أَنْ تَقْتُلُوهُ فَوَاللَّهِ لَئِنْ قَتَلْتُمُوهُ لَتَطْرُدُنَّ جِيرَانَكُمُ الْمَلَائِكَةَ وَلَتَسُلُّنَّ سَيْفَ اللَّهِ الْمَغْمُودَ عَنْكُمْ فَلَا يُغْمَدُ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ. قَالُوا: اقْتُلُوا الْيَهُودِيَّ وَاقْتُلُوا عُثْمَانَ.**

هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ. إِنَّمَا نَعْرِفُهُ مِنْ حَدِيثِ عَبْدِ الْمَلِكِ بْنِ عُمَيْرٍ. وَقَدْ رَوَى شُعَيْبُ بْنُ صَفْوَانَ هَذَا الْحَدِيثَ عَنْ عَبْدِ الْمَلِكِ بْنِ عُمَيْرٍ فَقَالَ: عُمَرُ ابْنِ مُحَمَّدِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ سَلَامٍ عَنْ جَدِّهِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ سَلَامٍ *

٤٠٦٩. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ أَخْبَرَنَا اللَّيْثُ عَنْ مُعَاوِيَةَ بْنِ صَالِحٍ عَنْ رَبِيعَةَ بْنِ يَزِيدَ عَنْ أَبِي إِدْرِيسَ الْخَوْلَانِيِّ عَنْ يَزِيدَ بْنِ عَمِيرَةَ قَالَ: **لَمَّا حَضَرَ مُعَاذَ بْنَ جَبَلٍ الْمَوْتُ قِيلَ لَهُ يَا أَبَا عَبْدِ الرَّحْمَنِ أَوْصِنَا. قَالَ: أَجْلِسُونِي. فَقَالَ: إِنَّ الْعِلْمَ وَالْإِيمَانَ مَكَانَهُمَا. مَنِ ابْتَغَاهُمَا وَجَدَهُمَا. يَقُولُ ذَلِكَ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ. وَالْتَمِسُوا الْعِلْمَ عِنْدَ أَرْبَعَةِ رَهْطٍ: عِنْدَ عُوَيْمِرٍ أَبِي الدَّرْدَاءِ وَعِنْدَ سَلْمَانَ الْفَارِسِيِّ وَعِنْدَ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ وَعِنْدَ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ سَلَامٍ الَّذِي كَانَ يَهُودِيًّا فَأَسْلَمَ. فَإِنِّي سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: إِنَّهُ عَاشِرُ عَشَرَةٍ فِي الْجَنَّةِ.** وَفِي الْبَاب عَنْ سَعْدٍ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ *

108. Vrline Abdullaha b. Selama, radijellahu anhu.[1981]

4068. ISPRIČAO NAM JE Ali b. Seid el-Kindi; kaže: Obavijestio nas je Ebu Mahje'e Jahja b. Ja'la prenijevši od Abdul-Melika b. Umejra, a on od bratića Abdullaha b. Selama[1982], koji je kazao: **"Kad su htjeli ubiti Osmana, došao je Abdullah b. Selam[1983]. Osman ga upita: Što si došao? Došao sam da ti pomognem, odgovori on. Onda iziđi među ljude, reče, i udalji ih od mene! Za mene je bolje da si napolju nego da si unutra. Abdullah b. Selam, veli, iziđe napolje među ljude i reče: O, ljudi! Ja sam se u predislamsko doba zvao tako i tako[1984], pa me Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, nazvao Abdullahom. U vezi sa mnom su objavljeni** (neki) **ajeti iz Allahove Knjige. U vezi sa mnom je objavljeno:** *i ako je jedan od sinova Israilovih posvjedočio da je i on od Allaha, pa on povjerovao, a vi se uzoholili. Allah, zaista, neće ukazati na Pravi Put narodu koji sebi nepravdu čini.*[1985] **Također je u vezi sa mnom objavljeno:** *Meni i vama dovoljan će biti kao svjedok Allah, i Onaj koji zna što je Knjiga.*[1986] **Uistinu je Allah učinio da mač, od vas, bude sklonjen i stavljen u korice i uistinu su meleci vaši susjedi u ovom gradu u kome vam je poslan vaš Vjerovjesnik. Bojte se Allaha u pogledu ovog čovjeka! Ako ga ubijete, otjerat ćete vaše susjede meleke i isukat ćete mač koji je Allah od vas uklonio i učinio da bude u koricama, a koji se više** (sa vas) **neće povući do Sudnjeg dana! Na** (te riječi), **oni povikaše: Ubijte i jevreja[1987] i Osmana!"**

Ovaj hadis je garibun. Poznat nam je preko Abdul-Melika b. Umejra. Šuajb b. Safvan je ovaj hadis prenio od Abdul-Melika b. Umejra kazavši: Omer b. Muhammed b. Abdullah b. Selam od svoga oca Abdullaha b. Selama.

[1981] Ebu Jusuf Abdullah b. Selam el-Israili prije prelaska na islam bio je jevrej i bio je saveznik medinskog plemena Hazredž. Zvao se Husajn pa mu je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, dao ime Abdullah, po kome je postao i poznat. Umro je u Medini 43. godine po Hidžri.

[1982] Ibn Ebu Abdullah b. Selam je kao prenosilac hadisa nepoznat (medžhul). Pripadao je trećoj generaciji.

[1983] Abdullah b. Selam je poznati Vjerovjesnikov, sallallahu alejhi ve sellem ashab. Prije prelaska na islam bio je Jevrej.

[1984] U predaji koju bilježi Ibn Madže stoji da se on u predislamsko doba zvao Husajn pa mu je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, dao ime Abdullah.

[1985] *El-Ahkaf*, 10. ajet, a koji u cijelosti glasi: "Reci: Kažite vi meni šta će s vama biti ako je Kur'an od Allaha, a vi u njeg nećete da vjerujete, i ako je jedan od sinova Israilovih posvjedočio da je i on od Allaha, pa on povjerovao, a vi se uzoholili. Allah, zaista, neće ukazati na Pravi Put narodu koji sebi nepravdu čini."

[1986] *Er-Ra'd*, 43. ajet, a koji u cijelosti glasi: "Oni koji ne vjeruju govore: Ti nisi poslanik! Reci: Meni i vama dovoljan će biti kao svjedok Allah, i Onaj koji zna što je Knjiga."

[1987] Mislili su na Abdullaha b. Selama.

4069. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe; kaže: Obavijestio nas je Lejs[1988] prenijevši od Muavije b. Saliha, on od Rebi'a b. Jezida, on od Ebu Idrisa el-Havlanija, a on od Jezida b. Amirea, koji je kazao: **"Kad se Muazu b. Džebelu prikučila smrt, neko mu reče: Ebu Abdur-Rahmane[1989], posavjetuj nas! On reče: Podignite me da sjednem, a onda nastavi: Znanje i vjerovanje se nalaze na svome mjestu; ko god ih bude tražio, naći će ih. To je ponovio tri puta, a onda rekao: Tražite znanje[1990] kod četiri osobe: Uvejmira Ebu Derdaa, Selmana el-Farisija, Abdullaha b. Mes'uda i Abdullaha b. Selama, koji bijaše jevrej pa je primio islam. Čuo sam Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, kada je za njega rekao da je on deseti od deseterice kojima je obećan Džennet."** O ovoj temi prenesen je hadis i od Sa'da. Ovaj hadis je hasenun-garibun.[1991]

١٠٩. مَنَاقِب عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ رَضِي اللَّهُ عَنْهُ *

٤٠٧٠. حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ إِسْمَعِيلَ بْنِ يَحْيَى بْنِ سَلَمَةَ بْنِ كُهَيْلٍ حَدَّثَنِي أَبِي عَنْ أَبِيهِ عَنْ سَلَمَةَ بْنِ كُهَيْلٍ عَنْ أَبِي الزَّعْرَاءِ عَنِ ابْنِ مَسْعُودٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **اقْتَدُوا بِاللَّذَيْنِ مِنْ بَعْدِي مِنْ أَصْحَابِي أَبِي بَكْرٍ وَعُمَرَ. وَاهْتَدُوا بِهَدْيِ عَمَّارٍ. وَتَمَسَّكُوا بِعَهْدِ ابْنِ مَسْعُودٍ.**

هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ مِنْ هَذَا الْوَجْهِ مِنْ حَدِيثِ ابْنِ مَسْعُودٍ. لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ حَدِيثِ يَحْيَى بْنِ سَلَمَةَ بْنِ كُهَيْلٍ. وَيَحْيَى بْنُ سَلَمَةَ يُضَعَّفُ فِي الْحَدِيثِ. وَأَبُو الزَّعْرَاءِ اسْمُهُ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ هَانِئٍ. وَأَبُو الزَّعْرَاءِ الَّذِي رَوَى عَنْهُ شُعْبَةُ وَالثَّوْرِيُّ وَابْنُ عُيَيْنَةَ اسْمُهُ عَمْرُو بْنُ عَمْرٍو وَهُوَ ابْنُ أَخِي أَبِي الْأَحْوَصِ صَاحِبِ ابْنِ مَسْعُودٍ *

٤٠٧١. حَدَّثَنَا أَبُو كُرَيْبٍ أَخْبَرَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ يُوسُفَ بْنِ أَبِي إِسْحَقَ عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَبِي إِسْحَقَ عَنِ الْأَسْوَدِ بْنِ يَزِيدَ أَنَّهُ سَمِعَ أَبَا مُوسَى يَقُولُ: **لَقَدْ قَدِمْتُ أَنَا وَأَخِي مِنَ الْيَمَنِ وَمَا نُرَى حِينًا إِلَّا أَنَّ عَبْدَ اللَّهِ بْنَ مَسْعُودٍ رَجُلٌ مِنْ أَهْلِ بَيْتِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لِمَا نَرَى مِنْ دُخُولِهِ وَدُخُولِ أُمِّهِ عَلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ غَرِيبٌ.** وَقَدْ رَوَاهُ سُفْيَانُ الثَّوْرِيُّ عَنْ أَبِي إِسْحَقَ *

٤٠٧٢. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ أَخْبَرَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ مَهْدِيٍّ أَخْبَرَنَا إِسْرَائِيلُ عَنْ أَبِي إِسْحَقَ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ يَزِيدَ قَالَ: **أَتَيْنَا عَلَى حُذَيْفَةَ فَقُلْنَا: حَدِّثْنَا مَنْ أَقْرَبُ النَّاسِ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُمَّ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ هَدْيًا وَدَلًّا فَنَأْخُذَ عَنْهُ وَنَسْمَعَ مِنْهُ. قَالَ: كَانَ أَقْرَبُ النَّاسِ هَدْيًا وَدَلًّا وَسَمْتًا بِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهِ**

1988 Lejs b. Sa'd.
1989 Ebu Abdur-Rahman je Muazov nadimak po djetetu.
1990 Znanje iz oblasti Kur'ana i sunneta Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem.
1991 Bilježi ga i En-Nisai u *Sunenu*.

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ابْنُ مَسْعُودٍ حَتَّى يَتَوَارَى مِنَّا فِي بَيْتِهِ. وَلَقَدْ عَلِمَ الْمَحْفُوظُونَ مِنْ أَصْحَابِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّ ابْنَ أُمِّ عَبْدٍ هُوَ مِنْ أَقْرَبِهِمْ إِلَى اللَّهِ زُلْفًا. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

٤٠٧٣. حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ أَخْبَرَنَا صَاعِدٌ الْحَرَّانِيُّ أَخْبَرَنَا زُهَيْرٌ أَخْبَرَنَا مَنْصُورٌ عَنْ أَبِي إِسْحَقَ عَنِ الْحَارِثِ عَنْ عَلِيٍّ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: لَوْ كُنْتُ مُؤَمِّرًا أَحَدًا مِنْ غَيْرِ مَشُورَةٍ مِنْهُمْ لَأَمَّرْتُ عَلَيْهِمُ ابْنَ أُمِّ عَبْدٍ. هَذَا حَدِيثٌ إِنَّمَا نَعْرِفُهُ مِنْ حَدِيثِ الْحَارِثِ عَنْ عَلِيٍّ *

٤٠٧٤. حَدَّثَنَا سُفْيَانُ بْنُ وَكِيعٍ أَخْبَرَنَا أَبِي عَنْ سُفْيَانَ الثَّوْرِيِّ عَنْ أَبِي إِسْحَقَ عَنِ الْحَارِثِ عَنْ عَلِيٍّ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: لَوْ كُنْتُ مُؤَمِّرًا أَحَدًا مِنْ غَيْرِ مَشُورَةٍ لَأَمَّرْتُ ابْنَ أُمِّ عَبْدٍ *

٤٠٧٥. حَدَّثَنَا هَنَّادٌ أَخْبَرَنَا أَبُو مُعَاوِيَةَ عَنِ الْأَعْمَشِ عَنْ شَقِيقِ بْنِ سَلَمَةَ عَنْ مَسْرُوقٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: خُذُوا الْقُرْآنَ مِنْ أَرْبَعَةٍ: مِنِ ابْنِ مَسْعُودٍ وَأُبَيِّ بْنِ كَعْبٍ وَمُعَاذِ بْنِ جَبَلٍ وَسَالِمٍ مَوْلَى أَبِي حُذَيْفَةَ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

٤٠٧٦. حَدَّثَنَا الْجَرَّاحُ بْنُ مَخْلَدٍ الْبَصْرِيُّ أَخْبَرَنَا مُعَاذُ بْنُ هِشَامٍ حَدَّثَنِي أَبِي عَنْ قَتَادَةَ عَنْ خَيْثَمَةَ بْنِ أَبِي سَبْرَةَ قَالَ: أَتَيْتُ الْمَدِينَةَ فَسَأَلْتُ اللَّهَ أَنْ يُيَسِّرَ لِي جَلِيسًا صَالِحًا فَيَسَّرَ لِي أَبَا هُرَيْرَةَ. فَجَلَسْتُ إِلَيْهِ فَقُلْتُ لَهُ: إِنِّي سَأَلْتُ اللَّهَ أَنْ يُيَسِّرَ لِي جَلِيسًا صَالِحًا فَوُفِّقْتَ لِي. فَقَالَ: مِنْ أَيْنَ أَنْتَ؟ قُلْتُ: مِنْ أَهْلِ الْكُوفَةِ جِئْتُ أَلْتَمِسُ الْخَيْرَ وَأَطْلُبُهُ. فَقَالَ: أَلَيْسَ فِيكُمْ سَعْدُ بْنُ مَالِكٍ مُجَابُ الدَّعْوَةِ وَابْنُ مَسْعُودٍ صَاحِبُ طَهُورِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَنَعْلَيْهِ وَحُذَيْفَةُ صَاحِبُ سِرِّ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَعَمَّارٌ الَّذِي أَجَارَهُ اللَّهُ مِنَ الشَّيْطَانِ عَلَى لِسَانِ نَبِيِّهِ وَسَلْمَانُ صَاحِبُ الْكِتَابَيْنِ؟ قَالَ قَتَادَةُ: وَالْكِتَابَانِ الْإِنْجِيلُ وَالْفُرْقَانُ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ غَرِيبٌ. وَخَيْثَمَةُ هُوَ ابْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ أَبِي سَبْرَةَ نُسِبَ إِلَى جَدِّهِ *

109. Vrline Abdullaha b. Mes'uda, radijellahu anhu.[1992]

4070. ISPRIČAO NAM JE Ibrahim b. Ismail b. Jahja b. Seleme b. Kuhejl[1993]; kaže: Ispričao mi je moj otac prenijevši od svoga oca Selemea b.

[1992] Abdullah b. Mes'ud b. Gafil b. Habib b. Šemh b. Huzejl Ebu Abdur-Rahman el-Huzeli poznati je Vjerovjesnikov, sallallahu alejhi ve sellem, ashab. Majka mu je Ummu Abd bint Abdu Vudd b. Seva iz plemena Huzejl. I ona je primila islam pa se smatra sahabijkom. Zbog toga Abadullaha b. Mes'uda oslovljavaju i po njoj kao Ibn Umm Abd. Ibn Mes'ud je veoma rano primio islam. Ibn Hibban u *Sahihu* bilježi od njega da je kazao da je on šesti po redu primio islam. Učinio je dvije hidžre; u Abesiniju i Medinu. Učestvovao je sa Allahovim Poslanikom, sallallahu alejhi ve sellem, u Bici na Bedru i svim ostalim bitkama koje je vodio. Za vrijeme hilafeta Omera i Osmana imenovan je za upravnika Bejtul-mala u Kufi. Pred kraj života se vratio u Medinu i u njoj umro 32. godine po Hidžri. Živio je preko šezdeset godina. Spada među ashabe koji su od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, prenijeli mnogo hadisa.

Kuhejla, on od Ebu Za'raa, a on od Ibn Mes'uda, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Od ashaba poslije mene slijedite Ebu Bekra i Omera, u ponašanju se ugledajte u Ammara, a slijedite savjete Abdullaha b. Mes'uda."**

Ovaj Ibn Mes'udov hadis je, sa ovim senedom, garibun.[1994] Poznat nam je samo preko Jahjaa b. Selemea b. Kuhejla, a Jahja b. Seleme je slab prenosilac hadisa. Ebu Za'ra se zvao Abdullah b. Hani', dok se Ebu Za'ra, od koga je hadise prenio Šu'be, Es-Sevri i Ibn Ujejne, zvao Imr b. Imr. On je bratić Ebul-Ahvesa, Ibn Mes'udova učenika.

4071. ISPRIČAO NAM JE Ebu Kurejb; kaže: Obavijestio nas je Ibrahim b. Jusuf b. Ebu Ishak prenijevši od svoga oca, on od Ebu Ishaka, on od Esveda b. Jezida, da je čuo Ebu Musaa[1995] kada je kazao: **"Kad smo se vratili ja i moj brat iz Jemena, dugo vremena smo mislili da je Abdullah b. Mes'ud član Vjerovjesnikove, sallallahu alejhi ve sellem, porodice** (ehlul-bejt) **imajući u vidu način na koji su on i njegova majka ulazili kod Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem."** Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[1996] Prenio ga je i Sufjan es-Sevri od Ebu Ishaka.

4072. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Beššar; kaže: Obavijestio nas je Abdur-Rahman b. Mehdi; kaže: Nas je obavijestio Israil[1997] prenijevši od Ebu Ishaka[1998], a on od Abdur-Rahmana b. Jezida, koji je kazao: **"Došli smo Huzejfeu i rekli: Obavijesti nas o tome ko je, po svome vladanju i ponašanju, najbliži Allahovu Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, kako bismo od njega mogli preuzimati i slušati** (hadise)! **On reče: Po svom vladanju i ponašanju, kako smo mi mogli primijetiti čak i u njegovoj kući, Allahovu Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, najbliži je Ibn Mes'ud. Svaki ashab Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem,** (koji je ostao dosljedan) **zna da je Ibn Ummi Abd** (Ibn Mes'ud) **među njima bio jedan od Allahu bliskih ljudi."** Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[1999]

4073. ISPRIČAO NAM JE Abdullah b. Abdur-Rahman; kaže: Obavijestio nas je Said el-Harrani; kaže: Nas je obavijestio Zuhejr[2000]; kaže: Nas je obavijestio Mensur[2001] prenijevši od Ebu Ishaka, on od Harisa[2002], a

---

[1993] Ibrahim b. Ismail b. Jahja b. Seleme b. Kuhejl el-Hadremi Ebu Ishak el-Kufi slab je prenosilac hadisa. Pripadao je jedanaestoj generaciji.

[1994] Ovaj hadis je po ocjeni hadiskih učenjaka slab. U njegovu senedu su Ibrahim b. Ismail, Ismail b. Jahja i Jahja b. Seleme koji su slabi prenosioci hadisa.

[1995] Ebu Musa el-Eš'ari poznati je Vjerovjesnikov, sallallahu alejhi ve sellem, ashab.

[1996] Bilježe ga i El-Buhari i Muslim u *Sahihima* i En-Nisai u *Sunenu.*

[1997] Israil b. Junus.

[1998] Ebu Ishak es-Subej'i.

[1999] Bilježe ga i El-Buhari u *Sahihu* i En-Nesai u *Sunenu.*

[2000] Zuhejr b. Muavija.

[2001] Mensur b. Mu'temir.

[2002] Haris b. Abdullah el-A'ver.

on od Alije, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Da sam, bez konsultacija, ikoga između njih imenovao zapovjednikom nad njima, imenovao bih Ibn Ummu Abda[2003]."** Ovaj nam je hadis poznat preko Harisa od Alije.

4074. ISPRIČAO NAM JE Sufjan b. Veki'; kaže: Obavijestio nas je moj otac prenijevši od Sufjana es-Sevrija, on od Ebu Ishaka, on od Harisa, a on od Alije, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Da sam, bez konsultacija, ikoga imenovao za emira, imenovao bih za emira Ibn Ummu Abda."**

4075. ISPRIČAO NAM JE Hennad; kaže: Obavijestio nas je Ebu Muavija prenijevši od A'meša, on od Šekika b. Selemea, on od Mesruka, a on od Abdullaha b. Amra, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Prihvatite** (način učenja) **Kur'ana od četverice: Od Ibn Mes'uda, Ubeja b. Ka'ba, Muaza b. Džebela i Salima, Ebu Huzejfeova štićenika[2004]."** Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[2005]

4076. ISPRIČAO NAM JE Džerrah b. Mahled el-Basri[2006]; kaže: Obavijestio nas je Muaz b. Hišam; kaže: Ispričao mi je moj otac prenijevši od Katadea, a on od Hajsemea b. Ebu Sebrea, koji je kazao: **"Pošto stigoh u Medinu, zamolih Allaha da mi podari dobrog sagovornika pa mi je Allah podario za sagovornika Ebu Hurejrea. Pošto sjedoh sa njim, ja mu rekoh: Molio sam Allaha da mi podari dobrog sagovornika pa mi je Allah uslišao dovu. Odakle si ti? upita on. Iz Kufe, odgovorih. Došao sam da tražim nauku. On će na to: Zar među vama nisu Sa'd b. Malik, čovjek čija se dova prima, Ibn Mes'ud, čovjek koji je pripremao vodu za abdest Allahovu Poslaniku i koji mu je dodavao sandale[2007], Huzejfe, čovjek kome je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, saopćio neke tajne[2008], Ammar, čovjek koga je Allah sačuvao od šejtana,** (a što je objelodanjeno) **jezikom Njegova Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem[2009], Selman el-Farisi, čovjek koji je slijedio dvije Knjige. Katade kaže: Te dvije Knjige su Indžil i Kur'an."**[2010]

[2003] Ibn Ummu Abd je Abdullah b. Mes'ud.

[2004] Ebu Huzejfeov štićenik zvao se Salim b. Ma'kal. Bio je porijeklom Perzijanac. Bijaše vrstan poznavalac kiraeta. On je kao imam klanjao muhadžirima kad su iz Mekke stigli u Kuba.

[2005] Bilježe ga i El-Buhari i Muslim u *Sahihima* i En-Nisai u *Sunenu*.

[2006] Džerrah b. Mahled el-Basri el-Kazzaz pouzdan je prenosilac hadisa. Pripadao je desetoj generaciji.

[2007] Dakle, čovjek koji je dobrovoljno opsluživao Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem.

[2008] Kao što su imena munafika u Medini i neke događaje koji će zadesiti njegove sljedbenike nakon njegove smrti.

[2009] Ibn Sa'd u djelu *Et-Tabekatul-kubra* bilježi, sa senedom od Hasana el-Basrija, da je Ammar b. Jasir kazao: "Jedanput (prilikom vojnog pohoda) odsjedosmo u jednome mjestu. Ja uzeh svoju mješinu i kofu da donesem vode. Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem,

Ovaj hadis je hasenun-garibun-sahihun. Hajseme je sin Abdur-Rahmana b. Ebu Sebrea koji je pripisan njegovu djedu.

١١٠. مَنَاقِبِ حُذَيْفَةَ بْنِ الْيَمَانِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ *

٤٠٧٧. حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ أَخْبَرَنَا إِسْحَقُ بْنُ عِيسَى عَنْ شَرِيكٍ عَنْ أَبِي الْيَقْظَانِ عَنْ زَاذَانَ عَنْ حُذَيْفَةَ قَالَ: قَالُوا يَا رَسُولَ اللَّهِ لَوِ اسْتَخْلَفْتَ؟ قَالَ: إِنْ أَسْتَخْلِفْ عَلَيْكُمْ فَعَصَيْتُمُوهُ عُذِّبْتُمْ؛ وَلَكِنْ مَا حَدَّثَكُمْ حُذَيْفَةُ فَصَدِّقُوهُ وَمَا أَقْرَأَكُمْ عَبْدُ اللَّهِ فَاقْرَءُوهُ.

قَالَ عَبْدُ اللَّهِ: فَقُلْتُ لِإِسْحَقَ بْنِ عِيسَى: يَقُولُونَ: هَذَا عَنْ أَبِي وَائِلٍ. قَالَ: لاَ, عَنْ زَاذَانَ إِنْ شَاءَ اللَّهُ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ. وَهُوَ حَدِيثُ شَرِيكٍ *

110. Vrline Huzejfea b. Jemana, r. a.[2011]

4077. ISPRIČAO NAM JE Abdullah b. Abdur-Rahman; kaže: Obavijestio nas je Ishak b. Isa prenijevši od Šerika, on od Ebu-Jekzana[2012], on od Zazana[2013], a on od Huzejfea, koji je kazao: **"Jednom prilikom** (neki ashabi) **rekoše: Allahov Poslaniče, ne bi bilo loše da odrediš svog nasljednika? On reče: Ako bih vam odredio svoga nasljednika pa mu vi protivurječili, bili biste kažnjeni! Nego, ono što vam ispriča Huzejfe, vi mu vjerujte, a onako kako vam Abdullah bude govorio da učite Kur'an, vi ga tako učite!**"

---

reče: Doći će ti neko ko će te pokušati spriječiti da uzmeš vodu. Pošto stigoh do vode, ugledah crnog čovjeka koji mi se suprotstavi i ja se počeh sa njim hrvati..." To je bio taj šejtan na koga aludira ovaj hadis.

2010 Bilježi El-Buhari u *Sahihu* sa senedom od Alkamea da je kazao: "Stigao sam u Šam, klanjao dva rekjata, a onda rekao: "Allahu, olakšaj mi da pronađem dobrog sagovornika. Sjeo sam među ljude kad se pomoli neki šejh i sjede pored mene. Ko je ovaj? upitah. To je Ebu Derda, odgovoriše prisutni. Rekoh: Molio sam Allaha da mi olakša da pronađem dobrog saputnika i on mi je olakšao da pronađem tebe. Odakle si ti? upita me on. Iz Kufe, odgovorih. On će na to: Zar među vama nije Ibn Ummu Abd (Ibn Mes'ud), koga je Allah zaštitio od šejtana, upozorivši ga jezikom Njegova Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem? Zar među vama nije (Huzejfe b. Jeman), koji je jedini znao Vjerovjesnikovu tajnu..."

2011 Huzejfe b. Jeman b. Džabir b. Amr el-Abesi znameniti je Vjerovjesnikov, sallallahu alejhi ve sellem, ashab, ensarija. Veoma je rano primio islam. Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, je od ashaba samo njemu rekao neke tajne; Saopćio mu je imena munafika u Medini i rekao mu neke događaje koji će poslije njegove smrti zadesiti njegove sljedbenike, što se i obistinilo. Ubijen je nakon pogibije Osmana b. Affana.

2012 Ebu Jekzan Osman b. Umejr el-Bedželi el-Kufi.

2013 Zazan Ebu Omer el-Kindi el-Kufi.

Abdullah[2014] kaže: Rekao sam Ishaku b. Isau: Neki vele da je ovaj hadis prenesen od Ebu Vaila. On reče: Ne, nije, nego je, inšallah, prenesen od Zazana. Ovaj Šerikov hadis je hasenun.

١١١. مَنَاقِب زَيْد بْنِ حَارِثَةَ رَضِي اللَّه عَنْه *

٤٠٧٨. حَدَّثَنَا سُفْيَانُ بْنُ وَكِيعٍ أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَكْرٍ عَنِ ابْنِ جُرَيْجٍ عَنْ زَيْدِ بْنِ أَسْلَمَ عَنْ أَبِيهِ عَنْ عُمَرَ: **أَنَّهُ فَرَضَ لِأُسَامَةَ فِي ثَلَاثَةِ آلَافٍ وَخَمْسِ مِائَةٍ وَفَرَضَ لِعَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ فِي ثَلَاثَةِ آلَافٍ. فَقَالَ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عُمَرَ لِأَبِيهِ: لِمَ فَضَّلْتَ أُسَامَةَ عَلَيَّ فَوَاللَّهِ مَا سَبَقَنِي إِلَى مَشْهَدٍ؟ قَالَ: لِأَنَّ زَيْدًا كَانَ أَحَبَّ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنْ أَبِيكَ وَكَانَ أُسَامَةُ أَحَبَّ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنْكَ. فَآثَرْتُ حُبَّ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَى حُبِّي.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ *

٤٠٧٩. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ أَخْبَرَنَا يَعْقُوبُ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَنْ مُوسَى بْنِ عُقْبَةَ عَنْ سَالِمِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ عَنْ أَبِيهِ قَالَ: **مَا كُنَّا نَدْعُو زَيْدَ بْنَ حَارِثَةَ إِلَّا زَيْدَ ابْنَ مُحَمَّدٍ حَتَّى نَزَلَتْ: (ادْعُوهُمْ لِآبَائِهِمْ هُوَ أَقْسَطُ عِنْدَ اللَّهِ).** هَذَا حَدِيثٌ صَحِيحٌ.

٤٠٨٠. حَدَّثَنَا الْجَرَّاحُ بْنُ مَخْلَدٍ وَغَيْرُ وَاحِدٍ قَالُوا: أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عُمَرَ بْنِ الرُّومِيِّ أَخْبَرَنَا عَلِيُّ بْنُ مُسْهِرٍ عَنْ إِسْمَعِيلَ بْنِ أَبِي خَالِدٍ عَنْ أَبِي عَمْرٍو الشَّيْبَانِيِّ قَالَ: أَخْبَرَنِي جَبَلَةُ بْنُ حَارِثَةَ أَخُو زَيْدٍ قَالَ: **قَدِمْتُ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقُلْتُ لَهُ يَا رَسُولَ اللَّهِ ابْعَثْ مَعِي أَخِي زَيْدًا. قَالَ: هُوَ ذَا، فَإِنِ انْطَلَقَ مَعَكَ لَمْ أَمْنَعْهُ. قَالَ زَيْدٌ: يَا رَسُولَ اللَّهِ وَاللَّهِ لَا أَخْتَارُ عَلَيْكَ أَحَدًا. قَالَ: فَرَأَيْتُ رَأْيَ أَخِي أَفْضَلَ مِنْ رَأْيِي.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ حَدِيثِ ابْنِ الرُّومِيِّ عَنْ عَلِيِّ بْنِ مُسْهِرٍ *

٤٠٨١. **حَدَّثَنَا** أَحْمَدُ بْنُ الْحَسَنِ أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مَسْلَمَةَ عَنْ مَالِكِ بْنِ أَنَسٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ دِينَارٍ عَنِ ابْنِ عُمَرَ: **أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بَعَثَ بَعْثًا وَأَمَّرَ عَلَيْهِمْ أُسَامَةَ بْنَ زَيْدٍ. فَطَعَنَ النَّاسُ فِي إِمْرَتِهِ. فَقَالَ: إِنْ تَطْعَنُوا فِي إِمْرَتِهِ فَقَدْ كُنْتُمْ تَطْعَنُونَ فِي إِمْرَةِ أَبِيهِ مِنْ قَبْلُ وَايْمُ اللَّهِ إِنْ كَانَ لَخَلِيقًا لِلْإِمَارَةِ وَإِنْ كَانَ مِنْ أَحَبِّ النَّاسِ إِلَيَّ وَإِنَّ هَذَا مِنْ أَحَبِّ النَّاسِ إِلَيَّ بَعْدَهُ.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ.

٤٠٨٢. حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ حُجْرٍ أَخْبَرَنَا إِسْمَعِيلُ بْنُ جَعْفَرٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ دِينَارٍ عَنِ ابْنِ عُمَرَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ **نَحْوَ حَدِيثِ مَالِكِ بْنِ أَنَسٍ** *

[2014] Abdullah b. Abdur-Rahman ed-Darimi.

111. Vrline Zejda b. Harisea, radijellahu anhu.[2015]

4078. ISPRIČAO NAM JE Sufjan b. Veki'; kaže: Obavijestio nas je Muhammed b. Bekr[2016] prenijevši od Ibn Džurejdža, on od Zejda b. Eslema[2017], on od svoga oca, a on od Omera **da je on odredio platu Usameu tri hiljade i pet stotina, a Abdullahu b. Omeru tri hiljade** (dirhema). **Abdullah b. Omer reče svome ocu: Zašto si Usameu dao prednost nada mnom iako on od mene nije više učestvovao ni u jednoj bici? On reče: Zbog toga što je Zejd Allahovu Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, bio draži od tvoga oca, a Usama je Allahovom Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, bio draži od tebe te sam dao prednost onome koga je volio Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, nad onim koga ja volim."**[2018] Ovaj hadis je hasenun-garibun.

4079. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe; kaže: Obavijestio nas je Jakub b. Abdur-Rahman prenijevši od Musaa b. Ukbea, on od Salima b. Abdullaha b. Omera, a on od svoga oca, koji je kazao: **"Mi smo Zejda b. Harisea zvali Zejd b. Muhammed sve dok nije objavljeno:** ***Zovite ih po očevima njihovim, to je kod Allaha ispravnije!"***[2019] Ovaj hadis je sahihun.[2020]

4080. ISPRIČALI SU NAM Džerrah b. Mahled i drugi i kazali: Obavijestio nas je Muhammed b. Omer b. Er-Rumi[2021]; kaže: Nas je obavijestio Ali b. Mushir[2022] prenijevši od Ismaila b. Ebu Halida, on od Ebu

---

[2015] Zejd b. Harise je bio Vjerovjesnikov, sallallahu alejhi ve sellem, štićenik i posinak. Porijeklom je iz plemena Benu Kelb. U predislamsko doba je zarobljen pa ga je kupio Hakim b. Hizam svojoj tetki Hatidži. Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, ga je od nje zatražio na poklon. I pošto mu ga ona dade, on ga oslobodi. Kad su njegov otac i njegov amidža jednom prilikom došli u Mekku, zatražiše od Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, da im ga vrati. Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, mu ponudi izbor ili da se vrati njima ili da ostane kod njega. Zejd b. Harise udluči da ostane kod Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem. Zejd b. Harise je pao kao šehid u bici na Muti.

[2016] Muhammed b. Bekr el-Bursani el-Basri.

[2017] Zejd b. Eslem el-Adevi.

[2018] Omer b. Hattab je kao halifa za pet stotina dirhema odredio veću platu Usameu b. Zejdu nego svome sinu Abdullahu, iako su obojica učestvovali u svim bitkama. To začudi Abdullaha te on upita oca za razlog. Halifa mu kao jedini razlog za to navede to što su on i njegov otac bili draži Allahovu Poslaniku od njih dvojice i da on daje prednost onome što je volio Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, nad onim što on voli.

[2019] Dio 5. ajeta sure *El-Ahzab*, koji u cijelosti glasi: "Zovite ih po očevima njihovim, to je kod Allaha ispravnije! A ako ne znate imena očeva njihovih, pa, braća su vaša po vjeri i štićenici su vaši. Nije grijeh ako u tome pogriješite, grijeh je ako to namjerno učinite; a Allah prašta i samilostan je."

[2020] Bilježe ga i El-Buhari i Muslim u *Sahihima.*

[2021] Muhammed b. Omer b. Er-Rumi el-Bahili el-Basri.

[2022] Ali b. Mushir el-Kureši el-Kufi pouzdan je prenosilac hadisa s tim što je prenio neke garib hadise. Pripadao je osmoj generaciji. Jedno vrijeme je bio kadija u Mevsılu.

Amra eš-Šejbanija[2023], koji je kazao: Obavijestio me je Džebele b. Harise, Zejdov brat, koji je kazao: **"Jednom prilikom otiđoh Allahovu Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, i rekoh mu: Allahov Poslaniče, pošalji sa mnom moga brata Zejda![2024] On reče: Evo ga, ukoliko želi da ide sa tobom, ja ga neću spriječiti! Čuvši to. Zejd reče: Tako mi Allaha Allahov Poslaniče, ja nad tobom ne dajem prednost nikome! Tada uvidjeh, veli Džebele, da stav moga brata bijaše ispravniji od moga stava."** Ovaj hadis je hasenun-garibun. Poznat nam je samo preko Ibn Rumija od Alija b. Mushira.

4081. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Hasan[2025]; kaže: Obavijestio nas je Abdullah b. Mesleme[2026] prenijevši od Malika b. Enesa, on od Abdullaha b. Dinara[2027], a on od Ibn Omera: **"Jednom prilikom Allahov Poslanik, spremi vojsku i za njenog zapovjednika imenova Usamea b. Zejda.[2028] Ljudi počeše klevetati njegovu suprugu[2029], a on reče: Ako klevećete njegovu suprugu, isto ste tako klevetali i suprugu njegova oca[2030], a tako mi Allaha, njegov otac bijaše prikladan za zapovjedništvo i bijaše mi jedan od najdražih ljudi, a i ovaj je prikladan za zapovjedništvo i on mi je, poslije njega, jedan od najdražih ljudi."** Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[2031]

4082. ISPRIČAO NAM JE Ali b. Hudžr; kaže: Obavijestio nas je Ismail b. Džafer[2032] prenijevši od Abdullaha b. Dinara, on od Ibn Omera, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, **slično hadisu Malika b. Enesa.**

2023 Ebu Amr Sa'd b. Ijas eš-Šejbani el-Kufi.

2024 Džebele b. Harise je bio imenovan za zapovjednika vojske u jednoj bici. On je došao Vjerovjesniku da ga zamoli da sa njim pošalje i njegova brata Zejda. Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, prepusti izbor Zejdui; ili da ide sa njim ili da ostane služiti Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, On odabra ovo drugo.

2025 Ahmed b. Hasan b. Džunejdib et-Tirmizi.

2026 Abdullah b. Mesleme el-Ka'nebi.

2027 Abdullah b. Dinar el-Adevi.

2028 Tu vojsku je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, spremio pred svoju smrt, a Ebu Bekr ju je poslao nakon njegove smrti.

2029 Ljudi su govorili: Kako je mogao imenovati njega za zapovjednika vojske, a žena mu je takva i takva, pored Ebu Bekra, Omera i drugih znamenitih ashaba? Tim gestom je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, pokazao da na čelo treba postavljati one koji su najsposobniji i u datom momentu najprikladniji i da pri tome ne treba gledati ni na porijeklo ni na godine. Usama je bio sin njegova štićenika, uz to je bio tada veoma mlad. Međutim, pored mnoštva uglednh i starijih ashaba, Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, za zapovjednika imenuje njega.

2030 Zejda b. Harisea kada ga je imenovao zapovjednikom vojske koja je krenula na Mutu.

2031 Bilježe ga i El-Buhari i Muslim u *Sahihima.*

2032 Ismail b. Džafer b. Ebu Kesir el-Ensari ez-Zureki.

١١٢. مَنَاقِب أُسَامَةَ بْنِ زَيْدٍ رَضِيَ اللَّه عَنْه *

٤٠٨٣. حَدَّثَنَا أَبُو كُرَيْبٍ أَخْبَرَنَا يُونُسُ بْنُ بُكَيْرٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ إِسْحَقَ عَنْ سَعِيدِ بْنِ عُبَيْدِ بْنِ السَّبَّاقِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ أُسَامَةَ بْنِ زَيْدٍ عَنْ أَبِيهِ قَالَ: لَمَّا ثَقُلَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ هَبَطْتُ وَهَبَطَ النَّاسُ الْمَدِينَةَ فَدَخَلْتُ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَقَدْ أَصْمَتَ فَلَمْ يَتَكَلَّمْ. فَجَعَلَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَضَعُ يَدَيْهِ عَلَيَّ وَيَرْفَعُهُمَا فَأَعْرِفُ أَنَّهُ يَدْعُو لِي. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ *

٤٠٨٤. حَدَّثَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ حُرَيْثٍ أَخْبَرَنَا الْفَضْلُ بْنُ مُوسَى عَنْ طَلْحَةَ بْنِ يَحْيَى عَنْ عَائِشَةَ بِنْتِ طَلْحَةَ عَنْ عَائِشَةَ أُمِّ الْمُؤْمِنِينَ قَالَتْ: أَرَادَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُعَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنْ يُنَحِّيَ مُخَاطَ أُسَامَةَ. قَالَتْ عَائِشَةُ: دَعْنِي حَتَّى أَكُونَ أَنَا الَّذِي أَفْعَلُ. قَالَ: يَا عَائِشَةُ أَحِبِّيهِ فَإِنِّي أُحِبُّهُ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ *

٤٠٨٥. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ الْحَسَنِ أَخْبَرَنَا مُوسَى بْنُ إِسْمَعِيلَ أَخْبَرَنَا أَبُو عَوَانَةَ قَالَ: حَدَّثَ عُمَرُ بْنُ أَبِي سَلَمَةَ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَنْ أَبِيهِ قَالَ: أَخْبَرَنِي أُسَامَةُ بْنُ زَيْدٍ قَالَ: كُنْتُ جَالِسًا عِنْدَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذْ جَاءَ عَلِيٌّ وَالْعَبَّاسُ يَسْتَأْذِنَانِ. فَقَالَا: يَا أُسَامَةُ اسْتَأْذِنْ لَنَا عَلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ. فَقُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ عَلِيٌّ وَالْعَبَّاسُ يَسْتَأْذِنَانِ. قَالَ: أَتَدْرِي مَا جَاءَ بِهِمَا؟ قُلْتُ: لَا أَدْرِي. فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَكِنِّي أَدْرِي فَأْذَنْ لَهُمَا. فَدَخَلَا فَقَالَا: يَا رَسُولَ اللَّهِ جِئْنَاكَ نَسْأَلُكَ أَيُّ أَهْلِكَ أَحَبُّ إِلَيْكَ؟ قَالَ: فَاطِمَةُ بِنْتُ مُحَمَّدٍ. قَالَا: مَا جِئْنَاكَ نَسْأَلُكَ عَنْ أَهْلِكَ. قَالَ: أَحَبُّ أَهْلِي إِلَيَّ مَنْ قَدْ أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَيْهِ وَأَنْعَمْتُ عَلَيْهِ أُسَامَةُ بْنُ زَيْدٍ. قَالَا: ثُمَّ مَنْ؟ قَالَ: ثُمَّ عَلِيُّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ. فقَالَ الْعَبَّاسُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ جَعَلْتَ عَمَّكَ آخِرَهُمْ؟ قَالَ: إِنَّ عَلِيًّا قَدْ سَبَقَكَ بِالْهِجْرَةِ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ. وَكَانَ شُعْبَةُ يُضَعِّفُ عُمَرَ بْنَ أَبِي سَلَمَةَ *

112. Vrline Usamea b. Zejda, radijellahu anhu.[2033]

4083. ISPRIČAO NAM JE Ebu Kurejb; kaže: Obavijestio nas je Junus b. Bukejr prenijevši od Muhammeda b. Ishaka[2034], on od Seida b. Ubejda b.

[2033] Usama b. Zejd b. Harise b. Šurahbil Ebu Muhammed, neki vele Ebu Zejd el-Kelbi znameniti je Vjerovjesnikov, sallallahu alejhi ve sellem, ashab. Ashabi su ga zvali miljenikom Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem. Volio je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, i njegova oca Zejda prije nego ga je posinio, a njegova majka Ummu Ejmen bila je jedna od dojilja Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem. Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, je za nju govorio: Ona mi je druga majka. Usama je umro u Medini 54. godine po Hidžri.

[2034] Muhammed b. Ishak je autor čuvenog dijela *El-Megazi*.

Es-Sibbaka, on od Muhammeda b. Usamea b. Zejda,[2035] a on od svoga oca, koji je kazao: "**Pošto se bolest Allahova Poslanika pogorša, iziđoh iz kuće, a iziđoše i ostali Medinjani iz svojih kuća. Uđoh kod Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, a on šuti, ne može govoriti.** (Ugledavši me), **Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem stavi svoje ruke na mene, a onda ih podiže. Shvatih da se moli** (Allahu) **za mene.**" Ovaj hadis je hasenun-garibun.

4084. ISPRIČAO NAM JE Husejn b. Hurejs; kaže: Obavijestio nas je Fadl b. Musa[2036] prenijevši od Talhe b. Jahjaa[2037], on od Aiše binti Talha, a ona od Aiše, majke pravovjernih, koja je kazala: "**Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, je lično htio ukloniti Usameu sline iz nosa. Aiša reče: Pusti mene da to učinim a on reče: Aiša, voli ga, jer ga ja volim!**"[2038] Ovaj hadis je hasenun-garibun.

4085. OBAVIJESTIO NAS JE Ahmed b. Hasan[2039]; kaže: Obavijestio nas je Musa b. Ismail; kaže: Nas je obavijestio Ebu Avane i kazao: Omer b. Ebu Seleme b. Abdur-Rahman je ispričao od svoga oca, koji je kazao: Obavijestio me je Usame b. Zejd, koji je rekao: "**Sjedio sam**[2040] **kad dođoše Alija i Abbas i zatražiše dozvolu da** (kod njega) **uđu. Rekoše: Usama, upitaj Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, možemo li ući kod njega! Ja rekoh: Allahov Poslaniče, Alija i Abbas traže dozvolu da** (kod tebe) **uđu. On reče: A znaš li zbog čega su došli? Ne znam, odgovorih, a Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, reče: Znam ja, dozvoli im da uđu. Pošto uđoše njih dvojica, rekoše: Allahov Poslaniče, došli smo da te upitamo o tome ko ti je od tvoje najbliže familije najdraži? Fatima bint Muhammed, odgovori on. A ko ti je od šire familije najdraži? ponovo će njih dvojica. On reče: Od moje šire familije najdraži mi je onaj kome je Allah milost darovao i kome sam ja dobro učinio, Usama b. Zejd**[2041]. **A ko onda? upitaše njih dvojica. Onda Alija b. Ebu Talib.** (Kad to ču), **Abbas reče: Allahov Poslaniče, zar ti je amidža na posljednjem mjestu? On reče: Alija je prije tebe hidžru učinio.**" Ovaj hadis je hasenun. Šu'be je Omera b. Ebu Selemea smatrao slabim prenosiocem hadisa.

[2035] Muhammed b. Usama b. Zejd b. Harise el-Kelbi el-Medeni pouzdan je prenosilac hadisa. Pripadao je trećoj generaciji.

[2036] Fadl b. Musa es-Sinani Ebu Abdullah el-Mirvezi pouzdan je i siguran prenosilac hadisa. Ponekad bi prenio po koji garib hadis. Pripadao je devetoj generaciji. Umro je 292. godine po Hidžri.

[2037] Talha b. Jahja b. Talha b. Ubejdullah et-Tejmi.

[2038] Ovo se desilo kada je Usama b. Zejd bio dječak.

[2039] Ahmed b. Hasan b. Džunejdib et-Tirmizi.

[2040] Sjedio sam pred vratima Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem,...

[2041] Kome je Allah milost darovao time što je njemu i njegovu ocu podario islam, a kome sam ja dobro učinio oslobodivši njegova oca Zejda b. Harisea iz ropstva i posinivši ga.

١١٣. مَنَاقِب جَرِيرِ بْنِ عَبْدِ اللَّه الْبَجَلِيِّ رَضِي اللَّه عَنْه *

٤٠٨٦. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مَنِيعٍ أَخْبَرَنَا مُعَاوِيَةُ بْنُ عَمْرٍو الْأَزْدِيُّ أَخْبَرَنَا زَائِدَةُ عَنْ بَيَانٍ عَنْ قَيْسِ بْنِ أَبِي حَازِمٍ عَنْ جَرِيرِ بْنِ عَبْدِ اللَّه قَالَ: مَا حَجَبَنِي رَسُولُ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مُنْذُ أَسْلَمْتُ وَلَا رَآنِي إِلَّا ضَحِكَ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

٤٠٨٧. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مَنِيعٍ أَخْبَرَنَا مُعَاوِيَةُ بْنُ عَمْرٍو أَخْبَرَنَا زَائِدَةُ عَنْ إِسْمَعِيلَ بْنِ أَبِي خَالِدٍ عَنْ قَيْسٍ عَنْ جَرِيرٍ قَالَ: مَا حَجَبَنِي رَسُولُ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مُنْذُ أَسْلَمْتُ وَلَا رَآنِي إِلَّا تَبَسَّمَ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

113. Vrline Džerira b. Abdullaha el-Bedželija, r.a.[2042]

4086. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Meni'; kaže: Obavijestio nas je Muavija b. Amr el-Ezdi; kaže: Nas je obavijestio Zaide[2043] prenijevši od Bejana[2044], on od Kajsa b. Ebu Hazima, a on od Džerira b. Abdullaha, koji je kazao: **"Nije se desilo otkako sam primio islam da mi Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, nije dao dozvolu da kod njega uđem, niti me je ikada vidio a da se nije osmjehnuo."** Ovaj hadis je hasenun-sahihun.

4087. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Meni; kaže: Ispričao mi je Muavija b. Amr; kaže: Ispričao mi je Zaide prenijevši od Ismaila b. Ebu Halida, on od Kajsa[2045], a on od Džerira, koji je kazao: "**Nije se desilo otkako sam primio islam da mi Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, nije dao dozvolu da kod njega uđem[2046], niti me je ikada vidio a da se nije osmjehnuo."** Ovaj hadis je hasenun-sahihun.

[2042] Džerir b. Abdullah b. Džabir b. Malik Ebu Amr el-Bedželi bijaše ugledni Vjerovjesnikov, sallallahu alejhi ve sellem, ashab lijepog izgleda. Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, je za njega rekao da je Jusuf ovoga ummeta, i rekao je: "Na njegovu licu je primjetan dodir meleka." Kad god bi Džerir ušao kod Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, on bi mu ukazao posebnu počast i prostro bi svoj ogrtač da na njega sjedne. Umro je 51. godine po Hidžri.

[2043] Zaide b. Kudame.

[2044] Bejan b. Bišr.

[2045] Kajs b. Ebu Hazim.

[2046] Kad god sam je od njega zatražio.

١١٤. مَنَاقِب عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الْعَبَّاسِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا *

٤٠٨٨. حَدَّثَنَا بُنْدَارٌ وَمَحْمُودُ بْنُ غَيْلَانَ قَالَا: أَخْبَرَنَا أَبُو أَحْمَدَ عَنْ سُفْيَانَ عَنْ لَيْثٍ عَنْ أَبِي جَهْضَمٍ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ: **أَنَّهُ رَأَى جِبْرِيلَ عَلَيْهِ السَّلَام مَرَّتَيْنِ وَدَعَا لَهُ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَرَّتَيْنِ**. هَذَا حَدِيثٌ مُرْسَلٌ. وَأَبُو جَهْضَمٍ لَمْ يُدْرِكْ ابْنَ عَبَّاسٍ وَاسْمُهُ مُوسَى بْنُ سَالِمٍ *

٤٠٨٩. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ حَاتِمٍ الْمُؤَدِّبُ أَخْبَرَنَا الْقَاسِمُ بْنُ مَالِكٍ الْمُزَنِيُّ عَنْ عَبْدِ الْمَلِكِ بْنِ أَبِي سُلَيْمَانَ عَنْ عَطَاءٍ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ: **دَعَا لِي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنْ يُؤْتِيَنِي اللَّهُ الْحِكْمَةَ مَرَّتَيْنِ**. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ مِنْ هَذَا الْوَجْهِ مِنْ حَدِيثِ عَطَاءٍ. وَقَدْ رَوَاهُ عِكْرِمَةُ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ *

٤٠٩٠. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ أَخْبَرَنَا عَبْدُ الْوَهَّابِ الثَّقَفِيُّ عَنْ خَالِدٍ الْحَذَّاءِ عَنْ عِكْرِمَةَ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ: **ضَمَّنِي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَقَالَ: اللَّهُمَّ عَلِّمْهُ الْحِكْمَةَ**. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

114. Vrline Abdullaha b. Abbasa, radijellahu anhu.[2047]

4088. ISPRIČALI SU NAM Bundar i Mahmud b. Gajlan i kazali: Obavijestio nas je Ebu Ahmed[2048] prenijevši od Sufjana, on od Lejsa[2049], on od Ebu Džehdama, a on od Ibn Abbasa **da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, dva puta vidio Džibrila i da je dva puta za njega** (Ibn Abbasa) **uputio dovu.**

Ovaj hadis je murselun jer Ebu Džehdam nije vremenski zatekao Ibn Abbasa. Njegovo ime je Musa b. Salim.

4089. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Hatim el-Mueddeb; kaže: Obavijestio nas je Kasim b. Malik el-Muzeni prenijevši od Abdul-Melika b. Ebu Sulejmana, on od Ataa[2050], a on od Ibn Abbasa, koji je kazao: **"Dva puta je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, uputio dovu da mi Allah podari mudrost."**

Ovaj hadis je sa ovim senedom preko Ataa hasenun-garibun.[2051] Prenio ga je i Ikrime od Ibn Abbasa.

[2047] Abdullah b. Abbas b. Abdul-Muttalib b. Hašim Ebu Abbas Vjerovjesnikov, sallallahu alejhi ve sellem, je amidžić. Rođen je tri godine prije Hidžre, a umro je u Taifu 68. godine po Hidžri. Bio je jedan od najučenijih ashaba. Još dok je bio dječak Omer je davao prednost njegovu mišljenju u odnosu na mišljenje starijih ashaba.

[2048] Ebu Ahmed Muhammed b. Abdullah ez-Zubejri.

[2049] Lejs b. Ebu Sulejm.

[2050] Ata b. Ebu Rebah.

[2051] Bilježi ga i En-Nisai u *Sunenu.*

4090. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Beššar; kaže: Obavijestio nas je Abdul-Vehhab es-Sekafi; kaže: Nas je obavijestio Halid el-Hazai prenijevši od Ikrimea, a on od Ibn Abbasa: **"Jednom prilikom me Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, prigrli uza se i reče: Allahu, pouči ga mudrosti!"** Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[2052]

١١٥. مَنَاقِب عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا *

٤٠٩١. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مَنِيعٍ أَخْبَرَنَا إِسْمَعِيلُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ عَنْ أَيُّوبَ عَنْ نَافِعٍ عَنِ ابْنِ عُمَرَ قَالَ: رَأَيْتُ فِي الْمَنَامِ كَأَنَّمَا فِي يَدِي قِطْعَةُ إِسْتَبْرَقٍ وَلَا أُشِيرُ بِهَا إِلَى مَوْضِعٍ مِنَ الْجَنَّةِ إِلَّا طَارَتْ بِي إِلَيْهِ فَقَصَصْتُهَا عَلَى حَفْصَةَ فَقَصَّتْهَا حَفْصَةُ عَلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ: إِنَّ أَخَاكَ رَجُلٌ صَالِحٌ أَوْ إِنَّ عَبْدَ اللَّهِ رَجُلٌ صَالِحٌ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ.

115. Vrline Abdullaha b. Omera, radijellahu anhu.[2053]

4091. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Meni'; kaže: Obavijestio nas je Ismail b. Ibrahim[2054] prenijevši od Ejuba[2055], on od Nafi'a, a on od Ibn Omera, koji je kazao: **"Sanjao sam kao da mi je u ruci komad kadife kojom, na koje god mjesto u Džennetu pokažem, ona me donese do njega. To sam ispričao Hafsi, a Hafsa Vjerovjesniku, sallallahu alejhi ve sellem, koji je kazao: Tvoj brat je dobar čovjek ili** (je kazao): **Abdullah je dobar čovjek."** Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[2056]

١١٦. مَنَاقِب عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الزُّبَيْرِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ *

٤٠٩٢. حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ إِسْحَقَ الْجَوْهَرِيُّ أَخْبَرَنَا أَبُو عَاصِمٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الْمُؤَمَّلِ عَنِ ابْنِ أَبِي مُلَيْكَةَ عَنْ عَائِشَةَ: أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَأَى فِي بَيْتِ الزُّبَيْرِ مِصْبَاحًا فَقَالَ: يَا عَائِشَةُ مَا أُرَى أَسْمَاءَ إِلَّا قَدْ نُفِسَتْ فَلَا تُسَمُّوهُ حَتَّى أُسَمِّيَهُ. فَسَمَّاهُ عَبْدَ اللَّهِ وَحَنَّكَهُ بِتَمْرَةٍ بِيَدِهِ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ *

[2052] Bilježe ga u *El-Kutubus-sitte* svi osim Ebu Davuda.

[2053] Abdullah b. Omer b. Hattab je jedan od veoma učenih ashaba. Prenio je od Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, oko dvije hiljade hadisa. Rođen je dvije godine nakon početka Objave. Za vrijeme Bitke na Bedru imao je trinaest godina. Umro je u Mekki 73. godine po Hidžri u 86. godini života. Neki tvrde da ga je Hadždžadž u nogu ubo otrovanom strijelom od čega se razbolio i umro.

[2054] Ismail b. Ibrahim b. Ulejje.

[2055] Ejub es-Sahtijani.

[2056] Bilježe ga El-Buhari i Muslim u *Sahihima* i En-Nisai u *Sunenu.*

116. Vrline Abdullaha b. Zubejra, radijellahu anhu.[2057]

4092. ISPRIČAO NAM JE Abdullah b. Ishak el-Dževheri; kaže: Obavijestio nas je Ebu Asim[2058] prenijevši od Abdullaha b. Muemmila[2059], on od Ibn Ebu Mulejkea, a on od Aiše: **"Vjerovjesnik je u Zubejrovoj[2060] kući vidio svjetiljku** (kako gori) **pa je rekao Aiši: Mislim da je Esma rodila pa mu vi ne nadijevajte ime! Ja ću mu ga nadjenuti. On mu je nadjenuo ime Abdullah i protrljao mu hurmom nepce."** Ovaj hadis je hasenun-garibun.

١١٧. مَنَاقِب أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِي اللَّه عَنْه *

٤٠٩٣. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ أَخْبَرَنَا جَعْفَرُ بْنُ سُلَيْمَانَ عَنِ الْجَعْدِ أَبِي عُثْمَانَ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ قَالَ: **مَرَّ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَسَمِعَتْ أُمِّي أُمُّ سُلَيْمٍ صَوْتَهُ فَقَالَتْ: بِأَبِي وَأُمِّي يَا رَسُولَ اللَّهِ أُنَيْسٌ. قَالَ: فَدَعَا لِي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ثَلَاثَ دَعَوَاتٍ قَدْ رَأَيْتُ مِنْهُنَّ اثْنَتَيْنِ فِي الدُّنْيَا وَأَنَا أَرْجُو الثَّالِثَةَ فِي الْآخِرَةِ.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ غَرِيبٌ مِنْ هَذَا الْوَجْهِ. وَقَدْ رُوِيَ هَذَا الْحَدِيثُ مِنْ غَيْرِ وَجْهٍ عَنْ أَنَسٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ *

٤٠٩٤. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرٍ أَخْبَرَنَا شُعْبَةُ قَالَ: سَمِعْتُ قَتَادَةَ يُحَدِّثُ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ عَنْ أُمِّ سُلَيْمٍ أَنَّهَا قَالَتْ: **يَا رَسُولَ اللَّهِ أَنَسٌ بْنِ مَالِكٍ خَادِمُكَ ادْعُ اللَّهَ لَهُ. قَالَ: اللَّهُمَّ أَكْثِرْ مَالَهُ وَوَلَدَهُ وَبَارِكْ لَهُ فِيمَا أَعْطَيْتَهُ.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

٤٠٩٥. حَدَّثَنَا زَيْدُ بْنُ أَخْزَمَ الطَّائِيُّ أَخْبَرَنَا أَبُو دَاوُدَ عَنْ شُعْبَةَ عَنْ جَابِرٍ عَنْ أَبِي نَصْرٍ عَنْ أَنَسٍ قَالَ: **كَنَّانِي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِبَقْلَةٍ كُنْتُ أَجْتَنِيهَا.** هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ. لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ هَذَا الْوَجْهِ مِنْ حَدِيثِ جَابِرٍ الْجُعْفِيِّ عَنْ أَبِي نَصْرٍ. وَأَبُو نَصْرٍ هُوَ خَيْثَمَةُ بْنُ أَبِي خَيْثَمَةَ الْبَصْرِيُّ. رَوَى عَنْ أَنَسٍ أَحَادِيثَ *

٤٠٩٦. حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ يَعْقُوبَ أَخْبَرَنَا زَيْدُ بْنُ الْحُبَابِ أَخْبَرَنَا مَيْمُونٌ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ أَخْبَرَنَا ثَابِتٌ الْبُنَانِيُّ قَالَ: قَالَ لِي أَنَسُ بْنُ مَالِكٍ: **يَا ثَابِتُ خُذْ عَنِّي فَإِنَّكَ لَنْ تَأْخُذَ عَنْ أَحَدٍ أَوْثَقَ مِنِّي. إِنِّي**

[2057] Abdullah b. Zubejr b. Avvam el-Esedi el-Kureši je prvo muhadžirsko dijete koje je rođeno u islamu u Medini. Dao je prisegu Allahovu Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, kada je imao osam godina prve godine po Hidžri. Hadždžadž b. Jusuf ga je ubio u Mekki, a potom ga razapeo 17. džumadel-ula 73. godine po Hidžri.

[2058] Ebu Asim Dahak b. Muhalled en-Nebil.

[2059] Abdullah b. Muemmil el-Mahzumi el-Mekki, neki vele El-Medeni, slab je prenosilac hadisa. Pripadao je sedmoj generaciji.

[2060] Zubejr b. Avvam.

أَخَذْتُهُ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَ أَخَذَهُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْ جِبْرِيلَ وَأَخَذَهُ جِبْرِيلُ عَنِ اللَّهِ تَعَالَى. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ حَدِيثِ زَيْدِ بْنِ الْحُبَابِ.

٤٠٩٧. حَدَّثَنَا أَبُو كُرَيْبٍ أَخْبَرَنَا زَيْدُ بْنُ الْحُبَابِ عَنْ مَيْمُونٍ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَنْ ثَابِتٍ عَنْ أَنَسٍ نَحْوَ حَدِيثِ إِبْرَاهِيمَ بْنِ يَعْقُوبَ وَلَمْ يَذْكُرْ فِيهِ: وَأَخَذَهُ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْ جِبْرِيلَ. هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ حَدِيثِ زَيْدِ بْنِ الْحُبَابِ*

٤٠٩٨. حَدَّثَنَا مَحْمُودُ بْنُ غَيْلَانَ أَخْبَرَنَا أَبُو أُسَامَةَ عَنْ شَرِيكٍ عَنْ عَاصِمٍ الأَحْوَلِ عَنْ أَنَسٍ قَالَ: رُبَّمَا قَالَ لِي النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَا ذَا الْأُذُنَيْنِ. قَالَ أَبُو أُسَامَةَ: يَعْنِي يُمَازِحُهُ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ صَحِيحٌ *

٤٠٩٩. حَدَّثَنَا مَحْمُودُ بْنُ غَيْلَانَ أَخْبَرَنَا أَبُو دَاوُدَ عَنْ أَبِي خَلْدَةَ قَالَ: قُلْتُ لِأَبِي الْعَالِيَةِ: أَسَمِعَ أَنَسٌ مِنَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ؟ قَالَ: خَدَمَهُ عَشْرَ سِنِينَ وَدَعَا لَهُ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَكَانَ لَهُ بُسْتَانٌ يَحْمِلُ فِي السَّنَةِ الْفَاكِهَةَ مَرَّتَيْنِ وَكَانَ فِيهَا رَيْحَانٌ كَانَ يَجِدُ مِنْهُ رِيحَ الْمِسْكِ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ. وَأَبُو خَلْدَةَ اسْمُهُ خَالِدُ بْنُ دِينَارٍ وَهُوَ ثِقَةٌ عِنْدَ أَهْلِ الْحَدِيثِ. وَقَدْ أَدْرَكَ أَنَسَ بْنَ مَالِكٍ وَرَوَى عَنْهُ *

117. Vrline Enesa b. Malika, radijellahu anhu.[2061]

4093. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe[2062]; kaže: Obavijestio nas je Džafer b. Sulejman prenijevši od Dža'da Ebu Osmana, a on Enesa b. Malika, koji je kazao: **"Jednom prilikom moja majka Ummu Sulejm začu glas Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, pa reče: Allahov Poslaniče, ti si mi umjesto oca i majke, ovo je mali Enes! Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, za mene, veli Enes, uputi** (Allahu) **tri dove; dvije su mi se ostvarile na ovom**[2063]**, dok ostvarenje treće očekujem na budućem svijetu."**

[2061] Enes b. Malik b. Nadr b. Dam b. Zejd b. Haram b. Džundub poznati je ashab Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, koji je služio Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, dvadeset godina. Majka mu se zvala Ummu Sulejm bint Melhan. Došao je u Medinu kad je imao deset godina. Za vrijeme Omerova hilafeta otišao je u Basru da ljudima objašnjava vjeru. Umro je u Basri kao posljednji Vjerovjesnikov, sallallahu alejhi ve sellem, ashab 91. godine po Hidžri. Živio je 130 godina. Neki kažu 99 godina, što je, po mišljenju Ibn Abdul-Berra, ispravnije.

[2062] Kutejbe b. Seid.

[2063] Dove koje su mu ostvarene na ovome svijetu su: da je imao veliki imetak i mnogo djece i da je dugo živio. Ostvarenje treće dove, a to je oprost grijeha, on očekuje na budućem svijetu. Ibn Sa'd bilježi sa pouzdanim senedom od Enesa b. Malika, koji je kazao da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "Allahu, podari mu puno imetka, mnogo djece, dug život, i oprosti mu grijehe."

Ovaj hadis je, s ovim senedom, hasenun-sahihun-garibun.[2064] Ovaj hadis prenesen je i s drugim senedom preko Enesa b. Malika od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem.

4094. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Beššar; kaže: Obavijestio nas je Muhammed b. Džafer; kaže: Nas je obavijestio Šu'be i kazao: Čuo sam Katadea kada priča od Enesa b. Malika, a on od Ummu Sulejm, koja je rekla: **"Allahov Poslaniče, Enes b. Malik je tvoj sluga pa uputi Allahu dovu za njega! On reče: Allahu, podari mu puno imovine i djece i blagoslovi ga u onome što mu podariš."** Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[2065]

4095. ISPRIČAO NAM JE Zejd b. Ahzem et-Tai[2066]; kaže: Obavijestio nas je Ebu Davud[2067] prenijevši od Šu'bea, on od Džabira[2068], on od Ebu Nasra, a on od Enesa, koji je kazao: **"Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, me nazvao Ebu Hamzom[2069] po** (ljutom) **proljetnom bilju koje sam skupljao."**

Ovaj hadis je garibun. Poznat nam je samo sa ovim senedom preko Džabira el-Džufija od Ebu Nasra, a Ebu Nasr je Hajseme b. Ebu Hajseme el-Basri. On je od Enesa prenio mnogo hadisa.

4096. ISPRIČAO NAM JE Ibrahim b. Jakub; kaže: Obavijestio nas je Zejd b. Hubab; kaže: Nas je obavijestio Mejmun Ebu Abdullah; kaže: Nas je obavijestio Sabit el-Bunani i kazao: Rekao mi je Enes b. Malik: **"Sabite, uzmi** (znanje) **od mene! Uistinu ga nećeš moći uzeti ni od koga pouzdanijeg od mene.[2070] Ja sam ga preuzeo od Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, ga je preuzeo od Džibrila, a Džibril ga je preuzeo od Uzvišenog Allaha."**Ovaj hadis je hasenun-garibun. Poznat nam je samo preko Zejda b. Hubaba.

4097. ISPRIČAO NAM JE Ebu Kurejb; kaže: Obavijestio nas je Zejd b. Hubab prenijevši od Mejmuna Ebu Abdullaha, on od Sabita, a on od Enesa b. Malika **slično hadisu Ibrahima b. Jakuba, s tim što u njemu nije spomenuo: "a Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, ga je preuzeo od Džibrila."** Ovaj hadis je garibun. Poznat nam je samo preko Zejda b. Hubaba.

[2064] Bilježi ga i Muslim u *Sahihu.*

[2065] Bilježe ga i El-Buhari i Muslim u *Sahihima.*

[2066] Zejd b. Ahzem et-Tai en-Nebehani Ebu Talib el-Basri pouzdan je prenosilac i hafiz hadisa. Pripadao je jedanaestoj generaciji.

[2067] Ebu Davud et-Tajalisi.

[2068] Džabir b. Jezid b. Haris el-Džu'fi Ebu Abdullah el-Kufi slab je prenosilac hadisa i rafidija. Pripadao je petoj generaciji. Umro je 127. godine po Hidžri.

[2069] Riječ *hamz* znači ljut, žestok, kiseo, dok riječ *hamza* označava vrstu ljute biljke.

[2070] Ove riječi je Enes b. Malik uputio Sabitu el-Bunaniju u momentu kada je u Basri on ostao jedini živi Vjerovjesnikov, sallallahu alejhi ve sellem, ashab.

4098. ISPRIČAO NAM JE Mahmud b. Gajlan; kaže: Obavijestio nas je Ebu Usama prenijevši od Šerika, on od Asima el-Ahvela, a on od Enesa, koji je kazao: **"Ponekad bi mi Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem rekao: O, ti dvouhi! Tj. veli Ebu Usama, sa njim bi se našalio."** Ovaj hadis je hasenun-garibun-sahihun.

4099. ISPRIČAO NAM JE Mahmud b. Gajlan; kaže: Obavijestio nas je Ebu Davud prenijevši od Ebu Hildea, koji je kazao: **"Upitao sam Ebu Alijea: Je li Enes slušao** (hadise) **od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem? On reče: On ga je služio deset godina. Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, je za njega uputio** (Allahu) **dovu, a osim toga, on je imao bašču koja je** (dovom Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem,) **dva puta u godini davala plodove[2071]. U njoj bijaše jedan bosiljak koji mirisaše poput miska."**

Ovaj hadis je hasenun-garibun.[2072] Ebu Hilde se zvao Halid b. Dinar, on je, po mišljenju hadiskih učenjaka, pouzdan prenosilac hadisa. On je zatekao Enesa b. Malika i od njega prenio hadise.

١١٨. مَنَاقِبِ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّه عَنْه *

٤١٠٠. حَدَّثَنَا أَبُو مُوسَى مُحَمَّدُ بْنُ الْمُثَنَّى أَخْبَرَنَا عُثْمَانُ بْنُ عُمَرَ أَخْبَرَنَا ابْنُ أَبِي ذِئْبٍ عَنْ سَعِيدٍ الْمَقْبُرِيِّ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: **قُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ أَسْمَعُ مِنْكَ أَشْيَاءَ فَلَا أَحْفَظُهَا. قَالَ: ابْسُطْ رِدَاءَكَ. فَبَسَطْتُهُ فَحَدَّثَ حَدِيثًا كَثِيرًا فَمَا نَسِيتُ شَيْئًا حَدَّثَنِي بِهِ.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ. وَقَدْ رُوِيَ مِنْ غَيْرِ وَجْهٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ *

٤١٠١. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عُمَرَ بْنِ عَلِيٍّ الْمُقَدَّمِيُّ أَخْبَرَنَا ابْنُ أَبِي عَدِيٍّ عَنْ شُعْبَةَ عَنْ سِمَاكٍ عَنْ أَبِي الرَّبِيعِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: **أَتَيْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَبَسَطْتُ ثَوْبِي عِنْدَهُ ثُمَّ أَخَذَهُ فَجَمَعَهُ عَلَى قَلْبِي. قَالَ: فَمَا نَسِيتُ بَعْدَهُ.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ مِنْ هَذَا الْوَجْهِ *

٤١٠٢. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مَنِيعٍ أَخْبَرَنَا هُشَيْمٌ أَخْبَرَنَا يَعْلَى بْنُ عَطَاءٍ عَنِ الْوَلِيدِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَنِ ابْنِ عُمَرَ أَنَّهُ قَالَ لِأَبِي هُرَيْرَةَ: **يَا أَبَا هُرَيْرَةَ أَنْتَ كُنْتَ أَلْزَمَنَا لِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَأَحْفَظَنَا لِحَدِيثِهِ.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ *

٤١٠٣. حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ أَبِي شُعَيْبٍ الْحَرَّانِيُّ أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ سَلَمَةَ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ إِسْحَقَ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ إِبْرَاهِيمَ عَنْ مَالِكِ بْنِ أَبِي عَامِرٍ قَالَ: **جَاءَ رَجُلٌ إِلَى**

2071 Ebu Nuajm u djelu *Hi'ljetul-evlijai ve tabekatul-esfijai* prenio je sa senedom preko Hafse bint Sirin od Enesa b. Malika da je rekao: "Moja bašča daje plodove dva puta godišnje. U gradu Medini takve bašče osim mene više niko nema."

2072 Ibn Hadžer je u komentaru El-Buharijeva *Sahiha Fethul-bari*, nakon što je spomenuo ovaj hadis, kazao da su svi prenosioci u njegovu senedu pouzdani.

طَلْحَةَ بْنِ عُبَيْدِ اللَّهِ فَقَالَ: يَا أَبَا مُحَمَّدٍ أَرَأَيْتَ هَذَا الْيَمَانِيَّ, يَعْنِي أَبَا هُرَيْرَةَ, أَهُوَ أَعْلَمُ بِحَدِيثِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنْكُمْ نَسْمَعُ مِنْهُ مَا لَا نَسْمَعُ مِنْكُمْ أَوْ يَقُولُ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا لَمْ يَقُلْ؟ قَالَ: أَمَّا أَنْ يَكُونَ سَمِعَ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا لَمْ نَسْمَعْ عَنْهُ وَذَاكَ أَنَّهُ كَانَ مِسْكِينًا لَا شَيْءَ لَهُ ضَيْفًا لِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَدُهُ مَعَ يَدِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ. وَكُنَّا نَحْنُ أَهْلَ بُيُوتَاتٍ وَغِنًى وَكُنَّا نَأْتِي رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ طَرَفَيِ النَّهَارِ. لَا أَشُكُّ إِلَّا أَنَّهُ سَمِعَ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا لَمْ نَسْمَعْ وَلَا نَجِدُ أَحَدًا فِيهِ خَيْرٌ يَقُولُ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا لَمْ يَقُلْ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ حَدِيثِ مُحَمَّدِ بْنِ إِسْحَقَ. وَقَدْ رَوَاهُ يُونُسُ بْنُ بُكَيْرٍ وَغَيْرُهُ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ إِسْحَقَ *

٤١٠٤. حَدَّثَنَا بِشْرُ بْنُ آدَمَ ابْنِ بِنْتِ أَزْهَرَ السَّمَّانِ أَخْبَرَنَا عَبْدُ الصَّمَدِ بْنُ عَبْدِ الْوَارِثِ أَخْبَرَنَا أَبُو خَلْدَةَ أَخْبَرَنَا أَبُو الْعَالِيَةِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ لِيَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: مِمَّنْ أَنْتَ؟ قُلْتُ: مِنْ دَوْسٍ. قَالَ: مَا كُنْتُ أَرَى أَنَّ فِي دَوْسٍ أَحَدًا فِيهِ خَيْرٌ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ صَحِيحٌ. وَأَبُو خَلْدَةَ اسْمُهُ خَالِدُ بْنُ دِينَارٍ. وَأَبُو الْعَالِيَةِ اسْمُهُ رُفَيْعٌ *

٤١٠٥. حَدَّثَنَا عِمْرَانُ بْنُ مُوسَى الْقَزَّازُ حَدَّثَنَا حَمَّادُ بْنُ زَيْدٍ أَخْبَرَنَا الْمُهَاجِرُ عَنْ أَبِي الْعَالِيَةِ الرِّيَاحِيِّ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: أَتَيْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِتَمَرَاتٍ فَقُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ ادْعُ اللَّهَ فِيهِنَّ بِالْبَرَكَةِ. فَضَمَّهُنَّ ثُمَّ دَعَا لِي فِيهِنَّ بِالْبَرَكَةِ. فَقَالَ لِي: خُذْهُنَّ وَاجْعَلْهُنَّ فِي مِزْوَدِكَ هَذَا أَوْ فِي هَذَا الْمِزْوَدِ كُلَّمَا أَرَدْتَ أَنْ تَأْخُذَ مِنْهُ شَيْئًا فَأَدْخِلْ فِيهِ يَدَكَ فَخُذْهُ وَلَا تَنْثُرْهُ نَثْرًا. فَقَدْ حَمَلْتُ مِنْ ذَلِكَ التَّمْرِ كَذَا وَكَذَا مِنْ وَسْقٍ فِي سَبِيلِ اللَّهِ. فَكُنَّا نَأْكُلُ مِنْهُ وَنُطْعِمُ. وَكَانَ لَا يُفَارِقُ حِقْوِي حَتَّى كَانَ يَوْمُ قَتْلِ عُثْمَانَ فَإِنَّهُ انْقَطَعَ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ مِنْ هَذَا الْوَجْهِ. وَقَدْ رُوِيَ هَذَا الْحَدِيثُ مِنْ غَيْرِ هَذَا الْوَجْهِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ *

٤١٠٦. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ سَعِيدٍ الْمُرَابِطِيُّ أَخْبَرَنَا رَوْحُ بْنُ عُبَادَةَ أَخْبَرَنَا أُسَامَةُ بْنُ زَيْدٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ رَافِعٍ قَالَ: قُلْتُ لِأَبِي هُرَيْرَةَ: لِمَ كُنِّيتَ أَبَا هُرَيْرَةَ؟ قَالَ: أَمَا تَفْرَقُ مِنِّي؟ قُلْتُ: بَلَى وَاللَّهِ إِنِّي لَأَهَابُكَ. قَالَ: كُنْتُ أَرْعَى غَنَمَ أَهْلِي وَكَانَتْ لِي هُرَيْرَةٌ صَغِيرَةٌ فَكُنْتُ أَضَعُهَا بِاللَّيْلِ فِي شَجَرَةٍ. فَإِذَا كَانَ النَّهَارُ ذَهَبْتُ بِهَا مَعِي فَلَعِبْتُ بِهَا فَكَنَّوْنِي أَبَا هُرَيْرَةَ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ *

٤١٠٧. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ أَخْبَرَنَا سُفْيَانُ بْنُ عُيَيْنَةَ عَنْ عَمْرِو بْنِ دِينَارٍ عَنْ وَهْبِ بْنِ مُنَبِّهٍ عَنْ أَخِيهِ هَمَّامِ بْنِ مُنَبِّهٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: لَيْسَ أَحَدٌ أَكْثَرَ حَدِيثًا عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنِّي إِلَّا عَبْدَ اللَّهِ بْنَ عَمْرٍو, فَإِنَّهُ كَانَ يَكْتُبُ وَكُنْتُ لَا أَكْتُبُ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

118. Vrline Ebu Hurejrea, radijellahu anhu.[2073]

4100. ISPRIČAO NAM JE Ebu Musa Muhammed b. Musenna; kaže: Obavijestio nas je Osman b. Omer; kaže: Nas je obavijestio Ibn Ebu Zi'b prenijevši od Seida el-Makburija, a on od Ebu Hurejrea, koji je kazao: **"Jednom prilikom sam se požalio Allahovu Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, rekavši: Allahov Poslaniče, ja od tebe čujem mnogo hadisa, ali ih ne mogu upamtiti! On reče: Prostri svoj ogrtač! Ja ga prostrijeh, a onda izgovori mnoge hadise i ja** (ih sve upamtih) **i ne zaboravih ništa od onoga što mi je ispričao."**[2074] Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[2075] Prenesen je sa više seneda od Ebu Hurejrea.

4101. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Omer b. Ali el-Makdemi; kaže: Obavijestio nas je Ibn Ebu Adij[2076] prenijevši od Šu'bea, on od Simaka[2077], on od Ebu Rebi'a[2078], a on od Ebu Hurejrea, koji je kazao: **"Otišao sam kod Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, i ispred njega podastro svoj ogrtač. On ga,** (nakon što na njega prouči dovu Allahu), **skupi i stavi na moje srce, tako da poslije toga, veli Ebu Hurejre, nisam više nikad ništa zaboravio."** Ovaj hadis je, sa ovim senedom, hasenun-garibun.

4102. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Meni'; kaže: Obavijestio nas je Hušejm[2079]; kaže: Nas je obavijestio Ja'la b. Ata prenijevši od Velida b. Abdur-Rahmana, a on od Ibn Omera da je rekao Ebu Hurejreu: **"O, Ebu Hurejre, ti si od svih nas najviše vremena proveo uz Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, i najviše si od od njega upamtio hadisa."** Ovaj hadis je hasenun.[2080]

[2073] Ebu Hurejre ed-Devsi poznati je Vjerovjesnikov, sallallahu alejhi ve sellem, ashab. Porijeklom je iz Jemena. Učenjaci i biografi su se razišli u pogledu njegova stvarnog imena kao i imena njegova oca. Neki kažu da mu je ime Abdur-Rahman b. Sahr, neki da mu je ime Abdur-Rahman b. Gunejm, neki učenjaci tvrde da mu je ime Abdullah b. Aiz, neki smatraju da mu je ime Amir b. Abdušems itd. Spominje se, u tom pogledu, oko dvadesetak različitih mišljenja. El-Buhari smatra da je najispravnije mišljenje onih koji tvrde da mu je ime Abdullah b. Amr. Većina ostalih učenjaka smatra najispravnijim mišljenje onih koji smatraju da mu je pravo ime Abdur-Rahman b. Sahr. On, što se tiče ashaba, od Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, prenosi najviše hadisa, oko pet hiljada. Umro je u Šamu 57. godine po Hidžri u 78. godini života.

[2074] Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, je, na njegovu ogrtaču, nakon što ga je Ebu Hurejre podastro, za njega uputio Allahu, dž. š. dovu.

[2075] Bilježi ga i El-Buhari u *Sahihu.*

[2076] Muhammed b. Ibrahim b. Ebu Adij Ebu Omer el-Basri pouzdan je prenosilac hadisa. Pripadao je devetoj generaciji. Umro je 294. godine po Hidžri.

[2077] Simak b. Harb.

[2078] Ebu Rebi' el-Medeni prenosilac je hadisa koji, po mišljenju hadiskih učenjaka, zadovoljava (makbul). Pripadao je trećoj generaciji.

[2079] Hušejm b. Bešir b. Kasim.

[2080] Bilježi ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu.*

4103. ISPRIČAO NAM JE Abdullah b. Abdur-Rahman; kaže: Obavijestio nas je Ahmed b. Seid el-Harrani; kaže: Nas je obavijestio Muhammed b. Seleme prenijevši od Muhammeda b. Ishaka, on od Muhammeda b. Ibrahima, a on od Malika b. Ebu Amira, koji je kazao: **"Dođe neki čovjek kod Talhe b. Ubejdullaha i reče: Ebu Muhammede[2081], šta misliš da li ovaj Jemenac - tj. Ebu Hurejre - od vas zna najviše hadisa Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, pošto od njega slušamo ono što od vas ne čujemo, ili pak, on na Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, izmišlja ono što on nije rekao? On reče: To što je on od Allahova Poslanika čuo ono što mi nismo jeste zbog toga što je on bio siromah, nije imao nigdje ništa, pa je bio gost Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, te je stalno bio uz Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, za razliku od nas koji smo imali svoje kuće i svoja imanja** (na kojima smo radili) **i kod njega smo odlazili samo na početku i na kraju dana. Zato ne sumnjam da je on od Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, čuo ono što mi nismo. Nećeš naći nikoga u kome ima dobra da bi kazao ono što Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, nije kazao."**

Ovaj hadis je garibun.[2082] Poznat nam je samo preko Muhammeda b. Ishaka. Prenijeli su ga i Junus b. Bukejr i drugi od Muhammeda b. Ishaka.

4104. ISPRIČAO NAM JE Bišr b. Adem b. Ibneti Ezher es-Semman; kaže: Obavijestio nas je Abdus-Samed b. Abdul-Varis; kaže: Nas je obavijestio Ebu Halde; kaže: Nas je obavijestio Ebu Alije prenijevši od Ebu Hurejrea, koji je kazao: Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, mi je rekao: **"Iz kog si plemena? Iz plemena Devs, odgovorih, a on reče: Mislim da u plemenu Devs nema boljih od tebe."**

Ovaj hadis je hasenun-garibun-sahihun. Ebu Halde se zvao Halid b. Dinar, a Ebu Alijeu je ime Refi'.

4105. ISPRIČAO NAM JE Imran b. Musa el-Kazzaz; kaže: Ispričao nam je Hammad b. Zejd; kaže: Obavijestio nas je Muhadžir[2083] prenijevši od Ebu Alijea er-Rijahija, a on od Ebu Hurejrea, koji je kazao: **"Došao sam sa hurmama Vjerovjesniku, sallallahu alejhi ve sellem, i rekao: Allahov Poslaniče, zamoli Allaha da u njima podari bereket. On stavi ruku na njih i Allaha zamoli da u njima podari bereket. Posebno Ga zamoli da meni u njima podari bereket, rekavši mi: Uzmi ih i stavi u ovu tvoju torbu, ili je kazao u ovu torbu. Kad god budeš htio da iz nje od njih uzmeš stavi svoju ruku u nju i uzmi, ali nemoj rasipati. Ja od tih hurmi nešto ponesoh, a nešto podijelih u ime Allaha. Od onoga što sam ponio**

[2081] Ebu Muhammed je, nadimak po djetetu, Talhe b. Abdullaha.

[2082] Bilježi ga i El-Buhari u djelu *Et-Tarih* i Ebu Ja'la u *Musnedu*.

[2083] Muhadžir b. Mahled Ebu Mahled štićenik plemena Bekerat. On je po mišljenju hadiskih učenjaka prenosilac hadisa koji zadovoljava (makbul). Pripadao je šestoj generaciji.

(ja smo se i moji drugovi)[2084] **svakodnevno hranili i drugima davali ali ih je uvijek bilo najmanje pola torbe. Tako potraja sve do dana kada je ubijen Osman. Tada** (ih) **nestade."**

Ovaj hadis je, sa ovim senedom, hasenun-garibun. Ovaj hadis je i sa drugim senedima prenesen od Ebu Hurejrea.

4106. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Seid el-Murabiti; kaže: Obavijestio nas je Revh b. Ubade; kaže: Nas je obavijestio Usama b. Zejd prenijevši od Abdullaha b. Rafi'a, koji je kazao: **"Upitao sam Ebu Hurejrea: Zbog čega si dobio nadimak Ebu Hurejre?**[2085] **On reče: Nećeš se zbog toga od mene razdvojiti? Neću, odgovorih, nego ću te, tako mi Allaha, još više cijeniti. On reče: Kad sam bio mali, čuvao sam stado u svojoj porodici. Imao sam jednu malu macu koju sam preko noći ostavljao u jedno drvo a preko dana nosio sa sobom i sa njom se igrao. Zbog toga me prozvaše Ebu Hurejre."** Ovaj hadis je hasenun-garibun.

4107. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe; kaže: Obavijestio nas je Sufjan b. Ujejne prenijevši od Amra b. Dinara, on od Vehba b. Munebbiha, on od svoga brata Hemmama b. Munebbiha, a on od Ebu Hurejrea, koji je kazao: **"Niko nije poznavao više hadisa Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, od mene, osim Abdullaha b. Amra, jer je on pisao a ja nisam."**[2086]

١١٩. مَنَاقِبِ مُعَاوِيَةَ بْنِ أَبِي سُفْيَانَ رَضِيَ اللَّه عَنْه *

٤١٠٨. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ يَحْيَى أَخْبَرَنَا أَبُو مُسْهِرٍ عَنْ سَعِيدِ بْنِ عَبْدِ الْعَزِيزِ عَنْ رَبِيعَةَ بْنِ يَزِيدَ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ أَبِي عُمَيْرَةَ, وَكَانَ مِنْ أَصْحَابِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ, عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ قَالَ لِمُعَاوِيَةَ: **اللَّهُمَّ اجْعَلْهُ هَادِيًا مَهْدِيًّا وَاهْدِ بِهِ.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ *

[2084] To su bili oni koji su živjeli na sofi džamije.

[2085] Ebu Hurejre znači *vlasnik male mace.* U spomenutom hadisu stoji da mu je njegova rodbina dala ovaj nadimak. Iz predaje koju bilježi Ibn Abdul-Berr saznajemo da je ovaj nadimak Ebu Hurejreu dao Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem. Ebu Hurejre veli: "Jednog dana sam u svojoj torbici nosio malu macu. Vidjevši to, Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, me upita: Šta ti je to u torbi? Mala maca, odgovorih. Nakon izvjesnog vremena on me zovnu: O Ebu Hurejre (O vlasniče male mace)!

[2086] Spomenuti hadis je jasan dokaz da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kasnije, kada je prestala bojazan da se hadis pomiješa sa Kur'anom, dozvolio pisanje hadisa. U ovom hadisu Ebu Hurejre priznaje da je Abdullah b. Amr b. As, od Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, prenio više hadisa od njega.Razlog tome je što je Abdullah b. Amr zapisivao hadise, a on nije. Međutim, svjedoci smo danas da je više hadisa zabilježeno od Ebu Hurejrea nego od Abdullaha b. Amra b. Asa. Kao mogući razlog tome El-Mubarekfori navodi to što se Abdullah b. Amr b. As više posvetio ibadetu, dok se Ebu Hurejre više posvetio širenju hadisa.

٤١٠٩. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ يَحْيَى أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّه بْنُ مُحَمَّد النُّفَيْلِيُّ أَخْبَرَنَا عَمْرُو بْنُ وَاقد عَـــنْ يُونُسَ بْنِ حَلْبَسٍ عَنْ أَبِي إِدْرِيسَ الْخَوْلَانِيِّ قَالَ: لَمَّا عَزَلَ عُمَرُ بْنُ الْخَطَّابِ عُمَيْرَ بْنَ سَعْدٍ عَنْ حِمْصَ وَلَّى مُعَاوِيَةَ. فَقَالَ النَّاسُ: عَزَلَ عُمَيْرًا وَوَلَّى مُعَاوِيَةَ. فَقَالَ عُمَيْرٌ: لَا تَذْكُرُوا مُعَاوِيَةَ إِلَّا بِخَيْرٍ فَـإِنِّي سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْه وَسَلَّمَ يَقُولُ: اللَّهُمَّ اهْدِ بِهِ *

119. Vrline Muavije b. Ebu Sufjana, radijellahu anhu.[2087]

4108. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Jahja; kaže: Obavijestio nas je Ebu Mushir[2088] prenijevši od Seida b. Abdul-Aziza, on od Rebi'a b. Jezida, on od Abdur-Rahmana Ebu Amirea, koji je bio ashab Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, jednom prilikom rekao Muaviji[2089]: **"Allahu, učini ga od onih koji su na Pravom Putu i koji će drugima ukazivati na Pravi Put i njegovim sebebom upućuj** (druge ljude) **na Pravi Put."** Ovaj hadis je hasenun-garibun.

4109. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Jahja; kaže: Obavijestio nas je Abdullah b. Muhammed en-Nufejli; kaže: Nas je obavijestio Amr b. Vakid prenijevši od Junusa b. Halbesa, a on od Ebu Idrisa el-Havlanija, koji je kazao: **"Kad je Omer b. Hattab smijenio Umejra b. Sa'da sa mjesta gradonačelnika Himsa, a postavio Muaviju, ljudi** (u čudu) **rekoše: Smijeni Umejra, a postavi Muaviju! Čuvši to, Umejr reče: O, Muaviji zborite samo najbolje, jer sam čuo Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, kada je rekao: "Allahu, pomoću njega** (Muavije) **upućuj na Pravi Put."**

١٢٠. مَنَاقِبِ عَمْرِو بْنِ الْعَاصِ رَضِيَ اللَّه عَنْه *

٤١١٠. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ أَخْبَرَنَا ابْنُ لَهِيعَةَ عَنْ مِشْرَحِ بْنِ هَاعَانَ عَنْ عُقْبَةَ بْنِ عَامِرٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْه وَسَلَّمَ: أَسْلَمَ النَّاسُ وَآمَنَ عَمْرُو بْنُ الْعَاصِ. هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ. لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِـــنْ حَدِيثِ ابْنِ لَهِيعَةَ عَنْ مِشْرَحٍ. وَلَيْسَ إِسْنَادُهُ بِالْقَوِيِّ *

[2087] Muavija b. Ebu Sufjan Sahr b. Harb b. Umejje b. Abdušems Ebu Ebu Abdur-Rahman el-Emevi poznati je Vjerovjesnikov, sallallahu alejhi ve sellem, ashab. Primio je islam prije oslobođenja Mekke. Njegovi roditelji su to učinili nešto kasnije za vrijeme oslobođenja Mekke. Omer ga je, nakon smrti njegova brata Jezida b. Ebu Sufjana, imenovao gradonačelnikom Damaska, 19. godine po Hidžri. Na tom položaju je ostao sve do ubistva trećeg halife Osmana b. Affana i izbora za halifu Alije b. Ebu Taliba. On je tada ustao protiv Alije, a kasnije i protiv Husejna. Izabran je za halifu 41. godine po Hidžri i na tom položaju je ostao sve do smrti. On je bio prvi emevijski halifa. Umro je 60. godine po Hidžri.

[2088] Ebu Mushir Abdul-A'la b. Mushir.

[2089] Muaviji b. Ebu Sufjanu.

٤١١١. حَدَّثَنَا إِسْحَقُ بْنُ مَنْصُورٍ أَخْبَرَنَا أَبُو أُسَامَةَ عَنْ نَافِعِ بْنِ عُمَرَ الْجُمَحِيِّ عَنِ ابْنِ أَبِي مُلَيْكَةَ قَالَ: قَالَ طَلْحَةُ بْنُ عُبَيْدِ اللَّهِ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: **إِنَّ عَمْرَو بْنَ الْعَاصِ مِنْ صَالِحِي قُرَيْشٍ**. هَذَا حَدِيثٌ إِنَّمَا نَعْرِفُهُ مِنْ حَدِيثِ نَافِعِ بْنِ عُمَرَ الْجُمَحِيِّ. وَنَافِعٌ ثِقَةٌ. وَلَيْسَ إِسْنَادُهُ بِمُتَّصِلٍ. ابْنُ أَبِي مُلَيْكَةَ لَمْ يُدْرِكْ طَلْحَةَ *

120. Vrline Amra b. Asa, radijellahu anhu.[2090]

4110. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe; kaže: Obavijestio nas je Ibn Lehi'a prenijevši od Mišreha b. Ha'ana, a on od Ukbea b. Amira, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Neki su ljudi** (nakon oslobođenja Mekke) **prešli na islam iz bojazni, a Amr b. As je** (prije na godinu ili dvije) **islam prihvatio iz želje."**

Ovaj hadis je garibun.[2091] Poznat nam je samo preko Ibn Lehi'e od Mišreha, i njegov sened nije čvrst.

4111. ISPRIČAO NAM JE Ishak b. Mensur; kaže: Obavijestio nas je Ebu Usama prenijevši od Nafi'a b. Omera el-Džumehija, a on od Ibn Ebu Mulejkea, koji je kazao da je Talha b. Ubejdullah rekao: Čuo sam Allahova Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kada kaže: **"Amr b. As spada u one dobre Kurejševiće."**

Ovaj hadis nam je poznat preko Nafi'a b. Omera el-Džumehija, a Nafi' je pouzdan prenosilac hadisa. Sened ovog hadisa nije spojen pošto Ibn Ebu Mulejke nije zatekao Talhu.

١٢١. مَنَاقِبِ خَالِدِ بْنِ الْوَلِيدِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ *

٤١١٢. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ أَخْبَرَنَا اللَّيْثُ عَنْ هِشَامِ بْنِ سَعْدٍ عَنْ زَيْدِ بْنِ أَسْلَمَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: **نَزَلْنَا مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْزِلًا. فَجَعَلَ النَّاسُ يَمُرُّونَ. فَيَقُولُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: مَنْ هَذَا يَا أَبَا هُرَيْرَةَ؟ فَأَقُولُ: فُلَانٌ. فَيَقُولُ: نِعْمَ عَبْدُ اللَّهِ هَذَا. وَيَقُولُ: مَنْ هَذَا؟ فَأَقُولُ: فُلَانٌ. فَيَقُولُ: بِئْسَ عَبْدُ اللَّهِ هَذَا. حَتَّى مَرَّ خَالِدُ بْنُ الْوَلِيدِ فَقَالَ: مَنْ هَذَا؟ فَقُلْتُ: هَذَا خَالِدُ بْنُ الْوَلِيدِ. فَقَالَ: نِعْمَ عَبْدُ اللَّهِ خَالِدُ بْنُ الْوَلِيدِ سَيْفٌ مِنْ سُيُوفِ اللَّهِ هَذَا**. هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ. وَلَا

[2090] Abdullah b. Amr b. As b. Vail es-Sehmi poznati je Vjerovjesnikov, sallallahu alejhi ve sellem, ashab. Na dan Hudejbije je pimio islam. Neki tvrde da je iman ušao u njegovo srce još u Abesiniji, nakon što je abesinski kralj potvrdio Džaferu b. Ebu Talibu da je Muhammed, sallallahu alejhi ve sellem, uistinu vjerovjesnik. Pod njegovim zapovjedništvom je osvojen Egipat. On je dva puta bio namjesnik Egipta. Umro je u Egiptu četrdeset i neke godine po Hidžri.

[2091] Ovaj hadis je slab jer je u njegovu senedu Ibn Lehi'a, koji je, po ocjeni hadiskih učenjaka, slab prenosilac hadisa.

نَعْرِفُ لِزَيْدِ بْنِ أَسْلَمَ سَمَاعًا مِنْ أَبِي هُرَيْرَةَ. وَهُوَ عِنْدِي حَدِيثٌ مُرْسَلٌ. وَفِي الْبَاب عَنْ أَبِي بَكْرٍ الصِّدِّيقِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ *

121. Vrline Halida b. Velida, radijellahu anhu.[2092]

4112. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe; kaže: Obavijestio nas je Lejs prenijevši od Hišama b. Sa'da, on od Zejda b. Eslema, a on od Ebu Hurejrea, koji je kazao: **"Jednom prilikom smo sa Allahovim Poslanikom, sallallahu alejhi ve sellem, odsjeli u jednome mjestu. Ljudi** (sa svih strana) **prolaziše ispred nas, a Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, me poče pitati: Ko je ovaj, o, Ebu Hurejre? To je taj i taj, odgovorih. On reče: Divan li je ovo čovjek! Potom upita: Ko je ovaj? To je taj i taj odgovorih. On reče: Loš li je ovo čovjek! i sve tako dok, ispred nas, ne prođe Halid b. Velid. Pošto prođe, on upita: Ko je ovaj? Ovo je Halid b. Velid, odgovorih, a on reče: Divan je Allahov rob Halid b. Velid, on je jedan od Allahovih mačeva!"**

Ovaj hadis je garibun. Nije nam poznato da je Zejd b. Eslem slušao hadise od Ebu Hurejrea, zbog toga je ovaj hadis, po mome mišljenju, mursel. O ovoj temi prenesen je hadis i od Ebu Bekra es-Siddika.

١٢٢. مَنَاقِب سَعْدِ بْنِ مُعَاذ رَضِي اللَّه عَنْه *

٤١١٣. حَدَّثَنَا مَحْمُودُ بْنُ غَيْلَانَ أَخْبَرَنَا وَكِيعٌ عَنْ سُفْيَانَ عَنْ أَبِي إِسْحَقَ عَنِ الْبَرَاءِ قَالَ: **أُهْدِيَ لِرَسُولِ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْه وَسَلَّمَ ثَوْبُ حَرِيرٍ. فَجَعَلُوا يَعْجَبُونَ مِنْ لِينِه. فَقَالَ رَسُولُ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْه وَسَلَّمَ: أَتَعْجَبُونَ مِنْ هَذَا؟ لَمَنَادِيلُ سَعْدِ بْنِ مُعَاذٍ فِي الْجَنَّة أَحْسَنُ مِنْ هَذَا.** وَفِي الْبَاب عَنْ أَنَسٍ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

٤١١٤. حَدَّثَنَا مَحْمُودُ بْنُ غَيْلَانَ أَخْبَرَنَا عَبْدُ الرَّزَّاق أَخْبَرَنَا ابْنُ جُرَيْجٍ أَخْبَرَنِي أَبُو الزُّبَيْرِ أَنَّهُ سَمِعَ جَابِرَ بْنَ عَبْدِ اللَّه يَقُولُ: سَمِعْتُ **رَسُولَ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْه وَسَلَّمَ يَقُولُ وَجَنَازَةُ سَعْدِ بْنِ مُعَاذ بَيْنَ أَيْدِيهِمُ: اهْتَزَّ لَهُ عَرْشُ الرَّحْمَنِ.** وَفِي الْبَاب عَنْ أُسَيْدِ بْنِ حُضَيْرٍ وَأَبِي سَعِيدٍ وَرُمَيْثَةَ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

[2092] Ebu Sulejman Halid b. Velid b. Mugire b. Abdullah b. Amr b. Mahzum b. Jekza b. Murre b. Ka'b znameniti je Vjerovjesnikov, sallallahu alejhi ve sellem, ashab i islamski vojskovođa. Primio je islam između Hudejbije i oslobođenja Mekke.Vodio je preko stotinu bitki i nikada nije izgubio nijednu. Umro je u Himsu, u Šamu, u postelji 21. godine po Hidžri za vrijeme hilafeta Omera b. Hattaba.

٤١١٥ . حَدَّثَنَا عَبْدُ بْنُ حُمَيْدٍ أَخْبَرَنَا عَبْدُ الرَّزَّاقِ أَخْبَرَنَا مَعْمَرٌ عَنْ قَتَادَةَ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ قَالَ: لَمَّا حُمِلَتْ جَنَازَةُ سَعْدِ بْنِ مُعَاذٍ قَالَ الْمُنَافِقُونَ: مَا أَخَفَّ جَنَازَتَهُ؟ وَذَلِكَ لِحُكْمِهِ فِي بَنِي قُرَيْظَةَ. فَبَلَغَ ذَلِكَ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ: إِنَّ الْمَلَائِكَةَ كَانَتْ تَحْمِلُهُ. هَذَا حَدِيثٌ صَحِيحٌ غَرِيبٌ *

122. Vrline Sa'da b. Muaza, radijellahu anhu.[2093]

4113. ISPRIČAO NAM JE Mahmud b. Gajlan; kaže: Obavijestio nas je Veki' prenijevši od Sufjana, on od Ebu Ishaka, a on od Beraa, koji je kazao: **"Allahovu Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, dato je na poklon svileno platno pa su se divili njegovoj nježnosti. Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, reče: Divite se ovome? Mahramice Sada b. Muaza u Džennetu će biti** (nježnije i) **bolje od ovoga."** O ovoj temi prenesen je hadis i od Enesa. Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[2094]

4114. ISPRIČAO NAM JE Mahmud b. Gajlan; kaže: Obavijestio nas je Abdur-Rezzak; kaže: Nas je obavijestio Ibn Džurejdž; kaže: Obavijestio me je Ebu Zubejr da je čuo Džabira b. Abdullaha kada je kazao: Čuo sam Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, kada je, dok je tijelo Sa'da b. Muaza bilo ispred njih radi dženaze, rekao: **"Njegovom smrću se potresao Aršu-Rahman, Prijestolje Milostivog."**

O ovoj temi preneseni su hadisi i od Usejda b. Hudajra, Ebu Seida i Rumejsea. Ovaj hadis je sahihun.[2095]

4115. ISPRIČAO NAM JE Abd b. Humejd; kaže: Obavijestio nas je Abdur-Rezzak; kaže: Nas je obavijestio Ma'mer prenijevši od Katadea, a on od Enesa, koji je kazao: **"Kad je nošena Sa'dova dženaza, munafici su rekli: Što mu je lahko tijelo, to je vjerovatno zbog njegove presude stanovnicima plemena Benu Kurejza.[2096] Te riječi doprše do**

[2093] Sa'd b. Muaz b. Nu'man b. Imril-Kajs b. Abdul-ešhel el-Ensari el-Evsi poznati je Vjerovjesnikov, sallallahu alejhi ve sellem, ashab. Primio je islam na poziv Mus'aba b. Umejra koga je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, poslao u Medinu kako bi svijet poučavao islamu. Kad primi islam, reče potomcima Abdul-Ešhela: Neću razgovarati sa vama, ni muškarcima ni ženama, sve dok ne prihvatite islam. Učestvovao je u bitkama na Bedru, Uhudu i Hendeku. Na Hendeku ga pogodi Hiban b. Araka. Nakon toga je živio još mjesec dana, a potom umro.

[2094] Bilježe ga i El-Buhari i Muslim u *Sahihima.*

[2095] Bilježe ga i El-Buhari i Muslim u *Sahihima.*

[2096] Židovsko pleme koje je živjelo u okolini Medine imalo je sa muslimanima ugovor o nenapadanju. Prilikom Bitke na Hendeku ono prekrši ugovor i stade na stranu mekkanskih idolopoklonika. Nakon završetka Bitke na Hendeku, Allah naredi Muhammedu, sallallahu alejhi ve sellem, da krene na njih. Pošto ih muslimani pobijediše, Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, odredi da im Sa'd b. Muaz presudi za ono što su učinili. Sa'd b. Muaz presudi da se svi vinovnici kazne smrću. Kad je umro Sa'd b. Muaz i kad mu je nošeno tijelo, pošto je bilo veoma lahko, munafici rekoše da mu je tijelo lagahno zbog njegove nepravedne presude pripadnicima plemena Benu Kurejza. Naime, oni su smatrali da

Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, a on reče: Njegovo tijelo su nosili meleci." Ovaj hadis je sahihun-garibun.

١٢٣. فِي مَنَاقِبِ قَيْسِ بْنِ سَعْدِ بْنِ عُبَادَةَ رَضِيَ اللَّه عَنْه *

٤١١٦. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ مَرْزُوقٍ الْبَصْرِيُّ أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الْأَنْصَارِيُّ حَدَّثَنِي أَبِي عَنْ ثُمَامَةَ عَنْ أَنَسٍ قَالَ: كَانَ قَيْسُ بْنُ سَعْدٍ مِنَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِمَنْزِلَةِ صَاحِبِ الشُّرَطِ مِنَ الْأَمِيرِ. قَالَ الْأَنْصَارِيُّ: يَعْنِي مِمَّا يَلِي مِنْ أُمُورِهِ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ حَدِيثِ الْأَنْصَارِيِّ.

٤١١٧. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ يَحْيَى أَخْبَرَنَا الْأَنْصَارِيُّ نَحْوَهُ وَلَمْ يَذْكُرْ فِيهِ قَوْلَ الْأَنْصَارِيِّ *

123. Vrline Kajsa b. Sa'da b. Ubadea, radijellahu anhu.[2097]

4116. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Merzuk el-Basri; kaže: Obavijestio nas je Muhammed b. Abdullah el-Ensari; kaže: Ispričao mi je moj otac[2098] prenijevši od Sumamea[2099], a on od Enesa, koji je kazao: **"Kajs b. Sad je za Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, bio u ulozi šefa policije za emira** (vladara). **El-Ensari[2100] kaže: tj. u pogledu obavljanja određenih poslova za njega."** Ovaj hadis je hasenun-garibun. Poznat nam je samo preko El-Ensarija.

4117. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Jahja; kaže: Obavijestio nas je El-Ensari **slično prethodnom hadisu s tim što u njemu** (Muhammed b. Jahja) **nije spomenuo El-Ensarijeve riječi.**

١٢٤. مَنَاقِبِ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّه رَضِيَ اللَّه عَنْه *

٤١١٨. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ أَخْبَرَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ مَهْدِيٍّ أَخْبَرَنَا سُفْيَانُ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْمُنْكَدِرِ عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ: جَاءَنِي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَيْسَ بِرَاكِبِ بَغْلٍ وَلَا بِرْذَوْنٍ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

---

ga je savjest pekla zbog takve presude te je izmršao. Kad je za to saznao Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, on naglasi da su on i Allah zadovoljni njegovom presudom i da Sa'dovo tijelo nije bilo lagahno zbog toga nego zato što su ga meleci nosili.

[2097] Ebu Abdullah Kajs b. Sa'd b. Ubade el-Ensari el-Hazredži je istaknuti Vjerovjesnikov, sallallahu alejhi ve sellem, ashab, čije je mišljenje, posebno u vezi sa borbom Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, izuzetno cijenio i uvažavao. Kad je postao halifa, Alija b. Ebu Talib ga je imenovao za namjesnika Egipta. Ostao je uz Aliju sve do svoje smrti. Umro je u Medini 60. godine po Hidžri.

[2098] Abdullah b. Musenna b. Abdullah el-Ensari.

[2099] Sumame b. Abdullah b. Enes b. Malik el-Ensari.

[2100] Muhammed b. Abdullah el-Ensari.

٤١١٩. حَدَّثَنَا ابْنُ أَبِي عُمَرَ أَخْبَرَنَا بِشْرُ بْنُ السَّرِيِّ عَنْ حَمَّادِ بْنِ سَلَمَةَ عَنْ أَبِي الزُّبَيْرِ عَنْ جَابِرٍ قَالَ: **اسْتَغْفَرَ لِي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَيْلَةَ الْبَعِيرِ خَمْسًا وَعِشْرِينَ مَرَّةً.**

هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ غَرِيبٌ. وَمَعْنَى قَوْلِهِ لَيْلَةَ الْبَعِيرِ مَا رُوِيَ عَنْ جَابِرٍ مِنْ غَيْرِ وَجْهٍ أَنَّهُ كَانَ مَعَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي سَفَرٍ فَبَاعَ بَعِيرَهُ مِنَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَاشْتَرَطَ ظَهْرَهُ إِلَى الْمَدِينَةِ. يَقُولُ جَابِرٌ: لَيْلَةَ بِعْتُ مِنَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْبَعِيرَ اسْتَغْفَرَ لِي خَمْسًا وَعِشْرِينَ مَرَّةً. وَكَانَ جَابِرٌ قَدْ قُتِلَ أَبُوهُ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عَمْرِو بْنِ حَرَامٍ يَوْمَ أُحُدٍ وَتَرَكَ بَنَاتٍ. فَكَانَ جَابِرٌ يَعُولُهُنَّ وَيُنْفِقُ عَلَيْهِنَّ. وَكَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَبَرُّ جَابِرًا وَيَرْحَمُهُ بِسَبَبِ ذَلِكَ. هَكَذَا رُوِيَ فِي حَدِيثٍ عَنْ جَابِرٍ نَحْوَ هَذَا *

124. Vrline Džabira b. Abdullaha, radijellahu anhu.[2101]

4118. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Beššar; kaže: Obavijestio nas je Abdur-Rahman b. Mehdi; kaže: Obavijestio nas je Sufjan prenijevši od Muhammeda b. Munkedira, a on od Džabira b. Abdullaha, koji je kazao: **"Došao mi je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem,** (da me obiđe)[2102] **pješke, ne uzjahavši ni mazgu ni konja."** Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[2103]

4119. ISPRIČAO NAM JE Ibn Ebu Omer; kaže: Obavijestio nas je Bišr b. Es-Surrijj prenijevši od Hammada b. Selemea, on od Ebu Zubejra, a on od Džabira, koji je kazao: **"Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, mi je, u noći u kojoj sam mu prodao svoju devu, zatražio oprost dvadeset i pet puta."**[2104]

Ovaj hadis je hasenun-garibun-sahihun.[2105] Riječi: u Noći deve odnose se na ono što je od Džabira preneseno sa više seneda da je sa

---

[2101] Ebu Abdullah Džabir b. Abdullah el-Ensari es-Sulemi je jedan od onih Vjerovjesnikovih, sallallahu alejhi ve sellem, ashaba, koji su od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, prenijeli mnogo hadisa. On je sa Vjerovjesnikom, sallallahu alejhi ve sellem, učestvovao u osamnaest bitki. S ciljem da provjeri hadise koji su do njega doprli putovao je u Šam i Egipat. Pred kraj života je oslijepio. Umro je u Medini 74. godine po Hidžri. On je posljednji ashab koji je živio u Medini.

[2102] Da bi Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, iskazao posebnu počast Džabiru b. Abdullahu on mu je, kad je bio bolestan, došao pješke da ga obiđe. Nije htio uzjahati ni mazgu, a ni konja koje je u tome momentu posjedovao.

[2103] Bilježe ga i El-Buhari u *Sahihu* i En-Nisai i Ibn Madže u *Sunenima.*

[2104] Arapi su u to vrijeme imali običaj da govore: Učini to, Allah ti oprostio grijehe. Tako je i Allahov Poslaniik, sallallahu alejhi ve sellem, dok je kupio devu od Džabira te noći mu ove riječi uputio dvadeset i pet puta.

[2105] Bilježi ga i En-Nisai u *Sunenu.*

Vjerovjesnikom, sallallahu alejhi ve sellem, bio na putu i da je Vjerovjesniku, sallallahu alejhi ve sellem, prodao svoju devu uvjetovavši da je jaše do Medine. Džabir kaže: U noći u kojoj sam mu prodao devu Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, mi je zatražio oprost dvadeset i pet puta. Džabirov otac Abdullah b. Amr b. Haram poginuo je na Uhudu, a iza njega su ostale brojne kćerke koje je od tada Džabir izdržavao i opskrbljivao. Zbog toga je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, pomagao Džabira i molio Allaha da mu se smiluje. Ovako je preneseno od Džabira.

١٢٥. مَنَاقِب مُصْعَبِ بْنِ عُمَيْرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ *

٤١٢٠ حَدَّثَنَا مَحْمُودُ بْنُ غَيْلَانَ أَخْبَرَنَا أَبُو أَحْمَدَ أَخْبَرَنَا سُفْيَانُ عَنِ الْأَعْمَشِ عَنْ أَبِي وَائِلٍ عَنْ خَبَّابٍ قَالَ: هَاجَرْنَا مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَبْتَغِي وَجْهَ اللَّهِ. فَوَقَعَ أَجْرُنَا عَلَى اللَّهِ. فَمِنَّا مَنْ مَاتَ وَلَمْ يَأْكُلْ مِنْ أَجْرِهِ شَيْئًا. وَمِنَّا مَنْ أَيْنَعَتْ لَهُ ثَمَرَتُهُ فَهُوَ يَهْدِبُهَا. وَإِنَّ مُصْعَبَ بْنَ عُمَيْرٍ مَاتَ وَلَمْ يَتْرُكْ إِلَّا ثَوْبًا كَانُوا إِذَا غَطَّوْا بِهِ رَأْسَهُ خَرَجَتْ رِجْلَاهُ, وَإِذَا غَطَّوْا بِهِ رِجْلَيْهِ خَرَجَ رَأْسُهُ. فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: غَطُّوا رَأْسَهُ وَاجْعَلُوا عَلَى رِجْلَيْهِ الْإِذْخِرَ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ.

٤١٢١. حَدَّثَنَا هَنَّادٌ أَخْبَرَنَا ابْنُ إِدْرِيسَ عَنِ الْأَعْمَشِ عَنْ أَبِي وَائِلٍ عَنْ خَبَّابِ بْنِ الْأَرَتِّ نَحْوَهُ *

125. Vrline Mus'aba b. Umejra, radijellahu anhu.[2106]

4120. ISPRIČAO NAM JE Mahmud b. Gajlan; kaže: Obavijestio nas je Ebu Ahmed; kaže: Nas je obavijestio Sufjan prenijevši od A'meša, on od Ebu Vaila, a on od Habbaba, koji je kazao: **"Učinili smo hidžru sa Vjerovjesnikom, sallallahu alejhi ve sellem, želeći Allahovo zadovoljstvo i očekujući Allahovu nagradu[2107]. Neki su od nas umrli prije nego su**

[2106] Mus'ab b. Umejr el-Kureši el-Adevi znameniti je Vjerovjesnikov, sallallahu alejhi ve sellem, ashab. Jedan je od ashaba koji su učinili hidžru u Abesiniju. Primio je islam dok je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, još tajno pozivao u kući Erkama b. Erkama b. Abdul-Menafa. Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, ga je, nakon drugog sastanka sa Medinelijama na Akabi, poslao u Medinu da tamošnje stanovništvo poučava Kur'anu i da im objašnjava vjeru. Neki historičari tvrde da ga je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, poslao u Medinu nakon prvog sastanka sa Medinelijama na Akabi. Njegovim djelovanjem su gotovo svi stanovnici Medine primili islam. Mus'ab b. Umejr je učestvovao u bitkama na Bedru i Uhudu. U Bici na Uhudu je pao kao šehid. U vrijeme pogibije imao je nešto više od četrdeset godina.

[2107] Očekivana Allahova nagrada, po mišljenju El-Mubarekforija, odnosila se na nagradu na ovome svijetu. To je, ustvari, ratni plijen koji se očekivao nakon završenih bitki. A poznato

dočekali da (na ovome svijetu) **osjete plod Njegove nagrade, dok su neki dočekali da osjete njene plodove. Mus'ab b. Umejr je umro, a iza sebe je ostavio samo jedno kraće platno. Kad su ga umotavali u njega, kad bi mu umotali glavu, otkrili bi mu noge, a kad bi umotali noge, otkrili bi mu glavu.**[2108] **Vidjevši to, Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, reče: "Umotajte mu glavu, a na noge mu stavite mirisnu žukvu**[2109]**!"** Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[2110]

4121. ISPRIČAO NAM JE Hennad; kaže: Obavijestio nas je Ibn Idris[2111] prenijevši od A'meša, on od Ebu Vaila, a on od Habbaba b. Eretta, **slično prethodnom hadisu.**

١٢٦. مَنَاقِبِ الْبَرَاءِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ *

٤١٢٢. حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ أَبِي زِيَادٍ أَخْبَرَنَا سَيَّارٌ أَخْبَرَنَا جَعْفَرُ بْنُ سُلَيْمَانَ أَخْبَرَنَا ثَابِتٌ وَعَلِيُّ بْنُ زَيْدٍ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **كَمْ مِنْ أَشْعَثَ أَغْبَرَ ذِي طِمْرَيْنِ لَا يُؤْبَهُ لَهُ. لَوْ أَقْسَمَ عَلَى اللَّهِ لَأَبَرَّهُ. مِنْهُمُ الْبَرَاءُ بْنُ مَالِكٍ.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ مِنْ هَذَا الْوَجْهِ *

126. Vrline Beraa b. Malika, radijellahu anhu.[2112]

4122. ISPRIČAO NAM JE Abdullah b. Ebu Zijad; kaže: Obavijestio nas je Sejjar[2113]; kaže: Nas je obavijestio Džafer b. Sulejman; kaže: Nas su obavijestili Sabit[2114] i Ali b. Zejd prenijevši od Enesa b. Malika, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Koliko je samo onih razbarušene kose, uprašenog tijela i pohabane odjeće na koje se niko ne osvrće, a koji, kad se zakunu Allahom** (za nešto), **to izvrše. Jedan od njih je i Bera b. Malik."** Ovaj hadis je hasenun-garibun.[2115]

---

je da su se sve bitke koje je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, vodio u životu desile poslije Hidžre.

[2108] Ashabi su živjeli veoma oskudno. Njihov životni standard se počeo poboljšavati onda kada su počela osvajanja i kada su dolazilli do većeg ratnog plijena. Mus'ab b. Umejr nije dočekao to vrijeme. Zbog toga je živio veoma oskudno. Dokaz tome je da je od imovine ostavio samo jedno platno u koje su ga, kad je umro, umotali.

[2109] To je vrsta mirisne trave.

[2110] Bilježe ga u *El-Kutubus-sitte* svi, osim Ibn Madžea.

[2111] Abdullah b. Idris el-Evdi el-Kufi.

[2112] Bera b. Malik b. Nadr b. Damim poznati je Vjerovjesnikov, sallallahu alejhi ve sellem, ashab. On je rođeni brat Enesa b. Malika. Bio je veoma hrabar. Učesnik je Bbitke na Uhudu i mnogih drugih bitki koje je vodio Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem. Okušao se u oko stotinu dvoboja i pobijedio.

[2113] Sejjar b. Hatim el-Anezi Ebu Seleme el-Basri.

[2114] Sabit el-Bunani.

[2115] Bilježi ga i El-Bejheki u djelu *Delailun-nubuvveti.*

١٢٧. مَنَاقِبِ أَبِي مُوسَى الْأَشْعَرِيِّ رَضِي اللَّه عَنْه *

٤١٢٣. حَدَّثَنَا مُوسَى بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ الْكِنْدِيُّ أَخْبَرَنَا أَبُو يَحْيَى الْحِمَّانِيُّ عَنْ بُرَيْدِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي بُرْدَةَ عَنْ أَبِي بُرْدَةَ عَنْ أَبِي مُوسَى عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ قَالَ: **يَا أَبَا مُوسَى لَقَدْ أُعْطِيتَ مِزْمَارًا مِنْ مَزَامِيرِ آلِ دَاوُدَ.** هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ. وَفِي الْبَاب عَنْ بُرَيْدَةَ وَأَبِي هُرَيْرَةَ وَأَنَسٍ *

127. Vrline Ebu Musaa el-Eš'arija, radijellahu anhu.[2116]

4123. ISPRIČAO NAM JE Musa b. Abdur-Rahman el-Kindi; kaže: Obavijestio nas je Ebu Jahja el-Himmani prenijevši od Burejda b. Abdullaha b. Ebu Burdea, on od Ebu Burdea, on od Ebu Musaa, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, koji je kazao: **"Ebu Musa, tebi je dat lijep glas poput onoga koji je imao Davud, a.s."**[2117]

Ovaj hadis je garibun-hasenun-sahihun.[2118] O ovoj temi preneseni su hadisi i od Burejdea, Ebu Hurejrea i Enesa.

١٢٨. مَنَاقِبُ سَهْلِ بنْ سَعْد رَضِي اللَّه عَنْه *

٤١٢٤. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ بَزِيعٍ أَخْبَرَنَا الْفُضَيْلُ بْنُ سُلَيْمَانَ أَخْبَرَنَا أَبُو حَازِمٍ عَنْ سَهْلِ بْنِ سَعْدٍ قَالَ: **كُنَّا مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَهُوَ يَحْفِرُ الْخَنْدَقَ وَنَحْنُ نَنْقُلُ التُّرَابَ. فَيَمُرُّ بِنَا فَقَالَ: اللَّهُمَّ لَا عَيْشَ إِلَّا عَيْشَ الْآخِرَهْ فَاغْفِرْ لِلْأَنْصَارِ وَالْمُهَاجِرَهْ.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ غَرِيبٌ مِنْ هَذَا الْوَجْهِ. وَأَبُو حَازِمٍ اسْمُهُ سَلَمَةُ بْنُ دِينَارٍ الْأَعْرَجُ الزَّاهِدُ *

[2116] Ebu Musa Abdullah b. Kajs el-Eš'ari znameniti je Vjerovjesnikov, sallallahu alejhi ve sellem, ashab. Primio je islam još u Mekki te je bio jedan od onih koji su bili primorani da hidžru čine u Abesiniju. Omer b. Hattab ga je 20. godine po Hidžri imenovao za gradonačelnika Basre. Na tom položaju ostaje do hilafeta Osmana b. Affana kada je smijenjen. On se nakon toga preselio u Kufu i u njoj je ostao do kraja života 52. godine po Hidžri.

[2117] Ebu Ja'la u *Musnedu* bilježi, sa senedom od Ebu Burejdea ovaj hadis u kome stoji da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, sa Aišom jednog dana prošao pored Ebu Musaove kuće u kojoj je Ebu Musa učio Kur'an. Kad su to čuli, njih dvoje zastadoše da slušaju učenje. Sutradan kad je Ebu Musa došao Allahovu Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, on mu je rekao: "Ebu Musa, tebi je, dat lijep glas poput onoga koji je imao Davud, a.s."

[2118] Bilježe ga i El-Buhari i Muslim u *Sahihima.*

٤١٢٥. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرٍ أَخْبَرَنَا شُعْبَةُ عَنْ قَتَادَةَ. حَدَّثَنَا أَنَسُ بْنُ مَالِكٍ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ يَقُولُ: اللَّهُمَّ لَا عَيْشَ إِلَّا عَيْشَ الْآخِرَهْ فَأَكْرِمِ الْأَنْصَارَ وَالْمُهَاجِرَهْ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ. وَقَدْ رُوِيَ مِنْ غَيْرِ وَجْهٍ عَنْ أَنَسٍ *

128. Vrline Sehla b. Sa'da, radijellahu anhu.[2119]

4124. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Abdullah b. Buzej'; kaže: Obavijestio nas je Fudajl b. Sulejman; kaže: Nas je obavijestio Ebu Hazim prenijevši od Sehla b. Sa'da, koji je kazao: **"Bili smo sa Allahovim Poslanikom, sallallahu alejhi ve sellem, kad se kopao hendek** (oko Medine). **Dok smo izbacivali zemlju, on bi prolazio pored nas i govorio: Allahu, nema života kao što je život na budućem svijetu, pa oprosti ensarijama i muhadžirima."**

Ovaj hadis je, sa ovim senedom, hasenun-sahihun-garibun.[2120] Ebu Hazim se zvao Seleme b. Dinar el-A'redž ez-Zahid.

4125. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Beššar; kaže: Obavijestio nas je Muhammed b. Džafer; kaže: Nas je obavijestio Šu'be prenijevši od Katadea, koji je kazao. Ispričao nam je Enes b. Malik da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, govorio: **"Allahu, nema života kao što je onaj na budućem svijetu, pa počasti ensarije i muhadžire."**[2121] Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[2122] Prenesen je sa više seneda od Enesa.

١٢٩. بَاب مَا جَاءَ فِي فَضْلِ مَنْ رَأَى النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَصَحِبَهُ

٤١٢٦. حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ حَبِيبِ بْنِ عَرَبِيٍّ الْبَصْرِيُّ أَخْبَرَنَا مُوسَى بْنُ إِبْرَاهِيمَ بْنِ كَثِيرٍ الْأَنْصَارِيُّ قَالَ: سَمِعْتُ طَلْحَةَ بْنَ خِرَاشٍ يَقُولُ: سَمِعْتُ جَابِرَ بْنَ عَبْدِ اللَّهِ يَقُولُ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: لَا تَمَسُّ النَّارُ مُسْلِمًا رَآنِي أَوْ رَأَى مَنْ رَآنِي. قَالَ طَلْحَةُ: فَقَدْ رَأَيْتُ جَابِرَ بْنَ عَبْدِ

[2119] Sehl b. Sa'd b. Malik b. Halid el-Ensari el-Hazredži Ebu Abbas es-Saidi Vjerovjesnikov je ashab. Zvao se Hazen (tužni) pa mu je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, dao ime Sehl (Lagahni). Kad je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, preselio na ahiret imao je petnaest godina. Umro je u Medini 91. godine po Hidžri.

[2120] Bilježe ga i El-Buhari i Muslim u *Sahihima.*

[2121] U predaji ovog hadisa koji bilježi El-Buhari u Sahihu sa senedom preko Ebu Ishaka od Humejda stoji da je Enes kazao: "Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, je izišao na Hendek, i kad je vidio muhadžire i ensarije izmorene i gladne kako kopaju hendek, reče: "Allahu, nema života kao što je onaj na budućem svijetu pa počasti ensarije i muhadžire."

[2122] Bilježe ga i El-Buhari i Muslim u *Sahihima.*

اللّٰه. و قَالَ مُوسَى: وَقَدْ رَأَيْتُ طَلْحَةَ. قَالَ يَحْيَى: وَقَالَ لِيَ مُوسَى: وَقَدْ رَأَيْتَنِي وَنَحْنُ نَرْجُو اللّٰـهَ.
هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ. لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ حَدِيثِ مُوسَى بْنِ إِبْرَاهِيمَ الْأَنْصَارِيِّ. وَرَوَى عَلِيُّ بْنُ الْمَدِينِيِّ
وَغَيْرُ وَاحِدٍ مِنْ أَهْلِ الْحَدِيثِ عَنْ مُوسَى هَذَا الْحَدِيثَ *

٤١٢٧. حَدَّثَنَا هَنَّادٌ أَخْبَرَنَا أَبُو مُعَاوِيَةَ عَنِ الْأَعْمَشِ عَنْ إِبْرَاهِيمَ عَنْ عَبِيدَةَ هُوَ السَّلْمَانِيُّ عَنْ
عَبْدِ اللّٰه بْنِ مَسْعُودٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللّٰه صَلَّى اللّٰه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: خَيْرُ النَّاسِ قَرْنِي ثُمَّ الَّذِينَ يَلُونَهُمْ ثُمَّ
الَّذِينَ يَلُونَهُمْ. ثُمَّ يَأْتِي قَوْمٌ مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ تَسْبِقُ أَيْمَانُهُمْ شَهَادَاتِهِمْ أَوْ شَهَادَاتُهُمْ أَيْمَانَهُمْ. وَفِي الْبَاب
عَنْ عُمَرَ وَعِمْرَانَ بْنِ حُصَيْنٍ وَبُرَيْدَةَ. وَهَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

129. O vrijednostima onih koji su vidjeli Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, i sa njim drugovali

4126. ISPRIČAO NAM JE Jahja b. Habib b. Arebi el-Basri; kaže: Obavijestio nas je Musa b. Ibrahim b. Kesir el-Ensari, koji je kazao: Čuo sam Talhu b. Hiraša kada veli: Čuo sam Džabira b. Abdullaha kada kaže: Čuo sam Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, kada je rekao: **"Vatra neće dotaknuti onog muslimana koji me bude vidio, niti onoga ko bude vidio onoga ko je mene vidio. Talha kaže: Ja sam vidio Džabira b. Abdullaha. Musa kaže: Ja sam vidio Talhu. Jahja veli: Meni je rekao Musa[2123]: Ti si me vidio, i molimo Allaha** (da i mi budemo od onih koje Vatra neće doticati)."

Ovaj hadis je hasenun-garibun. Poznat nam je preko Musaa b. Ibrahima el-Ensarija. I Ali b. Medini i drugi su ovaj hadis prenijeli od Musaa.

4127. ISPRIČAO NAM JE Hennad; kaže: Obavijestio nas je Ebu Muavija prenijevši od A'meša, on od Ibrahima[2124], on od Abidea es-Selmanija, a on od Abdullaha b. Mes'uda, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Najbolje je moje pokoljenje, potom oni koji dolaze poslije njih, potom oni koji dolaze poslije njih. Zatim će nakon toga doći ljudi čije će zakletve ići ispred svjedočenja njihovih, ili čija će svjedočenja ići ispred zakletvi njihovih[2125]."**

[2123] Talha b. Hiraš je tabi'in. Vidio je Džabira b. Abdullaha koji je ashab. Musa b. Ibrahim b. Kesir el-Ensari je osoba koja je pripadala srednjoj generaciji etbai-tabi'ina i vidio je Talhu b. Hiraša, koji je tabi'in, dok je Jahja b. Habib b. Arebi el-Basri osoba koja je pripadala starijoj generaciji onih koji su zatekli etbait-tabi'ine i vidio je Musaa b. Ibrahima koji je etbaut-tabi'in.

[2124] Ibrahim en-Nehai.

[2125] Dakle, nakon toga će doći narod koji će olahko shvatati i zakletvu i svjedočenje, pa će uz svjedočenje koristiti i zakletvu i onda kada se od njih (na sudu) zakletva ne bude ni

O ovoj temi preneseni su hadisi i od Omera, Imrana b. Husajna i Burejdea. Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[2126]

١٣٠. بَاب فِي فَضْلِ مَنْ بَايَعَ تَحْتَ الشَّجَرَةِ *

٤١٢٨. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ أَخْبَرَنَا اللَّيْثُ عَنْ أَبِي الزُّبَيْرِ عَنْ جَابِرٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **لَا يَدْخُلُ النَّارَ أَحَدٌ مِمَّنْ بَايَعَ تَحْتَ الشَّجَرَةِ.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

130. O vrijednosti onih koji su dali Prisegu pod drvetom

4128. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe; kaže: Obavijestio nas je Lejs prenijevši od Ebu Zubejra, a on od Džabira, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Ni jedan, od onih koji su dali Prisegu pod drvetom, neće ući u Džehennem!"**[2127] Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[2128]

١٣١. بَاب فِيمَنْ سَبَّ أَصْحَابَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ *

٤١٢٩. حَدَّثَنَا مَحْمُودُ بْنُ غَيْلَانَ أَخْبَرَنَا أَبُو دَاوُدَ أَنْبَأَنَا شُعْبَةُ عَنِ الْأَعْمَشِ قَالَ: سَمِعْتُ ذَكْوَانَ أَبَا صَالِحٍ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **لَا تَسُبُّوا أَصْحَابِي. فَوَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ لَوْ أَنَّ أَحَدَكُمْ أَنْفَقَ مِثْلَ أُحُدٍ ذَهَبًا مَا أَدْرَكَ مُدَّ أَحَدِهِمْ وَلَا نَصِيفَهُ.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ. وَمَعْنَى قَوْلِهِ نَصِيفَهُ يَعْنِي نِصْفَ مُدِّهِ.

٤١٣٠. حَدَّثَنَا الْحَسَنُ بْنُ عَلِيٍّ أَخْبَرَنَا أَبُو مُعَاوِيَةَ عَنِ الْأَعْمَشِ عَنْ أَبِي صَالِحٍ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ **نَحْوَهُ** *

٤١٣١. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ يَحْيَى أَخْبَرَنَا يَعْقُوبُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ بْنِ سَعْدٍ أَخْبَرَنَا عَبِيدَةُ بْنُ أَبِي رَائِطَةَ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ زِيَادٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مُغَفَّلٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **اللَّهَ اللَّهَ فِي أَصْحَابِي. لَا تَتَّخِذُوهُمْ غَرَضًا بَعْدِي. فَمَنْ أَحَبَّهُمْ فَبِحُبِّي أَحَبَّهُمْ. وَمَنْ أَبْغَضَهُمْ فَبِبُغْضِي أَبْغَضَهُمْ.**

---

tražila. Nekad će se prvo zaklinjati pa nakon zakletve davati svoj iskaz, a nekada će prvo davati iskaz pa će taj iskaz potkrepljivati zakletvom i ako se to od njih ne traži.

[2126] Bilježe ga i El-Buhari i Muslim u *Sahihima* i En-En-Nesai u *Sunenu.*

[2127] Na Hudejbiji, pod drvetom, dalo je prisegu Allahovu Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, po mišljenju nekih učenjaka, oko hiljadu i tri stotine ashaba. Po mišljenju drugih, bilo je oko pet stotina ashaba, dok neki učenjaci misle da ih je bilo ukupno oko četiri stotine ljudi. Po mišljenju Ibn Kesira, ispravno je mišljenje onih učenjaka koji smatraju da je bilo oko pet stotina ashaba.

[2128] Bilježi ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu.*

وَمَنْ آذَاهُمْ فَقَدْ آذَانِي. وَمَنْ آذَانِي فَقَدْ آذَى اللَّهَ. وَمَنْ آذَى اللَّهَ يُوشِكُ أَنْ يَأْخُذَهُ. هَذَا حَـــدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ هَذَا الْوَجْهِ *

٤١٣٢. حَدَّثَنَا مَحْمُودُ بْنُ غَيْلَانَ أَخْبَرَنَا أَزْهَرُ السَّمَّانُ عَنْ سُلَيْمَانَ التَّيْمِيِّ عَنْ خِدَاشٍ عَنْ أَبِي الزُّبَيْرِ عَنْ جَابِرٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: **لَيَدْخُلَنَّ الْجَنَّةَ مَنْ بَايَعَ تَحْتَ الشَّجَرَةِ إِلَّا صَاحِبَ الْجَمَلِ الْأَحْمَرِ.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ.

٤١٣٣. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ أَخْبَرَنَا اللَّيْثُ عَنْ أَبِي الزُّبَيْرِ عَنْ جَابِرٍ: **أَنَّ عَبْدًا لِحَاطِبٍ جَاءَ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَشْكُو حَاطِبًا فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ لَيَدْخُلَنَّ حَاطِبٌ النَّارَ. فَقَالَ: كَذَبْتَ لَا يَدْخُلُهَا فَإِنَّهُ قَدْ شَهِدَ بَدْرًا وَالْحُدَيْبِيَةَ.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

٤١٣٤. حَدَّثَنَا أَبُو كُرَيْبٍ أَخْبَرَنَا عُثْمَانُ بْنُ نَاجِيَةَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مُسْلِمٍ أَبِي طَيْبَةَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ بُرَيْدَةَ عَنْ أَبِيهِ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **مَا مِنْ أَحَدٍ مِنْ أَصْحَابِي يَمُوتُ بِأَرْضٍ إِلَّا بُعِثَ قَائِدًا وَنُورًا لَهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ.**

هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ. وَرُوِيَ هَذَا الْحَدِيثُ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مُسْلِمٍ أَبِي طَيْبَةَ عَنِ ابْنِ بُرَيْـــدَةَ عَـــنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهم عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مُرْسَلًا, وَهُوَ أَصَحُّ *

٤١٣٥. حَدَّثَنَا أَبُو بَكْرِ بْنُ نَافِعٍ أَخْبَرَنَا النَّضْرُ بْنُ حَمَّادٍ أَخْبَرَنَا سَيْفُ بْنُ عُمَرَ عَنْ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ عَنْ نَافِعٍ عَنِ ابْنِ عُمَرَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **إِذَا رَأَيْـــتُمُ الَّـــذِينَ يَـــسُبُّونَ أَصْحَابِي فَقُولُوا:لَعْنَةُ اللَّهِ عَلَى شَرِّكُمْ.** هَذَا حَدِيثٌ مُنْكَرٌ لَا نَعْرِفُهُ مِنْ حَدِيثِ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ إِلَّا مِنْ هَذَا الْوَجْهِ *

131. O onima koji grde Vjerovjesnikove, sallallahu alejhi ve sellem, ashabe

4129. ISPRIČAO NAM JE Mahmud b. Gajlan; kaže: Obavijestio nas je Ebu Davud; kaže: Saopćio nam je Šu'be prenijevši od A'meša, koji je kazao: Čuo sam Zekvana Ebu Saliha, koji je prenio od Ebu Seida el-Hudrija, da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Ne grdite moje ashabe, jer tako mi Onoga u čijoj je ruci moja duša, kada bi neki od vas podijelio zlata koliko brdo Uhud, ne bi postigao nagradu koju je postigao jedan od njih podijelivši mudd[2129], niti njegovu polovinu** (prije

[2129] Mudd je posuda koja, prema mišljenju Ebu Hanife, iznosi dva litra.

osvojenja Mekke)[2130]." Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[2131] *Nesifehu* znači: njegovu polovinu.

4130. ISPRIČAO NAM JE Hasan b. Ali; kaže: Obavijestio nas je Ebu Muavija prenijevši od A'meša, on od Ebu Saliha, on od Ebu Seida el-Hudrija, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, **slično prethodnom hadisu.**

4131. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Jahja; kaže: Obavijestio nas je Jakub b. Ibrahim b. Sa'd; kaže: Nas je obavijestio Abide b. Ebu Rajita prenijevši od Abdur-Rahmana b. Zijada, a on od Abdullaha b. Mugaffela, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Bojte se Allaha, bojte se Allaha u pogledu mojih ashaba i ne uzimajte ih za metu svojih napada poslije mene! Onaj ko ih voli, voli ih zbog toga što voli mene, a onaj ko ih mrzi, mrzi ih zbog toga što mrzi i mene! Ko ih uznemiri, on je uznemirio i mene, a ko uznemiri mene, uznemirio je i Allaha, a onaj koji uznemiri Allaha, uskoro bi mogao iskusiti Njegovu kaznu!"** Ovaj hadis je hasenun-garibun.[2132] Poznat nam je samo sa ovim senedom.

4132. ISPRIČAO NAM JE Mahmud b. Gajlan; kaže: Obavijestio nas je Ezher es-Semman prenijevši od Sulejmana et-Tejmija, on od Hidaša[2133], on od Ebu Zubejra, on od Džabira, a on da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: **"U Džennet će ući svako ko je dao Prisegu pod drvetom, osim vlasnika crvene kamile[2134]."** Ovaj hadis je hasenun-garibun.

[2130] El-Mubarekfori smatra da je ove riječi Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, uputio grupi ashaba koji su kasnije primili islam upozorivši ih da ne grde one ashabe koji su u samom početku primili islam. Povod izgovora ovom hadisu bio je mali spor između Halida b. Velida i Abdur-Rahmana b. Avfa kada je Halid nešto ružno rekao Abdur-Rahmanu b. Avfu. Kao potvrda ovakvom tumačenju mogu nam poslužiti i riječi Uzvišenog Allaha: "Nisu jednaki oni među vama koji su davali priloge prije pobjede i lično se borili - oni su na višem stupnju od onih koji su poslije davali priloge i lično se borili..." (*El-Hadid*, dio 10. ajeta). Halid b. Velid je nakon Hudejbije primio islam i prvi njegov vojni pohod kao muslimana bio je Pohod za oslobođenje Mekke, 8. godine po Hidžri, dok je Abdur-Rahman b. Avf primio islam prije nego se Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, počeo sastajati tajno sa ashabima u kući Erkama b. Erkama i učesnik je Bedra, Uhuda i svih ostalih bitki koje je vodio Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem. Ali el-Kari, pak, smatra da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, ove riječi uputio svojim sljedbenicima koji će doći kasnije.

[2131] Zabilježen je u *El-Kutubus-sitte.*

[2132] Bilježi ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu.*

[2133] Hidaš b. Ajjaš.

[2134] Postoje dva mišljenja u pogledu vlasnika crvene kamile: 1) čovjek koji je u vrijeme Prisege pod drvetom na Hudejbiji izgubio crvenu kamilu; kada su ga pozvali pod drvo da Allahovu Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, da prisegu on je rekao: Preče mi je da tražim kamilu nego da dajem prisegu; 2) osoba koja je, kada su je pozvali, kako stoji u Muslimovoj predaji, da joj Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, zatraži oprost od

4133. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe; kaže: Obavijestio nas je Lejs prenijevši od Ebu Zubejra, a on od Džabira **da je Hatibov[2135] rob došao Allahovu Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, da se žali na Hatiba, rekavši: Allahov Poslaniče, Hatib će u Džehennem! On reče: Ti neistinu zboriš, on neće u Džehennem jer je on učesnik Bedra i Hudejbije!"** Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[2136]

4134. ISPRIČAO NAM JE Ebu Kurejb; kaže: Obavijestio nas je Osman b. Nadžije prenijevši od Abdullaha b. Muslima Ebu Tajbea, on od Abdullaha b. Burejdea, a on od svoga oca[2137], koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Neće nijedan od mojih ashaba umrijeti u nekoj zemlji, a da neće biti proživljen kao njihov vođa i njihova svjetiljka[2138] na Sudnjem danu."**

Ovaj hadis je garibun.[2139] Ovaj hadis je prenesen od Abdullaha b. Muslima Ebu Tajbea, on od Ibn Burejdea, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, kao mursel hadis, i ovo je pouzdanije.

4135. ISPRIČAO NAM JE Ebu Bekr b. Nafi'; kaže: Obavijestio nas je Nadr b. Hammad; kaže: Nas je obavijestio Sejf b. Omer prenijevši od Ubejdullaha b. Omera, on od Nafi'a, a on od Ibn Omera, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Kada vidite one koji grde moje ashabe, recite: Neka je Allahovo prokletstvo na vaše zlo[2140]!"** Ovaj hadis je munkerun.[2141] Od hadisa koje je prenio Ubejdullah b. Omer poznat nam je samo sa ovim senedom.

١٣٢. بَاب مَا جَاءَ فِي فَضْلِ فَاطِمَةَ رَضِي اللَّه عَنْهَا *

٤١٣٦. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ أَخْبَرَنَا اللَّيْثُ عَنِ ابْنِ أَبِي مُلَيْكَةَ عَنِ الْمِسْوَرِ بْنِ مَخْرَمَةَ قَالَ: سَمِعْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ وَهُوَ عَلَى الْمِنْبَرِ: إِنَّ بَنِي هِشَامِ بْنِ الْمُغِيرَةِ اسْتَأْذَنُونِي فِي أَنْ يُنْكِحُوا ابْنَتَهُمْ عَلِيَّ بْنَ أَبِي طَالِبٍ فَلَا آذَنُ. ثُمَّ لَا آذَنُ. ثُمَّ لَا آذَنُ. إِلَّا أَنْ يُرِيدَ ابْنُ أَبِي طَالِبٍ أَنْ

Allaha, rekla: Preče mi je tražiti kamilu nego da mi vaš drug traži oprost. U oba slučaja se radilo o licemjeru, munafiku.

[2135] Hatib b. Ebu Beltea b. Amr b. Umejr b. Seleme b. Sa'b b. Sehl el-Lahmi je Vjerovjesnikov, sallallahu alejhi ve sellem, ashab. Učesnik je Hudejbije i Bitke na Bedru.

[2136] Bilježi ga i Muslim u *Sahihu.*

[2137] Burejdea b. Hasiba.

[2138] Tj. kao vođa njenih stanovnika i svijetiljka koja im je osvjetljavala pravi put.

[2139] Bilježi ga i Dija el-Makdesi u djelu *El-Muhtare.*

[2140] Grditi nekog od ashaba je težak grijeh koji ima za posljedicu da će se ono što bude govorio o ashabu sigurno vratiti njemu. Ukoliko bude neko proklinjao nekoga od ashaba, to prokletstvo će se sigurno vratiti na njega.

[2141] Ovaj hadis je slab. U njegovu senedu je Nadr b. Hammad el-Fezari Ebu Abdullah el-Kufi, po mišljenju hadiskih učenjaka, slab prenosilac hadisa. Pripadao je devetoj generaciji.

يُطَلِّقَ ابْنَتِي وَيَنْكِحَ ابْنَتَهُمْ. فَإِنَّهَا بَضْعَةٌ مِنِّي. يَرِيبُنِي مَا رَابَهَا وَيُؤْذِينِي مَا آذَاهَا. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ*

٤١٣٧. حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ سَعِيدٍ الْجَوْهَرِيُّ أَخْبَرَنَا الْأَسْوَدُ بْنُ عَامِرٍ عَنْ جَعْفَرٍ الْأَحْمَرِ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَطَاءٍ عَنِ ابْنِ بُرَيْدَةَ عَنْ أَبِيهِ قَالَ: **كَانَ أَحَبَّ النِّسَاءِ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَاطِمَةُ. وَمِنَ الرِّجَالِ عَلِيٌّ. قَالَ إِبْرَاهِيمُ: يَعْنِي مِنْ أَهْلِ بَيْتِهِ.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ هَذَا الْوَجْهِ *

٤١٣٨. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مَنِيعٍ أَخْبَرَنَا إِسْمَعِيلُ ابْنُ عُلَيَّةَ عَنْ أَيُّوبَ عَنِ ابْنِ أَبِي مُلَيْكَةَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الزُّبَيْرِ: **أَنَّ عَلِيًّا ذَكَرَ بِنْتَ أَبِي جَهْلٍ فَبَلَغَ ذَلِكَ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ: إِنَّمَا فَاطِمَةُ بَضْعَةٌ مِنِّي يُؤْذِينِي مَا آذَاهَا وَيُنْصِبُنِي مَا أَنْصَبَهَا.**

هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ. هَكَذَا قَالَ أَيُّوبُ عَنِ ابْنِ أَبِي مُلَيْكَةَ عَنِ ابْنِ الزُّبَيْرِ. وَقَالَ غَيْرُ وَاحِدٍ عَنِ ابْنِ أَبِي مُلَيْكَةَ عَنِ الْمِسْوَرِ بْنِ مَخْرَمَةَ. وَيُحْتَمَلُ أَنْ يَكُونَ ابْنُ أَبِي مُلَيْكَةَ رَوَى عَنْهُمَا جَمِيعًا. وَ قَدْ رَوَاهُ عَمْرُو دِينَارٍ عَنِ ابْنِ أَبِي مُلَيْكَةَ عَنِ الْمِسْوَرِ بْنِ مَخْرَمَةَ نَحْوَ حَدِيثِ اللَّيْثِ *

٤١٣٩. حَدَّثَنَا سُلَيْمَانُ بْنُ عَبْدِ الْجَبَّارِ الْبَغْدَادِيُّ أَخْبَرَنَا عَلِيُّ بْنُ قَادِمٍ أَخْبَرَنَا أَسْبَاطُ بْنُ نَصْرٍ الْهَمْدَانِيُّ عَنِ السُّدِّيِّ عَنْ صُبَيْحٍ مَوْلَى أُمِّ سَلَمَةَ عَنْ زَيْدِ بْنِ أَرْقَمَ: **أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لِعَلِيٍّ وَفَاطِمَةَ وَالْحَسَنِ وَالْحُسَيْنِ: أَنَا حَرْبٌ لِمَنْ حَارَبْتُمْ وَسِلْمٌ لِمَنْ سَالَمْتُمْ.** هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ. إِنَّمَا نَعْرِفُهُ مِنْ هَذَا الْوَجْهِ. وَصُبَيْحٌ مَوْلَى أُمِّ سَلَمَةَ لَيْسَ بِمَعْرُوفٍ *

٤١٤٠. حَدَّثَنَا مَحْمُودُ بْنُ غَيْلَانَ أَخْبَرَنَا أَبُو أَحْمَدَ الزُّبَيْرِيُّ أَخْبَرَنَا سُفْيَانُ عَنْ زُبَيْدٍ عَنْ شَهْرِ بْنِ حَوْشَبٍ عَنْ أُمِّ سَلَمَةَ: **أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ جَلَّلَ عَلَى الْحَسَنِ وَالْحُسَيْنِ وَعَلِيٍّ وَفَاطِمَةَ كِسَاءً ثُمَّ قَالَ: اللَّهُمَّ هَؤُلَاءِ أَهْلُ بَيْتِي وَخَاصَّتِي أَذْهِبْ عَنْهُمُ الرِّجْسَ وَطَهِّرْهُمْ تَطْهِيرًا. فَقَالَتْ أُمُّ سَلَمَةَ: وَأَنَا مَعَهُمْ يَا رَسُولَ اللَّهِ. قَالَ: إِنَّكِ إِلَى خَيْرٍ.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ. وَهُوَ أَحْسَنُ شَيْءٍ رُوِيَ فِي هَذَا الْبَابِ. وَفِي الْبَابِ عَنْ أَنَسٍ و عُمَرَ بْنِ أَبِي سَلَمَةَ وَأَبِي الْحَمْرَاءِ *

٤١٤١. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ وَأَنَسٍ عُثْمَانُ بْنُ عُمَرَ أَخْبَرَنَا إِسْرَائِيلُ عَنْ مَيْسَرَةَ بْنِ حَبِيبٍ عَنِ الْمِنْهَالِ بْنِ عَمْرٍو عَنْ عَائِشَةَ بِنْتِ طَلْحَةَ عَنْ عَائِشَةَ أُمِّ الْمُؤْمِنِينَ قَالَتْ: **مَا رَأَيْتُ أَحَدًا أَشْبَهَ سَمْتًا وَدَلًّا وَهَدْيًا بِرَسُولِ اللَّهِ فِي قِيَامِهَا وَقُعُودِهَا مِنْ فَاطِمَةَ بِنْتِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ. قَالَتْ: وَكَانَتْ إِذَا دَخَلَتْ عَلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَامَ إِلَيْهَا فَقَبَّلَهَا وَأَجْلَسَهَا فِي مَجْلِسِهِ. وَكَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا دَخَلَ عَلَيْهَا قَامَتْ مِنْ مَجْلِسِهَا فَقَبَّلَتْهُ وَأَجْلَسَتْهُ فِي مَجْلِسِهَا. فَلَمَّا مَرِضَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ دَخَلَتْ فَاطِمَةُ فَأَكَبَّتْ عَلَيْهِ فَقَبَّلَتْهُ ثُمَّ رَفَعَتْ رَأْسَهَا فَبَكَتْ.**

ثُمَّ أَكَبَّتْ عَلَيْهِ ثُمَّ رَفَعَتْ رَأْسَهَا فَضَحِكَتْ. فَقُلْتُ: إِنْ كُنْتُ لَأَظُنُّ أَنَّ هَذِهِ مِنْ أَعْقَلِ نِسَائِنَا فَإِذَا هِيَ مِنَ النِّسَاءِ. فَلَمَّا تُوُفِّيَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قُلْتُ لَهَا: أَرَأَيْتِ حِينَ أَكْبَبْتِ عَلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَرَفَعْتِ رَأْسَكِ فَبَكَيْتِ. ثُمَّ أَكْبَبْتِ عَلَيْهِ فَرَفَعْتِ رَأْسَكِ فَضَحِكْتِ. مَا حَمَلَكِ عَلَى ذَلِكِ؟ قَالَتْ: إِنِّي إِذًا لَبَذِرَةٌ أَخْبَرَنِي أَنَّهُ مَيِّتٌ مِنْ وَجَعِهِ هَذَا فَبَكَيْتُ. ثُمَّ أَخْبَرَنِي أَنِّي أَسْرَعُ أَهْلِهِ لُحُوقًا بِهِ فَذَاكَ حِينَ ضَحِكْتُ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ مِنْ هَذَا الْوَجْهِ . وَقَدْ رُوِيَ هَذَا الْحَدِيثُ مِنْ غَيْرِ وَجْهٍ عَنْ عَائِشَةَ *

٤١٤٢. حَدَّثَنَا حُسَيْنُ بْنُ يَزِيدَ الْكُوفِيُّ أَخْبَرَنَا عَبْدُ السَّلَامِ بْنُ حَرْبٍ عَنْ أَبِي الْجَحَّافِ عَنْ جُمَيْعِ بْنِ عُمَيْرٍ التَّيْمِيِّ قَالَ: دَخَلْتُ مَعَ عَمَّتِي عَلَى عَائِشَةَ فَسُئِلَتْ: أَيُّ النَّاسِ كَانَ أَحَبَّ إِلَى رَسُولِ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ؟ قَالَتْ: فَاطِمَةُ. فَقِيلَ: مِنَ الرِّجَالِ؟ قَالَتْ: زَوْجُهَا. إِنْ كَانَ مَا عَلِمْتُ صَوَّامًا قَوَّامًا. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ. قَالَ: وَأَبُو الْجَحَّافِ اسْمُهُ دَاوُدُ بْنُ أَبِي عَوْفٍ. وَيُرْوَى عَنْ سُفْيَانَ الثَّوْرِيِّ حَدَّثَنَا أَبُو الْجَحَّافِ وَكَانَ مَرْضِيًّا *

132. O vrijednosti Fatime, radijellahu anha.[2142]

4136. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe; kaže: Obavijestio nas je Lejs prenijevši od Ibn Ebu Mulejkea[2143], a on od Misvera b. Mahremea, koji je kazao: Čuo sam Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, kada je na mimberu rekao: **"Sinovi Hišama b. Mugirea su od mene tražili pristanak da** (Ebu Džehlovu) **kćerku udaju za Aliju b. Ebu Taliba.**[2144] **Nisam im na to mogao dati pristanak! Nisam im na to mogao dati pristanak! Nisam im na to mogao dati pristanak, osim u slučaju da sin Ebu Talibov želi pustiti moju kćerku, a vjenčati njihovu! Nisam, jer je ona dio mene i sve**

[2142] Fatimetuz-Zehra je Vjerovjesnikova, sallallahu alejhi ve sellem, kćerka. Majka joj je bila Hatidža. Većina biografa smatra da je rođena nakon što je počela Objava. Neki smatraju da je rođena prije početka Objave. Nakon Bitke na Bedru 2. godine po Hidžri ona se udala za Aliju b. Ebu Taliba i rodila mu dva sina:Hasana i Husejna. Umrla je 11. godine po Hidžri, šest mjeseci poslije Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, u 24. godini života.

[2143] Abdullah b. Ubejdullah b. Ebu Mulejke.

[2144] Ebu Džehl se zvao Ebul-Hakem Amr b. Hišam b. Mugire. Njegova dva brata Haris b. Hišam i Seleme b. Hišam željeli su da Ebu Džehlovu kćerku, kao drugu ženu, udaju za Aliju b. Ebu Taliba. S obzirom da su bili vjernici, pošto su za vrijeme Oslobođenja Mekke primili islam, oni za to zatražiše pristanak Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem. Naravno, Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, im ne dade pristanak, osim u slučaju da to Alija b. Ebu Talib želi, ali im naglasi da bi Alija tim gestom povrijedio Fatimu, a samim tim bi povrijedio i njega, što bi dovoljan razlog da i oni i Alija odustanu od takve namjere.

što bi uznemirilo i uvrijedilo nju, uznemirilo bi i uvrijedilo bi i mene." Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[2145]

4137. ISPRIČAO NAM JE Ibrahim b. Seid el-Dževheri; kaže: Obavijestio nas je Esved b. Amir prenijevši od Džafera el-Ahmera, on od Abdullaha b. Ataa, on od Ibn Burejdea, a on od svoga oca, koji je kazao: **"Allahovu Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, je od ženskih osoba bila najdraža Fatima, a od muškaraca Alija."** Ibrahim[2146] kaže: tj. iz kruga njegove porodice. Ovaj hadis je hasenun-garibun. Poznat nam je samo sa ovim senedom.

4138. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Meni'; kaže: Obavijestio nas je Ismail b. Alijje prenijevši od Ejuba[2147], on od Ibn Ebu Mulejkea, a on od Abdullaha b. Zubejra: da je Alija[2148] spomenuo Ebu Džehlovu kćerku. Ta vijest doprije do Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, koji reče: **"Fatima je dio mene i ono što uznemiri i uvrijedi nju, uznemirt će i uvrijediti i mene."**

Ovaj hadis je hasenun-sahihun. Ovako je rekao Ejub prenijevši od Ibn Ebu Mulejkea, a on od Ibn Zubejra. Drugi su kazali od Ibn Ebu Mulejkea od Misvera b. Mahremea. Pretpostavlja se da je Ibn Ebu Mulejke prenio od njih obojice. A prenio je Amr b. Dinar od Ibn Mulejkea, a on od Misvera b. Mahremea slično Lejsovu hadisu.

4139. ISPRIČAO NAM JE Sulejman b. Abdul-Džebbar el-Bagdadi; kaže: Obavijestio nas je Ali b. Kadim; kaže: Nas je obavijestio Esbat b. Nasr el-Hemdani prenijevši od Es-Suddija[2149], on od Subejha[2150], Ummu Selemina štićenika, a on od Zejda b. Erkama, da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao Aliji, Fatimi, Hasanu i Husejnu: **"Ja ću ratovati protiv svih onih koji budu ratovali protiv vas, a živjet ću u miru sa svima onima koji sa vama budu u miru živjeli!"**

Ovaj hadis je garibun. Poznat nam je samo sa ovim senedom. Subejh, Ummu Selemin štićenik, je kao ravija nedovoljno poznat.

4140. ISPRIČAO NAM JE Mahmud b. Gajlan; kaže: Obavijestio nas je Ebu Ahmed ez-Zubejri; kaže: Nas je obavijestio Sufjan prenijevši od Zubejda[2151], on od Šehra b. Havšeba, a on od Ummu Seleme: **"Prekrio je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, Hasana, Husejna, Aliju i Fatimu jednom haljinom, a onda kazao: Allahu, oni su moja porodica**

2145 Zabilježen je u *El-Kutubus-sitte*.

2146 Ibrahim b. Seid el-Dževheri.

2147 Ejub b. Ebu Temime es-Sahtijani.

2148 Alija b. Ebu Talib.

2149 Ismail b. Abdur-Rahman es-Suddij.

2150 Subejh, Ummu Selemin, Neki kažu Zejd b. Erkamov štićenik je, po ocjeni hadiskih učenjaka, prenosilac koji zadovoljava (makbul). Ibn Hibban ga je svrstao među pouzdane prenosioce hadisa. Pripadao je šestoj generaciji.

2151 ZUbejd b. Haris el-Jami.

pa odstrani od njih grijehe i potpuno ih očisti. Na to će Ummu Selema: I ja sam sa njima, o, Allahov Vjerovjesniče! On reče: I ti imaš svoje mjesto i dobra si[2152]."

Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[2153] Ovo je nešto najpouzdanije što je preneseno o ovoj temi. O ovoj temi preneseni su hadisi i od Enesa, Omera b. Ebu Selemea i Ebu Hamraa.

4141. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Beššar; kaže: Obavijestio nas je Osman b. Omer; kaže: Nas je obavijestio Israil[2154] prenijevši od Mejserea b. Habiba, on od Minhala b. Amra, on od Aiše binti Talha, a ona od Aiše, majke pravovjernih, koja je kazala: **"Nisam vidjela da je iko svojim ponašanjem dok stoji i sjedi više ličio na Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, od Fatime, kćerke Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem. Kad god bi ona ušla kod Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, veli Aiša, on bi ustao naspram nje, poljubio je[2155] i posadio je da sjedne na njegovo mjesto. Isto tako bi ona, kad god bi on ušao kod nje, ustala naspram njega, poljubila ga[2156] i posadila ga da sjedne na njeno mjesto. Kad se Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, razbolio, Fatima se, ušavši kod njega, nagnula prema njemu, poljubila ga, potom podigla glavu i zaplakala. Potom se** (još jednom) **nagnula prema njemu, poljubila ga, onda podigla glavu i nasmijala se. Vidjevši to, rekoh** (u sebi): **Mislila sam da je ona najrazboritija među našim žena, kad li i ona ista kao i druge žene. Kad je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, preselio na ahiret, ja sam je upitala: Zašto si se** (kad je bio bolestan) **nagenula prema Vjerovjesniku, sallallahu alejhi ve sellem, poljubila ga, potom podigla glavu i zaplakala, a potom se ponovo nagnula prema njemu, poljubila ga, potom podigla glavu i nasmijala se? Zbog čega si to uradila? Ona reče:** (Vidi me), **ne mogu ništa da sakrijem. On me obavijestio da će od te bolesti umrijeti i ja sam zaplakala, a onda me obavijestio da ću se ja, od njegove porodice, prva sa njim sresti, to bijaše kad sam se nasmijala."**

Ovaj hadis je sa ovim senedom hasenun-garibun.[2157] Ovaj hadis je sa više seneda prenesen od Aiše.

4142. ISPRIČAO NAM JE Husejn b. Jezid el-Kufi; kaže: Obavijestio nas je Abdus-Selam b. Harb prenijevši od Ebu Džehhafa, a on od Džumejji'a b. Umejra et-Tejmija, koji je kazao: **"Ja sam sa mojom tetkom ušao kod Aiše. Neko ju je upitao: Koja je** (od ženskih osoba) **Allahovu Poslaniku,**

[2152] I ako ne spadaš u moju porodicu.

[2153] Bilježi ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*.

[2154] Israil b. Junus.

[2155] U Ebu Davudovoj predaji ovog hadisa stoji: "...i poljubio bi je u ruku..."

[2156] U Ebu Davudovoj predaji ovog hadisa stoji: "...i poljubila bi ga u ruku..."

[2157] Bilježe ga i Ebu Davud i En-Nesai u *Sunenima*, Ibn Hiban u *Sahihu* i Hakim u *Mustedreku*.

sallallahu alejhi ve sellem, bila najdraža? Fatima, odgovori ona. A ko mu je od muškaraca bio najdraži? ponovo će neko. Njen muž[2158]**, odgovori ona. Koliko mi je poznato, on je puno postio i puno je noću klanjao."** Ovaj hadis je hasenun-garibun.

(Ebu Isa) kaže: Ebu Džehhaf se zvao Davud b. Ebu Avf. Prenosi se od Sufjana es-Sevrija da je kazao: Ispričao nam je Ebu Džehhaf koji bijaše prijatan.

١٣٣ . مِنْ فَضْلِ عَائِشَةَ رَضِي اللَّه عَنْهَا *

٤١٤٣ . حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ دُرُسْتَ أَخْبَرَنَا حَمَّادُ بْنُ زَيْدٍ عَنْ هِشَامِ بْنِ عُرْوَةَ عَنْ أَبِيهِ عَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ: **كَانَ النَّاسُ يَتَحَرَّوْنَ بِهَدَايَاهُمْ يَوْمَ عَائِشَةَ. قَالَتْ: فَاجْتَمَعَ صَوَاحِبَاتِي إِلَى أُمِّ سَلَمَةَ فَقُلْنَ: يَا أُمَّ سَلَمَةَ إِنَّ النَّاسَ يَتَحَرَّوْنَ بِهَدَايَاهُمْ يَوْمَ عَائِشَةَ. وَإِنَّا نُرِيدُ الْخَيْرَ كَمَا تُرِيدُ عَائِشَةُ . فَقُولِي لِرَسُولِ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَأْمُرِ النَّاسَ يُهْدُونَ إِلَيْهِ أَيْنَمَا كَانَ. فَذَكَرَتْ ذَلِكَ أُمُّ سَلَمَةَ. فَأَعْرَضَ عَنْهَا. ثُمَّ عَادَ إِلَيْهَا فَأَعَادَتِ الْكَلَامَ. فَقَالَتْ: يَا رَسُولَ اللَّه إِنَّ صَوَاحِبَاتِي قَدْ ذَكَرْنَ أَنَّ النَّاسَ يَتَحَرَّوْنَ بِهَدَايَاهُمْ يَوْمَ عَائِشَةَ فَأْمُرِ النَّاسَ يُهْدُونَ أَيْنَمَا كُنْتَ. فَلَمَّا كَانَتِ الثَّالِثَةُ قَالَتْ ذَلِكَ, قَالَ: يَا أُمَّ سَلَمَةَ لَا تُؤْذِينِي فِي عَائِشَةَ. فَإِنَّهُ مَا أُنْزِلَ عَلَيَّ الْوَحْيُ وَأَنَا فِي لِحَافِ امْرَأَةٍ مِنْكُنَّ غَيْرِهَا.**

وَقَدْ رَوَى بَعْضُهُمْ هَذَا الْحَدِيثَ عَنْ حَمَّادِ بْنِ زَيْدٍ عَنْ هِشَامِ بْنِ عُرْوَةَ عَنْ أَبِيهِ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مُرْسَلًا. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ. وَقَدْ رُوِيَ عَنْ هِشَامِ بْنِ عُرْوَةَ هَذَا الْحَدِيثُ عَنْ عَوْفِ بْنِ الْحَارِثِ عَنْ رُمَيْثَةَ عَنْ أُمِّ سَلَمَةَ شَيْئًا مِنْ هَذَا. وَهَذَا حَدِيثٌ قَدْ رُوِيَ عَنْ هِشَامِ بْنِ عُرْوَةَ فِيهِ رِوَايَاتٌ مُخْتَلِفَةٌ. وَقَدْ رَوَى سُلَيْمَانُ بْنُ بِلَالٍ عَنْ هِشَامِ بْنِ عُرْوَةَ عَنْ أَبِيهِ نَحْوَ حَدِيثِ حَمَّادِ بْنِ زَيْدٍ *

٤١٤٤ . حَدَّثَنَا عَبْدُ بْنُ حُمَيْدٍ أَخْبَرَنَا عَبْدُ الرَّزَّاقِ عَنْ عَبْدِ اللَّه بْنِ عَمْرِو بْنِ عَلْقَمَةَ الْمَكِّيِّ عَنِ ابْنِ أَبِي حُسَيْنٍ عَنِ ابْنِ أَبِي مُلَيْكَةَ عَنْ عَائِشَةَ: **أَنَّ جِبْرِيلَ جَاءَ بِصُورَتِهَا فِي خِرْقَةِ حَرِيرٍ خَضْرَاءَ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ: هَذِهِ زَوْجَتُكَ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ.**

هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ حَدِيثِ عَبْدِ اللَّه بْنِ عَمْرِو بْنِ عَلْقَمَةَ. وَقَدْ رَوَى عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ مَهْدِيٍّ هَذَا الْحَدِيثَ عَنْ عَبْدِ اللَّه بْنِ عَمْرِو بْنِ عَلْقَمَةَ بِهَذَا الْإِسْنَادِ مُرْسَلًا. وَلَمْ يَذْكُرْ فِيهِ عَنْ عَائِشَةَ. وَقَدْ رَوَى أَبُو أُسَامَةَ عَنْ هِشَامِ بْنِ عُرْوَةَ عَنْ أَبِيهِ عَنْ عَائِشَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهعَلَيْهِ وَسَلَّمَ شَيْئًا مِنْ هَذَا *

[2158] Alija b. Ebu Talib.

٤١٤٥. حَدَّثَنَا سُوَيْدُ بْنُ نَصْرٍ أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ الْمُبَارَكِ أَخْبَرَنَا مَعْمَرٌ عَنِ الزُّهْرِيِّ عَنْ أَبِي سَلَمَةَ عَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **يَا عَائِشَةُ هَذَا جِبْرِيلُ وَهُوَ يَقْرَأُ عَلَيْكِ السَّلَامَ. قَالَتْ قُلْتُ: وَعَلَيْهِ السَّلَامُ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ تَرَى مَا لَا نَرَى.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

٤١٤٦. حَدَّثَنَا سُوَيْدٌ أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ الْمُبَارَكِ أَخْبَرَنَا زَكَرِيَّا عَنِ الشَّعْبِيِّ عَنْ أَبِي سَلَمَةَ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ: **قَالَ لِي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: إِنَّ جِبْرِيلَ يَقْرَأُ عَلَيْكِ السَّلَامَ. فَقُلْتُ: وَعَلَيْهِ السَّلَامُ وَرَحْمَةُ اللَّهِ.** هَذَا حَدِيثٌ صَحِيحٌ *

٤١٤٧. حَدَّثَنَا حُمَيْدُ بْنُ مَسْعَدَةَ أَخْبَرَنَا زِيَادُ بْنُ الرَّبِيعِ أَخْبَرَنَا خَالِدُ بْنُ سَلَمَةَ الْمَخْزُومِيُّ عَنْ أَبِي بُرْدَةَ عَنْ أَبِي مُوسَى قَالَ: **مَا أَشْكَلَ عَلَيْنَا أَصْحَابَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حَدِيثٌ قَطُّ فَسَأَلْنَا عَائِشَةَ إِلَّا وَجَدْنَا عِنْدَهَا مِنْهُ عِلْمًا.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ غَرِيبٌ *

٤١٤٨. حَدَّثَنَا الْقَاسِمُ بْنُ دِينَارٍ الْكُوفِيُّ أَخْبَرَنَا مُعَاوِيَةُ بْنُ عَمْرٍو عَنْ زَائِدَةَ عَنْ عَبْدِ الْمَلِكِ بْنِ عُمَيْرٍ عَنْ مُوسَى بْنِ طَلْحَةَ قَالَ: **مَا رَأَيْتُ أَحَدًا أَفْصَحَ مِنْ عَائِشَةَ.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ غَرِيبٌ *

٤١٤٩. حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ يَعْقُوبَ وَبُنْدَارٌ قَالَا: أَخْبَرَنَا يَحْيَى بْنُ حَمَّادٍ أَخْبَرَنَا عَبْدُ الْعَزِيزِ بْنُ الْمُخْتَارِ أَخْبَرَنَا خَالِدٌ الْحَذَّاءُ عَنْ أَبِي عُثْمَانَ النَّهْدِيِّ عَنْ عَمْرِو بْنِ الْعَاصِ: **أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اسْتَعْمَلَهُ عَلَى جَيْشِ ذَاتِ السُّلَاسِلِ. قَالَ: فَأَتَيْتُهُ فَقُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ أَيُّ النَّاسِ أَحَبُّ إِلَيْكَ؟ قَالَ: عَائِشَةُ. قُلْتُ: مِنَ الرِّجَالِ؟ قَالَ: أَبُوهَا.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

٤١٥٠. حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ سَعِيدٍ الْجَوْهَرِيُّ أَخْبَرَنَا يَحْيَى بْنُ سَعِيدٍ الْأُمَوِيُّ عَنْ إِسْمَعِيلَ بْنِ أَبِي خَالِدٍ عَنْ قَيْسِ بْنِ أَبِي حَازِمٍ عَنْ عَمْرِو بْنِ الْعَاصِ أَنَّهُ قَالَ: **يَا رَسُولَ اللَّهِ مَنْ أَحَبُّ النَّاسِ إِلَيْكَ؟ قَالَ: عَائِشَةُ. قَالَ: مِنَ الرِّجَالِ؟ قَالَ. أَبُوهَا.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ مِنْ هَذَا الْوَجْهِ مِنْ حَدِيثِ إِسْمَعِيلَ عَنْ قَيْسٍ *

٤١٥١. حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ حُجْرٍ أَخْبَرَنَا إِسْمَعِيلُ بْنُ جَعْفَرٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ مَعْمَرٍ الْأَنْصَارِيِّ عَنْ أَنَسٍ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: **فَضْلُ عَائِشَةَ عَلَى النِّسَاءِ كَفَضْلِ الثَّرِيدِ عَلَى سَائِرِ الطَّعَامِ.**

وَفِي الْبَاب عَنْ عَائِشَةَ وَأَبِي مُوسَى. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ. وَعَبْدُ اللَّهِ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ مَعْمَرٍ هُوَ أَبُو طُوَالَةَ الْأَنْصَارِيُّ الْمَدَنِيُّ وَهُوَ ثِقَةٌ *

٤١٥٢. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ أَخْبَرَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ مَهْدِيٍّ أَخْبَرَنَا سُفْيَانُ عَنْ أَبِي إِسْحَقَ عَنْ عَمْرِو بْنِ غَالِبٍ: **أَنَّ رَجُلًا نَالَ مِنْ عَائِشَةَ عِنْدَ عَمَّارِ بْنِ يَاسِرٍ. فَقَالَ: أَغْرِبْ مَقْبُوحًا مَنْبُوحًا. أَتُؤْذِي حَبِيبَةَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ؟** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

٤١٥٣. حَدَّثَنَا بُنْدَارٌ أَخْبَرَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ مَهْدِيٍّ أَخْبَرَنَا أَبُو بَكْرِ بْنُ عَيَّاشٍ عَنْ أَبِي حُصَيْنٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ زِيَادٍ الْأَسَدِيِّ قَالَ: سَمِعْتُ عَمَّارَ بْنَ يَاسِرٍ يَقُولُ: **هِيَ زَوْجَتُهُ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ، يَعْنِي عَائِشَةَ**. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

٤١٥٤. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ عَبْدَةَ الضَّبِّيُّ أَخْبَرَنَا الْمُعْتَمِرُ بْنُ سُلَيْمَانَ عَنْ حُمَيْدٍ عَنْ أَنَسٍ قَالَ: **قِيلَ يَا رَسُولَ اللَّهِ مَنْ أَحَبُّ النَّاسِ إِلَيْكَ؟ قَالَ: عَائِشَةُ. قِيلَ مِنَ الرِّجَالِ؟ قَالَ: أَبُوهَا**. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ غَرِيبٌ مِنْ هَذَا الْوَجْهِ مِنْ حَدِيثِ أَنَسٍ *

133. Vrijednosti Aiše, radijellahu anha.[2159]

4143. ISPRIČAO NAM JE Jahja b. Durust; kaže: Obavijestio nas je Hammad b. Zejd prenijevši od Hišama b. Urvea, on od svoga oca, a on od Aiše, koja je kazala: **"Obično su ljudi poklone donosili Allahovu Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, kad bi bio kod Aiše. Jednog dana se moje suparnice** (veli ona) **skupiše kod Ummu Seleme i rekoše: Ummu Selema, ljudi obično donose poklone Allahovu Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, onda kad je on kod Aiše, a mi želimo dobro koje želi i Aiša, pa reci Allahovu Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, da rekne ljudima da mu poklone uručuju gdje god bude! Ummu Selema mu je to spomenula, a on se od nje okrenuo. Potom mu je ponovo, kad je došao na red kod nje, ponovila iste riječi, rekavši: Allahov Poslaniče, ostale tvoje supruge govore kako ti ljudi obično dostavljaju svoje poklone kad si na redu kod Aiše i mole da preporučiš ljudima da ti dostavljaju poklone gdje god budeš. Kad mu to Ummu Selema i treći put spomenu, on reče: Ummu Selema, ne uznemiravaj me u vezi sa Aišom! Ni kod jedne od vas mi nije silazila Objava, osim kod nje."** [2160]

[2159] Aiša bint Ebu Bekr es-Siddik je Vjerovjesnikova, sallallahu alejhi ve sellem, supruga. Majka joj se zvala Ummu Ruman. Rođena je osam godina prije Hidžre. Imala je osamnaest godina kada je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, preselio na ahiret. Živjela je poslije njega oko pedeset godina. Preselila je na Ahiret u vrijeme Muavijina hilafeta godine 58. po Hidžri. Nije rodila ni jedno dijete. Prenijela je od Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, oko dvije hiljade hadisa.

[2160] Ljudi su znali da je od svih žena Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, najviše volio Aišu. Zato je svako ko bi htio da Allahovu Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, nešto pokloni, da bi mu se što više umilio, svoj poklon donosio onda kada bi bio kod Aiše. To zasmeta ostalim njegovim suprugama i one se dogovoriše da mu sugerišu da rekne ljudima da donose poklone ma kod koje žene bio. To Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, ne posluša, nego zatraži od Ummu Seleme da ga u vezi s tim više ne uznemirava, naglasivši joj da je Allah, dž.š, ukazao posebnu počast Aiši time što mu je, što se tiče njegovih supruga, Objavu slao samo u Aišinoj sobi. Međutim, u Baharijevoj predaji stoji da je Ka'b b. Malik kazao: "Allah je vijest o tome da nam je oprostio za izostanak od pohoda na Tebuk

Neki su ovaj hadis prenijeli od Hammada b. Zejda, on od Hišama b. Urvea, on od svoga oca, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, kao mursel-hadis. Ovaj hadis je hasenun-garibun.[2161] Nešto od ovoga hadisa je preneseno od Hišama b. Urvea, on od Avfa b. Harisa, on od Rumejsea, a on od Ummu Seleme.

Ovaj hadis je preko Hišama b. Urvea prenesen u različitim predajama. Sulejman b. Bilal je od Hišama b. Urvea prenio slično hadisu Hammada b. Zejda.

4144. ISPRIČAO NAM JE Abd b. Humejd; kaže: Obavijestio nas je Abdur-Rezzak prenijevši od Abdullaha b. Amra b. Alkamea el-Mekkija, on od Ibn Ebu Husejna[2162], on od Ibn Ebu Mulejkea[2163], a on od Aiše: **"Džibril je sa njenom slikom na komadu zelene svilene tkanine došao Vjerovjesniku, sallallahu alejhi ve sellem, i rekao: Ovo je** (slika osobe) **koja će ti biti supruga i na ovome i na budućemu svijetu."**

Ovaj hadis je hasenun-garibun.[2164] Poznat nam je preko Abdullaha b. Amra b. Alkamea. Abdur-Rahman b. Mehdi je ovaj hadis sa ovim senedom prenio od Abdullaha b. Amra b. Alkamea kao mursel-hadis, i u njegovu senedu nije spomenuo: od Aiše. Nešto od ovoga je prenio i Ebu Usama od Hišama b. Urvea, on od svoga oca, on od Aiše, a ona od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem.

4145. ISPRIČAO NAM JE Suvejd b. Nasr; kaže: Obavijestio nas je Abdullah b. Mubarek; kaže: Nas je obavijestio Ma'mer prenijevši od Zuhrija, on od Ebu Selemea, a on od Aiše, koja je kazala da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, (jednom prilikom) rekao: **"Aiša, evo ti Džibril naziva selam. Rekla sam, veli ona: Neka je i na njega mir, Allahova milost i bereket. Kao da je on vidio ono što mi ne vidimo."** Ovaj hadis je hasenun-sahihun.

4146. ISPRIČAO NAM JE Suvejd; kaže: Obavijestio nas je Abdullah b. Mubarek; kaže: Nas je obavijestio Zekerijja[2165] prenijevši od Ša'bija, on od Ebu Selemea b. Abdur-Rahmana, a on od Aiše, koja je kazala: **"Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, mi** (jednom prilikom) **reče: Džibril ti naziva selam. Rekla sam: Neka je i na njega mir i Allahova milost."** Ovaj hadis je sahihun.

---

objavio u posljednjoj trećini noći i to kad je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, bio kod Ummu Seleme." Učenjaci kompromis između ovog i Aišinog hadisa nalaze u tome što tvrde da je vijest vezana za Ubeja b. Kaba i još dvojicu koja su sa njim izostala od pohoda na Tebuk objavljena nakon Ummu Selemina dijaloga sa Allahovim Poslanikom, sallallahu alejhi ve sellem, u vezi sa Aišom.

[2161] Bilježi ga i El-Buhari u *Sahihu.*

[2162] Omer b. Seid b. Ebu Husejn en-Nevfeli el-Mekki pouzdan je prenosilac hadisa. Pripadao je šestoj generaciji.

[2163] Abdullah b. Ubejdullah b. Ebu Mulejke.

[2164] Bilježe ga i El-Buhari i Muslim u *Sahihima.*

[2165] Zekerijja b. Ebu Zaide.

4147. ISPRIČAO NAM JE Humejd b. Mes'ade; kaže: Obavijestio nas je Zijad b. Rebi'; kaže: Nas je obavijestio Halid b. Seleme el-Mahzumi prenijevši od Ebu Burdea, a on od Ebu Musaa, koji je kazao: **"Nije se pred nama, ashabima Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, nikada pojavio nejasan hadis i da smo njegovo objašnjenje potražili od Aiše, a da ga od nje nismo dobili."** Ovaj hadis je hasenun-sahihun-garibun.

4148. ISPRIČAO NAM JE Kasim b. Dinar el-Kufi; kaže: Obavijestio nas je Muavija prenijevši od Amra, on od Zaidea[2166], on od Abdul-Melika b. Umejra, a on od Musaa b. Talhe, koji je kazao: **"Nisam vidio nikoga rječitijeg od Aiše."** Ovaj hadis je hasenun-sahihun-garibun.[2167]

4149. ISPRIČALI SU NAM Ibrahim b. Jakub i Bundar i kazali: Obavijestio nas je Jahja b. Hammad; kaže: Nas je obavijestio Abdul-Aziz b. Muhtar; kaže: Nas je obavijestio Halid el-Hazzai prenijevši od Ebu Osmana en-Nehdija, a on od Amra b. Asa **da ga je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, postavio na čelo vojske u pohodu Zatu-Selasil[2168]. Ja mu** (tom prilikom) **otiđoh, veli Amr, i upitah: Allahov Poslaniče, ko ti je najdaži? Aiša, odgovorio je. A od muškaraca ponovo upitah: Njen otac, odgovorio je on."** Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[2169]

4150. ISPRIČAO NAM JE Ibrahim b. Seid el-Dževheri; kaže: Obavijestio nas je Jahja b. Seid el-Emevi prenijevši od Ismaila b. Ebu Halida, on od Kajsa b. Ebu Hazima, a on od Amra b. Asa **da je** (jednom prilikom) **upitao Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem: Ko ti je najdraži? Aiša, odgovorio je on. A od muškaraca? ponovo ga je upitao: Njen otac, odgovorio je on."** Ovaj hadis je sa ovim senedom preko Ismaila b. Kajsa hasenun-garibun.[2170]

4151. ISPRIČAO NAM JE Ali b. Hudžr; kaže: Obavijestio nas je Ismail b. Džafer prenijevši od Abdullaha b. Abdur-Rahmana b. Ma'mera el-Ensarija, a on od Enesa b. Malika da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: **"Vrijednost Aiše u odnosu na ostale žene je kao vrijednost popare u odnosu na druga jela."**[2171]

[2166] Zaiede b. Kudame.

[2167] Bilježi ga i Et-Taberani u *El-Mu'džemul-kebiru*. Svi prenosioci u njegovu senedu su pouzdani.

[2168] Zatus-Selasil je oblast između Medine i Šama. Od Medine je udaljena oko deset dana pješačkog hoda. Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, saznavši da su se arapska plemena pridružila Bizantincima u Bici na Muti, neposredno nakon te bitke tamo posla vojsku pod zapovjedništvom Amra b. Asa da kazni ta arapska plemena kako im ubuduće više ne to ne bi naumpalo. Ujedno mu naredi da se obračuna sa plemenom Kudat koje skupljalo vojsku da napadne muslimane. Ovaj vojni pohod se dogodio odmah nakon Bitke na Muti, 8. godine po Hidžri.

[2169] Bilježe ga i El-Buhari i Muslim u *Sahihima*.

[2170] Bilježe ga i Ibn Hiban i Ibn Huzejme u *Sahihima*.

[2171] Popara je u to vrijeme bila jedno od najomiljenijih jela u Arapa. Spravljana je, uglavnom, od hljeba i mesa.

O ovoj temi preneseni su hadisi i od Aiše i Ebu Musaa. Ovaj hadis je hasenun-sahihun. Abdullah b. Abdur-Rahman b. Ma'mer je Ebu Talha el-Ensari Medeni. On je pouzdan prenosilac hadisa.

4152. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Beššar; kaže: Obavijestio nas je Abdur-Rahman b. Mehdi; kaže: Nas je obavijestio Sufjan prenijevši od Ebu Ishaka, a on od Amra b. Galiba: **"Neki je čovjek u prisustvu Ammara b. Jasira nešto ružno rekao o Aiši. On mu reče: Odlazi, odvratni lajavče, uznemiravaš voljenu Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem!"** Ovaj hadis je hasenun-sahihun.

4153. ISPRIČAO NAM JE Bundar; kaže: Obavijestio nas je Abdur-Rahman b. Mehdi; kaže: Nas je obavijestio Ebu Bekr b. Ajjaš prenijevši od Ebu Husajna[2172], a on od Abdullaha b. Zijada el-Esedija, koji je kazao: Čuo sam Ammara b. Jasira kada je kazao: **"Ona mu je žena i na ovom i na budućem svijetu, aludirao je na Aišu."** Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[2173]

4154. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Abde ed-Dabij; kaže: Obavijestio nas je Mu'temir b. Sulejman prenijevši od Humejda[2174], a on od Enesa, koji je kazao: **"Neko je** (jednom prilikom) **upitao Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem: Allahov Poslaniče, ko ti je najdraži? Aiša, odgovorio je on. A od muškaraca? priupita neko. Od muškaraca - njen otac, odgovori on."** Ovaj hadis je sa ovim senedom od Enesa hasenun-sahihun-garibun.[2175]

١٣٤. فَضْلُ خَدِيجَةَ رَضِيَ اللَّه عَنْهَا *

٤١٥٥. حَدَّثَنَا أَبُو هِشَامٍ الرِّفَاعِيُّ أَخْبَرَنَا حَفْصُ بْنُ غِيَاث عَنْ هِشَامِ بْنِ عُرْوَةَ عَنْ أَبِيه عَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ: مَا غِرْتُ عَلَى أَحَد مِنْ أَزْوَاجِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْه وَسَلَّمَ مَا غِرْتُ عَلَى خَدِيجَةَ. وَمَا بِي أَنْ أَكُونَ أَدْرَكْتُهَا. وَمَا ذَاكَ إِلَّا لِكَثْرَة ذِكْرِ رَسُولِ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْه وَسَلَّمَ لَهَا. وَإِنْ كَانَ لَيَذْبَحُ الشَّاةَ فَيَتَتَبَّعُ بِهَا صَدَائِقَ خَدِيجَةَ فَيُهْدِيهَا لَهُنَّ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ غَرِيبٌ *

٤١٥٦. حَدَّثَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ حُرَيْث أَخْبَرَنَا الْفَضْلُ بْنُ مُوسَى عَنْ هِشَامِ بْنِ عُرْوَةَ عَنْ أَبِيه عَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ: مَا حَسَدْتُ أَحَدًا مَا حَسَدْتُ خَدِيجَةَ. وَمَا تَزَوَّجَنِي رَسُولُ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْه وَسَلَّمَ إِلَّا بَعْدَ مَا مَاتَتْ. وَذَلِكَ أَنَّ رَسُولَ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْه وَسَلَّمَ بَشَّرَهَا بِبَيْت فِي الْجَنَّة مِنْ قَصَب. لَا صَخَبَ فِيه وَلَا نَصَبَ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

[2172] Ebu Husajn Osman b. Asim el-Esedi el-Kufi.

[2173] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu* i El-Buhari u *Sahihu.*

[2174] Humejd et-Tavil.

[2175] Bilježi ga i Ibn Madže u *Sunenu.*

٤١٥٧. حَدَّثَنَا هَارُونُ بْنُ إِسْحَقَ الْهَمْدَانِيُّ أَخْبَرَنَا عَبْدَةُ عَنْ هِشَامِ بْنِ عُرْوَةَ عَنْ أَبِيهِ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ جَعْفَرٍ قَالَ: سَمِعْتُ عَلِيَّ بْنَ أَبِي طَالِبٍ يَقُولُ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: **خَيْرُ نِسَائِهَا خَدِيجَةُ بِنْتُ خُوَيْلِدٍ. وَخَيْرُ نِسَائِهَا مَرْيَمُ ابْنَةُ عِمْرَانَ.** وَفِي الْبَاب عَنْ أَنَسٍ وَابْنِ عَبَّاسٍ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

٤١٥٨. حَدَّثَنَا أَبُو بَكْرِ بْنُ زَنْجُوَيْهِ أَخْبَرَنَا عَبْدُ الرَّزَّاقِ أَخْبَرَنَا مَعْمَرٌ عَنْ قَتَادَةَ عَنْ أَنَسٍ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: **حَسْبُكَ مِنْ نِسَاءِ الْعَالَمِينَ مَرْيَمُ ابْنَةُ عِمْرَانَ وَخَدِيجَةُ بِنْتُ خُوَيْلِدٍ وَفَاطِمَةُ بِنْتُ مُحَمَّدٍ وَآسِيَةُ امْرَأَةُ فِرْعَوْنَ.** هَذَا حَدِيثٌ صَحِيحٌ *

134. O vrijednosti Hatidže, radijellahu anha.[2176]

4155. ISPRIČAO NAM JE Ebu Hišam er-Rifai; kaže: Obavijestio nas je Hafs b. Gijas prenijevši od Hišama b. Urvea, on od svoga oca, a on od Aiše, koja je kazala: **"Nisam bila ljubomorna ni na jednu Vjerovjesnikovu, sallallahu alejhi ve sellem, suprugu kao što sam bila ljubomorna na Hatidžu. Na nju sam bila ljubomorna zbog toga što ju je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, često spominjao. Kad god bi zaklao uvcu, on bi od nje darovao Hatidžinim prijateljicama."** [2177] Ovaj hadis je hasenun-sahihun-garibun.[2178]

4156. ISPRIČAO NAM JE Husejn b. Hurejs; kaže: Obavijestio nas je Fadl b. Musa prenijevši od Hišama b. Urvea, on od svoga oca, a on od Aiše, koja je kazala: **"Nisam bila ljubomorna ni na jednu suprugu kao što sam bila ljubomorna na Hatidžu, iako se Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, sa mnom oženio nakon njene smrti.[2179] A bila sam na nju ljubomorna zbog toga što joj Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve**

[2176] Majka pravovjernih Hatidža bint Huvejlid b. Esed el-Kurešijja, prva je Vjerovjenikova, sallallahu alejhi ve sellem, supruga. Prvo je bila udata za Ebu Haleom b. Zurareom, potom Atikom b. Aizom a onda se njom oženio Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem. Kad se sa njom oženio Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, imao je dvadeset i pet, a ona četrdeset godina. Ona mu je rodila svu djecu osim Ibrahima, njega je rodila Marija Koptkinja. Hatidža je prva osoba koja je povjerovala u ono što je objavljeno Muhammedu, sallallahu alejhi ve sellem. Umrla je u Mekki pet godina prije Hidžre. Živjela je sa Allahovim Poslanikom oko dvadeset i pet godina. Kad je umrla, imala je šezdeset i pet godina.

[2177] Bilježi El-Bejheki u djelu *Šu'abul-iman* od Aiše sljedeće: "Dođe neka starica Vjerovjesniku, sallallahu alejhi ve sellem, on je srdačno dočeka i upita za zdravlje: Kako si, kako ti je bilo poslije nas? Dala bih za tebe i oca i majku. Dobro je bilo, Allahov Poslaniče. Pošto ode, rekoh: Ko je ta starica koju si tako srdačno dočekao, a on odgovori: Aiša, ona nam je dolazila dok je Hatidža bila živa, a lijepo sjećanje spada u iman."

[2178] Bilježe ga i El-Buhari i Muslim u *Sahihima.*

[2179] A da se sa mnom oženio dok je ona bila živa, još bih više bila ljubomorna.

sellem, saopćio radosnu vijest da je čeka u Džennetu dvorac od dragulja u kome neće biti halabuke ni zamora." Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[2180]

4157. ISPRIČAO NAM JE Harun b. Ishak el-Hemdani; kaže: Obavijestio nas je Abde[2181] prenijevši od Hišama b. Urvea, on od svoga oca, a on od Abdullaha b. Džafera, koji je kazao: Čuo sam Aliju b. Ebu Taliba kada veli: Čuo sam Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, kada je rekao: **"Najbolja žena moga Ummeta je Hatidža bint Huvejlid, a najbolja žena u njenom narodu je Merjema bint Imran."**

O ovoj temi preneseni su hadisi i od Enesa i Ibn Abbasa. Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[2182]

4158. ISPRIČAO NAM JE Ebu Bekr b. Zendževijje; kaže: Nama je ispričao Abdur-Rezzak; kaže: Obavijestio nas je Ma'mer prenijevši od Katadea, a on od Enesa, da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: **"Dovoljno ti je** (Enese), **od svih žena svijeta poznavanje vrijednosti Merjeme bint Imran, Hatidže bint Huvejlid, Fatime bint Muhammed i Asije, faronove žene."** Ovaj hadis je sahihun.[2183]

١٣٥. فِي فَضْلِ أَزْوَاجِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ *

٤١٥٩. حَدَّثَنَا عَبَّاسٌ الْعَنْبَرِيُّ أَخْبَرَنَا يَحْيَى بْنُ كَثِيرٍ الْعَنْبَرِيُّ أَبُو غَسَّانَ أَخْبَرَنَا سَلْمُ بْنُ جَعْفَرٍ, وَكَانَ ثِقَةً, عَنِ الْحَكَمِ بْنِ أَبَانَ عَنْ عِكْرِمَةَ قَالَ: **قِيلَ لِابْنِ عَبَّاسٍ بَعْدَ صَلَاةِ الصُّبْحِ: مَاتَتْ فُلَانَةُ, لِبَعْضِ أَزْوَاجِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ, فَسَجَدَ. فَقِيلَ لَهُ: أَتَسْجُدُ هَذِهِ السَّاعَةَ؟ فَقَالَ: أَلَيْسَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا رَأَيْتُمْ آيَةً فَاسْجُدُوا. فَأَيُّ آيَةٍ أَعْظَمُ مِنْ ذَهَابِ أَزْوَاجِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ؟** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ هَذَا الْوَجْهِ *

٤١٦٠. حَدَّثَنَا بُنْدَارٌ أَخْبَرَنَا عَبْدُ الصَّمَدِ أَخْبَرَنَا هَاشِمٌ ابْنُ سَعِيدٍ الْكُوفِيُّ أَخْبَرَنَا كِنَانَةُ حَدَّثَتْنَا صَفِيَّةُ بِنْتُ حُيَيٍّ قَالَتْ: **دَخَلَ عَلَيَّ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَقَدْ بَلَغَنِي عَنْ حَفْصَةَ وَعَائِشَةَ كَلَامٌ فَذَكَرْتُ ذَلِكَ لَهُ. فَقَالَ: أَلَا قُلْتِ: فَكَيْفَ تَكُونَانِ خَيْرًا مِنِّي وَزَوْجِي مُحَمَّدٌ وَأَبِي هَارُونُ وَعَمِّي مُوسَى؟ وَكَانَ الَّذِي بَلَغَهَا أَنَّهُمَا قَالَتَا: نَحْنُ أَكْرَمُ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنْهَا. وَقَالَتَا نَحْنُ أَزْوَاجُ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَبَنَاتُ عَمِّهِ.** وَفِي الْبَابِ عَنْ أَنَسٍ. هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ لَا نَعْرِفُهُ مِنْ حَدِيثِ صَفِيَّةَ إِلَّا مِنْ حَدِيثِ هَاشِمٍ الْكُوفِيِّ. وَلَيْسَ إِسْنَادُهُ بِذَلِكَ الْقَوِيِّ *

[2180] Bilježe ga i El-Buhari i Muslim u *Sahihima*.

[2181] Abde b. Sulejman el-Kilabi.

[2182] Bilježe ga i El-Buhari i Muslim u *Sahihima* i En-Nisai u *Sunenu*.

[2183] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*, Ibn Hiban u *Sahihu* i Hakim u *Mustedreku*.

٤١٦١. حَدَّثَنَا إِسْحَقُ بْنُ مَنْصُورٍ وَعَبْدُ بْنُ حُمَيْدٍ قَالَا: أَخْبَرَنَا عَبْدُ الرَّزَّاقِ أَخْبَرَنَا مَعْمَرٌ عَنْ ثَابِتٍ عَنْ أَنَسٍ قَالَ: **بَلَغَ صَفِيَّةَ أَنَّ حَفْصَةَ قَالَتْ: بِنْتُ يَهُودِيٍّ فَبَكَتْ. فَدَخَلَ عَلَيْهَا النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَهِيَ تَبْكِي. فَقَالَ: مَا يُبْكِيكِ؟ فَقَالَتْ: قَالَتْ لِي حَفْصَةُ إِنِّي بِنْتُ يَهُودِيٍّ. فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: إِنَّكِ لَابْنَةُ نَبِيٍّ. وَإِنَّ عَمَّكِ لَنَبِيٌّ. وَإِنَّكِ لَتَحْتَ نَبِيٍّ. فَفِيمَ تَفْخَرُ عَلَيْكِ؟ ثُمَّ قَالَ: اتَّقِي اللَّهَ يَا حَفْصَةُ.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ غَرِيبٌ مِنْ هَذَا الْوَجْهِ *

٤١٦٢. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ خَالِدٍ ابْنُ عَثْمَةَ حَدَّثَنِي مُوسَى بْنُ يَعْقُوبَ الزَّمْعِيُّ عَنْ هَاشِمِ بْنِ هَاشِمٍ أَنَّ عَبْدَ اللَّهِ بْنَ وَهْبٍ أَخْبَرَهُ أَنَّ أُمَّ سَلَمَةَ أَخْبَرَتْهُ: **أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ دَعَا فَاطِمَةَ عَامَ الْفَتْحِ فَنَاجَاهَا فَبَكَتْ. ثُمَّ حَدَّثَهَا فَضَحِكَتْ. قَالَتْ: فَلَمَّا تُوُفِّيَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ سَأَلْتُهَا عَنْ بُكَائِهَا وَضَحِكِهَا. قَالَتْ: أَخْبَرَنِي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ يَمُوتُ فَبَكَيْتُ. ثُمَّ أَخْبَرَنِي أَنِّي سَيِّدَةُ نِسَاءِ أَهْلِ الْجَنَّةِ إِلَّا مَرْيَمَ بِنْتَ عِمْرَانَ فَضَحِكْتُ.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ مِنْ هَذَا الْوَجْهِ *

٤١٦٣. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ يَحْيَى أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ يُوسُفَ أَخْبَرَنَا سُفْيَانُ عَنْ هِشَامِ بْنِ عُرْوَةَ عَنْ أَبِيهِ عَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **خَيْرُكُمْ خَيْرُكُمْ لِأَهْلِهِ. وَأَنَا خَيْرُكُمْ لِأَهْلِي. وَإِذَا مَاتَ صَاحِبُكُمْ فَدَعُوهُ.**

هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ وَرُوِيَ هَذَا عَنْ هِشَامِ بْنِ عُرْوَةَ عَنْ أَبِيهِ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مُرْسَلًا *

٤١٦٤. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ يَحْيَى حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ يُوسُفَ عَنْ إِسْرَائِيلَ عَنِ الْوَلِيدِ عَنْ زَيْدِ بْنِ زَائِدَةَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **لَا يُبَلِّغُنِي أَحَدٌ عَنْ أَحَدٍ مِنْ أَصْحَابِي شَيْئًا فَإِنِّي أُحِبُّ أَنْ أَخْرُجَ إِلَيْهِمْ وَأَنَا سَلِيمُ الصَّدْرِ. قَالَ عَبْدُ اللَّهِ: فَأُتِيَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِمَالٍ. فَقَسَّمَهُ فَانْتَهَيْتُ إِلَى رَجُلَيْنِ جَالِسَيْنِ وَهُمَا يَقُولَانِ. وَاللَّهِ مَا أَرَادَ مُحَمَّدٌ بِقِسْمَتِهِ الَّتِي قَسَمَهَا وَجْهَ اللَّهِ, وَلَا الدَّارَ الْآخِرَةَ. فَتَثَبَّتُّ حِينَ سَمِعْتُهُمَا فَأَتَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَأَخْبَرْتُهُ فَاحْمَرَّ وَجْهُهُ وَقَالَ: دَعْنِي عَنْكَ. فَقَدْ أُوذِيَ مُوسَى بِأَكْثَرَ مِنْ هَذَا فَصَبَرَ.** هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ مِنْ هَذَا الْوَجْهِ. وَقَدْ زِيدَ فِي هَذَا الْإِسْنَادِ رَجُلٌ *

٤١٦٥. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ إِسْمَعِيلَ أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مُحَمَّدٍ أَخْبَرَنَا عُبَيْدُ اللَّهِ بْنُ مُوسَى وَالْحُسَيْنُ بْنُ مُحَمَّدٍ عَنْ إِسْرَائِيلَ عَنِ السُّدِّيِّ عَنِ الْوَلِيدِ بْنِ أَبِي هِشَامٍ عَنْ زَيْدِ بْنِ زَائِدَةَ عَنِ ابْنِ مَسْعُودٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ شَيْئًا **مِنْ هَذَا مِنْ غَيْرِ هَذَا الْوَجْهِ** *

135. O vrijednostima Vjerovjesnikovih, sallallahu alejhi ve sellem, supruga

4159. ISPRIČAO NAM JE Abbas el-Anberi; kaže: Obavijestio nas je Jahja b. Kesir el-Anberi Ebu Gassan; kaže: Nas je obavijestio Selm b. Džafer, koji bijaše pouzdan, on od Hakema b. Ebana, a on od Ikrimea, koji je kazao: **"Neko je jednom prilikom nakon sabahskog namaza rekao Ibn Abbasu: Umrla je ta[2184] - neka od Vjerovjesnikovih, sallallahu alejhi ve sellem, supruga - a on učini sedždu. Neko će na to: Zar, u ovo vrijeme činiš sedždu?[2185] On reče: Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, je kazao: Kad vidite neki znak** (upozorenja)**, učinite sedždu, a zar ima većeg znaka** (upozorenja) **od odlaska Vjerovjesnikovih, sallallahu alejhi ve sellem, supruga?"** Ovaj hadis je hasenun-garibun.[2186] Poznat nam je samo sa ovim senedom.

4160. ISPRIČAO NAM JE Bundar; kaže: Obavijestio nas je Abdus-Samed[2187]; kaže: Nas je obavijestio Hašim b. Seid el-Kufi; kaže: Nas je obavijestio Kinane; kaže: Ispričala nam je Safija bint Hujej, koja je kazala: **"Kod mene uđe Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, a do mene su doprle neke riječi od Hafse i Aiše[2188], i ja mu to spomenuh, a on reče: Što nisi rekla: Kako vas dvije možete biti bolje od mene kad je moj suprug Muhammed, moj predak Harun, a moj praamidža Musa?[2189] Do nje je doprlo da su njih dvije rekle: Mi smo kod Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, vrednije od nje. Mi smo Vjerovjesnikove supruge i potomke njegovih praamidža."**

O ovoj temi prenesen je hadis i od Enesa. Ovaj hadis je garibun.[2190] Poznat nam je samo preko Hašima el-Kufija, i sened mu nije tako jak.

4161. ISPRIČALI SU NAM Ishak b. Mensur i Abd b. Humejd i kazali: Obavijestio nas je Abdur-Rezzak; kaže: Nas je obavijestio Ma'mer prenijevši od Sabita, a on od Enesa, koji je kazao: **"Do Safije[2191] je doprla vijest da je**

[2184] Neki učenjaci smatraju da je to bila Safija, a neki da je to bila Hafsa.

[2185] Poznato je da je nakon sabahskog farza pa dok ne prođe 45 minuta po izlasku Sunca mekruh klanjati bilo kakav namaz i mekruh sedždu činiti. Zbog toga se Ikrime začudio da je Ibn Abbas u tom vremenu sedždu učinio.

[2186] Bilježi ga i Ebu Davud u *Sunenu.*

[2187] Abdus-Samed b. Abdul-Varis.

[2188] Aiša i Hafsa su za Safiju rekle da je kćerka jevreja a da su one bolje od nje jer su kao Arapke i Kurejševićke potomke Ismaila, a.s.

[2189] Tj. što im nisi rekla i ja sam, kao jevrejka potomka vjerovjesnika Ishaka. Moje porijeklo vodi izravno od Haruna sina Imranova. Njegov brat Musa, a.s, mi dođe kao praamidža.

[2190] Bilježi ga i Ibn Adij u djelu *El-Kamil.*

[2191] Safija bint Hujejj b. Ahtab od Benu Israila od potomaka Haruna b. Imrana je jedna od Vjerovjesnikovih, sallallahu alejhi ve sellem, supruga. Bila je udata za jevrejom Kinanom b. Ebu Hakikom, koji je ubijen u Hajberu 7. godine po Hidžri, a ona je pala muslimanima u ropstvo. Prilikom raspodjele ratnog plijena došla je Dihjeu b. Halifi el-Kelbiju. Allahov

Hafsa (za nju rekla) **da je ona kćerka jevreja, pa je zaplakala. Kad Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, uđe kod nje, a ona plače. Zašto plačeš? upita je on. Ona reče: Hafsa je za mene rekla da sam kćerka jevreja. A Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, će na to: Ti si potomka vjerovjesnika**[2192]**, praamidža ti je vjerovjesnik**[2193]**, a i udata si za Vjerovjesnika, pa čime se to ona ponosi nad tobom? A onda reče: Boj se Allaha, Hafsa**[2194]**!"** Ovaj hadis je sa ovim senedom hasenun-sahihun garibun.[2195]

4162. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Beššar; kaže: Obavijestio nas je Muhammed b. Halid b. Aseme; kaže: Ispričao mi je Musa b. Jakub ez-Zem'ij prenijevši od Hašima b. Hašima[2196] da ga je Abdullah b. Vehb obavijestio da je njega obavijestila Ummu Selema, rekavši: **"Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, je one godine kada je oslobođena Mekka**[2197] **pozvao Fatimu i nešto tiho sa njom razgovarao pa je ona zaplakala. Potom je još sa njom razgovarao pa se ona nasmijala. Kad je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, preselio na ahiret, ja sam je pitala o** (tom) **njenom plaču i njenom smijehu, pa je rekla: Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, me obavijestio da će** (ubrzo) **preseliti na ahiret te sam zbog toga zaplakala, a potom me obavijestio da ću biti predvodnica svih žena Dženneta osim Merjeme bint Imran te sam se zbog toga nasmijala."** Ovaj hadis je sa ovim senedom hasenun-garibun.

4163. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Jahja; kaže: Obavijestio nas je Muhammed b. Jusuf; kaže: Nas je obavijestio Sufjan[2198] prenijevši od Hišama b. Urvea, on od svoga oca, a on od Aiše, koja je kazala da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Najbolji je među vama onaj koji najljepše postupa sa svojom porodicom. Ja među vama najlješe postupam sa svojom porodicom. Kada neko od vas umre, ostavite ga** (na miru)[2199]**."**

Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, je od njega kupi, kad ona primi islam on je oslobodi, a potom se njom oženi. Umrla je 50. godine po Hidžri. Ukopana je u Bekiji.

[2192] Haruna b. Imrana.

[2193] Musa b. Imran.

[2194] U pogledu toga što govoriš o Safiji.

[2195] Bilježi ga i En-Nisai u *Sunenu*.

[2196] Hašim b. Hašim b. Utbe b. Ebu Vekkas ez-Zuhri el-Medeni Ibn Hiban i En-Nisai su ga smatrali pouzdanim prenosiocem hadisa.

[2197] El-Mubarekfori smatra da se ovdje radi o previdu. Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, nije zovnuo Fatimu u godini u kojoj je oslobođena Mekka nego ju je zovnuo u godini Oprosnog hadždža ili, još ispravnije, kada je bio na smrtnoj postelji.

[2198] Sufjan es-Sevri.

[2199] Ostavite ga na miru i o njemu ne govorite ništa loše.

Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[2200] Ovo je od Hišama b. Urvea, od njegova oca od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, preneseno i kao mursel-hadis.

4164. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Jahja; kaže: Obavijestio nas je Muhammed b. Jusuf prenijevši od Israila, on od Velida, on od Zejda b. Zaidea, a on od Abdullaha b. Mes'uda, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Neka mi niko ni o jednom mom ashabu ne prenosi ništa ružno. Želim da pred njih izlazim smiren. Abdullah kaže: Jednom prilikom je Allahovu Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, donesena neka imovina pa ju je podijelio. Ja zatekoh dvojicu ljudi kako vele: Tako nam Allaha ovom raspodjelom Muhammed nije želio ni Allahovo zadovoljstvo, ni budući svijet.[2201] Kad to čuh, ja otiđoh Allahovu Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, i obavijestih ga o tome.** (Čuvši to), **lice mu pocrvenje, a on reče: Pusti me, Musa je uznemiravan i više od toga pa je strpljivo podnio."** Ovaj hadis je sa ovim senedom garibun.[2202] U ovom senedu je dodat jedan čovjek.

4165. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Ismail; kaže: Obavijestio nas je Abdullah b. Muhammed; kaže: Nas su obavijestili Ubejdullah b. Musa i Husejn b. Muhammed prenijevši od Israila, on od Es-Suddija, on od Velida b. Ebu Hišama, on od Zejda b. Zaidea, on od Ibn Mes'uda, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, **nešto od ovoga, ali sa drugim senedom.**

١٣٦. فَضَلُ أُبَيٍّ بْنِ كَعْبٍ رَضِي اللَّه عَنْهم *

٤١٦٦. حَدَّثَنَا مَحْمُودُ بْنُ غَيْلَانَ أَخْبَرَنَا أَبُو دَاوُدَ أَخْبَرَنَا شُعْبَةُ عَنْ عَاصِمٍ قَال: سَمِعْتُ زِرَّ بْنَ حُبَيْشٍ يُحَدِّثُ عَنْ أُبَيٍّ بْنِ كَعْبٍ: **أَنَّ رَسُولَ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْه وَسَلَّمَ قَالَ لَهُ: إِنَّ اللَّهَ أَمَرَنِي أَنْ أَقْرَأَ عَلَيْكَ الْقُرْآنَ. فَقَرَأَ عَلَيْه: (لَمْ يَكُنِ الَّذِينَ كَفَرُوا) وَقَرَأَ فِيهَا: إِنَّ الدِّين عِنْدَ اللَّه الْحَنِيفِيَّةُ الْمُسْلِمَةُ لَا الْيَهُودِيَّةُ وَلَا النَّصْرَانِيَّةُ وَلَا الْمَجُوسِيَّةُ. مَنْ يَعْمَلْ خَيْرًا فَلَنْ يُكْفَرَهُ. وَقَرَأَ عَلَيْه: لَــوْ أَنَّ لــابْنِ آدَمَ وَادِيًا مِنْ مَالٍ لَابْتَغَى إِلَيْهِ ثَانِيًا. وَلَوْ كَانَ لَهُ ثَانِيًا لَابْتَغَى إِلَيْهِ ثَالِثًا. وَلَا يَمْلَأُ جَوْفَ ابْنِ آدَمَ إِلَّا تُرَابٌ. وَيَتُوبُ اللَّهُ عَلَى مَنْ تَابَ.**

هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ. وَقَدْ رُوِيَ مِنْ غَيْرِ هَذَا الْوَجْه . وَرَوَى عَبْدُ اللَّه بْنُ عَبْد الرَّحْمَن بْنِ أَبْزَى عَنْ أَبِيهِ عَنْ أُبَيٍّ بْنِ كَعْبٍ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهعَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لأُبَيٍّ بْنِ كَعْبٍ: إِنَّ اللَّهَ أَمَرَنِــي أَنْ

[2200] Bilježe ga i Ibn Madže i Ed-Darimi u *Sunenima*.

[2201] Njih dvojica su smatrali da je Muhammed, sallallahu alejhi ve sellem, imovinu koja mu je donesena od zekjata ili od ratnog plijena nepravedno podijelio. Činilo im se da je njima dao manje nego ostalim.

[2202] Bilježi ga i Ebu Davud u *Sunenu*.

أَقْرَأَ عَلَيْكَ الْقُرْآنَ. وَقَدْ رَوَى قَتَادَةُ عَنْ أَنَسٍ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لِأُبَيٍّ: إِنَّ اللَّهَ أَمَرَنِي أَنْ أَقْرَأَ عَلَيْكَ الْقُرْآنَ *

136. Vrijednost Ubeja b. Ka'ba, radijellahu anhu.

4166. ISPRIČAO NAM JE Mahmud b. Gajlan; kaže: Obavijestio nas je Ebu Davud[2203]; kaže: Nas je obavijestio Šu'be prenijevši od Asima[2204], koji je kazao: Čuo sam Zirra b. Hubejša kada priča od Ubeja b. Ka'ba da mu je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Allah mi je naredio da ti učim Kur'an, pa mu je proučio suru: *Lem jekunil-lezine keferu* i u njoj naglasio da je kod Allaha** (islam) **jedina prava vjera, nije ni jevrejstvo, ni kršćanstvo, ni vatrolopokolnstvo. Ko bude uradio kakvo dobro, ono neće biti sakriveno, a onda mu reče: "Kada bi čovjek imao dolinu blaga, poželio bi da ima dvije, a kad bi imao dvije, poželio bi da ima tri. Čovjekovu nutrinu može ispuniti samo zemlja.[2205] Allah će oprostiti onome koji se pokaje."**

Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[2206] Prenesen je sa ovim senedom. Abdullah b. Abdur-Rahman b. Ebza prenio je od svoga oca, a on od Ubeja b. Ka'ba da mu je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: "Allah mi je naredio da ti učim Kur'an." I Katade je prenio od Enesa da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao Ubeju b. Ka'bu: Uzvišeni Allah mi je naredio da ti učim Kur'an."

١٣٧. فِي فَضْلِ الْأَنْصَارِ وَقُرَيْشٍ *

٤١٦٧. حَدَّثَنَا بُنْدَارٌ أَخْبَرَنَا أَبُو عَامِرٍ عَنْ زُهَيْرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ عَقِيلٍ عَنِ الطُّفَيْلِ بْنِ أُبَيِّ بْنِ كَعْبٍ عَنْ أَبِيهِ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **لَوْلَا الْهِجْرَةُ لَكُنْتُ امْرَأً مِنَ الْأَنْصَارِ**. وَبِهَذَا الْإِسْنَادِ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: **لَوْ سَلَكَ الْأَنْصَارُ وَادِيًا أَوْ شِعْبًا لَكُنْتُ مَعَ الْأَنْصَارِ**. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ *

٤١٦٨. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرٍ أَخْبَرَنَا شُعْبَةُ عَنْ عَدِيِّ بْنِ ثَابِتٍ عَنِ الْبَرَاءِ بْنِ عَازِبٍ : **أَنَّهُ سَمِعَ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَوْ قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي**

2203 Ebu Davud et-Tajalisi.

2204 Asim b. Behdele.

2205 Tj. čovjek se neće zadovoljti sve dotle dok ga zemlja ne zatrpa.

2206 Bilježi ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu* i Hakim u *Mustedreku*.

الْأَنْصَارِ: لَا يُحِبُّهُمْ إِلَّا مُؤْمِنٌ وَلَا يَبْغَضُهُمْ إِلَّا مُنَافِقٌ. مَنْ أَحَبَّهُمْ فَأَحَبَّهُ اللَّهُ, وَمَنْ أَبْغَضَهُمْ فَأَبْغَضَهُ اللَّهُ. فَقُلْنَا لَهُ: أَنْتَ سَمِعْتَهُ مِنَ الْبَرَاءِ؟ فَقَالَ: إِيَّايَ حَدَّثَ. هَذَا حَدِيثٌ صَحِيحٌ *

٤١٦٩ . حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرٍ أَخْبَرَنَا شُعْبَةُ قَالَ: سَمِعْتُ قَتَادَةَ عَنْ أَنَسٍ قَالَ: جَمَعَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَاسًا مِنَ الْأَنْصَارِ فَقَالَ: هَلْ فِيكُمْ أَحَدٌ مِنْ غَيْرِكُمْ. قَالُوا: لَا إِلَّا ابْنَ أُخْتٍ لَنَا. فَقَالَ: ابْنُ أُخْتِ الْقَوْمِ مِنْهُمْ. ثُمَّ قَالَ: إِنَّ قُرَيْشًا حَدِيثٌ عَهْدُهُمْ بِجَاهِلِيَّةٍ وَمُصِيبَةٍ . وَإِنِّي أَرَدْتُ أَنْ أَجْبُرَهُمْ وَأَتَأَلَّفَهُمْ. أَمَا تَرْضَوْنَ أَنْ يَرْجِعَ النَّاسُ بِالدُّنْيَا وَتَرْجِعُونَ بِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِلَى بُيُوتِكُمْ؟ قَالُوا: بَلَى. فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: لَوْ سَلَكَ النَّاسُ وَادِيًا أَوْ شِعْبًا وَسَلَكَتِ الْأَنْصَارُ وَادِيًا أَوْ شِعْبًا لَسَلَكْتُ وَادِيَ الْأَنْصَارِ أَوْ شِعْبَهُمْ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

٤١٧٠ . حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مَنِيعٍ أَخْبَرَنَا هُشَيْمٌ أَخْبَرَنَا عَلِيُّ بْنُ زَيْدِ بْنِ جُدْعَانَ أَخْبَرَنَا النَّضْرُ بْنُ أَنَسٍ عَنْ زَيْدِ بْنِ أَرْقَمَ: أَنَّهُ كَتَبَ إِلَى أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ يُعَزِّيهِ فِيمَنْ أُصِيبَ مِنْ أَهْلِهِ وَبَنِي عَمِّهِ يَوْمَ الْحَرَّةِ. فَكَتَبَ إِلَيْهِ : إِنِّي أُبَشِّرُكَ بِبُشْرَى مِنَ اللَّهِ؛ إِنِّي سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِلْأَنْصَارِ وَلِذَرَارِيِّ الْأَنْصَارِ وَلِذَرَارِيِّ ذَرَارِيهِمْ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ. وَقَدْ رَوَاهُ قَتَادَةُ عَنِ النَّضْرِ بْنِ أَنَسٍ عَنْ زَيْدِ بْنِ أَرْقَمَ *

٤١٧١ . حَدَّثَنَا عَبْدَةُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الْخُزَاعِيُّ الْبَصْرِيُّ أَخْبَرَنَا أَبُو دَاوُدَ وَعَبْدُ الصَّمَدِ قَالَا: أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ ثَابِتٍ الْبُنَانِيُّ عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ عَنْ أَبِي طَلْحَةَ قَالَ: قَالَ لِي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: أَقْرِئْ قَوْمَكَ السَّلَامَ فَإِنَّهُمْ مَا عَلِمْتُ أَعِفَّةٌ صُبُرٌ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

٤١٧٢ . حَدَّثَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ حُرَيْثٍ أَخْبَرَنَا الْفَضْلُ بْنُ مُوسَى عَنْ زَكَرِيَّا بْنِ أَبِي زَائِدَةَ عَنْ عَطِيَّةَ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: أَلَا إِنَّ عَيْبَتِي الَّتِي آوِي إِلَيْهَا؛ أَهْلُ بَيْتِي وَإِنَّ كَرِشِيَ الْأَنْصَارُ فَاعْفُوا عَنْ مُسِيئِهِمْ وَاقْبَلُوا مِنْ مُحْسِنِهِمْ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ. وَفِي الْبَابِ عَنْ أَنَسٍ *

٤١٧٣ . حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرٍ أَخْبَرَنَا شُعْبَةُ قَالَ: سَمِعْتُ قَتَادَةَ يُحَدِّثُ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: الْأَنْصَارُ كَرِشِي وَعَيْبَتِي. وَإِنَّ النَّاسَ سَيَكْثُرُونَ وَيَقِلُّونَ. فَاقْبَلُوا مِنْ مُحْسِنِهِمْ وَتَجَاوَزُوا عَنْ مُسِيئِهِمْ. ەذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

٤١٧٤ . حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ الْحَسَنِ أَخْبَرَنَا سُلَيْمَانُ بْنُ دَاوُدَ الْهَاشِمِيُّ حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ سَعْدٍ أَخْبَرَنَا صَالِحُ بْنُ كَيْسَانَ عَنِ الزُّهْرِيِّ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ أَبِي سُفْيَانَ عَنْ يُوسُفَ بْنِ الْحَكَمِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ

سَعْدٍ عَنْ أَبِيهِ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **مَنْ يُرِدْ هَوَانَ قُرَيْشٍ أَهَانَهُ اللَّهُ**. هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ.

٤١٧٥. أَخْبَرَنَا عَبْدُ بْنُ حُمَيْدٍ حَدَّثَنَا يَعْقُوبُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ بْنِ سَعْدٍ حَدَّثَنِي أَبِي عَنْ صَالِحِ بْنِ كَيْسَانَ عَنِ ابْنِ شِهَابٍ **بِهَذَا الْإِسْنَادِ نَحْوَهُ** *

٤١٧٦. حَدَّثَنَا مَحْمُودُ بْنُ غَيْلَانَ حَدَّثَنَا بِشْرُ بْنُ السَّرِيِّ وَالْمُؤَمَّلُ قَالَا: أَخْبَرَنَا سُفْيَانُ عَنْ حَبِيبِ بْنِ أَبِي ثَابِتٍ عَنْ سَعِيدِ بْنِ جُبَيْرٍ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: **لَا يَبْغَضُ الْأَنْصَارَ أَحَدٌ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ**. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

٤١٧٧. حَدَّثَنَا أَبُو كُرَيْبٍ أَخْبَرَنَا أَبُو يَحْيَى الْحِمَّانِيُّ عَنِ الْأَعْمَشِ عَنْ طَارِقِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَنْ سَعِيدِ بْنِ جُبَيْرٍ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **اللَّهُمَّ أَذَقْتَ أَوَّلَ قُرَيْشٍ نَكَالًا؛ فَأَذِقْ آخِرَهُمْ نَوَالًا**. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ غَرِيبٌ.

٤١٧٨. حَدَّثَنَا عَبْدُ الْوَهَّابِ الْوَرَّاقُ حَدَّثَنِي يَحْيَى بْنُ سَعِيدٍ الْأُمَوِيُّ عَنِ الْأَعْمَشِ **نَحْوَهُ** *

٤١٧٩. حَدَّثَنَا الْقَاسِمُ بْنُ دِينَارٍ الْكُوفِيُّ أَخْبَرَنَا إِسْحَقُ بْنُ مَنْصُورٍ عَنْ جَعْفَرٍ الْأَحْمَرِ عَنْ عَطَاءِ بْنِ السَّائِبِ عَنْ أَنَسٍ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: **اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِلْأَنْصَارِ, وَلِأَبْنَاءِ الْأَنْصَارِ, وَلِأَبْنَاءِ أَبْنَاءِ الْأَنْصَارِ, وَلِنِسَاءِ الْأَنْصَارِ**. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ مِنْ هَذَا الْوَجْهِ *

137. O vrijednosti ensarija[2207] i Kurejšija[2208]

4167. ISPRIČAO NAM JE Bundar; kaže: Obavijestio nas je Ebu Amir[2209] prenijevši od Zuhejra b. Muhammeda, on od Abdullaha b. Muhammeda b. Ukajla, on od Tufejla b. Ubeja b. Ka'ba, a on od svoga oca, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Da nije bilo seobe, bio bih ensarija."**

Sa ovim senedom je od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, preneseno da je rekao: "Kada bi ensarije pošle u kakvu dolinu ili klanac, ja bih ih slijedio." Ovaj hadis je hasenun.[2210]

4168. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Beššar; kaže: Obavijestio nas je Muhammed b. Džafer; kaže: Nas je obavijestio Šu'be prenijevši od

[2207] Ensarijama (pomagačima) Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, nazvao je muslimane medinskih plemena Evs i Hazredž, koji su prihvatili muhadžire iz Mekke i sa njima sve što su imali dijelili.

[2208] Kurejšije su pripadnici plemena Kurejš iz Mekke. To su, kako tvrdi Ibn Hišam, prema mišljenju većine historičara, potomci Nadra koji se zvao Kurejš.

[2209] Ebu Amir el-Akadi.

[2210] Bilježi ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*.

Adija b. Sabita, a on od Beraa b. Aziba da je čuo Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, kada je kazao, ili je kazao: Rekao je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, u vezi sa ensarijama: **"Njih voli samo vjernik, a mrzi ih samo munafik. Ko ih bude volio njega će voljeti Allah, a ko ih bude mrzio njega će mrziti Allah. Mi ga upitasmo: A jesi li to ti zaista čuo od Beraa. On reče: Jesam, to mi je on lično ispričao."** Ovaj hadis je sahihun.[2211]

4169. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Beššar; kaže: Obavijestio nas je Muhammed b. Džafer; kaže: Nas je obavijestio Šu'be, koji je kazao: Čuo sam Katadea kada prenosi od Enesa, koji je kazao: **"Jednog dana Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, okupi ensarije i upita ih: Ima li osim vas iko drugi prisutan? Rekoše: Ima samo naš sestrić. On reče: Sestrić jednog naroda je od njih, a onda nastavi: "Kurejševići su još** (vremenski) **blizu predislamskom dobu i njihova su sjećanja na njihove ubijene i na osvojenje njihovih teritorija još svježa. Ja im činim dobročinstvo zato da lakše** (sve to zaborave) **i da ih privolim** (za islam), **a ne zato što su Kurejševići. Raduje li vas činjenica da se** (drugi) **vraćaju svojim kućama sa ovosvjetskim dobrima, a da se vi svojim kućama vraćate sa Allahovim Poslanikom, sallallahu alejhi ve sellem? Raduje, odgovoriše prisutni, a Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, nastavi: "Kada bi drugi ljudi pošli jednom dolinom ili klancem, a ensarije drugom ja bih pošao onom dolinom ili klancem kojim su pošle ensarije."** Ovaj hadis je sahihun.[2212]

4170. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Meni'; kaže: Obavijestio nas je Hušejm[2213]; kaže: Nas je obavijestio Ali b. Zejd b. Džed'an; kaže: Nas je obavijestio Nadr b. Enes prenijevši da je Zejd b. Erkam napisao Enesu b. Maliku (izraze saučešća) podstičući ga na strpljenje zbog stradanja članova njegove rodbine i njegovih amidžića u sukobu Harri[2214]. On mu tom prilikom napisa sljedeće: **"Saopćit ću ti od Allaha radosnu vijest. Čuo sam Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, kada je kazao: "Allahu, oprosti ensarijama i potomcima ensarija i potomcima njihovih potomaka."**[2215] Ovaj hadis je hasenun-sahihun. Prenio ga je i Katade od Nadra b. Enesa, a on od Zejda b. Erkama.

[2211] Bilježe ga u *El-Kutubus-sitte* svi, osim Ebu Davuda.

[2212] Bilježe ga i El-Buhari i Muslim u *Sahihima* i En-Nisai u *Sunenu.*

[2213] Hušejm b. Bešir b. Kasim es-Sulemi.

[2214] Pored Medine.

[2215] Pošto ensarije i muhadžiri u Medini odbiše da Jezida b. Muaviju priznaju za halifu, Jezid iz Šama uputi ogromnu vojsku pod zapovjedništvom Muslima b. Muslima el-Murrija u mjesecu zul-hidžetę 63. godine po Hidžri, koja osvoji Medinu i napravi veliki skandal i zločin. U kamenjaru pored Medine tada izginuše mnogi muhadžiri i ensarije, a od ensarija i mnogi Enesovi bliski rođaci. Kad se خ desilo Enes b. Malik bijaše u Basri. Tada mu je spomenute riječi saučešća uputio Zejd b. Erkam, koji se tada nalazio u Kufi.

4171. ISPRIČAO NAM JE Abde b. Abdullah el-Huzai el-Basri; kaže: Obavijestili su nas Ebu Davud[2216] i Abdus-Samed[2217] i kazali: Obavijestio nas je Muhammed b. Sabit el-Bunani prenijevši od svoga oca, on od Enesa b. Malika, a on od Ebu Talhe[2218], koji je kazao: Rekao mi je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem: **"Prenesi tvome narodu selam! Koliko mi je poznato, oni ne prose i** (u borbi) **su strpljivi."** Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[2219]

4172. ISPRIČAO NAM JE Husejn b. Hurejs; kaže: Obavijestio nas je Fadl b. Musa prenijevši od Zekerijjaa b. Ebu Zaidea, on od Atijjea, on od Ebu Seida, a on da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: **"Moja porodica je moja svojina kojoj se okrećem, a ensarije su moja čeljad pa se sustežite od ružnih postupaka prema njima, i dobro im činite. Oprostite onome od njih koji pogriješi i prihvatite od njih lijepe postupke!"** Ovaj hadis je hasenun. O ovoj temi prenesen je hadis i od Enesa.

4173. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Beššar; kaže: Obavijestio nas je Muhammed b. Džafer; kaže; Nas je obavijestio Šu'be i kazao: Čuo sam Katadea kada priča od Enesa b. Malika, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Ensarije su moja čeljad i moja porodica. Ostali će se brojčano uvećavati, a njih će biti sve manje.[2220] Zato, budite dobri prema njima i sustežite se od ružnih postupaka prema njima!"** Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[2221]

4174. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Hasan; kaže: Obavijestio nas je Sulejman b. Davud el-Hašimi; kaže: Nas je obavijestio Ibrahim b. Sa'd; kaže: Nas je obavijestio Salih b. Kejsan prenijevši or Zuhrija, on od Muhammeda b. Ebu Sufjana, on od Jusufa b. Hakema, on od Muhammeda b. Sa'da, a on od svoga oca, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Ko god bude želio poniženje Kurejševićima, Allah će njega poniziti."** Ovaj hadis je garibun.[2222]

4175. ISPRIČAO NAM JE Abd b. Humejd; kaže: Obavijestio nas je Jakub b. Ibrahim b. Sa'd; kaže: Ispričao mi je moj otac prenijevši od Saliha b. Kejsana, a on od Ibn Šihaba, **sa ovim senedom, slično prethodnom hadisu.**

4176. ISPRIČAO NAM JE Mahmud b. Gajlan; kaže: Nama su ispričali Bišr b. Es- Siri i Muemmil[2223] i kazali: Obavijestio nas je Sufjan prenijevši

---

[2216] Ebu Davud et-Tajalisi.

[2217] Abdus-Samed b. Abdul-Varis.

[2218] Ebu Talha Zejd b. Sehl b. Esved b. Haram el-Ensari, poznati Vjerovjesnikov, sallallahu alejhi ve sellem, ashab bio je očuh Enesa b. Malika. Učesnik je Bitke na Bedru i ostalih bitki koje su vođene nakon nje. Umro je 34. godine po Hidžri.

[2219] Bilježi ga i El-Bezzar u *Musnedu.*

[2220] Tj. ostali narodi i plemena će primati islam i bivat će sve brojniji, dok će se broj ensarija umiranjem sve više smanjivati.

[2221] Bilježe ga i El-Buhari i Muslim u *Sahihima* i En-Nisai u *Sunenu.*

[2222] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu* i Hakim u *Mustedreku.*

[2223] Muemmil b. Ismail el-Basri.

od Habiba b. Ebu Sabita, on od Seida b. Džubejra, a on od Ibn Abbasa: Vjerovjenik, sallallahu alejhi ve sellem, mi (jednom prilikom) reče: **"Ensarije ne može mrziti niko ko vjeruje u Allaha i Sudnji dan."** Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[2224]

4177. ISPRIČAO NAM JE Ebu Kurejb; kaže: Obavijestio nas je Ebu Jahja el-Himmani prenijevši od A'meša, on od Tarika b. Abdur-Rahmana, on od Seida b. Džubejra, a on od ibn Abbasa, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Allahu, učinio si da prvi Kurejšević okusi kaznu[2225], pa učini da posljednji od njih osjete blagodati."** Ovaj hadis je hasenun-sahihun-garibun.

4178. ISPRIČAO NAM JE Abdul-Vehhab el-Verrak; kaže: Meni je ispričao Jahja b. Seid el-Emevi prenijevši od A'meša **slično prethodnom hadisu.**

4179. ISPRIČAO NAM JE Kasim b. Dinar el-Kufi; kaže: Obavijestio nas je Ishak b. Mensur prenijevši od Džafera el-Ahmera, on od Ataa b. Saiba, a on od Enesa da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: **"Allahu, oprosti ensrijama, potomcima ensarija, potomcima potomaka ensarija i ženama ensarija."** Ovaj hadis je sa ovim senedom hasenun-garibun.[2226]

١٣٨. بَاب مَا جَاءَ فِي أَيِّ دُورِ الْأَنْصَارِ خَيْرٌ *

٤١٨٠. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ أَخْبَرَنَا اللَّيْثُ بْنُ سَعْدٍ عَنْ يَحْيَى بْنِ سَعِيدٍ الْأَنْصَارِيِّ أَنَّهُ سَمِعَ أَنَسَ بْنَ مَالِكٍ يَقُولُ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **أَلَا أُخْبِرُكُمْ بِخَيْرِ دُورِ الْأَنْصَارِ أَوْ بِخَيْرِ الْأَنْصَارِ؟ قَالُوا: بَلَى يَا رَسُولَ اللَّه. قَالَ: بَنُو النَّجَّارِ. ثُمَّ الَّذِينَ يَلُونَهُمْ بَنُو عَبْدِ الْأَشْهَلِ. ثُمَّ الَّذِينَ يَلُونَهُمْ بَنُو الْحَارِثِ بْنِ الْخَزْرَجِ. ثُمَّ الَّذِينَ يَلُونَهُمْ بَنُو سَاعِدَةَ. ثُمَّ قَالَ: بِيَدِيهِ فَقَبَضَ أَصَابِعَهُ. ثُمَّ بَسَطَهُنَّ كَالرَّامِي بِيَدَيْهِ. قَالَ: وَفِي دُورِ الْأَنْصَارِ كُلِّهَا خَيْرٌ.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ. وَقَدْ رُوِيَ هَذَا أَيْضًا عَنْ أَنَسٍ عَنْ أَبِي أُسَيْدٍ السَّاعِدِيِّ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ *

٤١٨١. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرٍ أَخْبَرَنَا شُعْبَةُ قَالَ: سَمِعْتُ قَتَادَةَ يُحَدِّثُ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ عَنْ أَبِي أُسَيْدٍ السَّاعِدِيِّ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **خَيْرُ دُورِ الْأَنْصَارِ دُورُ بَنِي النَّجَّارِ. ثُمَّ دُورُ بَنِي عَبْدِ الْأَشْهَلِ. ثُمَّ بَنِي الْحَارِثِ بْنِ الْخَزْرَجِ. ثُمَّ بَنِي سَاعِدَةَ. وَفِي كُلِّ دُورِ الْأَنْصَارِ خَيْرٌ.** فَقَالَ سَعْدٌ: مَا أَرَى رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِلَّا قَدْ

[2224] Bilježi ga i Et-Taberani u *El-Mu'džemul-kebiru.*
[2225] Prvi Kurejšević Ebu Džehl je okusio kaznu pogibijom na Bedru, dok su posljednje Kurejšije osjetile Allahove blagodati prema njima jer su osvajanjem teritorija postajali imućni.
[2226] Bilježi ga i Muslim u *Sahihu* preko Ikrime b. Ammara od Ishaka b. Abdullaha b. Ebu Talhe.

فَضَّلَ عَلَيْنَا. فَقِيلَ قَدْ فَضَّلَكُمْ عَلَى كَثِيرٍ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ. وَأَبُو أُسَيْدٍ السَّاعِدِيُّ اسْمُهُ مَالِكُ بْنُ رَبِيعَةَ *

٤١٨٢. حَدَّثَنَا أَبُو السَّائِبِ سَلْمُ بْنُ جُنَادَةَ بْنُ سَلْمٍ أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ بَشِيرٍ عَنْ مُجَالِدٍ عَنِ الشَّعْبِيِّ عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **خَيْرُ دِيَارِ الْأَنْصَارِ بَنُو النَّجَّارِ.** هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ *

٤١٨٣. حَدَّثَنَا أَبُو السَّائِبِ أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ بَشِيرٍ عَنْ مُجَالِدٍ عَنِ الشَّعْبِيِّ عَنْ جَابِرٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **خَيْرُ الْأَنْصَارِ بَنُو عَبْدِ الْأَشْهَلِ.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ مِنْ هَذَا الْوَجْهِ *

138. O tome koja su plemena ensarija najbolja

4180. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe; kaže: Obavijestio nas je Lejs b. Sa'd prenijevši od Jahjaa b. Seida el-Ensarija, koji je čuo Enesa b. Malika kada je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Hoćete li da vas obavijestim o tome koja su plemena ensarija najbolja ili koje su ensarije najbolje? Hoćemo, odgovoriše prisutni, a on reče: Benu Nedždžar, a onda slijedi Benu Abdulešhel pa Benu Haris b. Hazredž pa Benu Saide. Potom je, Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, veli** (Enes), **savio prste ruku, a potom ih ispružio poput onoga koji nešto baci iz ruku, i rekao: U svim plemenima ensarija je dobro."**

Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[2227] Ovaj hadis je prenesen i od Enesa, on od Ebu Usejda es-Saidija, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem.

4181. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Beššar; kaže: Obavijestio nas je Muhammed b. Džafer; kaže: Nas je obavijestio Šu'be i kazao: Čuo sam Katadea kako priča od Enesa b. Malika, a on od Ebu Usejda es-Saidija, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Najbolja plemena ensarija su: Benu Nedždžar, zatim Benu Abdulešhel pa Benu Haris b. Hazredž pa Benu Saide, a sva su plemena ensarija dobra. Sa'd će na to: Mislim da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, uzdigao neka plemena iznad nas[2228], a neko mu reče: I vas je**

[2227] Bilježi ga i Muslim u *Sahihu.*

[2228] Sa'd b. Ubade je bio iz ensarijskog plemena Benu Saide koje je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, spomenuo na četvrtom mjestu. U hadisu koji je zabilježio Muslim u *Sahihu* stoji da je Sa'du b. Ubadeu bilo krivo što je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, njegovo pleme spomenuo kao četvrto po vrijednosti pa je rekao: "Opremite mi magarca da odem kod Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem. Njegov brat mu reče: Zar ćeš otići da oponiraš Allahovu Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, a Allahov

uzdigao iznad mnogih drugih[2229]." Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[2230] Ebu Usejd es-Saidi zvao se Malik b. Rebi'a.

4182. ISPRIČAO NAM JE Ebu Saib Selm b. Džunade b. Selm; kaže: Obavijestio nas je Ahmed b. Bešir prenijevši od Mudžalida[2231], on od Ša'bija, a on od Džabira b. Abdullaha, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Najbolje pleme ensarija je Benu Nedždžar."** Ovaj hadis je garibun.

4183. ISPRIČAO NAM JE Ebu Saib; kaže: Obavijestio nas je Ahmed b. Bešir prenijevši od Mudžalida, on od Ša'bija, a on od Džabira, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Od najboljih ensarija je i pleme Benu Abdulešhel."** Ovaj hadis, sa ovim senedom, je hasenun-sahihun-garibun.

١٣٩. بَاب مَا جَاءَ فِي فَضْلِ الْمَدِينَة *

٤١٨٤. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ بنْ سَعِيد أَخْبَرَنَا اللَّيْثُ عَنْ سَعِيد بْنِ أَبِي سَعِيد الْمَقْبُرِيِّ عَنْ عَمْرِو بْنِ سُلَيْمٍ الزُّرَقِيِّ عَنْ عَاصِمِ بْنِ عَمْرٍو عَنْ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِب قَالَ: **خَرَجْنَا مَعَ رَسُولِ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْه وَسَلَّمَ حَتَّى إِذَا كُانَ بِحَرَّة السُّقْيَا الَّتِي كَانَتْ لسَعْد بْنِ أَبِي وَقَّاص. فَقَالَ رَسُولُ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْه وَسَلَّمَ: ائْتُونِي بِوَضُوء. فَتَوَضَّأَ ثُمَّ قَامَ فَاسْتَقْبَلَ الْقِبْلَةَ ثُمَّ قَالَ: اللَّهُمَّ إِنَّ إِبْرَاهِيمَ كَانَ عَبْدَكَ وَخَلِيلَكَ وَدَعَا لِأَهْلِ مَكَّةَ بِالْبَرَكَة. وَأَنَا عَبْدُكَ وَرَسُولُكَ أَدْعُوكَ لِأَهْلِ الْمَدِينَة أَنْ تُبَارِكَ لَهُمْ فِي مُدِّهِمْ وَصَاعِهِمْ مِثْلَيْ مَا بَارَكْتَ لِأَهْلِ مَكَّةَ مَعَ الْبَرَكَة بَرَكَتَيْنِ.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ. وَفِي الْبَاب عَنْ عَائِشَةَ وَعَبْدِ اللَّه بْنِ زَيْد وَأَبِي هُرَيْرَةَ *

٤١٨٥. حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّه بْنُ أَبِي زِيَاد أَخْبَرَنَا أَبُو نُبَاتَةَ يُونُسُ بْنُ يَحْيَى بْنِ نُبَاتَةَ أَخْبَرَنَا سَلَمَةُ بْنُ وَرْدَانَ عَنْ أَبِي سَعِيد بْنِ أَبِي الْمُعَلَّى عَنْ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِب وَأَبِي هُرَيْرَةَ قَالَا: قَالَ رَسُولُ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْه وَسَلَّمَ: **مَا بَيْنَ بَيْتِي وَمِنْبَرِي رَوْضَةٌ مِنْ رِيَاضِ الْجَنَّة.** هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ حَسَنٌ مِنْ هَذَا الْوَجْه *

٤١٨٦. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ كَامِلٍ الْمَرْوَزِيُّ أَخْبَرَنَا عَبْدُ الْعَزِيزِ بْنُ أَبِي حَازِمٍ الزَّاهِدُ عَنْ كَثِيرِ بْنِ زَيْد عَنِ الْوَلِيد بْنِ رَبَاحٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْه وَسَلَّمَ قَالَ: **مَا بَيْنَ بَيْتِي وَمِنْبَرِي رَوْضَةٌ مِنْ رِيَاضِ الْجَنَّة.**

Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, to sve najbolje zna? Zar ti nije dovoljno to što smo među prva četiri plemena?"Sa'd posluša brata, odustade od namjere i naredi da raspreme magarca."

[2229] Neki pretpostavljaju da mu je ovo rekao njegov bratić Sehl.

[2230] Bilježe ga i El-Buhari i Muslim u *Sahihima* i En-Nisai u *Sunenu*.

[2231] Mudžalid b. Seid el-Hemdani.

وَبِهَذَا الْإِسْنَادِ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: صَلَاةٌ فِي مَسْجِدِي هَذَا خَيْرٌ مِنْ أَلْفِ صَلَاةٍ فِيمَا سِوَاهُ مِنَ الْمَسَاجِدِ إِلَّا الْمَسْجِدَ الْحَرَامَ. هَذَا حَدِيثٌ صَحِيحٌ. وَقَدْ رُوِيَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنْ غَيْرِ وَجْهٍ *

٤١٨٧. حَدَّثَنَا بُنْدَارٌ أَخْبَرَنَا مُعَاذُ بْنُ هِشَامٍ حَدَّثَنِي أَبِي عَنْ أَيُّوبَ عَنْ نَافِعٍ عَنِ ابْنِ عُمَرَ قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **مَنِ اسْتَطَاعَ أَنْ يَمُوتَ بِالْمَدِينَةِ فَلْيَمُتْ بِهَا فَإِنِّي أَشْفَعُ لِمَنْ يَمُوتُ بِهَا.** وَفِي الْبَاب عَنْ سُبَيْعَةَ بِنْتِ الْحَارِثِ الْأَسْلَمِيَّةِ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ غَرِيبٌ مِنْ هَذَا الْوَجْهِ مِنْ حَدِيثِ أَيُّوبَ السَّخْتِيَانِيِّ *

٤١٨٨. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ الْأَعْلَى أَخْبَرَنَا الْمُعْتَمِرُ بْنُ سُلَيْمَانَ قَال: سَمِعْتُ عُبَيْدَ اللَّه بْنَ عُمَرَ عَنْ نَافِعٍ عَنِ ابْنِ عُمَرَ: **أَنَّ مَوْلَاةً لَهُ أَتَتْهُ فَقَالَت: اشْتَدَّ عَلَيَّ الزَّمَانُ وَإِنِّي أُرِيدُ أَنْ أَخْرُجَ إِلَى الْعِرَاقِ.** قَالَ: **فَهَلَّا إِلَى الشَّامِ أَرْضِ الْمَنْشَرِ؟ اصْبِرِي لَكَاعِ فَإِنِّي سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: مَنْ صَبَرَ عَلَى شِدَّتِهَا وَلَأْوَائِهَا كُنْتُ لَهُ شَهِيدًا أَوْ شَفِيعًا يَوْمَ الْقِيَامَةِ.** وَفِي الْبَاب عَنْ أَبِي سَعِيدٍ وَسُفْيَانَ بْنِ أَبِي زُهَيْرٍ وَسُبَيْعَةَ الْأَسْلَمِيَّةِ. هَذَا حَدِيثٌ صَحِيحٌ غَرِيبٌ *

٤١٨٩. حَدَّثَنَا أَبُو السَّائِبِ سَلْمُ بْنُ جُنَادَةَ حَدَّثَنَا أَبِي جُنَادَةُ بْنُ سَلْمٍ عَنْ هِشَامِ بْنِ عُرْوَةَ عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **آخِرُ قَرْيَةٍ مِنْ قُرَى الْإِسْلَامِ خَرَابًا الْمَدِينَةُ.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ. لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ حَدِيثِ جُنَادَةَ عَنْ هِشَامٍ *

٤١٩٠. حَدَّثَنَا الْأَنْصَارِيُّ أَخْبَرَنَا مَعْنٌ أَخْبَرَنَا مَالِكُ بْنُ أَنَسٍ وأَخْبَرَنَا قُتَيْبَةُ عَنْ مَالِكِ بْنِ أَنَسٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْمُنْكَدِرِ عَنْ جَابِرٍ: **أَنَّ أَعْرَابِيًّا بَايَعَ رَسُولَ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَى الْإِسْلَامِ. فَأَصَابَهُ وَعَكٌ بِالْمَدِينَةِ. فَجَاءَ الْأَعْرَابِيُّ إِلَى رَسُولِ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ: أَقِلْنِي بَيْعَتِي. فَأَبَى رَسُولُ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَخَرَجَ الْأَعْرَابِيُّ. ثُمَّ جَاءَهُ فَقَالَ: أَقِلْنِي بَيْعَتِي. فَأَبَى فَخَرَجَ الْأَعْرَابِيُّ. فَقَالَ رَسُولُ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: إِنَّمَا الْمَدِينَةُ كَالْكِيرِ تَنْفِي خَبَثَهَا وَتُنَصِّعُ طَيِّبَهَا.** وَفِي الْبَاب عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

٤١٩١. حَدَّثَنَا الْأَنْصَارِيُّ أَخْبَرَنَا مَعْنٌ أَخْبَرَنَا مَالِكٌ و أَخْبَرَنَا قُتَيْبَةُ عَنْ مَالِكٍ عَنِ ابْنِ شِهَابٍ عَنْ سَعِيدِ بْنِ الْمُسَيَّبِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّهُ كَانَ يَقُولُ: **لَوْ رَأَيْتُ الظِّبَاءَ تَرْتَعُ بِالْمَدِينَةِ مَا ذَعَرْتُهَا. إِنَّ رَسُولَ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: مَا بَيْنَ لَابَتَيْهَا حَرَامٌ.**

وَفِي الْبَاب عَنْ سَعْدٍ وَعَبْدِ اللَّه بْنِ زَيْدٍ وَأَنَسٍ وَأَبِي أَيُّوبَ وَزَيْدِ ابْنِ ثَابِتٍ وَرَافِعِ بْنِ خَدِيجٍ وَجَابِرٍ وَسَهْلِ بْنِ حُنَيْفٍ. حَدِيثُ أَبِي هُرَيْرَةَ حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

٤١٩٢. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ عَنْ مَالِك وحَدَّثَنَا الْأَنْصَارِيُّ أَخْبَرَنَا مَعْنٌ أَخْبَرَنَا مَالِكٌ عَنْ عَمْرِو بْنِ أَبِي عَمْرٍو عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ: **أَنَّ رَسُولَ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ طَلَعَ لَهُ أُحُدٌ فَقَالَ: هَذَا جَبَلٌ يُحِبُّنَا وَنُحِبُّهُ. اللَّهُمَّ إِنَّ إِبْرَاهِيمَ حَرَّمَ مَكَّةَ وَإِنِّي أُحَرِّمُ مَا بَيْنَ لَابَتَيْهَا.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

٤١٩٣. حَدَّثَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ حُرَيْثٍ أَخْبَرَنَا الْفَضْلُ بْنُ مُوسَى عَنْ عِيسَى بْنِ عُبَيْدٍ عَنْ غَيْلَانَ بْنِ عَبْدِ اللَّه الْعَامِرِيِّ عَنْ أَبِي زُرْعَةَ بْنِ عَمْرِو بْنِ جَرِيرٍ عَنْ جَرِيرِ ابْنِ عَبْدِ اللَّه عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: **إِنَّ اللَّهَ أَوْحَى إِلَيَّ؛ أَيَّ هَؤُلَاءِ الثَّلَاثَةِ نَزَلْتَ فَهِيَ دَارُ هِجْرَتِكَ: الْمَدِينَةَ أَوِ الْبَحْرَيْنِ أَوْ قِنَّسْرِينَ.** هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ. لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ حَدِيثِ الْفَضْلِ بْنِ مُوسَى. تَفَرَّدَ بِهِ أَبُو عَمَّارٍ *

٤١٩٤. حَدَّثَنَا مَحْمُودُ بْنُ غَيْلَانَ أَخْبَرَنَا الْفَضْلُ بْنُ مُوسَى ح أَخْبَرَنَا ا هِشَامُ بْنُ عُرْوَةَ عَنْ صَالِحِ بْنِ أَبِي صَالِحٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: **لَا يَصْبِرُ عَلَى لَأْوَاءِ الْمَدِينَةِ وَشِدَّتِهَا أَحَدٌ إِلَّا كُنْتُ لَهُ شَفِيعًا أَوْ شَهِيدًا يَوْمَ الْقِيَامَةِ.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ مِنْ هَذَا الْوَجْهِ . وَصَالِحُ بْنُ أَبِي صَالِحٍ أَخُو سُهَيْلِ بْنِ أَبِي صَالِحٍ *

139. O vrijednosti Medine

4184. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe b. Seid; kaže: Obavijestio nas je Lejs[2232] prenijevši od Seida b. Ebu Seida el-Makburija, on od Amra b. Sulejma, on od Asima b. Amra[2233], a on od Alije b. Ebu Taliba, koji je kazao: **"Jednom prilikom smo sa Allahovim Poslanikom, sallallahu alejhi ve sellem, izišli** (iz Medine) **i kad smo bili u Harri u pojilištu Sa'da b. Ebu Vekkasa, Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, reče: "Donesite mi vodu za abdest!** (Pošto mu donesoše), **on uze abdest, okrenu se prema Kibli pa reče: Allahu, Ibrahim bijaše Tvoj rob i prijatelj, on Te molio da podariš bereket stanovnicima Mekke, evo i ja sam Tvoj rob i poslanik pa Te molim da bereket podariš i stanovnicima Medine u njihovu muddu i sa'u[2234] poput onoga koji si podario stanovnicima Mekke, na jedan bereket dva bereketa."** Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[2235] O ovoj temi preneseni su hadisi i od Aiše, Abdullaha b. Zejda i Ebu Hurejrea.

2232 Lajs b. Sa'd.

2233 Asim b. Amr Hidžazi Medeni pouzdan je prenosilac hadisa. Pripadao je trećoj generaciji.

2234 Mudd i sa' su posude. Mudd sadrži prema mišljenju Ebu Hanife dva litra, a sa' osam litara.

2235 Bilježi i ga Et-Taberani u *El-Mu'džemul-vesitu* sa dobrim senedom i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu.*

4185. ISPRIČAO NAM JE Abdullah b. Ebu Zijad; kaže: Obavijestio nas je Ebu Nubate Junus b. Jahja b. Nubate[2236]; kaže: Nas je obavijestio Seleme b. Verdan[2237] prenijevši od Ebu Seida b. Ebu Muallaa, a on od Alije b. Ebu Taliba i Ebu Hurejrea, koji su kazali da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Između moje sobe[2238] i moga mimbera je jedan od džennetskih vrtova."[2239]** Ovaj hadis je u ovoj formi garibun-hasenun.

4186. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Kamil el-Mirvezi; kaže: Obavijestio nas je Abdul-Aziz b. Ebu Hazim ez-Zahid prenijevši od Kesira b. Zejda, on od Velida b. Rebaha, on od Ebu Hurejrea, a on da je Vjerovjesnik, s. a, kazao: **"Prostor između moje sobe i moga mimbera je jedan od džennetskih vrtova."** Sa ovim senedom preneseno je od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, da je (i ovo) kazao: **"Namaz u ovoj mojoj džamiji bolji je od hiljadu namaza u bilo kojoj drugoj džamiji, osim u Mesdžidul-haramu."**

Ovaj hadis je sahihun.[2240] Prenesen je preko Ebu Hurejrea od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, sa više seneda.

4187. ISPRIČAO NAM JE Bundar; kaže: Obavijestio nas je Muaz b. Hišam; kaže: Ispričao mi je moj otac prenijevši od Ejuba[2241], on od Nafi'a, a on od Ibn Omera, koji je kazao da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Ko bude u mogućnosti da živi u Medini sve do svoje smrti, neka to učini jer ću se ja** (posebno) **zauzeti za one koji umru u njoj."**

O ovoj temi prenesen je hadis i od Subej'e bint Haris el-Eslemije. Ovaj hadis je, sa ovim senedom preko Ejuba es-Sahtijanija, hasenun-sahihun-garibun.[2242]

4188. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Abdul-A'la; kaže: Obavijestio nas je Mu'temir b. Sulejman i kazao: Čuo sam Ubejdullaha b. Omera, koji je prenio od Nafi'a, a on od Ibn Omera: **"Jednog dana mu dođe njegova štićenica i reče: Dodijala mi je oskudica pa bih željela otići u Irak. On će na to: Ili u Šam, u svetu zemlju? Strpi se, sramoto jedna, ja**

2236 Ebu Nubate Junus b. Jahja b. Nubate el-Emevi el-Medeni iskren je prenosilac hadisa. Pripadao je devetoj generaciji.

2237 Seleme b. Verdan el-Lejsi.

2238 Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, imao je više soba, međutim, kada je ovaj hadis izrekao, on je mislio na Aišinu sobu u kojoj će kasnije biti i ukopan. To potvrđuje hadis koji je zabilježio Et-Taberani u *El-Mudžemul-kebiru* u kome stoji da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: "Prostor između Aišine sobe i moga mimbera je jedan od džennetskih vrtova."

2239 To znači da je taj prostor toliko blagoslovljen i toliko Allah, dž.š., u taj prostor dnevno spusti Svoje milosti na one koji u njemu borave kao da se radi o džennetskom vrtu.

2240 Bilježe ga i El-Buhari i Muslim u *Sahihima.*

2241 Ejub es-Sahtijani.

2242 Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*, Ibn Madže u *Sunenu* i Ibn Hiban u *Sahihu.*

sam čuo Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, kada je kazao: "Ko bude strpljivo podnosio oskudicu i tjeskoban život u njoj (Medini), **ja ću mu biti svjedok ili zagovornik na Sudnjem danu."**

O ovoj temi preneseni su hadisi i od Ebu Seida, Sufjana b. Ebu Zuhejra i Subej'e el-Eslemije. Ovaj hadis je sahihun-garibun.[2243]

4189. ISPRIČAO NAM JE Ebu Saib Selm b. Džunade; kaže: Ispričao nam je Ebu Džunade b. Selm prenijevši od Hišama b. Urvea, on od svoga oca, a on od Ebu Hurejrea, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Od svih islamskih gradova Medina će posljednja stradati!"** Ovaj hadis je hasenun-garibun.[2244] Poznat nam je samo preko Džunadea od Hišama.

4190. ISPRIČAO NAM JE El-Ensari; kaže: Obavijestio nas je Ma'n; kaže: Nas je obavijestio Malik b. Enes. A obavijestio nas je Kutejbe prenijevši od Malika b. Enesa, on od Muhammeda b. el-Munkedira, a on od Džabira: **"Neki je beduin dao prisegu Allahovu Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, na islam. Nakon izvjesnog vremena, u Medini ga zadesi vrućica i on dođe Allahovu Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, i reče: Poništi moju prisegu! Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, to odbi i beduin ode. Nakon izvjesnog vremena mu ponovo dođe i reče: Poništi moju prisegu![2245] On to odbi, i pošto beduin ode, Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, reče: "Medina vam je poput kovačkog mijeha: odbacuje ono što je loše, a zadržava ono što je dobro."** O ovoj temi prenesen je hadis i od Ebu Hurejrea. Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[2246]

4191. ISPRIČAO NAM JE El-Ensari; kaže: Obavijestio nas je Ma'n; kaže: Nas je obavijestio Malik. A obavijestio nas je Kutejbe prenijevši od Malika, on od Ibn Šihaba, on od Seida b. Musejjeba, a on od Ebu Hurejera da je govorio: **"Da vidim gazele kako slobodno pasu u Medini, ja ih ne bih lovio jer je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: "U prostoru između njena dva predjela sa crnim kamenom[2247] zabranjen je lov."**

O ovoj temi preneseni su hadisi i od Sa'da, Abdullaha b. Zejda, Enesa, Ebu Ejuba, Zejda b. Sabita, Rafi'a b. Hadidža, Džabira i Sehla b. Hanifa u sličnoj formi. Ebu Hurejreov hadis je hasenun-sahihun.[2248]

2243 Bilježi ga i Muslim u *Sahihu.*

2244 Bilježi ga Ibn Hiban u *Sahihu.*

2245 Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, nije mogao opozvati njegovu prisegu jer bi to značilo njegovo odmetništvo od islama, što bi, s druge strane, zahtijevalo njegovo pogubljenje.

2246 Bilježe ga i El-Buhari i Muslim u *Sahihima* i En-Nesai u *Sunenu.*

2247 Sa istočne i zapadne strane Medine su predjeli sa crnim kamenom. U tom prostoru je zabranjeno loviti.

2248 Bilježe ga i El-Buhari i Muslim u *Sahihima* i En-Nesai u *Sunenu.*

4192. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe; kaže: Obavijestio nas je Malik. A ispričao nam je El-Ensari; kaže: Obavijestio nas je Ma'n; kaže: Nama je ispričao Malik prenijevši od Amra b. Ebu Amra, a on od Enesa b. Malika: "Ugledavši pred sobom (brdo) Uhud, Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, reče: **"Ovo brdo nas voli a i mi volimo njega. Allahu, Ibrahim je Mekku proglasio nepovredivom** (svetom) **i ja proglašavam nepovredivom** (Medinu)[2249] **između dva njena predjela sa crnim kamenjem."** Ovaj hadis je hasenun-sahihun.

4193. ISPRIČAO NAM JE Husejn b. Hurejs; kaže: Obavijestio nas je Fadl b. Musa prenijevši od Isaa b. Ubejda, on od Gajlana b. Abdullaha el-Amirija, on od Ebu Zur'aa b. Amra b. Džerira, a on od Džerira b. Abdullaha, da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: **"Allah mi je objavio: Koje god od ova tri** (mjesta) **odabereš, to će biti mjesto tvoje hidžre: Medinu ili Bahrejn ili Kinnesrin[2250]."**

Ovaj hadis je garibun. Poznat nam je samo preko Fadla b. Musaa. Iz svoje generacije ga je prenio samo Ebu Amir.

4194. ISPRIČAO NAM JE Mahmud b. Gajlan; kaže: Obavijestio nas je Fadl b. Musa; kaže: Obavijestio nas je Hišam b. Urve prenijevši od Saliha b. Ebu Saliha, on od svoga oca, a on od Ebu Hurejrea, da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: **"Ko god bude strpljivo podnosio oskudice i nestašice Medine, ja ću mu biti zagovornik ili svjedok na Sudnjem danu."**

Ovaj hadis je sa ovim senedom hasenun-garibun[2251]. Salih b. Ebu Salih je brat Suhejla b. Ebu Saliha.

١٤٠. فِي فَضْلِ مَكَّةَ *

٤١٩٥. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ أَخْبَرَنَا اللَّيْثُ عَنْ عُقَيْلٍ عَنِ الزُّهْرِيِّ عَنْ أَبِي سَلَمَةَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَدِيِّ ابْنِ حَمْرَاءَ الزُّهْرِيِّ قَالَ: رَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَاقِفًا عَلَى الْحَزْوَرَةِ فَقَالَ: **وَاللَّهِ إِنَّكِ لَخَيْرُ أَرْضِ اللَّهِ وَأَحَبُّ أَرْضِ اللَّهِ إِلَى اللَّهِ. وَلَوْلَا أَنِّي أُخْرِجْتُ مِنْكِ مَا خَرَجْتُ.**

هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ صَحِيحٌ. وَقَدْ رَوَاهُ يُونُسُ عَنِ الزُّهْرِيِّ نَحْوَهُ. وَرَوَاهُ مُحَمَّدُ بْنُ عَمْرٍو عَنْ أَبِي سَلَمَةَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ. وَحَدِيثُ الزُّهْرِيِّ عَنْ أَبِي سَلَمَةَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَدِيِّ ابْنِ حَمْرَاءَ عِنْدِي أَصَحُّ *

[2249] Na temelju ovoga hadis Malik, Ahmed i Ishak smatraju da je i Medina harem te da u njoj nije dozvoljen lov i sječa drveća. Međutim, Abdullah b. Mubarek, Ebu Hanife i Jusuf se u tome ne slažu sa njima. Oni smatraju da Medina nije harem i da niko u njoj nije zabranio lov i sječu drveća.

[2250] Mjesto u Šamu.

[2251] Bilježi ga i Muslim u *Sahihu.*

٤١٩٦. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ مُوسَى الْبَصْرِيُّ أَخْبَرَنَا الْفُضَيْلُ بْنُ سُلَيْمَانَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُثْمَانَ بْنِ خُثَيْمٍ أَخْبَرَنَا سَعِيدُ بْنُ جُبَيْرٍ وَأَبُو الطُّفَيْلِ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لِمَكَّةَ: **مَا أَطْيَبَكِ مِنْ بَلَدٍ وَأَحَبَّكِ إِلَيَّ. وَلَوْلَا أَنَّ قَوْمِي أَخْرَجُونِي مِنْكِ مَا سَكَنْتُ غَيْرَكِ.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ غَرِيبٌ مِنْ هَذَا الْوَجْهِ *

140. O vrijednosti Mekke

4195. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe; kaže: Obavijestio nas je Lejs[2252] prenijevši od Ukajla, on od Ez-Zuhrija, on od Ebu Selemea, a on od Abdullaha b. Adija b. Hamraa, koji je kazao: Vidio sam Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, kada je stao na jedan brežuljak (u Mekki) i rekao: **"Tako mi Allaha, ti si zaista najbolji i Allahu najdraži predio Allahove Zemlje! Da iz tebe ne bijah istjeran, ja iz tebe ne bih izišao."**[2253]

Ovaj hadis je hasenun-garibun-sahihun.[2254] I Junus ga je od Ez-Zuhrija prenio u sličnoj formi. A prenio ga je i Muhammed b. Amr od Ebu Selemea, on od Ebu Hurejrea, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem. Ez-Zuhrijev hadis, koji je prenio od Ebu Selemea, a on od Abdullaha b. Adija b. Hamraa, je, po mome mišljenju, pouzdaniji.

4196. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Musa el-Basri; kaže: Obavijestio nas je Fadl b. Sulejman prenijevši od Abdullaha b. Osmana b. Husejma; kaže: Obavijestili su nas Seid b. Džubejr i Ebu Tufejl prenijevši od Ibn Abbasa, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, za Mekku rekao: **"Od tebe mi nema ljepšeg i dražega grada. Da me moji sunarodnjaci ne istjeraše iz tebe, ja ne bih živio u drugom gradu!"**[2255] Ovaj hadis je, sa ovim senedom, hasenun-sahihun-garibun.

١٤١. فِي فَضْلِ الْعَرَبِ *

٤١٩٧. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ يَحْيَى الْأَزْدِيُّ وَأَحْمَدُ بْنُ مَنِيعٍ وَغَيْرُ وَاحِدٍ قَالُوا: أَخْبَرَنَا أَبُو بَدْرٍ شُجَاعُ بْنُ الْوَلِيدِ عَنْ قَابُوسَ بْنِ أَبِي ظَبْيَانَ عَنْ أَبِيهِ عَنْ سَلْمَانَ قَالَ: قَالَ لِي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

[2252] Lejs b. Sa'd.

[2253] Ibn Hadžer el-Askalani veli: U hadisu koji je vjerodostojan prema kriterijima El-Buharija i Muslima stoji da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: "Namaz u El-Mesdžidul-haramu (u Mekki) vredniji je od namaza u ovoj mojoj džamiji (u Medini) za stotinu hiljada puta."

[2254] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu* i En-Nesai i Ibn Madže u *Sunenima*.

[2255] El-Mubarekfori smatra da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, ove riječi izgovorio u momentu kad se opraštao od Mekke, nakon njena oslobođenja 8. godine po Hidžri.

وَسَلَّمَ: يَا سَلْمَانُ لَا تَبْغَضْنِي فَتُفَارِقَ دِينَكَ. قُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ كَيْفَ أَبْغَضُكَ وَبِكَ هَدَانَا اللَّهُ؟ قَالَ: تَبْغَضُ الْعَرَبَ فَتَبْغَضُنِي. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ. لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ حَدِيثِ أَبِي بَدْرٍ شُجَاعِ بْنِ الْوَلِيدِ *

٤١٩٨. حَدَّثَنَا عَبْدُ بْنُ حُمَيْدٍ أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بِشْرٍ الْعَبْدِيُّ أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الْأَسْوَدِ عَنْ حُصَيْنِ بْنِ عُمَرَ الْأَحْمَسِيِّ عَنْ مُخَارِقِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ عَنْ طَارِقِ بْنِ شِهَابٍ عَنْ عُثْمَانَ بْنِ عَفَّانَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: مَنْ غَشَّ الْعَرَبَ لَمْ يَدْخُلْ فِي شَفَاعَتِي وَلَمْ تَنَلْهُ مَوَدَّتِي. هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ. لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ حَدِيثِ حُصَيْنِ بْنِ عُمَرَ الْأَحْمَسِيِّ عَنْ مُخَارِقٍ. وَلَيْسَ حُصَيْنٌ عِنْدَ أَهْلِ الْحَدِيثِ بِذَاكَ الْقَوِيِّ *

٤١٩٩. حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ مُوسَى أَخْبَرَنَا سُلَيْمَانُ بْنُ حَرْبٍ أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ أَبِي رُزَيْنٍ عَنْ أُمِّهِ قَالَتْ: كَانَتْ أُمُّ الْحَرِيرِ إِذَا مَاتَ أَحَدٌ مِنَ الْعَرَبِ اشْتَدَّ عَلَيْهَا. فَقِيلَ لَهَا: إِنَّا نَرَاكِ إِذَا مَاتَ رَجُلٌ مِنَ الْعَرَبِ اشْتَدَّ عَلَيْكِ. قَالَتْ: سَمِعْتُ مَوْلَايَ يَقُولُ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: مِنِ اقْتِرَابِ السَّاعَةِ هَلَاكُ الْعَرَبِ. قَالَ مُحَمَّدُ بْنُ أَبِي رُزَيْنٍ: وَمَوْلَاهَا طَلْحَةُ بْنُ مَالِكٍ. هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ. إِنَّمَا نَعْرِفُهُ مِنْ حَدِيثِ سُلَيْمَانَ بْنِ حَرْبٍ *

٤٢٠٠. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ يَحْيَى الْأَزْدِيُّ أَخْبَرَنَا حَجَّاجُ بْنُ مُحَمَّدٍ عَنِ ابْنِ جُرَيْجٍ قَالَ: أَخْبَرَنِي أَبُو الزُّبَيْرِ أَنَّهُ سَمِعَ جَابِرَ بْنَ عَبْدِ اللَّهِ يَقُولُ: حَدَّثَتْنِي أُمُّ شَرِيكٍ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: لَيَفِرَّنَّ النَّاسُ مِنَ الدَّجَّالِ حَتَّى يَلْحَقُوا بِالْجِبَالِ. قَالَتْ أُمُّ شَرِيكٍ: يَا رَسُولَ اللَّهِ فَأَيْنَ الْعَرَبُ يَوْمَئِذٍ؟ قَالَ: هُمْ قَلِيلٌ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ صَحِيحٌ *

٤٢٠١. حَدَّثَنَا بِشْرُ بْنُ مُعَاذٍ الْعَقَدِيُّ أَخْبَرَنَا يَزِيدُ بْنُ زُرَيْعٍ عَنْ سَعِيدِ بْنِ أَبِي عَرُوبَةَ عَنْ قَتَادَةَ عَنِ الْحَسَنِ عَنْ سَمُرَةَ بْنِ جُنْدَبٍ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهمعَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: سَامٌ أَبُو الْعَرَبِ وَيَافِثُ أَبُو الرُّومِ وَحَامٌ أَبُو الْحَبَشِ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ. وَيُقَالُ يَافِثُ وَيَافِتُ وَيَفَتُ *

141. O vrijednosti Arapa

4197. ISPRIČALI SU NAM Muhammed b. Jahja el-Ezdi, Ahmed b. Meni' i drugi i kazali: Obavijestio nas je Ebu Bedr Šudža' b. Velid prenijevši od Kabusa b. Ebu Zabjana, on od svoga oca, a on od Selmana[2256] koji je kazao: "Rekao mi je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem: **"Nemoj me mrziti, Selmane, pa da tako napustiš svoju vjeru! Rekoh: Allahov Poslaniče, kako te mogu mrziti kad nas je Allah tvojim sebebom uputio**

[2256] Selman el-Farisi, poznati Vjerovjesnikov, sallallahu alejhi ve sellem, ashab koji je Allahovu Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, sugerisao kopanje hendeka na prilazu Medini.

na Pravi Put? On reče: Ako budeš mrzio Arape, ti mrziš i mene[2257]." Ovaj hadis je hasenun-garibun.[2258] Poznat nam je samo preko Ebu Bedra Šudža'a b. Velida.

4198. ISPRIČAO NAM JE Abd b. Humejd; kaže: Obavijestio nas je Muhammed b. Bišr el-Abdi; kaže: Obavijestio nas je Abdullah b. Abdullah b. Esved prenijevši od Husajna b. Omera, on od Muharika b. Abdullaha, on od Tarika b. Šihaba, a on od Osmana b. Affana, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Ko bude neiskren prema Arapima, taj neće ući u okrilje moga zagovora** (šefa'ata) **i moje ljubavi."**

Ovaj hadis je garibun.[2259] Poznat nam je samo preko Husajna b. Omera el-Ahmesija od Muharika, a Husajn, po mišljenju hadiskih učenjaka, nije jak prenosilac hadisa.

4199. ISPRIČAO NAM JE Jahja b. Musa; kaže: Obavijestio nas je Sulejman b. Harb; kaže: Nas je obavijestio Muhammed b. Ebu Ruzejn prenijevši od svoje majke, koja je kazala: Kad god bi neko od Arapa umro, Ummu Harir bi to teško podnijela. Neko joj reče: Primjećujemo da teško podnosiš kada neko od Arapa umre. Ona reče: Čula sam moga gospodara[2260] kada veli da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: **"Jedan od predznaka Sudnjeg dana je i propast Arapa!"**

Muhammed b. Ebu Ruzejn kaže: Njen gospodar bio je Talha b. Malik. Ovaj hadis je garibun.[2261] Poznat nam je samo preko Sulejmana b. Harba.

4200. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Jahja el-Ezdi; kaže: Obavijestio nas je Hadždžadž b. Muhammed prenijevši od Ibn Džurejdža, koji je kazao: Obavijestio me je Ebu Zubejr da je čuo Džabira b. Abdullaha kada kaže: Ispričala mi je Ummu Šerik[2262] da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: **"Ljudi će od Dedždžala bježati u brda[2263]! Na to će Ummu Šerik: Allahov Poslaniče, a gdje će tada biti Arapi?[2264] On reče: Oni će tada biti u malom broju."** Ovaj hadis je hasenun-garibun-sahihun.[2265]

2257 To znači: Ukoliko budeš generalno mrzio Arape kao narod, time ćeš mrziti i mene jer sam i ja Arap.

2258 Bilježi ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu.*

2259 Bilježi ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu.*

2260 Ona je bila sluškinja kod Talhe b. Malika el-Huzaija es-Sulemija, Vjerovjesnikova, sallallahu alejhi ve sellem, ashaba, koji se kasnije nastanio u Basri.

2261 Ovaj hadis je, po ocjeni hadiskih učenjaka, slab hadis jer je stanje Ummu Muhammed b. Ebu Ruzejna, koji je u njegovu senedu kao ravije nedovoljno poznato.

2262 Ummu Šerik el-Amirija ed-Devsija el-Enasrija je žena ashab kojoj je bilo ime Gazijja, neki vele Gazila.

2263 Kad se pojavi Dedždžal pred Sudnji dan, vjernici će se od njega sklanjati u brda.

2264 Tj. gdje će tada biti Arapi, borci na Allahovu Putu, da mu se suprotstave. On reče: Oni će tada biti u malom broju.

2265 Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu* i Muslim u *Sahihu.*

4201. ISPRIČAO NAM JE Bišr b. Muaz el-Akadi; kaže: Obavijestio nas je Jezid b. Zurej' prenijevši od Seida b. Ebu Arubea, on od Katadea, on od Hasana, a on od Semurea b. Džunduba, da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: **"Sam je predak Arapa, Jafis je predak Bizantinaca, a Ham je predak Etiopljana[2266]."** Ovaj hadis je hasenun. Izgovara se Jafis, Jafit i Jefes.

١٤٢. فِي فَضْلِ الْعَجَمِ *

٤٢٠٢. حَدَّثَنَا سُفْيَانُ بْنُ وَكِيعٍ أَخْبَرَنَا يَحْيَى بْنُ آدَمَ عَنْ أَبِي بَكْرِ بْنِ عَيَّاشٍ أَخْبَرَنَا صَالِحُ بْنُ أَبِي صَالِحٍ مَوْلَى عَمْرِو بْنِ حُرَيْث قَال: سَمِعْتُ أَبَا هُرَيْرَةَ يَقُولُ: **ذُكِرَتِ الْأَعَاجِمُ عِنْدَ رَسُلِ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْه وَسَلَّمَ. فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّه عَلَيْه وَسَلَّمَ: لَأَنَا بِهِمْ أَوْ بِبَعْضِهِمْ أَوْثَقُ مِنِّي بِكُمْ أَوْ بِبَعْضِكُمْ.** هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ. لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ حَدِيث أَبِي بَكْرِ بْنِ عَيَّاشٍ. وَصَالِحُ هُوَ بْنُ مِهْرَانَ مَوْلَى عَمْرِو بْنِ حُرَيْث *

٤٢٠٣. حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ حُجْرٍ أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّه بْنُ جَعْفَرٍ حَدَّثَنِي ثَوْرُ بْنُ زَيْدِ الدِّيْلِيُّ عَنْ أَبِي الْغَيْث عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: **كُنَّا عِنْدَ رَسُولِ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْه وَسَلَّمَ حِينَ أُنْزِلَتْ سُورَةُ الْجُمُعَة. فَتَلَاهَا فَلَمَّا بَلَغَ: (وَآخَرِينَ مِنْهُمْ لَمَّا يَلْحَقُوا بِهِمْ) قَالَ لَهُ رَجُلٌ: يَا رَسُولَ اللَّه مَنْ هَؤُلَاءِ الَّذِينَ لَمْ يَلْحَقُوا بِنَا؟ فَلَمْ يُكَلِّمْهُ. قَالَ: وَسَلْمَانُ الْفَارِسِيُّ فِينَا, قَالَ: فَوَضَعَ رَسُولُ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْه وَسَلَّمَ يَدَهُ عَلَى سَلْمَانَ فَقَالَ: وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِه لَوْ كَانَ الْإِيمَانُ بِالثُّرَيَّا لَتَنَاوَلَهُ رِجَالٌ مِنْ هَؤُلَاءِ.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ. وَقَدْ رُوِيَ مِنْ غَيْرِ وَجْهٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْه وَسَلَّمَ *

142. O vrijednosti nearapa

4202. ISPRIČAO NAM JE Sufjan b. Veki'; kaže: Obavijestio nas je Jahja b. Adem prenijevši od Ebu Bekra b. Ajjaša; kaže: Obavijestio nas je Salih b. Ebu Salih, štićenik Amra b. Hurejsa, koji je kazao: Čuo sam Ebu Hurejrea kada veli: **"Neko jednom prilikom u prisustvu Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, spomenu nearape, a Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, reče: Ja se u njih, ili u neke od njih[2267], mogu pouzdati više nego u vas, ili u neke od vas[2268]."**

[2266] Ova trojica su Nuhovi, a.s, sinovi od kojih su nastali spomenuti narodi.

[2267] Ovdje je riječ od dilemi nekog od prenosilaca ovoga hadisa. Nije bio siguran da li je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: u njih, ili je kazao: u neke od njih.

[2268] Ovdje je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, očito mislio na Selmana el-Farisija.

Ovaj hadis je garibun. Poznat nam je samo preko Ebu Bekra b. Ajjaša. Salih je, ustvari, Ibn Mihran, štićenik Amra b. Hurejsa.

4203. ISPRIČAO NAM JE Ali b. Hudžr; kaže: Obavijestio nas je Abdullah b. Džafer; kaže: Ispričao mi je Sevr b. Zejd ed-Dejli prenijevši od Ebu Gajsa, a on od Ebu Hurejrea, koji je kazao: **"Bili smo kod Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, kada je objavljena sura *El-Džum'a* pa nam ju je proučio. Kad stiže do riječi: *i drugima koji im se još nisu priključili*[2269], neki ga čovjek upita: Allahov Poslaniče, ko su ti koji nam se još nisu priključili? On mu ne odgovori.[2270] Pošto je, veli Ebu Hurejre, tada bio sa nama i Selman, Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, stavi svoju ruku na Selmana i reče: "Tako mi Onoga u čijoj je ruci moja duša, kada bi iman bio na zvijezdi Surejji, neki bi ga od tih ljudi[2271] dohvatili."**

Ovaj hadis je hasenun.[2272] Prenesen je sa više seneda preko Ebu Hurejrea od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem.

١٤٣. فِي فَضْلِ الْيَمَنِ *

٤٢٠٤. حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ أَبِي زِيَادٍ وَغَيْرُ وَاحِدٍ قَالُوا: أَخْبَرَنَا أَبُو دَاوُدَ الطَّيَالِسِيُّ أَخْبَرَنَا عِمْرَانُ الْقَطَّانُ عَنْ قَتَادَةَ عَنْ أَنَسٍ عَنْ زَيْدِ بْنِ ثَابِتٍ: **أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَظَرَ قِبَلَ الْيَمَنِ فَقَالَ: اللَّهُمَّ أَقْبِلْ بِقُلُوبِهِمْ وَبَارِكْ لَنَا فِي صَاعِنَا وَمُدِّنَا.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ مِنْ حَدِيثِ زَيْدِ بْنِ ثَابِتٍ لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ حَدِيثِ عِمْرَانَ الْقَطَّانِ *

٤٢٠٥. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ أَخْبَرَنَا عَبْدُ الْعَزِيزِ بْنُ مُحَمَّدٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَمْرٍو عَنْ أَبِي سَلَمَةَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **أَتَاكُمْ أَهْلُ الْيَمَنِ هُمْ أَضْعَفُ قُلُوبًا وَأَرَقُّ أَفْئِدَةً. الْإِيمَانُ يَمَانٍ وَالْحِكْمَةُ يَمَانِيَةٌ.** وَفِي الْبَاب عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ وَابْنِ مَسْعُودٍ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ*

٤٢٠٦. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مَنِيعٍ أَخْبَرَنَا زَيْدُ بْنُ حُبَابٍ أَخْبَرَنَا مُعَاوِيَةُ بْنُ صَالِحٍ أَخْبَرَنَا أَبُو مَرْيَمَ الْأَنْصَارِيُّ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **الْمُلْكُ فِي قُرَيْشٍ وَالْقَضَاءُ فِي الْأَنْصَارِ وَالْأَذَانُ فِي الْحَبَشَةِ وَالْأَمَانَةُ فِي الْأَزْدِ؛ يَعْنِي الْيَمَنَ.**

[2269] *El-Džum'a*, 3. ajet. Ovaj ajet se vezuje za prethodni: "On je neukima poslao Poslanika, jednog između njih, da im ajete Njegove kazuje i da ih očisti i da ih Knjizi i mudrosti nauči, jer su prije bili u očitoj zabludi." Dakle, on je neukima (to su, po mišljenju većine, ashabi) i drugima koji se još nisu priključili (to su svi oni koji će doći poslije ashaba do Sudnjeg dana) poslao Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem. Neki učenjaci smatraju da su neuki Arapi, a drugi koji se još nisu priključili nearapi.

[2270] U Buharijevoj predaji ovog hadisa stoji da mu Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, nije odgovorio na postavljeno pitanje sve dotle dok ga ovaj nije tri puta ponovio.

[2271] Tj. od Perzijanaca, odnosno nearapa.

[2272] Bilježe ga i El-Buhari i Muslim u *Sahihima*.

٤٢٠٧. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ أَخْبَرَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ مَهْدِيٍّ عَنْ مُعَاوِيَةَ ابْنِ صَالِحٍ عَنْ أَبِي مَرْيَمَ الْأَنْصَارِيِّ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ **نَحْوَهُ وَلَمْ يَرْفَعْهُ**. وَهَذَا أَصَحُّ مِنْ حَدِيثِ زَيْدِ بْنِ حُبَابٍ *

٤٢٠٨. حَدَّثَنَا عَبْدُ الْقُدُّوسِ بْنُ مُحَمَّدٍ الْعَطَّارُ حَدَّثَنِي عَمِّي صَالِحُ بْنُ عَبْدِ الْكَبِيرِ بْنِ شُعَيْبٍ حَدَّثَنِي عَمِّي عَبْدُ السَّلَامِ بْنُ شُعَيْبٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَنَسٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **الْأَزْدُ أَزْدُ اللَّهِ فِي الْأَرْضِ. يُرِيدُ النَّاسُ أَنْ يَضَعُوهُمْ وَيَأْبَى اللَّهُ إِلَّا أَنْ يَرْفَعَهُمْ. وَلَيَأْتِيَنَّ عَلَى النَّاسِ زَمَانٌ يَقُولُ الرَّجُلُ: يَا لَيْتَ أَبِي كَانَ أَزْدِيًّا يَا لَيْتَ أُمِّي كَانَتْ أَزْدِيَّةً.**

هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ هَذَا الْوَجْهِ. وَرُوِيَ عَنْ أَنَسٍ بِهَذَا الْإِسْنَادِ مَوْقُوفًا وَهُوَ عِنْدَنَا أَصَحُّ *

٤٢٠٩. حَدَّثَنَا عَبْدُ الْقُدُّوسِ بْنُ مُحَمَّدٍ الْعَطَّارُ الْبَصْرِيُّ أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ كَثِيرٍ أَخْبَرَنِي مَهْدِيُّ بْنُ مَيْمُونٍ حَدَّثَنِي غَيْلَانُ بْنُ جَرِيرٍ قَالَ: سَمِعْتُ أَنَسَ بْنَ مَالِكٍ يَقُولُ: **إِنْ لَمْ نَكُنْ مِنَ الْأَزْدِ فَلَسْنَا مِنَ النَّاسِ**. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ صَحِيحٌ *

٤٢١٠. حَدَّثَنَا أَبُو بَكْرِ بْنُ زَنْجُوَيْهِ أَخْبَرَنَا عَبْدُ الرَّزَّاقِ أَخْبَرَنِي أَبِي عَنْ مِينَاءَ مَوْلَى عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ عَوْفٍ قَالَ: سَمِعْتُ أَبَا هُرَيْرَةَ يَقُولُ: **كُنَّا عِنْدَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَجَاءَ رَجُلٌ أَحْسِبُهُ مِنْ قَيْسٍ فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ الْعَنْ حِمْيَرًا. فَأَعْرَضَ عَنْهُ. ثُمَّ جَاءَهُ مِنَ الشِّقِّ الْآخَرِ. فَأَعْرَضَ عَنْهُ. ثُمَّ جَاءَهُ مِنَ الشِّقِّ الْآخَرِ. فَأَعْرَضَ عَنْهُ. ثُمَّ جَاءَهُ مِنَ الشِّقِّ الْآخَرِ. فَأَعْرَضَ عَنْهُ. فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: رَحِمَ اللَّهُ حِمْيَرًا. أَفْوَاهُهُمْ سَلَامٌ وَأَيْدِيهِمْ طَعَامٌ وَهُمْ أَهْلُ أَمْنٍ وَإِيمَانٍ.** هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ. لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ هَذَا الْوَجْهِ مِنْ حَدِيثِ عَبْدِ الرَّزَّاقِ. وَيُرْوَى عَنْ مِينَاءَ هَذَا أَحَادِيثُ مَنَاكِيرُ *

143. O vrijednosti Jemena[2273]

4204. ISPRIČALI SU NAM Abdullah b. Ebu Zijad i drugi i kazali: Obavijestio nas je Ebu Davud et-Tajalisi; kaže: Nas je obavijestio Imran el-Kattan prenijevši od Katadea, on od Enesa, a on od Zejda b. Sabita da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, jednom prilikom pogledao na stranu na kojoj je Jemen i rekao: **"Allahu, okreni njihova srca prema nama i podari nam bereket u našem sa'u i muddu[2274]."**

[2273] Ebu Abdullah Muhammed b. Ismail b. Ibrahim el-Džufi el-Buhari kaže: Jemen je nazvan ovim imenom zato što se nalazi desno od Kjabe, dok je Šam nazvan tim imenom zato što se nalazi lijevo od K,abe.

[2274] Podari nam bereket u onome što mjerimo sa'om i muddom. Sa' je posuda koja, prema mišljenju Ebu Hanife, sadrži osam litara, dok je mudd posuda koja, prema mišljenju Ebu Hanife, sadrži dva litra. Sa'om i muddom su obično mjereni žito, brašno i hurme. Ovu dovu

Ovaj hadis Zejda b. Sabita je hasenun-garibun.[2275] Poznat nam je samo preko Imrana el-Kattana.

4205. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe; kaže: Obavijestio nas je Abdul-Aziz b. Muhammed[2276] prenijevši od Muhammeda b. Amra, on od Ebu Selemea[2277], a on od Ebu Hurejrea, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Doći će vam stanovnici Jemena, oni su ljudi nježna srca i blage duše. I vjera i mudrost su na jemenskoj strani[2278]."**

O ovoj temi preneseni su hadisi i od Ibn Abbasa i Ibn Mes'uda. Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[2279]

4206. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Meni'; kaže: Obavijestio nas je Zejd b. Hubab[2280]; kaže: Nas je obavijestio Muavija b. Salih[2281]; kaže: Nas je obavijestio Ebu Merjem el-Ensari[2282] prenijevši od Ebu Hurejrea, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Hilafet će biti kod Kurejšija, sudstvo kod ensarija, ezan će biti kod Abesinaca, a povjerenje kod Ezdija (tj. Jemenaca)."**[2283]

4207. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Beššar; kaže: Obavijestio nas je Abdur-Rahman b. Mehdi prenijevši od Muavije b. Saliha, on od Ebu Merjema el-Ensarija, a on od Ebu Hurejrea **slično prethodnom hadisu, s tim što ga nije vezivao za Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem,** i ovo je pouzdanije od hadisa Zejda b. Hubaba.

4208. ISPRIČAO NAM JE Abdul-Kuddus b. Muhammed el-Attar; kaže: Ispričao mi je moj amidža Salih b. Abdul-Kebir b. Šuajb; kaže: Meni

---

je Vjerovjenik, sallallahu alejhi ve sellem, uputio Allahu za stanovnike Jemena zbog toga što su većinu hrane u Medini nabavljali iz Jemena.

2275 Bilježi ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu.*

2276 Abdul-Aziz b. Muhammed ed-Daverdi.

2277 Ebu Seleme b. Abdir-Rahman b. Avf.

2278 Riječi: "Iman (vjera) i mudrost (znanje) je na jemenskoj strani" znače da su se i vjera i znanje pojavil i u Mekki, a Mekka je, gledajući iz Medine, na jemenskoj strani. Neki kažu da se ove riječi odnose i na Mekku i na Medinu jer je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, bio u Tebuku kada je izgovorio ove riječi, a i Mekka i Medina su, gledajući iz Tebuka, na jemenskoj strani. Neki smatraju da se spomenute riječi odnose na ensarije jer je porijeklo ensarija iz Jemena.

2279 Bilježe ga i El-Buhari i Muslim u *Sahihima.*

2280 Zejd b. Hubab Ebu Husejn el-Ukli.

2281 Muavija b. Salih b. Hudejr el-Hadremi.

2282 Ebu Merjem Abdur-Rahman b. Sagir el-Ensari el-Hademi, Ebu Hurejreov štićenik. Pouzdan je prenosilac hadisa. Pripadao je drugoj generaciji. Opsluživao je džamiju u Damasku u Himusu.

2283 Prva četverica halifa: Ebu Bekr, Omer, Osman i Alija bili su Kurejševići. Što se tiče poznavanja šeriatskog prava i propisa islama, najznaniji je u tom pogledu bio Muaz b. Džebel koji je bio ensarija. Zbog toga ga je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kao svoga izaslanika i kadiju, poslao u Jemen. Bilala b. Rebaha el-Habešija, koji je bio Abesinac, Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, je imenovao za svoga prvog muezina. Ebu Hurejre, koji je bio porijeklom iz Jemena, jedan je od najpozdanijih prenosilaca hadisa. On od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, prenosi preko pet hiljada hadisa.

je ispričao moja amidža Abdus-Selam b. Šuajb prenijevši od svoga oca, a on od Enesa, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "**Potomci** (ogranka arapskog plemena) **Ezd**[2284] **su Allahova vojska i pomagači njegove vjere na zemlji. Neki su ljudi pokušali umanjiti njihov učinak, ali im to Allah nije dozvolio. On ih je uzdigao.**[2285] **Doći će vrijeme kada će čovjek govoriti: Kamo sreće da mi je otac potomak Ezda; kamo sreće da mi je majka potomka Ezda."**

Ovaj hadis je garibun. Poznat nam je samo sa ovim senedom. Ovaj hadis je od Enesa prenesen i kao mevkuf hadis i on je po našemu mišljenju pouzdaniji.

4209. ISPRIČAO NAM JE Abdul-Kuddus b. Muhammed el-Attar el-Basri; kaže: Obavijestio nas je Muhammed b. Kesir; kaže: Mene je obavijestio Mehdi b. Mejmun; kaže: Ispričao mi je Gajlan b. Džerir[2286] i kazao: Čuo sam Enesa b. Malika kada veli: "**Ako nismo od potomaka Ezda, onda nismo** (savršeni) **ljudi.**"[2287] Ovaj hadis je hasenun-garibun-sahihun.

4210. ISPRIČAO NAM JE Ebu Bekr b. Zendževejje; kaže: Obavijestio nas je Abdur-Rezzak; kaže: Obavijestio me je moj otac prenijevši od Mina'a, štićenika Abdur-Rahmana b. Avfa, koji je kazao: Čuo sam Ebu Hurejrea kada kaže: "**Jednom prilikom bijasmo kod Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, kad mu dođe neki čovjek, mislim da je bio iz plemena Kajs, i reče: Allahov Poslaniče, prokuni pleme Himjera!**[2288] **On se okrenu od njega. On mu priđe s druge strane, a on se okrenu od njega. Potom mu priđe s druge strane, a on se okrenu od njega. Zatim mu priđe ponovo s druge strane, a on se okrenu od njega. Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, tad reče: Smilovao se Allah plemenu Himjera: iz njihovih usta izlaze samo riječi mira, a iz njihovih ruku izlazi hrana.**[2289] **Oni su narod od povjerenja i vjere."**

[2284] Arapsko pleme Ezd, čiji je utemeljitelj Ezd b. Gavs b. Lejs b. Malik b. Kehlan b. Sebe' nalazilo se u Jemenu. Ensarije u Medini su porijeklom od jednog ogranka ovog plemena. Oni su bili Allahova vojska i pomagači njegove vjere. Oni su primili Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, i muhadžire iz Mekke i sa njima svu svoju imovinu popolovili.

[2285] Allah ih je uzdigao tako što je njih i njihove zasluge spomenuo u Kur'anu, kao i nagrade koje je za njih pripremio za ono što su učinili za Muhammeda, sallallahu alejhi ve sellem, i muhadžire iz Mekke.

[2286] Gajlan b. Džerir el-Meuli el-Ezdi el-Basri pouzdan je prenosilac hadisa. Pripadao je petoj generaciji.

[2287] Enes b. Malik je bio ensarija, a ensarije su sve potomci Ezda. Zato Enes i kaže, ako nismo od potomaka Ezda, tj. ako nismo od ensarija, nismo ni savršeni ljudi jer su samo ensarije i muhadžiri bili savršeni ljudi, svi ostali nisu.

[2288] Pleme Himjera čiji je utemeljitelj Himjera b. Sebe' b. Ješdžeb b. Ja'reb b. Kahtan nalazilo se u Jemenu.

[2289] Pripadnici plemena Himjera bili su veoma plemeniti ljudi. Oni su zagovarali samo mir i nemoćne su i siromašne pomagali i hranili.

Ovaj hadis je garibun.[2290] Poznat nam je samo sa ovim senedom preko Abdur-Rezzaka. Od Minaa se prenose munker hadisi.

١٤٤. في غفار وأسلم وجهينة ومزينة *

٤٢١١. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مَنِيعٍ أَخْبَرَنَا يَزِيدُ بْنُ هَارُونَ أَخْبَرَنَا أَبُو مَالِكٍ الْأَشْجَعِيُّ عَنْ مُوسَى بْنِ طَلْحَةَ عَنْ أَبِي أَيُّوبَ الْأَنْصَارِيِّ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **الْأَنْصَارُ وَمُزَيْنَةُ وَجُهَيْنَةُ وَأَشْجَعُ وَغِفَارٌ وَمَنْ كَانَ مِنْ بَنِي عَبْدِ الدَّارِ مَوَالِيَّ لَيْسَ لَهُمْ مَوْلًى دُونَ اللَّهِ. وَاللَّهُ وَرَسُولُهُ مَوْلَاهُمْ.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

144. O plemenima Gifar, Eslem, Džuhejne i Muzejne

4211. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Meni'; kaže: Obavijestio nas je Jezid b. Harun; kaže: Nas je obavijestio Ebu Malik el-Ešdže'i prenijevši od Musaa b. Talhe, a on od Ebu Ejuba el-Ensarija, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Ensarije i pripadnici plemena Muzejne, Džuhejne, Ešdže', Gifar i Benu Abduddar su sljedbenici koji osim Allaha drugog pomagača nemaju. Nihovi pomagači su samo Allah i Njegov Poslanik"** Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[2291]

١٤٥. في ثقيف وبني حنيفة *

٤٢١٢. حَدَّثَنَا أَبُو سَلَمَةَ يَحْيَى بْنُ خَلَفٍ أَخْبَرَنَا عَبْدُ الْوَهَّابِ الثَّقَفِيُّ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُثْمَانَ بْنِ خُثَيْمٍ عَنْ أَبِي الزُّبَيْرِ عَنْ جَابِرٍ قَالَ: **قَالُوا: يَا رَسُولَ اللَّهِ أَحْرَقَتْنَا نِبَالُ ثَقِيفٍ فَادْعُ اللَّهَ عَلَيْهِمْ. فَقَالَ: اللَّهُمَّ اهْدِ ثَقِيفًا.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ غَرِيبٌ *

٤٢١٣. حَدَّثَنَا زَيْدُ بْنُ أَخْزَمَ الطَّائِيُّ أَخْبَرَنَا عَبْدُ الْقَاهِرِ بْنُ شُعَيْبٍ أَخْبَرَنَا هِشَامٌ عَنِ الْحَسَنِ عَنْ عِمْرَانَ بْنِ حُصَيْنٍ قَالَ: **مَاتَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَهُوَ يَكْرَهُ ثَلَاثَةَ أَحْيَاءٍ: ثَقِيفًا وَبَنِي حَنِيفَةَ وَبَنِي أُمَيَّةَ.** هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ هَذَا الْوَجْهِ *

٤٢١٤. حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ حُجْرٍ أَخْبَرَنَا الْفَضْلُ بْنُ مُوسَى عَنْ شَرِيكٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُصْمٍ عَنِ ابْنِ عُمَرَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **فِي ثَقِيفٍ كَذَّابٌ وَمُبِيرٌ.**

٤٢١٥. حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ وَاقِدٍ أَخْبَرَنَا شَرِيكٌ **بِهَذَا الْإِسْنَادِ نَحْوَهُ.**

[2290] Bilježi ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu.*
[2291] Bilježi ga i Muslim u *Sahihu.*

وَعَبْدُ اللَّهِ بْنُ عُصْمٍ يُكْنَى أَبَا عُلْوَانَ وَهُوَ كُوفِيٌّ. هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ. لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ حَدِيثِ شَرِيكٍ. وَشَرِيكٌ يَقُولُ: عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عُصْمٍ وَإِسْرَائِيلُ يَرْوِي عَنْ هَذَا الشَّيْخِ وَيَقُولُ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عِصْمَةَ. وَفِي الْبَابِ عَنْ أَسْمَاءَ بِنْتِ أَبِي بَكْرٍ *

٤٢١٦. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مَنِيعٍ أَخْبَرَنَا يَزِيدُ بْنُ هَارُونَ أَخْبَرَنَا أَيُّوبُ عَنْ سَعِيدٍ الْمَقْبُرِيِّ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ: **أَنَّ أَعْرَابِيًّا أَهْدَى لِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بَكْرَةً فَعَوَّضَهُ مِنْهَا سِتَّ بَكَرَاتٍ. فَتَسَخَّطَهَا فَبَلَغَ ذَلِكَ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَحَمِدَ اللَّهَ وَأَثْنَى عَلَيْهِ ثُمَّ قَالَ: إِنَّ فُلَانًا أَهْدَى إِلَيَّ نَاقَةً فَعَوَّضْتُهُ مِنْهَا سِتَّ بَكَرَاتٍ فَظَلَّ سَاخِطًا. لَقَدْ هَمَمْتُ أَنْ لَا أَقْبَلَ هَدِيَّةً إِلَّا مِنْ قُرَشِيٍّ أَوْ أَنْصَارِيٍّ أَوْ ثَقَفِيٍّ أَوْ دَوْسِيٍّ. وَفِي الْحَدِيثِ كَلَامٌ أَكْثَرُ مِنْ هَذَا.**

هَذَا حَدِيثٌ قَدْ رُوِيَ مِنْ غَيْرِ وَجْهٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ. وَيَزِيدُ بْنُ هَارُونَ يَرْوِي عَنْ أَيُّوبَ أَبِي الْعَلَاءِ وَهُوَ أَيُّوبُ بْنُ مِسْكِينٍ. وَيُقَالُ ابْنُ أَبِي مِسْكِينٍ. وَلَعَلَّ هَذَا الْحَدِيثَ الَّذِي رَوَاهُ عَنْ أَيُّوبَ عَنْ سَعِيدٍ الْمَقْبُرِيِّ؛ هُوَ أَيُّوبُ أَبُو الْعَلَاءِ بْنُ مِسْكِينٍ. وَيُقَالُ ابْنُ أَبِي مِسْكِينٍ. *

٤٢١٧. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ إِسْمَعِيلَ أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ خَالِدٍ الْحِمْصِيُّ أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ إِسْحَقَ عَنْ سَعِيدِ بْنِ أَبِي سَعِيدٍ الْمَقْبُرِيِّ عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: **أَهْدَى رَجُلٌ مِنْ بَنِي فَزَارَةَ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَاقَةً مِنْ إِبِلِهِ الَّتِي كَانُوا أَصَابُوا بِالْغَابَةِ فَعَوَّضَهُ مِنْهَا بَعْضَ الْعِوَضِ فَتَسَخَّطَ. فَسَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَى الْمِنْبَرِ يَقُولُ: إِنَّ رِجَالًا مِنَ الْعَرَبِ يُهْدِي أَحَدُهُمُ الْهَدِيَّةَ فَأُعَوِّضُهُ مِنْهَا بِقَدْرِ مَا عِنْدِي. ثُمَّ يَتَسَخَّطُهُ فَيَظَلُّ يَتَسَخَّطُ عَلَيَّ. وَايْمُ اللَّهِ لَا أَقْبَلُ بَعْدَ مَقَامِي هَذَا مِنْ رَجُلٍ مِنَ الْعَرَبِ هَدِيَّةً إِلَّا مِنْ قُرَشِيٍّ أَوْ أَنْصَارِيٍّ أَوْ ثَقَفِيٍّ أَوْ دَوْسِيٍّ.** هَذَا أَصَحُّ مِنْ حَدِيثِ يَزِيدَ بْنِ هَارُونَ *

٤٢١٨. حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ يَعْقُوبَ أَخْبَرَنَا وَهْبُ بْنُ جَرِيرٍ أَخْبَرَنَا أَبِي قَالَ: سَمِعْتُ عَبْدَ اللَّهِ بْنَ خَلَاذٍ يُحَدِّثُ عَنْ نُمَيْرِ بْنِ أَوْسٍ عَنْ مَالِكِ بْنِ مَسْرُوحٍ عَنْ عَامِرِ بْنِ أَبِي عَامِرٍ الْأَشْعَرِيِّ عَنْ أَبِيهِ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **نِعْمَ الْحَيُّ الْأَسْدُ وَالْأَشْعَرِيُّونَ؛ لَا يَفِرُّونَ فِي الْقِتَالِ وَلَا يَغُلُّونَ. هُمْ مِنِّي وَأَنَا مِنْهُمْ. قَالَ: فَحَدَّثْتُ بِذَلِكَ مُعَاوِيَةَ فَقَالَ: لَيْسَ هَكَذَا. قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ؛ قَالَ: هُمْ مِنِّي وَإِلَيَّ. فَقُلْتُ: لَيْسَ هَكَذَا. حَدَّثَنِي أَبِي وَلَكِنَّهُ حَدَّثَنِي قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهعَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: هُمْ مِنِّي وَأَنَا مِنْهُمْ. قَالَ: فَأَنْتَ أَعْلَمُ بِحَدِيثِ أَبِيكَ.** هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ حَدِيثِ وَهْبِ بْنِ جَرِيرٍ. وَيُقَالُ الْأَسْدُ هُمُ الْأَزْدُ*

٤٢١٩. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ أَخْبَرَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ مَهْدِيٍّ أَخْبَرَنَا شُعْبَةُ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ دِينَارٍ عَنِ ابْنِ عُمَرَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: **أَسْلَمُ سَالَمَهَا اللَّهُ. وَغِفَارٌ غَفَرَ اللَّهُ لَهَا.**

وَفِي الْبَاب عَنْ أَبِي ذَرٍّ وَأَبِي بَرْزَةَ الْأَسْلَمِيِّ وَبُرَيْدَةَ وَأَبِي هُرَيْرَةَ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ. *

٤٢٢٠. حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ حُجْرٍ أَخْبَرَنَا إِسْمَعِيلُ بْنُ جَعْفَرٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ دِينَارٍ عَنِ ابْنِ عُمَرَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: **أَسْلَمُ سَالَمَهَا اللَّهُ. وَغِفَارٌ غَفَرَ اللَّهُ لَهَا. وَعُصَيَّةُ عَصَتِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ**. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ.

٤٢٢١. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ أَخْبَرَنَا مُؤَمَّلٌ أَخْبَرَنَا سُفْيَانُ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ دِينَارٍ **نَحْوَ حَدِيثِ شُعْبَةَ. وَزَادَ فِيهِ: وَعُصَيَّةُ عَصَتِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ**. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

٤٢٢٢. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ أَخْبَرَنَا الْمُغِيرَةُ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَنْ أَبِي الزِّنَادِ عَنِ الْأَعْرَجِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **وَالَّذِي نَفْسُ مُحَمَّدٍ بِيَدِهِ لَغِفَارٌ وَأَسْلَمُ وَمُزَيْنَةُ وَمَنْ كَانَ مِنْ جُهَيْنَةَ أَوْ قَالَ جُهَيْنَةُ، وَمَنْ كَانَ مِنْ مُزَيْنَةَ خَيْرٌ عِنْدَ اللَّهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ مِنْ أَسَدٍ وَطَيِّئٍ وَغَطَفَانَ**. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

٤٢٢٣. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ أَخْبَرَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ مَهْدِيٍّ أَخْبَرَنَا سُفْيَانُ عَنْ جَامِعِ بْنِ شَدَّادٍ عَنْ صَفْوَانَ بْنِ مُحْرِزٍ عَنْ عِمْرَانَ بْنِ حُصَيْنٍ قَالَ: **جَاءَ نَفَرٌ مِنْ بَنِي تَمِيمٍ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ: أَبْشِرُوا يَا بَنِي تَمِيمٍ. قَالُوا: بَشَّرْتَنَا فَأَعْطِنَا. قَالَ: فَتَغَيَّرَ وَجْهُ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ. وَجَاءَ نَفَرٌ مِنْ أَهْلِ الْيَمَنِ فَقَالَ: اقْبَلُوا الْبُشْرَى فَلَمْ يَقْبَلْهَا بَنُو تَمِيمٍ. قَالُوا: قَدْ قَبِلْنَا**. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

٤٢٢٤. حَدَّثَنَا مَحْمُودُ بْنُ غَيْلَانَ حَدَّثَنَا أَبُو أَحْمَدَ أَخْبَرَنَا سُفْيَانُ عَنْ عَبْدِ الْمَلِكِ بْنِ عُمَيْرٍ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ أَبِي بَكْرَةَ عَنْ أَبِيهِ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: **أَسْلَمُ وَغِفَارٌ وَمُزَيْنَةُ خَيْرٌ مِنْ تَمِيمٍ وَأَسَدٍ وَغَطَفَانَ وَبَنِي عَامِرِ بْنِ صَعْصَعَةَ يَمُدُّ بِهَا صَوْتَهُ. فَقَالَ الْقَوْمُ: قَدْ خَابُوا وَخَسِرُوا. قَالَ: فَهُمْ خَيْرٌ مِنْهُمْ**. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

٤٢٢٥. حَدَّثَنَا بِشْرُ بْنُ آدَمَ ابْنُ ابْنَةِ أَزْهَرَ السَّمَّانِ حَدَّثَنِي جَدِّي أَزْهَرُ السَّمَّانُ عَنِ ابْنِ عَوْنٍ عَنْ نَافِعٍ عَنِ ابْنِ عُمَرَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: **اللَّهُمَّ بَارِكْ لَنَا فِي شَامِنَا. اللَّهُمَّ بَارِكْ لَنَا فِي يَمَنِنَا. قَالُوا: وَفِي نَجْدِنَا. فَقَالَ: اللَّهُمَّ بَارِكْ لَنَا فِي شَامِنَا وَبَارِكْ لَنَا فِي يَمَنِنَا. قَالُوا: وَفِي نَجْدِنَا. قَالَ: هُنَاكَ الزَّلَازِلُ وَالْفِتَنُ وَبِهَا، أَوْ قَالَ، مِنْهَا يَخْرُجُ قَرْنُ الشَّيْطَانِ**.

هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ غَرِيبٌ مِنْ هَذَا الْوَجْهِ مِنْ حَدِيثِ ابْنِ عَوْنٍ. وَقَدْ رُوِيَ هَذَا الْحَدِيثُ أَيْضًا عَنْ سَالِمِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ عَنْ أَبِيهِ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ *

٤٢٢٦. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ أَخْبَرَنَا وَهْبُ بْنُ جَرِيرٍ أَخْبَرَنَا أَبِي قَالَ: سَمِعْتُ يَحْيَى بْنَ أَيُّوبَ يُحَدِّثُ عَنْ يَزِيدَ بْنِ أَبِي حَبِيبٍ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ شِمَاسَةَ عَنْ زَيْدِ بْنِ ثَابِتٍ قَالَ: **كُنَّا عِنْدَ**

رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نُؤَلِّفُ الْقُرْآنَ مِنَ الرِّقَاعِ. فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: طُوبَى لِلشَّامِ. فَقُلْنَا: لِأَيٍّ ذَلِكَ يَا رَسُولَ اللَّهِ؟ قَال: لِأَنَّ مَلَائِكَةَ الرَّحْمَنِ بَاسِطَةٌ أَجْنِحَتَهَا عَلَيْهَا. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ. إِنَّمَا نَعْرِفُهُ مِنْ حَدِيثِ يَحْيَى بْنِ أَيُّوبَ *

٤٢٢٧. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ أَخْبَرَنَا أَبُو عَامِرٍ الْعَقَدِيُّ أَخْبَرَنَا هِشَامُ بْنُ سَعْدٍ عَنْ سَعِيدِ بْنِ أَبِي سَعِيدٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: **لَيَنْتَهِيَنَّ أَقْوَامٌ يَفْتَخِرُونَ بِآبَائِهِمِ الَّذِينَ مَاتُوا؛ إِنَّمَا هُمْ فَحْمُ جَهَنَّمَ أَوْ لَيَكُونُنَّ أَهْوَنَ عَلَى اللَّهِ مِنَ الْجُعَلِ الَّذِي يُدَهْدِهُ الْخِرَاءَ بِأَنْفِهِ. إِنَّ اللَّهَ أَذْهَبَ عَنْكُمْ عُبِّيَّةَ الْجَاهِلِيَّةِ وَفَخْرَهَا بِالْآبَاءِ. إِنَّمَا هُوَ مُؤْمِنٌ تَقِيٌّ وَفَاجِرٌ شَقِيٌّ. النَّاسُ كُلُّهُمْ بَنُو آدَمَ وَآدَمُ خُلِقَ مِنْ تُرَابٍ.** وَفِي الْبَاب عَنِ ابْنِ عُمَرَ وَابْنِ عَبَّاسٍ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ.

٤٢٢٨. حَدَّثَنَا هَارُونُ بْنُ مُوسَى بْنِ أَبِي عَلْقَمَةَ الْفَرْوِيُّ الْمَدَنِيُّ قَالَ: حَدَّثَنِي أَبِي عَنْ هِشَامِ بْنِ سَعْدٍ عَنْ سَعِيدِ بْنِ أَبِي سَعِيدٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: **قَدْ أَذْهَبَ اللَّهُ عَنْكُمْ عُبِّيَّةَ الْجَاهِلِيَّةِ وَفَخْرَهَا بِالْآبَاءِ. مُؤْمِنٌ تَقِيٌّ وَفَاجِرٌ شَقِيٌّ. وَالنَّاسُ بَنُو آدَمَ وَآدَمُ مِنْ تُرَابٍ.**

هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ. وَسَعِيدٌ الْمَقْبُرِيُّ قَدْ سَمِعَ أَبَا هُرَيْرَةَ وَيَرْوِي عَنْ أَبِيهِ أَشْيَاءَ كَثِيرَةً عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ. وَقَدْ رَوَى سُفْيَانُ الثَّوْرِيُّ وَغَيْرُ وَاحِدٍ هَذَا الْحَدِيثَ عَنْ هِشَامِ بْنِ سَعْدٍ عَنْ سَعِيدٍ الْمَقْبُرِيِّ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَحْوَ حَدِيثِ أَبِي عَامِرٍ عَنْ هِشَامِ بْنِ سَعْدٍ *

145. O plemenima Sekif i Benu Hanife

4212. ISPRIČAO NAM JE Ebu Seleme Jahja b. Halef; kaže: Obavijestio nas je Abdul-Vehhab es-Sekafi prenijevši od Abdullaha b. Osmana b. Husejma, on od Ebu Zubejra, a on od Džabira, koji je kazao: **"Jednom prilikom ljudi rekoše: Allahov Poslaniče, uništiše nas strijele plemena Sekif, zamoli Allaha da ih uništi. On reče: Allahu, uputi ljude plemena Sekif."** Ovaj hadis je hasenun-sahihun-garibun.

4213. ISPRIČAO NAM JE Zejd b. Ahzem et-Tai; kaže: Obavijestio nas je Abdul-Kahir b. Šuajb; kaže: Nas je obavijestio Hišam prenijevši od Hasana, a on od Imrana b. Husajna, koji je kazao: **"Preselio je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, na ahiret, a prezirao je tri plemena: Sekif, Benu Hanife i Benu Umejje."** Ovaj hadis je garibun. Poznat nam je samo sa ovim senedom.

4214. ISPRIČAO NAM JE Ali b. Hudžr; kaže: Obavijestio nas je Fadl b. Musa prenijevši od Šurejka, on od Abdullaha b. Usma, a on od Ibn Omera, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"U plemenu Sekif bit će i lažni poslanik i vladar tiranin."**

4215. ISPRIČAO NAM JE Abdur-Rahman b. Vakid; kaže: Obavijestio nas je Šurejk, sa ovim senedom, **slično prethodnom hadisu.** Nadimak po djetetu Abdullaha b. Usma je Ebu Ulvan. On je Kufijac.

Ovaj hadis je garibun. Poznat nam je samo preko Šurejka, a Šurejk kaže: Abdullah b. Usm i Israil prenose hadise od ovoga šejha i veli: Abdullah b. Usme. O ovoj temi prenesen je hadis i od Esme bint Ebu Bekr.

4216. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Meni'; kaže: Obavijestio nas je Jezid b. Harun; kaže: Nas je obavijestio Ejub prenijevši od Seida el-Makburija, a on od Ebu Hurejrea: "Neki je beduin poklonio Allahovu Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, mladu devu. On mu za- uzvrat dade šest mladih deva, međutim, on time ne bijaše zadovoljan. To doprije do Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, koji se zahvali Allahu i izgovori Njemu riječi hvale, potom reče: **"Taj i taj mi je darovao devu. Ja sam mu zauzvrat darovao šest mladih deva. Međutim, on i dalje bijaše srdit. Zbog toga razmišljam da ubuduće poklon primim samo od Kurejševića ili ensarija ili Sekafija ili Devsija."**

U hadisu postoji kazivanje duže od ovoga. Ovaj hadis je od Ebu Hurejrea prenesen sa više seneda. Jezid b. Harun prenosi od Ejuba Ebul-Alaa, a on je u stvari Ejub b. Miskin. Neki vele: Ibn Ebu Miskin. Možda je Ejub od koga je prenesen ovaj hadis, a on od Seida el-Makburija, u stvari Ejub Ebul-Aa, a on je Ejub b. Miskin koga još zovu i Ibn Ebu Miskin.

4217. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Ismail; kaže: Obavijestio nas je Ahmed b. Halid el-Himsi; kaže: nas je obavijestio Muhammed b. Ishak prenijevši od Seida b. Ebu Seida el-Makburija, on od svoga oca, a on od Ebu Hurejrea, koji je kazao: **"Neki je čovjek iz plemena Benu Fezare poklonio Vjerovjesniku, sallallahu alejhi ve sellem, devu iz deva koje drži na ispaši. On mu zauzvrat darova nešto što** (kod ovoga) **izazva nezadovoljstvo. Čuo sam Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, kada na mimberu reče: "Neki Arap da mi na poklon nešto i ja mu na njeg uzvratih onoliko koliko mogu. To mu ne bi dovoljno i on se zbog toga naljuti na mene. Tako mi Allaha, ja ću nakon ovoga od Arapa primati poklon samo od kurejšije ili ensarija ili sekafija ili devsija."** Ovo je pouzdanije od hadisa Jezida b. Haruna.

4218. ISPRIČAO NAM JE Ibrahim b. Jakub; kaže: Obavijestio nas je Vehb b. Džerir, kaže: Nas je obavijestio moj otac i kazao: Čuo sam Abdullaha b. Hallada kada priča od Numejra b. Evsa, on od Malika b. Mesruha, on od Amira b. Ebu Amira el-Eš'arija, a on od svoga oca, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Divna su plemena Esed i El-Ešarijun! Oni ne napuštaju borbu i ne taje ratni plijen. Oni su moji i ja sam njihov. To sam, veli Amir b. Ebu Amir, ispričao Muaviji, a on reče: Nije tako kazao Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem. On je kazao: Oni su moji i pripadaju meni. Rekoh: Nije tako. Ispričao mi je otac i kazao: Čuo sam Allahova Poslanika,**

sallallahu alejhi ve sellem, kada reče: Oni su moji i ja sam njihov. On (Muavija) **će na to: Ti najbolje znaš hadise koje je prenio tvoj otac."**

Ovaj hadis je garibun. Poznamo ga samo preko Vehba b. Džerira. Neki kažu da je pleme Esed u stvari pleme Ezd.

4219. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Beššar; kaže: Obavijestio nas je Abdur-Rahman b. Mehdi; kaže: Nas je obavijestio Šu'be prenijevši od Abdullaha b. Dinara, on od Ibn Omera, a on da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: **"Plemenu Eslem Allah podario mir, a plemenu Gifar Allah podario oprost."**

O ovoj temi preneseni su hadisi i od Ebu Zerra, Ebu Berzea el-Eslemija, Burjdea i Ebu Hurejrea. Ovaj hadis je hasenun-sahihun.

4220. ISPRIČAO NAM JE Ali b. Hudžr; kaže: Obavijestio nas je Ismail b. Džafer prenijevši od Abdullaha b. Dinara, a on od Ibn Omera da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: **"Plemenu Eslem Allah podario mir, a plemenu Gifar, Allah podario oprost, dok je pleme Usajje otkazalo poslušnost Allahu i Njegovu Poslaniku."** Ovaj hadis je hasenun-sahihun.

4221. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Beššar; kaže: Obavijestio nas je Muemmil; kaže: Nas je obavijestio Sufjan prenijevši od Abdullaha b. Dinara slično hadisu Šu'bea i dodade u njemu: **"dok je pleme Usajje otkazalo poslušnost Allahu i Njegovu Poslaniku."** Ovaj hadis je hasenun-sahihun.

4222. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe; kaže: Obavijestio nas je Mugire b. Abdur-Rahman prenijevši od Ebu Zinada, on od A'redža, a on od Ebu Hurejrea, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Tako mi Onoga u čijoj je ruci Muhammedova duša, plemena: Gifar, Eslem, Muzejne, i oni iz plemena Džuhejne, ili je kazao Džuhejne i oni iz plemena Muzejne na Sudnjem danu će biti bolji od plemena: Esed,Tajj i Gatafan."** Ovaj hadis je hasenun-sahihun.

4223. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Beššar; kaže: Obavijestio nas je Abdur-Rahman b. Mehdi; kaže: Nas je obavijestio Sufjan prenijevši od Džami'a b. Šeddada, on od Safvana b. Muhriza, a on od Imrana b. Husajna, koji je kazao: **"Jednog dana dođe jedna skupina iz plemena Benu Temim Allahovu Poslaniku, a on reče: Radujte se, pripadnici plemena Benu Temim! Oni rekoše: Rekao si nam da se radujemo pa nam daj** (od imovine). **Na te riječi se, veli Imran b. Husajn, promijeni lice Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem. Potom dođe skupina od stanovnika Jemena, a on reče: Prihvatite radosnu vijest, koju oni iz plemena Benu Temim ne prihvatiše! Oni će na to: Prihvatamo je!"** Ovaj hadis je hasenun-sahihun.

4224. ISPRIČAO NAM JE Mahmud b. Gajlan; kaže: Obavijestio nas je Ebu Ahmed; kaže: Nas je obavijestio Sufjan prenijevši od Abdul-Melika b. Umejra, on od Abdur-Rahmana b. Ebu Bekrea, a on od svoga oca da je

Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: "**Plemena: Eslem, Gifar i Muzejne bolja su od plemena: Temim, Esed, Gatafan i Benu Amir b. Sa'sa. Dok je ovo govorio, on je podigao svoj glas. Kad to čuše, neki ljudi povikaše: Ne uspjeli i propali! Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, reče: Oni su bolji od njih.**" Ovaj hadis je hasenun-sahihun.

4225. ISPRIČAO MI JE Bišr b. Adem sin kćerke Ezhera es-Semmana; kaže: Ispričao mi je moj djed Ezher es-Semman prenijevši od Ibn Avna, on od Nafi'a, a on od Ibn Omera da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: "**Allahu, podari nam bereket u našem Šamu. Allahu, podari nam bereket u našem Jemenu. Na to će neki: i u našem Nedždu. Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, će ponovo: Allahu, podari nam bereket u našem Šamu. Allahu, podari nam bereket u našem Jemenu. Opet će neki: i u našem Nedždu. On reče: Otuda će se pojaviti nedaće i neredi i u njemu će se, ili je kazao, iz njega će se pojaviti sljedbenici sotone.**"

Ovaj hadis je, sa ovim senedom, preko Ibn Avna hasenun-sahihun-garibun. Ovaj hadis je također prenesen i od Salima b. Abdullaha b. Omera, on od svoga oca, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem.

4226. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Beššar; kaže: Obavijestio nas je Vehb b. Džerir; kaže: Nas je obavijestio moj otac i kazao: Čuo sam Jahjaa b. Ejuba kako priča od Jezida b. Ebu Habiba, on od Abdur-Rahmana b. Šemasea, a on od Zejda b. Sabita, koji je kazao: "**Jednom prilikom bijasmo kod Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, skupljasmo Kur'an sa komada na kojima je bio zapisan, kad Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, reče: "Blago Šamu! Zbog čega, Allahov Poslaniče? upitasmo, a on reče: Zbog toga što meleki Milostivog prostiru svoja krila po njemu.**" Ovaj hadis je hasenun-garibun. Poznat nam je preko Jahjaa b. Ejuba.

4227. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Beššar; kaže: Obavijestio nas je Ebu Amir el-Akadi; kaže: Nas je obavijestio Hišam b. Sa'd prenijevši od Seida b. Ebu Seida, on od Ebu Hurejrea, a on da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: "**Ili će ljudi prestati da se ponose svojim** (umrlim) **precima nevjernicima, koji su samo džehennemsko gorivo, ili će kod Allaha biti bezvredniji od klupka koji mačka ćuška svojim nosom! Allah je od vas odstranio džahilijjetsku oholost i hvalisanje precima. Vjernik je bogobojazan, a razvratnik je nesretan. Svi su ljudi Ademovi potomci, a Adem je stvoren od zemlje.**" O ovoj temi preneseni su hadisi i od Ibn Omera i Ibn Abbasa. Ovaj hadis je hasenun.

4228. ISPRIČAO NAM JE Harun b. Musa b. Ebu Alkame el-Ferevi el-Medini i kazao: Ispričao mi je moj otac prenijevši od Hišama b. Sa'da, on od Seida b. Ebu Seida, on od svoga oca, a on od Ebu Hurejrea, da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: "**Allah je od vas odstranio**

džahilijetsku oholost i hvalisanje očevima. Vjernik je bogobojazan , a razvratnik je nesretan. Ljudi su Ademovi potomci, a Adem je od zemlje."

Ovaj hadis je hasenun. Seid el-Makburi je slušao hadise od Ebu Hurejrea. On prenosi mnoge hadise od svoga oca, a njegov otac od Ebu Hurejrea. Sufjan es-Sevri i mnogi drugi prenijeli su ovaj hadis od Hišama b. Sa'da, on od Seida el-Makburija, on od Ebu Hurejrea, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, u značenju poput hadisa Ebu Amira od Hišama b. Sa'da.

El-Hamdu lillahi rabbil-alemin ve sallallahu ala sejjidina Muhammedin ve ala alihi ve sahbihi ve sellem. Ovim sam završio prijevod i komentar kompletne Tirmizijeve zbirke hadisa Džami'a-Sunena na bosanski jezik. Slijedi prijevod jednog omanjeg Tirmizijeva zasebnog djela koje je poznato pod nazivom Kitabul-Ilel, sa kraćim komentarom.

كتَاب الْعِلَلِ *

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيم

قَالَ أمو عِيسَى ألتِّرْمِذي: جَمِيعُ مَا فِي هَذَا الْكِتَابِ مِنَ الْحَدِيثِ فَهُوَ مَعْمُولٌ بِهِ. وَبِهِ أَخَذَ بَعْضُ أَهْلِ الْعِلْمِ مَا خَلَا حَدِيثَيْنِ: حَدِيثَ ابْنِ عَبَّاسٍ: أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ جَمَعَ بَيْنَ الظُّهْرِ وَالْعَصْرِ بِالْمَدِينَةِ وَالْمَغْرِبِ وَالْعِشَاءِ مِنْ غَيْرِ خَوْفٍ وَلَا مَطَرٍ. وَحَدِيثَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ قَالَ: إِذَا شَرِبَ الْخَمْرَ فَاجْلِدُوهُ فَإِنْ عَادَ فِي الرَّابِعَةِ فَاقْتُلُوهُ. وَقَدْ بَيَّنَّا عِلَّةَ الْحَدِيثَيْنِ جَمِيعًا فِي الْكِتَابِ *

وَمَا ذَكَرْنَا فِي هَذَا الْكِتَابِ مِنِ اخْتِيَارِ الْفُقَهَاءِ, فَمَا كَانَ فِيهِ مِنْ قَوْلِ سُفْيَانَ الثَّوْرِيِّ فَأَكْثَرُهُ مَا حَدَّثَنَا بِهِ مُحَمَّدُ بْنُ عُثْمَانَ الْكُوفِيُّ, حَدَّثَنَا عُبَيْدُ اللَّهِ بْنُ مُوسَى عَنْ سُفْيَانَ. وَمِنْهُ مَا حَدَّثَنِي بِهِ أَبُو الْفَضْلِ مَكْتُومُ بْنُ الْعَبَّاسِ التِّرْمِذِيُّ.

حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ يُوسُفَ الْفِرْيَابِيُّ عَنْ سُفْيَانَ. وَمَا كَانَ مِنْ قَوْلِ مَالِكِ بْنِ أَنَسٍ فَأَكْثَرُهُ مَا حَدَّثَنَا بِهِ إِسْحَقُ بْنُ مُوسَى الْأَنْصَارِيُّ, ح أَخْبَرَنَا مَعْنُ بْنُ عِيسَى الْقَزَّازُ عَنْ مَالِكِ بْنِ أَنَسٍ * وَمَا كَانَ فِيهِ مِنْ أَبْوَابِ الصَّوْمِ, فَأَخْبَرَنَا بِهِ أَبُو مُصْعَبٍ الْمَدِينِيُّ عَنْ مَالِكِ بْنِ أَنَسٍ. وَبَعْضُ كَلَامِ مَالِكٍ مَا أَخْبَرَنَا بِهِ مُوسَى بْنُ حِزَامٍ أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مَسْلَمَةَ الْقَعْنَبِيُّ عَنْ مَالِكِ بْنِ أَنَسٍ *

وَمَا كَانَ فِيهِ مِنْ قَوْلِ ابْنِ الْمُبَارَكِ فَهُوَ مَا حَدَّثَنَا بِهِ أَحْمَدُ بْنُ عَبْدَةَ الْآمُلِيُّ عَنْ أَصْحَابِ ابْنِ الْمُبَارَكِ عَنْهُ. وَمِنْهُ مَا رُوِيَ عَنْ أَبِي وَهْبٍ عَنِ ابْنِ الْمُبَارَكِ. وَمِنْهُ مَا رُوِيَ عَنْ عَلِيِّ بْنِ الْحَسَنِ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ ابْنِ الْمُبَارَكِ . وَمِنْهُ مَا رُوِيَ عَنْ عَبْدَانَ عَنْ سُفْيَانَ بْنِ عَبْدِ الْمَلِكِ عَنِ ابْنِ الْمُبَارَكِ. وَمِنْهُ مَا رُوِيَ عَنْ حِبَّانَ بْنِ مُوسَى عَنِ ابْنِ الْمُبَارَكِ. وَمِنْهُ مَا رُوِيَ عَنْ وَهْبِ بْنِ زَمْعَةَ عَنْ فَضَالَةَ النَّسَوِيِّ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الْمُبَارَكِ. وَلَهُ رِجَالٌ مُسَمَّوْنَ سِوَى مَنْ ذَكَرْنَا عَنِ ابْنِ الْمُبَارَكِ *

وَمَا كَانَ فِيهِ مِنْ قَوْلِ الشَّافِعِيِّ فَأَكْثَرُهُ مَا أَخْبَرَنِي بِهِ الْحَسَنُ بْنُ مُحَمَّدٍ الزَّعْفَرَانِيُّ عَنِ الشَّافِعِيِّ. وَمَا كَانَ مِنَ الْوُضُوءِ وَالصَّلَاةِ, فَحَدَّثَنَا بِهِ أَبُو الْوَلِيدِ الْمَكِّيُّ عَنِ الشَّافِعِيِّ. وَمِنْهُ مَا حَدَّثَنَا بِهِ أَبُو إِسْمَعِيلَ, أَخْبَرَنَا يُوسُفُ بْنُ يَحْيَى الْقُرَشِيُّ الْبُوَيْطِيُّ عَنِ الشَّافِعِيِّ وَذَكَرَ مِنْهُ أَشْيَاءَ عَنِ الرَّبِيعِ عَنِ الشَّافِعِيِّ. وَقَدْ أَجَازَ لَنَا الرَّبِيعُ ذَلِكَ وَكَتَبَ بِهِ إِلَيْنَا *

وَمَا كَانَ فِيهِ مِنْ قَوْلِ أَحْمَدَ بْنِ حَنْبَلٍ وَإِسْحَقَ بْنِ إِبْرَاهِيمَ فَهُوَ مَا أَخْبَرَنَا بِهِ إِسْحَقُ بْنُ مَنْصُورٍ عَنْ أَحْمَدَ وَإِسْحَقَ إِلَّا مَا فِي أَبْوَابِ الْحَجِّ وَالدِّيَاتِ وَالْحُدُودِ فَإِنِّي لَمْ أَسْمَعْهُ مِنْ إِسْحَقَ بْنِ مَنْصُورٍ. و أَخْبَرَنِي بِهِ مُحَمَّدُ بْنُ مُوسَى الْأَصَمُّ عَنْ إِسْحَقَ بْنِ مَنْصُورٍ عَنْ أَحْمَدَ وَإِسْحَقَ . وَبَعْضُ كَلَامِ إِسْحَقَ أَخْبَرَنَا بِهِ مُحَمَّدُ بْنُ أَفْلَحَ عَنْ إِسْحَقَز وَقَدْ بَيَّنَّا هَذَا عَلَى وَجْهِهِ فِي الْكِتَابِ الَّذِي فِيهِ الْمَوْقُوفُ *

وَمَا كَانَ فِيهِ مِنْ ذِكْرِ الْعِلَلِ فِي الْأَحَادِيثِ وَالرِّجَالِ وَالتَّارِيخِ فَهُوَ مَا اسْتَخْرَجْتُهُ مِنْ كُتُبِ التَّارِيخِ وَأَكْثَرُ ذَلِكَ مَا نَاظَرْتُ بِهِ مُحَمَّدَ بْنَ إِسْمَعِيلَ. وَمِنْهُ مَا نَاظَرْتُ بِهِ عَبْدَ اللَّهِ بْنَ عَبْدِ الرَّحْمَنِ, وَأَبَا زُرْعَةَ . وَأَكْثَرُ ذَلِكَ عَنْ مُحَمَّدٍ. وَأَقَلُّ شَيْءٍ فِيهِ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ وَأَبِي زُرْعَةَ. وإنما حَمَلْنَا على مَا بَيَّنَّا فِي هَذَا الْكِتَابِ مِنْ قَوْلِ الْفُقَهَاءِ وَعِلَلِ الْحَدِيثِ لِأَنَّا سُئِلْنَا عَنْ هَذَا فَلَمْ نَفْعَلْهُ زَمَانًا. ثُمَّ فَعَلْنَاهُ لِمَا رَجَوْنَا فِيهِ مِنْ مَنْفَعَةِ النَّاسِ.

لِأَنَّا قَدْ وَجَدْنَا غَيْرَ وَاحِدٍ مِنَ الْأَئِمَّةِ تَكَلَّفُوا مِنَ التَّصْنِيفِ مَا لَمْ يُسْبَقُوا إِلَيْهِ. مِنْهُمْ هِشَامُ بْنُ حَسَّانَ وَعَبْدُ الْمَلِكِ بْنُ عَبْدِ الْعَزِيزِ بْنِ جُرَيْجٍ وَسَعِيدُ بْنُ أَبِي عَرُوبَةَ وَمَالِكُ بْنُ أَنَسٍ وَحَمَّادُ بْنُ سَلَمَةَ وَعَبْدُ اللَّهِ بْنُ الْمُبَارَكِ وَيَحْيَى بْنُ زَكَرِيَّا بْنِ أَبِي زَائِدَةَ وَوَكِيعُ بْنُ الْجَرَّاحِ وَعَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ مَهْدِيٍّ وَغَيْرُهُمْ مِنْ أَهْلِ الْعِلْمِ وَالْفَضْلِ. صَنَّفُوا فَجَعَلَ اللَّهُ فِي ذَلِكَ مَنْفَعَةً كَثِيرَةً و لَهُمْ بِذَلِكَ الثَّوَابُ الْجَزِيلُ عِنْدَ اللَّهِ لِمَا نَفَعَ اللَّهُ بِهِ الْمُسْلِمِينَ فَهُمُ الْقُدْوَةُ فِيمَا صَنَّفُوا. وَقَدْ عَابَ بَعْضُ مَنْ لَا يَفْهَمُ عَلَى أَهْلِ الْحَدِيثِ الْكَلَامَ فِي الرِّجَالِ. وَقَدْ وَجَدْنَا غَيْرَ وَاحِدٍ مِنَ الْأَئِمَّةِ مِنَ التَّابِعِينَ قَدْ تَكَلَّمُوا فِي الرِّجَالِ. مِنْهُمُ الْحَسَنُ الْبَصْرِيُّ وَطَاوُسٌ تَكَلَّمَا فِي مَعْبَدٍ الْجُهَنِيِّ. وَتَكَلَّمَ سَعِيدُ بْنُ جُبَيْرٍ فِي طَلْقِ بْنِ حَبِيبٍ. وَتَكَلَّمَ إِبْرَاهِيمُ النَّخَعِيُّ وَعَامِرٌ الشَّعْبِيُّ فِي الْحَارِثِ الْأَعْوَرِ. وَهَكَذَا رُوِيَ عَنْ أَيُّوبَ السَّخْتِيَانِيِّ وَعَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَوْنٍ وَسُلَيْمَانَ التَّيْمِيِّ وَشُعْبَةَ بْنِ الْحَجَّاجِ وَسُفْيَانَ الثَّوْرِيِّ وَمَالِكِ بْنِ أَنَسٍ وَالْأَوْزَاعِيِّ وَعَبْدِ اللَّهِ بْنِ الْمُبَارَكِ وَيَحْيَى بْنِ سَعِيدٍ الْقَطَّانِ وَوَكِيعِ بْنِ الْجَرَّاحِ وَعَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ مَهْدِيٍّ وَغَيْرِهِمْ مِنْ أَهْلِ الْعِلْمِ أَنَّهُمْ تَكَلَّمُوا فِي الرِّجَالِ وَضَعَّفُوا. وَإِنَّمَا حَمَلَهُمْ عَلَى ذَلِكَ عِنْدَنَا وَاللَّهُ أَعْلَمُ النَّصِيحَةُ لِلْمُسْلِمِينَ لَا يُظَنُّ بِهِمْ أَنَّهُمْ أَرَادُوا الطَّعْنَ عَلَى النَّاسِ أَوِ الْغِيبَةَ. إِنَّمَا أَرَادُوا عِنْدَنَا أَنْ يُبَيِّنُوا ضَعْفَ هَؤُلَاءِ لِكَيْ يُعْرَفُوا. لِأَنَّ بَعْضَ الَّذِينَ ضُعِّفُوا كَانَ صَاحِبَ بِدْعَةٍ. وَبَعْضُهُمْ كَانَ مُتَّهَمًا فِي الْحَدِيثِ. وَبَعْضُهُمْ كَانُوا أَصْحَابَ غَفْلَةٍ وَكَثْرَةِ خَطَإٍ. فَأَرَادَ هَؤُلَاءِ الْأَئِمَّةُ أَنْ يُبَيِّنُوا أَحْوَالَهُمْ شَفَقَةً عَلَى الدِّينِ وَتَثْبِيتًا. لِأَنَّ الشَّهَادَةَ فِي الدِّينِ أَحَقُّ أَنْ يُتَثَبَّتَ فِيهَا مِنَ الشَّهَادَةِ فِي الْحُقُوقِ وَالْأَمْوَالِ *

و أَخْبَرَنِي مُحَمَّدُ بْنُ إِسْمَعِيلَ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ يَحْيَى بْنِ سَعِيدٍ الْقَطَّانُ حَدَّثَنِي أَبِي قَالَ: سَأَلْتُ سُفْيَانَ الثَّوْرِيَّ وَشُعْبَةَ وَمَالِكَ بْنَ أَنَسٍ وَسُفْيَانَ بْنَ عُيَيْنَةَ عَنِ الرَّجُلِ تَكُونُ فِيهِ تُهْمَةٌ أَوْ ضَعْفٌ أَسْكُتُ أَوْ أُبَيِّنُ؟ قَالُوا: بَيِّنْ *

حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ رَافِعٍ النَّيْسَابُورِيُّ أَخْبَرَنَا يَحْيَى بْنُ آدَمَ قَالَ: قِيلَ لِأَبِي بَكْرِ بْنِ عَيَّاشٍ إِنَّ أُنَاسًا يَجْلِسُونَ وَيَجْلِسُ إِلَيْهِمُ النَّاسُ وَلَا يَسْتَأْهِلُونَ. فَقَالَ أَبُو بَكْرِ بْنُ عَيَّاشٍ: كُلُّ مَنْ جَلَسَ جَلَسَ إِلَيْهِ النَّاسُ؛ وَصَاحِبُ السُّنَّةِ إِذَا مَاتَ أَحْيَا اللَّهُ ذِكْرَهُ وَالْمُبْتَدِعُ لَا يُذْكَرُ *

حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَلِيٍّ بْنِ الْحَسَنِ بْنِ شَقِيقٍ أَخْبَرَنَا النَّضْرُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الْأَصَمُّ أَخْبَرَنَا إِسْمَعِيلُ بْنُ زَكَرِيَّا عَنْ عَاصِمٍ عَنِ ابْنِ سِيرِينَ قَالَ: كَانَ فِي الزَّمَنِ الْأَوَّلِ لَا يَسْأَلُونَ عَنِ الْإِسْنَادِ. فَلَمَّا وَقَعَتِ الْفِتْنَةُ سَأَلُوا عَنِ الْإِسْنَادِ لِكَيْ يَأْخُذُوا حَدِيثَ أَهْلِ السُّنَّةِ وَيَدَعُوا حَدِيثَ أَهْلِ الْبِدَعِ *

حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَلِيٍّ بْنِ الْحَسَنِ قَالَ: سَمِعْتُ عَبْدَانَ يَقُولُ: قَالَ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ الْمُبَارَكِ: الْإِسْنَادُ عِنْدِي مِنَ الدِّينِ لَوْلَا الْإِسْنَادُ لَقَالَ مَنْ شَاءَ مَا شَاءَ. فَإِذَا قِيلَ لَهُ مَنْ حَدَّثَكَ بَقِيَ *

حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَلِيٍّ أَخْبَرَنَا حِبَّانُ بْنُ مُوسَى قَالَ: ذُكِرَ لِعَبْدِ اللَّهِ بْنِ الْمُبَارَكِ حَدِيثٌ فَقَالَ: يُحْتَاجُ لِهَذَا أَرْكَانٌ مِنْ آجُرٍّ يَعْنِي أَنَّهُ ضَعَّفَ إِسْنَادَهُ *

حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ عَبْدَةَ أَخْبَرَنَا وَهْبُ بْنُ زَمْعَةَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الْمُبَارَكِ أَنَّهُ تَرَكَ حَدِيثَ الْحَسَنِ بْنِ عُمَارَةَ وَالْحَسَنِ بْنِ دِينَارٍ وَإِبْرَاهِيمَ بْنِ مُحَمَّدٍ الْأَسْلَمِيِّ وَمُقَاتِلِ بْنِ سُلَيْمَانَ وَعُثْمَانَ الْبُرِّيِّ وَرَوْحِ بْنِ مُسَافِرٍ وَأَبِي شَيْبَةَ الْوَاسِطِيِّ وَعَمْرِو بْنِ ثَابِتٍ وَأَيُّوبَ بْنِ خُوطٍ وَأَيُّوبَ بْنِ سُوَيْدٍ وَنَصْرِ بْنِ طَرِيفٍ أَبِي جَزْءٍ وَالْحَكَمِ وَحَبِيبٍ. الْحَكَمُ رَوَى لَهُ حَدِيثًا فِي كِتَابِ الرِّقَاقِ. ثُمَّ تَرَكَهُ وَ حَبِيبٌ لَا أَدْرِي *

قَالَ أَحْمَدُ بْنُ عَبْدَةَ: وَسَمِعْتُ عَبْدَانَ قَالَ: كَانَ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ الْمُبَارَكِ قَرَأَ أَحَادِيثَ بَكْرِ بْنِ خُنَيْسٍ فَكَانَ أَخِيرًا إِذَا أَتَى عَلَيْهَا أَعْرَضَ عَنْهَا وَكَانَ لَا يَذْكُرُهُ *

قَالَ أَحْمَدُ: وحَدَّثَنَا أَبُو وَهْبٍ قَالَ: سَمَّوْا لِعَبْدِ اللَّهِ بْنِ الْمُبَارَكِ رَجُلًا يُتَّهَمُ فِي الْحَدِيثِ فَقَالَ: لَأَنْ أَقْطَعَ الطَّرِيقَ أَحَبُّ إِلَيَّ مِنْ أَنْ أُحَدِّثَ عَنْهُ *

وأَخْبَرَنِي مُوسَى بْنُ حِزَامٍ قَالَ: سَمِعْتُ يَزِيدَ بْنَ هَارُونَ يَقُولُ: لَا يَحِلُّ لِأَحَدٍ أَنْ يَرْوِيَ عَنْ سُلَيْمَانَ بْنِ عَمْرٍو النَّخَعِيِّ الْكُوفِيِّ *

و سَمِعْت أَحْمَدَ بْنَ الْحَسَنِ يَقُولُ: كُنَّا عِنْدَ أَحْمَدَ بْنِ حَنْبَلٍ فَذَكَرُوا مَنْ تجبُ عَلَيْهِ الْجُمُعَةُ فَذَكَرُوا فِيهِ عَنْ بَعْضِ أَهْلِ الْعِلْمِ مِنَ التَّابِعِينَ وَغَيْرِهِمْ. فَقُلْتُ: فِيهِ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حَدِيثٌ. فَقَالَ: عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ؟ قُلْتُ: نَعَمْ.

حَدَّثَنَا حَجَّاجُ بْنُ نُصَيْرٍ أَخْبَرَنَا الْمُعَارِكُ بْنُ عَبَّادٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ سَعِيدٍ الْمَقْبُرِيِّ عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: الْجُمُعَةُ عَلَى مَنْ آوَاهُ اللَّيْلُ. قَالَ: فَغَضِبَ أَحْمَدُ ابْنُ حَنْبَلٍ وَقَالَ: اسْتَغْفِرْ رَبَّكَ مَرَّتَيْنِ. وَإِنَّمَا فَعَلَ هَذَا أَحْمَدُ بْنُ حَنْبَلٍ لِأَنَّهُ لَمْ يُصَدِّقْ هَذَا عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لِضَعْفِ إِسْنَادِهِ لِأَنَّهُ لَمْ يَعْرِفْهُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهم عَلَيْهِ وَسَلَّمَ. وَالْحَجَّاجُ بْنُ نُصَيْرٍ يُضَعَّفُ فِي الْحَدِيثِ. وَعَبْدُ اللَّهِ بْنُ سَعِيدٍ الْمَقْبُرِيُّ ضَعَّفَهُ يَحْيَى بْنُ سَعِيدٍ الْقَطَّانُ جِدًّا فِي الْحَدِيثِ. فَكُلُّ مَنْ رُوِيَ عَنْهُ حَدِيثٌ مِمَّنْ يُتَّهَمُ أَوْ يُضَعَّفُ لِغَفْلَتِهِ وَكَثْرَةِ خَطَئِهِ وَلَا يُعْرَفُ ذَلِكَ الْحَدِيثُ إِلَّا مِنْ حَدِيثِهِ فَلَا يُحْتَجُّ بِهِ. وَقَدْ رَوَى غَيْرُ وَاحِدٍ مِنَ الْأَئِمَّةِ عَنِ الضُّعَفَاءِ وَبَيَّنُوا أَحْوَالَهُمْ لِلنَّاسِ *

حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الْمُنْذِرِ الْبَاهِلِيُّ أَخْبَرَنَا يَعْلَى بْنُ عُبَيْدٍ قَالَ: قَالَ لَنَا سُفْيَانُ الثَّوْرِيُّ: اتَّقُوا الْكَلْبِيَّ. فَقِيلَ لَهُ فَإِنَّكَ تَرْوِي عَنْهُ. قَالَ: أَنَا أَعْرِفُ صِدْقَهُ مِنْ كَذِبِهِ *

و أَخْبَرَنِي مُحَمَّدُ بْنُ إِسْمَعِيلَ حَدَّثَنِي يَحْيَى بْنُ مَعِينٍ حَدَّثَنِي عَفَّانُ عَنْ أَبِي عَوَانَةَ قَالَ: لَمَّا مَاتَ الْحَسَنُ الْبَصْرِيُّ اشْتَهَيْتُ كَلَامَهُ فَتَتَبَّعْتُهُ عَنْ أَصْحَابِ الْحَسَنِ فَأَتَيْتُ بِهِ أَبَانَ بْنَ أَبِي عَيَّاشٍ فَقَرَأَ عَلَيَّ كُلَّهُ عَنِ الْحَسَنِ فَمَا أَسْتَحِلُّ أَنْ أَرْوِيَ عَنْهُ شَيْئًا. و قَدْ رَوَى عَنْ أَبَانَ بْنِ أَبِي عَيَّاشٍ غَيْرُ وَاحِدٍ مِنَ الْأَئِمَّةِ وَإِنْ كَانَ فِيهِ مِنَ الضَّعْفِ وَالْغَفْلَةِ مَا وَصَفَهُ أَبُو عَوَانَةَ وَغَيْرُهُ فَلَا يُغْتَرُّ بِرِوَايَةِ الثِّقَاتِ عَنِ النَّاسِ. لِأَنَّهُ يُرْوَى عَنِ ابْنِ سِيرِينَ أَنَّهُ قَالَ: إِنَّ الرَّجُلَ يُحَدِّثُنِي فَمَا أَتَّهِمُهُ وَلَكِنْ أَتَّهِمُ مَنْ فَوْقَهُ.

وَقَدْ رَوَى غَيْرُ وَاحِدٍ عَنْ إِبْرَاهِيمَ النَّخَعِيِّ عَنْ عَلْقَمَةَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ: أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ يَقْنُتُ فِي وِتْرِهِ قَبْلَ الرُّكُوعِ. وَرَوَى أَبَانُ بْنُ أَبِي عَيَّاشٍ عَنْ إِبْرَاهِيمَ النَّخَعِيِّ عَنْ عَلْقَمَةَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ: أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهم عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ يَقْنُتُ فِي وِتْرِهِ قَبْلَ الرُّكُوعِ. هَكَذَا رَوَى سُفْيَانُ الثَّوْرِيُّ عَنْ أَبَانَ بْنِ أَبِي عَيَّاشٍ. وَرَوَى بَعْضُهُمْ عَنْ أَبَانَ بْنِ أَبِي عَيَّاشٍ بِهَذَا الْإِسْنَادِ نَحْوَ هَذَا وَزَادَ فِيهِ: قَالَ عَبْدُ اللَّهِ ابْنُ مَسْعُودٍ: أَخْبَرَتْنِي أُمِّي أَنَّهَا بَاتَتْ عِنْدَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَرَأَتِ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَنَتَ فِي وِتْرِهِ قَبْلَ الرُّكُوعِ. وَأَبَانُ بْنُ أَبِي عَيَّاشٍ وَإِنْ كَانَ قَدْ وُصِفَ بِالْعِبَادَةِ وَالِاجْتِهَادِ فَهَذَا حَالُهُ فِي الْحَدِيثِ. وَالْقَوْمُ كَانُوا أَصْحَابَ حِفْظٍ. فَرُبَّ رَجُلٍ وَإِنْ كَانَ صَالِحًا لَا يُقِيمُ الشَّهَادَةَ وَلَا يَحْفَظُهَا فَكُلُّ مَنْ كَانَ مُتَّهَمًا فِي الْحَدِيثِ بِالْكَذِبِ أَوْ كَانَ مُغَفَّلًا يُخْطِئُ الْكَثِيرَ. فَالَّذِي اخْتَارَهُ أَكْثَرُ أَهْلِ الْحَدِيثِ مِنَ الْأَئِمَّةِ أَنْ لَا يُشْتَغَلَ بِالرِّوَايَةِ عَنْهُ. أَلَا تَرَى أَنَّ عَبْدَ اللَّهِ بْنَ الْمُبَارَكِ حَدَّثَ عَنْ قَوْمٍ مِنْ أَهْلِ الْعِلْمِ فَلَمَّا تَبَيَّنَ لَهُ أَمْرُهُمْ تَرَكَ الرِّوَايَةَ عَنْهُمْ. وَقَدْ تَكَلَّمَ بَعْضُ أَهْلِ الْحَدِيثِ فِي قَوْمٍ مِنْ أَجِلَّةِ أَهْلِ الْعِلْمِ وَضَعَّفُوهُمْ مِنْ قِبَلِ حِفْظِهِمْ وَوَثَّقَهُمْ آخَرُونَ مِنَ الْأَئِمَّةِ بِجَلَالَتِهِمْ وَصِدْقِهِمْ. وَإِنْ كَانُوا قَدْ وَهِمُوا فِي بَعْضِ مَا رَوَوْا. وَقَدْ تَكَلَّمَ يَحْيَى بْنُ سَعِيدٍ الْقَطَّانُ فِي مُحَمَّدِ بْنِ عَمْرٍو ثُمَّ رَوَى عَنْهُ *

حَدَّثَنَا أَبُو بَكْرٍ عَبْدُ الْقُدُّوسِ بْنُ مُحَمَّدٍ الْعَطَّارُ الْبَصْرِيُّ أَخْبَرَنَا عَلِيُّ بْنُ الْمَدِينِيِّ قَالَ: سَأَلْتُ يَحْيَى بْنَ سَعِيدٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَمْرِو بْنِ عَلْقَمَةَ فَقَالَ: تُرِيدُ الْعَفْوَ أَوْ تُشَدِّدُ؟ قُلْتُ: لَا, بَلْ أُشَدِّدُ. فَقَالَ: لَيْسَ هُوَ مِمَّنْ تُرِيدُ. كَانَ يَقُولُ: أَشْيَاخُنَا أَبُو سَلَمَةَ وَيَحْيَى بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ حَاطِبٍ *

قَالَ يَحْيَى: سَأَلْتُ مَالِكَ بْنَ أَنَسٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَمْرٍو. فَقَالَ فِيهِ نَحْوَ مَا قُلْتُ. قَالَ عَلِيٌّ: قَالَ يَحْيَى وَمُحَمَّدُ بْنُ عَمْرٍو أَعْلَى مِنْ سُهَيْلِ بْنِ أَبِي صَالِحٍ وَهُوَ عِنْدِي فَوْقَ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ حَرْمَلَةَ. قَالَ عَلِيٌّ: فَقُلْتُ لِيَحْيَى: مَا رَأَيْتَ مِنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ حَرْمَلَةَ؟ قَالَ: لَوْ شِئْتُ أَنْ أُلَقِّنَهُ لَفَعَلْتُ. قَالَ: كَانَ يُلَقَّنُ؟ قَالَ: نَعَمْ. قَالَ عَلِيٌّ: وَلَمْ يَرْوِ يَحْيَى عَنْ شَرِيكٍ وَلَا عَنْ أَبِي بَكْرِ بْنِ عَيَّاشٍ وَلَا عَنِ الرَّبِيعِ بْنِ صَبِيحٍ وَلَا عَنِ الْمُبَارَكِ بْنِ فَضَالَةَ.

قَالَ أَبو عيسَى: وَإِنْ كَانَ يَحْيَى بْنُ سَعيد الْقَطَّانُ قَدْ تَرَكَ الرِّوَايَةَ عَنْ هَؤُلَاء فَلَمْ يَتْرُك الرِّوَايَـةَ عَنْهُمْ أَنَّهُ اتَّهَمَهُمْ بِالْكَذب, وَلَكنَّهُ تَرَكَهُمْ لحَال حفْظهمْ. ذُكرَ عَنْ يَحْيَى بْنِ سَعيد أَنَّهُ كَـانَ إِذَا رَأَى الرَّجُلَ يُحَدِّثُ عَنْ حفْظه مَرَّةً هَكَذَا وَمَرَّةً هَكَذَا لَا يَثْبُتُ عَلَى رِوَايَة وَاحدَة تَرَكَهُ. وَقَدْ حَـدَّثَ عَـنْ هَؤُلَاء الَّذينَ تَرَكَهُمْ يَحْيَى بْنُ سَعيد الْقَطَّانُ و عَبْدُ اللَّه بْنُ الْمُبَارَك وَوَكيعُ بْنُ الْجَرَّاحِ وَعَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ مَهْديٍّ وَغَيْرُهُمْ منَ الْأَئمَّة. وَهَكَذَا تَكَلَّمَ بَعْضُ أَهْلِ الْحَديث في سُهَيْلِ بْنِ أَبي صَالحٍ وَمُحَمَّـد بْـنِ إِسْحَقَ وَحَمَّاد بْنِ سَلَمَةَ وَمُحَمَّد بْنِ عَجْلَانَ وَأَشْبَاه هَؤُلَاء منَ الْأَئمَّة. إِنَّمَا تَكَلَّمُوا فيهِمْ منْ قبَلِ حفْظهمْ في بَعْضِ مَا رَوَوْا. وَقَدْ حَدَّثَ عَنْهُمُ الْأَئمَّةُ *

حَدَّثَنَا الْحَسَنُ بْنُ عَليٍّ الْحُلْوَانيُّ أَخبَرَنَا عَليُّ بْنُ الْمَديني قَالَ: قَالَ سُفْيَانُ بْنُ عُيَيْنَةَ: كُنَّا نَعُـدُّ سُهَيْلَ بْنَ أَبي صَالحٍ ثَبْتًا في الْحَديث *

حَدَّثَنَا ابْنُ أَبي عُمَرَ قَالَ: قَالَ سُفْيَانُ بْنُ عُيَيْنَةَ: كَانَ مُحَمَّدُ بْنُ عَجْلَانَ ثقَةً مَأْمُونًا في الْحَديث. وَإِنَّمَا تَكَلَّمَ يَحيَى بْنُ سَعيد الْقَطَّانُ عنْدَنَا في رِوَايَة مُحَمَّد بْنِ عَجْلَانَ عَنْ سَعيد الْمَقْبُريِّ *

حَدَّثَنَا أَبو بَكرٍ عَنْ عَليِّ بنِ عَبْد اللَّه قَالَ: قَالَ يَحْيَى بْنُ سَعيد: قَالَ مُحَمَّدُ بْنُ عَجْلَانَ: أَحَاديثُ سَعيد الْمَقْبُريِّ بَعْضُهَا سَعيدٌ عَنْ أَبي هُرَيْرَةَ وَبَعْضُهَا سَعيدٌ عَنْ رَجُلٍ عَنْ أَبي هُرَيْرَةَ فَاخْتَلَطَـتْ عَلَـيَّ فَصَيَّرْتُهَا عَنْ سَعيد عَنْ أَبي هُرَيْرَةَ. فَإِنَّمَا تَكَلَّمَ يَحْيَى بْنُ سَعيد عنْدَنَا في ابْنِ عَجْلَانَ لهَذَا.

وَقَدْ رَوَى يَحْيَى عَنِ ابْنِ عَجْلَانَ الْكَثيرَ * وَهَكَذَا مَنْ تَكَلَّمَ في ابْنِ أَبي لَيْلَى, إِنَّمَا تَكَلَّمَ فيه منْ قبَلِ حفْظه. قَالَ عَليٌّ قَالَ يَحْيَى بْنُ سَعيد: رَوَى شُعْبَةُ عَنِ ابْنِ أَبي لَيْلَى عَنْ أَخيه عيـسَى عَـنْ عَبْـد الرَّحْمَنِ بْنِ أَبي لَيْلَى عَنْ أَبي أَيُّوبَ عَنِ النَّبيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْه وَسَلَّمَ في الْعُطَاسِ. قَالَ يَحْيَى: ثُمَّ لَقيـتُ ابْنَ أَبي لَيْلَى فَحَدَّثَنَا عَنْ أَخيه عيسَى عَنْ عَبْد الرَّحْمَنِ بْنِ أَبي لَيْلَى عَنْ عَليٍّ عَنِ النَّبيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْـه وَسَلَّمَ.

قَالَ أَبو عيسَى: وَيُرْوَى عَنِ ابْنِ أَبي لَيْلَى نَحْوُ هَذَا غَيْرَ شَيْء. كَانَ يَرْوي الشَّيْءَ مَرَّةً هَكَـذَا وَمَرَّةً هَكَذَا, يُغَيِّرُ الْإِسْنَادَ. وَإِنَّمَا جَاءَ هَذَا منْ قبَلِ حفْظه لأَنَّ أَكْثَرَ مَنْ مَضَى منْ أَهْلِ الْعلْم كَـانُوا لَـا يَكْتُبُونَ, وَمَنْ كَتَبَ منْهُمْ إِنَّمَا كَانَ يَكْتُبُ لَهُمْ بَعْدَ السَّمَاعِ *و سَمعْت أَحْمَدَ بْنَ الْحَـسَنِ يَقُـولُ: سَمعْتُ أَحْمَدَ بْنَ حَنْبَلٍ يَقُولُ: ابْنُ أَبي لَيْلَى لَا يُحْتَجُّ به. وَكَذَلكَ مَنْ تَكَلَّمَ منْ أَهْلِ الْعلْمِ في مُجَالد بْنِ سَعيد وَعَبْد اللَّه ابْنِ لَهيعَةَ وَغَيْرِهمَا. إِنَّمَا تَكَلَّمُوا فيهِمْ منْ قبَلِ حفْظهِمْ وَكَثْرَة خَطَئهِمْ. وَقَدْ رَوَى عَنْهُمْ غَيْرُ وَاحد منَ الْأَئمَّة. فَإِذَا تَفَرَّدَ أَحَدٌ منْ هَؤُلَاء بحَديث وَلَمْ يُتَابَعْ عَلَيْه لَمْ يُحْتَجَّ به كَمَا قَالَ أَحْمَدُ بْنُ حَنْبَلٍ: ابْنُ أَبي لَيْلَى لَا يُحْتَجُّ به. إِنَّمَا عَنَى إِذَا تَفَرَّدَ بالشَّيْء. وَأَشَدُّ مَا يَكُونُ هَذَا إِذَا لَمْ يَحْفَظ الْإِسْنَادَ؛ فَزَادَ في الْإِسْنَاد أَوْ نَقَصَ أَوْ غَيَّرَ الْإِسْنَادَ أَوْ جَاءَ بمَا يَتَغَيَّرُ فيه الْمَعْنَى. فَأَمَّا مَنْ أَقَامَ الْإِسْـنَادَ وَحَفظَـهُ, وَغَيَّرَ اللَّفْظ فَإِنَّ هَذَا وَاسعٌ عنْدَ أَهْلِ الْعلْمِ إِذَا لَمْ يَتَغَيَّر الْمَعْنَى *

حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ أَخْبَرَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ مَهْدِيٍّ ح أَخْبَرَنَا مُعَاوِيَةُ بْنُ صَالِحٍ عَنِ الْعَلَاءِ بْنِ الْحَارِثِ عَنْ مَكْحُولٍ عَنْ وَاثِلَةَ بْنِ الْأَسْقَعِ قَالَ: إِذَا حَدَّثْنَاكُمْ عَلَى الْمَعْنَى فَحَسْبُكُمْ *

حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ مُوسَى أَخْبَرَنَا عَبْدُ الرَّزَّاقِ أَخْبَرَنَا مَعْمَرٌ عَنْ أَيُّوبَ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ سِيرِينَ قَالَ: كُنْتُ أَسْمَعُ الْحَدِيثَ مِنْ عَشَرَةٍ؛ اللَّفْظُ مُخْتَلِفٌ وَالْمَعْنَى وَاحِدٌ *

حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مَنِيعٍ أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الْأَنْصَارِيُّ عَنِ ابْنِ عَوْنٍ قَالَ: كَانَ إِبْرَاهِيمُ النَّخَعِيُّ وَالْحَسَنُ وَالشَّعْبِيُّ يَأْتُونَ بِالْحَدِيثِ عَلَى الْمَعَانِي. وَكَانَ الْقَاسِمُ بْنُ مُحَمَّدٍ وَمُحَمَّدُ بْنُ سِيرِينَ وَرَجَاءُ بْنُ حَيْوَةَ يُعِيدُونَ الْحَدِيثَ عَلَى حُرُوفِهِ.

حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ خَشْرَمٍ أَخْبَرَنَا حَفْصُ بْنُ غِيَاثٍ عَنْ عَاصِمٍ الْأَحْوَلِ قَالَ: قُلْتُ لِأَبِي عُثْمَانَ النَّهْدِيِّ: إِنَّكَ تُحَدِّثُنَا بِالْحَدِيثِ ثُمَّ تُحَدِّثُنَا بِهِ عَلَى غَيْرِ مَا حَدَّثْتَنَا؟ قَالَ: عَلَيْكَ بِالسَّمَاعِ الْأَوَّلِ *

حَدَّثَنَا الْجَارُودُ أَخْبَرَنَا وَكِيعٌ عَنِ الرَّبِيعِ بْنِ صَبِيحٍ عَنِ الْحَسَنِ قَالَ: إِذَا أَصَبْتَ الْمَعْنَى أَجْزَأَكَ *

حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ حُجْرٍ أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ الْمُبَارَكِ عَنْ سَيْفٍ هُوَ ابْنُ سُلَيْمَانَ قَالَ: سَمِعْتُ مُجَاهِدًا يَقُولُ: أَنْقِصْ مِنَ الْحَدِيثِ إِنْ شِئْتَ وَلَا تَزِدْ فِيهِ *

حَدَّثَنَا أَبُو عَمَّارٍ الْحُسَيْنُ بْنُ حُرَيْثٍ أَخْبَرَنَا زَيْدُ بْنُ حُبَابٍ عَنْ رَجُلٍ قَالَ: خَرَجَ إِلَيْنَا سُفْيَانُ الثَّوْرِيُّ فَقَالَ: إِنْ قُلْتُ لَكُمْ إِنِّي أُحَدِّثُكُمْ كَمَا سَمِعْتُ فَلَا تُصَدِّقُونِي إِنَّمَا هُوَ الْمَعْنَى *

حَدَّثَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ حُرَيْثٍ قَالَ: سَمِعْتُ وَكِيعًا يَقُولُ: إِنْ لَمْ يَكُنِ الْمَعْنَى وَاسِعًا فَقَدْ هَلَكَ النَّاسُ. وَإِنَّمَا تَفَاضَلَ أَهْلُ الْعِلْمِ بِالْحِفْظِ وَالْإِتْقَانِ وَالتَّثَبُّتِ عِنْدَ السَّمَاعِ مَعَ أَنَّهُ لَمْ يَسْلَمْ مِنَ الْخَطَإِ وَالْغَلَطِ كَبِيرُ أَحَدٍ مِنَ الْأَئِمَّةِ مَعَ حِفْظِهِمْ *

حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ حُمَيْدٍ الرَّازِيُّ أَخْبَرَنَا جَرِيرٌ عَنْ عُمَارَةَ بْنِ الْقَعْقَاعِ قَالَ: قَالَ لِي إِبْرَاهِيمُ النَّخَعِيُّ: إِذَا حَدَّثْتَنِي فَحَدِّثْنِي عَنْ أَبِي زُرْعَةَ بْنِ عَمْرِو بْنِ جَرِيرٍ فَإِنَّهُ حَدَّثَنِي مَرَّةً بِحَدِيثٍ ثُمَّ سَأَلْتُهُ بَعْدَ ذَلِكَ بِسِنِينَ فَمَا أَخْرَمَ مِنْهُ حَرْفًا *

حَدَّثَنَا أَبُو حَفْصٍ عَمْرُو بْنُ عَلِيٍّ أَخْبَرَنَا يَحْيَى بْنُ سَعِيدٍ الْقَطَّانُ عَنْ سُفْيَانَ عَنْ مَنْصُورٍ قَالَ: قُلْتُ لِإِبْرَاهِيمَ: مَا لِسَالِمِ بْنِ أَبِي الْجَعْدِ أَتَمُّ حَدِيثًا مِنْكَ؟ قَالَ: لِأَنَّهُ كَانَ يَكْتُبُ *

حَدَّثَنَا عَبْدُ الْجَبَّارِ بْنُ الْعَلَاءِ بْنِ عَبْدِ الْجَبَّارِ أَخْبَرَنَا سُفْيَانُ قَالَ: قَالَ عَبْدُ الْمَلِكِ بْنُ عُمَيْرٍ: إِنِّي لَأُحَدِّثُ بِالْحَدِيثِ فَمَا أَدَعُ مِنْهُ حَرْفًا *

حَدَّثَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ مَهْدِيٍّ الْبَصْرِيُّ أَخْبَرَنَا عَبْدُ الرَّزَّاقِ أَخْبَرَنَا مَعْمَرٌ قَالَ: قَالَ قَتَادَةُ : مَا سَمِعَتْ أُذُنَايَ شَيْئًا قَطُّ إِلَّا وَعَاهُ قَلْبِي *

حَدَّثَنَا سَعِيدُ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ الْمَخْزُومِيُّ أَخْبَرَنَا سُفْيَانُ بْنُ عُيَيْنَةَ عَنْ عَمْرِو بْنِ دِينَارٍ قَالَ: مَا رَأَيْتُ أَحَدًا أَنَصَّ لِلْحَدِيثِ مِنَ الزُّهْرِيِّ *

حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ سَعِيد الْجَوْهَرِيُّ أَخْبَرَنَا سُفْيَانُ بْنُ عُيَيْنَةَ قَالَ: قَالَ أَيُّوبُ السَّخْتِيَانِيُّ: مَا عَلِمْتُ أَحَدًا كَانَ أَعْلَمَ بِحَدِيثِ أَهْلِ الْمَدِينَةِ بَعْدَ الزُّهْرِيِّ مِنْ يَحْيَى بْنِ أَبِي كَثِيرٍ *

حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ إِسْمَعِيلَ أَخْبَرَنَا سُلَيْمَانُ بْنُ حَرْبٍ أَخْبَرَنَا حَمَّادُ بْنُ زَيْدٍ قَالَ: كَانَ ابْنُ عَوْنٍ يُحَدِّثُ فَإِذَا حَدَّثْتُهُ عَنْ أَيُّوبَ بِخِلَافِهِ تَرَكَهُ. فَأَقُولُ قَدْ سَمِعْتُهُ. فَيَقُولُ: إِنَّ أَيُّوبَ أَعْلَمُنَا بِحَدِيثِ مُحَمَّدِ بْنِ سِيرِينَ *

حَدَّثَنَا أَبُو بَكْرٍ عَنْ عَلِيِّ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ: قُلْتُ لِيَحْيَى بْنِ سَعِيدٍ: أَيُّهُمَا أَثْبَتُ هِشَامٌ الدَّسْتُوَائِيُّ أَمْ مِسْعَرٌ؟ قَالَ: مَا رَأَيْتُ مِثْلَ مِسْعَرٍ كَانَ مِسْعَرٌ مِنْ أَثْبَتِ النَّاسِ *

حَدَّثَنَا أَبُو بَكْرٍ عَبْدُ الْقُدُّوسِ بْنُ مُحَمَّدٍ وحَدَّثَنِي أَبُو الْوَلِيدِ قَال: سَمِعْتُ حَمَّادَ بْنَ زَيْدٍ يَقُولُ: مَا خَالَفَنِي شُعْبَةُ فِي شَيْءٍ إِلَّا تَرَكْتُهُ. قَالَ: قَالَ أَبُو بَكْرٍ: وَحَدَّثَنِي أَبُو الْوَلِيدِ. قَالَ: قَالَ لِي حَمَّادُ بْنُ سَلَمَةَ: إِنْ أَرَدْتَ الْحَدِيثَ فَعَلَيْكَ بِشُعْبَةَ *

حَدَّثَنَا عَبْدُ بْنُ حُمَيْدٍ أَخْبَرَنَا أَبُو دَاوُدَ قَالَ: قَالَ شُعْبَةُ: مَا رَوَيْتُ عَنْ رَجُلٍ حَدِيثًا وَاحِدًا إِلَّا أَتَيْتُهُ أَكْثَرَ مِنْ مَرَّةٍ. وَالَّذِي رَوَيْتُ عَنْهُ عَشَرَةَ أَحَادِيثَ أَتَيْتُهُ أَكْثَرَ مِنْ عَشْرِ مِرَارٍ. وَالَّذِي رَوَيْتُ عَنْهُ خَمْسِينَ حَدِيثًا أَتَيْتُهُ أَكْثَرَ مِنْ خَمْسِينَ مَرَّةً. وَالَّذِي رَوَيْتُ عَنْهُ مِائَةً أَتَيْتُهُ أَكْثَرَ مِنْ مِائَةِ مَرَّةٍ إِلَّا حَيَّانَ الْكُوفِيَّ الْبَارِقِيَّ. فَإِنِّي سَمِعْتُ مِنْهُ هَذِهِ الْأَحَادِيثَ ثُمَّ عُدْتُ إِلَيْهِ فَوَجَدْتُهُ قَدْ مَاتَ *

حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ إِسْمَعِيلَ أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ أَبِي الْأَسْوَدِ أَخْبَرَنَا ابْنُ مَهْدِيٍّ قَالَ: سَمِعْتُ سُفْيَانَ يَقُولُ: شُعْبَةُ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ فِي الْحَدِيثِ *

حَدَّثَنَا أَبُو بَكْرٍ عَنْ عَلِيِّ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ: سَمِعْتُ يَحْيَى بْنَ سَعِيدٍ يَقُولُ: لَيْسَ أَحَدٌ أَحَبَّ إِلَيَّ مِنْ شُعْبَةَ وَلَا يَعْدِلُهُ أَحَدٌ عِنْدِي. وَإِذَا خَالَفَهُ سُفْيَانُ أَخَذْتُ بِقَوْلِ سُفْيَانَ. قَالَ عَلِيٌّ: قُلْتُ لِيَحْيَى: أَيُّهُمَا كَانَ أَحْفَظَ لِلْأَحَادِيثِ الطِّوَالِ سُفْيَانُ أَوْ شُعْبَةُ؟ قَالَ: كَانَ شُعْبَةُ أَمَرَّ فِيهَا. قَالَ يَحْيَى بْنَ سَعِيدٍ: وَكَانَ شُعْبَةُ أَعْلَمَ بِالرِّجَالِ فُلَانٌ عَنْ فُلَانٍ. وَكَانَ سُفْيَانُ صَاحِبَ أَبْوَابٍ *

حَدَّثَنَا أَبُو عَمَّارٍ الْحُسَيْنُ بْنُ حُرَيْثٍ قَالَ: سَمِعْتُ وَكِيعًا يَقُولُ: قَالَ شُعْبَةُ: سُفْيَانُ أَحْفَظُ مِنِّي. مَا حَدَّثَنِي سُفْيَانُ عَنْ شَيْخٍ بِشَيْءٍ فَسَأَلْتُهُ إِلَّا وَجَدْتُهُ كَمَا حَدَّثَنِي. سَمِعْت إِسْحَقَ بْنَ مُوسَى الْأَنْصَارِيَّ قَال: سَمِعْتُ مَعْنَ بْنَ عِيسَى الْقَزَّازَ يَقُولُ: كَانَ مَالِكُ بْنُ أَنَسٍ يُشَدِّدُ فِي حَدِيثِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي الْيَاءِ وَالتَّاءِ وَنَحْوِهذا *

حَدَّثَنَا أَبُو مُوسَى حَدَّثَنِي إِبْرَاهِيمُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ قُرَيْمٍ الْأَنْصَارِيُّ قَاضِي الْمَدِينَةِ قَالَ: مَرَّ مَالِكُ بْنُ أَنَسٍ عَلَى أَبِي حَازِمٍ وَهُوَ جَالِسٌ فَجَازَهُ فَقِيلَ لَهُ لِمَ لَمْ تَجْلِسْ؟ فَقَالَ: إِنِّي لَمْ أَجِدْ مَوْضِعًا أَجْلِسُ فِيهِ وَكَرِهْتُ أَنْ آخُذَ حَدِيثَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَأَنَا قَائِمٌ *

حَدَّثَنَا أَبُو بَكْرٍ عَنْ عَلِيِّ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ: قَالَ يَحْيَى بْنُ سَعِيدٍ: مَالِكٌ عَنْ سَعِيدِ بْنِ الْمُسَيَّبِ أَحَبُّ إِلَيَّ مِنْ سُفْيَانَ الثَّوْرِيِّ عَنْ إِبْرَاهِيمَ النَّخَعِيِّ. قَالَ يَحْيَى: مَا فِي الْقَوْمِ أَحَدٌ أَصَحُّ حَدِيثًا مِنْ مَالِكِ بْنِ أَنَسٍ. كَانَ مَالِكٌ إِمَامًا فِي الْحَدِيثِ. سَمِعْت أَحْمَدَ بْنَ الْحَسَنِ يَقُولُ: سَمِعْتُ أَحْمَدَ بْنَ حَنْبَلٍ يَقُولُ: مَا رَأَيْتُ بِعَيْنِي مِثْلَ يَحْيَى بْنِ سَعِيدٍ الْقَطَّانِ. قَالَ :وَسُئِلَ أَحْمَدُ بْنُ حَنْبَلٍ عَنْ وَكِيعٍ وَعَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ مَهْدِيٍّ فَقَالَ: أَحْمَدُ وَكِيعٌ أَكْبَرُ فِي الْقَلْبِ. وَعَبْدُ الرَّحْمَنِ إِمَامٌ. سَمِعْت مُحَمَّدَ بْنَ عَمْرِو بْنِ نَبْهَانَ بْنِ صَفْوَانَ الثَّقَفِيَّ الْبَصْرِيَّ يَقُولُ: سَمِعْتُ عَلِيَّ بْنَ الْمَدِينِيِّ يَقُولُ: لَوْ حَلَفْتُ بَيْنَ الرُّكْنِ وَالْمَقَامِ لَحَلَفْتُ أَنِّي لَمْ أَرَ أَحَدًا أَعْلَمَ مِنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ مَهْدِيٍّ.

قَالَ أَبو عِيسَى: وَالْكَلَامُ فِي هَذَا وَالرِّوَايَةُ عَنْ أَهْلِ الْعِلْمِ تَكْثُرُ. وَإِنَّمَا بَيَّنَّا شَيْئًا مِنْهُ عَلَى الاخْتِصَارِ لِيُسْتَدَلَّ بِهِ عَلَى مَنَازِلِ أَهْلِ الْعِلْمِ. وَتَفَاضُلِ بَعْضِهِمْ عَلَى بَعْضٍ فِي الْحِفْظِ وَالْإِتْقَانِ. فَمَنْ تُكُلِّمَ فِيهِ مِنْ أَهْلِ الْعِلْمِ لِأَيِّ شَيْءٍ تُكُلِّمَ فِيهِ. وَالْقِرَاءَةُ عَلَى الْعَالِمِ إِذَا كَانَ يَحْفَظُ مَا يُقْرَأُ عَلَيْهِ أَوْ يُمْسِكُ أَصْلَهُ فِيمَا يُقْرَأُ عَلَيْهِ إِذَا لَمْ يَحْفَظْ هُوَ صَحِيحٌ عِنْدَ أَهْلِ الْحَدِيثِ مِثْلُ السَّمَاعِ *

حَدَّثَنَا حُسَيْنُ بْنُ مَهْدِيٍّ الْبَصْرِيُّ أَخْبَرَنَا عَبْدُ الرَّزَّاقِ أَخْبَرَنَا ابْنُ جُرَيْجٍ قَالَ: قَرَأْتُ عَلَى عَطَاءِ بْنِ أَبِي رَبَاحٍ فَقُلْتُ لَهُ: كَيْفَ أَقُولُ؟ فَقَالَ: قُلْ حَدَّثَنَاهُ.

حَدَّثَنَا سُوَيْدُ بْنُ نَصْرٍ أَخْبَرَنَا عَلِيُّ بْنُ الْحُسَيْنِ بْنِ وَاقِدٍ عَنْ أَبِي عِصْمَةَ عَنْ يَزِيدَ النَّحْوِيِّ عَنْ عِكْرِمَةَ أَنَّ نَفَرًا قَدِمُوا عَلَى ابْنِ عَبَّاسٍ مِنْ أَهْلِ الطَّائِفِ بِكِتَابٍ مِنْ كُتُبِهِ فَجَعَلَ يَقْرَأُ عَلَيْهِمْ. فَيُقَدِّمُ وَيُؤَخِّرُ. فَقَالَ: إِنِّي بَلِهْتُ لِهَذِهِ الْمُصِيبَةِ فَاقْرَءُوا عَلَيَّ فَإِنَّ إِقْرَارِي بِهِ كَقِرَاءَتِي عَلَيْكُمْ *

حَدَّثَنَا سُوَيْدٌ أَخْبَرَنَا عَلِيُّ بْنُ الْحُسَيْنِ بْنِ وَاقِدٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ مَنْصُورِ بْنِ الْمُعْتَمِرِ قَالَ: إِذَا نَاوَلَ الرَّجُلُ كِتَابَهُ آخَرَ فَقَالَ: ارْوِ هَذَا عَنِّي فَلَهُ أَنْ يَرْوِيَهُ *و سَمِعْت مُحَمَّدَ بْنَ إِسْمَعِيلَ يَقُولُ: سَأَلْتُ أَبَا عَاصِمٍ النَّبِيلَ عَنْ حَدِيثٍ فَقَالَ: اقْرَأْ عَلَيَّ. فَأَحْبَبْتُ أَنْ يَقْرَأَ هُوَ فَقَالَ: أَأَنْتَ لَا تُجِيزُ الْقِرَاءَةَ؟ وَقَدْ كَانَ سُفْيَانُ الثَّوْرِيُّ وَمَالِكُ بْنُ أَنَسٍ يُجِيزَانِ الْقِرَاءَةَ *

حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ الْحَسَنِ أَخْبَرَنَا يَحْيَى بْنُ سُلَيْمَانَ الْجُعْفِيُّ الْمِصْرِيُّ قَالَ: قَالَ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ وَهْبٍ: مَا قُلْتُ حَدَّثَنَا فَهُوَ مَا سَمِعْتُ مَعَ النَّاسِ. وَمَا قُلْتُ حَدَّثَنِي فَهُوَ مَا سَمِعْتُ وَحْدِي. وَمَا قُلْتُ أَخْبَرَنَا فَهُوَ مَا قُرِئَ عَلَى الْعَالِمِ وَأَنَا شَاهِدٌ. وَمَا قُلْتُ أَخْبَرَنِي فَهُوَ مَا قَرَأْتُ عَلَى الْعَالِمِ يَعْنِي وَأَنَا وَحْدِي* وسَمِعْت أَبَا مُوسَى مُحَمَّدَ بْنَ الْمُثَنَّى يَقُولُ: سَمِعْتُ يَحْيَى بْنَ سَعِيدٍ الْقَطَّانَ يَقُولُ: حَدَّثَنَا وَأَخْبَرَنَا وَاحِد *

قَالَ أَبو عِيسَى: كُنَّا عِنْدَ أَبِي مُصْعَبٍ الْمَدِينِيِّ فَقُرِئَ عَلَيْهِ بَعْضُ حَدِيثِهِ. فَقُلْتُ لَهُ: كَيْفَ نَقُولُ؟ فَقَالَ: قُلْ حَدَّثَنَا أَبُو مُصْعَبٍ.

قَالَ أَبو عِيسَى: وَقَدْ أَجَازَ بَعْضُ أَهْلِ الْعِلْمِ الْإِجَازَةَ إِذَا أَجَازَ الْعَالِمُ لِأَحَدٍ أَنْ يَرْوِيَ عَنْهُ شَيْئًا مِنْ حَدِيثِهِ فَلَهُ أَنْ يَرْوِيَ عَنْهُ.

حَدَّثَنَا مَحْمُودُ بْنُ غَيْلَانَ أَخْبَرَنَا وَكِيعٌ عَنْ عِمْرَانَ بْنِ حُدَيْرٍ عَنْ أَبِي مِجْلَزٍ عَنْ بَشِيرِ بْنِ نَهِيكٍ قَالَ: كَتَبْتُ كِتَابًا عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ فَقُلْتُ: أَرْوِيهِ عَنْكَ؟ فَقَالَ: نَعَمْ *

حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ إِسْمَعِيلَ الْوَاسِطِيُّ أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْحَسَنِ عَنْ عَوْفٍ الْأَعْرَابِيِّ قَالَ: قَالَ رَجُلٌ لِلْحَسَنِ: عِنْدِي بَعْضُ حَدِيثِكَ أَرْوِيهِ عَنْكَ؟ قَالَ: نَعَمْ.

قَالَ أَبُو عِيسَى: وَمُحَمَّدُ بْنُ الْحَسَنِ إِنَّمَا يُعْرَفُ بِمَحْبُوبِ بْنِ الْحَسَنِ وَقَدْ حَدَّثَ عَنْهُ غَيْرُ وَاحِدٍ مِنَ الْأَئِمَّةِ *

حَدَّثَنَا الْجَارُودُ بْنُ مُعَاذٍ أَخْبَرَنَا أَنَسُ بْنُ عِيَاضٍ عَنْ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ قَالَ: أَتَيْتُ الزُّهْرِيَّ بِكِتَابٍ فَقُلْتُ لَهُ: هَذَا مِنْ حَدِيثِكَ أَرْوِيهِ عَنْكَ؟ قَالَ: نَعَمْ *

حَدَّثَنَا أَبُو بَكْرٍ عَنْ عَلِيِّ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ عَنْ يَحْيَى بْنِ سَعِيدٍ قَالَ: جَاءَ ابْنُ جُرَيْجٍ إِلَى هِشَامِ بْنِ عُرْوَةَ بِكِتَابٍ فَقَالَ: هَذَا حَدِيثُكَ أَرْوِيهِ عَنْكَ؟ فَقَالَ: نَعَمْ .قَالَ يَحْيَى: فَقُلْتُ فِي نَفْسِي لَا أَدْرِي أَيُّهُمَا أَعْجَبُ أَمْرًا. وَقَالَ عَلِيٌّ: سَأَلْتُ يَحْيَى بْنَ سَعِيدٍ عَنْ حَدِيثِ ابْنِ جُرَيْجٍ عَنْ عَطَاءٍ الْخُرَاسَانِيِّ فَقَالَ: ضَعِيفٌ. فَقُلْتُ: إِنَّهُ يَقُولُ أَخْبَرَنِي. قَالَ: لَا شَيْءَ إِنَّمَا هُوَ كِتَابٌ دَفَعَهُ إِلَيْهِ.

قَالَ أَبُو عِيسَى: وَالْحَدِيثُ إِذَا كَانَ مُرْسَلًا فَإِنَّهُ لَا يَصِحُّ عِنْدَ أَكْثَرِ أَهْلِ الْحَدِيثِ. قَدْ ضَعَّفَهُ غَيْرُ وَاحِدٍ مِنْهُمْ *

حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ حُجْرٍ أَخْبَرَنَا بَقِيَّةُ بْنُ الْوَلِيدِ عَنْ عُتْبَةَ بْنِ أَبِي حَكِيمٍ قَالَ: سَمِعَ الزُّهْرِيُّ إِسْحَقَ بْنَ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي فَرْوَةَ يَقُولُ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ. فَقَالَ الزُّهْرِيُّ: قَاتَلَكَ اللَّهُ يَا ابْنَ أَبِي فَرْوَةَ تَجِيئُنَا بِأَحَادِيثَ لَيْسَتْ لَهَا خُطُمٌ وَلَا أَزِمَّةٌ *

حَدَّثَنَا أَبُو بَكْرٍ عَنْ عَلِيِّ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ: قَالَ يَحْيَى بْنُ سَعِيدٍ: مُرْسَلَاتُ مُجَاهِدٍ أَحَبُّ إِلَيَّ مِنْ مُرْسَلَاتِ عَطَاءِ بْنِ أَبِي رَبَاحٍ بِكَثِيرٍ. كَانَ عَطَاءٌ يَأْخُذُ عَنْ كُلِّ ضَرْبٍ. قَالَ عَلِيٌّ: قَالَ يَحْيَى: مُرْسَلَاتُ سَعِيدِ بْنِ جُبَيْرٍ أَحَبُّ إِلَيَّ مِنْ مُرْسَلَاتِ عَطَاءٍ. قُلْتُ لِيَحْيَى: مُرْسَلَاتُ مُجَاهِدٍ أَحَبُّ إِلَيْكَ أَمْ مُرْسَلَاتُ طَاوُسٍ؟ قَالَ: مَا أَقْرَبَهُمَا. قَالَ عَلِيٌّ: وَسَمِعْتُ يَحْيَى بْنَ سَعِيدٍ يَقُولُ: مُرْسَلَاتُ أَبِي إِسْحَقَ عِنْدِي شِبْهُ لَا شَيْءَ وَالْأَعْمَشُ وَالتَّيْمِيُّ وَيَحْيَى بْنُ أَبِي كَثِيرٍ وَمُرْسَلَاتُ ابْنِ عُيَيْنَةَ شِبْهُ الرِّيحِ. قَالَ: إِي وَاللَّهِ وَسُفْيَانُ بْنُ سَعِيدٍ. قُلْتُ لِيَحْيَى: فَمُرْسَلَاتُ مَالِكٍ؟ قَالَ: هِيَ أَحَبُّ إِلَيَّ . ثُمَّ قَالَ يَحْيَى: لَيْسَ فِي الْقَوْمِ أَحَدٌ أَصَحُّ حَدِيثًا مِنْ مَالِكٍ *

حَدَّثَنَا سَوَّارُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الْعَنْبَرِيُّ قَالَ: سَمِعْتُ يَحْيَى بْنَ سَعِيدٍ الْقَطَّانَ يَقُولُ: مَا قَالَ الْحَسَنُ فِي حَدِيثِهِ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِلَّا وَجَدْنَا لَهُ أَصْلًا, إِلَّا حَدِيثًا أَوْ حَدِيثَيْنِ.

قَالَ أَبُو عِيسَى: وَمَنْ ضَعَّفَ الْمُرْسَلَ فَإِنَّهُ ضَعَّفَهُ مِنْ قِبَلِ أَنَّ هَؤُلَاءِ الْأَئِمَّةَ قَدْ حَدَّثُوا عَنِ الثِّقَاتِ وَغَيْرِ الثِّقَاتِ. فَإِذَا رَوَى أَحَدُهُمْ حَدِيثًا وَأَرْسَلَهُ لَعَلَّهُ أَخَذَهُ عَنْ غَيْرِ ثِقَةٍ. قَدْ تَكَلَّمَ الْحَسَنُ الْبَصْرِيُّ فِي مَعْبَدٍ الْجُهَنِيِّ ثُمَّ رَوَى عَنْهُ *

حَدَّثَنَا بِشْرُ بْنُ مُعَاذ الْبَصْرِيُّ أَخْبَرَنَا مَرْحُومُ بْنُ عَبْد الْعَزِيزِ الْعَطَّارُ حَدَّثَنِي أَبِي وَعَمِّي قَالَا: سَمِعْنَا الْحَسَنَ يَقُولُ: إِيَّاكُمْ وَمَعْبَدًا الْجُهَنِيَّ فَإِنَّهُ ضَالٌّ مُضِلٌّ.

" قَالَ أَبو عيسَى: وَيُرْوَى عَنِ الشَّعْبِيِّ قَالَ: أَخْبَرَنَا الْحَارِثُ الْأَعْوَرُ وَكَانَ كَذَّابًا. و سَمِعْت مُحَمَّدَ بْنَ بَشَّار يَقُولُ:سَمِعْتُ عَبْدَ الرَّحْمَنِ بْنَ مَهْدِيٍّ يَقُولُ: أَلَا تَعْجَبُونَ مِنْ سُفْيَانَ بْنِ عُيَيْنَةَ؟ لَقَدْ تَرَكْتُ لِجَابِرِ الْجُعْفِيِّ بِقَوْلِهِ لَمَّا حَكَى عَنْهُ أَكْثَرَ مِنْ أَلْفِ حَدِيث. ثُمَّ هُوَ يُحَدِّثُ عَنْهُ. قَالَ مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ: وَتَرَكَ عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ مَهْدِيٍّ حَدِيثَ جَابِرِ الْجُعْفِيِّ. وَقَد احْتَجَّ بَعْضُ أَهْلِ الْعِلْمِ بِالْمُرْسَلِ أَيْضًا *

حَدَّثَنَا أَبُو عُبَيْدَةَ بْنُ أَبِي السَّفَرِ الْكُوفِيُّ أَخْبَرَنَا سَعِيدُ بْنُ عَامِرٍ عَنْ شُعْبَةَ عَنْ سُلَيْمَانَ الْأَعْمَشِ قَالَ: قُلْتُ لِإِبْرَاهِيمَ النَّخَعِيِّ : أَسْنِدْ لِي عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُود. فَقَالَ إِبْرَاهِيمُ: إِذَا حَدَّثْتُكُم عَنْ عَبْد اللَّه فَهُوَ الَّذِي سَمَّيْتُ. وَإِذَا قُلْتُ: قَالَ عَبْدُ اللَّه فَهُوَ عَنْ غَيْرِ وَاحِد عَنْ عَبْد اللَّه * وَقَد اخْتَلَفَ الْأَئِمَّةُ مِنْ أَهْلِ الْعِلْمِ فِي تَضْعِيفِ الرِّجَالِ كَمَا اخْتَلَفُوا فِي سِوَى ذَلِكَ مِنَ الْعِلْمِ. ذُكِرَ عَنْ شُعْبَةَ أَنَّهُ ضَعَّفَ أَبَا الزُّبَيْرِ الْمَكِّيَّ وَعَبْدَ الْمَلِك بْنَ أَبِي سُلَيْمَانَ وَحَكِيمَ بْنَ جُبَيْرٍ وَتَرَكَ الرِّوَايَةَ عَنْهُمْ. ثُمَّ حَدَّثَ شُعْبَةُ عَمَّنْ هُوَ دُونَ هَؤُلَاءِ فِي الْحِفْظ وَالْعَدَالَة؛ حَدَّثَ عَنْ جَابِرِ الْجُعْفِيِّ وَإِبْرَاهِيمَ بْنِ مُسْلِمٍ الْهَجَرِيِّ وَمُحَمَّد بْنِ عُبَيْد اللَّه الْعَرْزَمِيِّ وَغَيْرِ وَاحِدِ مِمَّنْ يُضَعَّفُونَ فِي الْحَدِيث *

حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَمْرِو بْنِ نَبْهَانَ بْنِ صَفْوَانَ الْبَصْرِيُّ أَخْبَرَنَا أُمَيَّةُ بْنُ خَالِد قَالَ: قُلْتُ لِشُعْبَةَ: تَدَعُ عَبْدَ الْمَلِك بْنَ أَبِي سُلَيْمَانَ وَتُحَدِّثُ عَنْ مُحَمَّد بْنِ عُبَيْد اللَّه الْعَرْزَمِيِّ؟ قَال: نَعَمْ.

قَالَ أَبو عيسَى: وَقَدْ كَانَ شُعْبَةُ حَدَّثَ عَنْ عَبْد الْمَلِكِ بْنِ أَبِي سُلَيْمَانَ ثُمَّ تَرَكَهُ. وَيُقَالُ إِنَّمَا تَرَكَهُ لَمَّا تَفَرَّدَ بِالْحَدِيث الَّذِي رَوَى عَنْ عَطَاء ابْنِ أَبِي رَبَاحٍ عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْد اللَّه عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْه وَسَلَّمَ قَالَ: الرَّجُلُ أَحَقُّ بِشُفْعَته يُنْتَظَرُ بِه وَإِنْ كَانَ غَائِبًا إِذَا كَانَ طَرِيقُهُمَا وَاحِدًا.

وَقَدْ ثَبَّتَ غَيْرُ وَاحِد مِنَ الْأَئِمَّة وَحَدَّثُوا عَنْ أَبِي الزُّبَيْرِ وَعَبْد الْمَلِك بْنِ أَبِي سُلَيْمَانَ وَحَكِيمِ بْنِ جُبَيْرٍ *

حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مَنِيعٍ ح أَخْبَرَنَا هُشَيْمٌ ح أَخْبَرَنَا حَجَّاجٌ وَابْنُ أَبِي لَيْلَى عَنْ عَطَاء بْنِ أَبِي رَبَاحٍ قَالَ: كُنَّا إِذَا خَرَجْنَا مِنْ عِنْدَ جَابِرِ بْنِ عَبْد اللَّه تَذَاكَرْنَا حَدِيثَهُ. وَكَانَ أَبُو الزُّبَيْرِ أَحْفَظَنَا لِلْحَدِيث *

حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ يَحْيَى بْنِ أَبِي عُمَرَ الْمَكِّيُّ أَخْبَرَنَا سُفْيَانُ بْنُ عُيَيْنَةَ قَالَ: قَالَ أَبُو الزُّبَيْرِ: كَانَ عَطَاءٌ يُقَدِّمُنِي إِلَى جَابِرِ بْنِ عَبْد اللَّه أَحْفَظُ لَهُمُ الْحَدِيثَ *

حَدَّثَنَا ابْنُ أَبِي عُمَرَ أَخْبَرَنَا سُفْيَانُ قَال: سَمِعْتُ أَيُّوبَ السَّخْتِيَانِيَّ يَقُولُ: حَدَّثَنِي أَبُو الزُّبَيْرِ وَأَبُو الزُّبَيْرِ قَالَ سُفْيَانُ بِيَده يَقْبِضُهَا.

قَالَ أَبو عيسَى: إِنَّمَا يَعْنِي بِذَلِكَ الْإِتْقَانَ وَالْحِفْظَ. وَيُرْوَى عَنْ عَبْد اللَّه بْنِ الْمُبَارَك قَالَ: كَانَ سُفْيَانُ الثَّوْرِيُّ يَقُولُ: كَانَ عَبْدُ الْمَلِك بْنُ أَبِي سُلَيْمَانَ مِيزَانًا فِي الْعِلْمِ *

حَدَّثَنَا أَبُو بَكْرٍ عَنْ عَلِيِّ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ: سَأَلْتُ يَحْيَى بْنَ سَعِيد عَنْ حَكِيمِ بْنِ جُبَيْرٍ فَقَالَ: تَرَكَهُ شُعْبَةُ مِنْ أَجْلِ الْحَدِيثِ الَّذِي رَوَاهُ فِي الصَّدَقَةِ. يَعْنِي حَدِيثَ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: مَنْ سَأَلَ النَّاسَ وَلَهُ مَا يُغْنِيهِ كَانَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ خُمُوشًا فِي وَجْهِهِ. قِيلَ يَا رَسُولَ اللَّهِ وَمَا يُغْنِيهِ؟ قَالَ: خَمْسُونَ دِرْهَمًا أَوْ قِيمَتُهَا مِنَ الذَّهَبِ. قَالَ عَلِيٌّ قَالَ يَحْيَى: وَلَمْ يَرَ يَحْيَى بِحَدِيثِهِ بَأْسًا *

حَدَّثَنَا مَحْمُودُ بْنُ غَيْلَانَ أَخْبَرَنَا يَحْيَى بْنُ آدَمَ عَنْ سُفْيَانَ الثَّوْرِيِّ عَنْ حَكِيمِ بْنِ جُبَيْرٍ بِحَدِيثِ الصَّدَقَةِ. قَالَ يَحْيَى بْنُ آدَمَ: قَالَ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عُثْمَانَ صَاحِبُ شُعْبَةَ لِسُفْيَانَ الثَّوْرِيِّ: لَوْ غَيْرُ حَكِيمٍ يُحَدِّثُ بِهَذَا؟ فَقَالَ لَهُ سُفْيَانُ: وَمَا لِحَكِيمٍ لَا يُحَدِّثُ عَنْهُ شُعْبَةُ؟ قَالَ: نَعَمْ. فَقَالَ سُفْيَانُ الثَّوْرِيُّ: سَمِعْتُ زُبَيْدًا يُحَدِّثُ بِهَذَا عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ يَزِيدَ *

قَالَ أَبو عِيسَى: وَمَا ذَكَرْنَا فِي هَذَا الْكِتَابِ حَدِيثٌ حَسَنٌ. فَإِنَّمَا أَرَدْنَا بِهِ حُسْنَ إِسْنَادِهِ عِنْدَنَا. كُلُّ حَدِيثٍ يُرْوَى لَا يَكُونُ فِي إِسْنَادِهِ مَنْ يُتَّهَمُ بِالْكَذِبِ وَلَا يَكُونُ الْحَدِيثُ شَاذًّا وَيُرْوَى مِنْ غَيْرِ وَجْهٍ نَحْوَ ذَاكَ فَهُوَ عِنْدَنَا حَدِيثٌ حَسَنٌ .: وَمَا ذَكَرْنَا فِي هَذَا الْكِتَابِ حَدِيثٌ غَرِيبٌ فَإِنَّ أَهْلَ الْحَدِيثِ يَسْتَغْرِبُونَ الْحَدِيثَ لِمَعَانٍ. رُبَّ حَدِيثٍ يَكُونُ غَرِيبًا لَا يُرْوَى إِلَّا مِنْ وَجْهٍ وَاحِدٍ. مِثْلُ حَدِيثِ حَمَّادِ بْنِ سَلَمَةَ عَنْ أَبِي الْعُشَرَاءِ عَنْ أَبِيهِ قَالَ: قُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ أَمَا تَكُونُ الذَّكَاةُ إِلَّا فِي الْحَلْقِ وَاللَّبَّةِ؟ فَقَالَ: لَوْ طَعَنْتَ فِي فَخِذِهَا أَجْزَأَ عَنْكَ. فَهَذَا حَدِيثٌ تَفَرَّدَ بِهِ حَمَّادُ بْنُ سَلَمَةَ عَنْ أَبِي الْعُشَرَاءِ وَلَا يُعْرَفُ لِأَبِي الْعُشَرَاءِ إِلَّا هَذَا الْحَدِيثُ. وَإِنْ كَانَ هَذَا الْحَدِيثُ مَشْهُورًا عِنْدَ أَهْلِ الْعِلْمِ فَإِنَّمَا اشْتُهِرَ مِنْ حَدِيثِ حَمَّادِ بْنِ سَلَمَةَ لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ حَدِيثِهِ. يَعْنِي وَرُبَّ رَجُلٍ مِنَ الْأَئِمَّةِ يُحَدِّثُ بِالْحَدِيثِ لَا يُعْرَفُ إِلَّا مِنْ حَدِيثِهِ وَيَشْتَهِرُ الْحَدِيثُ لِكَثْرَةِ مَنْ رَوَى عَنْهُ. مِثْلُ مَا رَوَى عَبْدُ اللَّهِ بْنُ دِينَارٍ عَنِ ابْنِ عُمَرَ: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَهَى عَنْ بَيْعِ الْوَلَاءِ وَعَنْ هِبَتِهِ. لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ حَدِيثِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ دِينَارٍ. رَوَاهُ عَنْهُ عُبَيْدُ اللَّهِ بْنُ عُمَرَ وَشُعْبَةُ وَسُفْيَانُ الثَّوْرِيُّ وَمَالِكُ بْنُ أَنَسٍ وَابْنُ عُيَيْنَةَ وَغَيْرُ وَاحِدٍ مِنَ الْأَئِمَّةِ. وَرَوَى يَحْيَى بْنُ سُلَيْمٍ هَذَا الْحَدِيثَ عَنْ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ عَنْ نَافِعٍ عَنِ ابْنِ عُمَرَ فَوَهِمَ فِيهِ يَحْيَى بْنُ سُلَيْمٍ. وَالصَّحِيحُ هُوَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ دِينَارٍ عَنِ ابْنِ عُمَرَ. هَكَذَا رَوَى عَبْدُ الْوَهَّابِ الثَّقَفِيُّ وَعَبْدُ اللَّهِ بْنُ نُمَيْرٍ عَنْ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ دِينَارٍ عَنِ ابْنِ عُمَرَ. وَرَوَى الْمُؤَمَّلُ هَذَا الْحَدِيثَ عَنْ شُعْبَةَ.

فَقَالَ شُعْبَةُ: لَوَدِدْتُ أَنَّ عَبْدَ اللَّهِ بْنَ دِينَارٍ أَذِنَ لِي حَتَّى كُنْتُ أَقُومُ إِلَيْهِ فَأُقَبِّلُ رَأْسَهُ.

قَالَ أَبو عِيسَى: وَرُبَّ حَدِيثٍ إِنَّمَا يُسْتَغْرَبُ لِزِيَادَةٍ تَكُونُ فِي الْحَدِيثِ. وَإِنَّمَا يَصِحُّ إِذَا كَانَتِ الزِّيَادَةُ مِمَّنْ يُعْتَمَدُ عَلَى حِفْظِهِ مِثْلُ مَا رَوَى مَالِكُ بْنُ أَنَسٍ عَنْ نَافِعٍ عَنِ ابْنِ عُمَرَ قَالَ: فَرَضَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ زَكَاةَ الْفِطْرِ مِنْ رَمَضَانَ عَلَى كُلِّ حُرٍّ أَوْ عَبْدٍ ذَكَرٍ أَوْ أُنْثَى مِنَ الْمُسْلِمِينَ صَاعًا مِنْ تَمْرٍ أَوْ صَاعًا مِنْ شَعِيرٍ .قَالَ: وَزَادَ مَالِكٌ فِي هَذَا الْحَدِيثِ: مِنَ الْمُسْلِمِينَ. وَرَوَى أَيُّوبُ السَّخْتِيَانِيُّ وَعُبَيْدُ اللَّهِ بْنُ عُمَرَ وَغَيْرُ وَاحِدٍ مِنَ الْأَئِمَّةِ هَذَا الْحَدِيثَ عَنْ نَافِعٍ عَنِ ابْنِ عُمَرَ وَلَمْ يَذْكُرُوا فِيهِ: مِنَ

الْمُسْلمينَ. وَقَدْ رَوَى بَعْضُهُمْ عَنْ نَافِعٍ مِثْلَ رِوَايَةِ مَالِكٍ مِمَّنْ لَا يُعْتَمَدُ عَلَى حِفْظِهِ. وَقَدْ أَخَذَ غَيْرُ وَاحِدٍ مِنَ الْأَئِمَّةِ بِحَدِيثِ مَالِكٍ. وَاحْتَجُّوا بِهِ. مِنْهُمُ الشَّافِعِيُّ وَأَحْمَدُ بْنُ حَنْبَلٍ قَالَا: إِذَا كَانَ لِلرَّجُلِ عَبِيدٌ غَيْرُ مُسْلِمِينَ لَمْ يُؤَدِّ عَنْهُمْ صَدَقَةَ الْفِطْرِ. وَاحْتَجَّا بِحَدِيثِ مَالِكٍ. فَإِذَا زَادَ حَافِظٌ مِمَّنْ يُعْتَمَدُ عَلَى حِفْظِهِ قُبِلَ ذَلِكَ عَنْهُ. وَرُبَّ حَدِيثٍ يُرْوَى مِنْ أَوْجُهٍ كَثِيرَةٍ. وَإِنَّمَا يُسْتَغْرَبُ لِحَالِ الْإِسْنَادِ *

حَدَّثَنَا أَبُو كُرَيْبٍ وَأَبُو هِشَامٍ الرِّفَاعِيُّ وَأَبُو السَّائِبِ وَالْحُسَيْنُ بْنُ الْأَسْوَدِ قَالُوا: أَخْبَرَنَا أَبُو أُسَامَةَ عَنْ بُرَيْدِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي بُرْدَةَ عَنْ جَدِّهِ أَبِي بُرْدَةَ عَنْ أَبِي مُوسَى عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: الْكَافِرُ يَأْكُلُ فِي سَبْعَةِ أَمْعَاءٍ وَالْمُؤْمِنُ يَأْكُلُ فِي مِعًى وَاحِدٍ. هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ مِنْ هَذَا الْوَجْهِ مِنْ قِبَلِ إِسْنَادِهِ. وَقَدْ رُوِيَ هذا الحَدِيثُ مِنْ غَيْرِ وَجْهٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَإِنَّمَا يُسْتَغْرَبُ مِنْ حَدِيثِ أَبِي مُوسَى. سَأَلْتُ مَحْمُودَ بْنَ غَيْلَانَ عَنْ هَذَا الْحَدِيثِ فَقَالَ: هَذَا حَدِيثُ أَبِي كُرَيْبٍ عَنْ أَبِي أُسَامَةَ. وَسَأَلْتُ مُحَمَّدَ بْنَ إِسْمَعِيلَ عَنْ هَذَا الْحَدِيثِ فَقَالَ: هَذَا حَدِيثُ أَبِي كُرَيْبٍ عَنْ أَبِي أُسَامَةَ. وَلَمْ نَعْرِفْهُ إِلَّا مِنْ حَدِيثِ أَبِي كُرَيْبٍ. فَقُلْتُ لَهُ: حَدَّثَنَا غَيْرُ وَاحِدٍ عَنْ أَبِي أُسَامَةَ بِهَذَا فَجَعَلَ يَتَعَجَّبُ وَقَالَ: مَا عَلِمْتُ أَنَّ أَحَدًا حَدَّثَ بِهَذَا غَيْرَ أَبِي كُرَيْبٍ. قَالَ مُحَمَّدٌ وكُنَّا نَرَى أَنَّ أَبَا كُرَيْبٍ أَخَذَ هَذَا الْحَدِيثَ عَنْ أَبِي أُسَامَةَ فِي الْمُذَاكَرَةِ *

حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ أَبِي زِيَادٍ وَغَيْرُ وَاحِدٍ قَالُوا: ح أَخْبَرَنَا شَبَابَةُ بْنُ سَوَّارٍ أَخْبَرَنَا شُعْبَةُ عَنْ بُكَيْرِ بْنِ عَطَاءٍ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ يَعْمَرَ: أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَهَى عَنِ الدُّبَّاءِ وَالْمُزَفَّتِ.

هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ مِنْ قِبَلِ إِسْنَادِهِ لَا نَعْلَمُ أَحَدًا حَدَّثَ بِهِ عَنْ شُعْبَةَ غَيْرَ شَبَابَةَ. وَقَدْ رُوِيَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنْ أَوْجُهٍ كَثِيرَةٍ أَنَّهُ نَهَى أَنْ يُنْتَبَذَ فِي الدُّبَّاءِ وَالْمُزَفَّتِ. وَحَدِيثُ شَبَابَةَ إِنَّمَا يُسْتَغْرَبُ لِأَنَّهُ تَفَرَّدَ بِهِ عَنْ شُعْبَةَ. وَقَدْ رَوَى شُعْبَةُ وَسُفْيَانُ الثَّوْرِيُّ بِهَذَا الْإِسْنَادِ عَنْ بُكَيْرِ بْنِ عَطَاءٍ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ يَعْمَرَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ قَالَ: الْحَجُّ عَرَفَةُ. فَهَذَا الْحَدِيثُ الْمَعْرُوفُ عِنْدَ أَهْلِ الْحَدِيثِ بِهَذَا الْإِسْنَادِ *

حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ أَخْبَرَنَا مُعَاذُ بْنُ هِشَامٍ حَدَّثَنِي أَبِي عَنْ يَحْيَى بْنِ أَبِي كَثِيرٍقَالَ: حَدَّثَنِي أَبُو مُزَاحِمٍ أَنَّهُ سَمِعَ أَبَا هُرَيْرَةَ يَقُولُ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: مَنْ تَبِعَ جَنَازَةً فَصَلَّى عَلَيْهَا فَلَهُ قِيرَاطٌ. وَمَنْ تَبِعَهَا حَتَّى يُقْضَى قَضَاؤُهَا فَلَهُ قِيرَاطَانِ. قَالُوا يَا رَسُولَ اللَّهِ مَا الْقِيرَاطَانِ؟ قَالَ: أَصْغَرُهُمَا مِثْلُ أُحُدٍ.

حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ أَخْبَرَنَا مَرْوَانُ بْنُ مُحَمَّدٍ عَنْ مُعَاوِيَةَ بْنِ سَلَّامٍ حَدَّثَنِي يَحْيَى بْنُ أَبِي كَثِيرٍ أَخْبَرَنَا أَبُو مُزَاحِمٍ سَمِعَ أَبَا هُرَيْرَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: مَنْ تَبِعَ جَنَازَةً فَلَهُ قِيرَاطٌ. فَذَكَرَ نَحْوَهُ بِمَعْنَاهُ. قَالَ عَبْدُ اللَّهِ: وَأَخْبَرَنَا مَرْوَانُ عَنْ مُعَاوِيَةَ بْنِ سَلَّامٍ قَالَ: قَالَ يَحْيَى: وَحَدَّثَنِي أَبُو سَعِيدٍ مَوْلَى الْمَهْرِيِّ عَنْ حَمْزَةَ بْنِ سَفِينَةَ عَنِ السَّائِبِ سَمِعَ عَائِشَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَحْوَهُ. قُلْتُ لِأَبِي مُحَمَّدٍ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ: مَا الَّذِي اسْتَغْرَبُوا مِنْ حَدِيثِكَ بِالْعِرَاقِ؟ فَقَالَ:

حَديثَ السَّائِبِ عَنْ عَائِشَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَذَكَرَ هَذَا الْحَدِيثَ. و سَمِعْت مُحَمَّدَ بْــنَ إِسْمَعِيلَ يُحَدِّثُ بِهَذَا الْحَدِيثِ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ.

قَالَ أَبو عِيسَى: وَهَذَا حَديثٌ قَدْ رُوِيَ مِنْ غَيْرِ وَجْهٍ عَنْ عَائِشَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ. وَإِنَّمَا يُسْتَغْرَبُ هَذَا الْحَديثُ لِحَالِ إِسْنَادِهِ لِرِوَايَةِ السَّائِبِ عَنْ عَائِشَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ*

حَدَّثَنَا أَبُو حَفْصٍ عَمْرُو بْنُ عَلِيٍّ أَخْبَرَنَا يَحْيَى بْنُ سَعِيدٍ الْقَطَّانُ أَخْبَرَنَا الْمُغِيرَةُ بْنُ أَبِــي قُــرَّةَ السَّدُوسِيُّ قَالَ: سَمِعْتُ أَنَسَ بْنَ مَالِكٍ يَقُولُ: قَالَ رَجُلٌ: يَا رَسُولَ اللَّهِ أَعْقِلُهَا وَأَتَوَكَّـــلُ أَوْ أُطْلِقُهَـــا وَأَتَوَكَّلُ؟ قَالَ: اعْقِلْهَا وَتَوَكَّلْ. قَالَ عَمْرُو بْنُ عَلِيٍّ: قَالَ يَحْيَى بْنُ سَعِيدٍ: هَذَا عِنْدِي حَدِيثٌ مُنْكَرٌ.

قَالَ أَبو عِيسَى: وَهَذَا حَديثٌ غَرِيبٌ مِنْ هَذَا الْوَجْهِ لَا نَعْرِفُهُ مِنْ حَدِيثِ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ إِلَّا مِنْ هَذَا الْوَجْهِ. وَقَدْ رُوِيَ عَنْ عَمْرِو عَنْ أُمَيَّةَ الضَّمْرِيِّ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَحْوَ هَذَا.

وَقَدْ وَضَعْنَا هَذَا الْكِتَابَ عَلَى الاخْتِصَارِ لِمَا رَجَوْنَا فِيهِ مِنَ الْمَنْفَعَةِ. نَسْأَلُ اللهَ النَّفْعَ بِمَا فِيهِ وَأَنْ لَا يَجْعَلَهُ لَنَا حُجَّةً بِرَحْمَتِهِ, وأنْ لا يَجْعَلَهُ عَلَيْنَا وَبَالًا بِرَحْمَتِه *

KITABUL-ILEL[2292]

U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog:

Ebu Isa et-Tirmizi kaže: Svi hadisi koji se nalaze u ovom djelu[2293] upotrebljivi su i po njima su postupali učenjaci, osim dva: hadis Ibn Abbasa da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, sastavio podne i ikindiju i akšam i jaciju u Medini kada nije bio u opasnosti niti je bio na putovanju, niti je padala kiša; i hadis u kojem stoji da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: "Onoga koji pije alkohol bičujte (do tri puta); ukoliko se tome povrati i četvrti put, vi ga tada ubijte!" Mi smo oba ova hadisa u *Džami'u-Sunenu* objasnili i ukazali na njihove skrivene mahane i nedostatke.

2292 Ebu Isa Muhammed b. Isa b. Sevre et-Tirmizi poznati je hadiski učenjak i teoretičar. Izvrsno je poznavao sve grane hadiske nauke, ali se u jednoj posebno istakao. To je grana hadiske nauke koja se bavi izučavanjem i otkrivanjem skrivenih mahana i nedostataka u hadisu *Ilm bi ilelil-hadis*. Neki smatraju da je u toj oblasti nadmašio i svoga učitelja El-Buharija. On je iz te oblasti napisao dva djela: *Kitabu Ilelil-kebir* i *Kitabul-ilelis-sagir*. Hafiz Ebul-Ala Muhammed Abdur-Rahman b. Abdur-Rahim el-Mubarekfori je ovo drugo djelo prokomentarisao i taj svoj komentar nazvao je *Šifaul-galeli fi šerhi Kitabil-ileli.* Veli: "On kaže: Nakon što sam uz Allahovu pomoć završio komentar Tirmizijeva *Džami'a* koji sam nazvao *Tufvetul-ahvezi bišerhi Džami'ut-Tirmizi*, želio sam da prokomentarišem i njegovo drugo djelo *Kitabul-Ilelis-sagiri*, koje je po obimu veoma malo, ali po značaju izuzetno veliko i značajno, a koje je Et-Tirmizi dodao uz svoj *Džami'-Sunen.* Nakon što sam završio sa prijevodom i komentarom *El-Džami-Sunena*, evo donosim i *Kitabu Ilelis-sagiri* i pojedine opaske iz El-Mubarekforijeva djela *Šifaul-galeli fi šerhi kitabil-Ileli*, komentara tog djela.

2293 Tj. u Tirmizijevom *Džami'u- Sunenu.*

U *El-Džamiu-Sunenu* sam spomenuo i mišljenja šeri'atskih pravnika. Riječi Sufjana es-Sevrija koje sam u njemu spomenuo - većinu toga nam je ispričao Muhammed b. Osman el-Kufi i kazao: Ispričao nam je Ubejdullah b. Musa prenijevši od Sufjana. Neke od njih nam je ispričao Ebu Fadl Mektum b. Abbas et-Tirmizi.

Et-Tirmizi veli: Ispričao nam je Muhammed b. Jusuf el-Ferjabi prenijevši od Sufjana. Riječi Malika b. Enesa koje sam u njemu spomenuo - većinu toga nam je ispričao Ishak b. Musa el-Ensari. On kaže: Obavijestio nas je Ma'n b. Isa el-Kazzaz prenijevši od Malika b. Enesa. Ono što je u njemu spomenuto u Poglavlju o postu, o tome nas je obavijestio Ebu Mus'ab el-Medini prenijevši od Malika b. Enesa. O nekim Malikovim riječima nas je obavijestio Musa b. Hizam. On kaže: Obavijestio nas Abdullah b. Mesleme el-Ka'nebi prenijevši od Malika b. Enesa.

Riječi Ibnul-Mubareka koje su spomenute u ovoj zbirci - većinu toga nam je ispričao Ahmed b. Abde el-Amuli, jedan od Ibn Mubarekovih učenika, prenijevši od njega. Od njega su nam još prenijeli i Ebu Vehb, Ali b. Hasan, Abdan preko Sufjana b. Abdul-Melika, Hibban b. Musa, Vehb b. Zem'a preko Feddale en-Nesevija i drugih.

Većinu Šafijevih riječi koje sam spomenuo u njemu prenio nam je Hasan b. Muhammed ez-Za'ferani direktno od Šafije. Sve što je u njemu spomenuto o abdestu i namazu - o tome nas je obavijestio Ebu Velid el-Meki prenijevši od Šafije. Nešto od toga nam je ispričao Ebu Ismail. On kaže: Obavijestio nas je Jusuf b. Jahja el-Kureši el-Buvejti prenijevši od Šafije. Neki su hadisi (o tome) preneseni i od Rebi'a, a on od Šafije. Rebi' je nešto od toga napisao i dozvolio nam da to prenosimo.

Što se tiče riječi Ahmeda b. Hanbela i Ishaka b. Ibrahima koje sam u knjizi spomenuo, o njima nas je obavijestio uglavnom Ishak b. Mensur prenijevši ih od Ahmeda i Ishaka, osim onoga u poglavljima o hadždžu, krvarinama i preciziranim kaznama. Njih nisam izravno čuo od Ishaka b. Mensura nego me je obavijestio Muhammed b. Musa el-Esamm prenijevši ih od Ishaka b. Mensura, a on od Ahmeda i Ishaka. O nekim Ishakovim riječima me obavijestio Muhammed b. Fulejh prenijevši ih od Ishaka. Sve sam ja ovo posebno objasnio uz mevkuf hadise u *Džami'u-Sunenu*. Što se, pak, tiče skrivenih mahana i nedostataka koje sam spomenuo u vezi sa pojedinim hadisima, prenosiocima i njihovim biografijama, uglavnom sam to preuzeo iz (Buharijeva) *Et-Tariha*. Više od toga sam preuzeo i od Abdullaha b. Abdur-Rahmana a nešto manje od Ebu Zur'e. Mišljenja učenjaka i skrivene mahane hadisa u ovoj knjizi iznio sam kao odgovor na pitanja koja su mi postavljana iz te oblasti. Neko vrijeme to nisam htio uraditi, a onda sam to ipak učinio kako bi se ljudi time okoristili. Primijetio sam da su se mnogi učenjaci poput: Hišama b. Hassana, Abdul-Melika b. Abdul-Aziza b. Džurejdža, Seida b. Ebu Arubea, Malika b. Enesa, Hammada b. Selemea, Abdullaha b. Mubareka, Jahjaa b. Zekerijjaa b. Zaidea, Veki'a b. Džerraha i

Abdur-Rahmana b. Mehdija odlučili da pišu o nečemu o čemu niko prije njih nije pisao. Ti vrijedni učenjaci su pisali pa je Allah učinio da ljudi od toga vide velike koristi, a njima je Allah za to kod Sebe pripremio veliku nakradu za korist koju su ostavili muslimanima, a što će biti vodilja u njihovom budućem pisanju.

Neki, koji nisu razumjeli učenjake hadisa, smatrali su nedopustivim iznošenje negativnih osobina o prenosiocima hadisa. Znamo da su mnogi imami iz generacije tabi'ina, poput Hasana el-Basrija i Tavusa, javno iznosili mahane prenosilaca hadisa poput Ma'beda Džuhenija. I Seid b. Džubejr je javno iznosio mahane Talka b. Habiba. Ibrahim en-Nehai i Amir eš-Ša'bij su javno iznosili mahane Harisa el-A'vera. To se prenosi i od Ejuba es-Sahtijanija, Abdullaha b. Avna, Sulejmana et-Tejmija, Šu'bea b. Hadždžadža, Sufjana es-Sevrija, Malika b. Enesa, El-Evzaija, Abdullaha b. Mubareka, Jahjaa b. Seida el-Kattana, Veki'a b. Džerraha, Abdur-Rahmana b. Mehdija i drugih učenjaka koji su javno iznosili mahane prenosilaca hadisa i ocjenjivali ih slabim zbog toga. Oni su to, po našem mišljenju, a Allah najbolje zna, činili radi savjeta muslimanima, a ne u svrhu grđenja i ogovaranja ljudi. Oni su, po našem mišljenju, željeli da ukažu na njihovu slabost kako bi bili prepoznatljivi. Jer su neki od tih koje su ocijenili slabim prenosiocima hadisa bili skloni novotarijama, u neke se sumnjalo da lažu, neki su bili nemarni prema hadisu pa su prilikom prenošenja hadisa mnogo griješili. Ti imami samo su željeli da objelodane njihovo stanje iz ljubavi prema vjeri, da bi je sačuvali. Jer je provjera svjedočenja pri prenošenju vjere preče od provjere svjedočenja pri utvrđivanja vlasništva u slučaju imovine.

Ebu Isa kaže: Obavijestio me je Muhammed b. Ismail (Eel-Buhari); kaže: Ispričao nam je Muhammed b. Jahja b. Seid el-Kattan; kaže: Ispričao mi je moj otac i kazao: Pitao sam Sufjana es-Sevrija, Šu'bea, Malika b. Enesa i Sufjana b. Ujejnea o čovjeku za koga znam da se na njega sumnja da je sklon laži i da ima drugih slabosti, da li da mu te mahane treba prešutjeti ili ih objelodaniti, pa su kazali: "Objelodani ih!"

Ispričao nam je Muhammed b. Rafi' en-Nejsaburi; kaže: Obavijestio nas je Jahja b. Adem i kazao: Neko jednom prilikom reče Ebu Bekru b. Ajjašu: Ljudi nekada sjednu da bi slušali hadise a sa njima sjednu i oni koji nisu podesni za to, a Ebu Bekr b. Ajjaš reče: Kad god neko sjedne da sluša hadis, uz njega će sjesti i ljudi koji za to nisu podesni. Kad umre onaj ko je podesan za prenošenje hadisa, Allah će oživjeti njegov spomen, dok se onaj ko je sklon novotariji neće ni spomenuti.[2294]

Ispričao nam je Muhammed b. Ali b. Hasan b. Šekik; kaže: Obavijestio nas je Nadr b. Abdullah el-Esamm; kaže: Nas je obavijestio Ismail b.

[2294] Tj. kad god sjedne onaj ko je podesan za prenošenje hadisa da priča hadis, ljudi će od njega uzimati hadise, a od onoga koji je sklon novotarijama, neće.

Zekerijja prenijevši od Asima, a on od Ibn Sirina, koji je kazao: U početku se nije pitalo za senede, ali nakon što su nastupili neredi, pitali su za senede kako bi hadise prihvatali od sljedbenika sunneta a odbacivali hadise od onih koji su skloni novotarijama.

Ispričao nam je Muhammed b. Ali b. Hasan i kazao: Čuo sam Abdana kada kaže da je Abdullah b. Mubarek rekao: "Po mome mišljenju, sened je od vjere, jer da nije bilo seneda, što god bi ko htio, govorio bi. Ovako, kad onoga koji prenosi hadis upitaš ko ti ga je ispričao (ako mu ga nije niko prenio), on ušuti."

Ispričao nam je Muhammed b. Ali; kaže: Obavijestio nas je Hibban b. Musa i kazao: Abdullahu b. Mubareku je spomenut jedan hadis, a on reče: Da bi ovaj hadis bio pouzdan, neophodno je da on ima pouzdan sened, pošto ga nema, to znači da je on slab.

Ispričao nam je Ahmed b. Abde; kaže: Obavijestio nas je Vehb b. Zem'a prenijevši da je Abdullah b. Mubarek ostavio hadise koje su prenijeli: Hasan b. Umare, Hasan b. Dinar, Ibrahim b. Muhammed el-Eslemi, Mukatil b. Sulejman, Osman el-Berijj, Revh b. Musafir, Ebu Šejbe el-Vasiti, Amr b. Sabit, Ejub b. Havt, Ejub b. Suvejd, Nadr b. Tarif Ebu Džez' Hakem i Habib. Od Hakema je prenio jedan hadis u knjizi *Er-Rikak*, a onda ga napustio, za Habiba mi nije poznato. Ahmed b. Abde kaže: Čuo sam Abdana kada je rekao: Abdullah b. Mubarek je u početku čitao hadise koje je prenio Bekr b. Hunejs, kasnije je, kada bi naišao na njih, okretao glavu, i nije ga više spominjao.

Ahmed kaže: Ispričao nam je Ebu Vehb i kazao: Abdullahu b. Mubareku su spomenuli, po imenu nekog čovjeka koji je pravio previde prilikom prenošenja hadisa pa je kazao: Više bih volio biti drumski razbojnik nego od njega prenositi hadise. Ispričao mi je Musa b. Hizam i kazao: Čuo sam Jezida b. Haruna kada je rekao: Nije dozvoljeno nikome da prenosi hadise od Sulejmana b. Amra en-Nehaija el-Kufija.

A čuo sam Ahmeda b. Hasana kada kaže: Bili smu kod Ahmeda b. Hanbela pa su neki spomenuli mišljenja nekih učenjaka iz generacije tabi'ina i drugih o tome ko je obavezan klanjati džumu. Rekoh: O tome postoji Vjerovjesnikov, sallallahu alejhi ve sellem, hadis. On će na to: Postoji (o tome) od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, hadis? Da, odgovorih ja.

Ispričao nam je Hadždžadž b. Nusajr; kaže: Obavijestio nas je Muarik b. Abbad prenijevši od Abdullaha b. Seida el-Makburija, on od svoga oca, a on od Ebu Hurejrea, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "Džumu je dužan klanjati (svako) ko se nakon (klanjanja džume) do noći, može vratiti svojoj kući" Čuvši to Ahmed b. Hanbel se rasrdi i reče: Zatraži oprost od Allaha. To ponovi dva puta. Ahmed b. Hanbel je ovako reagovao jer nije dao prihvatiti da je ovo Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao pošto su senedi ovoga hadisa bili slabi, a ovaj hadis mu (sa drugim senedom) od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, nije

bio poznat. Hadždžadž b. Nusajr je slab prenosilac hadisa, a Abdullaha b. Seida el-Makburija je Jahja b. Seid el-Kattan smatrao veoma slabim prenosiocem hadisa. Svaki hadis koji je prenesen od prenosioca u koga se sumnjalo da je sklon laži ili je bio slab ili je bio nemaran i puno griješio prilikom prenošenja, a nije prenesen ni od koga drugog osim preko njega, takav se hadis ne može koristiti kao argument. Mnogi su imami prenijeli hadise od slabih prenosilaca, ali su objelodanili njihovo stanje ljudima.

Ispričao nam je Ibrahim b. Abdullah b. Munzir el-Bahili; kaže: Obavijestio nas je Ja'la b. Ubejd i kazao: Sufjan es-Sevri nam jednom prilikom reče: Pazite se El-Kelbija. Neko mu reče: Pa ti od njega prenosiš? a on reče. Ja mogu prepoznati njegovu iskrenost od njegove laži.

Obavijestio me je Muhammed b. Ismail; kaže: Ispričao mi je Jahja b. Mein; kaže: Meni je ispričao Affan prenijevši od Ebu Avanea, koji je kazao: "Kad je umro Hasan el-Basri želio sam da saberem hadise koje je on prenio pa sam u tu svrhu počeo obilaziti njegove učenike. Tako sam otišao kod Ebana b. Ebu Ajjaša pa mi je pročitao sve što je imao od Hasana. Smatrao je da ništa od toga ne smijem prenositi: On je prenio od Ebana b. Ajjaša i drugih prenosilaca koji su bili slabi i koji su bili skloni nemaru kako su ih opisali Ebu Avane i drugi. Ne treba se zavaravati time što su ga (u jednoj generaciji) prenijeli pouzdani prenosioci da su i ostali pouzdani. Prenosi se od Ibn Sirina da je kazao: Ponekad mi neki prenosilac (nešto) ispriča i ja u njega ne sumnjam, ali sumnjam u onoga prije njega. Mnogi su prenijeli od Ibrahima en-Nehaija, on od Alkamea, a on od Abdullaha b. Mes'uda da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, dovu u vitr-namazu učio prije ruku'a. Prenio je i Eban b. Ebu Ajjaš od Ibrahima en-Nehaija, on od Alkame, a on od Abdullaha b. Mes'uda: "da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, u vitr-namazu dovu učio prije ruku'a." Isto je prenio i Sufjan es-Sevri od Ebana b. Ebu Ajjaša. Neko od učenjaka je slično ovome, sa ovim senedom, prenio od Ebana b. Ebu Ajjaša i u njemu dodao: Rekao je Abdullah b. Mes'ud: Obavijestila me je moja majka da je jednom prilikom noćila kod Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, i da je vidjela Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, kada je dovu u vitr-namazu proučio prije ruku'a." Iako je Eban b. Ebu Ajjaš opisivan kao pobožnjak i mudžtehid, njegovo stanje kao prenosioca hadisa je ovako[2295]. Koliko je bilo ljudi koji su slovili kao dobri, ali se njihovo svjedočenje nije prihvatalo. Ko god je bio osumnjičen za laž, ili ko god je bio nemaran i puno griješio prilikom prenošenja hadisa, većina učenjaka smatra da hadisima koje on prenosi ne treba puno pridavati značaj. Zar ti nije poznato da je Abdullah b. Mubarek prenio hadise od nekih učenjaka i pošto je upoznat sa njihovim pravim stanjem, on ih je odbacio i prestao da ih prenosi. Neki su hadiski

---

[2295] Tj. on je kao prenosilac slab i njegove su hadise učenjaci odbacivali. Zbog toga se ovaj njegov dodatak ne može prihvatiti, jer ga niko osim njega nije prenio.

učenjaci polemisali o drugim poznatim učenjacima i ocijenili ih kao slabe prenosioce zbog njihova lošeg pamćenja, dok su ih drugi imami smatrali dobrim prenosiocima zbog njihove učenosti i iskrenosti i ako su napravili previde u nekim hadisima koje su prenijeli. Jahja b. Seid el-Kattan je kritikovao Muhammeda b. Amra, a onda od njega prenio hadise.

Ispričao nam je Ebu Bekr b. Abdul-Kuddus b. Muhammed el-Attar el-Basri; kaže: Obavijestio nas je Ali b. El-Medini i kazao: Upitao sam Jahjaa b. Seida za Muhammeda b. Amra b. Alkamu pa je kazao: Želiš li da ga posmatraš popustljivo ili strogo? Strogo, odgovorih, a on reče: Onda on nije onakav kakvog želiš. On bi govorio: Pričali su nam naši učitelji Ebu Seleme i Jahja b. Abdur-Rahman b. Hatib. Jahja veli: Upitao sam Malika b. Enesa za Muhammeda b. Amra pa je o njemu rekao isto što i ja. Ali kaže da je Jahja rekao: Muhammed b. Amr je bolji od Suhejla b. Ebu Saliha, koji je po mome mišljenju iznad Abdur-Rahmana b. Harmalea. Ali kaže: Upitao sam Jahjaa: A šta si to (loše) vidio kod Abdur-Rahmana b. Harmalea? On reče: Ako hoćeš da ti izdiktiram, ja ću ti izdiktirati. Pa je li ti izdiktirao? Jeste, odgovorio je Ali. Ali kaže: Jahja od Šurejka nije prenosio hadise niti ih je prenosio od Ebu Bekra b. Ajjaša niti od Rebi'a b. Subejha niti od Mubareka b. Fedalea.

Ebu Isa kaže: Iako je Jahja b. Seid ostavio hadise od ovih (koje sam spomenuo), on ih nije ostavio zbog toga što je u njih sumnjao da su skloni laži, nego ih je ostavio zbog njihove memorije. Spominje se od Jahjaa b. Seida da je ostavljao predaje one osobe koja bi, prenoseći nešto napamet, jedanput rekla ovako, a drugi put onako, ne prenijevši oba puta isto. Hadise su, od ovih koje je Jahja b. Seid el-Kattan ostavio, pričali Abdullah b. Mubarek, Veki' b. Džerrah, Abdur-Rahman b. Mehdi i drugi imami. Neki su hadiski učenjaci kritikovali i Suhejla b. Ebu Saliha, Muhammeda b. Ishaka, Hammada b. Selemea i Muhammeda b. Adžlana. Oni su ove i njima slične imame kritikovali zbog njihovog memorisanja nekih predaja koje su prenijeli. Mnogi učenjaci su od njih prenijeli hadise.

Ispričao nam je Hasan b. Ali el-Hulvani; kaže: Obavijestio nas je Ali b. El-Medini i kazao da je Sufjan b. Ujejne rekao: "Mi smo Suhejla b. Ebu Saliha smatrali sigurnim u hadisu.

Ibn Ebu Omer kaže da je Sufjan b. Ujejne rekao: "Muhammed b. Adžlan je pouzdan i povjerljiv prenosilac hadisa. Po našem miišljenju, Jahja b. Seid el-Kattan kritikovao je predaju Muhammeda b. Adžlana od Seida el-Makburija.

Ispričao nam je Ebu Bekr prenijevši od Alija b. Abdullaaha, koji je kazao: Jahja b. Seid veli da je Muhammed b. Adžlan rekao: Seid el-Makburi je neke hadise prenio od Ebu Hurejrea, a neke od nekog čovjeka, a on od Ebu Hurejrea. Ja sam pomiješao i sve sam ih prenio od Seida, od Ebu Hurejrea. Zbog toga je, po našem mišljenju, Jahja b. Seid el-Kattan kritikovao Ibn Adžlana. Jahja b. Seid je od Ibn Adžlana prenio mnogo

hadisa. Uz to, oni što su kritikovali Ibn Ebu Lejla, kritikovali su ga zbog njegove memorije. Ali kaže da je Jahja b. Seid rekao: Šu'be je prenio od Ibn Ebu Lejle, on od svoga brata Isaa, on od Abdur-Rahmana b. Ebu Lejle, on od Ebu Ejuba, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, (hadise) o kihanju. Jahja kaže: Sreo sam Ibn Ebu Lejlu koji nam je ispričao od svoga brata Isaa, on od Abdur-Rahmana b. Ebu Lejle, on od Alije, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem.

Ebu Isa kaže: Slično ovome hadisu prenosi se od Ibn Ebu Lejle više hadisa sa različitim senedima. Jedanput se prenosi ovako, a drugi put onako. Do razlike je došlo zbog toga što je (hadis) prenošen napamet, jer većina prenosilaca nije zapisivala hadise. I oni što su zapisivali, učinili su to nakon što su ih čuli od svojih učitelja (koji su ih prenijeli po pamćenju. Čuo sam Ahmeda b. Hasana kada je kazao: Čuo sam Ahmeda b. Hanbela, koji je rekao: "Hadis koji je prenio samo Ibn Ebu Lejla nije valjan kao argument. I učenjaci koji su kritikovali Mudžalida b. Seida i Abdullaha b. Lehi'u kritikovali su ih zbog memorije i mnoštva njihovih grešaka. Od njih su mnogi imami prenijeli hadise. Međutim, ako neko od ovih prenese sam hadis i ne prenese ga niko drugi, taj hadis nije valjan kao (šeri'atski) argument kao što kaže Ahmed b. Hanbel za Ibn Ebu Lejlu, ako nešto prenese on, tj. ako nešto prenese on sam, ne vrijedi kao (šeri'atski) argumenat, pogotovo još ako ne pamti senede pa u njima nešto doda ili nešto iz njih izostavili, ili promijeni senede ili, pak, u njemu promijeni značenje. Međutim, ko upamti i navede senede, a promijeni tekst, učenjaci to dopuštaju ukoliko time nije promijenjeno značenje.[2296]

Ispričao nam je Muhammed b. Beššar; kaže: Obavijestio nas je Abdur-Rahman b. Mehdi; kaže: Nas je obavijestio Muavija b. Salih prenijevši od Alaa b. Harisa, on od Mekhula, a on od Vasilea b. Eska'a, koji je rekao: "Ako vam (hadis) ispričamo po smislu, to vam je dovoljno."

Ispričao nam je Jahja b. Musa; kaže: Obavijestio nas je Abdur-Rezzak; kaže: Nas je obavijestio Ma'mer prenijevši od Ejuba, a on od Muhammeda b. Sirina, koji je kazao: "Znao sam slušati jedan hadis od deseterice čiji je tekst različit, a značenje isto."[2297]

Ispričao nam je Ahmed b. Meni'; kaže: Obavijestio nas je Muhammed b. Abdullah el-Ensari prenijevši od Ibn Avna, koji je rekao: "Ibrahim en-

---

[2296] Većina hadiskih učenjaka smatra da je dopušteno prenošenje hadisa po značenju. Oni svoje mišljenje temelje na hadisu, koji je zabilježio Ibn Mende u djelu *Ma'rifetis-sahabe* i Et-Taberani u *El-Mu'džemul-kebiru* od Abdullaha b. Sulejmana b. Ekjemea el-Lejsija koji je kazao: "Jednom prilikom sam rekao Allahovu Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem: Allahov Poslaniče, ja od tebe čujem hadis i nisam ga u stanju prenijeti doslovno kako sam ga čuo. Uvijek poneku riječ ili dodam ili ispustim, a on reče: Ako se ne radi o hadisu u kome se nešto dozvoljava ili zabranjuje i ako prenesete njegov pravi smisao, onda ne smeta." Ovo je spomenuto Hasanu, a on je rekao: Da nije toga, mi ne bismo ni pričali hadise."

[2297] I ovo je jasan dokaz da je hadis dozvoljeno prenositi po značenju.

Nehai Hasan i Ša'bij bi hadis prenijeli po značenju, pa bi Kasim b. Muhammed, Muhammed b. Sirin i Redža' b. Hajve taj hadis ponovili doslovno."

Ispričao nam je Ali b. Hašrem; kaže: Obavijestio nas je Hafs b. Gijas prenijevši od Asima el-Ahvela, koji je kazao: Rekao sam Ebu Osmanu en-Nehdiju: "Ti nam ispričaš hadis jednom, a onda nam ga drugi put ispričaš drugačije!? On reče: Prihvati ga onako kako je prvi put ispričan!"

Ispričao nam je Džarud; kaže: Obavijestio nas je Veki' prenijevši od Rebi'a b. Subejha, a on od Hasana, koji je kazao: Ako (prilikom prenošenja hadisa) preneseš njegovo pravo značenje, dovoljno ti je."

Ispričao nam je Ali b. Hudžr; kaže: Obavijestio nas je Abdullah b. Mubarek prenijevši od Sejfa b. Sulejmana, koji je kazao: Čuo sam Mudžahida kada je rekao: "Skrati hadis ako hoćeš, samo mu ništa ne dodaji!"

Ispričao nam je Ebu Ammar Husejn b. Hurejs; kaže: Obavijestio nas je Zejd b. Hubab prenijevši od nekog čovjeka, koji je kazao: Pred nas je izišao Sufjan es-Sevri i rekao: "Ako vam kažem da sam vam ispričao hadis onako kako sam ga čuo, nemojte mi vjerovati, jer se to odnosi samo na njegov smisao."

Ispričao nam je Husejn b. Hurejs i kazao: Čuo sam Veki'a kada je kazao: "Ako prenošenje hadisa po smislu ne bi bilo dozvoljeno, ljudi bi propali.[2298] Učenjaci su se nadmetali ko će bolje, doslovnije i preciznije pamtiti hadise prilikom slušanja. I pored toga, mnogi imami su, uz sve njihovo nastojanje da što preciznije upamte hadise, činili greške prilikom njihova prenošenja.

Ispričao nam je Muhammed b. Humejd er-Razi; kaže: Obavijestio nas je Džerir prenijevši od Umarea b. Ka'ka'a, koji je kazao: Rekao mi je Ibrahim en-Nehai: "Ukoliko mi želiš pričati (hadise), onda mi ih pričaj od Ebu Zur'e b. Amra b. Džerira. On mi je jednom prilikom ispričao jedan hadis, pa sam ga o tom hadisu upitao nakon nekoliko godina i nije iz njega ispustio ni slova."

Ispričao nam je Ebu Hafs Amr b. Ali; kaže: Obavijestio nas je Jahja b. Seid el-Kattan prenijevši od Sufjana, a on od Mensura, koji je kazao: Upitao sam Ibrahima: Zašto je Salim b. Ebu Dža'd doslovnije od tebe prenosio hadis? On reče: Zato što je on zapisivao."

Ispričao nam je Abdul-Džebbar b. Ala b. Abdul-Džebbar; kaže: Obavijestio nas je Sufjan i kazao: Rekao je Abdul-Melik b. Umejr: "Ja, kad pričam hadis, ne ispustim iz njega ni slova."

[2298] Propali bi ljudi jer bi se, u tom slučaju, zagubili mnogi Vjerovjesnikovi, sallallahu alejhi ve sellem, hadisi.

Ispričao nam je Husejn b. Mehdi el-Basri; kaže: Obavijestio nas je Abdur-Rezzak; kaže: Nas je obavijestio Ma'mer i kazao: Katade je rekao: "Ova moja dva uha nisu nikad ništa čula, a da to nisam upamtio."

Ispričao nam je Seid b. Abdur-Rahman el-Mahzumi; kaže: Obavijestio nas je Sufjan b. Ujejne prenijevši od Amra b. Dinara, koji je kazao: "Nisam vidio da je iko od Zuhrija doslovnije pamtio hadis."

Ispričao nam je Ibrahim b. Seid el-Dževheri; kaže: Obavijestio nas je Sufjan b. Ujejne i kazao: Rekao je Ejub es-Sahtijani: "Nije mi poznato da je iko nakon Zuhrija bolje poznavao hadise koje su prenosili stanovnici Medine od Jahjaa b. Ebu Kesira."

Ispričao nam je Muhammed b. Ismail; kaže: Obavijestio nas je Sulejman b. Harb; kaže: Nas je obavijestio Hammad b. Zejd i kazao: Ibn Avn je pričao hadis (od Ibn Sirina), i kad bih mu ga ja ispričao drugačije rekavši da sam ga čuo od Ejuba, on bi ostavio hadis koji je on pričao, a prihvatio onako kako sam mu ga ja ispričao, rekavši: Ejub je najbolje poznavao hadise koje je prenio Ibn Sirin.

Ispričao nam je Ebu Bekr[2299] prenijevši od Alija b. Abdullaha, koji je kazao: Upitao sam Jahjaa b. Seida ko je bio sigurniji prenosilac Hišam ed-Destivai ili Mis'ar? On reče: Mis'ar. Ja nisam vidio ravnog Mis'aru. On je spadao među najsigurnije prenosioce.

Ispričao nam je Ebu Bekr Abdul-Kuddus b. Muhammed a ispričao mi je Ebul-Velid i kazao: Čuo sam Hammada b. Zejda kada veli: U čemu god sam se sa Šu'beom razišao ja sam to ostavio. Ebu Bekr kaže: Ispričao mi je Ebul-Velid i rekao: Rekao mi je Hammad b. Seleme: "Ukoliko želiš slušati hadise, drži se Šu'bea."

Ispričao nam je Abd b. Humejd; kaže: Obavijestio nas je Ebu Davud i kazao: Rekao je Šu'be: Ako bi od nekoga prenio samo jedan hadis, ja bih do njega otišao više puta da ga utvrdim. Do onoga od koga sam želio prenijeti deset hadisa, otišao bi više od deset puta da ih utvrdim. Do onoga od koga bi želio prenijeti pedeset hadisa, otišao bih više od pedeset puta da ih utvrdim, da bih do onoga od koga bih želio da prenesem stotinu hadisa, otišao više od stotinu puta da ih utvrdim, osim u slučaju Habbana el-Kufija el-Barikija. Od njega sam čuo ove hadise i kad sam do njega ponovo otišao da ih utvrdim, on je već bio preselio na ahiret.

Ispričao nam je Muhammed b. Ismail; kaže: Obavijestio nas je Abdullah b. Ebu Esved; kaže: Nas je obavijestio Ibn Mehdi i kazao: Čuo sam Sufjana[2300] kada veli: Šu'be je *emiru-mu'minin* u hadisu.

Ispričao nam je Ebu Bekr prenijevši od Alija b. Abdullaha, koji je kazao: Čuo sam Jahjaa b. Seida kada veli: "Meni od Šu'bea nema niko draži, niti je kod mene iko ravan njemu, međutim, kada u nečemu protivurječi

---

[2299] Ebu Bekr Abdul-Kuddus b. Muhammed el-Atar el-Basri.
[2300] Sufjan es-Sevri.

Sufjanu, ja prihvatim ono što priča Sufjan. Ali kaže: Upitao sam Jahjaa: Ko je bolje pamtio dugačke hadise Sufjan ili Šu'be? Šu'be ih je brže prelazio preko njih. Jahja b. Seid kaže: Šu'be je najbolje poznavao ravije, taj od toga, dok je Sufjan poznavalac fikhskih tema.

Ispričao nam je Ebu Ammar Husejn b. Hurejs i kazao: Čuo sam Vekia' kada veli da je Šu'be rekao: Sufjan je bolje pamtio od mene. Kad god mi je Sufjan nešto ispričao od nekog učitelja i ja to provjerio, bilo je onako kako je ispričao. Čuo sam Ishaka b. Musaa el-Ensarija kada je kazao: Čuo sam Ma'na b. Isaa kada veli: Malik b. Enes je bio strog u doslovnom prenošenju hadisa Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem.

Ispričao nam je Ebu Musa; kaže: Ispričao mi je Ibrahim b. Abdullah b. Kurejm el-Ensari, medinski kadija, i kazao: Prošao je Malik b. Enes pored Ebu Hazima koji je sjedio i pričao hadise, i nije zastao. Zašto nisi sjeo da slušaš hadise upita ga neko, a on reče: Nisam našao mjesta na koje bih sjeo, a prezirem da hadis Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, preuzimam stojeći.

Ispričao nam je Ebu Bekr prenijevši od Alija b. Abdullaha, koji je kazao: Rekao je Jahja b. Seid: Ono što je prenio Malik od Seida b. Musejjeba draže mi je od onoga što je prenio Sufjan es-Sevri od Ibrahima en-Nehaija. Jahja kaže: Malik b. Enes je prenosio najpouzdanije hadise. Malik je bio imam u hadisu. Čuo sam Ahmeda b. Hasana kada kaže: Čuo sam Ahmeda b. Hanbela kada je rekao: Ja svojim očima nisam vidio nikoga sličnog Jahjau b. Seidu el-Kattanu. On kaže: Upitali su Ahmeda za Veki'a i Abdur-Rahmana b. Mehdija pa je kazao: Veki' je bolje pamtio, a Abdur-Rahman je imam u hadisu. Čuo sam Muhammeda b. Amra b. Nebhana b. Safvana es-Sekafija el-Basrija kada kaže: Čuo sam Alija b. El-Medinija kada veli: Da sam se izašto zakleo između jemenskog ćoška Kabe i Mekami Ibrahima, zakleo bih se da nisam sreo nikoga učenijeg od Abdur-Rahmana b. Mehdija.

Ebu Isa kaže: Riječi i predaje učenjaka o ovome su brojne. Ovdje smo iznijeli samo što je najznačajnije kako bismo dokazali deredže učenjaka i njihovo nadmetanje u pogledu pamćenja i razumijevanja hadisa. Iako je neko od njih za nešto kritikovan, kritikovan je od strane učenjaka. Čitanje pred učenjakom, ukoliko on to što mu se čita zna napamet, ili ako drži original onoga što mu se čita, ukoliko ga ne zna napamet, vjerodostojno je, po mišljenju hadiskih učenjaka, poput slušanja.

Ispričao nam je Husejn b. Mehdi el-Basri; kaže: Obavijestio nas je Abdur-Razzak; kaže: Nas je obavijestio Ibn Džurejdž i kazao: Čitao sam (hadise) pred Ataom b. Ebu Rebahom. Upitao sam ga: Kako da kažem (kada ih budem prenosio)? On reče: Reci: Ispričao nam je."

Ispričao nam je Suvejd b. Nasr; kaže: Obavijestio nas je Ali b. Husejn b. Vakid prenijevši od Ebu Asmea, on od Jezida en-Nahvija, a on od Ikrimea da je neka skupina i iz Taifa došla Ibn Abbasu sa njegovom knjigom (hadisa). On im je poče čitati i čitajući (pošto nije dobro vidio) poče

premetati neke riječi naprijed i nazad, a onda reče: Ja ne vidim dobro pa mi vi čitajte, jer moja potvrda onoga što pročitate je kao da sam vam to i ja pročitao.

Ispričao nam je Suvejd; kaže: Obavijestio nas je Ali b. Husejn b. Vakid prenijevši od svoga oca, on od Mensura b. Mu'temira koji je kazao: Ako neko svoju knjigu da drugome i rekne: Prenosi ovo od mene, on je dužan da je prenosi od njega. A čuo sam Muhammeda b. Ismaila kada kaže: Upitao sam Ebu Asima en-Nebila za jedan hadis pa je rekao: Pročitaj mi ga! Ja sam želio da ga on pročita, a on reče: Zar ti ne dozvoljavaš mogućnost čitanja učitelju? Mogućnost čitanja učitelju (prije tebe) dopuštali su i Sufjan es-Sevri i Malik b. Enes.

Ispričao nam je Ahmed b. Hasan; kaže: Obavijestio nas je Jahja b. Sulejman el-Džu'fi el-Misri, koji je kazao da je Abdullah b. Vehb rekao: Samo sam govorio: *haddesena* (ispričao nam je) za ono što sam čuo skupa sa drugim ljudima, dok sam govorio *haddeseni* (čuo sam) samo za ono što sam ja sam čuo; *ahberena* (obavijestio nas je) govorio sam za ono što je u mom prisustvu čitano pred učiteljem, dok sam *ahbereni* (obavijestio me) govorio za ono što sam ja sam čitao učitelju. A čuo sam sa Ebu Musaom Muhammeda b. Musennaa kada kaže: Čuo sam Jahjaa b. Seida el-Kattana, koji veli: *Haddesena* (ispričali su nam) i *ahberena* (obavijestili su nas) i onda kada je to bila samo jedna osoba.

Ebu Isa kaže: Bili smo kod Ebu Mus'aba el-Medinija kada su mu pročitani neki njegovi hadisi. Ja ga upitah: Kako ćemo govoriti kada ih budemo prenosili? On reče: Reci: Ispričao nam je Ebu Mus'ab.

Ebu Isa kaže: Neki su učenjaci smatrali dozvolom (u prenošenju hadisa) onda kada učenjak dozvoli nekome da od njega prenosi neke hadise.

Ispričao nam je Mahmud b. Gajlan; kaže: Obavijestio nas je Veki' prenijevši od Imrana b. Hadira, on od Ebu Midžleza, a on od Bešira b. Nehika, koji je kazao: Napisao sam zbirku hadisa koje sam čuo od Ebu Hurejrea, a onda ga upitao: Hoću li ih prenositi od tebe? On reče: Da, prenosi ih!

Ispričao nam je Muhammed b. Ismail el-Vasiti; kaže: Obavijestio nas je Muhammed b. Hasan prenijevši od Avfa el-A'rabija, koji je kazao da je neki čovjek rekao Hasanu: Imam napisane neke hadise prenesene od tebe pa da li da ih prenosim *od tebe*? On reče: Da, prenosi ih!

Ebu Isa kaže: Muhammed b. Hasan je poznat preko Mahbuba b. Hasana. Od njega su hadise prenijeli mnogi imami.

Ispričao nam je Džarud b. Muaz: kaže: Obavijestio nas je Enes b. Ijad prenijevši od Ubejdullaha b. Omera, koji je kazao: Donio sam Ez-Zuhriju zbirku hadisa i upitao ga: Ovi su hadisi preneseni od tebe, pa da li ih mogu prenositi *od tebe*? On reče: Da, prenosi ih!

Ispričao nam je Ebu Bekr prenijevši od Alija b. Abdullaha, on od Jahjaa b. Seida, koji je kazao: Donese Ibn Džurejdž Hišamu b. Urveu knjigu

i reče: Jesu li ovi hadisi preneseni od tebe i mogu li ih prenositi *od tebe*? Možeš, odgovori on. Jahja veli: Tada rekoh u sebi: Ne zna se koji je (od dva načina prenošenja) bolji.[2301] Ali kaže: Upitao sam Jahjaa b. Seida za hadis Ibn Džurejdža od Ataa el-Hurasanija. On reče: Slab je. Rekoh: Ali on prilikom njegova prenošenja, kaže: Obavijestio me? On će na to: To nije ništa, samo se radi o knjizi koju sam mu dao.

Ebu Isa kaže: Kad je riječ o mursel-hadisu, on, po mišljenju većine hadiskih učenjaka, nije vjerodostojan, a neki ga smatraju i slabim (daif) hadisom.

Ispričao nam je Ali b. Hudžr; kaže: Obavijestio nas je Bekijje b. Velid prenijevši od Utbea b. Ebu Hakima, koji je kazao: Jednom prilikom Ez-Zuhri ču Ishaka b. Abdullaha b. Ebu Fervea kada reče: Kazao je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, pa reče: Bog te ubio Ibn Ebu Ferve, citiraš nam hadise koji nemaju ni oslonca ni seneda!

Ispričao nam je Ebu Bekr prenijevši od Alija b. Abdullaha, koji je kazao: Rekao je Jahja b. Seid: Mursel-hadisi koje je prenio Mudžahid mnogo su mi draži od mursel-hadisa koje je prenio Ata b. Ebu Rebah, jer je Ata uzimao hadise i od slabih prenosilaca. Ali veli da je Jahja kazao: Mursel-hadisi koje je prenio Seid b. Džubejr draži su mi od mursel-hadisa koje je prenio Ata. Upitao sam Jahjaa: Ili su ti draži mursel-hadisi koje je prenio Mudžahid ili oni koje je prenio Tavus? On reče: Oni su približni. Ali kaže: Čuo sam Jahjaa b. Seida kada veli: Mursel-hadisi koje je prenio Ebu Ishak su, po mome mišljenju, slabi i i nemaju vrijednost. Također, i mursel hadisi koje su prenijeli i A'meš, Et-Tejmi i Jahja b. Ebu Kesir, dok su mursel-hadisi koje je prenio Ibn Ujejne poput vjetra. Tako mi Allaha, isti su i mursel-hadisi koje je prenio Sufjan b. Seid. Ja upitah Jahjaa: A mursel-hadisi koje je prenio Malik? On reče: Oni su mi najdraži. Potom Jahja reče: Nniko nije pouzdaniji što se tiče prenošenja hadisa od Malika.

Ispričao nam je Sevvar b. Abdullah el-Anberi i kazao: Čuo sam Jahjaa b. Seida el-Kattana kada kaže: Gdje god je, prilikom prenošenja hadisa, Hasan rekao: Rekao je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, pronašli smo sened, osim u jedan ili u dva slučaja.

Ebu Isa kaže: Svi oni koji mursel-hadise smatraju slabim hadisima čine to zbog toga što su imami u hadisu hadise prenosili i od pouzdanih i od nepouzdanih prenosilaca. Kad neko od njih prenese hadis kao mursel, to znači da ga je možda preuzeo od nepouzdanog prenosioca. Hasan el-Basri je kritikovao Ma'beda el-Džuhenija, a onda je od njega prenio hadise.

Ispričao nam je Bišr b. Muaz el-Basri; kaže: Obavijestio nas je Merhum b. Abdul-Aziz el-Attar; kaže: Ispričali su mi moj otac i moj amidža

[2301] Ili prenošenje putem čitanja ili prenošenje putem dozvole (idžazeta).

i kazali: Čuli smo Hasana kada je rekao: "Čuvajte se Ma'beda el-Džuhenija, on je zalutao i druge vodi na stranputicu[2302]!"

Ebu Isa kaže: Prenosi se od Ša'bija da je rekao: Obavijestio nas je Haris el-A'ver, koji je bio lažac. A čuo sam Muhammeda b. Beššara kada kaže: Čuo sam Abdur-Rahmana b. Mehdija kada veli: Zar se ne čudite Sufjanu b. Ujejneu? Ja sam ostavio oko hiljadu hadisa koje su prenijeli od Džabira el-Džu'fija, a on je od njega prenosio hadise! Muhammed b. Beššar kaže: Abdur-Rahman b. Mehdi je ostavio hadise koje je prenio Džabir el-Džu'fi. Neki učenjaci mursel-hadis također smatraju valjanim argumentom (kao što smatraju i musned-hadis).

Ispričao nam je Ebu Ubejde b. Ebu Sefer el-Kufi; kaže: Obavijestio nas je Seid b. Amir prenijevši od Šu'bea, a on od Sulejmana el-A'meša, koji je kazao: Rekao sam Ibrahimu en-Nehaiju: Spomeni mi ljude u senedu do Abdullaha b. Mes'uda. Ibrahim reče: Ako vam ispričam nešto od Abdullaha, to je ono što sam od njega izravno čuo, a ako reknem: Rekao je Abdullah, to je ono što sam prenio od drugih, a oni od Abdullaha. Učenjaci su se razlišli u vezi sa iznošenjem slabih osobina o prenosiocima hadisa, kao što su se razišli i u drugim znanstvenim pitanjima. Spomenuto je da je Šu'be Ebu Zubejra el-Mekkija, Abdul-Melika b. Ebu Sulejmana i Hakima b. Džubejra smatrao slabim prenosiocima i da je odbacio predaje prenesene od njih. A prenio je Šu'be od drugih koji su, po rangu što se tiče memorije i poštenja, nešto iznad ovih. Tako je prenio od Džabira el-Džu'fija, Ibrahima b. Muslima el-Hedžrija, Muhammeda b. Ubejdullaha el-Arzemija i drugih slabih prenosilaca.

Ispričao nam je Muhammed b. Amr b. Safvan el-Basri; kaže: Obavijestio nas je Umejje b. Halid i kazao: Rekao sam Šu'beu: Ostavljaš Abdul-Melika b. Ebu Sulejmana, a prenosiš od Muhammeda b. Ubejdullaha el-Arzemija? Da, odgovorio je on.

Ebu Isa kaže: Šu'be je pričao hadise od Abdul-Melika b. Ebu Sulejmana, a onda ga ostavio. Neki kažu da ga je ostavljao samo onda kada je sam prenosio hadise od Ataa b. Ebu Rebaha. Prenosi Džabir b. Abdullah od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, da je kazao: "Čovjek ima pravo prvenstva kupnje i sačekat će ga (prodavac ukoliko je odsutan) ako im je put zajednički. Mnogi su imami prenijeli od Ebu Zubejra, Abdul-Melika b. Ebu Sulejmana i Hakima b. Džubejra i smatrali ih sigurnim prenosiocima hadisa.

Ispričao nam je Ahmed b. Meni'; kaže: Obavijestio nas je Hušejm; kaže: Nas su obavijestili Hadždžadž i Ibn Ebu Lejla prenijevši od Ataa b. Ebu Rebaha, koji je kazao: Kada bismo izišli od Džabira b. Abdullaha, mi bismo ponavljali hadise koje smo od njega slušali. Od svih nas hadise je najbolje pamtio Ebu Zubejr.

[2302] On je među prvima počeo nijekati *qader* (sudbinu).

Ispričao nam je Muhammed b. Jahja b. Ebu Omer el-Mekki; kaže: Obavijestio nas je Sufjan b. Ujejne i kazao da je rekao Ebu Zubejr: Ata je meni davao prednost da idem kod Džabira b. Abdullaha kako bih zapamtio neki hadis.

Ispričao nam je Ibn Ebu Omer; kaže: Obavijestio nas je Sufjan i kazao: Čuo sam Ejuba es-Sahtijanija kada kaže: Ispričao mi je Ebu Zubejr da je Sufjan pokazao rukom na Ebu Zubejra.

Ebu Isa kaže: Time je želio da skrene pažnju na njegovu preciznost i dobro pamćenje. Prenosi se od Abdullaha b. Mubareka da je kazao: Sufjan es-Sevri je govorio: "Abdul-Melik b. Ebu Sulejman je bio paradigma u nauci."

Ispričao nam je Ebu Bekr prenijevši od Alija b. Abdullaha, koji je kazao: Upitao sam Jahjaa b. Seida o Hakimu b. Džubejru. Reče: Šu'be ga je ostavio zbog hadisa koji je prenio o zekjatu, tj. hadis Abdullaha b. Mes'uda od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, koji je kazao: "Ko bude tražio od ljudi, a ima onoliko koliko mu je dovoljno, doći će na Sudnji dan, a na licu će mu biti razderotine. A koliko je to što mu je dovoljno, Allahov Poslaniče? Pedeset dirhema, ili njihova protuvrijednost u zlatu, reče on."[2303] Ali kaže da je Jahja rekao: Od Hakima b. Džubejra pričali su hadise i Sufjan es-Sevri i Zaide. Ali je kazao: Jahja je smatrao da hadisi koje je on prenio nisu loši.

Ispričao nam je Mahmud b. Gajlan; kaže: Obavijestio nas je Jahja b. Adem prenijevši od Sufjana es-Sevrija, on od Hakima b. Džubejra (gore spomenuti) hadis o zekjatu. Jahja b. Adem kaže: Abdullah b. Osman, Šu'beov učenik, rekao je Sufjanu es-Sevriju: Da je neko drugi osim Hakima prenio ovaj hadis? A Sufjan mu reče: A šta to fali Hakimu? To što od njega Šu'be nije prenosio hadise? Da, odgovori on. A Sufjan es-Sevri će na to: Čuo sam Zubejda da ovo prenosi od Muhammeda b. Abdur-Rahmana b. Jezida.

Ebu Isa kaže: Svi su hadisi, koje sam spomenuo u ovom djelu (*El-Džami'u*), dobri. Time želim kazati da su im senedi, po našem mišljenju, dobri. Svaki je hadis koji se u njemu prenosi, ako u njegovu senedu nema niko na koga se sumnjalo da je sklon laži i koji ne protivurječi drugom pouzdanom hadisu, još ako je prenesen sa više seneda i slično tome, po našem mišljenju dobar hadis. Mi smo garib (neobične) hadise spomenuli u ovom djelu, a obično su hadiski učenjaci jedan hadis smatrali neobičnim zbog njegova značenja, da bi ih objasnili. Mnogo je garib hadisa koji su smatrani neobičnima zbog toga što su preneseni samo sa jednim senedom

[2303] Bilježe Ebu Davud u *Sunenu* i Ibn Hibban u *Sahihu* od Sehla b. Hanzalija koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "Ko bude tražio od svijeta, a ima onoliko koliko mu je dovoljno, taj se zalaže za Džehennem!" A koliko se smatra dovoljnim, o, Allahov Poslaniče? upitaše prisutni. Toliko koliko neko može imati doručak i večeru, reče Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem."

poput hadisa koji je prenio Hammad b. Seleme od Ebu Ušeraa, a on od svoga oca koji je kazao: Rekao sam: Allahov Poslaniče, da li se (šeri'atsko) klanje obavlja samo u predjelu grla i gornjeg dijela prsa? On reče: Ako (životinju kopljem ili strijelom) ubodeš u but, to ti je dovoljno."[2304] Ovaj hadis je prenio sam Hammad b. Seleme od Ebu Ušeraa. Od Ebu Ušeraa je poznat samo ovaj hadis. Ako ovaj hadis postane poznat među učenjacima, bit će poznat samo preko Hammada b. Selemea, jer je mnogo hadisa poznato preko Hammada b. Selema i nisu nam poznati osim preko njega. Mnogi imami u hadisu pričaju hadis koji je poznat samo preko njega i taj hadis postane poznat zbog toga što je puno puta prenesen od njega poput hadisa koji je prenio Abdullah b. Dinar, od Ibn Omera: "Zabranio je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, prodaju prava naslijeđa na imovinu oslobođenog roba i njegovo poklanjanje." On je poznat samo preko Abdullaha b. Dinara. Od njega su ga prenijeli Ubejdullah b. Omer, Šu'be, Sufjan es-Sevri, Malik b. Enes, Ibn Ujejne i mnogi drugi imami. Jahja b. Sulejm je ovaj hadis prenio od Ubejdullaha b. Omera, on od Nafi'a, a on od Ibn Omera. Jahja b. Sulejm je u ovom slučaju napravio previd jer je ispravno: Abdullah b. Dinar od Ibn Omera. Ovako su prenijeli Abdul-Vehhab es-Sekafi i Ubejdullah b. Numejr od Ubejdullaha b. Omera, on od Abdullaha b. Dinara, a on od Ibn Omera. Muemmil je ovaj hadis prenio od Šu'bea. Šu'be je kazao: Želio sam da mi Abdullah b. Dinar dozvoli da ustanem naspram njega i poljubim ga u čelo.

Ebu Isa kaže: Mnogi su hadisi smatrani neobičnim zbog dodatka u njima. Vjerodostojan je hadis ako je dodatak došao od prenosica koji se oslanja na svoju memoriju, poput onoga što je preneseno od Malika b. Enesa, od Nafi'a, a on od Ibn Omera da je kazao: "Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, je propisao sadekatul-fitr u ramazanu svakom muslimanu; slobodnom i robu, muškarcu i ženi i to: jedan sa' hurmi ili jedan sa' ječma." Riječ *"muslimanu"* u ovom hadisu dodao je Malik b. Enes. Ovaj hadis su prenijeli Ejub es-Sahtijani, Ubejdullah b. Omer i mnogi drugi imami od Nafi'a, a on od Ibn Omera, a u njemu nisu spomenuli riječ *"muslimanu"*. Neki su, na čiju se memoriju ne možemo osloniti, prenijeli od Nafi'a slično Malikovoj predaji. Mnogi su imami postupili po Malikovom hadisu i uzimali ga kao argument, kao što su Eš-Šafi i Ahmed b. Hanbel. Njih dvojica kažu: Ako bi neko posjedovao robove nemuslimane, neće za njih davati sadekatul-fitr. Svoje mišljenje njih dvojica su utemeljili na Malikovu hadisu. Ako bi hafiz na čiju se memoriju možemo osloniti nešto dodao u hadisu, to će se od

[2304] Poznato je da se šeri'atsko klanje obavlja tako što se sve životinje osim kamile kolju ispod vrata. Kamila se kolje tako što se ubada nožem u dnu vrata u predjelu prsa. Ebu Ušraovu ocu je to bilo jasno. Međutim, nije mu bilo jasno šta činiti ukoliko se životinja ne mogne uhvatiti i zaklati na takav način. Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, odgovorio mu je da je u takvim situacijama dovoljno ubosti životinju u bilo koji dio tijela, pa čak i u but, samo da bi krv otekla.

njega prihvatiti. Mnogi su hadisi prenesni sa više seneda, a neobičnim se smatraju samo zbog stanja njihovih seneda.

Ispričali su nam Ebu Kurejb, Ebu Hišam er-Rifai, Ebu Saib i Husejn b. Esved i kazali: Obavijestio nas je Ebu Usama prenijevši od Burejda b. Abdullaha b. Ebu Burdea, on od svoga djeda Ebu Burdea, on od Ebu Musaa, a on da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: "Nevjernik, kad jede, jede u sedam crijeva, a vjernik jede u jedno crijevo."[2305] Ovaj hadis je, u ovoj formi, neobičan (garib) zbog njegovih seneda. On je prenesen sa više seneda od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, ali je neobičan samo kada je prenesen preko Musaa. Upitao sam Mahmuda b. Gajlana o ovom hadisu pa je kazao: Ovaj hahdis je prenio Ebu Kurejb od Ebu Usamea. A upitao sam Muhammeda b. Ismaila o ovom hadisu pa je rekao: Ovaj hadis je prenio Ebu Kurejb od Ebu Usamea i poznat nam je samo preko Ebu Kurejba. Ja mu rekoh: Mnogi su nam ovo ispričali od Ebu Usamea, a on, začudivši se, reče: Ja ne znam nikoga drugog da je ovo pričao od Ebu Usamea do Ebu Kurejb. Muhammed kaže: Mislim da je Ebu Kurejb ovaj hadis preuzeo od Ebu Usamea memorisanjem.

Ispričali su nam Abdullah b. Ebu Zijad i drugi i kazali: Obavijestio nas je Šebabe prenijevši od Sevvara, koji je kazao: Nas je obavijestio Šu'be prenijevši od Bukejra b. Ataa b. Abdur-Rahmana b. Ja'murada da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, zabranio da se turšija spravlja u tikvenoj posudi i u drvenoj posudi oblijepljenoj smolom.

Ovaj hadis je neobičan (garib) zbog svoga seneda. Nije nam poznato da ga je ispričao od Šu'bea bilo ko osim Šebaba. Preneseno je od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, sa više seneda da je zabranio da se turšija spravlja u tikvenim posudama i u posudama oblijepljenim smolom. Šebabeov je hadis neobičan (garib) zbog toga što ga je on jedini prenio od Šu'bea. Prenijeli su Šu'be i Sufjan es-Sevri, ovim senedima od Bukejra b. Ataa, on od Abdur-Rahmana b. Ja'mura, a on da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: "Hadždž je Arefat." Ovaj hadis je poznat i vjerodostojan je, sa ovim senedima, po mišljenju hadiskih učenjaka.

Ispričao nam je Muhammed b. Beššar; kaže: Obavijestio nas je Muaz b. Hišam; kaže: Ispričao mi je moj otac prenijevši od Jahjaa b. Ebu Kesira, koji je kazao: Ispričao mi je Ebu Muzahim da je čuo Ebu Hurejrea, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "Ko klanja dženazu, imat će (za to nagradu u visini) jednog kirata, a ko umrlog otprati (do mezara) i bude tamo dok se ne ukopa, imat će nagradu (u visini) dva

[2305] Ovim Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, želi da kaže da je vjernik, u odnosu na ovosvjetska uživanja, skroman da je zadovoljan i minimalnim, dok je nevjernik prema ovosvjetskim dobrima veoma pohlepan. Osim toga, vjernik, prilikom jela i pića, spomene Allahovo, dž. š., ime pa mu Allah, dž.š., u jelu i piću da bereket tako da se zasiti sa vrlo malo jela ili pića, za razliku od nevjernika u čijem jelu nema bereketa i zato jede mnogo.

kirata." Allahov Poslaniče a šta su to kirati? upitaše prisutni: On reče: Onaj manji je poput brda Uhud."

Ispričao nam je Abdullah b. Abdur-Rahman; kaže: Obavijestio nas je Mervan b. Muhammed prenijevši od Muavije b. Selama, koji je kazao: Ispričao mi je Jahja b. Ebu Kesir; kaže: Obavijestio nas je Ebu Muzahim, koji je čuo Ebu Hurejrea da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: "Ko umrlog otprati (do mezara), imat će nagradu (u visini) kirata." Spomenuo je smisao sličan prethodnom hadisu. Abdullah kaže: Obavijestio nas je Mervan prenijevši od Muavije b. Selama, koji je kazao da je rekao Jahja: Ispričao mi je Ebu Seid, štićenik El-Mehrija, prenijevši od Hamze b. Sefinea, on od Saiba da je čuo Aišu, koja je prenijela od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, slično prethodnom hadisu. Rekao sam Ebu Muhammedu Abdullahu b. Abdur-Rahmanu: Koje su hadise od tebe smatrali neobičnim (garib) u Iraku? On reče: Hadis koji je prenio Saib od Aiše od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem., potom je spomenuo (taj) hadis. A čuo sam Muhammeda b. Ismaila kada kazuje ovaj hadis od Abdullaha b. Abdur-Rahmana.

Ebu Isa kaže: Ovaj hadis je prenesen sa više seneda od Aiše, a ona od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem. Međutim, smatrali su ga neobičnim (garib) zbog stanja njegovih seneda u predajama Saiba od Aiše od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem.

Ispričao nam je Ebu Hafs Amr b. Ali; kaže: Obavijestio nas je Jahja b. Seid el-Kattan; kaže: Nas je obavijestio Mugire b. Ebu Kurre es-Sedusi i kazao: Čuo sam Enesa b. Malika kada kaže: "Neki čovjek reče: Allahov Poslaniče, hoću li prvo svezati devu pa se onda osloniti na Allaha ili ću je pustiti pa se osloniti na Allaha? On reče: "Prvo je sveži pa se onda osloni na Allaha!" Amr b. Ali veli da je Jahja b Seid kazao: Po mome mišljenju ovaj hadis je munker.

Ebu Isa kaže: Ovaj hadis sa ovim senedom je garibun. Poznat nam je od Enesa b. Malika samo sa ovim senedom. Slično ovome je preneseno i od Amra, on od Umejjea ed-Damrija, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem.

Ovu knjigu smo napisali sažeto želeći time da bude od koristi. Molimo Allaha da nas okoristi onim što je u njoj, da nam to učini putokazom ka Njegovoj milosti i da nam to Svojom milošću ne učini argumentom protiv nas, što bi nas udaljilo od Njegove milosti.

RJEČNIK MANJE POZNATIH RIJEČI IZ ARAPSKOG I DRUGIH STRANIH JEZIKA

abdest *perz.*	- ritualno pranje lica, ruku do iza laktova, potiranje glave, pranje nogu i drugih dijelovatijela prije stupanja u namaz.
adet *ar.*	- običaj, praksa.
ajet *ar.*	- kraći odlomak iz Kur'ana.
aludirati *lat.*	- govoriti o jednoj stvari a ciljati na drugu.
amidža *tur.*	- stric, očev brat.
apelovati *lat.*	- zvati, pozivati.
apokrifan (hadis) *grč.*	- lažan hadis.
argument *lat.*	- dokaz
ashab *ar.*	- Muhammedov, sallallahu alejhi ve sellem, savremenik.
aajrak *tur.*	- zastava.
aeduin *ar.*	- bedevi, stanovnik pustinje.
aereket *ar.*	- blagoslov, sreća, blagostanje.
aanak *tur.*	- drvena zdijela.
aaif *ar.*	- slab.
aekret *lat.*	- odluka, rješenje, naredba.
deredža *ar.*	- stepen.
dilema *grč.*	- dvostruka pretpostavka.
dirhem *ar.*	- drahma, sreberni novac.
diskutabilan *lat.*	- neutvrđen, sporan,
dova *ar.*	- molba Bogu, blagoslov.
dunjaluk *ar.*	- ovaj svijet.
džahilijjet *ar.*	- neznanje, neznaboštvo, paganstvo, predislamsko doba.
Džehennem *ar.*	- pakao.
dženaza *ar.*	- namaz koji se klanjaumrloj osobi.
Džennet *ar.*	- raj.
džin *ar.*	- duh, demon.
džunub *ar.*	- nečista osoba zbog ejakulacije ili snošaja.
ekstremitet *lat.*	- krajnji dio tijela (ruka, noga).
emir *ar.*	- zapovijednik, knez, princ.
ensarija, ensarijka *ar.*	- Muhammedov, sallallhu alejhi ve sellem, pristalica iz Medine, muškarac, odnosno žena.
eter *grč.*	- nebo, čitavo prostranstvo svijeta.
fenomen *grč.*	- rijetka pojava u prirodi, neobičan slučaj.
filolog *grč.*	- jezikoslovac.
Firdevs *ar.*	- bašča, vrt, najljepše mjesto u Džennetu.
garib(un) *ar.*	- stranac, tuđin.
garibun-hasenun *ar.*	- hadis koji je iz jedne generacije prenio samo jedan prenosilac, a po stepenu je dobar.
hafiz hadisa *ar.*	- osoba koja pamti najmanje stotinu hiljada hadisa.
halifa *ar.*	- zastupnik, nasljednik, zamjenik.
halka *ar.*	- kružok.

hasenun *ar.* - dobar; u hadiskoj nauci hadis koji ispunjava sve uvjete sahiha, ali njegove ravije nisu na rangu ravija sahih-hadisa.
hasenun-garibun *ar.* - hadis koji Et-Tirmizi istodobno smatra i dobrim i neobičnim.
hasenun-sahihun-garibun - hadis čiji je sened dobar a tekst vjerodostojan, ili hadis koji neki smatraju dobrim, a neki vjerodostojnim, a iz cijele generacije prenosi ga samo jedan prenosilac.
hasura *tur.* - prostirka od rogozine.
hatib *ar.* - govornik, propovijednik.
hendek *ar.* - jarak, rov, opkop; zaštitni opkop oko Medine.
hidžra *ar.* - seoba, preseljenje Muhammeda, sallallahu alejhi ve sellem, iz Mekke u Medinu (622. g.n.e.)
hilafet *ar.* - vladavina halife.
hizmet *tur.* - služba, služenje.
hudždže *ar.* - osoba koja pamti tri stotine hiljada hadisa.
hutba *ar.* - govor, predavanje, propovijed.
ibadet *ar.* - obožavanje, obred, pokornost.
imam (u hadisu) *ar.* - predvodnik u hadisu, nenadmašni stručnjak u hadisu.
imamet *ar.* - položaj služba imama.
iman *ar.* - vjera, vjerovanje.
Je'džudž *ar.* - Gog, ime naroda
kabur *ar.* - mezar, grob.
kadar *ar.* - sudbina, Allahova odredba.
kaderija *ar.* - pristalica vjerovanja u slobodu volje, indeterminist.
kadija *ar.* - šeri'atski sudija.
karavana *perz.* - niz tovarnih životinja s teretima, robom.
kiraet *ar.* - čitanje, recitiranje, način učenja Kur'ana.
kirat *ar.* - svjetiljka, mjera.
kolizija *lat.* - sukob, sudar, prijepor.
konfiskacija *lat.* - zapljena, prinudno bez oštete.
konsultacije *lat.* - savjeti specijalista o nekom pitanju, savjetovanje.
kumir *fra rus.* - klika, kip.
Me'džudž *ar.* - Magog, naziv za narod.
mekruh *ar.* - pokuđeno, odvratno.
merfu' hadis *ar.* - hadis čiji sened doseže do Muhammeda, sallallahu alejhi ve sellem.
meritoran *lat.* - mjerodavan, stvaran.
mesh *ar.* - potiranje mokrom rukom.
metn *ar.* - tekst hadisa.
Mevkuf *ar.* - zaustavljen, hadis čiji sened doseže do ashaba.
mezar(je) *ar.* - kaburistan, groblje.
minber *ar.* - mjesto u džamiji na kome se petkom drži govor.
monah *grč.* - redovnik, kaluđer, samostanac.
mošus *grč.* - misk, tamnosmeđa masa gorka ukusa i krakteristična mirisa.
muallak (hadis) *ar.* - obješen, viseći hadis iz čijeg je seneda na početku ispušten jedan ili više prenosilaca uzastopno.
mubarek *ar.* - blagoslovljen, sretan.
mudd *ar.* - posuda koja prema Ebu Hanifi sadrži dva litra.

mudelles *ar.* - hadis u čijem senedu postoji kakav vid obmane, falsifikata.
mu'džiza *ar.* - nadnaravno čudo.
mudžtehid *ar.* - marljiv, revnosan, osoba koja samostalno rješava vjersko-pravna pitanja.
muezin *ar.* - čovjek koji uči ezan.
muhadžir *ar.* - iseljenik (općenito); iseljenik iz Mekke u Medinu.
muktedija *ar.* - osoba koja klnja za imamom.
munafik *ar.* - licemjer, dvoličnjak,
munker *ar.* - pokuđen, ružan, slab hadis koji prenosi dosta slab ravija i protivurječi pouzdanom prenosiocu.
murdžija *ar.* - pristalica jedne islamske sekte.
mursel (hadis) *ar.* - hadis, koji tabiin izravno prenosi od Muhammeda, sallallahu alejhi ve sellem.
musned *ar.* - hadis s cjelovitim nizom prenosilaca – do Muhammeda, sallallahu alejhi ve sellem.
mutevatir *ar.* - autentičan, hadis koji iz generacije u generaciju prenosi toliki broj ravija da je nemoguće posumnjati u njega.
nafila *ar.* - dobrovoljni ibadet.
namaz *perz.* - muslimanska molitva.
nanula *tur.* - drvena obuća.
nijjet ***ar.*** - naum, nakana.
oponirati *lat.* - suprostavljati se, protiviti se.
paraliza *grč.* - ukočenost, uzetotost, bespomoćnost.
pardaigma *grč.* - uzorak, uzor, primjer, obrazac.
rafidija *ar.* - pripadnik jedne islamske sekte.
ravija *ar.* - prnosilac hadisa.
rekjat *ar.* - dio namaza koji se sastoji od stajanja, učenja, ruku'a i dvije sedžde.
rukn *ar.* - sastavni dio nečega bez čega to ne vrijedi.
ruku *ar.* - presavijanje preko polovine tijela u namazu.
sa' *ar.* - posuda koja prema Ebu Hanifi sadrži osam ritla.
sadaka *ar.* - milostinja koja se daje siromasima.
sadekatul-fitr *ar.* - milostinja koja se daje nakon ramazanskog posta, prije Bajrama.
saf *ar.* - red, špalir.
safir *hebr.* - plavi dragi kamen.
sahabijka *ar.* - žena ashab.
salavat *ar.* - blagosov, milost, izgovaranje riječi *Allahumm salli ala Muhammedin ve ala ali Muhammed.*
sebeb *ar.* - povod, uzrok.
sedžada *ar.* - mali sag za klanjanje kod molitve muslimana.
sedžda *ar.* - dio namaza kada se licem, nosem čelom, prstima nogu, koljenima i dlanovima spušta na zemlju.
selam *ar.* - pozdrav, završni čin namaza..
sened *ar.* - niz, lanac.
sevap ***ar.*** - nagrada.
sihir *ar.* - čarolija, magija, vrdžbina.
sira *ar.* - životopis, biografija, način života.

sofa *tur.* - prostor ispred džamije za klanjanje.
sunen *ar.* - hadiska zbirka u kojoj su hadisi ustrojeni po fikhskim temama.
sunnet *ar.* - Muhammedova, sallallahu alejhi ve sellem, praksa sve ono što je on govorio, radio i odobrio.
sura *ar.* - poglavlje Kur'ana (ima ih 114).
surmelijast *tur.* - boje surme.
šefa'at *ar.* - zauzimanje, zagovor.
šehid *ar.* - osoba koja pogine na Allahovu putu.
šejh *ar.* - učenjak, učitelj, stariji čovjek.
šejtan *ar.* - sotona, đavo.
ševal *ar.* - deseti mjesec hidžretske, mjesečeve godine.
ši'ija *ar.* - pripadnik islamske sekte koja priznaje samo Kur'an, a odbacuje sunnet.
tabi'in *ar.* - savremenik Muhammedovih, sallallahu alejhi ve sellem, ashaba.
talak *ar.* - razvod braka.
tedlis *ar.* - prevara, obmana, falsifikat.
tekbir *ar.* - izgovor riječi *Allahu ekber.*
terazije *tur.* - kantar, tezulja, mjerilo.
tesbih *ar.* - riječi slave; *Subhanallahi, El-Hamdu lillahi i Allahu ekber.*
tespih *tur.* - brojanica.
tešehhud *ar.* - sjedenje u namazu koliko se može proučiti *Et-Tehijjatu.*
turban *tur.* - saruk, čalma, pokrivalo za glavu.
ummet *ar.* - pristalice, sljedbenici, narod.
umra *ar.* - hodočašće Mekke koje se može obaviti u bilo koje doba godine.
uzengija *tur.* - u što jahač utiče noge.
zebanije *ar.* - ljuta guja zmija otrovnica.
zekjat *ar.* - obavezna milostinja koja se daje na imovinu.
zikir *ar.* - izgovaranje Allahovih imena i drugih pobožnih tekstova.

SADRŽAJ

POGLAVLJA O TUMAČENJU KUR'ANA
od Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem

POGLAVLJA O DOVAMA
od Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem

RAZLIČITI HADISI IZ POGLAVLJA O DOVAMA

POGLAVLJA O VRLINAMA
od Allahova Poslanika, sallalahu alejhi ve sellem

